Bundel van de Raadsavond van 20 april 2021

Agenda bijlagen

Agenda openbare raadsavond 20 april 2021.docx

A RAADSVERGADERING

A.01 Opening.

A.02 Toelating gemeenteraadslid

Benoemingsbesluit Marco Holtus - getekend.pdf

Benoeming Marco Holtus tot lid van de gemeenteraad - getekend.pdf

Concept Raadsbesluit Toelating M. Holtus als lid van de gemeenteraad van Duiven.docx

A.03 Mededelingen.

A.04 OVER & WEER

a0. Overzicht voor Over en weer 20 april 2021.docx

A.04.a - bespreking lijst met toezeggingen Raadsavond en Politieke Avond.

Lijst van toezeggingen gem. Duiven - totaal overzicht_.pdf

a1. DOED - vragen lijst van toezeggingen.docx

a2. GroenLinks - Vragen lijst van toezeggingen.docx

Antw op vraag GL - Toezeggingen nav aanvullende vragen over situatie autosloperij de Moestuin.docx

Antw op vraag GL - (bijlage) ODRA - brief autosloperij.pdf

A.04.b - vragen raadsleden en fractieassistenten.

b1. Zetel Nooijen - Vraag voor over en weer .docx

b2. DOED - Vraag voor over en weer.docx

b3. CDA - vragen Over&Weer RaadsAvond 20042021.docx

b4. PvdA - vragen over en weer 20 april 2021.docx

A.04.c - vragen n.a.v. lijst ingekomen stukken.

c1. DOED vragen lijst ingekomen stukken.docx

c2. Lokaal Alternatief - Vragen lijst ingekomen stukken.docx

c3. Pro Duiven - Vragen lijst ingekomen stukken.docx

c4. SP - Vragen lijst ingekomen stukken.docx

c5. GroenLinks - Vragen lijst ingekomen stukken.docx

c6. PvdA - vragen ingekomen stukken.docx

1. Antwoorden op schriftelijke vragen GroenLinks bij ingekomen stuk B7 Raadsvergadering 20 april 2021.pdf

2. Wob verzoek bewonersgroep Zuidrand 19 november 2019.pdf

3. Brief verzoek vanuit gemeente om Wob verzoek te verduidelijken en verdaging behandeling verzoek 16 december 2019.pdf

4. Wob besluit 14 januari 2020.pdf

5. Wob verzoek bewonersgroep Zuidrand 9 september 2020.pdf

6. Brief vanuit gemeente verdaging behandeltermijn 6 oktober 2020.pdf

7. Brief vanuit gemeente met het voorgenomen Wob besluit 3 november 2020.pdf

8. Wob besluit 19 november 2020.pdf

9. Wob verzoek bewonersgroep Zuidrand 31 maart 2021.pdf

10. Brief vanuit gemeente met verdaging behandeltermijn 15 april 2021.pdf

A.05 Vaststelling van de agenda.

A.06 Vaststelling lijst ingekomen stukken.

0. Lijst ingekomen stukken ABCD 20 april 2021.docx

A.06.A - informatie van het college ter kennisname

(memo's, kennisgevingen, beantwoording schriftelijke vragen RvO)

A1. College van B&W - Kennisgeving Samenwerking gemeente met de ondernemersverenigingen.pdf

A2. College van B&W - Kennisgeving Aanpak laaggeletterdheid 2020 en 2021.pdf

A3a. College van B&W - Kennisgeving Regeling TONK Duiven 2021.pdf

A3b. Bijlage - Beleidsregels TONK Duiven 2021.pdf

A4a. College van B&W - Kennisgeving Concept Ontwerp Omgevingsvisie.pdf

A4b. Bijlage - Reactienota Koersdocument omgevingsvisie Duiven.pdf

A4c. Bijlage - Verslag digitale consultatie raad Duiven 1 december 2020.pdf

A4d. Bijlage - Concept Ontwerp Omgevingsvisie Duiven.pdf

A4e. Bijlage - Kaart bij concept Ontwerp Omgevingsvisie Duiven.pdf

A4f. Bijlage - Uitkomsten mentimeter.pdf

A4g. Bijlage - Verslaglegging op hoofdpunten raad Duiven 15 september 2020.pdf

A4h. Bijlage - Presentatie 15 september 2020.pdf

A5. College van B&W - Kennisgeving Stand van zaken na brand bij autosloperij De Moestuin.pdf

A6. College van B&W - Kennisgeving Terugkoppeling inzet overlast- en zorgcoordinatie.pdf

A7. College van B&W - Kennisgeving Maatregelen doelgroepenvervoer.pdf

A8. College van B&W - Kennisgeving Sanering perceel Plaksestraat.pdf

A9a. College van B&W - Kennisgeving Verkenning gemeentekavel tussen Rijksweg en Engsesstraat.pdf

A9b. Bijlage 1- Ruimtelijke Verkenning De Eng.pdf

A9c. Bijlage 2 - Raadsmotie onderzoek locatie de Eng - aangenomen.pdf

A10. College van B&W - Beantwoording (C3. 23 feb) Schriftelijke vragen CDA - Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb).pdf

A11. College van B&W - Beantwoording (C1) - Schriftelijke vragen LA Zwerfafval bij bouw bedrijfspanden en woningen.pdf

A.06.B - overige informatie ter kennisname

(ter kennisname brieven etc. van stichtingen, persberichten)

B1. VEH - Betrek bewoners bij de RES.pdf

B2. Gem. Eindhoven - Vrije motie VM7 Minimumloon naar 14 euro (SP DENK LPF OAE PvdA GL).pdf

B3. Gem. Roerdalen - Motie inzake Huishoudelijke Hulp.pdf

B4. AB - Woningbouw Biezenweide.pdf

B5. Gem. Winterswijk - Motie Basismobiliteit voor iedere inwoner dichtbij huis.pdf

B6a. RDDW - Aanbiedingsbrief Eindafrekening Gemeenschappelijke Rekenkamer DDW 2020 31 maart 2021.pdf

B6b. Bijlage - Jaarrekening 2020 Rekenkamer DDW.pdf

B7. Bewonersgroep Zuidrand - Hernieuwd Verzoek WOB.pdf

B8a. OC - email inzake plannen beginnen van een coffeeshop (2).pdf

B8b. Gemeente Duiven - antwoord op email inzake plannen beginnen van een coffeeshop.pdf

B9a. Gem. Dinkelland - Motie borstonderzoek vrouwen (Lokaal Dinkelland) - 15 dec 2020.pdf

B9b. Bijlage - Brief aan de staatsecretaris inzake periodiek onderzoek borstkanker.docx

B9c. Bijlage - Brief aan de TK inzake borstkankeronderzoek.docx

B10. Stg Fairtrade gem. NL - Word een Fairtrade Gemeente en zet Eerlijke Handel op de politieke agenda.pdf

B11a. BOK - Motie vreemd aan de orde van de dag Steun aan de makers.pdf

B11b. Bijlage - Rijkssteun cultuur aan gemeenten 2020 en 2021 1e helft.pdf

A.06.C - afhandeling door het college

(brieven/verzoeken van bv bewoners, organisaties over gemeentezaken, ingekomen schriftelijke vragen RvO))

C1. Lokaal Alternatief - Schriftelijke vragen Zwerfafval bij bouw bedrijfspanden en woningen.docx

C2. Lokaal Alternatief - Schriftelijke vragen Zwerfvuil fastfoodbedrijven.docx

C3. Lokaal Alternatief - Schriftelijke vragen Gebruik recyclinggranulaat.docx

C4. D66 - Schriftelijke vragen brief Woningbouwinformatie.docx

C5. Bewonersgroep Zuidrand - Verzoek Reactie Zienswijze.pdf

C6. Fysiotherapie De Romei - Gezondheids en preventiebeleid in de gemeente Duiven.pdf

C7. D66 - Schriftelijke vragen Stedenband Calafat.docx

A.06.D - stukken ter agendering voor informatieronde

(stukken in voorbereiding en ter agendering)

D1a. BVO DRAN - Aanbiedingsbrief Ontwerp MJPB 2022-2025 incl gewijzigde begroting 2021.pdf

D1b. Bijlage - Ontwerp MJPB 2022-2025 incl gewijzigde begroting 2021 versie bestuur 25 maart 2021.pdf

D2a. Commissariaat vd Media - Brief gemeente Duiven__875586__.pdf

D2b. Bijlage 1 Brief LOS -CvdM opgave PBO__873449__ .pdf

D2c. Griffie Duiven - RE Tussentijds advies pbo lokale omroep.pdf

D2d. CvdM - Reactie Tussentijds advies pbo lokale omroep.pdf

D2e. Bijlage - Samenstelling pbo 2017 (ttv aanwijzing) .pdf

D2f. Bijlage -Brief gemeente Duiven - Uitstel tussentijds advies tot 10 oktober__877423__.pdf

D3a. GR SDL - Verzoek om Zienswijze jaarstukken SDL getekend.pdf

D3b. Bijlage - Voorstel DB inzake Jaarstukken SDL 2020.pdf

D3c. Bijlage - Jaarstukken SDL 2020.pdf

D3d. Bijlage - Infograhpic Jaarstukken SDL 2020.pdf

D3e. Bijlage - Accountantsverslag SDL 2020.pdf

D3f. Bijlage - Kaderbrief MJB 2022 - 2025.pdf

D3g. Bijlage - Voorstel DB inzake MJB 2022-2025.pdf

D3h. Bijlage - MJB 2022-2025.pdf

B HAMERSTUKKEN

B.07 Wegsleepverordening gemeente Duiven 2021

In de wegsleepverordening staat o.a. waar je auto wordt bewaard als deze is weggesleept en andere praktische informatie over het wegslepen.

0. Behandeladvies Wegsleepverordening gemeente Duiven 2021.docx

1a. Raadsvoorstel Wegsleepverordening gemeente Duiven 2021 - getekend.pdf

1b. Raadsvoorstel Wegsleepverordening gemeente Duiven 2021.pdf

2. Concept Raadsbesluit Wegsleepverordening gemeente Duiven 2021.pdf

Bijlage 2 - Toelichting Wegsleepverordening.pdf

Bijlage 3 - Vergelijk huidige enn nieuweWegsleepverordening.pdf

Bijlage 4 - Wegsleepverordening gemeente Duiven (2002).pdf

Bijlage 5 - Brief Van Eijck Mobility BV.pdf

B.08 Verantwoording fractiebudgetten 2020

Elke politieke fractie heeft een jaarlijks budget om hun werkzaamheden goed mee te kunnen uitvoeren. De controlecommissie (bestaande uit een aantal raadsleden en fractie-assistenten) controleert of de bestedingen van de verschillende fracties kloppen en goed te verantwoorden zijn.

0. Behandeladvies Controle fractiebudgetten 2020.docx

1a. Raadsvoorstel Verantwoording fractiebudgetten 2020 - getekend.pdf

1b. Raadsvoorstel Verantwoording fractiebudgetten 2020 (201501639).docx

2. Concept Raadsbesluit Verantwoording fractiebudgetten 2020 (201501642).docx

Lokaal Alternatief - Verantwoordingsstaat fractiegelden 2020.xlsx

VVD - Declaratieoverzicht-VVD-2020.xlsx

CDA - verantwoording fractiebijdrage gemeente over 2020.pdf

SP - overzicht verantwoording inkomsten en uitgaven 2020.xlsx

D66 - Boekhouding fractiebudget per 2020.pdf

DOED - fractieverantwoording 2020.docx

GroenLinks - Verantwoordig2020_GroenLinks.cleaned.pdf

Pro Duiven - Verantwoording Pro Duiven.xlsx

B.09 Deltaplan Klimaatadaptatie de Liemers

De Liemerse gemeenten moeten maatregelen nemen om goed om te gaan met een veranderend klimaat. Aan de raad wordt gevraagd of zij in kunnen stemmen met de ambities zoals inzetten op bergingscapaciteit zodat regenwater bewaard kan worden voor droge periodes.

0. Behandeladvies Beleidsambities Deltaplan Klimaatadaptatie de Liemers incl. opbrengst PA 6 april.docx

1a. Raadsvoorstel Beleidsambities Deltaplan Klimaatadaptatie de Liemers - getekend.pdf

1b. Raadsvoorstel Beleidsambities Deltaplan Klimaatadaptatie de Liemers - 201498065.pdf

2. Concept Raadsbesluit Beleidsambities Deltaplan Klimaatadaptatie de Liemers.pdf

3. Bijlage 1 - Definitieve rapportage Stresstest (201501882).pdf

4. Bijlage 2 - P20-0022-036 Voorstel beleidsambities klimaatadaptatie.pdf

Pro Duiven - Beantwoording Technische vragen Deltaplan Klimaatadaptatie.docx

GroenLinks - Beantwoording Technische vragen Deltaplan Klimaatadaptatie.docx

B.10 Grondexploitatie Weidekervel

Het college wil 12 woningen bouwen op het grondgebied bij de Weidekervel waar vroeger een kinderdagverblijf stond. Om dit mogelijk te maken moet de gemeenteraad instemmen met de voorgestelde grondexploitatie

0. Behandeladvies Grondexploitatie Weidekervel inclusief opbrengst 6 april.docx

1a. Raadsvoorstel Grondexploitatie Weidekervel - getekend.pdf

1b. Raadsvoorstel Grondexploitatie Weidekervel.pdf

2. Concept Raadsbesluit Grondexploitatie Weidekervel.pdf

B.11 Verordening raadsonderzoek gemeenteraad Duiven 2021

Op dit moment heeft de raad van de gemeente Duiven geen verordening vastgesteld voor het kunnen uitvoeren van een raadsenquête. Dankzij dit initiatiefvoorstel kan de raad straks wel raadsonderzoeken en raadsenquêtes initiëren.

0. Behandeladvies Initiatiefvoorstel Raadsonderzoek met opbrengst.docx

1b. Initiatief Raadsvoorstel verordening raadsonderzoek.docx

2. Concept Raadsbesluit verordening raadsonderzoek.docx

3. Bijlage - Verordening raadsonderzoek Duiven 2021_.docx

4. College van B&W - Zienswijze over initiatiefvoorstel D66 Verordening raadsonderzoek.pdf

B.12 Zienswijze ontwerpbegroting VGGM 2022

De gemeente werkt soms samen met andere gemeenten uit de regio om als regio sterk te staan of efficiënter beleid te kunnen maken. Ze werkt bijvoorbeeld samen in de regio om de veiligheid en gezondheid goed te regelen (VGGM) of om vervoer te regelen voor groepen mensen die niet met normaal openbaar vervoer kunnen (BVO-DRAN). Deze regionale samenwerkingsverbanden hebben allen een eigen begroting en deze worden vooraf voorgelegd aan de gemeente Duiven zodat zij daar invloed op kan uitoefenen.

0. Behandeladvies Zienswijze ontwerpbegroting VGGM 2022 met opbrengst.docx

1a. Raadsvoorstel Zienswijze ontwerpbegroting VGGM 2022 - getekend.pdf

1b. Raadsvoorstel Zienswijze ontwerpbegroting VGGM 2022.docx

2. Concept Raadsbesluit Zienswijze ontwerpbegroting VGGM 2022.docx

3a. Bijlage - Aanbiedingsbrief begroting 2022.pdf

3b. Bijlage - VGGM ontwerpbegroting 2022 tbv raadconsultatie.pdf

4. Bijlage - Uitgaande brief met zienswijze.pdf

Link naar de webinar over de verdeelsleutel VGGM en 24-7 post brandweer EDE.docx

presentatie_raadsinformatie_11_maart_verdeelsleutel_brandweer_VGGM.pdf

presentatie_11_maart_2021_brandweer_Ede.pdf

Beantwoording Technische vragen Ontwerpbegroting 2022 VGGM Lokaal Alternatief.docx

C BESPREEKSTUKKEN

C.13 Grondstoffenplan Samen minder afval gemeente Duiven

De gemeente wil de hoeveelheid restafval van inwoners verminderen zodat o.a. goed gescheiden afval hergebruikt kan worden als grondstof. De raad wordt voorgesteld om in te stemmen met de concrete plannen om dit doel te bereiken.

0. Behandeladvies Grondstoffenplan samen minder afval gemeente Duiven inclusief opbrengst 6 april.docx

1a. Raadsvoorstel Grondstoffenplan Samen minder afval gemeente Duiven - getekend.pdf

1b. Raadsvoorstel Grondstoffenplan Samen minder afval gemeente Duiven.pdf

2. Concept Raadsbesluit Grondstoffenplan Samen minder afval gemeente Duiven.pdf

3. Bijlage - Grondstoffenplan Samen minder afval gemeente Duiven.pdf

4. Bijlage - Enigma Research - Duiven - Van Afval naar Grondstof - resultaten onderzoek.pdf

9-2 CDA - Technische vragen Grondstoffenplan 9 febr 2021 met beantwoording.docx

9-2 Lokaal Alternatief - Technische vragen grondstoffenplan 9 febr 2021 met beantwoording.docx

9-2 PvdA - Technische vragen grondstoffenplan 9 febr 2021 met beantwoording.docx

9-3 Zetel Nooijen - Technische vragen Afvalbeleid Duiven - 9 mrt 2021 met antwoorden.pdf

9-3 DOED - Vraag nav politieke avond 9 februari 2021 Grondstoffenplan - 9 mrt 2021 rev PBG AdG.cleaned (002).docx

9-3 Pro Duiven - Technische vragen Samen minder afval - 9 mrt 2021 met antwoorden.pdf

Pro Duiven - Technische vragen Samen minder afval aanvullende beantwoording.docx

9-3a DOED - extra vragen PA 9 maart 2021 met antwoorden.pdf

101228 Onderzoek Diftar IPR Normag RWS 25-01-2021.cleaned.pdf

Nascheiding.docx

Presentatie Grondstoffenplan Ronde Tafel Duiven 9 febr 2021.pptx

rapport-analyse-benchmark-afval-peiljaar-2019-def2(6).cleaned.pdf

C.13.1 Amendement D66-GroenLinks-Zetel Nooijen - Amendement Luiers en inco-materiaal - ingetrokken

D66-GroenLinks-Zetel Nooijen - Amendement Luiers en inco-materiaal.docx

C.13.2 Voorgenomen motie D66-Zetel Nooijen - Motie Circulair Ambachtcentrum en brandweer - aangehouden

D66-Zetel Nooijen - Motie Circulair Ambachtcentrum en brandweer.docx

C.13.3 Voorgenomen motie D66-GroenLinks-Zetel Nooijen - Motie Afvalstoffenheffing Begroting 2022

D66-GroenLinks-Zetel Nooijen - Motie Afvalstoffenheffing Begroting 2022.docx

C.14 Ingediende moties over niet-geagendeerde onderwerpen.

C.14.1 Voorgenomen motie PvdA-Zetel Arends-Zetel Nooijen-DOED-SP-D66-GroenLinks - Motie Vrijstelling giften - aangenomen

PvdA-Zetel Arends-Zetel Nooijen-DOED-SP-D66-GroenLinks - Motie Vrijstelling giften.docx

C.14.2 Voorgenomen motie Lokaal Alternatief-SP-D66-DOED - Motie ViA15 traject - aangehouden

Lokaal Alternatief-SP-D66-DOED - Motie ViA15 traject.docx

C.14.3 Voorgenomen motie Lokaal Alternatief-D66-VVD-DOED - Motie Koop lokaal - ingetrokken

Lokaal Alternatief-D66-VVD-DOED - Motie Koop lokaal.docx

C.15 Sluiting.

Besluitenlijst openbare raadsvergadering 20 april 2021 .pdf

Gemeente Duiven

Raadsavond
dinsdag 20 april 2021 om 19.30 uur
Digitaal

Agenda

RAADSVERGADERING – voorzitter burgemeester Hieltjes

		Portefeuillehouder
1.	Opening.	Raadsvoorzitter
2.	Toelating gemeenteraadslid	Raadsvoorzitter
3.	Mededelingen.	Raadsvoorzitter
4.	Over en weer: a. Bespreking lijst met toezeggingen b. Vragen raadsleden en fractieassistenten c. Vragen n.a.v. lijst ingekomen stukken	Raadsvoorzitter
5.	Vaststelling van de agenda.	Raadsvoorzitter
6.	Vaststelling lijst ingekomen stukken.	Raadsvoorzitter

Hamerstukken

7.	Wegsleepverordening gemeente Duiven 2021	Burgemeester Hieltjes
8.	Verantwoording fractiebudgetten 2020	Controlecommissie
9.	Deltaplan Klimaatadaptatie de Liemers	Wethouder Tiedink
10.	Grondexploitatie Weidekervel	Wethouder Goossen
11.	Verordening raadsonderzoek gemeenteraad Duiven 2021	D66
12.	Zienswijze ontwerpbegroting VGGM 2022	Burgemeester Hieltjes

Bespreekstukken

13.	Grondstoffenplan Samen minder afval gemeente Duiven	Wethouder Spaargaren
14.	Ingediende moties vreemd.	Raadsvoorzitter
15.	Sluiting	Raadsvoorzitter

Gemeente Duiven

Model W1-3

Benoemingsbesluit in verband met openvallen plaats

Met dit formulier benoemt de voorzitter van het centraal stembureau een nieuw lid van een vertegenwoordigend orgaan. Dit omdat er een plaats is vrij gekomen.

De voorzitter van het centraal stembureau is geïnformeerd over het feit dat H.J.M. Vermeer-Ernste te Duiven is overleden.

H.J.M. Vermeer-Ernste is door het centraal stembureau bij besluit van 28 maart 2018 benoemd verklaard op lijst 4.

T.J. (Ton) Spaargaren te kennen heeft gegeven niet in aanmerking te willen komen voor benoeming;

Volgens artikel W 1 van de Kieswet komt Holtus, M. (Marco) (m) thans in aanmerking voor benoeming.

De voorzitter van het centraal stembureau verklaart Holtus, M. (Marco) (m) thans benoemd tot lid van de gemeenteraad van Duiven.

Plaats	Duiven
Datum	6 april 2021
Naam voorzitter	H.B. Hieltjes
Handtekening	

© 2019 TSA Verkiezingen bv – Nadruk verboden

Gemeente Duiven

Benoeming lid van de gemeenteraad

De voorzitter van het centraal stembureau voor de verkiezing van de leden van de raad van de gemeente Duiven

maakt ingevolge artikel W 7, lid1 van de Kieswet bekend,
dat het besluit van 06-04-2021

waarbij
Holtus, M
wonende te Duiven
aan het adres De Kruisboog 15

is benoemd verklaard tot lid van de gemeenteraad
wegens het overlijden van mevrouw H. Vermeer-Ernste (VVD)

bij het gemeentehuis voor een ieder ter inzage is gelegd.

Plaats : Duiven

Datum : 6 april 2021

De voorzitter voornoemd,

mr H.B. Hieltjes

© 2021 TSA Verkiezingen bv – nadruk verboden (09FD05)

Gemeente Duiven

datum : 20 april 2021
onderwerp : Toelating lid gemeenteraad

De raad van de gemeente Duiven,

Gehoord het rapport van de commissie van het onderzoek betreffende de geloofsbrief van de op 6 april 2021 tot lid van de gemeenteraad benoemd verklaarde;

Overwegende dat de commissie deze stukken heeft onderzocht en in orde bevonden;

Gelet op artikel V4 en V12 van de Kieswet;

Besluit toe te laten als lid van de gemeenteraad

M. Holtus
wonende te Duiven, De Kruisboog 15

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van 20 april 2021

drs. W.R. (Wouter) Bosch
griffier

mr. H.B. (Huub) Hieltjes
voorzitter van de gemeenteraad

Over en weer d.d. 20 april – voorzitter Huub Hieltjes

LA	VVD	CDA	SP	GL	D66	PD	PvdA	DOED	ZN	ZA

a. Bespreking toezeggingen:

Mededelingen college n.a.v. toezeggingenlijst
- Wethouder Knuiman over toeslagaffaire en schuldhulpverlening nr 154 en over brief aan Lindus/MKB nr 146
- Wethouder Spaargaren over nr 170

Fractie	DOED	GL									
Vraag 1	15-4	19-4									
Vraag 2											
Vraag 3											
Vraag 4											

Vraag 1 – Karin Bouwmeister/DOED

<u>Toeslagaffaire</u>
Tijdens de raadsavond van 26-01-2021 heeft de wethouder toegezegd dat ze ons op de hoogte zou houden over de getroffen Duivense gezinnen van deze toeslagaffaire. Kunt u ons hierover bijpraten?
- Om hoeveel gezinnen gaat het?
- Kunt u ons bijpraten over de situatie?
- Hoe gaat het met deze gezinnen?

Vraag 2 – Merlijn de Jonghe/GroenLinks
Op de lijst van toezeggingen staat dat 20 april de deadline is om een lijst met stoffen beschikbaar te stellen. Wanneer is deze lijst te verwachten? Het gaat over de lijst van voorgeschreven stoffen waarvan de eigenaar de autowrakken voor 10 augustus moest ontdoen en waar de eigenaar op 30 juli een melding van had gemaakt dat hieraan voldaan was.
Wanneer is het bodemonderzoek te verwachten ter inzage?

---

b. Vragen raadsleden en fractieassistenten:

Fractie	ZN	DOED	CDA	PvdA							
Vraag 1	13-4	15-4	19-4	19-4							
Vraag 2											
Vraag 3											
Vraag 4											
Vraag 5											

Vraag 1- Barbara Nooijen / Zetel Nooijen
Via het persbericht van de gemeente, konden we kennismaken met de Rafelroutes om te fietsen en te wandelen.

Zo kun je kennis maken met kunst in de openbare ruimte, maar we missen echter een bronzen beeld:
“Jongen met veulen (en hond)” uit 1976. Deze wordt ook op de Facebookpagina van Museum Duiven vernoemd.

Waar is dit beeld? Is het ergens in onderhoud? Staat het ergens op een werf? Graag zou Zetel Nooijen dit horen om de route compleet te maken.

Vraag 2 – Karin Bouwmeister / DOED
Update verkeerssituatie Nieuwgraaf
Op 7 juli 2020 hebben wij een kennisgeving betreffende bovengenoemd onderwerp ontvangen. Er zouden een aantal onderzoeken plaatsvinden;
- inschatting maken van de ontwikkelingen in de retailmarkt voor de komende jaren
- kosten inzichtelijk maken van de plannen die gemaakt zijn
- en of er subsidiemogelijkheden zijn.

De gemeenteraad zou naar verwachting in Q4 2020 of in Q1 2021 de plannen voorgelegd krijgen. Kunt u ons een update geven over bovengenoemde onderzoeken en wat voor aanpassingen er gedaan zullen worden?

Vraag 3 – Henk Albers / CDA
Volgens de Kennisgeving aan de Raad d.d. 25-11-2014 betreffende Subsidieregister (registratienr. Corsa 14int2166) is aan de Raad toegezegd dat er een subsidieregister zal worden ingesteld dat jaarlijks op de website van de gemeente zal worden gepubliceerd. Dat heeft in 2015 ook plaatsgevonden. Daarna wordt het echter stil en is het niet meer te vinden.

Omdat het CDA veel waarde hecht aan het Subsidieregister verzoekt het bij deze het college:
1. alsnog de destijds betreffende toezegging van het college alsnog na te komen en
2. vanaf het boekingsjaar 2020 het Subsidieregister jaarlijks digitaal te publiceren op de website van de gemeente.

Vraag 4 – Jasper Walraven/PvdA
Zorgcowboys rukken op in Arnhem en regio.
Afgelopen zaterdag (17 april 2021) stond een artikel op de website van de Gelderlander. Dit artikel met de kop “Criminele zorgcowboys rukken op in Arnhem en regio” gaat over zorgverleners die zich inlaten met criminele activiteiten.
De fractie van de Partij van de Arbeid vraagt zich af of dit fenomeen ook al in Duiven is gesignaleerd. Voor de volledige beeldvorming is dit de link naar het artikel:
https://www.gelderlander.nl/arnhem/criminele-zorgcowboys-rukken-op-in-arnhem-en-regio~ab54c364/
Kan de wethouder hier iets over vertellen?

---

c. Bespreking Lijst ingekomen stukken:

Fractie	DOED	LA	PD	SP	GL	PvdA					
Vraag 1	15-4	15-4	17-4	17-4	19-4	19-4					
Vraag 2		16-4	17-4	17-4	20-4	19-4					
Vraag 3			17-4								
Vraag 4											

Vraag 1 - Karin Bouwmeister / DOED
Aanpak laaggeletterdheid- terugblik 2020 en vooruitblik 2021
In de kennisgeving staat dat er in het jaar 2020 28 deelnemers ingestroomd waren bovenop de 38 deelnemers van de voorgaande jaren in de diverse educatietrajecten van ROC Rijn IJssel. Van de in totaal 66 deelnemers zijn er in 2020 44 weer uitgestroomd.
- Als wij het goed lezen zijn er 6 deelnemers meer uitgestroomd dan er in de voorgaande jaren deelnamen dus ook van de nieuwe instromers. Wat is hier de reden van?

Vraag 2 – Stefani Meijer / Lokaal Alternatief
Na aanleiding van het stuk **A.05A- A.1** dat we lezen bij de kennisgeving aan de gemeenteraad over de samenwerking van de gemeente met de ondernemersvereniging het volgende:
Wij zijn erg benieuwd naar de stand van zaken omtrent het wegennet op onze industrieterreinen.
Er zou een onderzoek gehouden worden en men zou de raad hierover op de hoogte stellen.

De fractie van Lokaal Alternatief is benieuwd hoever het staat met dit onderzoek en de eventuele vervolgstappen.

Vraag 3 – Mathieu Maanders / Pro Duiven
A1 Kennisgeving Samenwerking gemeente met ondernemersvereniging

1. Kunt u in het verlengde van de inhoud van deze kennisgeving aangeven of u, in het kader van de versterking van het ondernemersklimaat, ook contact heeft gelegd met de heren Gieling en van der Valk als zijnde hoteleigenaren in onze gemeente? Daar uw focus “slechts” op de reclamebelasting ligt en niet ook op de problematiek rondom de toeristenbelasting (zie LIS 13-10-2020)dreigen zij buiten de boot te vallen in uw streven om het Duivense ondernemersklimaat te versterken.
2. Waar probeert u ons kennis van te laten nemen onder het kopje “Centerpoort-Noord”?

Vraag 4 – Gerard Wassing / SP
A5: Stand van zaken na brand bij autosloperij De Moestuin

In de kennisgeving aangaande de brand bij autosloperij de Moestuin is te lezen dat er onderzoek is gedaan naar het voorkomen van asbest, er bodemonderzoek heeft plaats gevonden en dat het waterschap na de brand onderzoek heeft gedaan naar de waterkwaliteit van aanliggende wateren. De rapporten van deze drie onderzoeken zijn niet bijgevoegd. De SP zou deze onderzoeken graag willen inzien en vraagt de portefeuillehouder deze onderzoeken voor de raad inzichtelijk te maken.

Vraag 5 – Merlijn de Jonghe/ GroenLinks
Ingekomen stuk A5 Kennisgeving Stand van zaken na brand bij autosloperij De Moestuin:
In de kennisgeving wordt gesproken over het voornemen om aanvullende (maatwerk-) voorschriften op te leggen vanuit de omgevingsvergunning. Hoe kan het dat deze maatregelen niet al eerder zijn opgenomen in de omgevingsvergunning? De aard van de bedrijfsactiviteit is immers niet veranderd.

Vraag 6 – Jasper Walraven / PvdA
A3. Kennisgeving Regeling TONK Duiven 2021
De fractie van de Partij van de Arbeid heeft een vraag over de Kennisgeving Regeling TONK Duiven 2021. Moet de gemeenteraad deze regels niet vaststellen?

Vraag 7 – Stefani Meijer / Lokaal Alternatief
In de stukken: "Informatie van het college ter kennisname" lezen we in stuk A.9a over het verkennend onderzoek dat is uitgevoerd op de grond tussen de Rijksweg en de Engsestraat. Wij hebben hierover nog de volgende vragen?

- Wij lezen hier dat het gaat om een "waardevolle relatie dorp – landschap". Het gaat hier om eeuwenoude en nog beleefbare relatie tussen het weidegebied en het aansluitende bebouwde gebied op de oude rivierdonk aan de Engsestraat. Zo'n bijzondere landschappelijke aanduiding is maar op enkele plekken in de gemeente in de Structuurvisie te vinden. Voorbeelden daarvan zijn te vinden rond de dorpen Loo en Groessen en in het gebied rondom de Ploenstraat. Kunt u specifiek aangeven over welke gebieden het gaat in Groessen en Loo?
- Ook lezen wij dat het gebied Biezenkampen niet zo'n dergelijke bijzondere ruimtelijke waardering kent. Kunt u dit nader uitleggen?

Vraag 8 – Mathieu Maanders / Pro Duiven
A2. Kennisgeving Aanpak laaggeletterdheid 2020 en 2021

1. Hoeveel procent van de genoemde 14% laaggeletterde inwoners van de gemeente Duiven behelst de groep kinderen onder de 16 jaar?
2. Kunt u een reden geven waarom er slechts 4 niet-inburgeringsplichtige volwassenen zich ingeschreven hebben in de diverse educatietrajecten? Hoeveel waren dit er in 2019 en 2018?
3. Onder het kopje "Terugblik 2020" geeft u aan dat u in de week van Lezen en Schrijven met name online, via social media, aandacht gevraagd heeft voor laaggeletterdheid. U geeft eerder al aan dat laaggeletterdheid niet alleen gaat over lezen, schrijven en rekenen, maar ook over digitale vaardigheden. Waarom kiest u dan met name voor de digitale manier van communiceren?

Vraag 9 – Gerard Wassing / SP
A8: Sanering perceel Plaksestraat

In deze kennisgeving is te lezen dat er in 2016 een grondruil heeft plaats gevonden tussen de heer Otten en de gemeente i.v.m. de verkeersituatie t.h.v. Vergertlaan/Schapenweide. Er is vorig jaar tijdens opruimwerkzaamheden puin en asbest in de bodem gevonden.

- Klopt het dat deze vervuilde grond, als onderdeel van de grondruil, door de gemeente aan de heer Otten verkocht is?
- U spreekt in de kennisgeving dat voor het opruimen een bedrag nodig is wat een veelvoud van de resterende verkoopopbrengsten is. Kunt u een indicatie geven van wat deze kosten zijn?
- Bestaat de mogelijkheid dat de hele Plakse Weide gecontamineerd is met puin en asbestafval?

- En zo ja, wat gaat dit betekenen voor de Plakse Weide als beoogde woningbouwlocatie?

Vraag 10 – Chris Baltjes / GroenLinks
Bewonersgroep Zuidrand - Hernieuwd Verzoek WOB
In november 2019 is door de bewonersgroep Zuidrand m.b.t. de woningbouwplannen in Duiven een WOB verzoek ingediend. Aan dit verzoek is tot nu toe niet voldaan omdat er, zo staat geschreven, door het college onduidelijkheden in de vragen werden ervaren.
Vragen:

- Waaruit bestaan deze door het college ervaren onduidelijkheden?
- In hoeverre zijn deze onduidelijkheden met de inwoners gecommuniceerd en is hen om verduidelijking gevraag zodat de vragen wel beantwoord konden worden?
- Hoe is dit bij Wet geregeld? Heeft de betreffende overheidsinstelling hierin een inspanningsverplichting?
- Is er aan indieners medegedeeld waarom niet aan hun verzoek is voldaan?

Bij het uitblijven van een adequate reactie op het WOB verzoek van november 2019 wordt er in september 2020 een tweede poging gedaan door de inwoners om via een WOB verzoek de gewenste informatie op te vragen. Wederom is hieraan geen gehoor gegeven met als reden onder meer dat de tijdspanne van het WOB niet helder was.

- Is het juist dat er een periode van 4 weken staat voor het beantwoorden van een WOB en dat deze periode met 4 weken verlengd kan worden indien het ingewikkeld of veel werk is?
- Is dit met de indieners gecommuniceerd?
- Wat is de reden dat de indieners nog steeds geen volledig antwoord hebben gekregen? De wettelijke perioden die hier voor staan zijn inmiddels toch verstreken?
- Is er aan indieners medegedeeld waarom niet aan hun verzoek is voldaan?

Inmiddels is door de indieners een derde poging gedaan. Op 31 maart jl. is een nieuw WOB verzoek ingediend. De termijn van 4 weken verloopt volgende week.

- Lukt het om binnen gestelde termijn van 4 weken gevraagde stukken te leveren of moet de termijn worden verlengd? Zo ja, wat is daarvan de reden?
- Wanneer worden gevraagde stukken aan de indieners toegezonden?

Vraag 11 – Jasper Walraven / PvdA
A9. Kennisgeving Verkenning gemeentekavel tussen Rijksweg en Engsestraat
Waarom staat de Kennisgeving Verkenning gemeentekavel tussen Rijksweg en Engsestraat tussen de ingekomen stukken en is het niet toegevoegd bij de stukken behorende bij de Uitbreidingslocaties voor woningbouw?
Nu kan er geen discussie plaatsvinden. Ik dien het verzoek in om deze stukken uit de lijst ingekomen stukken te halen en toe te voegen aan het dossier Uitbreidingslocaties voor woningbouw.

Vraag 12 – Mathieu Maanders / Pro Duiven

A8: Sanering perceel Plaksestraat

1. Had u kunnen voorzien toen u in 2016 tot grondruil overging dat de grond die hierdoor door de gemeente werd verkregen puinresten bevatte en als afvalstof moest worden bestempeld?
2. Waarom bent u in 2017 niet direct gestart met het uitvoeren van de saneringswerkzaamheden?
3. U stelt dat de kosten voor het uitvoeren van de werkzaamheden substantieel meer dan de verkoopopbrengsten zullen zijn. Kunt u een indicatie geven van de hoogte van de kosten?

Overige vragen

Agendapunt	PFH	Toezeggingen	Deadline	Afgedaan	Datum afdoening
Politieke Avond 06-04-2021 A.1. 19.30-20.25 uur - Deltaplan Klimaatadaptatie de Liemers - ronde tafel	Tiedink	21PB178 De wethouder zegt toe, n.a.v. vragen van GroenLinks, als opdracht mee te nemen om de doelen meer meetbaar (SMART) te maken richting uitvoeringsagenda.	31-12-2021	Nee	
Raadsavond 23-03-2021 C.10.3. PvdA-Zetel Arends-D66-GroenLinks - Motie Hondenbeleid - aangehouden	Goossen	21PB177 - Wethouder Goossen zegt toe dat de pilot Duiven West inzake hondenbeleid wordt voorgezet en afgerond.		Nee	
Raadsavond 23-03-2021 C.10.3. PvdA-Zetel Arends-D66-GroenLinks - Motie Hondenbeleid - aangehouden	Spaargaren	21PB176 - Wethouder Spaargaren Omheining wil het college uitvoeren. Afvalbakken monitoren. Termijn op derde kwartaal. Dit voorgaande kan worden gezien als een toezegging	30-9-2021	Nee	
Raadsavond 23-03-2021 C.10.2. DOED-D66-GroenLinks-Zetel Arends-Zetel Nooijen - Motie zebrapad Rijksweg - aangehouden	Spaargaren	21PB175- Wethouder Spaargaren monitort de situatie en zegt toe bij blijvende problemen actie te ondernemen en komt voor de zomervakantie met een kennisgeving naar de raad.	30-6-2021	Nee	
Raadsavond 23-03-2021 C.09.2. Voorgenomen motie: SP-GL-D66-ZN - 21.03.23 Motie Samen Sterk -	Knuiman	21PB174 - Wethouder Knuiman zegt toe in het tweede kwartaal met aanpassing van de inclusieagenda te komen.	30-6-2021	Nee	
Raadsavond 23-03-2021 C.09. Toekomstvisie en transformatieagenda sociaal domein	Knuiman	21PB173 - Wethouder Knuiman zegt toe met punt 2 (meer kwalitatieve criteria/doelstellingen in het dashboard voor het sociaal domein) aan de slag te gaan en wil de raad hier via een werkgroep bij betrekken.		Nee	

Raadsavond 23-03-2021 B.06. Verordening beslistermijn schuldhulpverlening	Knuiman	21PB172 - Wethouder Knuiman zegt toe altijd met snelheid te zullen handelen en niet de 8 weken te wachten.		Nee	
Raadsavond 23-03-2021 A.03.b. - Vragen n.a.v. lijst ingekomen stukken.	Knuiman	21PB171 - Wethouder Knuiman zegt toe, n.a.v. vragen van PvdA, het signaal door te geven aan Scalabor dat het jaarverslag niet inclusief is (niet goed leesbaar voor bijvoorbeeld de doelgroepen die werken bij Scalabor).	20-4-2021	Nee	
Politieke Avond 09-03-2021 A.1. 19:30 - 20:25 - Grondstoffenplan Samen minder afval gemeente Duiven - ronde tafel	Spaargaren	21PB170 - Wethouder Spaargaren zegt toe met een antwoord te komen richting de raad betreffende het vraagstuk of grondstoffen nog beter gescheiden kunnen worden in samenwerking met de ketenpartners.	23-3-2021	Nee	
Politieke Avond 09-03-2021 A.1. 19:30 - 20:25 - Grondstoffenplan Samen minder afval gemeente Duiven - ronde tafel	Spaargaren	21PB169 - Wethouder Spaargaren zegt toe het project (recyclen piepschuim) nog eens onder de aandacht te brengen via social media met de tip voor inwoners om piepschuim (gratis) weg te brengen bij de gemeentewerf.	23-3-2021	Nee	
Politieke Avond 09-03-2021 B.2. 20:30 - 21:15 - Verbeterplan financiën - ronde tafel	Goossen	21PB168 - Wethouder Goossen zegt toe dat er in het stoplichtmodel per verbeterpunt wordt aangegeven op welke termijn (kwartaal) het verbeterpunt volgens planning afgerond zou moeten zijn.	23-3-2021	Nee	
Politieke Avond 09-03-2021 A.3. 21:20 - 22:30 - Tijdelijke oplossing capaciteitsprobleem DVV - ronde en debattafel	Goossen	21PB167 - AFG Wethouder Goossen zegt toe uiterlijk begin volgende week (17 maart) met informatie te komen over het verschil tussen tijdelijke armaturen en permanente verlichting + antwoord te geven op de vraag of de tijdelijke verlichting ook voldoet aan de KNVB norm om er wedstrijden onder te kunnen spelen.	17-3-2021	ja	16-3-2021
Politieke Avond 09-03-2021 B.1. 19:30 - 20:25 - Taskforce Jeugdzorg - ronde tafel	Knuiman	21PB166 - Wethouder Knuiman zegt toe dat de ¬ 900.000 besparing (ontstaan door o.a. effectiviteit maar ook uitgestelde zorg vanwege Corona) nader zal worden geduid.	30-4-2021	Nee	

Politieke Avond 09-03-2021 B.3. 21:20 - 22:15 - Toekomstvisie en transformatieagenda sociaal domein - debattafel	Doorlopende afspraak	21PB165 - Wethouder Knuiman zegt (op vraag van PvdA) toe dat de gemeenteraad (en de raad voor het sociaal domein) elk kwartaal op de hoogte wordt gesteld van de voortgang rond het dashboard. Evaluatie zal twee keer per jaar plaatsvinden.		Nee	
Raadsavond 23-02-2021 A. OVER & WEER - voorzitter Hans Egtberts	Tiedink	21PB164 - AFG - Wethouder Tiedink zegt toe, n.a.v. aanvullende vragen van GroenLinks over het maaibeleid (kennisgeving A5), dat er antwoord wordt gegeven op de vraag voor hoe lang de aanbesteding zal zijn.	23-3-2021	Ja	24-2-2021
Raadsavond 23-02-2021 A. OVER & WEER - voorzitter Hans Egtberts	Tiedink	21PB163 - AFG - Wethouder Tiedink zegt toe n.a.v. vragen van het PvdA bij het over en weer over stuk A2, dat het rapport over de verontreiniging Loowaard naar de raad komt.	23-3-2021	Ja	25-2-2021
Raadsavond 23-02-2021 A. OVER & WEER - voorzitter Hans Egtberts	Spaargaren	21PB162 Wethouder Spaargaren zegt toe, n.a.v. van vragen van Pro Duiven bij het over en weer, dat het schetsontwerp naar de gemeenteraad komt zodra de overeenkomst met woonzorg Nederland is getekend. Ook zegt de wethouder toe dat hij bij Woonzorg Nederland onder de aandacht brengt dat de beoogde woningen ook uitermate geschikt zijn voor mensen met een fysieke beperking.	31-3-2021	Nee	
Raadsavond 23-02-2021 A. OVER & WEER - voorzitter Hans Egtberts	Knuiman	21PB161 Wethouder Knuiman zegt toe n.a.v. vragen van D66 over doorlopende afspraak 17PB058 dat er dit kwartaal een kennisgeving komt over schuldhulpverlening.	31-3-2021	Nee	
Raadsavond 23-02-2021 A. OVER & WEER - voorzitter Hans Egtberts	Spaargaren	21PB160 AFG Wethouder Spaargaren zegt toe, n.a.v. vragen van D66 bij het ↑ over en weer ├, contact te zoeken met de werkgroep inclusieagenda over de plannen voordat de plannen versmalling Heilweg definitief zijn.		ja	23-3-2021
Politieke Avond 16-02-2021 A.2.2. 20.35-22.30 uur ‼ 2) Verkenning bedrijventerreinen 2040 / debattafel	Spaargaren	21PB159 - AFG - Wethouder Spaargaren zegt toe (op verzoek PvdA) voor de raadsavond inzicht te geven in de beoogde nieuwe kostenraming/kostenverantwoording.	23-2-2021	Ja	22-2-2021

Raadsavond 26-01-2021 D.12.1. PvdA-D66-Motie Afwegingsnotitie 1Stroom - aangehouden	Hieltjes	21PB158 Burgemeester Hieltjes zegt toe eind maart met een (voortgangs)notitie te kunnen komen waar we staan (in hoeverre zijn de doelstellingen zijn gerealiseerd)	31-3-2021	Nee	
Raadsavond 26-01-2021 A.d. Vragen raadsleden en fractieassistenten.	Spaargaren	21PB157 - AFG - Wethouder Spaargaren zegt toe, n.a.v. vragen van Pro duiven, dat er binnenkort een persbericht naar de raad komt over het nieuwe afvalbakken-beleidsplan. 23-2 UPDATE: Er is een krantenartikel in de Gelderlander over geweest, maar op verzoek van Pro Duiven komt er ook nog een apart persbericht naar de gemeenteraad.	23-3-2021	ja	
Raadsavond 26-01-2021 D.10.5. Lokaal Alternatief - Motie onderzoek locatie Eng- aangenomen	Spaargaren	21PB156 - Wethouder Spaargaren geeft binnen twee maanden invulling aan de motie van Lokaal Alternatief over de Eng, aangenomen op 26 januari 2021	26-3-2021	Nee	
Raadsavond 26-01-2021 A.d. Vragen raadsleden en fractieassistenten.	Spaargaren	21PB155 - AFG - Wethouder Spaargaren zegt toe, n.a.v. vragen van Lokaal Alternatief over voorbereidingen A15, dat er contact wordt opgenomen met de aannemer GelreGroen over de veiligheid van de gegraven kuil (met water) en geeft een terugkoppeling aan de gemeenteraad hierover.	23-2-2021	Ja	23-2-2021
Raadsavond 26-01-2021 A.d. Vragen raadsleden en fractieassistenten.	Doorlopende afspraak	21PB154 - Wethouder Knuiman zegt toe, n.a.v. vragen van DOED over de toeslagenaffaire, dat er een periodieke update komt over de (getroffen Duivense gezinnen betreffende de) toeslagenaffaire.		Nee	
Raadsavond 26-01-2021 A.d. Vragen raadsleden en fractieassistenten.	Goossen	21PB153 - Wethouder Goossen zegt toe, n.a.v. vragen van Lokaal Alternatief over mogelijke nieuwe woningbouwlocaties, dat er in de uitvoeringsagenda weer een stand van zaken komt van de huidige woningbouwlocaties en potentiele nieuwe woningbouwlocaties.	30-6-2021	Nee	
Raadsavond 26-01-2021 A.d. Vragen raadsleden en fractieassistenten.	Spaargaren	21PB152 - AFG - Wethouder Spaargaren zegt toe, n.a.v. vragen van DOED over inkomend stuk C5 Pinkslo, dat er volgende week contact wordt opgenomen o.a. om te onderzoeken wie de grondeigenaar is van de toeleidende weg.	5-2-2021	Ja	23-2-2021

Raadsavond 26-01-2021 A.d. Vragen raadsleden en fractieassistenten.	Spaargaren	21PB151 - AFG - Wethouder Spaargaren zegt toe, n.a.v. vragen van Pro Duiven, dat de tekst voor de aanvraag gehandicapten parkeerplaats deze week aangepast wordt en hier wordt ook expliciet vermeld dat het om eenmalige kosten gaat.	2-2-2021	Ja	23-2-2021
Raadsavond 26-01-2021 A.d. Vragen raadsleden en fractieassistenten.	Knuiman	21PB150 - AFG - Wethouder Knuiman zegt toe, n.a.v. vragen van Pro Duiven, in de organisatie door te geven dat uniek sporten (mogelijk) eerder al betrokken kan worden bij de inclusie agenda.	23-2-2021	Ja	23-2-2021
Raadsavond 08-12-2020 A.d. Vragen raadsleden en fractieassistenten.	Knuiman	20PB149 - AFG - Wethouder Knuiman zegt toe n.a.v. vragen van Pro Duiven, dat er een oplossing wordt gezocht voor de genoemde concrete situatie waarbij binnen één gezin maar 2 mondkapjes zijn verstrekt.	31-12-2020	Ja	23-2-2021
Raadsavond 08-12-2020 D.10.3. CDA-VVD-D66-SP - Motie uitbreidingslocaties - stemmen staken: herstemming 26 januari 2021	Goossen	20PB148 AFG - Wethouder Goosen zegt toe de ontwikkelaars uit te nodigen voor gesprekken in januari 2021, (een eerste gesprek vóór 26 januari 2021 indien mogelijk vóór 12 januari).	29-1-2021	Ja	24-12-2020
Raadsavond 08-12-2020 D.10.2. PvdA-D66-Zetel Nooijen - Motie onderzoek ondersteuning van menstruatie-armoede - ingetrokken	Knuiman	20PB147 - AFG - Wethouder Knuiman zegt toe om n.a.v. de motie "Onderzoek ondersteuning menstruatie armoede" via het afdelingshoofd werknemers van het sociaal loket te attenderen op de problematiek (daarop is de motie ingetrokken).		Ja	26-1-2021
Raadsavond 08-12-2020 D.10.1. D66-Zetel Nooijen - Motie jongeren en stage - ingetrokken	Knuiman	20PB146 Wethouder Knuiman zegt toe dat het thema van de motie "Stageplaatsen in tijden van Corona" ook bij bedrijfsbezoeken wordt aangekaart (de motie is daarop ingetrokken) 23-2 Update: er zijn inmiddels bezoeken geweest. Wethouder Knuiman zegt aanvullend toe (n.a.v. vragen van D66 bij over en weer) dat er nog een brief wordt verstuurd naar Lindus en MKB Duiven over de noodzaak tot stageplaatsen.		Nee	

Raadsavond 08-12-2020 D.09.b. Regionale Agenda Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen	Tiedink	20PB145 AFG Wethouder Tiedink zegt toe dat het college al volop bezig is met het onderwerp en de raad regelmatig zal informeren (over het behalen van de klimaatdoelen in de regio).		Nee	23-3-2021
Politieke Avond 24-11-2020 A.3. 21:35 - 22:30 - Najaarsnota - ronde & debattafel	Spaargaren	20PB144 - AFG - Wethouder Spaargaren zegt toe (n.a.v. vragen van VVD) schriftelijk te antwoorden op de vragen gesteld over de huuropbrengsten Eilandplein (totale huuropbrengsten en verwachting voor 2021).	8-12-2020	Ja	20-1-2021
Politieke Avond 24-11-2020 A.3. 21:35 - 22:30 - Najaarsnota - ronde & debattafel	Goossen	20PB143 AFG Wethouder Goossen zegt toe (n.a.v. vragen van Pro Duiven) in december te kunnen komen met informatie over welke kosten als gevolg van COVID-19 ten laste van de subsidie van de provincie kunnen worden gebracht.	31-12-2020	Ja	8-12-2020
Raadsavond 10-11-2020 A. OVER & WEER	Goossen	20PB142 - AFG - Wethouder Goossen zegt toe, n.a.v. vragen van het CDA bij het ↑ over en weer├, de raad te informeren over het proces woningbouw onder de toren (i.v.m. archeologische vondsten) als er veel tijd zit tussen de uitkomsten van het overleg en het verschijnen van de nieuwe kennisgeving uitbreidingslocaties (die eens per kwartaal verschijnt).		Ja	4-12-2020
Raadsavond 10-11-2020 A. OVER & WEER	Knuiman	20PB141 - Wethouder Knuiman zegt toe, n.a.v. van vragen Lokaal Alternatief bij het ↑ over en weer├, de raad te informeren als er meer informatie is en/of onderzoeksresultaten zijn over de ventilatie schoolgebouwen in relatie tot COVID19.		Nee	
Politieke Avond 27-10-2020 A.2. 20:35 - 21:30 / Uitvoeringsagenda Mobiliteitsplan Duiven 2020-2023 / ronde & debattafel	Spaargaren	20PB140 AFG Wethouder Spaargaren zegt toe bij de versmalling van de Heilweg rekening te houden met grote tractoren (n.a.v. vraag/verzoek SP).		ja	23-3-2021
Politieke Avond 27-10-2020 A.1. 19:30 - 20:30 / Initiatiefvoorstel openbare laadpalen / ronde & debattafel	Tiedink	20PB139 Wethouder Tiedink zegt toe de Beleidsregels oplaadinfrastructuur elektrische voertuigen van VNG als belangrijke input mee te willen nemen.	31-10-2021	Nee	

Raadsavond 13-10-2020 D.07.1. Ingediende motie - D66-GroenLinks-DOED-SP-VVD - Motie Elektrische laadpalen - (aangepast) aangenomen	Tiedink	20PB138 Wethouder Tiedink zegt toe dat dit (een aantal laadpalen plaatsen vóór de zomer 2021) haalbaar is (wil niet vastpinnen op concrete aantallen): inspanningsverplichtingen. Update: bij over en weer van 23-2 zegt Wethouder Tiedink aanvullend toe dat de gemeenteraad op de hoogte wordt gesteld van de beoogde locaties voor de laadpalen. Wethouder Tiedink geeft ook aan dat ze op schema liggen.	30-6-2021	Nee	
Raadsavond 13-10-2020 B.03. Vaststelling lijst ingekomen stukken.	Tiedink	20PB137 - AFG - Wethouder Tiedink zegt toe, n.a.v. vragen van Pro Duiven, DOED en PvdA, nog eens in gesprek te gaan met de twee ondernemers die een brief schreven over de geplande verhoging toeristenbelasting. Ook wordt er na de besluitvorming over de begroting direct gecommuniceerd richting de ondernemers.	30-11-2020	Ja	8-12-2020
Raadsavond 13-10-2020 B.03. Vaststelling lijst ingekomen stukken.	Knuiman	20PB136 Wethouder Knuiman zegt toe de vraag van Pro Duiven over de mogelijke kostenbesparing van NS schriftelijk te beantwoorden als Pro Duiven hierover meer informatie heeft gestuurd.	30-11-2020	Nee	
Raadsavond 13-10-2020 B.03. Vaststelling lijst ingekomen stukken.	Knuiman	20PB135 Wethouder Knuiman zegt toe de openstaande vragen van GroenLinks over de Gelrepas uiterlijk 14 oktober te beantwoorden.	14-10-2020	Ja	14-10-2020
Raadsavond 13-10-2020 A. OVER & WEER	Doorlopende afspraak	20PB134 Wethouder Tiedink zegt toe dat er een jaarlijkse terugkoppeling komt naar de gemeenteraad over de Liemerse Ambassade.		Nee	
Raadsavond 13-10-2020 A. OVER & WEER	Doorlopende afspraak	20PB133 Wethouder Tiedink zegt toe dat de Liemerse ambassade 1 a 2x per jaar een Liemersbrede bijeenkomst gaat houden waarbij raadsleden expliciet worden uitgenodigd.		Nee	
Politieke Avond 29-09-2020 A.2. 20:30 - 21:25 uur - Bestemmingsplan Weidekervel - ronde en debattafel	Goossen	20PB132 - Wethouder Goossen zegt toe dat er bij de grondexploitatie een splitsing wordt gemaakt in de geraamde kosten waarbij de kosten van de bovenwettelijke duurzaamheidsaspecten als aparte kostenpost wordt genoteerd.	31-3-2021	Nee	

Raadsavond 23-09-2020 A. OVER & WEER	Hieltjes	20PB131 - Burgemeester Hieltjes zegt toe, n.a.v. vragen van GroenLinks bij het over en weer , om de lijst met aanwezige stoffen bij de autosloperij te delen met de raad evenals het bodemonderzoek met als kanttekening dat het bodemonderzoek een verantwoordelijkheid van de provincie is. Op 8 decmber zegt burg. Hieltjes ook toe om de lijst met stoffen die verwijderd hadden moeten worden met de raad te delen. Deze lijst was opgesteld na een controle. Update 26-1-2021: bij het ↑ over en weer├ geeft de burgemeester een update over de vloeistoffen die wel/niet aanwezig zijn op de sloperij. Hij zegt toe dat het bodemonderzoek (en/of de conclusies daaruit) voor komende raadsvergadering naar de raad toe komt.	20-4-2021	Nee	
Raadsavond 23-09-2020 A. OVER & WEER	Knuiman	20PB130 - AFG - Wethouder Knuiman zegt toe, n.a.v. vragen van CDA bij het ↑ over en weer├, duidelijker neer te zetten op de website dat er sprake is van vrije besteding betreffende de individuele inkomenstoeslag en controleert ook of dit helder in de verordening staat.	31-12-2020	Ja	26-1-2021
Raadsavond 23-09-2020 A. OVER & WEER	Goossen	20PB129 - Wethouder Goossen zegt toe, n.a.v. vragen van PvdA bij het ↑ over en weer├ dat er volgende week een kennisgeving komt over de woningbouwlocaties.	2-10-2020	Ja	2-10-2020
Raadsavond 23-09-2020 A. OVER & WEER	Hieltjes	20PB127 - Burgemeester Hieltjes zegt toe, n.a.v. vragen van Pro Duiven bij het ↑ over en weer├, binnen de organisatie door te geven dat klachten of meldingen over de openbare ruimte ook aan de servicebalie van het gemeentehuis doorgegeven moeten kunnen worden en niet alleen via de Fixi app.	13-10-2020	Ja	30-9-2020
Raadsavond 23-09-2020 A. OVER & WEER	Hieltjes	20PB126 - AFG - Burgemeester Hieltjes zegt toe, n.a.v. vragen van CDA bij het over en weer , de raad te informeren zodra er conclusies bekend zijn van de strategisch adviseur die onderzoek doet in de Loowaard (o.a. naar de grondposities van de verschillende eigenaren en de verstrekte vergunning voor zandwinning).	31-12-2020	Ja	22-1-2021

Raadsavond 23-09-2020 A. OVER & WEER	Knuiman	20PB125 - Wethouder Knuiman zegt de SP toe antwoord te geven op de vraag of er al ruimte wordt gemaakt in de begroting van 2021 voor de zorg coördinator	13-10-2020	Ja	9-10-2020
Politieke Avond 08-09-2020 1. 19:30 - 20:25 / Aandachtspunten Sociaal Domein / ronde tafel	Knuiman	20PB124 - AFG - Wethouder Knuiman zegt toe de resterende vragen van D66 schriftelijk te beantwoorden	31-10-2020	Ja	26-11-2020
Politieke Avond 08-09-2020 1. 19:30 - 20:25 / Aandachtspunten Sociaal Domein / ronde tafel	Knuiman	20PB123 - Wethouder Knuiman zegt toe dat in oktober een verslag volgt over wat met alle aanbevelingen van de Rekenkamer is gedaan (+ resultaten).	31-10-2020	Ja	5-11-2020
Politieke Avond 08-09-2020 2. 20:30 - 21:00 / Rivierklimaatpark / ronde en debattafel	Spaargaren	20PB122 - Wethouder Spaargaren zegt toe: nog vóór de raadsvergadering wordt de toegankelijkheid en de definitie van de doelgroepen verduidelijkt via schriftelijke beantwoording.	23-9-2020	Ja	11-9-2020
Politieke Avond 08-09-2020 3. 21:05- 21:35 / Evenementenvisie / ronde tafel	Tiedink	20PB121 - Wethouder Tiedink zegt toe dat: - de planning wordt aangepast in het voorstel - het stuk zal t.z.t. bij de visie per locatieprofiel steeds duurzaamheid (effect op de omgeving) betrekken - het stuk wordt ingetrokken en aangepast ingediend door college.	30-11-2020	Ja	10-11-2020
Raadsavond 07-07-2020 D.08.a. LA-CDA-SP - Amendement Fietstunnel zuidsingel - aangenomen	Spaargaren	20PB120 - Wethouder Spaargaren zegt toe na de zomer naar de raad te komen met een plan voor de realisatie van een middengeleider op de kruising Zuidsingel (i.p.v. de fietstunnel).	30-9-2020	Ja	12-11-2020
Raadsavond 07-07-2020 D.09. Koers richting een sluitende begroting	Hieltjes	20PB119 - AFG - Burgemeester Hieltjes zegt n.a.v. motie PvdA publicatiebord de komst van een fysiek publicatiebord toe als de gemeentelijke publicaties in de DuivenPost verdwijnen door bezuinigingen.		Ja	10-11-2020
Raadsavond 07-07-2020 D.09. Koers richting een sluitende begroting	Goossen	20PB118 - Wethouder Goossen zegt toe met de stofkam door de bestemmingsreserves te gaan en hier uiterlijk bij de jaarrekening 2020 met een voorstel over te komen richting de raad.	31-5-2021	Nee	

Raadsavond 07-07-2020 D.09.b. Amendementen	Knuiman	20PB117 - Wethouder Knuiman neemt het amendement A11 transformatie sociaal domein over van de PvdA waardoor dit onderdeel van pakket A naar pakket B verschuift en dit zo verwerkt moet worden in de begroting..	30-11-2020	Ja	10-11-2020
Raadsavond 07-07-2020 A.d. Vragen raadsleden en fractieassistenten.	Knuiman	20PB116 - Wethouder Knuiman zegt toe dat de gemeente Duiven een aantal activiteiten gaat ontplooien in de week van de eenzaamheid.	8-10-2020	Ja	1-11-2020
Raadsavond 07-07-2020 A.d. Vragen raadsleden en fractieassistenten.	Knuiman	20PB115 - Wethouder Knuiman zegt toe met meer informatie naar de raad te komen als er meer bekend is over de mogelijk beperkende invloed van privacywetgeving op de aanpak personen verward gedrag. Update: wethouder Knuiman geeft bij ↑ over en weer├ van 23-2 een stand van zaken weer.	30-9-2020	Nee	
Raadsavond 07-07-2020 D.09. Koers richting een sluitende begroting	Hieltjes	20PB114 - AFG - Burgemeester Hieltjes zegt toe dit jaar in overleg te gaan met de afdeling communicatie hoe beter gecommuniceerd kan worden hoe inwoners meldingen kunnen doen van overlast.	8-12-2020	Ja	10-11-2020
Raadsavond 07-07-2020 D.09. Koers richting een sluitende begroting	Knuiman	20PB113 - Wethouder Knuiman zegt toe via de griffie meer informatie te geven over de vraag of het aantal aangevraagde uitkeringen van de RSD is gestegen i.v.m. het coronavirus. Wethouder Knuiman zal hierbij ook antwoord geven op de vraag of het college gaat aankloppen bij het rijk voor de extra kosten voor uitkeringen.	23-9-2020	Ja	23-9-2020
Politieke Avond 30-06-2020 1. 19:30 - 19:45 - Zienswijze ontwerpbegroting 2021 Stichting Veilig Thuis / ronde en debat tafel	Goossen	20PB112 - Wethouder Goossen zegt toe 1 juli de openstaande technische vragen van GroenLinks te beantwoorden over de jaarrekening.	1-7-2020	Ja	1-7-2020
Politieke Avond 30-06-2020 2. 20:00 - 21:30 - Programmarekening 2019 gemeente Duiven / ronde en debat tafel	Doorlopende afspraak	20PB111 - Wethouder Goossen zegt toe dat er in volgende raadsvoorstellen van de P&C cyclus een apart beslispunt wordt opgenomen om te beslissen over de investeringen.	31-12-2020	Nee	

Politieke Avond 30-06-2020 2. 20:00 - 21:30 - Programmarekening 2019 gemeente Duiven / ronde en debat tafel	Goossen	20PB110 - Wethouder Goossen zegt toe dat de geconstateerde omissies in de jaarrekening (door PvdA) nog worden aangepast.	7-7-2020	Ja	7-7-2020
Politieke Avond 30-06-2020 2. 20:00 - 21:30 - Programmarekening 2019 gemeente Duiven / ronde en debat tafel	Spaargaren	20PB109 - Wethouder Spaargaren zegt toe na de zomer informatie te delen met de raad over het huidige groenbeleid en naar de raad te komen om kaders te vragen voor het nieuwe groenbeleid.	31-12-2020	Ja	6-11-2020
Politieke Avond 30-06-2020 2. 20:00 - 21:30 - Programmarekening 2019 gemeente Duiven / ronde en debat tafel	Spaargaren	20PB108 - Wethouder Spaargaren zegt toe na het zomerreces een vertrouwelijke kennisgeving aan de raad te sturen over de stand van zaken betreffende realisatie vitaal centrum Duiven.	31-10-2020	Ja	5-11-2020
Politieke Avond 30-06-2020 2. 20:00 - 21:30 - Programmarekening 2019 gemeente Duiven / ronde en debat tafel	Goossen	20PB107 - Wethouder Goossen zegt toe dat er volgende week een officiële reactie volgt op het accountantsverslag en de genoemde adviezen daarin.	10-7-2020	Ja	14-7-2020
Politieke Avond 23-06-2020 2. 20:15 - 22:30 - Koers richting een sluitende begroting en Financiële Tussenrapportage / debat tafel	Spaargaren	20PB106 - AFG - Wethouder Spaargaren zegt toe (uitdrukkelijk zonder garanties) een poging te wagen om de kosten inzichtelijk te maken van de desinvestering van het stoppen met de plannen voor de Dorth tot Medlerstraat. Aanvulling 23 september: er wordt gesproken met de omwonenden en er worden kleine maatregelen genomen. De wethouder komt na oktober, nog in kwartaal 4, met een terugkoppeling naar de raad.	31-12-2020	Ja	10-11-2020
Politieke Avond 23-06-2020 1. 19:30 - 20:00 - Wensen en bedenkingen oprichten Stichting Liemerse Ambassade / debat tafel	Tiedink	20PB105 - Wethouder Tiedink zegt toe te onderzoeken of raadsleden een rol van betekenis kunnen gaan spelen in de nog in te stellen adviesgroep van de Liemerse Ambassade.	30-9-2020	Ja	13-10-2020

Politieke Avond 23-06-2020 2. 20:15 - 22:30 - Koers richting een sluitende begroting en Financiële Tussenrapportage / debat tafel	Goossen	20PB104 - AFG - Wethouder Goossen zegt toe met een inhoudelijk voorstel naar de raad te komen over het krediet voor het Eilandplein.	31-12-2020	Ja	14-1-2021
Politieke Avond 23-06-2020 2. 20:15 - 22:30 - Koers richting een sluitende begroting en Financiële Tussenrapportage / debat tafel	Goossen	20PB103 - Wethouder Goossen zegt toe de vragen van Pro Duiven over lijst B van het Koersdocument alsnog te zullen beantwoorden.	31-7-2020	Ja	30-6-2020
Raadsavond 10-06-2020 A.d. Vragen raadsleden en fractieassistenten.	Spaargaren	20PB102 - Wethouder Spaargaren zegt toe, n.a.v. vragen van Pro Duiven bij het ↑ over en weer├ van 10 juni, om na te gaan of het klopt dat er geen pinbonnen verstrekt worden bij de vuilstort als maatregel tegen coronaverspreiding.	30-6-2020	Ja	30-6-2020
Raadsavond 10-06-2020 A.d. Vragen raadsleden en fractieassistenten.	Knuiman	20PB101 - Wethouder Knuiman zegt toe, n.a.v. vragen van S.P. bij het ↑ over en weer├ van 10 juni, om te onderzoeken of het initiatief uit LIS B2a (opsporingsmethode eenzame ouderen) ook in Duiven ingezet kan worden. Update 26-1-2021: de wethouder heeft onderzoek gedaan naar de achterliggende vraag of de BIS wat privacy betreft gebruikt mag worden om eenzame ouderen op te sporen. Conclusie is dat er vanuit burgerzaken mogelijk een brief kan worden verstuurd op basis van de BIS gegevens. Volgende raadsvergadering komt de wethouder terug op de vraag welke actie Duiven gaat ondernemen.	23-2-2021	Nee	
Raadsavond 10-06-2020 A.d. Vragen raadsleden en fractieassistenten.	Hieltjes	20PB100 - Burgemeester Hieltjes zegt toe, n.a.v. vragen van Pro Duiven bij het ↑ over en weer├ van 10 juni, om donderdag 11 juni in gesprek met ondernemers te polsen of zij door een actie aandacht willen geven aan de internationale campagne tegen geweld tegen vrouwen.	12-6-2020	Ja	11-6-2020

Politieke Avond 02-06-2020 A.3. 21:45 - 22:30 / Wmo uitgaven / ronde tafel	Knuiman	20PB099 - AFG -Wethouder Knuiman zegt toe de raad te informeren over hoe de uitgaven Wmo zich in de loop van dit jaar ontwikkelen		Ja	24-11-2020
Politieke Avond 02-06-2020 A.2. 20:45 - 21:30 / Uitspraak Raad van State / ronde tafel	Spaargaren	20PB098 - Wethouder Spaargaren zegt toe het regionaal koopstromenonderzoek met de raad te delen	30-6-2020	Ja	23-9-2020
Raadsavond 06-05-2020 A.a. Mededelingen.	Knuiman	20PB097 - Wethouder Knuiman zegt toe dat er extra informatie naar de raad komt, via de griffie, over de RSD (raadsinformatiebrief B18).	31-5-2020	Ja	15-5-2020
Raadsavond 06-05-2020 A.d. Vragen raadsleden en fractieassistenten.	Spaargaren	20PB096 - Wethouder Spaargaren zegt toe dat de fontein in het Droopark volgend jaar eerder aan gaat.	31-3-2021	Nee	
Raadsavond 06-05-2020 A.a. Mededelingen.	Goossen	20PB095 - Wethouder Goossen zegt toe dat er medio juni een kennisgeving naar de raad toe komt over de voortgang woningbouw.	30-6-2020	Ja	25-6-2020
Politieke Avond 30-06-2020 2. 20:00 - 21:30 - Programmarekening 2019 gemeente Duiven / ronde en debat tafel	Goossen	20PB094 (aanvulling) - Wethouder Goossen zegt toe dat er in september/oktober een stoplichtmodel gereed is waarin concreet de stand van zaken van het verbeterplan kan worden getoond.	31-10-2020	Ja	29-9-2020
Politieke Avond 10-03-2020 B.1. 19.30 ‼ 20.15 / Verbeterplan financiën / ronde tafel	Goossen	20PB094 - AFG - Tijdens de ronde tafel op 10 maart 2020 is nogmaals bevestigd dat naast behandeling in de auditcommissie, de raad de komende tijd per kwartaal zal worden bijgepraat.		Ja	26-1-2021
Politieke Avond 10-03-2020 B.2. 20.30 ‼ 21.30 / Eindrapport Taskforce Jeugdzorg / ronde tafel	Knuiman	20PB093 - Taskforce Jeugdzorg: Wethouder Knuiman zegt toe dat dit specifieke onderwerp (taakstelling 0,5 miljoen) terugkomt bij de bespreking van de voorjaarsnota of de begroting 1stroom.	30-9-2020	Nee	

Politieke Avond 10-03-2020 B.3. 21.45 ‼ 22.30 / Inclusie agenda Duiven 2020-2022 / ronde tafel en eventueel debat	Knuiman	20PB092 - Wethouder Knuiman zegt toe tijdens de behandeling van de Voorjaarsnota terug te komen op de kosten van de inclusieagenda.	30-9-2020	Ja	12-5-2020
Politieke Avond 10-03-2020 A.1. 19.30 ‼ 21.00 / Lokaal aandeel concept-RES / debattafel	Tiedink	20PB091 - Wethouder Tiedink zegt toe dat er op korte termijn nieuwe informatie komt naar de raad over inhoud (o.a. regionale kaarten) en het proces van de RES.		Ja	12-5-2020
Raadsavond 18-02-2020 D.07.c. Motie vreemd - CDA - Fonds betaalbare woningbouw - aangehouden	Goossen	20PB090 - Wethouder Goossen zegt toe met alternatieven richting de raad te komen die handelen in de geest van de motie ↑ Fonds betaalbare woningbouw├. "Update toezegging: Wethouder Goossen heeft alternatieven onderzocht maar nog geen concreet voorstel. De keuze is of de omgevingsvisie afwachten of toch een afzonderlijke procedure afwachten. Wethouder Goossen komt er na de zomer op terug. Update toezegging 23 september: er volgt in oktober een kennisgeving over dit onderwerp richting de raad. Deadline december 2020 23-2 Update: de wethouder geeft aan dat het onderwerp wordt opgenomen in de omgevingsvisie. Er komt geen separaat raadsvoorstel. Op zeer korte termijn komt er een kennisgeving over aan.	31-12-2020	Nee	23-3-2021
Raadsavond 18-02-2020 A. OVER & WEER	Spaargaren	20PB089 - Wethouder Spaargaren zegt toe (n.a.v. vragen van de S.P. bij het ↑ over en weer├) extra aandacht te geven aan het bestaan van de Fixi app	31-3-2020	Ja	31-3-2020
Raadsavond 18-02-2020 A. OVER & WEER	Tiedink	20PB088 - Wethouder Tiedink zegt toe (n.a.v. vragen van Pro Duiven bij het ↑ over en weer├) dat de raad een terugkoppeling ontvangt van de komende gesprekken met omliggende gemeenten over de RES.	6-5-2020	Ja	6-5-2020
Politieke Avond 04-02-2020 A.1. 19:30 - 20:30 / Lokaal aandeel concept-RES / ronde tafel	Tiedink	19PB087 - Wethouder Tiedink zegt toe de vraag van PvdA over de effecten van zonneparken op de bodem en het bodemleven schriftelijk te beantwoorden.	31-3-2020	Ja	31-3-2020

Politieke Avond 04-02-2020 A.1. 19:30 - 20:30 / Lokaal aandeel concept-RES / ronde tafel	Tiedink	19PB086 - Wethouder Tiedink zegt toe, n.a.v. vragen van Lokaal alternatief, een schriftelijke reactie te schrijven over de inhoud van het krantenartikel over biomassa t.o.v. de RES.	31-3-2020	Ja	31-3-2020
Politieke Avond 04-02-2020 A.1. 19:30 - 20:30 / Lokaal aandeel concept-RES / ronde tafel	Tiedink	19PB085 - Wethouder Tiedink zegt toe, n.a.v. vragen van de PvdA, na te gaan waar het percentage van 60% in de opbrengst participatie/enquête vandaan komt. En zoekt uit hoeveel % van de reacties van Duivenaren kwamen.	18-3-2020	Ja	18-3-2020
Raadsavond 10-12-2019 B.03. Vaststelling lijst ingekomen stukken	Spaargaren	19PB075 - Wethouder Spaargaren zegt toe (n.a.v. vragen van de PvdA en Pro Duiven over ingekomen stuk A4) om medewerking te willen verlenen aan een ronde tafel over de herinrichting van de Eltensetraat Dorth tot Medlerstraat. Men spreekt hierbij af eerst de bezuinigingen af te wachten met de behandeling tijdens de voorjaarsnota.	7-7-2020	Ja	7-7-2020
Politieke Avond 07-01-2020 B.1. 19.30 ‼ 20.15 / Inclusie agenda Duiven 2020-2022 / debattafel	Knuiman	18PB073-b - De wethouder heeft toegezegd 2x per jaar (voor de zomer en aan het einde van het jaar) de raad in een kennisgeving een terugkoppeling te geven over welke acties er concreet zijn uitgevoerd i.h.k.v. de Inclusieagenda. aanvulling: 23 september ‼ in 2020 komt er 1 kennisgeving mede omdat er pas laat in het jaar een besluit is genomen over de inclusie agenda.	31-12-2020	Nee	
Politieke Avond 26-11-2019 A.1. 19:30 - 20:15 / Inclusie agenda Duiven 2020-2022 / ronde tafel	Knuiman	18PB073a - Inclusie agenda: *De Inclusie agenda zal gedeeld worden met de burgemeester van Oude IJsselstreek, daar hij een van de voortrekkers in deze problematiek is. *De Inclusie agenda van 2021 worden de acties en doelstellingen concreter gemaakt. *Bij de eerste actualisatie/evaluatie wordt ook het betrekken van werkgevers meegenomen.	31-3-2020	Nee	
Raadsavond 22-10-2019 D.07. Ingediende moties over niet-geagendeerde onderwerpen.	Goossen	18PB072 - AFG - De wethouder heeft toegezegd zich aan de afspraken zoals geformuleerd in de motie WVG te houden, met deze toezegging is de motie ingetrokken. Daarnaast zegt de wethouder toe de communicatie rondom planontwikkeling zo goed en zo zorgvuldig mogelijk vorm te geven, daarop is ook het amendement ingetrokken.	31-3-2021	Ja	8-12-2020

Raadsavond 17-09-2019 D.13. Ingediende moties over niet-geagendeerde onderwerpen.	Spaargaren	18PB068 - Nav motie SP/GL/D66 Pmd ophangsystemen: het college zegt toe dat dit ophangsysteem bij de evaluatie van het afvalbeleid betrokken wordt en daarmee later terugkomt in/bij de raad. De motie is daarop aangehouden. Aanvulling 7-7-: bij de afdoening van deze toezegging wort ook in gegaan op de vraag van GroenLinks of er nieuwe KlikM haken kunnen worden aangeschaft voor de PMD vuilniszakken.	31-12-2020	Ja	5-11-2020
Raadsavond 17-09-2019 D.11. Verklaring van geen bedenkingen Waterschap 2 windturbines RWZI InnoFase	Doorlopende afspraak	18PB067 - Weth. Spaargaren - Nav motie pvda VVGB: het college zegt toe de notulen en agenda van de Omgevingsadviesraad te delen met de raad. De motie is daarop teruggetrokken. Aanvulling : op 12-11-2019 heeft de wethouder aanvullend toegezegd dat hij de oproep doorstuurt waarin mensen uit Lathum worden opgeroepen om deel te nemen aan de omgevingsadviesraad. Ook stuurt hij het verslag van 22 juli na.		Nee	
Raadsavond 02-07-2019 1. RAADSVERGADERING	Doorlopende afspraak	18PB063 - Burgemeester - Bij het opstellen van raadsvoorstellen zal de organisatie/college alerter zijn op de samenhang van hoe het raadsvoorstel zich verhoudt ten opzichte van andere beleidsterreinen. Het bestaande format biedt hiervoor voldoende mogelijkheden.		Nee	
Raadsavond 02-07-2019 C.09. Voorjaarsnota Duiven 2019	Knuiman	18PB062 - In het 1e kwartaal 2021 ontvangt de raad een evaluatie over de inzet van de zorgcoördinator, dat ligt ook de vraag voor of de inzet van de zorgcoördinator wordt doorgezet. Later afgessproken dat 2 jaren nodig zijn voor een goede evaluatie, dus in 2021.	31-3-2021	Nee	
Raadsavond 02-07-2019 1. RAADSVERGADERING	Doorlopende afspraak	18PB061 - Burgemeester - Als een buurt met een gedragen verzoek komt om een vuurwerkvrije zone in te stellen, wil de gemeente kijken naar hoe men dit kan faciliteren. Hier wordt wel een voorbehoud gemaakt op het gebied van inzet van handhavingscapaciteit. Eerder wordt gedacaht aan communicatieve inzet (bordjes vuurwerkvrije zone, etc.)		Nee	

Raadsavond 02-07-2019 C.09.cb. M2 GroenLinks PvdA D66 - Motie duurzaamheidsparagraaf - verworpen	Doorlopende afspraak	18PB059 - Weth. Tiedink - Waar dat relevant is, wordt duurzaamheid meegenomen in raadsvoorstellen bij de kanttekeningen en argumenten. Het huidige format geeft daarvoor voldoende ruimte (n.a.v. deze toezegging is motie aangehouden).		Nee	
Raadsavond 02-07-2019 1. RAADSVERGADERING	Doorlopende afspraak	18PB056 - AFG - Weth. Tiedink - Biodiversiteit is een onderdeel van de nieuwe aanbesteding in onderhoud openbare ruimte		Ja	23-2-2021
Raadsavond 02-07-2019 C.09. Voorjaarsnota Duiven 2019	Goossen	18PB052-a - In de 1e helft van 2021 wordt er verslaggeving naar de raad gedaan van de evaluatie stimuleringsbeleid..	30-6-2021	Nee	
Raadsavond 02-07-2019 1. RAADSVERGADERING	Doorlopende afspraak	18PB050 - Weth. Spaargaren - Voor het stookseizoen zal de gemeente in haar communicatie uitingen aandacht geven aan informatie over houtkachels, ook bij het aanvragen van een bouwvergunning wordt informatie meegeven over de problematiek rondom houtkachels		Nee	
Raadsavond 07-05-2019 A.d. Vragen raadsleden en fractieassistenten	Doorlopende afspraak	18PB044 - Weth. Knuiman zegt n.a.v. vraag GroenLinks toe dat er 2x per jaar korte inhoudelijke informatie over BVO DRAN naar de raad komt. Indien mogelijk wordt aangehaakt bij regionale informatie.		Nee	
Politieke Avond 09-04-2019 A.1. 19.30u ‼ 20.30u / Beleidsplan Schuldhulpverlening 2019-2022 / ronde- en debattafel	Doorlopende afspraak	18PB043 - Weth. Knuiman zegt toe dat de raad jaarlijks wordt geïnformeerd over de voortgang binnen het onderwerp Schuldhulpverlening.		Nee	
Raadsavond 07-11-2017 C.09. Programmabegroting 2018 - 2021	Doorlopende afspraak	17PB058 - Weth. Knuiman: Eén keer in het half jaar wordt de raad geïnformeerd over de voortgang van het project Laaggeletterdheid.		Nee	
Raadsavond 07-11-2017 C.10. Vaststelling van de belastingverordening voor het belastingjaar 2018.	Doorlopende afspraak	17PB052 - Wethouder Van Groningen: Met betrekking tot de oninbare vordering, zal het college actie ondernemen als in de toekomst zich (opnieuw) een verhaal-mogelijkheid voordoet. In de jaarrekening zal melding gemaakt worden of het mogelijk is geweest om middelen te verhalen.		Nee	

Politieke Avond 24-10-2017 A.2. 20.40 - 21 .25 / 8e Wijziging APV / debattafel	Doorlopende afspraak	17PB048 - Burgemeester De Lange zegt toe een evaluatie van de wijziging in de APV m.b.t. de wet woonoverlast te realiseren op het moment dat voldoende casuistiek voorhanden is.		Nee	

Karin Bouwmeister/DOED
Lijst toezeggingen

Toeslagaffaire

Tijdens de raadsavond van 26-01-2021 heeft de wethouder toegezegd dat ze ons op de hoogte zou houden over de getroffen Duivense gezinnen van deze toeslagaffaire. Kunt u ons hierover bijpraten?
- Om hoeveel gezinnen gaat het?
- Kunt u ons bijpraten over de situatie?
- Hoe gaat het met deze gezinnen?

GROEN LINKS DUIVEN

Vragen na aanleiding van de lijst van toezeggingen en ingekomen stuk A5

1. Op de lijst van toezeggingen staat dat 20 april de deadline is om een lijst met stoffen beschikbaar te stellen. Wanneer is deze lijst te verwachten? Het gaat over de lijst van voorgeschreven stoffen waarvan de eigenaar de autowrakken voor 10 augustus moest ontdoen en waar de eigenaar op 30 juli een melding van had gemaakt dat hieraan voldaan was.
2. Wanneer is het bodemonderzoek te verwachten ter inzage?

Geachte raadsleden,

Op 20 april is de situatie rond de brand bij autosloperij de Moestuin in het over-en-weer besproken. Burgemeester H. Hieltjes heeft u, n.a.v. vragen tijdens dit over-en-weer, toegezegd de laatste controlebrief welke verzonden is naar de autosloperij met u te delen. Daarnaast heeft u gevraagd van welke datum de (milieu-) vergunning van de autosloperij dateert. In deze berichtgeving voorzie ik u van de antwoorden op uw gestelde vragen.

Datum afgegeven vergunning
De oprichtingsvergunning voor autosloperij de Moestuin, welke is afgegeven door Provincie Gelderland, dateert van 25 juni 2002. In 2006 heeft een revisie op deze vergunning plaats gevonden.

Laatste controle
In de bijlage treft u de laatste brief welke voor de brand die naar autosloperij De Moestuin is gestuurd. De autosloperij is op 20 juli 2020 voor het laatst door de toezichthouder van ODRA bezocht in het kader van een reguliere, periodieke milieucontrole.

Tijdens deze controle heeft de toezichthouder een overtreding geconstateerd zijnde dat de minimale termijn (van 10 dagen) waarbinnen voertuigen moeten zijn ontdaan van vloeistoffen niet werd gehaald op dat moment. Per brief is aan de ondernemer medegedeeld dat zij deze tekortkoming voor half augustus ongedaan moesten maken. Zie bijlage voor verstuurde brief.

Op 24-7-2020 heeft meneer [ ] aan de toezichthouder van ODRA kenbaar gemaakt dat hij alle voertuigen van vloeistoffen had ontdaan en dit door de toezichthouder gecontroleerd kon worden. Deze controle heeft uiteindelijk niet meer plaats gevonden omdat de brand de realiteit inmiddels had ingehaald.

Met vriendelijke groet,

Erika Fontein
Teamregisseur Toezicht en Handhaving

1STROOM
DUIVEN & WESTERVOORT

www.1stroom.nl | info@1stroom.nl | (088) 695 3000

Gemeente Duiven
gemeente@duiven.nl
(0316) 279 111
www.duiven.nl

gemeente Westervoort
gemeente@westervoort.nl
(026) 317 99 11
www.westervoort.nl

Omgevingsdienst
Regio Arnhem

Retouradres: Postbus 3066, 6802 DB Arnhem

Autosloperij [redacted]
[redacted]
[redacted]

Datum
21 juli 2020

Pagina
1 van 3

Zaaknummer
1952129589

Behandeld door
R. Schild

Onderwerp
Bevindingenbrief

Geachte heer [redacted]

Op 20 juli 2020 bezocht de heer [redacted], toezichthouder van Omgevingsdienst Regio Arnhem, uw bedrijf aan [redacted] in Duiven. De toezichthouder heeft gesproken met u en uw zoon. In deze brief leest u de resultaten en wat wij van u verwachten.

Resultaten
U voldoet nog niet aan de gecontroleerde wetgeving. In de bijlage leest u precies welke maatregelen nodig zijn. Hieronder leest u een samenvatting.

Wat verwachten wij van u?
Zorg ervoor dat u de volgende maatregelen neemt:

- U dient voertuigen welke voor demontage zijn bestemd binnen 10 dagen te ontdoen van alle voorgeschreven stoffen.

Doe dit voor 10 augustus 2020. Wij komen daarna kijken of alles voor elkaar is. Is dat zo, dan is de situatie opgelost en voorkomt u dat we andere stappen moeten zetten.

Waarom controleren wij?
U bent ervoor verantwoordelijk dat uw bedrijf voldoet aan de regels. Daarmee draagt u samen met ons bij aan een gezonde, veilige en duurzame leefomgeving.

Omgevingsdienst Regio Arnhem

Eusebiusbuitensingel 53
6828 HZ Arnhem

Postbus 3066
6802 DB Arnhem

T 026 – 377 16 00
E postbus@odra.nl
www.odregioarnhem.nl

KvK 57137528
IBAN NL92BNGH0285158813
BTW NL 8524.52.998.B.01

Omgevingsdienst Regio Arnhem is een samenwerkingsverband van de gemeenten Arnhem, Doesburg, Duiven, Lingewaard, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Westervoort en Zevenaar en provincie Gelderland.

Heeft u vragen?
Dan kunt u contact opnemen met [redacted]. Hij is bereikbaar op telefoonnummer: (026) 377 16 45 of per e-mail via postbus@odra.nl.

Met vriendelijke groet,
Namens burgemeester en wethouders van Duiven,

Omgevingsdienst Regio Arnhem

Deze brief is automatisch verstuurd en is daarom niet ondertekend.

Bijlage(n):
- Resultaten controle
- Relevante wetsartikelen

Bijlage: Resultaten controle

Wettelijk kader
Artikel 3.26 Activiteitenbesluit in samenhang met
Artikel 3.27d lid 2 Activiteitenregeling milieubeheer.

2 Zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk binnen tien werkdagen na ontvangst van het autowrak of wrak van een tweewielig motorvoertuig, worden de volgende stoffen, preparaten of producten, indien aanwezig, afgetapt of gedemonteerd en opgeslagen:

- a. motorolie;
- b. transmissieolie;
- c. versnellingsbakolie;
- d. olie uit het differentieel;
- e. hydraulische olie;
- f. remvloeistoffen;
- g. koelvloeistoffen;
- h. ruitensproeiervloeistoffen;
- i. airconditioningsvloeistoffen;
- j. benzine;
- k. diesel;
- l. LPG-tank, inclusief LPG;
- m. accu, inclusief accuzuren;
- n. oliefilter;
- o. PCB/PCT-houdende condensatoren;
- p. batterijen; en
- q. ontplofbare onderdelen voor zover deze niet zijn geneutraliseerd, met uitzondering van elektrische airbags en gordelspanners.

Overtreding
Tijdens de controle bleek dat u niet binnen de 10 dagen de voertuigen ontdoet van voorgeschreven stoffen.

Maatregel
U dient voertuigen welke voor demontage zijn bestemd binnen 10 dagen te ontdoen van voorgeschreven stoffen.

Termijn
U moet deze maatregel hebben genomen binnen 2 weken na verzenddatum van deze brief.

Nooijen

Barbara Nooijen / Zetel Nooijen

Over en weer

Via het persbericht van de gemeente, konden we kennismaken met de Rafelroutes om te fietsen en te wandelen.
Zo kun je kennis maken met kunst in de openbare ruimte, maar we missen echter een bronzen beeld: “Jongen met veulen (en hond)” uit 1976. Deze wordt ook op de Facebookpagina van Museum Duiven vernoemd.

Waar is dit beeld? Is het ergens in onderhoud? Staat het ergens op een werf? Graag zou Zetel Nooijen dit horen om de route compleet te maken.

Karin Bouwmeister/DOED

Update verkeerssituatie Nieuwgraaf

Op 7 juli 2020 hebben wij een kennisgeving betreffende bovengenoemd onderwerp ontvangen. Er zouden een aantal onderzoeken plaatsvinden;

- inschatting maken van de ontwikkelingen in de retailmarkt voor de komende jaren
- kosten inzichtelijk maken van de plannen die gemaakt zijn
- en of er subsidiemogelijkheden zijn.

De gemeenteraad zou naar verwachting in Q4 2020 of in Q1 2021 de plannen voorgelegd krijgen. Kunt u ons een update geven over bovengenoemde onderzoeken en wat voor aanpassingen er gedaan zullen worden?

Van: Henk Albers - fractie CDA Duiven-Groessen-Loo

Datum: 19 april 2021
Betreft: vraag Raadsavond 20 april 2021 'Over en Weer'

De fractie van het CDA heeft de volgende vraag:

Volgens de Kennisgeving aan de Raad d.d. 25-11-2014 betreffende Subsidieregister (registratienr. Corsa 14int2166) is aan de Raad toegezegd dat er een subsidieregister zal worden ingesteld dat jaarlijks op de website van de gemeente zal worden gepubliceerd. Dat heeft in 2015 ook plaatsgevonden. Daarna wordt het echter stil en is het niet meer te vinden.

Omdat het CDA veel waarde hecht aan het Subsidieregister verzoekt het bij deze het college:
1. alsnog de destijds betreffende toezegging van het college alsnog na te komen en
2. vanaf het boekingsjaar 2020 het Subsidieregister jaarlijks digitaal te publiceren op de website van de gemeente.

Met vriendelijke groet,

Henk Albers

Vragen fractie PvdA Politieke Avond 20 april 2021

Vragen Raadsleden en Fractieassistenten

Zorgcowboys rukken op in Arnhem en regio.
Afgelopen zaterdag (17 april 2021) stond een artikel op de website van de Gelderlander. Dit artikel met de kop "Criminele zorgcowboys rukken op in Arnhem en regio" gaat over zorgverleners die zich inlaten met criminele activiteiten.
De fractie van de Partij van de Arbeid vraagt zich af of dit fenomeen ook al in Duiven is gesignaleerd. Voor de volledige beeldvorming is dit de link naar het artikel: https://www.gelderlander.nl/arnhem/criminele-zorgcowboys-rukken-op-in-arnhem-en-regio~ab54c364/
Kan de wethouder hier iets over vertellen?

Raadsvergadering 20 april 2021

Vraag ingekomen stukken /Karin Bouwmeister

Aanpak laaggeletterdheid- terugblik 2020 en vooruitblik 2021

In de kennisgeving staat dat er in het jaar 2020 28 deelnemers ingestroomd waren bovenop de 38 deelnemers van de voorgaande jaren in de diverse educatietrajecten van ROC Rijn IJssel. Van de in totaal 66 deelnemers zijn er in 2020 44 weer uitgestroomd.

- Als wij het goed lezen zijn er 6 deelnemers meer uitgestroomd dan er in de voorgaande jaren deelnamen dus ook van de nieuwe instromers. Wat is hier de reden van?

Vragen ingekomen stukken Stefani Meijer / Lokaal Alternatief

15-4
Na aanleiding van het stuk A.05A- A.1 dat we lezen bij de kennisgeving aan de gemeenteraad over de samenwerking van de gemeente met de ondernemersvereniging het volgende:
Wij zijn erg benieuwd naar de stand van zaken omtrent het wegennet op onze industrieterreinen.
Er zou een onderzoek gehouden worden en men zou de raad hierover op de hoogte stellen.

De fractie van Lokaal Alternatief is benieuwd hoever het staat met dit onderzoek en de eventuele vervolgstappen.

16-4
In de stukken: “Informatie van het college ter kennisname” lezen we in stuk A.9a over het verkennend onderzoek dat is uitgevoerd op de grond tussen de Rijksweg en de Engsestraat. Wij hebben hierover nog de volgende vragen?

- Wij lezen hier dat het gaat om een “waardevolle relatie dorp – landschap”. Het gaat hier om eeuwenoude en nog beleefbare relatie tussen het weidegebied en het aansluitende bebouwde gebied op de oude rivierdonk aan de Engsestraat. Zo’n bijzondere landschappelijke aanduiding is maar op enkele plekken in de gemeente in de Structuurvisie te vinden. Voorbeelden daarvan zijn te vinden rond de dorpen Loo en Groessen en in het gebied rondom de Ploenstraat. Kunt u specifiek aangeven over welke gebieden het gaat in Groessen en Loo?
- Ook lezen wij dat het gebied Biezenkampen niet zo’n dergelijke bijzondere ruimtelijke waardering kent. Kunt u dit nader uitleggen?

Vragen Ingekomen stukken Mathieu Maanders / Pro Duiven

Lijst Ingekomen Stukken – Over en Weer – 20 april 2021

A1 Kennisgeving Samenwerking gemeente met ondernemersvereniging

1. Kunt u in het verlengde van de inhoud van deze kennisgeving aangeven of u, in het kader van de versterking van het ondernemersklimaat, ook contact heeft gelegd met de heren Gieling en van der Valk als zijnde hoteleigenaren in onze gemeente? Daar uw focus "slechts" op de reclamebelasting ligt en niet ook op de problematiek rondom de toeristenbelasting (zie LIS 13-10-2020)dreigen zij buiten de boot te vallen in uw streven om het Duivense ondernemersklimaat te versterken.
2. Waar probeert u ons kennis van te laten nemen onder het kopje "Centerpoort-Noord"?

A2. Kennisgeving Aanpak laaggeletterdheid 2020 en 2021

1. Hoeveel procent van de genoemde 14% laaggeletterde inwoners van de gemeente Duiven behelst de groep kinderen onder de 16 jaar?
2. Kunt u een reden geven waarom er slechts 4 niet-inburgeringsplichtige volwassenen zich ingeschreven hebben in de diverse educatietrajecten? Hoeveel waren dit er in 2019 en 2018?
3. Onder het kopje "Terugblik 2020" geeft u aan dat u in de week van Lezen en Schrijven met name online, via social media, aandacht gevraagd heeft voor laaggeletterdheid. U geeft eerder al aan dat laaggeletterdheid niet alleen gaat over lezen, schrijven en rekenen, maar ook over digitale vaardigheden. Waarom kiest u dan met name voor de digitale manier van communiceren?

A8. Kennisgeving Sanering perceel Plaksestraat

1. Had u kunnen voorzien toen u in 2016 tot grondruil overging dat de grond die hierdoor door de gemeente werd verkregen puinresten bevatte en als afvalstof moest worden bestempeld?
2. Waarom bent u in 2017 niet direct gestart met het uitvoeren van de saneringswerkzaamheden?
3. U stelt dat de kosten voor het uitvoeren van de werkzaamheden substantieel meer dan de verkoopopbrengsten zullen zijn. Kunt u een indicatie geven van de hoogte van de kosten?

Raadsvergadering 20-04-2021

Vragen n.a.v. de lijst van ingekomen stukken

A5: Stand van zaken na brand bij autosloperij De Moestuin

In de kennisgeving aangaande de brand bij autosloperij de Moestuin is te lezen dat er onderzoek is gedaan naar het voorkomen van asbest, er bodemonderzoek heeft plaats gevonden en dat het waterschap na de brand onderzoek heeft gedaan naar de waterkwaliteit van aanliggende wateren. De rapporten van deze drie onderzoeken zijn niet bijgevoegd. De SP zou deze onderzoeken graag willen inzien en vraagt de portefeuillehouder deze onderzoeken voor de raad inzichtelijk te maken.

A8: Sanering perceel Plaksestraat

In deze kennisgeving is te lezen dat er in 2016 een grondruil heeft plaats gevonden tussen de heer Otten en de gemeente i.v.m. de verkeersituatie t.h.v. Vergertlaan/Schapenweide. Er is vorig jaar tijdens opruimwerkzaamheden puin en asbest in de bodem gevonden.

- Klopt het dat deze vervuilde grond, als onderdeel van de grondruil, door de gemeente aan de heer Otten verkocht is?
- U spreekt in de kennisgeving dat voor het opruimen een bedrag nodig is wat een veelvoud van de resterende verkoopopbrengsten is. Kunt u een indicatie geven van wat deze kosten zijn?
- Bestaat de mogelijkheid dat de hele Plakse Weide gecontamineerd is met puin en asbestafval?
- En zo ja, wat gaat dit betekenen voor de Plakse Weide als beoogde woningbouwlocatie?

Namens de SP Fractie,

Gerard Wassing, fractievoorzitter SP

GROEN LINKS DUIVEN

Merlijn de Jonghe (19-4)

Lijst ingekomen stuk A5 Kennisgeving Stand van zaken na brand bij autosloperij De Moestuin:

1. In de kennisgeving wordt gesproken over het voornemen om aanvullende (maatwerk-) voorschriften op te leggen vanuit de omgevingsvergunning. Hoe kan het dat deze maatregelen niet al eerder zijn opgenomen in de omgevingsvergunning? De aard van de bedrijfsactiviteit is immers niet veranderd.

Chris Baltjes (20-4)

B7. Bewonersgroep Zuidrand - Hernieuwd Verzoek WOB

In november 2019 is door de bewonersgroep Zuidrand m.b.t. de woningbouwplannen in Duiven een WOB verzoek ingediend. Aan dit verzoek is tot nu toe niet voldaan omdat er, zo staat geschreven, door het college onduidelijkheden in de vragen werden ervaren.

Vragen:

- Waaruit bestaan deze door het college ervaren onduidelijkheden?
- In hoeverre zijn deze onduidelijkheden met de inwoners gecommuniceerd en is hen om verduidelijking gevraag zodat de vragen wel beantwoord konden worden?
- Hoe is dit bij Wet geregeld? Heeft de betreffende overheidsinstelling hierin een inspanningsverplichting?
- Is er aan indieners medegedeeld waarom niet aan hun verzoek is voldaan?

Bij het uitblijven van een adequate reactie op het WOB verzoek van november 2019 wordt er in september 2020 een tweede poging gedaan door de inwoners om via een WOB verzoek de gewenste informatie op te vragen. Wederom is hieraan geen gehoor gegeven met als reden onder meer dat de tijdspanne van het WOB niet helder was.

- Is het juist dat er een periode van 4 weken staat voor het beantwoorden van een WOB en dat deze periode met 4 weken verlengd kan worden indien het ingewikkeld of veel werk is?
- Is dit met de indieners gecommuniceerd?
- Wat is de reden dat de indieners nog steeds geen volledig antwoord hebben gekregen? De wettelijke perioden die hier voor staan zijn inmiddels toch verstreken?
- Is er aan indieners medegedeeld waarom niet aan hun verzoek is voldaan?

Inmiddels is door de indieners een derde poging gedaan. Op 31 maart jl. is een nieuw WOB verzoek ingediend. De termijn van 4 weken verloopt volgende week.

- Lukt het om binnen gestelde termijn van 4 weken gevraagde stukken te leveren of moet de termijn worden verlengd? Zo ja, wat is daarvan de reden?
- Wanneer worden gevraagde stukken aan de indieners toegezonden?

Vragen Ingekomen Stukken

A3. Kennisgeving Regeling TONK Duiven 2021
De fractie van de Partij van de Arbeid heeft een vraag over de Kennisgeving Regeling TONK Duiven 2021. Moet de gemeenteraad deze regels niet vaststellen?

A9. Kennisgeving Verkenning gemeentekavel tussen Rijksweg en Engsestraat
Waarom staat de Kennisgeving Verkenning gemeentekavel tussen Rijksweg en Engsestraat tussen de ingekomen stukken en is het niet toegevoegd bij de stukken behorende bij de Uitbreidingslocaties voor woningbouw?
Nu kan er geen discussie plaatsvinden. Ik dien het verzoek in om deze stukken uit de lijst ingekomen stukken te halen en toe te voegen aan het dossier Uitbreidingslocaties voor woningbouw.

Antwoorden op schriftelijke vragen GroenLinks bij ingekomen stuk B7, Raadsvergadering 20 april 2021

Datum antwoorden: 22-4-2021

Bewonersgroep Zuidrand - Hernieuwd Verzoek WOB

In november 2019 is door de bewonersgroep Zuidrand m.b.t. de woningbouwplannen in Duiven een WOB verzoek ingediend. Aan dit verzoek is tot nu toe niet voldaan omdat er, zo staat geschreven, door het college onduidelijkheden in de vragen werden ervaren.

Vragen:

- Waaruit bestaan deze door het college ervaren onduidelijkheden?
  Het verzoek van bewonersgroep Zuidrand was naar visie van het college te algemeen geformuleerd en het was op dat moment onduidelijk welke documenten de bewonersgroep precies wilde hebben.
- In hoeverre zijn deze onduidelijkheden met de inwoners gecommuniceerd en is hen om verduidelijking gevraag zodat de vragen wel beantwoord konden worden?
  Het college heeft op 16 december 2019 een brief gestuurd met daarin aangegeven wat er voor het college onduidelijk was. Ook is hierover telefonisch contact geweest. Op basis hiervan heeft het college geconstateerd dat alles wat de bewonersgroep wilde hebben en op basis van de Wob verstrekt kan worden, al aan hen was verstrekt. Het college heeft hierover op 14 januari 2020 een Wob besluit genomen.
- Hoe is dit bij Wet geregeld? Heeft de betreffende overheidsinstelling hierin een inspanningsverplichting?
  Artikel 3 lid 4 van de Wob luidt: "Indien een verzoek te algemeen geformuleerd is, verzoekt het bestuursorgaan de verzoeker zo spoedig mogelijk om zijn verzoek te preciseren en is het hem daarbij behulpzaam." Op basis van dit artikel heeft het college een inspanningsverplichting om verduidelijking te vragen op het moment dat het verzoek te algemeen is geformuleerd.
- Is er aan indieners medegedeeld waarom niet aan hun verzoek is voldaan?
  Naar onze mening is aan het verzoek voldaan. De documenten die verstrekt konden worden en relevant zijn bij de geformuleerde bestuurlijke aangelegenheid zijn verstrekt. Zie hiervoor het Wob besluit van 14 januari 2020.

Bij het uitblijven van een adequate reactie op het WOB verzoek van november 2019 wordt er in september 2020 een tweede poging gedaan door de inwoners om via een WOB verzoek de gewenste informatie op te vragen. Wederom is hieraan geen gehoor gegeven met als reden onder meer dat de tijdspanne van het WOB niet helder was.

- Is het juist dat er een periode van 4 weken staat voor het beantwoorden van een WOB en dat deze periode met 4 weken verlengd kan worden indien het ingewikkeld of veel werk is?
  Dat is correct.
- Is dit met de indieners gecommuniceerd?
  Ja, dat is met de indieners gecommuniceerd. Op het moment dat we besluiten dat er meer tijd nodig is voor de behandeling van het Wob verzoek, dan wordt degene die om informatie verzoekt altijd per brief geïnformeerd dat de behandeling met vier weken wordt verdaagd (en dus verlengd).
  Ook dit Wob verzoek was voor het college niet geheel duidelijk. Daarom is er voor gekozen om het concept Wob besluit toe te sturen aan de indieners en hier een reactie op te vragen. De vraag hierin was met name of we de bestuurlijke aangelegenheid waarvoor informatie werd opgevraagd correct hadden geïnterpreteerd. Hierop is geen reactie ontvangen van de bewonersgroep.

- Wat is de reden dat de indieners nog steeds geen volledig antwoord hebben gekregen? De wettelijke perioden die hier voor staan zijn inmiddels toch verstreken?
  Naar visie van het college hebben de indieners een volledig antwoord gekregen. Er is namelijk ook over het 2e Wob verzoek dat is ingediend in september 2020 een Wob besluit genomen in november 2020. Bij dit Wob besluit zijn een aantal documenten niet of niet geheel verstrekt omdat:
  - de opgevraagde documenten en informatie al openbaar was;
  - de privacy van personen beschermd dient te worden;
  - de belangen van derden niet onevenredig benadeeld dienen te worden;
  - de belangen van de gemeente, waaronder ook de financieel en economische belangen, niet onevenredig benadeeld dienen te worden.
- Is er aan indieners medegedeeld waarom niet aan hun verzoek is voldaan?
  In het Wob besluit van 19 november 2020 is toegelicht welke documenten er zijn, welke daarvan wel verstrekt kunnen worden en welke niet of niet geheel. Wanneer een document niet of niet geheel verstrekt kon worden, is toegelicht waarom dit niet kon en op grond van welk artikel van de Wob het college dat besluit heeft genomen.

Inmiddels is door de indieners een derde poging gedaan. Op 31 maart jl. is een nieuw WOB verzoek ingediend. De termijn van 4 weken verloopt volgende week.

- Lukt het om binnen gestelde termijn van 4 weken gevraagde stukken te leveren of moet de termijn worden verlengd? Zo ja, wat is daarvan de reden?
  Het lukt niet om de gevraagde stukken te leveren binnen de gestelde termijn. Het nieuwe Wob verzoek komt voor een groot deel overeen met het Wob verzoek uit september 2020. Hierover loopt op dit moment nog een bezwaarprocedure die door één van leden van bewonersgroep Zuidrand is gestart. We willen de uitkomst daarvan afwachten zodat de uitkomst kunnen meenemen in het te nemen besluit op het nieuwe Wob verzoek. Daarnaast vergt het deel van dit nieuwe Wob verzoek dat niet overeenkomt met het Wob verzoek uit september veel werk. De indieners zijn hierover per brief geïnformeerd.
- Wanneer worden gevraagde stukken aan de indieners toegezonden?
  Dat is op dit moment nog niet bekend. Het Wob verzoek is nog in behandeling. Dit betekent dat we aan het uitzoeken zijn hoeveel documenten er exact zijn die onder het nieuwe Wob verzoek vallen en wel of niet verstrekt kunnen worden op basis van de wet. Daarnaast zijn we in afwachting van het besluit van de bezwaarcommissie over het bezwaar op het Wob besluit van november 2020.

Bijlagen bij deze antwoorden:
Ter verduidelijking bij deze antwoorden zijn alle Wob verzoeken inclusief de reacties van de gemeente daar op als bijlagen bij deze antwoorden gevoegd.
1. Wob verzoek bewonersgroep Zuidrand 19 november 2019
2. Brief verzoek vanuit gemeente om Wob verzoek te verduidelijken en verdaging behandeling verzoek 16 december 2019
3. Wob besluit 14 januari 2020
4. Wob verzoek bewonersgroep Zuidrand 9 september 2020
5. Brief vanuit gemeente verdaging behandeltermijn 6 oktober 2020
6. Brief vanuit gemeente met het voorgenomen Wob besluit 3 november 2020
7. Wob besluit 19 november 2020 (*Hierover loopt op dit moment nog een bezwaarprocedure die door één van leden van bewonersgroep Zuidrand is gestart.)*
8. Wob verzoek bewonersgroep Zuidrand 31 maart 2021
9. Brief vanuit gemeente met verdaging behandeltermijn 15 april 2021

ONTVANGEN 20 NOV 2019

Afzender: Bewonergroep Zuidrand
bewonersgroepzuidrand@gmail.com

Geadresseerden: Gemeente Duiven; College van Burgermeester en Wethouders;
Raadsgriffier Mevrouw J. Van Buren-Van den Berg
Postbus 6
6920 AA Duiven

Duiven, 19 november 2019

Onderwerp: verzoek WOB inzake percelen Molenstraat-Veldstraat

Geachte heer/mevrouw,

Naar aanleiding van het raadsbesluit 'Vestiging WVG percelen gelegen ten noorden van de Molenstraat en ten westen van de Veldstraat' met dagtekening 17 september 2019 en met kenmerk Z/19/052609/201417685, alsmede naar aanleiding van verdere informatie voortvloeiend uit de Vervolgnota Versnelling Woningbouw artikel 4.2.5 is er de nodige onrust ontstaan onder de omwonenden van het gebied Molenstraat-Veldstraat.

Op grond van de besluitvorming van de gemeente hebben zij de gerede zorg dat dit gebied benut zal worden voor het realiseren van woningbouw. Het gegeven dat enkel al het bestaan van deze plannen ons schade berokkent en ons derhalve tot belanghebbenden maakt, hebben wij reeds aan u doen toekomen in ons bezwaarschrift d.d. 29 oktober 2019.

Wij willen u dan ook bij dezen verzoeken alle relevante documenten en besluiten met betrekking tot de percelen gelegen ten noorden van de Molenstraat en ten westen van de Veldstraat, zoals bedoeld in artikel 6, lid 1 van de Wet openbaarheid van bestuur (WOB) digitaal op het bovenstaand e-mailadres te doen toekomen.

In afwachting van uw antwoord, namens de Bewonersgroep Zuidrand, verblijven wij,

Gemeente Duiven,
college van Burgemeester
en Wethouders,

Raadsgriffier Mevrouw
M. van Buren - van den Berg,
Postbus 6 AA Duiven.

Bewonersgroep Zuidland

ZFC84732BFA

Gemeente Duiven

Gemeente Duiven
Koning Willem-Alexanderplein 1
Postbus 6
6920 AA Duiven

(0316) 279 111
gemeente@duiven.nl
www.duiven.nl

Bewonersgroep Duiven-Zuid

datum	:	16 december 2019
uw brief van	:	19 november 2019
zaaknummer	:	Z/19/058518 /201436650
onderwerp	:	Verzoek WOB inzake percelen Molenstraat-Veldstraat
contactpersoon	:	Sanne Gielis

Beste heer/mevrouw,

In uw brief van 19 november 2019, ontvangen op 20 november 2019, verzoekt u om informatie met een beroep op de Wet openbaarheid van bestuur (Wob). Uw verzoek houdt verband met de besluitvorming om de percelen ten noorden van de Molenstraat en ten westen van de Veldstraat aan te wijzen ingevolge de Wet voorkeursrecht gemeenten (Wvg) en de vaststelling van de vervolgnotitie versnelling woningbouw. In deze brief leest u onze reactie.

Uw verzoek
In het kader van een onderzoek wenst u *"alle relevante documenten en besluiten met betrekking tot de percelen gelegen ten noorden van de Molenstraat en ten westen van de Veldstraat"* te ontvangen.

Kunt u uw verzoek verduidelijken?
De genomen besluiten met betrekking tot de percelen gelegen ten noorden van de Molenstraat en ten westen van de Veldstraat en de daarbij horende documenten zijn openbaar te raadplegen via https://ris2.ibabs.eu/Agenda/Details/Duiven/3f7ee17f-6e9b-4eae-8ff5-e9f108b312df onder het kopje "C.08 Vestiging Wvg percelen Molenstraat – Veldstraat".
Uit uw verzoek blijkt niet om welke documenten het u precies gaat. Bij e-mailbericht van 4 december 2019, verzonden aan bewonersgroepzuidrand@gmail.com hebben wij u daarom verzocht aan te geven welke documenten u precies wenst te ontvangen aanvullend op de documenten die reeds openbaar te raadplegen zijn. Op dit e-mailbericht hebben wij nog geen reactie ontvangen. Wij verzoeken u hierbij nogmaals, onder verwijzing naar het bepaalde in artikel 3 lid 3 van de Wet openbaarheid bestuur ons binnen twee weken mede te delen welke documenten volgens u ontbreken.

Opschorting termijn
Tot het moment dat uw reactie op onze vraag om verduidelijking van uw verzoek is ontvangen wordt de termijn waarbinnen op uw verzoek om informatie van 19 november 2019 moet zijn beslist opgeschort tot het moment dat uw reactie is ontvangen. Omdat daarmee de reikwijdte van uw verzoek nog niet geheel duidelijk is verdagen wij, onder verwijzing naar artikel 6 lid 2

van de Wet openbaarheid van bestuur, tevens de beslissing op uw verzoek om informatie met vier weken.

Vragen?
Heeft u vragen naar aanleiding van onze brief neemt u dan contact op met Sanne Gielis via s.gielis@1stroom.nl of via telefoonnummer 088-695 3000.

Met vriendelijke groet,

S. Gielis
Projectleider Ruimtelijke Ordening

ZFC94AB55E2

Gemeente Duiven

Gemeente Duiven
Koning Willem-Alexanderplein 1
Postbus 6
6920 AA Duiven

(0316) 279 111
gemeente@duiven.nl
www.duiven.nl

Bewonersgroep Zuidrand

datum	:	14 januari 2020
uw brief van	:	19 november 2019
zaaknummer	:	Z/19/058518
onderwerp	:	Verzoek WOB inzake percelen Molenstraat-Veldstraat
contactpersoon	:	Sanne Gielis

Beste heer/mevrouw,

In uw brief van 19 november 2019, ontvangen op 20 november 2019, verzoekt u om informatie met een beroep op de Wet openbaarheid van bestuur (Wob). Uw verzoek houdt verband met de besluitvorming om de percelen ten noorden van de Molenstraat en ten westen van de Veldstraat aan te wijzen ingevolge de Wet voorkeursrecht gemeenten (Wvg) en de vaststelling van de vervolgnotitie versnelling woningbouw. In deze brief leest u onze reactie.

Uw verzoek
U verzoekt in uw brief om *"alle relevante documenten en besluiten met betrekking tot de percelen gelegen ten noorden van de Molenstraat en ten westen van de Veldstraat"*. Op 16 december 2019 is aan u een brief verzonden met de vraag om uw verzoek te verduidelijken en aan te geven welk document u precies mist. In deze brief bent u tevens geïnformeerd over de opschorting van de behandeltermijn met vier weken. Naar aanleiding van deze brief is er op 17 december 2019 telefonisch contact geweest tussen mevro en mevrouw S. Gielis. Mevrouw heeft daarin toegelicht dat het verzoek niet nader verduidelijkt kan worden.

Wettelijk kader
Uw verzoek is beoordeeld binnen het kader van de Wet openbaarheid van bestuur (hierna: Wob). Uitgangspunt van de Wob is dat er, in het belang van een goede en democratische bestuursvoering, voor degene die om informatie verzoekt, een recht op openbaarmaking van de informatie bestaat.

Artikel 3, lid 1 Wob bepaalt, dat een ieder een verzoek om informatie neergelegd in documenten over een bestuurlijke aangelegenheid kan richten tot een bestuursorgaan of een onder verantwoordelijkheid van een bestuursorgaan werkzame instelling, dienst of bedrijf.

De Wob verstaat onder document: een bij een bestuursorgaan berustend schriftelijk stuk of ander materiaal dat gegevens bevat (artikel 1 sub a Wob).

Besluit
Met inachtneming van het bepaalde in de Wob hebben wij uw verzoek beoordeeld voor zover dat betrekking heeft op gedocumenteerde informatie over een bestuurlijke aangelegenheid die zich onder ons college bevindt. Daarbij merken wij op dat de verplichting tot het verstrekken van documenten slechts bestaat voor documenten die bij de gemeente feitelijk aanwezig zijn ('berusten' zoals bedoeld in artikel 1 sub a Wob).

De documenten en besluiten met betrekking tot de percelen gelegen ten noorden van de Molenstraat en ten westen van de Veldstraat die er zijn, zijn reeds openbaar te raadplegen via https://ris2.ibabs.eu/Agenda/Details/Duiven/3f7ee17f-6e9b-4eae-8ff5-e9f108b312df onder het kopje "C.08 Vestiging Wvg percelen Molenstraat – Veldstraat".

Uit het contact tot nu toe maken wij op dat u van mening bent, dat er documenten zijn waarin meer details staan over een mogelijk woningbouwplan op de percelen gelegen ten noorden va de Molenstraat en ten westen van de Veldstraat. Andere documenten dan waar bovenstaande link naar verwijst zijn er echter niet. Om die reden kunnen wij deze ook niet aan u (kunnen) verstrekken.

Vragen?
Heeft u vragen naar aanleiding van onze brief neemt u dan contact op met Sanne Gielis via s.gielis@1stroom.nl of via telefoonnummer 088-695 3000.

Met vriendelijke groet,

S. Gielis
Projectleider Ruimtelijke Ontwikkeling

Rechtsmiddelen
Indien u het niet eens bent met dit besluit dan kunt u hiertegen binnen zes weken, ingaande de dag na de datum van verzending van deze brief, een bezwaarschrift indienen bij het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Duiven, Postbus 6, 6920 AA te Duiven. In het ondertekende bezwaarschrift moet worden opgenomen: de naam en het adres van de belanghebbende, de datum, een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht en de gronden van het bezwaar (de motivering). Het indienen van een bezwaarschrift heeft geen schorsende werking.
Bent u van mening dat er sprake is van een spoedeisend belang dan kunt u tevens een verzoek om een voorlopige voorziening richten aan de Voorzieningenrechter, Rechtbank Gelderland, Team bestuursrecht Arnhem, Postbus 9030 6800 EM Arnhem. Voor een dergelijk verzoek bent u griffiegeld verschuldigd.

Afzender: Bewonergroep Zuidrand
bewonersgroepzuidrand@gmail.com

Geadresseerden: Gemeente Duiven; College van Burgermeester en Wethouders; t.a.v.
Raadsgriffier de Heer E.N. Bosscha
Postbus 6
6920 AA Duiven

Duiven, 9 september 2020

Onderwerp: verzoek WOB inzake historische beleidsplannen en visies

Geachte heer/mevrouw,

Allereerst willen wij u via deze weg danken voor uw schrijven en uw uitnodiging voor de informatieavond van 10 september 2020 en het aansluitende gesprek in oktober. Omdat wij graag adequaat voorbereid willen verschijnen, zouden wij graag beschikking hebben over de relevante documenten. Omdat ons vorige verzoek WOB in november 2019 tot de nodige onduidelijkheid uwer zijde leidde, hebben wij het huidige verzoek WOB opgedeeld in vijf afzonderlijke delen. In dit eerste deel betreft het de volgende documenten:

1. Structuurplan 1979
2. Structuurvisie 1999
3. Visie Wonen en Werken 2003

Bij dezen zouden wij u dan ook vriendelijk willen verzoeken de bovenstaande documenten, zoals bedoeld in artikel 6, lid 1 van de Wet openbaarheid van bestuur (WOB) digitaal op het bovenstaand e-mailadres te doen toekomen.

In afwachting van uw antwoord, namens de bewonersgroep Zuidrand, verblijven wij,

Afzender: Bewonergroep Zuidrand
bewonersgroepzuidrand@gmail.com

Geadresseerden: Gemeente Duiven; College van Burgermeester en Wethouders; t.a.v. Raadsgriffier de Heer E.N. Bosscha
Postbus 6
6920 AA Duiven

Duiven, 9 september 2020

Onderwerp: verzoek WOB inzake percelen Ploen-Noord

Geachte heer/mevrouw,

Allereerst willen wij u via deze weg danken voor uw schrijven en uw uitnodiging voor de informatieavond van 10 september 2020 en het aansluitende gesprek in oktober. Omdat wij graag adequaat voorbereid willen verschijnen, zouden wij graag beschikking hebben over de relevante documenten. Omdat ons vorige verzoek WOB in november 2019 tot de nodige onduidelijkheid uwer zijde leidde, hebben wij het huidige verzoek WOB opgedeeld in vijf afzonderlijke delen. In dit tweede deel betreft het de volgende documenten:

1. De kadastrale kaarten en een overzicht van de eigenaren van de percelen gelegen in het gebied Ploen-Noord.
2. Alle Milieu Effect Rapportages of equivalente documenten betreffende het gebied Ploen-Noord.
3. Alle raadsvoorstellen en raadsbesluiten betreffende de ruimtelijke ordening met betrekking tot de percelen gelegen in het gebied Ploen-Noord.
4. Alle afspraken, correspondentie, overeenkomsten en andere relevante stukken met betrekking tot het mogelijkerwijs al dan niet gedeeltelijk in ontwikkeling nemen voor enige vorm van woningbouw tussen college en of ambtenaren van de gemeente Duiven enerzijds en andere partijen die hierbij betrokken zijn anderzijds, met inbegrip van de provincie Gelderland, betreffende de percelen gelegen in het gebied Ploen-Noord.

Bij dezen zouden wij u dan ook vriendelijk willen verzoeken de bovenstaande documenten, zoals bedoeld in artikel 6, lid 1 van de Wet openbaarheid van bestuur (WOB) digitaal op het bovenstaand e-mailadres te doen toekomen.

In afwachting van uw antwoord, namens de bewonersgroep Zuidrand, verblijven wij,

Afzender: Bewonergroep Zuidrand
bewonersgroepzuidrand@gmail.com

Geadresseerden: Gemeente Duiven; College van Burgermeester en Wethouders; t.a.v. Raadsgriffier de Heer E.N. Bosscha
Postbus 6
6920 AA Duiven

Duiven, 9 september 2020

Onderwerp: verzoek WOB inzake percelen Plakse Weide

Geachte heer/mevrouw,

Allereerst willen wij u via deze weg danken voor uw schrijven en uw uitnodiging voor de informatieavond van 10 september 2020 en het aansluitende gesprek in oktober. Omdat wij graag adequaat voorbereid willen verschijnen, zouden wij graag beschikking hebben over de relevante documenten. Omdat ons vorige verzoek WOB in november 2019 tot de nodige onduidelijkheid uwer zijde leidde, hebben wij het huidige verzoek WOB opgedeeld in vijf afzonderlijke delen. In dit derde deel betreft het de volgende documenten:

1. De kadastrale kaarten en een overzicht van de eigenaren van de percelen gelegen in het gebied Plakse Weide.
2. Alle Milieu Effect Rapportages of equivalente documenten betreffende het gebied Plakse Weide.
3. Alle raadsvoorstellen en raadsbesluiten betreffende de ruimtelijke ordening met betrekking tot de percelen gelegen in het gebied Plakse Weide.
4. Alle afspraken, correspondentie, overeenkomsten en andere relevante stukken met betrekking tot het mogelijkerwijs al dan niet gedeeltelijk in ontwikkeling nemen voor enige vorm van woningbouw tussen college en of ambtenaren van de gemeente Duiven enerzijds en andere partijen die hierbij betrokken zijn anderzijds, met inbegrip van de provincie Gelderland, betreffende de percelen gelegen in het gebied Plakse Weide.

Bij dezen zouden wij u dan ook vriendelijk willen verzoeken de bovenstaande documenten, zoals bedoeld in artikel 6, lid 1 van de Wet openbaarheid van bestuur (WOB) digitaal op het bovenstaand e-mailadres te doen toekomen.

In afwachting van uw antwoord, namens de bewonersgroep Zuidrand, verblijven wij,

Afzender: Bewonergroep Zuidrand
bewonersgroepzuidrand@gmail.com

Geadresseerden: Gemeente Duiven; College van Burgermeester en Wethouders; t.a.v. Raadsgriffier de Heer E.N. Bosscha
Postbus 6
6920 AA Duiven

Duiven, 9 september 2020

Onderwerp: verzoek WOB inzake percelen Aalburgen

Geachte heer/mevrouw,

Allereerst willen wij u via deze weg danken voor uw schrijven en uw uitnodiging voor de informatieavond van 10 september 2020 en het aansluitende gesprek in oktober. Omdat wij graag adequaat voorbereid willen verschijnen, zouden wij graag beschikking hebben over de relevante documenten. Omdat ons vorige verzoek WOB in november 2019 tot de nodige onduidelijkheid uwer zijde leidde, hebben wij het huidige verzoek WOB opgedeeld in vijf afzonderlijke delen. In dit vierde deel betreft het de volgende documenten:

1. De kadastrale kaarten en een overzicht van de eigenaren van de percelen gelegen in het gebied Aalburgen.
2. Alle Milieu Effect Rapportages of equivalente documenten betreffende het gebied Aalburgen.
3. Alle raadsvoorstellen en raadsbesluiten betreffende de ruimtelijke ordening met betrekking tot de percelen gelegen in het gebied Aalburgen.
4. Alle afspraken, correspondentie, overeenkomsten en andere relevante stukken met betrekking tot het mogelijkerwijs al dan niet gedeeltelijk in ontwikkeling nemen voor enige vorm van woningbouw tussen college en of ambtenaren van de gemeente Duiven enerzijds en andere partijen die hierbij betrokken zijn anderzijds, met inbegrip van de provincie Gelderland, betreffende de percelen gelegen in het gebied Aalburgen.

Bij dezen zouden wij u dan ook vriendelijk willen verzoeken de bovenstaande documenten, zoals bedoeld in artikel 6, lid 1 van de Wet openbaarheid van bestuur (WOB) digitaal op het bovenstaand e-mailadres te doen toekomen.

In afwachting van uw antwoord, namens de bewonersgroep Zuidrand, verblijven wij,

n

Afzender: Bewonergroep Zuidrand
bewonersgroepzuidrand@gmail.com

Geadresseerden: Gemeente Duiven; College van Burgermeester en Wethouders; t.a.v. Raadsgriffier de Heer E.N. Bosscha
Postbus 6
6920 AA Duiven

Duiven, 9 september 2020

Onderwerp: verzoek WOB inzake percelen Biezenkampen

Geachte heer/mevrouw,

Allereerst willen wij u via deze weg danken voor uw schrijven en uw uitnodiging voor de informatieavond van 10 september 2020 en het aansluitende gesprek in oktober. Omdat wij graag adequaat voorbereid willen verschijnen, zouden wij graag beschikking hebben over de relevante documenten. Omdat ons vorige verzoek WOB in november 2019 tot de nodige onduidelijkheid uwer zijde leidde, hebben wij het huidige verzoek WOB opgedeeld in vijf afzonderlijke delen. In dit vijfde deel betreft het de volgende documenten:

1. De kadastrale kaarten en een overzicht van de eigenaren van de percelen gelegen in het gebied Biezenkampen.
2. Alle Milieu Effect Rapportages of equivalente documenten betreffende het gebied Biezenkampen.
3. Alle raadsvoorstellen en raadsbesluiten betreffende de ruimtelijke ordening met betrekking tot de percelen gelegen in het gebied Biezenkampen.
4. Alle afspraken, correspondentie, overeenkomsten en andere relevante stukken met betrekking tot het mogelijkerwijs al dan niet gedeeltelijk in ontwikkeling nemen voor enige vorm van woningbouw tussen college en of ambtenaren van de gemeente Duiven enerzijds en andere partijen die hierbij betrokken zijn anderzijds, met inbegrip van de provincie Gelderland, betreffende de percelen gelegen in het gebied Biezenkampen.

Bij dezen zouden wij u dan ook vriendelijk willen verzoeken de bovenstaande documenten, zoals bedoeld in artikel 6, lid 1 van de Wet openbaarheid van bestuur (WOB) digitaal op het bovenstaand e-mailadres te doen toekomen.

In afwachting van uw antwoord, namens de bewonersgroep Zuidrand, verblijven wij,

ZFD421EB10B

Gemeente Duiven

Gemeente Duiven
Koning Willem-Alexanderplein 1
Postbus 6
6920 AA Duiven

(0316) 279 111
gemeente@duiven.nl
www.duiven.nl

Bewonersgroep Zuidrand

datum	:	6 oktober 2020
zaaknummer	:	Z/20/071124 /201479471
onderwerp	:	Uw WOB verzoek van 9 september 2020
contactpersoon	:	Sanne Gielis

Beste heer/mevrouw,

In uw brief van 9 september 2020, door de gemeente ontvangen op 10 september 2020, verzoekt u om informatie met een beroep op de Wet openbaarheid van bestuur (Wob).

Verdaging behandeltermijn
Vanwege de omvang van uw verzoek verdagen wij, onder verwijzing naar artikel 6 lid 2 van de Wet openbaarheid van bestuur, de beslissing op uw verzoek om informatie met vier weken.

Behandeling van uw WOB verzoek met één beslissing
Uw WOB verzoek bestaat uit vijf delen. We zullen dit WOB verzoek als één geheel beschouwen omdat:

- Alle vijf de delen van het WOB verzoek van 9 september 2020 dezelfde afzenders hebben;
- En de vijf delen van het WOB verzoek van 9 september 2020 dezelfde bestuurlijke aangelegenheid lijken te hebben.

Met vriendelijke groet,
Namens het college van burgemeester en wethouders,

S. Gielis
Projectleider Ruimtelijke Ontwikkeling

Gemeente Duiven

Gemeente Duiven
Koning Willem-Alexanderplein 1
Postbus 6
6920 AA Duiven

(0316) 279 111
gemeente@duiven.nl
www.duiven.nl

Bewonersgroep Zuidrand

datum	:	3 november 2020
zaaknummer	:	Z/20/071124 /201480473
onderwerp	:	Voorgenomen besluit inzake uw WOB verzoek
contactpersoon	:	Evelien Haak / Annemarie Erinkveld

Beste bewonersgroep Zuidrand,

Op 10 september 2020 hebben wij u brief van 9 september 2020 ontvangen met uw verzoek om informatie met een beroep op de Wet openbaarheid van bestuur (vanaf nu te noemen: Wob). Bij brief d.d. 6 oktober 2020 hebben wij u geïnformeerd, vanwege de omvang van uw verzoek, de beslissing op uw verzoek om informatie met vier weken te verdagen. Middels deze brief informeren wij u over ons voorgenomen besluit.

Behandeling van uw Wob verzoek met één beslissing
Uw totale Wob verzoek bestaat uit vijf delen. Elk deel is in een aparte brief door u verwoord. En in elke brief zijn drie tot vier verzoeken gedaan tot nadere informatie. We zullen deze vijf delen en daarmee de vijf brieven als één geheel beschouwen omdat:

- Alle vijf afzonderlijke delen die onderdeel uitmaken van het Wob verzoek van 9 september 2020 dezelfde afzenders hebben;
- En alle vijf afzonderlijke delen die onderdeel uitmaken van het Wob verzoek van 9 september 2020 dezelfde bestuurlijke aangelegenheid lijken te hebben.

In deze brief wordt met het 'Wob verzoek' dus gedoeld op de vijf afzonderlijke delen tezamen.

Wettelijk kader
Uw verzoek is beoordeeld binnen het kader van de Wet openbaarheid van bestuur (hierna: Wob). Uitgangspunt van de Wob is dat er, in het belang van een goede en democratische bestuursvoering, voor degene die om informatie verzoekt, een recht op openbaarmaking van de informatie bestaat.

Artikel 3, lid 1 Wob bepaalt, dat een ieder een verzoek om informatie neergelegd in documenten over een bestuurlijke aangelegenheid kan richten tot een bestuursorgaan of een onder verantwoordelijkheid van een bestuursorgaan werkzame instelling, dienst of bedrijf.

Onder bestuurlijke aangelegenheid wordt begrepen (artikel 1 onder a Wob): een aangelegenheid die betrekking heeft op beleid van een bestuursorgaan, daaronder begrepen de voorbereiding en de uitvoering ervan;

De Wob verstaat onder document: een bij een bestuursorgaan berustend schriftelijk stuk of ander materiaal dat gegevens bevat (artikel 1 sub a Wob).

Het bestuursorgaan kan de openbaarmaking van de gevraagde informatie achterwege laten wanneer zich één of meer van de in artikel 10 en 11 van de Wob genoemde uitzonderingsgronden of beperkingen voordoen. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen absolute (weigering zonder meer) en relatieve (gemotiveerde weigering) uitzonderingsgronden.

Bestuurlijke aangelegenheid
In uw brief van 9 september 2020 geeft u aan dat de aanleiding van uw Wob verzoek is: het kunnen beschikken over informatie en documenten teneinde goed voorbereid te kunnen verschijnen op de informatieavond op 10 september 2020 en het aansluitende gesprek in oktober. Het college gaat er vanuit dat u met het gesprek in oktober doelt op de avond voor omwonenden van locatie Biezenkampen op 1 oktober 2020. We constateren dat deze data zijn verstreken. We leiden af uit uw Wob verzoek dat het u om nadere informatie gaat omtrent de voorgenomen besluitvorming over mogelijke woningbouw op de drie locaties Ploen Noord, Plakse Weide en Biezenkampen. Deze besluitvorming is sinds maart 2019 in voorbereiding en daarom kijken we naar nadere informatie die we u kunnen verstrekken uit de tijdsperiode maart 2019 tot en met 9 september 2020.

Uw verzoek

Deel I.
In uw verzoek historische beleidsplannen en visies verzoekt u om de navolgende documenten:
1. Structuurplan 1979
2. Structuurvisie 1999
3. Visie Wonen en Werken 2003

Deel II.
In uw verzoek percelen Ploen Noord verzoekt u om de navolgende documenten:
1. De kadastrale kaarten en een overzicht van de eigenaren van de percelen gelegen in het gebied Ploen Noord.
2. Alle Milieu Effect Rapportages of equivalente documenten betreffende het gebied Ploen Noord.
3. Alle raadsvoorstellen en raadsbesluiten betreffende de ruimtelijke ordening met betrekking tot de percelen gelegen in het gebied Ploen Noord.
4. Alle afspraken, correspondentie, overeenkomsten en andere relevante stukken met betrekking tot het mogelijkerwijs al dan niet gedeeltelijk in ontwikkeling nemen voor enige vorm van woningbouw tussen college en of ambtenaren van de gemeente Duiven enerzijds en andere partijen die hierbij betrokken zijn anderzijds, met inbegrip van de provincie Gelderland, betreffende de percelen gelegen in het gebied Ploen Noord.

Deel III.
In uw verzoek percelen Plakse Weide verzoekt u om de navolgende documenten:
1. De kadastrale kaarten en een overzicht van de eigenaren van de percelen gelegen in het gebied Plakse Weide.
2. Alle Milieu Effect Rapportages of equivalente documenten betreffende het gebied Plakse Weide.
3. Alle raadsvoorstellen en raadsbesluiten betreffende de ruimtelijke ordening met betrekking tot de percelen gelegen in het gebied Plakse Weide.
4. Alle afspraken, correspondentie, overeenkomsten en andere relevante stukken met betrekking tot het mogelijkerwijs al dan niet gedeeltelijk in ontwikkeling nemen voor enige vorm van woningbouw tussen college en of ambtenaren van de gemeente Duiven enerzijds en andere partijen die hierbij betrokken zijn anderzijds, met inbegrip van de provincie Gelderland, betreffende de percelen gelegen in het gebied Plakse Weide.

Deel IV.
In uw verzoek percelen Aalburgen verzoekt u om de navolgende documenten:

1. De kadastrale kaarten en een overzicht van de eigenaren van de percelen gelegen in het gebied Aalburgen.
2. Alle Milieu Effect Rapportages of equivalente documenten betreffende het gebied Aalburgen.
3. Alle raadsvoorstellen en raadsbesluiten betreffende de ruimtelijke ordening met betrekking tot de percelen gelegen in het gebied Aalburgen.
4. Alle afspraken, correspondentie, overeenkomsten en andere relevante stukken met betrekking tot het mogelijkerwijs al dan niet gedeeltelijk in ontwikkeling nemen voor enige vorm van woningbouw tussen college en of ambtenaren van de gemeente Duiven enerzijds en andere partijen die hierbij betrokken zijn anderzijds, met inbegrip van de provincie Gelderland, betreffende de percelen gelegen in het gebied Aalburgen.

Deel V.
In uw verzoek percelen Biezenkampen verzoekt u om de navolgende documenten:
1. De kadastrale kaarten en een overzicht van de eigenaren van de percelen gelegen in het gebied Biezenkampen.
2. Alle Milieu Effect Rapportages of equivalente documenten betreffende het gebied Biezenkampen.
3. Alle raadsvoorstellen en raadsbesluiten betreffende de ruimtelijke ordening met betrekking tot de percelen gelegen in het gebied Biezenkampen.
4. Alle afspraken, correspondentie, overeenkomsten en andere relevante stukken met betrekking tot het mogelijkerwijs al dan niet gedeeltelijk in ontwikkeling nemen voor enige vorm van woningbouw tussen college en of ambtenaren van de gemeente Duiven enerzijds en andere partijen die hierbij betrokken zijn anderzijds, met inbegrip van de provincie Gelderland, betreffende de percelen gelegen in het gebied Biezenkampen.

Overwegingen

Met inachtneming van het bepaalde in de Wob hebben wij uw verzoek beoordeeld voor zover dat betrekking heeft op gedocumenteerde informatie over een bestuurlijke aangelegenheid die zich onder ons college bevindt. Daarbij merken wij op dat de verplichting tot het verstrekken van documenten slechts bestaat voor documenten die bij de gemeente feitelijk aanwezig zijn ('berusten' zoals bedoeld in artikel 1 sub a Wob).

Hieruit volgt dat wij niet verplicht zijn documenten, die er (nog) niet zijn, te vergaren, te bewerken of op te stellen, dus wij zijn niet gehouden documenten die feitelijk niet bestaan maar eventueel uit overige, bij ons college aanwezige informatie samengesteld zouden kunnen worden, te verstrekken.

Wat betekent dit voor uw verzoek?

Vooraf merken wij op dat de doelstelling van een verzoeker om informatie met een beroep op de Wob om openbaarmaking van de gevraagde informatie voor eenieder (ABRvS 14 maart 2018, ECLI:NL:RVS:2018:848). U laat zich daarover niet uit in uw verzoek, al doet het onderwerp vermoeden dat het bedoeld is voor uw werkgroep.

<u>Wob niet van toepassing</u>
Een Wob-verzoek dient, zoals hiervoor al opgemerkt, tot openbaar maken van informatie. Het komt voor dat informatie al eerder openbaar gemaakt is, zonder dat deze informatie (nog) voor een ieder beschikbaar is. Omdat de Wob geen verplichting inhoudt om informatie die al openbaar is nogmaals openbaar te maken, hoeft geen besluit omtrent het openbaar maken in de zin van de Wet openbaarheid van bestuur te worden genomen.

Deel I.
1. Structuurplan 1979 (op te vragen of in te zien bij het streekarchief via www.liemersverleden.nl/streekarchivariaat-de-liemers-en-doesburg)

2. Structuurvisie 1999 (op te vragen of in te zien bij het streekarchief via www.liemersverleden.nl/streekarchivariaat-de-liemers-en-doesburg)
3. Visie Wonen en Werken 2003 (op te vragen of in te zien bij streekarchief via www.liemersverleden.nl/streekarchivariaat-de-liemers-en-doesburg)

Omdat een medewerker van het streekarchief periodiek aanwezig is in het gemeentehuis van Duiven hebben we documenten 1 t/m 3 alvast voor u opgevraagd. Deze documenten zijn reeds gescand en zullen we u digitaal beschikbaar stellen door deze te sturen naar bewonersgroepzuidrand@gmail.com.

Deel IV. Aalburgen
Het college is niet bekend met een locatie Aalburgen in de gemeente Duiven. Wel kennen we een gebied met een dergelijke omschrijving in de gemeente Zevenaar. Indien u die locatie bedoelt vragen we u om dit deel van uw Wob verzoek te richten aan gemeente Zevenaar.

Deel II, III en V.
1. De kadastrale kaarten en een overzicht van de eigenaren van de percelen gelegen in het gebied Ploen Noord, Plakse Weide en Biezenkampen.

Kadastrale kaarten zijn openbaar en in te zien bij het Kadaster, waar ook gegevens omtrent eigenaren van percelen gevonden kunnen worden. Het betreft hier openbare informatie en daarom valt dit onderdeel van uw verzoek niet onder de strekking van de Wob.

2. Alle Milieu Effect Rapportages of equivalente documenten betreffende het gebied Ploen Noord, Plakse Weide en Biezenkampen.
Als onderdeel van het bestemmingsplan Buitengebied 2013 is een zogenaamde Plan-Mer uitgevoerd. De locaties Plakse Weide, Ploen Noord en Biezenkampen maken onderdeel uit van het betreffende plangebied. Dit bestemmingsplan heeft op de gebruikelijke wijze ter inzage gelegen en is te raadplegen via www.ruimtelijkeplannen.nl. Het betreft hier openbare informatie en daarom valt dit onderdeel van uw verzoek niet onder de strekking van de Wob.

3. Raadsvoorstellen- en besluiten zijn openbaar, en kunt u op de gemeentelijke website vinden https://ris2.ibabs.eu/Duiven. In het algemeen zijn raadsvoorstellen en -besluiten hier te vinden; deze gaan terug tot 2012. Voorbereiding voor besluitvorming over de bestuurlijke aangelegenheid zoals bovenstaand weergegeven heeft sinds maart 2019 plaatsgevonden en is via de gemeentelijke website terug te vinden. Het betreft openbare informatie en daarom valt dit onderdeel van uw verzoek niet onder de strekking van de Wob.

Wob verzoek
4. Alle afspraken, correspondentie, overeenkomsten en andere relevante stukken met betrekking tot het mogelijkerwijs al dan niet gedeeltelijk in ontwikkeling nemen voor enige vorm van woningbouw tussen college en of ambtenaren van de gemeente Duiven enerzijds en andere partijen die hierbij betrokken zijn anderzijds, met inbegrip van de provincie Gelderland, betreffende de percelen gelegen in het gebied Ploen Noord, Plakse Weide en Biezenkampen.

Voorgenomen besluit

Wij zijn voornemens te besluiten tot openbaarmaking van de navolgende informatie.
Voordat wij ons voornemen in een besluit zullen omzetten, stellen wij betrokken partijen op grond van artikel 4:8 van de Algemene wet bestuursrecht in de gelegenheid hun zienswijze op ons voornemen kenbaar te maken.

Inventarisatie documenten Ploen Noord

Nr.	*Soort document*	*Omschrijving*	*Datum*	*Beoordeling*	*Wob*	*afzender*	*ontvanger*
1.	e-mail	update	9 april 2019	Openbaar, m.u.v. persoonsgegevens en informatie buiten de reikwijdte van uw verzoek	10.1.d	gemeente	Van Wanrooij
2.	e-mail	RE: update	15 april 2019	Openbaar, m.u.v. persoonsgegevens en informatie buiten de reikwijdte van uw verzoek	10.1.d	Van Wanrooij	gemeente
3.	e-mail	RE: update	6 sept 2019	Openbaar, m.u.v. persoonsgegevens en informatie buiten de reikwijdte van uw verzoek	10.1.d	Van Wanrooij	gemeente
4.	e-mail	RE: update	10 sept 2019	Openbaar, m.u.v. persoonsgegevens en informatie buiten de reikwijdte van uw verzoek	10.1.d	gemeente	Van Wanrooij
5.	e-mail	RE: update	12 sept 2019	Openbaar, m.u.v. persoonsgegevens en informatie buiten de reikwijdte van uw verzoek	10.1.d	Van Wanrooij	gemeente
6.	e-mail	RE: update	19 sept 2019	Openbaar, m.u.v. persoonsgegevens	10.1.d	gemeente	Van Wanrooij
7.	e-mail	RE: update	1 okt 2019	Openbaar, m.u.v. persoonsgegevens en informatie over locaties buiten de reikwijdte van uw verzoek	10.1.d	gemeente	Van Wanrooij
8.	e-mail	RE: update	1 okt 2019	Openbaar, m.u.v. persoonsgegevens en informatie over locaties buiten de reikwijdte van uw verzoek	10.1.d	Van Wanrooij	gemeente
9.	e-mail	Bevestiging conclusies overleg vanochtend (4 okt)	4 okt 2019	Openbaar, m.u.v. persoonsgegevens en informatie buiten de reikwijdte van uw verzoek	10.1.d	gemeente	Van Wanrooij
10.	e-mail	RE: Bevestiging conclusies overleg vanochtend (4 okt)	4 okt 2019	Openbaar, m.u.v. persoonsgegevens en informatie buiten de reikwijdte van uw verzoek	10.1.d	Van Wanrooij	gemeente
11.	e-mail	RE: Bevestiging conclusies overleg vanochtend (4 okt)	7 okt 2019	Openbaar, m.u.v. persoonsgegevens en verwijzing naar overeenkomst met derde	10.1.d 10.2.g	Van Wanrooij	gemeente
12.	brief	Brief aan college inzake overleg over De Ploen Noord	10 okt 2019	Openbaar zonder restrictie		Van Wanrooij	gemeente
13.	brief	Annulering overleg over Ploen Noord	28 nov 2019	Openbaar zonder restrictie		gemeente	Van Wanrooij
14.	brief	Principeverzoek de Ploen Noord	28 april 2020	Openbaar zonder restrictie		Van Wanrooij en BPD	gemeente
15.	e-mail	Ontvangstbevestiging principeverzoek Ploen-Noord	4 juni 2020	Openbaar, m.u.v. persoonsgegevens	10.1.d	gemeente	Van Wanrooij en BPD
16.	e-mail	RE Ontvangstbevestiging principeverzoek Ploen-Noord	4 juni 2020	Openbaar, met uitzondering van persoonsgegevens	10.1.d	Van Wanrooij	gemeente

17.	e-mail	Aankondiging communicatie over uitbreidingslocaties	12 aug 2020	Openbaar, met uitzondering van persoonsgegevens	10.1.d	gemeente	Van Wanrooij en BPD
18.	e-mail	RE Aankondiging communicatie over uitbreidingslocaties	12 aug 2020	Openbaar, met uitzondering van persoonsgegevens	10.1.d	Van Wanrooij	gemeente

Inventarisatie documenten Plakse Weide

Nr.	*Soort document*	*Omschrijving*	*Datum*	*Beoordeling*	*Wob*	*afzender*	*ontvanger*
19.	e-mail	Woningbehoefte gemeente Duiven	21 jan 2020	Openbaar, met uitzondering van persoonsgegevens	10.1.d	Klaassen Groep	gemeente
20.	e-mail	RE Woningbehoefte gemeente Duiven	14 feb 2020	Openbaar, met uitzondering van persoonsgegevens	10.1.d	Klaassen Groep	gemeente
21.	brief	Verzoek Plakse Weide	15 juli 2020	Openbaar zonder restrictie		Klaassen Groep en BPD	gemeente
22.	e-mail	Ontvangstbevestiging verzoek Plakse Weide + Aankondiging communicatie	12 aug 2020	Openbaar, met uitzondering van persoonsgegevens	10.1.d	gemeente	Klaassen Groep en BPD
23.	e-mail	RE Ontvangstbevestiging verzoek Plakse Weide + Aankondiging communicatie	17 aug 2020	Openbaar, m.u.v. persoonsgegevens en verwijzing naar overeenkomst met derde	10.1.d 10.2.g	BPD	gemeente

Inventarisatie documenten Biezenkampen

Nr.	*Soort document*	*Omschrijving*	*Datum*	*Beoordeling*	*Wob*	*afzender*	*ontvanger*
24.	e-mail (inl. 2 bijlagen)	RE: informatie Woondeal	10 jan 2020	Openbaar, met uitzondering van persoonsgegevens en informatie buiten de reikwijdte van uw verzoek	10.1.d	gemeente	Regio Liemers
25.	dossier	Mogelijke verwerving percelen locatie Biezenkampen		Niet openbaar	10.2.b		

Voor wat betreft het dossier inzake de mogelijke verwerving van percelen in het gebied Biezenkampen zijn wij voornemens dit gehele dossier niet openbaar te maken op grond van artikel 10 lid 2 onder b Wob. Openbaar maken van dit dossier kan de onderhandelingspositie van de gemeente schaden.

Uw zienswijze op voorgenomen besluit
Wij hebben getracht zo volledig mogelijk aan uw verzoek om informatie met een beroep op de Wet openbaarheid van bestuur te voldoen. Het kan echter onverhoopt zo zijn dat wij uw verzoek niet overeenkomstig uw bedoeling hebben geïnterpreteerd. Om die reden willen wij u in de gelegenheid stellen binnen twee weken, ingaande de datum van verzending van deze brief, uw zienswijze kenbaar te maken op ons voorgenomen besluit tot openbaarmaking van de informatie in uw verzoek vermeld onder 4.
In verband hiermee wordt de termijn, waarbinnen op uw verzoek moet zijn beslist, opgeschort tot het moment waarop uw reactie zal zijn ontvangen.

Vragen
Heeft u vragen naar aanleiding van deze brief, dan kunt u contact opnemen met Evelien Haak van het team Ruimtelijke ontwikkeling of Annemarie Erinkveld juridisch adviseur bij het team Advies, bereikbaar via telefoonnummer (088) 695 3000.

Met vriendelijke groet,

Namens het college van B&W van de gemeente Duiven

René van Heugten
Teamregisseur Ruimtelijke Ontwikkeling

Gemeente Duiven

Gemeente Duiven
Koning Willem-Alexanderplein 1
Postbus 6
6920 AA Duiven

(0316) 279 111
gemeente@duiven.nl
www.duiven.nl

Bewonersgroep Zuidrand

datum	:	19 november 2020
zaaknummer	:	Z/20/071124 /201486198
onderwerp	:	Wob besluit
contactpersoon	:	Evelien Haak

Geachte bewonersgroep,

Op 10 september 2020 hebben wij uw brief van 9 september 2020 ontvangen met uw verzoek om informatie met een beroep op de Wet openbaarheid van bestuur (vanaf nu te noemen: Wob). Bij brief d.d. 6 oktober 2020 hebben wij u geïnformeerd, vanwege de omvang van uw verzoek, de beslissing op uw verzoek om informatie met vier weken te verdagen. Bij brief d.d. 3 november 2020 hebben wij u ons voorgenomen Wob besluit toegezonden. Hierbij ontvangt u ons definitieve besluit.

Zienswijzen
Er zijn drie belanghebbenden bij de openbaarmaking van de documenten. Deze partijen zijn in de gelegenheid gesteld hierover een zienswijze te geven. Door de belanghebbenden zijn geen zienswijzen ingediend. Zij hebben dus niet aangegeven bedenkingen te hebben bij het openbaar maken van de gevraagde informatie die op hen betrekking heeft.

Voorgenomen besluit
Bij brief d.d. 3 november hebben wij u ons voorgenomen besluit op uw verzoek om informatie met een beroep op de Wet openbaarheid van bestuur toegezonden en u in de gelegenheid gesteld binnen een gestelde termijn uw zienswijze kenbaar te maken. Van deze mogelijkheid heeft u geen gebruik gemaakt.

Behandeling van uw Wob verzoek met één beslissing
Uw totale Wob verzoek bestaat uit vijf delen. Elk deel is in een aparte brief door u verwoord. En in elke brief zijn drie tot vier verzoeken om informatie gedaan. Wij hebben deze vijf delen en daarmee de vijf brieven als één verzoek aangemerkt, omdat:

- Alle vijf afzonderlijke delen die onderdeel uitmaken van het Wob verzoek van 9 september 2020 dezelfde afzenders hebben;
- En alle vijf afzonderlijke delen die onderdeel uitmaken van het Wob verzoek van 9 september 2020 dezelfde bestuurlijke aangelegenheid lijken te hebben.

In deze brief wordt met het 'Wob verzoek' dus gedoeld op de vijf afzonderlijke delen tezamen.

Wettelijk kader
Uw verzoek is beoordeeld binnen het kader van de Wet openbaarheid van bestuur (hierna: Wob). Uitgangspunt van de Wob is dat er, voor degene die om informatie verzoekt, een recht

op openbaarmaking van de informatie bestaat. Dit is uitgangspunt in het belang van een goede en democratische bestuursvoering.

Artikel 3, lid 1 Wob bepaalt, dat een ieder een verzoek om informatie neergelegd in documenten over een bestuurlijke aangelegenheid kan richten tot een bestuursorgaan of een onder verantwoordelijkheid van een bestuursorgaan werkzame instelling, dienst of bedrijf.

Onder bestuurlijke aangelegenheid wordt begrepen (artikel 1 onder a Wob): een aangelegenheid die betrekking heeft op beleid van een bestuursorgaan, daaronder begrepen de voorbereiding en de uitvoering ervan.

De Wob verstaat onder document: een bij een bestuursorgaan berustend schriftelijk stuk of ander materiaal dat gegevens bevat (artikel 1 sub a Wob).

Het bestuursorgaan kan de openbaarmaking van de gevraagde informatie achterwege laten wanneer zich één of meer van de in artikel 10 en 11 van de Wob genoemde uitzonderingsgronden of beperkingen voordoen. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen absolute (weigering zonder meer) en relatieve (gemotiveerde weigering) uitzonderingsgronden.

Bestuurlijke aangelegenheid
In uw brief van 9 september 2020 geeft u aan dat de aanleiding van uw Wob verzoek is: het kunnen beschikken over informatie en documenten teneinde goed voorbereid te kunnen verschijnen op de informatieavond op 10 september 2020 en het aansluitende gesprek in oktober. Het college gaat er vanuit dat u met het gesprek in oktober doelt op de avond voor omwonenden van locatie Biezenkampen op 1 oktober 2020. We constateren dat deze data zijn verstreken. We leiden af uit uw Wob verzoek dat het u om nadere informatie gaat omtrent de voorgenomen besluitvorming over mogelijke woningbouw op de drie locaties Ploen Noord, Plakse Weide en Biezenkampen. Deze besluitvorming is sinds maart 2019 in voorbereiding en daarom kijken we naar nadere informatie die we u kunnen verstrekken uit de tijdsperiode maart 2019 tot en met 9 september 2020.

Uw verzoek

Deel I.
In uw verzoek onderdeel historische beleidsplannen en visies verzoekt u om de navolgende documenten:
1. Structuurplan 1979
2. Structuurvisie 1999
3. Visie Wonen en Werken 2003

Deel II.
In uw verzoek onderdeel percelen Ploen Noord verzoekt u om de navolgende documenten:
1. De kadastrale kaarten en een overzicht van de eigenaren van de percelen gelegen in het gebied Ploen Noord.
2. Alle Milieu Effect Rapportages of equivalente documenten betreffende het gebied Ploen Noord.
3. Alle raadsvoorstellen en raadsbesluiten betreffende de ruimtelijke ordening met betrekking tot de percelen gelegen in het gebied Ploen Noord.
4. Alle afspraken, correspondentie, overeenkomsten en andere relevante stukken met betrekking tot het mogelijkerwijs al dan niet gedeeltelijk in ontwikkeling nemen voor enige vorm van woningbouw tussen college en of ambtenaren van de gemeente Duiven enerzijds en andere partijen die hierbij betrokken zijn anderzijds, met inbegrip van de provincie Gelderland, betreffende de percelen gelegen in het gebied Ploen Noord.

Deel III.
In uw verzoek onderdeel percelen Plakse Weide verzoekt u om de navolgende documenten:
1. De kadastrale kaarten en een overzicht van de eigenaren van de percelen gelegen in het gebied Plakse Weide.
2. Alle Milieu Effect Rapportages of equivalente documenten betreffende het gebied Plakse Weide.
3. Alle raadsvoorstellen en raadsbesluiten betreffende de ruimtelijke ordening met betrekking tot de percelen gelegen in het gebied Plakse Weide.
4. Alle afspraken, correspondentie, overeenkomsten en andere relevante stukken met betrekking tot het mogelijkerwijs al dan niet gedeeltelijk in ontwikkeling nemen voor enige vorm van woningbouw tussen college en of ambtenaren van de gemeente Duiven enerzijds en andere partijen die hierbij betrokken zijn anderzijds, met inbegrip van de provincie Gelderland, betreffende de percelen gelegen in het gebied Plakse Weide.

Deel IV.
In uw verzoek onderdeel percelen Aalburgen verzoekt u om de navolgende documenten:
1. De kadastrale kaarten en een overzicht van de eigenaren van de percelen gelegen in het gebied Aalburgen.
2. Alle Milieu Effect Rapportages of equivalente documenten betreffende het gebied Aalburgen.
3. Alle raadsvoorstellen en raadsbesluiten betreffende de ruimtelijke ordening met betrekking tot de percelen gelegen in het gebied Aalburgen.
4. Alle afspraken, correspondentie, overeenkomsten en andere relevante stukken met betrekking tot het mogelijkerwijs al dan niet gedeeltelijk in ontwikkeling nemen voor enige vorm van woningbouw tussen college en of ambtenaren van de gemeente Duiven enerzijds en andere partijen die hierbij betrokken zijn anderzijds, met inbegrip van de provincie Gelderland, betreffende de percelen gelegen in het gebied Aalburgen.

Deel V.
In uw verzoek onderdeel percelen Biezenkampen verzoekt u om de navolgende documenten:
1. De kadastrale kaarten en een overzicht van de eigenaren van de percelen gelegen in het gebied Biezenkampen.
2. Alle Milieu Effect Rapportages of equivalente documenten betreffende het gebied Biezenkampen.
3. Alle raadsvoorstellen en raadsbesluiten betreffende de ruimtelijke ordening met betrekking tot de percelen gelegen in het gebied Biezenkampen.
4. Alle afspraken, correspondentie, overeenkomsten en andere relevante stukken met betrekking tot het mogelijkerwijs al dan niet gedeeltelijk in ontwikkeling nemen voor enige vorm van woningbouw tussen college en of ambtenaren van de gemeente Duiven enerzijds en andere partijen die hierbij betrokken zijn anderzijds, met inbegrip van de provincie Gelderland, betreffende de percelen gelegen in het gebied Biezenkampen.

Overwegingen

Met inachtneming van het bepaalde in de Wob hebben wij uw verzoek beoordeeld voor zover dat betrekking heeft op gedocumenteerde informatie over een bestuurlijke aangelegenheid die zich onder ons college bevindt. Daarbij merken wij op dat de verplichting tot het verstrekken van documenten slechts bestaat voor documenten die bij de gemeente feitelijk aanwezig zijn ('berusten' zoals bedoeld in artikel 1 sub a Wob).

Hieruit volgt dat wij niet verplicht zijn documenten, die er (nog) niet zijn, te vergaren, te bewerken of op te stellen, dus wij zijn niet gehouden documenten die feitelijk niet bestaan maar eventueel uit overige, bij ons college aanwezige informatie samengesteld zouden kunnen worden, te verstrekken.

Wat betekent dit voor uw verzoek?

Vooraf merken wij op dat de doelstelling van een verzoeker om informatie met een beroep op de Wob om openbaarmaking van de gevraagde informatie voor eenieder (ABRvS 14 maart 2018, ECLI:NL:RVS:2018:848) moet zijn. U laat zich daarover niet uit in uw verzoek, al doet het onderwerp vermoeden dat het bedoeld is voor uw werkgroep.

Wob niet van toepassing
Een Wob-verzoek dient, zoals hiervoor al opgemerkt, tot het openbaar maken van informatie. Het komt voor dat informatie al eerder openbaar gemaakt is, zonder dat deze informatie (nog) voor een ieder beschikbaar is. Omdat de Wob geen verplichting inhoudt om informatie die al openbaar is nogmaals openbaar te maken, hoeft geen besluit omtrent het openbaar maken in de zin van de Wet openbaarheid van bestuur te worden genomen.

Deel I.
1. Structuurplan 1979 (op te vragen of in te zien bij het streekarchief via www.liemersverleden.nl/streekarchivariaat-de-liemers-en-doesburg)
2. Structuurvisie 1999 (op te vragen of in te zien bij het streekarchief via www.liemersverleden.nl/streekarchivariaat-de-liemers-en-doesburg)
3. Visie Wonen en Werken 2003 (op te vragen of in te zien bij streekarchief via www.liemersverleden.nl/streekarchivariaat-de-liemers-en-doesburg)

Alle drie de documenten zijn openbaar en op te vragen bij het streekarchief. Daarom valt dit deel van uw verzoek niet onder de strekking van de Wob. Omdat een medewerker van het streekarchief periodiek aanwezig is in het gemeentehuis van Duiven hebben we documenten 1 t/m 3 alvast voor u opgevraagd. Deze documenten hebben wij u reeds digitaal aan u beschikbaar gesteld.

Deel IV. Aalburgen
Het college is niet bekend met een locatie Aalburgen in de gemeente Duiven. Wel kennen we een gebied met een dergelijke omschrijving in de gemeente Zevenaar. Indien u die locatie bedoelt vragen we u om dit deel van uw Wob verzoek te richten aan de gemeente Zevenaar.

Deel II, III en V.
1. De kadastrale kaarten en een overzicht van de eigenaren van de percelen gelegen in het gebied Ploen Noord, Plakse Weide en Biezenkampen.

Kadastrale kaarten zijn openbaar en in te zien bij het Kadaster, waar ook gegevens omtrent eigenaren van percelen gevonden kunnen worden. Het betreft hier openbare informatie en daarom valt dit onderdeel van uw verzoek niet onder de strekking van de Wob.

2. Alle Milieu Effect Rapportages of equivalente documenten betreffende het gebied Ploen Noord, Plakse Weide en Biezenkampen.
Als onderdeel van het bestemmingsplan Buitengebied 2013 is een zogenaamde Plan-Mer uitgevoerd. De locaties Plakse Weide, Ploen Noord en Biezenkampen maken onderdeel uit van het betreffende plangebied. Dit bestemmingsplan heeft op de gebruikelijke wijze ter inzage gelegen en is te raadplegen via www.ruimtelijkeplannen.nl. Het betreft hier openbare informatie en daarom valt dit onderdeel van uw verzoek niet onder de strekking van de Wob.

3. Raadsvoorstellen- en besluiten zijn openbaar, en kunt u op de gemeentelijke website vinden https://ris2.ibabs.eu/Duiven. In het algemeen zijn raadsvoorstellen en -besluiten hier te vinden; deze gaan terug tot 2012. Voorbereiding voor besluitvorming over de bestuurlijke aangelegenheid zoals bovenstaand weergegeven heeft sinds maart 2019 plaatsgevonden en is

via de gemeentelijke website terug te vinden. Het betreft openbare informatie en daarom valt dit onderdeel van uw verzoek niet onder de strekking van de Wob.

Wob verzoek
4. Alle afspraken, correspondentie, overeenkomsten en andere relevante stukken met betrekking tot het mogelijkerwijs al dan niet gedeeltelijk in ontwikkeling nemen voor enige vorm van woningbouw tussen college en of ambtenaren van de gemeente Duiven enerzijds en andere partijen die hierbij betrokken zijn anderzijds, met inbegrip van de provincie Gelderland, betreffende de percelen gelegen in het gebied Ploen Noord, Plakse Weide en Biezenkampen.

Besluit

Wij hebben besloten (deels) aan uw verzoek tegemoet te komen en de informatie waarom u verzocht opgenomen in de documenten met nummers 12, 13, 14 21 geheel openbaar te maken.

Besloten is een deel van de door u gevraagde informatie opgenomen in de documenten met nummers 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 22, 23, 24 gedeeltelijk openbaar te maken met uitzondering van de daarin vermelde persoonsgegevens. In de documenten staan persoonsgegevens zoals namen, emailadressen en telefoonnummers. Voor de motivering verwijs ik naar onderdeel "De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer" van dit besluit. In het voorgenomen besluit werd voor dit onderdeel in de inventarisatie van de documenten verwezen naar artikel 10, eerste lid onder d van de Wob, dit is ambtshalve aangepast naar artikel 10 tweede lid onder e van de Wob.

Besloten is een deel van de door u gevraagde informatie opgenomen in het document met nummer 23 gedeeltelijk openbaar te maken met uitzondering van de daarin opgenomen verwijzing naar een overeenkomst met een derde. Voor de motivering verwijs ik naar onderdeel "Het voorkomen van onevenredige bevoordeling of benadeling" van dit besluit.

Besloten is het dossier inzake mogelijke verwerving percelen locatie Biezenkampen zoals vermeld onder nummer 25 niet openbaar te maken gelet op de belangen van de gemeente. Voor de motivering verwijs ik naar onderdeel "Economische en financiële belangen" van dit besluit.

De documenten met nummers 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 24 bevatten delen met informatie die buiten de reikwijdte van uw verzoek vallen. Deze informatie is derhalve weggelaten.

De documenten waarvan wij hebben besloten dat deze geheel of gedeeltelijk openbaar zijn, zullen wij, conform uw verzoek, digitaal doen toekomen aan het e-mailadres bewonersgroepzuidrand@gmail.com.

Algemene overweging: openbaarheid t.a.v. een ieder
Allereerst wil ik u wijzen op het volgende. In gevolge artikel 3, lid 5 van de Wob, wordt een verzoek om informatie ingewilligd met inachtneming van het bepaalde in de artikelen 10 en 11. Het recht om openbaarmaking op grond van de Wob dient uitsluitend het publiekelijke belang van een goede democratische bestuursvoering. Het komt iedere burger in gelijke mate toe. Daarom kan ten aanzien van de openbaarheid geen onderscheid worden gemaakt naar gelang de persoon of de bedoeling of belangen van de verzoeker. Bij de te maken belangenafweging worden dan ook betrokken het algemene belang bij openbaarmaking van de gevraagde informatie en de door de weigeringsgronden te beschermen belangen, maar niet het specifieke belang van de verzoeker.
Evenmin kent de Wob een beperkte vorm van openbaarmaking. Dit betekent dat openbaarmaking van de gevraagde documenten uitsluitend aan u op grond van de Wob niet

mogelijk is. Indien wij aan u de betreffende documenten verstrekken, moeten wij deze ook aan anderen geven indien daarom wordt verzocht. In dat licht vindt de onderstaande belangenafweging dan ook mede plaats.

De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer
Op grond van artikel 10, tweede lid onder e van de Wob blijft verstrekking van informatie achterwege voor zover het belang ervan niet opweegt tegen het belang dat de persoonlijke levenssfeer wordt geëerbiedigd. Wij zijn van oordeel dat het belang van de persoonlijke levenssfeer wordt geëerbiedigd, zwaarder moet wegen dan het belang van openbaarheid. Daarom wordt deze specifieke informatie niet verstrekt.

Namen van ambtenaren
Voor zover het de namen van ambtenaren betreft is hierbij het volgende van belang. Weliswaar kan, waar het gaat om beroepsmatig functioneren van ambtenaren, slechts in beperkte mate beroep worden gedaan op het belang van eerbiediging van hun persoonlijke levenssfeer. Dit ligt anders indien het betreft het openbaar maken van namen van de ambtenaren. Namen zijn immers persoonsgegevens en het belang van eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer kan zich tegen het openbaar maken daarvan verzetten. Daarbij is het van belang dat het hierbij niet gaat om het opgeven van een naam aan een individuele burger die met een ambtenaar in contact treedt, maar om openbaarmaking in de zin van de Wob.
Zoals in dit Wob besluit beschreven is bij de inventarisatie van de documenten aangegeven welke documenten volledig openbaar zijn en welke documenten vanwege bovengenoemde uitzondering deels openbaar zijn gemaakt.

Het voorkomen van onevenredige bevoordeling of benadeling.
Op grond van artikel 10, tweede lid, aanhef en onder g, van de Wob blijft verstrekking van informatie achterwege voor zover het belang daarvan niet opweegt tegen het belang van het voorkomen van onevenredige bevoordeling of benadeling van de bij de aangelegenheid betrokken natuurlijke personen of rechtspersonen dan wel van derden. Gegevens die zouden leiden tot onevenredige bevoordeling of benadeling zijn uit het betreffende document verwijderd.

Economische en financiële belangen
Op grond van artikel 10, tweede lid, aanhef en onder b van de Wob verstrekken wij geen informatie voor zover het belang daarvan niet opweegt tegen de economische of financiële belangen van de gemeente. Bij het openbaar maken van het dossier inzake mogelijke verwerving percelen locatie Biezenkampen is het economisch en financiële belang van de gemeente Duiven in het geding. Wij zijn van oordeel dat dit belang zwaarder moet wegen dan het belang van openbaarheid aangezien door openbaarmaking van deze informatie de onderhandelingspositie onder druk komt te staan of kan schaden. Wij hebben daarom besloten de betreffende informatie niet openbaar te maken.

Inventarisatie documenten Ploen Noord

Nr.	*Soort document*	*Omschrijving*	*Datum*	*Beoordeling*	*Wob*	*afzender*	*ontvanger*
1.	e-mail	update	9 april 2019	Openbaar, m.u.v. persoonsgegevens en informatie buiten de reikwijdte van uw verzoek	10.2.e	gemeente	Van Wanrooij
2.	e-mail	RE: update	15 april 2019	Openbaar, m.u.v. persoonsgegevens en informatie buiten de reikwijdte van uw verzoek	10.2.e	Van Wanrooij	gemeente
3.	e-mail	RE: update	6 sept	Openbaar, m.u.v.	10.2.e	Van	gemeente

			2019	persoonsgegevens en informatie buiten de reikwijdte van uw verzoek		Wanrooij	
4.	e-mail	RE: update	10 sept 2019	Openbaar, m.u.v. persoonsgegevens en informatie buiten de reikwijdte van uw verzoek	10.2.e	gemeente	Van Wanrooij
5.	e-mail	RE: update	12 sept 2019	Openbaar, m.u.v. persoonsgegevens en informatie buiten de reikwijdte van uw verzoek	10.2.e	Van Wanrooij	gemeente
6.	e-mail	RE: update	19 sept 2019	Openbaar, m.u.v. persoonsgegevens	10.2.e	gemeente	Van Wanrooij
7.	e-mail	RE: update	1 okt 2019	Openbaar, m.u.v. persoonsgegevens en informatie over locaties buiten de reikwijdte van uw verzoek	10.2.e	gemeente	Van Wanrooij
8.	e-mail	RE: update	1 okt 2019	Openbaar, m.u.v. persoonsgegevens en informatie over locaties buiten de reikwijdte van uw verzoek	10.2.e	Van Wanrooij	gemeente
9.	e-mail	Bevestiging conclusies overleg vanochtend (4 okt)	4 okt 2019	Openbaar, m.u.v. persoonsgegevens en informatie buiten de reikwijdte van uw verzoek	10.2.e	gemeente	Van Wanrooij
10.	e-mail	RE: Bevestiging conclusies overleg vanochtend (4 okt)	4 okt 2019	Openbaar, m.u.v. persoonsgegevens en informatie buiten de reikwijdte van uw verzoek	10.2.e	Van Wanrooij	gemeente
11.	e-mail	RE: Bevestiging conclusies overleg vanochtend (4 okt)	7 okt 2019	Openbaar, m.u.v. persoonsgegevens en verwijzing naar overeenkomst met derde	10.2.e 10.2.g	Van Wanrooij	gemeente
12.	brief	Brief aan college inzake overleg over De Ploen Noord	10 okt 2019	Openbaar zonder restrictie		Van Wanrooij	gemeente
13.	brief	Annulering overleg over Ploen Noord	28 nov 2019	Openbaar zonder restrictie		gemeente	Van Wanrooij
14.	brief	Principeverzoek de Ploen Noord	28 april 2020	Openbaar zonder restrictie		Van Wanrooij en BPD	gemeente
15.	e-mail	Ontvangstbevestiging principeverzoek Ploen-Noord	4 juni 2020	Openbaar, m.u.v. persoonsgegevens	10.2.e	gemeente	Van Wanrooij en BPD
16.	e-mail	RE Ontvangstbevestiging principeverzoek Ploen-Noord	4 juni 2020	Openbaar, met uitzondering van persoonsgegevens	10.2.e	Van Wanrooij	gemeente
17.	e-mail	Aankondiging communicatie over uitbreidingslocaties	12 aug 2020	Openbaar, met uitzondering van persoonsgegevens	10.2.e	gemeente	Van Wanrooij en BPD
18.	e-mail	RE Aankondiging communicatie over uitbreidingslocaties	12 aug 2020	Openbaar, met uitzondering van persoonsgegevens	10.2.e	Van Wanrooij	gemeente

Inventarisatie documenten Plakse Weide

Nr.	*Soort document*	*Omschrijving*	*Datum*	*Beoordeling*	*Wob*	*afzender*	*ontvanger*
19.	e-mail	Woningbehoefte gemeente Duiven	21 jan 2020	Openbaar, met uitzondering van persoonsgegevens	10.2.e	Klaassen Groep	gemeente
20.	e-mail	RE Woningbehoefte gemeente Duiven	14 feb 2020	Openbaar, met uitzondering van persoonsgegevens	10.2.e	Klaassen Groep	gemeente
21.	brief	Verzoek Plakse Weide	15 juli 2020	Openbaar zonder restrictie		Klaassen Groep en BPD	gemeente
22.	e-mail	Ontvangstbevestiging verzoek Plakse Weide + Aankondiging communicatie	12 aug 2020	Openbaar, met uitzondering van persoonsgegevens	10.2.e	gemeente	Klaassen Groep en BPD
23.	e-mail	RE Ontvangstbevestiging verzoek Plakse Weide + Aankondiging communicatie	17 aug 2020	Openbaar, m.u.v. persoonsgegevens en verwijzing naar overeenkomst met derde	10.2.e 10.2.g	BPD	gemeente

Inventarisatie documenten Biezenkampen

Nr.	*Soort document*	*Omschrijving*	*Datum*	*Beoordeling*	*Wob*	*afzender*	*ontvanger*
24.	e-mail (inl. 2 bijlagen)	RE: informatie Woondeal	10 jan 2020	Openbaar, met uitzondering van persoonsgegevens en informatie buiten de reikwijdte van uw verzoek	10.2.e	gemeente	Regio Liemers
25.	dossier	Mogelijke verwerving percelen locatie Biezenkampen		Niet openbaar	10.2.b		

Bezwaar

Indien u het niet eens bent met dit besluit dan kunt u hiertegen binnen zes weken, ingaande de dag na de datum van verzending van deze brief, een bezwaarschrift indienen. De mogelijkheden om bezwaar in te dienen gelden in dit geval voor de onderdelen zoals benoemd vanaf het kopje "Besluit". Een bezwaarschrift kunt u indienen bij het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Duiven, Postbus 6, 6920 AA te Duiven. In het ondertekende bezwaarschrift moet worden opgenomen: de naam en het adres van de belanghebbende, de datum, een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht en de gronden van het bezwaar (de motivering). Het indienen van een bezwaarschrift heeft geen schorsende werking. Bent u van mening dat er sprake is van een spoedeisend belang dan kunt u tevens een verzoek om een voorlopige voorziening richten aan de Voorzieningenrechter, Rechtbank Gelderland, Team bestuursrecht Arnhem, Postbus 9030 6800 EM Arnhem. Voor een dergelijk verzoek bent u griffiegeld verschuldigd.

Vragen

Heeft u vragen naar aanleiding van deze brief, dan kunt u contact opnemen met Evelien Haak van het team Ruimtelijke ontwikkeling of Annemarie Erinkveld juridisch adviseur bij het team Advies, bereikbaar via telefoonnummer (088) 695 3000.

Met vriendelijke groet,

Namens het college van B&W van de gemeente Duiven

René van Heugten
Teamregisseur Ruimtelijke Ontwikkeling

ONTVANGEN 01 APR 2021

Afzender: Bewonergroep Zuidrand
bewonersgroepzuidrand@gmail.com

Geadresseerden: Gemeente Duiven; College van Burgermeester en Wethouders;
t.a.v. Raadsgriffier de Heer E.N. Bosscha
Postbus 6
6920 AA Duiven

Duiven, 31 maart 2021

Onderwerp: verzoek WOB inzake Woondeal, Onderzoek, Locatiestudie en Verkenning

Geachte heer/mevrouw,

Ruim een half jaar geleden hebben wij u in het kader van de informatieavonden van september en oktober 2020 voor de tweede maal een verzoek WOB ingediend. Nadat een eerder verzoek WOB van november 2019 uiteindelijk onbeantwoord zou blijven wegens door u ervaren onduidelijkheden, hoopten wij dat ons verzoek WOB van september 2020 niets aan helderheid over zou laten.

Inmiddels zijn er vele maanden verstreken, nadert het besluitvormingsproces zijn einde, zijn de informatieavonden slechts nog een verre herinnering en heeft u nog steeds niet meer dan een fractie van de gevraagde informatie gegeven. U gaf hiervoor aan dat de tijdspanne van het WOB niet duidelijk was. Dan wel dat de gebieden in kwestie niet bij u bekend waren. Dan wel dat er sprake was van geheimhouding wegens gemeentelijke belangen. Dan wel dat wij zelf deze informatie dienden te zoeken in de digitale wildernis van iBabs. En zo verder.

Wij kunnen ons niet voorstellen dat uw behandeling van onze verzoeken WOB tot doel heeft om de informatievoorziening juist te frustreren in plaats van te faciliteren. Derhalve gaan wij ervan uit dat wij voor de nieuwe informatieronde van april en mei 2021 alsnog de noodzakelijke informatie van u zullen krijgen en hebben, om u ter wille te zijn, ons verzoek WOB wederom specifieker gemaakt. Dit hernieuwde verzoek WOB is opgedeeld in vijf afzonderlijke delen. In dit eerste deel betreft het de volgende documenten:

1. Alle afspraken, correspondentie, overeenkomsten en andere relevante stukken met betrekking tot het in 2020 uitgegeven document 'Woondeal Arnhem-Nijmegen' tussen college en of ambtenaren van de gemeente Duiven enerzijds en andere partijen die hierbij betrokken zijn anderzijds, met inbegrip van de provincie Gelderland en het Rijk.
2. Alle afspraken, correspondentie, overeenkomsten en andere relevante stukken met betrekking tot het in 2019 uitgegeven document 'Woningmarkt Onderzoek Regio Arnhem-Nijmegen' tussen college en of ambtenaren van de gemeente Duiven enerzijds en onderzoeksbureau Companen, de provincie Gelderland en het Rijk anderzijds, alsmede eerdere versies van het document 'Woningmarkt Onderzoek Regio Arnhem-Nijmegen'.
3. Alle afspraken, correspondentie, overeenkomsten en andere relevante stukken met betrekking tot het in 2020 uitgegeven document 'Locatiestudie Woningbouw: Stedenbouwkundige Verkenning Duiven' tussen college en of ambtenaren van de gemeente Duiven enerzijds en

onderzoeksbureau SVP anderzijds, alsmede eerdere versies van het document 'Locatiestudie Woningbouw'.

4. Alle afspraken, correspondentie, overeenkomsten en andere relevante stukken met betrekking tot het in 2020 uitgegeven document 'Uitbreiding Woningbouw: Verkenning Ontsluitingsmogelijkheden' tussen college en of ambtenaren van de gemeente Duiven enerzijds en onderzoeksbureau Goudappel Coffeng anderzijds, alsmede eerdere versies van het document 'Uitbreiding Woningbouw: Verkenning Ontsluitingsmogelijkheden'.

Bij dezen zouden wij u dan ook vriendelijk willen verzoeken de bovenstaande documenten, zoals bedoeld in artikel 6, lid 1 van de Wet openbaarheid van bestuur (WOB) digitaal op het bovenstaand e-mailadres te doen toekomen.

In afwachting van [illegible] e bewonersgroep Zuidrand, verblijven wij,

Afzender: Bewonergroep Zuidrand
bewonersgroepzuidrand@gmail.com

Geadresseerden: Gemeente Duiven; College van Burgermeester en Wethouders;
t.a.v. Raadsgriffier de Heer E.N. Bosscha
Postbus 6
6920 AA Duiven

Duiven, 31 maart 2021

Onderwerp: verzoek WOB inzake percelen Ploen-Noord

Geachte heer/mevrouw,

Ruim een half jaar geleden hebben wij u in het kader van de informatieavonden van september en oktober 2020 voor de tweede maal een verzoek WOB ingediend. Nadat een eerder verzoek WOB van november 2019 uiteindelijk onbeantwoord zou blijven wegens door u ervaren onduidelijkheden, hoopten wij dat ons verzoek WOB van september 2020 niets aan helderheid over zou laten.

Inmiddels zijn er vele maanden verstreken, nadert het besluitvormingsproces zijn einde, zijn de informatieavonden slechts nog een verre herinnering en heeft u nog steeds niet meer dan een fractie van de gevraagde informatie gegeven. U gaf hiervoor aan dat de tijdspanne van het WOB niet duidelijk was. Dan wel dat de gebieden in kwestie niet bij u bekend waren. Dan wel dat er sprake was van geheimhouding wegens gemeentelijke belangen. Dan wel dat wij zelf deze informatie dienden te zoeken in de digitale wildernis van iBabs. En zo verder.

Wij kunnen ons niet voorstellen dat uw behandeling van onze verzoeken WOB tot doel heeft om de informatievoorziening juist te frustreren in plaats van te faciliteren. Derhalve gaan wij ervan uit dat wij voor de nieuwe informatieronde van april en mei 2021 alsnog de noodzakelijke informatie van u zullen krijgen en hebben, om u ter wille te zijn, ons verzoek WOB wederom specifieker gemaakt. Dit hernieuwde verzoek WOB is opgedeeld in vijf afzonderlijke delen. In dit tweede deel betreft het de volgende documenten:

1. Alle Milieu Effect Rapportages of equivalente documenten betreffende het gebied Ploen-Noord van september 1989 tot en met maart 2021
2. Alle raadsvoorstellen en raadsbesluiten betreffende de ruimtelijke ordening met betrekking tot de percelen gelegen in het gebied Ploen-Noord van september 1989 tot en met maart 2021.
3. Alle afspraken, correspondentie, overeenkomsten en andere relevante stukken met betrekking tot het mogelijkerwijs al dan niet gedeeltelijk in ontwikkeling nemen voor enige vorm van woningbouw tussen college en of ambtenaren van de gemeente Duiven enerzijds en projectontwikkelaar Van Wanrooij anderzijds betreffende de percelen gelegen in het gebied Ploen-Noord van september 1989 tot en met maart 2021.
4. Alle afspraken, correspondentie, overeenkomsten en andere relevante stukken met betrekking tot het mogelijkerwijs al dan niet gedeeltelijk in ontwikkeling nemen voor enige vorm van woningbouw tussen college en of ambtenaren van de gemeente Duiven enerzijds en

projectontwikkelaar BPD anderzijds betreffende de percelen gelegen in het gebied Ploen-Noord van september 1989 tot en met maart 2021.

5. Alle afspraken, correspondentie, overeenkomsten en andere relevante stukken met betrekking tot het mogelijkerwijs al dan niet gedeeltelijk in ontwikkeling nemen voor enige vorm van woningbouw tussen college en of ambtenaren van de gemeente Duiven enerzijds en rentmeesterskantoor Witte Rentmeester en Makelaars anderzijds betreffende de percelen gelegen in het gebied Ploen-Noord van september 1989 tot en met maart 2021.
6. Alle afspraken, correspondentie, overeenkomsten en andere relevante stukken met betrekking tot het mogelijkerwijs al dan niet gedeeltelijk in ontwikkeling nemen voor enige vorm van woningbouw tussen college en of ambtenaren van de gemeente Duiven enerzijds en de familie Van Nispen tot Sevenaer dan wel de familie Tulleken anderzijds betreffende de percelen gelegen in het gebied Ploen-Noord van september 1989 tot en met maart 2021.
7. Alle afspraken, correspondentie, overeenkomsten en andere relevante stukken met betrekking tot het mogelijkerwijs al dan niet gedeeltelijk in ontwikkeling nemen voor enige vorm van woningbouw tussen college en of ambtenaren van de gemeente Duiven enerzijds en de familie Van Huet dan wel de familie Bisseling dan wel de familie Bottema anderzijds betreffende de percelen gelegen in het gebied Ploen-Noord van september 1989 tot en met maart 2021.
8. Alle afspraken, correspondentie, overeenkomsten en andere relevante stukken met betrekking tot het mogelijkerwijs al dan niet gedeeltelijk in ontwikkeling nemen voor enige vorm van woningbouw tussen college en of ambtenaren van de gemeente Duiven enerzijds en andere partijen die hierbij betrokken zijn anderzijds, met inbegrip van de provincie Gelderland, betreffende de percelen gelegen in het gebied Ploen-Noord van september 1989 tot en met maart 2021.

Bij dezen zouden wij u dan ook vriendelijk willen verzoeken de bovenstaande documenten, zoals bedoeld in artikel 6, lid 1 van de Wet openbaarheid van bestuur (WOB) digitaal op het bovenstaand e-mailadres te doen toekomen.

In afwachting van uw antwoord, namens de bewonersgroep Zuidrand, verblijven wij,

Afzender: Bewonergroep Zuidrand
bewonersgroepzuidrand@gmail.com

Geadresseerden: Gemeente Duiven; College van Burgermeester en Wethouders;
t.a.v. Raadsgriffier de Heer E.N. Bosscha
Postbus 6
6920 AA Duiven

Duiven, 31 maart 2021

Onderwerp: verzoek WOB inzake percelen Plakse Weide

Geachte heer/mevrouw,

Ruim een half jaar geleden hebben wij u in het kader van de informatieavonden van september en oktober 2020 voor de tweede maal een verzoek WOB ingediend. Nadat een eerder verzoek WOB van november 2019 uiteindelijk onbeantwoord zou blijven wegens door u ervaren onduidelijkheden, hoopten wij dat ons verzoek WOB van september 2020 niets aan helderheid over zou laten.

Inmiddels zijn er vele maanden verstreken, nadert het besluitvormingsproces zijn einde, zijn de informatieavonden slechts nog een verre herinnering en heeft u nog steeds niet meer dan een fractie van de gevraagde informatie gegeven. U gaf hiervoor aan dat de tijdspanne van het WOB niet duidelijk was. Dan wel dat de gebieden in kwestie niet bij u bekend waren. Dan wel dat er sprake was van geheimhouding wegens gemeentelijke belangen. Dan wel dat wij zelf deze informatie dienden te zoeken in de digitale wildernis van iBabs. En zo verder.

Wij kunnen ons niet voorstellen dat uw behandeling van onze verzoeken WOB tot doel heeft om de informatievoorziening juist te frustreren in plaats van te faciliteren. Derhalve gaan wij ervan uit dat wij voor de nieuwe informatieronde van april en mei 2021 alsnog de noodzakelijke informatie van u zullen krijgen en hebben, om u ter wille te zijn, ons verzoek WOB wederom specifieker gemaakt. Dit hernieuwde verzoek WOB is opgedeeld in vijf afzonderlijke delen. In dit derde deel betreft het de volgende documenten:

1. Alle Milieu Effect Rapportages of equivalente documenten betreffende het gebied Plakse Weide van september 1989 tot en met maart 2021
2. Alle raadsvoorstellen en raadsbesluiten betreffende de ruimtelijke ordening met betrekking tot de percelen gelegen in het gebied Plakse Weide van september 1989 tot en met maart 2021.
3. Alle afspraken, correspondentie, overeenkomsten en andere relevante stukken met betrekking tot het mogelijkerwijs al dan niet gedeeltelijk in ontwikkeling nemen voor enige vorm van woningbouw tussen college en of ambtenaren van de gemeente Duiven enerzijds en projectontwikkelaar BPD anderzijds betreffende de percelen gelegen in het gebied Plakse Weide van september 1989 tot en met maart 2021.
4. Alle afspraken, correspondentie, overeenkomsten en andere relevante stukken met betrekking tot het mogelijkerwijs al dan niet gedeeltelijk in ontwikkeling nemen voor enige vorm van

woningbouw tussen college en of ambtenaren van de gemeente Duiven enerzijds en projectontwikkelaar KlaassenGroup anderzijds betreffende de percelen gelegen in het gebied Plakse Weide van september 1989 tot en met maart 2021.

5. Alle afspraken, correspondentie, overeenkomsten en andere relevante stukken met betrekking tot het mogelijkerwijs al dan niet gedeeltelijk in ontwikkeling nemen voor enige vorm van woningbouw tussen college en of ambtenaren van de gemeente Duiven enerzijds en de familie Otten dan wel de familie Volman anderzijds betreffende de percelen gelegen in het gebied Plakse Weide van september 1989 tot en met maart 2021.
6. Alle afspraken, correspondentie, overeenkomsten en andere relevante stukken met betrekking tot het mogelijkerwijs al dan niet gedeeltelijk in ontwikkeling nemen voor enige vorm van woningbouw tussen college en of ambtenaren van de gemeente Duiven enerzijds en de familie Mans dan wel de familie Bindels anderzijds betreffende de percelen gelegen in het gebied Plakse Weide van september 1989 tot en met maart 2021.
7. Alle afspraken, correspondentie, overeenkomsten en andere relevante stukken met betrekking tot het mogelijkerwijs al dan niet gedeeltelijk in ontwikkeling nemen voor enige vorm van woningbouw tussen college en of ambtenaren van de gemeente Duiven enerzijds en netbeheerder Liander anderzijds betreffende de percelen gelegen in het gebied Plakse Weide van september 1989 tot en met maart 2021.

Bij dezen zouden wij u dan ook vriendelijk willen verzoeken de bovenstaande documenten, zoals bedoeld in artikel 6, lid 1 van de Wet openbaarheid van bestuur (WOB) digitaal op het bovenstaand e-mailadres te doen toekomen.

In afwachting van uw antwoord namens de bewonersgroep Zuidrand, verblijven wij,

Afzender: Bewonergroep Zuidrand
bewonersgroepzuidrand@gmail.com

Geadresseerden: Gemeente Duiven; College van Burgermeester en Wethouders;
t.a.v. Raadsgriffier de Heer E.N. Bosscha
Postbus 6
6920 AA Duiven

Duiven, 31 maart 2021

Onderwerp: verzoek WOB inzake percelen Aalburgen

Geachte heer/mevrouw,

Ruim een half jaar geleden hebben wij u in het kader van de informatieavonden van september en oktober 2020 voor de tweede maal een verzoek WOB ingediend. Nadat een eerder verzoek WOB van november 2019 uiteindelijk onbeantwoord zou blijven wegens door u ervaren onduidelijkheden, hoopten wij dat ons verzoek WOB van september 2020 niets aan helderheid over zou laten.

Inmiddels zijn er vele maanden verstreken, nadert het besluitvormingsproces zijn einde, zijn de informatieavonden slechts nog een verre herinnering en heeft u nog steeds niet meer dan een fractie van de gevraagde informatie gegeven. U gaf hiervoor aan dat de tijdspanne van het WOB niet duidelijk was. Dan wel dat de gebieden in kwestie niet bij u bekend waren. Dan wel dat er sprake was van geheimhouding wegens gemeentelijke belangen. Dan wel dat wij zelf deze informatie dienden te zoeken in de digitale wildernis van iBabs. En zo verder.

Wij kunnen ons niet voorstellen dat uw behandeling van onze verzoeken WOB tot doel heeft om de informatievoorziening juist te frustreren in plaats van te faciliteren. Derhalve gaan wij ervan uit dat wij voor de nieuwe informatieronde van april en mei 2021 alsnog de noodzakelijke informatie van u zullen krijgen en hebben, om u ter wille te zijn, ons verzoek WOB wederom specifieker gemaakt. Dit hernieuwde verzoek WOB is opgedeeld in vijf afzonderlijke delen. In dit vierde deel betreft het de volgende documenten:

1. Alle Milieu Effect Rapportages of equivalente documenten betreffende het gebied Aalburgen van september 1989 tot en met maart 2021
2. Alle raadsvoorstellen en raadsbesluiten betreffende de ruimtelijke ordening met betrekking tot de percelen gelegen in het gebied Aalburgen van september 1989 tot en met maart 2021.
3. Alle afspraken, correspondentie, overeenkomsten en andere relevante stukken met betrekking tot het mogelijkerwijs al dan niet gedeeltelijk in ontwikkeling nemen voor enige vorm van woningbouw tussen college en of ambtenaren van de gemeente Duiven enerzijds en de familie Otten anderzijds betreffende de percelen gelegen in het gebied Aalburgen van september 1989 tot en met maart 2021.
4. Alle afspraken, correspondentie, overeenkomsten en andere relevante stukken met betrekking tot het mogelijkerwijs al dan niet gedeeltelijk in ontwikkeling nemen voor enige vorm van woningbouw tussen college en of ambtenaren van de gemeente Duiven enerzijds en andere

partijen die hierbij betrokken zijn anderzijds, met inbegrip van de provincie Gelderland, betreffende de percelen gelegen in het gebied Aalburgen van september 1989 tot en met maart 2021.

Bij dezen zouden wij u dan ook vriendelijk willen verzoeken de bovenstaande documenten, zoals bedoeld in artikel 6, lid 1 van de Wet openbaarheid van bestuur (WOB) digitaal op het bovenstaand e-mailadres te doen toekomen.

In afwachting van uw antwoord, namens de bewonersgroep Zuidrand, verblijven wij,

Afzender: Bewonergroep Zuidrand
bewonersgroepzuidrand@gmail.com

Geadresseerden: Gemeente Duiven; College van Burgermeester en Wethouders;
t.a.v. Raadsgriffier de Heer E.N. Bosscha
Postbus 6
6920 AA Duiven

Duiven, 31 maart 2021

Onderwerp: verzoek WOB inzake percelen Biezenkampen

Geachte heer/mevrouw,

Ruim een half jaar geleden hebben wij u in het kader van de informatieavonden van september en oktober 2020 voor de tweede maal een verzoek WOB ingediend. Nadat een eerder verzoek WOB van november 2019 uiteindelijk onbeantwoord zou blijven wegens door u ervaren onduidelijkheden, hoopten wij dat ons verzoek WOB van september 2020 niets aan helderheid over zou laten.

Inmiddels zijn er vele maanden verstreken, nadert het besluitvormingsproces zijn einde, zijn de informatieavonden slechts nog een verre herinnering en heeft u nog steeds niet meer dan een fractie van de gevraagde informatie gegeven. U gaf hiervoor aan dat de tijdspanne van het WOB niet duidelijk was. Dan wel dat de gebieden in kwestie niet bij u bekend waren. Dan wel dat er sprake was van geheimhouding wegens gemeentelijke belangen. Dan wel dat wij zelf deze informatie dienden te zoeken in de digitale wildernis van iBabs. En zo verder.

Wij kunnen ons niet voorstellen dat uw behandeling van onze verzoeken WOB tot doel heeft om de informatievoorziening juist te frustreren in plaats van te faciliteren. Derhalve gaan wij ervan uit dat wij voor de nieuwe informatieronde van april en mei 2021 alsnog de noodzakelijke informatie van u zullen krijgen en hebben, om u ter wille te zijn, ons verzoek WOB wederom specifieker gemaakt. Dit hernieuwde verzoek WOB is opgedeeld in vijf afzonderlijke delen. In dit vierde deel betreft het de volgende documenten:

1. Alle Milieu Effect Rapportages of equivalente documenten betreffende het gebied Biezenkampen van september 1989 tot en met maart 2021
2. Alle raadsvoorstellen en raadsbesluiten betreffende de ruimtelijke ordening met betrekking tot de percelen gelegen in het gebied Biezenkampen van september 1989 tot en met maart 2021.
3. Alle afspraken, correspondentie, overeenkomsten en andere relevante stukken met betrekking tot het mogelijkerwijs al dan niet gedeeltelijk in ontwikkeling nemen voor enige vorm van woningbouw tussen college en of ambtenaren van de gemeente Duiven enerzijds en rentmeesterskantoor Witte Rentmeester en Makelaars anderzijds betreffende de percelen gelegen in het gebied Biezenkampen van september 1989 tot en met maart 2021.
4. Alle afspraken, correspondentie, overeenkomsten en andere relevante stukken met betrekking tot het mogelijkerwijs al dan niet gedeeltelijk in ontwikkeling nemen voor enige vorm van

Gemeente Duiven

Gemeente Duiven
Koning Willem-Alexanderplein 1
Postbus 6
6920 AA Duiven

(0316) 279 111
gemeente@duiven.nl
www.duiven.nl

Bewonersgroep Zuidrand

datum	:	15 april 2021
zaaknummer	:	Z/21/079392 /201508520
onderwerp	:	Verdagen beslistermijn hernieuwd Wobverzoek
contactpersoon	:	Evelien Haak

Geachte bewonersgroep,

Hierbij bevestigen wij de ontvangst op 1 april 2021 van uw ingediende verzoek om informatie, gedateerd 31 maart 2021.

Uw verzoek
U vraagt, met een beroep op de Wet openbaarheid van bestuur, om documenten die bij de gemeente aanwezig zijn over de navolgende onderwerpen:
1. Woondeal, Onderzoek, Locatiestudie en Verkenning;
2. Percelen Ploen-Noord;
3. Percelen Plakse Weide;
4. Percelen Aalburgen;
5. Percelen Biezenkampen.

Wet openbaarheid van bestuur
Uw verzoek is aan te merken als een verzoek om informatie als bedoeld in artikel 3 van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob) voor zover het ziet op informatie neergelegd in documenten over een bestuurlijke aangelegenheid en voor zover die documenten onder ons berusten.

In de Wet openbaarheid van bestuur en de daarop rustende bepalingen wordt verstaan onder document: een bij een bestuursorgaan berustend schriftelijk stuk of ander materiaal dat gegevens bevat (artikel 1 sub a Wob).

Op uw verzoek dient zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk binnen vier weken, gerekend vanaf de dag na die waarop het verzoek is ontvangen, te worden beslist (artikel 6 lid 1 van de Wob).

Verdagen beslistermijn
Met een beroep op het bepaalde in artikel 6 lid 2 van de Wob wordt de beslissing met vier weken verdaagd. De reden hiervoor is gelegen in de tijd die gemoeid is met het beoordelen van de reikwijdte van uw verzoek, mede bezien in relatie tot uw eerdere verzoek om informatie met een beroep op de Wob. Ook zijn wij in afwachting van het advies van de commissie bezwaarschriften over een ingediend bezwaarschrift tegen ons besluit van 19 november 2020, inhoudende een beslissing op uw Wobverzoek van september 2020.

Gelet op het voorgaande kunt u zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk binnen de verdaagde beslistermijn, een besluit op uw verzoek tegemoet zien.

Tot slot
Een verzoek om informatie met een beroep op de Wob dat zich richt tot de gemeenteraad, wordt in ieder geval ter kennis gebracht van de raad. De afhandeling vindt echter door ons college plaats, omdat de raad deze bevoegdheid aan ons college heeft overgedragen.

Heeft u vragen naar aanleiding van deze brief, dan kunt u contact opnemen met Evelien Haak van het team Ruimtelijke ontwikkeling of Annemarie Erinkveld juridisch adviseur bij het team Advies, bereikbaar via telefoonnummer (088) 695 3000.

Met vriendelijke groet,

Namens het college van B&W van de gemeente Duiven

Evelien Haak
Beleidsmedewerker Ruimtelijke Ontwikkeling

Gemeente Duiven

Registratienr. Z/077957/201501908

Lijst van ingekomen stukken

Datum raadsvergadering: 20 april 2021

A: informatie van het college ter kennisname
(memo's, kennisgevingen, beantwoording schriftelijke vragen RvO)
A1. College van B&W - Kennisgeving Samenwerking gemeente met de ondernemersverenigingen
A2. College van B&W - Kennisgeving Aanpak laaggeletterdheid 2020 en 2021
A3. College van B&W - Kennisgeving Regeling TONK Duiven 2021
A4. College van B&W - Kennisgeving Concept Ontwerp Omgevingsvisie
A5. College van B&W - Kennisgeving Stand van zaken na brand bij autosloperij De Moestuin
A6. College van B&W - Kennisgeving Terugkoppeling inzet overlast- en zorgcoördinatie
A7. College van B&W - Kennisgeving Maatregelen doelgroepenvervoer
A8. College van B&W - Kennisgeving Sanering perceel Plaksestraat
A9. College van B&W - Kennisgeving Verkenning gemeentekavel tussen Rijksweg en Engsesstraat
A10. College van B&W - Beantwoording (C3. 23 feb) Schriftelijke vragen CDA - Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb)
A11. College van B&W - Beantwoording (C1) - Schriftelijke vragen LA Zwerfafval bij bouw bedrijfspanden en woningen

B: overige informatie ter kennisname
(ter kennisname brieven etc. van stichtingen, persberichten)
B1. Vereniging Eigen Huis - Betrek bewoners bij de RES
B2. Gem. Eindhoven - Vrije motie VM7 Minimumloon naar 14 euro
B3. Gem. Roerdalen - Motie inzake Huishoudelijke Hulp
B4. AB - Woningbouw Biezenweide
B5. Gem. Winterswijk - Motie Basismobiliteit voor iedere inwoner dichtbij huis
B6. RDDW - Aanbiedingsbrief Eindafrekening Gemeenschappelijke Rekenkamer DDW 2020 31 maart 2021 en Jaarrekening 2020 RDDW
B7. Bewonersgroep Zuidrand - Hernieuwd Verzoek WOB
B8. OC - email inzake plannen beginnen van een coffeeshop (2)
B9. Gem. Dinkelland - Motie borstonderzoek vrouwen (Lokaal Dinkelland) - 15 dec 2020
B10. Stg Fairtrade gem. NL - Word een Fairtrade Gemeente en zet Eerlijke Handel op de politieke agenda
B11. BOK - Motie vreemd aan de orde van de dag Steun aan de makers

C: afhandeling door het college
(brieven/verzoeken van bv bewoners, organisaties over gemeentezaken, ingekomen schriftelijke vragen RvO)
C1. Lokaal Alternatief - Schriftelijke vragen Zwerfafval bij bouw bedrijfspanden en woningen

C2. Lokaal Alternatief - Schriftelijke vragen Zwerfvuil fastfoodbedrijven
C3. Lokaal Alternatief - Schriftelijke vragen Gebruik recyclinggranulaat
C4. D66 - Schriftelijke vragen brief Woningbouwinformatie
C5. Bewonersgroep Zuidrand - Verzoek Reactie Zienswijze
C6. Fysiotherapie De Romei – Gezondheids- en preventiebeleid in de gemeente Duiven
C7. D66 - Schriftelijke vragen Stedenband Calafat

D: stukken ter agendering voor informatieronde

(stukken in voorbereiding en ter agendering)

D1. BVO DRAN - Aanbiedingsbrief Ontwerp MJPB 2022-2025 incl gewijzigde begroting 2021
D2. Commissariaat voor de Media - Brief gemeente Duiven
D3. Gemeenschappelijke Regeling SDL - Verzoek om Zienswijze jaarstukken SDL

Aldus vastgesteld door de raad van de gemeente Duiven in zijn openbare vergadering van 20 april 2021.

de griffier,	de voorzitter,
drs. W.R. (Wouter) Bosch	mr. H.B. (Huub) Hieltjes

Kon pagina 1 uit document A1. College van B&W - Kennisgeving Samenwerking gemeente met de ondernemersverenigingen.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 2 uit document A1. College van B&W - Kennisgeving Samenwerking gemeente met de ondernemersverenigingen.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 3 uit document A1. College van B&W - Kennisgeving Samenwerking gemeente met de ondernemersverenigingen.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 1 uit document A2. College van B&W - Kennisgeving Aanpak laaggeletterdheid 2020 en 2021.pdf niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 2 uit document A2. College van B&W - Kennisgeving Aanpak laaggeletterdheid 2020 en 2021.pdf niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 3 uit document A2. College van B&W - Kennisgeving Aanpak laaggeletterdheid 2020 en 2021.pdf niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 1 uit document A3a. College van B&W - Kennisgeving Regeling TONK Duiven 2021.pdf niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 2 uit document A3a. College van B&W - Kennisgeving Regeling TONK Duiven 2021.pdf niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Gemeente Duiven

Beleidsregels TONK Duiven 2021

Tijdelijke ondersteuning noodzakelijke kosten

M. van Asperen
26-2-2021

Beleidsregels TONK Duiven 2021

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Duiven,

gelet op:
- titel 4.3 van de Algemene wet bestuursrecht;
- artikel 35 Participatiewet;

overwegende dat:
- het college het wenselijk vindt om aan te geven in welke situaties en onder welke voorwaarden een burger in aanmerking kan komen voor een tegemoetkoming Tijdelijke ondersteuning noodzakelijk kosten (TONK);
- het daarom wenselijk is voor dit doel aparte, tijdelijke, beleidsregels vast te stellen;

besluit:

Artikel 1 Begripsbepalingen

In deze beleidsregels wordt verstaan onder:

a. wet: Participatiewet;
b. college: college van burgemeester en wethouders van de gemeente Duiven;
c. inkomensterugval: een onvoorzienbare, onvermijdelijke en substantiële terugval in het inkomen als gevolg van de coronacrisis. de terugval in inkomen wegens de coronacrisis. Het percentage van de inkomensterugval wordt als volgt berekend: (A-B)/A x 100%, waarbij:
   A = *inkomen voor de coronacrisis;*
   B = *het huidige inkomen*
d. het huidige inkomen: het in aanmerking te nemen inkomen als bedoeld in artikel 1, onder e, per 1 januari 2021 of op de eerste dag waarop recht bestaat op een tegemoetkoming TONK;
e. in aanmerking te nemen inkomen: het volledige inkomen waarover een inwoner redelijkerwijs kan beschikken als bedoeld in artikel 32, eerste lid, van de wet. Het inkomen uit bedrijf of zelfstandig beroep wordt in aanmerking genomen conform artikel 6 van de Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers;
f. inkomen voor de coronacrisis: het in aanmerking te nemen inkomen als bedoeld in artikel 1, onder e per 1 januari 2020;
g. inwoner: een belanghebbende die zijn woonplaats als bedoeld in artikel 40, eerste lid, van de wet, in Duiven heeft;
h. TOZO: Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers;
i. TVL: Tegemoetkoming Vaste Lasten;
j. NOW: Noodmaatregel Overbrugging voor Werkgelegenheid.

Artikel 2 Doelgroep TONK

Een tegemoetkoming TONK is bedoeld voor de aanvrager:
- die door de huidige omstandigheden als gevolg van de coronacrisis te maken heeft met een onvoorzienbare en onvermijdelijke terugval in zijn of haar inkomen;
- die daardoor noodzakelijke kosten zoals woonlasten niet meer kan voldoen, en
- waarvoor andere regelingen niet of onvoldoende soelaas bieden. De tegemoetkoming kan samenlopen met het ontvangen van ondersteuningen conform de regelingen TLV, NOW en TOZO.

De uitsluitingsgronden genoemd zoals in artikel 11 en artikel 13, lid 1, van de Participatiewet zijn hier van toepassing.

Artikel 3 Voorwaarden tijdelijke ondersteuning noodzakelijke kosten

1. Het college kan een tegemoetkoming TONK verstrekken aan de aanvrager die te maken heeft met een inkomensterugval van 25% of meer (peildatum 1 januari 2020 ten opzichte van peildatum 1 januari 2021, dan wel de datum van de aanvraag in 2021), waardoor de betaling van noodzakelijke kosten niet mogelijk is uit het inkomen en de beschikbare geldmiddelen.
2. Voor de hoogte van de beschikbare geldmiddelen wordt aangesloten bij de vermogensgrens die gebruikt wordt bij huurtoeslag (in 2021 € 31.340 voor een alleenstaande, € 62.680 voor partners). Beschikt aanvrager over meer geldmiddelen dan deze vermogensgrens dan komt aanvrager niet in aanmerking voor de TONK.
3. Het college kan een tegemoetkoming TONK verstrekken aan de aanvrager wanneer de woonlasten (zoals beschreven in artikel 4) een bovengemiddeld groot aandeel vormen ten opzichte van het netto-inkomen. In de bijlage wordt beschreven wanneer sprake is van een bovengemiddeld groot aandeel, de zogenaamde woonquote. Hiervoor wordt een staffel gebruikt.
4. Er kan volstaan worden met een verklaring van de aanvrager dat de substantiële terugval in inkomen het gevolg is van de maatregelen in verband met het coronavirus (Covid-19).
5. De 'Beleidsregels bijzondere bijstand gemeente Duiven' zijn niet van toepassing op de aanvragen TONK.

Artikel 4 Noodzakelijke kosten

De tegemoetkoming TONK kan betrekking hebben op de volgende voor de aanvrager noodzakelijke algemene kosten van bestaan:

a. kosten van huur (inclusief servicekosten tot een maximum van € 48,00 p.m.) van de door aanvrager bewoonde woning, minus de huurtoeslag;
b. kosten van rente voor de hypotheek voor de woning, minus de hypotheekrente aftrek;
c. bijdrage aan de vereniging van eigenaren tot een maximum van € 100,00 p.m.
d. kosten van elektriciteit, gas en water verbonden aan de door de aanvrager bewoonde woning.

Artikel 5 Aanvraag

1. De aanvraag voor de tegemoetkoming wordt digitaal ingediend via de gemeentelijke website. In afwijking van deze digitale aanvraag is een schriftelijke aanvraag mogelijk indien naar het oordeel van het college bijzondere omstandigheden in het individuele geval hiertoe aanleiding geven.
2. Aanvrager overlegt bij de aanvraag:

a) de bewijzen van het inkomen van de maand januari 2020 en van de maand januari 2021, of van de maand van aanvraag in 2021;
b) de bewijzen van de beschikbare geldmiddelen van de maand januari 2021;
c) de bewijzen van de noodzakelijke kosten van de maand januari 2021.

3. Een aanvraag tegemoetkoming TONK kan worden ingediend tot 1 augustus 2021.

Artikel 6 Terugwerkende kracht

Een aanvraag voor een tegemoetkoming TONK kan met terugwerkende kracht worden aangevraagd vanaf 1 januari 2021.

Artikel 7 Duur

De tegemoetkoming wordt verstrekt voor ten hoogste de periode van 1 januari tot 1 juli 2021.

Artikel 8 Maximale hoogte tegemoetkoming
De maximale tegemoetkoming op basis van deze beleidsregel bedraagt € 200,00 per maand bij een lage TONK en € 400,00 per maand bij een hoge TONK. Zie bijlage voor de berekening.

Artikel 9 Inkomen
Onder inkomen wordt in ieder geval verstaan, netto (gezamenlijk) inkomen van aanvrager (en partner) uit:
a. inkomen uit arbeid;
b. inkomen uit eigen onderneming;
c. inkomen uit een uitkering;
d. inkomen uit verhuur;
e. inkomen uit partner- en/of kinderalimentatie.

Artikel 10 Beschikbare geldmiddelen
1. Beschikbare geldmiddelen zijn geldmiddelen waarover de aanvrager beschikt of redelijkerwijs kan beschikken.
2. Het betreft de beschikbare privégeldmiddelen van de aanvrager en de partner van de aanvrager.
3. Onder beschikbare privégeldmiddelen wordt verstaan:
a. contant geld;
b. geld op betaal- en spaarrekeningen;
c. cryptovaluta (zoals bitcoins);
d. de waarde van effecten (hierbij gaat het om beleggingsrekeningen met aandelen, obligaties, en opties en effecten in depot).

Artikel 11 Vorm
De tegemoetkoming TONK wordt in principe om niet verstrekt. Dit betekent dat de ontvanger de tegemoetkoming niet hoeft terug te betalen.
Indien er sprake is van de situatie dat de aanvrager op korte termijn alsnog over genoeg inkomen beschikt, dan wordt een lening verstrekt in plaats van om niet. Mocht op termijn blijken dat de aflossing van de leenbijstand niet of slechts deels mogelijk is, dan kan de gemeente de (rest-) vordering kwijtschelden.

Artikel 12 Afzien opleggen verhuisverplichting
Het college legt aan de aanvrager die op basis van deze beleidsregel in aanmerking komt voor de tegemoetkoming TONK, geen verhuisverplichting op.

Artikel 13 Uitbetaling
De uitbetaling vindt maandelijks plaats.

Artikel 14 Hardheidsclausule
Als de aanvrager niet in aanmerking komt voor een tegemoetkoming TONK kan het college, gelet op alle omstandigheden waaronder een terugval in inkomen van de aanvrager als gevolg van de coronacrisis, in het individuele geval beoordelen of de aanvrager in afwijking van de beleidsregels alsnog in aanmerking komt voor een tegemoetkoming TONK, indien zeer dringende redenen hiertoe noodzaken.

Artikel 15 Inwerkingtreding en duur beleidsregels
1. De beleidsregels treden met terugwerkende kracht in werking met ingang van 1 januari 2021.
2. De beleidsregels vervallen op 1 augustus 2021.

Artikel 16 Citeertitel
Deze beleidsregels worden aangehaald als: Beleidsregels TONK Duiven 2021.

Aldus vastgesteld op 9 maart 2021

Burgemeester en wethouders van Duiven,

ing. C. J. (Chris) Papjes	mr. H.B. (Huub) Hieltjes
secretaris	burgemeester

Bijlage

Toelichting inkomensterugval bij artikel 1

De inkomensterugval is de terugval in inkomen wegens de coronacrisis. Een inwoner moet aantonen dat zijn inkomen is verminderd vanwege de coronacrisis. Het percentage van de inkomensterugval wordt als volgt berekend: (A-B)/A x 100%, waarbij:
A = inkomen voor de coronacrisis;
B = het huidige inkomen;

Voorbeeld A = inkomen voor de coronacrisis = € 4000,- B = het huidige inkomen € 3000,- Dan bedraagt de inkomensterugval (4000-3000 = 1000) / 4000 = 0,25. Dit vermenigvuldigd met 100% levert een inkomensterugval van 25% op.

Uitleg en staffelschema woonquote

<u>Inwoners uit Duiven kunnen aanspraak maken op de TONK als</u>

- Zij een inkomensdaling hebben van 25% of meer (peildata januari 2020 en aanvraagdatum 1 januari 2021 of op de eerste dag waarop recht bestaat op een tegemoetkoming TONK)
- Zij beschikbare geldmiddelen (vermogen) hebben gelijk aan of minder dan de inkomensgrens die de belastingdienst hanteert bij huurtoeslag.
- Zij een groot deel van hun actuele inkomen kwijt zijn aan primaire woonlasten (huur, hypotheek en energielasten) . Dit noemen wij de woonquote.
- Bij een hoge woonquote heeft men recht op een tegemoetkoming (= lage TONK) van € 200,00 per maand. Bij een nog hogere woonquote op een tegemoetkoming (= hoge TONK) van € 400,00 per maand.

<u>Wat wordt verstaan onder woonquote?</u>

- De woonquote is de verhouding tussen de woonlasten en het actuele inkomen.
- Als de woonquote hoger is dan de normwaarde uit de staffel is er recht op TONK

<u>Staffel voor woonquote</u>

Uitgangspunten voor de staffel

- Onderscheid naar huishoudtype
  Eenpersoonshuishoudens hebben meer ruimte in het inkomen dan meerpersoonshuishoudens en kennen dus een hogere norm
- Onderscheid naar hoogte inkomen
  Naarmate men een hoger inkomen heeft kan men relatief meer besteden aan woonlasten en wordt de norm dus hoger.
  Dit onderscheid is mede tot stand gekomen door en afgestemd met het NIBUD.

STAFFEL SCHEMA

	grenswaarde woonquote per huishoudtype			
	eenpersoons-		meerpersoons-	
netto inkomen per maand t/m	laag	hoog	laag	hoog
€ 2.500	45%	55%	40%	50%
€ 3.000	45%	55%	45%	55%
€ 5.000	50%	60%	45%	55%
> € 5000	55%	65%	55%	65%

Kon pagina 1 uit document A4a. College van B&W - Kennisgeving Concept Ontwerp Omgevingsvisie.pdf niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 2 uit document A4a. College van B&W - Kennisgeving Concept Ontwerp Omgevingsvisie.pdf niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 3 uit document A4a. College van B&W - Kennisgeving Concept Ontwerp Omgevingsvisie.pdf niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Reactienota d.d. 3 maart 2021 (versie 1.0)

KOERSDOCUMENT OMGEVINGSVISIE

Gemeente Duiven

Reactienota Koersdocument Omgevingsvisie gemeente Duiven

Het Koersdocument is het document dat de opmaat is tot de concept-Omgevingsvisie. De notitie is op verschillende manieren onder de aandacht gebracht en dit heeft geleid tot waardevolle inbreng. Hieronder volgt per consultatie (delen A en B) een overzicht van de reacties dit zijn binnengekomen, wat de beoordeling daarvan is en of dit tot aanpassing van de concept-Omgevingsvisie voor Duiven heeft geleid.

- Deel A Consulatie professionele partners
- Deel B Maatschappelijk consultatie
- Deel C Bijlagen
    - Reacties
    - Verslag Maatschappelijke consultatie
    - Lijst externe partners en genodigden voor consulatie

Deel A Consultatie professionele partijen

Aan de gebruikelijke partners (o.a. Provincie Gelderland, omliggende gemeenten en het Waterschap Rijn en IJssel, zie bijlage C voor de totale lijst) is medio oktober 2020 per email om een reactie gevraagd. Zij hebben tot 13 november 2020 de mogelijkheid gehad om te reageren. De reactie van de ODRA is later binnengekomen en is wel meegenomen in deze reactienota.

Er zijn reacties ontvangen van de volgende partners. Onder elke reactie is de overweging van de gemeente terug te vinden, en welke hebben geleid tot aanpassing in de concept-Omgevingsvisie. De volledige reacties zijn terug te vinden in bijlage C.

A. Gemeente Lingewaard (10 november 2020)

Reactie:
De gemeente heeft met interesse kennis genomen van de inhoud en heeft inhoudelijk geen opmerkingen en geeft een compliment voor het stuk.

Aanpassing:
Geen

B. Provincie Gelderland (10 november per mail; 17 november 2020 per brief)

Reactie:
Inhoudelijk vindt de provincie dat het document al een helder beeld geeft van de ambities voor de fysieke leefomgeving in de gemeente. Ze geeft een aantal onderwerpen ter overweging om deze nader uit te werken: het gaat daarbij om “Samenwerking en Uitvoering” en “Provinciaal belang”.

Overweging:
“Samenwerking en Uitvoering”
Dank voor uw reactie. Bij het opstellen van de Omgevingsvisie zal participatie plaatsvinden in drie fases. Wij zijn gestart met een gebiedsgespreksagenda wat heeft geleidt tot de startnotitie/koersdocument. Daarna zijn wij de 2de fase ingegaan wat uiteindelijk heeft geleidt tot deze reactienota. In beide fases is inbreng geleverd vanuit zowel de raad, samenleving als professionele partijen. Uw opmerkingen met betrekking tot de samenwerking en uitvoering hebben we ter harte genomen en zullen we meenemen bij de verdere uitwerking van de kerninstrumenten en nog op te stellen participatieverordening.

“Provinciaal belang”
De gemeente Duiven is vanzelfsprekend bekend met het gegeven dat in de zoekgebieden zon/wind provinciale belangen in het geding zijn die mogelijk beperkingen opleveren t.a.v. de realiseerbaarheid. Dat zal op projectniveau specifieker aan de orde komen, waarbij afstemming met de provincie wordt gezocht.

Aanpassing:
De overwegingen hebben niet tot aanpassing ten aanzien van de concept-Omgevingsvisie geleidt.

C. Waterschap Rijn en IJssel (12 november 2020)

Reactie:
Het waterschap heeft het document me plezier gelezen, waarin aandacht is voor water en klimaatadaptie, en waarin de samenwerking tussen de gemeente en Waterschap Rijn en IIssel wordt bevestigd. Tevens is terug te lezen dat gebruik is gemaakt van eerdere input van het waterschap. Het waterschap heeft nog een paar opmerkingen en/of vragen:

- *Pagina 25: woningbouw/bedrijventerrein*
  Er wordt gelukkig gesproken over "robuuste inrichting van bestaand en nieuw stedelijk gebied (wonen en bedrijven)" . Voor het waterschap is het belangrijk om inzicht te hebben (of mee te denken over) de locaties waar nieuwe woningbouw en/of bedrijventerreinen komen. Wellicht kunnen keuzen voor locaties bepaald worden vanuit aandachtspunten vanuit watersysteem.
- *Pagina 42: landelijk ontwikkelingencirculariteit*
  Daar missen we eigenlijk de grondstoffen transitie/ circulariteit. Binnen de gemeente grenzen van Duiven staat de Rioolwaterzuivering Nieuwgraaf. Ook het afvalwater en andere processen die hier spelen zijn interessant ikv Circulair denken. Wellicht is dit bewust niet genoemd omdat het meer op het bordje van Waterschap Rijn en IJssel ligt?
- *Pagina 55: duurzaamheid*
  Duurzaamheid altijd meenemen in ontwikkelingen (RO en R&B gerelateerd). Duurzaam inrichten van woonomgeving en openbare ruimte wordt als doel genoemd voor na 2030. Als waterschap denken wij dat dit toch eigenlijk al een doel moet zijn wat we nu nastreven. Bij elke nieuwe ontwikkeling moet de ambitie zijn om niet alleen gebouwen, maar gehele woonomgeving duurzaam (in ieder geval wat betreft klimaat) in te richten en mee te nemen.
- *PAGINA 69: water algemeen*
  In de opsomming worden ambities voor water opgenoemd. Gaan deze nog verder toegelicht of uitgewerkt worden?
- *Pagina 81: omgevingswaarden*
  WRIJ ziet graag volgende omgevingswaarde opgenomen in de visie– hittestress en wateroverlast. We zijn benieuwd / nieuwsgierig naar de nadere uitwerking van deze omgevingswaarden. Worden waarden als risico van wateroverlast en hitte ook meegenomen en vastgesteld? En gaan die in een programma landen?
- *Watererfgoed.*
  In beide documenten wordt regelmatig een link gelegd naar cultuurhistorie in relatie tot water. Als Waterschap Rijn en IJssel hebben we op de website verschillende objecten benoemd die we als watererfgoed hebben bestempeld. Watererfgoed Kennen jullie deze website? https://www.wrij.nl/thema/kennis-informatie/watererfgoed-0/
- *Kaarten: algemeen*
  In de kaarten staan begrippen die in de tekst niet terugkomen. Met name in de kaart: Visiekaart waarden erfgoed, landschap en cultuur staan veel ambities die niet in de tekst worden toegelicht, zoals: groenblauw raamwerk, klimaatdijk, biodiverse weteringen, aaneengesloten groengebieden kern. Wat is de status van deze kaartonderdelen, wat is de visie en ambitie hierop?

Overweging:
- *Pagina 25: woningbouw/bedrijventerrein*
  De mogelijke locaties met betrekking tot woningbouw en bedrijventerreinen zijn aangegeven in de kaarten. Deze zijn openbaar dus een lijst met locaties kan worden gedeeld met het waterschap. Dat geldt ook voor de bedrijventerreinen.
- *Pagina 42: landelijk ontwikkelingencirculariteit*

Er zullen nog vele vertaalslagen nodig zijn om de algemene visie van duurzaamheid/circulariteit naar uitvoering te tillen. De gemaakte opmerkingen zullen worden meegenomen in deze verder uitwerkingen.

- *Pagina 55: duurzaamheid*
  Duurzaamheid is leidend in de voorliggende visie. Ook voor 2030. Dat spreekt voor zich. Wij zullen de tekst hierop nalopen en aanpassen daar waar nodig is.
- *Pagina 69: water algemeen*
  De tekst dekt de lading. Deze wordt nu nog niet uitgewerkt dan wel toegelicht. Dat komt in een later stadium en zal verder worden uitgewerkt in de programma's.
- *Pagina 81: omgevingswaarden*
  Hittestress en wateroverlast maken integraal onderdeel uit van het thema 'Klaar voor de toekomst', onderdeel klimaatadaptatie. In het lopende samenwerkingsproject met Duiven-Westervoort-Zevenaar en het Waterschap wordt daar invulling aan gegeven. Graag de tekst hierop nalopen.
- *Watererfgoed*
  Ja, de gemeente is bekend met de website en met het watererfgoed in beide gemeenten. Naar aanleiding van uw reactie wordt de basiskaart Cultuurhistorie aangevuld met dit Watererfgoed.
- *Kaarten: algemeen*
  De visiekaarten zijn mede gebaseerd op bestaand beleid van het LOP, het Landschapsontwikkelingsplan. De Omgevingsvisie bouwt hier dus verder op zonder alle details nogmaals expliciet in de teksten over te nemen.

Aanpassing:

- *Pagina 25: woningbouw/bedrijventerrein*
  Niet van toepassing. De gemeente wijst u op de mogelijke locaties op de kaarten.
- *Pagina 42: landelijk ontwikkelingencirculariteit*
  Geen. De gemeente neemt het wel mee in de beleidsuitwerking
- *Pagina 55: duurzaamheid*
  De tekst wordt nagelopen en waar nodig aangepast.
- *Pagina 69: water algemeen*
  Geen. De gemeente zal dit verder uitwerken in de programma's
- *Pagina 81: omgevingswaarden*
  De tekst wordt nagelopen en waar nodig aangepast.
- *Watererfgoed.*
  Het gaat hier om de monumenten van het Waterschap en die kunnen op de kaart gelijk gesteld worden met de rijksmonumenten en gemeentelijke monumenten. Dit wordt aangevuld op de basiskaart Cultuurhistorie.
- *Kaarten: algemeen*
  Geen

D. Veiligheids – en Gezondheidsregio Gelderland Midden (12 november per mail; 13 november 2020 per brief)

Reactie:
In het Koersdocument zijn ambities en doelen verankerd voor het beschermen en waar mogelijk bevorderen van een aantrekkelijke, gezonde en veilige leefomgeving: *'Positieve gezondheid is een randvoorwaarde voor alle ontwikkelingen in de fysieke leefomgeving'*

- De VVGM ondersteund dit van harte als ook de verbinding die u zoekt met het sociale domein. Wel stelt zij voor om veiligheid ook als randvoorwaarde op te nemen, waardoor

een brede en samenhangende verankering ontstaat die past bij de geest van de Omgevingswet. Veiligheid omvat daarbij meer dan bereikbaarheid voor en bestrijdbaarheid door hulpdiensten. Het gaat ook om de keuzen in het wel/ niet mogelijk maken van, of het creëren van afstand tot, activiteiten die risico('s) met zich meebrengen of het realiseren van een omgeving/gebouwen/bouwwerken die bescherming bieden of die snel en veilig te verlaten zijn.

- De VVGM ziet mogelijkheden om de verankering van gezondheid en veiligheid, bij de ambities en doelen, meer tot uiting te brengen. En geeft voor de volgende thema's overdenkingen mee (voor een uitgebreide inhoud, zie de reactie van de VGGM in de bijlage):
    - Transitie-opgaven
    - Gezondheid
    - Energietransitie, verduurzaming woningen, duurzaam inrichten woonomgeving
    - Vergroening woonomgeving
    - Economische vitaliteit
    - Bewegen en ontmoeten
- Als laatste heeft de VVGM een inhoudelijke vraag over gezondheidsproblemen door luchtkwaliteit

<u>*Overweging:*</u>

- *Verbinding met het sociale domein en het opnemen van veiligheid als randvoorwaarde.*
  Het begrip veiligheid wordt wel degelijk genoemd in het Koersdocument. Het wordt inderdaad niet meer expliciet vermeld in paragraaf 5.2. Wellicht kan dit duidelijker vermeld worden.
- *Overdenkingen om de verankering van gezondheid en veiligheid, bij de ambities en doelen, meer tot uiting te brengen bij de genoemde thema's*
  Op de eerste plaats bedankt de gemeente de VVGM voor de uitgebreide reactie en aanbevelingen. Gezondheid en veiligheid zijn uitgangspunten voor de Omgevingsvisie. De genoemde meekoppelkansen kunnen inderdaad van toegevoegde waarde zijn, als bijvoorbeeld op wijk/buurt niveau de warmteplannen moeten worden uitgewerkt. De gemeente is ook voorstander van Integrale verbinding tussen de verschillende thema's, zeker als het gaat om wijkgerichte aanpak van vergroening, klimaatadaptatie enz.
  De genoemde meekoppelkansen zullen worden meegenomen in de verder beleidsuitwerking.
- *Gezondheidsproblematiek door luchtkwaliteit*
  In paragraaf 5.2 staat vermeld bij middellange en lange termijn doelen dat de gemeente positieve gezondheid als randvoorwaarde neemt voor alle ontwikkelingen in de fysieke leefomgeving en dat kansen worden gezocht voor het verbeteren van de omgevingswaarden, zoals geluid en de luchtkwaliteit.
  De gemeente heeft de keuze gemaakt om fijn stof/luchtkwaliteit niet expliciet in de milieukaart op te nemen. Dit vanwege het feit dat de Omgevingsvisie voor een langere termijn vastgesteld wordt en de informatie over fijn stof en luchtkwaliteit jaarlijks geüpdatet wordt door onder andere RIVM en GGD.

<u>*Aanpassing:*</u>

- *Verbinding met het sociale domein en het opnemen van veiligheid als randvoorwaarde.*
  Dit wordt overgenomen omdat het begrip veiligheid bij sociale leefomgeving niet meer genoemd staat. Inhoudelijk is het voldoende, alleen mist dit in paragraaf 5.2
- *Overdenkingen om de verankering van gezondheid en veiligheid, bij de ambities en doelen, meer tot uiting te brengen bij de genoemde thema's*
  Geen, niet van toepassing
- *Gezondheidsproblematiek door luchtkwaliteit*

Geen; dit onderdeel van de visie wordt verder uitgewerkt in de programma's en/of het omgevingsplan.

E. Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA 4 februari 2021)

Reactie:
Opmerkingen hoofdstuk 2:

1. Hoe kijkt de gemeente tegen maatwerkregels voor milieubelastende activiteiten? Het volgende wordt gesteld: Bijvoorbeeld door middel van maatwerkregels voor activiteiten die cultureel erfgoed betreffen of regels voor bouwactiviteiten.

2. In paragraaf 2.2.5 Zorg voor natuur en milieu wordt rekening gehouden met de milieubeginselen, dit komt overeen met ons document van september 2019, goed om dit terug te zien.

3. Paragraaf 2.3 Participatie in de totstandkoming van de Omgevingsvisie geeft weer hoe participatie tot stand is gekomen voor de Omgevingsvisie. Op korte termijn, zodra de wet in gaat, dient participatie al te worden toegepast, hoe wordt participatie opgepakt straks bij de aanvraag van een Omgevingsvergunning?

Opmerkingen hoofdstuk 3:

4. Onder ruimtelijke kwaliteit mist de huidige invulling van natuur, groen en bijvoorbeeld parken

5. In paragraaf 3.2.3. wordt aangegeven in de startnotitie het gemak van de stad Arnhem dichtbij, hierbij mist de relatie met de stad Zevenaar.

Opmerking hoofdstuk 4:

6. In paragraaf 4.3 wordt aangegeven dat hittestress een risico kan zijn, hoe zit dit met verzakken van huizen door grondwaterspiegeldaling? En rivierstijging voor Westervoort?

7. Waar zijn de doorkijk en lange termijn kansen op gebaseerd? En dan met name paragraaf 4.4.1. wonen, van andere gemeenten vernemen we dat jongeren de gemeente verlaten en dat vooral gezinnen terugkeren.

Opmerkingen hoofdstuk 5:

8. In Lingewaard is gewerkt met toekomst scenario's, in het Koersdocument van Duiven mist dit nog wat, op het gebied van economie staat geschreven behoud van de positie op het gebied van het thema een duurzaam thuis staat niet nadrukkelijk behoud of groei van huishoudens. Is er vanuit de woondeal bekend hoeveel woningen er bij komen in de gemeente?

9. De meeste aspecten komen terug in de visie, waaronder zeker water, groen (onder thema biodiversiteit) en energie. Op welke manier wordt het bodembeleid ingestoken?

Opmerking hoofdstuk 6:

10. De omgevingswaarden voor bodem zijn niet genoemd, de bodemkwaliteitskaart maakt straks van rechtswege onderdeel uit van het Omgevingsplan.

Verder kijkend mist nog de invulling van de volgende onderwerpen:
a. Aard en omvang van toerisme;
b. Omgevingsveiligheid (externe veiligheid/ brand- en bouwveiligheid);
c. Positie van groen en water in relatie tot klimaatadaptatie;
d. Bepalen regulering regels (vrij, melding, vergunning, tijdelijk, etc.);
e. Bepalen van participatievorm en samenwerking.

Overweging:
In de voorconsultatie heeft de ODRA gereageerd op het koersdocument van de Omgevingsvisie (versie 20 maart 2020). Opmerkingen zijn ter harte genomen voor zover ze betrekking vallen binnen de scope van de Omgevingsvisie. Het gaat dat bijvoorbeeld om invullingen/ toevoegingen voor de hoofdstukken (ruimtelijke kwaliteit, omgevingswaarden, participatie). Vragen die nog om discussie/nadere uitwerking vragen zijn niet opgenomen. Het gaat dan bijvoorbeeld om de bepaling van de regulering regels, uitwerking maatregelen, invulling participatie uitvoering Omgevingsvisie.

Overweging per punt met daarbij de afweging of het punt tot aanpassing leidt;
1. Goede punten, maar het is niet relevant voor de inhoud van de visie. Dit wordt wel meegenomen in het definitieve Omgevingsplan.
   Aanpassing: het punt wordt niet meegenomen in de visie.
2. Dit is een constatering, waarvoor geen wijzigingen noodzakelijk zijn.
   Aanpassing: dit punt leidt niet tot en aanpassing van de visie.
3. Ten aanzien van de Omgevingsvergunning zal hiervoor een aparte uitwerking plaatsvinden, conform de eisen van de Omgevingswet. Ten aanzien van de participatie i.r.t. de Omgevingsvisie heeft dit plaatsgevonden en wordt dit toegevoegd aan de visie.
   Aanpassing: met betrekking tot de Omgevingsvisie wordt dit opgepakt door de gemeente. Ten aanzien van de Omgevingsvisie wordt de wijze van participatie in het document opgenomen.
4. Dit is wel opgenomen in de ontwerp-Omgevingsvisie. Het maakt onderdeel uit van het hoofdstuk 'Klaar voor de toekomst'; onderdeel biodiversiteit.
   Aanpassing: geen.
5. Dit komt wel terug in de visiekaart 'Westervoort Duiven' in de regio en zal worden overgenomen.
   Aanpassing: dit zal worden opgenomen in paragraaf 3.2.3 'Wonen'
6. De problematiek van verdroging en de (rivier)wateroverlast maken onderdeel van de ambities voor klimaatadaptatie.
   Aanpassing: dit punt leidt niet tot en aanpassing van de visie.
7. De opmerking wordt meegenomen in de beleidsmatige uitwerking van het woonbeleid.
   Aanpassing: dit punt leidt niet tot en aanpassing van de visie.
8. De Omgevingsvisie gaat niet uit van scenario's. De opmerking wordt meegenomen in de beleidsmatige uitwerking van het woonbeleid. De aantallen zijn genoemd in de woondeal Arnhem-Nijmegen.
   Aanpassing: dit punt leidt niet tot en aanpassing van de visie.
9. Het huidig beleid vanuit gemeente en provincie en landelijke wetgeving zal worden voortgezet. Mede gelet op de verschuiving van bevoegdheden zal er een nadere uitwerking komen voor bodem. Ten aanzien van de ondergrond zal er nog een aanvulling komen in de visie zelf.
   Aanpassing: het punt met betrekking tot de ondergrond geeft aanleiding tot aanpassing van de visie. De visie wordt in hoofdstuk 5 op dit punt aangevuld.
10. In het Omgevingsplan neemt de gemeente gebiedsgerichte omgevingswaarden voor bodem op.

Aanpassing: dit punt leidt niet tot en aanpassing van de visie.

a. Aard en omvang van toerisme;
In de ontwerp-Omgevingsvisie is vrijetijdseconomie toegevoegd.
Aanpassing: vrijetijdseconomie wordt toegevoegd aan paragraaf 5.3 'Vitale economie'

b. Omgevingsveiligheid (externe veiligheid/ brand- en bouwveiligheid);
Dit is al opgemerkt, en wordt er nu weer toegevoegd aan de concept-Omgevingsvisie.
Aanpassing: dit onderwerp wordt toegevoegd aan paragraaf 3.2 ' Gezonde, veilige en sociale leefomgeving'.

c. Positie van groen en water in relatie tot klimaatadaptatie;
Meer groen en het beter vasthouden van water kunnen zeker een positieve invloed hebben op de klimaatadaptatie.
Aanpassing: dit punt leidt niet tot aanpassing van de concept-Omgevingsvisie

d. Bepalen regulering regels (vrij, melding, vergunning, tijdelijk, etc.);
Dit hoor naar het idee van de gemeente niet in de visie. Dit punt zal een verdere uitwerking krijgen bij het opstellen van het definitief Omgevingsplan.
Aanpassing: dit punt leidt niet tot aanpassing van de concept-Omgevingsvisie.

e. Bepalen van participatievorm en samenwerking.
Hierbij volgt de gemeente voor de kerninstrumenten de wettelijk gestelde eisen. Doordat de Gemeentewet is uitgesteld zal de participatieverordening later tot stand komen. Voor de Omgevingsvisie geldt een motiveringsbeginsel. In de ontwerp- Omgevingsvisie is dit verder toegelicht.
Aanpassing: dit punt leidt tot aanvulling van de concept-Omgevingsvisie.

Deel B Maatschappelijke consultatie

Op de website van de gemeente Duiven is de maatschappelijke consultatie voor een ieder kenbaar gemaakt. Dit heeft van 9 november tot en met 28 november 2020 op de website gestaan.

Het was de bedoeling om fysieke bijeenkomsten/overlegmomenten te organiseren voor de maatschappelijke consultaties. Vanwege het Coronavirus was dit echter niet mogelijk. Daarom is aan verschillende verenigingen, wijk- en dorpsraden en andere belanghebbenden per email een reactie gevraagd op het Koersdocument (zie Bijlage C – lijst genodigden). Hierop zijn de volgende reacties per email ontvangen van:

F. De Ogtent (4 november 2020)

Reactie:

- De eigenaar van de Ogtent iet een mooie kans om iets groots in Duiven-Westervoort te verwezenlijken. Er komen een paar zaken die nu mooi samenkomen. Hij is bezig (geweest) met een plan voor eco- huizen dat volgens hem prefect in de visie past.
- Ook heeft hij een vraag of ergens een gebied aan te wijzen is waar we met jongeren en inwoners van onze gemeenten een groot nieuw bos kunnen aanleggen. Elke burger plant een boom.

Daarnaast heeft hij nog enkele tekstuele opmerkingen:

- Pag. 18-19 derde kolom is wat weggevallen bij bullet negen over Horsterpark
- Pag. 55 laatste bullet. Combineren van functies. Ik zou daar natuur toevoegen. Niet los van wonen zien.

Overweging met daarbij de afweging of het punt tot aanpassing leidt;

- Deze reactie is eerder (22-10-2019) gemaild “Op basis van de vanavond voorliggende woningbouwnotitie ligt de focus van het college op de daarin genoemde locaties en prioritering. Je stelt nu woningen voor in een groene buffer tussen Duiven en Westervoort. Wij vinden woningen zoals we het nu zien op deze locatie geen goede invulling. Het toevoegen van woningen hier is in strijd met de in de woningbouwnotitie gestelde ambitie “juiste woning op de juiste plek. Op dit moment is het dus een nee op je vraag en heeft het inplannen van een overleg op dit moment geen zin.” Op dit moment zijn er nog geen nieuwe ontwikkelingen om daar op terug te komen.
- Wat betreft het creëren van een groot bos: het gaat hier om een initiatief dat niet past bij het proces van de Omgevingsvisie waarbij het gaat om de meer globale hoofdlijnen van de fysieke leefomgeving. Concrete initiatieven kunnen afzonderlijk aan de gemeente worden voorgelegd.

  Deze twee bovenstaande punten geven geen aanleiding voor een aanpassing van de visie.

Tekstueel:

- *De opmerkingen over pagina 18-19 wordt aangepast in de visie;*
- *Natuur-inclusief bouwen is een belangrijk uitgangspunt voor ontwikkelingen, en zal worden toegevoegd aan de visie.*

G. Raad voor Sociaal Domein Duiven (13 november 2020)

Reactie:
De Raad onderschrijft de noodzaak van het bouwen van woningen voor 1- en 2-persoonshuishoudens voor zowel jongeren als ouderen, zoals in paragraaf 5.2 is aangeven.

- Zij ziet graag meer mogelijkheden ten aanzien van bouwen om op deze manier zo lang mogelijk zelfstandig te kunnen wonen.
- Tevens ziet zij kansen om voor de gebruikmaking van domotica in de visie aandacht te besteden en om dit te stimuleren.
- De Raad mist in paragraaf 5.4 de mogelijkheden voor de bereikbaarheid voor mindervaliden op basis van de richtlijnen van het VN-verdrag inzake de 'Rechten van personen met een handicap'.

Daarnaast heeft zij opmerkingen op de volgende kaarten:

- Basiskaart Voorzieningen: hierop mist zij enkele ontmoetingsplaatsen.
- Basiskaart Netwerken en infrastructuur:
    - De Raad mist een totale rondweg en vindt het belangrijk dat dit beleidsmatig in het Koersdocument wordt opgenomen.
    - Ze merkt op dat de 30 km-zone vanaf de rotonde bij Thuvine tot aan de kruising Eltensestraat/Heilweg niet correct is weergeven.

Voor een uitgebreide weergave van de reactie van de RvSD, zie de reactie in de bijlage C.

Overweging en *met daarbij de afweging of het punt tot aanpassing leidt;*

- Wat betreft de punten uit paragraaf 5.2: De mogelijkheden voor realiseren van mantelzorgwoningen zijn er al. Dit is zelfs wettelijk geregeld. Langer zelfstandig wonen is als uitgangspunt onderdeel van de Visie.
- Domotica is een van de middelen om dit te realiseren en hoort derhalve niet in een Omgevingsvisie thuis maar eerder in een programma wonen en zorg.
  Aanpassing: deze punten worden dan ook niet opgenomen in de visie.

- Wat betreft bereikbaarheid uit paragraf 5.4: Bereikbaarheid voor mindervaliden, wordt inderdaad niet benoemd. Het gaat dan denk ik over OV en doelgroepenvervoer.
  Aanpassing: bij de middellange termijn wordt bereikbaarheid in deze paragraaf toegevoegd.

- Basiskaart voorzieningen: *De Wijkern* staat er idd niet op. Daarnaast staan *Het Palet, De Mast en Rinoceros er* niet op. Verzoek om alle ontmoetingsplaatsen te benoemen (meesten staan er wel op, maar niet als ontmoetingsplaats), ook naar doelgroepen te specificeren is te gedetailleerd voor deze kaart.
  Aanpassing: De hierboven genoemde locaties worden opgenomen op de kaart.

- Basiskaart Netwerken en infrastructuur:
    - Het realiseren van een rondweg om geheel Duiven lijkt gezien vraagstukken rondom milieu/natuur in combinatie met de aanleg van nieuwe Infrastructuur niet haalbaar. Er is aan de west-, noord en oostkant van Duiven wel sprake van een duidelijke rondweg. Aan de zuidkant lijkt het gezien de benoemde milieu/natuurvraagstukken niet haalbaar om nieuwe infrastructuur aan te leggen of bestaande infrastructuur op te waarderen zonder erg ingrijpende en daarmee kostbare maatregelen te treffen.
      Aanpassing: dit wordt niet meegenomen op de kaart en in deze visie

- Wat betreft de opmerking over de maximumsnelheid op de Eltensestraat/Burgemeester van Dorth tot Medlerstraat is correct
  Aanpassing: dit wordt meegenomen op de kaart.

H. Historische Kring Duiven Groessen Loo (6 december 2020)

Reactie:
In de slides werden de hoofdpunten benoemd van de Omgevingsvisie die later worden gebruikt om als raamwerk te dienen voor een toekomstig beleid.
Wat de vertegenwoordiger van de HKDG later opviel is dat in geen van de slides iets werd genoemd over Erfgoed (pnt 2.5 en 5.2.1. van de Omgevingsvisie). Hoe wordt de borging van Cultureel Erfgoed in de toekomst vastgelegd in beleid?

Overweging:
In de presentatie van 2 december jl. is met de aanwezigen een 'discussie' gevoerd over het belang van het erfgoed bij toekomstige ruimtelijke ontwikkeling. Op meerdere plekken komt 'erfgoed en ruimtelijke kwaliteit' terug in het Koersdocument en er worden ambities uitgesproken over de omgang met het erfgoed. Het Koersdocument vormt de basis voor de nog op te stellen ontwerp Omgevingsvisie. De in het Koersdocument genoemde visie en ambities met het erfgoed wordt in de Omgevingsvisie opgenomen en waar nodig aangescherpt. Dit is op hoofdlijnen. De (uitwerking van deze) visie en ambities is voor een groot deel al opgenomen in de Erfgoednota van de gemeente (2017) en zal verder geborgd worden in bijvoorbeeld het Omgevingsplan en de omgevingsverordening (Verordening Fysieke Leefomgeving).

De kern is:
De gemeente streeft naar een aantrekkelijke leefomgeving die de inwoners herkennen en waar ze zich thuis voelen. Het erfgoed van het verleden geeft de kernen Duiven, Groessen en Loo en het buitengebied een eigen karakter en identiteit. Het geeft herkenning voor bewoners en het verrast de bezoekers. Daarom is het van belang om dit erfgoed te herkennen, te behouden en te versterken. Cultureel erfgoed is de basis voor de verdere ontwikkeling van onze gemeente. Hierbij kan de functie wel veranderen maar blijft het object behouden en/of kan het verhaal van een plek/object of herinnering aandacht krijgen of verteld worden.

Aanpassing:
Het bovenstaande leidt niet tot een aanpassing van de visie op dit punt.

I. Erfgoed Commissie Duiven Zevenaar (11 december 2020)

Reactie:
De Erfgoedcommissie spreekt haar waardering uit voor de wijze waarop Erfgoed en ruimtelijke kwaliteit en plek hebben gekregen in de visie.
De commissie geeft wel de volgende adviezen mee (hieronder volgt een beknopt weergave):
1. Waarborg een samenhangend landschappelijk netwerk en zichtbare waterstructuur in kaart 12,
2. Een robuust en fijnmazig traag netwerk van routes die aantrekkelijk zijn om te fietsen (en lopen) is een noodzakelijke tegenhanger van de uitbreiding van het snelle netwerk

3. De visiekaart 15 (duurzame energie) is een recept voor verdergaande verrommeling van het landschap. Waarom niet drie gebieden onderscheiden; omgeving Afvalverwerkingscentrale, zone A12 en zone A15, in overleg met buurgemeenten?
4. Bij punt 8 van de dillema's wordt bij verduurzaming mobiliteit alleen de brandstof van gemotoriseerd verkeer genoemd. Ook een verschuiving in de 'modal split' draagt bij aan verduurzaming.
5. Bij punt 9 en 5 van de dilemma's verdienen het geen sluitpost te zijn maar leidende vragen.
6. Met betrekking tot archeologie is de vraag hoe zo'n beleidskaart terugkomt in de Omgevingswet en hoe zoiets zich verhoudt tot de keuzes die moeten worden gemaakt ten behoeve van ruimtelijke ontwikkelingen?

Voor een uitgebreide weergave van de reactie van de Erfgoed Commissie, zie de reactie in bijlage C.

Overweging:

1. Aan het kaartmateriaal is een basiskaart Landschap toegevoegd met de verschillende landschappelijke 'structuurdragers'. Bij nieuwe (stedelijke) ontwikkelingen zal rekening worden gehouden met deze landschappelijke dragers.
   Kaart 12 verbeeldt de belangrijkste waarden van erfgoed, landschap en cultuur. Naast de Omgevingsvisie blijft echter ook het sectoraal beleid (LOP, Erfgoednota) van toepassing. In het LOP is het gehele oeverwallenlandschap opgenomen als waardevol kleinschalig landschap. Dus ook het gebied tussen Groessen en Loo.
2. Langzaam verkeer is inderdaad erg belangrijk. Volgens jaar gaan we aan de slag met een update van het mobiliteitsplan. Het voornemen is om daar meer aandacht te geven aan langzaam verkeer.
   - Er zijn verschillende soorten wegen nodig om een gebied te ontsluiten: erftoegangswegen (30 km/u), gebiedsontsluitingswegen(50 km/u) en stroomwegen (80-100 km/u). Elk van dit soort wegen heeft de functie en daarbij gepaste maximumsnelheid om de intensiteit (motorvoertuigen per etmaal) op een efficiënte manier te kunnen verwerken. Wanneer we ervoor zouden kiezen om het historisch lint af te waarderen van 50 naar 80 km/uur zou dit betekenen dat de doorstroming van het gemotoriseerd verkeer in geheel Duiven slechter zou worden. Dit uit zich uiteindelijk in filevorming op de lager gecategoriseerde wegen. Dit heeft gevolgen voor het openbaar vervoer over de weg, maar ook de hulpdiensten.
   - De fietsverbinding naar de pont staat opgenomen als hoofdfietsroute op de Mobiliteitskaart
   - Dit betreft een keuze in de opmaak van de kaart en het gebruik van dit symbool staat niet in relatie tot de definitie van "bereikbaarheid".
3. Juist om verrommeling en versnippering tegen te gaan, heeft de raad van Duiven gekozen voor clustering van zoekgebieden voor grootschalige opwek van duurzame energie. Voor de RES 1.0 zal alleen het gebied bij InnoFase/centerpoort-Noord als zoekgebied centraal staan. Ruimtelijke randvoorwaarden zullen in 2021 in een apart Beleidskader worden opgenomen. Deze bedoelde gebieden ten noorden van de A12 worden vooralsnog niet nader onderzocht.
4. Dit is een terecht punt. Het bewerkstelligen van een "modal shift" is zeker een mogelijkheid tot verduurzaming. Met het realiseren van een fijnmazig fietsnetwerk in combinatie met snelfietsroutes hebben we de mogelijk tot het realiseren van deze modal shift ondervangen.

5. Dilemma's waren bedoeld om ook de discussie te voeren. Deze discussies hebben geleidt tot aanpassingen van het koersdocument. In de ontwerp omgevingsvisie komen deze dilemma's niet meer terug.
6. Naast de Omgevingsvisie blijft echter ook het sectoraal beleid (b.v. Archeologische beleidskaart) van toepassing. Het archeologisch beleid zal planologisch worden vertaald in het Omgevingsplan (net als nu in het bestemmingsplan).
   Inderdaad is het spannend in hoeverre een erfgoedwaarde opweegt tegen economische belangen. Waar in het Koersdocument de nadruk werd gelegd op het maken van keuzes, wordt – mede vanwege deze reactie – in de Omgevingsvisie de nadruk gelegd op het zoeken naar samenhang en kansen in plaats van het maken van een keuze tussen erfgoed of economisch belang.

Aanpassingen:
Bovenstaande punten hebben niet geleid tot aanpassing van de concept-Omgevingsvisie

J. Dhr. Hermsen (21 december 2020)

Reactie:
De heer Hermsen heeft een aantal opmerkingen ten aanzien van het A15 gebied:
1. Er is een wens uit bewonersoverleg A15 over nieuwe snelfietsroute
2. Mist veiligheidszonering ten aanzien van een 380 KV
3. Wens voor een E-hub bij P+R knooppunt de Liemers

   Daarnaast geeft hij aan dat de lijn voor inpassing A15 is wel heel concreet op de kaart is aangegeven en heeft hij de volgende opmerkingen en aandachtspunten:
4. De landschappelijke inpassing lijken strijdig met bestaande industrieterreinen en geplande zonnevelden
5. Reserveringstrook kabels en leidingen (incl. veiligheid strook) mist op kaart. Deze strook kan dienen als zichtlijn behoud open ruimte, in combi met wandel en fietsroutes en daaromheen economische ontwikkelingen
6. Vrijetijdseconomie, daarop wil de gemeente insteken. Maar is dit in alle gevallen zinvol?
7. Aanduiding al kwelgebied bij hoogwater is bijzonder. Dit heb je overal in de Liemers.. heeft hij opmerkingen ten aanzien van de inpassing van de A15 en ……..

Overweging:
1. Deze wens is bekend. Vanuit het project VIA15 is deze op dit moment niet voorzien. Er zijn mogelijkheden om dit in de toekomst op bestaande infrastructuur te faciliteren wanneer daar op enig moment een politieke wens ligt.
2. Dank voor de opmerkingen, deze ontbreekt inderdaad.
3. Zo'n initiatief kan voor nader overleg met de gemeente worden besproken
4. Bestaande bedrijventerreinen worden gerespecteerd. In het 'A15' gebied zijn overigens geen zonnevelden gepland; wel is er sprake van 'onder voorwaarden, nader te onderzoeken' zoekgebieden voor zonne-energie.
5. Op de meer abstracte en globale kaarten van de Omgevingsvisie zijn inderdaad niet alle zaken zichtbaar gemaakt, zoals kabels en leidingen.
6. Vrijetijdseconomie is een *mogelijke* ontwikkelrichting. En zal niet in alle gevallen zinvol en/of wenselijk zijn.
7. Dat is een correcte opmerking.

Aanpassingen:
2. Hoogspanningslijn tussen Duiven en Zevenaar staat niet op een van de kaarten. Dit wordt opgenomen op de Bovengrondse infrastructuurkaart.
7. In de tekst wordt toegevoegd dat overal in de Liemers sprake kan zijn van kwel bij hoog water.

Digitale bijeenkomst

Ook is er een digitale bijeenkomst georganiseerd waar inwoners, ondernemers en andere (maatschappelijke) organisaties hun reactie kenbaar konden maken. Ook zijn ondernemers en andere (maatschappelijke)organisaties hiervoor per mail van 9 november 2020 uitgenodigd (zie bijlage C voor de lijst van geadresseerden).

Op basis van het aantal aanmeldingen heeft één digitale bijeenkomst op **2 december 2020** plaatsgevonden. Het verslag van deze maatschappelijke consulatie is te vinden in bijlage C.

Ten aanzien van de volgende onderwerpen zijn opmerkingen geplaatst die wel of niet hebben geleid tot aanpassing van de concept-Omgevingsvisie.

Agrarische sector

- *Reactie:*
  "In het koersdocument is op het kaartmateriaal niet specifiek aandacht gegeven aan de agrarische sector. Dit geldt ook voor de beschrijvende teksten."
  Overweging:
  Dit is een terechte opmerking
  Aanpassing:
  Er zal een aparte passage over de agrarische sector in het hoofdstuk Vitale Economie worden opgenomen.

Ambities

- *Reactie:*
  "Wat is de visie van de gemeente op 'lokale voorzieningen'; gaat de gemeente naast behoud zich ook inzetten voor verbetering? Inwoner ziet dit graag stelliger in de visie staan."
  Overweging:
  De gemeente wil de voorzieningen die er zijn graag behouden. Vanuit de fysieke leefomgeving wordt dit ondersteund. In de beleidsuitwerking worden uiteindelijk de keuzes gemaakt.
  Aanpassing:
  Dit leidt niet tot aanpassing van de visie.

- *Reactie:*
  "In de visie staat vaak "behouden van". Dit klinkt niet heel ambitieus, juist omdat het een visie is."
  Overweging:
  In de visie worden verschillende keuzes gemaakt. Dit is bepaald aan de hand van de 4V's methode: Verlaten, Vasthouden, Verbeteren en Verminderen. De mate waarin is afhankelijk van het thema.
  Aanpassing:
  Het zal waar dit van toepassing is worden opgenomen in de visie.

Economie

- *Reactie:*
  "Wat is de rol van het vitaal centrum – in relatie tot onze visie op de bedrijventerreinen?"
  Overweging:
  In principe hebben het centrum en de bedrijventerreinen elk een eigen functie. Het centrum van Duiven heeft een functie als boodschappencentrum voor zowel dagelijkse als niet dagelijkse detailhandel. De bedrijventerreinen bieden alleen ruimte voor niet dagelijkse detailhandel op het moment dat sprake is van volumineuze goederen en/of er een sterk verkeersaantrekkende werking uitgaat van de betreffende vorm van niet dagelijkse detailhandel. Daar waar mogelijk zal worden gezocht naar manieren waarop de bedrijventerreinen en het centrum elkaar kunnen versterken.
  Aanpassing:
  Bovenstaande geeft geen aanleiding de visie op dit punt aan te passen.

- *Reactie:*
  "Wat verstaan we als gemeente onder selectieve uitbreiding? Inwoner hoopt dat het om hoogwaardigheid, innovatie en toekomstbestendigheid, en dat we daar op inzetten."
  Overweging:
  Een selectieve uitbreiding betekent dat de gemeente zich inzet op uitbreiding van bedrijventerreinen die ook daadwerkelijk iets toevoegt aan het bestaande aanbod. De gemeente streeft naar hoogwaardige banen en een uitbreiding van bedrijventerrein met toekomstwaarde en duurzaam in de breedste zin van het woord.
  Aanpassing:
  Bovenstaande geeft geen aanleiding de visie op dit punt aan te passen.

- *Reactie:*
  "Goede bereikbaarheid en het gebruik van de capaciteit van het spoor verdient aandacht."
  Overweging:
  Goede bereikbaarheid verdient zeker aandacht. In het koersdocument wordt de verbinding gelegd met het belang van bereikbaarheid in relatie tot verschillende beleidsterreinen als woningbouw en economie.
  Door meer aandacht te vestigen op loop- en fietsroutes wil de gemeente het voor burgers en bezoekers aantrekkelijker maken om gebruik te maken van het openbaar vervoer (trein, maar ook de bus). Wanneer de gemeente kans ziet om invloed te hebben op de capaciteit van het spoor zullen we deze benutten. Hiervoor is de gemeente afhankelijk van de Provincie Gelderland en/of ProRail/NS.

  Aanpassing:
  Bovenstaande geeft geen aanleiding de visie op dit punt aan te passen.

- *Reactie:*
  "Een inspreker ziet ook graag dat inclusiviteit (economische en sociale meerwaarde) en vakmanschap wordt toegevoegd. Met ruimte voor zelfstandigen en kleinschaligheid in centrum en op bedrijventerreinen. En dat er verbinding wordt gezocht met de agrarische sector."
  Overweging:
  Inclusiviteit zal in het stuk worden toegevoegd, al hanteert de gemeente een beperktere definitie van inclusie dan hier wordt bedoeld. In de paragraaf 5.2.2. en 5.4 wordt hieraan aandacht besteed.
  Aanpassing:
  De teksten worden op dit punt aangevuld.

Cultuur erfgoed

- *Reactie:*

  "Geschreven geschiedenis (verhalen) is waardevol!"

  Overweging:

  In de Omgevingsvisie wordt onder *erfgoed* ook het immateriële erfgoed verstaan. Het behoud van het immateriële erfgoed, het verhaal, de tradities en de gebruiken zijn net zo belangrijk voor de identificatie met je omgeving als het gebouwde erfgoed. Het versterkt elkaar. In de Erfgoedvisie van de gemeente Duiven (op hoofdlijnen opgenomen in de Omgevingsvisie) staat dat het zaak is om dit verhaal met de tradities en de gebruiken te zoeken, vast te leggen en te vertellen, voordat het verdwijnt, wordt vergeten.
  Binnen het Cultuur en Erfgoedpact is ingezet op het project Het Liemers Canon, maar inmiddels lopen er ook projecten als Leven in de Liemers en op lokaal niveau het vastleggen van getuigenverhalen over WOII.

  Aanpassing:

  Bovenstaande geeft geen aanleiding de visie op dit punt aan te passen. Wel wordt dit bij de uitwerking van het Erfgoedbeleid meegenomen.

Biodiversiteit

- Reactie:

  "Hoe gaan we om met de ingebrachte ideeën over biodiversiteit en andere groen ideeën?"

  Overweging:

  Overweging: Dank voor het mee willen denken en dat inwoner zich er voor wil inzetten. Concrete initiatieven kunnen buiten het proces van de Omgevingsvisie bij de gemeente worden ingebracht.

  Aanpassing:

  Bovenstaande geeft geen aanleiding de visie op dit punt aan te passen.

De volgende tips zijn meegeven:

- Opmerking: document bevat veel beleidstaal; hierdoor kan afstand ontstaan tussen inwoner en gemeente
- In hoeverre zijn jongeren en ouderen betrokken in dit proces? Gemeente kan juist veel leren van hun ervaringen.
- Hoe gaan we in het verdere traject iedereen betrekken, en verbindingen leggen?
- Waar kan informatie over de visie en het vervolg worden gevonden? En waar kan iemand ook zijn informatie brengen, en zijn betrokkenheid aangeven?

Overweging:

Naast de traditionele wijze van inspraak is via sociale media ook contact gezocht met de samenleving waaronder jongeren. Dit binnen de coronaregels die nu van toepassing zijn. Ook bij de doorvertaling van de visie in beleid wordt via sociale media contact gezocht en wordt iedereen geïnformeerd via de gebruikelijke wijze (publicatie in Duivenpost, website en sociale media). Het is en blijft een aandachtspunt voor de gemeente. En dank voor de tip om te bekijken naar de vindbaarheid van de visie en het inbrengen van informatie en betrokkenheid.

Aanpassing:

Bovenstaande geeft geen aanleiding de visie op dit punt aan te passen.

Deel C –

Bijlagen

- Reacties professionele partners

A. Gemeente Lingewaard (10 november 2020)
B. Provincie Gelderland (per mail d.d. 10 november en per brief d.d. 17 november 2020
C. Waterschap Rijn en IJssel (12 november 2020)
D. VGGM (per mail d.d. 12 november 2020 en per brief d.d. 13 november 2020)
E. ODRA (4 februari 2021)
F. De Ogtent (4 november 2020)
G. Raad voor Sociaal Domein (13 november 2020)
H. Historische Kring Duiven Groessen Loo (6 december 2020)
I. Erfgoed Commissie Duiven Zevenaar (11 december 2020)
J. Dhr. Hermsen (21 december 2020)

- Verslag Maatschappelijke consultatie

- Lijst genodigden voor consulatie

Verslag Koersdocument gemeente Duiven

Datum 1 december 2020
Bijeenkomst via Teams
Tijdstip: 19.00 uur tot 20.30 uur

Aanwezigen: zie lijst in de bijlage

Welkom en presentatie

Vragen naar aanleiding van de presentatie

Paul van Kuilenborg:
Hij mist Duivense Broek op de kansenkaart
Marco van de Pol (MvdP):
De basiskaarten geven hierover meer informatie; o.a. wat de visie is op het agrarisch gebied.

Frank Wilting:
Is er aandacht voor de leefomgeving van en voor ouderen?
MvdP:
Zeker is daar aandacht voor. Bij het onderdeel inclusiviteit en duurzaam thuis. Dit document is op de fysieke kant gericht, en er is aandacht voor in het sociale beleid wat fysiek geregeld moet worden. De visie (koersdocument) is richtinggevend en vindt zijn borging in het opstellen van het beleid en de uitvoering daarvan.

Frank Wilting – namens glastuinbouw Noord-Oost Nederland:
Hoe zit het met de agrarische sector en specifiek met de glastuinbouw?
MvdP:
Boven de A12 en ook ten zuiden daarvan heeft de gemeente een rijk agrarisch landschap. Dit is ook weergegeven op de kansenkaart: met o.a. aandacht voor natuur.
Luc Velhorst (LV):
In het document is niet specifiek ingegaan op de verschillende sectoren. Dit is een visie op hoofdlijnen. Het zal worden door vertaald in beleid en de uitvoering ervan.
Harold Wiggers:
Hoe wordt rekening gehouden met de grenzen tussen de gemeenten, en de afstemming en/of eventuele conflicten?
MvdP:
Er vindt afstemming plaats met de omliggende gemeenten. De visie wordt aan hen voorgelegd en vise versa. Op dit moment zijn er geen conflicterende belangen.

Vragen naar aanleiding van de sheets

<u>Sheet 12 Uitgangspunt Ambitie</u>
Stelling: In het huidig document zijn de volgende uitgangspunten opgenomen:
- Vitale en sterke sociale en inclusieve samenleving
- Dorps en groen karakter
- Schone, hele en veilige leefomgeving
- Uitstekende lokale en regionale voorzieningen
- Goede bereikbaarheid

Vraag: zijn er zaken die ontbreken?

A. *Jan Rasing, voorzitter dorpsraad Loo, :*

In het dorp Loo hebben we nog een aantal **lokale voorzieningen,** maar dat is wel mager. Wat is hier de visie op?

MvdP: Vanuit de gemeente willen we deze behouden, en waar mogelijk verbeteren.
JR: Gaat de gemeente zich hiervoor hart maken? En op welke manier?
MvdP: de gemeente wil de voorzieningen die er zijn graag behouden. Vanuit de fysieke leefomgeving wordt dit ondersteund. In de beleidsuitwerking worden uiteindelijk de keuzes gemaakt.
JR: Hij wil dit graag stelliger in de Omgevingsvisie zien staan.

B. *Paul van Kuilenborg:*

In de visie staat vaak "behouden van". Dit klinkt niet heel ambitieus. De gemeente zal zich toch ook willen blijven ontwikkelen. Bijvoorbeeld t.a.v. ouderen. Dat zij hun leven lang in Duiven kunnen blijven wonen, zal moeten worden geborgd. Daarvoor behouden wat goed is en verbeteren wat kan worden verbeterd en dat ook doen.

C. *Baukje Boskers, Milieuvrienden Duiven:*

Hoe houden we een veilige en gezonde, schone leefomgeving? En hoe verhoudt zich dit tot het koersdocument, dat Duiven een duurzame gemeente wil zijn?
Daarnaast is bereikbaarheid een zorgpunt, evenals de spoorlijn en de toename van het vervoer.

MvdP: voor wat betreft de leefomgeving; Ook voor de gemeente Duiven geldt dat wij aan landelijke normen moeten voldoen. En voor duurzaamheid geldt dat dit zowel op thema als projecten niveau is meegenomen in de visie. Onder andere bij de Energie Transitie.
Voor de toename van het vervoer over het spoor, daarvoor is het Rijksbeleid leidend. Als de gemeente hierover twijfel heeft (dat bv. er te veel transport is) zal zij hierover een melding maken en het gesprek aangaan.

D. *Angela Jansen, Mikado:*

1. Het **document bevat veel beleidstaal**. Ze heeft hierdoor minder het gevoel dat de gemeente de inwoners wil betrekken en de samenwerking wil op zoeken.
2. **In hoeverre zijn jongeren en ouderen betrokken** bij de ambities en de uitvoer. Als gemeente kun je juist veel leren van hun ervaringen.

MvdP: naast de traditionele wijze van inspraak is via sociale media ook contact gezocht met de samenleving waaronder jongeren. Dit binnen de coronaregels die nu van toepassing zijn. Ook bij de doorvertaling van de visie in beleid wordt via sociale media contact gezocht en wordt iedereen geïnformeerd. **En het is en blijft een aandachtspunt voor de gemeente.**

<u>Sheet 13 Economie</u>

Stelling: Duiven vormt voor zijn bedrijventerreinen een belangrijke rol in de lokale en regionale werkgelegenheid. De koersnotitie staan de volgende uitgangspunten vermeld:

1. Selectieve uitbreiding
2. Aandacht voor uitstraling en goede bereikbaarheid
3. Goede balans met natuur, biodiversiteit en klimaat
4. Versterken van de vrijetijdseconomie.

Vraag vindt u dat wij dit beleid moeten doorzetten?

E. Edwin Thunissen, Stichting HOP :

Hoe zit het met de rol van het winkelcentrum van Duiven en ook van Westervoort? In relatie tot de visie van de gemeente over het oppervlak van supermarkten en het aantrekken van vrije tijdseconomie op de bedrijventerreinen? **Wat is de rol van het centrum**?

MvdP: de gemeente vindt een vitaal centrum belangrijk, en blijft dit ook vinden. Daar blijven we op inzetten. Ook al is er op dit moment veel leegstand.

F. Jan Rasing:

Hij heeft een **opmerking over selectieve uitbreiding**. Hij hoopt dat dit minder betrekking heeft op de logistiek, en de blokkendozen op de bedrijfsterreinen. En dat er **wordt ingezet op hoogwaardigheid, innovatie en toekomstbestendigheid**. Ook een **goede bereikbaarheid is van belang**. Het spoor wordt nog niet optimaal gebruikt. De gemeente kan haar ambitie meer laten gelden op deze onderwerpen.

MvdP: de spoorverbinding met Zevenaar wordt geüpgraded tot een hoogwaardiger niveau.
We noteren de **opmerking dat JR de hogere ambitie hier mist**.

G. Paul van Kuilenborg:

Hij wil graag **inclusiviteit (economische en sociale waarde) en vakmanschap toegevoegd zien**, en ruimte voor kleine zelfstandigen; kleinschaligheid in het centrum en op de bedrijventerreinen. Daarbij kan ook **verbinding worden gezocht bij de agrarische sector**. In de toekomst gaat hier veel gebeuren. Jan Rasing vult aan: maakindustrie (elektrotechniek, metaalbewerking) met meer arbeidsvreugde.

H. Baukje Bosker:

Vanuit Arnhem-Nijmegen (Groene Metropool) wordt Duiven vooral als vestigingsgebied gezien (bv. door Liander). Maar hier is juist ook veel kennis en kunnen lokale ondernemers hier ook voordeel van hebben.

Luc Velhorst: we staan met zijn allen voor een grote opgave. Voor ons gebied hebben we een belangrijk taak voor zonne- en windenergie. Ook zien we kansen voor (warmte) energie binnen onze gemeente. Bijvoorbeeld Innofase is aangeduid als EnergieHub.

<u>Sheet 14 Cultureel Erfgoed</u>

Stelling: Cultureel erfgoed is de basis voor de verdere ontwikkeling van onze gemeente. Hierbij kan de functie wel veranderen maar het object behouden.

Vraag: Vindt u erfgoed ook belangrijk bij de toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen?

I. Paul van Kuilenborg:

Dit is een zeer belangrijk onderwerp. Er is niet zo heel veel erfgoed in de gemeente. Dus behoud wat we hebben. En maak hiervoor ook functiewijzing mogelijk. Dit biedt kans voor de toekomst

J. Angela Jansen:

Dit is zeker belangrijk. Ook voor jongeren. Voor heb is ook de **geschreven geschiedenis waardevol**; dat het verhaal vertelt wordt. Bijvoorbeeld het ontstaan van ons dorp. Dit mist zij nu.

MvdP: **dit nemen we mee in de uitwerking van het Erfgoedbeleid.**

K. Jan Rasing:
Dit is een zeer belangrijk onderwerp. Voor het eigenaarschap van een dorp en de gemeenschap. Ook bijvoorbeeld met betrekking tot de kerkenvisie. Hopelijk komt dit tot meer concretisering, naast de samenwerking. Jan brengt ook nog de komst van 2 windmolens aan de overkant van de rivier is. En de impact daarvan op het landschap. We moeten zuinig zijn op wat we hebben.

Sheet 15 Biodiversiteit
Stelling: De biodiversiteit (variëteit en soortenrijkdom) in Nederland en daarmee ook onze gemeente loopt hard achteruit. Zowel in je tuin, openbare ruimte of het buitengebied liggen veel kansen om dit te verbeteren.

Vraag: Welke initiatieven vanuit de samenleving en burgers kunnen wij nemen?

MvdP: Als gemeente hebben we wel een landschapsbeheersplan, maar hebben we nog geen beleid op dit thema. Als we dit omarmen en beleid ervoor opstellen, waar moeten we dan rekening mee houden?

L. Baukje Bosker:
De gemeente kan bijvoorbeeld een wedstrijd uitzetten: van je tuintje een biotoop maken. Hiermee kun je mensen in je directe omgeving stimuleren en bewust maken van dit thema. Ze geeft ook aan dat Huib Aalders hier aandacht kan geven in de landschapscafe's die hij organiseert.
Baukje wil zich hiervoor graag inzetten en meewerken.

M. Chris van de Ven:
Er zijn projecten over duurzaamheid die op het Candea College worden gegeven. Daarnaast is er een idee om alle jongeren die jarig zijn een boom te geven. Deze kunnen zij op een locatie planten, waardoor een bos ontstaat. Deze locatie zal dan ieder geval 100 jaar blijven bestaan; ook voor de generaties na ons.

Paul van Kuilenborg:
Leuk idee van Chris. Naast het Horsterpark, kan ook breder in de gemeente voor een locatie worden gekeken. En er kan worden aangesloten op de landelijke boomplantdag.
Idee van Baukje: verschillende partijen kunnen hierbij worden betrokken; naast de inwoners ook de lokale bedrijven. Waarbij uit wordt gegaan van een commitment van bijvoorbeeld 15 jaar. En hierbij kunnen juist ook de jongeren worden betrokken.

Sheet 16 Tips
Vraag: Zijn er nog zaken die u mist in het koersdocument?

N. Frank Wilting:
Het bomenplan kan een stap verder gaan. Frank is bezig met een project 'gezondheid en geluk'. Hiermee wordt aandacht gegeven aan meer groen op de werkplek en in scholen. Het gevolg is dat de prestaties omhoog gaan en het ziekteverzuim verminderd. En daarnaast is dit project is ook goed voor duurzaamheid en energie; in de winter is door de planten een ruimte een graad warmer en in de zomer heeft het 1 graad verkoelend effect.

O. Chris van de Ven:
Groen in de klas! Een leuk idee. Hij bedankt Frank voor de tip.
Chris legt een groot plan en idee 'natuur en wonen' uit, waar hij mee bezig is. Het gaat om het Hosterpark en Park Steenderen met elkaar te verbinden. Om zo een groene long te realiseren.
De Rabobank, Plavei en architect JCR houden zich hiermee bezig. Het is een hoogwaardig project met jongeren. Een integraal idee.

P. Baukje Bosker:

Er is ook een idee om de kale ruimte naast het Candea College , locatie Saturnus, te vergroenen en hier een parkje van te maken. Samen met studenten van Larenstein is hiervoor een plan gemaakt.

Q. Paul van Kuilenborg:

Waar verbindingen kunnen worden gemaakt, moeten we dit ook zeker doen!
Ideeën:

- het verhaal van de tuinbouwhistorie zichtbaar maken;
- wonen en werken niet meer zo scheiden

R. Chris van de Ven:

Inwoners willen niet zo lang wachten op de gemeente. Ze willen zelf actie ondernemen en dingen organiseren. Het uitdaagrecht is een mooi initiatief vanuit de gemeente, waarbij de inwoners meer bij taken worden betrokken. En zij ook meer het heft in eigen hand kunnen nemen. De inwoners kunnen zelf ook meer initiëren.
Gemeente moet wel het uitdaagrecht ondersteunen en faciliteren, maar de energie moet bij de inwoners vandaag komen. Klein beginnen en niet te veel verwachtingen hebben.

Chris geeft nog aan dat vanuit HOPE XXL er een onderzoek naar geluk is gedaan. Duiven zit al op een cijfer van 7.8!

S. Angela Jansen:

Zij geeft aan om niet te vergeten **iedereen te betrekken en waar mogelijk verbindingen** te leggen. Jong, oud, hoog/laag opleidingsniveau; het is nu te versnipperd. **Waar kan een ieder informatie vinden en brengen? En hoe kun je je betrokkenheid ergens aangeven?** Dit is een aandachtspunt!

<u>Einde van de dialoog</u>

Complimenten van wethouder Spaargaren voor de inbreng van de aanwezigen; vooral over de interactie en de ingebrachte ideeën. Van deze presentatie wordt een verslag gemaakt. En waar dit tot aanpassingen en/of aanvullingen leidt, wordt dit verwerkt in de Reactienota. Deze ontvangt u t.z.t. van de gemeente.

Vervolg van het proces

- December/januari:
    - maatschappelijke dialoog en consultatie van de professionals op het Koersdocument
    - verwerking van de input en de reacties in de Reactienota (afweging wat we ermee doen, of niet) ; dit leidt tot aanpassing van het Koersdocument.
- Maart:
    - Koersdocument met Reactienota wordt ter besluitvorming voorgelegd aan het college, met het verzoek deze als concept-Omgevingsvisie vrij te geven voor inspraak,
- Voor zomer, of in het najaar:
    - aanbieden van de Omgevingsvisie (inclusief de Inspraaknota) en beslist de raad (vaststelling van de visie).

…….

Input voor de Reactienota

Vragen naar aanleiding van de presentatie

In het koersdocument is op het kaartmateriaal niet specifiek aandacht gegeven aan de **agrarische sector**. Dit geldt ook voor de beschrijvende teksten.

Reactie: In Omgevingsvisie zal aandacht besteed aan de agrarische sector in het buitengebied.

Sheet 12 Uitgangspunt Ambitie

Wat is de visie van de gemeente op 'lokale voorzieningen'; **gaat de gemeente naast behoud zich ook inzetten voor verbetering?**

Reactie: De gemeente wil de voorzieningen die er zijn graag behouden. Vanuit de fysieke leefomgeving wordt dit ondersteund. In de beleidsuitwerking worden uiteindelijk de keuzes gemaakt.

In de visie staat vaak **"behouden van". Dit klinkt niet heel ambitieus**, juist omdat het een visie is.

Reactie: In de visie worden verschillende keuzes gemaakt. Dit is bepaald aan de hand van de 4V's methode: Verlaten, Vasthouden, Verbeteren en Verminderen. De mate waarin is afhankelijk van het thema.

Koersdocument is erg in **beleidstaal** geschreven.

Reactie: zie reactie onder Tips

Betrekken van jongeren en ouderen

Reactie: zie reactie onder Tips

Sheet 13 Economie

Wat is de rol van het vitaal centrum – in relatie tot onze visie op de bedrijventerreinen?

Reactie: In principe hebben het centrum en de bedrijventerreinen elk een eigen functie. Het centrum van Duiven heeft een functie als boodschappencentrum voor zowel dagelijkse als niet dagelijkse detailhandel. De bedrijventerreinen bieden alleen ruimte voor niet dagelijkse detailhandel op het moment dat sprake is van volumineuze goederen en/of er een sterk verkeersaantrekkende werking uitgaat van de betreffende vorm van niet dagelijkse detailhandel. Daar waar mogelijk zal worden gezocht naar manieren waarop de bedrijventerreinen en het centrum elkaar kunnen versterken.

Wat verstaan we als gemeente onder **selectieve uitbreiding**? Graag ook meer **aandacht voor innovatie, toekomstbestendigheid.**

De opmerking is genoteerd, dat er een hogere ambitie mist op dit onderdeel.
Reactie: Een selectieve uitbreiding betekent dat de gemeente zich inzet op uitbreiding van bedrijventerreinen die ook daadwerkelijk iets toevoegt aan het bestaande aanbod. De gemeente streeft naar hoogwaardige banen en een uitbreiding van bedrijventerrein met toekomstwaarde en duurzaam in de breedste zin van het woord.

Goede bereikbaarheid en het gebruik van de capaciteit van het spoor verdient aandacht.

De opmerking is genoteerd, dat er een hogere ambitie mist op dit onderdeel.
Reactie: Goede bereikbaarheid verdient zeker aandacht. In het koersdocument wordt de verbinding gelegd met het belang van bereikbaarheid in relatie tot verschillende beleidsterreinen als woningbouw en economie. Door meer aandacht te vestigen op loop- en fietsroutes wil de gemeente het voor burgers en bezoekers aantrekkelijker maken om gebruik te maken van het openbaar vervoer (trein, maar ook de bus). Wanneer de gemeente kans ziet om invloed te hebben op de capaciteit van het spoor zullen we deze benutten. Hiervoor is de gemeente afhankelijk van de Provincie Gelderland en/of ProRail/NS.

Men ziet ook graag dat **inclusiviteit (economische en sociale meerwaarde) en vakmanschap** wordt toegevoegd. Met ruimte voor zelfstandigen en kleinschaligheid in centrum en op bedrijventerreinen. En dat er verbinding wordt gezocht met de agrarische sector.

Reactie: Inclusiviteit zal in het stuk worden toegevoegd, al hanteert de gemeente een beperktere definitie van inclusie dan hier wordt bedoeld. In de paragraaf 5.2.2. en 5.4 wordt hieraan aandacht besteed.

<u>Sheet 14 Cultureel Erfgoed</u>

Geschreven geschiedenis (verhalen) is waardevol.

Dit hebben we onderkend. En nemen we mee in de ontwikkeling van het nieuwe Erfgoedbeleid?

<u>Sheet 15 Biodiversiteit</u>

Hoe gaan we om met de ingebrachte ideeën over **biodiversiteit** en andere groen ideeën?

Reactie: dank voor het mee willen denken en dat inwoner zich er voor wil inzetten. Concrete initiatieven kunnen buiten het proces van de Omgevingsvisie bij de gemeente worden ingebracht.

<u>Sheet 6 Tips</u>

Hoe gaan we in het verdere traject **iedereen betrekken**, en verbindingen leggen?

Reactie: naast de traditionele wijze van inspraak is via sociale media ook contact gezocht met de samenleving waaronder jongeren. Dit binnen de coronaregels die nu van toepassing zijn. Ook bij de doorvertaling van de visie in beleid wordt via sociale media contact gezocht en wordt iedereen geïnformeerd via de gebruikelijke wijze (publicatie in Duivenpost, website en sociale media). Het is en blijft een aandachtspunt voor de gemeente. En dank voor de tip om te bekijken naar de vindbaarheid van de visie en het inbrengen van informatie en betrokkenheid.

Waar kan **informatie over de visie en het vervolg worden gevonden**? En waar kan iemand ook zijn informatie brengen, en zijn betrokkenheid aangeven?

Reactie: dank voor deze opmerking. De gemeente neemt dit mee in het vervolgproces.

Aanwezigen tijdens de bijeenkomst 2 december participatie omgevingsvisie Duiven

Aanwezig:

Marcel Berentsen, Politie.nl
Angela Jansen, Mikado (welzijn)
Baukje Boschker, milieuvrienden
Chris van de Ven, De Ogtent.nl
Edwin Tunnissen
Frank Wilting
Harald Wiggers
Harry Hermsen
Herman Nierkens
Jan Rasing
Maaike den Balvert, Dorpsraad Groessen
Marian van Huet-Bisseling, melkveebedrijf
Paul van Kuilenburg
Marian Altena
Eppo Scheeres
Piet Dijkstra

Toehoorders/Raad/Commissie:

j.knol@duiven.nl
g.schrijner@duiven.nl
h.nijland@duiven.nl
m.holtus@duiven.nl
h.albers@duiven.nl
b.nooijen@duiven.nl
h.egtberts@duiven.nl
r.looijs@duiven.nl
k.bouwmeister-booltink@duiven.nl
g.brands@duiven.nl

Stroom/Gemeente:

Marco van der Pol
Sanne Gielis
Saskia Wenting
Ton Spaargaren
Yvette Visser
Amber Koetshuis
Chris Papjes
Derck Buitendijk, adviseur Berenschot

Concept ontwerp omgevingsvisie Duiven

Gemeente Duiven

62738 – Vertrouwelijk

23 maart 2021

Samenvatting

De gemeente Duiven streeft naar het behouden en versterken van een gezonde, veilige, vitale, duurzame, leefbare en aantrekkelijke leefomgeving. Voor nu én voor de toekomst. Om dit te bereiken heeft de gemeente deze omgevingsvisie opgesteld als stip op de horizon voor de fysieke leefomgeving van Duiven, Groessen en Loo in 2040.

Dit hebben we niet alleen gedaan: de visie is tot stand gekomen in samenwerking met diverse gebruikers van de leefomgeving, waaronder inwoners, maatschappelijke instellingen, bedrijven en verenigingen. Aan de hand van een Gebieds Gespreks Agenda is de Startnotitie Omgevingsvisie Duiven opgesteld in 2020, waarna een participatiebijeenkomst en schriftelijke consultatie heeft plaatsgevonden. Hierbij zijn een breed aantal reacties opgehaald vanuit de samenleving, professionele partijen en gemeenteraad. Deze reacties hebben geresulteerd in een rapportage voor de gemeenteraad en een reactienota (van de consultaties). Dit alles is verwerkt tot deze concept ontwerp omgevingsvisie.

De omgevingsvisie sluit aan bij nationaal, regionaal en lokaal beleid. De inhoudelijke basis voor deze omgevingsvisie bestaat uit vier onderdelen:

- **Historie**: de gemeente Duiven heeft een rijke geschiedenis waar we op voortbouwen.
- **Richtinggevende waarden**: belangrijk zijn onder andere de vitale, sterk onderling verbonden inclusieve gemeenschap, de aantrekkelijke leefomgeving en de uitstekende voorzieningen van de gemeente Duiven.
- **Ruimtelijke kwaliteiten**: de kenmerken van het landschap, het erfgoed en de manier van wonen in Duiven, Groessen en Loo dragen bij aan de ruimtelijke kwaliteit van de gemeente.
- **Ontwikkelingen & toekomstperspectief**: leidraad voor de toekomst is dat we ruimte willen bieden aan ontwikkelingen, recht doen aan ruimtelijke kwaliteiten, maatwerk leveren op basis van de leefomgevingskwaliteiten en zorg dragen voor natuur en milieu. Dit doen we samen met alle gebruikers van de leefomgeving.

Ambities en doelen voor de leefomgeving

Thema	Ambities en doelen 2030-2040
Een duurzaam thuis	• Mogelijk maken van de aanvullende woonbehoefte op inbreiding- en uitbreidingslocaties • Realiseren van passende en betaalbare woningen aansluitend op de woonvraag van de groeiende groep één- en tweepersoonshuishoudens • Een toegankelijke woonomgeving en woonmogelijkheden voor zelfstandig wonende ouderen en zorgdoelgroepen • Verduurzaming van bestaande woningen en duurzame nieuwbouw • Vergroening van de woonomgeving • Aandacht voor specifieke woonvragen van spoedzoekers en woonwagenbewoners
Gezonde, sociale en veilige leefomgeving	• Een gezonde samenleving met aandacht voor de medemens en elkaar • Participatie van inwoners en andere maatschappelijke partners • Een groene omgeving die bijdraagt aan de lichamelijke en geestelijke gezondheid • Stimuleren en faciliteren van vitale wijken, dorpen en buurten • Investeren in sport- en jongerenvoorzieningen • Zelfstandigheid bevorderen • Positieve gezondheid als randvoorwaarde voor alle ontwikkelingen in de fysieke leefomgeving • Met het beheer van de openbare ruimte waar mogelijk bijdragen aan een gezonde, sociale en veilige leefomgeving • In stand houden van de goede omgevingswaarden, zoals geluid en luchtkwaliteit • Behouden van het eigen karakter en de (ruimtelijke) identiteit

Thema	Ambities en doelen 2030-2040
Vitale economie	• Verder versterken van de economische positie van de gemeente Duiven in de regio • Ruimte voor (selectieve) uitbreiding van bedrijventerreinen in de toekomst • Aandacht voor uitstraling en goede bereikbaarheid van de bedrijventerreinen • Behouden en versterken van de lokale economie en voorzieningen in het centrum • Balans tussen ruimte voor economische ontwikkeling, natuur, biodiversiteit en klimaat • Versterken van de vrijetijdseconomie van de Liemers als recreatiegebied met waterhistorie
Bereikbaarheid	• De verkeersveiligheid in woongebieden vergroten • Verbeteren van loop- en fietsroutes, waar nodig uitbreiden van de fietsinfrastructuur • Toegankelijkheid van de openbare ruimte en de bereikbaarheid van voorzieningen voor mensen met een beperking in welke vorm dan ook • Doorgaand (sluip)verkeer ontmoedigen • Optimaliseren van de mobiliteitsketen • Zorgen voor voldoende laadvoorzieningen voor elektrisch vervoer en waterstofvoorziening voor wegtransport • Versterken van OV-knooppunten, onder andere door aanvullende voorzieningen
Klaar voor de toekomst	• Bijdragen aan de RES (energie- en warmtetransitie) • Biodiversiteit versterken • Grondstoffen hergebruiken • Water als kwaliteit inzetten • Duurzaamheid als uitgangspunt hanteren in beleidsuitwerking en uitvoering

Van visie naar uitvoering

Het vervolg op de omgevingsvisie (beleidsdoorwerking) is het schrijven van programma's, voortbordurend op de vijf thema's, die zorgen voor de vertaling van de omgevingsvisie naar uitvoering. Deze programma's zijn zelfbindend en beogen zo te garanderen dat de gewenste kwaliteit van de fysieke leefomgeving daadwerkelijk wordt bereikt.

In het proces van de uitvoering van deze visie in (uitvoerings)programma's hebben we oog voor participatie en sluiten we aan bij de eisen die vanuit de Omgevingswet gelden voor participatie. Hiervoor wordt in ieder geval een soortgelijk traject gevolgd als voor het opstellen van de Omgevingsvisie, waarbij inwoners, maatschappelijke organisaties, ondernemers en andere belanghebbenden in het voortraject zijn betrokken.

Inhoudsopgave

Samenvatting 2

1. Inleiding 5

1.1 Waarom een omgevingsvisie? 5
1.2 Totstandkoming van de omgevingsvisie 6
1.3 Relatie met bestaand beleid 7
1.4 Leeswijzer 11

2. Over Duiven 12

2.1 Historie 12
2.2 Richtinggevende waarden 12
2.3 Ruimtelijke kwaliteiten 13
2.4 Toekomstperspectief 16

3. Ambities en doelen leefomgeving 19

3.1 Een duurzaam thuis 19
3.2 Gezonde, sociale en veilige leefomgeving 20
3.3 Vitale economie 22
3.4 Bereikbaarheid 23
3.5 Klaar voor de toekomst 24

4. Van visie naar uitvoering 28

4.1 Vertaling in programma's 28
4.2 Monitoring en herijking van de omgevingsvisie 29
4.3 Financiën 29
4.4 Participatie in de uitvoering van deze visie 30

Bijlage A: Kaarten 32

Bijlage B: Gerelateerde beleidsdocumenten 33

Colofon 34

1. Inleiding

De gemeente Duiven is, net als iedere andere gemeente, verplicht om in het kader van de nieuwe Omgevingswet een omgevingsvisie op te stellen. Deze omgevingsvisie beschrijft de gewenste toekomst voor onze leefomgeving op de middellange en lange termijn (tot 2040). Het is daarmee een weergave van de vraag: wat voor gemeente willen we zijn? Concreet betekent dit een samenhangend, allesomvattend en integraal document voor alle onderwerpen in de fysieke leefomgeving waarin we onze ambities en doelen beschrijven.

De omgevingsvisie is een visie gestoeld op de identiteit en de kenmerken van de dorpen Duiven, Groessen en Loo, zoals deze de afgelopen decennia zijn gegroeid. We benoemen wat voor ons van waarde is en wat we willen beschermen. Tegelijkertijd geeft de omgevingsvisie richting aan autonome lokale, regionale en landelijke ontwikkelingen, met onze eigen kwaliteiten, ambities en doelen als randvoorwaarden. Deze visie zorgt ervoor dat het prettig wonen, werken en verblijven is in Duiven. Met andere woorden: het is de stip op de horizon voor de fysieke leefomgeving van Duiven in 2040.

1.1 Waarom een omgevingsvisie?

Vanaf (naar verwachting) 2022 treedt de Omgevingswet in werking, waarin alle regels voor de fysieke leefomgeving zijn gebundeld. 26 losse wetten worden hiermee geïntegreerd in één wet. Het motto van de wet is: 'ruimte voor ontwikkeling, waarborgen voor kwaliteit', wat is vertaald in twee maatschappelijke doelen:

- Een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit bereiken en in stand houden.
- De fysieke leefomgeving doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen om er maatschappelijke behoeften mee te vervullen.

De gemeentelijke omgevingsvisie is één van de juridisch verplichte instrumenten van de Omgevingswet. Het is een integrale langetermijnvisie waarin de ambities en beleidsdoelen voor de hele fysieke leefomgeving en het grondgebied (boven- en ondergrond) van de gemeente beschreven staan. Daarnaast zijn de verantwoordelijkheden en omgevingsvisies van de provincies en het Rijk onderdeel van de context van de gemeentelijke omgevingsvisies.

De ambities en doelen in deze visie vormen de koers van het handelen van de gemeente in de fysieke leefomgeving. In beleidsmatige zin bindt deze omgevingsvisie de gemeente, maar de visie schept geen juridische rechten of plichten naar inwoners, partners en organisaties. Wel vormt het de basis voor het omgevingsplan dat bepaalt welke regels gelden voor het grondgebied van de gemeente. Vervolgens werken we de essentie van de visie samen met de samenleving uit in omgevingsprogramma's waarin we de omgevingsvisie vertalen naar uitvoering.

Bij deze omgevingsvisie wordt geen PlanMER[1] uit gevoerd, omdat uitgegaan wordt van bestaand beleid en bij nieuwe ruimtelijke initiatieven bij de uitwerking van het betreffende initiatief beoordeeld wordt of een MER-procedure noodzakelijk is dan wel of de voorgenomen activiteit MER-beoordelingsplichtig is.

[1] Een milieueffectrapportage (MER) of een MER-beoordeling brengt de gevolgen van de geschetste ontwikkeling of ambities voor milieu en omgeving in beeld.

1.2 Totstandkoming van de omgevingsvisie

Als gemeente staan we niet alleen aan het roer om de ruimtelijke ontwikkelingen te sturen. Vanuit deze gedachte werken we samen met ruimtegebruikers en initiatiefnemers: een samenleving die aan zet wil zijn. De totstandkoming van de omgevingsvisie is dan ook gevoed door en getoetst bij diverse gebruikers van de fysieke leefomgeving.

- **Fase 1**. Als eerste stap hebben we in het kader van de GebiedsGespreksAgenda met diverse partners in 2019 een sessie georganiseerd om de belangrijke thema's voor de omgevingsvisie te bepalen. We hebben vaste partners geconsulteerd daar waar belangen elkaar raken. Dit heeft geleid tot een uitgebreide GebiedsGespreksAgenda voor de samenleving. Tevens zijn op een kaart de meest waardevolle plekken van Duiven aangewezen door inwoners, maatschappelijke partners en andere organisaties (zie kaart 1). Dit zijn plekken met een unieke betekenis en die de belangrijke kwaliteiten, identiteit, cultuur en waarden weergeven voor Duiven. Tevens is een 'groene markt' georganiseerd om met behulp van de GebiedsGespreksAgenda in gesprek te gaan met de samenleving over de thema's. De rode draad is dat de inwoners van Duiven veel waarden hechten aan de groene openbare ruimte, de kwaliteit van de leefbaarheid in de wijk, een hoogstaand voorzieningenniveau en passende woningen voor jongeren en ouderen.
- **Fase 2**. De uitkomsten uit fase 1 zijn meegenomen in het Koersdocument Omgevingsvisie Duiven, die najaar 2020 opnieuw is besproken met diverse gebruikers van de fysieke leefomgeving. Tevens heeft er een schriftelijke consultatie plaatsgevonden onder professionals. Hierbij zijn een breed aantal reacties opgehaald vanuit de samenleving, professionele partijen en gemeenteraad. Deze reacties hebben geresulteerd in een rapportage voor de gemeenteraad en een reactienota (van de consultaties). Dit alles is verwerkt tot de concept ontwerp omgevingsvisie. De partijen en inwoners die een reactie hebben ingebracht, zijn via het toezenden van de reactienota geïnformeerd over wat met hun reactie is gedaan en tot welke aanpassingen en aanvulling dit heeft geleid.

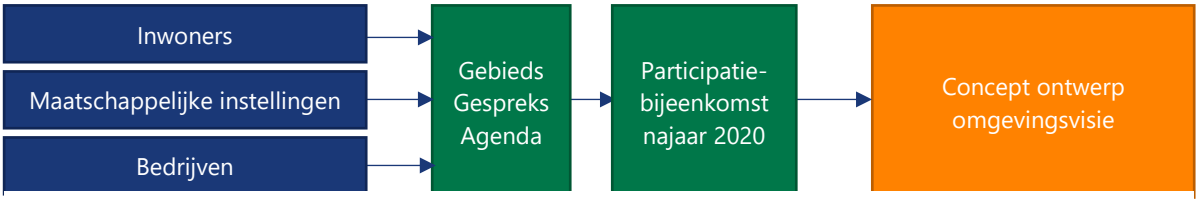

Figuur 1. Participatie bij de totstandkoming van de omgevingsvisie

- **Fase 3**. In fase 3 volgt het proces om te komen tot de ontwerp omgevingsvisie, waarna de formele inspraakprocedure start. Deze periode wordt kenbaar gemaakt via de formele weg en daarnaast worden professionele partners en betrokkenen in fase 2 hierover geïnformeerd. De reacties uit deze formele inspraakprocedure resulteren in een inspraaknota en worden verwerkt in de definitieve omgevingsvisie.[2]

In dit proces hebben we geleerd dat de inwoners, maatschappelijke instellingen, bedrijven, verenigingen en partners hun verantwoordelijkheden kennen. Zij vormen een sterk fundament van de Duivense samenleving. We blijven de partijen dan ook graag betrekken in de toekomst. Dit doen wij door in overleg de samenwerking en dialoog tussen en met deze partijen te stimuleren en te faciliteren en initiatieven te ondersteunen die waardevol zijn voor het ontwikkelen van de fysieke leefomgeving en aansluiten op de omgevingsvisie. Zo blijven we weloverwogen koersen op dat wat we voor generaties na ons willen vasthouden, versterken en vernieuwen.

<KAART #1: HOTSPOTS OMGEVINGSVISIE + TOELICHTING HOTSPOTS>

[2] Met het doorlopen van fase 1 t/m 3 voldoet deze omgevingsvisie aan het motiveringsbeginsel zoals omschreven in de Omgevingswet en de huidige wet- en regelgeving. Hierbij wordt opgemerkt dat de gemeente op dit moment nog geen geldend participatiebeleid heeft. Deze dient voor de invoering van de Omgevingswet gereed te zijn.

1.3 Relatie met bestaand beleid

1.3.1 Relatie met nationaal beleid

Net zoals de gemeenten een gemeentelijke Omgevingsvisie opstellen en de provincies een provinciale Omgevingsvisie, heeft het Rijk een Nationale Omgevingsvisie (NOVI) opgesteld. De NOVI is bedoeld om richting te geven en keuzes te maken, door te kiezen voor slimme combinaties van functies en uit te gaan van de specifieke kenmerken en kwaliteiten van gebieden. Het Rijk wil dit doen in nauwe samenwerking met provincies, gemeenten, maatschappelijke organisaties, bedrijven en inwoners. De NOVI richt zich op die ontwikkelingen waarin meerdere nationale belangen bij elkaar komen en keuzes in samenhang moeten worden genomen tussen die nationale belangen.

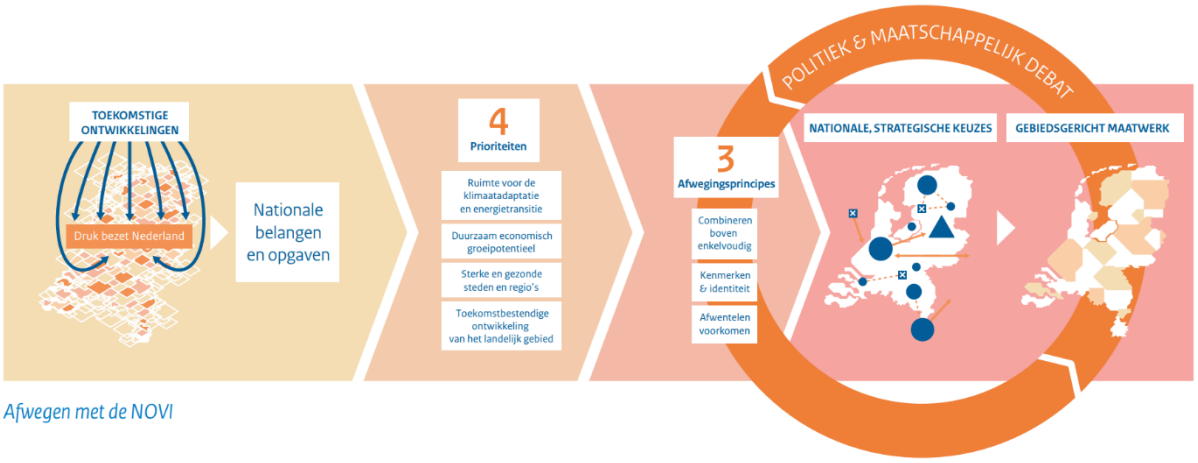

Figuur 2. Afwegen met de NOVI (bron: De Nationale Omgevingsvisie in het kort, 2020)

Nationale Omgevingsvisie: Toekomstperspectief

Als we alle wensen naast elkaar leggen, ontstaat het volgende beeld. We willen een land:

- dat gezond en klimaatbestendig is, met schone lucht, schoon water en een schone bodem en veel ruimte voor groen en water;
- met een uitstekend functionerende economie, die duurzaam en circulair is. Nauw verbonden met onze buurlanden en de rest van de wereld, als onderdeel van de internationale gemeenschap;
- waar het goed wonen en werken is. Met aangename en vitale steden en dorpen, en een productief en aantrekkelijk platteland;
- met uitstekende bereikbaarheid, waar iedereen snel en gemakkelijk van A naar B komt, met zo min mogelijk schadelijke uitstoot en overlast;
- waar we voldoende ruimte hebben om te kunnen bewegen, ontspannen en tot onszelf te komen; zowel in de stad als daarbuiten;
- dat veilig is en ons beschermt tegen overstromingen en andere gevaren;
- waar een goede balans is tussen gebouwde omgeving en open landschap, tussen natuur en cultuur, tussen land en water;
- dat openstaat voor verandering, en waar de kracht van zijn traditie, cultuur en identiteit wordt weerspiegeld in de inrichting van de leefomgeving.

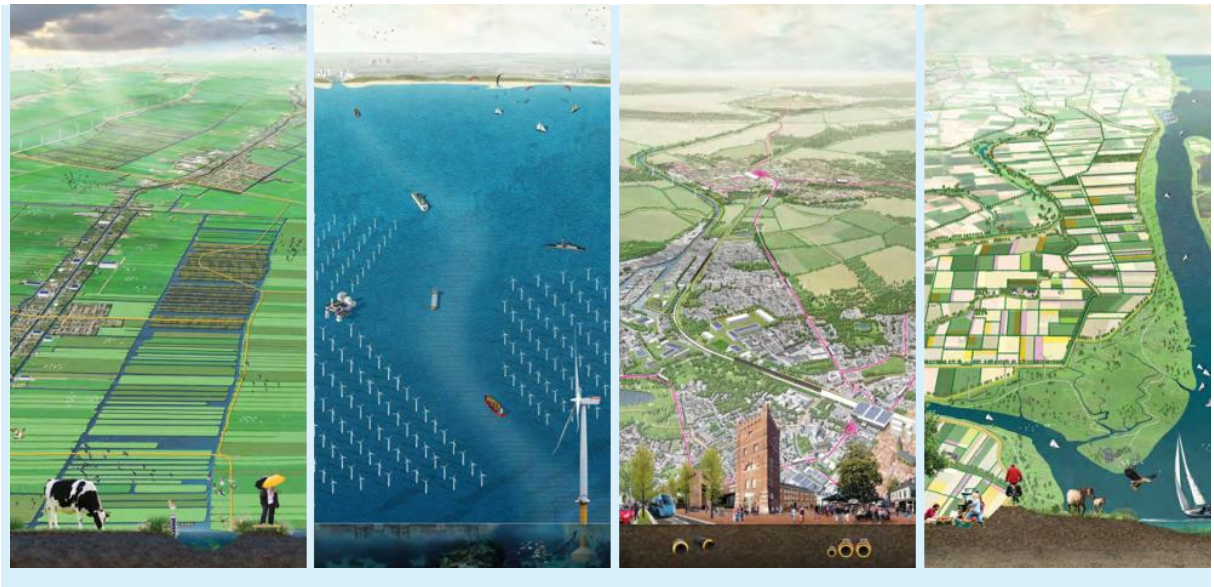

Bron: Nationale Omgevingsvisie in het kort, 2020

De NOVI wordt als kader gehanteerd voor uiteenlopende gebieds- en thematische uitwerkingen, zoals de Omgevingsagenda Oost (Rijk en provincies Gelderland en Overijssel), de NOVI-propositie Groene Metropool (regio Arnhem Nijmegen en Foodvalley) en de woondeal regio Arnhem Nijmegen. Onze eigen omgevingsvisie komt, zoals te lezen valt in het kader 'Nationale Omgevingsvisie: Toekomstperspectief', op hoofdlijnen overeen met de Toekomstperspectieven van de NOVI.

1.3.2 Relatie met provinciaal beleid

- **Omgevingsvisie provincie Gelderland.** De provincie Gelderland heeft in samenwerking met partners een omgevingsvisie opgesteld voor een gezond, veilig, schoon en welvarend Gelderland. Langs zeven onderwerpen wordt richting gegeven aan een duurzaam, verbonden en economisch krachtig Gelderland: energietransitie, klimaatadaptatie, circulaire economie, biodiversiteit, bereikbaarheid, economisch vestigingsklimaat en woon- en leefklimaat. Als gemeente Duiven zoeken we hierbij naar raakvlakken en verbindingen tussen de provinciale opgaven en onze eigen opgaven, doelen en ambities.
- **Visie voor een bereikbaar Gelderland.** Om ervoor te zorgen dat mensen in Gelderland zich veilig, snel, betaalbaar en duurzaam kunnen verplaatsen wordt op provinciaal niveau een integrale visie mobiliteit opgesteld. Deze visie vormt het kader waarmee integrale afwegingen worden gemaakt. Tevens gaat de visie over het laten zien en concretiseren van de samenhang tussen autoverkeer, openbaar vervoer (spoor en bus), binnenvaart, goederentransport over de weg, fietsverkeer en verkeer te voet. Als Duiven zoeken we naar raakvlakken en verbindingen tussen de provinciale bereikbaarheidsopgaven en onze eigen bereikbaarheidsopgaven.
- **Regionale Aanpak Laadinfrastructuur Gelderland Overijssel.** De Provincies Gelderland en Overijssel vormen samen de Samenwerkingsregio Oost en hebben zich verenigd in de 'GO-RAL'; Gelderland Overijssel – Regionale Aanpak Laadinfrastructuur. Deze samenwerkingsregio faciliteert de gemeente bij het vormen van een integrale laadvisie en plaatsingsbeleid voor laadpalen. Daarnaast organiseert de samenwerkingsregio aanbestedingen, helpt zij bij het aanwijzen van geschikte snellaadlocaties en legt verbindingen met andere initiatieven, zoals OV-concessies, Regionale Energiestrategieën, Regionale Mobiliteitsplannen (RMP) en Clean Energy Hubs.

1.3.3 Relatie met regionaal beleid en regionale samenwerking

Op het gebied van wonen, energie en economie zijn er veel ontwikkelingen gaande waarin we als gemeente Duiven een rol hebben of willen pakken. Als onderdeel van de regio Arnhem Nijmegen en de Liemers werken we daarin veel samen met onze buurgemeenten en medeoverheden. Op de regiokaart (zie kaart 9) geven we aan welke ontwikkelingen er spelen in de regio en waar de gemeente Duiven vanuit haar mogelijkheden een bijdrage aan wil en kan leveren.

<KAART #9: VISIEKAART DUIVEN-WESTERVOORT IN DE REGIO>

Samenwerking regio Arnhem Nijmegen

Er is een grote urgentie om de opgaven werken, wonen, bereikbaarheid en leefkwaliteit gezamenlijk aan te pakken met betrokkenheid en zeggenschap van de democratische organen. In de regio Arnhem Nijmegen werkt de gemeente Duiven daarom samen met 17 andere colleges aan de versterking van de regionale samenwerking om de slagkracht in de opgaven, transparantie en democratische legitimiteit te vergroten. De gemeente stelt zich in regionaal verband op als een volwaardige samenwerkingspartner.

- **Energietransitie: Regionale Energiestrategie (RES).** De RES-regio Arnhem Nijmegen is aan de slag met het opstellen van de Regionale Energiestrategie (RES) "van, voor en door de Regio!" in het kader van het Klimaatakkoord. Het vertrekpunt daarin is de Gelderse doelstelling van 55% CO_2-reductie in 2030.
- **Woondeal regio Arnhem Nijmegen.** De Woondeal is een actieve, langjarige samenwerking tussen overheden, corporaties en private partijen om de werking van de woningmarkt te verbeteren en op korte termijn voldoende betaalbare woningen bij te bouwen. Tot 2025 gaat het om het bijbouwen van 20.000 woningen. Op de lange termijn gaat het om een bouwproductie van 50.000 tot 60.000 woningen. De regio zorgt daarbij voor een totale planvoorraad tot en met 2030 van 130% van de woningbehoefte. Het versterken van het groene profiel en ook het bereikbaar houden van de regio zijn belangrijke uitgangspunten waarover eveneens afspraken zijn gemaakt. Tevens wordt ingezet op het verbeteren van de leefbaarheid, bereikbaarheid, duurzaamheid en veiligheid.
- **Verstedelijkingsstrategie Regio Arnhem Nijmegen en Foodvalley 2025-2040.** De ambitie van de Regio Arnhem Nijmegen en Foodvalley is om toe te groeien naar het beeld: de groene metropool. De verstedelijkingsstrategie Arnhem-Nijmegen-Foodvalley gaat beschrijven waar we op de korte (2025), middellange (2030) en lange termijn (2040) extra huizen en werklocaties gaan bouwen. Hierbij wordt ook rekening gehouden met verduurzaming van de economie, bereikbaarheid, kwaliteit van de leefomgeving, energietransitie en klimaatadaptatie.
- **Visie Groene Metropoolregio.** In de Groene Metropoolregio wordt gekozen voor een opgavegerichte samenwerking. Vanuit een vijftal opgaven (Groene groeiregio, Verbonden regio, Productieve regio, Ontspannen regio en Circulaire regio) wordt de Groene Metropoolregio vorm gegeven. Dit gebeurt via een jaarlijks voortschrijdende, regionale agenda met een beperkt aantal maatschappelijke opgaven. De gemeenteraden beslissen over deelname aan die opgaven, de beschikbare middelen en het mandaat dat aan de uitvoering wordt meegegeven. De opgaven die samen de agenda vormen zijn gericht op kwalitatieve groei, circulaire duurzaamheid en een goede balans met behoud en versterking van de bijzondere leefomgeving die onze regio typeert.

Samenwerking regio de Liemers

In de Liemers werkt de gemeente Duiven samen met de gemeenten Doesburg, Montferland, Westervoort en Zevenaar om de regionale economie en woningmarkt te versterken. Dit doen we aan de hand van onderstaande beleidsdocumenten. Tevens werken we in de Liemers samen in het regio-overleg Archeologie om het erfgoed te bewaren en te versterken en in de Liemerse Ambassade om de krachten vanuit ondernemers, overheid en

onderwijs te bundelen. Daarnaast is de Liemers een streek die ons bindt rondom het watersysteem dat het water verdeelt over de rest van Nederland.

- **Liemerse Economische Visie.** In de Liemers hebben we de 'Economische visie de Liemers 2040' opgesteld met als belangrijkste basisdoelstelling: het maximaal faciliteren van bestaande bedrijven en het zo efficiënt mogelijk gebruiken van bestaande bedrijfsterreinen waarbij bedrijven zoveel mogelijk in hun behoeftes worden gefaciliteerd. De focus ligt hierbij op de thema's: logistiek, maakindustrie, detailhandel en vrijetijdseconomie. Ook wordt na 2021 een ruimtelijk-economische ontwikkelagenda opgesteld, waar we als gemeente Duiven een actieve rol in zullen spelen.
- **Regionaal Programma Werklocatie (RPW).** De recente monitoring van de uitgifte van de bedrijfskavels van de afgelopen jaren én de geactualiseerde provinciale behoefte-prognoses laten zien dat tot 2030 geen sprake is van een overschot, maar juist van een tekort aan geschikte bedrijfslocaties. Het huidige regionale beleid voor de bedrijventerreinen (RPW) zal daarom ingrijpend worden herzien.
  Ook aan de gemeente Duiven is gevraagd om te kijken naar wensen en mogelijkheden binnen bestaande, dan wel nieuwe locaties. Deze omgevingsvisie en de daarbij horende woon-werk kaarten (kaart 5, 8 en 11) én de kansenkaart voor integrale ontwikkeling (kaart 10) bieden daartoe goede aanknopingspunten.
- **Liemerse Woonagenda.** In de Woonagenda 2017 hebben we met zeven uitgangspunten richting gegeven aan de ontwikkeling van de woningmarkt in de Liemers. Dat blijven we met de nieuwe Woonagenda 2020 ook doen. We blijven gaan voor de transformatie van bestaande gebouwen en locaties tot woningen. Nieuwbouw vindt bij voorkeur plaats binnen de bestaande woonkernen. Kleinschalige plannen vormen het uitgangspunt. Ook wordt ruimte geboden voor maatwerk in de verschillende dorpskernen. Bovendien zal extra aandacht worden geschonken aan verduurzaming en vernieuwing van de bestaande woningvoorraad. Wel is door nieuw regionaal woningmarktonderzoek het beeld voor de Liemers veranderd. De woningvraag in de Liemers concentreert zich in de kernen langs de A12. Hoe dichter bij Arnhem, hoe groter de extra woningvraag uit de woningmarkt Arnhem. Daar is de druk op de woningmarkt groter dan in de Liemers. We kiezen er in de Woonagenda 2020 dan ook voor om in de kernen langs de A12 en de spoorlijn, Duiven, Westervoort, Zevenaar en Didam de bouwopgave in de komende jaren te concentreren. Daarmee zijn er naast inbreiding en transformatielocaties ook nieuwe uitbreidingslocaties noodzakelijk om de extra woningvraag te kunnen accommoderen. De provincie Gelderland heeft de Liemerse Woonagenda 2020 mede ondertekend.

1.3.4 Relatie met lokaal beleid

In het algemeen overschrijft een omgevingsvisie de huidige structuurvisie(s). De omgevingsvisie Duiven vervangt het visiedeel uit de structuurvisie Duiven uit 2015. Alle bestaande plannen en regels uit de structuurvisie worden opgenomen in het omgevingsplan. Naast de omgevingsvisie en het omgevingsplan blijven er verschillende beleidsdocumenten over het fysieke domein van kracht, bijvoorbeeld omdat deze visies gemeentegrensoverschrijdend zijn. Bijlage B geeft een overzicht van nieuw beleid gerelateerd aan deze omgevingsvisie.

Eén belangrijke visie naast de omgevingsvisie is de Intergemeentelijke Structuurvisie Rivierklimaatpark IJsselpoort, die van kracht blijft voor het gebied binnen de gemeentegrenzen waarvoor deze visie is vastgesteld (de uiterwaarden van de IJssel). De reden is dat deze intergemeentelijke structuurvisie is vastgesteld door meerdere betrokken gemeenten en de basis vormt voor maatregelen die met elkaar samenhangen en soms gemeentegrensoverschrijdend zijn. Deze samenhang kan het beste worden gewaarborgd in een gezamenlijk vastgestelde en van kracht blijvende intergemeentelijke structuurvisie.

1.4 Leeswijzer

De omgevingsvisie is als volgt opgebouwd: in hoofdstuk 2 gaan we nader in op de historie en specifieke ruimtelijke kenmerken en kwaliteiten van de gemeente Duiven. Dit kan gezien worden als de basis voor de gemaakte keuzes, die passen bij de gemeente en waar Duiven voor staat. In hoofdstuk 3 beschrijven we vervolgens de ambities en doelen voor de komende jaren en op de langere termijn. Hoofdstuk 4 geeft ten slotte een doorkijk naar de uitvoering van deze visie en welke stappen daarvoor nog gezet dienen te worden.

2. Over Duiven

2.1 Historie

Het landschap van de gemeente Duiven is ontstaan in het reliëfrijke stroomgebied van de Nederrijn en de IJssel. De hoge plekken in het landschap – oeverwallen en rivierduinen – raakten als eerste bewoond omdat deze plekken geschikt waren voor bewoning en bouwland. De lagere gelegen gebieden – de kommen – werden gebruikt als hooiland. Rond 1270 zijn de rivieren bedijkt waardoor hun invloed op het landschap en het gebruik en de bewoning daarvan verminderde en beperkt bleef tot dijkdoorbraken. Deze doorbraken stonden aan de basis van een aantal specifieke landschapselementen zoals waaien en restanten van ringdijken.

Het landschap is in de loop der jaren grotendeels gevormd door het agrarische gebruik, waarbij de aanwezige verschillen tussen hoog en laat en tussen nat en droog bepalend waren voor het grondgebruik. In de laatste eeuw zijn er nieuwe structuren toegevoegd aan het landschap, zoals het Pannerdens kanaal, de A12 en de spoorlijn Arnhem-Winterswijk. Deze volgen min of meer het oost-west georiënteerde landschap. De structuur van de Betuwelijn en straks ook van de A15[3] doorkruist dit landschap.

Binnen de huidige gemeentegrenzen is vanaf de Steentijd sprake van menselijke bewoning. Daarbij zijn de hogere delen van het landschap als eerste bewoond geraakt. Hierdoor komen in onze gemeente gebieden voor met (hoge) archeologische waarde. Ten noorden van het centrum van Groessen ligt een terrein met een zeer hoge archeologische waarde. Dit gebied is een donk, een oude woongrond. Ook De Eng in verbinding met De Woerd in Duiven is zo'n gebied met een lang verleden van bewoning. Daarnaast zijn cultuurhistorische waarden aanwezig in de vorm van herkenbare landschapstypen, historisch-bouwkundige waarden, oude wegenpatronen en historische dorpskernen. De stormachtige ontwikkeling van de kern Duiven na WOII heeft een aantal cultuurhistorische waarden doen verdwijnen. Toch zijn in Duiven op enkele plaatsen nog historische dorpsbeelden herkenbaar, zoals te zien op de kaart met ruimtelijke structuurdragers (zie kaart 3).

<KAART #3: BASISKAART LANDSCHAPSTYPEN EN STRUCTUREN>

In 1970 had de gemeente nog maar 7.000 inwoners. Als gevolg van de groeikernstatus nam het aantal inwoners in tien jaar tijd – tussen 1988 en 1998 – toe van 13.800 tot 24.500. Het aantal woningen verdubbelde hierbij van 4.500 tot 9.000. De groei richtte zich met name op de kern Duiven. Het resultaat van deze groeikernperiode is het grote aandeel nieuwbouwwijken in de kern Duiven. De dorpen Loo en Groessen zijn eveneens gegroeid, maar in een veel bescheidenere mate dan Duiven. Opvallend is dat de woonkern Duiven nooit vervlochten is geraakt met de kerkdorpen Groessen en Loo, die nog steeds een landelijk karakter kennen.

2.2 Richtinggevende waarden

<KAART #2: BASISKAART LANDSCHAPS- EN NATUURONTWIKKELING>

<KAART #4: BASISKAART VOORZIENINGEN>

De gemeente Duiven is een vitale, sterk onderling verbonden inclusieve gemeenschap die zich kenmerkt door een dorps karakter. De kernen Duiven, Groessen en Loo zijn omringd door een aantrekkelijk groen en open buitengebied met veel natuurwaarden (zie kaart 2). Dat resulteert in een aantrekkelijke leefomgeving die door bewoners en bedrijven hoog gewaardeerd wordt.

---

[3] NB: Momenteel loopt er een gerechtelijke procedure met betrekking tot de A15 in relatie tot stikstof.

De gemeente Duiven beschikt over uitstekende voorzieningen met een sterke lokale en regionale functie voor de werkgelegenheid (zie kaart 4). De bereikbaarheid van Duiven, Groessen en Loo is zowel lokaal als regionaal optimaal door de uitgebreide en veelzijdige infrastructuur. Het lokale wegennet kent goede routes voor verkeer te voet, fietsverkeer, openbaar vervoer en autoverkeer. Tegelijkertijd zorgen de doorgaande snelwegen en het openbaar vervoersnetwerk voor goede verbindingen binnen de regio's en met andere regio's en landsdelen.

De identiteit van de gemeenschap van de gemeente Duiven is het resultaat van vele jaren continuïteit en (door)ontwikkeling. De huidige ruimtelijke structuur is herleidbaar naar de ligging en de geografische kenmerken van de gemeente Duiven. Deze omgevingsvisie borduurt voort op de gegroeide bestaande waarden, aanwezige structuur en de ruimtelijke kwaliteiten.

2.3 Ruimtelijke kwaliteiten

2.3.1 Ligging

De gemeente Duiven ligt gelegen in de provincie Gelderland, centraal in de Liemers ten zuidoosten van Arnhem. De gemeente Duiven maakt deel uit van De Liemers en regio Arnhem Nijmegen. De gemeente wordt begrensd door de gemeente Westervoort in het westen, de Wijde Wetering in het noorden, de Nederrijn in het zuiden, de gemeente Lingewaard in het zuidwesten en de gemeente Zevenaar in het oosten.

De gemeente Duiven telde op 1 januari 2020 25.134 inwoners en heeft een oppervlakte van 35,19 km^2, waarvan 1,3 km^2 water. De omvang van het buitengebied van Duiven, Groessen en Loo is groot en varieert van uiterwaarden en oeverwallen tot komlandschappen behorende bij de omliggende grote rivieren. Daarnaast telt de gemeente Duiven circa 250 hectare aan bedrijvigheid in de A12-zone.

Duiven is een woongemeente en centrum voor bedrijvigheid, (groot)handel en industrie bij uitstek, met nadruk op de kern Duiven. De dorpen Groessen en Loo vormen een hechte gemeenschap met een heel eigen identiteit. Dit fundament willen we behouden.

2.3.2 Water

Duiven is onderdeel van watersysteem De Liemers. De Liemers is een streek die ons bindt rondom het watersysteem dat het water verdeelt over de rest van Nederland. De streek heeft een oppervlakte van ongeveer 6.807 hectare en ligt ingeklemd tussen het Pannerdensch Kanaal, de IJssel en het landgoed Bevermeer. Het gebied heeft alle kenmerken van een poldergebied, zij het dat het grootste deel van het jaar vrije afstroming op de IJssel plaatsvindt. Het is een stelsel van lange rechte waterlopen in een maasstructuur. De hoofdwaterlopen zorgen voor de ontwatering van het gebied, waarbij vooral in de lager gelegen komgronden in de Liemers een dicht netwerk van slootjes voorkomt.

Water draagt op verschillende wijzen bij aan de leefomgeving van Duiven. Zo speelt het een rol in de gevoeligheid van de locaties en de robuuste inrichting met het oog op klimaateffecten en overstromingskansen. Of denk aan het beheer en onderhoud van de openbare ruimte door te zorgen voor schoon water en minder overstorten uit de gemengde riolering voor hemelwater en afvalwater. Bovendien heeft water een functie voor de vrijetijdseconomie, bijvoorbeeld de Liemers als recreatiegebied met waterhistorie.

Waterbiografie van De Liemers

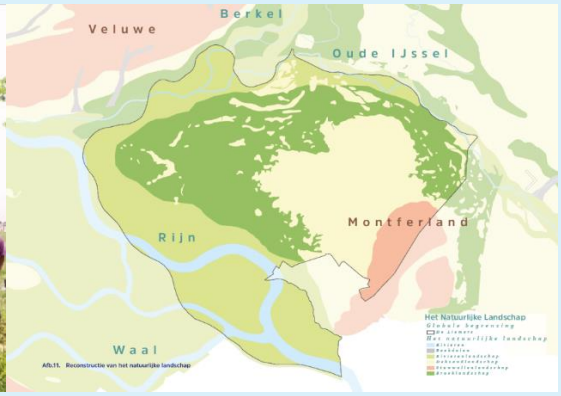

Om de kennis van de vormende kracht van het water te bundelen en om te onderzoeken hoe water een belangrijke drager kan worden voor de kwaliteit en samenhang in het Liemerse landschap van de toekomst, is de Waterbiografie van de Liemers gemaakt. In de waterbiografie wordt de verbinding gelegd tussen het watersysteem en de cultuurhistorie, waarbij inspiratiebeelden gegeven worden op de thema's natuur, klimaat, energietransitie, landbouw, bouw, mobiliteit en recreatie. Deze waterbiografie helpt de gemeente Duiven bij het aanpakken van de wateropgave en het streven naar een vitale en aantrekkelijke toekomst van de regio.

Bekijk de Waterbiografie (het inspiratiedocument).

2.3.3 Wonen

<KAART #5: BASISKAART WONEN>

De gemeente Duiven is een bewuste keuze voor gezinnen die de stad verlaten om in onze gemeente rust, ruimte en gemeenschapszin te zoeken. In de kern Duiven kunnen inwoners dorps wonen met een levendig en vitaal centrum met een divers aanbod aan voorzieningen (zie kaart 5). In de kernen Groessen en Loo is het landelijk wonen in dorpen met een rijk verenigingsleven, een zorgzame gemeenschap en de voorzieningen in Duiven vlakbij. Alle inwoners hebben het gemak van de steden Arnhem en Zevenaar in de buurt, de pracht van de natuur binnen handbereik en het geluk van de robuuste werkgelegenheid in de gemeente en in de regio Arnhem Nijmegen. Duiven is daarmee aantrekkelijk voor huishoudens in de gezinsvormende fase en dus van complementerende waarde voor de woningmarkt in de regio Arnhem.

2.3.4 Landschap

Het Duivense grondgebied is landschappelijk onder te verdelen in drie hoofdzones:

- de rivierenzone in het zuiden met daarin de uiterwaarden, een dynamisch rivierenlandschap en het reliëfrijke stroomruggenlandschap (een kleinschalig oud cultuurlandschap met de dorpen Groessen en Loo);
- de centrale lijnstadzone met daarin de kern Duiven die op één lijn ligt met de aangrenzende plaatsen Westervoort en Zevenaar;
- de noordelijke komzone gekenmerkt door het karakteristieke, laaggelegen, open, jong agrarisch ontginningslandschap, zoals de Duivense Broek.

Een zorgvuldige ruimtelijke ordening en de landschappelijke investeringen houden het landschap sterk. Dit geldt bijvoorbeeld voor het Looveld en de zichtlijnen vanaf de Loodijk. Het is een gebied met landschappelijke eenheid, in het noorden begrensd door de Lee, met een onbebouwd en zeer weids karakter en gave verkavelingsstructuur. Daarnaast vormen de zichtbare overblijfselen van de dynamische waterhistorie van de Liemers een uniek deel van het rivierlandschap.

Ruimtelijke ontwikkelingen dienen zo veel mogelijk aan te sluiten bij hoofdzones, de open weidsheid van bepaalde gebieden, de karakteristieke verkaveling en het respecteren van zichtlijnen.

2.3.5 Erfgoed

<KAART #6: BASISKAART CULTUURHISTORIE>

Het erfgoed in de gemeente Duiven is onlosmakelijk verbonden met de landschappelijke waarden. Nu is nog veel herkenbaar en herleidbaar van de oudste (natuurlijke) structuren. Het historische wegenpatroon is hier een belangrijk voorbeeld van. De situatie die omstreeks 1735 bestond is nog goed herkenbaar met wegen zoals de Rijksweg, Heilweg-Molenstraat-Schraleweidsestraat, Burgemeester Van Dordt tot Medlerstraat-Eltensestraat-Loostraat, Heiliglandsestraat, Dorpstraat-Lijkweg en Kerakkers-Leuvensestraat.

Gebieden en gebouwen met een bijzondere betekenis zijn:

- In Duiven bijvoorbeeld de Remigiuskerk met kerkhof, De Woerd en De Eng. De Woerd is zeer waardevol. In de loop van de Ploenstraat, Woerdstraat en Lombokstraat met de laanbeplanting komt dit tot uitdrukking. De Eng is nog een herkenbaar deel. De bebouwing ligt hier op de rand van een rivierdonk. Kenmerkend voor het centrum is de diversiteit in bouwwerken (woningen, villa's, boerderijen, bedrijven en bijzondere bouwwerken) die omgeven zijn door bomen en hagen. Ook staan langs de Rijksweg enkele waardevolle panden.
- In het dorp Groessen geldt dat de historisch-ruimtelijke opbouw goed bewaard is gebleven. Deze opbouw is goed herkenbaar aan de iets verhoogde ligging en aan het historische karakter van de lintbebouwing. De T-as boerderijen op terpen geven een goed beeld van de historische oriëntatie op hoger gelegen gronden.
- In het dorp Loo is de historische opbouw van de Loostraat, Loodijk en Husselarijstraat herkenbaar gebleven. Haaks daarop takken stegen aan. De open weide tussen het kerkepad en de molenromp dragen bij aan het dorpse karakter. De Husselarijstraat en de Loostraat kennen aan weerskanten historische bebouwing met laanbeplanting.

Kenmerkend voor de gemeenschap en haar geschiedenis is dat Duiven een van de weinige gemeenten in Nederland is waar elke dorpskern nog haar eigen eeuwenoude processie kent. Deze tradities hebben ook het wegenpatroon beïnvloed (processiepaden). Dit cultureel erfgoed verleent de gemeente Duiven en de kernen een eigen, onderscheidende identiteit en een fundament om op te bouwen. Het staat echter niet vast: onze omgeving verandert voortdurend en dat geldt ook voor het cultureel erfgoed. Denk aan oude gebouwen die een nieuwe functie krijgen, situaties waar wordt afgebroken en nieuwbouw gepleegd, stukken land die bebouwd worden en wegen die worden doorgetrokken of ontsloten.

Het erfgoed beschermen en verder versterken biedt kansen bij nieuwe ontwikkelingen in de leefomgeving en het realiseren van economische en maatschappelijke doelen. Een voorbeeld hiervan is de restauratie en herontwikkeling van monument Klein Rijswijk in Groessen. Of de verbindende kracht van water als belangrijke drager voor de kwaliteit en samenhang in het landschap. Het erfgoed kan inspireren, draagvlak creëren en richtinggevende randvoorwaarden bieden. Bekendheid van het erfgoed is daarom belangrijk. We willen het cultureel erfgoed (laten) ontdekken, vertellen en verbinden, zodat dit op een goede wijze in stand gehouden kan worden en een inspiratiebron en motor kan zijn bij nieuwe ontwikkelingen. Dat doen we ook in het grotere verband met het erfgoedcentrum van de Achterhoek en de Liemers.

2.3.6 Infrastructuur en mobiliteit

<KAART #7: BASISKAART NETWERKEN EN INFRASTRUCTUUR>

De infrastructuur in de gemeente Duiven heeft zowel een lokale als bovenlokale component. De A12 heeft gezorgd voor verdere ontwikkeling en het vergroten van de bereikbaarheid van de gemeente. De ontwikkeling van de A15 in de komende jaren zal zorgen voor een betere bereikbaarheid van Duiven en zal een stimulans zijn

voor de economie. Over het grondgebied loopt daarnaast de spoorverbinding Arnhem – Doetinchem/Winterswijk. Duiven beschikt over een station en over frequente busverbindingen met omliggende plaatsen en aansluiting op een snelfietsroute. Daarnaast wordt de bus voor interne verbindingen ingezet. De fietsinfrastructuur is lokaal fijnmazig en goed op orde en regionaal verbonden met de snelfietsroute De Liemers.

De infrastructuurnetwerken worden optimaal benut en zitten aan de grenzen van de capaciteit. Congestie in het landelijke wegennet werkt door in het onderliggende wegennet. De sociale functie van het openbaar vervoer is geborgd.

2.3.7 Economie

<KAART #8: BASISKAART WERKEN>

De gemeente Duiven heeft een groot areaal aan bedrijventerreinen langs de A12 met een bovenregionale functie. Denk aan Centerpoort-Noord, -Zuid, -Nieuwgraaf, Innofase, Seingraaf en Graafstaete. Daarnaast de meer lokaal georiënteerde bedrijventerreinen, 't Holland, De Nieuweling en Helhoek. Deze bedrijventerreinen variëren van industrie en logistiek tot detailhandel en groothandel. De grote voordelen qua bereikbaarheid en ligging ten opzichte van de grote steden in zowel Nederland als Duitsland maken het dan ook een gewilde vestigingsplaats. Deze bedrijvigheid zorgt voor circa 17.000 banen in de gemeente Duiven, goed voor 66% van de totale werkgelegenheid in de gemeente. De groei van de werkgelegenheid bedroeg gemiddeld 3% per jaar. Landelijke prognoses geven voor de komende jaren een verwachte groei van 1,5% per jaar.

2.4 Toekomstperspectief

De komende decennia blijven veel ontwikkelingen van buiten op Duiven af komen. De opgaven energietransitie, klimaatadaptatie, circulaire economie, beschikbaarheid van voldoende water en waterveiligheid zijn ook in 2050 nog relevant en nemen zelfs in belang toe. Het borgen van externe veiligheid in dit ontwikkelingsveld is een aandachtspunt. Daarnaast zal de transitie naar duurzame mobiliteit leiden tot een overgang naar elektrisch vervoer, de toepassing van nieuwe mobiliteitsconcepten en een verdere koppeling van verschillende modaliteiten en daarmee een totaal nieuw onderliggend netwerk. Ook liggen er uitdagingen op het gebied van natuur-inclusieve en kringlooplandbouw. Dit is slechts een greep uit de ontwikkelingen die op ons af komen waar we de komende jaren op in willen spelen. Leidraad bij alle ontwikkelingen is dat we ruimte willen bieden aan ontwikkelingen, maar graag kwaliteit willen toevoegen en daarbij de samenhang en de sociale functie van de fysieke leefomgeving voor de gemeenschap van Duiven niet uit het oog willen verliezen.

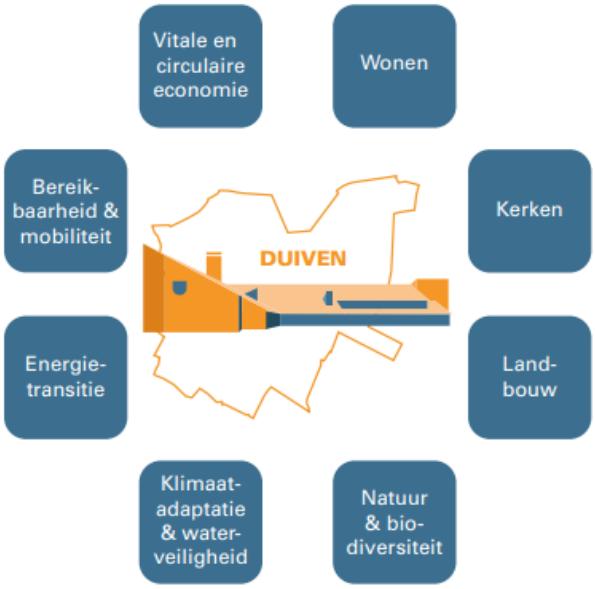

Figuur 3. Ontwikkelingen

Het toekomstperspectief dat we nastreven ligt in lijn met het toekomstperspectief dat in de Nationale Omgevingsvisie wordt geschetst. Het toekomstperspectief voor Duiven is een dorp dat gezond en klimaatbestendig is en dat beschermd is tegen overstromingen. Duiven is een sterk onderdeel van de regionale economie (met circulariteit als einddoel) en in Duiven is het goed wonen, werken en recreëren. Duiven is een dorp dat weet waar het vandaan komt, zorgvuldig omgaat met de opgebouwde identiteit en het cultureel erfgoed op een verantwoorde manier onderdeel laat zijn van ontwikkelingen. Een dorp met een aantrekkelijk buitengebied, met een levensvatbare natuur en een productieve landbouw. De interne en externe bereikbaarheid van Duiven is voor alle modaliteiten (fiets, OV, auto) en voor alle doelgroepen (inclusief mindervaliden) goed.

2.4.1 Uitgangspunten voor de toekomst

Afhankelijk van het vraagstuk in de fysieke leefomgeving kan de gemeente Duiven verschillende rollen vervullen in het handelen vanuit de ambities en beleidsdoelen uit de omgevingsvisie. De gemeente Duiven hanteert hierbij de volgende principes:

Ontwikkelingen mogelijk maken

Initiatieven uit de samenleving die bijdragen aan een veilige, leefbare, duurzame en gezonde leefomgeving ondersteunen we. Hierbij stimuleren we inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties om actief te zijn in het verbeteren van de leefomgeving of met ideeën te komen voor het verbeteren van de leefbaarheid van de leefomgeving. Dit betekent concreet dat we graag actief betrokken worden bij initiatieven en deze de ruimte geven, mits ze bijdragen aan de beleidsdoelen voor de fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit in stand houden, dan wel versterken.

Als gemeente werken we daarbij opgavegericht. Dat betekent dat concrete, maatschappelijke opgaven centraal staan in de manier waarop we als gemeente werken. De omgevingsvisie vormt hiervoor een richtsnoer.

Recht doen aan ruimtelijke kwaliteiten

Het uitgangspunt bij ontwikkelingen is het versterken of toevoegen van ruimtelijke kwaliteit aan onze leefomgeving. We hechten dan ook veel waarde aan de aanwezige kwaliteiten. Zo waarderen we ons (cultureel) erfgoed, landschap en natuur en bewaken we het fundament van onze cultuur en identiteit. Daarom borduren we voort op het fundament van erfgoed om zo onze eigen identiteit blijvend uit te dragen. Daarnaast beschermen en

versterken we, waar mogelijk, de plekken die waardevol, kenmerkend en uniek zijn voor de inwoners van Duiven (zie kaart 1). Ook houden ruimtelijke ontwikkelingen rekening met en dragen zo mogelijk bij aan de ruimtelijke kwaliteiten van de Liemers. Dit doen we niet alleen, maar samen met onze inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties.

Maatwerk op basis van leefomgevingskwaliteiten

Onder de Omgevingswet is er ruimte om als gemeente eigen afwegingen te maken voor activiteiten in de leefomgeving. Voor specifieke belangen, bijvoorbeeld veiligheid of gezondheid, nemen we deze ruimte om maatwerkregels in te zetten. In deze omgevingsvisie brengen we meer samenhang tussen deze afwegingen. Op basis van de na te streven kwaliteiten besluit de politiek, in overleg met de samenleving, of er een soepel of strenger regime van kracht moet zijn. Voor de verschillende gebieden houden we dus rekening met de verschillende gebiedskwaliteiten. Denk hierbij aan maatwerkregels voor activiteiten die cultureel erfgoed betreffen, regels voor bouwactiviteiten of andere normen met betrekking tot milieuaspecten zoals geluidsnormen.

Samen verantwoordelijk voor de leefomgeving

We delen de verantwoordelijkheid voor de fysieke leefomgeving samen met alle gebruikers van deze leefomgeving. We laten ons inspireren door de Nationale Omgevingsvisie en Provinciale Omgevingsvisie en hebben oog voor (omgevings)visies van onze buurgemeenten en Waterschap Rijn en IJssel. We blijven in gesprek met provincie, waterschap, de regio's (Arnhem-Nijmegen en de Liemers), buurgemeenten, veiligheidsregio en de regionale gezondheids- en omgevingsdiensten om met een open blik actief te verkennen hoe we elkaar kunnen versterken. We zoeken naar raakvlakken en verbindingen in de regionale opgaven (denk aan de energietransitie en mobiliteit) om deze samen op te pakken en gezamenlijk ambities voor de leefomgeving vorm te geven en te versterken. Zo zijn we samen met onze medeoverheden en uitvoeringsdiensten verantwoordelijk voor de leefomgeving.

Zorg voor natuur en milieu

Onze gemeente en heel het grondgebied is aantrekkelijk, gezond en in de basis schoon, intact en veilig. Behoud van onze gezonde en veilige fysieke leefomgeving staat dan ook voorop bij het mogelijk maken van ruimtelijke ontwikkelingen. Daarom handelen we preventief om aantasting van het milieu en de natuur te voorkomen. Daarbij houden we vast aan onze normering en volgen we waar mogelijk actief eventuele wijzigingen in de (aanscherping van) landelijke normering. We hanteren het principe dat de vervuiler betaalt en stellen waar nodig kaders aan de hand van vergunningen. Ook houden we toezicht op en handhaven we een gezonde, schone en veilige fysieke leefomgeving. Zo beschermen we de leefomgeving(skwaliteit) om schade aan de gezondheid te voorkomen. Dit doen we door de blootstelling aan schadelijke factoren te beperken, schadelijke uitstoot terug te dringen, gevaarlijke situaties te saneren en ruimtelijke functies te scheiden daar waar de zorg voor natuur en milieu op het spel staat.

3. Ambities en doelen leefomgeving

Een gezonde, veilige, vitale, duurzame, leefbare en aantrekkelijke leefomgeving is belangrijk voor nu en in de toekomst. Om dit te behouden en verder te versterken formuleren we op basis van onze waarden en kwaliteiten ambities en doelen voor de middellange termijn tot 2030 en voor de lange termijn na 2030. Deze ambities en doelen zijn geïntegreerd in vijf integrale thema's voor fysieke leefomgeving.

Een duurzaam thuis	**Gezonde, sociale en veilige leefomgeving**	**Vitale economie**	**Bereikbaarheid**	**Klaar voor de toekomst**

We zijn ons bewust van de wereld om ons heen en de veranderlijkheid van landelijke, regionale en autonome ontwikkelingen en trends. In de volgende paragrafen beschrijven we per thema de ambities en doelen voor de middellange en lange termijn van de gemeente Duiven voor de fysieke leefomgeving.

3.1 Een duurzaam thuis

<KAART #11: VISIEKAART WONEN EN WERKEN>

De lokale woonvraag en bovenlokale vraag uit de regionale woningmarkt Arnhem leiden tot de vraag naar nieuwe woonlocaties. In de eerste plaats streven we naar inbreiding. Gelet op de grote woonbehoefte zijn inbreidingslocaties niet meer voldoende. Naast het benutten van de inbreidingslocaties is het noodzakelijk om op korte termijn een uitbreidingslocatie te ontwikkelen. Daarvoor zijn drie gebieden in beginsel geschikt: de Biezenkampen, Ploen-Noord en de Plakse Weide, zoals geïllustreerd op de kaart wonen & werken (zie kaart 11). Gelet op de grote opgave voor 2030 kiezen we ervoor om voor twee van deze locaties de planontwikkeling op te starten, zodat het meest haalbare plan het snelst tot ontwikkeling kan worden gebracht. Op de locatie waar de planontwikkeling het snelste doorlopen wordt kan de bouwontwikkeling daadwerkelijk op korte termijn worden opgestart, zodat nog voor 2025 de eerste woningen worden opgeleverd. Op de andere locatie zal dan op middellange termijn gebouwd kunnen gaan worden. De derde locatie zal reserve-woningbouwlocatie blijven voor de lange termijn. Dit uiteraard in nauwe verbinding en afstemming met regio de Liemers en de regionale woningmarkt Arnhem. Daarbij houden we oog voor de kansen die het transformeren van bestaand vastgoed in onze woonkernen naar woningen biedt.

Een woningaanbod dat aansluit op de wensen en behoeften van de inwoners van de gemeente vraagt om een ander type woningen dan er op dit moment beschikbaar zijn in Duiven, Groessen en Loo. Het accent voor de aanvullende woonbehoefte in Duiven ligt voor de inbreidingslocaties voornamelijk op één- en tweepersoonshuishoudens zo dicht mogelijk bij de (centrum)voorzieningen. Dit speelt in op de vraag naar betaalbare tot middeldure (nieuwbouw)woningen voor één- en tweepersoonshuishoudens en betreft dus een ander type woningen dan de voornamelijk eengezinswoningen in de bestaande voorraad. Voor de uitbreidingslocaties in Duiven zal het accent liggen op een mix aan type woningen, waardoor het ook mogelijk is om vanuit de bestaande wijken in Duiven door te stromen naar een grotere woning. Tevens bestaat er een behoefte aan een flexibele schil van woningen om de grote groep van spoedzoekers, waaronder

arbeidsmigranten, passend te kunnen huisvesten. Verder is er aandacht voor de aanvullende woonwensen van woonwagenbewoners.

De verduurzaming van de woonomgeving zal door het Klimaatakkoord verder gestalte krijgen. Concreet betekent dit het terugdringen van de energiebehoefte en het benutten van duurzame warmtebronnen. Ook klimaatadaptatie zal invloed hebben op de woningen en de openbare ruimte. Dit vraagt om rekening houden met droogte, piekbuien en de behoefte aan koelte.

Op de middellange termijn hebben we de volgende ambities en doelen:

- Mogelijk maken van de aanvullende woonbehoefte op inbreiding- en uitbreidingslocaties
- Realiseren van passende en betaalbare woningen aansluitend op de woonvraag van de groeiende groep één- en tweepersoonshuishoudens
- Een toegankelijke woonomgeving en woonmogelijkheden voor zelfstandig wonende ouderen en zorgdoelgroepen
- Verduurzaming van bestaande woningen en duurzame nieuwbouw
- Vergroening van de woonomgeving als bijdrage aan klimaatadaptatie en meer biodiversiteit
- Aandacht voor specifieke woonvragen van spoedzoekers en woonwagenbewoners

Op de lange termijn na 2030 hebben we de volgende ambities en doelen:

- Blijven inspelen op de veranderende woonbehoefte
- Duurzaam blijven inrichten van woonomgeving en openbare ruimte
- Accommoderen van aanvullende woonbehoeften, wat kan betekenen dat we op zoek moeten gaan naar geschikte, aanvullende nieuwbouwlocaties of dat we op bepaalde plekken moeten gaan ‘stapelen’ (appartementen)
- Combineren van functies (wonen, werken, voorzieningen, natuur)

3.2 Gezonde, sociale en veilige leefomgeving

<KAART #11: VISIEKAART WAARDEN ERFGOED, LANDSCHAP EN CULTUUR>

Gezondheid is een randvoorwaarde voor het handelen, de ontwikkelingen en de plannen in de fysieke leefomgeving. We willen in het fysieke domein de gezondheid en veiligheid van inwoners beschermen, bewaken en waar mogelijk bevorderen en versterken. Ons uitgangspunt is dat een ieder die wil maximaal gezond kan leven en wonen in de gemeente Duiven. Natuurlijk heeft de inwoner een eigen verantwoordelijkheid over zijn gezondheid, maar we sluiten niet onze ogen voor de toename van het aantal ouderen en afname van het aantal jeugdigen. We blijven inzetten op ons actieve verenigingsleven, cultuurvoorzieningen en sport- en jongerenvoorzieningen om bewegen en ontmoeten te stimuleren.

3.2.1 Erfgoed

We streven naar een aantrekkelijke leefomgeving die de inwoners herkennen en waar ze zich thuis voelen. Het erfgoed van het verleden, zoals geïllustreerd op de kaart met de waarden erfgoed, landschap en cultuur (zie kaart 11) en meer gedetailleerd beschreven in o.a. het rapport ‘Zeldzaam Goed (2005) en de Cultuurhistorische Kaart (2011), geeft de kernen Duiven, Groessen en Loo en het buitengebied een eigen karakter en identiteit. Het geeft herkenning voor bewoners en het verrast de bezoekers. Daarom is het van belang om dit erfgoed te herkennen, te behouden en te versterken en inspiratiebron te laten zijn bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen.

3.2.2 Sociale en inclusieve leefomgeving

Daarnaast vinden we het belangrijk dat er aandacht is voor de medemens en we omzien naar elkaar. Denk aan de toenemende vraag om zelfstandig te kunnen blijven wonen; dit is niet makkelijk en we zien dat bepaalde groepen moeilijkheden ervaren om zelfstandig te wonen. Speciale aandacht gaat uit naar mensen met een beperking, in welke vorm dan ook, conform het VN-verdrag voor mensen met een handicap. Deze aandacht gaat breder dan enkel het fysieke domein. We streven voor deze groep naar volwaardig participeren in de maatschappij. Voor het fysiek domein betreft dit thema's als fysieke toegankelijkheid van gebouwen en de openbare ruimte, maar ook ten aanzien van bereikbaarheid. In al dit soort vraagstukken trekken het sociale en fysieke domein samen op, natuurlijk met participatie van inwoners en andere maatschappelijke partners.

3.2.3 Groene leefomgeving

Een belangrijk deel van de gezondheid wordt bepaald door omgevingsfactoren waar de inwoner geen invloed op heeft, zoals luchtkwaliteit en geluidsbelasting. Het blijft onze inzet om de negatieve effecten van luchtkwaliteit en geluidsbelasting op de gezondheid van inwoners zo minimaal mogelijk te houden en waar mogelijk te verbeteren. Dit zal geen makkelijke opgave zal zijn. Denk aan publieke voorzieningen met gevoelige bestemmingen en functies voor langdurig verblijf van gezondheidsgevoelige groepen, of het creëren van afstand tussen nieuwe gevoelige bestemmingen en belangrijke bronnen van luchtverontreiniging.

Ook heeft natuur onze aandacht, mede gezien het effect van wandelen en fietsen in de natuur op de gezondheid. Door de groene leefomgeving te verbinden aan andere maatschappelijke vraagstukken is het mogelijk om een win-winsituatie te creëren. Zeker als we groen als partner zien bij het behalen van onze doelen en ambities.

Op de middellange termijn hebben we de volgende ambities en doelen:

- Een gezonde samenleving met aandacht voor de medemens en elkaar
- Participatie van inwoners en andere maatschappelijke partners
- Een groene omgeving die bijdraagt aan de lichamelijke en geestelijke gezondheid
- Stimuleren en faciliteren van vitale wijken, dorpen en buurten
- Investeren in sport- en jongerenvoorzieningen om beweging en ontmoeting te stimuleren
- Zelfstandigheid bevorderen
- Positieve gezondheid als randvoorwaarde voor alle ontwikkelingen in de fysieke leefomgeving
- Met het beheer van de openbare ruimte waar mogelijk bijdragen aan een gezonde, sociale en veilige leefomgeving
- In stand houden van de goede omgevingswaarden, zoals het geluid en de luchtkwaliteit
- Behouden van het eigen karakter en de (ruimtelijke) identiteit door bekendheid te geven aan het erfgoed van Duiven, Groessen en Loo en dit erfgoed te behouden en te versterken

Op de lange termijn na 2030 hebben we de volgende ambities en doelen:

- De leefomgeving zo inrichten dat het bijdraagt aan een gezonde, sociale en veilige leefomgeving
- Zo nodig creëren van aanvullende voorzieningen, onder andere om in te spelen op de vergrijzing
- Streven naar het zo volwaardig mogelijk participeren in de maatschappij door mensen met een beperking in welke vorm dan ook.
- Creëren van grootschalige groenvoorzieningen (bijvoorbeeld een landschapspark of de aanleg van bossen)
- Kansen zoeken voor het verbeteren van de omgevingswaarden, zoals geluid en de luchtkwaliteit.
- Erfgoed inzetten bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen, waarbij de ruimtelijke kwaliteit en de identiteit verder worden versterkt.

3.3 Vitale economie

Duiven heeft zich in korte tijd ontwikkeld tot een vitaal-economische gemeente die veel bijdraagt aan de lokale en regionale werkgelegenheid. Op het gebied van perifere detailhandel is Nieuwgraaf een (boven)regionale hotspot voor het thema "in en rond het huis". Deze kwaliteit dient behouden te blijven en vereist permanente aandacht voor uitstraling en bereikbaarheid. Er is winst te behalen in de relatie tussen duurzaamheid en economie. Het toekomstbestendig inrichten van werklocaties is de pijler van de economische ambitie. Dit betekent concreet: het hebben van aandacht voor de energietransitie, circulaire economie, klimaatadaptatie, biodiversiteit en de kwaliteit van het vastgoed, de openbare ruimte en de bereikbaarheid. En met aandacht voor veiligheid, werkgelegenheid en onderwijs. Uitgaande van een beperkte toename van de behoefte aan nieuwe bedrijvigheid in de regio Arnhem Nijmegen, kan er in de A12-zone, op basis van toegevoegde waarde, ruimte worden gegeven aan (selectieve) uitbreiding.

Het versterken van de lokale economie en voorzieningen houdt de gemeente Duiven vitaal. Zo blijft de herontwikkeling van het centrum van Duiven, de spoorzone en de locaties voor de combinatie van wonen en werken ook de komende jaren op de agenda staan om de vitaliteit van de gemeenschap en voorzieningen verder te versterken.

3.3.1 Agrarische sector

Duiven is de afgelopen decennia aanzienlijk verstedelijkt. Maar nog steeds zijn er volop agrarische bedrijven actief. Er is veeteelt en akkerbouw in het open kommen-gebied en van oudsher zijn er in het oeverwallengebied rond Groessen tuinbouwbedrijven. Wel neemt het aantal actieve agrariërs af. En de verwachting is dat dit nog door zal zetten. In diverse Liemerse gremia worden gerichte projecten ingezet om de positie van de agrarische sector te versterken. Ook zal onder de vlag van de Liemerse Ambassade een integrale toekomstvisie op de agrarische sector opgesteld worden.

3.3.2 Vrijetijdseconomie

In sommige iconische steden zal door de groei in toerisme druk op de leefbaarheid kunnen ontstaan. De Liemers kan als nieuw toeristisch gebied hiervan profiteren. Het gezamenlijke doel is om een fysieke verbinding te realiseren tussen de grootschalige winkelbedrijven en de buitengebieden in de Liemers waarin natuur, landschap, cultuur(historie) dominant zijn met de thema's water, vrijheid en Limes. Ook is het van belang om de toegankelijkheid van het buitengebied voor fietsers en wandelaars vanuit de wijken en dorpen te versterken.

De branding van de Liemers, met één krachtige boodschap en met marketingacties om de bekendheid van de regio te vergroten, heeft prioriteit zodat de toeristen Duiven weten te vinden. Door het aanbod aan verblijfsrecreatie in de gemeente Duiven kan van de komst van extra toeristen volop geprofiteerd worden. De streekproducten, mooie toegankelijke natuur, diverse woon- en vrijetijdsbestedingswinkels en het horeca-aanbod zorgen voor een divers aanbod aan de toeristen.

Op de middellange termijn hebben we de volgende ambities en doelen:

- Verder versterken van de economische positie van de gemeente Duiven in de regio op basis van toegevoegde waarde
- Ruimte voor (selectieve) uitbreiding van bedrijventerreinen in de toekomst
- Aandacht voor uitstraling en goede bereikbaarheid van de bedrijventerreinen
- Behouden en versterken van de lokale economie en voorzieningen in het centrum van Duiven
- Balans tussen ruimte voor economische ontwikkeling, natuur, biodiversiteit en klimaat
- Versterken van de vrijetijdseconomie van de Liemers als recreatiegebied met waterhistorie

Op de lange termijn na 2030 hebben we de volgende ambities en doelen:

- Behoud van de economische positie van de gemeente Duiven in de regio op basis van toegevoegde waarde
- Balans tussen ruimte voor economische ontwikkeling, natuur, biodiversiteit en klimaat
- Versterking van circulariteit in bedrijfsprocessen

3.4 Bereikbaarheid

<KAART #13: VISIEKAART MOBILITEIT EN INFRASTRUCTUUR>

Op lokaal niveau, zoals geïllustreerd op de kaart mobiliteit en infrastructuur (zie kaart 13), is er een kans om het netwerk verder te optimaliseren voor langzaam verkeer. We zetten in op meer lopen, fietsen en gebruik van het openbaar vervoer. Daarom zullen we de loop- en fietsroutes onder de loep nemen en verbeteren. Verbeteringen kunnen onder andere worden gezocht op het gebied van verkeersveiligheid, weginrichting, maar ook herkenbaarheid van routes en de bereikbaarheid van het buitengebied. Daarnaast hebben we aandacht voor de toegankelijkheid van de openbare ruimte en de bereikbaarheid van voorzieningen voor verkeersdeelnemers met een beperking in welke vorm dan ook, zoals zij die gebruik maken van een rolstoel of rollator. We vinden het belangrijk dat iedereen in onze samenleving mobiel kan zijn. Er mag geen 'vervoersarmoede' optreden waardoor inwoners worden uitgesloten op het gebied van werk of sociale activiteiten.

Parkeren op eigen terrein heeft, wanneer fysiek mogelijk, de voorkeur. Met de realisatie van parkeerplaatsen op openbaar terrein wordt terughoudend omgegaan. Bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen of herinrichting van de openbare ruimte wordt beschouwd in hoeverre het aantal parkeerplaatsen voldoende is om te kunnen voorzien in de parkeerbehoefte om daarmee oog te hebben voor de parkeerdruk in de directe omgeving.

We houden als gemeente ook de doorstroming van het verkeer in de gaten. Op de doorgaande wegen in Duiven en Westervoort is het druk (intensiteiten zijn hoog). Bij de ontwikkeling van inbreidings- en uitbreidingslocaties voor bijvoorbeeld woningen en bedrijven hebben we aandacht voor de impact op de bereikbaarheid en de benodigde ruimte voor aanpassing of uitbreiding van de infrastructuur. We ontmoedigen doorgaand verkeer door gebruik te maken van 30km-zones. Daarbij hoort ook het beperken van regionaal sluipverkeer. Daartoe hebben we oog voor de relatie tussen de aanleg van de A15 en de lokale-regionale bereikbaarheid van de regio Arnhem Nijmegen met de auto en via de nieuwe snelfietsroute.

Voor de langere termijn volgen we de nationale plannen voor transitie naar duurzame mobiliteit. Het aantal elektrische personenauto's stijgt volgens het Klimaatakkoord van ongeveer 160.000 nu naar 1,9 miljoen in 2030. Het aantal elektrische personenauto's in bezit van inwoners in Duiven stijgt volgens eigen prognoses naar meer dan 6.000 in 2030, waarvan een deel laadbehoefte heeft in de openbare ruimte. In het tijdig opschalen van laadpunten in de openbare ruimte ligt een belangrijke rol voor de gemeente. Hiervoor stellen we, samen met de netbeheerder, exploitanten en inwoners, een integrale visie laadinfrastructuur op en een plaatsingsbeleid. Hiermee faciliteren we een slim, toegankelijk, dekkend en betaalbaar laadnetwerk. Voor zwaardere voertuigen is nog niet zeker welk alternatief (elektrisch, waterstof, etc.) de fossiele brandstoffen gaat vervangen. We zetten in op clustering van voorzieningen voor de duurzame mobiliteit. Op deze wijze behouden we een kwalitatieve, schone en gezonde leefomgeving.

Op de middellange termijn hebben we de volgende ambities en doelen:

- De verkeersveiligheid in woongebieden vergroten
- Verbeteren van loop- en fietsroutes, waar nodig uitbreiden van de fietsinfrastructuur
- Toegankelijkheid van de openbare ruimte en de bereikbaarheid van voorzieningen voor mensen met een beperking in welke vorm dan ook behouden en waar mogelijk versterken

- Doorgaand (sluip)verkeer ontmoedigen door 30km-zones in te stellen of de inrichting van bestaande 30km-zones te verbeteren
- Optimaliseren van de mobiliteitsketen door het verbeteren van de aansluitingen en nieuwe vervoersconcepten
- Zorgen voor voldoende laadvoorzieningen voor elektrisch vervoer en waterstofvoorziening voor wegtransport
- Versterken van OV-knooppunten, onder andere door aanvullende voorzieningen

Op de lange termijn na 2030 hebben we de volgende ambities en doelen:

- Bereikbaarheid integraal meenemen bij ontwikkelingen in de leefomgeving
- Alleen nieuwbouw als bereikbaarheid is gegarandeerd en past in de verduurzaming van de mobiliteit
- Infrastructuur aanpassen op verschillende (duurzame) modaliteiten

3.5 Klaar voor de toekomst

<KAART #14: VISIEKAART ONTWIKKELINGEN 2050>

Als gemeente staan we voor tal van uitdagingen. We moeten CO_2-uitstoot vergaand reduceren, ons aanpassen aan de gevolgen van klimaatverandering, er is een grondstoffentransitie nodig naar een circulaire economie en de biodiversiteit staat onder druk. Met andere woorden: we staan voor complexe opgaven die bij voorkeur integraal en in samenhang aangepakt moeten worden (zie kaart 14). In deze omgevingsvisie scharen wij ze onder het verbindende thema 'Klaar voor de toekomst'. Hieronder worden de afzonderlijke opgaven nader toegelicht.

3.5.1 Energietransitie

<KAART #15: VISIEKAART ENERGIE>

Onze inzet is dat de gemeente in 2050 energieneutraal is in aansluiting op regionaal en nationaal beleid en wetgeving (Klimaatakkoord/Klimaatwet). Dat vraagt enerzijds om vergaande energiebesparing waarbij op de doelstelling van 1,5% besparing per jaar wordt ingezet. Anderzijds is er meer opwek van duurzame (hernieuwbare) energie nodig, zoals het benutten van zo veel mogelijk dakoppervlak voor zonnepanelen. Daar ligt nog een aanzienlijke opgave, zeker op de bedrijventerreinen.

In deze opgave werken we samen in met de regio aan de Regionale Energiestrategie (RES) waarin zoekgebieden voor grootschalige opwek zijn aangewezen (zie kaart 15). De gemeenteraad van Duiven heeft hiervoor een 'lokaal aandeel' voor de concept-RES vastgesteld. Ook het opstellen van een regionale warmte-infrastructuur voor de gebouwde omgeving valt onder de RES. We stellen in 2021 een gemeentelijke transitievisie warmte op met een tijdpad tot 2030-2050 om planmatig toe te werken naar aardgasvrije wijken. De inzet is om het bestaande warmtenet uit te breiden. In aansluiting op de warmtevisie moeten op wijk- en buurtniveau warmte-uitvoeringsplannen worden opgesteld en deze krijgen een verplichte uitwerking in omgevingsplannen.

3.5.2 Klimaatadaptatie

<KAART OVERIG: VISIEKAART WATER>

Onze inzet is om van de nood een deugd te maken door klimaatproblemen op het gebied van droogte, hitte(stress) en wateroverlast te voorkomen. Deze opgave noemen we klimaatadaptatie. Daarbij werken de gemeenten Duiven, Westervoort en Zevenaar intensief samen met het Waterschap Rijn en IJssel. Wij volgen de systematiek van het DPRA, het landelijke Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie. Eerste stap was het uitvoeren van een zg. stresstest waarin kwetsbaarheden in beeld zijn gebracht. Daarna is in 2020 een risicodialoog gevoerd met experts en met de samenleving. De uitkomsten van deze dialoog maken onderdeel uit van de strategische kaders

die voorjaar 2021 aan de raad zijn voorgelegd. Voorbeeld van deze kaders is het benutten de (bergings-) capaciteiten van het natuurlijk bodemsysteem en het watersysteem. De strategie wordt vervolgens concreter uitgewerkt in een uitvoeringsprogramma.

Rivierklimaatpark IJsselpoort

In het Rivierklimaatpark IJsselpoort werkt de gemeente Duiven, samen met andere overheden en met inbreng van inwoners, belangenvertegenwoordigers, agrariërs, andere ondernemers en Natuurmonumenten, aan een robuuste en klimaatbestendige inrichting van de IJssel en de uiterwaarden van Arnhem tot Giesbeek. Met dit plan worden de gevolgen van de klimaatverandering voor langere tijd het hoofd geboden.

De IJssel krijgt de noodzakelijke extra ruimte én we werken meteen aan meer biodiversiteit, agrariërs in het gebied krijgen meer toekomstperspectief door natuurinclusieve landbouw, er is ruimte voor bedrijvigheid en we geven recreatie een impuls. Het biedt ook mogelijkheden voor het opwekken van duurzame energie in de toekomst. Zo dragen we bij aan de klimaatdoelen: verminderen van broeikasgassen om onze planeet leefbaar te houden.

In oktober 2020 hebben alle samenwerkende partijen ingestemd met dit plan. De gemeenteraden hebben hiervoor de intergemeentelijke structuurvisie Rivierklimaatpark IJsselpoort vastgesteld (ga naar rivierklimaatpark.nl).

3.5.3 Circulariteit

We moeten onze ambitie voor de omslag naar een circulaire economie nog bepalen. Dat doen we met de 'roadmap circulariteit'. Tegelijkertijd wordt op concreet niveau gewerkt aan circulaire pilots rondom bijvoorbeeld de inkoop van meubilair, de aanbesteding van de openbare verlichting en het boom- en sportveld-onderhoud. Ook binnen de sector grond, weg- en waterbouw zien we kansen voor circulair aanbesteden.

In ons gemeentelijk grondstoffenplan volgen we de doelstellingen van het landelijk Afvalbeheerplan. Verder wordt de ingezette koers op preventie, scheiding en hergebruik geïntensiveerd.

3.5.4 Biodiversiteit

Onze inzet is om de waarde van biodiversiteit te behouden en te versterken. Daarvoor is het nodig om uit te dragen welke functies het vervult voor milieu, luchtkwaliteit, waterberging, voedselproductie, gezondheid, sociale activering, recreatie en beeldkwaliteit. Er moet meer natuur-inclusief gewerkt en ontwikkeld worden. Meer en robuustere natuur in de dorpen, de bedrijventerreinen en buiten de woonkernen vraagt om extra gemeentelijke aandacht, inzet en middelen en in gezamenlijkheid met bedrijven, instellingen en bewoners. Waar mogelijk wordt aangesloten bij initiatieven uit de samenleving. In de visiekaart ontwikkelingen (kaart 10) staan suggesties voor het koppelen van biodiversiteit aan gebiedsontwikkeling. De ambities vragen om uitwerking in een actieplan.

3.5.5 Bodem en ondergrond

Ontwikkelingen (zoals de toename van woningen, bedrijfsruimten en kantoren, infrastructuur, energieopwekking en -opslag, water en recreatie) vragen ruimte, zowel boven- als ondergronds. Voor een groot aantal maatschappelijke opgaven in stedelijk en landelijk gebied wordt een beroep gedaan op de ondergrond of moet rekening worden gehouden met de mogelijkheden en beperkingen van de ondergrond. Boven- en ondergrond moeten daarom in samenhang worden bezien. De benoemde ontwikkelingen vragen daarbij om een zorgvuldig beheer, en zo nodig bescherming, van de bodem en ondergrond.

Gezien integrale ruimtelijke ordening steeds belangrijker wordt, dienen er in relatie tot bodem en ondergrond verschillende disciplines bij projecten betrokken te zijn. Daarnaast moeten beheer en uitvoering van de openbare ruimte veel meer met het beleid van het fysiek domein verbonden worden. Kansen en risico's in de ondergrond worden zo eerder benut en/of gesignaleerd en betrokken worden bij de plan- of beleidsvorming.

Basisregistratie Ondergrond (BRO)

Met alle opgaven die oplossingen zoeken in de ondergrond, waar het al heel druk is, spelen betrouwbare ondergrondgegevens een steeds belangrijkere rol. Daarom is er een Basisregistratie Ondergrond (BRO). De BRO staat niet op zichzelf, maar maakt deel uit van het stelsel basisregistraties.

De Wet Bro bepaalt dat bestuursorganen verplicht zijn om gegevens over de ondergrond aan te leveren wanneer deze zijn ontstaan door zelf uitgevoerde onderzoeken of onderzoeken die in opdracht van een overheid zijn uitgevoerd. Daarbij zijn overheden ook verplicht om de gegevens te gebruiken. Als een bestuursorgaan vermoedt dat een gegeven ontbreekt of niet juist is, dan is het verplicht dat te melden bij de beheerder van de BRO. Als een bronhouder vervolgens de melding ontvangt dat een gegeven ontbreekt of niet juist is, dan moeten zij deze melding controleren en indien nodig aanpassen. Daarnaast kan iedereen een terugmelding doen op de BRO. Ook dan is de bronhouder verplicht deze melding te onderzoeken in geval van gerede twijfel en indien nodig de gegevens aan te passen.

De ontwikkelingen staan niet stil. De basisregistraties zijn op zichzelf nu al nuttige en veelgebruikte instrumenten voor tal van processen binnen en buiten de overheid. Het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties heeft het initiatief genomen om voor de geobasisregistraties (BAG, BRT, BGT, BRK en ook de BRO) verschillende ontwikkelingen op dit gebied gecombineerd op te pakken. Dit gebeurt onder de naam Doorontwikkeling in Samenhang (DiS-GEO).

De BRO is op 1 januari 2018 in werking getreden, maar wordt op dit moment nog geïmplementeerd in de gemeente Duiven. Verwacht wordt dat deze achterstand eind 2021 volledig is ingelopen.

NOVI

Wij volgen de uitgangspunten die in de Nationale Omgevingsvisie (NOVI) worden beschreven. In de NOVI wordt benadrukt dat een draagkrachtige bodem en een goed functionerend bodemwatersysteem zowel voor het stedelijk als het landelijk gebied van belang is, mede met het oog op het verminderen van de bodemdaling. Denk aan de zomer van 2018, die extreem droog was en waarbij de waterstanden in de Rijn en de IJssel historisch laag waren. Door de lage grondwaterstanden is op sommige plaatsen de deklaag van klei drooggevallen, waardoor de klei is gaan inklinken (krimpen). Ook tijdens de extreem droge jaren 1994 en 2006 zagen we schade door verzakking. Met het oog op klimaatverandering is het aannemelijk dat we in de toekomst vaker met extreem droge perioden te maken krijgen. Met andere woorden: de NOVI stelt terecht dat draagkracht van de bodem en de waterhuishouding belangrijke aandachtspunten zijn.

In de openbare ruimte zijn nu al een groot aantal ondergrondse kabel- en leidingnetten aanwezig. Naast de netten die door de gemeente worden beheerd, zoals riolering, is er sprake van ondergrondse infrastructuur die in beheer is van derden. Denk aan netbeheerders zoals het drinkwaterbedrijf en telecom. Vanwege bovengenoemde ontwikkelingen wordt de intensiteit van het gebruik van de ondergrond en het aantal gebruiksfuncties van de ondergrond steeds groter en ontstaat een almaar groter wordende druk op de beperkt beschikbare ruimte c.q. op de bodemkwaliteit. Daarnaast hebben werkzaamheden in de ondergrond meestal effect op de bovengrondse gebruiksfuncties van de openbare ruimte, zoals verkeerscirculatie, bereikbaarheid van gebouwen en groen. Dit is

de reden dat bij bijvoorbeeld projecten vooraf een zogenaamde klic-melding plaatsvindt. Door deze meldingen krijgen initiatiefnemers zicht op wat er in de ondergrond ligt en waar zij rekening moeten houden. De regelgeving is onder andere verwerkt in de Telecommunicatiewet en is meegenomen in de door het college en gemeenteraad vastgestelde Algemene Verordening Ondergrondse Infrastructuur (AVOI).

In de verdere programmering wordt altijd de dimensie van de ondergrond meegenomen als het om projecten van de gemeente gaat, zoals dit ook wettelijk is vastgelegd in de Wet Bro. De milieuhygiënische kwaliteit van de bodem is ook een aspect dat dient te worden meegenomen, in het kader van de Wet bodembescherming (Wbb). Overwogen zal worden of er een apart programma "Ondergrond, bodem en waterkwaliteit" opgezet wordt om te waarborgen dat de kwaliteit van de bodem en waterhuishouding voldoende in beeld is en er sprake is van een evenwichtige belangenafweging tussen de verschillende, bestaande en nieuwe, gebruiksfuncties in de ondergrond.

Op de middellange termijn hebben we de volgende ambities en doelen:

- Bijdragen aan de RES (energie- en warmtetransitie)
- Biodiversiteit versterken
- Grondstoffen hergebruiken
- Water als kwaliteit inzetten
- Duurzaamheid als uitgangspunt hanteren in beleidsuitwerking en uitvoering

Op de lange termijn na 2030 hebben we de volgende ambities en doelen:

- Periodieke herijking van de RES
- Klimaatadaptatie en klimaatbestendig en waterrobuust ontwikkelen
- Natuur-inclusief werken en ontwikkelen
- Ruimte voor waterberging creëren

<KAART #10: VISIEKAART KANSEN VOOR INTEGRALE ONTWIKKELING>

4. Van visie naar uitvoering

De omgevingsvisie anticipeert op invoering van de nieuwe Omgevingswet en is een samenhangende visie met strategische hoofdkeuzes op beleidsniveau over de fysieke leefomgeving. Deze visievorming wordt gezien als **beleidsontwikkeling** en is de start van een doorlopend proces. Zodra de visie is vastgelegd kan de gemeente onderdelen concreter maken en stevig juridisch vastleggen door middel van **beleidsdoorwerking**. Daarmee kunnen ook andere overheden worden gebonden om mee te werken aan de realisatie van het beleid. Dat kan bijvoorbeeld door eisen vast te leggen in omgevingswaarden of door een programma vast te stellen. De **uitvoering** vindt plaats door de initiatiefnemers van activiteiten en projecten: burgers, bedrijven of overheden die iets willen ontwikkelen.

Met toezicht en handhaving ziet de overheid vervolgens toe op naleving van de algemene regels en vergunningvoorschriften. De keuze voor de instrumenten bepaalt de monitoring en het soort **terugkoppeling**.

4.1 Vertaling in programma's

Het vervolg op de omgevingsvisie (beleidsdoorwerking) is het schrijven van programma's die zorgen voor de vertaling van de omgevingsvisie naar uitvoering. Het programma is één van de zes kerninstrumenten binnen de beleidscyclus van de Omgevingswet. Het betreft, evenals de omgevingsvisie, een beleidsdocument dat flexibel van aard is en kan worden toegepast in de verschillende fases van de beleidscyclus.

De te schrijven programma's zullen voortborduren op de vijf thema's uit deze omgevingsvisie. Vanuit de ambities en doelen wordt een programma vormgegeven. Het gaat hierbij veelal om nieuw of veranderend (bestaand) beleid. Belangrijk is om te kijken naar alle thema's en de ambities die worden bepaald. Hieruit zal, op basis van prioritering, een uitvoeringsprogramma worden geschreven. Dit uitvoeringsprogramma is de basis om programma's op (sub)thema niveau te schrijven.

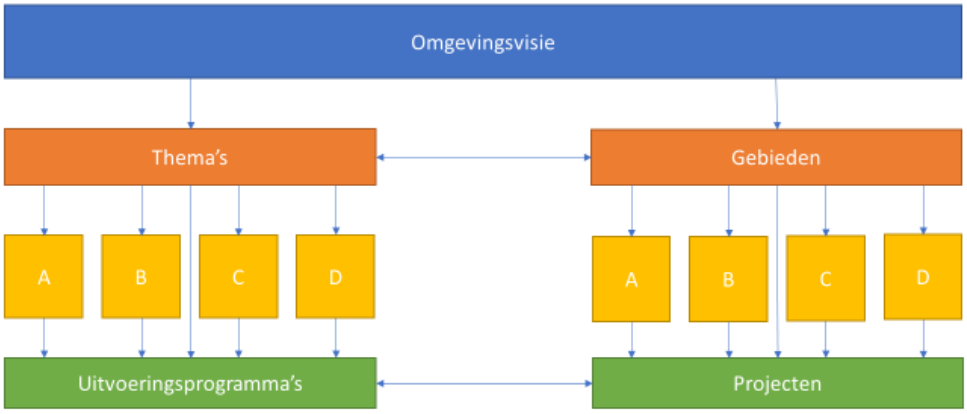

Figuur 4. Van visie naar uitvoering op basis van thema's en gebieden

De omgevingsvisie kent een lange doorlooptijd, terwijl het programma bedoeld is om inzichtelijk te maken hoe we kunnen komen tot uitvoering, gelet op benodigde middelen en weggezet in een duidelijk tijdspad.

Programma's onder de omgevingsvisie

De programma's borduren, zoals gezegd, voort op de vijf thema's uit deze omgevingsvisie. Daartoe is vooraf, voor al het bestaand beleid, beoordeeld of het verlaten, vastgehouden, versterkt of vernieuwd dient te worden. Daarnaast is gekeken hoe de ambities uit deze omgevingsvisie, geconcretiseerd kunnen worden in doelstellingen.

De programma's zijn zelfbindend en beogen zo te garanderen dat de gewenste kwaliteit van de fysieke leefomgeving daadwerkelijk wordt bereikt. Daarbij maken we een onderscheid tussen drie soorten programma's:

- Voor **omgevingswaarden** uit het gemeentelijke omgevingsplan dient een verplicht programma te worden opgesteld indien gestelde omgevingswaarden worden overschreden;
- Een **programmatische aanpak** voor samenhangende activiteiten en maatregelen in een gebied waar omgevingswaarden of andere doelstellingen voor de fysieke leefomgeving onder druk staan;
- Een **vrijwillig programma** voor het gemeentelijk rioleringsprogramma, multi-sectoraal beleid, gebiedsgericht beleid of een combinatie van het voorgaande.

Proces

Na het vaststellen van de ambities en doelen uit de omgevingsvisie kan worden gestart met enkele prioritaire programma's. In overleg met de gemeenteraad zal worden bepaald welke thema's en programma's prioriteit krijgen. Immers,, door beperkingen in capaciteit en middelen kunnen we niet met alles tegelijk beginnen. In het vierde kwartaal van 2021 wordt een uitvoeringsprogramma voor de programma's Omgevingswet gepresenteerd aan het college en de gemeenteraad. Het uitvoeringsprogramma is een eerste stap om te komen tot uitvoeringsdocumenten om ambities, doelen en uitgangspunten te vertalen naar de praktijk. Hierin zal onder andere een afwegingskader worden gepresenteerd om prioritering mogelijk te maken.

4.2 Monitoring en herijking van de omgevingsvisie

De gemeenteraad wordt jaarlijks en waar nodig vaker geïnformeerd over de vorderingen bij de uitvoering van dit programma. We ontwikkelen daartoe een eenvoudig monitoringsysteem waarmee de voortgang van de realisatie van de ambities inzichtelijk gemaakt kan worden. Een voorstel hiervoor is onderdeel van het uitvoeringsprogramma van de programma's Omgevingswet.

4.3 Financiën

Uitvoering van de ambities vraagt om extra middelen. Voor een belangrijk deel zijn deze middelen gekoppeld aan reeds lopende trajecten (zoals de Woondeal). Maar ook binnen de eigen begroting zal aanvullend ruimte moeten worden gereserveerd. In het uitvoeringsprogramma wordt aangegeven hoe de financiën onderdeel worden van de programma's Omgevingswet.

Kostenverhaal en financiële bijdragen uit particuliere ruimtelijke projecten

Onder de huidige Wet ruimtelijke ontwikkelingen is het mogelijk om het kostenverhaal te regelen en financiële bijdragen te vragen uit particuliere projecten ten faveure van bestedingsdoeleinden voor sociale huisvesting,

infrastructuur, groen, e.d. Deze mogelijkheid is inhoudelijk verankerd in de nog geldende Structuurvisie 2015, maar zodra de nieuwe Omgevingswet van kracht wordt vervalt de huidige regeling.

De Omgevingswet biedt een geheel nieuw instrumentarium voor zowel privaat- als publiekrechtelijk afdwingbare financiële bijdragen. Het wetgevingsproces over de inhoud en vorm van dit nieuwe instrumentarium loopt op het moment van schrijven nog (februari 2021). Door het momenteel demissionaire Kabinet is op 8 januari 2021 een ontwerp-algemene maatregel van bestuur aan de Tweede Kamer aangeboden betreffende publiekrechtelijk afdwingbare financiële bijdragen in het kader van de zogenoemde voorhangprocedure.

Nadat dit wetgevingsproces is afgerond, kan in het kader van de omgevingsvisie (of eventueel in een programma) worden toegespitst op de invulling van een privaat- en publiekrechtelijk afdwingbaar kostenverhaal en financiële bijdragen bij gebiedsontwikkelingen.

4.4 Participatie in de uitvoering van deze visie

In het proces van de uitvoering van de visie in (uitvoerings)programma's sluiten we aan bij de eisen die vanuit de Omgevingswet gelden voor het onderdeel participatie. Hiervoor zal in ieder geval een soortgelijk traject worden gevolgd als voor het opstellen van de Omgevingsvisie, waarbij inwoners, organisaties, ondernemers en andere partijen en belanghebbenden in het voortraject worden betrokken.

De gemeente gaat voor nu een onderdeel specifiek voor de implementatie van deze wetgeving opstellen. Hierin wordt ingegaan op onder andere de verplichte kennisgeving en motivatieplicht voor de gemeente bij de diverse instrumenten en is er aandacht voor aanvraagvereiste participatie voor een initiatiefnemer bij de Omgevingsvergunning, waar het gaat om buitenplanse omgevingsplanactiviteiten. Op deze manier wordt aan de (minimaal noodzakelijke) verplichting voldaan.

Wetgeving op het gebied van participatie

Waarom participatie bij (uitvoerings)programma's?

Participatie moet ertoe leiden dat maatregelen beter uitvoerbaar zijn. Daarom verkent het bevoegd gezag (in dit geval de gemeente) in een participatietraject welke maatregelen mogelijk zijn, wat de voor- en nadelen ervan zijn en hoe maatregelen worden gewogen en gekozen. Het is goed om de rol van de gemeente bij de uitvoering van de maatregelen onder de loep te nemen. Daarnaast is het belangrijk duidelijk te stellen wat er wordt verwacht van burgers, ondernemers, maatschappelijke organisaties en andere bestuursorganen. Werkvormen voor het bedenken van strategieën zijn hierbij een handig hulpmiddel.

Motiveringsplicht

Bij het maken van een programma moet de gemeente aangeven hoe burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties en andere bestuursorganen bij de voorbereiding betrokken zijn. En wat de resultaten hiervan zijn. En de gemeenten geeft aan hoe ze invulling geeft aan haar eigen participatiebeleid. Deze motiveringsplicht is geregeld in artikel 10.8 van het Omgevingsbesluit. De gemeente neemt de motivering op in het vaststellingsbesluit van het programma.

Participatiebeleid

Voor de inwerkingtreding van de Omgevingswet (verwachting: 1 januari 2022) is het verplicht voor gemeenten participatiebeleid te hebben. Hierin zal aandacht worden besteed aan de visie op participatie en de uitgangspunten die daarvoor gelden. Bijvoorbeeld over de toegankelijkheid, de representativiteit, de betrokkenheid van(onder)vertegenwoordigde groepen, de eigen rol en hoe het resultaat wordt meegewogen in het uiteindelijke plan. Op deze manier is voor alle betrokkenen inzichtelijk hoe zij kunnen meedenken en meedoen.

Tevens wordt te zijner tijd aansluiting gezocht bij de nieuwe Participatieverordening. Dit betekent dat de huidige Inspraakverordening wordt verbreed door hierin aandacht te geven aan de manier waarop de gemeente inwoners bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid gaat betrekken. De verordening heeft alleen betrekking op de juridisch regels. De gemeente besluit zelf hoe ze dit per beleidsfase vormgeeft.

Bijlage A: Kaarten

<BASISKAART TOPOGRAFIE>

<BASISKAART WIJK- EN DORPSINDELING>

<BASISKAART ENERGIE EN KLIMAAT>

<BASISKAART MILIEU>

<BASISKAART INTEGRAAL>

<VISIEKAART INTEGRAAL>

<BASISKAART LANDSCHAP>

Bijlage B: Gerelateerde beleidsdocumenten

B.1 Nieuw beleid

Op het moment van schrijven is de gemeente bezig met het ontwikkelen van een plan voor Integraal Beheer Openbare Ruimte (IBOR). De ambities van andere beleidsterreinen worden in dit document vertaald naar een ambitie voor beheer en onderhoud. Per deelgebied worden kwaliteitskeuzes gemaakt en wordt inzichtelijk wat de financiële gevolgen zijn van deze keuzes. Deze kwaliteitskeuzes vormen vervolgens het uitgangspunt voor de beheerplannen of voor een integrale beheerplan. Hierbij wordt gewerkt met een gebiedsgerichte aanpak. Dit betekent dat groot onderhoud gezamenlijk wordt aangepakt en alle onderdelen in de openbare ruimte waar mogelijk in één keer worden meegenomen (wegen, riolering, groen, etc.). Het IBOR heeft grote raakvlakken met de doelen en ambities die zijn opgenomen in de Omgevingsvisie. Uiterlijk in 2029 zal het IBOR deel uit maken dan wel zijn opgenomen in het Omgevingsplan (een van de 6 kerninstrumenten van de Omgevingswet).

Colofon

Uitgave

Gemeente Duiven

Koning Willem-Alexanderplein 1

6921 ES

Duiven

Datum

23 maart 2021

Redactie en projectleiding

Berenschot

Kaartmateriaal

SAB

Kaart 1 - Hotspots omgevingsvisie Duiven

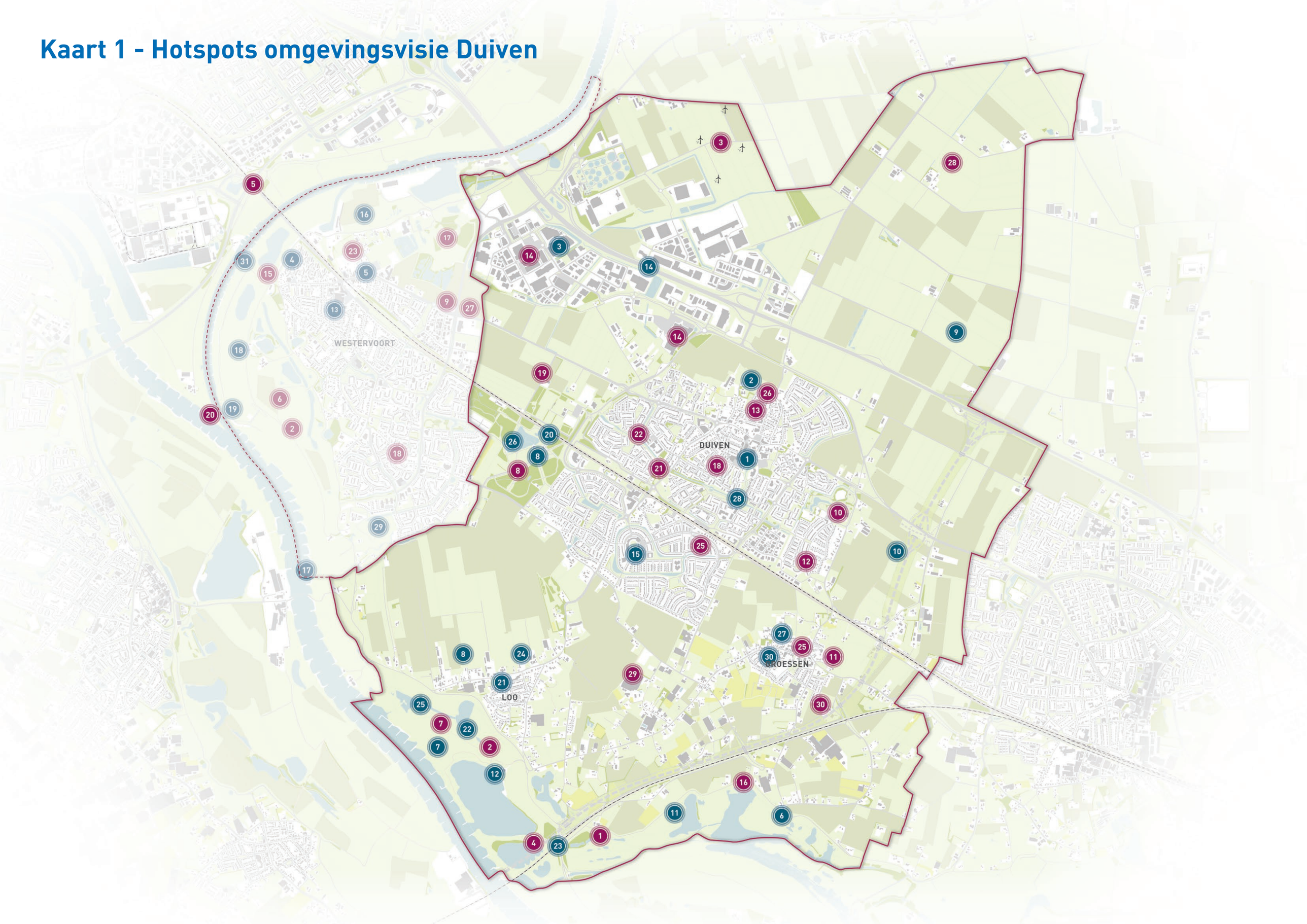

Kaart 1 - Toelichting hotspots

Dit maakt Duiven uniek!

1. Centrum Duiven historische uitstraling met fijne terrassen
2. Cultuur historische waarden De Ploen, oude structuur, bomen, bebouwing
3. Ikea
6. Verdronken dorp Leuffen
7. Loowaard
8. Looveld
9. Duivense Broek
10. Groessensche Weide
11. Buitengebied Groessen
12. Loowaard: recreatie en natuur
14. Bedrijventerrein
15. Groeikernen
20. Horsterpark, multifunctioneel, zowel voor Duiven als Westervoort
21. Dorpsplein Loo: mooiste plein van Duiven en Westervoort
22. Loowaard: prachtig natuurgebied
23. A15 brug: rampzalig en onvoorstelbaar
24. Doorkijkjes in het groene veld vanaf Husselarijstraat & Loostraat
25. Loowaard, mooi natuurgebied en een ader van de plastic soup
26. Horsterpark geweldig! Natuur, samen komen, prachtig
27. Groessense weide, kans op woningontwikkeling
28. Droo – Pad: mooi stukje Duiven
30. Dorpstraat Groessen e.o. fraai oud dorpslint, veel historische bebouwing (kerk, pastorie, horeca, winkels), tweede lijn bebouwing met bedrijfsmatige functie

Dit maakt Westervoort uniek!

4. Mosterdhof
5. De Verzameling
13. Huis met gedicht
16. Kans verbinding uiterwaarden naar binnenland (maken haven, cultuur, geschiedenis, ontstaan gebied)
17. Pontje (oversteekbaarheid / gebied)
18. Honds Broekse Pleij: hardloop-, wandel-, fietsgebied
19. Splitsing Rijn en IJssel. Uniek vergezicht, veel beweging (boten), hoog water
29. De Schans: zichtbaar maken cultuurhistorie (realisatie wandelgebied > toerisme, recreatie)
31. Oude Veerdam, operation Quick Anger leidde tot de bevrijding van Arnhem in WOII

Mijn persoonlijke hotspots in Duiven...

1. Groen / natuur moet behouden blijven, recreëren in rust
2. Idem, met natuur, landschap en cultuur historische waarden (Havezate)
3. Windpark
4. Lekker struinen in de natuur! Rust, ruimte, stilte
7. Loowaard: prachtige natuur en historie (o.a. Romeinen)
8. Horsterpark: uniek gebied. Mix recreatie, sociaal domein, natuur etc.
10. Tennisvelden
11. Rinoceros
12. Hunneschansallee
13. De "eenzame" wipkip
14. Een bedrijventerrein met de bedrijven is om trots op te zijn als gemeente (werkgelegenheid, regionale functie en zelfs bussen uit Duitsland naar Intratuin)
16. Tankwal (gemeentelijk monument!?!)
18. Gezondheid en veiligheid als doelen in de visie daar waar mensen wonen en werken
19. Horsterhof: Biologische boerderij, voorbeeld circulaire landbouw
21. Prachtig groengebied, grenzend aan woongebied
22. Groen (en blauw) hart van Duiven-West
24. Woongebied met winkels in de buurt en dichtbij het Horsterpark (niet aangeduid op kaart)
25. Groessense weide, kans op woningontwikkeling
27. Huis Hamerden: combi cultuurhistorie, herbestemming, nieuwbouw, duurzaamheid, zonneveld
28. Duivense Broek: uniek, open gebied
29. Glastuinbouwlocatie buitengebied
30. Huis Rijswijk: belangrijk monument, historische havezate, van belang om bij de aanleg van de A15 rekening te houden met het gebouw en omgeving, niet alleen bedreiging maar ook een kans

Mijn persoonlijke hotspots in Westervoort...

2. Groen / natuur moet behouden blijven, recreëren in rust. Idem, met natuur, landschap en cultuur historische waarden (Havezate)
5. Fort Westervoort
6. Pleij: laat de Pleij zoals hij is
9. Hugo's: gezellig, lekker eten
15. Uiterwaarden
17. De "Bult" als begin voor vééél meer natuur in deze gemeenten!
18. Gezondheid en veiligheid als doelen in de visie daar waar mensen wonen en werken
20. Splitsing Rijn en IJssel: uitzicht, beweging boten, bomen met bankjes, uitnodigend
23. Ontwikkeling gebied als park en hoogwaardig wonen, sportvelden verplaatsen
27. Huis Hamerden: combi cultuurhistorie, herbestemming, nieuwbouw, duurzaamheid, zonneveld

Het eerste wat ik vertel over Duiven en Westervoort is...

- Bedrijventerrein met IKEA
- 't Windpark
- A15
- Strooibeleid / Gladheidsbestrijding
- Ruim opgezette wijken, met ruimte voor groei, tuinen, openbaar groen
- Nieuwgraaf, Intratuin, centrum, A15, uiterwaarden!
- Een groene gemeente tussen rivieren, Horsterpark
- Dat ze daar nieuwe natuur ontwikkelen en hopelijk uitbreiden voor gezond leven
- Horsterpark, tussen Duiven en Westervoort
- Ligging aan rivieren
- A15 ramp
- Aanpak op zwerfafval
- In gesprek blijft de gemeente met de inwoners
- Nieuwgraaf: commerciële hotspot van Oost-Gelderland!
- Veel relatief onbekende plekjes (De Schans, Loo kern, Groessen) (cultuurhistorie waardevol)

Kaart 2 - basiskaart landschaps- en natuurontwikkeling Duiven

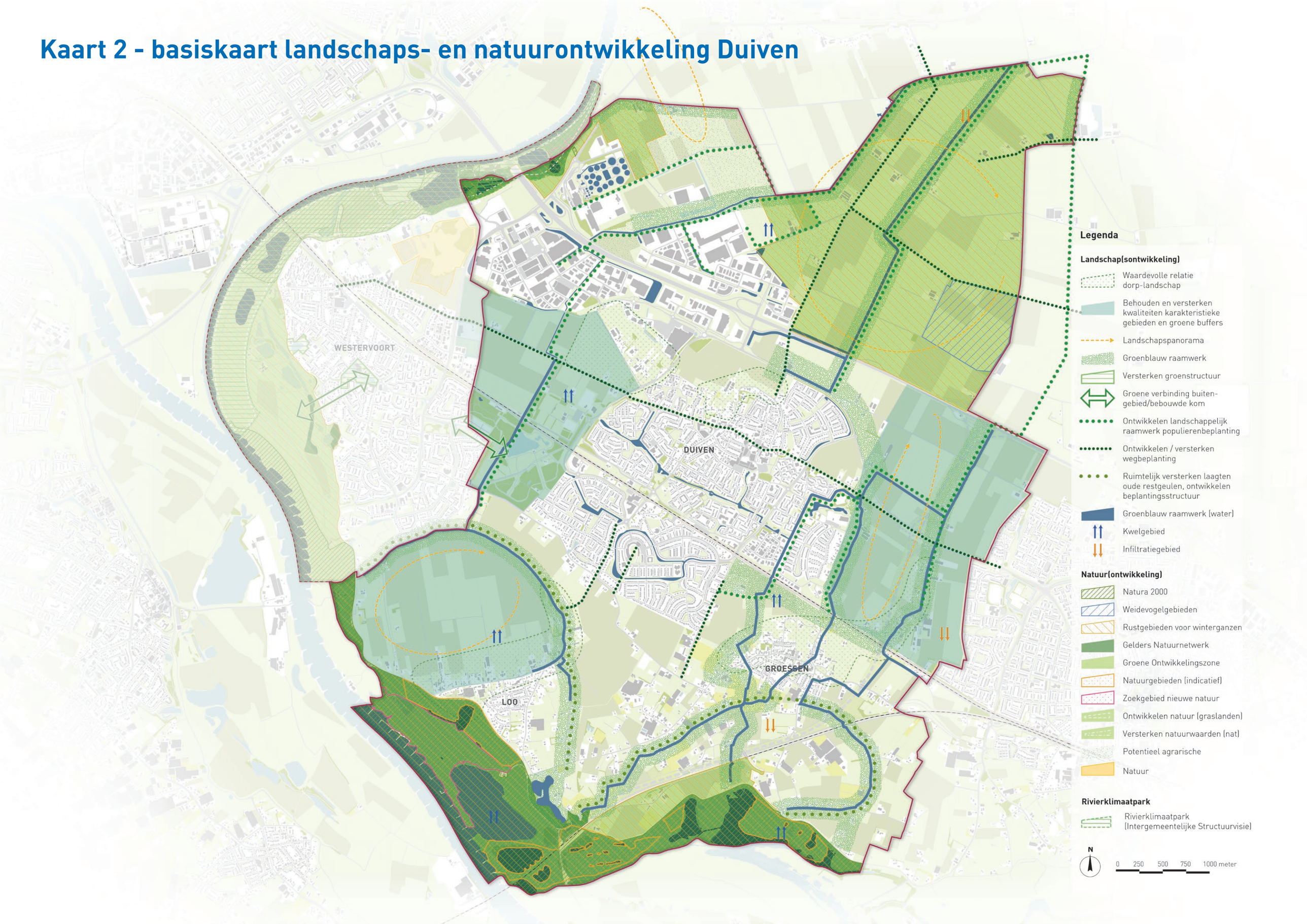

Kaart 3 - basiskaart landschapstypen en -structuren Duiven

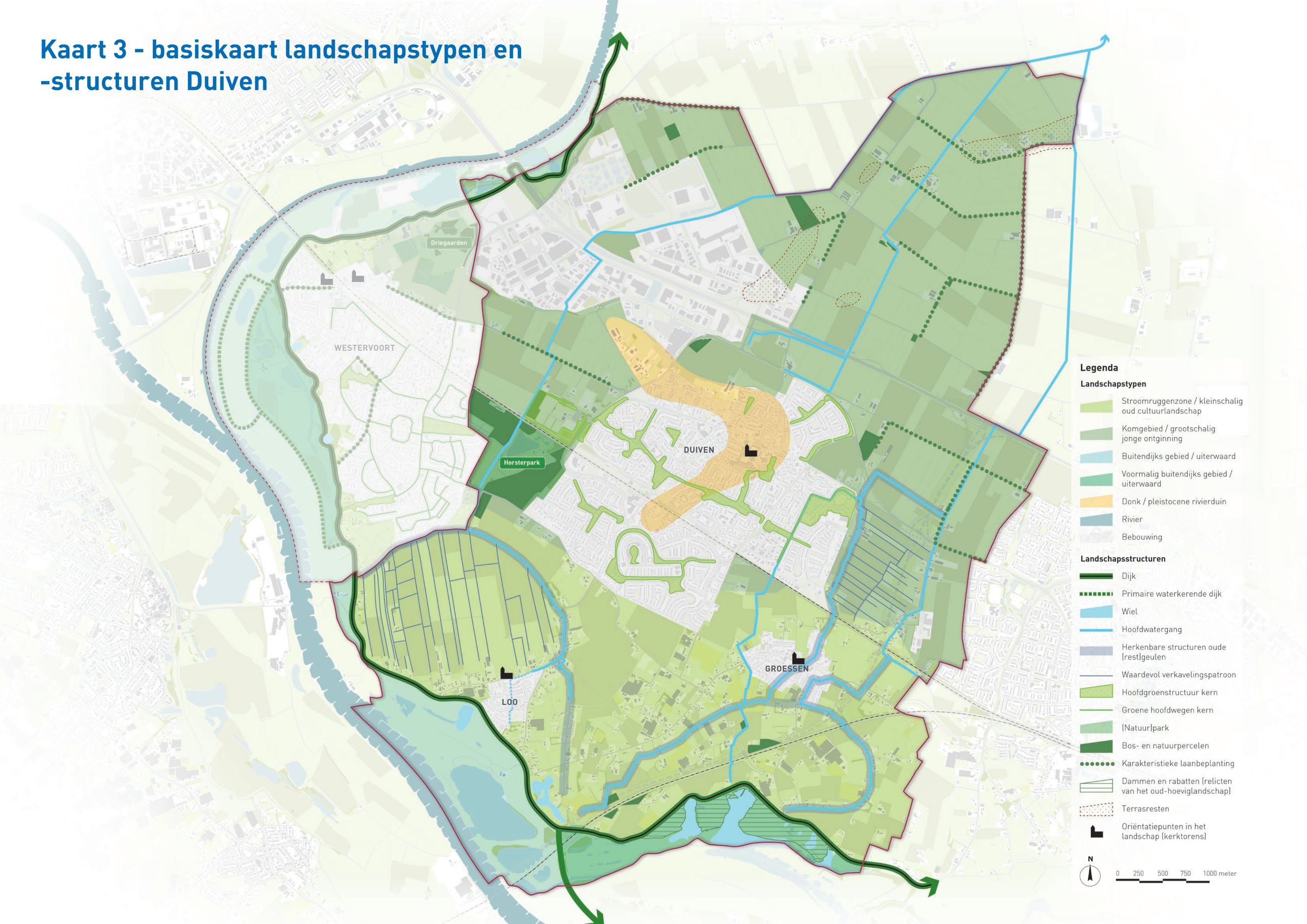

Kaart 4 - basiskaart voorzieningen Duiven

Kaart 5 - basiskaart wonen Duiven

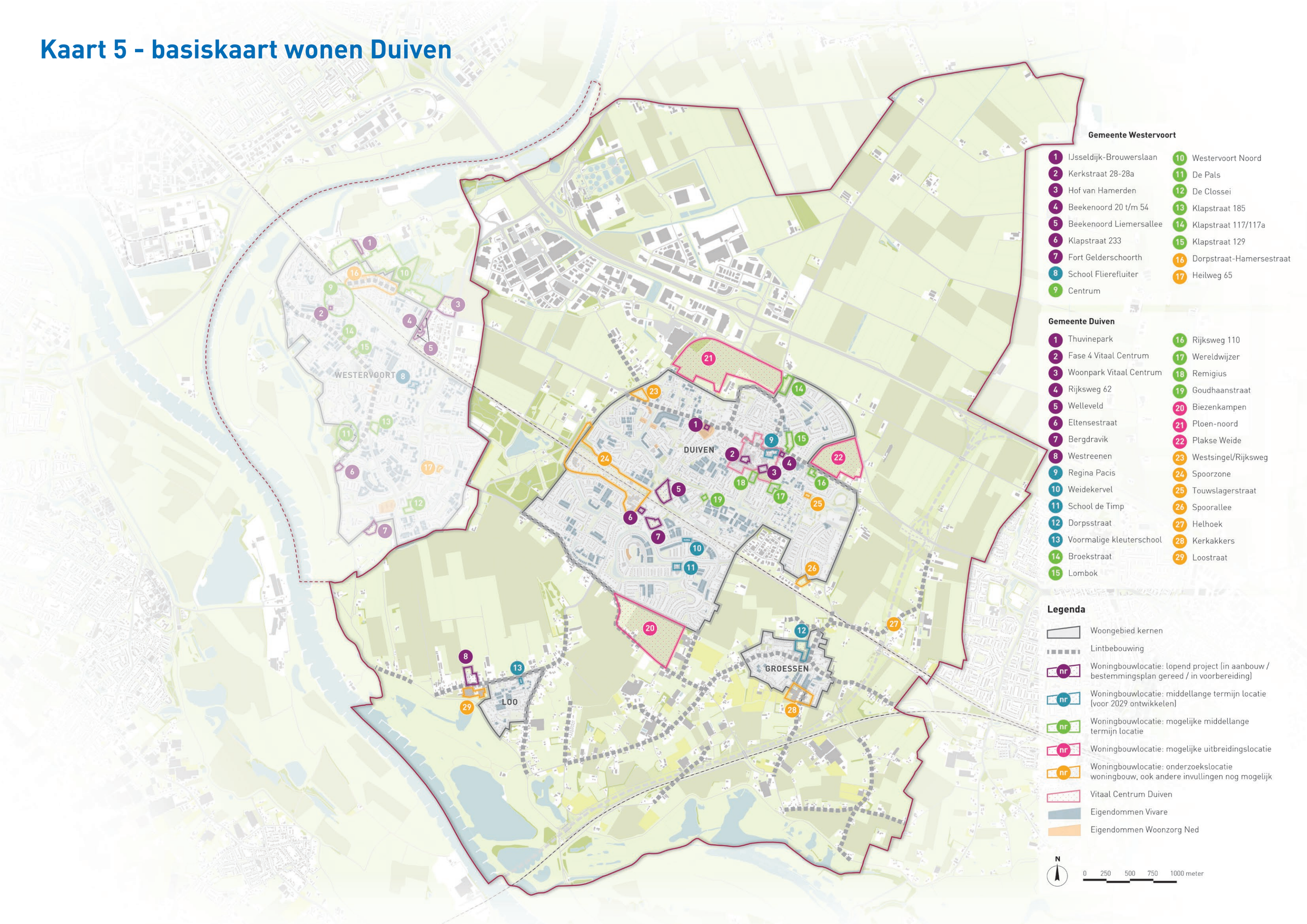

Kaart 6 - basiskaart cultuurhistorie Duiven

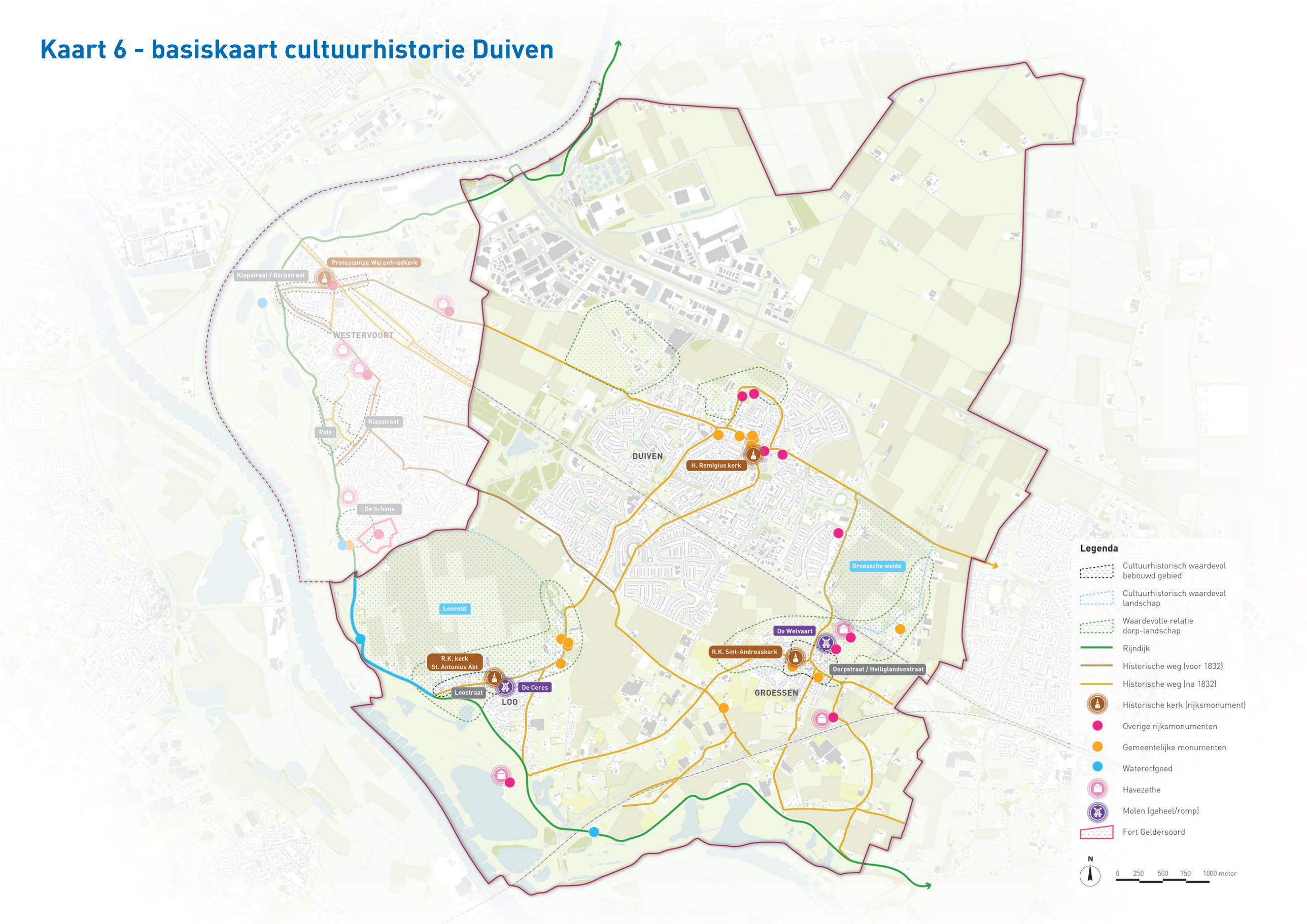

Kaart 7 - basiskaart netwerken en infrastructuur Duiven

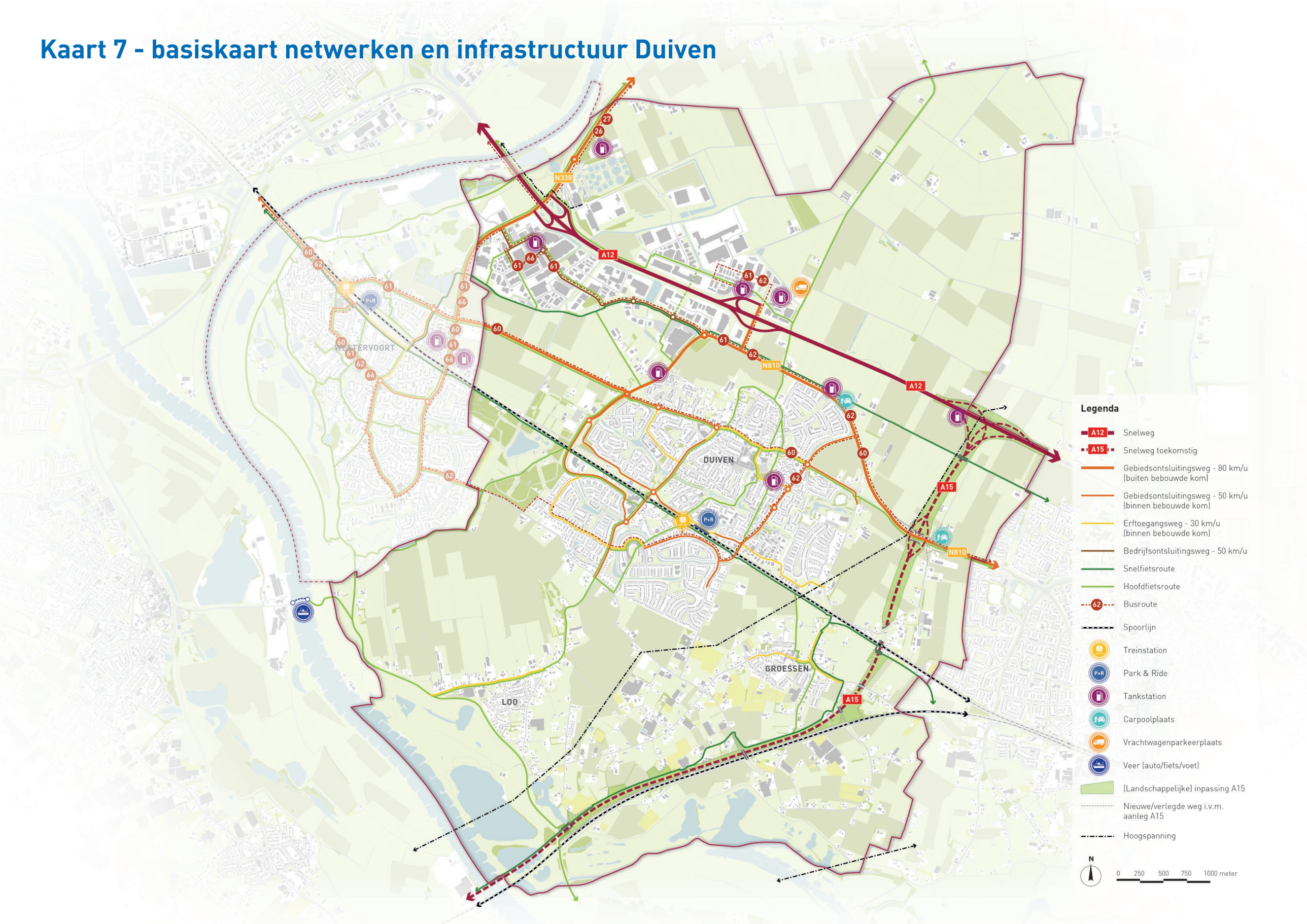

Kaart 8 - basiskaart werken Duiven

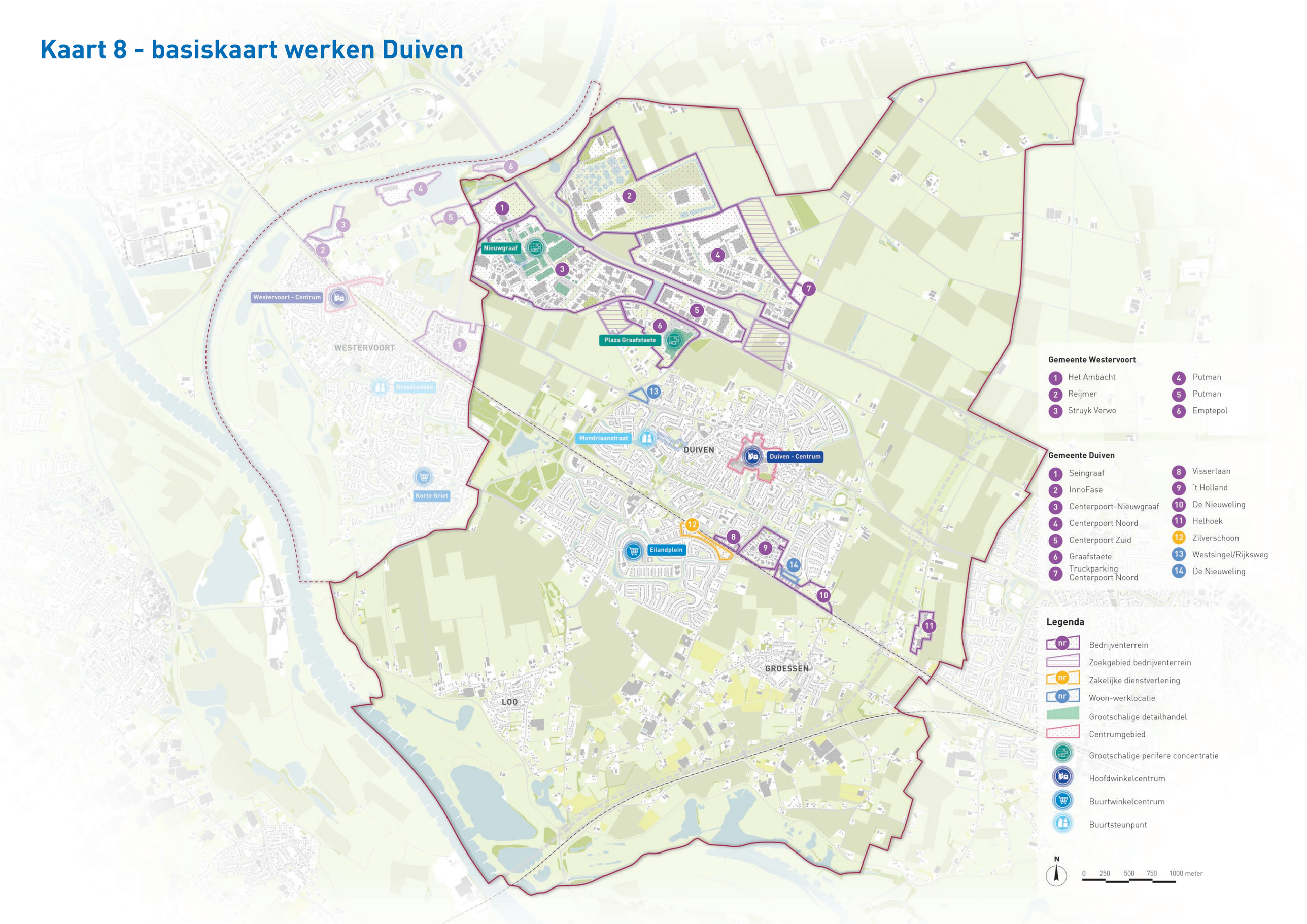

Kaart 9 visiekaart Duiven-Westervoort in de regio

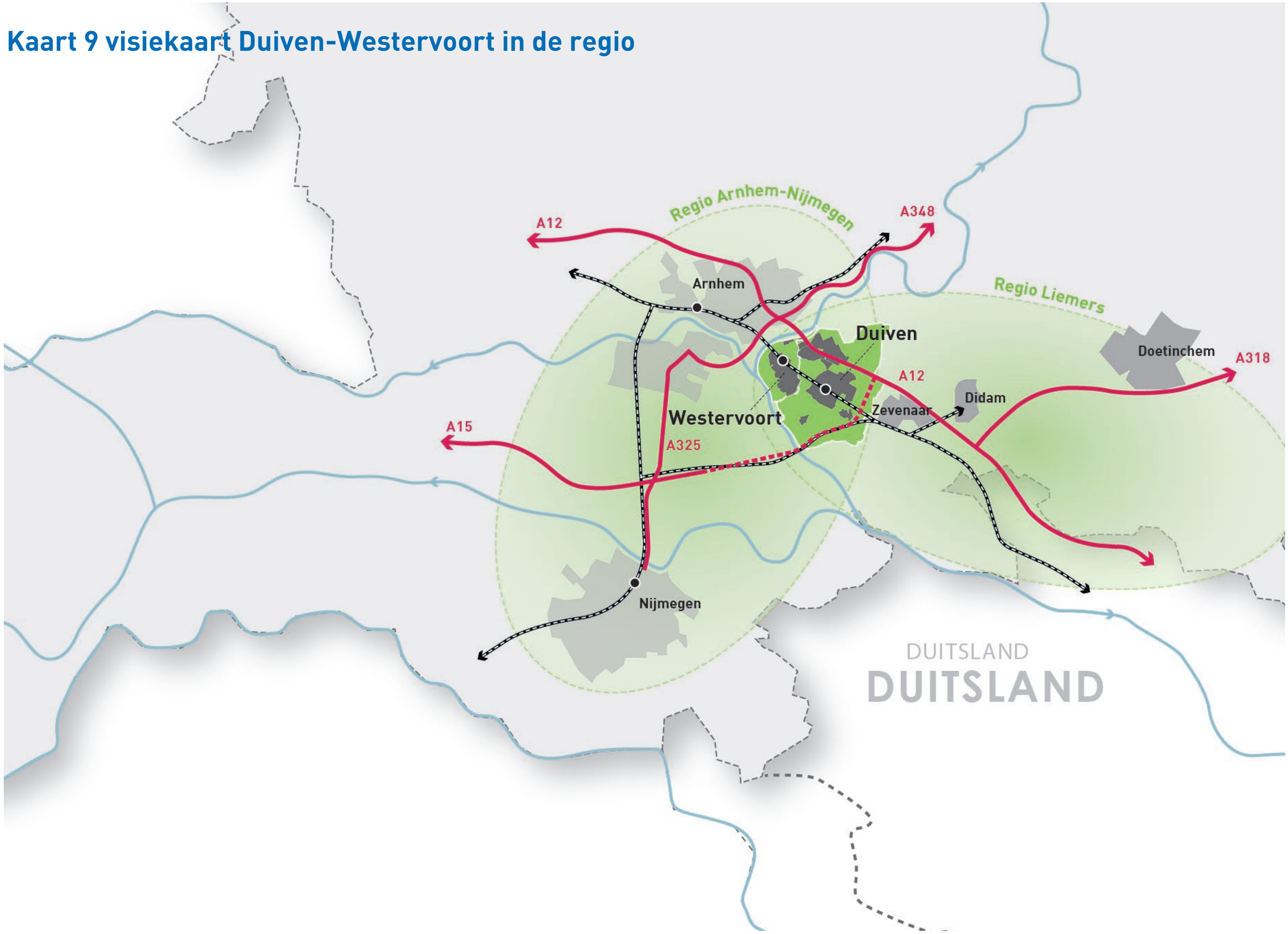

Kaart 10 - visiekaart kansen voor integrale ontwikkeling Duiven

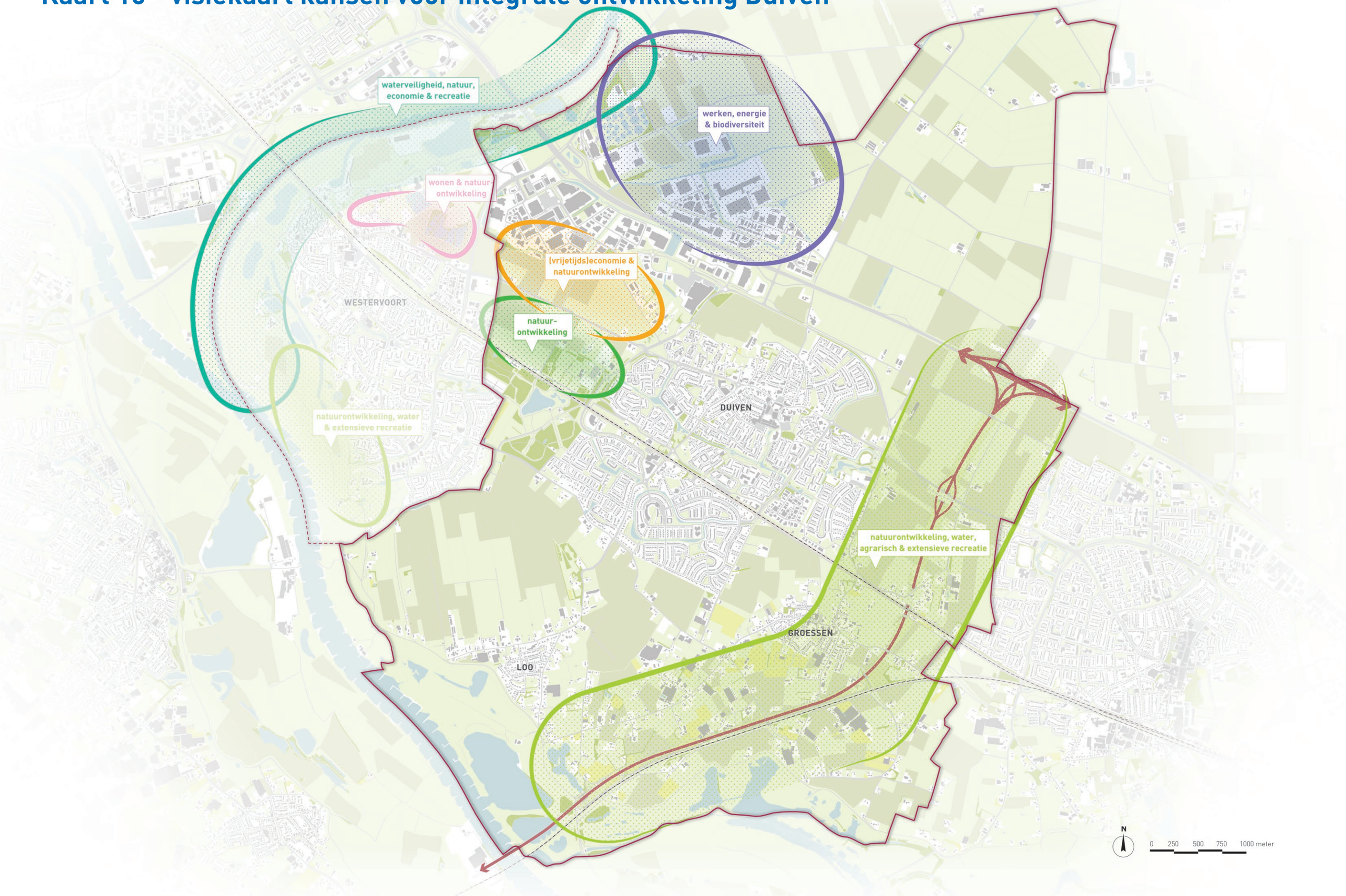

Kaart 11 - visiekaart wonen en werken Duiven

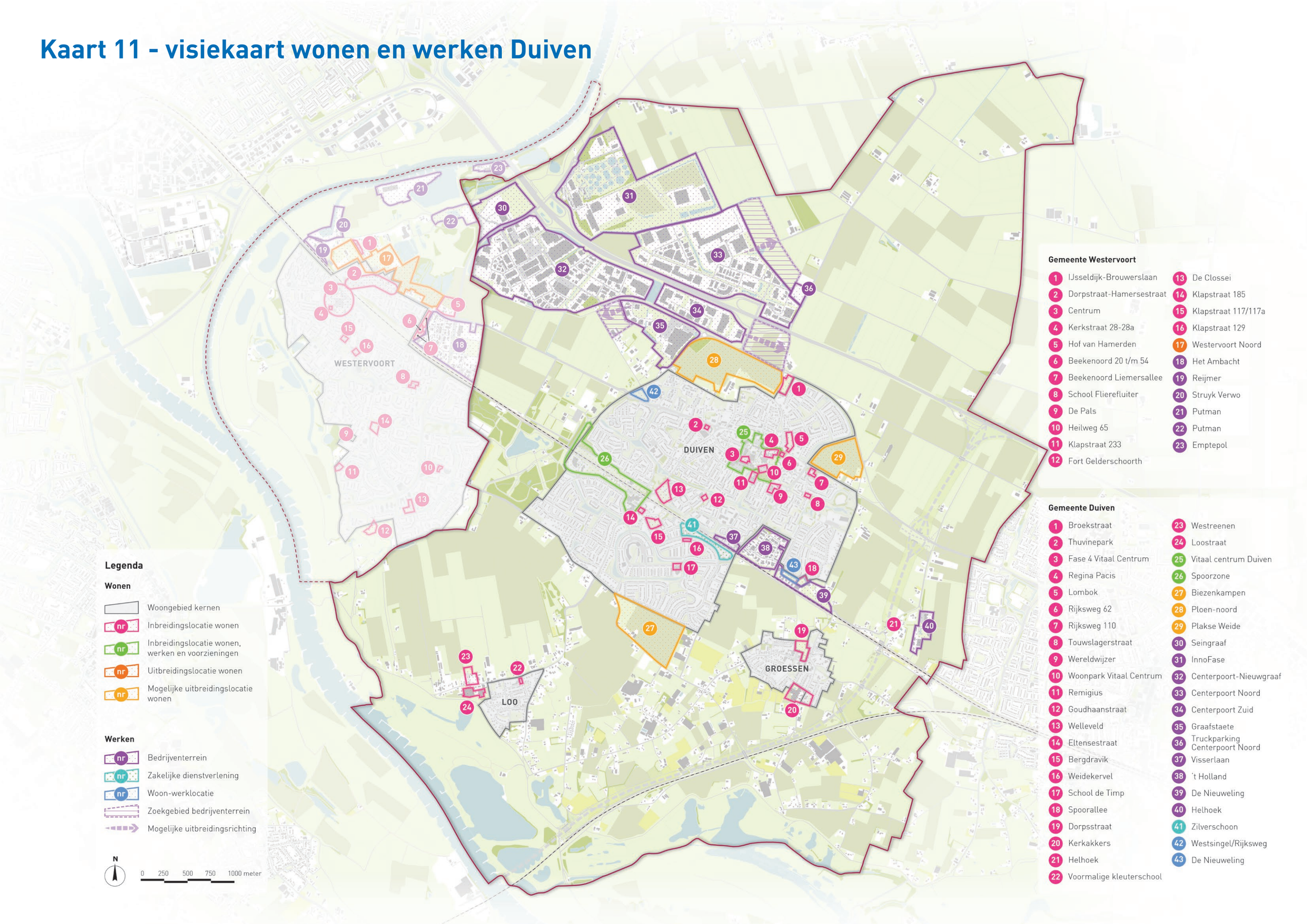

Kaart 12 - visiekaart waarden erfgoed, landschap en cultuur Duiven

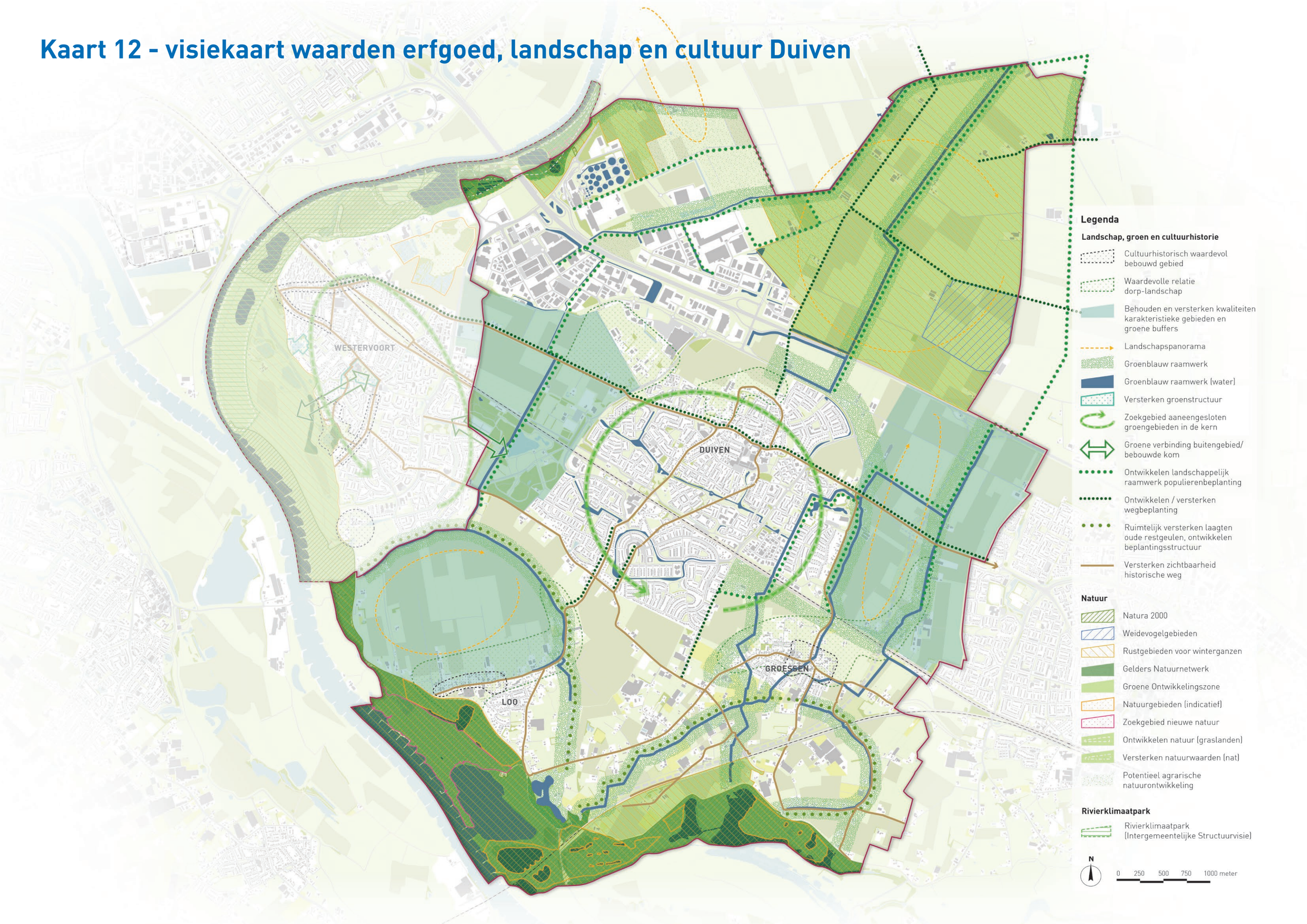

Kaart 13 - visiekaart mobiliteit en infrastructuur Duiven

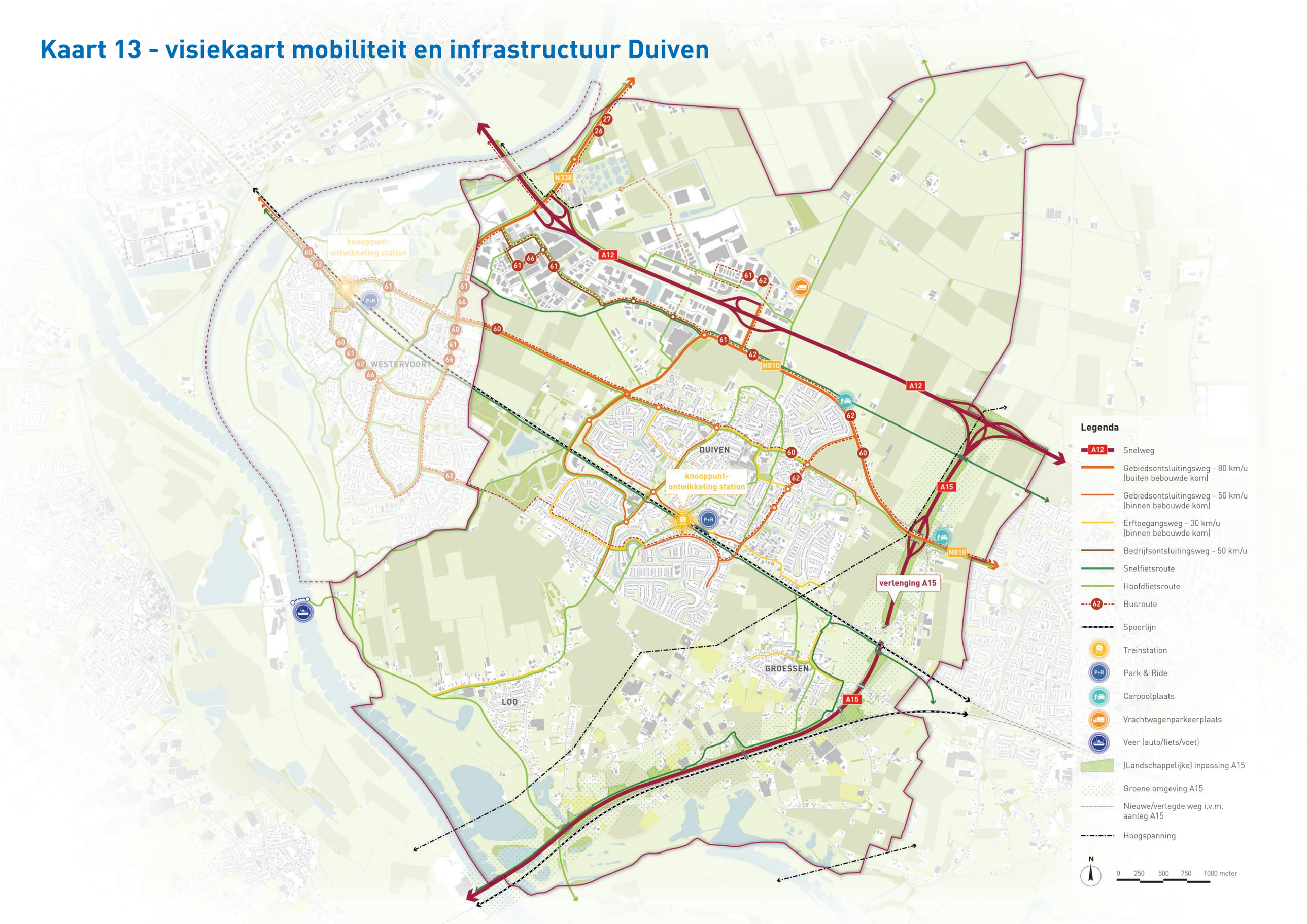

Kaart 14 - visiekaart ontwikkelingen 2050

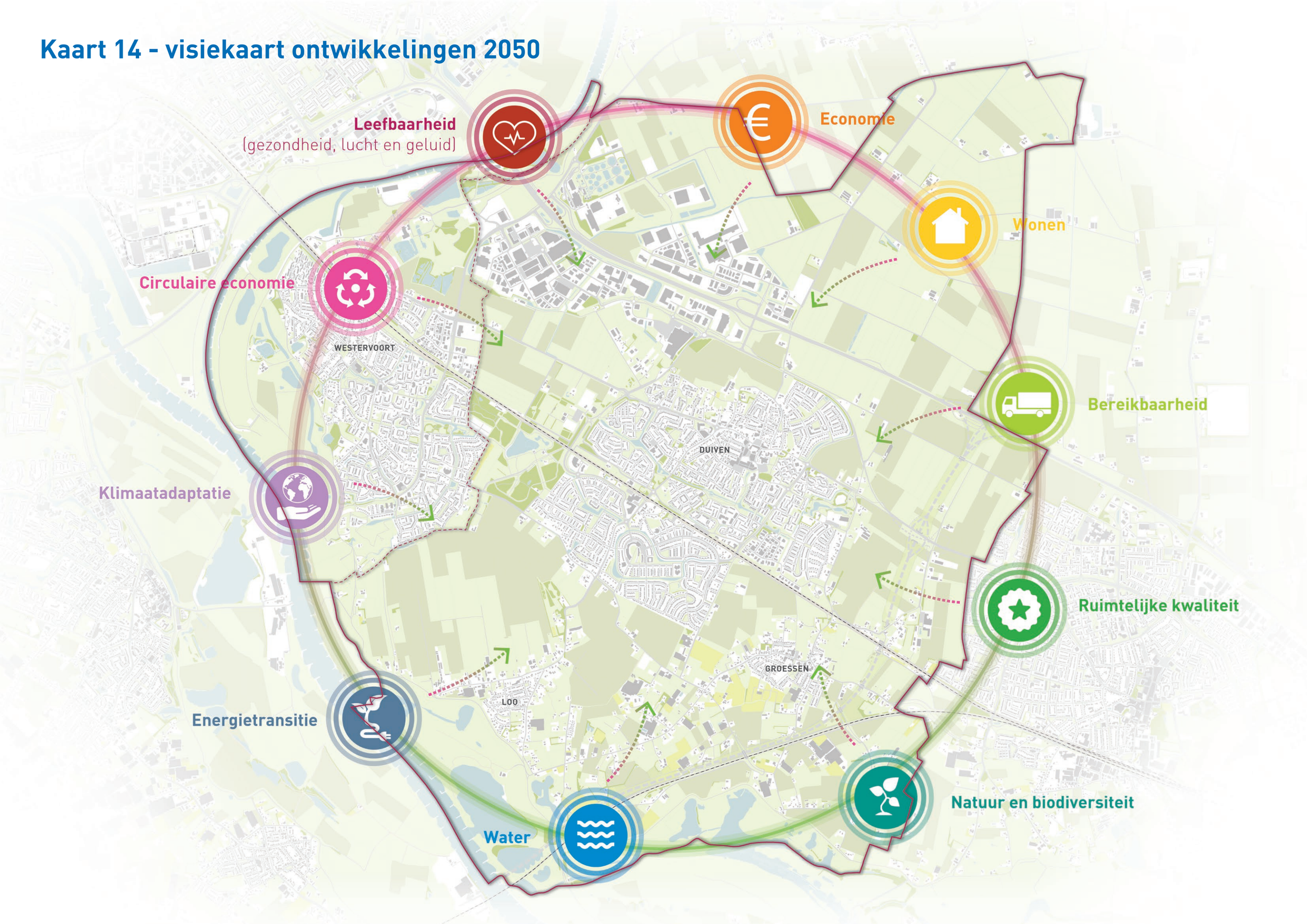

Kaart 15 - visiekaart energie Duiven

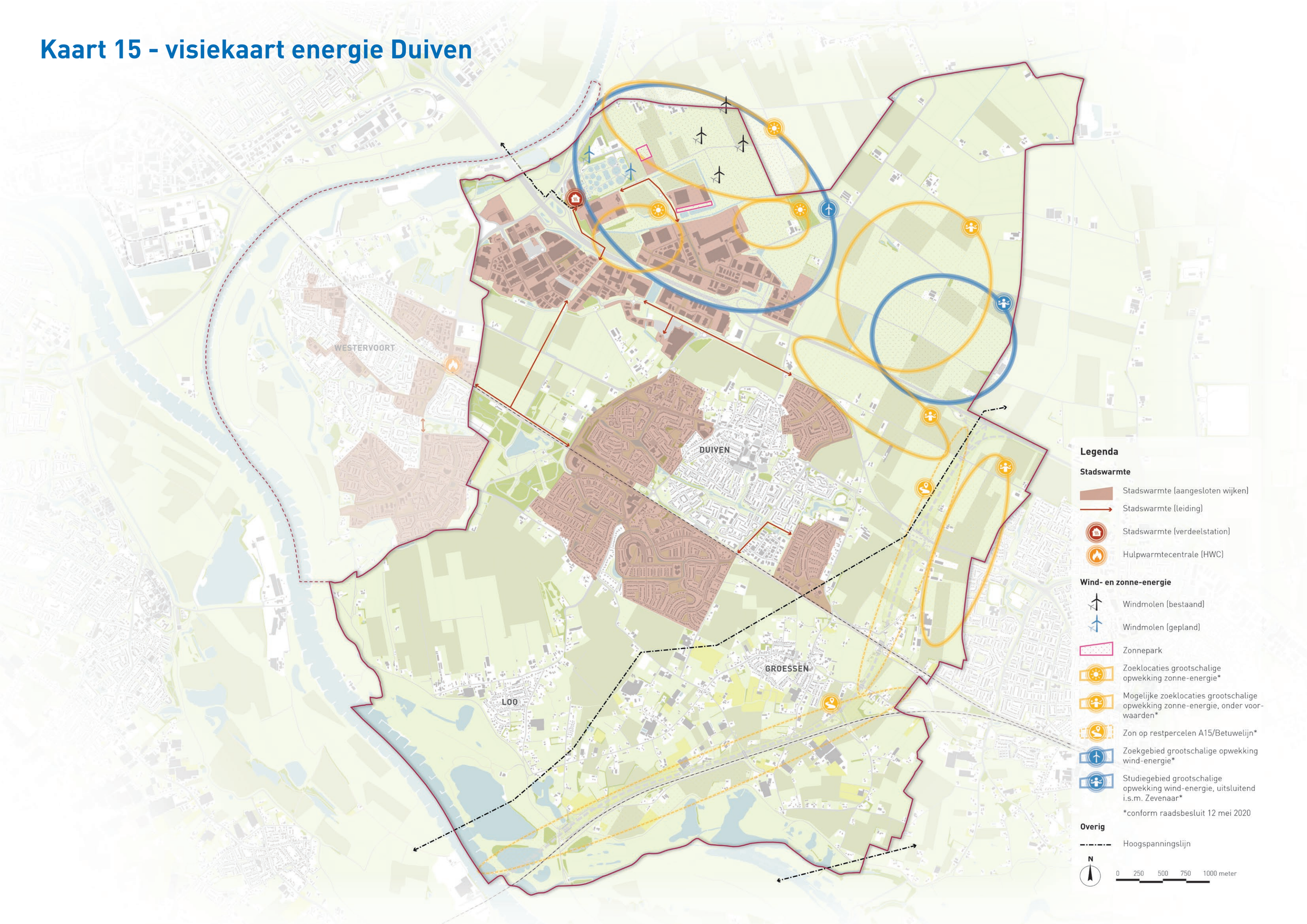

Overige kaarten: basiskaart topografie Duiven

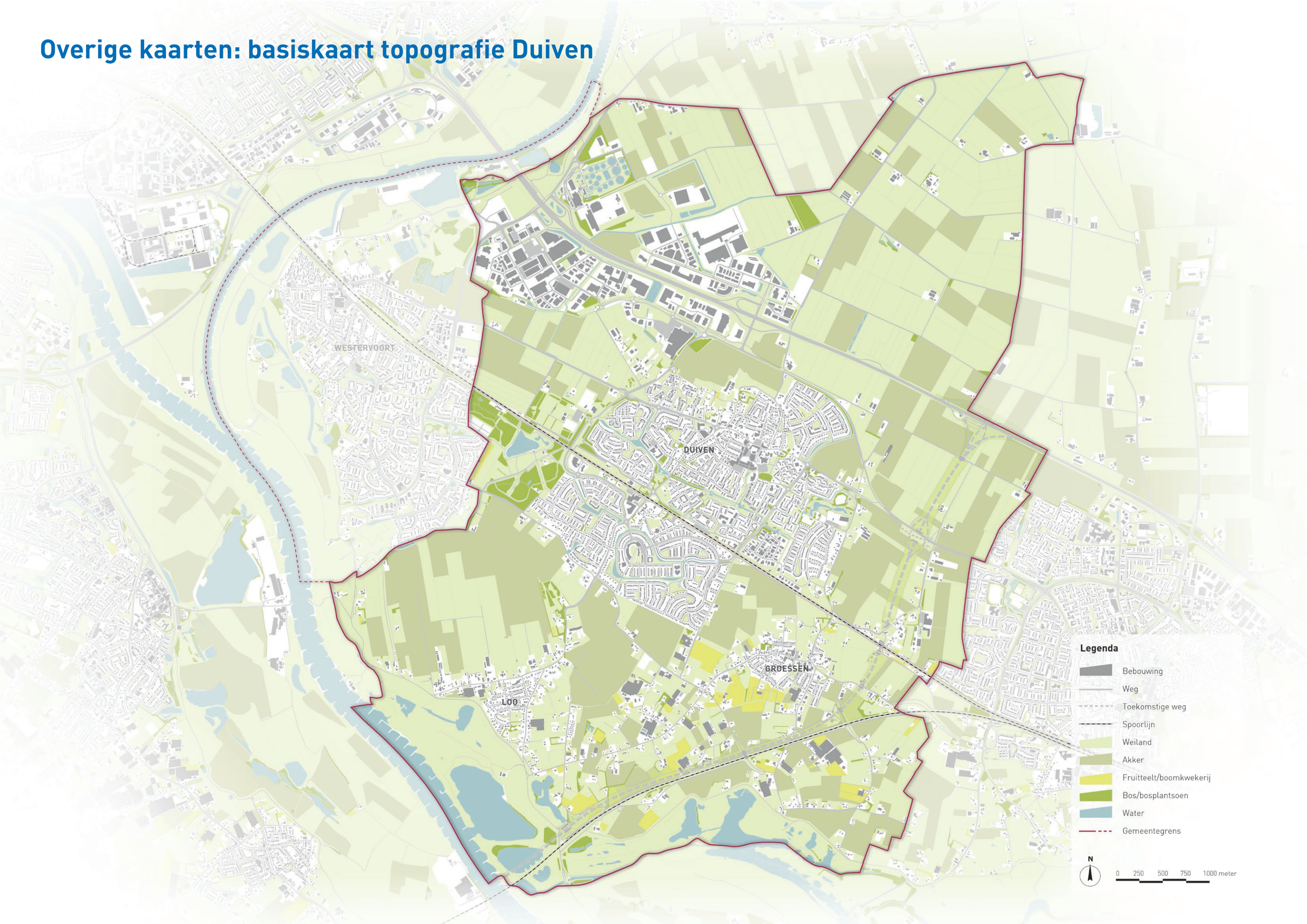

Overige kaarten: wijk- en dorpsindeling Duiven

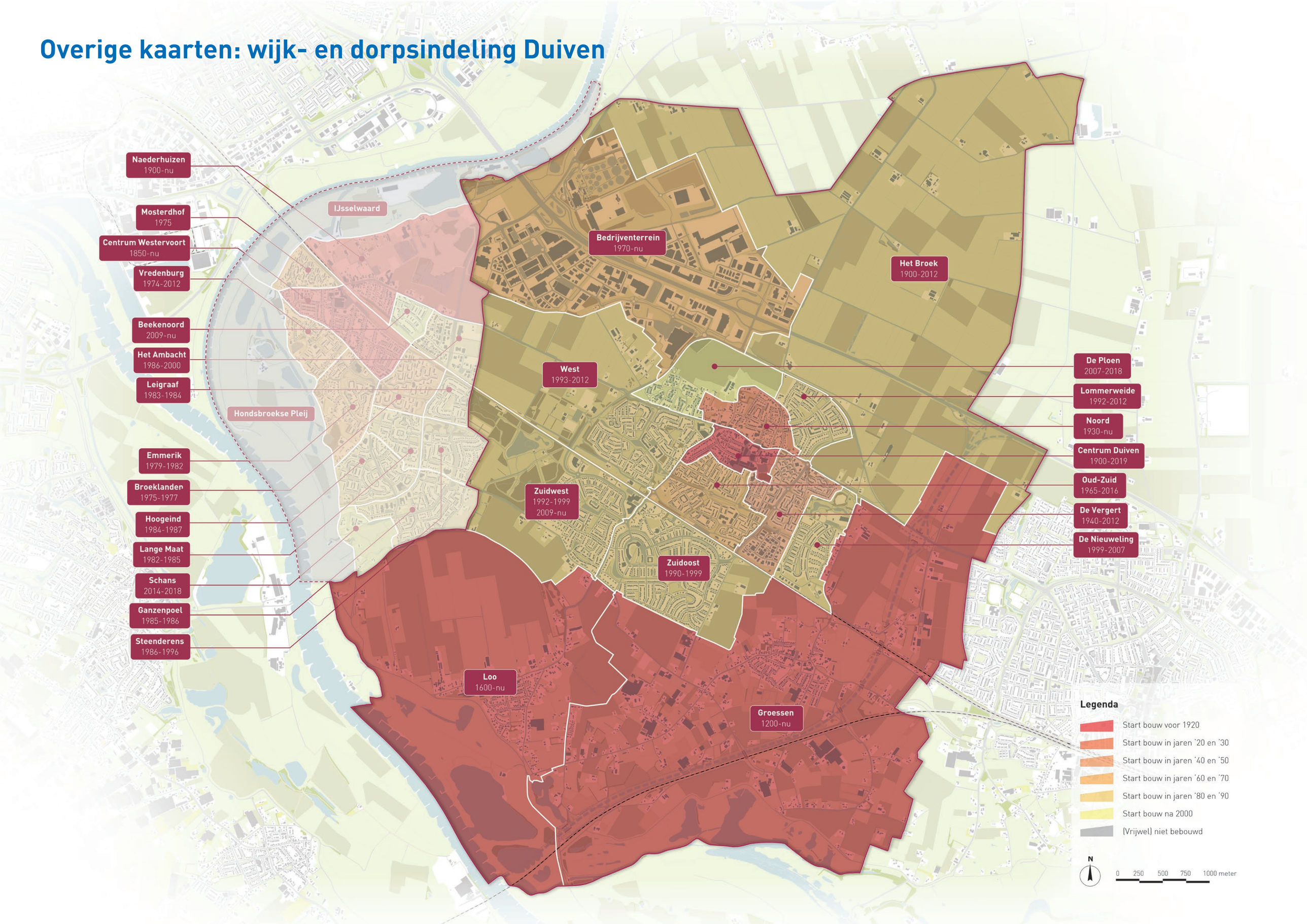

Overige kaarten: basiskaart energie en klimaat Duiven

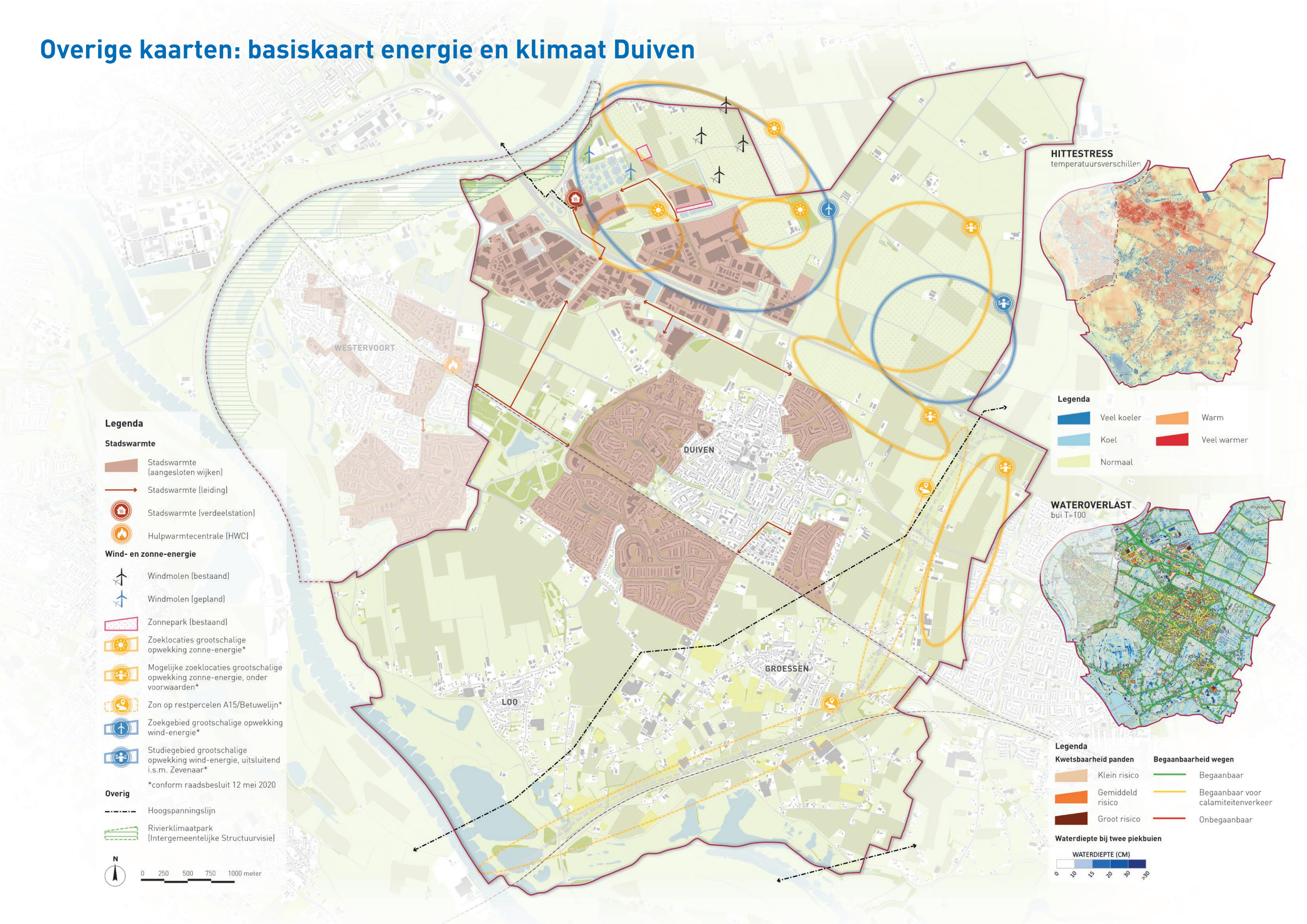

Overige kaarten: basiskaart milieu Duiven

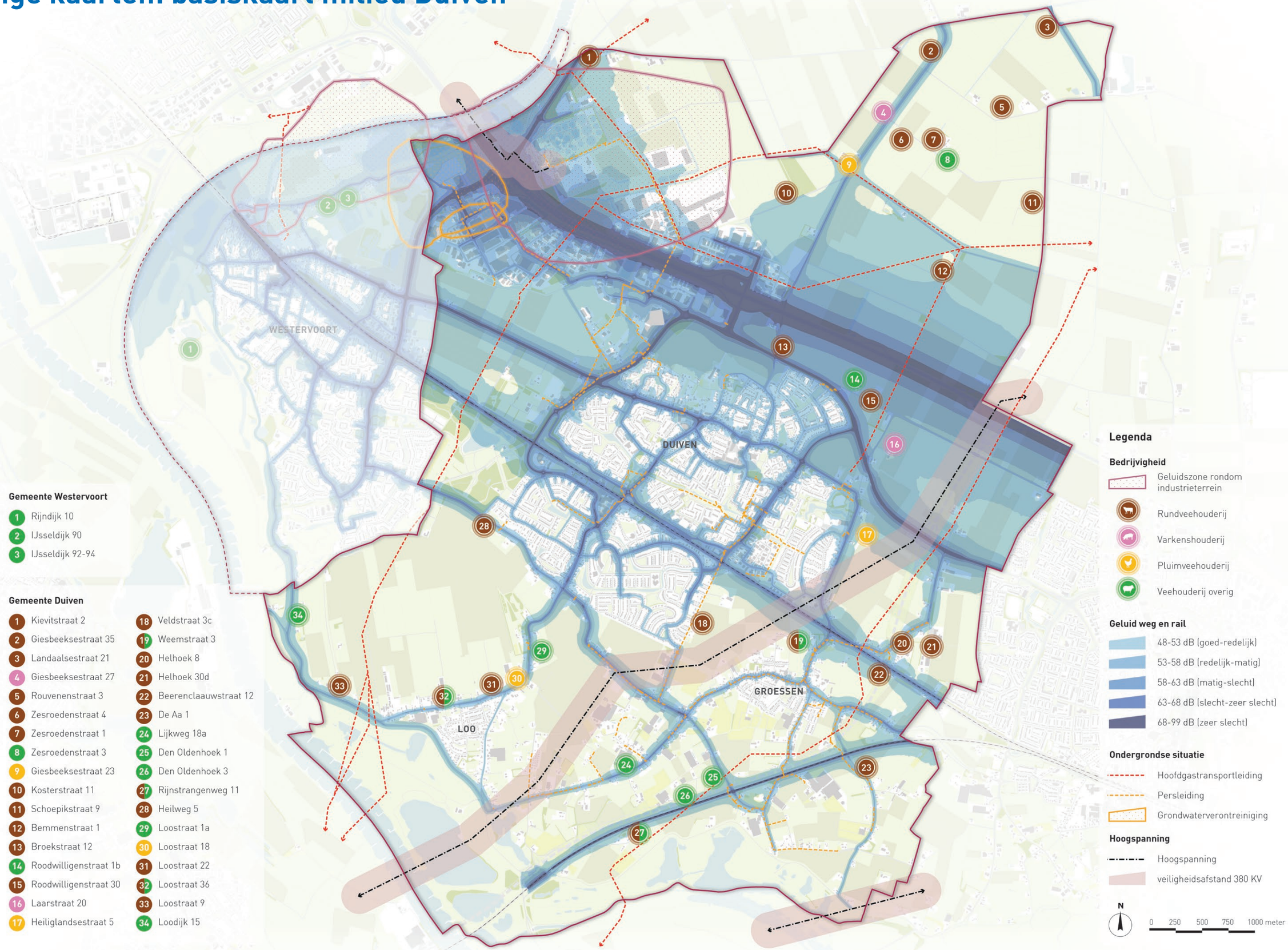

Overige kaarten: basiskaart integraal Duiven

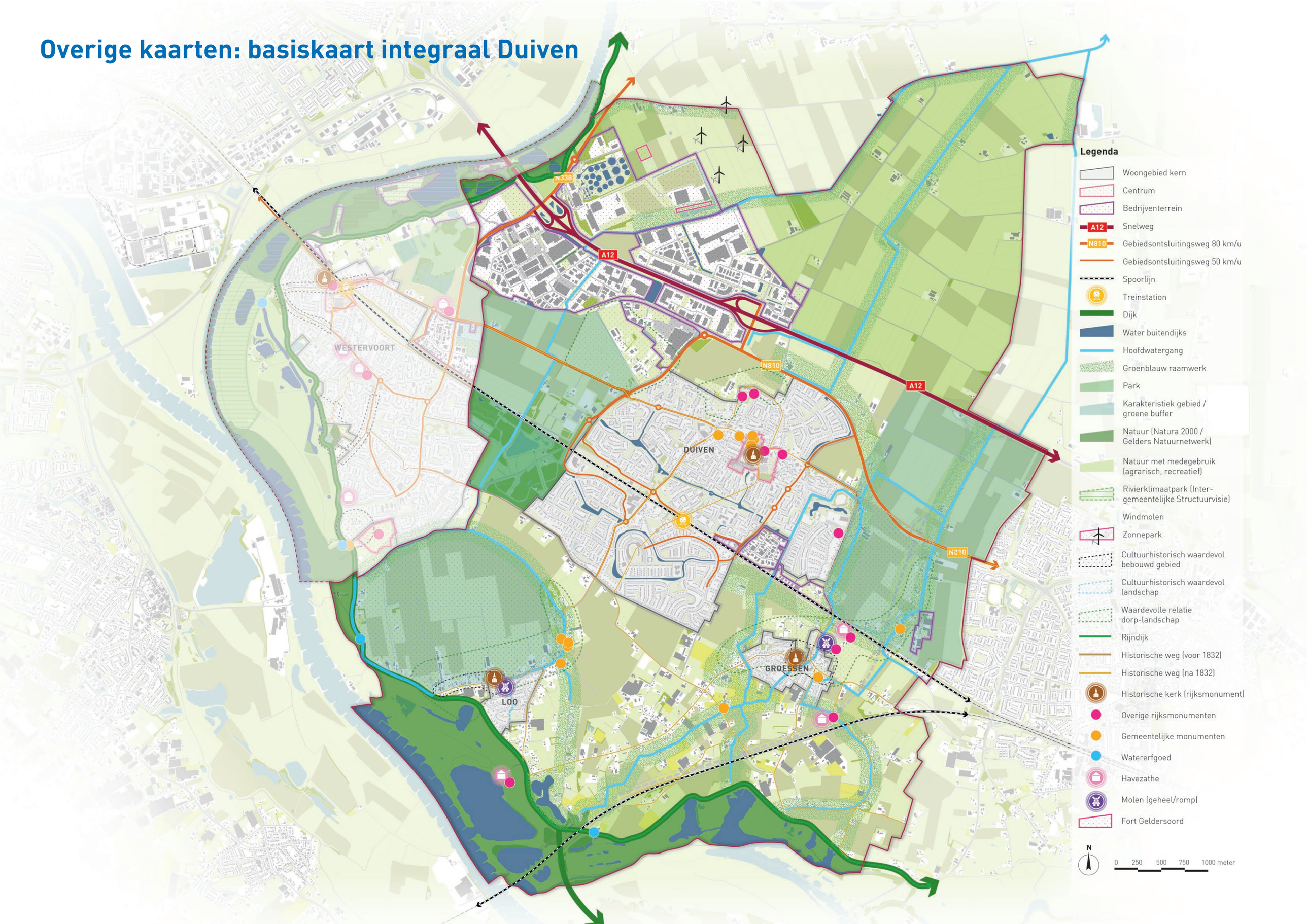

Overige kaarten: visiekaart water Duiven

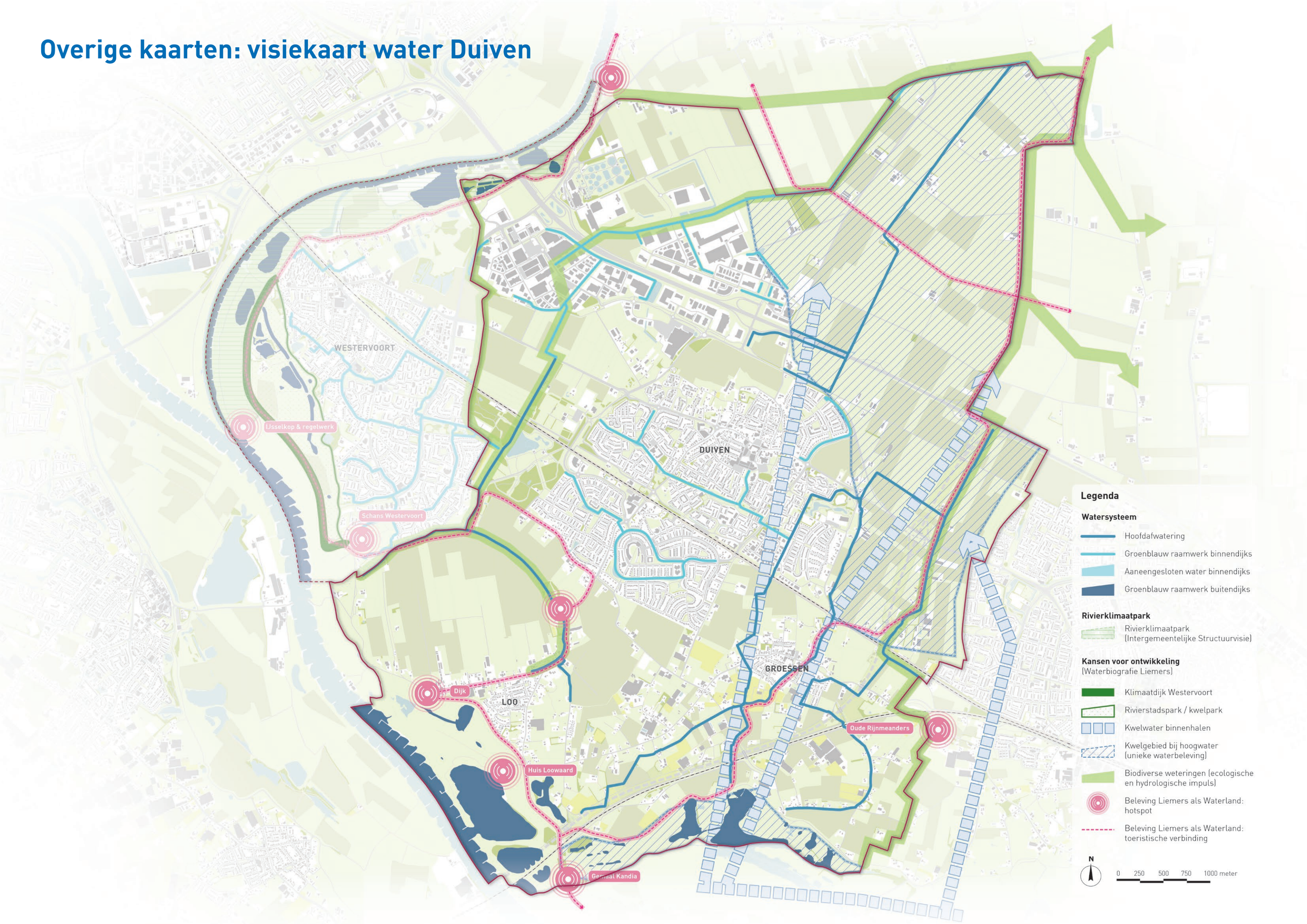

Overige kaarten: visiekaart integraal Duiven

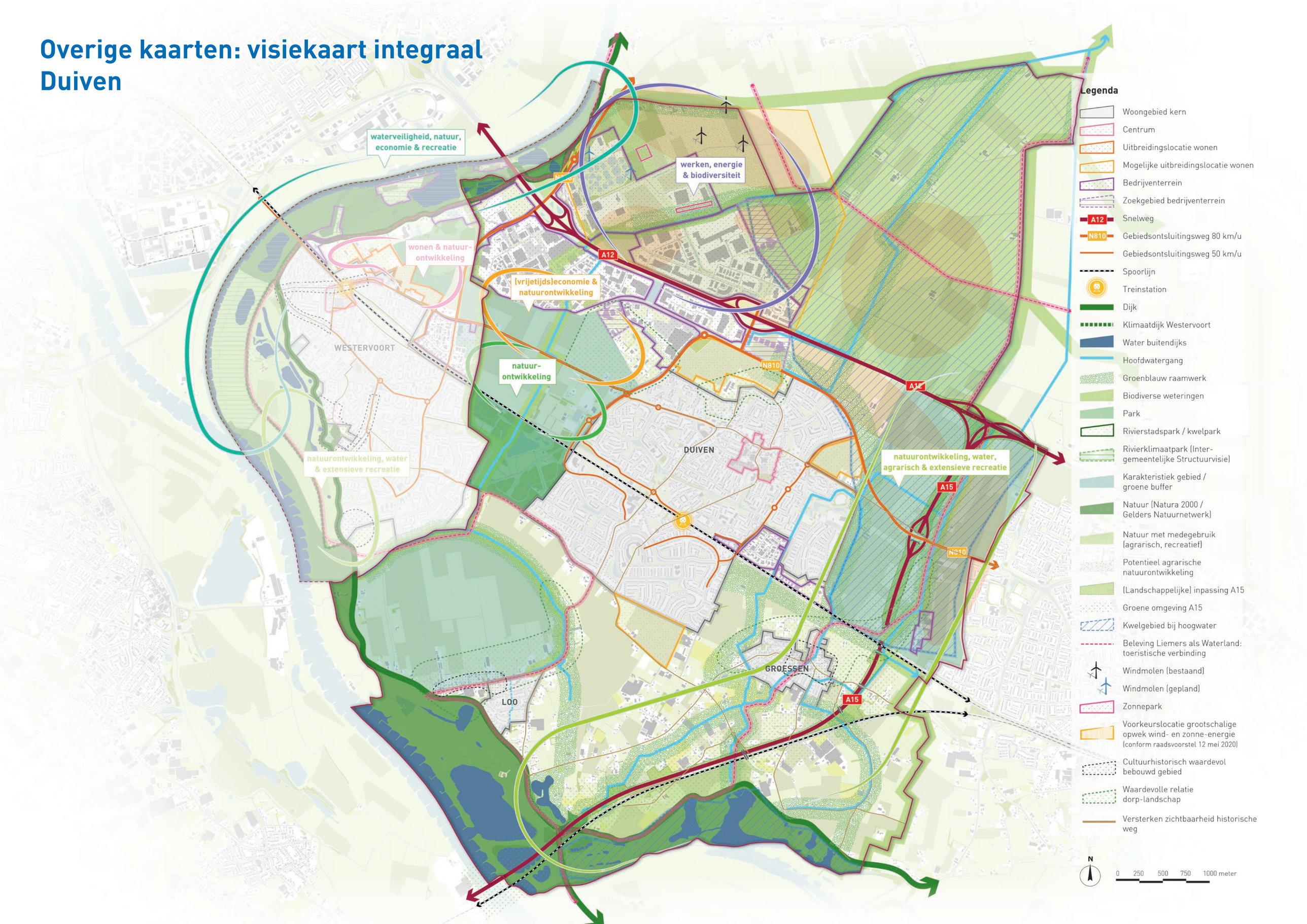

Overige kaarten - basiskaart landschap Duiven

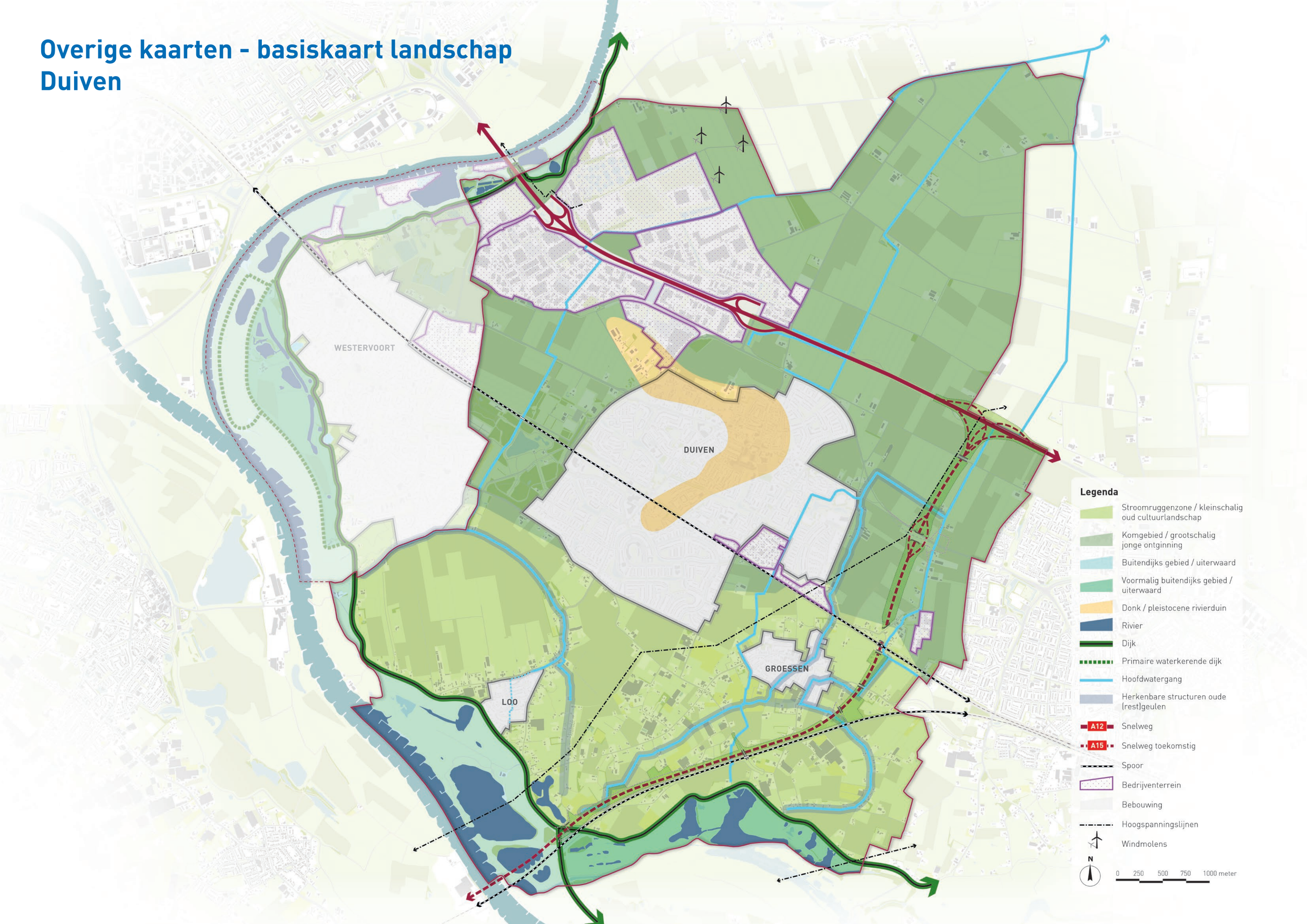

Bent u het eens of oneens met de stelling met betrekking tot het aantal thema's?

Mentimeter

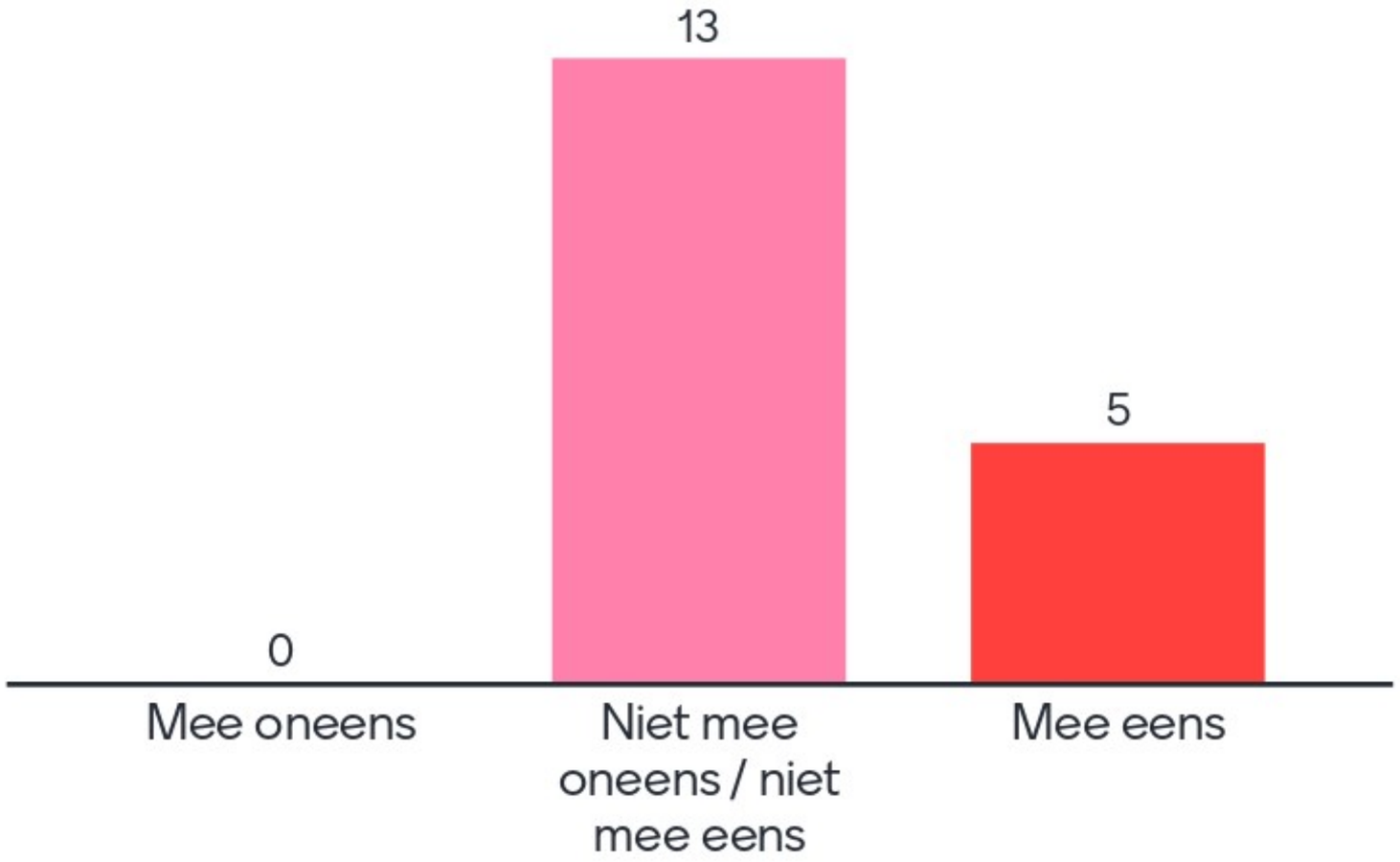

18

Bent u het eens of oneens met de stelling met betrekking tot de gestelde waarden?

Mentimeter

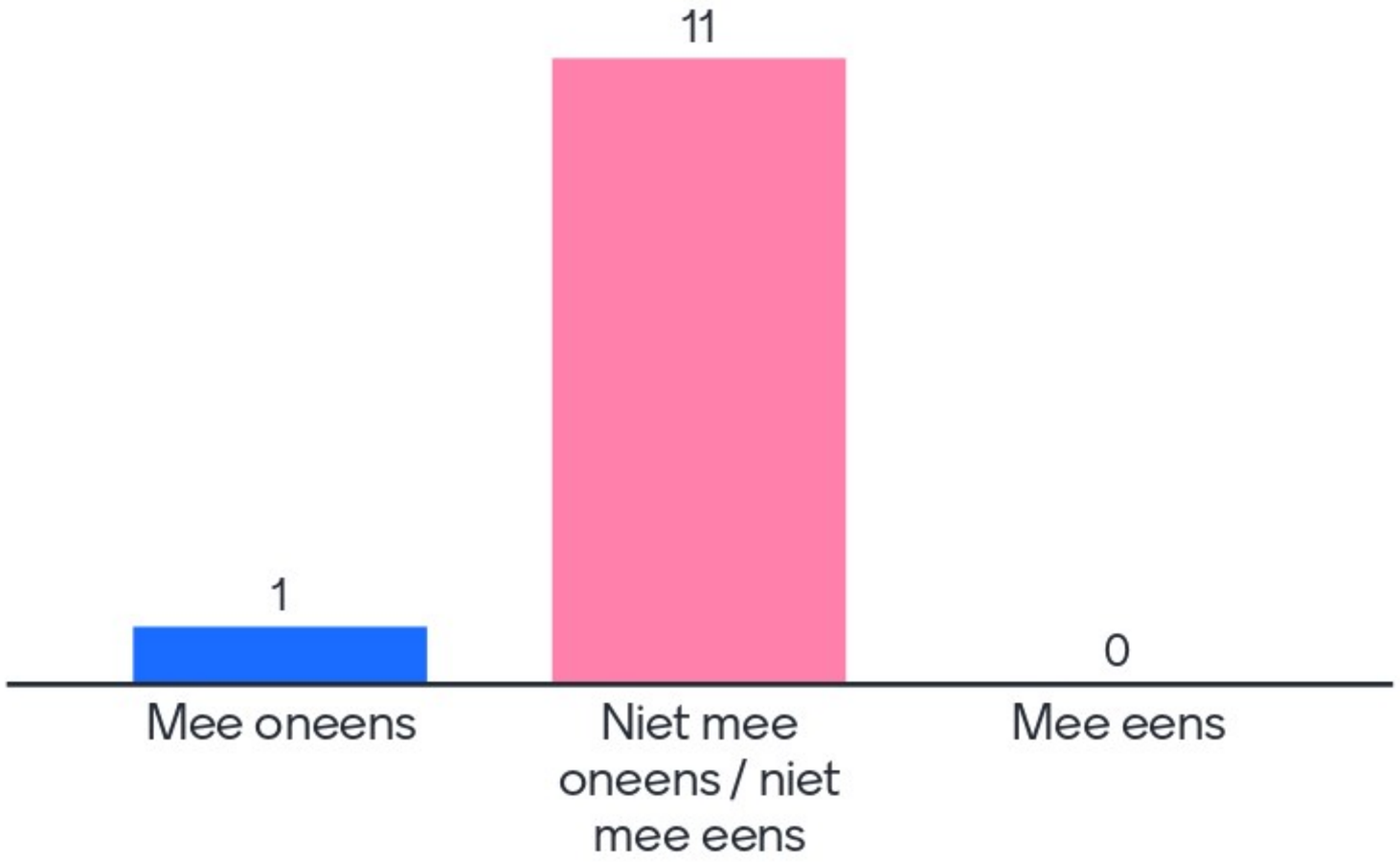

12

Bent u het eens of oneens met de stelling met betrekking tot erfgoed?

Mentimeter

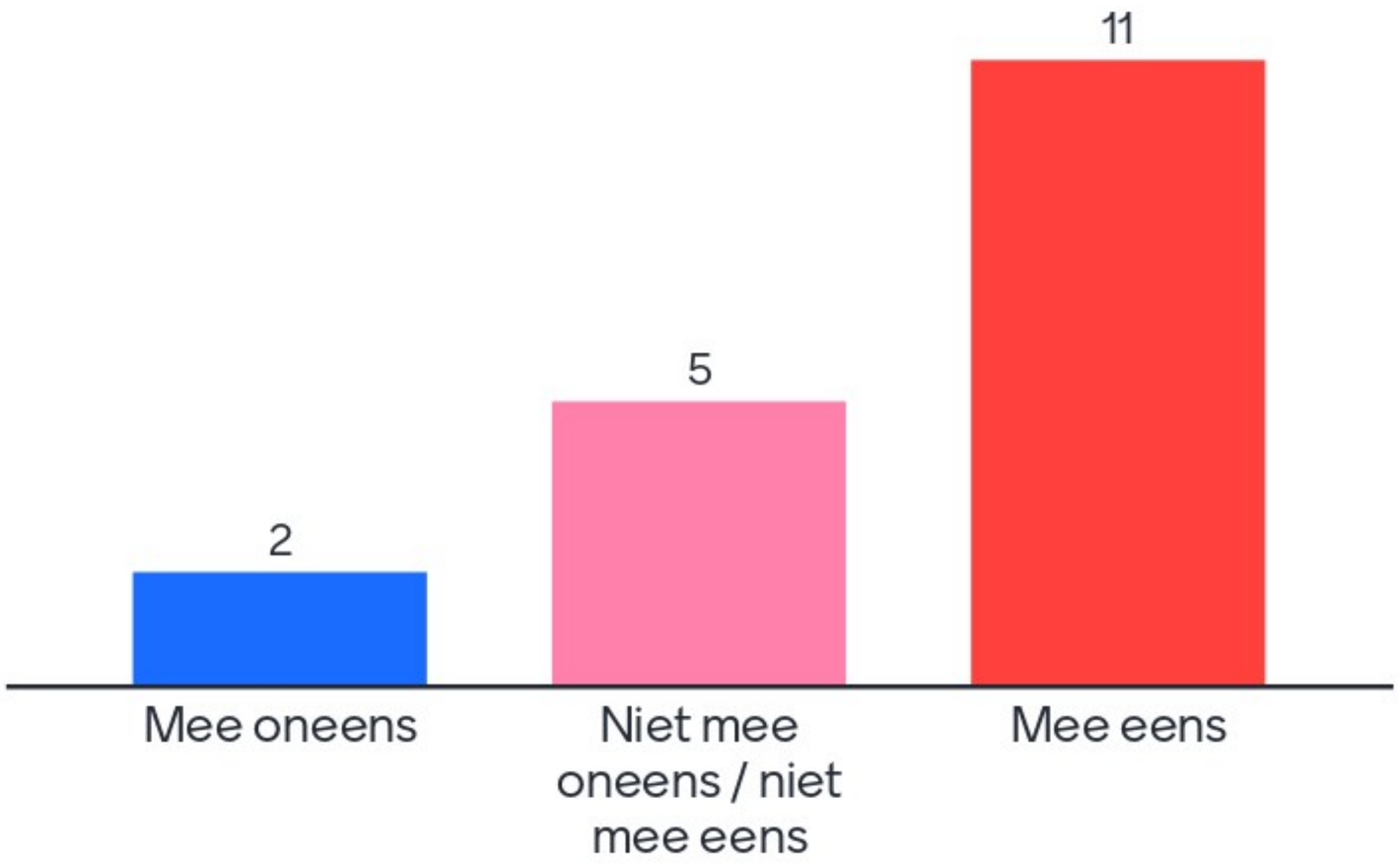

18

Welke gemeentelijke sturing past volgens u bij de stelling met betrekking tot duurzame mobiliteit?

Mentimeter

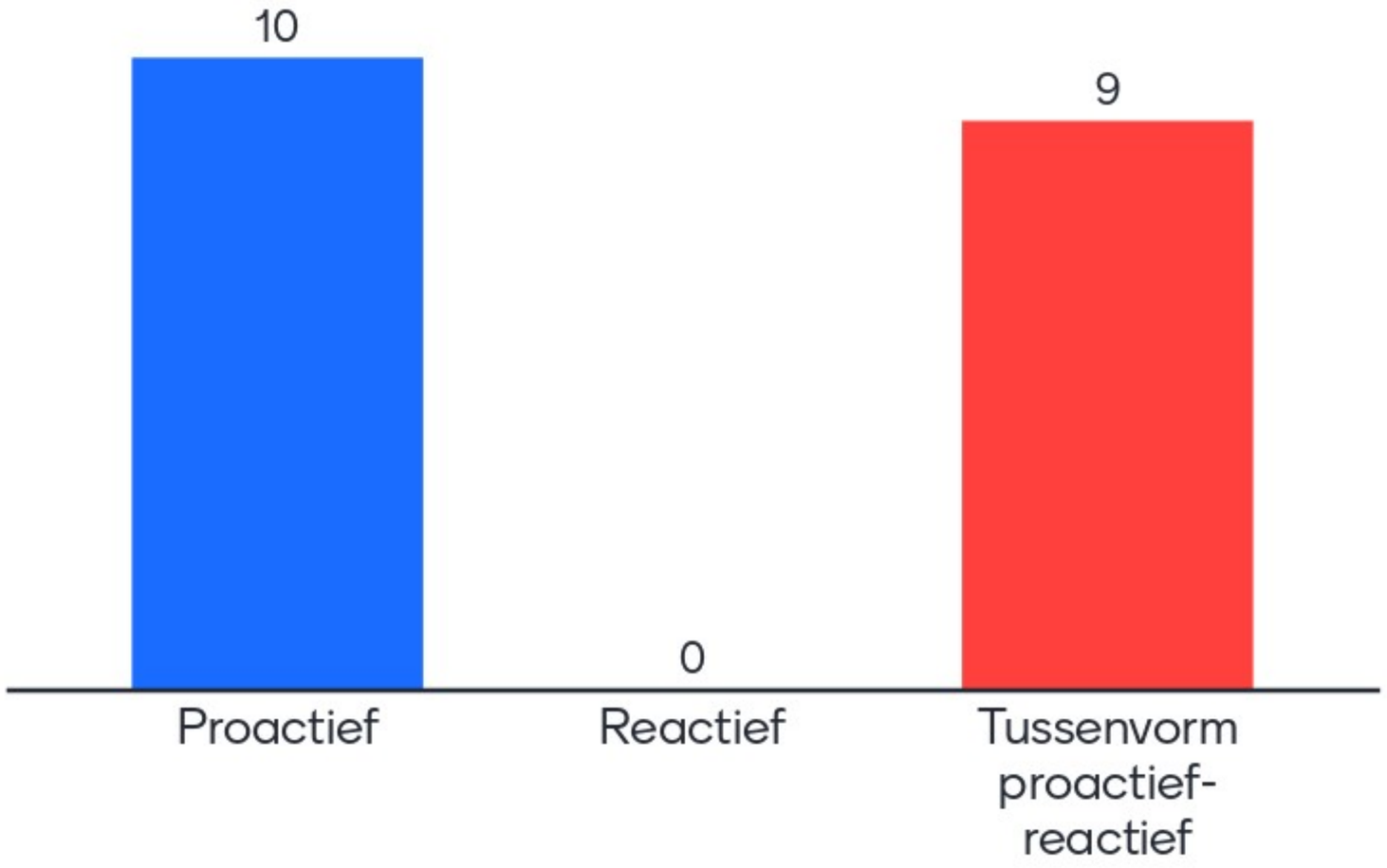

19

Bent u het eens of oneens met de stelling met betrekking tot de selectieve uitbreiding van bedrijventerreinen?

Mentimeter

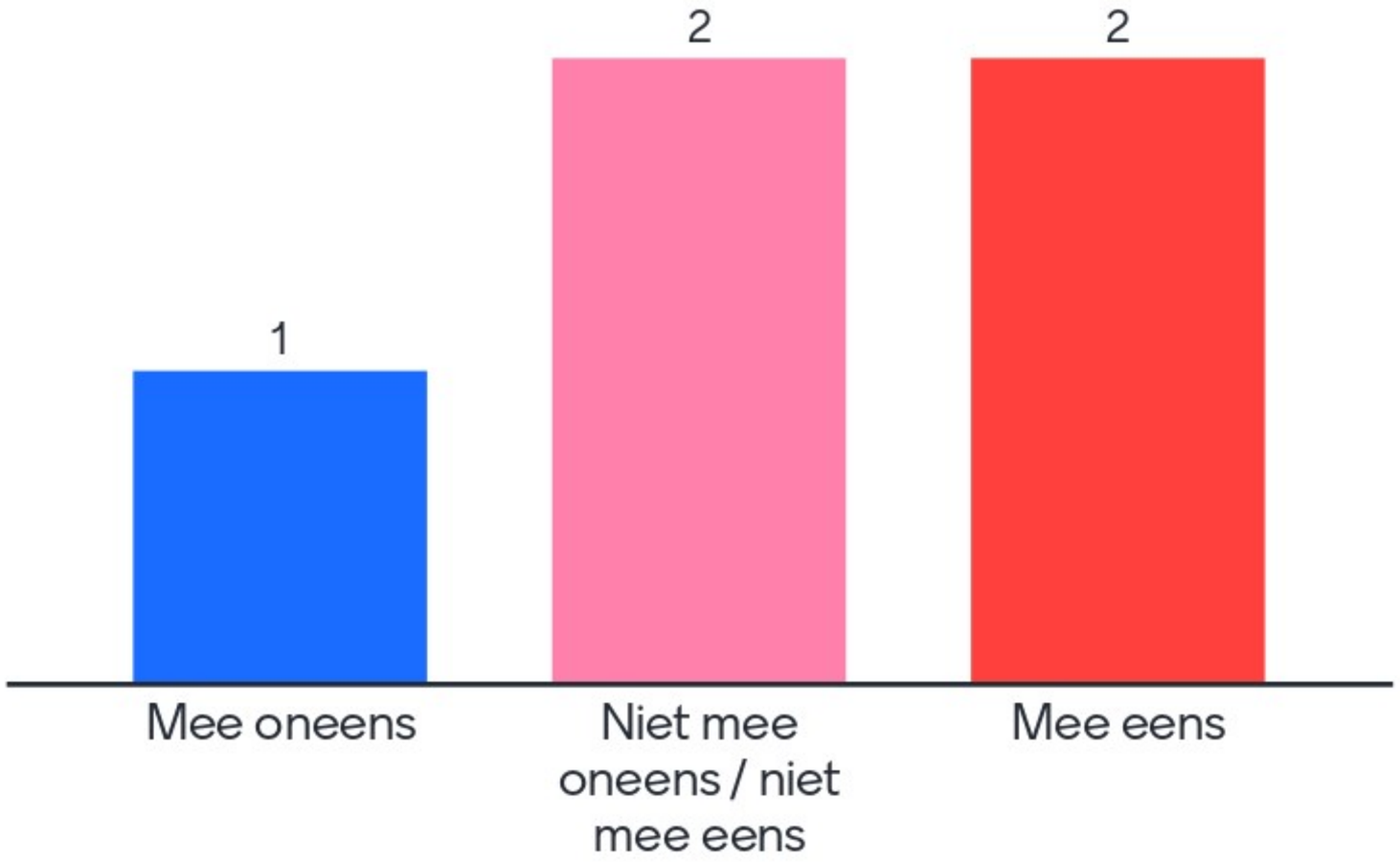

5

Bent u het eens of oneens met de stelling met betrekking tot biodiversiteit?

Mentimeter

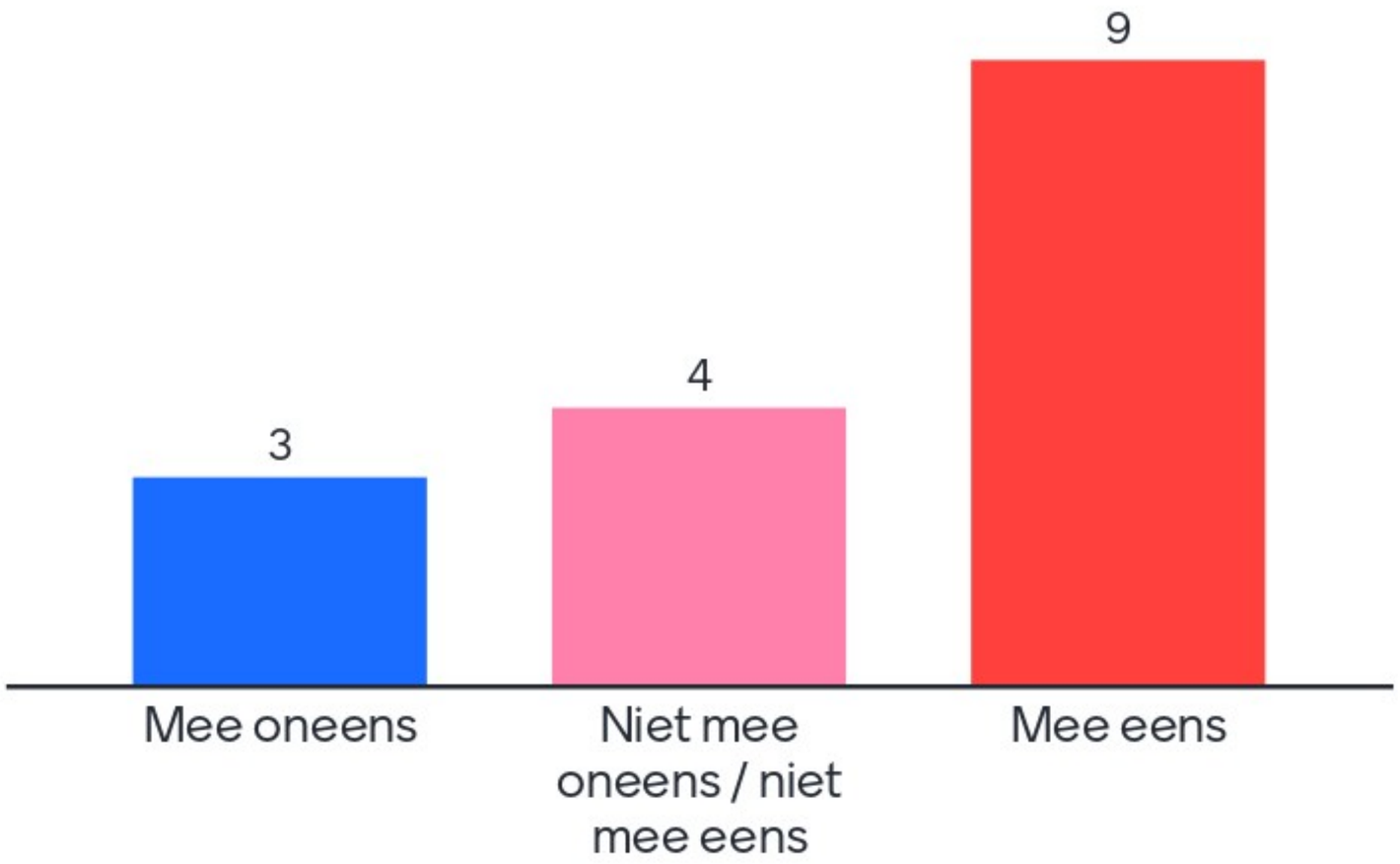

16

Gemeente Duiven

Informele raadsbijeenkomst – Koersdocument Omgevingsvisie gemeente Duiven

Verslag bijeenkomst 15 september 2020

Algemeen

- Waarden: discussie of de beschreven waarden juist en volledig zijn. Wie vindt dit de waarden en waarom? Zijn ze daarnaast afgestemd met de samenleving?
- Status koersdocument/omgevingsvisie: het moet geen politiek stuk worden, maar er worden wel politieke keuzes weergeven. Het doel is om tussendoelen en einddoelen te formuleren in consistent beleid voor het algemeen belang te formuleren. Ambities kunnen tussentijds wijzigen.
  - Aandachtspunt: notie dat de omgevingsvisie over de lange termijn gaat en periodiek wordt geactualiseerd als ontwikkelingen/opgaven daar aanleiding toe geven.
- Veel vragen en discussie over de sheet met betrekking tot nadere invulling economie. Past eigenlijk niet in de presentatie, maar op verzoek van college opgenomen. Wethouder benadrukt nauwe betrokkenheid van de raad bij verdere uitwerking.
- Aantal specifieke punten: fiets(snel)routes, kerken, bereikbaarheid dorpen en balans kansen/bedreigingen A15 welke men mist/ graag nog terugziet in de omgevingsvisie
- Kansen: Duivense Broek en mogelijkheden voor biodiversiteit als gevolg van natuur inclusief boeren

Stelling I: waarden

- Discussie of dit deze 5 waarden de 'Duivense' waarden zijn. Op zichzelf zijn ze juist, maar wat is de motivatie om andere waarden niet op te nemen?
- Graag wordt de raad betrokken in de discussie over waarden en de uitkomsten van het gesprek met de samenleving (participatie)
- De vraag is of het juist is om deze discussie over de waarden en het bepalen van de koers via een Teams bijeenkomst te bepalen.

Stelling II: erfgoed

- Erfgoed wordt gezien als één van de uitgangspunten om rekening mee te houden bij ruimtelijke ontwikkelingen. Het gaat in dit geval om maatwerk.

Stelling III: **duurzame mobiliteit**

- Reactief beleid is niet gewenst is niet gekozen.
- Discussie of dit proactief dan wel een tussenvorm van proactief-reactief dient te zijn is afhankelijk van de na te streven ambitie.
- Tip: ga met mensen hierover in gesprek (participatie). Inwoners hebben creatieve ideeën. Leg dit niet van bovenaf op,

Stelling IV: economie

- Niet besproken i.v.m. discussie over nadere invulling vitale economie.

Stelling V: biodiversiteit

- Evident dat er voor biodiversiteit beleid wordt ontwikkeld

- Hoewel men zich afvraagt in hoeverre het een urgent onderwerp betreft in relatie tot andere onderwerpen in de fysieke leefomgeving en de prioritering daarvan.
- In de gemeente zijn kleine groepen inwoners hier al mee bezig. Is hierop inzetten een idee?

Welkom maatschappelijke consultatie.

2 december 2020

Microsoft Teams gemeente Duiven

KOERSDOCUMENT OMGEVINGSVISIE

Gemeente Duiven

1STROOM
DUIVEN & WESTERVOORT

Vergaderetiquette Microsoft Teams

Graag uw microfoon dempen als u niet aan het woord bent.

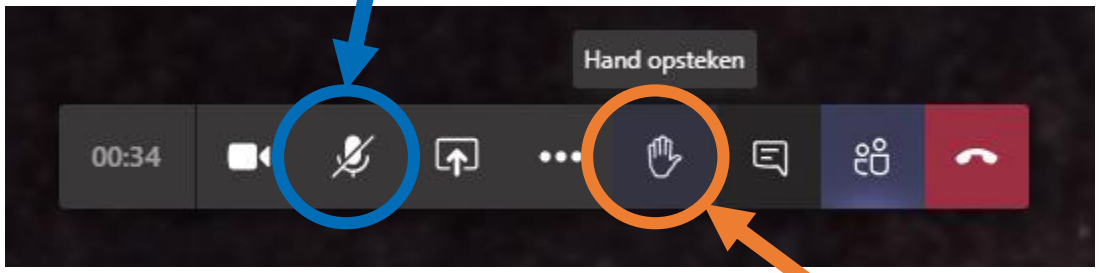

Heeft u een vraag? Graag uw op ‘hand opsteken’

Programma

- Kaders omgevingsvisie Duiven
  - Planning
  - Participatie
  - Wat is een omgevingsvisie?
  - Waarden
  - Ontwikkelingen
  - Kansen
  - Ambities & doelstellingen
- Dialoog aan de hand van een aantal vragen
- Einde en vervolg

Planning

- **Koersdocument omgevingsvisie (concept)** — *April - Mei 2020*
- **Koersdocument omgevingsvisie** — *Mei - November 2020*
- **Ontwerp omgevingsvisie (inclusief participatie)** — *Dec 2020 - Maart 2021*
- **Start formele inspraakprocedure met inspraaknota** — *Maart-april 2021*
- **Besluitvorming gemeenteraad omgevingsvisie** — *Juni 2021*
- **Omgevingsvisie gemeente Duiven gereed**

Participatie

- 1e fase is afgerond
  - GGA: Bewoners, bedrijven, instellingen en partners / professionals
  - Uitkomsten meegenomen in het koersdocument
- 2e fase (oktober-december 2020)
  - Professionals
  - Maatschappelijke consultatie
- Laatste fase: formele inspraak (Q2 2021)

Wat is een omgevingsvisie?

Een langetermijnvisie met ambities en doelen voor de fysieke leefomgeving in afstemming met partners, inwoners en belanghebbenden

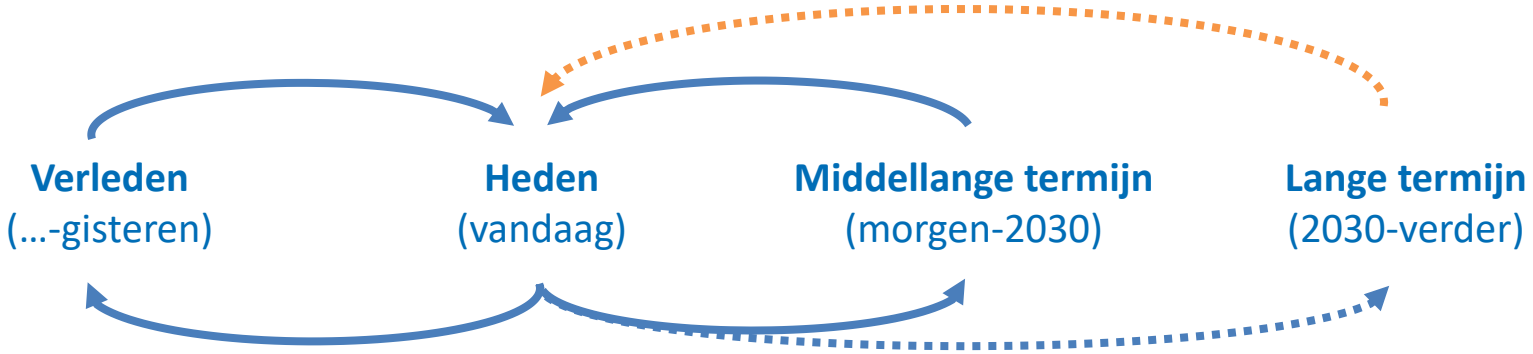

Principe: Visie, beleid, uitvoering

Omgevingsvisie

- Beleid gehele fysieke leefomgeving
- Abstract en op hoofdlijnen
- Integraal
- Middellange en langere termijn

Woonvisie

- Nadere uitwerking van wonen beleid
- Breed, denk aan: nieuwbouw, bestaande voorraad, doelgroepen, betaalbaarheid, verduurzaming, leefbaarheid etc.

Uitvoering nieuwbouwlocaties

- Analyse / verkenning
- Afwegingscriteria
- Voorkeursprioritering

Inbreidingslocaties

Uitbreidingslocaties

A B C

Waarden willen wij behouden?

- Vitale en sterke sociale en inclusieve gemeenschap
- Dorps en groen karakter
- Schone, veilige en gezonde leefomgeving
- Uitstekende lokale en regionale voorzieningen
- Goede bereikbaarheid

Ontwikkelingen 2050

Gemeente Duiven

Kansen middellange termijn

- Ruimtelijke kwaliteit
- Hergebruik grondstoffen
- Wonen
- Energietransitie
- Klimaatadaptatie
- Bereikbaarheid
- Biodiversiteit
- Leefbaarheid
- Versterken economie

Gemeente Duiven

1STROOM DUIVEN & WESTERVOORT

Ambities en doelstellingen

Vijf integrale thema's voor de fysieke leefomgeving

Doelen en ambities voor de middellange termijn (tot 2030) op basis van de vijf thema's

Doorkijk lange termijn (na 2030) voor de omgevingsvisie als geheel

Een duurzaam thuis

Gezonde leefomgeving

Bereikbaarheid

Vitale economie

Klaar voor de toekomst

Discussie Waarden

In het huidig document zijn de volgende waarden aks uitgangspunt opgenomen

- Vitale en sterke sociale en inclusieve gemeenschap
- Dorps en groen karakter
- Schone, veilige en gezonde leefomgeving
- Uitstekende lokale en regionale voorzieningen
- Goede bereikbaarheid

Vraag: zijn er zaken die ontbreken?

Discussie Economie

Duiven vormt voor zijn bedrijventerreinen een belangrijke rol in de lokale en regionale werkgelegenheid.

Vindt u dat wij dit beleid moeten doorzetten?

Algemeen:

Zijn er zaken die u mist in bijgevoegde notitie?

Dank u voor uw aanwezigheid!

Gemeente Duiven

1STROOM
DUIVEN & WESTERVOORT

Kon pagina 1 uit document A5. College van B&W - Kennisgeving Stand van zaken na brand bij autosloperij De Moestuin.pdf niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 2 uit document A5. College van B&W - Kennisgeving Stand van zaken na brand bij autosloperij De Moestuin.pdf niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 3 uit document A5. College van B&W - Kennisgeving Stand van zaken na brand bij autosloperij De Moestuin.pdf niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 1 uit document A6. College van B&W - Kennisgeving Terugkoppeling inzet overlast- en zorgcoordinatie.pdf niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 2 uit document A6. College van B&W - Kennisgeving Terugkoppeling inzet overlast- en zorgcoordinatie.pdf niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 1 uit document A7. College van B&W - Kennisgeving Maatregelen doelgroepenvervoer.pdf niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 2 uit document A7. College van B&W - Kennisgeving Maatregelen doelgroepenvervoer.pdf niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 1 uit document A8. College van B&W - Kennisgeving Sanering perceel Plaksestraat.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 2 uit document A8. College van B&W - Kennisgeving Sanering perceel Plaksestraat.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 1 uit document A9a. College van B&W - Kennisgeving Verkenning gemeentekavel tussen Rijksweg en Engsesstraat.pdf niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 2 uit document A9a. College van B&W - Kennisgeving Verkenning gemeentekavel tussen Rijksweg en Engsesstraat.pdf niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 3 uit document A9a. College van B&W - Kennisgeving Verkenning gemeentekavel tussen Rijksweg en Engsesstraat.pdf niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

De Eng Duiven

Ruimtelijke verkenning

Het open gebied tussen de Rijksweg en de Engsestraat:
analyse ruimtelijke kwaliteit en ontwikkelingsmogelijkheden

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1	Inleiding	4
1.1	Aanleiding	
1.2	Ligging en begrenzing plangebied	
Hoofdstuk 2	Analyse	5
2.1	Historie	
2.2	Omgeving	
2.3	Foto's plangebied	
2.4	Landschappelijke waardering	
2.5	Analyse visie en gemeentelijk beleid	
Hoofdstuk 3	Verkenning	19
3.1	Verkenning ontwikkeling functies	
3.2	Natuurontwikkeling	
3.3	Recreatie	
3.4	Multifunctionele landgoederen	
3.5	Wonen	
3.6	Conclusies en aanbevelingen	

Colofon

Opdrachtgever:	Gemeente Duiven
Opdrachtnemer:	Dutchplanners BV Oude Kraan 72, ruimte 400 6811 LL Arnhem info@dutchplanners.nl Ludwin Budde, Iris Tenback
Datum:	Maart 2021

01 Inleiding

1.1 Aanleiding

Aanleiding voor de verkenning is de Motie onderzoek locatie Eng van 26 januari 2021. Daarin wordt aangegeven dat de ontwikkelingsmogelijkheden voor het gebied tussen de Rijksweg en buurtschap De Eng door middel van een quickscan moeten worden onderzocht. Het betreft hier de mogelijkheden voor natuur en recreatie, bedrijvigheid, vrijetijdseconomie of recreatie of sport of woonfuncties, dan wel een combinatie van deze functies. De kansrijkheid van deze ontwikkelingsmogelijkheden moeten worden getoetst aan de ruimtelijke kwaliteit van het gebied.

Basis voor de verkenning is dus de analyse van het bestaande landschap en ruimtelijke kwaliteit van het gebied en zijn directe omgeving.

1.2 Ligging en begrenzing plangebied

Het gebied waarvoor de verkenning wordt opgesteld betreft de aaneengesloten gemeentelijke kavels tussen de Engsestraat en de Rijksweg in Duiven.

In de analyse worden ook de nabije omgeving en de structuur van Duiven betrokken.

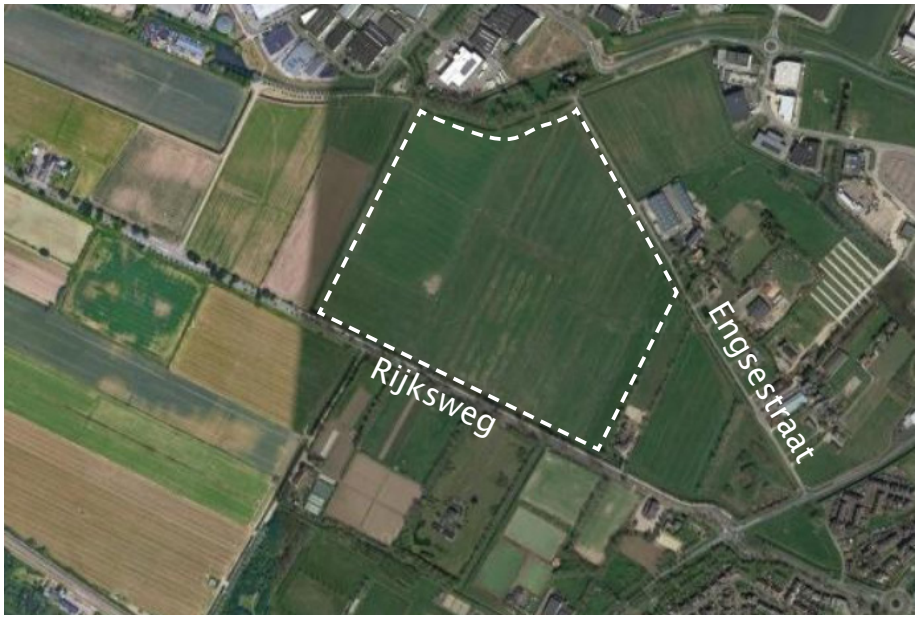

De ligging van het terrein met aan de noordzijde bedrijventerrein Centerpoort Nieuwgraaf en aan de zuidkant Sportterrein Horsterpark

02 Analyse

2.1 Historie

Het gebied rondom Duiven en Westervoort is ontstaan door afzettingen van de IJssel – de rivierterrassen. Direkt langs de rivier lagen en liggen de uiterwaarden, behorende bij het stroomdal van de IJssel. Op grotere afstand van de rivier werd rivierklei afgezet in laaggelegen moerasgebieden – de komgronden. Deze werden periodiek overstroomd, waarbij elke keer een nieuw laagje klei werd afgezet. De kleilaag werd door de eeuwen heen steeds dikker – op sommige plaatsen is deze nog steeds meer dan een meter dik. De komgronden ten noordwesten van Duiven staan al sinds lang bekend als De Koekamp. Het plangebied maakt hier deel van uit.

Op verschillende plaatsen lagen afwateringsgeulen, die periodiek droogvielen en later werden gevuld met zand en klei. De huidige hoofdafwatering aan de westzijde van het plangebied volgt ongeveer de loop van één van die geulen.

Tussen de komgronden en de uiterwaarden van de IJssel werd zand afgezet. Dit resulteerde in de rivierdonken die hoger liggen dan hun omgeving. Op één van die rivierduinen liggen zowel het centrum van Duiven als het buurtschap De Eng.

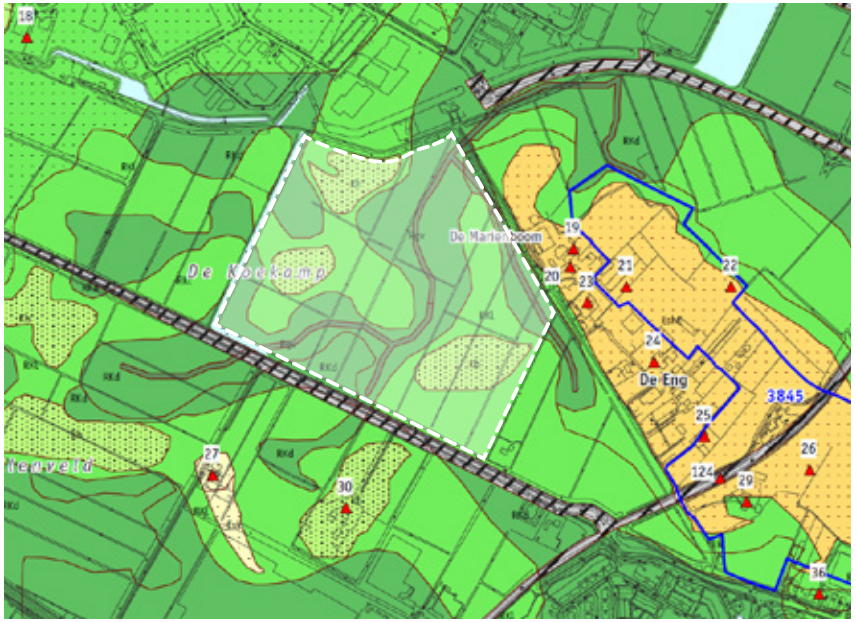

Kaart archeolandschappelijke eenheden duiven

het pleistocene rivierenlandschap

- EshE — rivierduinruggen en -welvingen met een plaggendek (hoog)
- Rh — hooggelegen laat-pleistoceen rivierterras, deels met dekzand/ rivierduinzand en afgedekt door komklei (midden)
- Rgv — laat-glaciale of vroeg-holocene geul opgevuld met klei en/of veen en/of zand (laag)

het holocene rivierenlandschap

zone met komafzettingen

- RKd — RKd komafzettingen > 100 cm dik (laag)
- RKl — RKl komafzettingen met intact laatglaciaal terrassenlandschap binnen 1-2 m -Mv (laag)

- terrein met archeologische status (AMK-terrein)
- archeologische vindplaats

Deze laatste is sinds de Middeleeuwen permanent bewoond, maar de oudste bodemvondsten stammen al uit de IJzertijd. Vooral de achtererven zijn nog behoorlijk intact. De achtererven worden aangeduid als ‘terrein van archeologische waarde (TAW)’ en het bebouwingslint als ‘Oude dijken en historische dorpslinten’. Door herinrichting, functieverandering en verbouwingen zijn sommige delen van het buurtschap enigszins verstoord.

Het plangebied en zijn directe omgeving doen nog steeds hun naam eer aan – De Koekamp. Het is al sinds mensenheugenis in gebruik als landbouwgebied; in het verre verleden als hooilanden en zomerweide.

Na ontwatering en ontginning kon er intensiever landbouw worden bedreven – het merendeel werd in gebruik genomen als weiland voor veeteelt. Grazende koeien zijn echter sinds 2009 uit het beeld verdwenen. Het gras wordt nu gemaaid en afgevoerd naar de stallen elders, of om ingekuild te worden.

Het terrein ligt laag en wordt daarom doorsneden door sloten voor de afwatering. Aan de westkant ligt een zeer brede sloot, die het bedrijventerrein verbindt met het gebied ten zuiden van de spoorlijn.

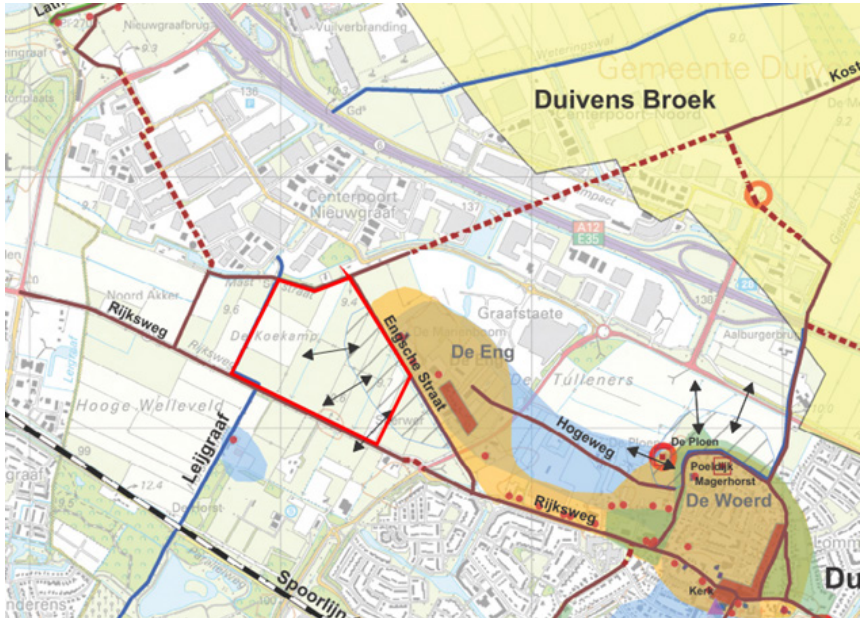

Cultuurhistorische waardenkaart – rapport Zeldzaam Goed

Waardevolle relatie dorp - landschap

Donk / Pleistocene rivierduin

Hoofdafwatering door stroomgeulen, crevassegeulen en gegraven zegen / groen blauw raamwerk

Compacte lintbebouwing ca. 1900

De Eng is nog een herkenbaar deel van het oude dorp Duiven en als zodanig van waarde. De bebouwing is gesitueerd op de rand van de rivierduin, op de overgang naar het lager gelegen open gebied tussen de Rijksweg en Engsestraat. Het gebied tussen de Engsestraat en de historische bebouwingszone van De Eng – voormalige gemeenschappelijke dorpsgronden – heeft zijn open karakter slechts ten dele weten te behouden. Het open karakter van het weidegebied tussen de Rijksweg en de Engsestraat is van waarde voor de herkenbaarheid van de hogere ligging van De Eng.

2.2 Omgeving

De Koekamp, inclusief het studiegebied is een overblijfsel van het uitgestrekte komgebied in De Liemers. Door omvangrijke gebiedsontwikkelingen werden deze komgebieden steeds verder ingeperkt. In de jaren zeventig werden Duiven en Westervoort aangewezen als groeikernen voor woningbouw. Dankzij de ligging aan de A12 ontstonden er ook goede mogelijkheden voor de ontwikkeling van bedrijventerreinen; deze werden de economische motor voor de kernen.

Pas vanaf eind jaren tachtig van de vorige eeuw nam de woningbouw zeer sterk toe. Vanuit de oude kern is het dorp steeds verder uitgebreid in alle windrichtingen. De nieuwbouwwijken liggen concentrisch gebundeld binnen de hoofdontsluitingsroutes (o.a. de singels) die tijdens de groeikernperiode zijn aangelegd. Dit heeft geleid tot een vrij compacte verstedelijking.

Eén van de jongste wijken is de Ploen-Zuid; deze wijk grenst direct aan de Westsingel. Het gebied ten westen van deze Westsingel (de zone vanaf het spoorviaduct tot aan Intratuin) is nu nog goed herkenbaar als landelijk buitengebied waar ook De Koekamp/ De Eng deel van uit maakt.

1850

1958

1997

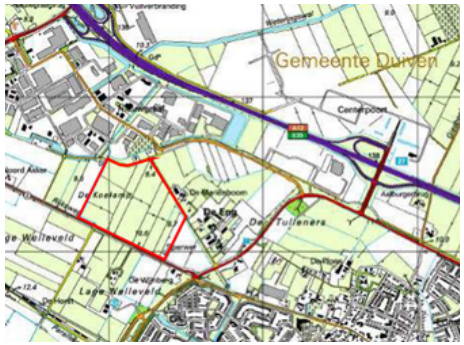

2020

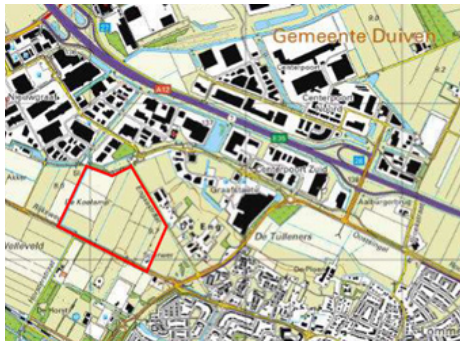

De bedrijventerrein Centerpoort werden vanaf de jaren negentig aangelegd aan weerszijden van de A12. Het deel dat direct aan het plangebied grenst is Centerpoort-Nieuwgraaf. Het is opgebouwd uit relatief grote gebouwen, waar een grote variatie aan bedrijven is ondergebracht. Het bedrijventerrein wordt aan de zuidzijde omgeven door een sloot en deels door een boomsingel.

Het gebied tussen de kernen Duiven en Westervoort kreeg het karakter als stedelijk uitloopgebied.

Zo is het Horsterpark vanaf de jaren ‘90 ontwikkeld, met parkgebieden en ontwikkelingszone voor landschap, natuur en sport. Hier werden en worden recreatieve voorzieningen toegelaten. De parken worden gekenmerkt door bomenlanen en singels, die grote kamers vormen.

Het gebied ten noorden van de Rijksweg, met de deelgebieden De Koekamp en De Eng bleef relatief ongemoeid. De woningen aan de Engsestraat vormen een buurtschap, gelegen op een oud rivierduin. Het ligt daardoor iets hoger dan het omringende gebied. De Eng is één van de weinig overgebleven oorspronkelijke buurten van Duiven, met huizen en boerderijen. De laatste tijd is het wel veranderd – er zijn grote bedrijfsgebouwen gekomen die het oorspronkelijke karakter hebben aangetast. Toch komt het buurtschap nog sterk over als grotendeels onafhankelijke landschappelijke eenheid. De rust, de merendeels kleinschalige bebouwing en het vrije zicht naar en vanuit De Eng zijn hier de belangrijkste redenen voor.

Woningbouw de Ploen Duiven

Voormalige Vuilstort Westervoort

Bedrijventerrein Centerpoort

Rivierklimaatpark IJsselpoort

Horsterpark Duiven

Liander Duiven

2.3 Foto's plangebied

7.

6.

5.

4.

8.

3.

9.

2.

5.
4.
7. 6.
8.
3.
9.
2.
10. 11.
13.
1.
12.

11.

10

12

13

1.

2.4 Landschappelijke waardering

De Koekamp, waar de gemeentelijke kavel deel van uitmaakt, is in gebruik als weiland en dus vlak, groen en zeer open. Van alle zijden is er een zeer weids uitzicht op de omgeving. De noordoostelijke kant van het terrein, grenzend aan De Eng, is bovendien erg rustig; zo rustig dat er ganzen verblijven. De zuidkant is drukker, als gevolg van de Rijksweg – de doorgaande route tussen Zevenaar, Duiven, Westervoort en Arnhem.

De laatste decennia ligt het open terrein van De Koekamp steeds meer ingeklemd tussen de steeds groeiende bebouwde kom van Duiven en Westervoort en bedrijventerreinen Centerpoort en Graafstaete.

Direct ten noordoosten van het plangebied ligt de buurtschap De Eng. Vanwege de openheid en de hogere ligging van De Eng is er een sterke visuele relatie tussen De Koekamp en het buurtschap. Deze landschappelijke relatie wordt landschappelijk maar ook cultuur-historisch als waardevol gezien – hier is nog goed de traditionele opbouw van het landschap te zien.

Het terrein wordt aan de noordkant begrensd door bedrijventerrein Centerpoort-Nieuwgraaf, aan de oostkant door Duiven en aan de zuidkant door uitlopers van het sportdeel van het Horsterpark en enkele particuliere percelen zoals die

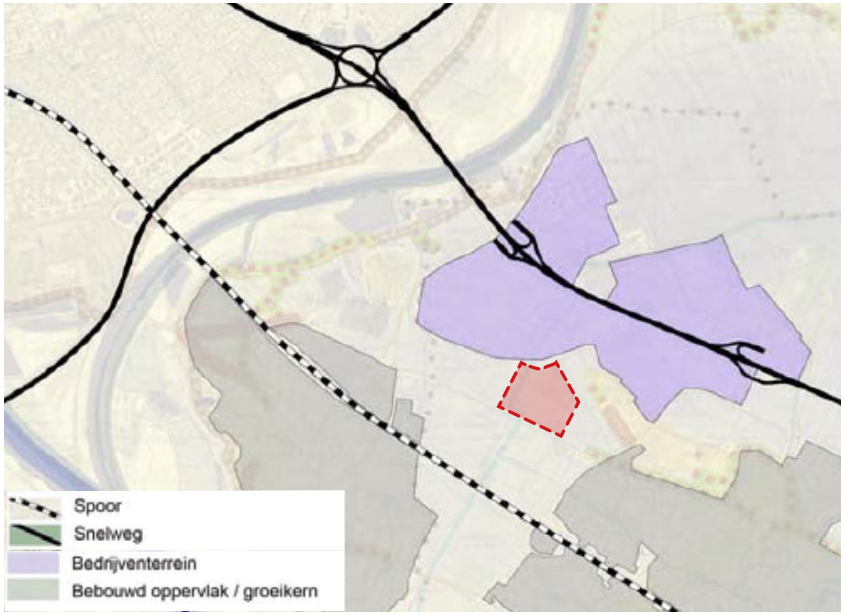

Functionele kaart

van de biologisch-dynamische boerderij Horsterhof. Van een landschappelijke of functionele relatie tussen deze gebieden en het plangebied is nauwelijks sprake.

Het bedrijventerrein en de bebouwde kom van Duiven zijn volledig eigen werelden, die niet gericht zijn op het open gebied.

De bedrijfsloodsen van Centerpoort-Nieuwgraaf staan met de achterkanten richting De Koekamp. Een groot deel van het terrein wordt omgeven door een houtsingel die het zicht belemmert.

De woonwijk die het dichtst bij het plangebied ligt – De Ploen-Zuid – is van zijn omgeving afgescheiden door hoge geluidschermen.

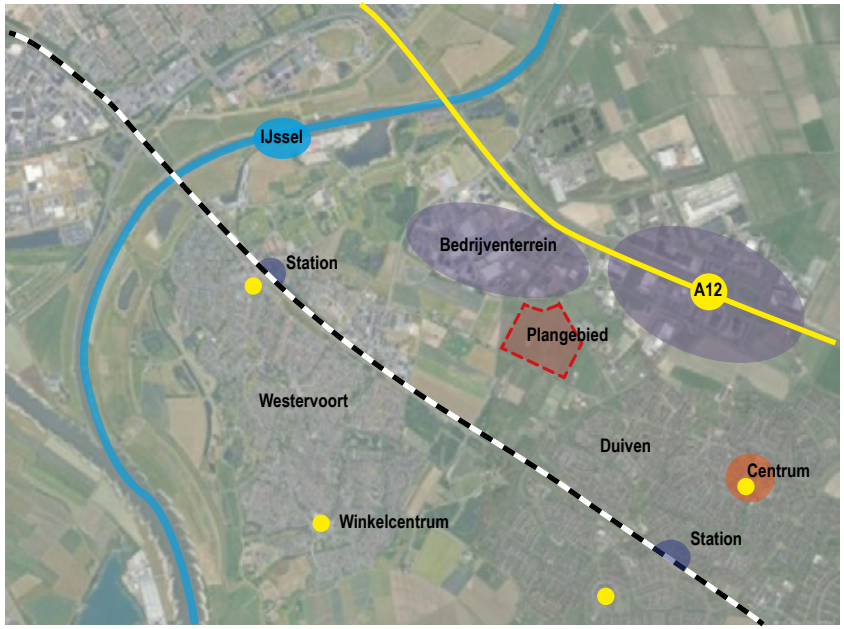

Ligging terrein in de omgeving

Ten westen van het terrein ligt de rest van De Koekamp – ook open weiland. Hiermee vormt het plangebied nu een landschappelijke, visuele en functionele eenheid.

Het plangebied ligt op afstand van de bebouwde kom van Duiven en is hier niet op aangesloten. Er zijn geen voorzieningen of winkels in de directe nabijheid. Hierdoor heeft het gebied een perifere en geïsoleerde ligging ten opzichte van Duiven.

Analysekaart landschap

Conclusies huidige ruimtelijke kwaliteit

Door zijn weidsheid en rust wijkt het terrein sterk af van zijn omgeving. De openheid is bijzonder temidden van alle bouwontwikkelingen – dat is nu de kracht van het terrein.
Het is ook een kwetsbaar gebied.
De weidsheid is al heel snel aangetast: elk opgaand element verstoort dit meteen. Dit heeft tot gevolg dat De Koekamp weinig traditioneel-stedelijke gebiedsontwikkeling kan opvangen.

Het studiegebied ligt op ruime afstand en geïsoleerd ten opzichte van de woonkern van Duiven en zijn dorpse voorzieningen.

2.5 Analyse visie en gemeentelijk beleid

Voor het plangebied zelf – onderdeel van De Koekamp – bestaat relatief weinig gemeentelijk beleid. Door de jaren heen zijn er wel grote ontwikkelingen geweest in de naaste omgeving: bedrijvigheid op Nieuwgraaf, woningbouw in Duiven-West, ontwikkeling van recreatie en sport in het Horsterpark. Hiervoor is wel veel beleid ontwikkeld: van regionale visies en stedenbouwkundige plannen tot bestemmingsplannen en inrichtingsplannen.

De Koekamp werd gezien als tegenhanger van deze dynamiek: een open en groene buffer. Wel is sinds 2009 een beleidsmatige beweging zichtbaar die ontwikkelingen niet uitsluit. In dat jaar deed de gemeente een strategische aankoop van het gebied dat nu wordt onderzocht, tegelijk met de aangrenzende kavel ten noorden van de Engsestraat.

Het belangrijkste richtinggevende beleidsdocument is de geldende Structuurvisie Duiven 2015, onderdeel 'Randen van Duiven'. Daarnaast bevat het concept-ontwerp Omgevingsvisie (2021) ook ruimtelijk beleid voor het gebied. Deze visie bevindt zich nog in een besluitvormende fase.

Het beleid voor De Koekamp komt in beide visies sterk overeen. In De Koekamp wordt de ontwikkeling van (vrijetijds-) economie als mogelijkheid gezien, in combinatie met natuurontwikkeling. Daarbij moeten de kwaliteiten van dit karakteristieke gebied wel behouden blijven. Ook de waardevolle relatie tussen de Engsestraat en het landschap moet behouden blijven. De gemeentelijke kavel ten noorden van de Engsestraat is in de visies aangewezen als zoekgebied bedrijventerrein.

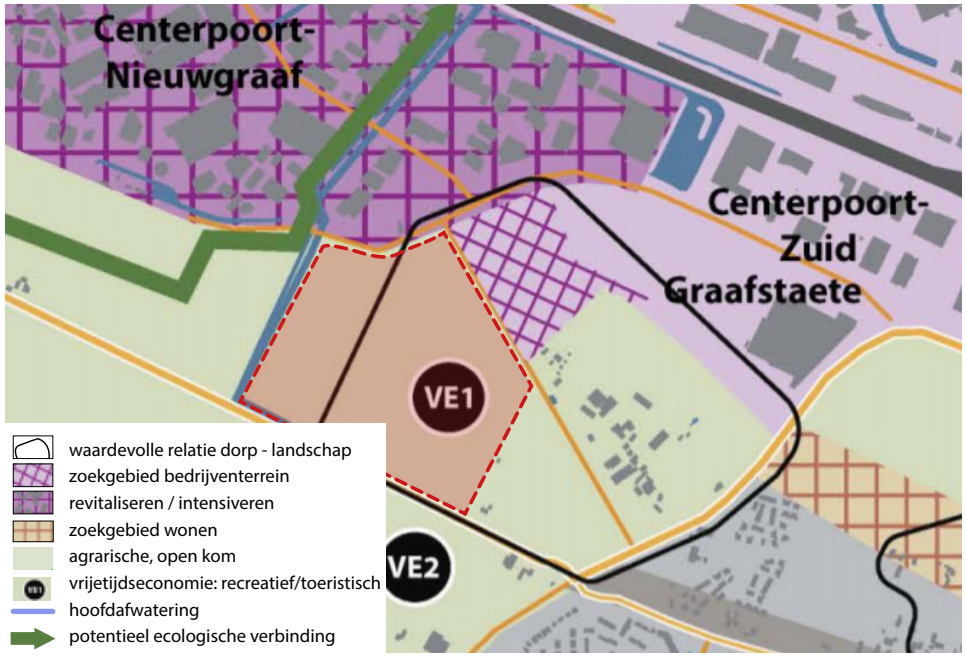

Uitsnede Visiekaart (bron: Structuurvisie Duiven 2015)

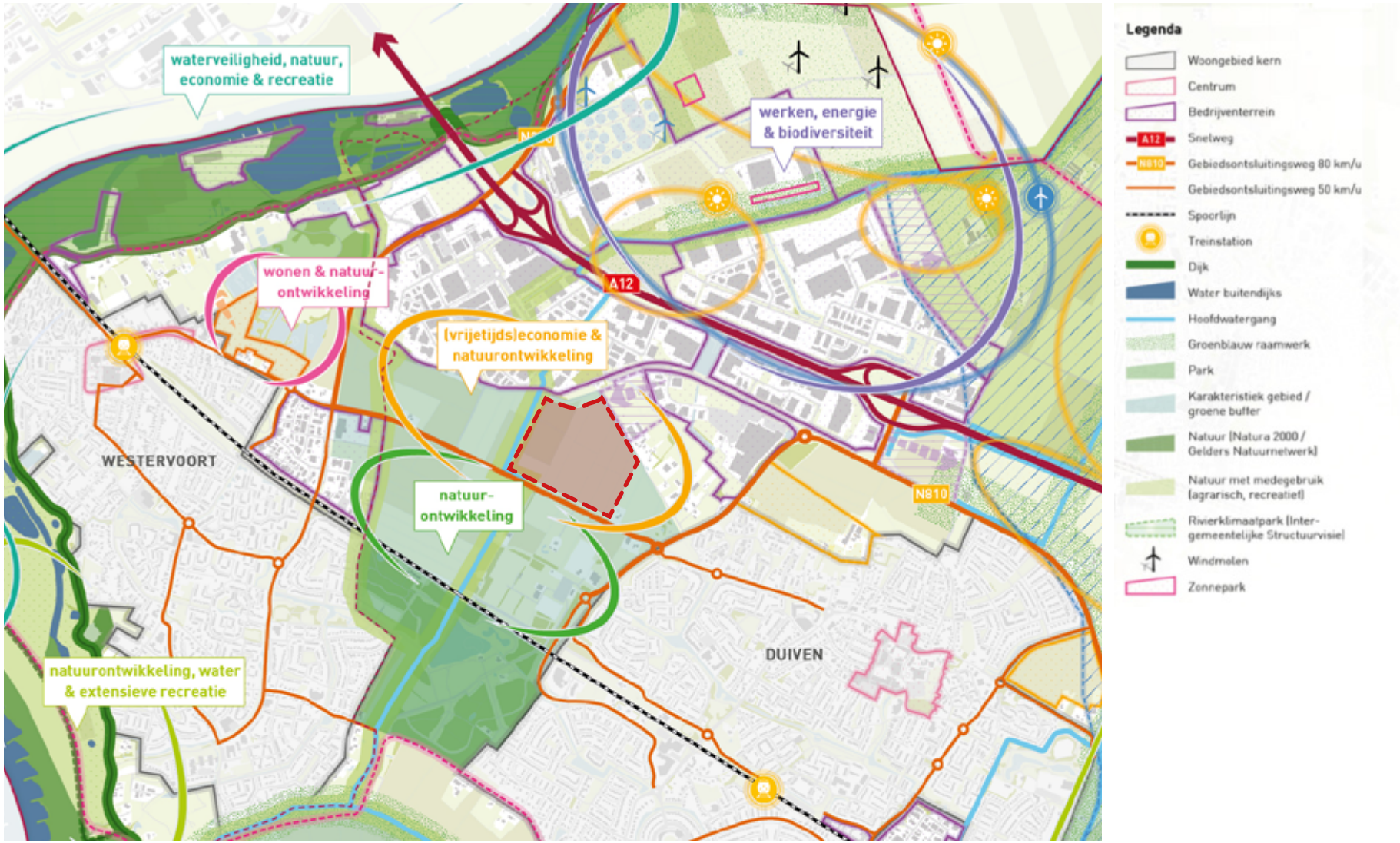

Uitsnede Concept - ontwerp Omgevingsvisie 2021 (bron: Koersdocument)

De brede sloot aan de westzijde van het gebied is een hoofd-afwatering, van belang voor het gehele komgebied, het bedrijventerrein en het Horsterpark. In de visies wordt de sloot opgenomen in een landschappelijk raamwerk van populieren-beplanting. Ook de Rijksweg maakt deel uit van een landschap-pelijk raamwerk – de laanbeplanting erlangs dient verder te worden versterkt.

Het gemeentelijk ruimtelijk beleid voor het plangebied voorziet tot nu toe niet in ontwikkeling voor woningbouw. Op dit moment loopt in Duiven wel een politieke discussie over drie locaties die in aanmerking komen voor mogelijke uitbreiding: De Ploen-Zuid, Plakse Weide en de Biezenkampen. Deze locaties zijn ook als zoekgebieden woningbouw aangewezen in het concept-ontwerp Omgevingsvisie.

De vraag naar ruimte voor wonen, bedrijven, natuur en vrijetijdsbesteding zal in de afzienbare toekomst blijven.
Met betrekking tot woningbouw blijkt dit niet alleen uit de gemeentelijke en Liemerse Woonagenda, de Woondeal Arnhem-Nijmegen en de regionale Verstedelijkingsstrategie. De druk op alle gebieden in de dorpsranden zal daarmee aanhouden.

Het gemeentelijk beleid heeft tot nu toe een sterke voorkeur om de bebouwing zoveel mogelijk aan te laten sluiten op de huidige structuur, direct in aansluiting op bestaande woonwijken. Uit de aangenomen motie onderzoek locatie Eng blijkt dat er nu politieke bereidheid is ontstaan om de kansen van eventuele woonfuncties (naast andere functies) ook in het gebied tussen de Engsestraat en de Rijksweg te verkennen, als onderdeel van een bredere afweging over locaties.

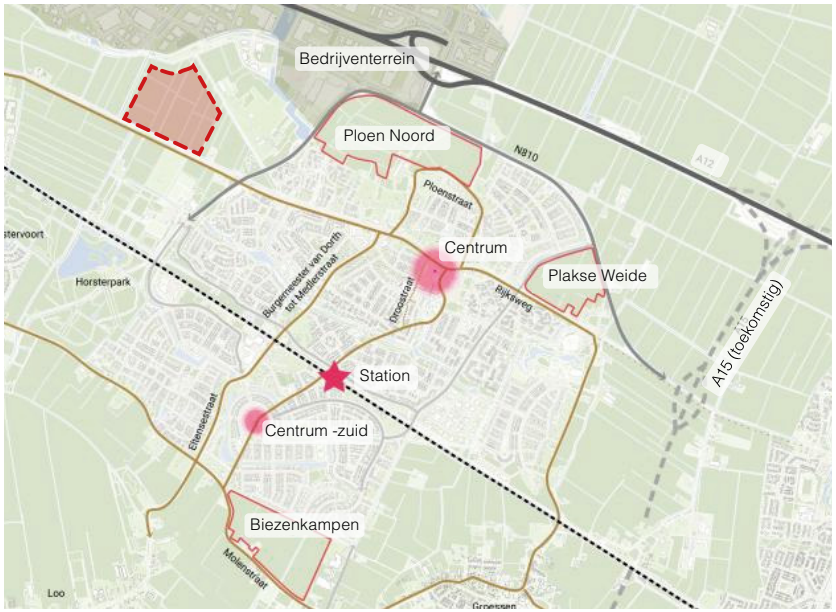

Kaart mogelijke uitbreidingslocaties voor woningbouw

Conclusie visie en beleid

Het bestaande landschappelijke en open karakter wordt in het beleid erg gewaardeerd. Vanuit de inmiddels schaars geworden openheid, het vrije zicht op buurtschap De Eng en de rol als bufferzone wordt bescherming van het opengebied nagestreefd.

Aan de andere kant bestaat de nadrukkelijke wens om ruimte te bieden aan (vrijetijds)economie, biodiversiteit en recreatie. Een woonfunctie zit nu niet in het bestaande gemeentelijk ruimtelijk beleid. Wel heeft de Raad op 26 januari jl. gevraagd woningbouw als optie op te nemen in de verkenning van mogelijke functies.

03 Verkenning

3.1 Verkenning ontwikkeling functies

In deze verkenning wordt onderzocht welke functies kansrijk zijn voor eventuele gebiedsontwikkeling van het plangebied. De functies die hiervoor worden onderzocht zijn: natuur en recreatie, bedrijvigheid, vrijetijdseconomie/recreatie/sport en woonfuncties, dan wel een combinatie van deze functies. Daarbij wordt getoetst aan de ruimtelijke kwaliteit van het gebied.

3.2 Natuurontwikkeling

Oorspronkelijk was het plangebied weiland, waar koeien graasden. Door de steeds verdere intensivering van de veeteelt kwamen de koeien op stal te staan en kregen ze het vers gemaaide of ingekuilde gras te eten. De Koekamp onderhoudt nu de koeien nog slechts in indirecte zin. Door de intensivering en het monofunctionele gebruik is ook de natuurwaarde van de komgebieden sterk afgenomen. De biodiversiteit in het gebied zou aanzienlijk verbeterd kunnen worden in combinatie met natuurvriendelijke, circulaire landbouw. Het terrein is hiervoor goed geschikt door de omvang en de aanwezigheid van water.

Door de afwatering van het terrein te verminderen wordt het terrein natter. Dit biedt meer uitgangsmogelijkheden voor de ontwikkeling van natuur. Een combinatie van water, oevers en bloemrijke weiden biedt in dit landschap de beste kansen voor de verbetering van de biodiversiteit. In het bloemrijke grasland zouden bovendien weer koeien kunnen grazen – oude rassen kunnen beter tegen natte bodem en ruig weer. Door de nabijheid van Duiven kan de natuurontwikkeling bovendien aangevuld worden met recreatieve routes.

Door deze vorm van grondgebruik kan de openheid van het gebied voor een groot deel behouden blijven. Bovendien wordt de oude functie weer deels in ere hersteld, zodat er ook weer een functionele relatie met buurtschap De Eng kan ontstaan.

Natuurontwikkeling is kansrijk, ook in combinatie met circulaire landbouw.

3.3 Recreatie

Door de verstedelijking in Duiven is er een grote behoefte aan recreatievoorzieningen. Er zijn kansen voor vrijetijdseconomie die aansluiten bij de beleidsambities voor recreatieve ontwikkeling in De Koekamp.

Aan de noordzijde van het plangebied, langs de rand van het bedrijventerrein, ligt al een doorgaande fietsroute. Ook de Engsestraat is door zijn ligging en karakter erg geschikt als wandel- en fietspad. Aansluitend op deze paden zou de recreatieve infrastructuur in het plangebied verder uitgebreid kunnen worden. Op deze manier kan er aansluiting gevonden kunnen worden op de woonwijken in de buurt en de route naar het Horsterpark. Bewoners en werkenden op bedrijventerreinen kunnen dan kortere op langere ommetjes in de omgeving maken. Naast de fiets- en wandelpaden zouden er eventueel ook andere routes kunnen worden aangelegd voor ruiters of mountainbikers.

Aan de bestaande en nieuwe routes kunnen kleinschalige voorzieningen gekoppeld worden, zoals picknickbanken en -veldjes, landschappelijke speelaanleidingen en visplekken.

Dergelijke kleinschalige voorzieningen hebben weinig negatieve invloed op de openheid. Het behoud van het bestaande karakter van het gebied kan daarmee gewaarborgd worden.

3.4 Bedrijvigheid

Een andere mogelijkheid voor gebiedsontwikkeling van De Koekamp is de realisatie van bedrijvigheid op een aantal compacte landgoederen. Op deze landgoederen kan toeristisch-recreatieve of agrarische bedrijvigheid gecombineerd worden met recreatieve routes, sport, landschap en natuurontwikkeling. Om economisch rendabel te zijn is het zeer waarschijnlijk dat er meerdere bedrijven nodig zijn, die bovendien een robuuste omvang hebben. De bedrijven komen daarom bij voorkeur in geconcentreerde, gemeenschappelijke gebouwen. Door concentratie ontstaat een minimum aan negatieve invloed op het landschap, gecombineerd met een maximale uitstraling.

Naast de gebouwen komen er op en rond de landgoederen veel opgaande beplanting en andere opgaande elementen. Hierdoor gaat het landschap volledig veranderen – een overheersend groen-landschappelijke inrichting is mogelijk maar van openheid zal geen sprake meer zijn.

Fotomanipulatie Multifunctionele landgoederen:

vanaf Rijksweg

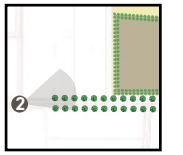

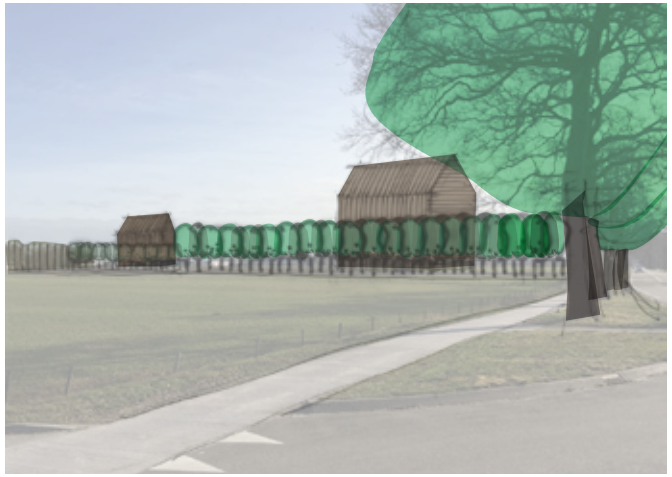

Ook dit voorstel is uitgewerkt in een fotomanipulatie. Hieruit blijkt dat het landschap volledig verandert en er van openheid geen sprake meer is. Ondanks de poging om zoveel mogelijk doorzicht te behouden door de bebouwing te concentreren.

3.5 Wonen

Als eerste functie voor wonen is de kansrijkheid van een wijk met rond de 300 woningen onderzocht. Een wijk soortgelijk aan de wijken waarover nu een uitbreidingsdiscussie loopt. Dus met woonprogramma: 15% sociale huur, 15% middeldure huur, 30% betaalbare koop, 30% middeldure koop en 10% dure koop. Dit betekent een aanbod van veelal relatief kleine en/of aaneengesloten woningen en een hogere dichtheid.

Getalsmatig kan het gebied dit programma aan. Ook is een ontwerp denkbaar waarbij de bebouwing op enkele compacte woonvelden plaatsvindt waartussen ook nog onbebouwde en groene ruimtes bestaan.

De woonvelden hebben verschillende dichtheden, afhankelijk van de woningbouwcategorie. Een groot deel van de woningen is onderdeel van een rij of een blok, waarmee aaneengesloten bebouwing ontstaat. Een kleiner deel zal volgens het programma bestaan uit kleinere blokken of hofjes. Slechts een klein gedeelte wordt gevormd door bebouwing met kleinere afmetingen zoals vrijstaande woningen of twee-onder-één-kappers.
Naast de woningen zelf zullen er een groot aantal erfafscheidingen komen en is er veel infrastructuur nodig.

Fotomanipulatie Woonwijk 300 woningen:

vanaf Rijksweg

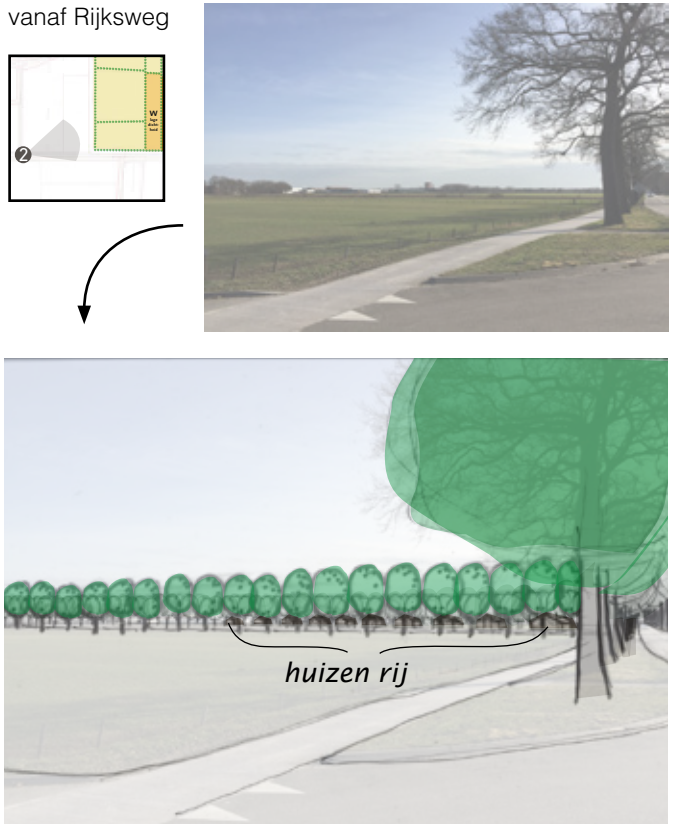

Uit de fotomanipulatie wordt duidelijk dat dat het open landschap ophoudt te bestaan en wordt vervangen door een besloten landschap van bomen en woningen. Een aantrekkelijk landschap met een hoge woonkwaliteit, maar geen behoud en versterking van de huidige kenmerken.

Om de woonbuurt zo goed mogelijk landschappelijk in te passen in zijn omgeving, en een aantrekkelijk woonklimaat te creëren, wordt het lanen- en singelpatroon van het gebied ten zuiden van de Rijksweg doorgezet in het gebied.

Alles bij elkaar zal de ontwikkeling van een woonbuurt met een dergelijke omvang een groot landschappelijk effect hebben. Er komen veel opgaande elementen en structuren – woningen, erfafscheidingen, bomen, tuinbeplanting – die de openheid belemmeren. Door de omvang en het aantal wordt duidelijk dat dat het open landschap ophoudt te bestaan en wordt vervangen door een besloten landschap van bomen en woningen. Een ontwerp met een aantrekkelijk landschap met een hoge woonkwaliteit is denkbaar, maar leidt niet tot behoud en versterking van de huidige kenmerken. Onvermijdelijk zou het vrije zicht vanuit de woningen en tuinen van De Eng grote gevolgen ondervinden.

Zeer groot nadeel van een woonwijk op deze plek vormt de perifere ligging en de grote afstand tot de bestaande woonwijken en voorzieningen zoals scholen, winkels en het station.

Vanuit de ruimtelijke kwaliteit (landschap en bestaande beleidsambities) is de kansrijkheid van een wijk met ca. 300 woningen gering.

Kleine woonbuurt

Een woonbuurt met aanzienlijk minder woningen heeft op een kleiner gebied invloed: een groot deel van De Koekamp kan open blijven, terwijl een klein deel wordt bebouwd. Het open karakter van het gebied zal niettemin wel aangetast worden door de opgaande elementen, die het zicht belemmeren.

Kleinere wooneenheden laten zich wel makkelijker combineren met natuur- en recreatieve functies. Nadeel blijft ook hier de grote afstand tot het dorp.

3.6 Conclusies en aanbevelingen

Het landschap van De Koekamp is dermate open en gevoelig, dat bijna elke (traditionele) gebouwde of landschappelijke ontwikkeling – hoe gering ook – zorgt voor het verdwijnen van het oorspronkelijke karakter.

Wanneer er vanuit de huidige ruimtelijke kwaliteit wordt gehecht aan dit open karakter, wordt een dergelijke ontwikkeling dan ook ten sterkste afgeraden.

Een bijkomende overweging is dat er geen enkele garantie kan worden gegeven dat er in de rest van het gebied niet ook wordt gebouwd. In het geval van traditionele gebiedsuitbreiding zou dat betekenen dat de woonkern van Duiven en de bedrijventerreinen Centerpoort-Nieuwgraaf en Graafstaete helemaal aan elkaar vastgroeien.

Wanneer primair van de kwaliteit uitgegaan wordt van het open karakter, zijn de ontwikkeling van natuur, circulaire landbouw en extensieve recreatie wel goed mogelijk.

Deze ruimtelijke verkenning geeft aan dat er een grote mate van spanning bestaat tussen behoud van het bestaande- en ontwikkeling van nieuwe kwaliteiten. Enerzijds bestaat de wens om het open landschap van De Koekamp en de waardevolle relatie tussen het dorp en het landschap te behouden. Anderzijds is er ook de wens om ruimte te geven aan verdere ontwikkeling van natuur/biodiversiteit, (vrijetijd)seconomie en eventueel ook woningbouw.

Deze wensen zijn zeer lastig te combineren in het plangebied, in het geval van traditionele gebiedsontwikkeling: of het gebied blijft open en relatief rustig, of er komt bebouwing, beplantingsstructuren en drukte. Ook in het bestaande gemeentelijk beleid is deze spanning merkbaar.

Deze ‘quick scan’ ruimtelijke verkenning is te beperkt om een goed onderbouwde keuze te maken wat nu de meest gewenste ontwikkeling van het plangebied is. In een eventuele vervolgfase zou een bredere visie hierop wel een sluitend antwoord kunnen geven. In een dergelijke visie zouden dan de functionele, ruimtelijke en economische relaties in groter verband moeten worden onderzocht: het gehele (uitloop)gebied tussen de kernen van Duiven en Westervoort. Ook de vraag in welke mate stedelijke functies zoals wonen en werken naast groene functies wenselijk én haalbaar zijn, zou tot deze visie moeten behoren.

Aangenomen WBB 16 voor 3 tegen

LOKAAL ALTERNATIEF

Motie onderzoek locatie Eng

Constaterende dat:

- de gemeente tussen de Engsestraat en Rijksweg gronden in eigendom heeft;
- Er een verkennend onderzoek op hoofdlijnen naar een ontwikkeling van dit gebied aan de Engsestraat moet plaatsvinden.

Verder overwegende dat:

- Er gekeken moet worden naar de volgende functies: natuur- en recreatie, bedrijvigheid, vrijetijdseconomie of recreatie of sportfuncties of woonfuncties dan wel een combinatie van deze functies.
- de kansrijkheid van dit gebied getoetst moet worden aan de hand van de ruimtelijke kwaliteit van het gebied
- WBB ~~de globale haalbaarheid in economische zin van dit gebied getoetst moet worden.~~ weg

WBB Verzoekt het college: "Binnen 2 maanden"

- om via een Quickscan de ontwikkelingsmogelijkheden van de gronden tussen de Engsestraat en de Rijksweg te onderzoeken;
- om onderzoeksbudget beschikbaar te stellen van € 6.000 en deze middelen te dekken uit de algemene reserve;
- deze onderzoeksresultaten terug te koppelen aan de raad.

En gaat over tot de orde van de dag.

Lokaal Alternatief	**CDA**	**VVD**	**PVDA**
Groen Links	**D66**	**SP**	**Doed**
Pro Duiven	**Zetel Nooijen**		

Kon pagina 1 uit document A10. College van B&W - Beantwoording (C3. 23 feb) Schriftelijke vragen CDA - Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb).pdf niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 2 uit document A10. College van B&W - Beantwoording (C3. 23 feb) Schriftelijke vragen CDA - Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb).pdf niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 1 uit document A11. College van B&W - Beantwoording (C1) - Schriftelijke vragen LA Zwerfafval bij bouw bedrijfspanden en woningen.pdf niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 2 uit document A11. College van B&W - Beantwoording (C1) - Schriftelijke vragen LA Zwerfafval bij bouw bedrijfspanden en woningen.pdf niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Geachte raadsleden,
Namens Vereniging Eigen Huis vraag ik graag uw aandacht voor het volgende.

De komende maanden moet u een beslissing nemen over de Regionale Energiestrategie (RES) versie 1.0. Uit onderzoek van VEH blijkt dat slechts drie procent van de huiseigenaren inspraak heeft gehad bij het opstellen hiervan. Dit terwijl ruim 92% aangeeft dat zij hierbij wel betrokken hadden willen worden. Logisch, want in de RES 1.0 worden onder andere zoeklocaties aangewezen voor windmolens, zonnepaneel-parken en boringen naar aardwarmte. Dat heeft grote gevolgen voor de leefomgeving. Volgens Vereniging Eigen Huis is het dan ook niet meer dan logisch dat bewoners hierbij betrokken worden.
Vereniging Eigen Huis doet een beroep op u als raadslid om de RES-plannen zo concreet mogelijk te maken voor uw achterban en alsnog goed bij hen te rade te gaan. Benut de interesse en bereidwilligheid van burgers bij de keuze van locaties voor de opwek van duurzame energie. Grootschalige verduurzaming kan alleen slagen als daar draagvlak voor is.

Actueel:
Bekijk het nieuwsbericht en het gehele onderzoek op: https://www.eigenhuis.nl

Met vriendelijke groet,
Vereniging Eigen Huis

Steven Wayenberg
juridisch beleidsadviseur

Tel.: 06 51 41 56 40
Postadres: Postbus 735, 3800 AS Amersfoort
E-mail: s.wayenberg@eigenhuis.nl
Website: www.eigenhuis.nl

Disclaimer:
Deze e-mail is uitsluitend bestemd voor geadresseerde(n). Deze e-mail mag niet worden doorgestuurd, openbaar gemaakt of verveelvoudigd worden zonder de toestemming van de afzender. Vereniging Eigen Huis is op geen enkele wijze aansprakelijk voor enige schade, direct of indirect, die door deze e-mail is veroorzaakt. Dit geldt ook voor het gebruik of vertrouwen in websites van derden, indien daar in deze e-mail naar wordt verwezen.

Vrije motie Minimumloon naar 14 euro VM7

De raadsleden stellen de raad voor om in de vergadering van 16 maart 2021 een besluit te nemen over de motie: Minimumloon naar 14 euro

Constaterende dat:

- Nederland een van de rijkste landen ter wereld is, maar een grote groep inwoners van Eindhoven achterblijft:
- Ons minimumloon veel lager is dan de Europese norm van 60% van het mediane inkomen;
- 220.000 Nederlanders kunnen worden gekwalificeerd als ‘werkende armen’;
- De inkomenskloof groeit: de rijkste 10% verdiende in 1977 5.1 keer zoveel als de onderste 10% en in 2011 was dat al 8.2 keer zo veel;
- Honderdduizenden mensen ervoor zorgen dat onze samenleving blijft functioneren in moeilijke tijden, terwijl ze zelf rond moeten komen van minder dan 14 euro per uur;
- Op steeds meer plekken in Nederland mensen opstaan voor een eerlijke verdeling van de welvaart, te beginnen met een minimumloon van 14 euro;
- Steeds meer economen de voordelen zien van een verhoging van het minimumloon en de daaraan gekoppelde uitkeringen;
- 1257 inwoners van Eindhoven hebben al getekend via een petitie voor verhoging van het minimumloon naar 14 euro;

Overwegende dat:

- Wij als gemeente een sociale zorgplicht hebben voor alle inwoners van Eindhoven;
- Wij ons daarvoor inzetten met de middelen die we hebben;
- We tegelijk ook afhankelijk zijn van het landelijke beleid;

Verzoekt het college van burgemeester en wethouders:

- Om middels een brief aan te dringen bij de landelijke regering om het minimumloon te verhogen naar 14 euro per uur en de raad te informeren over de resultaten.

Verzoekt de griffie:

- Deze motie namens Eindhoven ter kennis te brengen bij de gemeenteraden in Nederlandse gemeenten.

De leden van de raad:
Murat Memis (SP), voorsteller
Adem Topdag (DENK), voorsteller
Rudy Reker (LPF), voorsteller
Dré Rennenberg (OAE), voorsteller
Hafid Bouteibi (PvdA), voorsteller
Saskia Lammers (GL), voorsteller

Deze vrije motie is aangenomen in de vergadering van 16 maart 2021.

J. Verbruggen, griffier.

Stemming:
Aanwezig: 44 leden
Voor: GL (7), PvdA (6), SP (3), LPF (2), OAE (2), 50PLUS (2), DENK (1), H.A.G. de Leeuw (1) = 24
Tegen: VVD (7), D66 (5), CDA (6), LE (1), CU (1) = 20

PARTIJ VAN DE ARBEID

ROERSTREEK LOKAAL!

DEMOCRATEN ROERDALEN

CDA Roerdalen

Motie

16 stemmen vóór
3 stemmen tégen
Aangenomen

Raadsvergadering	:	18 maart 2021
Agendapunt	:	10
Registratienummer	:	2021M03
Onderwerp	:	Motie vreemd aan de orde van de dag; Huishoudelijke hulp WMO

De raad van de gemeente Roerdalen in vergadering bijeen op donderdag 18 maart 2021,

Vaststellende dat:
- gemeenteraden meer grip willen krijgen op uitgaven in het sociaal domein;
- de uitgaven in het sociaal domein een belangrijk onderdeel uitmaken van de begroting van gemeenten.

Gehoord hebbende:
- de zorgen, geuit door de VNG, om de structurele financiën van gemeenten op orde te krijgen richting kabinetsformatie;
- dat de slechte financiële positie van gemeenten mede wordt veroorzaakt door de aanzuigende werking van het abonnementstarief voor de huishoudelijke hulp;
- dat het kabinet niet van plan is om gemeenten te compenseren voor de aanzuigende werking van het abonnementstarief;
- dat vrijwel alle gemeenten het abonnementstarief een slechte maatregel vinden;
- dat vrijwel alle gemeenten een stijging zien van de kosten voor huishoudelijke hulp.

Overwegende dat:
- huishoudelijke hulp op dit moment is ondergebracht binnen de WMO;
- gemeenten verplicht zijn het abonnementstarief te hanteren;
- dat dit verplicht abonnementstarief heeft geleid tot een grote toestroom van aanvragen voor huishoudelijke hulp, door mensen die dit in financieel opzicht zelf zouden kunnen bekostigen;
- de recente monitorrapportage abonnementstarief Wmo een sterke groei laat zien in hogere inkomensgroepen. Bij de laagste inkomensgroep is de groei in vraag ongeveer 0%, bij de hoogste inkomensgroepen loopt dit op tot bijna 80%;
- gemeenten binnen de WMO niet de mogelijkheid hebben om een inkomens- of vermogenstoets te doen op de ondersteuningsmaatregelen die worden toegekend in het kader van de WMO; of iemand in de bijstand zit of een half miljoen op de bank heeft staan, iedereen komt voor huishoudelijke hulp in aanmerking;
- het moeilijk te verkroppen is dat de gemeentelijke belastingtarieven extra moeten worden verhoogd ter dekking van deze (onnodige) uitgaven binnen de WMO.

Roept het college op:
1. het Rijk te bewegen tot verbetering van de systematiek omtrent de voorziening huishoudelijke hulp in de WMO, bijv. door de implementatie van een eenvoudige doch effectieve inkomens- en vermogenstoets;
2. De VNG te verzoeken deze materie mede inzet te maken van de gesprekken voor de Kabinetsformatie.

Verzoekt de griffie:
Een afschrift van deze motie te delen met de gemeenteraden in Nederland met het verzoek deze motie dan wel een motie van gelijke strekking aan te nemen.

en gaat over tot de orde van de dag.

J. Cremers, CDA

G. van Elmpt, Democraten Roerdalen

J. Aelen, PvdA

P. van der Vorst, Roerstreek Lokaal!

Verzonden: vrijdag 26 maart 2021 10:57
Aan: griffie gem. Duiven
Onderwerp: woningbouw Biezenweide

Geachte dames /heren van de gemeente Duiven .

Zaterdag 6 maart keek ik naar het NOS journaal. Daar was een item over woningbouw uitbreiding in Duiven. Een bewoonster van de Elstar_ daar ga ik maar vanuit dat ze daar woont- klaagde over de uitbreidingsplannen van de Biezenweide. Ik viel van mijn stoel. Ik woon nu 30 jaar aan de [ ] in Duiven, maar 30 jaar geleden wilden wij eigenlijk een kavel kopen aan de Elstar. Het was voor ons toch boven het budget. Maar ..... DE MAKELAAR WAARMEE WIJ VAN DOEN HADDEN, ZEI TOEN AL , DAT ER BINNEN 10 of 20 jaar een nieuwe wijk achter de Elstar zou verschijnen. Er was toen al rekening gehouden met het stratenplan in Duiven-zuid. Er waren al kavels vrijgehouden voor toekomstige wegen. Zie de loop van de Bellefleur. Deze straat loopt ineens dood. Aan het einde is er al een kavel vrij gehouden tussen de woonhuizen, zodat de Bellefleur door kan lopen in de Biezenweide.
De klaagster is bang voor waardevermindering van haar huis. Jammer. Als de A 15 wordt aangelegd, hoeveel inwoners- waaronder ik- zullen last krijgen met waardevermindering van het huis?
Hopelijk wordt er snel gebouwd. O.a. Mijn dochter wil graag weer in Duiven komen wonen, zodat ze mijn mantelzorger kan worden ter zijner tijd
Met vriendelijke groet ,
[Gegevens bekend bij griffie] in Duiven

M3

gemeente Winterswijk

MOTIE

Indiener(s): **PvdA, VW, CDA**
Onderwerp: **Basismobiliteit voor iedere inwoner dichtbij huis**
Zaaknummer: 217878

De raad van de gemeente Winterswijk, in openbare vergadering bijeen op 25 maart 2021,

constaterende dat:

- we door de bundeling van vervoersstromen met ZOOV in de Achterhoek een integraal, (kosten)efficiënt en duurzaam systeem van basismobiliteit kennen;
- we in de Achterhoek met ZOOV een hoog gewaardeerd en goed functionerend systeem van basismobiliteit kennen en ZOOV als uitvoerder van het ov-vangnet en integraal aanbod kan bieden aan de gebruikers en onder andere vervoer van deur tot deur biedt;
- de provincie Gelderland plannen heeft gepresenteerd voor een op het regulier openbaar vervoer (ov) aanvullend ov-vangnet, en de introductie van HaltetaxiRRReis;
- de provincie in de *Visie voor een bereikbaar Gelderland* schrijft dat met het ov-vangnet alle plekken in Gelderland worden ontsloten waar geen (buurt)bus en trein komt, maar op basis van de Nota van Uitgangspunten van HaltetaxiRRReis het er op lijkt dat HaltetaxiRRReis als haltetaxi alleen gaat rijden tussen haltes;

overwegende dat:

- er met de voorgenomen provinciale plannen een extra vervoerssysteem wordt geïntroduceerd en dit tot nadelige gevolgen kan leiden voor de verschillende reizigersgroepen van ZOOV, zoals
    - de verschraling van de fijnmazigheid doordat HaltetaxiRRReis als haltetaxi gaat rijden tussen haltes en geen vervoer van deur tot deur biedt;
    - reizigers van ZOOV op Maat straks niet meer samen kunnen reizen met een Wmo-reiziger;
    - vervoerders achter elkaar aan gaan rijden voor (grotendeels) dezelfde doelgroep;
- in een inclusieve samenleving een laagdrempelige, toegankelijke, betaalbare en passende vorm van openbaar vervoer met een fijnmazig netwerk voor iedere inwoner dichtbij huis beschikbaar moet zijn;
- dat verschraling van het openbaar vervoer absoluut niet wenselijk is en het voorzieningenniveau minimaal op het huidige niveau behouden moet blijven;

draagt het college op:

- samen met de overige Achterhoekse gemeenten en de andere Gelderse vervoerregio's in overleg te treden met de provincie met als doel het voorzieningenniveau minimaal op het huidige niveau te behouden;

draagt de griffier op

- deze motie te verspreiden onder de gemeenteraden in de provincie Gelderland, Gedeputeerde Staten, Provinciale Staten en 8RHK Ambassadeurs;

en gaat over tot de orde van de dag.

gemeente Winterswijk

Aldus besloten door de gemeenteraad van de gemeente Winterswijk in zijn openbare vergadering gehouden op 25 maart 2021,

de griffier, de voorzitter,

Didam, 30 maart 2021

Geachte gemeenteraden van de Gemeenten Duiven, Doesburg en Westervoort,

Conform artikel 6 van de samenwerkingsovereenkomst gezamenlijke rekenkamer gemeenten Duiven, Doesburg en Westervoort 2018 doe ik hierbij toekomen de eindafrekening voor het jaar 2020.

Over het jaar 2020 heeft onze rekenkamer van haar budget van €32.982,23 in totaal €27.538,25 uitgegeven. De klankbordgroep heeft op 11 november 2020 toestemming gegeven om het restant van het budget door te schuiven naar het jaar 2021. Bijgevoegd treft u een overzicht aan van de door ons gedane uitgaven.

Met vriendelijke groet,

Rene Janssen

Voorzitter Rekenkamer Duiven, Doesburg en Westervoort

Jaarrekening 2020 Rekenkamer DDW

UITGAVEN 2020	Gemaakte kosten 2020	Begroot 2020	Resterend budget 2020
NVRR	620,00	720,00	100,00
Onderzoek	21080,00	24962,23	3882,23
Presentiegelden	5425,00	6250,00	825,00
Reiskosten	413,25	1000,00	586,75
Overige	0,00	50,00	50,00
Totaal	**27538,25**	**32982,23**	**5443,98**

INKOMSTEN 2020	Inwonertal per 1 jan 2020	Inkomsten (x 0,5)
Duiven	25124	12562,00
Westervoort	14937	7468,50
Doesburg	11142	5539,00
Totaal	51203	**25709,00**
	Resterend budget 2019*	**7237,23**
	Inkomsten totaal 2020	**32946,23**

* Het resterend budget van 2019 is na akkoord van de klankbordgroep doorgeschoven naar 2020.

Afzender: Bewonergroep Zuidrand
bewonersgroepzuidrand@gmail.com

Geadresseerden: Gemeente Duiven; College van Burgermeester en Wethouders;
t.a.v. Raadsgriffier de Heer E.N. Bosscha
Postbus 6
6920 AA Duiven

Duiven, 31 maart 2021

Onderwerp: verzoek WOB inzake Woondeal, Onderzoek, Locatiestudie en Verkenning

Geachte heer/mevrouw,

Ruim een half jaar geleden hebben wij u in het kader van de informatieavonden van september en oktober 2020 voor de tweede maal een verzoek WOB ingediend. Nadat een eerder verzoek WOB van november 2019 uiteindelijk onbeantwoord zou blijven wegens door u ervaren onduidelijkheden, hoopten wij dat ons verzoek WOB van september 2020 niets aan helderheid over zou laten.

Inmiddels zijn er vele maanden verstreken, nadert het besluitvormingsproces zijn einde, zijn de informatieavonden slechts nog een verre herinnering en heeft u nog steeds niet meer dan een fractie van de gevraagde informatie gegeven. U gaf hiervoor aan dat de tijdspanne van het WOB niet duidelijk was. Dan wel dat de gebieden in kwestie niet bij u bekend waren. Dan wel dat er sprake was van geheimhouding wegens gemeentelijke belangen. Dan wel dat wij zelf deze informatie dienden te zoeken in de digitale wildernis van iBabs. En zo verder.

Wij kunnen ons niet voorstellen dat uw behandeling van onze verzoeken WOB tot doel heeft om de informatievoorziening juist te frustreren in plaats van te faciliteren. Derhalve gaan wij ervan uit dat wij voor de nieuwe informatieronde van april en mei 2021 alsnog de noodzakelijke informatie van u zullen krijgen en hebben, om u ter wille te zijn, ons verzoek WOB wederom specifieker gemaakt. Dit hernieuwde verzoek WOB is opgedeeld in vijf afzonderlijke delen. In dit eerste deel betreft het de volgende documenten:

1. Alle afspraken, correspondentie, overeenkomsten en andere relevante stukken met betrekking tot het in 2020 uitgegeven document ‘Woondeal Arnhem-Nijmegen’ tussen college en of ambtenaren van de gemeente Duiven enerzijds en andere partijen die hierbij betrokken zijn anderzijds, met inbegrip van de provincie Gelderland en het Rijk.
2. Alle afspraken, correspondentie, overeenkomsten en andere relevante stukken met betrekking tot het in 2019 uitgegeven document ‘Woningmarkt Onderzoek Regio Arnhem-Nijmegen’ tussen college en of ambtenaren van de gemeente Duiven enerzijds en onderzoeksbureau Companen, de provincie Gelderland en het Rijk anderzijds, alsmede eerdere versies van het document ‘Woningmarkt Onderzoek Regio Arnhem-Nijmegen’.
3. Alle afspraken, correspondentie, overeenkomsten en andere relevante stukken met betrekking tot het in 2020 uitgegeven document ‘Locatiestudie Woningbouw: Stedenbouwkundige Verkenning Duiven’ tussen college en of ambtenaren van de gemeente Duiven enerzijds en

onderzoeksbureau SVP anderzijds, alsmede eerdere versies van het document ‘Locatiestudie Woningbouw’.

4. Alle afspraken, correspondentie, overeenkomsten en andere relevante stukken met betrekking tot het in 2020 uitgegeven document ‘Uitbreiding Woningbouw: Verkenning Ontsluitingsmogelijkheden’ tussen college en of ambtenaren van de gemeente Duiven enerzijds en onderzoeksbureau Goudappel Coffeng anderzijds, alsmede eerdere versies van het document ‘Uitbreiding Woningbouw: Verkenning Ontsluitingsmogelijkheden’.

Bij dezen zouden wij u dan ook vriendelijk willen verzoeken de bovenstaande documenten, zoals bedoeld in artikel 6, lid 1 van de Wet openbaarheid van bestuur (WOB) digitaal op het bovenstaand e-mailadres te doen toekomen.

In afwachting van uw antwoord, namens de bewonersgroep Zuidrand, verblijven wij,

Wiet Janssen

Henny van Kempen

Ton Kersten

Peter Kragting

Tjeerd Middelkoop

Afzender: Bewonergroep Zuidrand
bewonersgroepzuidrand@gmail.com

Geadresseerden: Gemeente Duiven; College van Burgermeester en Wethouders;
t.a.v. Raadsgriffier de Heer E.N. Bosscha
Postbus 6
6920 AA Duiven

Duiven, 31 maart 2021

Onderwerp: verzoek WOB inzake percelen Ploen-Noord

Geachte heer/mevrouw,

Ruim een half jaar geleden hebben wij u in het kader van de informatieavonden van september en oktober 2020 voor de tweede maal een verzoek WOB ingediend. Nadat een eerder verzoek WOB van november 2019 uiteindelijk onbeantwoord zou blijven wegens door u ervaren onduidelijkheden, hoopten wij dat ons verzoek WOB van september 2020 niets aan helderheid over zou laten.

Inmiddels zijn er vele maanden verstreken, nadert het besluitvormingsproces zijn einde, zijn de informatieavonden slechts nog een verre herinnering en heeft u nog steeds niet meer dan een fractie van de gevraagde informatie gegeven. U gaf hiervoor aan dat de tijdspanne van het WOB niet duidelijk was. Dan wel dat de gebieden in kwestie niet bij u bekend waren. Dan wel dat er sprake was van geheimhouding wegens gemeentelijke belangen. Dan wel dat wij zelf deze informatie dienden te zoeken in de digitale wildernis van iBabs. En zo verder.

Wij kunnen ons niet voorstellen dat uw behandeling van onze verzoeken WOB tot doel heeft om de informatievoorziening juist te frustreren in plaats van te faciliteren. Derhalve gaan wij ervan uit dat wij voor de nieuwe informatieronde van april en mei 2021 alsnog de noodzakelijke informatie van u zullen krijgen en hebben, om u ter wille te zijn, ons verzoek WOB wederom specifieker gemaakt. Dit hernieuwde verzoek WOB is opgedeeld in vijf afzonderlijke delen. In dit tweede deel betreft het de volgende documenten:

1. Alle Milieu Effect Rapportages of equivalente documenten betreffende het gebied Ploen-Noord van september 1989 tot en met maart 2021
2. Alle raadsvoorstellen en raadsbesluiten betreffende de ruimtelijke ordening met betrekking tot de percelen gelegen in het gebied Ploen-Noord van september 1989 tot en met maart 2021.
3. Alle afspraken, correspondentie, overeenkomsten en andere relevante stukken met betrekking tot het mogelijkerwijs al dan niet gedeeltelijk in ontwikkeling nemen voor enige vorm van woningbouw tussen college en of ambtenaren van de gemeente Duiven enerzijds en projectontwikkelaar Van Wanrooij anderzijds betreffende de percelen gelegen in het gebied Ploen-Noord van september 1989 tot en met maart 2021.
4. Alle afspraken, correspondentie, overeenkomsten en andere relevante stukken met betrekking tot het mogelijkerwijs al dan niet gedeeltelijk in ontwikkeling nemen voor enige vorm van woningbouw tussen college en of ambtenaren van de gemeente Duiven enerzijds en

projectontwikkelaar BPD anderzijds betreffende de percelen gelegen in het gebied Ploen-Noord van september 1989 tot en met maart 2021.

5. Alle afspraken, correspondentie, overeenkomsten en andere relevante stukken met betrekking tot het mogelijkerwijs al dan niet gedeeltelijk in ontwikkeling nemen voor enige vorm van woningbouw tussen college en of ambtenaren van de gemeente Duiven enerzijds en rentmeesterskantoor Witte Rentmeester en Makelaars anderzijds betreffende de percelen gelegen in het gebied Ploen-Noord van september 1989 tot en met maart 2021.
6. Alle afspraken, correspondentie, overeenkomsten en andere relevante stukken met betrekking tot het mogelijkerwijs al dan niet gedeeltelijk in ontwikkeling nemen voor enige vorm van woningbouw tussen college en of ambtenaren van de gemeente Duiven enerzijds en de familie Van Nispen tot Sevenaer dan wel de familie Tulleken anderzijds betreffende de percelen gelegen in het gebied Ploen-Noord van september 1989 tot en met maart 2021.
7. Alle afspraken, correspondentie, overeenkomsten en andere relevante stukken met betrekking tot het mogelijkerwijs al dan niet gedeeltelijk in ontwikkeling nemen voor enige vorm van woningbouw tussen college en of ambtenaren van de gemeente Duiven enerzijds en de familie Van Huet dan wel de familie Bisseling dan wel de familie Bottema anderzijds betreffende de percelen gelegen in het gebied Ploen-Noord van september 1989 tot en met maart 2021.
8. Alle afspraken, correspondentie, overeenkomsten en andere relevante stukken met betrekking tot het mogelijkerwijs al dan niet gedeeltelijk in ontwikkeling nemen voor enige vorm van woningbouw tussen college en of ambtenaren van de gemeente Duiven enerzijds en andere partijen die hierbij betrokken zijn anderzijds, met inbegrip van de provincie Gelderland, betreffende de percelen gelegen in het gebied Ploen-Noord van september 1989 tot en met maart 2021.

Bij dezen zouden wij u dan ook vriendelijk willen verzoeken de bovenstaande documenten, zoals bedoeld in artikel 6, lid 1 van de Wet openbaarheid van bestuur (WOB) digitaal op het bovenstaand e-mailadres te doen toekomen.

In afwachting van uw antwoord, namens de bewonersgroep Zuidrand, verblijven wij,

Wiet Janssen

Henny van Kempen

Ton Kersten

Peter Kragting

Tjeerd Middelkoop

Afzender: Bewonergroep Zuidrand
bewonersgroepzuidrand@gmail.com

Geadresseerden: Gemeente Duiven; College van Burgermeester en Wethouders;
t.a.v. Raadsgriffier de Heer E.N. Bosscha
Postbus 6
6920 AA Duiven

Duiven, 31 maart 2021

Onderwerp: verzoek WOB inzake percelen Plakse Weide

Geachte heer/mevrouw,

Ruim een half jaar geleden hebben wij u in het kader van de informatieavonden van september en oktober 2020 voor de tweede maal een verzoek WOB ingediend. Nadat een eerder verzoek WOB van november 2019 uiteindelijk onbeantwoord zou blijven wegens door u ervaren onduidelijkheden, hoopten wij dat ons verzoek WOB van september 2020 niets aan helderheid over zou laten.

Inmiddels zijn er vele maanden verstreken, nadert het besluitvormingsproces zijn einde, zijn de informatieavonden slechts nog een verre herinnering en heeft u nog steeds niet meer dan een fractie van de gevraagde informatie gegeven. U gaf hiervoor aan dat de tijdspanne van het WOB niet duidelijk was. Dan wel dat de gebieden in kwestie niet bij u bekend waren. Dan wel dat er sprake was van geheimhouding wegens gemeentelijke belangen. Dan wel dat wij zelf deze informatie dienden te zoeken in de digitale wildernis van iBabs. En zo verder.

Wij kunnen ons niet voorstellen dat uw behandeling van onze verzoeken WOB tot doel heeft om de informatievoorziening juist te frustreren in plaats van te faciliteren. Derhalve gaan wij ervan uit dat wij voor de nieuwe informatieronde van april en mei 2021 alsnog de noodzakelijke informatie van u zullen krijgen en hebben, om u ter wille te zijn, ons verzoek WOB wederom specifieker gemaakt. Dit hernieuwde verzoek WOB is opgedeeld in vijf afzonderlijke delen. In dit derde deel betreft het de volgende documenten:

1. Alle Milieu Effect Rapportages of equivalente documenten betreffende het gebied Plakse Weide van september 1989 tot en met maart 2021
2. Alle raadsvoorstellen en raadsbesluiten betreffende de ruimtelijke ordening met betrekking tot de percelen gelegen in het gebied Plakse Weide van september 1989 tot en met maart 2021.
3. Alle afspraken, correspondentie, overeenkomsten en andere relevante stukken met betrekking tot het mogelijkerwijs al dan niet gedeeltelijk in ontwikkeling nemen voor enige vorm van woningbouw tussen college en of ambtenaren van de gemeente Duiven enerzijds en projectontwikkelaar BPD anderzijds betreffende de percelen gelegen in het gebied Plakse Weide van september 1989 tot en met maart 2021.
4. Alle afspraken, correspondentie, overeenkomsten en andere relevante stukken met betrekking tot het mogelijkerwijs al dan niet gedeeltelijk in ontwikkeling nemen voor enige vorm van

woningbouw tussen college en of ambtenaren van de gemeente Duiven enerzijds en projectontwikkelaar KlaassenGroup anderzijds betreffende de percelen gelegen in het gebied Plakse Weide van september 1989 tot en met maart 2021.

5. Alle afspraken, correspondentie, overeenkomsten en andere relevante stukken met betrekking tot het mogelijkerwijs al dan niet gedeeltelijk in ontwikkeling nemen voor enige vorm van woningbouw tussen college en of ambtenaren van de gemeente Duiven enerzijds en de familie Otten dan wel de familie Volman anderzijds betreffende de percelen gelegen in het gebied Plakse Weide van september 1989 tot en met maart 2021.
6. Alle afspraken, correspondentie, overeenkomsten en andere relevante stukken met betrekking tot het mogelijkerwijs al dan niet gedeeltelijk in ontwikkeling nemen voor enige vorm van woningbouw tussen college en of ambtenaren van de gemeente Duiven enerzijds en de familie Mans dan wel de familie Bindels anderzijds betreffende de percelen gelegen in het gebied Plakse Weide van september 1989 tot en met maart 2021.
7. Alle afspraken, correspondentie, overeenkomsten en andere relevante stukken met betrekking tot het mogelijkerwijs al dan niet gedeeltelijk in ontwikkeling nemen voor enige vorm van woningbouw tussen college en of ambtenaren van de gemeente Duiven enerzijds en netbeheerder Liander anderzijds betreffende de percelen gelegen in het gebied Plakse Weide van september 1989 tot en met maart 2021.

Bij dezen zouden wij u dan ook vriendelijk willen verzoeken de bovenstaande documenten, zoals bedoeld in artikel 6, lid 1 van de Wet openbaarheid van bestuur (WOB) digitaal op het bovenstaand e-mailadres te doen toekomen.

In afwachting van uw antwoord, namens de bewonersgroep Zuidrand, verblijven wij,

Wiet Janssen

Henny van Kempen

Ton Kersten

Peter Kragting

Tjeerd Middelkoop

Afzender: Bewonergroep Zuidrand
bewonersgroepzuidrand@gmail.com

Geadresseerden: Gemeente Duiven; College van Burgermeester en Wethouders;
t.a.v. Raadsgriffier de Heer E.N. Bosscha
Postbus 6
6920 AA Duiven

Duiven, 31 maart 2021

Onderwerp: verzoek WOB inzake percelen Aalburgen

Geachte heer/mevrouw,

Ruim een half jaar geleden hebben wij u in het kader van de informatieavonden van september en oktober 2020 voor de tweede maal een verzoek WOB ingediend. Nadat een eerder verzoek WOB van november 2019 uiteindelijk onbeantwoord zou blijven wegens door u ervaren onduidelijkheden, hoopten wij dat ons verzoek WOB van september 2020 niets aan helderheid over zou laten.

Inmiddels zijn er vele maanden verstreken, nadert het besluitvormingsproces zijn einde, zijn de informatieavonden slechts nog een verre herinnering en heeft u nog steeds niet meer dan een fractie van de gevraagde informatie gegeven. U gaf hiervoor aan dat de tijdspanne van het WOB niet duidelijk was. Dan wel dat de gebieden in kwestie niet bij u bekend waren. Dan wel dat er sprake was van geheimhouding wegens gemeentelijke belangen. Dan wel dat wij zelf deze informatie dienden te zoeken in de digitale wildernis van iBabs. En zo verder.

Wij kunnen ons niet voorstellen dat uw behandeling van onze verzoeken WOB tot doel heeft om de informatievoorziening juist te frustreren in plaats van te faciliteren. Derhalve gaan wij ervan uit dat wij voor de nieuwe informatieronde van april en mei 2021 alsnog de noodzakelijke informatie van u zullen krijgen en hebben, om u ter wille te zijn, ons verzoek WOB wederom specifieker gemaakt. Dit hernieuwde verzoek WOB is opgedeeld in vijf afzonderlijke delen. In dit vierde deel betreft het de volgende documenten:

1. Alle Milieu Effect Rapportages of equivalente documenten betreffende het gebied Aalburgen van september 1989 tot en met maart 2021
2. Alle raadsvoorstellen en raadsbesluiten betreffende de ruimtelijke ordening met betrekking tot de percelen gelegen in het gebied Aalburgen van september 1989 tot en met maart 2021.
3. Alle afspraken, correspondentie, overeenkomsten en andere relevante stukken met betrekking tot het mogelijkerwijs al dan niet gedeeltelijk in ontwikkeling nemen voor enige vorm van woningbouw tussen college en of ambtenaren van de gemeente Duiven enerzijds en de familie Otten anderzijds betreffende de percelen gelegen in het gebied Aalburgen van september 1989 tot en met maart 2021.
4. Alle afspraken, correspondentie, overeenkomsten en andere relevante stukken met betrekking tot het mogelijkerwijs al dan niet gedeeltelijk in ontwikkeling nemen voor enige vorm van woningbouw tussen college en of ambtenaren van de gemeente Duiven enerzijds en andere

partijen die hierbij betrokken zijn anderzijds, met inbegrip van de provincie Gelderland, betreffende de percelen gelegen in het gebied Aalburgen van september 1989 tot en met maart 2021.

Bij dezen zouden wij u dan ook vriendelijk willen verzoeken de bovenstaande documenten, zoals bedoeld in artikel 6, lid 1 van de Wet openbaarheid van bestuur (WOB) digitaal op het bovenstaand e-mailadres te doen toekomen.

In afwachting van uw antwoord, namens de bewonersgroep Zuidrand, verblijven wij,

Wiet Janssen

Henny van Kempen

Ton Kersten

Peter Kragting

Tjeerd Middelkoop

Afzender: Bewonergroep Zuidrand
bewonersgroepzuidrand@gmail.com

Geadresseerden: Gemeente Duiven; College van Burgermeester en Wethouders;
t.a.v. Raadsgriffier de Heer E.N. Bosscha
Postbus 6
6920 AA Duiven

Duiven, 31 maart 2021

Onderwerp: verzoek WOB inzake percelen Biezenkampen

Geachte heer/mevrouw,

Ruim een half jaar geleden hebben wij u in het kader van de informatieavonden van september en oktober 2020 voor de tweede maal een verzoek WOB ingediend. Nadat een eerder verzoek WOB van november 2019 uiteindelijk onbeantwoord zou blijven wegens door u ervaren onduidelijkheden, hoopten wij dat ons verzoek WOB van september 2020 niets aan helderheid over zou laten.

Inmiddels zijn er vele maanden verstreken, nadert het besluitvormingsproces zijn einde, zijn de informatieavonden slechts nog een verre herinnering en heeft u nog steeds niet meer dan een fractie van de gevraagde informatie gegeven. U gaf hiervoor aan dat de tijdspanne van het WOB niet duidelijk was. Dan wel dat de gebieden in kwestie niet bij u bekend waren. Dan wel dat er sprake was van geheimhouding wegens gemeentelijke belangen. Dan wel dat wij zelf deze informatie dienden te zoeken in de digitale wildernis van iBabs. En zo verder.

Wij kunnen ons niet voorstellen dat uw behandeling van onze verzoeken WOB tot doel heeft om de informatievoorziening juist te frustreren in plaats van te faciliteren. Derhalve gaan wij ervan uit dat wij voor de nieuwe informatieronde van april en mei 2021 alsnog de noodzakelijke informatie van u zullen krijgen en hebben, om u ter wille te zijn, ons verzoek WOB wederom specifieker gemaakt. Dit hernieuwde verzoek WOB is opgedeeld in vijf afzonderlijke delen. In dit vierde deel betreft het de volgende documenten:

1. Alle Milieu Effect Rapportages of equivalente documenten betreffende het gebied Biezenkampen van september 1989 tot en met maart 2021
2. Alle raadsvoorstellen en raadsbesluiten betreffende de ruimtelijke ordening met betrekking tot de percelen gelegen in het gebied Biezenkampen van september 1989 tot en met maart 2021.
3. Alle afspraken, correspondentie, overeenkomsten en andere relevante stukken met betrekking tot het mogelijkerwijs al dan niet gedeeltelijk in ontwikkeling nemen voor enige vorm van woningbouw tussen college en of ambtenaren van de gemeente Duiven enerzijds en rentmeesterskantoor Witte Rentmeester en Makelaars anderzijds betreffende de percelen gelegen in het gebied Biezenkampen van september 1989 tot en met maart 2021.
4. Alle afspraken, correspondentie, overeenkomsten en andere relevante stukken met betrekking tot het mogelijkerwijs al dan niet gedeeltelijk in ontwikkeling nemen voor enige vorm van

woningbouw tussen college en of ambtenaren van de gemeente Duiven enerzijds en de familie Bouwman dan wel de familie Moorman anderzijds betreffende de percelen gelegen in het gebied Biezenkampen van september 1989 tot en met maart 2021.

5. Alle afspraken, correspondentie, overeenkomsten en andere relevante stukken met betrekking tot het mogelijkerwijs al dan niet gedeeltelijk in ontwikkeling nemen voor enige vorm van woningbouw tussen college en of ambtenaren van de gemeente Duiven enerzijds en de familie Roordink dan wel de familie Bisseling anderzijds betreffende de percelen gelegen in het gebied Biezenkampen van september 1989 tot en met maart 2021.
6. Alle afspraken, correspondentie, overeenkomsten en andere relevante stukken met betrekking tot het mogelijkerwijs al dan niet gedeeltelijk in ontwikkeling nemen voor enige vorm van woningbouw tussen college en of ambtenaren van de gemeente Duiven enerzijds en andere partijen die hierbij betrokken zijn anderzijds, met inbegrip van de provincie Gelderland, betreffende de percelen gelegen in het gebied Biezenkampen van september 1989 tot en met maart 2021.

Bij dezen zouden wij u dan ook vriendelijk willen verzoeken de bovenstaande documenten, zoals bedoeld in artikel 6, lid 1 van de Wet openbaarheid van bestuur (WOB) digitaal op het bovenstaand e-mailadres te doen toekomen.

In afwachting van uw antwoord, namens de bewonersgroep Zuidrand, verblijven wij,

Wiet Janssen

Henny van Kempen

Ton Kersten

Peter Kragting

Tjeerd Middelkoop

Van: [gegevens bekend bij griffie]
Verzonden: donderdag 18 maart 2021 15:38
Aan: griffie gem. Duiven
Onderwerp: coffeeshop

Beste raadsleden,

Ik wil graag een coffeeshop beginnen in de gemeente Duiven.
Samen met mijn mede collega.

Ik weet dat er geen coffeeshop in uw gemeente is, en wil graag in samenwerking met jullie het toch proberen om in jullie gemeente er eentje te beginnen.

Hieronder kort beschreven een aantal punten uit onze plan van aanpak.

-vaste beveiliging aan de deur voor de klanten en omwonenden.
-id en leeftijd controle.
-goede locatie met parkeerplaatsen.
-nauwe samenwerkingsverband met de gemeente.
-Wiet wordt vooraf getest.

Ik doe een oproep aan de Duivens politiek om de regels uit de APV te verruimen en het beleid te veranderen en een coffeeshop toe te laten.
Er zitten veel voordelen aan het openen van een coffeeshop in uw gemeente, zo hou je ook meer controle en overzicht en is minder drugsoverlast in uw gemeente .Jongeren zullen ongeacht blowen en hierna op zoek gaan bij bijvoorbeeld straatdealers en huisdealers in uw gemeente, met een coffeeshop is er hier dan meer controle en overzicht op.

Ik wil graag in een gesprek met de gemeente meer toelichten over mijn plan van aanpak.

Graag doorzenden aan de raad.

Bij voorbaat dank

Mvg.

[gegevens bekend bij griffie]

Verzonden vanuit Mail voor Windows 10

Verzonden: woensdag 31 maart 2021 16:04
Aan: [ ]
Onderwerp: RE: coffeeshop

Beste heer [ ],

Hierbij een reactie op uw onderstaande mail.
Op 15 februari 2021 heeft u ook al een verzoek ingediend voor het beginnen van een coffeeshop in Duiven.
Wij hebben u toen geantwoord dat de gemeente Duiven een nul-beleid heeft ten aanzien van coffeeshops.
Dat betekent dat coffeeshops niet worden toegestaan in onze gemeente en dat we niet meewerken aan de vestiging ervan.

Wij hebben niet de intentie om dit beleid te veranderen. Dus ook de komende jaren zal de vestiging van een coffeeshop niet mogelijk zijn.
Nader in gesprek gaan over uw plannen heeft dus geen zin.

Met vriendelijke groet,

Renzo Willemsen
Adviseur Openbare Orde en Veiligheid

1STROOM
DUIVEN & WESTERVOORT

www.1stroom.nl | info@1stroom.nl | (088) 695 3000

Gemeente Duiven gemeente Westervoort

Met vriendelijke groet,
Namens het college van burgemeester en wethouders,

Verzonden: donderdag 18 maart 2021 15:38
Onderwerp: coffeeshop

Beste raadsleden,

Ik wil graag een coffeeshop beginnen in de gemeente Duiven.

Samen met mijn mede collega.

Ik weet dat er geen coffeeshop in uw gemeente is, en wil graag in samenwerking met jullie het toch proberen om in jullie gemeente er eentje te beginnen.

Hieronder kort beschreven een aantal punten uit onze plan van aanpak.

-vaste beveiliging aan de deur voor de klanten en omwonenden.
-id en leeftijd controle.
-goede locatie met parkeerplaatsen.
-nauwe samenwerkingsverband met de gemeente.
-Wiet wordt vooraf getest.

Ik doe een oproep aan de Duivens politiek om de regels uit de APV te verruimen en het beleid te veranderen en een coffeeshop toe te laten.
Er zitten veel voordelen aan het openen van een coffeeshop in uw gemeente, zo hou je ook meer controle en overzicht en is minder drugsoverlast in uw gemeente .Jongeren zullen ongeacht blowen en hierna op zoek gaan bij bijvoorbeeld straatdealers en huisdealers in uw gemeente, met een coffeeshop is er hier dan meer controle en overzicht op.

Ik wil graag in een gesprek met de gemeente meer toelichten over mijn plan van aanpak.

Graag doorzenden aan de raad.

Bij voorbaat dank

MOTIE

Motie aangenomen met 19 stemmen voor (CDA-BBD-PvdA-VVD-LD) en 1 stem tegen (GL)

Raadsvergadering 15 december 2020
Agendapunt: vreemd aan de agenda
Onderwerp: borstonderzoek vrouwen
Indieners: fractie CDA, Burgerbelangen Dinkelland, PvdA, VVD, Lokaal Dinkelland.

De raad van de gemeente Dinkelland

In vergadering bijeen op 15 december 2020

Constaterende

Dat de staatssecretaris voor volksgezondheid heeft besloten de tijdsinterval voor het periodiek borstonderzoek voor vrouwen tijdelijk te verlengen van tweejaarlijks naar driejaarlijks;

Dat als reden hiervoor is vermeld dat het momenteel en de komende drie jaar niet mogelijk is landelijk consequent aan de termijn van twee jaar te kunnen voldoen;
Wenselijk zou zijn om ook de leeftijdsgrens voor het borstonderzoek te verlagen van 50 naar 35 jaar.

Dat het hier weliswaar gaat om landelijk beleid, maar dat ook de raden als primaire volksvertegenwoordiging op het terrein van volksgezondheid een belangrijke politieke signaalfunctie hebben;

Overwegende

Dat deze maatregel op korte en langere termijn leidt tot een verslechtering van deze uiterst belangrijke preventieve voorziening;

Dat ongeveer 1 miljoen vrouwen vanaf vijftig jaar in Nederland van deze voorziening gebruik maken;

In Nederland krijgt 1 op de 7 vrouwen borstkanker. Het bevolkingsonderzoek is bedoeld om borstkanker zo vroeg mogelijk te ontdekken. De kans op een succesvolle behandeling is dan groter. Ook is vaak een minder ingrijpende behandeling nodig.

Spreekt uit

Dat de genomen maatregel ongewenst en onverantwoord is en moet worden gestopt;

Overwogen moet worden om de leeftijdsgrens te verlagen van 50 naar 35 jaar.

Dat dit signaal vanuit de volksvertegenwoordigingen in ons land zo breed mogelijk moet worden overgebracht naar de staatssecretaris;

Roept het college op

Er bij de staatssecretaris, door toezending van deze motie, op aan te dringen dat hij zijn maatregel intrekt en er alles aan doet om te realiseren dat de tweejarentermijn zo consequent mogelijk wordt toegepast;

Deze motie bij de gemeenteraden in Nederland en de leden van de 2 de Kamer bekend te maken.

En gaat over tot de orde van de dag
Fractie CDA Elke Klunder
Fractie Burgerbelangen Dinkelland Fons Maathuis
Fractie PvdA Cel Severijn
Fractie VVD Marcel Tijink
Fractie Lokaal Dinkelland Annette Zwiep-Rosens

Geachte staatssecretaris Blokhuis,

De gemeenteraad van Dinkelland heeft in haar vergadering bijeen op 15 december 2020 een motie aangenomen inzake ‘Borstonderzoek vrouwen’.

De motie betreft uw besluit om het periodieke screeningsonderzoek borstkanker van twee jaar tijdelijk te verlengen naar een driejaarlijks onderzoek.

De reden die u geeft is het een tekort aan personeel. Door het coronavirus is de vertraging in het uitnodigen nog verder opgelopen.
U geeft aan dat het een tijdelijke maatregel betreft. Door het opleiden van nieuwe medewerkers en het einde van de coronacrisis, hoopt men de cliënten zo spoedig mogelijk weer elke twee jaar uit te kunnen nodigen.

De gemeenteraad van Dinkelland vindt de genomen maatregel onwenselijk en onverantwoord. Daarnaast wil de gemeenteraad de screeningsleeftijd verlagen van 50 jaar naar 35 jaar. Om die redenen wil de gemeenteraad van Dinkelland erbij u op aandringen om de maatregel zo spoedig mogelijk terug te draaien.
Door middel van dit schrijven roepen wij tevens de gemeenteraden in Nederland en de leden van Tweede Kamer op deze motie mede te onderschrijven en dit aan u kenbaar te maken. De motie wordt u hierbij als bijlage aangeboden.

Met de meeste hoogachting,

Burgemeester Joosten Mr. R. Huitema

Aan de leden van de vaste Kamercommissie Volksgezondheid, Welzijn en Sport van de Tweede Kamer der Staten Generaal,

De gemeenteraad van Dinkelland heeft in haar vergadering bijeen op 15 december 2020 een motie aangenomen inzake ‘Borstonderzoek vrouwen’.

De motie betreft het besluit van de staatssecretaris P. Blokhuis om het periodieke screeningsonderzoek borstkanker van twee jaar tijdelijk te verlengen naar een driejaarlijks onderzoek.

De reden die de staatssecretaris hiervoor geeft is het een tekort aan personeel. Door het coronavirus is de vertraging in het uitnodigen nog verder opgelopen.
De staatssecretaris geeft aan dat het een tijdelijke maatregel betreft. Door het opleiden van nieuwe medewerkers en het einde van de coronacrisis, hoopt men de cliënten zo spoedig mogelijk weer elke twee jaar uit te kunnen nodigen.

De gemeenteraad van Dinkelland vindt de genomen maatregel onwenselijk en onverantwoord. Daarnaast wil de gemeenteraad de screeningsleeftijd verlagen van 50 jaar naar 35 jaar. Om die redenen wil de gemeenteraad van Dinkelland u en de lagere overheden via een oproep bij de staatssecretaris erop aandringen de maatregel zo spoedig mogelijk terug te draaien.
Door middel van dit schrijven roepen wij u op kennis te nemen van deze motie -die wij als bijlage hebben toegevoegd- mede te onderschrijven en dit kenbaar te maken aan de staatssecretaris.

Utrecht, april 2021

Geacht bestuur,

Rond deze tijd maakt u zich op voor de voorbereidingen van de gemeenteraadsverkiezingen van maart volgend jaar. In het kader daarvan wil ik graag uw aandacht vragen voor Fairtrade. Ik doe dat namens het bestuur van de Stichting Fairtrade Gemeente Nederland.

Op dit moment mag ongeveer een kwart van alle Nederlandse gemeenten het predicaat Fairtrade Gemeente voeren en wij hopen dat dit aantal in de volgende raadsperiode gaat verdubbelen.

Fairtrade staat voor eerlijke handel. Dat betekent dat producenten in ontwikkelingslanden een eerlijke prijs krijgen voor hun product en dat de omstandigheden waarin zij werken menswaardig zijn: geen kinderarbeid, geen extreem lange werkdagen en met aandacht voor milieuvriendelijke productieprocessen. Onze gemeenten leveren dan ook een belangrijke bijdrage aan duurzame armoedebestrijding.

Uw gemeente is (nog) geen Fairtrade Gemeente en we willen u vragen dat uw partij zich er in het nieuwe verkiezingsprogramma voor uitspreekt dat de gemeente zich daarvoor gaat inzetten. Dat kan bijvoorbeeld door het opnemen van de volgende tekst:

> *"De gemeente hanteert 'fair trade' als principe bij het inkoopbeleid en we worden Fairtrade Gemeente. Daarmee dragen we bij aan 10 van de 17 Sustainable Development Goals."*

We hopen dat, mede dankzij u, ook uw gemeente binnen afzienbare tijd Fairtrade Gemeente wordt. En daar hoeft natuurlijk niet mee gewacht te worden tot ná de verkiezingen!

Met vriendelijke groet,
Namens het bestuur Stichting Fairtrade Gemeente Nederland

Karin van Breda
Campagnecoördinator Fairtrade Gemeente

BIJLAGE

Ter toelichting noemen we hieronder de criteria waaraan een gemeente moet voldoen om voor het predicaat Fairtrade Gemeente in aanmerking te komen:

1. Er is een lokale kernteam met mensen uit verschillende sectoren van de samenleving, waaronder een vertegenwoordiger van de gemeente. Het kernteam toont aan dat de gemeente aan de criteria voldoet en stelt ook daarna jaarlijks een verantwoording op om de titel te behouden.
2. De gemeente spreekt zich uit voor Fairtrade en koopt Fairtrade producten in. De gemeenteraad en de verschillende gemeentelijke afdelingen nemen Fairtrade op in hun beleid en handelen hiernaar.
3. In de plaatselijke winkels worden eerlijke producten verkocht en de plaatselijke horeca serveert Fairtrade producten. Beide laten ook duidelijk zien dat zij een Fairtrade aanbod hebben. Het minimaal te behalen aantal Fairtrade producten in winkels en horeca wordt bepaald door het aantal inwoners van de gemeente.
4. Maatschappelijke organisaties (zoals scholen, kerken en verenigingen) en bedrijven gebruiken Fairtrade producten. Zij organiseren activiteiten (samen met het lokale kernteam) om de kennis over en de betrokkenheid bij Fairtrade te vergroten.
5. Het kernteam zorgt ook voor lokale publiciteit rond de campagne om daarmee consumenten te stimuleren (meer) Fairtrade producten aan te schaffen en te gebruiken.
6. Er is sprake van een aantoonbare inzet om samen met organisaties en ondernemers de realisering van de Sustainable Development Goals dichterbij te brengen.

Van: Secretariaat Stichting BOK <secretariaat@boknet.nl>
Verzonden: dinsdag 6 april 2021 07:25
Onderwerp: Motie vreemd aan de orde van de dag: Steun aan de makers

Open brief aan alle wethouders kunst en cultuur en alle raadsleden in alle gemeentes van Nederland.

Dames, heren bestuurders en volksvertegenwoordigers,

Op 28 oktober vorig jaar heeft u een brief van ons gehad, op 10 november een vervolgbrief en op 1 maart een herinnering. Naar aanleiding van onze brieven heeft er ook een opiniestuk gestaan in het Financieel Dagblad van 9 maart j.l.

Strekking van alle communicatie is: Laat het geld (die extra 150 miljoen) dat bedoeld is voor kunst en cultuur, maar niet is geoormerkt als zodanig, niet weglekken naar instanties en organisaties die toch wel overeind blijven, besteed het ook niet aan stoeptegels of lantaarnpalen, maar heb vooral oog voor de makers. De ZZP'ers, de kleine zelfstandigen, de kunstenaars die aan het begin staan van de culturele keten en waar we niet zonder kunnen. Daar begint 'alles'. En het zijn deze makers die veelal niet in aanmerking komen voor steun zoals TOZO, TVL of TONK.

Velen van u hebben geweldig positief gereageerd op onze brieven. We mochten uitgebreide brieven ontvangen, telefoon gesprekken gevoerd met vele bestuurders en volksvertegenwoordigers, het geeft hoop. Ook hebben we van een aantal raadsleden het verzoek gekregen om een voorbeeld motie te maken. Onderaan deze brief 'hangt' een voorbeeld motie die u mag gebruiken.

In bijgesloten document kunt u zien welk bedrag naar uw gemeente is overgemaakt.

Nogmaals grote dank voor al uw brieven, goede bedoelingen en acties!

Met vriendelijke groet,

Henk Hofstra
0653316494

Voorzitter Beroeps Organisatie Kunstenaars BOK

BOK
Beroeps Organisatie
Kunstenaars
www.boknet.nl

Motie vreemd aan de orde van de dag: Steun aan makers van kunst en cultuur.

De gemeenteraad van ....., in vergadering bijeen op.....te .....,

constaterende dat

- het ministerie van OCW 150 miljoen aan extra steungelden beschikbaar heeft gesteld en uitbetaald aan gemeentes, niet geoormerkt, maar wel bedoeld voor kunst en cultuur met oog voor de makers

- dat ook de gemeente ..... een deel van deze gelden ontvangt of al heeft ontvangen

- de professionele 'makers' in de gemeente ..... (net als in andere gemeentes) zwaar te lijden hebben onder de coronacrisis

- veelal deze professionele kunstenaars niet in aanmerking komen voor reguliere steun zoals TOZO,TVL en TONK

overwegende dat

- kunst en cultuur een belangrijke plaats in neemt in het dagelijkse leven van veel inwoners van onze gemeente

- onze gemeente een belangrijk cultureel centrum is in ons deel van het land

- professionele kunstenaars veelal de aanjagers en docenten zijn van de amateurkunst, waarvan velen meer dan alleen levensvreugd en sociale contacten aan te danken hebben

- door het opdrachten verstrekken aan en het financieel ondersteunen van de zwaar getroffen professionele kunstenaars de werkgelegenheid in de culturele sector voor een deel gered kan worden

- door steun aan de professionele kunstenaars culturele kaalslag voorkomen kan worden

- de intrinsieke waarde van kunst en cultuur hoger is dan de kosten van een tijdelijke steunmaatregel

Verzoekt het college

- een substantieel deel van de gelden van OCW, bedoeld voor kunst en cultuur, niet alleen te bestemmen voor, of te laten verdwijnen naar instanties, maar voor een belangrijk deel op zeer korte termijn beschikbaar te stellen en/of te oormerken voor inkomenssteun voor makers en .....1*..... professionele kunstenaars die de gemeente rijk is en deze ..... tot stand te laten komen in samenwerking met de professionele beeldend kunstenaars in onze gemeente teneinde mede op deze manier de culturele werkgelegenheid en de makers te steunen en het culturele karakter van de gemeente te bevestigen en te stimuleren.

en gaat over tot de orde van de dag.

1* Hier kunnen meerdere dingen staan : .....opdrachten aan..... / .....een Atelierroute van..... / .....een project van of meerdere projecten van..... / .....atelierkosten ondersteuning voor..... / .....het belonen van ideeën en voorstellen van...../.....**Hier kan van alles staan als het maar bestemd is voor professioneel werkende kunstenaars.**

Er zijn op zich geen richtlijnen mee gegeven vanuit het ministerie. Denk aan meerdere mogelijkheden, zoals het opdrachten verstrekken aan scheppende kunstenaars en ook uitvoerend kunstenaars. Roep kunstenaars op om met ideeën te komen voor projecten. Concentreer het vooral op professionele kunstenaars, zij hebben vooral te lijden onder de coronacrisis en we hebben die professionals straks weer hard nodig om les te kunnen geven aan amateurs.

Auteursrecht van deze motie berust bij BOK Beroeps Organisatie Kunstenaars, maar mag vrijelijk worden gebruikt door iedere politieke partij in iedere Nederlandse gemeente. Eventueel met bron vermelding.

BOK
Beroeps Organisatie
Kunstenaars
www.boknet.nl

Overzicht rijkssteun corona voor lokale culturele voorzieningen
Berenschot, maart 2021
Zie onderaan voor toelichting
Zie ook de VNG Gids corona, cultuur en gemeenten via https://www.berenschot.nl/vng-publiceert-gids

Gemeente	2020	1e helft 2021	Totaal tot nu toe
Aa en Hunze	132.721	80.519	213.240
Aalsmeer	166.652	75.394	242.046
Aalten	167.254	92.321	259.575
Achtkarspelen	165.250	127.417	292.667
Alblasserdam	109.898	130.367	240.265
Albrandswaard	124.220	31.602	155.822
Alkmaar	809.967	1.348.551	2.158.518
Almelo	588.472	440.717	1.029.189
Almere	1.431.967	2.096.823	3.528.790
Alphen aan den Rijn	702.497	420.918	1.123.415
Alphen-Chaam	47.423	9.162	56.585
Altena	290.040	162.202	452.242
Ameland	21.149	53.576	74.725
Amersfoort	1.215.467	2.071.744	3.287.211
Amstelveen	571.967	606.103	1.178.070
Amsterdam	8.221.861	15.729.398	23.951.259
Apeldoorn	1.155.819	1.575.510	2.731.329
Appingedam	85.706	52.799	138.505
Arnhem	1.412.127	2.751.532	4.163.659
Assen	528.000	1.132.386	1.660.386
Asten	100.234	62.815	163.049
Baarle-Nassau	34.615	22.828	57.443
Baarn	141.385	99.231	240.616
Barendrecht	281.591	228.046	509.637
Barneveld	345.287	276.341	621.628
Beek	89.003	79.199	168.202
Beekdaelen	182.780	77.956	260.736
Beemster	44.207	25.856	70.063
Beesel	85.659	47.364	133.023
Berg en Dal	187.126	155.059	342.185
Bergeijk	97.772	87.274	185.046
Bergen (L)	70.676	24.924	95.600
Bergen (N-H)	167.937	151.642	319.579
Bergen op Zoom	499.884	979.423	1.479.307
Berkelland	264.695	151.409	416.104
Bernheze	164.683	107.384	272.067
Best	183.492	117.633	301.125
Beuningen	145.528	64.446	209.974
Beverwijk	266.470	196.444	462.914
Bladel	113.489	62.117	175.606
Blaricum	54.700	21.741	76.441
Bloemendaal	107.129	123.534	230.663
Bodegraven-Reeuwijk	180.662	55.439	236.101
Boekel	57.791	22.517	80.308

Borger-Odoorn	135.906	77.413	213.319
Borne	138.429	86.963	225.392
Borsele	121.141	91.544	212.685
Boxmeer	172.328	111.033	283.361
Boxtel	188.644	105.288	293.932
Breda	1.419.039	2.184.175	3.603.214
Brielle	99.507	185.496	285.003
Bronckhorst	192.126	124.078	316.204
Brummen	116.332	45.811	162.143
Brunssum	184.447	148.692	333.139
Bunnik	68.994	34.086	103.080
Bunschoten	119.424	84.323	203.747
Buren	127.960	29.117	157.077
Capelle aan den IJssel	411.891	279.447	691.338
Castricum	199.117	121.749	320.866
Coevorden	216.312	95.582	311.894
Cranendonck	115.857	102.104	217.961
Cuijk	154.811	234.257	389.068
Culemborg	194.427	181.924	376.351
Dalfsen	164.504	101.716	266.220
Dantumadiel	110.654	73.841	184.495
De Bilt	235.403	187.825	423.228
De Fryske Marren	307.517	214.147	521.664
De Ronde Venen	225.617	86.808	312.425
De Wolden	130.248	82.848	213.096
Delft	786.943	1.356.471	2.143.414
Delfzijl	163.671	139.452	303.123
Den Helder	379.217	499.728	878.945
Deurne	200.690	139.296	339.986
Deventer	784.033	1.212.516	1.996.549
Diemen	159.438	50.237	209.675
Dinkelland	142.157	49.150	191.307
Doesburg	76.553	84.013	160.566
Doetinchem	408.942	510.366	919.308
Dongen	151.027	121.127	272.154
Dordrecht	971.848	1.558.350	2.530.198
Drechterland	101.367	90.457	191.824
Drimmelen	136.573	44.180	180.753
Dronten	248.546	144.421	392.967
Druten	107.926	64.058	171.984
Duiven	155.697	62.738	218.435
Echt-Susteren	194.031	165.153	359.184
Edam-Volendam	208.340	100.629	308.969
Ede	779.685	813.184	1.592.869
Eemnes	46.246	29.272	75.518
Eersel	103.384	53.886	157.270
Eijsden-Margraten	128.616	62.505	191.121
Eindhoven	2.016.757	3.067.706	5.084.463
Elburg	138.153	122.913	261.066
Emmen	718.870	685.845	1.404.715

Enkhuizen	134.290	112.120	246.410
Enschede	1.228.632	1.722.183	2.950.815
Epe	192.404	95.660	288.064
Ermelo	167.360	86.187	253.547
Etten-Leur	286.987	313.611	600.598
Geertruidenberg	129.358	115.226	244.584
Geldrop-Mierlo	232.132	209.644	441.776
Gemert-Bakel	176.026	140.616	316.642
Gennep	103.080	64.834	167.914
Gilze en Rijen	141.206	54.041	195.247
Goeree-Overflakkee	278.413	212.672	491.085
Goes	289.029	230.220	519.249
Goirle	128.405	159.018	287.423
Gooise Meren	363.012	241.090	604.102
Gorinchem	282.877	344.592	627.469
Gouda	557.624	623.107	1.180.731
Grave	70.604	42.084	112.688
Groningen	2.040.590	3.634.132	5.674.722
Gulpen-Wittem	69.562	49.693	119.255
Haaksbergen	150.831	126.097	276.928
Haaren	67.270	11.957	79.227
Haarlem	1.387.821	2.612.779	4.000.600
Haarlemmermeer	899.526	1.757.123	2.656.649
Halderberge	170.468	70.891	241.359
Hardenberg	371.879	352.512	724.391
Harderwijk	330.592	318.425	649.017
Hardinxveld-Giessendam	107.199	34.475	141.674
Harlingen	127.891	120.506	248.397
Hattem	70.875	42.317	113.192
Heemskerk	245.613	168.491	414.104
Heemstede	148.759	115.537	264.296
Heerde	104.130	51.169	155.299
Heerenveen	349.322	333.644	682.966
Heerhugowaard	388.467	407.097	795.564
Heerlen	672.593	1.503.610	2.176.203
Heeze-Leende	81.123	36.571	117.694
Heiloo	140.433	97.057	237.490
Hellendoorn	233.391	251.728	485.119
Hellevoetsluis	262.021	203.044	465.065
Helmond	710.098	942.231	1.652.329
Hendrik-Ido-Ambacht	180.984	220.203	401.187
Hengelo (O)	576.322	787.173	1.363.495
Het Hogeland	261.734	157.466	419.200
Heumen	88.589	40.143	128.732
Heusden	281.071	269.586	550.657
Hillegom	126.008	70.269	196.277
Hilvarenbeek	79.703	109.403	189.106
Hilversum	614.934	574.268	1.189.202
Hoeksche Waard	438.619	216.321	654.940
Hof van Twente	208.327	257.240	465.567

Hollands Kroon	265.019	69.260	334.279
Hoogeveen	384.968	363.304	748.272
Hoorn	543.736	954.189	1.497.925
Horst aan de Maas	245.279	134.017	379.296
Houten	305.305	281.621	586.926
Huizen	258.745	149.390	408.135
Hulst	180.774	123.379	304.153
IJsselstein	207.143	203.898	411.041
Kaag en Braassem	137.423	25.157	162.580
Kampen	384.875	809.224	1.194.099
Kapelle	76.107	56.759	132.866
Katwijk	414.406	296.840	711.246
Kerkrade	314.378	501.514	815.892
Koggenland	110.137	41.152	151.289
Krimpen aan den IJssel	160.633	227.657	388.290
Krimpenerwaard	290.625	212.051	502.676
Laarbeek	114.583	50.237	164.820
Landerd	81.200	47.674	128.874
Landgraaf	244.006	158.242	402.248
Landsmeer	49.893	43.171	93.064
Langedijk	165.924	54.274	220.198
Lansingerland	333.460	106.297	439.757
Laren	59.498	67.319	126.817
Leeuwarden	1.011.697	891.528	1.903.225
Leiden	1.055.654	1.922.353	2.978.007
Leiderdorp	148.848	74.462	223.310
Leidschendam-Voorburg	444.116	288.842	732.958
Lelystad	516.215	558.972	1.075.187
Leudal	194.534	142.480	337.014
Leusden	172.918	72.288	245.206
Lingewaard	256.074	101.716	357.790
Lisse	130.683	102.725	233.408
Lochem	197.302	127.650	324.952
Loon op Zand	124.726	44.103	168.829
Lopik	67.943	17.703	85.646
Loppersum	47.782	29.195	76.977
Losser	122.899	57.613	180.512
Maasdriel	124.458	48.762	173.220
Maasgouw	134.708	90.457	225.165
Maassluis	213.161	179.983	393.144
Maastricht	988.479	1.943.395	2.931.874
Medemblik	259.683	166.783	426.466
Meerssen	102.398	43.870	146.268
Meierijstad	486.813	642.984	1.129.797
Meppel	257.862	256.076	513.938
Middelburg	384.260	565.494	949.754
Midden-Delfland	84.716	66.232	150.948
Midden-Drenthe	190.223	91.078	281.301
Midden-Groningen	374.610	409.038	783.648
Mill en Sint Hubert	56.333	42.084	98.417

Moerdijk	209.007	144.111	353.118
Molenlanden	207.377	68.716	276.093
Montferland	216.531	130.290	346.821
Montfoort	68.924	18.169	87.093
Mook en Middelaar	40.480	9.473	49.953
Neder-Betuwe	122.857	58.390	181.247
Nederweert	97.778	120.584	218.362
Nieuwegein	412.616	549.499	962.115
Nieuwkoop	147.328	54.507	201.835
Nijkerk	252.404	99.852	352.256
Nijmegen	1.511.473	2.221.134	3.732.607
Nissewaard	551.715	886.714	1.438.429
Noardeast-Fryslân	274.103	331.547	605.650
Noord-Beveland	37.402	34.941	72.343
Noordenveld	180.671	194.347	375.018
Noordoostpolder	290.749	316.484	607.233
Noordwijk	239.098	202.733	441.831
Nuenen c.a.	128.258	85.643	213.901
Nunspeet	167.124	89.215	256.339
Oegstgeest	133.676	62.117	195.793
Oirschot	97.836	70.813	168.649
Oisterwijk	160.252	188.757	349.009
Oldambt	266.995	354.220	621.215
Oldebroek	131.342	45.656	176.998
Oldenzaal	224.929	204.597	429.526
Olst-Wijhe	98.805	52.178	150.983
Ommen	109.868	102.725	212.593
Oost Gelre	187.997	112.819	300.816
Oosterhout	372.670	467.117	839.787
Ooststellingwerf	149.881	87.662	237.543
Oostzaan	42.386	79.820	122.206
Opmeer	65.670	50.392	116.062
Opsterland	164.476	85.333	249.809
Oss	611.151	576.131	1.187.282
Oude IJsselstreek	246.816	251.728	498.544
Ouder-Amstel	61.257	33.931	95.188
Oudewater	58.349	20.110	78.459
Overbetuwe	256.994	123.146	380.140
Papendrecht	188.283	143.101	331.384
Peel en Maas	247.181	230.142	477.323
Pekela	77.020	30.670	107.690
Pijnacker-Nootdorp	263.586	130.755	394.341
Purmerend	545.931	695.395	1.241.326
Putten	145.093	67.474	212.567
Raalte	222.474	124.932	347.406
Reimerswaal	127.984	70.425	198.409
Renkum	176.035	119.342	295.377
Renswoude	25.404	8.619	34.023
Reusel-De Mierden	72.572	34.630	107.202
Rheden	254.444	134.871	389.315

Rhenen	115.385	94.417	209.802
Ridderkerk	276.162	207.858	484.020
Rijssen-Holten	258.002	265.238	523.240
Rijswijk	284.467	447.007	731.474
Roerdalen	111.268	64.524	175.792
Roermond	443.918	498.408	942.326
Roosendaal	552.258	482.491	1.034.749
Rotterdam	6.180.518	12.282.237	18.462.755
Rozendaal	7.567	3.106	10.673
Rucphen	132.053	43.016	175.069
Schagen	269.954	183.166	453.120
Scherpenzeel	52.159	42.239	94.398
Schiedam	589.592	933.302	1.522.894
Schiermonnikoog	5.555	12.501	18.056
Schouwen-Duiveland	212.319	313.301	525.620
's-Gravenhage	4.947.523	8.352.897	13.300.420
's-Hertogenbosch	1.219.971	2.158.707	3.378.678
Simpelveld	55.289	23.760	79.049
Sint Anthonis	60.771	28.030	88.801
Sint-Michielsgestel	153.057	78.810	231.867
Sittard-Geleen	690.328	1.304.371	1.994.699
Sliedrecht	149.718	71.978	221.696
Sluis	135.915	170.044	305.959
Smallingerland	404.238	455.548	859.786
Soest	273.660	216.709	490.369
Someren	107.804	88.283	196.087
Son en Breugel	95.935	68.561	164.496
Stadskanaal	214.139	261.744	475.883
Staphorst	99.830	41.230	141.060
Stede Broec	139.041	135.414	274.455
Steenbergen	148.178	59.787	207.965
Steenwijkerland	282.176	204.053	486.229
Stein	150.879	118.565	269.444
Stichtse Vecht	346.118	177.188	523.306
Súdwest Fryslân	622.910	800.139	1.423.049
Terneuzen	368.757	489.091	857.848
Terschelling	30.103	73.608	103.711
Texel	80.843	128.115	208.958
Teylingen	215.489	140.849	356.338
Tholen	145.895	108.704	254.599
Tiel	314.157	682.118	996.275
Tilburg	1.751.220	2.628.930	4.380.150
Tubbergen	106.435	50.237	156.672
Twenterand	197.237	90.846	288.083
Tynaarlo	187.182	79.043	266.225
Tytsjerksteradiel	182.885	96.281	279.166
Uden	286.108	393.120	679.228
Uitgeest	70.444	10.327	80.771
Uithoorn	168.853	49.072	217.925
Urk	127.949	82.072	210.021

Utrecht	3.051.714	5.971.036	9.022.750
Utrechtse Heuvelrug	282.161	164.920	447.081
Vaals	59.039	73.686	132.725
Valkenburg aan de Geul	94.721	102.492	197.213
Valkenswaard	198.324	294.122	492.446
Veendam	190.023	333.256	523.279
Veenendaal	463.158	513.161	976.319
Veere	111.673	173.694	285.367
Veldhoven	289.194	289.308	578.502
Velsen	435.270	383.415	818.685
Venlo	754.887	904.651	1.659.538
Venray	289.027	310.272	599.299
Vijfheerenlanden	324.670	177.504	502.174
Vlaardingen	512.252	602.298	1.114.550
Vlieland	6.958	19.023	25.981
Vlissingen	368.539	201.180	569.719
Voerendaal	61.233	51.091	112.324
Voorschoten	135.980	62.815	198.795
Voorst	126.528	65.921	192.449
Vught	160.189	148.148	308.337
Waadhoeke	275.511	236.975	512.486
Waalre	93.736	28.574	122.310
Waalwijk	316.341	377.747	694.088
Waddinxveen	165.902	91.001	256.903
Wageningen	290.802	307.555	598.357
Wassenaar	138.985	112.353	251.338
Waterland	82.013	42.006	124.019
Weert	351.504	562.543	914.047
Weesp	116.368	109.170	225.538
West Betuwe	273.995	174.392	448.387
West Maas en Waal	98.656	40.609	139.265
Westerkwartier	354.757	209.876	564.633
Westerveld	105.741	83.236	188.977
Westervoort	83.303	59.865	143.168
Westerwolde	149.243	164.609	313.852
Westland	708.768	479.307	1.188.075
Weststellingwerf	161.216	70.813	232.029
Westvoorne	77.237	88.671	165.908
Wierden	137.684	83.159	220.843
Wijchen	262.508	128.581	391.089
Wijdemeren	111.420	39.289	150.709
Wijk bij Duurstede	142.350	57.458	199.808
Winterswijk	189.416	205.373	394.789
Woensdrecht	124.983	53.420	178.403
Woerden	320.935	251.805	572.740
Wormerland	76.240	99.775	176.015
Woudenberg	72.835	55.827	128.662
Zaanstad	1.127.025	1.139.762	2.266.787
Zaltbommel	163.582	120.273	283.855
Zandvoort	91.695	72.754	164.449

Zeewolde	132.088	62.815	194.903
Zeist	411.785	450.268	862.053
Zevenaar	260.792	164.920	425.712
Zoetermeer	845.763	957.139	1.802.902
Zoeterwoude	37.178	24.691	61.869
Zuidplas	212.377	91.467	303.844
Zundert	119.059	42.472	161.531
Zutphen	372.820	527.836	900.656
Zwartewaterland	136.700	66.387	203.087
Zwijndrecht	267.535	129.901	397.436
Zwolle	1.034.051	1.434.195	2.468.246
Totaal	120.275.895	149.700.000	269.975.894

2020: algemene uitkering via circulaires
1e helft 2021: decentralisatie-uitkering

Verder is er nog rijkssteun voor gemeentelijke instellingen via rijkscultu
En er is in 2021 € 60 miljoen gereserveerd voor inkomstenderving bij ge

emeenten voor huur van buurt- en cultuurhuizen

SCHRIFTELIJKE VRAGEN AAN HET COLLEGE (artikel 41 RvO)

Datum indienen: 16 maart 2021

Naam vragensteller: Jan Knol

Vraag gericht aan: *college/~~burgemeester~~**

Onderwerp: Zwerfafval

Het college/~~de burgemeester~~ wordt verzocht de volgende vraag/vragen zo spoedig mogelijk schriftelijk/~~mondeling*~~ te beantwoorden:

Zie de toelichting hieronder:

- Worden er in Duiven afspraken met ondernemers en dus met hun (onder)aannemers hierover gemaakt, vastgelegd en gehandhaafd door de gemeente om zwerfafval tijdens de bouw van bedrijfspanden te voorkomen?
- Wat houden die afspraken in als dit het geval is?
- Worden deze afspraken ook voor woningbouw gemaakt met woningbouwcorporaties, verhuurorganisaties en projectontwikkelaars en hun respectievelijke (onder)aannemers gemaakt, vastgelegd en gehandhaafd door de gemeente met het hiervoor genoemde doel?
-Wat houden deze afspraken voor het bouwen van woningen in dit geval in?

Toelichting:

In Duiven zullen de komende jaren naar verwachting veel huizen worden gebouwd en komt er mogelijk een uitbreiding van onze industrieterreinen aan de orde.

Het zwerfafval dat in de openbare ruimte terecht komt bij het bouwen van woningen en het bouwen van bedrijfspanden op industrieterreinen levert veel problemen op. Van GoClean begrijpen wij dat dit soms echt de spuigaten uitloopt. Bij het ene bedrijf wordt er goed voor gezorgd om dit zoveel mogelijk te voorkomen terwijl bij de bouw van een ander bedrijf dit zodanig veel zwerfvuil betreft dat het nauwelijks of niet op te ruimen valt. Datzelfde geldt ook voor de bouw van woningen en met name wanneer dit op grotere schaal gaat plaatsvinden.

Ondertekening

Jan Knol *J.K.*

Datum beantwoording:

Antwoord college/burgemeester:

Ondertekening

Hoogachtend, Burgemeester en wethouders van Duiven,

ing. C.J. (Chris) Papjes	mr. H.B. (Huub) Hieltjes
secretaris	burgemeester

**keuze aangeven*

SCHRIFTELIJKE VRAGEN AAN HET COLLEGE (artikel 41 RvO)

Datum indienen: 16 maart 2021

Naam vragensteller: Jan Knol

Vraag gericht aan: *college/~~burgemeester~~**

Onderwerp: Zwerfafval

Het college/~~de burgemeester~~ wordt verzocht de volgende vraag/vragen zo spoedig mogelijk schriftelijk/~~mondeling*~~ te beantwoorden:

Zie de toelichting hieronder:

- Zijn hierover (het zoveel mogelijk voorkomen van zwerfafval) met McDonalds al afspraken gemaakt zo ja, wat houden die in en worden die gehandhaafd?
- Zijn deze afspraken ook al gemaakt met beide genoemde bedrijven bijvoorbeeld in een anterieure (vestigings-/bouw)overeenkomst?
- Wat doet de gemeente met de gegevens die in de Litterati-app worden opgenomen door bijvoorbeeld de vrijwilligers van GoClean?

Toelichting:
In Duiven wordt er op dit moment op 'Seingraaf' gebouwd voor 2 fastfoodketens (KFC / Subway).

Al jaren levert de vestiging van McDonalds veel zwerfafval op in de omgeving langs de Rivierweg / N338) richting Westervoort en naar de aansluiting op de A-12 c.q. voorbij die aansluiting in de richting van Lathum/Giesbeek.
Dat wordt, dat begrijpen wij vanzelfsprekend, niet door dat bedrijf in de openbare ruimte gedeponeerd maar helaas wel door klanten die daar hun 'snelle hap' hebben gekocht en dan weer op weg gaan. Daarom maken wij ons zorgen over de genoemde nieuwe bedrijven die op dezelfde wijze hun klanten bedienen en een toename van zwerfafval die daar mogelijk mee gepaard kan gaan.

Ondertekening

Jan Knol

J.K.

Datum beantwoording:

Antwoord college/burgemeester:

Ondertekening

Hoogachtend, Burgemeester en wethouders van Duiven,

ing. C.J. (Chris) Papjes secretaris	mr. H.B. (Huub) Hieltjes burgemeester

**keuze aangeven*

SCHRIFTELIJKE VRAGEN AAN HET COLLEGE (artikel 41 RvO)

Datum indienen: 16 maart 2021

Naam vragensteller: Jan Knol

Vraag gericht aan: *college/~~burgemeester~~**

Onderwerp: Zwerfafval

Het college/~~de burgemeester~~ wordt verzocht de volgende vraag/vragen zo spoedig mogelijk schriftelijk/~~mondeling*~~ te beantwoorden:

Zie de toelichting hieronder:

- Is de gemeente er van op de hoogte dat dit granulaat in onze gemeente op deze wijze wordt gebruikt?
- Het is misschien wettelijk nog toegestaan maar vindt het College dat we moeten willen dat bij elke 50 kilo granulaat er zo'n 5 kilo plasticresten in ons milieu terecht kunnen komen?
- Bestaan hier afspraken over met (onder)aannemers van onze gemeente of van bijvoorbeeld Rijkswaterstaat en het Waterschap en zo ja, wat houden die afspraken in?
- Is het College het met ons eens dat dit in een gemeente als Duiven waar duurzaamheid een grote rol speelt niet (meer) kan worden getolereerd?
- Als dit laatste het geval is wat wordt er dan al aan gedaan om dit te voorkomen of wat is het College van plan om hier aan te gaan doen?

Toelichting:

<u>Gebruik van gerecycled bouwafval met plasticresten</u>

Op de dijk bij de 'Mammoet' zagen wij half februari jl. dat de wegbermen zijn aan-/opgevuld met gerecycled bouwafval. In feite gebroken puin met aarde. Dat is ons al eerder gemeld door GoClean toen dat ook langs de weg naar het industrieterrein bij de rotonde bij Intratuin o.a. werd aangetroffen. In deze vervuilde grond ('recyclinggranulaat') zitten erg veel plasticresten dat naar onze opvatting niet onbedekt in de openbare ruimte thuis hoort. Zie foto's hierna.

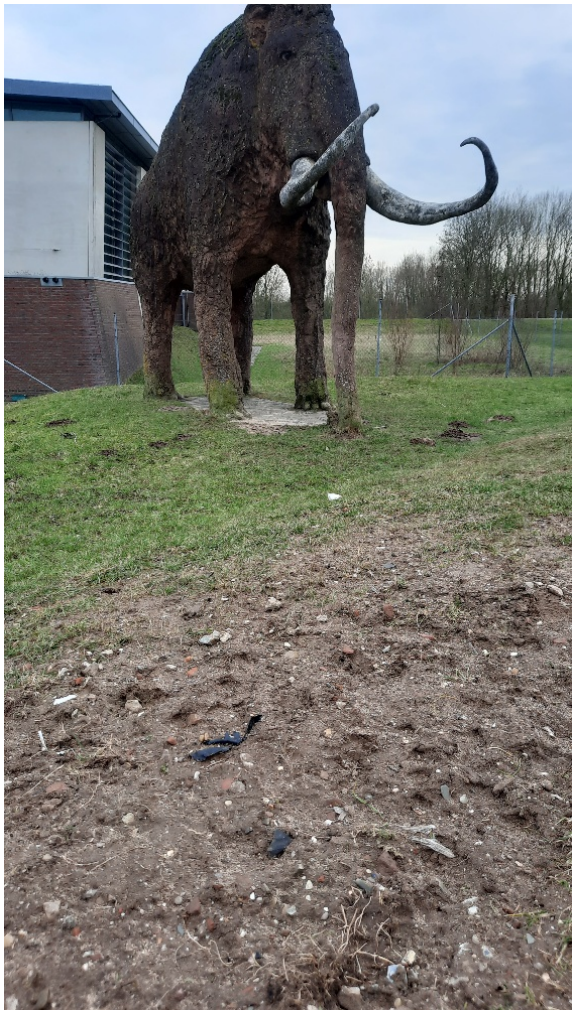

Vanzelfsprekend weten wij dat het wettelijk (nog) is toegestaan om dit materiaal met max. 10% vervuiling (plasticafval) te gebruiken voor het aan-/opvullen van bermen en ook voor het verharden van bijv. wandelpaden. Daarvoor verwijzen wij voor alle duidelijkheid ook naar een uitzending van het programma 'Pointer' d.d. 15 februari jl. waarin dit onderwerp aan de orde was:

Uitzending gemist Pointer 150221 Vervuilde grond

Wij gaan er van uit dat dit langs de dijken wordt gebruikt door (onder)aannemers van Rijkswaterstaat of het Waterschap. Maar, zoals al gezegd, dit vindt ook plaats binnen de bebouwde kom van onze gemeente. Naar onze mening kan het niet zo zijn dat dit opvulmateriaal onafgedekt in onze openbare ruimte kan worden gebruikt omdat dit (ook versnipperde) plastic dan in de natuur, in het water en uiteindelijk via sloten, rivieren

in de zee terechtkomt met alle intussen bekende gevolgen van dien.
Ondertekening *J.K.*

Datum beantwoording:
Antwoord college/burgemeester:
Ondertekening Hoogachtend, Burgemeester en wethouders van Duiven, ing. C.J. (Chris) Papjes — secretaris mr. H.B. (Huub) Hieltjes — burgemeester

**keuze aangeven*

SCHRIFTELIJKE VRAGEN AAN HET COLLEGE [artikel 41 RvO]

Duiven D66

Datum indienen: 21 maart 2021

Naam vragensteller: J.W. Egtberts, fractievoorzitter D66 Duiven

Vraag gericht aan: *college/~~burgemeester~~**

Onderwerp: Woningbouw [n.a.v. raadsbesluit d.d. 26 januari 2021 en aangenomen amendementen]

Het college/~~de burgemeester~~ wordt verzocht de volgende vraag/vragen zo spoedig mogelijk schriftelijk/~~mondeling~~* te beantwoorden:

1. Kunt u aangeven op welke wijze het college de door de Bewonersgroep Zuidrand ingediende zienswijze/petitie d.d. 10 december 2020 Ingekomen stukken d.d. 26 januari 2021, C3a t/m C3c] denkt te gaan afhandelen, mede gezien de reactie van GS van de provincie Gelderland d.d. 2 februari 2021, kenmerk 2020-018401 / 2020-018267, ingekomen stuk d.d. 23 februari 2021, B5]?
2. Is het college van mening dat - aangezien de zienswijze/petitie is aangeboden aan de gemeenteraad van Duiven - de formele afhandeling hiervan ook door dit orgaan dient te geschieden?
3. Heeft het college inmiddels één of meerdere gesprekken gehad met de Bewonersgroep Zuidrand na de indiening van de zienswijze/petitie d.d. 10-12-2020 en wat is/zijn daarvan de uitkomsten?
4. Kan het college - los van de in vraag 1 en 2 genoemde zienswijze/petitie - aangeven hoe zij aankijkt tegen grootschalige woningbouw op locaties die de landschappelijke waarde, het groene "oeverwallenkarakter" en de cultuurhistorische en landschappelijke waarden tussen de kom van Duiven en de dorpen Groessen en Loo onvermijdelijk aantasten?
5. Kan het college aangeven:
    a. of het de berekening van D66 Duiven onderschrijft dat in de periode tot 2025 er ca. 430, in de periode 2025-2030 ca. 155 en in de periode 2030-2050 ca. 155 woningen [zie: "Concept verkenning drie uitbreidingslocaties", p. 5, bijlage 2 bij raadsvoorstel D.10 d.d. 26 januari 2021] gebouwd zouden moeten worden, rekening houdend met een "planuitval" van ca. 30%?
    b. of voortschrijdende inzichten en/of ontwikkelingen - waaronder het aangenomen amendement AM2 d.d. 26 januari 2021, dat de mix van te bouwen woningen én de openbare ruimte/het openbaar groen ook wijzigt - leiden tot andere inzichten in mogelijke klein- of grootschalige woningbouwlocaties, waarbij met name gedacht wordt aan inbreidingslocaties?
    c. welke hoeveelheden woningen er - objectief gezien - hetzij onder regie van de gemeente, hetzij via particuliere initiatieven, hetzij in een combinatie van deze twee, mogelijk zijn in de drie genoemde planperioden [4a], waarbij het college alle initiatieven volledig meerekent?
6. Kan het college de gemeenteraad de komende maanden informeren over ontwikkelingen die relevant zijn voor de geplande besluitvorming in juni 2021, zodanig dat de gemeenteraad niet pas bij het in procedure komen van het raadsvoorstel informatie krijgt die al langer

voorhanden was maar niet gedeeld is met de gemeenteraad [art. 169, lid 1 t/m 3 Gemeentewet]?

7. Kan het college de raad - als uitvloeisel van vraag 5 - informeren over de stand van zaken m.b.t. het aangenomen amendement D.10.5 d.d. 26 januari 2021 inzake eventuele woningbouw ter plaatse van de Engesestraat/Rijksweg?
8. Krijgt de gemeenteraad m.b.t. de in- en uitbreidingslocaties ten behoeve van de woningbouwopgave van het college meerdere scenario's aangeboden, allen met hun respectievelijke voor- en nadelen op verschillende aspecten [zie o.a. de onderwerpen in eerder genoemde documenten]?
9. Zijn er, naast de Bewonersgroep Zuidrand, ook andere bewonersinitiatieven [bijvoorbeeld rondom De Ploen Noord en/of Plakse Weide] gevormd? En zijn er, voor zover die er zijn, met deze initiatieven/groeperingen in de samenleving gesprekken gevoerd? Zo ja: wat zijn daarvan de uitkomsten?

Toelichting:

We zijn, na de besluitvorming d.d. 26 januari 2021, inmiddels bijna twee maanden verder en nog enkele maanden verwijderd van het nemen van een ingrijpende beslissing over klein- en grootschalige woningbouwlocaties. Het is opvallend dat de gemeenteraad na 26 januari 2021 - behoudens een enkele kennisgeving rondom VCD [ingekomen stukken A1 d.d. 23-02-2021] en de resultaten van de woonenquête [ingekomen stukken A4a t/m A4c d.d. 23-02-2021] - niet of nauwelijks informatie krijgt over de stand van zaken rondom in- en uitbreidingslocaties.

D66 Duiven vindt het onderwerp van dusdanig groot belang, enerzijds vanwege de opgave om serieus werk te maken van woningbouw in de gemeente Duiven [d.w.z. in/rond de kernen Duiven, Groessen en Loo] en anderzijds vanwege de natuur- en landschappelijke waarden waar de gemeente Duiven zuinig moet zijn, dat zij graag meegenomen wordt in de ontwikkelingen die uiteindelijk moeten leiden tot een raadsbesluit medio juni 2021. D66 Duiven heeft er alle begrip voor dat het college de onderhandelingen met de projectontwikkelaars voor de locaties De Ploen Noord en Plakse Weide wil voeren zonder dat er allerlei bedrijfseconomische en financiële informatie in de openbaarheid komt. Daarbij moet echter wel art. 25 Gemeentewet j° art. 10 Wet openbaarheid van bestuur goed afgewogen worden tegen art. 169, lid 1 t/m 3 Gemeentewet.

D66 Duiven wordt de afgelopen tijd regelmatig benaderd door projectontwikkelaars met kleinschalige woon- en woon-/zorgprojecten [o.a. een vorm van een "knarren hof" voor jong en oud]. Men weet dus dat de gemeente Duiven wil of zelfs moét gaan bouwen en er is blijkbaar animo voor, zowel in de kern Duiven als in de kernen Groessen en Loo. Uiteraard wil D66 Duiven bij genoemde initiatieven niet "op de stoel van het college gaan zitten", maar zij vraagt zich wel af of alle [grotere en kleinere] plannen ook daadwerkelijk bij het college op het netvlies staan, ook omdat projectontwikkelaars soms "afgescheept" worden door een project bij voorbaat als "kansloos" te betitelen.

Ondertekening

mr. drs. J.W. Egtberts,
fractievoorzitter D66 Duiven

Datum beantwoording:

Antwoord college/burgemeester:
Ondertekening Hoogachtend, Burgemeester en wethouders van Duiven, ing. C.J. (Chris) Papjes secretaris mr. H.B. Hieltjes burgemeester

**keuze aangeven*

Afzender: Bewonersgroep Zuidrand
bewonersgroepzuidrand@gmail.com

Geadresseerden: Gemeente Duiven; College van Burgemeester en Wethouders
t.k. Leden van de Raad
t.a.v. Raadsgriffier de Heer E.N. Bosscha
Postbus 6
6920 AA Duiven

Duiven/Groessen/Loo, 29 maart 2021

Onderwerp: verzoek inhoudelijke schriftelijke reactie zienswijze 10 december 2020

Bijlage I: Correspondentie College en Bewonersgroep Zuidrand
Bijlage II: Zienswijze Bewonergroep Zuidrand

Geacht College,

Naar aanleiding van de e-mail correspondentie tussen ons en, namens u, de heer Papjes welke wij in de eerste bijlage hebben toegevoegd, zenden wij u deze formele brief waarin wij u vragen om een inhoudelijke schriftelijke reactie op onze zienswijze van 10 december 2020 welke wij in de tweede bijlage hebben toegevoegd.

Zoals wij u herhaaldelijk hebben aangegeven gaat het om een reactie op de volgende concrete vragen, welke wij u vragen te beantwoorden op grond van de situatie zoals deze in december 2020 was.

1. Erkent u uw eigen, vigerende ruimtelijke beleid, te weten de Structuurvisie 2015 en het Bestemmingsplan Buitengebied 2013?
2. Erkent u wat uw vigerende beleid schrijft over de zogenoemde ‘oeverwallenzone’ waar het gebied Biezenkampen deel van uit maakt?
3. Erkent u wat uw vigerende beleid schrijft over de zogenoemde ‘lijnstadzone’ en de positie welke de gebieden Ploen-Noord, Plakse Weide en Centrum (mede op grond van de recente beleidshistorie) hierbinnen als woningbouwlocaties innemen?
4. Op grond van welke argumenten beschouwt u de gebieden Ploen-Noord, Plakse Weide en Centrum als niet haalbaar?
5. In het geval de gebieden Ploen-Noord, Plakse Weide en Centrum wel haalbaar zijn, waarom wil het college dan toch overgaan tot bebouwing van de oeverwallenzone?
6. Committeert u zich aan de zogenoemde ‘ladder voor duurzame verstedelijking’?
7. Waarom ziet u af van de ontwikkeling van 50 woningen op de inbreidingslocatie Aaldering/Bloesemgaarde?

8. U heeft aangegeven dat het aantal van 570 te bouwen woningen tot 2040 gebaseerd is op het raadsbesluit van 26 januari 2021. U heeft tevens aangegeven dat er 324 woningen op inbreidingslocaties kunnen worden gerealiseerd. Op grond waarvan meent u dan twee uitbreidingslocaties van 300 woningen (en een algeheel totaal van 924 woningen) te moeten realiseren?
9. Diverse partijen definiëren de Ploen-Noord met verwijzing naar de relevante wetsartikelen als een inbreidingslocatie. Op grond waarvan meent u deze definitie niet te erkennen en de Ploen-Noord als een uitbreidingslocatie te beschouwen?
10. Het feit dat u sinds januari 2021 gesprekken met de projectontwikkelaars bent aangegaan geeft aan dat uw raadsvoorstel niet besluitrijp was. Waarom heeft u desondanks een raadsvoorstel gedaan waarin conclusies (e.g. financiën, milieuwaarden) uit een verkenning worden getrokken zonder dat het onderzoek waarop deze conclusies zouden moeten zijn gebaseerd is uitgevoerd?
11. Waarom heeft het college aan drie belanghebbende partijen (gemeenteraad, projectontwikkelaars, omwonenden) ten aanzien van de aanwijzing van de uitbreidingsgebieden drie verschillende voorstellingen van zaken gegeven?
12. Waarom heeft het college twee jaar lang (van februari 2019 tot januari 2021) geweigerd om in te gaan op de verzoeken van de projectontwikkelaars om over te gaan op bebouwing van de Ploen-Noord en de Plakse Weide.

Aanvullend hebben wij nog de volgende vragen, welke betrekking hebbe op de actuele situatie:

13. Waarom is ons verzoek WOB van september 2020 nog steeds niet gehonoreerd?
14. Hoe kan bij u uw eigen grondgebied (Aalburgen) niet bekend zijn?
15. U geeft aan dat een brief uitsluitend geadresseerd aan de bewonersgroep Zuidrand, door Gedeputeerde Staten met u is gedeeld. Waarom heeft u besloten deze brief publiekelijk te maken zonder ons hiervan op de hoogte te brengen?
16. Waarom neemt u ten aanzien van onze zienswijze wel het strikte standpunt in dat het delen en reageren op dit schrijven uitsluitend gedaan mag worden door de instantie (i.e. de raad) aan welke deze geadresseerd is?
17. In het kader van de door u toegezegde transparantie: wanneer er ontwikkelingen zijn op het gebied van ruimtelijke ordening welke direct of indirect gevolgen hebben voor de oeverwallenzone, kunt u toezeggen ons van deze ontwikkelingen te informeren zodra deze ter sprake komen?

Wij gaan ervan uit dat het voor u tijdig mogelijk zal zijn deze vragen inhoudelijk schriftelijk te beantwoorden. Tevens hopen wij dan dat deze antwoorden als de basis kunnen dienen van waaruit wij ons gesprek op korte termijn voort zullen kunnen zetten.

Met vriendelijke groet,

Wiet Janssen

Henny van Kempen

Ton Kersten

Peter Kragting

Tjeerd Middelkoop

Bijlage I:

Correspondentie College en Bewonersgroep Zuidrand[1]

[1] in reactie op een uitnodiging van Sanne Gielis voor een vervolggesprek

Gmail Bewonersgroep Zuidrand < >

Nieuwe datum + kennisgeving

Bewonersgroep Zuidrand < > Thu, Mar 11, 2021 at 9:04 PM
To: Sanne Gielis < >
Cc: Huub Hielties < >, Chris Papjes < >, Johannes Goossen < >, Jurriaan Vos < >

Beste Sanne,

Zoals mondeling aangegeven, zouden wij graag met het college een vervolggesprek aan willen gaan om het vele wat de vorige keer niet besproken kon worden, alsnog aan bod te laten komen.

Ten aanzien van ons schrijven van 2 maart 2021, is de inhoud van dit schrijven in nog scherper contrast komen te staan door de publicatie van de Duivenpost van 3 maart 2021. Het mag voor zich spreken dat we met deze hele gang van zaken buitengewoon ongelukkig zijn, zeker in het licht van het gesprek dat wij diezelfde dag met het college hebben gehad en waarin aan werd gegeven dat het college wilde werken aan 'betere communicatie en meer vertrouwen'.

Op gelijke wijze zijn wij eveneens ongelukkig met de manier waarop onze vragen tijdens het gesprek werden behandeld en de beperkte antwoorden welke wij hier, ondanks de uitgebreide tijd, voor hebben ontvangen.

Als blijk van de door het college aangehaalde 'betere communicatie en vertrouwen' zouden wij het college willen vragen inhoudelijk schriftelijk te reageren op zowel onze brief van 2 maart 2021 (zoals in de betreffende brief is aangegeven), als op onze zienswijze van 10 december 2020 (zoals wij mondeling tijdens het overleg van 3 maart 2021 kenbaar hebben gemaakt).

Op deze manier zijn onze wederzijdse posities voor beide partijen concreet en kan beter sturing gegeven worden aan een vervolggesprek welke wij graag aan willen gaan zodra deze schriftelijke reacties zijn ontvangen.

Wij hopen van jou te horen of het college bereid is ons hierin tegemoet te komen.

Met vriendelijke groet,
Bewonersgroep Zuidrand

Nieuwe datum + kennisgeving

Chris Papjes < > Tue, Mar 16, 2021 at 3:08 PM
To: Bewonersgroep Zuidrand < >
Cc: Huub Hieltjes < >, Johannes Goossen < >, Jurriaan Vos < >, Sanne Gielis < >

Beste leden van de bewonersgroep Zuidrand,

Op 3 maart jl. hebben wij met elkaar zo'n twee uur gesproken over de mogelijke bouwlocatie Biezenkampen. Op uw verzoek hebben wij, na een kennismakingsrondje, als eerste gesproken over de aanleiding voor het gesprek en het moment van het gesprek. Vervolgens is gesproken over de inhoud van uw bezwaren. Daarbij hebben we u gevraagd welke punten daarin voor u het meeste knellen en we als eerste zouden moeten bespreken. Vervolgens zijn we met die punten het gesprek verder ingegaan.

U gaf aan dat u wilde horen dat de gemeente afziet van bebouwing van de Biezenkampen. Tegen die achtergrond begrijpen wij uw teleurstelling over het gevoerde gesprek, zoals u dat verwoordt in uw mail van 11 maart jl.

Als wij terugkijken op het gesprek van 3 maart, hebben wij een andere afdronk. Het gesprek verliep weliswaar moeizaam, maar heeft toch ook resultaten opgeleverd. Wethouder Goossen werd tijdens zijn beantwoording van uw vragen herhaaldelijk door u onderbroken met weer nieuwe vragen, waardoor de beantwoording van de oorspronkelijke vragen niet altijd goed uit de verf kwam. Maar wij kregen toch de indruk dat bijvoorbeeld over de cijfers van de woonbehoefte de discussie kon worden afgerond, nadat van onze kant werd toegelicht welke cijfers regionaal worden gebruikt en dat deze inmiddels ook door de gemeenteraad als zodanig zijn vastgesteld.

Dit betekent dat wij goede hoop hadden om in een vervolgoverleg ook op andere punten voortgang te boeken in het gesprek. Daarbij hadden we ook de wens toe te lichten dat we als college geen schriftelijk antwoord zullen geven op uw brief van 10 december, die immers niet is gericht aan het college maar aan de gemeenteraad. Onze wens was juist met u het gesprek te voeren.
Nu u aangeeft buitengewoon ongelukkig te zijn met de gang van zaken, is het voor ons onvermijdelijk te concluderen dat er voorlopig geen vervolggesprek komt en dat wij ons nu gaan concentreren op de discussie in de gemeenteraad die moet leiden tot een besluit op 1 juni. Wel blijven wij open staan voor het voeren van een vervolggesprek en zullen graag voorstellen doen voor een datum daarvan, zodra u aangeeft daarvoor ook open te staan. Overigens zullen wij u nog een verslag van de bijeenkomst van 3 maart sturen.

Dan de brief van de provincie Gelderland van 2 februari jl.
Voor ons is niet duidelijk waarom u de behoefte heeft gevoeld hierover op 2 maart een brief te schrijven aan de gemeente, wetende dat wij op 3 maart ons overleg hadden. Dat is natuurlijk uw keuze.
De provincie bepaalt de ruimtelijke kaders waarbinnen de gemeenten kunnen opereren. Het oordeel van de provincie over de potentiele uitbreidingslocaties is dus relevant. Wij hadden weliswaar op ambtelijk niveau contacten, maar geen formeel oordeel gevraagd van de provincie, wetende dat de provincie in dit stadium de discussie graag aan de gemeente overlaat. Nu er wel een oordeel van de provincie ligt in een brief aan uw bewonersgroep, was het niet meer dan logisch dat het college deze brief aan de griffie heeft verstrekt om toe te voegen aan het dossier van de uitbreidingslocaties. Sterker nog, de gemeenteraad had het college een verwijt

kunnen maken als dit niet was gebeurd. Immers het college kreeg een afschrift van de provincie en de provincie heeft de brief vastgesteld met een openbaar besluit van gedeputeerde staten. Daarbij is ook van belang dat in de brief van de provincie wordt verwezen naar de behandeling van de voorstellen in de gemeenteraad.
We vertrouwen er op hiermee antwoord te hebben geven op uw brief van 2 maart.

Dat de redactie van de Duiven Post vervolgens aanleiding heeft gezien om een artikel te wijden aan de brief van de provincie, kan ons niet worden aangerekend. In het systeem dat onze gemeente gebruikt voor vergaderstukken (ibabs) zit een instelling om notificaties te ontvangen als nieuwe stukken worden toegevoegd. Dit kan de aanleiding zijn geweest voor het artikel.

Met vriendelijke groet,

Namens de gemeentelijke delegatie van het gesprek op 3 maart,

Chris Papjes
Gemeentesecretaris

Gemeente Duiven

Postbus 6, 6920 AA Duiven • (0316) 279 111 • gemeente@duiven.nl
Koning Willem-Alexanderplein 1, 6921 ES Duiven • www.duiven.nl

Volg ons voor het laatste nieuws en leuke wetenswaardigheden op Facebook [link naar: https://www.facebook.com/gemeenteduiven/] en Twitter [link naar https://twitter.com/gemeenteduiven].

Gmail Bewonersgroep Zuidrand < >

Nieuwe datum + kennisgeving

Bewonersgroep Zuidrand < > Mon, Mar 29, 2021 at 10:59 AM
To: Chris Papjes < >
Cc: Huub Hieltjes < >, Johannes Goossen < >, Jurriaan Vos < >, Sanne Gielis < >

Beste heer Papjes, Geacht College

Met enige verbazing hebben wij kennisgenomen van uw onderstaande e-mail van 16 maart 2021 en willen hier bij dezen graag op reageren.

Vooropgesteld werd de volgorde van de door u aangehaalde 'knelpunten' niet door ons, maar door burgemeester Hieltjes bepaald. Wat ons betreft stonden twee onderwerpen centraal. Namelijk het afwijken door het college van haar eigen ruimtelijk beleid (e.g. Structuurvisie 2015, Bestemmingsplan Buitengebied 2013): de met dit beleid corresponderende woningbouwlocaties zijn niet alleen haalbaar, maar ook beter geschikt en kunnen ruimschoots in de complete woonbehoefte voorzien. Hieraan verbonden is het gegeven dat het college zich niet alleen wel bewust is van dit gegeven, maar twee jaar lang tussen februari 2019 en januari 2021 de ontwikkeling van deze woningbouwlocaties actief heeft tegengewerkt. Op aandringen van burgemeester Hieltjes zouden deze twee onderwerpen 'op een later moment' besproken worden, waarna deze onderwerpen de rest van de middag niet meer als zodanig aan bod zouden komen.

De teleurstelling welke wij tijdens het gesprek ervoeren heeft dan ook weinig te maken met het aanhoudende voornemen van het college om de Biezenkampen te bebouwen. Dit onwrikbare streven is ons namelijk al sinds het najaar 2019 bekend (zoals wij in talrijke correspondentie hebben aangegeven) en is sinds het raadsvoorstel van november 2020 ook herhaaldelijk door het college zelf expliciet gemaakt. Het is dan ook niet dit voornemen, maar uw structurele weigering de concrete data en bronnen waar dit voornemen op gebaseerd zou moeten zijn te onderkennen dat bij ons tot teleurstelling leidt. Openbaar bestuur en democratie bestaan bij gratie van gedeelde feitelijkheden. Zo voert u de Structuurvisie 2015 nadrukkelijk op waar het gaat om de discussie over Centerpoort Oost en De Eng, maar weigert u consequent de inhoud van dit vigerende beleidsdocument te bespreken waar het gaat om de ontwikkeling van de Biezenkampen.

Ten aanzien van de woningbouwcijfers is door u in het gesprek geaccepteerd dat de door u gebruikte cijfers van Companen met de nodige onzekerheid omgeven zijn. Dat woningbouwcijfers aanbodgedreven en daarmee een beleidskeuze zijn. Waar wij verbaasd over zijn is uw voornaamste onderbouwing van uw definitieve uitgangspunt van 570 woningen tot 2040, namelijk dat dit de wens van de gemeenteraad is. Omdat u de gemeenteraad deze cijfers zelf heeft aangedragen zonder de onzekerheid hiervan te onderkennen, is deze onderbouwing daardoor niet meer dan een cirkelredenering. Ondanks dat u hiermee de onduidelijkheid over de cijfers niet heeft weggenomen, zijn deze cijfers niet relevant in zoverre dat de bestaande woningbouwlocaties in de stedelijke zone nog ruimte bieden voor het veelvoud van het (volgens u uitsluitend door de gemeenteraad) gewenste aantal woningen. Wij hebben wethouder Goossen (en ook projectleidster Sanne Gielis) op dit onderwerp inderdaad regelmatig onderbroken, omdat wij gezien de beperkte tijd over de door ons relevanter geachte onderwerpen wensten te praten.

Bij de start van (en ook gedurende) ons gesprek hebben wij herhaaldelijk aangegeven dat wij graag uw schriftelijke reactie zouden wensen op onze zienswijze. Dit omdat wij graag concrete, tastbare, aan feitelijkheden gerelateerde antwoorden zouden willen ontvangen en vanuit deze basis willen proberen om nader tot elkaar te komen. Tijdens het gesprek gaf u ook al aan dat de zienswijze aan de gemeenteraad en niet aan het college geadresseerd was. Wij antwoordden dat wij hoopten dat een verzoek mondeling tijdens (of per e-mail na) het overleg voldoende zou zijn en dat het niet nodig zou hoeven zijn een formeel schrijven op te stellen om dit verzoek ingewilligd te zien. Het spijt ons te horen dat u, in de wetenschap van onze wens, er desondanks voor kiest zich strikt op te stellen omwille van de adressering van de brief. Het is helaas niet anders. Daarom vindt u in de bijlage alsnog het formele verzoek voor een inhoudelijke, schriftelijke reactie op onze zienswijze. Een formeel verzoek dat wij tevens fysiek en digitaal bij de griffie zullen afleveren.

Uw strikte houding ten opzichte van de adressering van onze zienswijze is des te opmerkelijker, gezien u ten aanzien van de adressering van de brief welke wij van Gedeputeerde Staten hebben mogen ontvangen een aanzienlijk minder strikt standpunt inneemt. U stelt vanuit de Provincie een afschrift van de brief te hebben ontvangen en dat u heeft gemeend de verplichting te hebben gehad deze brief naar de gemeenteraad te publiceren. Dit laat onverlet dat ook de brief welke door de Provincie aan u gedeeld zou zijn en welke u heeft gepubliceerd, uitsluitend aan ons was geadresseerd. Conform uw eigen interpretatie ten aanzien van onze zienswijze was het niet uw plaats om een brief welke niet aan u geadresseerd is met derden te delen. Zelfs al zou u hier zich wel toe geroepen hebben gevoeld, dan nog altijd heeft u nagelaten deze publicatie op enigerlei wijze met ons te delen.

Zoals inmiddels herhaaldelijk aangegeven, hopen wij nog altijd op een gesprek. Wij waarderen de kostbare tijd die u voor ons heeft vrijgemaakt. Tijd welke kostbaar is voor beide zijden van de tafel. De vragen waarmee wij ons nu al drie maanden tot u richten zijn concreet. Zolang hier van uw zijde de wil voor is, kan het beantwoorden van deze vragen in een relatief kort tijdsbestek. In dit licht kunt u ons verzoek voor een inhoudelijke, schriftelijke reactie op onze zienswijze zien

Wij zien uw antwoord graag tegemoet en hopen aansluitend hierop nog altijd op constructief gesprek.

Met Vriendelijke Groet,
Bewonersgroep Zuidrand

Bijlage II:

Zienswijze Bewonersgroep Zuidrand

Afzender: Bewonersgroep Zuidrand
bewonersgroepzuidrand@gmail.com

Geadresseerden: Gemeente Duiven; Leden van de Raad
t.k. College van Burgemeester en Wethouders
t.a.v. Raadsgriffier de Heer E.N. Bosscha
Postbus 6
6920 AA Duiven

Duiven/Groessen/Loo, 10 december 2020

Onderwerp: zienswijze bewonersgroep Zuidrand

Bijlage I: Referenties uit Beleidsdocumenten.
Bijlage II: Fragmenten uit Correspondentie Gemeente Duiven
Bijlage III: Petitie 'Behoud Landelijk Gebied Duiven, Groessen en Loo'

Geachte leden van de gemeenteraad,

Terug naar september 2019. Via via bereikten ons geruchten dat het gebied waarin wij wonen binnen niet al te afzienbare tijd omgevormd zou worden tot een nieuwbouwwijk. Wij waren er zeker van. Dit moest op een misverstand berusten. Al dertig jaar weten wij niet anders dan dat de gemeente zich juist inspant om dit landelijke gebied tussen Duiven, Groessen en Loo te beschermen en te versterken. Toen wij hiervoor het college benaderden, bezwoer zij dan ook dat zij slechts uit voorzorg een WVG op een deel van het gebied wilde leggen en er van enige bouwplannen geen sprake was. Sommigen van ons waren hiermee gerustgesteld. Anderen vertrouwden de situatie niet en zochten verder.

Nu is het december 2020. Ruim een jaar na de geruststelling van het college. Twee hectische maanden van haastig opgetuigde, door corona gemankeerde inspraak liggen achter ons. Voor u ligt een raadsvoorstel voor de aanschaf van de grond van dat deel van het beschermde landelijke gebied waar het WVG op van toepassing was, om hier de nieuwbouwwijk 'Biezenkampen' te laten verrijzen. Na het ongeloof, volgde de verbazing, volgde de boosheid. Nu is de tegenbeweging groter dan deze ooit geweest is. Nu zijn wij met de andere bewoners van het landelijke gebied samen verenigd tot ruim 600 mensen. 600 mensen die er alles aan gelegen is de rol van de gemeente over te nemen die zij zelf schijnbaar vergeten is. De rol waarin zij het landelijke gebied beschermt en bouwplannen op deze locatie voorkomt. En als u de nu volgende uiteenzetting van bijna twee jaar beleid heeft gelezen, beleid dat het college uit uw naam

gevoerd heeft, zijn wij ervan overtuigd dat u onze verbazing en boosheid zal delen en u zich bij ons streven zal hebben aangesloten.

Genegeerd Eigen Beleid

Van een gemeente mag verwacht worden dat haar handelen voor burgers en andere belanghebbenden voorspelbaar en transparant zal verlopen. Veranderingen en nieuwe inzichten zullen met het verstrijken van de tijd onvermijdelijk zijn. Echter is het van belang dat een gemeente continuïteit bewaakt in een algemene visie die in samenspraak met het maatschappelijke krachtenveld tot stand is gebracht. Een continuïteit die gewaarborgd wordt in beleidsdocumenten zoals structuurvisies en bestemmingsplannen. Een visie en een historisch besef dat daarmee doorgegeven wordt aan opeenvolgende generaties bestuurders.

Eeuwenlang waren de kernen Duiven, Groessen en Loo agrarische dorpjes in het Nederduitse grensgebied. Grenzen, rivierlopen, nationaliteiten en tijden veranderden. Het landelijke karakter van de dorpjes deed dit niet. Pas in de tweede helft van de twintigste eeuw deed de moderniteit ruw zijn intrede. Samen met Westervoort, werd Duiven door de hogere overheden aangewezen als groeikern. Het was de tijd van grote veranderingen: qua economie, qua bevolkingsgroei, qua identiteit. Plannen in het midden van de jaren tachtig gingen zover om van de complete streek een aaneengesloten stadswijk van Arnhem te maken binnen een ring gevormd door de (toen ook al) toekomstige A15: de zogenoemde ‘Liemerse Vleugel’[1].

Eind jaren tachtig werd dit expansieve beleid losgelaten. In plaats hiervan deed spijt haar intrede. Spijt dat de ongebreidelde groei ten koste was gegaan van de historie en identiteit van de gemeenschap. Afgesproken werd dat voortaan de kwaliteit van nieuwe ontwikkelingen leidend zou zijn en niet langer de kwantiteit. In het ‘Structuurplan Duiven’ uit 1994 werd definitief vastgelegd dat eventuele verdere ontwikkelingen aan de reeds verstedelijkte noordrand zouden plaatsvinden, waarbij de landelijke zuidrand tussen Duiven, Groessen en Loo behouden zou blijven. Hierbij zou met name de identiteit van de laatstgenoemde twee dorpen in het licht van de oprukkende verstedelijking en grote infrastructurele projecten (i.e. Betuwelijn, A15), beschermd worden. Ook al zouden de bewoordingen dikwijls veranderen, dit beleid is sindsdien in opeenvolgende structuurvisies en bestemmingsplannen tot op heden bekrachtigd.

Op dit moment zijn het ‘Bestemmingsplan Buitengebied 2013’ en de ‘Structuurvisie Duiven 2015’ de vigerende beleidsdocumenten. Hierin wordt de gemeente Duiven onderverdeeld in drie zones. De noordelijke kommen-zone: bestemd voor het behoud en de reconstructie van de agrarische sector. De centrale stedelijke zone: waar indien nodig nieuwe ontwikkelingen op het gebied van woningbouw en industrie plaats dienen te vinden. En de zuidelijke oeverwallen-zone: het laatst overgebleven oud-cultuurlandschap

[1] Structuurplan Duiven, Gemeente Duiven, 1994

waarvoor het adagium geldt ‘versterking van de landelijkheid, verdichting van het groen en verkleining van de kavels’[2].

Het is bijna ongeloofwaardig te noemen dat de gemeente in het tijdsbestek van enkele maanden een radicale breuk maakt met het beleid dat zij de afgelopen dertig jaar beleden heeft en in achtereenvolgende beleidsdocumenten heeft laten vastleggen. Wanneer wij deze documenten toepassen op de zogenoemde ‘uitbreidingslocaties’ gelden de volgende conclusies. De gebieden ‘Ploen-Noord’ en ‘Plakse Weide’ behoren conform de vigerende beleidsplannen tot de stedelijke zone. Hierbij wordt de Ploen-Noord zelfs tot de bebouwde kom gerekend en kan met haar huidige status als zoekgebied wonen (nota bene) als inbreidingsgebied beschouwd worden. De Biezenkampen daarentegen behoort tot de oeverwallen-zone waarvoor geldt dat er sprake is van ‘een hoog ambitieniveau voor landelijke versterking’[3] en ‘woningbouwinitiatieven niet afweegbaar zijn’[4]. Voeg hier de ladder duurzame verstedelijking aan toe (e.g. ‘de juiste woning op de juiste plaats’, ‘inbreiden gaat vóór uitbreiden’[5]) en de vraag rijst of de gemeente bekend is met haar eigen ruimtelijke beleid en, zo ja, waarom zij dan overgaat tot bouwplannen in beschermd landelijk gebied welke gezien het bovenstaande geheel onnodig zijn.

Tegenstrijdige Onderbouwing Bevolkingscijfers

Stel dat we de eigen historie en de inhoud van beleidsdocumenten negeren. Dat we beargumenteren dat tijden veranderen en oude argumenten ondergeschikt zijn aan nieuwe ontwikkelingen. Dat er sprake is van een ‘groot maatschappelijk belang’[6] dat maakt dat de gemeente niet anders kan dan afwijken van het vigerende bestemmingsplan en het beschermde landelijke gebied voor bebouwing zal moeten herinrichten. Dit grote maatschappelijke belang kan gevonden worden in 2019, wanneer het college de urgentie van de woningnood in volle hevigheid duidelijk wordt. Ook in het geval van de gemeente Duiven is er dringende behoefte om extra woningen te bouwen. Haar doelstelling is maar liefst 800 woningen tot 2040 in totaal. Bedoeld voor de woningzoekende inwoners van de gemeente die nu met hun rug tegen de muur staan.

Nu bestaat er geen twijfel over de ernst en omvang van de landelijke woningnood. Al is er de nodige discussie of de oplossing voor deze crisis niet eerder huist in maatregelen tegen de extreme prijsopwerkende effecten van de vrije markt[7] in plaats van de opoffering van de schaarse open ruimte aan nieuwbouw. Wat wel degelijk zal moeten worden erkend is dat er ook met betrekking tot de woningnood grote regionale verschillen zijn, waarbij de situatie in een gemeente als Duiven veel genuanceerder is dan de situatie in het westen van het land. Een belangrijke indicatie hiervoor zijn de periodieke bevolkingsprognoses van het PBL. In 2019 stelt zij in haar rapport ten aanzien

---

[2] Landschapsontwikkelingsplan Duiven, Gemeente Duiven, 2014
[3] Bestemmingsplan Buitengebied 2013, Gemeente Duiven, 2013
[4] Structuurvisie Duiven 2015, Gemeente Duiven, 2015
[5] Woonvisie 2025, Gemeente Duiven, 2017
[6] Bestemmingsplan Buitengebied 2013, Gemeente Duiven, 2013
[7] Opkomst Particuliere Investeerders op de Woningmarkt, Kadaster/Universiteit van Amsterdam, 2019

van de gemeente Duiven dat zij tot 2035 een krimp van zeven procent tegemoet mag zien van het aantal inwoners (circa 1.750 inwoners minder) tegenover een groei van vier procent van het aantal huishoudens (circa 350 woningen meer)[8]. Hieruit volgt de logische consequentie dat elk aantal woningen groter dan 350 een overschot betreft. Een overschot dat in de plannen van de gemeente oploopt tot 450 woningen. Waarom zoveel woningen extra?

Het antwoord hierop schuilt in krapte op de woningmarkt van de regio Arnhem-Nijmegen. Samen met deze twee steden hebben de vijftien omringende gemeenten dit jaar de Woondeal gesloten om de twee grote steden zoveel mogelijk te ontlasten. In voorbereiding voor deze Woondeal is hiervoor in opdracht van het zogenoemde 'Gemeenschappelijk Orgaan Regio Arnhem-Nijmegen' door het bureau Companen in 2019 een woningmarktonderzoek verricht. Ook voor de gemeente Duiven zijn in dit kader cijfers voor de geschatte woningbehoefte naar buiten gebracht. 330 woningen meer tot 2025, 120 woningen meer tot 2030 en nog eens 120 woningen meer tot 2040. Zoals gezegd betreft dit schattingen. Schattingen welke zijn gebaseerd op enquêteringen, waarbij geen onderscheid tussen lokale en regionale behoefte is gemaakt en waarbij onzekerheden in de cijfers zijn meegenomen (e.g. de geplande aanleg van de A15). Onzekerheden die voor de verdere jaren (2030, 2040) alleen maar groter zijn. In de woorden van Companen zelf is de woningmarkt een aanbod gedreven markt, welke maakt dat 'woningbouw geen wetmatigheid is maar een beleidskeuze'[9]. Ondanks deze kanttekeningen is het college niet alleen van zins dit totaal aantal van 570 woningen te realiseren, zij kiest voor nog een extra overschot van 230 woningen. Waarom is dit overschot dan nodig?

Het antwoord hierop is te vinden in de Woondeal Arnhem-Nijmegen zelf. Het totaal aantal te realiseren woningen voor de gehele regio (50.000 tot 60.000 tot 2040) gaat namelijk uit van een plancapaciteit van 130% om, gezien de urgentie, er zeker van te zijn dat planuitval niet tot verdere krapte op de woningmarkt zal leiden[10]. Het college heeft hierbij zichzelf de opdracht gegeven bovenop de onzekere raming van 570 woningen niet een 130%, maar 140% extra realisering van woningen tot doel te stellen. Hiermee komt het college uit op de gewenste 800 woningen.

Zoals uit deze cijfers duidelijk wordt, bestaat er geen wetmatigheid voor de woningbehoefte en de hiermee samenhangende aantallen te bouwen woningen. Cijfers die in het ene onderzoek een benodigd aantal woningen betreffen en in het andere onderzoek slechts een geënquêteerde behoefte uitdrukken. Cijfers bovendien waarvoor het voor de vergelijking van belang is om uit elkaar te houden naar welk jaartal (2025, 2030, 2035 óf 2040) zij refereren. Ontegenzeggelijk is de tendens in Duiven (zoals geldt voor het overgrote gedeelte van Gelderland ten oosten van de IJssel) die van een bevolkingskrimp. Een bevolkingskrimp die senioren betreft die op dit moment vooral wonen in de groeikernwijken die het leeuwendeel van het complete woningbestand van de gemeente uitmaken. Dit grijpt direct terug naar de uitdaging van 'het voorspellen van

[8] Regionale Bevolkingsprognose, PBL/CBS, 2019
[9] Woningmarktonderzoek Regio Arnhem-Nijmegen, Companen, 2019
[10] Woondeal, Gemeenschappelijk Orgaan Regio Arnhem-Nijmegen, 2020

de effecten van de vergrijzing van de groeikernwijken'[11] waar de gemeente in haar vigerende structuurvisie van spreekt. Een uitdaging welke ook nu nog onverminderd groot is en waarvoor extra woningbouw zeker op de langere termijn geen oplossing is. De woningbouw welke de gemeente zich nu tot doel stelt is dan ook niet zozeer op de lokale problematiek, maar op de regionale problematiek gericht. Een regionale problematiek waarvoor de cijfermatige onderbouwing expliciet door de onderzoekers zelf met onzekerheden wordt ingekleed. Dusdanig dat het verschil tussen het reële getal van 350 woningen (gehanteerd door het PBL en tot en met 2019 ook door de gemeente zelf) en het onzekere getal van 800 woningen, grote beleidswijzigingen op het gebied van ruimtelijke ordening twijfelachtig maakt.

En zelfs al zou de gemeente ondanks deze onzekerheden vasthouden aan het getal van 800 woningen, dan nog bieden de vigerende beleidsdocumenten meer dan genoeg ruimte om dit gehele aantal woningen te verwezenlijken binnen zowel de voorhanden zijde inbreidingslocaties (i.e. Centrum, Ploen-Noord) als de hier historisch voor in aanmerking komende uitbreidingslocatie van de Plakse Weide. Met het oog op de wel erg van het maximum uitgaande woningbouwcijfers en de zelfs voor dit scenario voor de hand liggende alternatieven, kan opnieuw de vraag gesteld worden waarom de gemeente dan toch meent over te moeten gaan tot bouwplannen in beschermd landelijk gebied.

Eenzijdige Vergelijking Uitbreidingsgebieden

Stel dat we niet alleen de eigen historie en de conclusies uit beleidsdocumenten negeren, maar dat we ook de serieuze kanttekeningen over het tot stand komen van de woningbouwcijfers negeren en het aantal van 800 woningen als een vaststaand gegeven beschouwen. We maken dan het citaat uit het 'Bestemmingplan Buitengebied 2013' af en stellen dat naast het 'grote maatschappelijke belang' van de woningnood er tegelijk sprake is van een situatie van 'geen redelijke alternatieven'[12], waardoor de gemeente gedwongen is het beschermde landelijke gebied voor woningbouw op te offeren. Om dit aan te tonen zou de gemeente dan een gedegen vergelijkende studie dienen te maken waarin zij zowel de inbreidingsgebieden Centrum en Ploen-Noord en het uitbreidingsgebied Plakse Weide met het voor woningbouw beoogde landelijke gebied Biezenkampen systematisch vergelijkt. Zowel aan de hand van kwalitatieve als kwantificeerbare variabelen. Elke willekeurige greep uit dergelijke variabelen levert dan al gauw een eenduidig beeld op.

- *Beleidscontinuïteit:* het landelijke gebied behoort tot de oeverwallen-zone, terwijl de andere gebieden al dertig jaar deel uit maken van de stedelijke zone.
- *Natuurwaarde:* in tegenstelling tot de andere gebieden heeft het landelijke gebied al deze tijd bescherming genoten met de ambitie om de hier aanwezige natuur verder te ontwikkelen.

[11] Structuurvisie Duiven 2015, Gemeente Duiven, 2015
[12] Bestemmingsplan Buitengebied 2013, Gemeente Duiven, 2013

- *Socio-culturele waarde:* door de bebouwing van het landelijke gebied komt de, door grote infrastructurele projecten al zo bedreigde, identiteit van Groessen en Loo nog verder in de verdrukking.
- *Draagvlak:* het verzet van de inwoners van het landelijke gebied is het meervoud van de omwonenden van de andere gebieden.
- *Financiën:* mede door de keuze voor eigen exploitatie vallen de kosten van het bebouwen van het landelijke gebied vele malen hoger uit[13].
- *Stedenbouw:* een wijk in landelijk gebied zou de meest excentrische optie zijn en, met het uitsterven van de groeikerngeneratie, een toekomstige perifere wijk opleveren.
- *Afstand tot het centrum:* een wijk in een landelijk gebied zou een veel kleinere aanzuigende werking hebben voor de middenstand in het centrum.
- *Verkeersontsluiting:* het verkeer van en naar een wijk in landelijk gebied zou dwars door het gehele dorp moeten rijden.
- *Milieunormen:* de enige variabele waarbij een voordelige vergelijking met de stedelijke zone plausibel gemaakt kan worden, omdat een wijk in landelijk gebied een relatief groenere/gezondere leefomgeving zou kunnen bieden. Een logische consequentie als hiervoor natuur wordt opgeofferd. Een positieve consequentie voor de bewoners van de nieuwbouwwijk zelf, maar netto een negatieve consequentie voor de bewoners van de rest van de gemeente die hiermee niet alleen ‘groene longen’ verliezen maar in plaats hiervan een verkeersstroom voor terug krijgen.

Deze en nog veel meer variabelen zouden voor een vergelijking ingebracht kunnen worden. Waarbij ook belangrijk is per variabele een onderscheid te maken tussen het effect op slechts de toekomstige wijk zelf en het effect op de gemeente als geheel. Voor het college zijn al deze variabelen echter ondergeschikt aan wat zij de twee belangrijkste variabelen vinden: het hebben van ‘eigen regie’ en de zekerheid van een ‘haalbare planning’. Het college betoogt dat eigen regie weliswaar de ontwikkeling van een nieuwbouwwijk aanzienlijk duurder maakt, maar dat hier tegenover staat dat het proces veel sneller zal gaan en er bovendien de zekerheid is dat het gewenste streefprogramma (kort gezegd: zestig procent goedkopere woningen) daadwerkelijk verwezenlijkt zal worden. Op deze manier kan de gemeente de woningzoekenden de garantie geven dat voor 2040 het gewenste aantal van 800 woningen gerealiseerd zal zijn. Wanneer deze twee variabelen toegepast worden op de gebieden Ploen-Noord en Plakse Weide, dan zijn volgens het college de snelheid en de haalbaarheid van zowel het streefprogramma als de planning onduidelijk en twijfelachtig. Zo zijn er diverse projectontwikkelaars in deze twee gebieden aanwezig, maar zijn zowel de details van hun plannen als de precieze grondposities onbekend. Zeker waar dit gaat om de status van de agrarische bedrijven Van Huet (in de Ploen-Noord) en Otten (in de Plakse Weide) zijn er de nodige complicaties betreffende hinder- en geurcontouren die woningbouw bemoeilijken[14]. Wachten totdat hier een oplossing voor is, is voor het college niet reëel. Het landelijke gebied Biezenkampen heeft deze complicaties in het geheel niet. De acute noodzaak voor het bouwen van 800 woningen weegt dan simpelweg zwaarder en is het opofferen van landelijkheid, identiteit en alle andere negatief uitvallende variabelen waard.

---

[13] Raadsvoorstel Verkenning Uitbreidingslocaties, Gemeente Duiven, 2020
[14] Raadsvoorstel Verkenning Uitbreidingslocaties, Gemeente Duiven, 2020

Los van het feit dat wij dit een redenering vinden die wel heel eenzijdig en simplistisch is, missen wij vooral de feitelijke onderbouwing. Hoeveel is het verschil in de kosten tussen de vergeleken gebieden? Wat is het onderscheid tussen de haalbare tijdlijnen die nu tegenover elkaar gezet worden? En wat precies zijn de onduidelijkheden ten aanzien van de plannen van de projectontwikkelaars in de gebieden Ploen-Noord en Plakse Weide? Nergens wordt een financiële onderbouwing gegeven of een specificatie van deze variabelen die voor het college zo doorslaggevend zijn. Zoals het college zelf stelt zal hier pas na afloop van de besluitvorming op worden ingegaan 'bij het vaststellen van een definitieve verkenning'[15]. Daarbij is het opvallend dat het Centrum zelf, als aanzienlijk inbreidingsgebied, in het geheel niet in de analyse voorkomt. Sowieso kan gesteld worden dat sinds de mogelijkheid tot uitbreiden weer verkend wordt, de daadwerkelijke uitvoer van het beleid 'inbreiden vóór uitbreiden' naar de achtergrond is geraakt en beperkt blijft tot enkel inventarisaties. In plaats hiervan wordt het merendeel van de ambtelijke capaciteit gestoken in de uitbreidingsgebieden. Dit terwijl de gemeente nog een aanzienlijke hoeveelheid inbreidingslocaties in eigendom heeft en inbreiding nog altijd de primaire taak is. Desalniettemin, als de raad zich bij het college aansluit dat 'regie' en 'haalbare planning' de belangrijkste variabelen zijn bij het aanwijzen van een woningbouwlocatie. En als het college openheid kan geven over de cijfers achter haar motiveringen. En als deze cijfers duidelijk in het voordeel van bebouwing van het landelijke gebied spreken. Dan nog zou deze keuze in onze ogen onvoorstelbaar en eeuwig zonde zijn, maar dit zou dan de weloverwogen afweging van de raad zijn.

Onbehoorlijk Bestuur

Dit is hoe een proces zou moeten lopen. Hieraan zouden wij bereid zijn ons te committeren. En juist daarom zijn wij zo geschokt over de informatie welke eind november 2020 uit ons verzoek WOB is voortgekomen. Nog meer dan dat wij al geschokt waren over de bijlagen die het college zelf bij haar raadsvoorstel heeft toegevoegd. De complete onderbouwing van haar raadsvoorstel is niet alleen onvolledig, deze is simpelweg onwaar. Naar nu blijkt, hebben de projectontwikkelaars in de respectievelijke gebieden Ploen-Noord en Plakse Weide samen met alle betrokken partijen complete studies bij het college afgeleverd. Studies met volledige doorrekeningen, analyses en kostenvergelijkingen. Studies waaruit blijkt dat woningbouw in deze (al dertig jaar voor woningbouw aangemerkte) gebieden in vergelijking tot het landelijke gebied niet alleen goedkoper te realiseren is, maar tevens sneller, geheel conform het streefprogramma en voldoend aan alle randvoorwaarden die de gemeente zou willen wensen. Anders dan het college stelt, zijn de grondposities niet onbekend, maar helder en afgekaart. De complicaties met de bedrijven Van Huet en Otten waar het college over schrijft, blijken niet bestaand: beide bedrijven hebben koopovereenkomsten getekend waarmee zij zullen worden uitgekocht wanneer er op hun grond planontwikkeling zal worden gestart. Hiermee zullen ook de aangehaalde hinder- en geurcontouren verdwijnen. Deze informatie is niet nieuw of op ongelukkige wijze in een

[15] Conceptverkenning Mogelijke Uitbreidingslocaties, Gemeente Duiven, 2020

laat stadium ingediend: uit vrijgeven e-mail correspondentie tussen het college en de projectontwikkelaars blijkt deze informatie al sinds februari 2019 bij het college bekend.

Het minste wat wij mogen verlangen en verwachten, is een zorgvuldig proces waarin de belanghebbenden op tijd en eerlijk worden geïnformeerd. Waarin de gemeente de geijkte volgorde van besluitvorming respecteert en achtereenvolgens beslist over een veranderde omgevingsvisie en een veranderd bestemmingsplan alvorens zij een eerste aanzet tot planontwikkeling doet in gebied wat hier niet voor is bestemd. Waarin omwonenden ('er wordt niet gebouwd in landelijk gebied'), projectontwikkelaars ('de raad heeft een voorkeur voor bouwen in landelijk gebied') en gemeenteraad ('er zijn geen redelijke alternatieven voor bouwen in landelijk gebied') níet tegen elkaar worden uitgespeeld. Waarin wij als omwonenden níet moeten schrijven, de archieven uitpluizen, procederen en rechtsbijstand inschakelen om het college in gebreke te stellen om pas na maanden aandringen de door ons gevraagde informatie te krijgen. Waarin wij níet nog zonder dat deze informatie is verstrekt geacht worden deel te nemen in een door coronamaatregelen gemankeerd inspraaktraject van slechts zes weken. Waarbij onze inbreng vervolgens níet wordt genegeerd dan wel verkeerd gerepresenteerd. Wat wij verlangen is een proces waarin transparant naar de beste oplossing wordt gezocht, met 'de juiste woning op de juiste plaats'[16]. Waarin open wordt gecommuniceerd. Waarin open wordt gediscussieerd.

In plaats hiervan worden wij geconfronteerd met een gehaast, vooringenomen raadsvoorstel voor het bebouwen van landelijk gebied. Met een raadsvoorstel waarin de gemeenteraad met onvolledige informatie onder druk gezet wordt met te elfder ure onthulde onderhandse afspraken met grondeigenaren en een plotselinge confrontatie met een deadline van een zonder overleg naar voren gehaalde WVG constructie. Een raadsvoorstel waarin de raad sowieso een aanzienlijk financieel verlies in vooruitzicht wordt gesteld. Een raadsvoorstel waarin een voorschot genomen wordt op dat het streefprogramma mogelijk niet te realiseren is. Een raadsvoorstel waarin terloops gemeld wordt dat, mocht er onverhoopt een tweede locatie gerealiseerd worden en het totaal naar 600 nieuwbouwwoningen zal stijgen, de gemeente een overschot aan woningen zal hebben. Iets waarmee het college andermaal bevestigt dat de onderbouwing van de 800 woningen die zij zegt te willen realiseren bepaald wankel is.

In de veertien maanden dat wij als omwonenden vergeefs hebben geprobeerd op de deur van de gemeente te kloppen, hebben wij het Nederlandse democratische proces in haar meest triest stemmende gedaante ervaren. Het blijkt niet onwetendheid. Het blijkt niet onhandigheid. Het blijkt geheel bewust en gecalculeerd. Al sinds februari 2019 misleidt het college de omwonenden. Misleidt het college de projectontwikkelaars. Misleidt het college haar eigen raad. Het was nooit een kwestie geweest van gebrekkige kennis van beleidsdocumenten. Nooit een kwestie van onduidelijke bevolkingscijfers. Nooit een kwestie van ongelukkig gekozen of gebrekkig geanalyseerde variabelen. Nooit een kwestie van 'het belang van regie'. Sterker, het college heeft haar regie juist misbruikt om het woningbouwprogramma te frustreren. De enige reden dat de ontwikkeling van een woonwijk in de hiervoor bestemde locaties in de stedelijke zone niet al is gestart, is omdat het college dit zélf al jarenlang actief voorkomt. In plaats hiervan buigt en

[16] Woonvisie 2025, Gemeente Duiven, 2017

verdraait het college om volstrekt onduidelijke redenen alle regels en procedures om landelijk gebied op te offeren voor de aanleg van een wijk die nooit gepland, nooit nodig en nooit voordelig is geweest. Een ongehoord spel van verdeel en heers waarin het college slecht rentmeesterschap en misbruik van haar democratisch toevertrouwde bevoegdheden ten toon spreidt. Willens en wetens probeert het college door haar handelen een voldongen feit te creëren waarmee zij hoopt haar eigen raad prematuur tot een vooropgezet besluit te dwingen.

Conclusie

Nog steeds is ons verzoek WOB grotendeels niet gehonoreerd (ten aanzien van het gebied Biezenkampen beroept het college zich op geheimhouding). Nog steeds zijn wij verwikkeld in bezwaarprocedures om meer informatie uit de schaduwen naar het licht te krijgen. Voor zover dat nu al niet het geval is, zal hoe dan ook duidelijk worden dat de keuze om landelijk gebied te bebouwen een slechte keuze is. In de huidige situatie zal tegen de tijd dat werkelijk alle informatie bekend is, een besluit al zijn genomen. Er is dan geen weg meer terug.

Daarom vragen wij u, leden van de raad: wijs het raadsvoorstel dat nu voor u ligt af. Voordat wij de informatie uit ons verzoek WOB onder ogen kregen, hadden wij u gevraagd in plaats hiervan het proces opnieuw, in alle zorgvuldigheid op te starten. Nu wij deze informatie kennen, stellen wij: dit is niet eens nodig. Alle plannen en studies liggen al klaar. Praat met de projectontwikkelaars. Praat met de omwonenden. Vergelijk uw bevindingen met de bestaande beleidsdocumenten. De keuze zal dan eenduidig zijn. Er hoeft namelijk geen keuze gemaakt te worden. Én ontwikkel een mooie nieuwe wijk in één van de hiervoor bestemde locaties in dan wel het Centrum, de Ploen-Noord of de Plakse Weide. Én ontwikkel het landelijke gebied in de zuidrand tussen Duiven, Groessen en Loo. In uw eigen woorden: ‘versterk de landelijkheid, verdicht het groen, verklein de kavels, bescherm de identiteit’[17].

Met vriendelijke groet,

Wiet Janssen

Henny van Kempen

[17] Structuurvisie Duiven 2015, Gemeente Duiven, 2015

Ton Kersten

Peter Kragting

Tjeerd Middelkoop

Henk Wezendonk

Geachte Raad en College

Wij willen graag wat vragen stellen omtrent het gezondheids en preventiebeleid in de gemeente Duiven. We maken ons hierover zorgen naar aanleiding van berichten in de gelderlander. Het artikel van 9 maart had de titel "Fast Food Walhalla in Duiven. Wij zijn twee geregistreerde leefstijlcoaches en fysiotherapeuten In Zevenaar die vanaf maart 2020 werken met de GLI. Dit is de Gerichte Leefstijl Interventie, waarbij mensen met obesitas een leefstijlprogramma volgen. Ulteraard helemaal in deze tijden van Corona, belangrijk om leefstijl centraal te stellen binnen de gezondheid. Ook in ons fysiotherapeutisch handelen in de Romei Therapie en Training hebben wij gekozen voor Positieve gezondheid als begeleiding bij onze chronische patiënten groep
Prof.dr. liesbeth van Rossum endocrinoloog, maakt zich ook hard voor de behandeling van obesitas. Zij stelt dat de overheid hier ook een verantwoordelijkheid in heeft. Dit gaat uiteraard om maatregelen die het moeilijker maken om ongezond te eten. Daarnaast ook over het opstellen van een preventie programma. Inmiddels hebben meerdere gemeenten in nederland hieraan gehoor gegeven.
Dit zou dus ook voor de gemeente Duiven aanleiding kunnen zijn om hierover te buigen welke verantwoordelijkheid hierin opgepakt zou moeten worden. Mogelijkheden scheppen om een fastfood straat te laten vestigen lijkt hier haaks op te staan.
Onze vragen:
Wat is de reden dat meerdere fastfoodketens ruimte krijgen in Duiven?
Op welke manier probeert Duiven een gezonde leefstijl te bevorderen?
Overweegt Duiven om mee te doen met een lokaal of regionaal preventie programma?
Met vriendelijke groet,

DV - fysiotherapeut, leefstijlcoach
MH fysiotherapeut leefstijlcoach
De Romei Therapie en Training
Romei 18
6901 AV Zevenaar
0316-342151

de Romei
Therapie en Training
Vrijheid in bewegen

Werkgroep
Schouder Elleboog
Gelderland

SCHRIFTELIJKE VRAGEN AAN HET COLLEGE [artikel 41 RvO]

Datum indienen: 6 april 2021

Naam vragensteller: J.W. Egtberts, fractievoorzitter D66 Duiven

Vraag gericht aan: *college/~~burgemeester~~**

Onderwerp: Stedenband Calafat

Het college/~~de burgemeester~~ wordt verzocht de volgende vraag/vragen zo spoedig mogelijk schriftelijk/~~mondeling~~* te beantwoorden:

1. Is het college het met D66 Duiven eens dat, indien de raad besluit tot het aangaan van een privaat- en/of publiekrechtelijke overeenkomst, het ook de raad is die het besluit dient te nemen om deze overeenkomst eenzijdig te verbreken, ongeacht of hier voldoende juridische gronden voor aanwezig zijn?
2. Hoewel artikel 171, lid 1 Gemeentewet bepaalt dat de burgemeester de gemeente in en buiten rechte vertegenwoordigt kan daaruit geen impliciete bevoegdheid van het college worden afgeleid om besluiten die door de raad genomen moeten worden. Op welke gronden heeft het college gemeend de bevoegdheid te hebben om een door de raad genomen besluit tot aangaan van een stedenband met Calafat te beëindigen?
3. Kan het college aangeven waarom de raad niet elke vijf jaar conform art. 7 van de "Overeenkomst stedenband Duiven-Calafat" het al dan niet verlengen van de overeenkomst van de stedenband - en derhalve in 2013 en 2018 [aangezien e.e.a. wel gebeurd is in 2013] - als besluit is voorgelegd?
4. Is er, voorafgaand aan het - wellicht in strijd met de aard en strekking van de overeenkomst - door het college opzeggen van de stedenband tussen Duiven en Calafat ook overleg geweest met de gemeenteraad en/of het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Calafat [Roemenië]?
5. Kan het college correspondentie en/of documenten overleggen aan de raad waarin duidelijk wordt dat van de zijde van de gemeente Duiven alles gedaan is wat redelijkerwijs gevergd kan worden om de stedenband tussen **de gemeenten** Duiven en Calafat [dus niet: de privaatrechtelijke rechtspersonen] tot een succes te maken?
6. Is het college bereid om een besluit van de gemeenteraad voor te bereiden waarin onderbouwd het besluit door de raad wordt genomen om de stedenband met de gemeente Calafat op te zeggen, zodat dit besluit kan worden toegezonden aan de gemeenteraad van de gemeente Calafat?

Toelichting:

Op 9 april 2021 heeft de gemeenteraad een kennisgeving toegezonden gekregen van het college [documentnummer : 201495729, zaaknummer: Z/20/073261] waarin het college te kennen geeft de stedenband met Calafat [Roemenië] per 1 januari 2021 te beëindigen. De informatie over het aangaan van deze stedenband en de onderliggende stukken zijn veelal nog niet gedigitaliseerd en derhalve niet - of moeilijk - terug te vinden.

Op basis van de stukken die D66 Duiven via de griffie heeft weten te achterhalen is het de gemeenteraad van de gemeente Duiven die op 28 januari 2004 de " Overeenkomst stedenband Duiven-Calafat" is aangegaan [Agendapunt 2004/I-6, registratienummer 03.3667] op basis van een initiatiefvoorstel.

Ondertekening

mr. drs. J.W. Egtberts,
fractievoorzitter D66 Duiven

Datum beantwoording:

Antwoord college/burgemeester:

Ondertekening

Hoogachtend, Burgemeester en wethouders van Duiven,

ing. C.J. (Chris) Papjes	mr. H.B. Hieltjes
secretaris	burgemeester

**keuze aangeven*

Aan de gemeenteraden via de Colleges van B&W
van de deelnemende gemeenten Bedrijfsvoeringsorganisatie
Doelgroepenvervoer regio Arnhem-Nijmegen

Datum:	26 maart 2021
Onderwerp:	Ontwerpbegroting BVO DRAN
Uw kenmerk:	n.v.t.
Ons kenmerk:	n.v.t.

Geachte heer/mevrouw,

Bijgaand treft u de Ontwerp Meerjaren Programmabegroting 2022-2025 (inclusief gewijzigde begroting 2021) aan, zoals vastgesteld in de bestuursvergadering van de Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer regio Arnhem-Nijmegen (BVO DRAN) van 25 maart 2021.

De periode voor het indienen van zienswijze(n) start op 26 maart 2021 en loopt tot en met 18 juni 2021.

Vriendelijk verzoek om uw zienswijze(n) (ook) digitaal te versturen naar info@vervoersorganisatie.nl.

De begroting zal voor vaststelling worden geagendeerd in de bestuursvergadering van de gemeenschappelijke regeling BVO DRAN van 8 juli 2021.

Met vriendelijke groet,

Namens het bestuur van de BVO DRAN

M. van den Beucken
Secretaris BVO DRAN

Vervoersorganisatie Regio Arnhem Nijmegen
Eusebiusbuitensingel 53
6828 HZ Arnhem
www.vervoersorganisatie.nl
info@vervoersorganisatie.nl
026 3775204
KVK: 66191084
BTW: 856435065B01
IBAN: NL70 BNGH 0285 1694 91

Ontwerp MJPB 2022-2025 BVO DRAN

(inclusief gewijzigde begroting 2021)

Versie: AB 25 maart 2021

regio arnhem nijmegen
VERVOERSORGANISATIE

Inhoudsopgave

1. Inleiding 3

1.1. Procedure begroting 4

1.2. Uitgangspunten MJPB 2022-2025 5

1.3. Uitgangspunten gewijzigde begroting 2021 8

1.4. Afwijkende uitgangspunten gemeenten 11

2. Beleidsbegroting 13

2.1. Programmaplan 13

2.1.1. Programma vraagafhankelijk vervoer 14

2.1.2. Programma routevervoer 15

2.1.3. Programma bestedingsplan 17

2.1.4. Overzicht overhead 18

2.2. Paragrafen 18

2.2.1. Weerstandsvermogen en risicobeheersing 19

2.2.2. Financiering 20

2.2.3. Bedrijfsvoering 21

3. Financiële begroting 22

3.1. Overzicht baten en lasten 22

3.2. Toelichting baten en lasten 23

3.3. Reserves en voorzieningen 24

Bijlage 1: Overzicht baten en lasten per taakveld 26

Bijlage 2: Overzicht gemeentelijke bijdragen 27

Bijlage 3: Geprognosticeerde balans 29

1. Inleiding

Hierbij treft u de ontwerp Meerjarenprogrammabegroting (MJPB) 2022-2025, inclusief de gewijzigde begroting 2021, van de Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem Nijmegen (BVO DRAN) aan.

Het Algemeen Bestuur heeft met vaststelling van de Kaderbrief 2022 de algemene financiële uitgangspunten voor de opbouw van de meerjarige begroting bepaald. Deze uitgangspunten zijn door de BVO DRAN gehanteerd, tenzij een deelnemende gemeente het verzoek heeft ingediend hiervan af te wijken. In paragraaf 1.2 en 1.3 wordt ingegaan op de algemene financiële uitgangspunten van deze ontwerp MJPB. Door gemeenten gewenste afwijkingen worden in paragraaf 1.4 toegelicht.

Vanaf medio maart 2020 heeft de Coronacrisis forse impact op het feitelijk gebruik van het vervoer. Naar verwachting zullen deze effecten merkbaar blijven tot ver in 2021. Vanwege de onvoorspelbaarheid van deze effecten is het weinig zinvol om bij het opstellen van de begroting hiermee rekening te houden. Dit leidt ertoe dat voor de ontwerp MJPB 2022-2025 en de gewijzigde begroting 2021 Coronaeffecten buiten beschouwing worden gelaten.

Besluit Begroting en Verantwoording
Bij het opstellen van een meerjarige begroting voor Gemeenschappelijke Regelingen (GR) dient te worden geconformeerd aan het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Dit zorgt voor de volgende opzet van de ontwerp MJPB van de BVO DRAN.

In de basis bestaat de begroting uit 2 onderdelen (art. 7 lid 1 BBV):
- de beleidsbegroting (hoofdstuk 2)
- de financiële begroting (hoofdstuk 3)

De beleidsbegroting bestaat ook uit 2 onderdelen (art. 7 lid 2 BBV):
- het programmaplan (paragraaf 2.1)
- de paragrafen (paragraaf 2.2)

De financiële begroting bestaat uit 3 onderdelen (art. 7 lid 3 BBV):
- het overzicht baten en lasten (paragraaf 3.1)
- de financiële positie (paragraaf 3.2)
- de reserves en voorzieningen (paragraaf 3.3)

Taakvelden
Naast de indeling van de begroting naar programma's moet de begroting ook worden ingedeeld naar taakvelden. De voorgeschreven taakvelden zijn opgenomen in het Iv3 informatievoorschift Gemeenten en Gemeenschappelijke regelingen. Daarnaast is in het BBV (art. 7 lid 3) voorgeschreven dat er een overzicht van lasten en baten per taakveld als bijlage in de begroting opgenomen moet worden (bijlage 1).

Beleidsindicatoren
De commissie BBV heeft aangegeven (vraag en antwoord BBV 2018.12.4) dat de opname van beleidsindicatoren in de begroting voor een GR op grond van het BBV verplicht is gesteld. Het ministerie van BZK heeft daarbij aangegeven dat een GR alleen die indicatoren hoeft op te nemen die behoren bij de taakvelden waarbinnen de GR haar activiteiten uitvoert. Beleidsindicatoren die buiten de taakvelden van de GR vallen, kunnen worden weggelaten. De BVO DRAN zijn geen door deelnemende gemeenten opgelegde beleidsindicatoren bekend.

Overhead
Op de programma's mogen alleen de direct toe te rekenen lasten worden verantwoord. Het is niet toegestaan om overheadkosten in een programma te verantwoorden. Overheadkosten moeten op aparte overzichten worden gepresenteerd. Dit heeft tot gevolg dat alle kosten van de BVO DRAN in de meerjarige begroting als "Overhead" moeten worden gelabeld. Het overzicht overhead is opgenomen in paragraaf 2.1.4 van deze ontwerpbegroting.

Ambtelijke voorbereiding
Samen met de financials en contactambtenaren van de deelnemende gemeenten is deze meerjaren begroting tot stand gekomen.

Btw routegebonden vervoer
De kosten die samenhangen met het vraagafhankelijk vervoer worden in de ontwerp MJPB exclusief Btw verantwoord. Deze Btw is voor de deelnemers aftrekbaar. Kosten die samenhangen met het routegebonden vervoer worden daarentegen inclusief Btw verantwoord. Deze Btw is namelijk compensabel noch aftrekbaar en daardoor kostenverhogend voor de gemeenten.

'open einde' systematiek
De inrichting van het vervoer is gebaseerd op een 'open einde' systematiek. Dit betekent dat de kosten oplopen wanneer een deelnemer meer of aangepast gebruik inbrengt of dat er in een periode meer ritten hebben plaatsgevonden dan begroot. Dit brengt een financieel risico met zich mee voor betreffende deelnemer. Door periodiek inzicht te geven in het volume van het aantal ritten en de bijbehorende kosten worden de gevolgen van verwachtte toenames van ritten en/of kosten door de BVO DRAN gecommuniceerd met de gemeenten en de provincie Gelderland.

Binnen de bedragen in deze ontwerp MJPB is zeer beperkt rekening gehouden met dergelijke onvoorziene wijzigingen in de kosten van vervoer of callcenter. De verantwoordelijkheid voor het vormen van een extra post onvoorzien volgend uit de risico's van een open einde systematiek, ligt daardoor bij de deelnemers. Deze extra post onvoorzien komt dan bovenop de in deze ontwerp MJPB meerjarig begrote bijdragen van de deelnemers.

1.1. Procedure begroting

Voor de aanbieding en vaststelling van de MJPB 2022-2025 (inclusief de gewijzigde begroting 2021) gelden de volgende processtappen. Om te komen tot tijdige vaststelling van de MJPB 2022-2025 en rekening te houden met de gemeentelijke raadsplanningen, wordt de volgende planning gehanteerd:

Processtap	Datum
1. Vaststelling ontwerp MJPB 2022-2025 door Algemeen Bestuur	25 maart 2021
2. Verzending ontwerp MJPB 2022-2025 aan gemeenten	26 maart 2021
3. Deadline indienen zienswijze door gemeenteraden	18 juni 2021
4. Vaststelling MJPB 2022-2025 door Algemeen Bestuur	8 juli 2021
5. Verzending MJPB 2022-2025 aan gemeenten	9 juli 2021

1.2. Uitgangspunten MJPB 2022-2025

Voor het opstellen van de MJPB 2022-2025 worden per begrotingspost uitgangspunten gekozen ten aanzien van prijs en hoeveelheid. Op basis van deze uitgangspunten worden per jaar de verwachte lasten en baten bepaald. Met behulp van de reeds vastgestelde verdeelsleutels worden vervolgens de meerjarige bijdragen per deelnemer bepaald. In onderstaande opsomming worden de uitgangspunten benoemd.

Vervoer vraagafhankelijk (lasten)

- Contractueel overeengekomen tarief per beladen kilometer per perceel, jaarlijks rekening houdend met NEA indexatie (2022-2025: +2,0%)
- Hoeveelheid beladen kilometers in de periode augustus tot en met december 2019, overeenkomstig de berekeningssystematiek uit het Programma van Eisen vraagafhankelijk vervoer
- Jaarlijkse toename van de hoeveelheid vraagafhankelijk vervoer in het tweede half jaar van een begrotingsjaar met +10% ten opzichte van het eerste half jaar in dat begrotingsjaar

Callcenter vraagafhankelijk (lasten)

- Contractueel overeengekomen vaste component te verhogen met een tarief per declarabele rit, jaarlijks rekening houdend met CPI indexatie (2022-2025: +1,2%)
- Hoeveelheid declarabele ritten in de periode augustus tot en met december 2019, overeenkomstig de berekeningssystematiek uit het Programma van Eisen callcenter vraagafhankelijk vervoer
- Jaarlijkse toename van de hoeveelheid declarabele ritten in het tweede half jaar van een begrotingsjaar met +10% ten opzichte van het eerste half jaar in dat begrotingsjaar

Eigen bijdrage vraagafhankelijk (baten)

- Gemiddeld werkelijk maandbedrag eigen bijdrage per deelnemer in de periode september tot en met december 2019
- Bedragen zijn inclusief Btw, jaarlijks rekening houdend met OV indexatie (2022-2025: +1,0%)
- Jaarlijkse toename van de hoeveelheid vraagafhankelijk vervoer in het tweede half jaar van een begrotingsjaar met +10% ten opzichte van het eerste half jaar in dat begrotingsjaar

Wmo subsidie provincie (baten)

- Geïndexeerde jaarbedragen overeenkomstig de beschikking 2021-2023
- Verdeling naar gemeenten op basis van de jaarlijks geprognosticeerde hoeveelheid ritten vraagafhankelijk vervoer

Vervoer routegebonden jeugdwet en leerlingenvervoer (lasten)

- Contractueel overeengekomen tarief per beladen uur per perceel verhoogd met het starttarief per route, jaarlijks rekening houdend met NEA indexatie (2022-2025: +2,0%)
- Hoeveelheid beladen uren in de periode september tot en met december 2020, overeenkomstig de berekeningssystematiek uit het Programma van Eisen routegebonden vervoer
- Jaarlijkse toename van de hoeveelheid routegebonden vervoer in het tweede half jaar van een begrotingsjaar met +15% (jeugdwet) en +5% (leerlingenvervoer) ten opzichte van het eerste half jaar in dat begrotingsjaar

Vervoer routegebonden dagbesteding (lasten)

- Contractueel overeengekomen tarief per beladen uur per perceel verhoogd met het starttarief per route, jaarlijks rekening houdend met NEA indexatie (2022-2025: +2,0%)
- Hoeveelheid beladen uren in de periode september 2019, overeenkomstig de berekeningssystematiek uit het Programma van Eisen routegebonden vervoer
- Jaarlijkse toename van de hoeveelheid routegebonden vervoer in het tweede half jaar van een begrotingsjaar met +5% ten opzichte van het eerste half jaar in dat begrotingsjaar

Begeleiding routegebonden (lasten)

- Contractueel overeengekomen tarief per begeleider per beladen uur, jaarlijks rekening houdend met CPI indexatie (2022-2025: +1,2%)
- Hoeveelheid beladen uren in de periode september tot en met december 2020 (dagbesteding periode september 2019), overeenkomstig de berekeningssystematiek uit het Programma van Eisen routegebonden vervoer
- Jaarlijkse toename van de hoeveelheid routegebonden vervoer in het tweede half jaar van een begrotingsjaar met +5% ten opzichte van het eerste half jaar in dat begrotingsjaar

BVO (lasten)

- Structurele BVO lasten uit primitieve begroting 2021 samengevoegd, jaarlijks rekening houdend met CPI indexatie en Cao loonindexatie (2022-2025: +2,5%)
- Structurele BVO lasten jaarlijks rekening houdend met een taakstelling (2022: -2% en vanaf 2023: -3%)
- Incidentele BVO lasten uit primitieve begroting 2021 samengevoegd, geen rekening houdend met indexatie
- Verdeling naar gemeenten op basis van het aantal inwoners per 1-1-2020
- Verdeling naar vraagafhankelijk en routegebonden vervoer op basis van verhouding bruto vervoerskosten

Bijdrage beheerskosten provincie (baten)

- Geïndexeerde jaarbedragen overeenkomstig de beschikking 2021-2023

Overige opmerkingen

Coronaeffecten vervoer 2020

Doordat de effecten van de Coronacrisis gedurende het gehele jaar 2020 impact hadden op het feitelijk gebruik van het vraagafhankelijk vervoer, is de afgelopen september vastgestelde gewijzigde begroting 2020 het uitgangspunt voor het vraagafhankelijk vervoer bij het opstellen van de ontwerp MJPB 2022-2025 en de gewijzigde begroting 2021.

Voor het routevervoer is het feitelijk gebruik na de zomervakantie 2020 wel te gebruiken als uitgangspunt voor het opstellen van de ontwerp MJPB en gewijzigde begroting. In deze periode werd het vervoer, met uitzondering van het vervoer voor dagbestedingen, namelijk wel weer volledig uitgevoerd. Voor dagbesteding worden dezelfde uitgangspunten gehanteerd als het vraagafhankelijk vervoer.

NEA indexatie
Sinds 1 augustus 2020 zijn de nieuwe contracten met vervoerders ingegaan. De prijs (P) per perceel is contractueel vastgelegd en is daarmee een gegeven en enkel nog onderhevig aan een jaarlijkse prijsindexatie (NEA index). De NEA index wordt jaarlijks berekend door Panteia. De werkelijke indexatie vanaf 1 januari 2021 is vastgesteld op +1,0%. Meerjarig bezien is een jaarlijkse NEA indexatie van +2,0% het structurele niveau. Voor de jaren vanaf 2022 wordt daardoor een NEA index van +2,0% als uitgangspunt gehanteerd.

Provinciale bijdrage OV-vangnet
De met de provincie Gelderland overeengekomen samenwerkingsovereenkomst Basismobiliteit 2017-2019 is met één jaar verlengd tot 31 december 2021. Vanaf 2022 wordt geen rekening meer gehouden met OV-vangnet vervoer.

CPI indexatie
Het contract met het callcenter is ingegaan op 1 augustus 2020. Ook hier is de prijs (P) contractueel vastgelegd en enkel nog onderhevig aan een jaarlijkse prijsindexatie (CPI index). De CPI index wordt periodiek bepaald door het CBS. De werkelijke indexatie vanaf 1 januari 2021 is vastgesteld op +1,2%.

Eigen bijdrage
De Wmo-reiziger betaalt een eigen bijdrage die als baten in de begroting zijn opgenomen. Verrekening door de BVO DRAN van deze eigen bijdragen met vervoerders en deelnemers gebeurd inclusief Btw. In de ontwerp MJPB zijn daardoor alle eigen bedragen ook inclusief 9% Btw verantwoord.

OV indexatie
Jaarlijks worden de tarieven van het reguliere bus OV vastgesteld. De indexatie van de eigen bijdrage binnen Avan volgt deze OV indexatie. De werkelijke indexatie vanaf 1 januari 2021 is vastgesteld op +0,9%.

BVO lasten (structureel)
In de MJPB 2021-2024 werden het jaarlijkse budget voor het herbeleggen van regietaken afzonderlijk binnen de BVO lasten verantwoord. In deze ontwerp MJPB zijn alle structurele budgetten binnen de BVO lasten met elkaar geïntegreerd en heeft een actualisatie van deze budgetten plaatsgevonden. Op basis van de huidige inzichten is het budget personeelskosten naar boven en het budget kantoorkosten, ICT naar beneden bijgesteld. Per saldo heeft de actualisatie van de structurele BVO lasten meerjarig geen begrotingseffect.

BVO lasten (indexatie)
De BVO lasten wordt jaarlijks geïndexeerd met de CPI index. Door het aanzienlijke deel aan personeelskosten binnen de begroting BVO lasten zorgt de Cao loonindexatie voor een aanpassing van de CPI index. De CPI index wordt periodiek bepaald door het CBS, deze is voor de indexering vanaf januari 2021 +1,3%. Omdat de voorlopige Cao loonindexatie vanaf januari 2021 op +3,0% is bepaald, is de indexering van de BVO lasten in de ontwerp MJPB bepaald op +2,5%.

1.3. Uitgangspunten gewijzigde begroting 2021

Voor het opstellen van de gewijzigde begroting 2021 worden per begrotingspost uitgangspunten gekozen ten aanzien van prijs en hoeveelheid. Op basis van deze uitgangspunten worden de verwachte lasten en baten bepaald. Met behulp van de reeds vastgestelde verdeelsleutels worden vervolgens de bijdragen per deelnemer bepaald. In onderstaande opsomming worden de uitgangspunten benoemd.

Vervoer vraagafhankelijk (lasten)

- Contractueel overeengekomen tarief per beladen kilometer per perceel, rekening houdend met NEA indexatie +1,0%
- Hoeveelheid beladen kilometers in de periode augustus tot en met december 2019, overeenkomstig de berekeningssystematiek uit het Programma van Eisen vraagafhankelijk vervoer
- Toename van de hoeveelheid vraagafhankelijk vervoer in het tweede half jaar met +10% ten opzichte van het eerste half jaar van 2021

Callcenter vraagafhankelijk (lasten)

- Contractueel overeengekomen vaste component te verhogen met een tarief per declarabele rit, rekening houdend met CPI indexatie +1,2%
- Hoeveelheid declarabele ritten in de periode augustus tot en met december 2019, overeenkomstig de berekeningssystematiek uit het Programma van Eisen callcenter vraagafhankelijk vervoer
- Toename van de hoeveelheid declarabele ritten in het tweede half jaar met +10% ten opzichte van het eerste half jaar van 2021

Eigen bijdrage vraagafhankelijk (baten)

- Gemiddeld werkelijk maandbedrag eigen bijdrage per deelnemer in de periode september tot en met december 2019
- Bedragen zijn inclusief Btw, rekening houdend met OV indexatie 0,0%
- Toename van de hoeveelheid vraagafhankelijk vervoer in het tweede half jaar met +10% ten opzichte van het eerste half jaar van 2021

Wmo subsidie provincie (baten)

- Geïndexeerd jaarbedrag overeenkomstig de beschikking 2021-2023
- Verdeling naar gemeenten op basis van de geprognosticeerde hoeveelheid ritten vraagafhankelijk vervoer

Vervoer routegebonden jeugdwet en leerlingenvervoer (lasten)

- Contractueel overeengekomen tarief per beladen uur per perceel verhoogd met het starttarief per route, rekening houdend met NEA indexatie +1,0%
- Hoeveelheid beladen uren in de periode september tot en met december 2020, overeenkomstig de berekeningssystematiek uit het Programma van Eisen routegebonden vervoer
- Toename van de hoeveelheid routegebonden vervoer in het tweede half jaar met +15% (jeugdwet) en +5% (leerlingenvervoer) ten opzichte van het eerste half jaar van 2021

Vervoer routegebonden dagbesteding (lasten)

- Contractueel overeengekomen tarief per beladen uur per perceel verhoogd met het starttarief per route, rekening houdend met NEA indexatie +1,0%
- Hoeveelheid beladen uren in de periode september 2019, overeenkomstig de berekeningssystematiek uit het Programma van Eisen routegebonden vervoer
- Toename van de hoeveelheid routegebonden vervoer in het tweede half jaar met +5% ten opzichte van het eerste half jaar van 2021

Begeleiding routegebonden (lasten)

- Contractueel overeengekomen tarief per begeleider per beladen uur, rekening houdend met CPI indexatie +1,2%
- Hoeveelheid beladen uren in de periode september tot en met december 2020 (dagbesteding periode september 2019), overeenkomstig de berekeningssystematiek uit het Programma van Eisen routegebonden vervoer
- Toename van de hoeveelheid routegebonden vervoer in het tweede half jaar met +5% ten opzichte van het eerste half jaar van 2021

BVO (lasten)

- Structurele BVO lasten uit primitieve begroting 2021 samengevoegd, rekening houdend met CPI indexatie en Cao loonindexatie +2,5%
- Structurele BVO lasten rekening houdend met een taakstelling -1%
- Incidentele BVO lasten uit primitieve begroting 2021 samengevoegd en vermeerderd met doorgeschoven activiteiten uit 2020, geen rekening houdend met indexatie
- Verdeling naar gemeenten op basis van het aantal inwoners per 1-1-2020
- Verdeling naar vraagafhankelijk en routegebonden vervoer op basis van verhouding bruto vervoerskosten

Bijdrage beheerskosten provincie (baten)

- Geïndexeerd jaarbedrag overeenkomstig de beschikking 2021-2023
- Incidentele ophoging bijdrage beheerskosten naar 100% in 2021

Overige opmerkingen

Coronaeffecten vervoer 2020

Doordat de effecten van de Coronacrisis gedurende het gehele jaar 2020 impact hadden op het feitelijk gebruik van het vraagafhankelijk vervoer, is de afgelopen september vastgestelde gewijzigde begroting 2020 het uitgangspunt voor het vraagafhankelijk vervoer bij het opstellen van de ontwerp MJPB 2022-2025 en de gewijzigde begroting 2021.

Voor het routevervoer is het feitelijk gebruik na de zomervakantie 2020 wel te gebruiken als uitgangspunt voor het opstellen van de ontwerp MJPB en gewijzigde begroting. In deze periode werd het vervoer, met uitzondering van het vervoer voor dagbestedingen, namelijk wel weer volledig uitgevoerd. Voor dagbesteding worden dezelfde uitgangspunten gehanteerd als het vraagafhankelijk vervoer.

NEA indexatie
Sinds 1 augustus 2020 zijn de nieuwe contracten met vervoerders ingegaan. De prijs (P) per perceel is contractueel vastgelegd en is daarmee een gegeven en enkel nog onderhevig aan een jaarlijkse prijsindexatie (NEA index). De NEA index wordt jaarlijks berekend door Panteia. De werkelijke indexatie vanaf 1 januari 2021 is vastgesteld op +1,0%.

CPI indexatie
Het contract met het callcenter is ingegaan op 1 augustus 2020. Ook hier is de prijs (P) contractueel vastgelegd en enkel nog onderhevig aan een jaarlijkse prijsindexatie (CPI index). De CPI index wordt periodiek bepaald door het CBS. De werkelijke indexatie vanaf 1 januari 2021 is vastgesteld op +1,2%.

Eigen bijdrage
De Wmo-reiziger betaalt een eigen bijdrage die als baten in de begroting zijn opgenomen. Verrekening door de BVO DRAN van deze eigen bijdragen met vervoerders en deelnemers gebeurd inclusief Btw. In de ontwerp MJPB zijn daardoor alle eigen bedragen ook inclusief 9% Btw verantwoord.

OV indexatie
Jaarlijks worden de tarieven van het reguliere bus OV vastgesteld. De indexatie van de eigen bijdrage binnen Avan volgt deze OV indexatie. De werkelijke indexatie vanaf 1 januari 2021 is vastgesteld op +0,9%.

BVO lasten (structureel)
In de MJPB 2021-2024 werden het jaarlijkse budget voor het herbeleggen van regietaken afzonderlijk binnen de BVO lasten verantwoord. In deze ontwerp MJPB zijn alle structurele budgetten binnen de BVO lasten met elkaar geïntegreerd en heeft een actualisatie van deze budgetten plaatsgevonden. Op basis van de huidige inzichten is het budget personeelskosten naar boven en het budget kantoorkosten, ICT naar beneden bijgesteld. Per saldo heeft de actualisatie van de structurele BVO lasten meerjarig geen begrotingseffect.

BVO lasten (indexatie)
De BVO lasten wordt jaarlijks geïndexeerd met de CPI index. Door het aanzienlijke deel aan personeelskosten binnen de begroting BVO lasten zorgt de Cao loonindexatie voor een aanpassing van de CPI index. De CPI index wordt periodiek bepaald door het CBS, deze is voor de indexering vanaf januari 2021 +1,3%. Omdat de voorlopige Cao loonindexatie vanaf januari 2021 op +3,0% is bepaald, is de indexering van de BVO lasten in de ontwerp MJPB bepaald op +2,5%.

BVO lasten (incidenteel)
De geplande systeemontwikkeling is getemporiseerd door alle onvoorziene Corona gerelateerde werkzaamheden die in 2020 veel tijd van de BVO DRAN hebben gevraagd èn in 2021 ook nog tijd zal vergen. De omvang van de functie data-analist is mede afhankelijk van de beoogde systeemontwikkeling. Door de temporisering is voorziene afbouw van deze functie (-0,5 fte) uitgesteld naar 2022. Tenslotte wordt in 2021 nog € 20.000 aan bestedingen verwacht voor werkzaamheden die in 2020 al waren begroot. Het betreft onder andere juridisch advies rondom de afwikkeling van het oude contracten met een vervoerder. Het beschikbare budget is in 2020 niet benut en wordt doorgeschoven naar 2021.

1.4. Afwijkende uitgangspunten gemeenten

Op verzoek van een gemeente kan worden afgeweken van de algemene uitgangspunten voor het opstellen van de meerjarige begroting. Dit verzoek gaat gepaard met een (financiële) onderbouwing ten behoeve van toekomstige analyses.

Ten behoeve van het opstellen van de MJPB 2021-2024 zijn door meerdere gemeenten afwijkende uitgangspunten aangegeven. Deze gewijzigde uitgangspunten zijn in deze ontwerp MJPB wederom verwerkt. Nieuw aangedragen afwijkende uitgangspunten voor het opstellen van de ontwerp MJPB 2022-2025 worden in deze paragraaf toegelicht.

Gemeente Arnhem
Op basis van een gemeentelijke analyse van het jeugdwet vervoer van de gemeente Arnhem is door de gemeente geconcludeerd dat een jaarlijkse toename met +15% een te hoge aanname is. Op basis van deze constatering heeft de gemeente Arnhem aangegeven een jaarlijkse toename van het jeugdwet vervoer van +5% op te nemen in de ontwerp MJPB.

Daarnaast heeft de gemeente Arnhem aangegeven dat begeleiding vanuit de vervoerder vanaf 2021 bij het vervoer dagbesteding niet meer plaats kan vinden. Dit is vanaf 2021 structureel in de ontwerp MJPB verwerkt.

Gemeente Duiven
De gemeente Duiven heeft aangegeven dat begeleiding vanuit de vervoerder vanaf 2021 bij het leerlingenvervoer structureel afgeschaald kan worden. Op verzoek van de gemeente is het budget begeleiding leerlingenvervoer vanaf 2021 structureel met circa 60% naar beneden bijgesteld.

Gemeente Lingewaard
De gemeente Lingewaard voert vanaf 2021 een kilometerbeperking in voor het vraagafhankelijk vervoer. De gemeente heeft berekend dat dit vanaf 2021 een structurele besparing oplevert van € 40.000 per jaar en dit als zodanig op te nemen in de ontwerp MJPB.

Gemeente Overbetuwe
Door een tweetal beleidsontwikkelingen rondom vervoer naar jeugdhulplocaties wordt vanaf 2021 geen groei verwacht van het aantal deelnemers jeugdwet vervoer in de gemeente Overbetuwe. De gemeente Overbetuwe heeft daardoor aangegeven vanaf 2021 de jaarlijkse toename van het jeugdwet vervoer in de ontwerp MJPB bij te stellen van 15% naar 5%.

De gemeente Overbetuwe verwacht in 2021 een verdere terugname te zien in het vraagafhankelijk vervoer door het versterken en benutten van vrijwilligersvervoersdiensten. De gemeente Overbetuwe heeft daardoor aangegeven vanaf 2022 de jaarlijkse toename van het vraagfafhankelijk vervoer in de ontwerp MJPB bij te stellen van 5% naar 0%.

Gemeente Rheden
Tot en met 2020 werden de kosten leerlingenvervoer van de gemeente Rozendaal toegerekend aan de gemeente Rheden. Dit is in het verleden met goedkeuring van beide gemeenten systeemtechnisch als zodanig ingericht. Onderlinge verrekening vond buiten het zicht van de BVO DRAN plaats.

Vanaf januari 2021 zijn deze reizigers binnen de BVO DRAN wel gekoppeld aan de gemeente Rozendaal zodat toerekening bij de BVO DRAN al plaats kan vinden aan de juiste gemeente. Door de BVO DRAN is bepaald dat de totale kosten in 2020 van deze reizigers circa € 25.000 betrof. Deze correctie is vanaf 2021 verwerkt in de begroting leerlingenvervoer van de gemeente Rheden.

Gemeente Rozendaal
Vanaf januari 2021 zijn de reizigers leerlingenvervoer uit de gemeente Rozendaal binnen de BVO DRAN systeemtechnisch gekoppeld aan betreffende gemeente. Tot en met 2020 werden de kosten leerlingenvervoer van de gemeente Rozendaal toegerekend aan de gemeente Rheden. Dit is in het verleden met goedkeuring van beide gemeenten systeemtechnisch als zodanig ingericht. Onderlinge verrekening vond buiten het zicht van de BVO DRAN plaats.

Door de BVO DRAN is bepaald dat de totale kosten in 2020 van deze reizigers (4 personen) circa € 25.000 betrof. Op verzoek van de gemeente Rozendaal is in 2021 € 25.000 budget leerlingenvervoer in de ontwerp MJPB verwerkt. Gezien het kleine aantal deelnemers kan de toevoeging van één deelnemer al zorgen voor een grote procentuele overschrijding. De gemeente Rozendaal is op deze constatering gewezen.

Gemeente Westervoort
De gemeente Westervoort heeft aangegeven dat begeleiding vanuit de vervoerder vanaf 2021 bij het leerlingenvervoer structureel afgeschaald kan worden. Op verzoek van de gemeente is het budget begeleiding leerlingenvervoer vanaf 2021 structureel met circa 60% naar beneden bijgesteld.

Gemeente Zevenaar
Op basis van een gemeentelijke analyse van het vraagafhankelijk en routegebonden vervoer van de gemeente Zevenaar is door de gemeente geconcludeerd dat de bedragen in de MJPB 2021-2024 voor het vraagafhankelijk vervoer en leerlingenvervoer naar beneden bijgesteld kunnen worden. Door maatregelen te treffen die zorgen voor betere kostenbeheersing wordt afname van kosten voorzien.

De gemeente Zevenaar heeft verzocht om het bedrag in 2021 vraagafhankelijk vervoer uit de MJPB 2021-2024 met € 116.000 naar beneden bij te stellen. Voor de jaren vanaf 2022 wordt een jaarlijkse correctie van € 230.000 gevraagd. Voor het leerlingenvervoer wordt in 2021 een bijstelling naar beneden gevraagd van € 57.000, voor de jaren vanaf 2022 is dit een jaarlijks bedrag van € 140.000. Alle verzoeken zijn in de ontwerp MJPB verwerkt.

2. Beleidsbegroting

De beleidsbegroting bestaat uit 2 onderdelen (art. 7 lid 2 BBV):

- het programmaplan
- de paragrafen

2.1. Programmaplan

Hierna wordt per programma aangegeven wat onze uitgangspunten zijn bij de uitvoering van onze taken.

Uit te voeren taken
Door de deelnemers is de sturing en (financiële) beheersing van uitvoeringstaken en uitvoering van ondersteunende processen op het gebied van doelgroepenvervoer en aanvullend vervoer bij de BVO DRAN neergelegd. Voor het uitvoeren van de taak aanvullend vervoer is de BVO DRAN een samenwerkingsovereenkomst aangegaan met de provincie Gelderland waarin is overeengekomen dat de BVO DRAN de taak van het aanvullend vervoer (basismobiliteit) uitvoert voor de provincie Gelderland.

De met de provincie Gelderland overeengekomen samenwerkingsovereenkomst Basismobiliteit 2017-2019 is verlengd tot en met 31 december 2021. Vanaf 2022 wordt geen rekening meer gehouden met aanvullend OV-vangnet vervoer.

Beleidskaders
Bij de uitvoering van de taken op het gebied van doelgroepenvervoer gelden, naast de wettelijke voorschiften, de beleids- en/of toetsingskaders die worden aangegeven door de deelnemende gemeenten voor wat betreft het doelgroepenvervoer en door de provincie Gelderland voor wat betreft het aanvullend vervoer.

Ontwikkelingen
Het is van belang om tijdig in te spelen op veranderingen voor onszelf maar ook voor de deelnemers en provincie. Het kan gaan om veranderende wet- en regelgeving voor gemeenten of provincie, maar ook voor de gecontracteerde marktpartijen. Het betreft ook beleidsaanpassingen bij gemeenten in het kader van bijvoorbeeld de kantelingsgedachte of krimpende budgetten. Daarnaast is de instroom van nieuw vervoer een belangrijke factor die invloed heeft op de omvang van de werkzaamheden van de BVO DRAN.

Indeling en opzet programma's
De programma's zijn, naast een algemene omschrijving, ingericht met de 3 W-vragen (art. 8 lid 3 BBV):

- Wat willen we bereiken?
- Wat gaan we daarvoor doen?
- Wat mag het kosten?

Onder "Wat willen we bereiken?" wordt bij het vervoer naast een algemene beschrijving over wat we willen bereiken ook ingegaan op specifieke prestatie indicatoren voor de uitvoering van Avan. Bij "Wat mag het kosten?" zijn naast de lasten ook de bijdragen van de deelnemers en provincie geraamd.

Het programmaplan bestaat uit de volgende programma's:

1. Vraagafhankelijk vervoer
2. Routevervoer
3. Bestedingsplan

En het overzicht:

4. Overhead

De indeling van de programma's in de begroting beoogt de financiële inzichtelijkheid van het totale takenpakket zo goed mogelijk in beeld te brengen, te kunnen budgetteren en later in de jaarrekening over te kunnen verantwoorden.

2.1.1. Programma vraagafhankelijk vervoer

Wat willen we bereiken?

- Een kwalitatief goede uitvoering van het vraagafhankelijk vervoer met Avan door het callcenter en de vervoerders. De BVO DRAN monitort de kwaliteit van de dienstverlening aan de hand van kritische prestatie indicatoren (KPI's). In het Programma van Eisen (PvE) vraagafhankelijk vervoer en het PvE callcenter staat weergegeven welke KPI's zijn bepaald en naar welke normen wordt gestreefd.
- Een goede sturing en (financiële) beheersing van de uitvoering van het vraagafhankelijk vervoer met Avan.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Afspraken omtrent het vraagafhankelijk vervoer zijn vastgelegd in de contracten met het callcenter en de vervoerders. Met behulp van systeemgerichte contractbeheersing wordt naleving van de contracten en daarmee de kwaliteit van de uitvoering gemonitord en geborgd.
- De vervoerders en het callcenter hebben de contractuele verplichting om jaarlijks een audit uit te laten voeren op hun (financiële) processen en (financiële) systemen.
- Analyseren van de (realtime) rittenbakken, managementinformatie en andere uitvoeringsinformatie en op basis daarvan (bij)sturen op de uitvoering van Avan. Hierbij zijn de KPI's zoals beschreven in de PvE's het uitgangspunt voor de monitoring en controles.
- Voorafgaand aan ieder bestuurlijk overleg is er minimaal één voorbereidend ambtelijk overleg om de onderwerpen van het bestuurlijk overleg voor te bespreken.
- Structureel (circa 4 keer per jaar) overleg en afstemming met gemeenten over vraagafhankelijk vervoer gerelateerde zaken via het overleg contactambtenaren Avan.
- Structurele aanwezigheid bij het overleg Regionale Adviesraad doelgroepenvervoer om ervaringen van gebruikers mee te nemen in de (bij)sturing van de uitvoering van Avan.
- Goede communicatie over de uitvoering van het vervoer met betrokken partijen en gebruikers Avan.

Wat mag het kosten?

Programma 1: Vraagafhankelijk vervoer	Primitieve begroting 2021	Gewijzigde begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten						
Vervoer vraagafhankelijk	11.644.427	11.384.187	11.410.304	12.606.068	13.941.598	15.361.609
Callcenter vraagafhankelijk	667.732	657.212	677.429	740.751	811.085	889.217
Totaal lasten	12.312.159	12.041.399	12.087.733	13.346.819	14.752.683	16.250.826
Baten						
Arnhem	2.324.567	2.274.271	2.742.758	3.265.131	3.845.651	4.320.411
Berg en Dal	331.615	328.083	397.451	474.780	560.684	629.626
Beuningen	192.609	191.268	231.841	277.065	327.299	367.366
Doesburg	74.901	75.291	88.005	102.198	122.755	137.334
Druten	307.720	307.845	365.619	430.108	501.886	563.496
Duiven	235.102	235.503	280.460	330.612	386.395	433.547
Heumen	140.158	139.930	168.457	200.257	235.589	264.206
Lingewaard	737.046	683.429	812.640	956.848	1.117.332	1.254.897
Montferland	428.322	427.291	506.343	594.583	692.808	777.853
Mook en Middelaar	79.755	82.119	99.076	117.966	138.938	155.560
Nijmegen	1.106.914	1.066.489	1.304.327	1.569.303	1.863.421	2.093.401
Overbetuwe	483.212	480.290	529.316	564.653	597.824	610.756
Renkum	492.697	501.054	554.909	606.909	658.040	657.878
Rheden	532.547	534.510	581.024	624.667	665.421	679.682
Rozendaal	7.808	12.209	13.761	15.484	17.398	18.967
Westervoort	160.539	163.044	195.711	232.126	272.590	305.699
Wijchen	252.168	253.829	304.236	360.466	422.996	474.916
Zevenaar	490.485	377.277	333.859	404.921	476.671	486.991
Provincie Gelderland bijdrage OV	617.739	611.337	-	-	-	-
Eigen bijdrage	1.824.530	1.804.603	1.558.597	1.696.327	1.848.985	2.018.240
Subsidie provincie Wmo	1.491.726	1.491.727	1.019.343	522.415	-	-
Totaal baten	12.312.159	12.041.399	12.087.733	13.346.819	14.752.683	16.250.826
Mutaties reserves						
Onttrekking bestemmingsreserve	-	-	-	-	-	-
Dotatie bestemmingsreserve	-	-	-	-	-	-
Saldo	0	0	0	0	0	0

2.1.2. Programma routevervoer

Wat willen we bereiken?

- Een kwalitatief goede uitvoering van het routevervoer met Avan door de vervoerders. De BVO DRAN monitort de kwaliteit van de dienstverlening aan de hand van kritische prestatie indicatoren (KPI's). In het Programma van Eisen (PvE) routegebonden vervoer staat weergegeven welke KPI's zijn bepaald en naar welke normen wordt gestreefd.
- Een goede sturing en (financiële) beheersing van de uitvoering van het routevervoer met Avan.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Afspraken omtrent het routevervoer zijn vastgelegd in de contracten met de vervoerders. Met behulp van systeemgerichte contractbeheersing wordt naleving van de contracten en daarmee de kwaliteit van de uitvoering geborgd.

- De vervoerders hebben de contractuele verplichting om jaarlijks een audit uit te laten voeren op hun (financiële) processen en (financiële) systemen.
- Analyseren van de (realtime) rittenbakken, managementinformatie en andere uitvoeringsinformatie en op basis daarvan (bij)sturen op de uitvoering van Avan. Hierbij zijn de KPI's zoals beschreven in het PvE het uitgangspunt voor de monitoring en controles.
- Voorafgaand aan ieder bestuurlijk overleg is er minimaal één voorbereidend ambtelijk overleg om de onderwerpen van het bestuurlijk overleg voor te bespreken.
- Structureel (circa 4 keer per jaar) overleg en afstemming met gemeenten over vraagafhankelijk vervoer gerelateerde zaken via het overleg contactambtenaren Avan.
- Structurele aanwezigheid bij het overleg Regionale Adviesraad doelgroepenvervoer om ervaringen van gebruikers mee te nemen in de (bij)sturing van de uitvoering van Avan.
- Goede communicatie over de uitvoering van het vervoer met betrokken partijen en gebruikers Avan.

Wat mag het kosten?

Programma 2: Routevervoer	Primitieve begroting 2021	Gewijzigde begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten						
Vervoer routevervoer	16.168.497	13.859.217	14.644.688	15.602.004	16.630.919	17.814.157
Begeleiding routevervoer	164.282	43.733	46.471	49.379	52.469	55.755
Totaal lasten	16.332.779	13.902.950	14.691.160	15.651.383	16.683.389	17.869.911
Baten						
Arnhem	4.558.974	3.558.412	3.810.764	4.081.009	4.370.423	4.680.371
Berg en Dal	608.570	458.016	491.120	526.675	564.876	605.926
Beuningen	445.961	417.028	434.730	453.295	472.783	493.262
Doesburg	499.665	449.463	486.063	526.069	569.867	617.890
Druten	315.725	267.434	286.701	307.385	329.595	353.448
Duiven	600.497	458.593	494.984	534.623	577.860	625.081
Heumen	218.171	186.005	200.140	215.440	232.015	249.987
Lingewaard	1.543.219	1.203.037	1.298.202	1.401.808	1.514.748	1.638.027
Montferland	-	-	-	-	-	-
Mook en Middelaar	112.064	102.695	109.986	117.795	126.159	135.116
Nijmegen	1.682.468	1.442.945	1.548.981	1.663.168	1.786.189	1.918.798
Overbetuwe	1.501.378	1.528.997	1.637.554	1.753.819	1.878.342	2.011.704
Renkum	365.150	365.150	379.320	394.580	409.840	409.840
Rheden	1.313.837	1.232.242	1.239.900	1.264.698	1.289.991	1.315.792
Rozendaal	-	27.250	31.578	33.821	36.222	38.793
Westervoort	580.561	499.090	540.195	585.202	634.561	688.780
Wijchen	662.132	553.610	593.470	636.252	682.188	731.515
Zevenaar	1.324.407	1.152.983	1.107.472	1.155.744	1.207.730	1.355.581
Totaal baten	16.332.779	13.902.950	14.691.160	15.651.383	16.683.389	17.869.911
Mutaties reserves						
Onttrekking bestemmingsreserve	-	-	-	-	-	-
Dotatie bestemmingsreserve	-	-	-	-	-	-
Saldo	0	0	0	0	0	0

2.1.3. Programma bestedingsplan

De provincie Gelderland heeft aangegeven dat het vanaf 2021 niet meer mogelijk is om bestedingsplannen in te dienen. In 2020 zijn voor de laatste maal bestedingsplannen ingediend.

Programma 3: Bestedingsplan	Primitieve begroting 2021	Gewijzigde begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten						
Projecten	125.000	-	-	-	-	-
Totaal lasten	125.000	0	0	0	0	0
Baten						
Provincie Gelderland bijdrage	125.000	-	-	-	-	-
Totaal baten	125.000	0	0	0	0	0
Mutaties reserves						
Onttrekking bestemmingsreserve	-	-	-	-	-	-
Dotatie bestemmingsreserve	-	-	-	-	-	-
Saldo	0	0	0	0	0	0

2.1.4. Overzicht overhead

Overzicht Overhead	Primitieve begroting 2021	Gewijzigde begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten						
BVO	1.098.772	1.142.098	1.135.913	1.151.819	1.149.042	1.151.250
Totaal lasten	1.098.772	1.142.098	1.135.913	1.151.819	1.149.042	1.151.250
Baten						
Arnhem	154.270	164.771	190.874	207.817	220.939	221.392
Berg en Dal	38.187	40.095	45.802	49.501	52.364	52.461
Beuningen	29.704	31.163	35.410	38.160	40.289	40.359
Doesburg	15.988	16.405	18.237	19.419	20.333	20.363
Druten	22.977	24.066	27.152	29.148	30.694	30.744
Duiven	29.362	30.613	34.769	37.461	39.544	39.613
Heumen	20.855	21.751	24.458	26.209	27.563	27.607
Lingewaard	49.204	51.791	59.412	64.353	68.179	68.310
Montferland	39.019	39.451	45.041	48.731	51.601	51.728
Mook en Middelaar	12.615	13.057	14.342	15.168	15.807	15.827
Nijmegen	172.018	182.266	211.232	230.032	244.594	245.096
Overbetuwe	50.255	52.860	60.657	65.712	69.625	69.759
Renkum	34.955	36.593	41.728	45.054	47.629	47.716
Rheden	46.507	48.951	56.108	60.747	64.340	64.462
Rozendaal	5.252	5.237	5.243	5.239	5.235	5.232
Westervoort	19.483	20.207	22.662	24.247	25.475	25.514
Wijchen	43.967	46.258	52.973	57.327	60.697	60.812
Zevenaar	46.390	48.799	55.931	60.553	64.134	64.255
Provincie Gelderland	267.764	267.764	133.882	66.941	-	-
Totaal baten	1.098.772	1.142.098	1.135.913	1.151.819	1.149.042	1.151.250
Mutaties reserves						
Onttrekking bestemmingsreserve	-	-	-	-	-	-
Dotatie bestemmingsreserve	-	-	-	-	-	-
Saldo	0	0	0	0	0	0

2.2. Paragrafen

In de begroting wordt in afzonderlijke paragrafen ingegaan op de beleidslijnen met betrekking tot relevante beheersmatige aspecten van de organisatie. In de BBV (art. 9 lid 2) staat aangegeven dat in de begroting ten minste de volgende paragrafen opgenomen moeten zijn, tenzij het desbetreffende aspect niet aan de orde is:

- lokale heffingen
- weerstandsvermogen en risicobeheersing
- onderhoud kapitaalgoederen
- financiering
- bedrijfsvoering
- verbonden partijen
- grondbeleid

De paragrafen “lokale heffingen”, "onderhoud kapitaalgoederen", “verbonden partijen” en “grondbeleid” zijn niet op de BVO DRAN van toepassing. De overige paragrafen staan hieronder toegelicht.

2.2.1. Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het weerstandsvermogen geeft aan in welke mate de BVO DRAN in staat is tegenvallers op te vangen. Bij het opstellen van de begroting en de jaarrekening dienen de voorzienbare en kwantificeerbare risico’s zo goed mogelijk in beeld gebracht te worden.

In de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing dient ten minste te worden opgenomen:

- een inventarisatie van de weerstandscapaciteit
- een inventarisatie van de risico's
- het beleid omtrent de weerstandscapaciteit en risico's
- financiële kengetallen

Inventarisatie van de weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit middelen en mogelijkheden om niet begrote kosten, die onverwachts en substantieel zijn, op te kunnen vangen. Binnen de financiën van de BVO DRAN zijn een tweetal posten te duiden als weerstandscapaciteit: reserves en posten onvoorzien.

In de MJPB zijn geen reserves en geen expliciete posten onvoorzien opgenomen. Binnen het saldo van de BVO lasten ("Overhead") is een post onvoorzien opgenomen om niet begrote BVO gerelateerde kosten te kunnen dekken.

Inventarisatie van de risico's

Door invoering van beheersmaatregelen bestaat tijdens de contractperiode de mogelijkheid dat vervoersvolumes schommelen. Binnen het contract zijn afspraken gemaakt voor het geval dat vervoersvolumes structureel met meer dan 30% toe- of afnemen en dit leidt tot een onredelijke financiële situatie voor vervoerder of opdrachtgever. Beide partijen treden in dit geval tijdig in overleg.

Als enige vervoerder verzet Munckhof zich nog steeds tegen de aanvullende afspraken betreffende de 3 uurs regeling die gemaakt zijn bij de vorige contracten, de contracten met een looptijd tot en met juli 2020. De lagere vergoeding naar aanleiding van de 3 uurs regeling is in werkelijkheid wel toegepast. Het risico is dat na een eventueel juridisch proces Munckhof in het gelijk wordt gesteld en alsnog de kosten dienen te worden vergoed. Tot en met juli 2020 heeft Munckhof een totaalbedrag van circa € 70.000 geclaimd.

Beleid omtrent de weerstandscapaciteit en risico's

De inrichting van het vervoer is gebaseerd op een ‘open einde’ systematiek. Dit betekent dat de kosten oplopen wanneer een deelnemer meer of aangepast gebruik inbrengt of dat er in een periode meer ritten hebben plaatsgevonden dan begroot. Dit brengt een financieel risico met zich mee voor betreffende deelnemer. Door periodiek inzicht te geven in het volume van het aantal ritten en de bijbehorende kosten worden de gevolgen van verwachtte toenames van ritten en/of kosten door de BVO DRAN gecommuniceerd met de gemeenten en de provincie Gelderland.

Binnen de bedragen in deze ontwerp MJPB is zeer beperkt rekening gehouden met dergelijke onvoorziene wijzigingen in de kosten van vervoer of callcenter. De verantwoordelijkheid voor het vormen van een extra post onvoorzien volgend uit de risico's van een open einde systematiek, ligt daardoor bij de deelnemers. Deze extra post onvoorzien komt dan bovenop de in deze ontwerp MJPB meerjarig begrote bijdragen van de deelnemers.

De gemeenten streven naar het versterken van de eigen kracht van de reiziger en een toename van het gebruik van algemene voorzieningen in combinatie met een afname van het doelgroepenvervoer. Bijvoorbeeld het gebruik van openbaar vervoer en vrijwilligers. Daarnaast sturen vervoerders bij het plannen op efficiency. Bijvoorbeeld het afstemmen van verschillende vervoersvormen en slim koppelen van deze vervoersstromen binnen de planning.

Financiële kengetallen
Doordat de BVO DRAN niet over eigen vermogen, vaste activa en vaste passiva beschikt, kan er geen netto schuldquote en solvabilteitsratio worden bepaald. Door de ‘open einde’ systematiek is de structurele exploitatieruimte gewaarborgd.

2.2.2. Financiering

De financieringsparagraaf in de begroting is, in samenhang met de financiële verordening, een belangrijk instrument voor het transparant maken en daarmee voor het sturen, beheersen en controleren van de financieringsfunctie.

Het financieringsvraagstuk van de BVO DRAN is van een beperkte omvang. Dit heeft vooral te maken met het feit dat de meeste bedrijfsvoeringsonderdelen worden afgenomen van de gemeente Arnhem en de Connectie. Daarnaast bestaat het grootste deel van de begroting BVO lasten uit personeelskosten of daaraan gerelateerde kosten. De financieringsrisico's zullen om die reden slechts beperkt zijn.

Renterisicobeheer
Algemene uitgangspunten met betrekking tot het renterisicobeheer zijn:
- Geen overschrijding van de renterisiconorm conform de Wet Fido.
- Nieuwe leningen/uitzettingen worden afgestemd op de bestaande financiële positie en de liquiditeitsplanning.
- De rentetypische looptijd en het renteniveau van de betreffende lening/uitzetting wordt zo veel mogelijk afgestemd op de actuele rentestand en de rentevisie.

Kasgeldlimiet
De door het Rijk opgelegde kasgeldlimiet beperkt het risico van stijgende rentelasten voor de kortlopende financiering. Met het kasgeldlimiet is in de Wet Fido een norm gesteld voor het maximum bedrag waarop de organisatie haar financiële bedrijfsvoering met kortlopende middelen (looptijd < 1 jaar) mag financieren. Deze norm bedraagt 8,5% van het begrotingstotaal. De huidige financiële positie geeft geen aanleiding om op de korte termijn maatregelen voor te stellen.

Renterisiconorm
De renterisiconorm beperkt het renterisico op de langlopende financiering. De norm bevordert de spreiding van de looptijd van de kapitaalmarktleningen (looptijd > 1 jaar) door de omvang te beperken van de leningen waarvoor de rente in een bepaald jaar moeten worden aangepast. Het Rijk heeft de maximale omvang van leningen met een renteaanpassing vastgesteld op 20% van het begrotingstotaal. De huidige financiële positie geeft geen aanleiding om op de korte termijn maatregelen voor te stellen.

Relatiebeheer
Het betalingsverkeer is belegd bij de Bank Nederlandse Gemeenten.

2.2.3. Bedrijfsvoering

Waar staat de BVO DRAN voor?
De BVO DRAN is ingesteld voor de gemeenschappelijke behartiging van de belangen van de deelnemers met betrekking tot het tot stand brengen, ontwikkelen en in stand houden van een kwalitatief hoogwaardig, herkenbaar, efficiënt en eenvoudig te gebruiken doelgroepenvervoer. Hierbij wordt rekening gehouden met de mogelijkheden van reizigers en hun sociale netwerk en wordt erop toegezien dat het aanvullend vervoer ook in het buitengebied en de kleine kernen voldoende gewaarborgd is. Tenslotte wordt een optimale aansluiting van het vervoer op het openbaar vervoer netwerk voorzien.

Doelen en taken
De BVO DRAN heeft tot doel de gezamenlijke sturing en (financiële) beheersing van uitvoeringstaken en uitvoering van ondersteunende processen op het gebied van doelgroepenvervoer en aanvullend vervoer voor de deelnemers. De sturing en (financiële) beheersing van uitvoeringstaken en uitvoering van ondersteunende processen op het gebied van doelgroepenvervoer en aanvullend vervoer worden daardoor overgedragen aan de BVO DRAN.

Samenwerkingsovereenkomst provincie Gelderland
Voor het uitvoeren van de taak aanvullend vervoer is de BVO DRAN een samenwerkingsovereenkomst aangegaan met de provincie Gelderland waarin is overeengekomen dat de BVO DRAN de taak van het aanvullend vervoer (basismobiliteit) uitvoert voor de provincie Gelderland.

Vervoersmodel
Vanaf augustus 2020 is het vraagafhankelijk vervoer ingericht volgens het "callcentermodel". Hierbij worden de ritaannames en de direct daarbij behorende activiteiten uitgevoerd door een callcenter. Alle overige taken, waaronder de planning en uitvoering, zijn belegd bij de vervoerders. Voor het routegebonden vervoer zijn ook de callcenter taken belegd bij de vervoerders.

Rapporteren
Aan de deelnemers wordt per programma gerapporteerd. Het is een overzicht van de geleverde prestaties. De rapportages (inclusief financiën) worden halfjaarlijks opgesteld.

Vennootschapsbelasting
Het kabinet heeft eind 2014 wetgeving vastgesteld, die erop is gericht dat overheidsbedrijven, die economische activiteiten uitoefenen, op dezelfde wijze als private bedrijven aan vennootschapsbelasting (Vpb) zullen worden onderworpen. Deze wetswijziging is per 1 januari 2016 in werking getreden. Aangezien de BVO DRAN geen winstoogmerk heeft en in de GR is bepaald dat positieve rekeningresultaten aan de deelnemers worden terugbetaald, hoeft de BVO DRAN geen rekening te houden met Vpb.

3. Financiële begroting

3.1. Overzicht baten en lasten

Onderstaand is de financiële meerjarenbegroting van de BVO DRAN weergegeven. Per onderdeel wordt in paragraaf 3.2 een toelichting gegeven.

	Primitieve begroting 2021	Gewijzigde begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten deelnemers (BVO, callcenter en vervoer)						
BVO						
Personeelskosten	685.148	718.821	741.492	761.275	781.004	801.437
Ondersteunende taken	36.913	41.371	41.628	44.321	44.405	44.379
Huisvesting	29.530	28.443	31.221	31.285	31.345	33.937
Accountant en fiscaal advies	31.639	25.857	26.017	26.071	26.121	26.105
Kantoorkosten, ICT	174.626	134.456	156.103	156.426	159.335	164.464
Consumenten, klachten	77.597	80.156	80.653	86.035	86.198	86.148
Onvoorzien	21.093	26.850	28.884	28.274	29.244	30.386
Taakstelling BVO	-7.775	-10.560	-22.120	-34.011	-34.730	-35.606
Incidentele kosten BVO	50.000	96.705	52.034	52.142	26.121	0
Callcenter						
Vraagafhankelijk WMO	629.687	619.922	677.429	740.751	811.085	889.217
Vraagafhankelijk OV	38.045	37.290	0	0	0	0
Routegebonden volume afhankelijk	0	0	0	0	0	0
Routegebonden vaste bijdrage gemeente	0	0	0	0	0	0
Vervoer						
Vraagafhankelijk WMO	10.688.504	10.437.636	11.410.304	12.606.068	13.941.598	15.361.609
Vraagafhankelijk OV	955.923	946.551	0	0	0	0
Routegebonden	16.168.497	13.859.217	14.644.688	15.602.004	16.630.919	17.814.157
Bestedingsplan						
Projecten besteding saldo OV bijdrage provincie	125.000	0	0	0	0	0
Onvoorzien						
Onvoorzien	0	0	0	0	0	0
Overige						
Routegebonden begeleiding	164.282	43.733	46.471	49.379	52.469	55.755
Lasten	29.868.709	27.086.447	27.914.805	30.150.021	32.585.113	35.271.988
Baten deelnemers (BVO, callcenter en vervoer)						
BVO						
Vraagafhankelijk WMO en routegebonden	831.007	874.335	1.002.031	1.084.878	1.149.041	1.151.251
Vraagafhankelijk OV (subsidie provincie)	267.764	267.764	133.882	66.941	0	0
Callcenter						
Vraagafhankelijk WMO	629.687	619.922	677.429	740.751	811.085	889.217
Vraagafhankelijk OV (bijdrage provincie)	38.045	37.290	0	0	0	0
Routegebonden volume afhankelijk	0	0	0	0	0	0
Routegebonden vaste bijdrage gemeente	0	0	0	0	0	0
Vervoer						
Vraagafhankelijk WMO	7.748.477	7.513.810	8.832.364	10.387.326	12.092.613	13.343.369
Vraagafhankelijk WMO (subsidie prov.)	1.491.726	1.491.727	1.019.343	522.415	0	0
Vraagafhankelijk OV (bijdrage provincie)	704.694	574.047	0	0	0	0
Routegebonden	16.332.779	13.902.950	14.691.160	15.651.383	16.683.389	17.869.911
Reizigersbijdrage						
Reizigersbijdrage WMO (regie en vervoer)	1.448.301	1.432.099	1.558.597	1.696.327	1.848.985	2.018.240
Reizigersbijdrage OV (regie en vervoer)	376.229	372.504	0	0	0	0
Onvoorzien						
Onvoorzien	0	0	0	0	0	0
Baten	29.868.709	27.086.447	27.914.805	30.150.021	32.585.113	35.271.988
Onttrekking bestemmingsreserve	0	0	0	0	0	0
Dotatie bestemmingsreserve	0	0	0	0	0	0
Geraamd resultaat	0	0	0	0	0	0

3.2. Toelichting baten en lasten

Lasten deelnemers

BVO

Personeelskosten

Bij de personeelskosten wordt uitgegaan van de feitelijke personeelslasten voor functies die zijn bezet. Voor niet bezette functies wordt uitgegaan van gebruikelijke normbedragen. Daarnaast is binnen personeelskosten een bedrag voor de inhuur van derden opgenomen.

Ondersteunende taken

De kosten voor ondersteunende taken zijn gebaseerd op een dienstverleningsovereenkomst met de Connectie.

Huisvesting

De kosten voor huisvesting zijn gebaseerd op een huurovereenkomst met de gemeente Arnhem.

Accountant en fiscaal advies

Kosten zijn gebaseerd op ervaringen vanuit voorgaande jaren.

Kantoorkosten, ICT

Kosten zijn gebaseerd op ervaringen vanuit voorgaande jaren en rekening houdend met een verwachte toename van thuiswerken in combinatie met flexwerkplekken.

Consumenten, klachten

Kosten zijn gebaseerd op ervaringen vanuit voorgaande jaren.

Onvoorzien

De post onvoorzien bedraagt ongeveer 2,5% van de totale structurele BVO lasten.

Taakstelling

Het Algemeen Bestuur heeft besloten om voor de jaren 2021 tot en met 2023 een taakstelling te leggen op het budget voor de BVO lasten. De taakstelling bedraagt voor 2021 -1%, voor 2022 -2% en voor de jaren vanaf 2023 is de taakstelling structureel -3%.

Callcenter

Kosten zijn gebaseerd op contractueel overeen gekomen tarieven en verwachte hoeveelheden vervoer.

Vervoer

Kosten zijn gebaseerd op contractueel overeen gekomen tarieven en verwachte hoeveelheden vervoer.

Baten deelnemers

Algemeen

De baten zijn verdeeld over de onderdelen BVO, callcenter, vervoer, reizigersbijdrage, de Wmo subsidie en OV-vangnet vergoeding vanuit de provincie Gelderland. Binnen de meerjarige begroting is de subsidie van de provincie opgenomen onder BVO (beheerbijdrage) en het vraagafhankelijk vervoer. De vergoeding OV-vangnet is opgenomen bij vraagafhankelijk vervoer en callcenter.

Subsidie en beheerbijdrage provincie Gelderland

De Wmo subsidie van de provincie voor het vraagafhankelijk Wmo vervoer is voor de jaren 2021 tot en met 2023 opgenomen conform de ontvangen beschikking. Vanaf 2021 wordt de subsidie in drie jaren afgebouwd tot nul (75%, 50% en 25%, basisjaar 2020). Deze afbouw is met uitzondering van 2021 ook van toepassing op de vaste bijdrage van de provincie op de beheerkosten. In 2021 is de bijdrage incidenteel verhoogd naar 100%.

3.3. Reserves en voorzieningen

Doordat jaarlijks het geraamde saldo van baten en lasten wordt verrekend met de deelnemers, worden er geen onttrekking of dotaties aan een bestemmingsreserve voorzien.

Aldus vastgesteld in de vergadering van het Algemeen Bestuur van de Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem Nijmegen van 25 maart 2021,

de secretaris, de voorzitter,

M. van den Beucken R.W.M. Engels

Bijlagen

Bijlage 1: Overzicht baten en lasten per taakveld

Overzicht lasten en baten per taakveld			Primitieve begroting 2021	Gewijzigde begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Programmaplan	**Taakveld**							
P1 Vraagafhankelijk vervoer	Taakveld 6.4 begeleide participatie (Wmo)	Lasten	10.688.504	10.437.636	11.410.304	12.606.068	13.941.598	15.361.609
		Baten	10.688.504	10.437.636	11.410.304	12.606.068	13.941.598	15.361.609
	Taakveld 6.1 collectief aanvullend vervoer (OV)	Lasten	955.923	946.551	-	-	-	-
		Baten	955.923	946.551	-	-	-	-
	Taakveld 6.2 toegang tot 1e en 2e lijnsvoorzieningen (Regie)	Lasten	667.732	657.212	677.429	740.751	811.085	889.217
		Baten	667.732	657.212	677.429	740.751	811.085	889.217
	Totaal	Lasten	12.312.159	12.041.399	12.087.733	13.346.819	14.752.683	16.250.826
		Baten	12.312.159	12.041.399	12.087.733	13.346.819	14.752.683	16.250.826
		Saldo	0	0	0	0	0	0
P2 Routevervoer	Taakveld 4.3 leerlingenvervoer	Lasten	12.142.662	10.432.207	10.973.240	11.662.782	12.398.995	13.276.818
		Baten	12.142.662	10.432.207	10.973.240	11.662.782	12.398.995	13.276.818
	Taakveld 6.4 begeleide participatie (Wmo)	Lasten	2.656.664	2.529.013	2.682.831	2.847.682	3.023.183	3.200.261
		Baten	2.656.664	2.529.013	2.682.831	2.847.682	3.023.183	3.200.261
	Taakveld 6.72 vervoer jeugdhulp 18-	Lasten	1.533.453	941.731	1.035.088	1.140.919	1.261.211	1.392.833
		Baten	1.533.453	941.731	1.035.088	1.140.919	1.261.211	1.392.833
	Taakveld 6.2 toegang tot 1e en 2e lijnsvoorzieningen (Regie)	Lasten	-	-	-	-	-	-
		Baten	-	-	-	-	-	-
	Totaal	Lasten	16.332.779	13.902.950	14.691.160	15.651.383	16.683.388	17.869.911
		Baten	16.332.779	13.902.950	14.691.160	15.651.383	16.683.388	17.869.911
		Saldo	0	0	0	0	0	0
P3 Bestedingsplan	Taakveld 0.8 Overige baten en lasten	Lasten	125.000	-	-	-	-	-
		Baten	125.000	-	-	-	-	-
		Saldo	0	0	0	0	0	0
Overzichten								
Overhead	Taakveld 0.4 Overhead ondersteuning organisatie	Lasten	1.098.772	1.142.098	1.135.913	1.151.819	1.149.042	1.151.250
		Baten	1.098.772	1.142.098	1.135.913	1.151.819	1.149.042	1.151.250
		Saldo	0	0	0	0	0	0
Bedrag onvoorzien	Taakveld 0.8 Overige baten en lasten	Lasten	-	-	-	-	-	-
		Baten	-	-	-	-	-	-
		Saldo	0	0	0	0	0	0
		Saldo	0	0	0	0	0	0
Geraamd saldo van baten en lasten			0	0	0	0	0	0

Bijlage 2: Overzicht gemeentelijke bijdragen

In onderstaande overzichten is per deelnemer te zien wat de totaal begrote bijdragen zijn voor de jaren 2021 (gewijzigde begroting) en 2022 (primitieve begroting).

Bijdragen deelnemers gewijzigde begroting 2021	Programma 1 2021	Programma 2 2021	Overhead 2021	Programma 3 2021	Totaal 2021
Lasten					
Vervoer	11.384.187	13.859.217	1.142.098		26.385.502
Callcenter vraagafhankelijk vervoer	657.212				657.212
Begeleiding routevervoer		43.733			43.733
Bestedingsplan				-	-
Totaal lasten	12.041.399	13.902.950	1.142.098	0	27.086.447
Baten					
Arnhem	2.274.271	3.558.412	164.771		5.997.454
Berg en Dal	328.083	458.016	40.095		826.194
Beuningen	191.268	417.028	31.163		639.459
Doesburg	75.291	449.463	16.405		541.159
Druten	307.845	267.434	24.066		599.345
Duiven	235.503	458.593	30.613		724.709
Heumen	139.930	186.005	21.751		347.686
Lingewaard	683.429	1.203.037	51.791		1.938.257
Montferland	427.291	-	39.451		466.742
Mook en Middelaar	82.119	102.695	13.057		197.871
Nijmegen	1.066.489	1.442.945	182.266		2.691.700
Overbetuwe	480.290	1.528.997	52.860		2.062.147
Renkum	501.054	365.150	36.593		902.797
Rheden	534.510	1.232.242	48.951		1.815.703
Rozendaal	12.209	27.250	5.237		44.696
Westervoort	163.044	499.090	20.207		682.341
Wijchen	253.829	553.610	46.258		853.697
Zevenaar	377.277	1.152.983	48.799		1.579.059
Provincie Gelderland bijdrage OV	611.337	-	267.764		879.101
Eigen bijdrage	1.804.603				1.804.603
Subsidie provincie Wmo	1.491.727				1.491.727
Bestedingsplan				-	-
Totaal baten	12.041.399	13.902.950	1.142.098	0	27.086.447
Mutaties reserves					
Ontrekking bestemmingsreserve	0	0	0	0	0
Dotatie bestemmingsreserve	0	0	0	0	0
Saldo	0	0	0	0	0

Bijdragen deelnemers begroting 2022	Programma 1 2022	Programma 2 2022	Overhead 2022	Programma 3 2022	Totaal 2022
Lasten					
Vervoer	11.410.304	14.644.688	1.135.913		27.190.905
Callcenter vraagafhankelijk vervoer	677.429				677.429
Begeleiding routevervoer		46.471			46.471
Bestedingsplan				-	-
Totaal lasten	12.087.733	14.691.160	1.135.913	0	27.914.805
Baten					
Arnhem	2.742.758	3.810.764	190.874		6.744.396
Berg en Dal	397.451	491.120	45.802		934.373
Beuningen	231.841	434.730	35.410		701.981
Doesburg	88.005	486.063	18.237		592.305
Druten	365.619	286.701	27.152		679.472
Duiven	280.460	494.984	34.769		810.213
Heumen	168.457	200.140	24.458		393.055
Lingewaard	812.640	1.298.202	59.412		2.170.254
Montferland	506.343	-	45.041		551.384
Mook en Middelaar	99.076	109.986	14.342		223.404
Nijmegen	1.304.327	1.548.981	211.232		3.064.540
Overbetuwe	529.316	1.637.554	60.657		2.227.527
Renkum	554.909	379.320	41.728		975.957
Rheden	581.024	1.239.900	56.108		1.877.032
Rozendaal	13.761	31.578	5.243		50.582
Westervoort	195.711	540.195	22.662		758.568
Wijchen	304.236	593.470	52.973		950.679
Zevenaar	333.859	1.107.472	55.931		1.497.262
Provincie Gelderland bijdrage OV	-		133.882		133.882
Eigen bijdrage	1.558.597				1.558.597
Subsidie provincie Wmo	1.019.343				1.019.343
Bestedingsplan				-	-
Totaal baten	12.087.733	14.691.160	1.135.913	0	27.914.806
Mutaties reserves					
Ontrekking bestemmingsreserve	0	0	0	0	0
Dotatie bestemmingsreserve	0	0	0	0	0
Saldo	0	0	0	0	0

Bijlage 3: Geprognosticeerde balans

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Realisatie 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
ACTIVA							
Vaste activa							
Materiële vaste activa	0	0	150	100	50	0	0
Financiële vaste activa	0	0	0	0	0	0	0
Totaal vaste activa	**0**	**0**	**150**	**100**	**50**	**0**	**0**
Vlottende activa							
Vorderingen met een looptijd < 1 jaar	1.893	3.000	3.000	3.250	3.500	3.750	4.000
Liquide middelen	5.618	9.000	7.850	6.650	6.200	6.500	6.750
Overlopende activa	1.158	500	500	500	750	750	750
Totaal vlottende activa	**8.669**	**12.500**	**11.350**	**10.400**	**10.450**	**11.000**	**11.500**
Totaal activa	**8.669**	**12.500**	**11.500**	**10.500**	**10.500**	**11.000**	**11.500**
PASSIVA							
Vaste passiva							
Eigen vermogen	0	0	0	0	0	0	0
Voorzieningen	0	0	0	0	0	0	0
Schulden met een looptijd > 1 jaar	0	0	0	0	0	0	0
Totaal vaste passiva	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Vlottende passiva							
Schulden met een looptijd < 1 jaar	167	750	750	750	750	750	750
Nog te betalen bedragen	1.655	4.500	2.500	2.500	2.500	3.000	3.000
Vooruitgefactureerde bijdrage gemeenten	4.335	6.500	6.000	6.000	6.500	6.500	7.000
Vooruitontvangen subsidie	1.797	0	1.500	500	0	0	0
Overige schulden	715	750	750	750	750	750	750
Totaal vlottende passiva	**8.669**	**12.500**	**11.500**	**10.500**	**10.500**	**11.000**	**11.500**
Totaal passiva	**8.669**	**12.500**	**11.500**	**10.500**	**10.500**	**11.000**	**11.500**
Saldo	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

COMMISSARIAAT VOOR DE MEDIA

Hoge Naarderweg 78 1217 AH Hilversum
Postbus 1426 1200 BK Hilversum cvdm@cvdm.nl www.cvdm.nl
T 035 773 77 00 F 035 773 77 99

Gemeente Duiven
T.a.v. de Raadsgriffier
Postbus 6
6920 AA DUIVEN

Per e-mail vooruit: gemeente@duiven.nl

Datum	Onderwerp		
26 maart 2021	Tussentijds advies pbo lokale omroep		
Uw kenmerk	**Ons kenmerk**	**Contactpersoon**	**Doorkiesnummer**
	800778 / 875586	Wendy Bree	+31 35 7737700

Geachte griffier,

Binnen de in uw gemeente aangewezen lokale publieke media-instelling Liemerse Omroep Stichting hebben zich na het moment van aanwijzing in 2018 wijzigingen voorgedaan in de samenstelling van het programmabeleidbepalend orgaan (hierna: pbo).

De wijzigingen in het pbo hebben mogelijk invloed op de vraag of het pbo van de Liemerse Omroep Stichting nog representatief is voor de belangrijkste maatschappelijke, culturele, godsdienstige en geestelijke stromingen in de gemeenten Doesburg, Duiven, Westervoort en Zevenaar. Het hebben van een functionerend en representatief pbo is een voorwaarde waaraan iedere lokale publieke media-instelling moet (blijven) voldoen. Het Commissariaat ziet in het voorgaande aanleiding om tussentijds te toetsen of de Liemerse Omroep Stichting nog voldoet aan de mediawettelijke eis van het hebben van een representatief pbo.

Tussentijds advies
Op grond van artikel 2.66, tweede lid, van de Mediawet 2008 verzoekt het Commissariaat uw raad om een zogenaamd tussentijds advies uit te brengen over de vraag of de Liemerse Omroep Stichting thans voldoet aan de eisen van artikel 2.61, tweede lid, sub c, van de Mediawet 2008. Een actueel overzicht van de samenstelling van het pbo van de Liemerse Omroep Stichting treft u als bijlage bij deze brief aan.

Wat verwacht het Commissariaat in het tussentijds advies van de gemeenteraad?
Het tussentijds advies richt zich enkel op de vraag of het pbo van de Liemerse Omroep Stichting representatief is voor de belangrijkste in de gemeente Duiven voorkomende maatschappelijke, culturele, godsdienstige en geestelijke stromingen. De gemeenteraad dient deze vraag in zijn advies gemotiveerd met een duidelijk ja of nee te beantwoorden.
Uit het tussentijds advies moet blijken dat uw gemeenteraad zich rekenschap heeft gegeven van het feit dat de aanwijzing (en dus de samenstelling van het pbo) van de Liemerse Omroep Stichting betrekking heeft op meerdere gemeenten.

Voor de goede orde merken wij op dat uw gemeente zelf dient te beoordelen in hoeverre het bijgevoegde overzicht van de samenstelling van het pbo van de Liemerse Omroep Stichting toereikend is voor het kunnen geven van een gemotiveerd advies door de gemeenteraad. Desgewenst kan uw gemeente aanvullende informatie inwinnen bij de Liemerse Omroep Stichting. Indien er zich wijzigingen voordoen die van invloed zijn op de advisering door uw raad, dan stellen wij u daarvan op de hoogte.

Welke stukken moet de gemeente toesturen?
Behalve het advies (getekend raadsbesluit) ontvangt het Commissariaat in ieder geval het raadsvoorstel en de notulen van de raadsvergadering. Als er geen notulen van de raadsvergadering zijn gemaakt, dan wil het Commissariaat graag weten waar de raadsvergadering te beluisteren of te bekijken valt. Mocht de gemeente nog aanvullende informatie van de Liemerse Omroep Stichting hebben ontvangen dan verzoeken wij u hiervan een afschrift mee te sturen met het advies.

Termijn voor het advies
Artikel 6, tweede lid, van de Mediaregeling 2008, bepaalt dat de gemeenteraad binnen achttien weken, dat wil zeggen **vóór 21 juli 2021**, advies uitbrengt. Het Commissariaat kan periodiek contact opnemen met de gemeente om te overleggen over de voortgang van het advies. Mocht de gestelde termijn problemen opleveren, neemt u dan contact met het Commissariaat op.

Relevante regelgeving en informatie
Paragraaf 2.3.1a. van de Mediawet 2008 bevat onder meer regels en voorschriften met betrekking tot de aanwijzing van lokale publieke media-instellingen. Relevante bepalingen betreffende het tussentijds advies zijn artikel 2.61 (tweede lid), artikel 2.66 (tweede lid) en artikel 2.67 van de Mediawet 2008. De Mediawet 2008 en nadere regelgeving van het Commissariaat kunt u vinden op onze website (www.cvdm.nl).

Op onze website onder het kopje ‘Toestemmingen – Lokale omroep beginnen’ vindt u meer informatie over de voorwaarden waaraan het pbo van een aangewezen lokale publieke media-instelling moet voldoen en hoe de representativiteit van het pbo beoordeeld kan worden.

Vervolg procedure
Indien de gemeenteraden een positief tussentijds advies uitbrengen en er geen zwaarwichtige redenen zijn om van dit advies af te wijken, stelt het Commissariaat vast dat de Liemerse Omroep Stichting nog steeds voldoet aan de vereisten van artikel 2.61, tweede lid, van de Mediawet 2008. De aanwijzing van de Liemerse Omroep Stichting blijft in dat geval van kracht.

Indien sprake is van een negatief tussentijds advies van een of meer van de gemeenteraden, stelt het Commissariaat vast dat de Liemerse Omroep Stichting niet meer voldoet aan de vereisten van artikel 2.61, tweede lid, van de Mediawet 2008. De Liemerse Omroep Stichting wordt in dat geval in de gelegenheid gesteld om binnen vier maanden alsnog een voldoende representatief pbo samen te stellen. Indien zij daarmee in gebreke blijft, kan dit leiden tot (gedeeltelijke) intrekking van de aanwijzing van de Liemerse Omroep Stichting als lokale publieke media-instelling.

Ontvangstbevestiging sturen
Wij verzoeken u binnen twee weken de ontvangst van deze brief, bij voorkeur via e-mail, te bevestigen en daarbij tevens te vermelden wie de behandelend ambtenaar binnen uw gemeente is en wat de contactgegevens van deze ambtenaar zijn. Wij stellen het op prijs als u bij uw reactie het bovengenoemde kenmerk vermeldt.

Contactpersoon Commissariaat
Mochten er nog vragen zijn dan kunt u contact opnemen met de behandelaar van dit dossier binnen het Commissariaat, mevrouw Wendy Bree. Zij is op dinsdag, woensdag en vrijdag tussen 11:00 en 12:00 uur telefonisch bereikbaar via bovenstaand telefoonnummer of via e-mail naar aanwijzing@cvdm.nl.

Per gelijke brief informeren wij de gemeenten Doesburg, Westervoort en Zevenaar over bovengenoemde procedure. Een afschrift van deze brief versturen wij naar het bestuur van de Liemerse Omroep Stichting.

Hoogachtend,
COMMISSARIAAT VOOR DE MEDIA,

mr. Jasmin van Eenenaam
Practice Lead Markttoegang

Bijlage 1 bij brief van Liemerse Omroep Stichting van 2 maart 2021 aan CvdM opgave PBO leden (NB: *toegevoegd hun persoonlijke motivatie waarom zij lid zijn van het PBO*)

1. *Ouderen (aanpalend Maatschappelijke zorg en Welzijn)*

   Gerda van der Sluis-Uffing
   [ ]
   E-mail:

   - Voorzitter van bestuur Katholieke Ouderen Bond (KBO) afdeling Westervoort;
   - Lid Cliëntenraad Regionale Sociale Dient (RSD) namens de Gemeente Westervoort;
   - Deelneemster Armoede convenant gemeenten Duiven en Westervoort.

   "Een lokale omroep vind ik belangrijk waarbij de omroep aandacht besteed aan relevante onderwerpen binnen een programmabeleid waar alle leeftijdsgroepen (ook ouderen) aan bod komen. Tevens moet er bij sportprogramma's ook aandacht zijn voor gehandicaptensport"

2. *Kerkgenootschappen*

   Nel van der Zouwen
   [ ]
   E-mail

   - Bestuurslid Vrouwenvereniging Passage;
   - Lid Cliëntenraad Regionale Sociale Dient (RSD) namens de Gemeente Westervoort;
   - Actief in kerkgemeenschap kath. kerk St Werenfridus te Westervoort.

   "*ik vind het belangrijk dat in deze tijd van steeds sneller en groter er ook aandacht is voor het geestelijke en spirituele welzijn van mensen. Het uitzenden van kerkvieringen door de omroep tijdens de hoogtijdagen van de Coronacrises hielp hier echt bij* "

3. *Maatschappelijke zorg en welzijn*

   Harry Storms
   [ ]
   E-mail:

   - Voorzitter FNV Lokaal de Liemers;
   - In mijn werkzame leven gewerkt in de intramurale en extramurale gezondheidszorg; Hierbij o.a. actief geweest in geestelijke gezondheidszorg en voor ouderen;
   - Tot voor kort lid van de cliëntenraad van de regionale sociale dienst RSD "de Liemers";
   - Lid geweest van Raad v Sociaal Domein Duiven een adviesraad van B&W gemeente Duiven.

   "Als FNV kijken we naar werkgelegenheid, werk en inkomen en uitkeringsgerechtigden. Een van de belangrijke aandachtpunten is: Hoe sociaal zijn de Liemerse gemeentes. Dit wordt o.a. in kaart gebracht door 2-jaarlijkse enquête – meting. Deze wordt besproken met de gemeentes en verbeterpunten geformuleerd. Daarnaast o.a. hoe gaat de uitvoering van de Participatiewet, WMO en de jongeren. De lokale omroep is daarbij een onontbeerlijke "waakhond" te noemen"

4. *Werkgevers*

Bram Eijmans

[ ]

e-mail: _____

- Eigenaar van BRAM EIJMANS KAPPERS Kampsingel 5 6901 JC Zevenaar bram@eijmanskappers.nl;
- Lid bestuur Lionsclub "de Liemers";
- Lid beleidsadviescommissie ANKO (werkgeversvereniging kappersbranche).

"Ik streef een evenwichtige programmering na van de lokale radio-omroep, Waarbij actualiteit, (lokale) sporten, maatschappelijk belang hand in hand gaan. Een omroep, waar elke leeftijdscategorie zich thuis voelt; en waar het een plezier is, om dagelijks te naar te luisteren."

5. *Cultuur en Kunst*

Yvonne Kaats de Swart

[ ]

E-mail: _____

- Werkzaam als Pr en Marketingmedewerker bij;
  Kunstwerk! de Bibliotheek, Kunstwerk! Educatie, Kunstwerk! Het Musiater, Kunstwerk! Liemers Museum. Kortom de grootste Culturele organisatie in de Liemers.

"Het is van cruciaal belang dat alle belangrijkste maatschappelijke stromingen binnen de Liemers worden vertegenwoordigd bij de lokale omroep. Ik vertegenwoordig Cultuur en houd toezicht op het aanbod van cultuur tijdens de radio-uitzendingen. Ik zie het PBO als een klankboord van het bestuur. Wij kunnen sturing geven aan het mediabeleid en hoe de uitzendingen overkomen op de luisteraar"

6. *Sport en recreatie (en voorzitter PBO)*

Frans Gerbrands

[ ]

E-mail: _____

- Actief geweest in het opstarten van de lokale omroep in Doesburg en deze uiteindelijk weten onder te brengen bij RTV Favoriet/Liemerse Omroepstichting
- Lid geweest van de Programmaraad Oost-Gelderland en in deze hoedanigheid enige ervaring opgedaan met media aanbieders

"Mijn deelname aan het PBO is op persoonlijke titel en mijn motivatie is gebaseerd op een warme belangstellingen voor het lokale gebeuren in de breedste zin van het woord. Als geen ander kan de lokale omroep hierin een mooie verbindende rol spelen"

Van: Griffie Duiven
Verzonden: dinsdag 30 maart 2021 10:57
Aan: secretariaat@cvdm.nl; Aanwijzing@cvdm.nl
Onderwerp: RE: Tussentijds advies pbo lokale omroep

Geachte mevrouw Van Eenenaam,

Hierbij bevestig ik de ontvangst van uw brief d.d. 26 maart 2021 met kenmerk 800778/875586.

In uw brief vraagt u de gemeenteraad van Duiven als tussentijds advies of het gewijzigde programmabeleidsbepalend orgaan van Liemerse Omroep Stichting (nog steeds) representatief is voor de in Duiven voorkomende stromingen.

TWEE VRAGEN:
1. In uw brief spreekt u van een wijziging. Welke wijziging heeft zich voorgedaan? (U stuurt maar één lijst; oud/nieuw?).

2. U vraagt het tussentijds advies aan op basis van artikel 2.66, tweede lid Mediawet 2008. Dit betekent dat er voor u "ernstige twijfel bestaat of de regionale of lokale publieke media-instelling nog aan de eisen van artikel 2.61, tweede lid, voldoet". U vraagt ons een gemotiveerd besluit; ik vraag u daarop om te motiveren waarom u "ernstige twijfel" heeft. Wat is de wijziging/aanleiding voor uw "ernstige twijfel"?

Na en afhankelijk van uw antwoord kan ik het proces tot een tussentijds advies in gang zetten.

Met vriendelijke groet,

Wouter Bosch
raadsgriffier Duiven

Gemeente Duiven

Postbus 6, 6920 AA Duiven • (0316) 279 111 • gemeente@duiven.nl
Koning Willem-Alexanderplein 1, 6921 ES Duiven • www.duiven.nl

Volg ons voor het laatste nieuws en leuke wetenswaardigheden op Facebook en Twitter

---

Van: Aanwijzing <Aanwijzing@cvdm.nl>
Verzonden: vrijdag 26 maart 2021 15:51

Aan: Gemeente Duiven <gemeente@duiven.nl>
Onderwerp: Tussentijds advies pbo lokale omroep

Geachte griffier,

Hierbij treft u een brief met bijlage met betrekking tot de lokale publieke media-instelling voor uw gemeente, Liemerse Omroep Stichting.
Een afschrift van de documenten volgt per post.

Met vriendelijke groet,

Commissariaat voor de Media
Hoge Naarderweg 78, 1217 AH Hilversum
T +31 35 773 7700
secretariaat@cvdm.nl, www.cvdm.nl
Aan dit bericht kunnen geen rechten worden ontleend

COMMISSARIAAT VOOR DE MEDIA

Van: Aanwijzing <Aanwijzing@cvdm.nl>
Datum: 14 april 2021 om 15:36:53 CEST
Onderwerp: RE: Tussentijds advies pbo lokale omroep

Geachte heer Bosch,

Hierbij beantwoord ik de door u bij e-mail van 30 maart 2021 gestelde vragen, aangaande het uitbrengen van een tussentijds advies over het programma beleidsbepalende orgaan (pbo) van de Liemerse Omroep Stichting.

In de bijlage bij deze e-mail treft u aan het overzicht van de samenstelling van het pbo van de Liemerse Omroep Stichting ten tijde van de aanwijzing in 2018.
Uit dit overzicht kunt u vaststellen dat de samenstelling van het pbo van de Liemerse Omroep Stichting ten tijde van de aanwijzing in 2018 bestond uit twaalf leden. Op dit moment bestaat het pbo nog uit zes leden, waarvan slechts twee leden ook in het vorige pbo zaten. Die twee leden vertegenwoordigen in het huidige pbo een andere stroming dan voorheen.

In dit geval is dus sprake van aanzienlijke wijzigingen in de samenstelling van het pbo, waardoor het Commissariaat er niet voor kan instaan dat het (gewijzigde) pbo nog steeds representatief is voor de belangrijkste in de betrokken gemeenten voorkomende maatschappelijke, culturele, godsdienstige en geestelijke stromingen. Om die reden hebben wij de betrokken gemeenteraden, die bij uitstek zicht hebben op de belangrijkste stromingen binnen hun gemeente, verzocht om daarover een tussentijds advies uit te brengen.

Voor de volledigheid informeer ik u dat de gemeenten Zevenaar en Doesburg het Commissariaat hebben verzocht tot uitstel voor het uitbrengen van het tussentijds advies. Wij streven ernaar om deze week alle betrokken partijen hierover nader te informeren.

Met vriendelijke groet,

Wendy Bree
Senior adviseur Markttoegang

Commissariaat voor de Media
Hoge Naarderweg 78, 1217 AH Hilversum
T +31 35 7737700
aanwijzing@cvdm.nl, www.cvdm.nl
Aan dit bericht kunnen geen rechten worden ontleend

Laatst gewijzigd op: 20-03-2017

Samenstelling PBO RTV Favoriet:

Voorzitter:

Henk Fikke *(op persoonlijke titel)*
Geboortedatum:
Mobiele nummer:

Educatie:

1. Koen Janssen

Geboortedatum:
Mobiele nummer:
Naam organisatie: Liemers College
Adres organisatie: Heerenmäten 6, 6904 GZ Zevenaar

Maatschappelijke zorg en welzijn:

2. Gerda van der Sluijs-Uffing

6
Naam organisatie: Cliëntenraad Westervoort
Adres organisatie: Dorpsplein 1, 6931 CZ Westervoort

Werkgevers:

3. A.T.J. Huiting

Geboortedatum:
Mobiele nummer:
Naam organisatie: Service Organisatie Van Eck
Adres organisatie: Nobelstraat 10, 6902 PH Zevenaar

4. Dennis Gunsing

Mobiele nummer:
Naam organisatie: Franklin Presentations B.V.
Adres organisatie: Voltastraat 45, 6902 PT Zevenaar

Werknemers:

5. Gert-Jan de Groot

Geboortedatum:
Mobiele nummer:
Naam organisatie: BESI
Adres organisatie: Ratio 6, 6921 RW Duiven

Cultuur en Kunst:

6. Frans Gerbrands

Geboortedatum:
Mobiele nummer:
Organisatie: Midwinterhoorngroep Doesburg
Adres organisatie: Meipoortwal 1, 6981 DD Doesburg

Kerk en godsdiensten:

7. Brenda Ooms

Naam organisatie: Kerk Voor Nu
Adres organisatie: Schoolstraat 9, 6922 LX Duiven

Sport en Recreatie:

8. Fred Jansen

Geboortedatum:
Mobiele nummer:
Naam organisatie: SV Babberich
Adres organisatie: Beekseweg 5, 6909 DL Babberich

Ouderen:

9. Margreet van Ittersum

Geboortedatum:
Mobiele nummer:
Naam organisatie: Stichting Innoforte, thuiszorg
Adres organisatie: Hoofdstraat 1, 6881 TA Velp

Jongeren:

10. Barbara van Hall
Telefoonnummer:
Naam organisatie: Jongerencentrum 4all, Caleidoz Welzijn
Engeveldweg 4, 6904 CA Zevenaar

11. Tamara Fikke

Geboortedatum:
Mobiele nummer: 06

Etnische Minderheden:

12. Sener Sen

Geboortedatum:
Mobiele nummer:
Organisatie: Islamitische Stichting Nederland, Anadolu Moskee
Adres: Oranjesingel 20, 6981 GZ Doesburg

COMMISSARIAAT VOOR DE MEDIA

Hoge Naarderweg 78 | 1217 AH Hilversum |
Postbus 1426 | 1200 BK Hilversum | cvdm@cvdm.nl | www.cvdm.nl |
T 035 773 77 00 | F 035 773 77 99 |

Gemeente Duiven
T.a.v. mevrouw M. Bottenheft
Postbus 6
6920 AA DUIVEN

Per e-mail vooruit: M.Bottenheft@1stroom.nl

Datum	**Onderwerp**		
16 april 2021	Uitstel tussentijds advies Liemerse Omroep Stichting		
Uw kenmerk	**Ons kenmerk**	**Contactpersoon**	**Doorkiesnummer**
	800778 / 877423	Wendy Bree	+31 35 7737700

Geachte mevrouw Bottenheft,

Per brief van 12 april 2021 heeft u namens de gemeente Duiven het Commissariaat voor de Media (hierna: het Commissariaat) verzocht om uitstel voor het uitbrengen van het tussentijds advies over de representativiteit van het programmabeleidsbepalende orgaan van de Liemerse Omroep Stichting.

De eerder gestelde adviestermijn van 21 juli 2021 is volgens u waarschijnlijk niet haalbaar, gelet op de volle agenda van de gemeenteraad vlak voor het zomerreces. Omdat de eerste raadsvergadering na het zomerreces plaatsvindt op 5 oktober 2021, verzoekt u het Commissariaat uitstel te verlenen tot 10 oktober 2021.

Van de gemeenten Doesburg, Westervoort en Zevenaar heeft het Commissariaat vergelijkbare verzoeken tot uitstel ontvangen.

Gelet op de naar voren gebrachte omstandigheden, verleent het Commissariaat alle betrokken gemeenten eenmalig uitstel voor het uitbrengen van het hiervoor genoemde tussentijds advies. Het Commissariaat ziet het tussentijds advies van alle betrokken gemeenten - in de vorm van ondertekende raadsbesluiten met bijbehorende raadsvoorstellen - graag **uiterlijk 10 oktober 2021** tegemoet.

Wij brengen de Liemerse Omroep Stichting eveneens op de hoogte van het verleende uitstel.

Hoogachtend,
COMMISSARIAAT VOOR DE MEDIA,

mr. Jasmin van Eenenaam
Practice Lead Markttoegang

RSD DE LIEMERS
MAATWERK NAAR WERK EN INKOMEN

SDL
SAMENWERKING DE LIEMERS

RID De Liemers
REGIONAAL ICT EN INKOOP DIENSTENCENTRUM
voor de gemeenten Duiven, Westervoort en Zevenaar

Aan de gemeenteraden van
Duiven, Westervoort en Zevenaar

Datum: 26 maart 2021
Betreft: Zienswijze jaarstukken 2020 – Meerjarenbegroting 2022-2025 Samenwerking de Liemers

Beste Gemeenteraad,

Hierbij bieden wij u de Jaarstukken 2020 en de Meerjarenbegroting 2022-2025 van de Gemeenschappelijke regeling Samenwerking de Liemers (SDL) aan. Graag stellen wij u in de gelegenheid uw zienswijze kenbaar te maken op deze stukken.

Het is de planning dat, rekening houdende met de zienswijzen, het Dagelijks Bestuur op 7 juni 2021 besluit over het definitieve voorstel richting het Algemeen Bestuur van de SDL, dat op 22 juni 2021 beide stukken zal beoordelen. Graag ontvangen wij uw zienswijze uiterlijk 1 juni 2021.

Jaarstukken 2020
De Jaarstukken 2020 geven een positief resultaat van € 65.569,=. Door Covid-19 is het een heel bijzonder jaar geweest met een intelligente lock-down en de Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo).

De RID heeft versneld een aantal nieuwe voorzieningen gerealiseerd, waaronder het videobellen en de mogelijkheid dat Liemers breed iedereen thuis kan werken.

De RSD heeft de uitvoering van de Tozo zeer voortvarend en volledig digitaal opgepakt, waardoor de eerste aanvragen van zelfstandige ondernemers al eind maart 2020 zijn uitbetaald.

Meerjarenbegroting (MJB) 2022-2025
Hieronder geven we de uitgangspunten weer zoals deze ten tijde van het opstellen van de MJB zijn toegepast. Door het uitbreken van Covid-19 en alle maatregelen die daaruit voortvloeien, is het een meerjarenbegroting met veel aannames. Denk hierbij aan de verwachte toestroom aan uitkeringsgerechtigden en bijzondere bijstand aanvragen.

Uitgangspunten voor de MJB zijn: I-visie en I-strategie van de RID en voor de RSD loopt de Business Case af op 1 juli 2021. In de meerjarenbegroting is qua bestandsontwikkeling wel uitgegaan van voortzetting op basis van een nieuwe bestuurlijke opdracht die in juni 2021 aan u zal worden voorgelegd. In de lastenopstellingen is uitgegaan van de oude situatie. De personeelskosten en het Participatiebudget zijn opgenomen exclusief de nieuwe bestuurlijke opdracht RSD.

Gemeente Duiven
gemeente Westervoort
ZEVENAAR

RSD DE LIEMERS
MAATWERK NAAR WERK EN INKOMEN

SDL
SAMENWERKING DE LIEMERS

RID De Liemers
REGIONAAL ICT EN INKOOP DIENSTENCENTRUM
voor de gemeenten Duiven, Westervoort en Zevenaar

Wel heeft de RSD de uitbreiding van de dienstverleningsovereenkomsten met de adviesverlening aan zelfstandigen, de voorverkenning voor schuldhulpverlening aan zelfstandigen en de dienstverlening in het kader van de nieuwe Wet inburgering opgenomen in deze begroting.

De indexeringen die toegepast zijn in de MJB zijn conform de septembercirculaire 2020.

Hoofdpunten van wijzigingen:

- Organisatiewijziging SDL: Directie SDL en bestuurscommissies.
- RID activiteiten uitgebreid met Decos naar de Cloud en Datagedreven sturing.
- RSD heeft de personeelskosten per 1 juli 2021 teruggebracht in verband met beëindigen Business Case RSD.

Consolidatie Exploitatiekosten op kostensoort

Lasten	Rekening 2020	Primitieve begroting 2021	Begroting 2021 na wijz.	Begroting 2022	Meerjaren begroting 2023	2024	2025
Bestuurskosten	40.640	37.250	45.660	46.500	47.000	47.500	48.000
Personele kosten	7.695.490	6.943.763	6.943.763	6.958.924	7.090.440	7.225.301	7.262.301
Huisvestingskosten	409.456	452.420	438.420	434.960	442.080	449.320	451.320
Automatiseringskosten	345.196	383.720	388.720	409.145	414.370	421.495	425.520
Onderhoud applicaties	1.182.568	1.188.430	1.247.430	1.349.400	1.349.100	1.339.000	1.386.800
Facilitaire zaken	116.669	123.800	111.800	113.750	115.800	117.250	117.250
Advies en Controle	28.695	46.100	46.100	56.150	53.200	53.250	53.250
Ondersteunende dienst	168.230	176.000	223.500	218.500	221.400	224.250	227.250
Overige kosten	27.590	28.000	28.000	29.000	30.000	31.000	31.500
Kapitaallasten	964.531	1.108.530	1.108.530	1.025.261	1.016.801	1.035.204	1.035.204
Totaal lasten	**10.979.063**	**10.488.012**	**10.581.923**	**10.641.590**	**10.780.191**	**10.943.570**	**11.038.395**

Baten	Rekening 2020	Primitieve begroting 2021	Begroting 2021 na wijz.	Begroting 2022	Meerjaren begroting 2023	2024	2025
Bijdrage Gemeente Duiven	2.972.299	2.983.855	3.011.437	2.976.113	3.022.459	3.069.110	3.103.138
Bijdrage Gemeente Westervoort	1.915.508	1.915.963	1.933.453	1.905.719	1.936.520	1.966.964	1.989.068
Bijdrage Gemeente Zevenaar	5.570.410	5.490.194	5.539.032	5.559.758	5.644.337	5.728.736	5.790.338
Bijdrage WSP MG	69.350	66.000	66.000	70.000	71.050	72.100	73.150
Bijdrage MGR	54.127	32.000	32.000	55.000	55.825	56.660	57.700
Onttrekking Bestemmingsreserve Tozo	397.369	-		75.000	50.000	50.000	25.000
Totaal Baten	**10.979.063**	**10.488.012**	**10.581.923**	**10.641.590**	**10.780.191**	**10.943.570**	**11.038.395**

Consolidatie op programmaniveau

Lasten	Rekening 2020	Primitieve begroting 2021	Begroting 2021 na wijz.	Begroting 2022	Meerjaren begroting 2023	2024	2025
Programma 1: Bestuur	40.640	37.250	45.660	46.500	47.000	47.500	48.000
Programma 2: RID	5.039.670	5.245.184	5.323.185	5.428.243	5.469.033	5.530.043	5.586.343
Programma 3: Inkoop	251.196	274.868	274.868	281.436	287.675	294.053	294.053
Programma 4: RSD	6.008.157	5.292.710	5.300.210	5.259.416	5.356.061	5.458.221	5.498.116
Eliminatie doorbelasting intern	-360.598	-362.000	-362.000	-374.005	-379.578	-386.247	-388.117
Totaal lasten	**10.979.064**	**10.488.012**	**10.581.923**	**10.641.590**	**10.780.191**	**10.943.570**	**11.038.395**

Baten	Rekening 2020	Primitieve begroting 2021	Begroting 2021 na wijz.	Begroting 2022	Meerjaren begroting 2023	2024	2025
Programma 1: Bestuur	40.640	37.250	45.660	46.500	47.000	47.500	48.000
Programma 2: RID	5.039.670	5.245.184	5.323.185	5.428.243	5.469.033	5.530.043	5.586.343
Programma 3: Inkoop	251.196	274.868	274.868	281.436	287.675	294.053	294.053
Programma 4: RSD	6.008.157	5.292.710	5.300.210	5.259.416	5.356.061	5.458.221	5.498.116
Eliminatie doorbelasting intern	-360.598	-362.000	-362.000	-374.005	-379.578	-386.247	-388.117
Totaal Baten	**10.979.064**	**10.488.012**	**10.581.923**	**10.641.590**	**10.780.191**	**10.943.570**	**11.038.395**

Gemeente Duiven
gemeente Westervoort
ZEVENAAR

RSD DE LIEMERS
MAATWERK NAAR WERK EN INKOMEN

SDL
SAMENWERKING DE LIEMERS

RID De Liemers
REGIONAAL ICT EN INKOOP DIENSTENCENTRUM
voor de gemeenten Duiven, Westervoort en Zevenaar

Bezuinigingen
Ons bestuur heeft een brief van de gemeente Zevenaar ontvangen met de verwoording van een besluit om vanaf 2022 bezuinigingen door te voeren. Het Algemeen Bestuur heeft dit verzoek overgenomen en gevraagd om zoveel mogelijk, in afstemming met de portefeuillehouders, te voldoen aan deze bezuinigingsopdracht. De meerjarenbegroting 2022-2025 is op totaalniveau in lijn met de Begroting na wijziging 2021. De stijging is in lijn met de indexeringen. De gerealiseerde bezuinigingen zijn doorgevoerd voor ruim € 200.000,=. Eerdergenoemde nieuwe projecten RID zijn, op verzoek van de gemeenten, toegevoegd.

In deze meerjarenbegroting zijn de volgende structurele bezuinigingen doorgevoerd:

▪ Rentekosten maximaal gelijk aan omslagrente	-/- €	82.000,=
▪ Vrijval kapitaallasten (investering € 250.000,=)	-/- €	37.000,=
▪ Structurele bezuiniging applicaties (1e turap 2020)	-/- €	31.000,=
▪ Structureel aframen kosten SSGA	-/- €	4.000,=
▪ Structurele verlaging schoonmaakkosten RID	-/- €	8.000,=
▪ Structurele bezuiniging beveiliger RSD	-/- €	25.000,=
▪ Portokosten RSD	-/- €	10.000,=
▪ Koeriersdiensten Liemers	-/- €	5.400,=
▪ **Totaal**	**-/- €**	**202.400,=**

In de loop van 2022 zal, in overleg met de portefeuillehouders, nog verder worden beoordeeld op welke posten er mogelijk nog bezuinigingen doorgevoerd kunnen worden.

Graag zien wij uw zienswijze uiterlijk 1 juni 2021 tegemoet, wilt u de zienswijze mailen naar:
Finance-controlSDL@rsddeliemers.nl

Met vriendelijke groet,
Het Dagelijks Bestuur van GR Samenwerking de Liemers

W. Hekkers
Secretaris

drs. A.J. van Hout
Voorzitter

Gemeente Duiven

gemeente Westervoort

ZEVENAAR

Voorstel Dagelijks Bestuur		
Onderwerp	***Jaarstukken 2020 SDL***	
Ingediend door:	Wilma Beuze	Datum: 18 maart 2021
Bijlagen:	- Jaarstukken 2020 SDL - Infograhic - Accountantsverslag 2020 SDL	
Bespreken op vergadering van:	DB 25 maart 2021	
Status:	Vastgesteld in werkoverleg netwerkdirectie van 8 maart	
Beslispunten	1. In te stemmen met de Jaarstukken 2020 SDL 2. Jaarstukken 2020 SDL voor zienswijze voorleggen aan de gemeenteraden Liemerse gemeenten. Conceptbrief vaststellen. 3. AB adviseren de overschrijding van 2 investeringsbudgetten te accorderen. 4. AB adviseren de Bestemmingsreserve Tozo vast te stellen. 5. AB adviseren akkoord te gaan met de niet benutte re-integratiegelden door te schuiven naar 2021	
Financiering	*Ad. 1 De Jaarstukken geven een voordeel van € 65.569,=. Dit is al terug betaald aan de Gemeenten;* *Ad.2 Concept brief zienswijze* *Ad.3 Twee investeringsbudgetten zijn samen in totaal met € 15.438,= overschreden. Dit geeft een extra kapitaallast van € 3.260,= voor de komende jaren (zie pagina 34 van de jaarstukken);* *Ad.3 Nog niet benutte uitvoeringskosten Tozo € 202.630,= zijn cf. richtlijnen Ministerie in een nieuwe bestemmingsreserve gestopt;* *Ad.4 Door Corona niet benutte re-integratie gelden € 494.892,= doorschuiven naar 2021.*	
Communicatie	*Na behandeling gaat voorstel voor zienswijze naar gemeenten. Nadat het Dagelijks Bestuur kennis heeft genomen van de zienswijzen gaat een definitief voorstel naar het Algemeen Bestuur.*	

	Het accountantsverslag n.a.v. de accountantscontrole is bijgevoegd.
Afstemming	*De jaarstukken zijn tot stand gekomen in samenwerking met de (Plv)managers RID en RSD.*
Toelichting door (extern):	*nvt*
Duur:	*15 minuten*

Toelichting Voorstel Dagelijks Bestuur

Met enige trots presenteren wij u de Jaarstukken 2020 van de Gemeenschappelijke regeling Samenwerking de Liemers.

De Jaarstukken 2020 SDL geeft een positief resultaat van € 65.569,=.
Door Covid-19 is het een heel bijzonder jaar geweest. Door de intelligente lock-down moesten wij zoveel mogelijk thuiswerken en werd er een extra uit te voeren regeling voor inkomensondersteuning ingevoerd.

De RID heeft versneld een aantal nieuwe voorzieningen gerealiseerd, waaronder het videobellen en Liemers breed voor iedereen thuis kunnen werken.
De RSD heeft met hulp van de E-formulieren specialist van de RID de Tijdelijke overbruggingsregeling Zelfstandige ondernemer volledig digitaal uitgezet voordat de definitieve richtlijnen van het Ministerie bekend waren.

Voor al deze werkzaamheden zijn ook meer mensen c.q. meer uren ingezet dan begroot. Daardoor zijn er bij zowel de RID als RSD op de post Personele kosten beperkte overschrijdingen gerealiseerd.

In mei is de gehele Liemers getroffen door een grote ICT-storing. Onderzoek naar de oorzaak heeft aangegeven dat er een ontwerpfout was welke gerepareerd moet worden. Verder is de RID bezig met de basis op orde te krijgen. De belangrijkste projecten: implementatie Citrix is afgerond, uitfasering Internet Explorer loopt nog, Releasebeheer loopt nog, Oracle update loopt nog. Daarnaast is het datagebruik door het thuiswerken explosief gestegen waardoor deze kosten zijn gestegen. De onderhoudskosten zijn hierdoor met € 25.000,= overschreden, de verwachting is dat dit structureel is.

De kantoren zijn aangepast aan de Covid-19 richtlijnen en er zijn kantoorprotocollen ontwikkeld. Door het vele thuiswerken zijn op de facilitaire zaken incidentele voordelen behaald.

Het extra budget ad € 25.000,= dat was toegekend in de 1e tussenrapportage voor de projectgroep om de nieuwe Governance SDL te onderzoeken, is maar beperkt (€ 6.500,=) gebruikt.

In de 2e tussenrapportage zijn de budgetten voor de Ondersteunende diensten van 1Stroom verhoogd naar aanleiding van de eerste conceptovereenkomsten.
Na de 2e tussenrapportage is duidelijk geworden dat het nieuwe contract pas per 1 juli 2020 is ingegaan, waardoor hier nu een incidenteel voordeel is behaald van € 51.658,=.

De onderschrijding op Advies en Controle is een verschuiving omdat de kosten van de accountantscontrole nog niet zijn ontvangen.

Specificatie van de afwijkingen op kostensoort

Lasten	Begroting 2020	Realisatie 2020	afwijking 2020
Bestuurskosten	71.393	40.640	-30.753
Personele kosten	7.652.225	7.695.490	43.265
Huisvestingskosten	410.521	409.456	-1.065
Automatiseringskosten	342.100	345.196	3.096
Onderhoud applicaties	1.157.100	1.182.568	25.468
Facilitaire zaken	155.000	116.669	-38.331
Advies en Controle	41.584	28.695	-12.889
Ondersteunende dienst	219.888	168.230	-51.658
Overige kosten	27.000	27.590	590
Kapitaallasten	967.822	964.531	-3.291
Totaal lasten	**11.044.633**	**10.979.064**	**-65.569**

TOZO uitvoeringskosten

Tozo 2020	Duiven	Westervoort	Zevenaar	RSD
Uitvoeringskosten	275.000	195.350	533.350	1.003.700
Door RSD gefactureerd	170.701	113.262	316.037	600.000
Lasten in JR 2020	113.815	73.813	209.743	397.370
Bestemmingsreserve RSD 31-12-2020	**56.886**	**39.449**	**106.294**	**202.630**
Planning onttrekking				
2022	21.056	14.601	39.343	75.000
2023	14.037	9.734	26.229	50.000
2024	14.037	9.734	26.229	50.000
2025	7.757	5.379	14.494	27.630
RSD Saldo 31-12-2025	**-0**	**-0**	**-0**	**-0**
Bestemmingsreserve gemeenten	**104.299**	**82.088**	**217.313**	**403.700**

Voor de besluiten genomen op de aanvragen Tozo wordt een vaste onkostenvergoeding verstrekt: de uitvoeringskosten.
In totaal is er Liemers breed recht op ruim 1 miljoen uitvoeringskosten, in lijn met de afspraken is € 600.000,= door de RSD gefactureerd, waarvan € 400.000,= al als lasten is verwerkt in de jaarstukken. Voor het restant van € 200.000,= is een bestemmingsreserve gevormd.
De overige € 400.000,= is bij de gemeenten in een bestemmingsreserve opgenomen. Als na beëindiging van de Tozo (na afhandeling bedrijfskredieten in 2025/2026) deze gelden niet zijn besteed kan de bestemmingsreserve vrijvallen ten gunste van de algemene middelen.

Bezuinigingsopdracht

Naar aanleiding van een aankondigingsbrief van de Gemeente Zevenaar om vanaf 2022 een bezuiniging te realiseren, is dit besproken in het Algemeen Bestuur. Het Algemeen Bestuur heeft dit verzoek overgenomen. Het Algemeen bestuur heeft de managers gevraagd een plan op te stellen met bezuinigingsvoorstellen. In de meerjarenbegroting 2022-2025 wordt hier nader op ingegaan.

In 2020 zijn de onderstaande structurele bezuinigingen al doorgevoerd:

RID	Bedrag
Schoonmaakkosten	8.000
Papierloos vergaderen	14.000
Onderhoud iWriter	17.000
Totaal RID	**39.000**
RSD	
Beveiliger	25.000
Portokosten	10.000
Totaal RSD	**35.000**
Totaal SDL	**74.000**

Jaarstukken 2020

Gemeenschappelijke regeling
Samenwerking de Liemers

Versie 3.00
Datum 16-03-2021

Inhoud

Inleiding **5**

JAARVERSLAG **6**

PROGRAMMAVERANTWOORDING **6**

Algemene dekkingsmiddelen **7**

Overhead **7**

Vennootschapsbelasting **7**

Onvoorzien **7**

1. Programma Bestuur **8**

1.1. Netwerkdirectie *8*
1.1.1 Missie 8
1.1.2 Visie 8

1.2. Ondernemingsraad *9*
1.2.1 Missie 9
1.2.2 Gespreksonderwerpen 9

1.3 Wat heeft het gekost? *9*

2. Programma RID **10**

2.1 Wat hebben we bereikt? *10*

2.2 Wat hebben we ervoor gedaan? *15*
2.2.1 Lopende IBP & I-Visie projecten 16
2.2.2 ICT Projecten 17
2.2.3 Maatwerk projecten 17
2.2.4 Vervangingsprojecten 17

2.3 Informatiebeveiliging *18*
2.3.1 BIO en ENSIA 18
2.3.2 Professionalisering en resultaten 19

2.4 Wat heeft het gekost? *20*

3. Programma Inkoop **21**

3.1 Wat hebben we bereikt ? *21*

3.2 Wat hebben we ervoor gedaan *22*

3.3 Wat heeft het gekost? *23*

4. Programma RSD **24**

4.1 Wat hebben we bereikt? *24*
4.1.1 Missie RSD 24
4.1.2 DNA 24

4.2 Wat hebben we ervoor gedaan? *24*

4.3 Wat heeft het gekost? *25*

Beleidsindicatoren **26**

PARAGRAFEN **27**

5.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing *28*
5.1.1 Kengetallen 28
5.1.2 Coronavirus 28

5.2 Onderhoud Kapitaalgoederen *29*

5.3 Financiering ... 29
5.3.1 Leningen/Krediet/Schatkistbankieren ... 29
5.3.2 Emu-saldo ... 30
5.3.3 Renterisicobeheer ... 30
5.4 Bedrijfsvoering ... 32
5.4.1 Personeelsbeleid ... 32
5.4.2 Integriteit ... 32
5.4.3 Ziekte verzuim ... 32
5.4.4 Planning – en controlcyclus ... 33
5.4.5 Rechtmatigheid ... 33
5.4.5.1 Begrotingscriterium ... 33
5.4.5.2 Kredietoverschrijdingen ... 34
5.4.5.3 Rechtmatigheid Europese aanbestedingen ... 34
5.5 Verbonden partijen ... 34
5.6 Kostenverdelingsafspraken ... 35
JAARREKENING ... 37
OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN ... 37
6. Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening ... 38
7. Toelichtingen op het overzicht van baten en lasten ... 40
7.1 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling ... 40
7.2 Bezuinigingsopdracht ... 40
7.2 Wet normering bezoldiging Topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ... 41
BALANS ... 43
8. Balans ... 44
8.1 Toelichting op de balans per 31-12-2020 ... 44
8.2 Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen ... 45
8.3. Feiten en gebeurtenissen die na balansdatum bekend worden ... 46
8.4. Specificatie balansposten per 31-12-2020 ... 46
8.4.1. Activa ... 46
8.4.2. Passiva ... 47
9. Toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening - Boekjaar 2020 ... 49
9.1 Bestuur ... 49
9.2 RID ... 50
9.3 Inkoop ... 53
9.4 RSD ... 54
10. Overzicht Taakvelden ... 56
11. Bijlagen ... 58
11.1 Werk en Inkomen ... 58
11.2 Tozo ... 59
11.3 SiSa- Verantwoordingsstaat 2020 ... 61

Inleiding

Het jaar 2020 is beëindigd en zal als een zeer bijzonder jaar in de boeken geregistreerd worden. Met als kernwoorden Covid 19, thuiswerken en Tozo (Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers). Met deze jaarstukken geven wij inzicht in hoe wij zeer flexibel zijn omgegaan met deze omstandigheden en leggen wij verantwoording af aan het bestuur.
In deze jaarstukken geven wij inzicht in de gerealiseerde doelstellingen en de daarbij behorende financiële verantwoording van de gemeenschappelijke regeling Samenwerking De Liemers.

In 2020 zijn twee tussenrapportages opgemaakt en vastgesteld. In beide tussenrapportages hebben wij al aangegeven dat het lastig is een goede prognose te maken van de resultaten, gezien de vele wijzigingen die buiten de beïnvloedingssfeer van de SDL liggen. Als organisatie hebben wij alles op alles gezet de resultaten te behalen. In 2020 is Liemers breed thuiswerken mogelijk gemaakt en zijn de Liemerse ondernemers adequaat ondersteund door de uitvoering van de Tozo-regelingen en het Liemers Ondernemersportaal.
Door deze gebeurtenissen is 2020 lastig te vergelijken met andere jaren.

Wij zijn er trots op dat wij ondanks alle extra aanpassingen en werkzaamheden een positief resultaat kunnen laten zien. De overschrijding op de personeelskosten en automatiseringskosten, veroorzaakt door de extra werkzaamheden, kunnen wij compenseren met incidentele besparingen op huisvesting en facilitaire kosten. Onder deze extra werkzaamheden vallen o.a.

- op grote schaal thuiswerken faciliteren,
- digitaal vergaderen implementeren
- de uitvoering van de Tozo-regelingen.

De kosten ondersteunende dienst waren in de tweede tussenrapportage behoorlijk opgeplust maar dat is nog niet nodig geweest omdat het contract pas op 1 juli is ingegaan.
Per saldo kan voor de gehele SDL een positief saldo van € 65.569,= vermeld worden ten opzichte van de laatst bijgestelde begroting.

De RID heeft een financieel nadeel op de personeelslasten en de onderhoudslasten van de applicaties. Per saldo geeft het bij de RID een nadeel van € 43.402,=.
Bij de RSD hebben, met uitzondering van de personele kosten, alle onderdelen een voordeel behaald. Het totale voordeel is € 103.805,=.
De programma's Bestuur en Inkoop hebben een kleine onderschrijding. Bij bestuur was in de loop van 2020 € 25.000,= extra beschikbaar gesteld om de omzetting van de GR te onderzoeken. Deze gelden zijn maar voor € 6.500,= gebruikt.

Dit voordeel wordt, conform de verdeelsleutel verdeeld over de participanten van de Gemeenschappelijke regeling Samenwerking de Liemers zijnde:

- Gemeente Duiven
- Gemeente Westervoort
- Gemeente Zevenaar

Deze jaarstukken zijn in lijn met het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV). De jaarstukken bestaan uit het jaarverslag en de jaarrekening en zijn ingedeeld in programma's:

Programma 1	Bestuur
Programma 2	RID
Programma 3	Inkoop
Programma 4	RSD

JAARVERSLAG

PROGRAMMAVERANTWOORDING

Algemene dekkingsmiddelen

De Gemeenschappelijke regeling Samenwerking de Liemers (SDL) voert de werkzaamheden voor Werk en Inkomen gemandateerd uit. Dit houdt in dat SDL geen algemene dekkingsmiddelen ontvangt.
Met ingang van maart 2020 is de Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) ingevoerd. Deze wordt ook door de RSD via mandaat uitgevoerd voor de 3 gemeenten.
De voorschotten van deze Specifieke Uitkering worden niet door de SDL ontvangen.
De gemaakte kosten voor de exploitatie worden via vooraf vastgestelde verdeelsleutels doorbelast naar de deelnemende gemeenten van de Gemeenschappelijke regeling. De gemaakte kosten in verband met het verstrekken van uitkeringen worden op basis van de werkelijke uitbetalingen per gemeente doorbelast.
Voor de Tozo-regelingen worden de kosten in verband met het verstrekken van de uitkeringen op basis van de werkelijke uitbetalingen per gemeente doorbelast. In de Tozo-regelingen zijn all-in afspraken vastgelegd als vergoeding per toekennings- en afwijzingsbesluiten. Deze worden per gemeente geregistreerd en via de SiSa verantwoord. Op basis van vooraf gemaakte afspraken wordt een bedrag van deze uitvoeringskosten in rekening gebracht bij de gemeenten. Een deel van deze vergoeding zal via een bestemmingsreserve op de balans worden opgenomen. Dit omdat er ook de komende jaren werkzaamheden voortvloeien uit deze Tozo-regelingen.

Overhead

De kosten zijn conform de Iv3-informatievoorschrift-2020 aan de taakvelden toegerekend.
In hoofdstuk 10 (pagina 56 en 57) wordt een overzicht van de taakvelden per programma en geconsolideerd weergegeven.
De totale lasten 2020 zijn € 10.979.064,=. Hiervan is € 4.308.268,= toe te rekenen aan Overhead, dit is 39%.

Vennootschapsbelasting

In het resultaat is geen bedrag opgenomen voor de VPB omdat de uitvoeringstaken van de GR, aan de deelnemende gemeenten, vallen onder de Objectvrijstelling Vpb voor samenwerkingsverbanden aangezien:

- De activiteiten verricht worden voor de in het samenwerkingsverband participerende overheidslichamen;
- De activiteiten onbelast zouden zijn als ze door de participant zelf zouden zijn verricht;
- De participanten naar evenredigheid van de afname van de activiteiten bijdragen aan het samenwerkingsverband;
- De dienstverleningsovereenkomsten zijn van geringe omvang, hebben geen winstoogmerk of het doel om structurele overschotten te behalen.

Onvoorzien

In de begroting was geen expliciet bedrag voor onvoorzien opgenomen.
In de jaarstukken is de Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) verwerkt.
De Tozo was niet voorzien maar geheel kostendekkend door extra middelen.

1. Programma Bestuur

1.1. Netwerkdirectie

1.1.1 Missie

Leiding geven aan de Gemeenschappelijke regeling Samenwerking de Liemers (SDL), waarbij door samenwerking de dienstverlening op ICT-gebied, inkoop en het terrein van werk en inkomen, aan de deelnemende gemeenten goed verzorgd en gegarandeerd wordt.

Governance
Eind 2019 heeft het Algemeen Bestuur een opdracht verstrekt aan de netwerkdirectie om een onderzoek in te stellen naar een efficiëntere Governance voor de SDL.
Na een vooronderzoek is gekeken naar de mogelijkheid om de GR om te zetten naar twee bedrijfsvoeringsorganisaties. Voorwaarde was wel om dit efficiënt en budgetneutraal uit te kunnen voeren. Eind 2020 is het besluit genomen dat het een GR blijft maar dat de netwerkdirectie wordt vervangen door bestuurscommissies. De managers krijgen de rol van Algemeen Directeur en Adjunct Directeur SDL.

1.1.2 Visie

Een goede dienstverlening op ICT-gebied, inkoop en het terrein van werk en inkomen.

Het bestuur van de Gemeenschappelijke regeling Samenwerking de Liemers:

- Algemeen bestuur, bestaande uit leden van de colleges van de gemeenten, waaronder de voorzitter.
- Dagelijks bestuur bestaat uit 3 leden, bij voorkeur de burgemeesters; in 2020 waren dat burgemeester Van Riswijk van Zevenaar, burgemeester Van Hout van Westervoort en burgemeester Hieltjes van Duiven.
- De voorzitter van zowel het AB als het DB wordt door en uit het Algemeen bestuur gekozen. In 2020 was dat de heer L. van Riswijk.
- De netwerkdirectie bestond tot september 2020 uit de 3 gemeentesecretarissen van de deelnemende gemeenten. Na het vertrek van de gemeentesecretaris van Westervoort is deze functie beperkt en deeltijd ingevuld met een a.i.. De tijdelijke vervanger heeft niet geparticipeerd in GR SDL.

Het Algemeen bestuur heeft twee keer en het dagelijks bestuur drie keer vergaderd in 2020.
De netwerkdirectie heeft in 2020 4 keer vergaderd.

1.2. Ondernemingsraad

1.2.1 Missie

De OR-SDL is een gemeenschappelijke ondernemingsraad, waarin vertegenwoordigers van de RID en RSD zitting hebben. Zij wil fungeren als een betrouwbare, betrokken en transparante overlegpartner waarbij voortdurend gekeken wordt naar de balans tussen het collectieve belang van medewerkers en organisatie.

1.2.2 Gespreksonderwerpen

Onderwerpen waar de ondernemingsraad veel over gesproken heeft zijn:

- Uitvoering onderzoek naar de Psychosociale Arbeidsbelasting (PSA);
- Uitvoeren preventief medisch onderzoek;
- Geluidsoverlast bij de RSD;
- Risico Inventarisatie en Evaluatie (RI&E);
- Governance GR SDL

1.3 Wat heeft het gekost?

Bestuur	Rekening 2019	Begroting 2020 prim.	Begrotings wijzigingen	Begroting 2020	Realisatie 2020	Verschil 2020
Lasten	38.285	36.500	34.893	71.393	40.640	-30.753
Baten	38.285	36.500	34.893	71.393	40.640	-30.753
Saldo	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Programma bestuur, bestaande uit hoofdzakelijk de Ondernemingsraad valt volledig onder Taakveld 0.4 Overhead. Zie voor het volledige overzicht van de taakvelden hoofdstuk 10, pag. 56 en 57.

2. Programma RID

2.1 Wat hebben we bereikt?

I-Visie en I-Strategie
Begin 2019 is ingezet op een *strategische* koers van de Liemers op het gebied van informatisering, bestaande uit twee onderdelen: een I-visie en een I-strategie. Deze twee onderdelen vormen de gedeelde strategische koers van de gemeenten Duiven, Westervoort, Zevenaar en Samenwerking de Liemers (SDL) – bestaande uit het Regionaal ICT- en Inkoopdienstencentrum (RID) en de Regionale Sociale Dienst (RSD) – op het gebied van informatisering.

Er is voor een gedeelde visie en strategie gekozen omdat er op het gebied van informatisering zo veel gebeurt, dat we niet anders kunnen dan onze krachten bundelen. Dit wil echter niet zeggen dat er binnen de gemeenten en RSD geen ruimte bestaat om hun *couleur locale* te bepalen.
De visie en strategie zijn overkoepelende documenten die het gemeenschappelijke bundelen.

De I-visie en I-strategie vormen het vervolg op het informatiebeleidsplan 2018-2020, maar heeft een andere vorm gekregen. Dit omdat wij ons binnen de Liemers realiseren dat de wereld om ons heen met zo een enorme snelheid aan het veranderen is, dat wij niet langer tot op de letter nauwkeurig kunnen voorspellen wat de vak-gerelateerde ontwikkelingen de komende jaren zullen zijn. Om deze reden bevatten de documenten niet slechts een set aan (uitvoerende) projecten en ontwikkelingen, maar geven ze richting aan de hand van strategische hoofdlijnen voor de komende twee jaar.

Dit is een wezenlijk verschil met het voorgaande informatiebeleidsplan, waarin de focus voornamelijk lag op dat wat wettelijk gerealiseerd moest worden. Daarnaast was het voorgaande informatiebeleidsplan een plan van fuserende gemeenten. Nu de fusie van de gemeente Zevenaar en voormalige gemeente Rijnwaarden en de ambtelijke fusie van de gemeente Duiven en gemeente Westervoort (gemeenschappelijke regeling 1Stroom) een feit is, kunnen de gemeenten zich op het gebied van informatisering richten op doorontwikkeling. De visie en strategie gaan verder in op deze ambities (die in het kader van de fusie naar de achtergrond zijn geschoven).

In de **I-visie** ligt de focus op het *waarom (why)*. Waarom doen we wat we doen? Hierbij zijn twee strategische doelen geformuleerd, namelijk:

- Wij zetten informatisering in om onze burgers en bedrijven zo goed mogelijk te bedienen en onze wettelijke taken zo goed mogelijk uit te voeren.
- Wij zetten informatisering in om de ambities van de Liemerse organisaties tot uitvoer te brengen.

Om deze doelen tot uitvoer te brengen, zijn een vijftal uitgangspunten geformuleerd. Dit zijn de uitgangspunten waar vanuit we willen werken en vormen het kader waarbinnen we opereren.
De vijf uitgangspunten zijn: digitaal waar dat zinvol is, toegankelijk, integraal, flexibel en betrouwbaar & transparant.

In het tweede deel van het document is de **I-strategie** te vinden. De I-strategie omschrijft *hoe* de I-visie tot uitvoer gebracht gaat worden, uitgesplitst in twee onderdelen: strategische kaders en strategische keuzes. De *strategische kaders* beschrijven het speelveld waarbinnen we ons zullen bevinden. Aan de hand van *strategische keuzes* geven de Liemerse organisaties aan waar ze zich de komende jaren op willen focussen. De strategie eindigt met een projectenlijst waarin staat *wat* we gaan doen in 2020-2021.

Onze strategische doelen : I-visie

De kern van de I-visie is de doelstelling. In deze paragraaf geven we antwoord op de *waarom*-vraag; waarom doen we wat we doen? En wat willen we bereiken? Deze vragen kennen voor het vakgebied informatisering een tweeledig antwoord, namelijk;

- Informatisering inzetten om onze burgers en bedrijven zo goed mogelijk te bedienen en onze wettelijke taken zo goed mogelijk te uitvoeren;
- Informatisering inzetten om de ambities van de Liemerse organisaties tot uitvoer te brengen.

Hieronder wordt toegelicht waarom juist deze twee doelen zo belangrijk zijn.

Centraal stellen van burgers en bedrijven

De eerste doelstelling is het inzetten van informatisering om burgers en bedrijven zo goed mogelijk te bedienen en onze wettelijke taken zo goed mogelijk uit te voeren. De publieke waarde van de digitale overheid ligt immers in het leveren van kwalitatief hoogwaardige diensten. Hiertoe behoort ook het realiseren van de voor de gehele samenleving wenselijke doelstellingen zoals economische groei, betere gezondheid en het verbeteren van de leefomgeving. Naast dienstverlening raken dus vrijwel alle wettelijke taken van de gemeente de burger en ondernemer. Daarom staan burgers en bedrijven in deze I-visie centraal.[1]

Maar wat betekent het om burgers en bedrijven centraal te stellen? Wat zijn hun behoeftes? Digitalisering biedt overheden de mogelijkheid om hun dienstverlening en uitvoering van publieke taken te verbeteren. Waar digitalisering eerst voornamelijk was gericht op de systeemwereld (hoe passen processen in een digitaal systeem?), zijn technologieën tegenwoordig dusdanig ontwikkeld dat we ons volledig kunnen focussen op de leefwereld van burgers en bedrijven.

Met andere woorden; we hebben nu ook de technische middelen om burgers en bedrijven écht centraal te stellen. Burgers maken op verschillende momenten in het leven gebruik van overheidsdiensten. Hoe ze hier gebruik van willen maken, verschilt per persoon. Een steeds groter wordende groep burgers en bedrijven willen de mogelijkheid hebben om digitaal zaken te doen met de overheid, onafhankelijk van plaats en tijd. Maar er zijn ook gebruikersgroepen die niet goed mee kunnen komen in de digitalisering binnen de samenleving. Deze groepen hebben net zo veel recht op kwalitatief hoogwaardige dienstverlening. En zo is er ook een onderscheid te maken in diensten die gestandaardiseerd kunnen worden en diensten die persoonlijke aandacht vragen. Gemakkelijke, vaak herhalende diensten kunnen geautomatiseerd afgehandeld worden terwijl individuele hulpvragen en complexe producten om maatwerk vragen. Juist op deze nuanceverschillen kan de overheid van nu inspelen.[2]

Verwezenlijken van de Liemerse ambities

Het verwezenlijken van de Liemerse ambities is de tweede doelstelling van de informatiseringsstrategie. Digitalisering heeft ervoor gezorgd dat informatisering en automatisering integrale onderdelen zijn geworden van de taakuitvoering van de gemeente waardoor informatisering, dienstverlening en bedrijfsvoering nauw aan elkaar verwant zijn geraakt. Informatisering kan daarom worden ingezet om bij te dragen aan de ambities van de Liemerse gemeenten en RSD. De ambities van de gemeenten en RSD zijn terug te vinden in hun coalitieakkoorden,

[1] Dit wordt ook onderstreept in het coalitieakkoord van de gemeente Duiven 2018-2022 (blz. 4) en het collegeprogramma van de gemeente Zevenaar 2018-2022 (blz. 6).
[2] Maak waar! rapport, 40-41.

collegeprogramma's, begrotingen en dienstverleningsvisies en zijn in dit visiestuk vertaald naar informatiseringsstrategieën.

Daarnaast vereist de samenleving van nu een flexibele, transparante en betrouwbare overheid. Waar digitalisering voorheen nog vooral neerkwam op het overzetten van 'de papieren wereld' naar de computer, zien we nu dat er een digitale werkelijkheid aan het ontstaan is, met eigen spelregels en met eigen kansen en dilemma's. Het is een uitdaging voor zowel de gemeenten als de RSD om slim in te spelen op de vragen van de veranderende samenleving en de mogelijkheden die technologische ontwikkelingen en het gebruik van data bieden.[3]

Om onze doelen te verwezenlijken, wordt op landelijk en Europees niveau volop ondersteuning geboden. Gelukkig maar, want digitalisering transformeert onze samenleving in een razend snel tempo. De digitale transformatie vindt niet alleen plaats in de Liemers, maar ook op landelijk, Europees en zelfs wereldwijd niveau. Digitale technologieën kunnen worden ingezet om oplossingen te bieden aan de maatschappelijke problemen van deze tijd. Ook voor de Liemerse gemeenten en RSD.

Een voorbeeld hiervan is de opkomst van het Internet of Things (IoT). In dit netwerk worden steeds meer apparaten online geregistreerd. Hierbij kan gedacht worden aan lantaarnpalen, lampen, thermostaten, en ook grotere objecten als bruggen en auto's. Deze objecten kunnen 'slim' worden ingezet. Alle data die om ons heen wordt verzameld, kan worden gebruikt om een positieve bijdrage te leveren aan de maatschappij. En zo zijn er nog talloze voorbeelden te noemen. Met al deze ontwikkelingen is de vraag niet langer *of* we mee moeten gaan in de landelijke en Europese ontwikkelingen op het gebied van informatisering, maar *hoe* en *wanneer?*[4]

Om deze twee strategische doelen te behalen, zijn er een vijftal uitgangspunten benoemd. Zij dragen bij aan het toekomstbeeld van de gemeenten en RSD op het gebied van informatisering.

Onze uitgangspunten

Om de doelstellingen te bereiken, zijn er vijf uitgangspunten geformuleerd. De uitgangspunten geven invulling op de vraag: Hoe willen wij er als Liemerse organisaties uitzien in 2022? De waarden zijn gedestilleerd uit zowel de collegeprogramma's van de gemeenten en de businesscase van de RSD, als uit dat wat landelijk van de (digitale) overheid wordt verwacht. Landelijke strategieën zijn terug te vinden in documenten als het adviesrapport Maak Waar! en de Agenda voor de Digitale Overheid, beter bekend als NL DIGIbeter. Om inzichtelijk te maken waar de informatie precies vandaan komt, zijn voetnoten toegevoegd aan het document. De vijf uitgangspunten zijn de volgende:

- Digitaliseren daar waar het zinvol is
- Toegankelijkheid
- Integraliteit
- Flexibiliteit
- Betrouwbaarheid & Transparantie

Tussentijdse evaluatie RID Jaarplan 2020-2021

De RID hanteert een OGSM format voor zijn jaarplan. OGSM staat voor : Objective, Goals, Strategies en Measures. Vrij vertaald : Hoe behaal je je Ambitie door Strategieën met daaraan gekoppelde Maatregelen. En : hoe maak je meetbaar in hoeverre je je Ambitie en Strategieën hebt behaald.

[3] In de I-visie van de gemeente Amsterdam wordt iets soortgelijks gezegd.
[4] Maak Waar! rapport, 10.

Het jaarplan kent een looptijd van 2 jaar en is gebaseerd op een vijftal strategieën om de overkoepelende ambitie te verwezenlijken.

Ambitie

RID is dé partner op het gebied van informatisering, automatisering en inkoop die in staat is - in samenwerking met de Liemerse gemeenten - proactief hoogwaardige en toekomst-bestendige diensten te verlenen.

Om deze ambitie te behalen, zijn een vijftal strategieën ontwikkeld, inclusief een uitgebreide set aan acties per RID onderdeel.

Strategie

1. In nauwe samenwerking met gemeenten ondersteuning verlenen op het vlak van informatisering, automatisering en inkoop door de doelen en ambities van deze gemeenten als uitgangspunt te nemen
2. De beste match tussen vraag en aanbod realiseren door als geen ander in staat te zijn proactief te adviseren, te begeleiden en te realiseren
3. Klant ervaart dat RID De Liemers dé partner is door ons prominenter te profileren
4. Versterken van de samenwerking met de gemeenten door proactief bij de inrichting van de BVO betrokken te zijn
5. RID De Liemers is in staat om zijn ambitie te realiseren door de organisatie, medewerkers, processen en waarden in lijn te brengen met bovengenoemde strategieën

Statusweergave lopende jaarplan 2020-2021

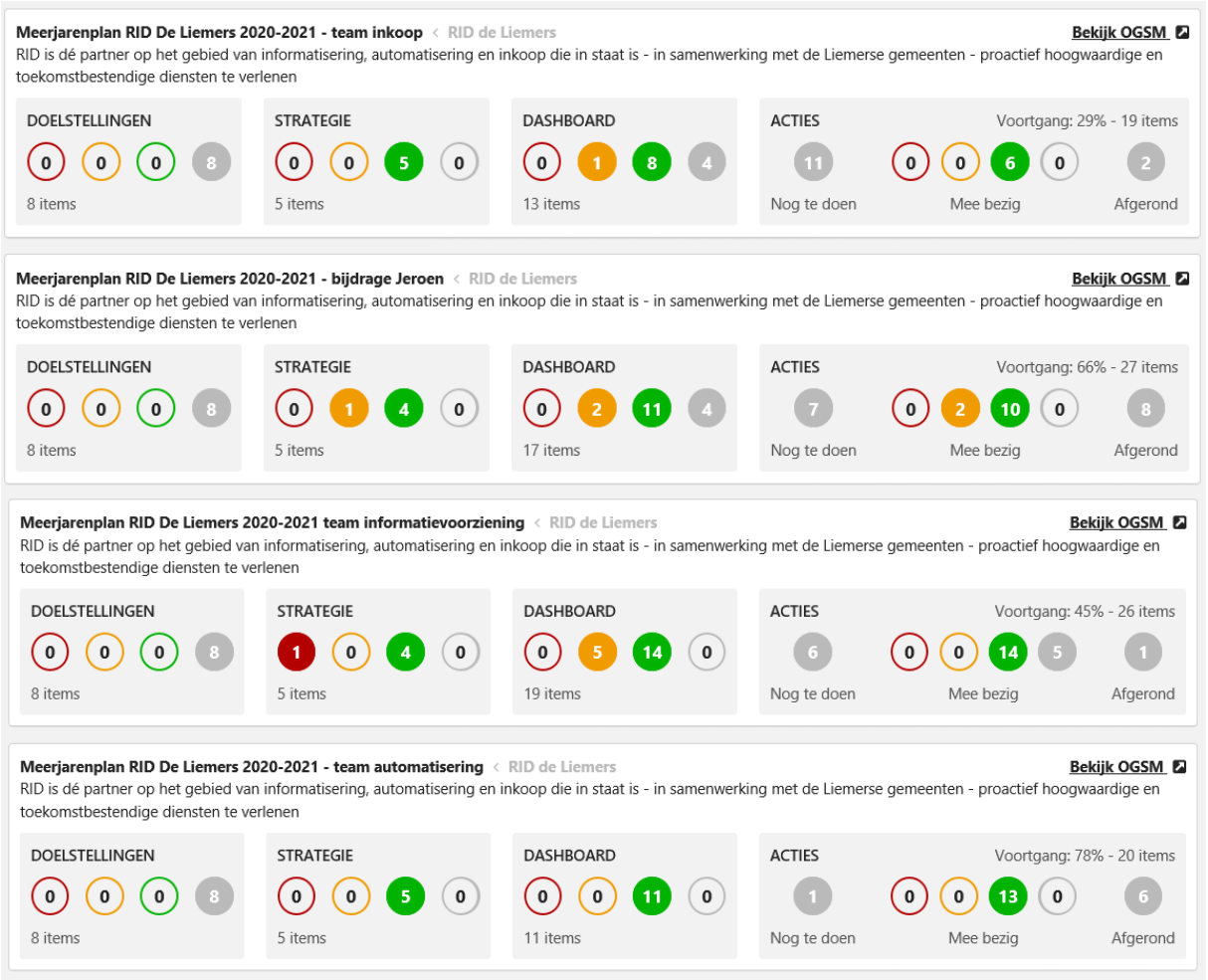

Het bovenstaande overzicht kent een op het niveau van strategie 1 oranje / rode melding. Dit heeft te maken met de veranderende koers als het gaat over het vormen van twee Bedrijfsvoeringsorganisaties (BVO). Gebleken is dat het omvormen van de huidige Gemeenschappelijke regeling naar twee BVO's veel meer inhoudt dan tevoren gedacht. Dit heeft tot de discussie geleid of de te behalen doelen (minder bestuurlijke druk en de bestuurder meer aan zet) niet ook binnen het bestaande construct van de Gemeenschappelijke regeling georganiseerd kunnen worden. Begin december 2020 heeft het Algemeen Bestuur van de SDL op dit laatste positief besloten.

Door de veranderende koers is ook onze strategie "Versterken van de samenwerking met de gemeenten door proactief bij de inrichting van de BVO betrokken te zijn" veranderd. Derhalve staat het dashboard op deze strategie op oranje / rood.

Overall is er sprake van een prima voortgang. Dit is te zien aan het % voortgang op de Acties. Ook het Dashboard (de score / gereed product van de Acties) laat voor nu een groene score zien. Oranje zijn de onderdelen die door de Corona crisis in tijd uitlopen.

2.2 Wat hebben we ervoor gedaan?

Opdrachtverstrekking en uitvoering

De gemeenten en RSD zijn opdrachtgever van alle I&A-projecten die worden uitgevoerd. Zonder goedkeuring van de gemeenten en RSD, voert de RID geen projecten uit. Wat betreft de dekking van projecten geldt; dat wat niet is opgenomen in de begroting van de RID, valt onder de verantwoordelijkheid van de opdrachtgevende organisaties zelf.
Er kunnen vier soorten projecten onderscheiden worden:

I-visie projecten

- Gezamenlijke projecten waar alle organisaties (of in ieder geval de gemeenten) in participeren;
- Projecten zijn benoemd in de I-visie of tussentijdse jaarplannen inclusief een financieel kader;
- Dekking wordt geboden vanuit vastgestelde budgetten dan wel vanuit de netto vrijval van kapitaallasten.

Tussentijdse I&A-projecten

- Tussentijdse gezamenlijke projecten waar alle organisaties (of in ieder geval de gemeenten) in participeren (zowel informatiserings- als automatiseringsprojecten);
- Deze projecten houden een verhoging in van de gemeentelijke bijdrage aan de RID begroting ter dekking van het projectbudget. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de dekking van deze verhoging. Of mogelijk kan de netto vrijval kapitaallasten voor deze projecten worden ingezet.

Maatwerk-projecten

- Projecten waar niet alle organisaties in participeren (dit kunnen zowel informatiserings- als automatiseringsprojecten zijn);
- Er is een startnotitie met bijbehorende projectbegroting opgesteld en geaccordeerd door (een van) de RID Contactpersonen;
- De financiële verdeelsleutel is op basis van een nader af te spreken verdeelsleutel per project.

Vervangings-projecten

- Vervanging van hard- en software;
- Deze projecten worden gedekt op basis van vrijval van kapitaallasten in de RID-begroting of door de reeds aanwezige structurele onderhoudslasten;
- Incidentele investeringen worden omgeslagen naar kapitaallasten.

Een mooie ontwikkeling is het uitvoeren van Liemerse pilots door één gemeente. Zo wordt er in en met Zevenaar de pilot voor datagedreven sturing uitgevoerd, en in Duiven de pilot voor eDiensten. Afgesproken is dat bij een positieve evaluatie de pilot omgezet wordt naar een implementatie voor alle Liemerse gemeenten. Op deze manier is ook een stuk versnelling mogelijk bij het beproeven van nieuwe concepten.

2.2.1 Lopende IBP & I-Visie projecten

Projectcode	Projecten Werkplan 2017	Status
IBP-project 30	Doorontwikkeling procesbeheer *) Betalen en invorderen *) Koppeling GWS – Decos Join	Gaande
IBP-project 30	Doorontwikkeling procesbeheer / Digitale Overheid *) Gebruik MijnOverheid.nl: WOZ-beschikkingen *) Brede inzet van e-formulieren *) eHerkenning, Ondernemersplein *) DigiD machtigen	Klaar : Aansluiting MijnOverheid.nl tbv WOZ beschikkingen Gaande
IBP-project 31	Convergentie/sanering datadistributiesysteem	Gaande
IBP-project 32	Plan van Aanpak convergentie 'kleinere' toepassingen	Op te starten in 2021
IBP-project 33	Vernieuwing technische infrastructuur	Klaar
IBP-project 34	Single Sign On	Klaar
IBP-project 35	Samenwerkende gemeenten (fusies)	Klaar

Projectcode	Projecten Werkplan 2018 / 2019	Status
IBP2018-1	Wet Generieke Digitale Infrastructuur	Klaar
IBP2018-2	Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer	Gaande
IBP2018-3	Bekendmakingswet	Klaar
IBP2018-4	Wetgeving eId-stelsel	Klaar
IBP2018-5	Wet Digitale Overheid	Klaar
IBP2018-6	E-factureren	Klaar
IBP2018-7	Invoering IPv6	Klaar
IBP2018-8	Algemene verordening gegevensbescherming (AVG)	Klaar
IBP2018-9	Wet Digitale Toegankelijkheid Overheid	Gaande
IBP2018-10	eIDAS	Klaar
IBP2018-11	Omgevingswet (zowel VTH als OR)	Gaande
	*) Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer *) Wet Digitale Overheid Hangt samen met: GDI en eID stelsel *) AMvB: Besluit digitale toegankelijkheid (o.b.v. Europese richtlijn uit 2016 *) E-herkenning *) eIDAS *) MijnOverheid Berichtenbox (MOBB) *) Strategische visie doorontwikkeling e-diensten *) Verbeterplan website – uitvoeren verbeteracties *) Ondernemersplein (voorheen Antwoord voor bedrijven) *) Opstellen plan Meten en Monitoren *) Betere koppeling KCS en Zaaksysteem *) DigiD machtigen *) DigiD Co-signing	Gaande

I-Visie projecten	Status
Omgevingswet (VTH en Openbare Ruimte)	Gaande
Pilot Management Informatie	Klaar
Aanvraagformulieren Key2Financien	Klaar
Pilot eDiensten Burgerzaken gemeente Duiven	Klaar
Pilot datagedreven sturing gemeente Zevenaar	Gaande

2.2.2 ICT Projecten

Tussentijdse ICT projecten	Status
Meldingen Openbare Ruimte	Klaar
Nieuwe Liemerse Werkplek	Klaar
Upgrade iWriter sjablonensysteem	Klaar
Mobile Device Management	Gaande
Password Manager	Gaande
Verhoging fouttolerantie centrale ICT omgeving	Gaande

2.2.3 Maatwerk projecten

In 2020 zijn de onderstaande maatwerk projecten opgestart en deels al klaar:

Afrekening Maatwerk RID

Omschrijving	Realisatie 2020	Duiven	Wester voort	1Stroom	Zeve-naar	WSP	MGR
CMG Duiven	66.806	66.806					
CMG Westervoort	38.821		38.821				
Onderhoud Bentley	13.399	4.931			8.468		
Postcodetabel	1.387	694			694		
BAG monitoringtool	6.000	3.000	3.000				
Software Centric	35.241				35.241		
DVO WSP-MG	5.218					5.034	
Squit2Go	203.464	61.527	36.298		105.638		
GovRoam	6.500	2.167	2.167		2.167		
Applicatie burgerzaken	96.587	27.009	17.497		52.082		
DVO MGR	184						184
POC e-Diensten	8.500	2.125	2.125		4.250		
RX-base	24.998			12.154	12.844		
Totaal	**507.104**	**168.259**	**99.907**	**12.154**	**221.384**	**5.034**	**184**

2.2.4 Vervangingsprojecten

In 2020 zijn de onderstaande vervangingsprojecten opgestart en deels al klaar:

Vervangingsprojecten	Status
Software	
Topdesk	Klaar
Vernieuwing Oracle software	Deels klaar
Vervanging CMS	Oplevering medio 2021
Hardware / werkplek omgeving	
Overgang naar Office 365	Klaar
Vernieuwing Citrix werkplek / Windows 10	Klaar
Centrale computerruimte	
Vervanging Netwerk componenten edge	Oplevering begin 2021

Citrix GPU licenties / implementatie / FSLogic	Klaar
Upgrade server OS	Gaande
Uitbreiding storage	Klaar
Upgrade Exchange	Klaar

2.3 Informatiebeveiliging

Inwoners en ondernemers moeten erop kunnen vertrouwen dat hun gegevens veilig zijn en dat de informatie die de lokale overheid uitwisselt met andere overheden betrouwbaar is. Betrouwbare informatie is de belangrijkste grondstof voor een gemeente om haar werk goed te kunnen doen. Gemeenten moeten de informatiebeveiliging dus op orde hebben. De systemen moeten voldoen aan de gestelde eisen voor informatiebeveiliging en ook de medewerkers van een gemeente dienen op de hoogte te zijn van, en te handelen naar, de gestelde richtlijnen. Informatiebeveiliging gaat dus verder dan strikt ICT alleen.

In 2013 is de Baseline Informatiebeveiliging Nederlandse Gemeenten (BIG) opgesteld, als basisnormenkader voor informatiebeveiliging binnen de lokale overheid. Met de BIG kregen gemeenten een belangrijk hulpmiddel ter verbetering van de informatiebeveiliging in handen en werd het mogelijk om gemeenten op een vergelijkbare manier efficiënt te laten werken met informatiebeveiliging.
In 2018 werd de opvolger van de BIG gepresenteerd; de Baseline Informatiebeveiliging Overheid, oftewel: BIO.

Vanaf 2016 is een nieuw opgezette verantwoordingssystematiek rond informatieveiligheid voor diverse deelgebieden in gebruik. Het betreft de Eenduidige Normatiek Single Information Audit (ENSIA). Gemeenten generen daartoe zelf een deel van de input, maar RID De Liemers ondersteunt de gemeenten bij het gebruik van de verantwoordingsmethodiek eveneens door de nodige, vooral technische input te geven. Aanvullend vinden er Suwinet- en DigiD-audits plaats. Genoemde audits worden door RID De Liemers gecoördineerd, waarbij de auditors van de nodige informatie worden voorzien. In paragraaf 2.3.1 treft u meer informatie over de BIO en de ENSIA aan.

2.3.1 BIO en ENSIA

De BIO is – zoals we hebben gezien - de vervanger van de oude sectorale baselines. De BIO is met betrekking tot beveiliging het belangrijkste normenkader. Dat komt ook tot uitdrukking in het recent opgestelde concept 'Informatiebeveiligingsplan/-beleid Samenwerking De Liemers'.[5] Meer dan voorheen is in dit concept-plan verduidelijkt dat overheden BIO- en ENSIA-plichtig zijn en Samenwerking de Liemers, en dan in het bijzonder de RID, op informatiebeveiligingsgebied 'gemeentevolgend' is in de zin van dat de SDL gemeenten in staat moet stellen aan de BIO- en ENSIA-verplichtingen te voldoen. Dat betekent dat de BIO sowieso ook leidend is voor de SDL. Daarbij dient de RID ook voor afstemming te zorgen in geval het gaat om bijvoorbeeld BIO-beveiliging rond ICT en Inkoop; het gaat immers om gezamenlijke onderdelen, waarbij de SDL voor haar maatregelen op draagvlak moet kunnen rekenen bij alle drie de gemeenten.

Het hierboven aangehaalde concept-beleidsstuk schenkt ook veel aandacht aan de samenwerking met de gemeenten, de organisatie, de rollen en de driewekelijkse overlegstructuur met de gemeentelijke beveiligingsfunctionarissen. Genoemde items zijn buitengewoon belangrijk om doublures en inconsistenties te voorkomen.

[5] Genoemde concept-notitie wordt binnen de organisatie op ambtelijk niveau nog nader besproken.

Op dit moment voldoen de RID, gemeenten en de RSD grotendeels aan de BIO. Wel zijn er vanuit 2019 wat restpunten blijven liggen; zie ook het jaarverslag over 2019.

Slot: ook in 2020 zijn er weer Suwinet- en gemeentelijke DigiD-audits geweest en hebben de Liemerse gemeenten de audits succesvol doorstaan.

2.3.2 Professionalisering en resultaten

De professionalisering van de gemeentelijke informatiebeveiliging gaat verder. Het lokaal bestuur heeft specialisten in dienst en dat geldt voor gemeenten, maar ook voor Gemeenschappelijke Regelingen van gemeenten. De lokale specialisten worden bijgestaan door de Informatiebeveiligingsdienst voor gemeenten (IBD).
De IBD is voor gemeenten het schakelpunt met het Nationaal Cyber Security Centrum (NCSC) en levert veel beveiligingsproducten, waaronder een uitgebreid ondersteuningspakket ter verhoging van de digitale beveiliging. En dat ondersteuningspakket wordt elk jaar groter.
De professionalisering – zowel bij het lokaal bestuur als bij de IBD - begint haar vruchten af werpen en dat blijkt al jaren uit de cijfers; het aantal incidentmeldingen en het aantal kwetsbaarheidsmeldingen neemt landelijk in het lokaal bestuur vanaf 2017 af.

Bij de opstelling van het voor u liggende document waren de IBD-cijfers uit 2020 nog niet bekend en daarmee was het niet mogelijk om een vergelijking met voorgaande jaren te maken. Reden waarom is gekeken naar de eerste twee kwartaalrapportages van RID De Liemers i.p.v. naar de 'landelijke' cijfers van de IBD en dan zien we met betrekking tot de e-mail de bedreigingen iets afnemen.
De volgende grafieken spreken verder voor zich.

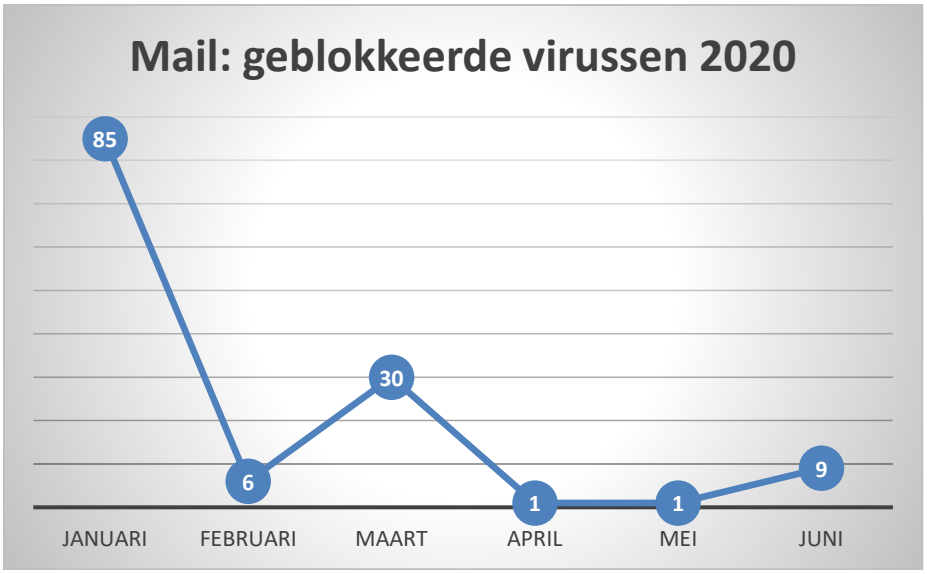

Iets vergelijkbaar treffen we bij de geblokkeerde spam en phishing mails aan.

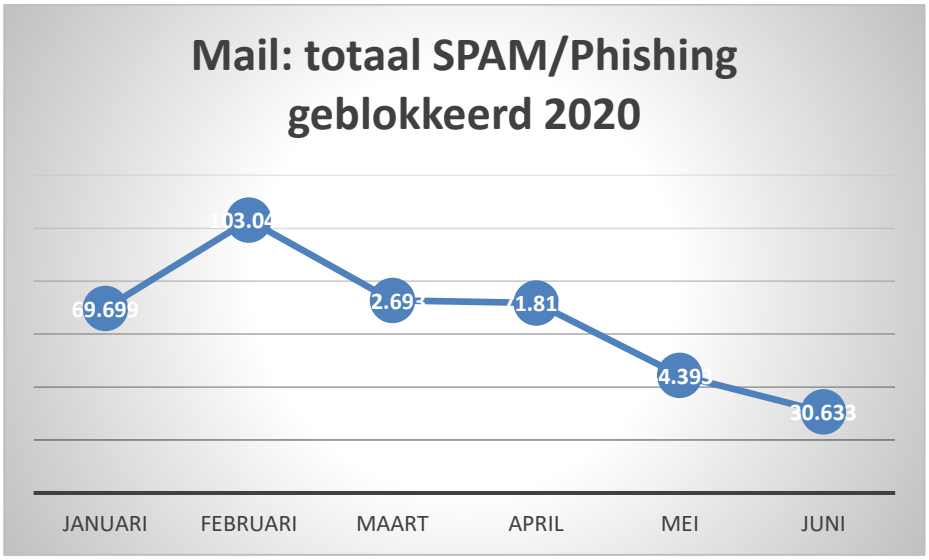

Beide grafieken geven de indruk dat de bedreigingen wellicht wat afnemen, maar er zijn wel methodologische kanttekeningen te plaatsen. Ten *eerste* gaat het om een korte periode waarin is gemeten en ten *tweede* weten we dat het aantal mails sowieso is afgenomen. Met nadruk wijzen wij er daarom op dat bovenstaande grafieken niet 'alleszeggend' zijn en dat waarschijnlijk nog te vroeg is conclusies te trekken.

2.4 Wat heeft het gekost?

RID	Rekening 2019	Begroting 2020 prim.	Begrotings wijzigingen	Begroting 2020	Realisatie 2020	Verschil 2020
Lasten	4.702.400	4.905.331	90.937	4.996.267	5.039.670	43.402
Baten	4.702.400	4.905.331	90.937	4.996.267	5.039.670	43.402
Saldo	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Specificatie van de Baten en Lasten per taakveld, zie hoofdstuk 10 op pag. 56 en 57.

3. Programma Inkoop

3.1 Wat hebben we bereikt ?

Naast reguliere taken heeft RID inkoop in 2020 samen met de gemeenten ingezet op doorontwikkeling van professioneel en slim inkopen. Leveranciers kunnen immers substantieel bijdragen aan ambities van gemeenten als kostenbesparing en leveren van maatschappelijk verantwoorde producten en diensten. Naast de cijfermatige resultaten daarom ook een korte opsomming van de initiatieven en resultaten op gebied van inkoopverbetering.

Inkoopresultaat

Aanbestedingsadvies en begeleiding

RID inkoop is in 2020 bij ongeveer 38 aanbestedingen betrokken geweest. De inkoopadviseurs hebben ofwel geadviseerd over de aanbesteding ofwel het gehele aanbestedingsproces ondersteund. Ondanks dit pittige aantal is het afgesproken serviceniveau over advies en begeleiding in vrijwel alle gevallen gehaald.
In totaal staat de teller halverwege november op 107 afgehandelde adviesverzoeken waarvan slechts 3 buiten de afgesproken tijdmarge.

Betrokken aanbestedingen 2020	
Doelgroepenvervoer regio Arnhem Nijmegen	Herinrichting kruispunt incl Busbaan Westersingel
Bermen 2020-2021	AV-middelen
Bomen	Vervanging WIM/DVG
Data distributie (Key2data)	Aanleg, reparatie en vervanging van OV
Uitbesteden gegevensbeheer BGT BAG	Minicompetitie diensten GGI veilig
Fiscale Handhaving	WMO hulpmiddelen
Meubilair	Schoonmaak
Inzameling Textiel	Minicompetitie inhuur
Herinrichting enkele straten Groessen	GT Print ism VNG
Accountantsdiensten	Afvalstroom BSA
Fietstunnel	Afvalstroom Tuinafval
Maaien bermen en kruidenstroken 2020	Afvalstroom Hout AB
Onkruidbestrijding verhardingen	Afvalstroom Hout C
Groenonderhoud Zevenaar	Afvalstroom Puin
E-Depot	Kolkenreiniging
Toekomst Afvalinzameling	Exploitatie vergunning speelautomatenhal
Deelmobiliteit Zevenaar	Afvalstroom Papier
Ondersteuningsdienst RID	Bedrijfswagens openbare werken
Tractoren openbare werken	Kolkenzuiger openbare werken

Afgeronde aanbestedingen 2020 inclusief resultaat

In onderstaand overzicht de aanbestedingen die met begeleiding van RID inkoop zijn afgerond in 2020. Er zijn weer mooie resultaten behaald!
In totaal is ten opzichte van de raming vooraf voor € 890.421 lager ingeschreven. Blijkt wel dat vooral grote projecten soms moeilijk te ramen zijn.
Het totale verschil van alle afgeronde aanbestedingen tussen de duurste inschrijver en de uiteindelijke winnaar is in totaal maar liefst € 4.572.314!
Zeker zo mooi is dat tegelijkertijd is voldaan aan het streven van de gemeenten om maatschappelijk verantwoord in te kopen. Een prima financieel resultaat kan dus hand in hand gaan met inzet van

social return en inkoop van duurzame producten en diensten. Social return heeft in elk geval een bedrag van ruim € 2 miljoen opgeleverd, met name te danken aan de aanbesteding voor groenonderhoud in Duiven en Westervoort.
Waar mogelijk zijn regionale ondernemers uitgenodigd om in te schrijven.
Administratieve lasten voor zowel gemeenten als inschrijvers zijn beperkt door in bijna alle gevallen het aanbestedingsproces helemaal digitaal te laten verlopen.

38	aanbestedingen waarbij RID heeft geadviseerd of begeleid.
€ -890.421,-	totaal lager ingeschreven ten opzichte van raming.
€ 4.572.314,-	totale verschil tussen hoogste en winnende inschrijving. In theorie kan niet aanbesteden leiden tot deze hogere uitgaven.
€ 2.190.000,-.	bijdrage Social Return On Investment uit aanbestedingen uitgedrukt in €.
107	aantal adviesaanvragen waarvan er slechts 3 buiten tijdmarge.

3.2 Wat hebben we ervoor gedaan

Inkoopontwikkeling en successen
Door een slimme inrichting in het nieuwe financiële systeem en het inrichten van een contractbeheersysteem beschikken we inmiddels over betere informatie over inkoopstromen en kunnen we in beeld brengen waar de grootste kansen liggen op besparingen door bundeling en terugbrengen van het aantal leveranciers en facturen. Naast besparingen leveren leveranciers ook een belangrijke bijdrage aan maatschappelijk ambities van de gemeente. Dat is goed te zien in het aandeel social return in de aanbestedingsresultaten.

Een ander mooi voorbeeld van het kijken naar kansen is de samenwerking van maar liefst 30 gemeenten die het onderliggende platform voor hun websites, zoals bijvoorbeeld www.zevenaar.nl, en hun e-dienstverlening, samen wilden aanbesteden.
RID inkoop heeft deze aanbesteding namens de deelnemers begeleid en die samenwerking en aanbesteding heeft een mooi resultaat opgeleverd:

- een forse besparing voor alle gemeenten;
- een efficiënte blijvende samenwerking tussen gemeenten.

Pilot 'Inhuur tijdelijk personeel'
In 2018 zijn Zevenaar en RID inkoop gestart met een pilot waarbij voor het werven van tijdelijk personeel gebruik wordt gemaakt van het digitale platform www.werkeningelderland.nl (WIG)
Tot 1-11-2020 zijn 27 opdrachten geplaatst en ook met goed resultaat: 27 kandidaten geselecteerd. RID heeft 3 opdrachten geplaatst, 1Stroom 1 opdracht en alle overige 24 opdrachten door Zevenaar. Binnen RSD is ook interesse om aan te haken.

In 2019 heeft RID inkoop op verschillende onderdelen het proces verder geprofessionaliseerd. Zo is de doorlooptijd van teruggebracht van 5 weken naar 3 weken en de investeringtijd van RID inkoop per inhuuropdracht van 12 naar 8 uur. Gemiddeld leverde een uitvraag 13 inschrijvingen per inhuuropdracht op.

Inmiddels heeft Zevenaar het proces rondom inhuur geëvalueerd. De rechtmatigheid van inhuur is verbeterd door het gebruik van de inhuurmodule en de procesondersteuning van RID inkoop. In 2020

wordt het proces nog verder doorontwikkeld om het duidelijker (rolverdeling) en efficiënter te maken. Zo laten we een nieuwe inhuurovereenkomst opstellen (gemeente/RID breed) en wordt gewerkt aan een aanbesteding om alle inhuur te structureren. De managers willen ontzorgd worden en het platform WIG kost op dit moment teveel tijd. De wereld van inhuur gaat snel. Door te werken met een raamovereenkomst wil Zevenaar proberen om alle inhuur te stroomlijnen via 1 of meerdere partijen. November 2020 zijn de marktconsultaties voor deze aanbesteding afgerond.
De aanbesteding wordt begin 2021 gepubliceerd.

Maatschappelijk verantwoord inkopen
RID inkoop heeft het initiatief genomen om samen met beleidsadviseurs van 1Stroom en Zevenaar de behoefte te inventariseren om maatschappelijk verantwoord inkopen te verankeren in het Liemerse inkoopbeleid. Leveranciers, en de wijze waarop gemeenten en SDL opdracht geven of een aanbesteding in de markt zetten, kunnen een belangrijke bijdrage leveren aan de gemeentelijke ambities rondom energietransitie, CO2 reductie en circulaire economie. We hebben vastgesteld dat de route van 1Stroom, Zevenaar en SDL naar een duurzaam inkoopbeleid niet helemaal synchroon loopt. In 2020 zijn de contouren duidelijker geworden maar zijn nog weinig stappen gezet om (al dan niet gezamenlijk) beleid ten aanzien van maatschappelijk verantwoord inkopen op te nemen in het Liemerse inkoopbeleid en te borgen dat medewerkers dit beleid kennen en gaan toepassen. Eind 2020 wordt de routemap van 1Stroom gepresenteerd.
1Stroom heeft een aantal pilotprojecten benoemd om circulair aan te besteden. Bij een aantal projecten is RID inkoop betrokken zoals alle groen gerelateerde aanbestedingen en de aanbesteding Rijksweg Duiven. In 2020 en 2021 wil inkoop zich hier samen met 1Stroom en Zevenaar verder in ontwikkelen. Voor de aanbesteding meubilair zal de RCC (Rapid Circular Contracting) methode toegepast worden. Deze methodiek helpt om zoveel mogelijk circulariteit toe te passen binnen beschikbaar budget.

Social Return
In 2020 is bij bijna alle Europese aanbestedingen die in dit jaar zijn afgerond een vorm van Social Return toegepast. Daarnaast is ook bij onderhandse aanbestedingen een aantal maal Social Return als contracteis opgenomen. Maatwerk per aanbesteding is hierin van belang maar de mogelijkheid om Social Return (en duurzaamheid) mee te nemen wordt door RID inkoop bij elke aanbesteding aan de orde gesteld. Door de samenwerking tussen RID inkoop en de medewerkers van RSD de Liemers (projectgroep Social Return) is per aanbesteding bekeken wat de beste toepassing is voor de betreffende aanbesteding. Vanuit deze aanbestedingen zijn concrete banen, trainingen en werkervaringsplekken gecreëerd. Door ruimte te bieden voor een meer creatieve invulling is Social Return ook mogelijk gebleken bij inkooptrajecten met een lagere opdrachtwaarde en stelt dit MKB bedrijven in staat om maatschappelijk verantwoord te ondernemen en opdrachten bij de lokale overheid te verkrijgen. Verder heeft de projectgroep een actieve rol gespeeld bij de samenwerking met regiogemeenten om gezamenlijk nog meer resultaten te realiseren de komende jaren. In 2020 heeft de Arbeidsmarktregio Midden Gelderland een regionaal Social Return beleid vastgesteld. Dit zal in 2021 opgenomen worden in het Liemerse inkoopbeleid. Hiermee wordt bewerkstelligd dat binnen de hele regio eenzelfde werkwijze wordt gehanteerd, zodat ondernemers meer duidelijkheid krijgen. Zo wordt de bouwblokkenmethode gelijk getrokken.

3.3 Wat heeft het gekost?

Inkoop	Rekening 2019	Begroting 2020 prim.	Begrotings wijzigingen	Begroting 2020	Realisatie 2020	Verschil 2020
Lasten	294.005	255.702	-3.927	251.775	251.196	-579
Baten	294.005	255.702	-3.927	251.775	251.196	-579
Saldo	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Inkoop valt volledig onder taakveld 0.4 Overhead, zie voor andere taakvelden Hfd.10, pag. 56 en 57.

4. Programma RSD

4.1 Wat hebben we bereikt?

4.1.1 Missie RSD

Vanuit onze verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de Participatiewet, werken wij integraal met partners in het sociaal domein en zijn wij de verbindende factor.
Als netwerkorganisatie zijn wij de regisseur van de (door)ontwikkeling van de inclusieve Liemerse arbeidsmarkt.
Ondanks de lockdown hebben wij onze functie als netwerkorganisatie in 2020 verder vorm gegeven d.m.v. digitale kennismakingssessies en evaluatiegesprekken. Het instrumentarium EVA is, in co-productie ontwikkeld door VNG en RSD, in februari 2020 gelanceerd.

4.1.2 DNA

Ons DNA heeft 3 kernwaarden:

Perspectief: We zoeken samen met de inwoners naar een aantrekkelijk perspectief en doen een beroep op zelfstandigheid en eigen kracht.

Maatwerk*:* We onderzoeken gezamenlijk met de individuele inwoner en onze netwerkpartners de behoeften en de mogelijkheden van individuele inwoners en doen wat nodig is.

Vakmanschap*:* Wij zijn professionals. We werken methodisch en bieden continuïteit. Onze medewerkers zijn (zelf)kritisch, hebben een lerende houding en zoeken actief de samenwerking met de netwerkpartners.

4.2 Wat hebben we ervoor gedaan?

Na een goede start in 2019, liep het begin 2020 heel goed en LEON (Leer en Ontwikkel Netwerk) kreeg voor de klantmanagers een gezicht door de presentatie van EVA, het instrumentarium waar alle partners (aanbieders) digitaal te vinden zijn.
Half maart kwam de lockdown, in verband met het Coronavirus, thuiswerken, geen trainingen voor klanten en de invoering van de Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo). Nog voor de beleidsregels landelijk waren vastgesteld, had de RSD de aanvraag al op de website staan. De eerste uitbetalingen hebben al eind maart plaatsgevonden. Hiermee was de RSD koploper in Nederland. Vanuit huis werden de aanvragen door onze medewerkers opgepakt, beoordeeld, verwerkt en beschikkingen opgemaakt. Alleen de ondersteuning was nog op kantoor voor de telefoon, post, balie e.d.

In deze periode zijn de klantactiviteiten op een lager pitje gezet, omdat activiteiten omgevormd moesten worden. Wel is het klantcontact onderhouden d.m.v. een belletje en/of een mailtje. Vanaf juni was het weer mogelijk om steeds meer terug te keren naar een intensiever klantcontact. Trainingen en activiteiten zijn door de leveranciers ook aangepast aan de richtlijnen van het RIVM. In 2020 heeft er nog regelmatiger overleg met de accountmanagers en portefeuillehouders plaatsgevonden, is het Liemers ondernemersportaal opgezet en de regionale samenwerking verstevigd. In september heeft er een tussenevaluatie plaatsgevonden d.m.v. ‘Omdenken’ een mooi compact boekje met alle informatie over de prestaties van de RSD.

Gelijk met het opmaken van deze jaarstukken wordt de evaluatie van de Business Case opgemaakt, maar ook het voorstel als vervolg op de Business Case. Al deze stukken worden in maart 2021 gepresenteerd aan de bestuurders.

In de tussenevaluatie hebben wij aangegeven de vastgestelde KPI's ondanks de Coronacrisis vast te houden. Wij kunnen nu ook zeggen dat wij deze ook allemaal nagenoeg hebben gerealiseerd.
De verwachte groei naar aanleiding van de lockdown heeft, met uitzondering van een piek in maart, voor 2020 niet plaatsgevonden. Uiteindelijk is er zelfs een lichte bestandsdaling van het aantal uitkeringsdossiers Participatiewet gerealiseerd in 2020.

4.3 Wat heeft het gekost?

RSD	Rekening 2019	Begroting 2020 prim.	Begrotings wijzigingen	Begroting 2020	Realisatie 2020	Verschil 2020
Lasten	5.652.737	5.609.577	489.197	6.111.962	6.008.157	-103.805
Baten	5.652.737	5.609.577	489.197	6.111.962	6.008.157	-103.805
Saldo	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Specificatie van de Baten en Lasten per taakveld, zie hoofdstuk 10 op pag. 56 en 57.

Beleidsindicatoren

GR SDL					INDICATOREN Jaarstukken 2020		
nr	**taakveld**	**naam indicator**	**eenheid**	**bron**	**Indicator 2019**	**Begroting 2020**	**Verslag 2020**
1	0. bestuur en ondersteuning	Formatie	FTE per 1.000 inwoners	eigen gegevens	90%	88%	106%
2	0. bestuur en ondersteuning	Bezetting	FTE per 1.000 inwoners	eigen gegevens	110%	90%	114%
3	0. bestuur en ondersteuning	Apparaatskosten	Kosten per inwoner	eigen jaarstukken	123,10	111,52	130,94
4	0. bestuur en ondersteuning	Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	eigen jaarstukken	27%	21%	16%
5	0. bestuur en ondersteuning	Overhead	% van totale lasten (SDL)	eigen jaarstukken	39%	63%	39%
19	4. Onderwijs	Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (VSV-ers)	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	Waar staat je gemeente.nl (2019)	Duiven 1,7% Westervoort 2,2% Zevenaar 1,5%	niet opgenomen	Duiven 1,6% Westervoort 1,9% Zevenaar 1,9%
21	6. Sociaal domein	Banen	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15-64 jaar	Waar staat je gemeente.nl (2019)	Duiven 1000,9 Westervoort 303 Zevenaar 651	Duiven 852,5 Westervoort 249 Zevenaar 505,9	Duiven 1034,5 Westervoort 310,4 Zevenaar 671,4
23	6. Sociaal domein	Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	Waar staat je gemeente.nl (2019)	Duiven 5% Westervoort 8% Zevenaar 5%	Duiven 4,26% Westervoort 10,07% Zevenaar 5,31%	Duiven 5% Westervoort 8% Zevenaar 5%
24	6. Sociaal domein	Netto arbeids participatie	% werkzame beroepsbevolking tov de beroepsbevolking	Waar staat je gemeente.nl (2019)	Duiven 70,4% Westervoort 67,5% Zevenaar 65,3%	niet opgenomen	Duiven 71,3% Westervoort 68,8% Zevenaar 65,5%
26	6. Sociaal domein	werkloze jongeren	% 16 t/m 22 jarigen	Waar staat je gemeente.nl (2019)	Duiven 3,8% Westervoort 2,0% Zevenaar 3,5%	Duiven 0,83% Westervoort 0,7% Zevenaar 0,64%	Duiven 1% Westervoort 2% Zevenaar 2%
27	6. Sociaal domein	Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners	Waar staat je gemeente.nl (2019)	Duiven 279 Westervoort 38,5 Zevenaar 29,8	Duiven 285 Westervoort 385,3 Zevenaar 305,4	Duiven 352,4 Westervoort 448,8 Zevenaar 361,1
28	6. Sociaal domein	Lopende re-intgratievoor-zieningen	Aantal per 10.000 inwoners 15-64 jr	Waar staat je gemeente.nl (2020)	Duiven 176,2 Westervoort 260 Zevenaar 176,2	Duiven 219,1 Westervoort 285,0 Zevenaar 243,0	Duiven 246,6 Westervoort 308,4 Zevenaar 261,0

In de begroting 2020 waren nog niet alle beleidsindicatoren opgenomen. Dit is vermeld als ‘Niet opgenomen’.

PARAGRAFEN

5.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

De GR heeft tot 2020 geen eigen vermogen, voorzieningen of reserves gehad. Maar omdat de uitvoeringskosten van de Tozo-regelingen betrekking heeft op meerdere jaren moet het niet bestede deel als een bestemmingsreserve worden opgenomen. Dus alleen gedurende de afwikkeling van de Tozo-regelingen zal er een bestemmingsreserve Tozo zijn.

De exploitatielasten inclusief eventueel niet begrote kosten worden volledig door de 3 deelnemende gemeenten gedragen.

Er wordt jaarlijks een begroting opgesteld die via twee tussenrapportages wordt gemonitord. Afwijkingen ten opzichte van de begroting worden dan voorgelegd aan het bestuur en ter kennisneming naar het bestuur van de deelnemende gemeenten.

5.1.1 Kengetallen

Jaarverslag 2020

Kengetallen		Verslag 2019	Begroting 2020	Verslag 2020
Netto Schuldquote		37,6%	niet vermeld	33,3%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen		37,6%	niet vermeld	33,3%
Solvabiliteitsratio		-	niet vermeld	3%
Structurele exploitatieruimte		0,0%	niet vermeld	0,0%
Grondexploitatie		nvt	mvt	nvt
Belastingcapaciteit		nvt	nvt	nvt

5.1.2 Coronavirus

Het Coronavirus brengt veel onzekerheden en risico's met zich mee die SDL op het moment van het samenstellen van de jaarstukken nog niet kan overzien. De kosten voor de uitkeringen en beoordelen en afhandelen van de Tozo-aanvragen worden volledig gedekt door de beschikkingen van Min. SWZ. Maar de gevolgen door eventuele faillissementen en oplopen van het bestand van uitkeringsgerechtigden zijn niet in te schatten. Het klantenbestand is in 2020 tegen de verwachting in gestabiliseerd. Aangezien wij een Gemeenschappelijke regeling zijn waarvan het financieel risico volledig wordt afgedekt door de deelnemende gemeenten is er geen echt risico voor de GR Samenwerking de Liemers. De financiële impact is momenteel niet goed in te schatten.
De gevolgen van het Coronavirus zullen onder meer onzekerheden en potentiele risico's hebben op de volgende gebieden:

- de bedrijfsvoering en bestaande en nieuwe projecten;
- de maatregelen in het kader van gezondheid;
- de dienstverlening aan inwoners;
- de uitkeringen aan inwoners;
- het beroep op de BBZ regeling.

SDL monitort continue de ontwikkelingen, in het begin via een wekelijkse Liemers brede nieuwsbrief , die nu om de 2 weken wordt verspreid. Hierin wordt naast de ontwikkelingen in de aanvragen ook nieuwe beleid, ontwikkelingen op de werkvloer en aanverwante zaken vermeld.

5.2 Onderhoud Kapitaalgoederen

Onder onderhoud kapitaalgoederen wordt in de GR Samenwerking de Liemers het Informatie Beleidsplan (tot 2018) opgenomen. In 2019/2020 is de I-visie en I-strategie opgesteld en vastgesteld door de deelnemende gemeenten.

Via het RID-contactpersonenoverleg (waarin alle deelnemende gemeenten en RSD zijn vertegenwoordigd) wordt verder samen met de RID invulling gegeven aan de I-visie en I-strategie. Naast het RID-contactpersonenoverleg is er ook portfolio-overleg waarin de projecten en de prioritering in gezamenlijk overleg worden besproken.

De kosten van de al lopende projecten worden aan het eind van het jaar geactiveerd. Het eerste jaar worden er alleen rentelasten berekend. Vanaf T+1 wordt er op afgeschreven.
Een deel van een jaar wordt hier gelijkgesteld met een half kalenderjaar, rente wordt het eerste jaar toegerekend met een marktconform rentepercentage voor een half jaar.

Structurele onderhoudslasten voor deze kapitaalgoederen worden jaarlijks in de exploitatie opgenomen.

5.3 Financiering

5.3.1 Leningen/Krediet/Schatkistbankieren

Lening

Er is een langlopende lening afgesloten in 2012 groot € 700.000,=. De lening heeft een looptijd van 15 jaar tegen een rentepercentage van 3,15%. Het saldo van de lening bedraagt ultimo 2020 € 367.219,=
Eind oktober 2019 is een tweede lening afgesloten groot € 3.500.000,= met een looptijd van 10 jaar en een rentepercentage van 0,07%. Het saldo van deze lening ultimo 2020 is € 3.150.000,=.
De verwachting is dat dit toereikend is voor de komende jaren. Er zijn geen voornemens om nieuwe leningen aan te trekken.
De rentelast voor 2020 bedraagt € 14.422,=.

Kredietlimiet

Met ingang van 1 januari 2011 is met de BNG bank is een financieringsovereenkomst aangegaan voor een bepaalde tijd tot 01-01-2012, waarna deze overeenkomst stilzwijgend wordt verlengd met telkens een jaar. De kredietlimiet is per 01-01-2019 gewijzigd van € 2.500.000,= naar € 3.000.000,=. Tot aan de limiet werd 1 maand-Euribor plus 30 basispunten in rekening gebracht door de BNG bank, dit is gewijzigd per 01-01-2019 naar 1 maand-Euribor plus 15 basispunten.

Schatkistbankieren

Het saldo van de BNG rekening wordt door de BNG ’s middags rond 15.00 uur afgeroomd.
De volgende ochtend wordt het saldo dan door ons weer handmatig teruggeboekt.
Het drempelbedrag is 0,75% van begrotingssaldo en is vastgesteld op € 250.000,=.

Bankgarantie

Er zijn geen bankgaranties meer uitgegeven.

5.3.2 Emu-saldo

Voor 2020 is het Emu-saldo € 444.790,=.

5.3.3 Renterisicobeheer

Het belangrijkste uitgangspunt van de Wet Fido is het beheersen van de financiële risico's bij de decentrale overheden. Daartoe zijn in die wet o.a. twee criteria benoemd die als graadmeter dienen voor het financiële risico dat een organisatie loopt. Dit is de kasgeldlimiet voor de korte termijn financiering (< 1 jaar) en de renterisiconorm voor de lange termijn financiering (> 1 jaar).

Kasgeldlimiet

De wettelijke kasgeldlimiet voor GR Samenwerking de Liemers is 8,2% van de begroting. De jaarlijks wisselende begrotingen en financieringsbehoeften passen niet binnen de kaders van de wet Fido.
In onderstaande tabel zijn de kasgeldlimietrapportages voor het jaar 2020 weergegeven. Deze rapportages worden conform de wet Fido opgenomen in deze paragraaf.
GR Samenwerking de Liemers voldoet voor de laatste 3 kwartalen aan de kasgeldlimiet.

Realisatie	Kwartaal				Gemiddeld
	Bedragen * € 1.000				
	jan-mrt	apr-jun	jul-sep	okt-dec	Jaar
Vlottende schuld	29.867	13.581	8.032	4.798	14.070
Vlottende middelen	30.091	10.099	14.432	2.664	14.322
Netto vlottende schuld	-224	3.482	-6.400	2.134	-252
Wettelijke norm KGL	-855	-855	-855	-855	-855
Afwijking wettelijke norm*	-1.079	2.627	-7.255	1.279	-1.107

* Een positieve afwijking geeft aan dat de wettelijke norm is overschreden, een negatief bedrag geeft de ruimte onder de wettelijke norm weer.

Renterisiconorm

De renterisiconorm geeft de norm aan met betrekking tot de renterisico's over de vaste schulden. Deze norm bepaalt het maximale deel van de vaste schuld dat in aanmerking mag komen voor aflossing (*al dan niet met herfinanciering*) en/of renteherziening. Als gevolg van deze norm kan een rentestijging op de kapitaalmarkt slechts gedeeltelijk doorwerken in de te betalen rentelasten over de vaste schuld.

Voor gemeenschappelijke regelingen, zoals GR Samenwerking de Liemers, is deze norm vastgesteld op 20% van het begrotingstotaal van het betreffende jaar (met een minimum van € 2,5 miljoen). Gelet op de omvang van het begrotingstotaal 2020 van GR Samenwerking de Liemers (€ 11 miljoen) bedraagt de renterisiconorm in 2020 € 2,5 miljoen (minimum). Dat betekent dat in 2020 maximaal € 2,5 miljoen in aanmerking zou mogen komen voor herfinanciering en/of renteherziening. Er zijn in 2020 geen nieuwe langlopende leningen afgesloten of er heeft geen renteherziening plaatsgevonden.

Renteschema:		
a.	De externe rentelasten over de korte en lange financiering	54.208
b.	De externe rentebaten (idem)	-
	Saldo rentelasten en rentebaten	54.208
c1.	De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	-
c2.	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-
c3.	De rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is	-
	Aan taakvelden toe te rekenen externe rente	-
d1.	Rente over eigen vermogen	-
d2.	Rente over voorzieningen	-
	Totaal aan taakvelden toegerekende rente	-
e.	De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	54.208
f.	Renteresultaat op het taakveld Treasury	-

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1.000)					
		verslagjaar			
(1)	Drempelbedrag	250			
		kwartaal 1	kwartaal 2	kwartaal 3	kwartaal 4
(2)	Kartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijksschatkist aangehouden middelen	165	145	175	176
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	85	105	75	74
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag				
(1) Berekening drempelbedrag		verslagjaar			
(4a)	Begroting verslagjaar	10.421			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 mln	10.421			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat € 500 mln te boven gaat	-			
(1) = (4b)*0,0075 + (4c)*0,002 met een minimum van € 250.000	Drempelbedrag	250			
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		kwartaal 1	kwartaal 2	kwartaal 3	kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	15.051	13.177	16.135	16.216
(5b)	Dagen in het kwartaal	91	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	165	145	175	176

5.4 Bedrijfsvoering

5.4.1 Personeelsbeleid

GR Samenwerking de Liemers heeft behoefte aan eigentijdse, moderne arbeidsvoorwaarden en personeelsbeleid die passen bij een veranderende omgeving. Samenwerking de Liemers heeft immers te maken met een veranderende vraag van burgers, veranderende taken en een veranderende arbeidsmarkt.
Als uitgangspunten voor het personeelsbeleid zijn geformuleerd:

- SDL werkt nadrukkelijk aan de dienstverlening, de klant- en servicegerichtheid staat centraal;
- SDL gaat uit van een grote mate van flexibiliteit, wat betekent maatwerk;
- SDL wil een competentiegericht gestuurde organisatie zijn;
- SDL wil een organisatie zijn met medewerkers die bij voorkeur flexibel en breed inzetbaar zijn;
- SDL gaat uit van vakmanschap en ondernemerschap gericht op actie;
- SDL is resultaatgericht;
- SDL geeft het personeel de mogelijkheid zich te ontwikkelen (RSD leernetwerk, RID academie).

Er is in overleg met de Ondernemingsraad een nieuw modern personeelsbeleid ontwikkeld.
In 2020 heeft een PSA onderzoek plaatsgevonden.

5.4.2 Integriteit

Binnen de SDL is in 2020 een nieuwe integriteits- en geheimhoudingsverklaring ingevoerd, die voldoet aan de BIO. Hierin wordt aan alle nieuwe medewerkers (via aanstelling, payroll of inhuur) uitgebreid gevraagd te verklaren vertrouwd, conform de normen en waarden van de SDL te gedragen en alles te doen of na te laten dat de SDL of haar partners schade kan berokkenen of het aanzien kan schaden. De verklaring moet bewust op elke pagina door de medewerker geparafeerd en daarna gedateerd ondertekend worden. Met ingang van 2021 wordt aan alle nieuwe medewerkers via aanstelling en payroll ook vereist dat zij binnen 3 maanden de iBewustzijn Overheid Bewust en veilig omgaan met (digitale)informatie een e-learning van de VNG met goed gevolg doorlopen. Certificaten moeten aangeleverd worden.
Met ingang van 2021 is het ook de bedoeling om de bestaande medewerkers deze cursus te laten volgen en dit minimaal 1 keer per 2 jaar te herhalen.

5.4.3 Ziekte verzuim

Binnen de SDL word het ziekteverzuim per kwartaal gemonitord. Het thuiswerken heeft een gunstige uitwerking op de verzuimpercentages.

Organisatorische eenheid	Verzuimpercentages							FTE	WN
	Kort	Middellang	Lang				Totaal		
	< 8 dg	8 - 42 dg	43 - 91 dg	92-182 dg	183-365 dg	> 365 dg			
Totaal 'RID'	0,48 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,03 %	0,00 %	0,51 %	25,33	27,0
Totaal 'RSD'	0,87 %	0,90 %	0,80 %	0,99 %	0,01 %	3,00 %	6,56 %	59,14	69,0

Het percentage bij de RSD geeft een vertekend beeld doordat het 3 medewerkers betreft die langer dan een jaar ziek zijn c.q. zijn geweest. Op dit moment is nog 1 medewerker langdurig ziek.
Het jaarverslag van de vertrouwenspersoon geeft geen aanleiding voor een andere analyse.
Er zijn 2 meldingen geweest, waarvan de directie op de hoogte is.

5.4.4 Planning – en controlcyclus

Voor de gemeenschappelijke regeling is een Financiële verordening op grond van artikel 212 van de Gemeentewet opgesteld.
Naast de begroting worden er 2 tussenrapportages opgesteld en het jaarverslag inclusief jaarrekening. De begroting voor jaar T+1 wordt in maart aan de Netwerkdirectie voorgelegd.
De 1e tussenrapportage wordt in mei aan de Netwerkdirectie voorgelegd, de 2e in september.
Het jaarverslag en de jaarrekening worden in maart na afloop van het boekjaar voorgelegd aan de Netwerkdirectie. Alle stukken worden na de Netwerkdirectie voorgelegd aan het Dagelijks Bestuur en Algemeen Bestuur. Voordat de stukken in het Algemeen Bestuur komen zijn ze voorgelegd aan de deelnemende gemeente met verzoek om een zienswijze.

5.4.5 Rechtmatigheid

In 2020 is het controleprotocol en het normenkader geactualiseerd en vastgesteld.
Bij de uitvoering van de Interne controle wordt gewerkt met steekproeven die door de accountant worden bepaald. Hierdoor is de onpartijdigheid gewaarborgd.
Het Interne Controleplan van de RSD is uitgevoerd en er wordt een verslag opgemaakt.
Er heeft ook een controle op het inkoop- en aanbestedingsbeleid plaatsgevonden.
De werkprocessen bij Debiteuren en Crediteurenadministratie zijn veelal via het systeem afgedwongen. Daar waar dat niet het geval is, wordt dit via de werkprocessen geregeld.

5.4.5.1 Begrotingscriterium

Bij de rechtmatigheidscontrole vormt het begrotingscriterium een belangrijk toetscriterium. Begrotingsoverschrijdingen zijn in principe onrechtmatig. Er zijn echter situaties denkbaar waarbij de overschrijdingen binnen de door het AB uiteengezette beleid zijn gebleven, zoals compensatie van hogere kosten door direct gerelateerde hogere opbrengsten en kostenoverschrijdingen met openeinde regelingen.
In onderstaand overzicht zijn de afwijkingen van de programma's opgenomen (overschrijding van de lasten) met daarbij de verklaring in hoeverre de afwijking past binnen het door het AB geformuleerde beleid. Voor een nadere uiteenzetting van de verschillen verwijzen we naar de toelichting op de baten en lasten zoals vermeld in hoofdstuk 9, vanaf pag.49.

Programma	**Begrotingsafwijking lasten**			**Verklaring**	**Conclusie**
	Begroot	**Realisatie**	**Verschil**		
Programma 1: Bestuur	71.393	40.640	-30.753	Geen overschrijding	Akkoord
Programma 2: RID	4.996.267	5.039.670	43.402	Gevolg van corona, al aangegeven via tussenrapportage	Past binnen beleid
Programma 3: Inkoop	251.775	251.196	-579	Geen overschrijding	Akkoord
Programma 4: RSD	6.111.962	6.008.157	-103.805	Geen overschrijding	Akkoord
Eliminatie doorbelasting intern	-386.765	-360.599	26.166	Geen overschrijding	Akkoord
	11.044.632	**10.979.064**	**-65.569**		

5.4.5.2 Kredietoverschrijdingen

Kredietoverschrijdingen zijn in principe onrechtmatig. Volgens de notitie materiële vaste activa zijn er echter redenen denkbaar waarbij de overschrijdingen binnen het door het AB uiteengezette beleid en binnen het doel blijven waarvoor het krediet beschikbaar is gesteld.
Onderstaand betreffen de kredieten een overschrijving hebben:

Project	Begroot	Realisatie	Verschil	Toelichting
POC Datagedreven sturing	15.000	24.890	9.890	Proef van 3 mnd met 3 mnd verlengd. Besluit na 2e turap 2020. In 1e turap 2021 wordt definitieve investering aangevraagd
Mobile Devices RSD	130.000	135.548	5.548	Ivm Thuiswerken aanvullend dockingstations ter beschikking gesteld
Overschrijding			**15.438**	
Financieel gevolg			**3.260**	**Hogere kapitaallasten per jaar**

De overschrijdingen waren ten tijde van de 2e tussenrapportage nog niet in beeld. Het betreft beperkte overschrijdingen die het gevolg zijn van de ontwikkelingen van Corona en het succes van de POC.
Het AB autoriseert deze kosten- en kredietoverschrijdingen met het vaststellen van de jaarrekening.

5.4.5.3 Rechtmatigheid Europese aanbestedingen

Voor de Jaarstukken 2019 is geen Rechtmatigheidsverklaring ontvangen omdat de Europese aanbestedingsgrens bij enkele detacheringbureaus al sinds 2018 was overschreden. Toen was ook al bekend dat gezien de looptijd van één contract er in 2020 een beperkte nieuwe overschrijding zou plaatsvinden. Het gaat hier om een overschrijding van € 45.000,=. Het beleid, het commitment en het bewustzijn op de handhaving van deze regels is intern aangescherpt en heeft in 2020 bij nieuwe contracten niet meer geleid tot een overtreding van deze regels.
De overschrijding van € 45.000,= blijft onder de controlegrens, waardoor de rechtmatigheidsverklaring niet in het geding is.

5.5 Verbonden partijen

Met ´verbonden partijen´ worden gemeenschappelijke regelingen, stichtingen, verenigingen en vennootschappen bedoeld waarin de Gemeenschappelijke regeling Samenwerking de Liemers een bestuurlijk én financieel belang heeft. Onder bestuurlijk belang wordt verstaan: Een zetel in het bestuur en/of het hebben van een stemrecht.
Met financieel belang wordt bedoeld: Een gemeentelijke bijdrage in de netto exploitatielasten van het samenwerkingsverband. Het risico bestaat dat de gemeente de betaalde bijdragen kwijt is bij een faillissement en/of dat de verbonden partij financiële problemen op de gemeente kan verhalen.
Bij deelname in een vennootschap is het financiële belang het in bezit hebben van aandelen en het ontvangen van dividend.

De RID heeft een deelneming in Stichting Samenwerkingsverband Glasvezelnetwerk Arnhem (SSGA).
Sinds 2002 is SSGA hét glasvezelnetwerk voor non-profit instellingen in Arnhem en de directe omgeving, zoals gemeenten, scholen, bibliotheken en stichtingen. SSGA bezit glasvezelinfrastructuur die door de deelnemers uitsluitend voor eigen gebruik toegepast mag worden. Onder eigen gebruik wordt verstaan ten behoeve van de eigen organisatie of organisaties die door de deelnemer vertegenwoordigd worden en voor zover dit geen onderdeel vormt van een ‘open’ infrastructuur. Door deze voorwaarde is SSGA uitsluitend aan de vraagzijde actief.

Zij treedt niet op als aanbieder van infrastructuur (SSGA is een 'besloten' netwerk).
De stichting verzorgt naast de aansluiting op het netwerk ook het beheer en onderhoud.

SSGA heeft nu een regionaal netwerk met meer dan 25 deelnemers. In de stichting zijn alle deelnemers aan het netwerk vertegenwoordigd. Aan de trekkingsrechten zijn ook de stemrechten in de vereniging verbonden. RID neemt voor 5,49% deel in SSGA. Het eigen vermogen betreft een Egalisatierekening glasvezelnetwerk van ruim 3 miljoen.
Doel van de deelneming is het ten behoeve van haar deelnemers (allen non-profit) in eigendom verwerven en/of beheren en/of exploiteren van een glasvezelinfrastructuur.
Eind 2010 is hiervoor een Intentieverklaring afgegeven. De Gemeenschappelijke regeling Samenwerking de Liemers is sinds 2011 een van de deelnemers.
De constructie is dusdanig dat bij groei van het aantal deelnemers de gezamenlijke lasten dalen en er mogelijkheden zijn voor restitutie van trekkingsrechten en correcties op investeringen. Deze overeenkomst heeft een initiële looptijd van 15 jaar. De totale toetredingskosten bedroegen € 630.000,=. De periodieke kosten voor 2020 zijn € 11.680,=.
Stichting Samenwerkingsverband Glasvezelnetwerk Arnhem is statutair gevestigd te Arnhem.

5.6 Kostenverdelingsafspraken

Bestuur
De bestuurskosten en de kosten voor de Ondernemingsraad worden voor 25% toegerekend aan Duiven en Westervoort en voor 50% aan Zevenaar.

RID
De inwoneraantallen zijn het uitgangspunt voor de kostenverdeling naar de deelnemende gemeenten.

De RID heeft naast de 3 gemeenten, nog drie klanten:
RSD de Liemers, het Werkgeversservicepunt Midden-Gelderland (WSP MG) en de Modulair Gemeenschappelijke Regeling Midden Gelderland (MGR).
De dienstverleningsovereenkomst met WSP MG en de MGR zijn contracten met vaste prijsafspraken. Deze worden conform de afspraken gefactureerd.

De afspraken inzake de toerekening van de kosten aan de RSD zijn in de 2e tussenrapportage 2013 bijgesteld. De toerekening van de ICT kosten aan de RSD bestaat uit 2 onderdelen:

- De directe kosten voor software/licenties/kapitaallasten voor de RSD en
- Een doorbelasting van de exploitatiekosten RID gebaseerd op een prijs per werkplek: (Exploitatiekosten minus de post Onderhoud applicaties, Kosten ondersteuning en kapitaallasten);

Saldo wordt dan gedeeld door het totaal aantal werkplekken in beheer bij RID;
Prijs per werkplek maal het aantal bij de RSD in gebruik zijnde werkplekken.

De gefactureerde bijdrage van WSP MG, MGR en de RSD bijdrage in de RID kosten worden in mindering gebracht op de totale exploitatiekosten van de RID. Het restant wordt aan de drie gemeenten in rekening gebracht conform de afgesproken verdeelsleutel.

Gemeente	**Inwoners per 01-01-2020**	**Aandeel RID (in %)**
Duiven	25.126	29,97
Westervoort	14.971	17,86
Zevenaar	43.750	52,18

Inkoop

De verdeelsleutel voor de exploitatiekosten van de inkoop is gebaseerd op het aantal toe te rekenen uren van de inkoopadviseur.

Gemeente	Aandeel RID (in %)
Duiven	33,33
Westervoort	16,67
Zevenaar	50,00

RSD

De kostenverdeling die voor de exploitatiekosten van de RSD wordt gebruikt, is gebaseerd op:
50% op basis van het aantal inwoners (vastgesteld CBS-cijfer)
50% op basis van het aantal cliënten

Gemeente	Inwoners per 01-01-2020	Cliënten per 01-01-2020	Percentage
Duiven	25.126	421	28,07
Westervoort	14.971	339	19,47
Zevenaar	43.750	848	52,46

JAARREKENING

OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN

6. Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening

Consolidatie op programmaniveau

Lasten	Rekening 2019	Begroting 2020 prim.	Begrotings wijzigingen	Begroting 2020	Realisatie 2020	Verschil 2020	I/S
Programma 1: Bestuur	38.285	36.500	34.893	71.393	40.640	-30.753	S
Programma 2: RID	4.702.400	4.905.331	90.937	4.996.267	5.039.670	43.403	S
Programma 3: Inkoop	294.005	255.702	-3.927	251.775	251.196	-579	I
Programma 4: RSD	5.652.737	5.609.577	489.197	6.111.962	6.008.157	-103.805	I
Eliminatie doorbelasting intern	-375.811	-386.224	-541	-386.765	-360.599	26.166	I
Totaal lasten	**10.311.616**	**10.420.886**	**610.559**	**11.044.632**	**10.979.064**	**-65.569**	
Baten	**Rekening 2019**	**Begroting 2020 prim.**	**Begrotings wijzigingen**	**Begroting 2020**	**Realisatie 2020**	**Verschil 2020**	**I/S**
Programma 1: Bestuur	38.285	36.500	34.893	71.393	40.640	-30.753	
Programma 2: RID	4.702.400	4.905.331	90.937	4.996.267	5.039.670	43.403	
Programma 3: Inkoop	294.005	255.702	-3.927	251.775	251.196	-579	
Programma 4: RSD	5.652.737	5.609.577	489.197	6.111.962	6.210.787	98.825	
Eliminatie doorbelasting intern	-375.811	-386.224	-541	-386.765	-360.599	26.166	
Totaal Baten	**10.311.616**	**10.420.886**	**610.559**	**11.044.632**	**11.181.694**	**137.061**	
Resultaat voor Bestemming	**-**	**-**	**-**	**-**	**202.630**	**202.630**	
Bestemmingsreserven Tozo	-	-	-	-	202.630	-202.630	
Resultaat na Bestemming	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	

Eliminatie doorbelasting intern betreffen de Lasten en Baten voor de RSD die als bate bij de RID worden verantwoord en als kosten bij de RID. In de consolidatie worden deze geëlimineerd omdat ze op het SDL resultaat geen invloed hebben.

Consolidatie Exploitatiekosten op kostensoort

Lasten	Rekening 2019	Begroting 2020 prim.	Begrotings wijzigingen	Begroting 2020	Realisatie 2020	Verschil 2020	I/S
Bestuurskosten	38.285	36.500	34.893	71.393	40.640	-30.753	S
Personele kosten	7.274.348	7.110.827	541.398	7.652.225	7.695.490	43.265	I/S
Huisvestingskosten	412.901	442.628	-32.107	410.521	409.456	-1.065	
Automatiseringskosten	345.902	323.697	5.215	342.100	345.196	3.096	
Onderhoud applicaties	1.050.887	1.121.584	35.516	1.157.100	1.182.568	25.468	S
Facilitaire zaken	112.639	136.671	18.329	155.000	116.669	-38.331	I
Advies en Controle	47.349	41.084	500	41.584	28.695	-12.889	I
Ondersteunende dienst	145.354	128.824	91.064	219.888	168.230	-51.658	I
Overige kosten	32.426	27.000	-	27.000	27.590	590	
Kapitaallasten	851.527	1.052.071	-84.249	967.822	964.531	-3.291	
Totaal lasten	**10.311.616**	**10.420.886**	**610.559**	**11.044.632**	**10.979.064**	**-65.569**	
				*			
Baten	**Rekening 2019**	**Begroting 2020 prim.**	**Begrotings wijzigingen**	**Begroting 2020**	**Realisatie 2020**	**Verschil 2020**	**I/S**
Bijdrage Gemeente Duiven	2.920.983	2.958.406	168.676	3.135.485	3.142.999	7.514	
Bijdrage Gemeente Westervoort	1.887.091	1.919.655	117.348	2.034.150	2.028.769	-5.381	
Bijdrage Gemeente Zevenaar	5.392.651	5.446.132	324.535	5.778.306	5.886.448	108.142	
Bijdrage WSP MG	63.268	64.990	-	64.990	69.350	4.360	
Bijdrage MGR	47.624	31.702	-	31.702	54.127	22.425	
Totaal Baten	**10.311.616**	**10.420.886**	**610.559**	**11.044.632**	**11.181.694**	**137.061**	
Resultaat voor Bestemming	**-**	**-**	**-**	**-**	**202.630**	**202.630**	
Toevoegen aan BR Tozo	-	-	-	-	202.630	-202.630	
Resultaat na Bestemming	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	

* In tweede tussenrapportage is de bijdrage van de RID € 27.000,= aan de RSD geëlimineerd, maar deze bijdrage is bij de RSD niet als inkomsten maar als negatieve kosten geboekt. Waardoor de eliminatie op consolidatieniveau een foutief beeld geeft.

Bestuur
Extra budget voor Onderzoek Governance € 25.000,= is maar beperkt benut.
Het nieuwe contract voor de Ondersteunende dienst is pas ingegaan per 1 juli 2020. Daarom is er nu incidentieel een voordeel op de kosten voor de OR-secretaris.

RID
Overschrijding personeel- en automatiseringskosten ivm extra werkzaamheden en applicatie (aanpassingen) om thuiswerken op zo'n grote schaal te faciliteren. Het risico van overschrijding op personeelskosten door de inzet van externe expertise ad € 44.240,= is wel gemeld in de 1e en 2e tussenrapportage. Het was de doelstelling dit te dekken in de lopende begroting maar dat is niet gelukt. De overschrijding op de onderhoudslasten heeft o.a. te maken met de verdubbeling van de databundel in verband met thuiswerken en wijzigingen die noodzakelijk zijn voor een goede werking van de ICT-omgeving.

RSD
Overschrijding op personeelskosten i.v.m. meer fte voor dienstverleningsovereenkomsten. Hier staat ook een hogere bijdrage tegenover. Incidentele besparingen op Facilitaire- en huisvestingskosten, zijn een gevolg van de geringe bezetting op kantoor, minder facilitaire kosten en door digitaal werken minder print- en portokosten.
Voor de uitvoering van de Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) is een vaste vergoeding per besluit toegekend. Deze vergoeding is bedoeld voor alle werkzaamheden gedurende de gehele periode dat er werkzaamheden uitgevoerd moeten worden. Hercontrole en debiteurenbeheer kan minimaal 3 jaar duren. Voor de nog niet bestede uitvoeringskosten moet een bestemmingsreserve gevormd worden.

Conform de afspraak met het Algemeen Bestuur heeft de RSD € 600.000,= gefactureerd als uitvoeringskosten bij de deelnemende gemeenten. Voor € 202.000,= is een bestemmingsreserve Tozo in 2020 gevormd omdat hier in 2020 nog geen directe kosten tegenover staan.
De kosten voor controle IB-signalen, hercontroles, extra kosten accountantscontrole Tozo, opmaken SiSa-verantwoording zullen pas in 2021 plaatsvinden, maar moeten wel gedekt worden uit de uitvoeringskosten.

7. Toelichtingen op het overzicht van baten en lasten

7.1 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Besluit Begroting en Verantwoording
De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de voorschriften die het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten daarvoor geeft.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening
De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden. De GR kent geen winsten of verliezen omdat per jaar het exploitatiesaldo wordt afgerekend met de deelnemende gemeenten.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt.

In het resultaat is geen post opgenomen voor de vennootschapsbelasting (VPB) omdat de uitvoeringstaken van de GR aan de deelnemende gemeenten valt onder de Objectvrijstelling VPB voor samenwerkingsverbanden aangezien:

- De activiteiten verricht worden voor de in het samenwerkingsverband participerende overheidslichamen;
- De activiteiten onbelast zouden zijn als ze door de participant zelf zouden zijn verricht;
- De participanten naar evenredigheid van de afname van de activiteiten bijdragen aan het samenwerkingsverband;
- De dienstverleningsovereenkomsten zijn van geringe omvang, hebben geen winstoogmerk of het doel om structurele overschotten te behalen.

7.2 Bezuinigingsopdracht

Er is door de deelnemende gemeenten een opdracht tot bezuiniging afgegeven van 2,5% in 2022 is € 135.000,= en 5% in 2023 zijnde € 270.000,=.
Deze opdracht zal afgezet tegen de jaarrekening 2019 worden opgepakt. Hierbij geven wij een overzicht van de structurele bezuinigingen die in 2020 al hebben plaatsgevonden.

Gerealiseerde structurele bezuiningen in

RID	Bedrag
Schoonmaakkosten	8.000
Papierloos vergaderen	14.000
Onderhoud iWriter	17.000
Totaal RID	**39.000**
RSD	
Beveiliger	25.000
Portokosten	10.000
Totaal RSD	**35.000**
Totaal SDL	**74.000**

7.2 Wet normering bezoldiging Topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)

De Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) is in werking getreden met ingang van 1 januari 2013. De WNT regelt niet alleen de openbaarmaking van topinkomens in de publieke en semipublieke sector, maar stelt ook maxima aan de hoogte van de bezoldiging van topfunctionarissen en tevens aan de ontslagvergoedingen.

Met ingang van 1 januari 2015 is de Wet verlaging Bezoldigingsmaximum WNT (hierna WNT-2) in werking getreden. De WNT is van toepassing op gemeenten volgens art. 1.2 WNT. En bij of krachtens publiekrecht ingestelde rechtspersonen vallen onder de werkingssfeer van de WNT, zoals GR Samenwerking de Liemers.

De maximale bezoldiging mag voor een topfunctionaris in dienstverband niet meer bedragen dan € 201.000,- per jaar (algemene maximum 2020).
De WNT definieert het begrip topfunctionaris voor instellingen in de (semi)publieke sector als:

- De leden van de hoogste uitvoerende en toezichthoudende organen;
- De hoogste ondergeschikte of de leden van de groep hoogste ondergeschikten aan dat orgaan;
- Degene of degenen belast met de dagelijkse leiding.

De leden van de netwerkdirectie, dagelijks bestuur en algemeen bestuur van GR Samenwerking de Liemers ontvangen geen bezoldiging en geen onkostenvergoeding van GR Samenwerking de Liemers.

Conform de beleidsregels toepassing WNT hebben wij in onderstaande tabel voor alle topfunctionarissen de voorgeschreven informatie opgenomen. Voor niet-topfunctionarissen is er geen informatie opgenomen omdat geen enkele medewerker boven de norm uitkomt. De in de tabel genoemde functionarissen zijn onbezoldigd bij de GR Samenwerking de Liemers.

a	b	c	d	e	f	g	h	i
A.J. van Hout	Bestuurslid AB/DB	n.v.t	n.v.t	0	0	0	0	0
L.J.E.M. van Riswijk	Bestuurslid AB/DB	n.v.t	n.v.t	0	0	0	0	0
H.B. Hieltjes	Bestuurslid AB/DB	n.v.t	n.v.t	0	0	0	0	0
J.P. Breunissen	Bestuurslid AB	n.v.t	n.v.t	0	0	0	0	0
T. Krampschreur	Bestuurslid AB	n.v.t	2020	0	0	0	0	0
H. Sluiter	Bestuurslid AB	n.v.t	n.v.t	0	0	0	0	0
R. Raaijman	Bestuurslid AB	n.v.t	n.v.t	0	0	0	0	0
N. van Dellen	Bestuurslid AB	n.v.t	n.v.t	0	0	0	0	0
B. Elfrink	Bestuurslid AB	n.v.t	n.v.t	0	0	0	0	0

C. Koers	Bestuurslid AB	n.v.t	n.v.t	0	0	0	0	0
H. Winters	Bestuurslid AB	n.v.t	n.v.t	0	0	0	0	0
T. Spaargaren	Bestuurslid AB	n.v.t	n.v.t	0	0	0	0	0
J. Goossen	Bestuurslid AB	n.v.t	n.v.t	0	0	0	0	0
I. Knuiman	Bestuurslid AB	n.v.t	n.v.t	0	0	0	0	0
G. Tiedink-Koning	Bestuurslid AB	n.v.t	n.v.t	0	0	0	0	0

Verklaring van de letters:
a. de naam
b. de functie
c. de duur en omvang van het dienstverband
d. het jaar waarin het dienstverband is geëindigd
e. de beloning
f. door de werkgever vrijwillig betaalde sv-premies
g. de belastbare vaste en variabele onkostenvergoedingen
h. de in het boekjaar verrichte uitkeringen wegens beëindiging van het dienstverband
i. de voorzieningen ten behoeve van beloningen betaalbaar op termijn

BALANS

8. Balans

8.1 Toelichting op de balans per 31-12-2020

Activa	31-12-2019	31-12-2020	Passiva	31-12-2019	31-12-2020
			Eigen vermogen		
			Bestemmingsreserve Tozo		202.630
			Totaal Eigen vermogen		**202.630**
Vaste activa			**Vaste passiva**		
Materiele vaste activa			Overige lening met een rente		
Investeringen met economisch nut	3.877.960	3.635.800	typische looptijd > 1jr	3.913.469	3.517.219
Totaal vaste activa	**3.877.960**	**3.635.800**	**Totaal vaste passiva**	**3.913.469**	**3.517.219**
Vlottende activa			**Vlottende passiva**		
Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1jr			Netto-vlottende schulden met een rente typische looptijd < 1jr		
Uitzettingen SKB	5.291.929	758.745	Kasgeldlening	-	-
Overige vorderingen	801.225	1.324.862	Overige schulden	3.391.391	986.334
Liquide middelen	296.503	249.341			
Overlopende activa			**Overlopende passiva**		
Overige nog te ontv. Bedragen	32.357	78.658	Verplichtingen begrotingsjaar, betaald volgend begrotingsjaar	2.995.114	1.341.223
Totaal vlottende activa	**6.422.014**	**2.411.606**	Totaal vlottende passiva	**6.386.505**	**2.327.557**
Totaal	**10.299.974**	**6.047.406**	**Totaal**	**10.299.974**	**6.047.406**

Grondslagen

Vaste activa; overige investeringen met economisch nut

Alle materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de aanschaffings- of vervaardigingprijs verminderd met bijdragen van derden. De normale jaarlijkse afschrijvingen zijn gebaseerd op de geschatte levensduur. Over de investeringen wordt, rekening houdende met de levensduur, annuïtair afgeschreven. Er wordt afgeschreven vanaf het begrotingsjaar dat volgt op gereedkoming.
Op de toetredingsbijdrage SGGA wordt lineair afgeschreven.

Activeringsbeleid

De definitie van investering: een uitgave waarvan het nut zich over enkele jaren uitstrekt.
Wanneer wordt een investering geactiveerd en wat er wordt verstaan onder aanschaffings- en vervaardigingsprijs:

- Activa met een verkrijgingsprijs- of vervaardigingsprijs die hoger is dan € 10.000,=.
- Activa met een aanschaffings- of vervaardigingsprijs lager dan € 10.000,= worden niet geactiveerd maar ten laste gebracht van de exploitatie, uitgezonderd gronden en terreinen.
- Deelinvesteringen lager dan € 10.000,= die onderdeel zijn van een totaalkrediet worden wel als zodanig geactiveerd.
- De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten.
- De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten, die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend.
- Zowel de vlottende activa als passiva worden opgenomen tegen de nominale waarde.
- Bij debiteuren wordt rekening gehouden met oninbaarheid voor zover aanwezig.

Afschrijvingstermijnen
Voor de afschrijvingen hanteert de Gemeenschappelijke regeling Samenwerking de Liemers de volgende afschrijvingstermijnen:

3 jaar:	apparatuur t.b.v. de mobiele werkplek;
4 jaar:	overige automatiseringsapparatuur;
4 jaar:	ICT techniek voor decentrale computerruimte;
4 jaar:	hardware;
5 jaar:	netwerk en bekabeling;
5 jaar:	apparatuur t.b.v. de decentrale vaste werkplek;
7 jaar:	software;
10 jaar	software kernapplicaties;
15 jaar:	kantoormeubilair;
15 jaar:	glasvezel

Rente
Over geïnvesteerde activa is in 2020 geen rente berekend.

Materiele vaste activa
Deelneming SSGA
De RID heeft een deelneming in Stichting Samenwerkingsverband Glasvezelnetwerk Arnhem.
Deze overeenkomst heeft een initiële looptijd van 15 jaar. De totale toetredingskosten bedroegen € 630.000,=. Naast de afschrijvingslasten en rentelasten in verband met de lening zijn de periodieke kosten voor 2020 € 11.680,=.

Vlottende activa
Vorderingen en overlopende activa
De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Er is tot op heden nog geen reden geweest om een voorziening voor oninbaarheid te vormen.

Liquide middelen en overlopende posten
Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Vaste schulden
Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rente typische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva
De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

8.2 Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Sinds 1 januari 2011 is er met de BNG bank een financieringsovereenkomst aangegaan voor een bepaalde tijd tot 01-01-2012, waarna deze overeenkomst stilzwijgend wordt verlengd met telkens een jaar. De kredietlimiet is per 01-01-2019 gewijzigd naar € 3.000.000,=. Ultimo oktober 2019 is een tweede financieringsovereenkomst afgesloten voor 10 jaar, groot € 3.500.000,=.

De RID heeft met de gemeente Westervoort een huurovereenkomst afgesloten voor de periode van 1 mei 2017 tot en met 30 april 2027. De huurprijs bedraagt jaarlijks € 49.500,= plus jaarlijkse indexatie. Huurlast 2020 € 51.752,=.
De RSD heeft een huurovereenkomst met de gemeente Zevenaar gesloten voor de periode van 1 juli 2017 tot en met 30 juni 2027. De huurprijs voor 2020 is € 130.500,=. Deze wordt jaarlijks geïndexeerd.

Bij 1 leverancier zijn de Europese aanbestedingsregels niet juist toegepast voor een bedrag van in totaal ongeveer € 45.000,=.

8.3. Feiten en gebeurtenissen die na balansdatum bekend worden

Het Coronavirus

Als gevolg van de uitbraak van het Coronavirus wereldwijd, zijn door de Nederlandse overheid ingrijpende maatregelen genomen om de verspreiding van dit virus onder controle te krijgen. Deze maatregelen en mogelijke maatregelen die nog volgen, hebben naar verwachting belangrijke financiële gevolgen voor alle gemeenten en gemeenschappelijke regelingen in Nederland. Zo ook voor de SDL. Deze gevolgen zijn op dit moment nog niet te overzien. De door de Nederlandse overheid genomen maatregelen kunnen impact hebben op de ontwikkeling van het aantal uitkeringsgerechtigden, de baten en de lasten en daarmee ook op de financiële positie, op het weerstandsvermogen en op de risico's. Doordat de SDL een gemeenschappelijke regeling is waarbij eventuele financiële voor- of nadelen worden afgedekt door de 3 participerende gemeente blijft het financiële risico voor de SDL ongewijzigd. In 2020 werden allerlei voorspellingen gedaan inzake toestroom uitkeringsgerechtigden, dat is niet het geval geweest. De SDL heeft zelfs een kleine krimp gerealiseerd. Voor 2021 en verder is de RSD ook betrokken bij de advisering van zelfstandigen om vroegtijdig problemen te signaleren en hen te helpen. Verder zijn de gevolgen op het moment van het opstellen van de jaarstukken nog niet in te schatten. De RSD zal maandelijks weer rapporteren over de ontwikkelingen naar de accountmanagers bij de gemeenten.

8.4. Specificatie balansposten per 31-12-2020

8.4.1. Activa

Vaste activa

Omschrijving		Beginbalans	Investering	Afschrijving	Eindbalans
Economisch nut RID		3.377.754	561.254	918.119	3.020.889
Economisch nut RSD		206.034	186.979	30.250	362.763
Deelname SSGA		294.172		42.024	252.148
Totaal		**3.877.960**	**748.233**	**990.393**	**3.635.800**

Activa

Vlottende activa

Omschrijving		Balanswaarde 2019	Balanswaarde 2020
Schatkistbankieren (SKB)		5.291.929	758.745
Totaal		**5.291.929**	**758.745**
Te vord.. BTW RSD-RID			35.746
Debiteuren			
- Gemeente Duiven		197.428	343.792
- Gemeente Westervoort		61.707	281.706
- Gemeente Zevenaar			488.976
- Overig		204.435	173.496
Nog te betalen			1.146
Nog te ontvangen		308.472	
Crediteuren oudere jaren		29.183	
Totaal		**801.225**	**1.324.862**

Liquide middelen

Omschrijving		2019	2020
BNG 028.51.57.795		19.866.743	9.948.929
BNG 028.51.50.332		-19.570.240	-9.699.588
Totaal		**296.503**	**249.341**

Overlopende activa

Omschrijving		2019	2020
Salarisadm. netto salaris		3.934	7.150
Salarisadm. Afdr.ABP			122
Tussenrekening afronding		6	
Tussenrekening algemeen			2.483
Af te dragen premies LH			16.618
Voorschotten GWS		10.946	16.176
Terug te vord voorschotten		17.360	15.096
Opboeking vorderingen			14.196
Historielijst Crediteuren			6.817
Inhouding tbv debiteuren		111	-
Totaal		**32.357**	**78.658**

8.4.2. Passiva

Nieuw gevormd in 2020: Bestemmingsreserve Tozo

Voor de uitvoering van de Tozo-regeling wordt een vast bedrag per besluit betaald door het Ministerie. Dit bedrag is bedoeld voor alle werkzaamheden die noodzakelijk zijn voor de uitvoering van de regeling. Het niet bestede deel van de uitvoeringskosten moet in een bestemmingsreserve worden gestopt, zodat de lasten in de toekomst hiermee gedekt kunnen worden.

Vaste passiva

Omschrijving		Beginbalans	Verstrekking	Aflossing	Eindbalans
Lening BNG 40.107442		413.469		46.250	367.219
Lening BNG 40.113263		3.500.000		350.000	3.150.000
Totaal		**3.913.469**	**-**	**396.250**	**3.517.219**

De lening 40.107442 van BNG betreft een onderhandse lening van openbare lichamen. De lening is afgesloten in 2011 tegen 3,15%. Per 30 oktober 2019 is bij de BNG een ‘Overeenkomst tot geldlening’ afgesloten voor € 3.500.000,= met een looptijd van 10 jaar en tegen 0,07% rente. De rentelast voor 2020 is € 14.422,=.

Vlottende passiva

Omschrijving		2019	2020
Debiteuren:			
- Gemeente Zevenaar		2.956.593	-
Sub-totaal		2.956.593	-
Nog te ontvangen			741.209
Nog te betalen		17.506	-
Crediteuren oudere jaren		-	-
Crediteuren		417.292	245.124
Totaal		**3.391.391**	**986.334**

Overlopende passiva

Omschrijving		2019	2020
Af te dr.BTW RSD-RID		114.053	405.329
Sal.adm. Arb.ongev.verzek			4.293
Salarisadm loonbelasting			392.596
Salarisadm. hypotheken		30.005	27.851
Netto betalingen uitkeringen		2.147.097	488.466
Af te dragen premies LH		441.763	0
Te betalen voorschotten		3.415	4.743
Vooruitontvangen		256.952	0
Debiteuren		1.829	17.945
Totaal		**2.995.114**	**1.341.223**

9. Toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening - Boekjaar 2020

9.1 Bestuur

Bestuurskosten

Lasten	Rekening 2019	Begroting 2020 prim.	Begrotings wijzigingen	Begroting 2020	Realisatie 2020	Verschil 2020	I/S
Bestuurskosten	4.300	5.000	25.000	30.000	6.519	-23.481	I
Ondernemingsraad	33.985	30.000	9.893	39.893	34.121	-5.772	I
Onvoorzien	-	1.500	-	1.500	-	-1.500	I
Totaal lasten	**38.285**	**36.500**	**34.893**	**71.393**	**40.640**	**-30.753**	
Baten	**Rekening 2019**	**Begroting 2020 prim.**	**Begrotings wijzigingen**	**Begroting 2020**	**Realisatie 2020**	**Verschil 2020**	**I/S**
Bijdrage Gemeente Duiven	9.571	9.125	8.723	17.848	10.160	-7.688	
Bijdrage Gemeente Westervoort	9.571	9.125	8.723	17.848	10.160	-7.688	
Bijdrage Gemeente Zevenaar	19.143	18.250	17.447	35.697	20.320	-15.377	
Totaal Baten	**38.285**	**36.500**	**34.893**	**71.393**	**40.640**	**-30.753**	

Bestuur

In 2020 heeft het bestuur een extern advies bureau ingehuurd om onderzoek te doen naar de mogelijkheden om de governance van de Gemeenschappelijk regeling effectiever te maken. Om externe expertise in te kunnen huren is in de 1e tussenrapportage hier € 25.000,= voor beschikbaar gesteld.

Intern is een werkgroep samengesteld om de Netwerkdirectie te adviseren inzake de mogelijkheden, de randvoorwaarden en de financiële gevolgen van een omzetting naar 2 bedrijfsvoerings-organisaties. Hierbij is door zowel de werkgroep, het bestuur als de OR gebruik gemaakt van externe (juridisch) experts. De kosten zijn beperkt gebleven.

Ondernemingsraad

De punten die in 2020 door de OR zijn behandeld zijn:

- De governance van de SDL
- *PSA onderzoek*
- *RI&E gericht op Covid-19*
- *Kantoorconcept*
- *WOR-bestuur*
- OR-verkiezingen in 2021

9.2 RID

RID

Lasten	Rekening 2019	Begroting 2020 prim.	Begrotings wijzigingen	Begroting 2020	Realisatie 2020	Verschil 2020	I/S
Personele kosten	2.146.987	2.104.436	118.014	2.222.450	2.263.002	40.552	S
Huisvestingskosten	193.732	189.755	-14.959	174.796	183.937	9.141	I
Audits/Externe deskundigheid	70.717	79.000	-	79.000	78.898	-102	
Dir.kosten RSD	172.548	167.697	13.403	181.100	165.416	-15.684	I
Datacomm.SSGA	102.637	77.000	5.000	82.000	88.185	6.185	S
Onderhoud applicaties	1.050.887	1.121.584	35.516	1.157.100	1.182.568	25.468	I/S
Overige kosten	32.426	27.000	-	27.000	27.590	590	I
Ondersteunende dienst	80.940	86.788	18.212	105.000	85.544	-19.456	I
Kapitaallasten	851.527	1.052.071	-84.249	967.822	964.531	-3.291	I/S
Totaal lasten	**4.702.400**	**4.905.331**	**90.937**	**4.996.267**	**5.039.670**	**43.402**	

Baten	Rekening 2019	Begroting 2020 prim.	Begrotings wijzigingen	Begroting 2020	Realisatie 2020	Verschil 2020	I/S
Bijdrage Gemeente Duiven	1.274.916	1.341.570	23.200	1.364.770	1.365.152	382	
Bijdrage Gemeente Westervoort	752.106	791.874	13.238	805.112	813.408	8.296	
Bijdrage Gemeente Zevenaar	2.188.676	2.288.971	53.958	2.342.929	2.377.036	34.107	
Bijdrage RSD	375.811	386.224	541	386.765	360.598	-26.167	
Bijdrage WSP MG	63.268	64.990	-	64.990	69.350	4.360	
Bijdrage MGR	47.624	31.702	-	31.702	54.127	22.425	
Totaal Baten	**4.702.400**	**4.905.331**	**90.937**	**4.996.267**	**5.039.670**	**43.402**	

Personele kosten

Coronavirus

Vanwege de uitbraak van het Coronavirus en de resulterende intelligente lockdown zijn versneld een aantal nieuwe voorzieningen gerealiseerd, waaronder de mogelijkheid voor videobellen en Liemers breed de mogelijkheid voor iedereen om te kunnen thuiswerken. Hiertoe zijn prioriteiten gesteld en ook externe expertise ingezet. De kosten voor de externe expertise bedragen € 44.240,=.
Zoals in de tussenrapportages al gemeld hebben we getracht dit binnen het budget te realiseren maar dat is niet mogelijk gebleken. Door de druk die op dit moment rust op het functioneren van de RID zal dit naar verwachting een structureel overschrijding worden.

Huisvestingskosten

In lijn met de meerjarenbegroting 2021 en verder is het budget voor de schoonmaakkosten structureel afgeraamd. De kosten voor de huur van de centrale computerruimte zijn gestegen door noodzakelijke uitbreiding van rack gebruik. Dit betreft een structurele verhoging. Deze aanpassingen zijn in de tweede tussenrapportage van 2020 vastgesteld en doorgevoerd. Eind 2020 konden wij eindelijk onze eigen huisvesting weer in gebruik nemen. Hieruit zijn wat incidentele kosten voortgekomen, die een beperkte incidentele overschrijding geven.
Verder geen bijzonderheden.

Audits/Externe deskundigheid

Hieronder vallen de kosten ten behoeve van audits, inhuur van externe deskundigheid en accountancy kosten.
Geen bijzonderheden.

Software RSD

Hieronder vallen de softwarekosten van de RSD. Naast een beperkte onderschrijding op enkele onderdelen zijn de kapitaallasten in 2020 rechtstreeks bij de RSD geboekt waardoor de directe kosten lager zijn dan begroot.

Datacommunicatie / SSGA
Door het vele thuiswerken en digitaal vergaderen hebben wij onze databundel moeten uitbreiden van ong. 700 GB naar 1627 GB. De verwachting is dat het thuiswerken (voor een deel) wel een blijvertje zal zijn. Deze kosten zullen voor een deel structureel zijn.

Onderhoud applicaties
Betreft onderhoud op software vanuit :

- de vastgestelde Informatie Beleidsprojecten (IBP), zowel afgerond als op te leveren in 2020 met een onderhoudscomponent;
- tussentijdse gezamenlijke projecten;
- software en contract convergenties;
- onderhoud op software ten behoeve van centraal gegevensbeheer en geo informatie.

Het betreft dus in de regel onderhoudskosten die voortvloeien uit projecten en opdrachtverstrekking door de gemeenten.

Zoals als al in de tweede tussenrapportage 2020 is gemeld is er een stijging op de onderhoudslasten. Dit is deels te verklaren vanuit indexering van onderhoudsbedragen die in totaliteit een effect hebben. Deels is dit te verklaren vanuit hoger uitgevallen doorontwikkelingskosten. Ook is een aantal onderhoudsbedragen op basis van nacalculatie van gebruik zoals iBabs. Hier is een flinke stijging waar te nemen die niet voorzien was.
Deze stijging lijkt structureel, in de meerjarenbegroting 2022-2025 hebben wij de kosten zoals nu bekend zo goed mogelijk ingeschat. Ook in de 1^{e} tussenrapportage 2021 zal een verhoging van het budget Onderhoud applicaties worden voorgelegd.

Overige kosten
Geen bijzonderheden.

Ondersteunende dienst
De ondersteunende diensten worden door 1Stroom en de RSD verricht. Het betreft de salarisadministratie, de werkzaamheden omtrent het personeel (P&O), informatievoorziening en de facilitaire ondersteuning inclusief juridisch en communicatie. De RSD verzorgt de ondersteunende dienst Financiën.
Met ingang van 1 januari 2020 zou er een nieuwe dienstverleningsovereenkomst met 1Stroom worden opgesteld. Het contract is nu pas met ingang van 1 juli 2020 gewijzigd. De verhoging van de kosten van de dienstverlening is daardoor voor 2020 incidenteel lager uitgevallen.

Kapitaallasten
Geen bijzonderheden.

Baten
Regionale Sociale Dienst de Liemers (RSD):
De bijdrage van de RSD in de exploitatiekosten van de RID bestaat uit twee componenten:

- Software die gebruikt wordt door de RSD;
- Bijdrage op basis van aantal werkplekken bij de RSD, afgezet tegen het totaal aan werkplekken in de Liemers. Deze verhouding wordt toegepast op de vaste exploitatie onderdelen van de RID, zoals personeelskosten, huisvestering etc.

Het totaal aantal werkplekken is gestegen door het thuiswerken, maar het aantal werkplekken voor RSD is gelijk gebleven. Hierdoor is de bijdrage iets lager dan begroot.
Er heeft een verschuiving van kosten plaatsgevonden die nu rechtstreeks bij de RSD worden geboekt. Daardoor geeft de verlaging van de bijdrage een vertekend beeld.

De baten van de RSD aan het resultaat van de RID bedragen € 360.599,=.

Werkgeversservicepunt Gelderland Midden (WSP MG) en MGR:
De 12 samenwerkende gemeenten in de regio Centraal Gelderland hebben een Modulaire Gemeenschappelijke Regeling (MGR) opgericht. De MGR bestaat uit de uitvoeringsorganisatie voor de inkoop en het contractmanagement van de (boven)regionale zorg, die mede verantwoordelijk is voor het leveren van managementinformatie: MGR Sociaal Domein CG.

Ook het Werkgeversservicepunt (WSP) Gelderland Midden is toegevoegd als module aan deze gemeenschappelijke regeling. Binnen de MGR zullen ook resttaken van voormalig Presikhaaf Bedrijven ondergebracht worden.

Er is een dienstverleningsovereenkomst afgesloten tussen RID en MGR en tussen de RID en WSP voor ICT ondersteuning.

De ICT ondersteuning wordt door de RID geleverd op basis van standaard kantoorconfiguraties en kan binnen de bestaande formatie verricht worden. Deze baten verlagen de bijdrage per gemeente. Dit betekent dus een netto lagere bijdrage per gemeente voor de RID dienstverlening en diensten.

De baten voor 2020 bedragen:

WSP	€ 69.350,=
MGR	€ 54.127,=

9.3 Inkoop

Inkoop

Lasten	Rekening 2019	Begroting 2020 prim.	Begrotings wijzigingen	Begroting 2020	Realisatie 2020	Verschil 2020	I/S
Personele kosten	294.005	255.702	-3.927	251.775	251.196	-579	I
Totaal lasten	**294.005**	**255.702**	**-3.927**	**251.775**	**251.196**	**-579**	
Baten	**Rekening 2019**	**Begroting 2020 prim.**	**Begrotings wijzigingen**	**Begroting 2020**	**Realisatie 2020**	**Verschil 2020**	**I/S**
Bijdrage Gemeente Duiven	98.001	85.234	-1.309	83.925	83.732	-193	
Bijdrage Gemeente Westervoort	49.001	42.617	-655	41.962	41.866	-96	
Bijdrage Gemeente Zevenaar	147.003	127.851	-1.963	125.888	125.598	-290	
Totaal Baten	**294.005**	**255.702**	**-3.927**	**251.775**	**251.196**	**-579**	

De afdeling inkoop heeft weer veel aanbestedingen begeleid, maar dat binnen de vastgestelde formatie. Zie voor nadere specificatie hoofdstuk 3.
Verder geen bijzonderheden.

9.4 RSD

RSD

Lasten	Rekening 2019	Begroting 2020 prim.	Begrotings wijzigingen	Begroting 2020	Realisatie 2020	Verschil 2020	I/S
Personele kosten	4.833.356	4.750.689	427.311	5.178.000	5.181.292	3.292	s
Huisvestingskosten	219.169	252.873	-17.148	235.725	225.518	-10.207	I
Automatiseringskosten	375.811	386.224	-12.647	386.765	373.296	-13.469	I
Facilitaire zaken	112.639	136.671	18.329	155.000	116.669	-38.331	I
Advies en Controle	47.349	41.084	500	41.584	28.695	-12.889	I
Ondersteunende dienst	64.414	42.036	72.852	114.888	82.686	-32.202	I
Totaal lasten	**5.652.737**	**5.609.577**	**489.197**	**6.111.962**	**6.008.157**	**-103.805**	
Baten	**Rekening 2019**	**Begroting 2020 prim.**	**Begrotings wijzigingen**	**Begroting 2020**	**Realisatie 2020**	**Verschil 2020**	**I/S**
Duiven: bijdrage exploitatie	1.491.624	1.467.220	25.019	1.500.642	1.447.964	-52.678	
bijdrage uitvoeringskst Tozo	-		113.043	113.043	171.439	58.396	
bijdrage dienstverlening	46.871	55.257	-	55.257	64.553	9.296	
Westervoort: bijdrage exploitatie	1.038.593	1.030.137	17.350	1.044.634	1.004.126	-40.508	
bijdrage uitvoeringskst Tozo	-		78.692	78.692	113.774	35.082	
bijdrage dienstverlening	37.820	45.902	-	45.902	45.436	-466	
Zevenaar: bijdrage exploitatie	2.749.869	2.711.381	46.749	2.765.769	2.705.574	-60.195	
bijdrage uitvoeringskst Tozo	-		208.344	208.344	317.417	109.073	
bijdrage dienstverlening	287.960	299.679	-	299.679	340.504	40.825	
Totaal Baten	**5.652.737**	**5.609.577**	**489.197**	**6.111.962**	**6.210.787**	**98.825**	
Resultaat voor Bestemming	**-**	**-**	**-**	**-**	**202.630**	**202.630**	
Bestemmingsreserve Tozo	-	-	-	-	202.630	-202.630	
Resultaat na Bestemming	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	

De RSD heeft een voordeel van € 103.805,= behaald. Dit is als volgt te specificeren:

Personele kosten

Alleen op dit punt is een overschrijding van de kosten. Door de uitvoering van de Tozo-regeling hebben wij contracten verlengd, medewerkers uitbreiding van uren gegeven en voor de IB-signalen zijn externe krachten ingehuurd. In de 2e tussenrapportage is voor de verwerking van Tozo 1 en 2 een inschatting van de kosten gemaakt van € 400.000,=. Dit is ook toegevoegd aan de begroting. De verwachting was toen dat Tozo 3 maar zeer beperkt zou zijn, maar op dit moment (2021) hebben wij meer Tozo 3 aanvragen dan Tozo 2.

Totaal zijn onze uitvoeringskosten Tozo € 400.000,= voor 2020. Aan uitvoeringskosten hebben de gemeente gezamenlijk recht op ruim € 980.000,=. Met de bestuurders is afgesproken dat RSD € 600.000,= in rekening kan brengen bij de gemeenten. Het in 2020 niet benutte deel wordt door de RSD opgenomen in een bestemmingsreserve voor de uitvoering van o.a. het innen van de bedrijfskredieten, het onderzoeken van de IB-signalen en heronderzoeken en de extra kosten voor accountantscontrole en SiSa-verantwoording.

De overschrijding is ook een gevolg van meer inzet voor de dienstverleningsovereenkomsten en dan met name voor de aanvragen en beoordelingen van de kinderopvang. Tegenover deze overschrijding staat ook een hogere bijdrage op de dienstverleningsovereenkomsten.
De verwachting is dat de extra inzet voor de dienstverleningsovereenkomsten structureel is.

Huisvestingskosten

Het voordeel betreft hier een incidenteel voordeel naar aanleiding van het vele thuiswerken op voornamelijk toiletbenodigdheden, koffievoorziening en overige kosten huisvesting.

Automatiseringskosten
In de tweede tussenrapportage was een inschatting gemaakt en is er bijgeraamd. De uiteindelijke bijdrage is iets voordeliger uitgevallen.

Facilitaire kosten
De facilitaire kosten zijn beduidend lager uitgevallen dan begroot. Door de lockdown hebben de meeste medewerkers thuis gewerkt, zijn de processen versneld zo veel mogelijk gedigitaliseerd, ook naar de klant toe. Daarom zijn op drukwerk, kantoorbenodigdheden, portokosten, koerierdiensten de kosten aanzienlijk lager. Portokosten was al structureel afgeraamd, de overige kosten merken wij nu nog aan als incidenteel.
Er is een structureel voordeel op de telefoonkosten van € 9.000,=.

Advies en controle
Deze kosten zijn incidenteel iets lager uitgevallen met name doordat minder externe adviesbureaus zijn geraadpleegd.

Ondersteunende dienst
De ondersteunende diensten worden door 1Stroom uitgevoerd. Het betreft de salarisadministratie, de werkzaamheden omtrent het personeel (P&O), informatievoorziening en de facilitaire ondersteuning inclusief juridische zaken.
Met ingang van 1 januari 2020 zou er een nieuwe dienstverleningsovereenkomst met 1Stroom worden opgesteld. Het contract is nu pas met ingang van 1 juli 2020 gewijzigd. De verhoging van de kosten van de dienstverlening is daardoor voor 2020 incidenteel lager uitgevallen.

10. Overzicht Taakvelden

Bestuur

Taakvelden	Begroting 2020 prim.	Begroting 2020 nw	Rekening 2020	Verschil 2020
0.4 Overhead	36.500	71.393	40.640	-30.753
Totaal	**36.500**	**71.393**	**40.640**	**-30.753**

RID

Totaal Exploitatie RID

Taakvelden	Begroting 2020 prim.	Begroting 2020 nw	Rekening 2020	Verschil 2020
0.1 Bestuur	72.000	58.000	58.060	60
0.2 Burgerzaken	92.198	82.646	92.944	10.298
0.4 Overhead	3.824.050	3.963.231	4.016.432	53.201
0.61 OZB Woningen	187.265	170.387	168.648	-1.739
2.1 Verkeer en vervoer	127.730	119.455	121.796	2.341
3.3 Bedrijfsloket	34.588	15.586	15.586	0
7.4 Milieubeheer	15.497	15.227	15.913	686
8.1 Ruimtelijke ordening	79.050	103.517	103.516	-1
8.3 Wonen en Bouwen	86.729	81.453	86.176	4.723
Totaal	**4.519.107**	**4.609.502**	**4.679.071**	**69.569**
Verschil is bijdrage RSD	386.224	386.765	360.599	-26.166
	4.905.331	**4.996.267**	**5.039.670**	**43.403**

Inkoop

Taakvelden	Begroting 2020 prim.	Begroting 2020 nw	Rekening 2020	Verschil 2020
0.4 Overhead	255.702	251.775	251.196	-579
Totaal	**255.702**	**251.775**	**251.196**	**-579**

RSD

Taakvelden	Begroting 2020 prim.	Begroting 2020 nw	Rekening 2020	Verschil 2020
6.2 Wijkteams	71.000	71.000	74.119	3.119
6.3 Inkomensregelingen	2.206.334	2.606.334	2.635.602	29.268
6.5 Arbeidsparticipatie	3.125.243	3.227.628	3.096.177	-131.451
6.6 Maatwerkvoorzieningen WMO	18.000	18.000	20.226	2.226
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	27.000	27.000	50.565	23.565
6.72 Jeugdzorg	162.000	162.000	131.469	-30.531
	5.609.576	**6.111.962**	**6.008.157**	**-103.805**

SDL

Taakvelden	Begroting 2020 prim.	Begroting 2020 nw	Rekening 2020	Verschil 2020
0.1 Bestuur	72.000	58.000	58.060	60
0.2 Burgerzaken	92.198	82.646	92.944	10.298
0.4 Overhead	4.116.252	4.286.399	4.308.268	21.869
0.61 OZB Woningen	187.265	170.387	168.648	-1.739
2.1 Verkeer en vervoer	127.730	119.455	121.796	2.341
3.3 Bedrijfsloket	34.588	15.586	15.586	0
6.2 Wijkteams	71.000	71.000	74.119	3.119
6.3 Inkomensregelingen	2.206.334	2.606.334	2.635.602	29.268
6.5 Arbeidsparticipatie	3.125.243	3.227.628	3.096.177	-131.451
6.6 Maatwerkvoorzieningen WMO	18.000	18.000	20.226	2.226
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	27.000	27.000	50.565	23.565
6.72 Jeugdzorg	162.000	162.000	131.469	-30.531
7.4 Milieubeheer	15.497	15.227	15.913	686
8.1 Ruimtelijke ordening	79.050	103.517	103.516	-1
8.3 Wonen en Bouwen	86.729	81.453	86.176	4.723
Totaal	**10.420.886**	**11.044.632**	**10.979.064**	**-65.569**

11. Bijlagen

11.1 Werk en Inkomen

Duiven: Werk, Inkomen en dienstverlening		Realisatie 2019	Begroting 2020	Bijgestelde begroting 2020	Realisatie 2020
Uitkeringen inkomensdeel		6.337.926	6.170.617	6.424.609	6.432.882
Uitkeringen Bbz gev. Zelfst.		18.797	40.000	40.000	33.222
Uitgaven Werk		581.404	597.762	597.762	597.762
Uitgaven Duiven		**6.938.127**	**6.808.379**	**7.062.371**	**7.063.866**

Westervoort: Werk, Inkomen en dienstverlening		Realisatie 2019	Begroting 2020	Bijgestelde begroting 2020	Realisatie 2020
Uitkeringen inkomensdeel		4.904.718	4.861.374	5.036.545	5.002.052
Uitkeringen Bbz gev. Zelfst.		-23.023	-10.000	-23.500	-3.751
Uitgaven Werk		498.411	419.690	419.690	419.690
Uitgaven Westervoort		**5.380.106**	**5.271.064**	**5.432.735**	**5.417.991**

Zevenaar: Werk, Inkomen en dienstverlening		Realisatie 2019	Begroting 2020	Bijgestelde begroting 2020	Realisatie 2020
Uitkeringen inkomensdeel		12.153.895	11.939.118	11.939.118	12.206.277
Uitkeringen Bbz gev. Zelfst.		20.913	40.000	40.000	35.938
Uitgaven Werk		1.069.560	1.104.648	1.104.648	1.104.648
Uitgaven Zevenaar		**13.244.368**	**13.083.766**	**13.083.766**	**13.346.863**

Inkomen

In 2020 is zowel in het aantal uitkeringsdossiers als het aantal klanten een daling zichtbaar.

Aantal uitkeringsdossiers		31-12-2019	31-12-2020	% ontwikkeling
Duiven		421	433	2,85%
Westervoort		339	347	2,36%
Zevenaar		848	824	-2,83%
Totaal RSD de Liemers		1608	1604	-0,25%

* Dit betreft het aantal uitkeringsdossiers, niet het aantal klanten. Een uitkeringsdossier kan uit meerdere klanten bestaan.

Werk

In de Evaluatie Businesscase wordt uitgebreid ingegaan op hoe de budgetten zijn besteed en wat de effecten hiervan zijn geweest.

11.2 Tozo

TOZO		LO 2020	BK 2020	Totaal
Duiven		1.930.103	131.577	2.061.680
Westervoort		1.202.385	148.604	1.350.989
Zevenaar		3.516.876	323.979	3.840.855
Totaal		**6.649.364**	**604.160**	**7.253.524**

Aanvragen met besluit	Duiven	Vergoeding per besluit	Uitvoerings kosten	Uitkering zelfstandigen	Baten	Saldo
Tozo 1 LO	401	450	180.450,00	1.417.933,00	54.108,00	1.363.825,00
Tozo 2 LO	82	450	36.900,00	338.410,00	12.914,00	325.496,00
Tozo 3 LO	73	450	32.850,00	250.335,00	9.553,00	240.782,00
Tozo 1 BK	27	800	21.600,00	121.681,00	147,00	121.534,00
Tozo 2 BK	3	800	2.400,00	10.055,00	12,00	10.043,00
Tozo 3 BK	1	800	800,00	-	-	-
Totaal	**587**		**275.000,00**	**2.138.414,00**	**76.734,00**	**2.061.680,00**
Door RSD in rek.gebracht uitv.kst			167.537,00			

Aanvragen met besluit	Westervoort	Vergoeding per besluit	Uitvoerings kosten	Uitkering zelfstandigen	Baten	Saldo
Tozo 1 LO	256	450	115.200,00	867.979,00	25.131,00	842.848,00
Tozo 2 LO	60	450	27.000,00	230.015,00	6.660,00	223.355,00
Tozo 3 LO	63	450	28.350,00	140.243,00	4.061,00	136.182,00
Tozo 1 BK	18	800	14.400,00	114.950,00	92,00	114.858,00
Tozo 2 BK	6	800	4.800,00	10.357,00	8,00	10.349,00
Tozo 3 BK	7	800	5.600,00	23.416,00	19,00	23.397,00
Totaal	**410**		**195.350,00**	**1.386.960,00**	**35.971,00**	**1.350.989,00**
Door RSD in rek.gebracht uitv.kst			114.097,00			

Aanvragen met besluit	Zevenaar	Vergoeding per besluit	Uitvoerings kosten	Uitkering zelfstandigen	Baten	Saldo
Tozo 1 LO	712	450	320.400,00	2.473.764,00	69.032,00	2.404.732,00
Tozo 2 LO	172	450	77.400,00	675.677,00	18.855,00	656.822,00
Tozo 3 LO	175	450	78.750,00	468.393,00	13.071,00	455.322,00
Tozo 1 BK	47	800	37.600,00	270.555,00	9.150,00	261.405,00
Tozo 2 BK	15	800	12.000,00	30.014,00	1.015,00	28.999,00
Tozo 3 BK	9	800	7.200,00	34.751,00	1.175,00	33.576,00
Totaal	**1130**		**533.350,00**	**3.953.154,00**	**112.298,00**	**3.840.856,00**
Door RSD in rek.gebracht uitv.kst			318.366,00			

Kosten RSD

Personeelskosten	305.000,00
Opzetten ondernemersportaal	65.000,00
Thuiswerkvoorzieningen	15.000,00
Couverteermachine/porto	15.000,00
Totaal	**400.000,00**

11.3 SiSa- Verantwoordingsstaat 2020

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Definitief SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2020 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 28 januari 2021

SZW	**G2B**	**Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_deel openbaar lichaam 2020** Openbaar lichaam o.g.v. Wgr (SiSa tussen medeoverheden) Het openbaar lichaam verantwoordt hier per gemeente over het deel van de regeling dat in (jaar T) door het openbaar lichaam is uitgevoerd.	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen emaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G2B/01*	Besteding (jaar T) algemene bijstand Deel openbaar lichaam I.1 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2B/02*	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Deel openbaar lichaam I.1 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2B/03*	Besteding (jaar T) **IOAW** Deel openbaar lichaam I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (**IOAW**) *Aard controle R* *Indicator: G2B/04*	Baten (jaar T) **IOAW** (exclusief Rijk) Deel openbaar lichaam I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (**IOAW**) *Aard controle R* *Indicator: G2B/05*	Besteding (jaar T) **IOAZ** Deel openbaar lichaam I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (**IOAZ**) *Aard controle R* *Indicator: G2B/06*
			1 060226 Gemeente Duiven	€ 5.630.485	€ 108.784	€ 668.245	€ 3.660	€ 31.496
			2 060293 Gemeente Westervoort	€ 4.506.089	€ 87.458	€ 352.209	€ 2.479	€ 19.797
			3 060299 Gemeente Zevenaar	€ 10.791.610	€ 165.060	€ 949.830	€ 10.854	€ 55.844
			Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij G2B/01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G2B/07*	Baten (jaar T) **IOAZ** (exclusief Rijk) Deel openbaar lichaam I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (**IOAZ**) *Aard controle R* *Indicator: G2B/08*	Besteding (jaar T) **Bbz 2004** levensonderhoud Deel openbaar lichaam I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (**Bbz 2004**) *Aard controle R* *Indicator: G2B/09*	Baten (jaar T) **Bbz 2004** levensonderhoud Deel openbaar lichaam I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (**Bbz 2004**) *Aard controle R* *Indicator: G2B/10*	Baten (jaar T) **WWIK** (exclusief Rijk) Deel openbaar lichaam I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (**WWIK**) *Aard controle R* *Indicator: G2B/11*	
			1 060226 Gemeente Duiven	€ 170	€ 52.577	€ 507	€ 0	
			2 060293 Gemeente Westervoort	€ 0	€ 40.119	€ 1.099	€ 0	
			3 060299 Gemeente Zevenaar	€ 0	€ 89.643	€ 4.234	€ 0	
			Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij G2B/01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G2B/12*	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Deel openbaar lichaam I.7 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2B/13*	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) Deel openbaar lichaam I.7 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2B/14*			
			1 060226 Gemeente Duiven	€ 205.176	€ 0			
			2 060293 Gemeente Westervoort	€ 187.198	€ 0			
			3 060299 Gemeente Zevenaar	€ 549.020	€ 3.653			
SZW	**G3B**	**Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_deel openbaar lichaam 2020** **Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004** Openbaar lichaam o.g.v. Wgr (SiSa tussen medeoverheden) Het openbaar lichaam verantwoordt hier per gemeente over het deel van de regeling dat in (jaar T) door het openbaar lichaam is uitgevoerd.	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen emaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G3B/01*	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking *Aard controle R* *Indicator: G3B/02*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Rijk) *Aard controle R* *Indicator: G3B/03*	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) *Aard controle R* *Indicator: G3B/04*	Besteding (jaar T) Bob *Aard controle R* *Indicator: G3B/05*	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) *Aard controle R* *Indicator: G3B/06*
			1 060226 Gemeente Duiven	€ 0	€ 0	€ 6.754	€ 0	€ 0
			2 060293 Gemeente Westervoort	€ 0	€ 0	€ 14.977	€ 0	€ 0
			3 060299 Gemeente Zevenaar	€ 0	€ 0	€ 9.930	€ 0	€ 0
			Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij G3B/01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G3B/07*	Besteding (jaar T) uitvoerings- en onderzoekskosten artikel 56, eerste en tweede lid, Bbz 2004 (exclusief Bob) *Aard controle R* *Indicator: G3B/08*				
			1 060226 Gemeente Duiven	€ 0				
			2 060293 Gemeente Westervoort	€ 0				
			3 060299 Gemeente Zevenaar	€ 0				
SZW	**G4B**	**Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) _ deel openbaar lichaam 2020** Openbaar lichaam o.g.v. Wgr (SiSa tussen medeoverheden) Het openbaar lichaam verantwoordt hier per gemeente over het deel van de regeling dat in (jaar T) door het openbaar lichaam is uitgevoerd.	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen emaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4B/01*	Welke regeling betreft het? Vul in Tozo 1, 2 of 3 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4B/02*	Besteding (jaar T) levensonderhoud *Aard controle R* *Indicator: G4B/03*	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking *Aard controle R* *Indicator: G4B/04*	Baten (jaar T) levensonderhoud *Aard controle R* *Indicator: G4B/05*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing) *Aard controle R* *Indicator: G4B/06*
			1 060226 Gemeente Duiven	Tozo1	€ 1.417.933	€ 121.681	€ 54.108	€ 147
			2 060226 Gemeente Duiven	Tozo2	€ 338.410	€ 10.055	€ 12.914	€ 12
			3 060226 Gemeente Duiven	Tozo3	€ 250.335	€ 0	€ 9.553	€ 0
			4 060293 Gemeente Westervoort	Tozo1	€ 867.979	€ 114.950	€ 25.131	€ 92
			5 060293 Gemeente Westervoort	Tozo2	€ 230.015	€ 10.357	€ 6.660	€ 8
			6 060293 Gemeente Westervoort	Tozo3	€ 140.243	€ 23.416	€ 4.061	€ 19
			7 060299 Gemeente Zevenaar	Tozo1	€ 2.473.764	€ 270.555	€ 69.032	€ 9.150
			8 060299 Gemeente Zevenaar	Tozo2	€ 675.677	€ 30.014	€ 18.855	€ 1.015
			9 060299 Gemeente Zevenaar	Tozo3	€ 468.393	€ 34.751	€ 13.071	€ 1.175
			Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij G4B/01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4B/07*	Hieronder verschijnt de keuze regeling (Tozo 1,2 of 3) conform de keuzes gemaakt bij G4B/02 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4B/08*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig) *Aard controle R* *Indicator: G4B/09*	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: G4B/10*	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: G4B/11*	Totaal bedrag vorderingen levensonderhoud (jaar T) Tozo 1 (i.v.m. verstrekte voorschotten op Tozo-aanvragen levensonderhoud welke zijn ingediend vóór 22 april 2020) *Aard controle R* *Indicator: G4B/12*
			1 060226 Gemeente Duiven	Tozo1	€ 0	401	27	
			2 060226 Gemeente Duiven	Tozo2	€ 0	82	3	
			3 060226 Gemeente Duiven	Tozo3	€ 0	73	1	
			4 060293 Gemeente Westervoort	Tozo1	€ 0	256	18	
			5 060293 Gemeente Westervoort	Tozo2	€ 0	60	6	
			6 060293 Gemeente Westervoort	Tozo3	€ 0	63	7	
			7 060299 Gemeente Zevenaar	Tozo1	€ 0	712	47	
			8 060299 Gemeente Zevenaar	Tozo2	€ 0	172	15	
			9 060299 Gemeente Zevenaar	Tozo3	€ 0	175	9	

Samenwerking de Liemers
Jaarrekening 2020

Exploitatielasten

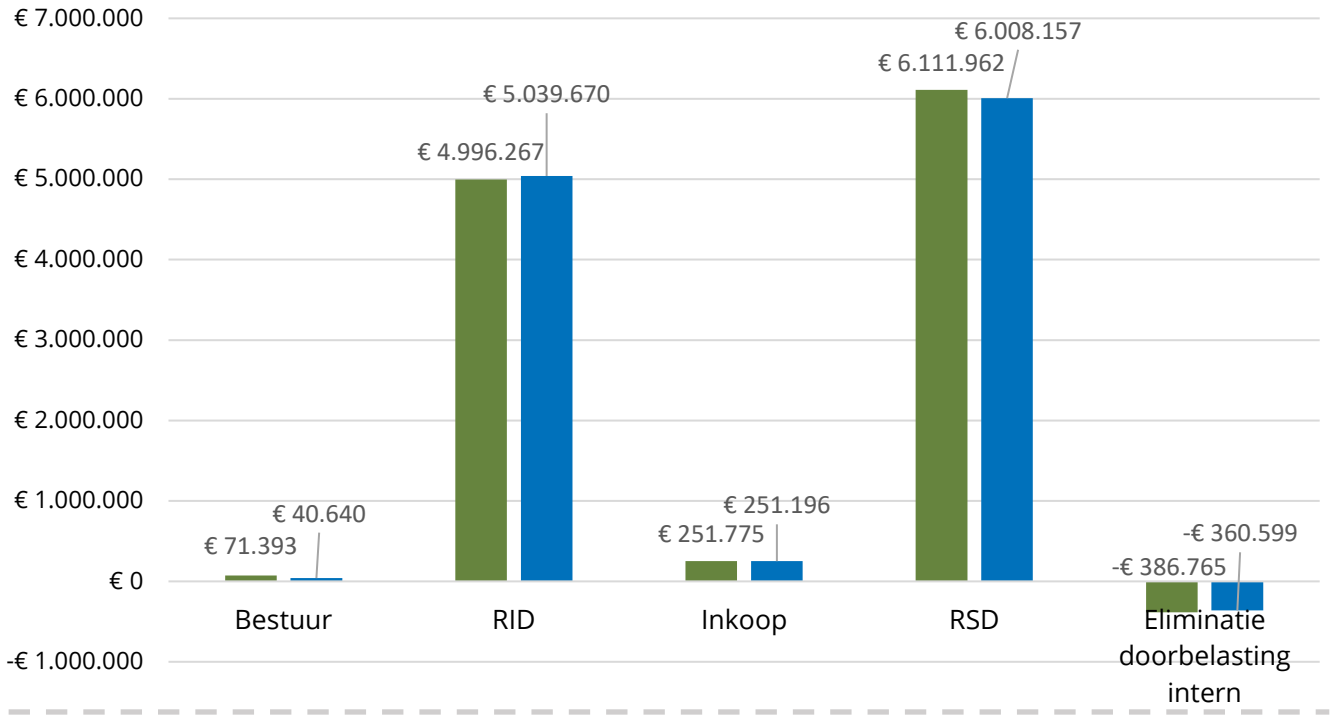

Totale lasten

	Begroting 2020 na wijziging	**€11.044.632,-**
	Rekening 2020	**€10.979.064,-**

Verschil:
+€65.569,-

Bijdrage gemeenten in exploitatie

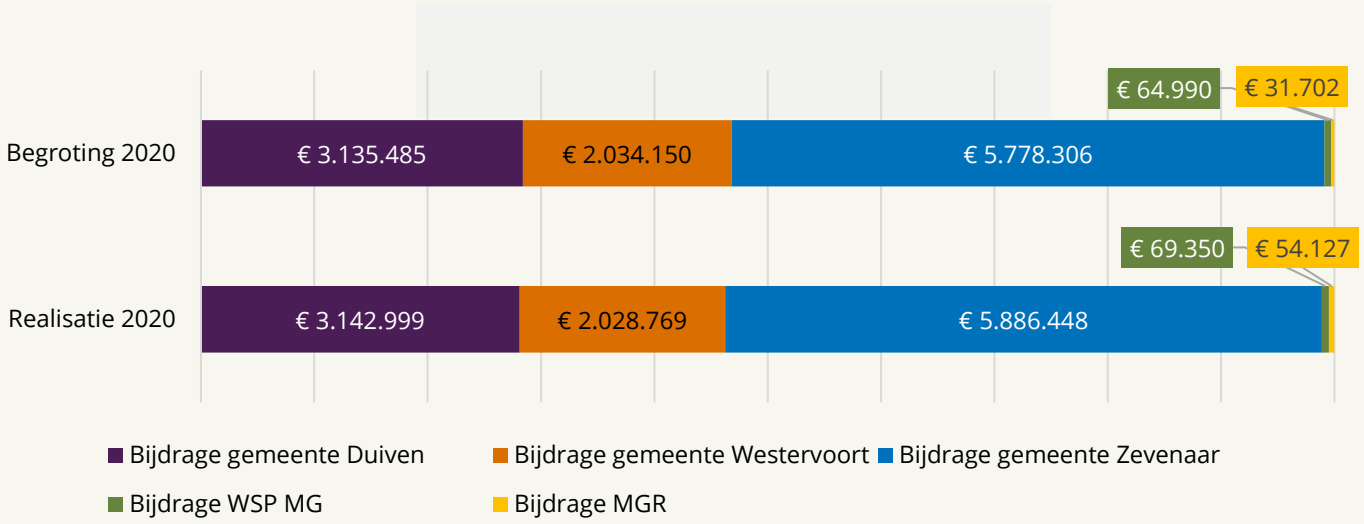

RID

Informatisering en automatisering

Successen

Alle medewerkers kunnen thuiswerken | Succesvolle implementatie videobellen om communicatie te waarborgen

Informatiebeveiliging

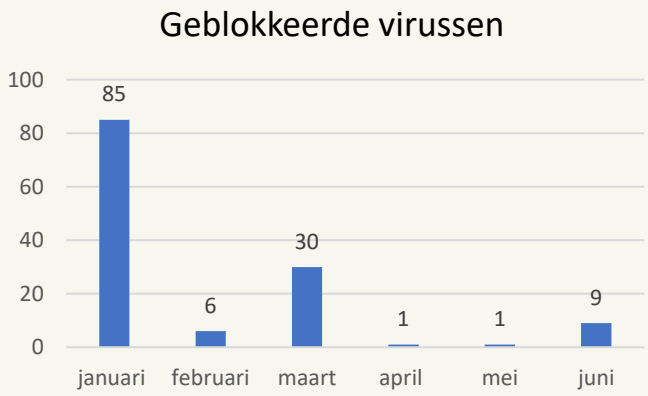

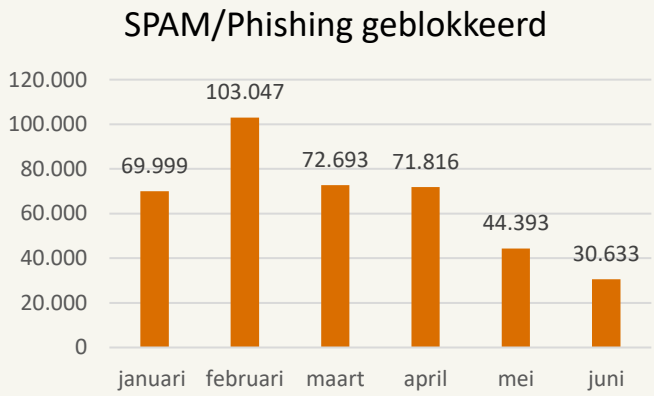

Inkoop

RID inkoop is bij maar liefst

38

aanbestedingen betrokken geweest in 2020

€-890.421,-

is in totaal lager ingeschreven ten opzichte van de raming

€4.572.314,-

is het totale verschil tussen hoogste en winnende inschrijving. In theorie kan niet aanbesteden leiden tot deze hogere uitgaven.

€2.190.000,-

is de bijdrage Social Return On Investment (SROI) uit aanbestedingen uitgedrukt in euro's.

Er waren in totaal

107

Adviesaanvragen waarvan er slechts 3 buiten de tijdmarge behandeld zijn.

RSD

Werk en inkomen

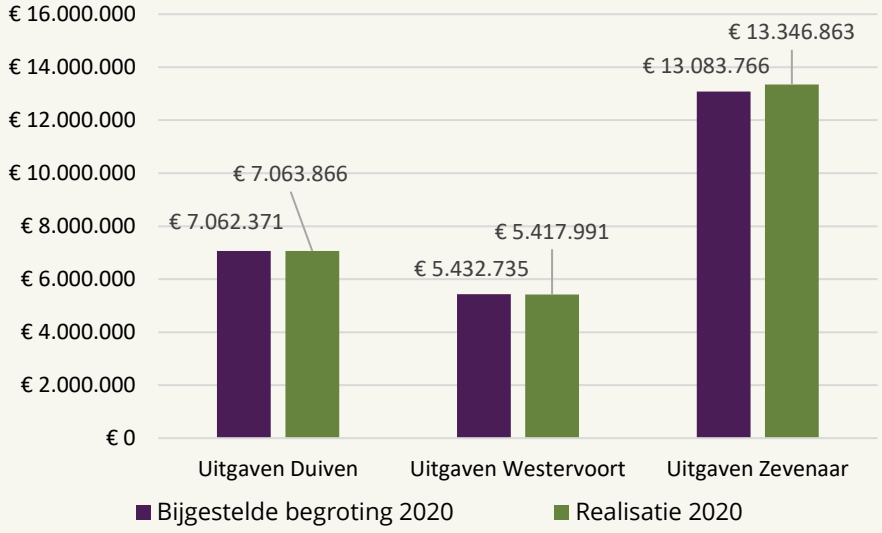

Stijging in aantal uitkeringsdossiers

2,85% in Duiven

2,36% in Westervoort

-2,83% in Zevenaar

Tozo-regeling

Aanvragen levensonderhoud

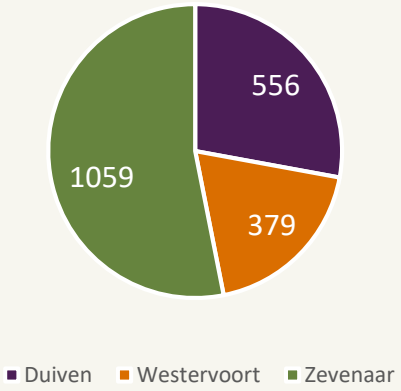

Totaal aangevraagd bij de RSD:
1059

Aanvragen bedrijfskrediet

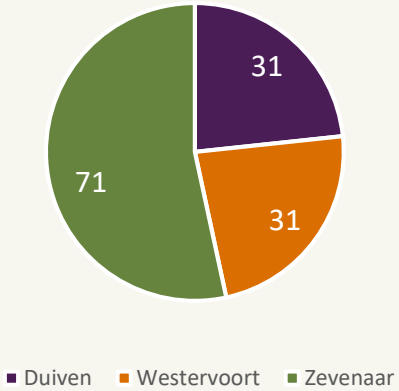

Totaal aangevraagd bij de RSD:
133

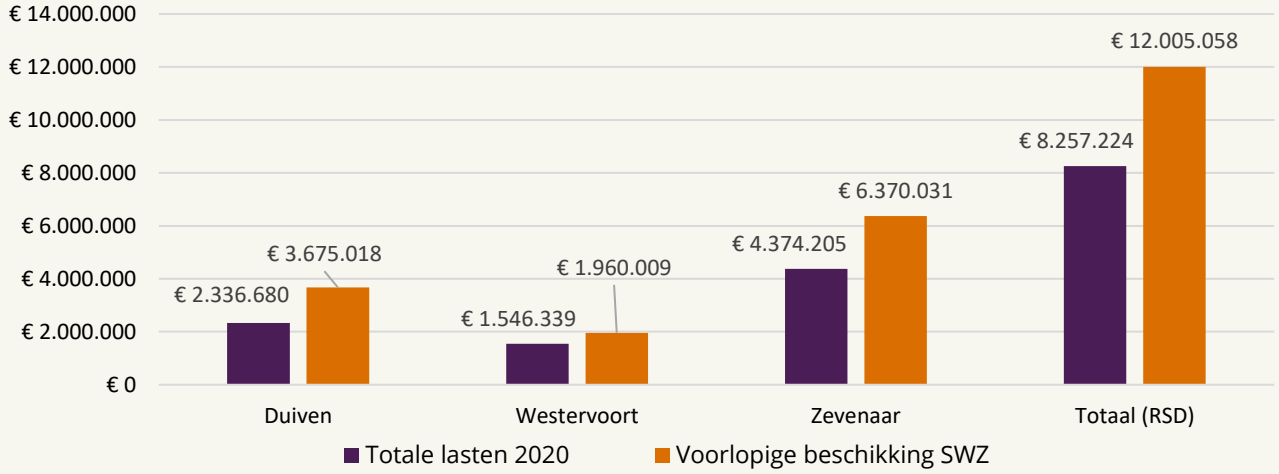

RSD

2020 in cijfers

Klanttevredenheid is gestegen van een **7,5** in 2019 naar een **7,9** in 2020

Het aantal plaatsingen was **328**
(streven was 295)

Duurzame uitstroom/plaatsingen was **83%**
Het doel was 80%

€697.611,-
Is bepaard op de uitkeringslast in 2019

€255.065,-
is bepaard op de uitkeringslast in 2020

Accountantsverslag 2020

Gemeenschappelijke Regeling Samenwerking de Liemers

2e concept

18 maart 2021

stolwijk kennisnetwerk

Inleiding

Aan het Algemeen Bestuur van de gemeenschappelijke regeling Samenwerking de Liemers
Koning Willem-Alexanderplein 1
69521 ES DUIVEN

Doetinchem, 18 maart 2021

Geacht bestuur,

Wij hebben de jaarrekening 2020 van uw organisatie gecontroleerd. In dit verslag brengen wij de hoofdzaken van onze uitkomsten vanuit onze controle onder uw aandacht.

De jaarrekening is opgesteld onder verantwoordelijkheid van het Dagelijks Bestuur.
Wij geven hierbij een controleverklaring.

U heeft aan ons voor de controle van de jaarrekening 2020 geen aandachtspunten meegegeven. In het rapport besteden wij aandacht aan de jaarrekening zelf en aan de interne beheersing.

Wij bespreken deze rapportage graag tijdens de bijeenkomst van het Dagelijks Bestuur op 7 juni 2021 en beantwoorden dan ook uw eventuele vragen. Wij hebben de inhoud van dit accountantsverslag afgestemd met de directeur en de controllers.

Mocht u nog vragen hebben, aarzelt u dan niet om contact met ons op te nemen.

Met vriendelijke groet,

Stolwijk Kelderman

Dhr. R.H. Gosselink-Wolbrink RA

Waar bent u naar op zoek?

Inhoudsopgave

1. Kernpunten
2. Onderbouwing oordeel
3. Corona en de jaarstukken
4. Jaarrekening
5. Interne beheersing
6. SiSa
7. Onze verantwoordelijkheid
8. Afsluiting

stolwijk kennisnetwerk

1. Kernpunten

Wij hebben de jaarrekening 2020 van de organisatie gecontroleerd. Wij informeren u in dit verslag over de uitkomsten vanuit onze controle. De hoofdzaken hebben wij hier opgenomen.

Goedkeurende oordelen

Als u de jaarstukken ongewijzigd vaststelt, kunnen wij een goedkeurend oordeel geven over de getrouwheid en de rechtmatigheid.

Uit onze controle kwamen een aantal aanpassingen in de jaarstukken voort. Deze zijn in de voorliggende versie verwerkt.

Niet alle aanbestedingen rechtmatig

We hebben vastgesteld dat voor een bedrag van € 45.000 de Europese aanbestedingsrichtlijnen niet zijn nageleefd. Dit betreft inhuur vanuit 1 leverancier. De onrechtmatigheid blijft onder de controletolerantie.

2 investeringskredieten overschreden

In 2020 zijn 2 investeringskredieten overschreden voor een totaalbedrag van € 15.000. Deze hebben we als onrechtmatig aangemerkt.

Bestemmingsreserve TOZO gevormd

Voor het niet bestede deel van de ontvangen uitvoeringskosten is een bestemmingsreserve gevormd voor € 0,2 miljoen. Komende jaren valt deze vrij op basis van de werkelijke bestede uitvoeringskosten.

Verloop controleproces voor verbetering vatbaar

We hebben gemerkt dat het controleproces bij zowel de organisatie als bij ons verbeterd kan worden. Met name de afstemming over de planning en steekproeven kan volgend jaar beter. Bij de start van de controle was de jaarrekening in concept gereed. Het balansdossier was niet volledig. Ongeveer de helft van de voor de controle benodigde stukken zijn tijdens de controle op ons verzoek aangeleverd. Voor de uitwisseling van documenten hebben we dit jaar een digitaal aanleverportaal gebruikt. De manier van werken met dit portaal is voor alle partijen nog wennen. Bovenstaande heeft de controle minder efficiënt gemaakt.

Interne beheersing op orde

De interne beheersing voldoet aan de daaraan te stellen eisen en past bij de omvang van de organisatie. Wij hebben nog enkele verbeterpunten geadviseerd.

Saldo van baten en laten

De organisatie heeft € 66.000 minder lasten dan begroot. Alleen op het programma RID is sprake van een overschrijding van € 43.000 welke past binnen het beleid en toereikend is toegelicht. Hierdoor is deze overschrijding niet onrechtmatig.

2. Onderbouwing oordeel

Onderstaand hebben wij een overzicht opgenomen van de niet in de jaarrekening 2020 verwerkte controleverschillen en de resterende onzekerheden. Met u hebben wij een afspraak gemaakt, welke afwijkingen wij in dit verslag vermelden. U heeft ons gevraagd in ieder geval alle afwijkingen groter dan € 3.000 aan u te rapporteren.

	Getrouwheid		Rechtmatigheid	
Omschrijving	Fouten €	Onzeker-heden €	Fouten €	Onzeker-heden €
Onrechtmatige aanbestedingen			45.000	
Overschrijding 2 investeringskredieten			15.000	
Totaal	**0**	**0**	**60.000**	**0**
Goedkeuringstolerantie voor fouten (1%)	**€ 109.000**			
Goedkeuringstolerantie voor onzekerheden (3%)	**€ 327.000**			

De geconstateerde onrechtmatigheden blijven onder de goedkeuringstoleranties van 1% respectievelijk 3%, zoals deze met u zijn afgesproken. Deze hebben daarom geen invloed op de strekking van ons oordeel.

Ook bij de controle van de Sisa-bijlage en de WNT-verantwoording zijn geen afwijkingen geconstateerd die van invloed zijn op de strekking van ons oordeel.

Wij hebben geen tegenstrijdigheden vastgesteld tussen het jaarverslag (de programma-verantwoording en de paragrafen) en de jaarrekening.

stolwijk kennisnetwerk

De coronacrisis heeft grote impact op elke organisatie. Er wordt gesproken over het 'nieuwe normaal'. Dat roept de vraag op wat het 'oude normaal' was waar de huidige organisatiekoers op gebaseerd was en wat we al weten over het nieuwe normaal.

3. Corona en de jaarstukken

Financiële gevolgen COVID-19

In de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing van de jaarstukken is een toelichting opgenomen van de gevolgen van Covid-19 voor uw organisatie.

Hierin wordt nader ingegaan op de onzekerheden en risico's voor de organisatie. De inzet en gevolgen voor de ambtelijke organisatie zijn nader toegelicht.

De organisatie heeft in 2020 geen extra vergoeding van het Rijk ontvangen ter compensatie van de gevolgen van Covid-19.

De organisatie voert de Tijdelijke overbruggingsregeling Zelfstandig Ondernemers (Tozo) uit voor de deelnemende gemeenten. De gemeenten hebben hiervoor vergoedingen ontvangen van het Rijk die zijn doorbetaald aan uw organisatie. Naast een vergoeding voor de verstrekt uitkeringen en bedrijfskapitaal, worden ook de uitvoeringskosten vergoed. De vergoeding die de organisatie van de gemeenten heeft ontvangen is niet volledig besteed. Het niet bestede deel is in een bestemmingsreserve opgenomen.

Voor het verstrekken van de Tozo-uitkeringen is veel personele capaciteit benodigd. Dit is enerzijds met eigen mensen ingevuld en anderzijds met externe inhuur.

Jaarstukken en zekerheid

4. Jaarrekening

Financiële positie

Kwaliteit jaarstukken

Begrotings-rechtmatigheid

Overige bevindingen

Financiële positie

De jaarrekening geeft inzicht in de totstandkoming van het resultaat 2020 en de financiële positie van de organisatie op 31 december 2020.

Saldo van baten en lasten

De totale lasten zijn € 66.000 lager dan begroot. Het thuiswerken brengt lagere huisvestings- en facilitaire kosten met zich mee. De nieuwe dienstverleningsovereenkomst met de GR 1Stroom is later ingegaan, waardoor de lasten lager zijn. De personeelskosten zijn over de hele linie iets hoger uitgevallen.

Bij het bepalen van de afrekening is rekening gehouden met een dotatie aan 1 bestemmingsreserve van in totaal € 203.000. De omvang van de dotaties zal bij het vaststellen van de jaarstukken door het Algemeen Bestuur expliciet worden bekrachtigd.

De belangrijkste afwijkingen zijn per programma toegelicht.

Van begroting naar realisatie

Op basis van de primitieve begroting was sprake van € 10,4 miljoen aan lasten. Bij de tussenrapportage is dit verhoogd naar respectievelijk € 10,6 en € 11 miljoen. De gerealiseerde lasten bedragen ook € 11 miljoen.

Eigen vermogen

In 2020 heeft het Algemeen Bestuur ingestemd met het vormen van een bestemmingsreserve voor de niet bestede uitvoeringskosten Tozo.
Er is geen algemene reserve.

Schuldpositie en solvabiliteit

De organisatie heeft per balansdatum voor € 3,5 miljoen aan langlopende schulden. Het balanstotaal is sterk afgenomen. Onder meer doordat per ultimo 2020 geen sprake is van een schuld aan de gemeente Zevenaar van € 2,9 miljoen, maar een vordering van € 0,5 miljoen.

Omdat er nu een bestemmingsreserve is gevormd, is de solvabiliteit 3% ten opzichte van 0% vorig jaar. Eventuele tekorten die ontstaan, moeten door de deelnemende gemeenten worden opgevangen. Derhalve is het van belang dat de deelnemende gemeenten weerstandsvermogen aanhouden voor de risico's van de GR.

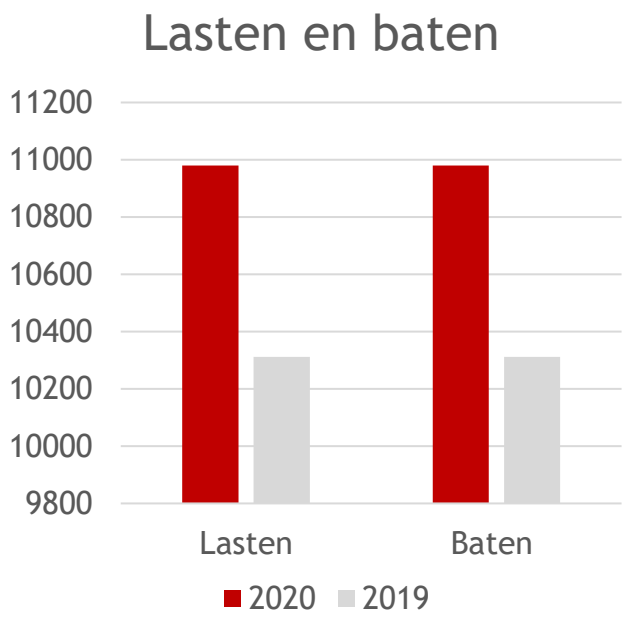

De lasten 2020 zijn hoger dan 2019 doordat hier € 0,4 miljoen aan lasten TOZO in zit

stolwijk kennisnetwerk

Kwaliteit jaarstukken

Bij onze controle hebben wij de informatiewaarde, leesbaarheid en naleving van wettelijke vereisten van de jaarstukken beoordeeld.

Kwaliteit van de jaarstukken

De jaarstukken bestaan uit 3 onderdelen: De programma's, de paragrafen en de jaarrekening.

Wij vinden de structuur van de jaarstukken duidelijk. Uw organisatie kent 4 programma's. De kwaliteit van de toelichtingen is voldoende en is in overeenstemming met de begroting.

Jaarverslag en paragrafen

Het jaarverslag en de paragrafen voldoen aan de minimale eisen van het Besluit Begroting en Verantwoording. Wij hebben geen tegenstrijdigheden vastgesteld tussen deze stukken en de jaarrekening 2020.

Naleving van de verslaggevingsregels

Wij hebben gecontroleerd of de bepalingen in het Besluit Begroting en Verantwoording zijn nageleefd. Hierin hebben wij geen (belangrijke) afwijkingen vastgesteld.

De verplichte beleidsindicatoren zijn bij de programma's opgenomen.

Verloop van de controle

Het opstellen van de jaarrekening is over het boekjaar 2020 zodanig gepland om aan het Dagelijks Bestuur de gecontroleerde jaarrekening op 25 maart 2021 voor te kunnen leggen, zodat zij na advies van de deelnemende gemeenteraden deze in juni 2021 kan vaststellen. De controle over het jaar 2020 is in goed overleg plezierig verlopen.

Het concept van de jaarstukken was tijdig gereed, maar het jaarrekeningdossier was niet volledig. Veel stukken zijn pas tijdens de controle op ons verzoek aangeleverd. Daarnaast is dit jaar een digitaal aanleverportaal gebruikt. Het werken hiermee is voor beide partijen nog wennen. Dit is de efficiëntie van de controle niet ten goede gekomen. De communicatie over de planning en steekproeven is voor verbetering vatbaar.

Wij kijken terug op een prettige en transparante samenwerking gedurende dit proces.

Begrotingsrechtmatigheid

Bij de controle van de rechtmatigheid gaan wij na of de lasten en baten en de balansmutaties juist, tijdig, volledig én met de geldende wet- en regelgeving zoals opgenomen in het normenkader in overeenstemming zijn geweest. Wij hebben de baten en lasten en de balansmutaties over 2020 gecontroleerd op rechtmatigheid.

Begrotingscriterium

U heeft besloten met 4 programma's te werken. Dit geeft een overzichtelijk beeld van de resultaten. U heeft het Dagelijks Bestuur toestemming gegeven om binnen de bandbreedtes van de beleidsregels die u heeft samengesteld, te opereren. Het Dagelijks Bestuur legt verantwoording af over de besteding op de programma's.

Wij hebben gecontroleerd of de begrotingsregels door het Dagelijks Bestuur zijn nageleefd.

Bevindingen:

Bij 1 programma zijn de werkelijke lasten hoger dan de begrote lasten. De overschrijding is duidelijk toegelicht en tevens is daarbij vermeld dat de overschrijding bij de tussenrapportage nog niet inzichtelijk was. Omdat de overschrijding binnen het beleid past en voldoende is toegelicht, weegt deze niet mee in ons oordeel.

Voor 2020 zijn kredieten voor in totaal € 15.000 overschreden. In de jaarrekening is een toelichting opgenomen voor de overschrijding.

Programma (*€ 1.000)	Lasten Begroting	Lasten 2020	Passend binnen begroting
Bestuur	71	41	✓
RID	4.996	5.040	✗
Inkoop	252	252	✓
RSD	6.112	6.011	✓
Totaal	**11.431**	**11.344**	

Overige bevindingen

De belangrijkste bevindingen inzake de getrouwheid hebben wij onder de kernpunten gerapporteerd. Hier informeren wij u over de overige bevindingen.

Schattingen

Het opstellen van de jaarrekening vereist dat de organisatie oordelen vormt en schattingen maakt, die van invloed zijn op de toepassing van de grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen en van de baten en lasten. De schattingen en de hiermee verbonden veronderstellingen zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en verschillende andere factoren die, gegeven de omstandigheden, als redelijk worden beschouwd. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. Een goed inzicht in de jaarrekening vraagt kennis van de gemaakte schattingen.

Wij hebben de (beperkte) geschatte posten gecontroleerd en vinden dat deze op een juiste wijze zijn ingeschat.

Materiele vaste activa

Bij de vaste activa glasvezel, software kernapplicaties en mobiele telefoons wijken de gehanteerde afschrijvingstermijn af van de financiële verordening. Overigens zijn de gehanteerde afschrijvingstermijnen reëel en conform de begroting. Daarmee zijn de afschrijvingen rechtmatig.

We adviseren u de afschrijvingstermijnen in de financiële verordening aan te passen

Prestatielevering rechtmatig

In totaal is voor 124 inkoopfacturen vastgesteld of de prestatielevering rechtmatig heeft plaatsgevonden. Daarbij hebben we geen onrechtmatigheden geconstateerd.

De prestaties konden niet alle onderbouwd worden met documenten.

Wij hebben aan de hand van interviews de rechtmatigheid hiervan vast kunnen stellen. Bij de facturen is door minimaal 2 verschillende personen bevestigden vastgelegd dat de prestatie geleverd is.

Europese aanbestedingen

Bij de controle van de Europese aanbestedingen hebben we bij 1 leverancier een onrechtmatigheid geconstateerd. Het betreft de inhuur van 1 persoon waarbij in 2020 de aanbestedingsdrempel met een bedrag van € 45.000 is overschreden. In 2019 was deze al inzichtelijk, maar contractueel kon dit niet meer gewijzigd worden. De sturing op de naleving van de aanbestedingsrichtlijnen is verbeterd, waardoor de omvang van de onrechtmatigheid sterk is afgenomen.

De IT omgeving

IT omgeving

Vanuit onze rol als accountant dienen wij aandacht te besteden aan de bevindingen met betrekking tot de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde omgeving. Dit onderzoek is niet primair gericht op cybersecurity.

Uit onderzoek en uit de praktijk blijkt dat veel bedrijven nog niet ‘cybersecure’ zijn. De risico’s worden onderschat, wat vervolgens leidt tot onvoldoende beveiligingsmaatregelen. Informatiebeveiliging is namelijk geen eenmalige exercitie, maar een continu proces. Aanvallers zitten immers niet stil en er komen steeds nieuwe bedreigingen onze kant op. Dit betekent dat zelfs organisaties die op het eerste oog goed beveiligd zijn zich toch moeten blijven wapenen tegen de gevaren van een cyberaanval.

Overige bevindingen

In de blog “Hoe Cybersecure is jouw organisatie?” staan enkele voorbeelden hoe u dit als organisatie kan beoordelen, zie hiervoor: https://stolwijkkennisnetwerk.nl/blog-hoe-cybersecure-is-jouw-organisatie/

Wij hebben de automatiseringsorganisatie uitsluitend in het kader van de jaarrekeningcontrole gecontroleerd. De jaarrekeningcontrole heeft geen tekortkomingen in de continuïteit en betrouwbaarheid van de geautomatiseerde gegevensverwerking aan het licht gebracht. Voor onze controle steunen we voor een beperkte mate op de automatiseringsomgeving van uw organisatie.

Overigens zien wij dat de organisatie hier aandacht aan besteed, maar het is belangrijk om bewust te zijn dat hackers pogingen doen om in te breken.

Overige bevindingen

In 2020 is door het Rijk de steunmaatregel voor zelfstandigen, de Tozo, geïntroduceerd. Wij hebben de verstrekkingen van de Tozo gecontroleerd en rapporteren hierbij expliciet over de bevindingen zoals verzocht wordt in de Nota Verwachtingen Accountantscontrole SiSa.

Misbruik en oneigenlijk gebruik Tozo

- De organisatie heeft de maatregelen ter voorkoming van misbruik en oneigenlijk gebruik vastgelegd
- Het proces van beoordeling en toekenning van de uitkeringen ligt zo veel mogelijk bij 1 medewerker.
- Er worden interne controles uitgevoerd op de toekenningen en op de (verwerking van) IB-signalen
- De IB signalen die ontvangen zijn, zijn beoordeeld. Waar nodig is de hoogte of duur van de uitkering hierop aangepast

Identificatieplicht

De identificatie van de aanvragers is getoetst aan de hand van identiteitsbewijzen. Dit is conform artikel 17 derde lid van de Participatiewet. Deze schrijft voor dat de identiteit van aanvragers vastgesteld dient te worden aan de hand van een geldig identiteitsbewijs.

Verstrekte voorschotten Tozo 1

De organisatie heeft geen voorschotten verstrekt. Wel zijn in de eerste week van Tozo 1 afgeronde bedragen verstrekt, omdat de normbedragen nog niet duidelijk waren. Dit is daarna verrekend.

5. Interne beheersing

Als onderdeel van de controle van de jaarrekening hebben wij een interimcontrole uitgevoerd. Over de bevindingen en aanbevelingen hebben wij in de managementletter gerapporteerd.

Samenvatting managementletter

Bij de interimcontrole hebben wij de algemene beheersing, de inrichting van de processen en de interne beheersingsmaatregelen beoordeeld. Naar aanleiding van de interimcontrole hebben wij onze bevindingen en aanbevelingen in de managementletter d.d. 16 november 2020 gerapporteerd aan de directie en het Dagelijks Bestuur.

De interne beheersing is in de basis op orde. Gedurende de corona periode en het thuis werken is de interne beheersing niet verstoord.

Risico's interne beheersing

In de managementletter hebben wij per proces aangegeven welke risico's niet (geheel) worden afgedekt door interne beheersingsmaatregelen. Om voldoende controlezekerheid te verkrijgen dat de jaarrekening als gevolg van het ontbreken van deze (voldoende) maatregelen afwijkingen bevat hebben wij aanvullende gegevenswerkzaamheden moeten verrichten om dit risico te verlagen, zoals uitbreiding van de steekproeven van de prestatie- en dossiercontroles.

In de managementletter hebben we de top 3 risico's benoemd. Deze betreffen:

- Naleving Europese aanbestedingsrichtlijnen: totale onrechtmatigheid is dit jaar € 45.000 ten opzichte van € 414.000 vorig jaar. Dit komt enerzijds omdat een aantal inhuurcontracten zijn beëindigd en anderzijds omdat de sturing op en het bewustzijn van de naleving verbeterd is.
- Prestatielevering inkoop onvoldoende onderbouwd: tijdens de controle hebben we een steekproef uitgevoerd. Hieruit blijkt dat alle prestatie voldoende onderbouwd kunnen worden. Enerzijds is dit met documenten gedaan en anderzijds door een bevestiging van de levering door minimaal 2 personen.
- Rechtmatigheid van de verstrekte uitkeringen (inclusief Tozo): in totaal zijn bijna 200 uitkeringsdossiers getest. Uit deze werkzaamheden komen geen materiële fouten naar voren, maar wel een beperkt aantal formele fouten. Dit zit met name in de volledigheid van de dossiers, waardoor we niet alle informatie hebben verkregen die we nodig hebben.

5. Interne beheersing

Richting rechtmatigheidsverantwoording

Over het jaar 2021 ligt de uitdaging voor het Dagelijks Bestuur in de jaarrekening een rechtmatigheidsverantwoording voor het Algemeen Bestuur op te stellen. Het Dagelijks Bestuur geeft daarin aan dat zij heeft gehandeld binnen de wet- en regelgeving van de financiële rechtmatigheidsvereisten. Het oordeel van de accountant zal vanaf dat jaar alleen een getrouwheidsoordeel zijn, waarvan de rechtmatigheidsverantwoording een onderdeel is. De rechtmatigheidsverantwoording is onderdeel van de totale controle van de jaarstukken. Een goede verbijzonderde interne controle vormt de basis voor het kunnen opstellen van de rechtmatigheidsverantwoording.

Inmiddels is het definitief dat het invoeringsjaar van de rechtmatigheidsverantwoording daadwerkelijk het verslagjaar 2021 is.

Het doel van de rechtmatigheidsverantwoording is met name om een groeiproces in gang te zetten dat gericht is op verbetering van de bedrijfsvoering en de interne beheersing van de processen. Het uitvoeren van verbijzonderde interne controle helpt de organisatie in control te blijven of te komen.

In 2020 zijn diverse voorbereidingen getroffen voor de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording.

Wij hebben het Dagelijks Bestuur geadviseerd de stap naar de rechtmatigheidsverantwoording met onderstaande overwegingen verder uit te werken.

1. *Het aanpassen van het controleprotocol, de financiële verordening en de controleverordening na de definitieve wetswijziging;*
2. *Het actualiseren van het intern controleprogramma voor het boekjaar 2021 voor de onderkende risico's, actualiteiten en nieuwe wet- en regelgeving;*
3. *Het opdelen van de werkzaamheden voor de verbijzonderde interne controle in 4 kwartalen;*
4. *Het gestructureerd en geüniformeerd vastleggen van de uitvoering van de verbijzonderde interne controles;*
5. *Het bespreken van de uitkomsten met de proceseigenaar;*
6. *Het opzetten van een rapportagestructuur over de uitkomsten aan de directie en het Dagelijks Bestuur;*
7. *Het monitoren van de opvolging van de aanbevelingen.*

Het RSD kwaliteitsplan kan als uitgangspunt gebruikt worden voor het controleplan.

7. Sisa

Wij hebben als onderdeel van onze controle de SiSa bijlagen gecontroleerd. De controle is uitgevoerd zoals is opgenomen in de Nota Verwachtingen Accountantscontrole SiSa 2020 d.d 21 januari 2021.

In de onderstaande (voorgeschreven) tabel rapporteren we onze bevindingen.

Nr.	Specifieke uitkering of overig	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
G2B	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_deel openbaar lichaam 2020	Geen	n.v.t.	n.v.t.
G3B	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_deel openbaar lichaam 2020	Geen	n.v.t.	n.v.t.
G4B	Tijdelijke overbrugginsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) _ deel openbaar lichaam 2020	Geen	n.v.t.	n.v.t.

Strekking controleverklaring rechtmatigheid	Goedkeurend
Strekking controleverklaring getrouwheid	Goedkeurend

Op de hierna volgende pagina’s zijn specifiek de verplichte rapportages inzake G4 opgenomen. Deze tabellen dient u samen met de overige verplicht voorgeschreven verantwoordingsdocumenten voor 15 juli 2021 bij het CBS aan te leveren.

stolwijk kennisnetwerk

Tabel van bevindingen specifiek voor G4B Tozo

6. Sisa

Nr.	Specifieke uitkering of overig	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
G4B	Tozo 1_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Geen	n.v.t.	n.v.t.
G4B	Tozo 1_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet, maar wel identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	1 fout	n.v.t.	Bij 1 cliënt heeft geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 PW plaatsgevonden
G4B	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	Geen	n.v.t.	n.v.t.
G4B	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen (toepassing artikel 21, lid 3 Besluit 17 april)	Geen	n.v.t.	n.v.t.
G4B	Tozo 2_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Geen	n.v.t.	n.v.t.

Tabel van bevindingen specifiek voor G4B Tozo

6. Sisa

Nr.	Specifieke uitkering of overig	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
G4B	Tozo 2_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet, maar wel identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Geen	n.v.t.	n.v.t.
G4B	Tozo 2, exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	Geen	n.v.t.	n.v.t.
G4B	Tozo 3_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Geen	n.v.t.	n.v.t.
G4B	Tozo 3_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet, maar wel identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Geen	n.v.t.	n.v.t.
G4B	Tozo 3, exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	Geen	n.v.t.	n.v.t.
G4B	Omvang vorderingen levensonderhoud (jaar T) Tozo 1 (i.v.m. verstrekte voorschotten op Tozo-aanvragen levensonderhoud welke zijn ingediend vóór 22 april 2020)	Geen	n.v.t.	n.v.t.

7. Onze verantwoordelijkheid

Wij hebben onze controle overeenkomstig de opdracht uitgevoerd en in overeenstemming met de geldende wet- en regelgeving.

Onze opdracht

De jaarrekening 2020 is opgesteld onder verantwoordelijkheid van het Dagelijks Bestuur. In overeenstemming met uw opdracht hebben wij de jaarrekening gecontroleerd.

Wij hebben onze controle uitgevoerd op basis van onze controlestandaarden voor de accountantscontrole. Daarnaast hebben wij het besluit accountantscontrole decentrale overheden (het BADO), de door u vastgestelde controleverordening (ex artikel 413 van de gemeentewet), het door u vastgestelde controleprotocol én het door u vastgestelde normenkader als basis voor de controle gebruikt.

De door ons voor de controle gehanteerde goedkeuringstolerantie voor fouten bedraagt € 109.000 (1% van de lasten) en voor onzekerheden € 327.000 (3% van de lasten). Voor de Wet Normering Topinkomens hebben wij de voorgeschreven lagere goedkeuringstoleranties gehanteerd.

Onze onafhankelijkheid

Voor de uitvoering van onze controle is het belangrijk, dat wij onafhankelijk zijn. De voor uw organisatie in 2020 door ons verrichte diensten passen binnen de regels van onafhankelijkheid. Onze teamleden zijn onafhankelijk van uw organisatie. Er zijn geen andere zaken, die in strijd zijn met de onafhankelijkheidsregels.

Fraude

De accountant is verplicht om alle ontdekte fraudegevallen te rapporteren aan het Dagelijks Bestuur. Wij merken op, dat onze controle niet specifiek is ingericht op het ontdekken van fraude. De primaire verantwoordelijkheid voor het voorkomen en ontdekken van fraude berust bij het Dagelijks Bestuur.
De accountant is niet verantwoordelijk en aansprakelijk voor de preventie van fraude. De accountant is wel verantwoordelijk voor het betrekken van frauderisico's in de planning en uitvoering van zijn controleopdracht.

Voor een nadere toelichting verwijzen wij naar de opdrachtbevestiging.

Er zijn tijdens de door ons uitgevoerde reguliere controlewerkzaamheden geen materiële onjuistheden als gevolg van fraude ontdekt, noch hebben wij aanwijzingen verkregen dat er sprake is geweest van fraude.

Inzicht urenbesteding

Vanuit het programma 'In het publiek belang' van de NBA dienen wij de bestede uren van onze controlewerkzaamheden aan u te rapporteren. Voor uw inzicht verstrekken wij onderstaand een opgave van de tijdsbesteding (inclusief een schatting van nog te besteden uren voor de afronding van de jaarrekeningcontrole).

	Uren
Tekenend accountant	30
Overige teamleden	520

stolwijk kennisnetwerk

8. Afsluiting

Dank u voor de samenwerking

Publicatie jaarrekening

Wij adviseren om de jaarrekening, na vaststelling door het Algemeen Bestuur, op de website van uw gemeenschappelijke regeling, te publiceren samen met de controleverklaring van de accountant. Hierdoor is het voor de gebruikers duidelijk dat dit de definitieve versie van de jaarrekening is en wat het oordeel van de accountant bij deze jaarrekening is.

Afsluiting

Wij vertrouwen erop u hiermee van dienst te zijn en zijn graag bereid nadere informatie te verstrekken.

Met vriendelijke groet,

Stolwijk Kelderman

Dhr. R.H. Gosselink-Wolbrink RA

Disclaimer: de afbeeldingen op de voor- en achterkant zijn voor de uitbraak van corona gemaakt.

stolwijk kennisnetwerk

Toegevoegde waarde

die bijdraagt aan uw duurzame succes

Samenwerkende specialisten

Binnen Stolwijk Kennisnetwerk bundelen wij een aantal kennisgebieden op financieel, bedrijfskundig, economisch en personeelsniveau. Vanuit deze verschillende disciplines hebben wij een 360 graden overview, zodat wij u beter en vollediger kunnen adviseren. Deze aanpak, waarbij specialisten en generalisten nauw samenwerken, leidt ertoe dat wij een belangrijke bijdrage kunnen leveren aan het duurzame succes van uw organisatie. Hoe wij dat doen? Dat leest u in het transparantieverslag op onze website.

Uw succes > www.stolwijkkennisnetwerk.nl

stolwijk kennisnetwerk

RSD DE LIEMERS
MAATWERK NAAR WERK EN INKOMEN

SDL
SAMENWERKING DE LIEMERS

RID De Liemers
REGIONAAL ICT EN INKOOP DIENSTENCENTRUM
voor de gemeenten Duiven, Westervoort en Zevenaar

Aan de gemeenteraden van Duiven, Westervoort en Zevenaar

Betreft: Kaderbrief Samenwerking de Liemers
Datum: 26 maart 2021

Geachte leden van de raad,

Ter uitvoering van artikel 34b van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen, zenden wij u hierbij de kaders voor de begroting 2022.

Van de formulering van beleidskaders door de Samenwerking de Liemers is geen sprake, immers onze organisatie richt zich op de uitvoering binnen kaders die zijn gesteld door de gemeenten. De financiële kaders voor Samenwerking de Liemers worden gevormd door besluiten die door de gemeenteraden zijn genomen.

Voor de begroting 2022 leidt dit tot de volgende kaders:

- De raden hebben middelen beschikbaar gesteld voor de businesscase RSD voor drie jaar. Deze periode eindigt op 1 juli 2021. In de begroting 2022 zijn deze middelen om die reden stopgezet. In juni 2021 zal aan u de nieuwe bestuurlijke opdracht RSD worden voorgelegd. Afhankelijk van uw keuze zal dit invloed hebben op de begroting 2022.
- Er zijn diverse ontwikkelingen binnen het Sociaal Domein waarbij gemeenten de regie voeren en mogelijk de RSD de opdracht geven onderdelen hiervan uit te voeren. Denk hierbij aan de nieuwe Wet Inburgering die, zoals nu bekend, wordt ingevoerd per 1-1-2022.
- Covid 19 heeft in 2020 een enorme impact gehad op de services van de RID. Gebleken is dat de basis onvoldoende op orde is. 2021 zal in het teken staan om de basis op orde te krijgen en daarnaast de lopende projecten zo goed mogelijk op te pakken.
- In 2021 zal onderzocht worden of de gevraagde dienstverlening vanuit de gemeenten aan de RID in verhouding staat tot het aantal medewerkers RID.
- Eind 2020 heeft het AB SDL groen licht gegeven voor het aanpassen van de governance van de GR SDL. De rol van de netwerkdirectie komt in de nieuwe structuur te vervallen en de managers van de RID en RSD zullen de directie van de SDL gaan vormen. Daarnaast zal er voor beide organisaties een bestuurscommissie worden ingericht. Nadere voorstellen zullen te zijner tijd aan uw raden worden voorgelegd.
- Het AB SDL heeft een bezuiningsopdracht neergelegd bij de directie SDL.
- Loon- en prijsstijgingen worden verwerkt conform cao-afspraken en/of –verwachtingen en CBS-index.

Wij gaan ervan uit u met deze informatie van dienst te zijn geweest.

Met vriendelijke groet,
Het Dagelijks Bestuur van Samenwerking de Liemers

W. Hekkers
Secretaris

drs. A.J. van Hout
Voorzitter

Gemeente Duiven

gemeente Westervoort

ZEVENAAR

Voorstel Dagelijks Bestuur		
Onderwerp	*Concept meerjarenbegroting 2022-2025 SDL*	
Ingediend door:	Wilma Beuze	Datum: 18 maart 2021
Bijlagen:	Meerjarenbegroting 2022-2025 SDL	
Bespreken op vergadering van:	Dagelijks bestuur 25 maart 2021	
Status:	Vastgesteld in werkoverleg netwerkdirectie van 8 maart	
Beslispunten	1. In te stemmen met de MJB 2022-2025 SDL 2. In overeenstemming met de RID contactpersonen de nieuwe projecten te accorderen. 3. MJB 2022-2025 SDL voor zienswijze voor leggen aan de gemeenteraden Liemerse gemeenten. 4. Conceptbrief Zienswijze vaststellen	
Financiering		
Communicatie	*Na behandeling gaat voorstel voor zienswijze naar gemeenten. Nadat het Dagelijks Bestuur kennis heeft genomen van de zienswijzen gaat een definitief voorstel naar het Algemeen Bestuur.* *Het accountantsverslag n.a.v. de accountantscontrole is bijgevoegd.*	
Afstemming		
Toelichting door (extern):	*nvt*	
Duur:	*30 min.*	

Toelichting Voorstel Dagelijks Bestuur

In deze meerjarenbegroting zijn, na akkoord van de RID contactpersonen, voor de RID twee nieuwe projecten opgenomen in de gepresenteerde cijfers. Deze zullen ook in de 1e tussenrapportage van 2021 voorgelegd worden.

Het gaat om Decos naar de Cloud en Datagedreven sturing (BI informatie).

Voor Decos naar de cloud wordt structureel € 16.000,= extra onderhoudskosten gevraagd en voor Datagedreven sturing € 40.000,=.
Deze projecten zijn noodzakelijk voor een goede efficiënte uitoefening van de dagelijkse werkzaamheden. Maar ook in lijn met de I-visie en I-strategie die door alle raden zijn geaccordeerd. Tevens het verzoek van het AB in de vergadering van 25 juni 2020 waarin de wens wordt uitgesproken om maximale sturingsinformatie uit onze applicaties te halen. Op de daar gestelde vraag om hier samen in op te trekken, zijn de RID contactpersonen hier in verder gegaan.

In deze meerjarenbegroting is voor de RSD nog niets opgenomen als opvolger van de Business Case RSD 2018. De evaluatie en de nieuwe bestuurlijke opdracht zullen in juni 2021 aan de raden worden voorgelegd en bij akkoord in de 1e tussenrapportage 2022 worden toegevoegd.

Bij de RSD is een uitbreiding van de Dienstverleningsovereenkomst opgenomen in verband met de nieuwe toegewezen taken:

- Advisering zelfstandigen
- Voorselectie schuldhulpverlening zelfstandigen
- Rol voor RSD in het kader van de nieuwe Wet Inburgering

De afwikkeling van de Tozo-regelingen van zowel inkomensvoorziening als kredietverstrekking zal in de jaren 2022 tot en met 2024 doorlopen.

Specificatie van de afwijkingen op kostensoort

Lasten	Rekening 2020	Begroting 2021 na wijz.	Begroting 2022	Verschil 2021->2022
Bestuurskosten	40.640	45.660	46.500	840
Personele kosten	7.695.490	6.943.763	6.958.924	15.161
Huisvestingskosten	409.456	438.420	424.920	-13.500
Automatiseringskosten	345.196	388.720	419.675	30.955
Onderhoud applicaties	1.182.568	1.247.430	1.349.400	101.970
Facilitaire zaken	116.669	111.800	113.750	1.950
Advies en Controle	28.695	46.100	56.150	10.050
Ondersteunende dienst	168.230	223.500	218.500	-5.000
Overige kosten	27.590	28.000	29.000	1.000
Kapitaallasten	964.531	1.108.530	1.018.549	-89.981
Totaal lasten	**10.979.063**	**10.581.923**	**10.635.368**	**53.445**

Nadere onderbouwing en bezuinigingen

Het AB SDL heeft een brief van de gemeente Zevenaar ontvangen met de verwoording van een besluit om vanaf 2022 bezuinigingen door te voeren. Het Algemeen Bestuur heeft dit verzoek overgenomen en gevraagd om zoveel mogelijk, in afstemming met de portefeuillehouders, te voldoen aan deze bezuinigingsopdracht. De meerjarenbegroting 2022-2025 is op totaalniveau in lijn met de Begroting na wijziging 2021. In de MJB is een bezuiniging van € 200.000,= doorgevoerd, maar daarnaast zijn er ook nieuwe projecten, op verzoek van de gemeenten, opgenomen. Met name op de post onderhoud van de applicaties is een stijging te zien van ruim € 100.000,=. Naast de indexering van deze kosten en wat uitbreiding van diensten komt het grootste deel € 56.000,= door de hierboven benoemde 2 nieuwe projecten.

Doordat een deel van bezuinigingen al in 2020 via een structurele aframing in de tussenrapportages is gemeld is deze ook al verwerkt in de kolom Begroting 2021 na wijzigingen.

In deze meerjarenbegroting zijn de volgende structurele bezuinigingen doorgevoerd:

▪ Rentekosten maximaal gelijk aan omslagrente	-/- €	82.000,=
▪ Vrijval kapitaallasten (investering €250.000,=)	-/- €	37.000,=
▪ Structurele bezuiniging applicaties (1e turap 2020)	-/- €	31.000,=
▪ Structureel aframen kosten SSGA	-/- €	4.000,=
▪ Structurele verlaging schoonmaakkosten RID	-/- €	8.000,=
▪ Structurele bezuiniging beveiliger RSD (2e turap 2020)	-/- €	25.000,=
▪ Portokosten RSD	-/- €	10.000,=
▪ Koeriersdiensten Liemers	-/- €	5.400,=
▪ **Totaal**	**-/- €**	**202.400,=**

In de loop van 2021/2022 zal, in overleg met de portefeuillehouders, nog verder worden beoordeeld op welke posten er mogelijk nog bezuinigingen doorgevoerd kunnen worden.

Meerjarenbegroting 2022 - 2025

Gemeenschappelijke regeling
Samenwerking De Liemers

Versie 2.0
Datum 22-03-2021

Inhoud

Inhoud **2**

Inleiding **4**

Richtlijnen programmabegroting 2022 – 2025 ..... **7**

BELEIDSBEGROTING **9**

Programmaplan **10**

1. Programma Bestuur **11**

1.1 Bestuur *11*

1.1.1 Wat willen wij bereiken? 11

1.1.2. Wat gaan we daarvoor doen? 11

1.1.3. Wanneer zijn we tevreden? 11

1.2. Ondernemingsraad *12*

1.2.1. Wat willen wij bereiken? 12

1.2.2. Wat gaan we daarvoor doen? 12

1.2.3. Wanneer zijn we tevreden? 12

1.3. Wat mag het kosten? *12*

2. Programma RID **13**

2.1 Ontwikkelingen 2021 en verder: I-visie en I-strategie *13*

2.2. Wat willen wij bereiken? *14*

2.3. Wat gaan we ervoor doen? *17*

2.4. Wanneer zijn wij tevreden? *19*

2.5. Wat mag het kosten *19*

3. Programma Inkoop **20**

3.1. Ontwikkelingen 2021 en verder *20*

3.2. Wat willen wij bereiken, wat gaan we ervoor doen ? *21*

3.3. Wanneer zijn we tevreden? *22*

3.4 Wat mag het kosten *22*

4. Programma RSD **23**

4.1. Algemeen (Ontwikkelingen) *23*

4.2. Kerntaak, missie, visie en doelstellingen *23*

4.2 Wat willen wij bereiken *25*

4.3. Uitgangspunten begroting 2022-2025 ..... *25*

4.4. Wat gaan we daarvoor doen? *26*

4.4.1. Unit Werk 26

4.4.2. Zorg en Ondersteuning 28

4.4.3 Specifieke doelgroepen 29

4.4.4. Inkomensondersteuning 30

4.4.5. Liemers Ondernemersportaal 30
4.5. Deelprojecten gericht op bedrijfsvoering 30
4.5.1. Dienstverleningsconcept 30
4.5.2. Interne organisatie 31
4.6 Wanneer zijn we tevreden? 33
4.7 Wat mag het kosten? 33
Beleidsindicatoren Sociaal Domein 34
BELEIDSPROGRAMMA 35
Paragrafen 35
5. Weerstandsvermogen en risicobeheersing 36
6. Onderhoud kapitaalgoederen 38
7. Financiering 38
7.1. Bezuinigingen 38
8. Bedrijfsvoering 41
9. Verbonden partijen 43
FINANCIËLE BEGROTING 44
10. Overzicht van baten en lasten 45
10.1 Programma Bestuur 46
10.2 Programma RID 47
10.3 Programma Inkoop 51
10.4 Programma RSD 52
Bijlage 1: WID 54
1.1 Participatiebudget 54
1.2 Inkomensdeel 54
1.3 Dienstverlening 55
Bijlage 2: Geprognosticeerde meerjarenbalans 57
Bijlage 3: Taakvelden 58
Bijlage 4: Totaaloverzicht KPI's RSD vanuit Business Case 59
Bijlage 5: Overzicht beoogde projecten uit I-visie en I-strategie 60
Projectenlijst 2022 60

Inleiding

Voor u ligt de meerjarenbegroting van de Gemeenschappelijke regeling Samenwerking de Liemers 2022 tot en met 2025.

De meerjarenbegroting 2022 – 2025 van Gemeenschappelijke regeling Samenwerking de Liemers bevat de begrotingsinformatie voor de samenwerking op het gebied van ICT, Inkoop en Werk & Inkomen in het kader van de Participatiewet van de gemeenten Duiven, Westervoort en Zevenaar.

Uitgangspunten voor de samenwerking zijn:

- Vermindert de kwetsbaarheid van de organisatie;
- Verbetert de kwaliteit van het werk en dus de dienstverlening aan de burgers;
- Zaken worden efficiënter uitgevoerd;
- (wettelijke) Ontwikkelingen kunnen sneller worden opgepakt.

De drie Liemerse gemeenten hebben een gedeelde bestuurlijke visie op samenwerking:
Samenwerking is het, met behoud van de huidige bestuurlijke zelfstandigheid, vergroten van de gemeentelijke slagkracht door bundeling van ambtelijke expertise op strategisch, tactisch en operationeel niveau met als resultaat verhoogde kwaliteit, continuïteit en efficiëntie.

Kortom: een versterkte positie voor de drie gemeenten in de Liemers gericht op gezamenlijke uitvoering (bedrijfsvoering) van taken op Werk en Inkomen, ICT en Inkoop.

Beleidsbepaling – daar waar mogelijk op elkaar afgestemd – blijft bij de individuele gemeenten en de uitvoering en ontwikkeling van het beleid wordt door de samenwerking opgepakt. Gemeenten hebben wel aanvullend de mogelijkheid om diensten af te nemen.
Als er sprake is van beleid bij de individuele gemeenten en uitvoering door het samenwerkingsverband, is de juridische structuur (vorm) een hulpmiddel om deze uitgangspunten te borgen.
Als vorm voor de samenwerking is gekozen voor het treffen van een gemeenschappelijke regeling waarbij een openbaar lichaam wordt ingesteld. De samenwerking op alle drie de terreinen – ICT, Inkoop en Werk & Inkomen - zijn onder de werking van de gemeenschappelijke regeling gebracht.

Deze begroting 2022 – 2025 bestaat uit een Programmaplan. Dit plan bevat:

- de te realiseren programma's, met per programma de 'W'-vragen,
- de beleidsindicatoren;
- een overzicht van de baten en lasten per programma;.

Daarna volgen de paragrafen zoals:

- Weerstandsvermogen en risicobeheersing;
- Onderhoud kapitaalgoederen;
- Financiering, Bedrijfsvoering;
- Verbonden partijen.

Tot slot is de Financiële begroting per programma opgenomen, waarin de financiële vertaling van het programmaplan heeft plaatsgevonden, inclusief de meerjarenraming met geprognosticeerde begin- en eindbalans.

Onzekerheden met betrekking tot deze meerjarenbegroting:

- Deze begroting wordt opgesteld in een roerige periode;
- Het AB heeft ingestemd met een aanpassing van de governance SDL;
- Bestuurdersrechtmatigheid moet ingericht worden;
- Bij de RID is per 1 maart 2021 een nieuwe directeur benoemd;
- De RID heeft in 2020/2021 veel technische verstoringen die de noodzaak 'basis op orde' de hoogste prioriteit geven, wat is de impact op lange termijn;
- Invoeren/implementatie I-visie en I-strategie, ontwikkelingen SAAS, wensen;
- De RSD heeft een nieuwe bestuursopdracht opgesteld voor de periode 2021 t/m 2023. De gemeenteraden besluiten hier in juni 2021 over;
- Wijzigingen in de dienstverleningsovereenkomsten RSD door toename van het aantal aanvragen kinderopvang;
- Ontwikkelingen Covid19. De verwachting is dat het aantal uitkeringsgerechtigden de komende jaren zal oplopen;
- Vervolg regelingen op de Tozo: ontwikkeling ondersteuning zelfstandigen;
- Het is nog onduidelijk welke rol de RSD krijgt bij de invoering van de nieuwe Wet Inburgering per 1 januari 2022.

Al met al heel veel zaken waar nog geen duidelijkheid over is. Toch maken wij in deze begroting een zo goed mogelijke inschatting van de noodzakelijkheden en de wensen vanuit de gemeenten om de gevraagde dienstverlening te kunnen bieden.
Aangezien het bij veel zaken om aannames gaat (inschattingen m.b.t. formatie en kosten) gaan wij deze goed benoemen zodat eventuele verschillen in de realisatie te herleiden zijn.

Financiën

Op de vastgestelde Meerjarenbegroting 2021-2024 zijn wijzigingen doorgevoerd via de 1e en 2e tussenrapportage 2020. Deze zijn al verwerkt in een aparte kolom in deze Meerjarenbegroting 2022-2025.

De begroting laat een stijging zien van € 53.445,= ten opzichte van de gewijzigde begroting 2021.
Bij de RID stijgen met name de personele kosten € 82.957,=, onderhoud applicaties met € 101.970,= met daar tegenover een verlaging van de kapitaallasten € 89.981,= en een beperkte daling op huisvesting € 5.500,= en Ondersteunende dienst van € 6.000,=.
Bij de Inkoop stijgen de personele kosten door de indexering.
Bij de RSD dalen de personele kosten, uitgaande van het beëindigen van de nieuwe opdracht per 1-7-2021, € 317.000,= door het verlagen van de formatie, maar vindt er ook een stijging plaats door uitbreiding Dienstverleningsovereenkomst met adviesverlening zelfstandigen en schuldhulpverlening zelfstandigen en de RSD zal een taak hebben in de uitvoering van de nieuwe Wet Inburgering. Daarnaast zullen er ook in 2022 tot en met 2024 nog werkzaamheden Tozo uitgevoerd moeten worden. Hier staan inkomsten vanuit de Bestemmingsreserve tegenover.

Ontwikkeling

Het Algemeen Bestuur SDL heeft in december 2020 besloten om de Gemeenschappelijke regeling in stand te houden maar de bestuurslaag te wijzigen.

De volgende besluiten zijn genomen:

1. De netwerkdirectie zal vervangen worden door 2 bestuurscommissies:
   1 voor de RID en 1 voor de RSD.
2. De managers van de RID en RSD worden directeur.
3. De directeuren RSD en RID vormen tevens de directie van de SDL.

4. Het dagelijks bestuur wordt gevormd worden door de 2 voorzitters van de bestuurscommissies en 1 burgemeester, waarbij gewaarborgd dient te worden dat alle gemeenten zijn vertegenwoordigd.
5. Algemeen bestuur bestaat uit de wethouders van de drie gemeenten.

Per 1 maart 2021 zijn de directeursfuncties benoemd:

Algemeen Directeur SDL/Directeur RSD	Wilfred Hekkers
Adjunct-directeur SDL/Directeur RID	Jaap Mackaay

Richtlijnen programmabegroting 2022 – 2025

Algemene dekkingsmiddelen
De gemeenschappelijke regeling Samenwerking de Liemers (SDL) voert de werkzaamheden voor Werk en Inkomen gemandateerd uit. Dit houdt in dat de SDL geen algemene dekkingsmiddelen ontvangt.

Met ingang van maart 2020 is de Tijdelijke Overbruggingsregeling Zelfstandig ondermeners (Tozo) ingevoerd, deze regeling wordt ook door de RSD via mandaat uitgevoerd voor de drie deelnemende gemeenten. De voorschotten van deze Specifieke uitkering worden niet door de SDL ontvangen.

Overhead
De kosten zijn conform de Iv3-informatievoorschriften aan de taakvelden toegerekend.
In Bijlage 3 (pag. 58) wordt een overzicht van de taakvelden per programma en geconsolideerd weergegeven.

De begrote kosten voor 2022 zijn € 10.635.368,= hiervan wordt € 4.608.051,= toegerekend aan taakveld 0.4 Overhead, dit is 43,3%. Dit is een lichte stijging van 4% t.o.v. de jaarstukken 2020.
Dit komt door de stijging van de RID kosten die hoofdzakelijk betrekking hebben op overhead.

Personeelslasten
Bij bepaling van de loonkosten wordt rekening gehouden met bevorderingen naar de functieschaal en periodieke verhogingen waar per 1 januari 2022 recht op bestaat.
De CAO is sinds 01-01-2021 vervallen, er is nog geen informatie bekend over de voorstellen.
Voor 2022 wordt uitgegaan van een stijging ten opzichte van 2020 van 3,5%. Voor de jaren daarna is aansluiting gezocht met de indexering van de septembercirculaire.

BTW
Met ingang van 01-01-2018 valt de SDL niet meer onder de koepelvrijstelling en de transparantieregeling. Dit houdt in dat de gehele SDL voor de BTW ondernemer is geworden.
De begroting gaat uit van de kosten exclusief BTW (conform de Wet op de Omzetbelasting 1968) doordat deze voor de SDL terug te vorderen zijn. De bijdragen worden met BTW gefactureerd naar de deelnemende gemeenten. Bij de deelnemende gemeenten is deze BTW niet geheel terugvorderbaar via de BTW-aangifte c.q. verrekenbaar met het BTW -Compensatiefonds.
De lasten in de gemeentelijke begroting voor deelname aan de SDL kunnen hoger zijn dan de hier weergegeven lasten, omdat er een deel kostprijsverhogende BTW is ontstaan. Dit verschilt per gemeente omdat dit is afhankelijk van het geldende mengpercentage per gemeente.

VPB
De uitvoeringstaken van de GR aan de deelnemende gemeenten valt onder de Objectvrijstelling VPB voor samenwerkingsverbanden aangezien:

- De activiteiten verricht worden voor de in het samenwerkingsverband participerende overheidslichamen;
- De activiteiten onbelast zouden zijn als ze door de participant zelf zouden zijn verricht;
- De participanten naar evenredigheid van de afname van de activiteiten bijdragen aan het samenwerkingsverband.

De ontwikkelingen binnen de RID en RSD met betrekking tot de aparte dienstverlenings-overeenkomsten, omzetting RSD naar netwerkorganisatie vallen hier niet onder. Deze moeten apart getoetst worden op de VPB-plicht.

Kapitaallasten
Kapitaallasten bestaan uit de afschrijvingslasten en rentetoerekening.
De materiële vaste activa worden annuïtair afgeschreven in maximaal:

3 jaar:	apparatuur t.b.v. de mobiele werkplek
4 jaar:	overige automatiseringsapparatuur
4 jaar:	hardware
4 jaar:	ICT techniek voor centrale computerruimte
5 jaar:	netwerk en bekabeling
5 jaar:	apparatuur t.b.v. de decentrale vaste werkplek
7 jaar:	software
10 jaar:	software kernapplicaties
15 jaar:	kantoormeubilair

Voor de toerekening van rente over de investeringen wordt gerekend met 3%. Vanuit de bezuinigingsopdracht wordt nu voorgesteld om deze rente niet als last te boeken als de omslagrente lager is.
De omslagrente voor 2022 wordt gesteld op nihil. Behalve de werkelijke rente op leningen zal er geen rente worden toegerekend aan de investeringen.

Voor het gebruik van de glasvezelkabel is geparticipeerd in Stichting Samenwerkingsverband Glasvezelnetwerk. Dit betreft geen eigendom maar een gebruiksrecht. Daarom is deze activa geclassificeerd als materiële vaste activa waarop lineair wordt afgeschreven in 15 jaar.

Investeringen die individueel onder een verkrijgingsprijs van minder dan € 10.000,= blijven, worden niet geactiveerd, uitgezonderd gronden en terreinen. Deze laatst genoemden worden altijd geactiveerd. Maar deelinvesteringen lager dan € 10.000,= die onderdeel zijn van een totaalkrediet worden wel als zodanig geactiveerd.

Prijsstijgingen
In deze begroting zijn de overige kosten zo goed mogelijk ingeschat. Daar waar dit niet mogelijk was, is een inflatiecijfer gebruikt op basis van Nationale consumentenprijsindex (cpi), zoals weergeven in de Septembercirculaire.

Onvoorzien
In deze begroting is nergens geen bedrag opgenomen voor onvoorzien. De lasten worden zo goed mogelijk ingeschat en begroot. Kostenoverschrijdingen of onvoorziene kosten worden via de tussenrapportage voorgelegd ter accordering door het bestuur.

BELEIDSBEGROTING

Programmaplan

Te realiseren programma's:

1. Bestuur
2. RID
3. Inkoop
4. RSD

Zie hierna de specificaties per programma.

Overzicht van de algemene dekkingsmiddelen

De GR Samenwerking de Liemers voert haar taken uit onder mandaat. De inkomsten bestaan daardoor uit doorbelasting van de kosten. Er zijn geen reserves of voorzieningen. De gemaakte kosten worden per jaar doorbelast waardoor er ook geen eigen vermogen is. Daarom zijn er geen algemene dekkingsmiddelen in deze begroting opgenomen.
Met ingang van 2020 is er een Bestemmingsreserve Tozo gevormd, omdat de uitvoeringskosten zijn toegekend voor de gehele duur van de afhandeling van de Tozo uitkeringen en Bedrijfskredieten. Dit loopt minimaal tot en met 2024.

Overzicht van de kosten van Overhead

De programma's Bestuur en Inkoop zijn voor 100% Overhead. Voor de programma's RID en RSD valt een gedeelte onder de Overhead. Voor de specificatie verwijs ik naar bijlage 4 Taakvelden op pag. 58. Het percentage overheidskosten is 43,3%.

Bedrag voor de heffing voor de vennootschapsbelasting

De uitvoeringstaken van de GR aan de deelnemende gemeenten valt onder de Objectvrijstelling VPB voor samenwerkingsverbanden aangezien:

- De activiteiten verricht worden voor de in het samenwerkingsverband participerende overheidslichamen;
- De activiteiten onbelast zouden zijn als ze door de participant zelf zouden zijn verricht;
- De participanten naar evenredigheid van de afname van de activiteiten bijdragen aan het samenwerkingsverband.
- De dienstverlenings-overeenkomsten zijn van geringe omvang, hebben geen winstoogmerk of het doel om structurele overschotten te behalen.

Daarom is in deze begroting geen bedrag voor heffing voor de vennootschapsbelasting opgenomen.

Bedrag voor onvoorzien

In deze begroting is geen expliciet bedrag opgenomen voor onvoorziene uitgaven.
De lasten worden zo goed mogelijk ingeschat en op basis van de vastgestelde verdeelsleutels in rekening gebracht bij de deelnemende gemeenten. Als er toch onvoorziene uitgaven ontstaan, worden deze via de tussenrapportages voorgelegd aan het bestuur.

1. Programma Bestuur

1.1 Bestuur

1.1.1 Wat willen wij bereiken?

Het besturen van de Gemeenschappelijke regeling Samenwerking de Liemers, waarbij door samenwerking de dienstverlening op ICT-gebied, inkoop en het terrein van werk en inkomen, aan de deelnemende gemeenten goed verzorgd en gegarandeerd wordt.

1.1.2. Wat gaan we daarvoor doen?

Het bestuur van de Gemeenschappelijke regeling Samenwerking de Liemers (SDL) bestaat ten tijde van het opmaken van deze meerjarenbegroting uit het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur.

Eind 2020 heeft het AB SDL groen licht gegeven aan het aanpassen van de governance van de GR SDL. De rol van de netwerkdirectie komt in de nieuwe structuur te vervallen en de managers van de RID en RSD zullen, indien geschikt, de directie van de SDL gaan vormen. Daarnaast zal er voor beide organisaties een bestuurscommissie worden ingericht.

Door het vertrek van de manager RID eind 2020 heeft het DB besloten alvast voor te sorteren op de nieuwe situatie. De directeur RSD zal tevens fungeren als algemeen directeur SDL en de directeur RID zal de rol van adjunct-directeur SDL vervullen. Doelstelling is om voor de zomer 2021 deze aanpassing ter goedkeuring aan de 3 gemeenteraden voor te leggen.

Het algemeen bestuur wordt gevormd door de colleges van de drie aangesloten gemeenten. Het algemeen bestuur komt twee keer per jaar bijeen. In het midden van het jaar om jaarrekening en begroting vast te stellen, nadat de drie gemeenteraden gelegenheid hebben gehad hun zienswijzen in te dienen. En in het najaar om de tussenrapportage vast te stellen.

Het dagelijks bestuur wordt gekozen uit het algemeen bestuur en bestaat in de nieuwe situatie uit de 2 voorzitters van de bestuurscommissies en een ander lid van het AB, bij voorkeur een burgemeester, waarbij gewaarborgd dient te worden dat alle 3 gemeenten zijn vertegenwoordigd. Het dagelijks bestuur vergadert drie keer per jaar, twee daarvan zijn voorbereidend voor het algemeen bestuur, enige weken voorafgaande aan de vergadering van het AB. De derde vergadering is aan het einde van het eerste kwartaal om de begroting en jaarrekening voorlopig vast te stellen en voor zienswijze naar de raden te sturen.

De rol van voorzitter van AB en DB wordt bij toerbeurt ingevuld door een van de burgemeesters, telkens voor de duur van twee jaar. Sinds 2021 is dit de heer A. van Hout, burgermeester van de gemeente Westervoort. De secretarisrol wordt vervuld door de algemeen directeur SDL.

De algemeen directeur SDL fungeert als bestuurder voor de ondernemingsraad van de SDL.

Naast het bestuur heeft de SDL een ondernemingsraad. Deze raad vergadert ongeveer 5 keer per jaar.

1.1.3. Wanneer zijn we tevreden?

Gestreefd wordt naar een doelmatige en effectieve aansturing in samenspraak met de OR.

1.2. Ondernemingsraad

1.2.1. Wat willen wij bereiken?

De Ondernemingsraad wil fungeren als een betrouwbare, betrokken en transparante overlegpartner waarbij voortdurend gekeken wordt naar de balans tussen het collectieve belang van medewerkers en het organisatiebelang.
Ook in 2022 zal de organisatie volop in beweging zijn, ontwikkelingen op het gebied van samenwerking op ICT en Inkoop en de verdere transformatie sociaal domein zullen aandachtspunten zijn. Maar ook de verdere aanpak van de uitkomsten van het in 2019 gehouden PSA-onderzoek. Dit kan gevolgen voor het personeel hebben.
Daarom zullen ook in 2022 als belangrijkste speerpunten gelden:

- opleidings- en ontplooiingmogelijkheden,
- gevolgen voor personeel bij vormen van samenwerkingsverbanden en arbeidsomstandigheden.

De OR is een klankbord dat vanuit alle lagen van de organisatie meedenkt. Als OR spelen wij een actieve rol, die in goed gesprek met de bestuurder is. Met deze speerpunten willen we bereiken dat medewerkers actief met de veranderingen in het werkveld dan wel de organisatie aan de slag kunnen. Uiteindelijk draagt het werk van de OR bij aan een optimaal werkende GR waar medewerkers met plezier werken.

1.2.2. Wat gaan we daarvoor doen?

We nemen initiatief in het inbrengen van onderwerpen van gesprek met de bestuurder. We leggen ons oor te luister bij de medewerkers. We denken graag mee in processen en laten ons scholen. We nemen de tijd om te evalueren en van feedback te leren. We trekken samen op met de andere Liemerse (G)OR-en.

1.2.3. Wanneer zijn we tevreden?

Als ons werk bijdraagt aan continue verbetering van de organisatie, zodat we een optimaal werkende GR hebben waar medewerkers met plezier werken.

1.3. Wat mag het kosten?

	Rekening	Prim.begr	Begroting	Begroting	Meerjaren begroting		
Bestuur	**2020**	**2021**	**2021 na wijz.**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**
Lasten	40.640	37.250	45.660	46.500	47.000	47.500	48.000
Baten	40.640	37.250	45.660	46.500	47.000	47.500	48.000
Saldo	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

De kosten voor Programma Bestuur vallen volledig onder Taakveld 0.4 Overhead

2. Programma RID

2.1 Ontwikkelingen 2021 en verder: I-visie en I-strategie

Begin 2019 is ingezet op een *strategische* koers van de Liemers op het gebied van informatisering, bestaande uit twee onderdelen: een I-visie en een I-strategie. Deze twee onderdelen vormen de gedeelde strategische koers van de gemeenten Duiven, Westervoort, Zevenaar en Samenwerking de Liemers (SDL) – bestaande uit het Regionaal ICT- en Inkoopdienstencentrum (RID) en de Regionale Sociale Dienst (RSD) – op het gebied van informatisering.

Er is voor een gedeelde visie en strategie gekozen omdat er op het gebied van informatisering zo veel gebeurt, dat we niet anders kunnen dan onze krachten bundelen. Dit wil echter niet zeggen dat er binnen de gemeenten en RSD geen ruimte bestaat om hun *couleur locale* te bepalen. De visie en strategie zijn overkoepelende documenten die het gemeenschappelijke bundelen.

De I-visie en I-strategie vormen het vervolg op het informatiebeleidsplan 2018-2020, maar heeft een andere vorm gekregen. Dit omdat wij ons binnen de Liemers realiseren dat de wereld om ons heen met zo een enorme snelheid aan het veranderen is, dat wij niet langer tot op de letter nauwkeurig kunnen voorspellen wat de vakgerelateerde ontwikkelingen de komende jaren zullen zijn. Om deze reden bevatten de documenten niet slechts een set aan (uitvoerende) projecten en ontwikkelingen, maar geven ze richting aan de hand van strategische hoofdlijnen voor de komende twee jaar.
Dit is een wezenlijk verschil met het voorgaande informatiebeleidsplan, waarin de focus voornamelijk lag op dat wat wettelijk gerealiseerd moest worden. Daarnaast was het voorgaande informatiebeleidsplan een plan van fuserende gemeenten. Nu de fusie van de gemeente Zevenaar en voormalige gemeente Rijnwaarden en de ambtelijke fusie van de gemeente Duiven, gemeente Westervoort (gemeenschappelijke regeling 1Stroom) een feit is, kunnen de gemeenten zich op het gebied van informatisering richten op doorontwikkeling. De visie en strategie gaan verder in op deze ambities (die in het kader van de fusie naar de achtergrond zijn geschoven).

In de **I-visie** ligt de focus op het *waarom (why)*. Waarom doen we wat we doen? Hierbij zijn twee strategische doelen geformuleerd, namelijk:

- Wij zetten informatisering in om onze burgers en bedrijven zo goed mogelijk te bedienen en onze wettelijke taken zo goed mogelijk uit te voeren.
- Wij zetten informatisering in om de ambities van de Liemerse organisaties tot uitvoer te brengen.

Om deze doelen tot uitvoer te brengen, zijn een vijftal uitgangspunten geformuleerd. Dit zijn de uitgangspunten waar vanuit we willen werken en vormen het kader waarbinnen we opereren.
De vijf uitgangspunten zijn: digitaal waar dat zinvol is, toegankelijk, integraal, flexibel en betrouwbaar & transparant.

In het tweede deel van het document is de **I-strategie** te vinden. De I-strategie omschrijft *hoe* de I-visie tot uitvoer gebracht gaat worden, uitgesplitst in twee onderdelen: strategische kaders en strategische keuzes. De *strategische kaders* beschrijven het speelveld waarbinnen we ons zullen bevinden. Aan de hand van *strategische keuzes* geven de Liemerse organisaties aan waar ze zich de komende jaren op willen focussen. De strategie eindigt met een projectenlijst waarin staat *wat* we gaan doen in 2020-2021.

Totstandkoming I-visie
De volgende documenten hebben input geleverd voor de I-visie en I-strategie:

- Coalitieakkoord gemeente Duiven 2018-2022: Ruimte en Vertrouwen

- Coalitieakkoord gemeente Westervoort 2018-2022
- Collegeprogramma gemeente Zevenaar 2018-2022
- Dienstverleningsvisies gemeente Zevenaar en gemeenschappelijke regeling 1Stroom
- Begrotingen gemeente Duiven, Westervoort en Zevenaar 2018-2021 en 2019-2022
- Businesscase RSD de Liemers 'Netwerkorganisatie voor Werk en Participatie'
- Adviesrapport Maak Waar!
- NL DIGIbeter: Agenda Digitale Overheid

Inmiddels is de I-visie en I-strategie vastgesteld binnen de gemeenten Duiven, Westervoort en Zevenaar.

2.2. Wat willen wij bereiken?

In de I-visie is de strategische positie van de Liemers bepaald op het gebied van informatisering. De I-visie bestaat uit twee onderdelen; doelstellingen en uitgangspunten. Allereerst worden de twee doelstellingen toegelicht, vervolgens wordt een opsomming gegeven van de bijbehorende uitgangspunten.

Onze strategische doelen : I-visie
De kern van de I-visie is de doelstelling. In deze paragraaf geven we antwoord op de *waarom*-vraag; waarom doen we wat we doen? En wat willen we bereiken? Deze vragen kennen voor het vakgebied informatisering een tweeledig antwoord, namelijk;

- Informatisering inzetten om onze burgers en bedrijven zo goed mogelijk bedienen en onze wettelijke taken zo goed mogelijk uitvoeren;
- Informatisering inzetten om de ambities van de Liemerse organisaties tot uitvoer te brengen.

Hieronder wordt toegelicht waarom juist deze twee doelen zo belangrijk zijn.

Centraal stellen van burgers en bedrijven
De eerste doelstelling is het inzetten van informatisering om burgers en bedrijven zo goed mogelijk te bedienen en onze wettelijke taken zo goed mogelijk uit te voeren. De publieke waarde van de digitale overheid ligt immers in het leveren van kwalitatief hoogwaardige diensten. Hiertoe behoort ook het realiseren van de voor de gehele samenleving wenselijke doelstellingen zoals economische groei, betere gezondheid en het verbeteren van de leefomgeving. Naast dienstverlening raken dus vrijwel alle wettelijke taken van de gemeente de burger en ondernemer. Daarom staan burgers en bedrijven in deze I-visie centraal.[1]

Maar wat betekent het om burgers en bedrijven centraal te stellen? Wat zijn hun behoeftes? Digitalisering biedt overheden de mogelijkheid om hun dienstverlening en uitvoering van publieke taken te verbeteren. Waar digitalisering eerst voornamelijk was gericht op de systeemwereld (hoe passen processen in een digitaal systeem?), zijn technologieën tegenwoordig dusdanig ontwikkeld dat we ons volledig kunnen focussen op de leefwereld van burgers en bedrijven.

Met andere woorden; we hebben nu ook de technische middelen om burgers en bedrijven écht centraal te stellen. Burgers maken op verschillende momenten in het leven gebruik van

[1] Dit wordt ook onderstreept in het coalitieakkoord van de gemeente Duiven 2018-2022 (blz. 4) en het collegeprogramma van de gemeente Zevenaar 2018-2022 (blz. 6).

overheidsdiensten. Hoe ze hier gebruik van willen maken, verschilt per persoon. Een steeds groter wordende groep burgers en bedrijven willen de mogelijkheid hebben om digitaal zaken te doen met de overheid, onafhankelijk van plaats en tijd. Maar er zijn ook gebruikersgroepen die niet goed mee kunnen komen in de digitalisering binnen de samenleving. Deze groepen hebben net zo veel recht op kwalitatief hoogwaardige dienstverlening. En zo is er ook een onderscheid te maken in diensten die gestandaardiseerd kunnen worden en diensten die persoonlijke aandacht vragen. Gemakkelijke, vaak herhalende diensten kunnen geautomatiseerd afgehandeld worden, terwijl individuele hulpvragen en complexe producten om maatwerk vragen. Juist op deze nuanceverschillen kan de overheid van nu inspelen.[2]

Verwezenlijken van de Liemerse ambities

Het verwezenlijken van de Liemerse ambities is de tweede doelstelling van de informatiseringsstrategie. Digitalisering heeft ervoor gezorgd dat informatisering en automatisering integrale onderdelen zijn geworden van de taakuitvoering van de gemeente waardoor informatisering, dienstverlening en bedrijfsvoering nauw aan elkaar verwant zijn geraakt. Informatisering kan daarom worden ingezet om bij te dragen aan de ambities van de Liemerse gemeenten en RSD.
De ambities van de gemeenten en RSD zijn terug te vinden in hun coalitieakkoorden, collegeprogramma's, begrotingen en dienstverleningsvisies en zijn in dit visiestuk vertaald naar informatiseringsstrategieën.

Daarnaast vereist de samenleving van nu een flexibele, transparante en betrouwbare overheid. Waar digitalisering voorheen nog vooral neerkwam op het overzetten van 'de papieren wereld' naar de computer, zien we dat nu dat er een digitale werkelijkheid aan het ontstaan is, met eigen spelregels en met eigen kansen en dilemma's. Het is een uitdaging voor zowel de gemeenten als de RSD om slim in te spelen op de vragen van de veranderende samenleving en de mogelijkheden die technologische ontwikkelingen en het gebruik van data bieden.[3]

Om onze doelen te verwezenlijken, wordt op landelijk en Europees niveau volop ondersteuning geboden. Gelukkig maar, want digitalisering transformeert onze samenleving in een razend snel tempo. De digitale transformatie vindt niet alleen plaats in de Liemers, maar ook op landelijk, Europees en zelfs wereldwijd niveau. Digitale technologieën kunnen worden ingezet om oplossingen te bieden aan de maatschappelijke problemen van deze tijd. Ook voor de Liemerse gemeenten en RSD.
Een voorbeeld hiervan is de opkomst van het Internet of Things (IoT). In dit netwerk worden steeds meer apparaten online geregistreerd. Hierbij kan gedacht worden aan lantaarnpalen, lampen, thermostaten, en ook grotere objecten als bruggen en auto's. Deze objecten kunnen 'slim' worden ingezet. Alle data die om ons heen wordt verzameld, kan worden gebruikt om een positieve bijdrage te leveren aan de maatschappij. En zo zijn er nog talloze voorbeelden te noemen. Met al deze ontwikkelingen is de vraag niet langer *of* we mee moeten gaan in de landelijke en Europese ontwikkelingen op het gebied van informatisering, maar *hoe* en *wanneer?*[4]

Om deze twee strategische doelen te behalen, zijn er een vijftal uitgangspunten benoemd. Zij dragen bij aan het toekomstbeeld van de gemeenten/RSD op het gebied van informatisering.

---

[2] Maak waar! rapport, 40-41.

[3] In de I-visie van de gemeente Amsterdam wordt iets soortgelijks gezegd.

[4] Maak Waar! rapport, 10.

Onze uitgangspunten
Om de doelstellingen te bereiken, zijn er vijf uitgangspunten geformuleerd. De uitgangspunten geven invulling op de vraag: Hoe willen wij er als Liemerse organisaties uitzien in 2022? De waarden zijn gedestilleerd uit zowel de collegeprogramma's van de gemeenten en de businesscase van de RSD, als uit dat wat landelijk van de (digitale) overheid wordt verwacht. Landelijke strategieën zijn terug te vinden in documenten als het adviesrapport Maak Waar! en de Agenda voor de Digitale Overheid, beter bekend als NL DIGIbeter. Om inzichtelijk te maken waar de informatie precies vandaan komt, zijn voetnoten toegevoegd aan het document. De vijf uitgangspunten zijn de volgende:

- Digitaliseren daar waar het zinvol is
- Toegankelijkheid
- Integraliteit
- Flexibiliteit
- Betrouwbaarheid & Transparantie

Onze strategische doelen : I-strategie
De Liemerse gemeenten hebben in samenwerking met de SDL een I-visie ontwikkeld – een visie die bestaat uit strategische doelen en uitgangspunten. De doelen geven antwoord op de vraag *waarom* we informatiseren. Waar zetten we informatisering voor in? Wat willen we bereiken?

In de Liemers gaat het daarbij om het zo goed mogelijk bedienen van burgers en bedrijven en om wettelijke taken zo goed mogelijk uit te voeren. En natuurlijk wil de lokale overheid in de Liemers ook haar eigen ambities verwezenlijken. Om genoemde doelen te verwezenlijken is een vijftal uitgangspunten geformuleerd. We willen digitaliseren waar het zinvol is en we willen de gemeenten toegankelijker maken. Daarbij willen we dat de gemeenten integrale dienstverleners zijn met een hoge mate van flexibiliteit, betrouwbaarheid en transparantie.

Om het bovenstaande te bereiken is er een strategie nodig – een strategie die ons in staat stelt onze werkzaamheden zo goed mogelijk uit te voeren. Deze strategie bestaat uit twee delen, namelijk: *strategische kaders* en *strategische keuzes*.

De *strategische kaders* geven de richtlijnen aan voor de deelnemende organisaties. Richtlijnen die zijn geformuleerd rondom de thema's **samenwerking, versnelling en de basis op orde**. Samenwerking is namelijk essentieel voor het laten slagen van de I-visie; alleen door gezamenlijk in te zetten op bepaalde projecten, kan voordeel behaald worden. Versnelling is een belangrijk thema omdat de wereld om ons heen in een rap tempo verandert; wij moeten hier als overheidsorganisaties op in kunnen spelen. Tot slot blijft het belangrijk om de basis op orde te houden, ook op dit thema zijn een aantal kaders geformuleerd.

De *strategische keuzes* bevatten de keuzes waar we ons de komende jaren ons op gaan inzetten. Aan de hand van deze keuzes hebben de gemeenten en RSD bepaald waar ze op in willen zetten de komende jaren. De keuzes zijn strategisch van aard omdat ze impact hebben op de organisaties in de volle breedte en gaan over zaken als innovatie, meegaan in landelijke ontwikkelingen en de keuze voor het al dan niet domeingericht werken.

De vijf strategische keuzes zijn:

- Optimaliseren van wat we al hebben (behoudende gemeente) versus inzetten op innovatie;
- Alleen doen wat wettelijk verplicht is versus meegaan met landelijke ontwikkelingen;
- Zelf uitvoeren versus ontwikkelen tot ketenregisseur;
- Eén portaal versus meerdere portalen;
- Generiek systeem versus domeingericht werken.

Dit zijn de posities die de Liemerse organisaties innemen op deze onderwerpen:

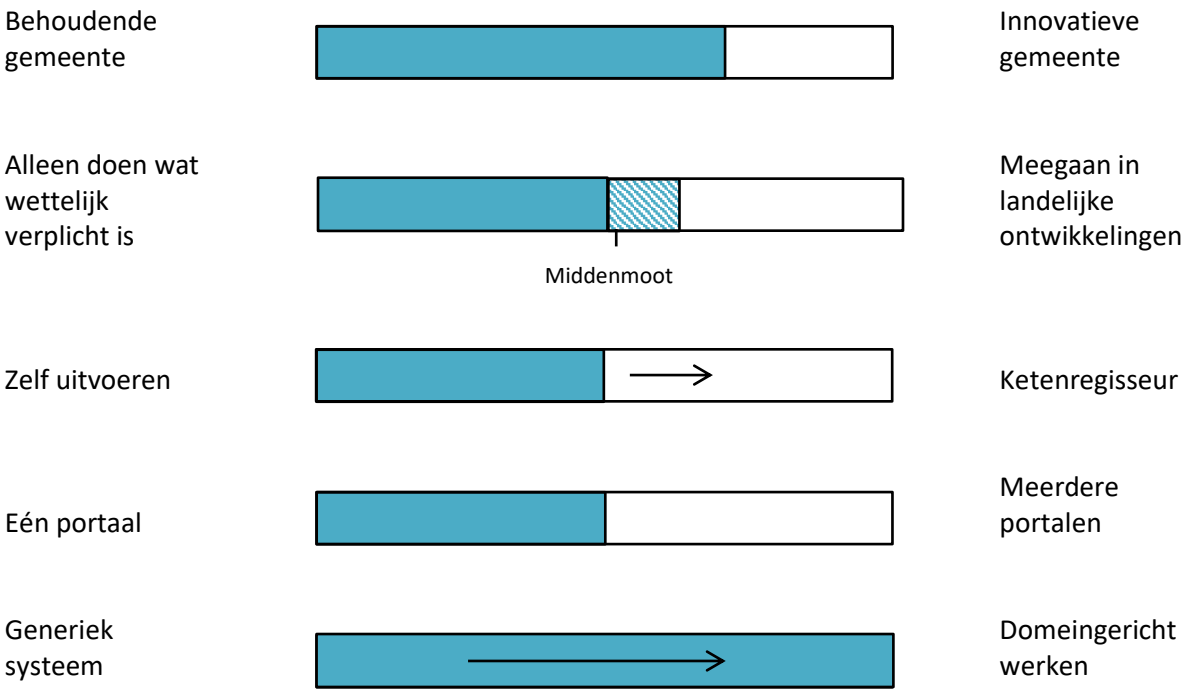

2.3. Wat gaan we ervoor doen?

Opdrachtverstrekking en uitvoering
De gemeenten en RSD zijn opdrachtgever van alle I&A-projecten die worden uitgevoerd. Zonder goedkeuring van de gemeenten en RSD, voert de RID geen projecten uit. Wat betreft de dekking van projecten geldt; dat wat niet is opgenomen in de begroting van de RID, valt onder de verantwoordelijkheid van de opdrachtgevende organisaties zelf.

Er kunnen vier soorten projecten onderscheiden worden:

I-visie projecten	•Gezamenlijke projecten waar alle organisaties (of in ieder geval de gemeenten) in participeren; • Projecten zijn benoemd in de I-visie of tussentijdse jaarplannen inclusief een financieel kader; •Dekking wordt geboden vanuit vastgestelde budgetten dan wel vanuit de netto vrijval van kapitaallasten.
Tussentijdse I&A-projecten	• Tussentijdse gezamenlijke projecten waar alle organisaties (of in ieder geval de gemeenten) in participeren (zowel informatiserings- als automatiseringsprojecten); • Deze projecten houden een verhoging in van de gemeentelijke bijdrage aan de RID begroting ter dekking van het projectbudget. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de dekking van deze verhoging. Of mogelijk kan de netto vrijval kapitaallasten voor deze projecten worden ingezet.
Maatwerk-projecten	• Projecten waar niet alle organisaties in participeren (dit kunnen zowel informatiserings- als automatiseringsprojecten zijn); • Er is een startnotitie met bijbehorende projectbegroting opgesteld en geaccordeerd door (een van) de RID Contactpersonen; •De financiële verdeelsleutel is op basis van een nader af te spreken verdeelsleutel per project.
Vervangings-projecten	• Vervanging van hard- en software; • Deze projecten worden gedekt op basis van vrijval van kapitaallasten in de RID-begroting of door de reeds aanwezige structurele onderhoudslasten; • Incidentele investeringen worden omgeslagen naar kapitaallasten.

Voor een overzicht van de beoogde projecten verwijzen wij u naar Bijlage 4.

RID Jaarplan 2022
Om de ambities uit de I-visie en I-strategie waar te maken, dient er ook een uitvoeringsorganisatie te staan die de resulterende projecten kan uitvoeren. Daarnaast heeft de RID ook zelf ambities die vooral ingaan op de missie van de RID en de toegevoegde waarde voor de Liemerse gemeenten en RSD.

De RID hanteert een OGSM format voor zijn jaarplan. OGSM staat voor: Objective, Goals, Strategies en Measures. Vrij vertaald : Hoe behaal je je Ambitie door Strategieën met daaraan gekoppelde Maatregelen. En: hoe maak je meetbaar in hoeverre je je Ambitie en Strategieën hebt behaald.

Het jaarplan kent een looptijd van 2 jaar en is gebaseerd op een vijftal strategieën om de overkoepelende ambitie te verwezenlijken.

Ambitie

RID is dé partner op het gebied van informatisering, automatisering en inkoop die in staat is - in samenwerking met de Liemerse gemeenten - proactief hoogwaardige en toekomst-bestendige diensten te verlenen

Om deze ambitie te behalen, zijn een vijftal strategieën ontwikkeld, inclusief een uitgebreide set aan acties per RID onderdeel.

Strategie

1. In nauwe samenwerking met gemeenten ondersteuning verlenen op het vlak van informatisering, automatisering en inkoop door de doelen en ambities van deze gemeenten als uitgangspunt te nemen
2. De beste match tussen vraag en aanbod realiseren door als geen ander in staat te zijn proactief te adviseren, te begeleiden en te realiseren
3. Klant ervaart dat RID De Liemers dé partner is door ons prominenter te profileren
4. Versterken van de samenwerking met de gemeenten door proactief bij de inrichting van de geactualiseerde Gemeenschappelijke regeling SDL betrokken te zijn
5. RID De Liemers is in staat om zijn ambitie te realiseren door de organisatie, medewerkers, processen en waarden in lijn te brengen met bovengenoemde strategieën.

2.4. Wanneer zijn wij tevreden?

De RID is tevreden wanneer de gemeenten ook tevreden zijn over de gezamenlijke uitvoering van de I-Visie en I-Strategie.

De RID is tevreden wanneer de KPI's uit het Jaarplan in 2022 worden behaald. Zaken die niet zijn behaald, dienen goed beargumenteerd en onderbouwd te worden en tevens voorzien te zijn van een plan van aanpak met daarbij een SMART opgestelde planning hoe deze doelstelling in de toekomst wel behaald gaat worden.

De RID is tevreden wanneer de gemeenten zich herkennen in de ambitie van het Jaarplan en daarmee dus erkenning geven aan de Missie van de RID:

RID is dé partner op het gebied van informatisering, automatisering en inkoop die in staat is - in samenwerking met de Liemerse gemeenten - proactief hoogwaardige en toekomst-bestendige diensten te verlenen

2.5. Wat mag het kosten

RID	Rekening 2020	Prim.begr 2021	Begroting 2021 na wijz.	Begroting 2022	Meerjaren begroting 2023	2024	2025
Lasten	5.039.670	5.245.184	5.323.185	5.421.531	5.479.576	5.510.538	5.653.318
Baten	5.039.670	5.245.184	5.323.185	5.421.531	5.479.576	5.510.538	5.653.318
Saldo	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Specificatie van de baten en lasten per taakveld, zie bijlage 4: Taakvelden, pag. 58

3. Programma Inkoop

3.1. Ontwikkelingen 2021 en verder

Inkoopbeleid
Het huidige Liemerse inkoopbeleid is in verband met veranderende Europese wetgeving aangepast. Het beleid is begin 2017 bij de Liemerse gemeenten en Samenwerking de Liemers vastgesteld. Een aantal inkoopbeleidsthema's zijn verankerd in het nieuwe inkoopbeleid.

Duurzaamheid/Maatschappelijk verantwoord inkopen
Duurzaamheid is een thema dat ook opgenomen is in het Liemers Inkoopbeleid. Vanuit het Rijk is ook een Manifest opgesteld om meer aandacht voor Duurzaamheid en Circulaire Economie te vragen. Maatschappelijk Verantwoord Inkopen (MVI) betekent dat er bij de inkoop van diensten en goederen (inclusief werken) in alle fasen van het inkoopproces rekening wordt gehouden met de sociale, ecologische en economische dimensies van duurzaamheid. Belangrijke thema's zijn biobased inkopen, circulair inkopen, klimaatbewust inkopen, innovatiegericht inkopen en internationale sociale voorwaarden.

RID inkoop heeft het initiatief genomen om samen met beleidsadviseurs van 1Stroom en Zevenaar de behoefte te inventariseren om maatschappelijk verantwoord inkopen te verankeren in het Liemerse inkoopbeleid. Leveranciers, en de wijze waarop gemeenten en SDL opdracht geven of een aanbesteding in de markt zetten, kunnen een belangrijke bijdrage leveren aan de gemeentelijke ambities rondom energietransitie, CO2 reductie en circulaire economie. In 2020 worden de contouren duidelijker en kunnen we zien welke verdere stappen we kunnen zetten naar een (al dan niet gezamenlijk) beleid ten aanzien van maatschappelijk verantwoord inkopen en hoe we kunnen borgen dat medewerkers dit beleid kennen en gaan toepassen.

Social return on Investment
Social return is het opnemen van voorwaarden in het inkooptraject ten behoeve van het sociale beleid van de gemeente. Samen met de RSD is Liemers (inkoop)beleid rondom Social Return ontwikkeld. In alle gemeenten is het beleid vastgesteld en is in diverse aanbestedingen al met succes Social Return toegepast.

Door de samenwerking tussen RID inkoop en de medewerkers van RSD de Liemers (projectgroep Social Return) wordt per aanbesteding bekeken wat de beste toepassing is, voor de betreffende aanbesteding. Vanuit deze aanbestedingen worden concrete banen, trainingen en werkervaringsplekken gecreëerd. Door ruimte te bieden voor een meer creatieve invulling is social return ook mogelijk gebleken bij inkooptrajecten met een lagere opdrachtwaarde en stelt dit MKB bedrijven in staat om maatschappelijk verantwoord te ondernemen en opdrachten bij de lokale overheid te verkrijgen. Verder speelt de projectgroep een actieve rol om de samenwerking met regiogemeenten en Provincie te bevorderen en gezamenlijk nog meer resultaten te realiseren de komende jaren.

In 2019 is een start gemaakt om een regionaal social return beleid vorm te geven. In het 3^{e} kwartaal 2020 is dit nieuwe beleid voorgelegd aan de colleges. Hierna zal dit beleid opgenomen worden in het inkoopbeleid. Hiermee wordt bewerkstelligd dat binnen de hele regio eenzelfde werkwijze wordt gehanteerd, zodat ondernemers meer duidelijkheid krijgen. Zo wordt de bouwblokkenmethode gelijk getrokken. Begin 2021 is een regionaal projectleider aangesteld om te borgen dat het regionale beleid optimaal wordt uitgevoerd.

Spend analyse
Om beeld en inzage te geven in het uitgavepatroon van de gemeenten wordt jaarlijks een Spend analyse uitgevoerd. De uitkomsten geven input voor het verbeteren van inkoop, zowel kwantitatief als kwalitatief en genereren sturingsinformatie over beleidsvoornemens (bijvoorbeeld hoeveel opdrachten door de gemeenten bij regionale ondernemers zijn verstrekt en het patroon hierin de laatste boekjaren).

Heroriëntatie op dienstenpakket Inkoop
Vanuit de Verbeteropgaaf van de RID, en opgenomen in het RID Jaarplan, is het ook zinvol om de huidige dienstverlening van de RID op het vlak van Inkoop te toetsen aan de eisen, wensen en behoeften van de gemeenten. Welke kansen liggen er nog? Welke behoeften liggen er los? Denk hierbij aan een meer ondersteunende rol bij het inzichtelijk maken van de lopende uitgaven, of meer ondersteuning bij actief contractmanagement. Aan de hand van een ruime inventarisatie en afstemming zal, samen met de gemeenten, een strategische agenda opgesteld worden .

Professionalisering Inkoop
Inkopen is een vak. Een vak dat steeds specialistischer wordt. RID Inkoop wil het vak Inkopen meer ontwikkelen onder de budgethouders. Hoe kan op een rechtmatige en doelmatige manier aan inkoop en aanbesteding worden gedaan, en ook de kansen op de markt optimaal betrokken worden. Dat vraagt ook een stuk doorontwikkeling van de inkoopfunctie bij de budgethouders van de Liemerse gemeenten en SDL.

RID inkoop ziet kansen om het inkoopproces te verbeteren. Door een slimme inrichting in het nieuwe financiële systeem en het inrichten van een contractbeheersysteem beschikken we inmiddels over betere informatie over inkoopstromen en kunnen we in beeld brengen waar de grootste kansen liggen op besparingen door bundeling en terugbrengen van het aantal leveranciers en facturen. Verder kunnen leveranciers ook een belangrijke bijdrage leveren aan maatschappelijk ambities van de gemeente.

3.2. Wat willen wij bereiken, wat gaan we ervoor doen ?

Ambitie

RID is dé partner op het gebied van informatisering, automatisering en inkoop die in staat is - in samenwerking met de Liemerse gemeenten - proactief hoogwaardige en toekomst-bestendige diensten te verlenen

Om deze ambitie te behalen, zijn een vijftal strategieën ontwikkeld, inclusief een uitgebreide set aan acties per RID onderdeel.

Strategie
1. In nauwe samenwerking met gemeenten ondersteuning verlenen op het vlak van informatisering, automatisering en inkoop door de doelen en ambities van deze gemeenten als uitgangspunt te nemen
2. De beste match tussen vraag en aanbod realiseren door als geen ander in staat te zijn proactief te adviseren, te begeleiden en te realiseren
3. Klant ervaart dat RID De Liemers dé partner is door ons prominenter te profileren
4. Versterken van de samenwerking met de gemeenten door proactief bij de inrichting van de geactualiseerde Gemeenschappelijke regeling SDL betrokken te zijn

5. RID De Liemers is in staat om zijn ambitie te realiseren door de organisatie, medewerkers, processen en waarden in lijn te brengen met bovengenoemde strategieën.

3.3. Wanneer zijn we tevreden?

De RID is tevreden wanneer de gemeenten ook tevreden zijn over de gezamenlijke uitvoering van het Inkoopbeleid en de samenwerking op thema's als duurzaamheid en Social Return on Investment. De RID is tevreden wanneer er een gezamenlijke strategische agenda is opgesteld voor Inkoop die richting geeft aan de gewenste en benodigde dienstverlening.

De RID is tevreden wanneer de KPI's uit het Jaarplan in 2022 worden behaald. Zaken die niet zijn behaald, dienen goed beargumenteerd en onderbouwd te worden en tevens voorzien te zijn van een plan van aanpak met daarbij een SMART opgestelde planning hoe deze doelstelling in de toekomst wel behaald gaat worden.

De RID is tevreden wanneer de gemeenten zich herkennen in de ambitie van het Jaarplan en daarmee dus erkenning geven aan de Missie van de RID.

RID is dé partner op het gebied van informatisering, automatisering en inkoop die in staat is - in samenwerking met de Liemerse gemeenten - proactief hoogwaardige en toekomst-bestendige diensten te verlenen

3.4 Wat mag het kosten

	Rekening	Prim.begr	Begroting	Begroting	Meerjaren begroting		
Inkoop	**2020**	**2021**	**2021 na wijz.**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**
Lasten	251.196	274.868	274.868	281.436	287.675	294.053	294.053
Baten	251.196	274.868	274.868	281.436	287.675	294.053	294.053
Saldo	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

De kosten voor Programma Inkoop vallen volledig onder Taakveld 0.4 Overhead

4. Programma RSD

4.1. Algemeen (Ontwikkelingen)

De huidige bestuurlijke opdracht RSD loopt per 1-7-2021 formeel af. Onderstaand programma is gebaseerd op het voortzetten van de huidige business case RSD. De financiën zijn in deze begroting wel teruggebracht naar de oorspronkelijke situatie van voor de business case RSD. Zonder de extra financiële middelen zullen de doelstellingen in de loop van 2021 moeten worden bijgesteld. In juni 2021 zal er een nieuwe bestuurlijke opdracht RSD worden voorgelegd aan de raden.

4.2. Kerntaak, missie, visie en doelstellingen

Kerntaak
De RSD maakt sinds 1 januari 2011 onderdeel uit van de Gemeenschappelijke regeling Samenwerking de Liemers. Dit is een samenwerkingsverband van de gemeenten Duiven, Westervoort en Zevenaar. De RSD is voor deze gemeenten de uitvoeringorganisatie voor de volgende wetten:

- De Participatiewet (m.u.v. beschut oud);
- De Wet Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (Ioaw);
- De wet Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (Ioaz);
- Het Besluit bijstand zelfstandigen (Bbz) tot 1 januari 2020;
- Besluit bijstand zelfstandigen onderdeel Buig na 1 januari 2020;

Bijzondere regeling en kostenvergoeding vanuit ministerie:
- Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo).

Daarnaast voert de RSD, op basis van dienstverleningsovereenkomsten, in opdracht van de deelnemende gemeenten de volgende taken uit:
- De wet Kinderopvang, beleid en uitvoering Sociaal medische indicatie en uitbetaling;
- Uitbetaling bijzondere bijstand, minimaregelingen;
- Uitbetalingen voorzieningen WMO, Wmo-begeleiding en Jeugdzorg;
- Applicatiebeheer, Suwi-netbeheer en interne controle bijzondere bijstand; minimaregelingen, voorzieningen WMO;
- Participatie binnen de diverse sociale teams;
- Advisering zelfstandig ondernemers;
- Eerste aanspreekpunt voor zelfstandigen met schulden
- Wet inburgering met ingang van 01-01-2022.

Tot slot heeft de RSD naar de gemeenten een beleidsadviserende en een beleidsvoorbereidende taak m.b.t. wetten en regelingen op het beleidsterrein van Werk en Inkomen.

De nieuwe bestuurlijke opdracht 2021-2023
De nieuwe opdracht is ingegeven door een aantal uitgangspunten:
- De decentralisaties vragen van de gemeenten en RSD dat zij de inwoner meer centraal stellen, meer uitgaan van eigen regie van de inwoner en de dienstverlening aan de inwoner meer integraal (vanuit één loket) aanbieden;
- De economische situatie is vanwege Covid 19 erg onzeker. Uiteraard biedt dit ook kansen op nieuwe banen;

- Invulling geven aan de veranderende rol van de (lokale) overheden; meer inzetten op regievoering en op het verbinden van Ondernemers, Overheid en Onderwijs.
- Uitstroomkansen voor klanten verbinden aan de ontwikkelagenda Economie en Werk van de gemeenten.
- Maximaal gebruik maken van de steun- en herstelpakketten t.b.v. de arbeidsmarktregio Midden Gelderland.
- Inzetten op vakmanschap en op werkmethoden die bewezen effectief zijn.

In haar nieuwe opdracht maakt de RSD gebruik van de veranderende arbeidsmarkt. De RSD staat midden in de samenleving en is, in samenwerking met (lokale) werkgevers en onderwijs, de motor achter de doorontwikkeling van de inclusieve Liemerse arbeidsmarkt.
De RSD is de verbindende schakel in het brede sociale domein en draagt zodoende bij aan de ontschotting van diensten en budgetten op het terrein van WMO, Jeugdzorg en Participatiewet.

Dat doet de RSD als netwerkorganisatie waarbinnen de vraag van (lokale) werkgevers en het 'ken je klant principe' centraal staan. Een netwerkorganisatie die steeds zorgvuldig bepaalt wat zij zelf moet doen en wanneer zij gebruik moet maken van de diensten van anderen.

De RSD is een betrouwbare en innovatieve partner die economische ontwikkelingen en kansen voor ondernemers verbindt. In samenwerking met het Werkgeversservicepunt Midden-Gelderland is de RSD binnen de regionale arbeidsmarkt de voorkeursleverancier van werknemers met een afstand tot de arbeidsmarkt.

Intensieve samenwerking met ondernemers en onderwijs bieden daarbij ook kansen voor werknemers met een arbeidsbeperking of een migratieachtergrond. De RSD heeft haar klanten in beeld, weet welke klanten welke potentie hebben en heeft het vakmanschap in huis om klanten op maat te bedienen.

In de nieuwe opdracht richt de dienstverlening van de RSD zich op het werk-fit maken en bemiddelen van klanten met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt. De RSD realiseert dit door, in haar Unit Werk, krachtige en innovatieve trajecten en projecten te ontwikkelen die deels in eigen beheer en deels samen met ondernemers en onderwijs worden uitgevoerd.

Visie
De visie van de RSD op de dienstverlening aan de inwoners van de gemeenten gaat uit van kernwaarden die de RSD, als onderdeel van haar DNA, heeft vastgesteld. In deze waarden zijn de uitgangspunten voor de nieuwe opdracht van de RSD herkenbaar. Deze waarden zijn:

Perspectief We zoeken samen met de inwoners naar een aantrekkelijk perspectief en doen een beroep op zelfstandigheid en eigen kracht.

Maatwerk We onderzoeken gezamenlijk met de individuele inwoner en onze netwerkpartners de behoeften en de mogelijkheden van individuele inwoners en doen wat nodig is.

Vakmanschap Wij zijn professionals. We werken methodisch en bieden continuïteit. Onze medewerkers zijn (zelf)kritisch, hebben een lerende houding en zoeken actief de samenwerking met de netwerkpartners.

Missie
Deze visie is, in lijn met de nieuwe opdracht, vertaald naar de volgende missie:

Vanuit onze verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de Participatiewet, werken wij samen met partners in het sociaal domein en zijn wij de verbindende factor. Als netwerkorganisatie zijn wij de regisseur van de (door)ontwikkeling van de inclusieve Liemerse arbeidsmarkt.

Randvoorwaarden
Aan de uitvoering van de opdracht zijn een aantal randvoorwaarden verbonden.

- De gemeenten nemen een regierol met betrekking tot verdere ontschotting van het sociaal domein om te komen tot vernieuwing van de samenwerking van de ketenpartners in dit domein.
- De RSD beperkt haar dienstverlening aan klanten, ingedeeld op trede 1, tot een betrouwbare verstrekker van een P-wet uitkering en tot actieve doorverwijzing naar dagbesteding of andere maatschappelijke participatie. Wanneer de gemeenten voor deze groep van de RSD meer regie wensen, kan dit door middel van een dienstverleningsovereenkomst aan de RSD worden uitbesteed.
- De doelstellingen opgenomen in de KPI's kunnen worden behaald wanneer de gemeenten besluiten de opdracht van de RSD in 2021 voort te zetten en hiervoor de benodigde middelen beschikbaar te stellen.

4.2 Wat willen wij bereiken

Doelstellingen
De bestuurlijke opdracht van de RSD is uitgewerkt in KPI's, met bijbehorende doelstellingen en targets. Deze zijn uitgewerkt op basis van:

- klantwaarde (het perspectief van de inwoners en werkgevers),
- medewerker waarde (het perspectief van de medewerkers van de RSD) en
- financiële waarde (het perspectief van de organisatie).

De bestuurlijke KPI's zijn opgenomen in bijlage 3 van deze meerjarenbegroting.

4.3. Uitgangspunten begroting 2022-2025

- De meerjarenbegroting 2022-2025 volgt de deelprojecten die de RSD in het implementatieplan heeft ingericht. Deze worden vanuit de kostenplaats exploitatie gevoed.
- In deze begroting 2022 is uitgegaan dat aan de RSD een bedrag van € 1.832.100,= van het totale Participatiebudget 2021 wordt toegekend voor het activeren, re-integreren en aan het werk helpen van haar klanten. De bijdrage aan het Regionaal Werkgeversservicepunt wordt door de individuele gemeenten separaat in hun gemeentebegroting opgenomen.
- Voor de doorrekening naar het programma Dienstverlening is uitgegaan van de gerealiseerde dienstverleningsovereenkomsten 2020 met de deelnemende gemeenten.
- Voor de prijsindexatie (consumptieve bestedingen) is uitgegaan van indexering uit de septembercirculaire voor inkopen.
- Voor de salariskosten is uitgegaan van de opgave "begrote salariskosten 2022" van de afdeling P&O van 1Stroom vermeerderd met de middelen die door de gemeenten zijn toegekend voor de business case RSD.

4.4. Wat gaan we daarvoor doen?

Deelprojecten gericht op Werk & Inkomen
In dit hoofdstuk gaan we nader in op de deelprojecten uit het implementatieplan die direct zijn gerelateerd aan de dienstverlening aan onze klanten. We geven aan wat de ontwikkelingen zijn en waar we in 2022 en verder op inzetten.

4.4.1. Unit Werk

In de Unit Werk worden klanten werk-fit gemaakt en bemiddeld naar passend werk.

In 2018/2019 heeft de RSD alle klanten opnieuw ingedeeld. Door deze nieuwe indeling heeft de RSD beter zicht op het klantenbestand. Hierdoor is de RSD in staat om passende trajecten te ontwikkelen en de juiste dienstverlening aan de klant aan te bieden. De caseloads zijn verkleind en er zijn gespecialiseerde klantmanagers in Zorg & Ondersteuning, Activering en Bemiddeling aangesteld.

In 2019 is binnen de Unit Werk een fasenmodel geïntroduceerd. Elke klant doorloopt als eerste de diagnosefase waarna er voor elke klant (met een overbrugbare afstand tot de arbeidsmarkt) een passend plan van aanpak richting werk wordt opgesteld.

De klantmanagers Activering en Bemiddeling zijn de trajectbegeleiders die dit plan van aanpak, samen met de klant, realiseren.

Activering	1. Diagnose	PPS en eventueel aanvullend psychosociaal of medisch onderzoek	Intake	Onderzoek 'Werk & Carrière'
Activering	2. Maatschappelijk-fit	Voldoende in balans m.b.t.: gezondheid, financiën, taal, sociaal (eenzaamheid), gezin, digitale vaardigheden enz.		Niet oplosbaar: trede 1, tijdelijk trede 2A, geen belemmering 2B
Activering	3. Werk-fit	Normaal dag- nacht ritme, kan functioneren in arbeidsproces, sollicitatievaardig en basis CV op orde		Trede 2B, 3, of 4
Activering	4. Arbeidsmarkt oriëntatie	Helder beeld van eigen kunnen in relatie tot arbeidsmarkt. Uitstroom profiel gereed		Trede 3 of 4
Bemiddeling	5.Kwalificeren	Certificeren en/of kwalificeren voor beroepsonderwijs		Trede 3 of 4
Bemiddeling	6. Bemiddelen	Actieve bemiddeling op basis van uitstroomprofiel		Trede 5 of 6
Bemiddeling	7. Nazorg	Monitoring LKS / Jobcoach, werkbezoek, opnieuw bemiddelen bij einde contract, samen met UWV		Trede 5 of 6

Het vernieuwende in het fasenmodel is de aandacht voor arbeidsmarktoriëntatie en nazorg.
In de oriëntatiefase wordt de klant geholpen bij het ontdekken van eigen interesses en competenties. Denken in wensen wordt omgebogen naar het denken in kansen. Aan het einde van de fase heeft de klant een helder beeld van het eigen kunnen en een realistische kijk op de eigen kansen op de arbeidsmarkt.

Wanneer de klant naar werk is bemiddeld, eindigt de relatie met de RSD niet meteen. De RSD biedt nazorg. Zowel voor klanten die regulier uitstromen naar betaald werk als voor klanten die voor jobcoaching en of een loonkostensubsidie afhankelijk blijven van de RSD. Door de relatie met de klant te behouden, wordt vroegtijdige uitval voorkomen en kan de klant, bij beëindiging van de arbeidsovereenkomst, snel naar ander werk worden doorbemiddeld.
Vanaf 2020 wordt het fasenmodel geëvalueerd en doorontwikkeld.

In 2020 is LEON, het Leer En Ontwikkel Netwerk van de RSD, van start gegaan. Door gerichte inkoop van diensten en door strategische samenwerking met netwerkpartners ontstaat er een passend aanbod voor elke klant. LEON bestaat uit 2 pijlers. In de eerste pijlers staat het werk-fit worden van de klant centraal.

Pijler 1

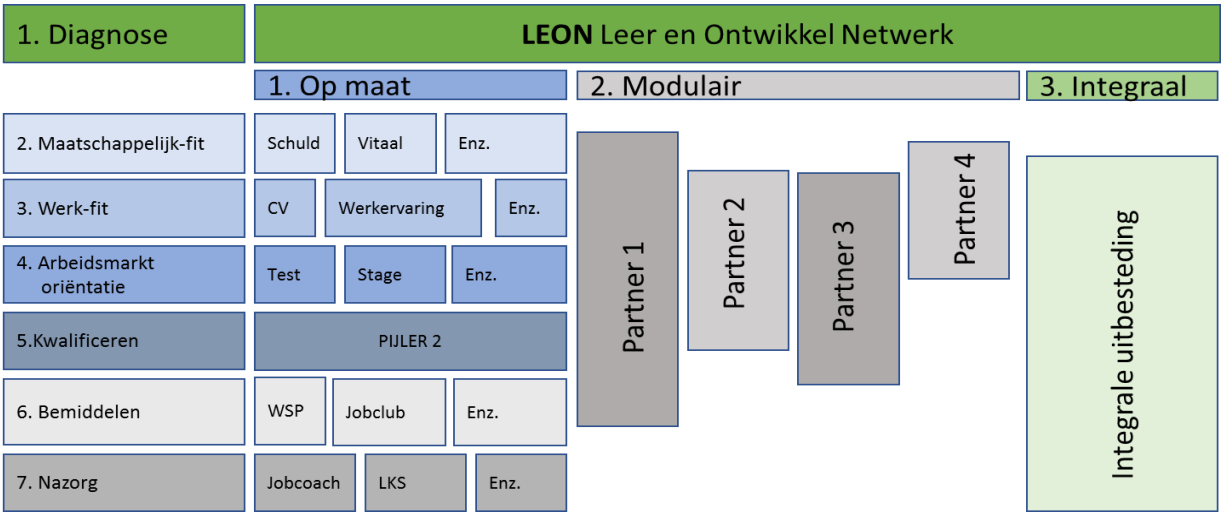

In de 'op maat' variant bestaat het aanbod uit losse programmaonderdelen die de klant stap voor stap werk-fit maken en voorbereiden op betaald werk. In de 'modulaire' variant verzorgt een netwerkpartner van de RSD een aantal opeenvolgende fasen in het werk-fit worden en de uitstroom naar betaald werk. In de 'integrale' variant wordt de begeleiding integraal overgedragen aan een netwerkpartner. Deze maakt de klant werk-fit en begeleidt de klant naar betaald werk.

Pijler 2

De tweede pijler van LEON gaat over kwalificeren van klanten. In samenwerking met werkgevers en opleiders (ROC's) wordt een groep klanten nadat zij werk-fit zijn geworden, opgeleid voor een specifiek beroep. Doordat deze klanten een MBO-niveau 3 of niveau 4 kwalificatie meekrijgen, is de kans dat zij op de langere termijn hun werk behouden groter.

In LEON is het uitgangspunt dat de RSD zich wil ontwikkelen tot een netwerkorganisatie goed herkenbaar. De RSD voert vooral regie en verbindt Ondernemers en Onderwijs.

Vanaf 2021 wordt LEON doorontwikkeld. Belangrijk blijft dat de RSD voor minimaal 90% van haar klanten (met een overbrugbare afstand tot de arbeidsmarkt) een passend re-integratie aanbod heeft.

De diensten van netwerkpartners worden periodiek getoetst op effectiviteit. Ook de meting van de tevredenheid van klanten wordt in deze evaluatie meegenomen.

Jongerenloket
Ook de dienstverlening aan jongeren tot 27 jaar is gepositioneerd binnen de Unit Werk. Deze dienstverlening wordt verzorgd door het jongerenloket. Hier werken gespecialiseerde klantmanagers. Zij zorgen voor coaching van jongeren zonder uitkering, begeleiding naar school of werk, de rechtmatige verstrekking van een uitkering en de verstrekking van loonkostensubsidie. Het jongerenloket van de RSD staat in de regio bekend als een pro-actieve partner, die aansluit bij de belevingswereld van de jongere en die zoekt naar maatwerktrajecten voor deze doelgroep.
De dienstverlening van het Jongerenloket wordt geëvalueerd en geoptimaliseerd.

4.4.2. Zorg en Ondersteuning

De klantgroep met een onoverbrugbare afstand tot de arbeidsmarkt ontvangt basis dienstverlening van team Zorg & Ondersteuning. Het betreft hier veelal mensen met een indicatie dagbesteding, zware of meervoudige problematieken en klanten die tegen de pensioengerechtigde leeftijd zitten.

Basisdienstverlening houdt in: het rechtmatig verstrekken van een uitkering en een verkenning alsook doorverwijzing naar dagbesteding of andere maatschappelijk participatie als bijvoorbeeld vrijwilligerswerk of activerend werk.

Ook wordt er uitgevraagd of de klant belemmeringen ervaart waar hij/zij bij geholpen wil worden. Hierin heeft de RSD een verwijzende rol. Team Zorg & Ondersteuning draagt klanten warm over naar ketenpartners in het sociaal team, schuldhulpverlening, welzijn of andere maatschappelijke partners. Ook maakt de RSD de klant attent op de RSD app, waarin vrijwilligers-vacatures en gratis ondersteuningsaanbod vanuit de sociale kaart staan vermeld. De klant kan via de app ook in contact treden met zijn klantmanager als er vragen of ontwikkelwensen zijn.

Daarnaast voert de RSD maandelijks, bij minimaal 20 klanten uit trede 1, een hercontrole uit. Met deze controle wordt de rechtmatigheid van de uitkering vastgesteld en wordt beoordeeld of er toch nog arbeidsperspectief bestaat.

Ook in 2022 beperkt de RSD zich voor deze groep tot de beschreven basisdienstverlening. Wanneer gemeenten willen dat de RSD meer regie voert op deze doelgroep, kunnen zij dit met een dienstverleningsovereenkomst bij de RSD inkopen.

Aansluiting sociaal team
Aangezien een groot deel van de klanten van de RSD bekend is met multi-problematiek, is er veel belang bij een goede samenwerking tussen de RSD en de sociale teams in de Liemers. Om aansluiting te vinden bij deze teams, heeft de RSD begin 2019 een onderzoek gedaan naar de invoering van een methodiek die aansluit bij de werkwijze en definities van de sociale teams. Hierdoor kan er op uitvoerend niveau makkelijker worden samengewerkt om de klant beter te bedienen.
Op dit moment werkt de RSD met verbindingsofficieren die de schakel vormen tussen de sociale teams en de RSD. De RSD wil samen met de sociale teams, de mogelijkheden verkennen om tot een

vernieuwing in samenwerking te komen. Dit, zoals beschreven in de randvoorwaarden (paragraaf 4.2.), in samenwerking met en onder regie van de drie gemeenten.

Vooralsnog wordt de gekozen methodiek geïmplementeerd en wordt de samenwerking met de sociale teams gecontinueerd. De RSD zal daarbij altijd actief de verbinding met de sociale teams zoeken en gericht zijn op verbetering/optimalisatie van de samenwerking.

Nog liever draagt de RSD, onder regie van de gemeenten in 2021 en opvolgende jaren, bij aan vernieuwing van de samenwerking, gericht op werkelijk integrale (vanuit eén loket) bediening van de inwoners.

4.4.3 Specifieke doelgroepen

Statushouders

De RSD werkt op uitvoeringsniveau met een specialisatie voor de klantgroep statushouders. Er is een gespecialiseerde klantmanager zonder eigen caseload. Zij ondersteunt de klantmanagers en draagt haar kennis en expertise voor deze klantgroep over. Tevens is zij in het kader van integraal werken de contactpersoon namens de RSD en is zij verantwoordelijk voor het onderhoud en het uitbouwen van het RSD-netwerk rond dienstverlening aan statushouders. Daarnaast zijn er 2 klantmanagers actief, waarvan er een zich voornamelijk bezig houdt met het werk-fit maken van statushouders en de ander zorgt voor het begeleiden van statushouders in een land met veel wet- en regelgevingen.

Deze werkwijze wordt in 2022 voortgezet. In 2022 worden een aantal wijzigingen in de Inburgeringswet actueel. De RSD bereidt zich hier, in nauwe samenwerking met de gemeenten, in 2021 op voor.

Ook in 2022 en verder pakt de RSD mensen met een migratieachtergrond snel op. Binnen LEON zijn programma’s ontwikkeld gericht op onder meer taalachterstand en cultuurverschillen. De RSD blijft maximale participatie in de Nederlandse samenleving, in nauwe samenwerking met de sociaal teams en welzijnsinstellingen, bevorderen.

Klanten met een arbeidsbeperking

Voor klanten met een arbeidsbeperking worden gespecialiseerde klantmanagers ingezet. Deze klantmanager heeft een prominente rol in het onderhouden en uitbouwen van het netwerk en het verbinden met de (interne) samenwerkingspartners. Tegelijkertijd verzorgt deze persoon ook de specialistische kennisoverdracht naar de collega’s binnen de RSD.

Ook in de jaren die volgen wordt de intensieve samenwerking met het praktijkonderwijs en VSO voortgezet. Samen met de ROC’s blijft er extra aandacht voor de begeleiding van jongeren met een arbeidsbeperking op het MBO en voor de overgang van school naar werk. De intensieve samenwerking met verschillende vormen van onderwijs voor jongeren met een ernstige studiebelemmering en de afdelingen Jeugd en WMO van gemeenten worden gecontinueerd.

Het WSP werkt met een sub-regionale aanpak gericht op de verhoging van plaatsingen van klanten met een arbeidsbeperking bij Liemerse werkgevers. Het WSP zet daartoe ook specifieke accountmanagers voor werkzoekenden met een arbeidsbeperking in. Deze sub-regionale en specifieke aanpak wordt gecontinueerd.

4.4.4. Inkomensondersteuning

In 2020 is de rol van de klantmanagers Inkomen getransformeerd naar de rol van Inkomenscoach.

De inkomenscoaches geven voorlichting aan klanten met een maximale WW-uitkering. Zij verdiepen zich in de financiële sociale kaart van de drie gemeenten en maken actief contact met ketenpartners. De Inkomenscoach kijkt met een integrale blik naar de inkomenssituatie van de klant. De coach geeft voorlichting en verwijst actief naar bijzondere bijstand en schuldhulpverlening.

De inkomenscoach staat naast de klant, onderzoekt met de klant wat hij/zij nodig heeft en motiveert de klant om actie te ondernemen.

Ook besteden de coaches aandacht aan de overgang van uitkering naar betaald werk. Veel klanten vinden dit onoverzichtelijk en zijn gespannen over de inkomensval. De inkomenscoaches ondersteunen de klant om deze overgang geleidelijk en soepel te laten verlopen.
De inkomenscoaches zoeken bij deze vernieuwing de samenwerking met de RSD-afdelingen Uitkeringsadministratie en Debiteurenbeheer en Handhaving.

Vanaf 2021 wordt de werkwijze geoptimaliseerd en behoort inkomenscoaching tot het standaard dienstenpakket van de RSD.

4.4.5. Liemers Ondernemersportaal

Het ondernemersportaal van de RSD helpt zelfstandig ondernemers met (tijdelijk) financiële problemen die het voortbestaan van hun bedrijf bedreigen. In bepaalde gevallen kan de ondernemer ondersteuning krijgen. Bijvoorbeeld door een renteloze lening of door een aanvulling op het inkomen tot bijstandsniveau. Het ondernemersportaal begeleidt ook klanten die d.m.v. het starten van een eigen onderneming (gedeeltelijk) uit de uitkering willen stromen.

4.5. Deelprojecten gericht op bedrijfsvoering

In dit hoofdstuk gaan we nader in op de deelprojecten uit het implementatieplan die direct of indirect gaan over de bedrijfsvoering van de RSD. We geven aan wat de ontwikkelingen zijn en waar we verder op inzetten.

4.5.1. Dienstverleningsconcept

Branding en Marketing

In 2019 heeft de RSD een nieuwe toevoeging aan haar naam (maatwerk naar werk en inkomen) en huisstijl ontwikkeld. De nieuwe naam en de nieuwe huisstijl gaan uit van een heldere propositie die herkenbaar is voor de stakeholders (klanten, werkgevers, netwerkpartners en opdrachtgevers) van de RSD.
De komende jaren besteedt de RSD middels gerichte marketing aandacht aan haar naamsbekendheid en imago. De tevredenheid van klanten en netwerkpartners wordt gemeten en de uitkomsten worden meegenomen in bijstellingen van het marketing- en communicatieplan. In dit plan wordt ook nadrukkelijk aandacht besteed aan een social media strategie.

Een blijvend punt van aandacht is klantgerichte communicatie. Alle schriftelijke standaardcommunicatie is omgezet naar taalniveau B1. Medewerkers worden getraind in het schrijven op B1 niveau zodat ook alle vrije correspondentie aan dit taalniveau voldoet.

Jaarlijks wordt er een intern communicatieplan opgesteld. Door planmatig te werken aan interne communicatie blijven medewerkers maximaal verbonden met de opdracht van de RSD.

Netwerkorganisatie
Netwerken is een cruciaal onderdeel van het dienstverleningsconcept van de RSD. Het netwerk van de RSD is divers en bestaat uit werkgevers(organisaties), zorg- en welzijnsinstellingen, re-integratieorganisaties, onderwijsinstellingen en afdelingen van gemeenten. Dit netwerk wordt op dit moment vooral ontsloten door het management en beleids- en projectmedewerkers.

De RSD zet actief en met prioriteit in op ontsluiting van het netwerk voor medewerkers op uitvoerend niveau. De RSD doet dit bijvoorbeeld door klantmanagers de ruimte te geven om met klanten mee te gaan naar organisaties, door deel te nemen aan multidisciplinaire overleggen en door casuïstiekbesprekingen te organiseren samen met netwerk- en ketenpartners.

De RSD heeft haar netwerk en de sociale kaart van de regio beschreven. Er is middels een plan structureel aandacht aan het onderhouden en uitbouwen van het netwerk van de RSD.

Social Return
Social Return zal binnen het verband van de MGR worden doorontwikkeld tot een regionale aanpak. Daarbij ligt de nadruk op het creëren van uitstroomkansen en strategische samenwerking met werkgevers. Dit leidt jaarlijks tot een gericht plan van aanpak voor Social Return binnen de arbeidsmarkregio midden Gelderland.

4.5.2. Interne organisatie

Kwaliteit administratieve processen
Het Project Administratieve Lastenverlichting (PAL) is begin 2020 afgerond. Na afloop van dit project heeft de RSD haar kernprocessen eenduidig en uniform ingericht en beschreven. De administratieve last is verminderd en administratieve taken zijn binnen de juiste functies belegd.

Ook zijn er keuzes gemaakt m.b.t. stuurinformatie. Het is duidelijk op welke indicatoren de RSD moet rapporteren (CBS) en wil rapporteren (managementinformatie). De Suite is hierop ingericht en er zijn dashboards met stuurinformatie op alle niveaus (bestuurders, netwerkdirectie, MT, teams en medewerkers) beschikbaar.

Capaciteitsmanagement
Om formatief snel in te kunnen spelen in pieken en dalen in het werkaanbod, is het van belang dat een deel van het personeel behoort tot de flexibele schil. Hierbij wordt onderscheid gemaakt in het primaire (klant)proces en ondersteunende (administratieve) processen. In het primaire proces streven wij naar een flexibele schil van 20%. In het ondersteunende proces wordt gestreefd naar een flexibele schil van 10% omdat deze processen minder direct worden beïnvloed door pieken in de in- en uitstroom van klanten.

Organisatiecultuur en leiderschap
De RSD ontwikkelt zich de komende jaren verder tot een integraal werkende, lerende netwerkorganisatie die werkt met teams die hun werk zo veel mogelijk zelf organiseren. Deze ontwikkeling vraagt om andere competenties en vaardigheden en heeft daarom impact voor de medewerkers van de RSD.
Verandering van cultuur raakt ook de leidinggevenden van de RSD. Het werken met zelforganiserende teams resulteert in een ruimere span-of-controle en een meer coachende rol voor leidinggevenden.

Begin 2021 wordt een plan van aanpak opgeleverd waarin staat hoe er aan de verandering van organisatiecultuur wordt gewerkt. Dit plan wordt in 2021 en 2022 gerealiseerd.

In 2020 is het besluit genomen om Intervisie een niet verplichtend karakter op te leggen, maar medewerkers hierin zelf de keuze te geven. Een groot deel van de medewerkers heeft aangegeven verder te willen met de opgezette Intervisie.

Ontwikkeling van medewerkers
Met het oog op alle veranderingen in het sociaal domein en de nieuwe opdracht van de RSD is er een profiel opgesteld van de 'RSD-medewerker van de toekomst' met daaraan gekoppeld de competenties die nodig zijn om binnen de nieuwe netwerkorganisatie goed te kunnen functioneren. Dit profiel wordt voorgelegd aan de OR. Uitgangspunt is dat elke medewerker die niet (geheel) voldoet aan dit profiel, de mogelijkheid krijgt om zich te ontwikkelen.

Daarnaast heeft de RSD een operationeel opleidingsplan. In dit plan staat het ontwikkelen van vakmanschap voorop. Dit plan krijgt jaarlijks een update.

Vanaf 2020 is de nieuwe wijze van invulling geven aan planning- en voortgangsgesprekken met medewerkers ingebed in de organisatie. Deze verandering is ingezet om de aandacht te verschuiven van een strak omlijnd proces en formulier, gericht op het maken van resultaatsafspraken, naar gesprekken met een vrijer format over de professionele en persoonlijke ontwikkeling van de medewerker.

Organisatie inrichting
Zoals in de inleiding al aangegeven, heeft het AB besloten de structuur van de huidige GR SDL aan te passen. De manager van de RSD is inmiddels benoemd tot directeur RSD/algemeen directeur SDL. Door de uitbreiding van taken en deze wijziging in structuur zal er in 2021 een 3^{e} afdelingshoofd worden geworven. Hiermee kan de directeur RSD meer focus hebben voor de ontwikkelingen SDL/RSD en beter invulling geven aan de doorontwikkeling van de RSD als netwerkorganisatie.

Het team Beleid &Projecten (team B&P) is aangevuld met een kwaliteitsmedewerker re-integratie. Deze medewerker bewaakt de kwaliteit van het werk van de klantmanager Activering en Bemiddeling. De nadruk ligt daarbij op methodische gespreksvoering, handelen vanuit een plan van aanpak en het hanteren van een doelgerichte en functionele samenwerkingsrelatie met de klant.

Het team B&P gaat nauwer samenwerken met de beleidsadviseurs van de gemeenten (de accountmanagers) zodat de beleidsadviseurs van de RSD meer in contact komen met de verantwoordelijke bestuurders en deze zodoende meer rechtstreeks van informatie kunnen voorzien.

Het plan van aanpak SDL voor de AVG en bescherming persoonsgegevens wordt door de RID gerealiseerd en door F&C gemonitord.

Vanaf 2021 gaat de RSD werken met deelbudgetten. Hierdoor komt er meer financiële verantwoordelijkheid bij de afdelingshoofden te liggen.

Vanaf 2020 neemt de RSD ook haar secundaire werkprocessen volgens de PAL-methode onder handen. Binnen de afdeling F&C is in 2020 de rol van 'functioneel beheerder' belegd. Deze functionaris kan, samen met de medewerkers van applicatiebeheer, zelfstandig processen herontwerpen en in de Suite inrichten. Via een model van 'continue verbeteren' krijgen bestaande werkprocessen een periodieke update. Bijvoorbeeld bij aanpassing van wet- en regelgeving.

Digitale dienstverlening
Om klanten beter te kunnen bedienen, blijft de RSD de komende jaren investeren in digitale dienstverlening. Een voorbeeld is de in 2018 gelanceerde app voor klanten, waarin betaaldata, bijeenkomsten en vacatures zichtbaar zijn. De RSD is intellectueel eigenaar van deze app en wil deze, samen met de ontwikkelaar en andere gemeenten door ontwikkelen. Zodoende blijft de app ook op de langere termijn aansluiten bij de wensen van klanten en klantmanagers en bij de ontwikkelingen binnen het sociaal domein.

In 2021 zal de RSD haar huidige website ombouwen naar een interactieve website, waarop een deel van de informatie en mogelijkheden van de app te vinden is en interactief contact gezocht kan worden met de RSD. Tevens zal het aantal E-formulieren voor klanten ook via de website worden uitgebreid. Zij kunnen met hun DigiD inloggen, om digitaal aanvragen in te dienen voor bijvoorbeeld de reiskosten- en vrijwilligersvergoeding.

De RSD blijft in de komende jaren op zoek naar mogelijkheden voor klanten om sneller en gemakkelijker te kunnen voldoen aan hun inlichtingenplicht. Wellicht kunnen klanten in de toekomst bijvoorbeeld ook hun inkomsten digitaal aan ons melden of de afbetaling van een lening regelen via iDEAL.

Dienstverleningsovereenkomsten
Ook in 2022 en verder blijft de RSD, op basis van dienstverleningsovereenkomsten, in opdracht van de deelnemende gemeenten extra taken uitvoeren. De RSD stelt zich hierin dienstverlenend naar haar opdrachtgevers op. De te leveren diensten worden vastgelegd in een dienstverlenings-overeenkomst (DVO) en de te leveren kwaliteit wordt vastgelegd in een SLA. Uitgangspunt is dat de te leveren diensten kostendekkend moeten zijn.

4.6 Wanneer zijn we tevreden?

De RSD is tevreden wanneer de vastgestelde bestuurlijke KPI's in 2022 worden behaald. Zaken die niet zijn behaald, dienen goed beargumenteerd en onderbouwd te worden en tevens voorzien te zijn van een plan van aanpak met daarbij een SMART opgestelde planning hoe deze doelstelling in de toekomst wel behaald gaat worden.

De RSD binnen de regio wordt gezien als een professionele en vooruitstrevende organisatie.

4.7 Wat mag het kosten?

RSD	Rekening 2020	Prim.begr 2021	Begroting 2021 na wijz.	Begroting 2022	Meerjaren begroting 2023	2024	2025
Lasten	6.008.157	5.292.710	5.300.210	5.259.906	5.353.961	5.464.771	5.496.706
Baten	6.210.787	5.292.710	5.300.210	5.184.906	5.303.961	5.414.771	5.471.706
Saldo	**202.630**	**0**	**0**	**-75.000**	**-50.000**	**-50.000**	**-25.000**
Resultaat voor Bestemming	**202.630**			**-75.000**	**-50.000**	**-50.000**	**-25.000**
Toevoeging/Ontrekking bestemminsreserve Tozo	202.630			75.000	50.000	50.000	25.000
Resultaat na Bestemming	**0**			**0**	**0**	**0**	**0**

Specificatie van de Baten en Lasten per taakveld, zie bijlage 4:Taakvelden, pag. 58

Beleidsindicatoren Sociaal Domein

GR SDL					INDICATOREN Meerjarenbegroting 2022-2025		
nr	**taakveld**	**naam indicator**	**eenheid**	**bron**	**Jaarstukken 2020**	**Begroting 2021**	**Begroting 2022**
1	0. bestuur en ondersteuning	Formatie	FTE per 1.000 inwoners	eigen gegevens	106%	107%	107%
2	0. bestuur en ondersteuning	Bezetting	FTE per 1.000 inwoners	eigen gegevens	114%	121%	112%
3	0. bestuur en ondersteuning	Apparaatskosten	Kosten per inwoner	eigen jaarstukken	130,94	125,2	126,84
4	0. bestuur en ondersteuning	Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	eigen jaarstukken	16%	9%	4%
5	0. bestuur en ondersteuning	Overhead	% van totale lasten (SDL)	eigen jaarstukken	39%	39%	43%
19	4. Onderwijs	Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (VSV-ers)	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	Waar staat je gemeente.nl (2019)	Duiven 1,6% Westervoort 1,9% Zevenaar 1,9%	Duiven 1,7% Westervoort 2,2% Zevenaar 1,5%	Duiven 1,6% Westervoort 1,9% Zevenaar 1,9%
21	6. Sociaal domein	Banen	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15-64 jaar	Waar staat je gemeente.nl (2019)	Duiven 1034,5 Westervoort 310,4 Zevenaar 671,4	Duiven 1000,9 Westervoort 303 Zevenaar 651	Duiven 1034,5 Westervoort 310,4 Zevenaar 671,4
23	6. Sociaal domein	Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	Waar staat je gemeente.nl (2019)	Duiven 5% Westervoort 8% Zevenaar 5%	Duiven 5% Westervoort 8% Zevenaar 5%	Duiven 1034,5 Westervoort 310,4 Zevenaar 671,4
24	6. Sociaal domein	Netto arbeids participatie	% werkzame beroepsbevolking tov de beroepsbevolking	Waar staat je gemeente.nl (2019)	Duiven 71,3% Westervoort 68,8% Zevenaar 65,5%	Duiven 70,4% Westervoort 67,5% Zevenaar 65,3%	Duiven 71,3 Westervoort 68,8 Zevenaar 65,5
26	6. Sociaal domein	werkloze jongeren	% 16 t/m 22 jarigen	Waar staat je gemeente.nl (2019)	Duiven 1% Westervoort 2% Zevenaar 2%	Duiven 3,8% Westervoort 2,0% Zevenaar 3,5%	Duiven 1% Westervoort 2% Zevenaar 2%
27	6. Sociaal domein	Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners	Waar staat je gemeente.nl (2019)	Duiven 352,4 Westervoort 448,8 Zevenaar 361,1	Duiven 279 Westervoort 385 Zevenaar 298	Duiven 352,4 Westervoort 448,8 Zevenaar 361,1
28	6. Sociaal domein	Lopende re-intgratievoor-zieningen	Aantal per 10.000 inwoners 15-64 jr	Waar staat je gemeente.nl (2020)	Duiven 246,6 Westervoort 308,4 Zevenaar 261,0	Duiven 176,2 Westervoort 260,0 Zevenaar 176,2	Duiven 246,6 Westervoort 308,4 Zevenaar 261,0

BELEIDSPROGRAMMA

Paragrafen

5. Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Weerstandscapaciteit
De deelnemende gemeenten staan garant voor de exploitatietekorten. De Gemeenschappelijke regeling heeft geen eigen vermogen, maar sinds 2020 wel een bestemmingsreserve Tozo. Verder zijn er geen voorzieningen. Deze bestemmingsreserve is gereserveerd voor de uitvoeringskosten van de Tozo. Deze tijdelijke regeling bevatte naast de inkomensregeling ook de mogelijkheid onder bijzonder voorwaarden een bedrijfskrediet aan te vragen waarvan de aflossing uiterlijk in 2024 moet zijn afgehandeld. De financiële risico's worden gemonitord door de begroting en 2 tussenrapportage.

Meerjarenbegroting 2022-2025

Kengetallen	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Netto Schuldquote	38,14%	42,33%	42,34%	39,92%
alle verstrekte leningen	38,14%	42,33%	42,34%	39,92%
Solvabiliteitsratio	2,32%	1,28%	0,43%	0,00%
Structurele exploitatieruimte	0%	0%	0%	0%
Grondexploitatie	nvt	nvt	nvt	nvt
Belastingcapaciteit	nvt	nvt	nvt	nvt

RSD
Financieel risico op Inkomensdeel
De hoogte van het budget dat gemeenten krijgen voor het verstrekken van bijstandsuitkeringen wordt met ingang van 2017 vastgesteld met een nieuw verdeelmodel, die is ontwikkeld door het Sociaal en Cultureel Planbureau. Met dit model kan het ministerie beter dan voorheen een inschatting maken van de noodzakelijke bijstandsuitgaven voor een gemeente. Voor 2019 is het verdeelmodel uitgebreid met het prijseffect. De Raad Openbaar Bestuur (ROB) heeft in 2018 geadviseerd het verdeelmodel niet verder uit te breiden. Het model is 'af' ten aanzien van de voorspelling van het aantal huishoudens dat bijstand ontvangt, evenals de 'voorspelling' van de hoogte van de uitkering, gezien de objectieve kenmerken in het verdeelmodel.

Gemeenten die (incidenteel of meerjarig) een tekort hebben op het Inkomensdeel PW van meer dan 7,5%, kunnen onder voorwaarden een beroep doen op de Vangnetregeling. Bij een tekort van 7,5% tot 12,5% worden de helft van de kosten vergoed. Boven de 12,5% worden alle kosten gecompenseerd, mits voldaan wordt aan de voorwaarden van de Vangnetregeling.
Het maximale risico in financiële zin is 10% van het Inkomensdeel PW 2022.

Voorwaarden die gelden om in aanmerking te komen voor de Vangnetuitkering
Vooralsnog blijft de Vangnetregeling ook van kracht na 2019. Voor alle gemeenten geldt dat een beroep op de vangnetregeling alleen in behandeling kan worden genomen als het tekort op het budget Inkomensdeel PW meer bedraagt dan 7,5%. Of een gemeente hieraan voldoet, wordt beoordeeld op basis van de prognose netto bijstandsuitkeringslasten van het betreffende jaar. Dat wil zeggen het verschil tussen de verwachte uitgaven inkomensdeel en de ontvangsten inkomensdeel. De verschillen tussen de netto bijstandslasten en het budget moet dan meer dan 7,5% bedragen wil de gemeente aanspraak maken op de financiële compensatie. Op het moment dat dit het geval is dient er een plan van aanpak opgesteld te worden op welke wijze men denkt de tekorten

te reduceren. Dit plan dient te worden voorgelegd aan de Raad en zij dienen aan te geven of dit plan voldoende draagvlak heeft om de te verwachte tekorten te reduceren.

Risicoparagraaf huidige opdracht (businesscase) RSD
De in de businesscase beschreven investeringen en resultaten zijn afhankelijk van een aantal factoren die mede bepalen of de opdracht van de RSD succesvol kan worden uitgevoerd. In overleg met haar opdrachtgever heeft de RSD voorgesorteerd op de formalisering van haar nieuwe opdracht, die als fors mag worden betiteld en waarvoor ambtelijk en bestuurlijk alle zeilen moeten worden bijgezet. De in de business case genoemde factoren vallen grotendeels buiten de invloedsfeer van RSD de Liemers. Waar RSD de Liemers wel invloed heeft, zal ze deze aanwenden om de gevolgen van de risico's tot een minimum te beperken. De RSD zal de opdrachtgever zo tijdig mogelijk informeren over het voordoen van deze of andere risico's die van invloed zijn op het resultaat.

De RSD heeft in 2019 laten zien dat zij al haar afgesproken resultaten heeft behaald.
Begin 2020 is bestuurlijk afgesproken dat besluitvorming over het vervolg op de huidige opdracht RSD -die loopt tot 1-7-2021- begin 2021 zal plaatsvinden op basis van een evaluatie over 2019 en 2020.

Het stopzetten van de investering in de RSD vanaf 1-7-2021 heeft de volgende consequenties:

Klantperspectief
- Met minder klantmanagers, minder aandacht voor de klant;
- Uitstroomresultaten zullen naar verwachting teruglopen;
- Door het succes van hoge uitstroom doelgroepers dalen de klantenbestanden, maar stijgt het re-integratiebestand. De RSD heeft veel werk aan deze LKS klanten. Het verstrekken van een uitkering aan een klant is minder arbeidsintensief dan het verstrekken van LKS aan werkgevers. Daarnaast kost het veel tijd deze klanten door te bemiddelen.

Vakmanschap en Dienstverlening RSD
- *Extra klantmanagement "Unit Werk"*: Met deze middelen heeft de RSD actief klantmanagers geworven met het profiel dat passend is bij de opdracht;
- Onzekerheid over toekomst geeft onrust bij tijdelijk personeel.

Financieel Perspectief
- Er komt meer financiële druk te staan op Participatiebudget en LEON;
- Verwachting voor 2020 is ongeveer break-even en vanaf 2021 gaan gemeenten de investering terugverdienen;
- *Extra P-budget*: Dit budget wordt gebruikt voor de opzet van LEON (Leer- en ontwikkelnetwerk) en daaraan gekoppeld de inkoop van trajecten t.b.v. het werkfit maken van onze klanten;
- In 2021 en 2022 zal de RSD zeker weer anticiperen op subsidiemogelijkheden om de druk op de financiën van de gemeenten te ontlasten.

Resultaten
- De in deze begroting opgenomen KPI's (bijlage 4) zullen halverwege 2021 moeten worden bijgesteld als de huidige opdracht RSD niet wordt verlengd.

6. Onderhoud kapitaalgoederen

Binnen de GR zijn geen kapitaalgoederen zoals benoemd in art. 12 van de BBV.

7. Financiering

De deelnemende gemeenten zullen er voor zorgdragen dat Samenwerking de Liemers over voldoende middelen beschikt om aan al zijn verplichtingen jegens derden te voldoen. Voor de organisatiekosten van de dienstverlening van het basispakket worden voorschotnota's aan de deelnemende gemeente opgemaakt. De basis hiervoor vormt de begroting van het betreffende jaar. Twee keer per jaar wordt een tussenrapportage opgemaakt waarbij wordt besloten of bijstelling van de bevoorschotting noodzakelijk is.

Lening
In 2012 is er een lening afgesloten bij de BNG bank om een aantal investeringen en de deelname in Stichting Samenwerkingsverband Glasvezelnetwerk (SSGA) te bekostigen.
De lening is groot € 630.000,=, heeft een looptijd van 15 jaar tegen een rentepercentage van 3,15%.

Eind oktober 2019 is, om de liquiditeit te verbeteren, een lening afgesloten met een looptijd van 10 jaar, groot € 3.500.000,= tegen een rentepercentage van 0,07%.

Kredietlimiet
Met ingang van 1 januari 2011 is met de BNG bank is een financieringsovereenkomst aangegaan voor een bepaalde tijd tot 01-01-2012, waarna deze overeenkomst stilzwijgend wordt verlengd met telkens een jaar. De kredietlimiet is € 2.500.000,=.
Tot aan de limiet wordt 1 maand-Euribor plus 30 basispunten in rekening gebracht door de BNG bank.

Bankgarantie
De bankgaranties zijn vervallen.

Renterisicobeheer
In deze meerjarenbegroting wordt ervan uitgegaan dat er geen kasgeldleningen of nieuw aan te trekken leningen noodzakelijk zijn. De investeringen worden annuïtair afgeschreven, rekeninghoudend met 3% rente. De renteverplichtingen voor de 2 lopende leningen zijn ongeveer gelijk, waardoor de renteomslag rond 0 uitkomt.

7.1. Bezuinigingen

In opdracht van de gemeenten Duiven, Westervoort en Zevenaar is gekeken naar de mogelijkheden om te kunnen bezuinigen.

De gemeente Zevenaar heeft een brief ingestuurd met de volgende strekking :

Vermindering bijdrage

De gemeenteraad heeft besloten tot een vermindering van de bijdrage aan de verbonden partijen van 2,5% in 2022 en 5% in 2023. Concreet betekent dit voor uw organisatie de volgende korting op de bijdrage van Zevenaar:

Verbonden partij	Korting 2022	Korting 2023
Samenwerking de Liemers	135.000	270.000

Ook de gemeente Duiven heeft de volgende zienswijze op de Meerjarenbegroting 2021 en verder gegeven :
'Wij zullen kritisch zijn op (mogelijke) verhogingen van bijdragen bij alle gemeenschappelijke regelingen en maken dan ook een voorbehoud voor wat betreft de bijdragen op de lange termijn.'

In de Netwerkdirectie is dit punt besproken en aangegeven dat een bezuinigingsopdracht in principe alleen kan worden opgelegd door het Algemeen bestuur dan de SDL. Maar er is wel gevraagd om de bezuinigingsmogelijkheden binnen de SDL te onderzoeken.

Algemeen
Bezuinigen moet geen doel op zich zijn, noodzakelijke ontwikkelingen en doelstellingen die zijn vastgesteld moeten wel door kunnen gaan.
SDL is altijd heel bewust in de keuzes en heeft hetzij met de RID-contactpersonen hetzij met de RSD accountmanagers (voor)overleg over wat noodzakelijk is, wanneer en tegen welke prijs. Op basis van deze overleggen worden ook de Plannen (RID: I-visie/I-strategie en RSD: nieuwe bestuurlijke opdracht) opgesteld, ter vaststelling voorgelegd en verwerkt in de begroting.

Wat heeft de RID sinds haar bestaan al gerealiseerd ?
In 2019 heeft de RID deelgenomen aan de landelijke ICT Benchmark voor gemeenten. Daarbij worden alle ICT kosten bij RID en gemeenten in beeld gebracht, en vergeleken met de deelnemers. Daarbij wordt breed gekeken: van kapitaallasten tot personeelskosten tot softwarekosten. Deze Benchmark is over het boekjaar 2018 uitgevoerd en laat, ook nu, een positief beeld zien.

Daar waar de gemiddelde ICT kosten per inwoner € 84,= bedragen,
zijn de ICT kosten in de Liemers € 76,=.

Als je dat vertaalt naar ICT kosten per jaar, dan besparen we in de Liemers per jaar al € 670.840,=. Dit positieve beeld kwam ook naar voren in de ICT Benchmarks van 2013 en 2016, er is dus sprake van een structureel voordeel.

In lijn met de doelstelling van de gemeenschappelijke regeling is gedurende het bestaan van de SDL al een groot aantal grote convergenties doorgevoerd (zoals Digitale dienstverlening, Financiële applicatie, Belastingpakket). Hiermee is Liemers breed al bijna 4 miljoen bezuinigd op software.

Om deze convergenties uit te kunnen voeren heeft de afdeling Inkoop de aanbestedingen ondersteund.

Wat is het resultaat van de RSD tot nu toe?
De RSD heeft de uitvoering van Participatiewet in een nieuw format gegoten waarbij de dienstverlening aan de klant is geïntensiveerd. De RSD heeft in de Evaluatie van de Business case ook aangegeven wat dit aan besparing op de uitkeringslast heeft/zal opleveren.
Alleen uitgaande van de besparing op de uitkeringslast P-wet is dit zowel in 2019 en 2020 1,4 miljoen per jaar. Daarvoor zijn extra investeringen gedaan. Daar rekening mee houdende resteert er per jaar

ruim € 400.000,= aan kostenbesparing. Hieraan gerelateerd is het aannemelijk dat er ook een MKBA voordeel bij het sociaal domein van de gemeenten is gerealiseerd.

Wat zijn extra mogelijkheden voor bezuinigingen binnen de SDL begroting ?
Er zijn zeker een aantal mogelijkheden. Onderstaand een opsomming van mogelijkheden.

De mogelijkheden voorzien van een ✓ zijn verwerkt in de begroting.

Quick Win

- ✓ Er wordt voor de nieuwe I-Visie en I-Strategie geen extra investeringsgeld gevraagd. Inzet is om met de vrijval van kapitaallasten de eenmalige kosten van nieuwe projecten te dekken.
- ✓ De structurele kosten die samenhangen met een keuze voor nieuwe applicaties of ontwikkelingen zullen veelal kostenverhogend werken.
- ✓ Er wordt binnen de SDL begroting nog gerekend met een rente percentage van 3%. Dit levert elk jaar een voordeel op omdat de werkelijke rente lager is. Aangezien er annuïtair wordt afgeschreven binnen de SDL is een verlaging van de rentepercentage op zich niet aan te raden, omdat dan het gehele afschrijvingsregime gaat wijzigen. Voorstel is om de berekende rente voor maximaal de omslagrente als lasten in de begroting op te nemen. Dit betekent in 2022 en 2023 respectievelijk € 82.000,= en € 88.000,= aan rente bezuiniging.
- ✓ De kapitaallasten voor vervangingen zijn nu opgenomen in de begroting van de RID. In sommige gevallen is dit budget echter maar deels voor vervanging nodig. In overleg met de RID Contactpersonen is geconstateerd dat een investering van € 250.000,= niet meer nodig is. Dit komt overeen met circa € 37.000,= aan kapitaallasten die bezuinigd kunnen worden.
- ✓ Vooruitlopend op de bezuinigingen zijn ook een aantal kosten voor onderhoud applicaties beoordeeld. Op structurele basis kan er een bezuiniging doorgevoerd worden van € 37.000. Deze bezuiniging is nu al in beeld, en opgevoerd in de eerste tussenrapportage 2020.
- ✓ De kosten van de deelname aan de SSGA kan structureel afgeraamd worden met € 4.000,=.
- ✓ De schoonmaakkosten zijn structureel verlaagd met € 8.000,=
- ✓ De RSD heeft in de 2e tussenrapportage 2020 al aangegeven de functie van beveiliger niet meer in te vullen, wat een structurele bezuiniging van € 25.000,= per jaar oplevert.
- ✓ De RSD heeft een project opgezet om de communicatie met de klanten meer digitaal te laten plaatsvinden. Alle klanten zijn hiervoor benaderd en zal verder uitgebouwd worden. Het proces van digitaal archiveren zal dit project verder stimuleren. Wij schatten in dat dit een besparing van € 10.000,= zal opleveren op de portokosten.
- ✓ Door het verder digitaliseren is het niet meer noodzakelijk om dagelijks de post tussen de locaties te vervoeren. Dit levert een besparing op van € 5.400,=.

Resume van extra bezuinigingen Quick Win per jaar:

Rentekosten maximaal gelijk aan omslagrente	-/- €	82.000,=
Vrijval kapitaallasten (investering €250.000,=)	-/- €	37.000,=
Structurele bezuiniging applicaties (1e turap 2020)	-/- €	31.000,=
Structureel aframen kosten SSGA	-/- €	4.000,=
Structurele verlaging schoonmaakkosten RID	-/- €	8.000,=
Structurele bezuiniging beveiliger RSD	-/- €	25.000,=
Portokosten RSD	-/- €	10.000,=
Koeriersdiensten Liemers	-/- €	5.400,=
Totaal	**-/- €**	**202.400,=**

8. Bedrijfsvoering

Bestuur
De Gemeenschappelijke regeling Samenwerking de Liemers kent de bestuurscomponenten:

- Algemeen Bestuur
- Dagelijks Bestuur
- Bestuurscommissies RID en RSD

Binnen de Gemeenschappelijke regeling Samenwerking de Liemers is een eigen Ondernemingsraad actief. De ambtelijk secretaris OR wordt geleverd door de Ondersteunende dienst. De kosten voor de ambtelijk secretaris en voor opleiding en training van de OR-leden wordt verantwoord onder Bestuurskosten.

De bestuurskosten en de kosten voor de Ondernemingsraad worden voor 25% toe gerekend aan Duiven en Westervoort en voor 50% aan Zevenaar.

Planning- en Controlcyclus
Voor de gemeenschappelijke regeling is een Financiële verordening op grond van artikel 212 van de Gemeentewet opgesteld.
Naast de Begroting worden er 2 tussenrapportages opgesteld en de jaarstukken, bestaande uit het Jaarverslag en de Jaarrekening.
De begroting voor jaar T+1 wordt in maart aan de Bestuurscommissies voorgelegd.
De 1e tussenrapportage wordt in mei aan de Bestuurscommissies voorgelegd, de 2e in september.
Het jaarverslag en de jaarrekening worden als de Jaarstukken SDL na afloop van het boekjaar samen met de Meerjarenbegroting T+1 in maart voorgelegd aan de Bestuurscommissies.
Alle stukken worden na de Bestuurscommissies voorgelegd aan het Dagelijks Bestuur. Het Dagelijks Bestuur vraagt de deelnemende gemeenten om hun zienswijze voordat de stukken worden voorgelegd aan het Algemeen Bestuur.

Personeelsbeleid
GR Samenwerking de Liemers heeft behoefte aan eigentijdse, moderne arbeidsvoorwaarden en personeelsbeleid die passen bij een veranderende omgeving. Samenwerking de Liemers heeft immers te maken met een veranderende vraag van burgers, veranderende taken en een veranderende arbeidsmarkt.
Als uitgangspunten voor het personeelsbeleid zijn geformuleerd:

- SDL werkt nadrukkelijk aan de dienstverlening, de klant- en servicegerichtheid staat Centraal;
- SDL gaat uit van een grote mate van flexibiliteit, dit betekent maatwerk;
- SDL wil een competentiegericht gestuurde organisatie zijn;
- SDL wil een organisatie zijn met medewerkers die bij voorkeur flexibel en breed inzetbaar zijn;
- SDL gaat uit van vakmanschap en ondernemerschap gericht op actie;
- SDL is resultaatgericht;
- Met ingang van 2019 is HR 21 geïmplementeerd.

RID
De regionale ICT en Inkoop Dienstencentrum werkt via een SLA voor de deelnemende gemeenten.

De inwoneraantallen zijn het uitgangspunt voor de kostenverdeling naar de deelnemende gemeenten.

Naast de deelnemende gemeenten worden de diensten verleend aan de RSD. Daarnaast is er nog een DVO met het Werkgeversservicepunt Midden-Gelderland en de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling.

De toerekening van de ICT kosten aan de RSD bestaat uit 2 onderdelen:

1. De directe kosten voor software/licenties/kapitaallasten voor de RSD én
2. Een doorbelasting van de exploitatiekosten RID gebaseerd op een prijs per werkplek:
    a. De exploitatiekosten minus de post Onderhoud applicaties en Kosten ondersteuning
    b. Dit saldo wordt dan gedeeld door het totaal aantal werkplekken in beheer bij RID
    c. Deze prijs per werkplek maal het aantal bij de RSD in gebruik zijnde werkplekken.

Deze RSD-bijdrage en de DVO-ontvangsten in de RID-begroting worden in mindering gebracht op de totale exploitatiekosten van de RID. Het restant wordt m.i.v. 2018 aan de drie gemeenten in rekening gebracht conform de afgesproken verdeelsleutel, gebaseerd op de inwonersaantallen.
Voor deze begroting worden de laatst vastgestelde CBS-gegevens - per 01-01-2020 – gehanteerd.

Gemeente	**Inwoners per 01-01-2020**	**Aandeel RID**
Duiven	25.126	29,97
Westervoort	14.971	17,86
Zevenaar	43.750	52,18

Inkoop
De verdeelsleutel voor de exploitatiekosten van de inkoop is gebaseerd op het aantal toe te rekenen uren van de inkoopadviseur. Aan Duiven wordt 1/3 deel van de kosten doorbelast; aan Westervoort wordt 1/6 deel van de kosten doorbelast; aan Zevenaar 3/6 deel van de kosten.

RSD
De kostenverdeling die voor de exploitatiekosten van de RSD wordt gebruikt is gebaseerd op:

1. 50% op basis van het aantal inwoners
2. 50% op basis van het aantal cliënten

Gemeente	**Inwoners per 01-01-2020**	**Cliënten per 01-01-2020**	**Percentage**
Duiven	25.126	421	28,07
Westervoort	14.971	339	19,47
Zevenaar	43.750	848	52,46

Ook hier wordt voor de begroting 2022 - 2025 gebruik gemaakt van de meest recente gegevens, zijnde 01-01-2020.

9. Verbonden partijen

Met ´verbonden partijen´ worden gemeenschappelijke regelingen, stichtingen, verenigingen en vennootschappen bedoeld waarin de Gemeenschappelijke regeling Samenwerking de Liemers een bestuurlijk én financieel belang heeft. Onder bestuurlijk belang wordt verstaan: een zetel in het bestuur en/of het hebben van een stemrecht. Met financieel belang wordt bedoeld: een gemeentelijke bijdrage in de netto exploitatielasten van het samenwerkingsverband. Het risico bestaat dat de gemeente de betaalde bijdragen kwijt is bij een faillissement en/of dat de verbonden partij financiële problemen op de gemeente kan verhalen. Bij deelname in een vennootschap is het financiële belang het in bezit hebben van aandelen en het ontvangen van dividend.

De RID heeft een deelneming in Stichting Samenwerkingsverband Glasvezelnetwerk Arnhem (SSGA).

Sinds 2002 is SSGA hét glasvezelnetwerk voor non-profitinstellingen in Arnhem en de directe omgeving, zoals gemeenten, scholen, bibliotheken en stichtingen. SSGA bezit glasvezelinfrastructuur die door de deelnemers uitsluitend voor eigen gebruik toegepast mag worden. Onder eigen gebruik wordt verstaan ten behoeve van de eigen organisatie of organisaties die door de deelnemer vertegenwoordigd worden en voor zover dit geen onderdeel vormt van een ‘open’ infrastructuur. Door deze voorwaarde is SSGA uitsluitend aan de vraagzijde actief. Zij treedt niet op als aanbieder van infrastructuur (SSGA is een ‘besloten’ netwerk). De stichting verzorgt naast de aansluiting op het netwerk ook het beheer en onderhoud.

SSGA heeft nu een regionaal netwerk met meer dan 25 deelnemers. In de stichting zijn alle deelnemers aan het netwerk vertegenwoordigd. Aan de trekkingsrechten zijn ook de stemrechten in de vereniging verbonden. RID neemt voor 5,49% deel in SSGA.

Doel van de deelneming is het ten behoeve van haar deelnemers (allen non-profit) in eigendom verwerven en/of beheren en/of exploiteren van een glasvezelinfrastructuur.
Eind 2010 is hiervoor een Intentieverklaring afgegeven. De Gemeenschappelijke regeling Samenwerking de Liemers is sinds 2011 een van de deelnemers.
De constructie is dusdanig dat bij groei van het aantal deelnemers de gezamenlijke lasten dalen en er mogelijkheden zijn voor restitutie van trekkingsrechten en correcties op investeringen.
Deze overeenkomst heeft een initiële looptijd van 15 jaar. De totale toetredingskosten bedroegen € 630.000,=. De periodieke kosten zijn ongeveer € 12.000,=.

FINANCIËLE BEGROTING

10. Overzicht van baten en lasten

Consolidatie Exploitatiekosten op kostensoort

Lasten	Rekening 2020	Primitieve begroting 2021	Begroting 2021 na wijz.	Begroting 2022	Meerjaren begroting 2023	2024	2025
Bestuurskosten	40.640	37.250	45.660	46.500	47.000	47.500	48.000
Personele kosten	7.695.490	6.943.763	6.943.763	6.958.924	7.090.440	7.225.301	7.262.301
Huisvestingskosten	409.456	452.420	438.420	424.920	431.900	442.540	444.580
Automatiseringskosten	345.196	383.720	388.720	419.675	422.450	434.825	430.850
Onderhoud applicaties	1.182.568	1.188.430	1.247.430	1.349.400	1.353.600	1.339.000	1.386.800
Facilitaire zaken	116.669	123.800	111.800	113.750	115.800	117.250	117.250
Advies en Controle	28.695	46.100	46.100	56.150	53.200	53.250	53.250
Ondersteunende dienst	168.230	176.000	223.500	218.500	221.400	224.250	227.250
Overige kosten	27.590	28.000	28.000	29.000	30.000	31.000	31.500
Kapitaallasten	964.531	1.108.530	1.108.530	1.018.549	1.022.844	1.015.699	1.102.179
Totaal lasten	**10.979.064**	**10.488.012**	**10.581.923**	**10.635.368**	**10.788.634**	**10.930.615**	**11.103.960**

Baten	Rekening 2020	Primitieve begroting 2021	Begroting 2021 na wijz.	Begroting 2022	Meerjaren begroting 2023	2024	2025
Bijdrage Gemeente Duiven	3.142.999	2.983.855	3.011.437	2.974.239	3.025.028	3.065.104	3.122.813
Bijdrage Gemeente Westervoort	2.028.769	1.915.963	1.933.453	1.904.617	1.937.994	1.964.756	2.000.753
Bijdrage Gemeente Zevenaar	5.886.448	5.490.194	5.539.032	5.556.512	5.648.737	5.721.995	5.824.545
Bijdrage WSP MG	69.350	66.000	66.000	70.000	71.050	72.100	73.150
Bijdrage MGR	54.127	32.000	32.000	55.000	55.825	56.660	57.700
Totaal Baten	**11.181.694**	**10.488.012**	**10.581.923**	**10.560.368**	**10.738.634**	**10.880.615**	**11.078.960**
Resultaat voor Bestemming	**202.630**			**-75.000**	**-50.000**	**-50.000**	**-25.000**
Toevoeging/Ontrekking bestemminsreserve	202.630			75.000	50.000	50.000	25.000
Resultaat na Bestemming	**0**			**0**	**0**	**0**	**0**

Consolidatie op programmaniveau

Lasten	Rekening 2020	Primitieve begroting	Begroting 2021 na wijz.	Begroting 2022	Meerjaren begroting 2023	2024	2025
Programma 1: Bestuur	40.640	37.250	45.660	46.500	47.000	47.500	48.000
Programma 2: RID	5.039.670	5.245.184	5.323.185	5.421.531	5.479.576	5.510.538	5.653.318
Programma 3: Inkoop	251.196	274.868	274.868	281.436	287.675	294.053	294.053
Programma 4: RSD	6.008.157	5.292.710	5.300.210	5.259.906	5.353.961	5.464.771	5.496.706
Eliminatie doorbelasting intern	-360.598	-362.000	-362.000	-374.005	-379.578	-386.247	-388.117
Totaal lasten	**10.979.064**	**10.488.012**	**10.581.923**	**10.635.368**	**10.788.634**	**10.930.615**	**11.103.960**

Baten	Rekening 2020	Primitieve begroting	Begroting 2021 na wijz.	Begroting 2022	Meerjaren begroting 2023	2024	2025
Programma 1: Bestuur	40.640	37.250	45.660	46.500	47.000	47.500	48.000
Programma 2: RID	5.039.670	5.245.184	5.323.185	5.421.531	5.479.576	5.510.538	5.653.318
Programma 3: Inkoop	251.196	274.868	274.868	281.436	287.675	294.053	294.053
Programma 4: RSD	6.210.787	5.292.710	5.300.210	5.184.906	5.303.961	5.414.771	5.471.706
Eliminatie doorbelasting intern	-360.598	-362.000	-362.000	-374.005	-379.578	-386.247	-388.117
Totaal Baten	**11.181.694**	**10.488.012**	**10.581.923**	**10.560.368**	**10.738.634**	**10.880.615**	**11.078.960**
Resultaat voor Bestemming	**202.630**			**-75.000**	**-50.000**	**-50.000**	**-25.000**
Toevoeging/Ontrekking bestemminsreserve	202.630			75.000	50.000	50.000	25.000
Resultaat na Bestemming	**0**			**0**	**0**	**0**	**0**

10.1 Programma Bestuur

Bestuurskosten

Lasten	Rekening 2020	Primitieve begroting 2021	Begroting 2021 na wijz.	Begroting 2022	Meerjaren begroting 2023	2024	2025
Bestuurskosten	6.519	5.000	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000
Ondernemingsraad	34.121	30.750	42.160	43.000	43.500	44.000	44.500
Onvoorzien	-	1.500	1.500	1.500	1.500	1.500	1.500
Totaal lasten	**40.640**	**37.250**	**45.660**	**46.500**	**47.000**	**47.500**	**48.000**

Baten	Rekening 2020	Primitieve begroting 2021	Begroting 2021 na wijz.	Begroting 2022	Meerjaren begroting 2023	2024	2025
Bijdrage Gemeente Duiven	10.160	9.313	11.416	11.625	11.750	11.875	12.000
Bijdrage Gemeente Westervoort	10.160	9.313	11.416	11.625	11.750	11.875	12.000
Bijdrage Gemeente Zevenaar	20.320	18.624	22.829	23.250	23.500	23.750	24.000
Totaal Baten	**40.640**	**37.250**	**45.660**	**46.500**	**47.000**	**47.500**	**48.000**

Bestuurskosten
In 2021 is de governance van de GR gewijzigd, er is een algemeen directeur SDL benoemd, met daarnaast directeuren voor de RID en de RSD. De netwerkdirectie is in 2021 vervangen door bestuurscommissies. Het Dagelijks Bestuur en Algemeen Bestuur blijven in stand.

Normaal gesproken vergadert het DB 3 keer per jaar en het AB 2 keer.
Bij het opstellen van deze meerjaren begroting waren de bestuurscommissie nog niet benoemd en was het vergaderschema nog niet bekend.

Doelstelling is met de bestuurscommissie sneller en efficiënter te kunnen handelen.
Voor bestuurskosten is € 2.000,= begroot.

Ondernemingsraad
De algemeen directeur is de WOR bestuurder voor overleg met de Ondernemingsraad.
Met ingang van 2021 bestaat de OR uit 4 leden, 3 van de RSD en 1 van de RID. De secretaris voor de OR wordt geleverd via de dienstverleningsovereenkomst met 1Stroom, hiervoor is een fixed price afgesproken gebaseerd op 10 uur ondersteuning per week.

De kosten voor de ondernemingsraad bestaan uit 2 posten:
- Secretaris OR voor € 33.000,=
- Opleidingskosten OR-leden voor € 10.000,=

Onvoorzien
Gezien de uitgaven van de laatste jaren is de post onvoorzien naar beneden bijgesteld naar € 1.500,=.

10.2 Programma RID

RID

Lasten	Rekening 2020	Primitieve begroting	Begroting 2021 na wijz.	Begroting 2022	Meerjaren begroting 2023	2024	2025
Personele kosten	2.263.002	2.297.455	2.297.455	2.380.412	2.419.562	2.459.869	2.459.869
Huisvestingskosten	183.937	190.470	198.470	192.970	195.470	198.470	200.470
Audits/Externe deskundigheid	78.898	82.000	82.000	85.000	88.000	91.000	93.500
Dir.kosten RSD	165.416	163.300	163.300	168.200	170.400	173.500	175.000
Datacomm.SSGA	88.185	87.000	92.000	98.000	98.000	99.000	99.000
Onderhoud applicaties	1.182.568	1.188.430	1.247.430	1.349.400	1.353.600	1.339.000	1.386.800
Overige kosten	27.590	28.000	28.000	29.000	30.000	31.000	31.500
Ondersteunende dienst	85.544	100.000	106.000	100.000	101.700	103.000	105.000
Kapitaallasten	964.531	1.108.530	1.108.530	1.018.549	1.022.844	1.015.699	1.102.179
Totaal lasten	**5.039.670**	**5.245.184**	**5.323.185**	**5.421.531**	**5.479.576**	**5.510.538**	**5.653.318**

Baten	Rekening 2020	Primitieve begroting	Begroting 2021 na wijz.	Begroting 2022	Meerjaren begroting 2023	2024	2025
Bijdrage Gemeente Duiven	1.365.152	1.447.141	1.470.515	1.475.108	1.490.270	1.496.985	1.538.585
Bijdrage Gemeente Westervoort	813.408	853.706	867.633	878.924	887.958	891.959	916.746
Bijdrage Gemeente Zevenaar	2.377.036	2.484.338	2.525.037	2.568.494	2.594.895	2.606.587	2.679.021
Bijdrage RSD	360.598	362.000	362.000	374.005	379.578	386.247	388.117
Bijdrage WSP MG	69.350	66.000	66.000	70.000	71.050	72.100	73.150
Bijdrage MGR	54.127	32.000	32.000	55.000	55.825	56.660	57.700
Totaal Baten	**5.039.670**	**5.245.184**	**5.323.185**	**5.421.531**	**5.479.576**	**5.510.538**	**5.653.318**

Personele kosten **€ 2.380.412**

Loonkosten **€ 2.319.212**

De salariskosten zijn bepaald o.b.v. de begrote salariskosten 2021 aangeleverd door de ondersteunende dienst verhoogd met 3,5% voor 2021 en 2022 samen, als inschatting voor een nieuw af te sluiten cao.
Tevens inbegrepen zijn kosten voor salarisadministratie, bedrijfsgezondheidsdienst e.d.
De RID heeft 27,72 vaste formatieplaatsen. Op dit moment is een deel hiervan vacatureruimte die nu gebruikt wordt voor inhuur c.q. payroll
In lijn met besluitvorming in 2018 is deze formatie structureel verruimd met drie extra formatieplaatsen ten behoeve van Informatiebeveiliging, waarvan in eerste instantie twee bij de RID, en één bij de RSD. In lijn met verdere besluitvorming is Informatiebeveiliging per 2020 in zijn geheel gecentraliseerd bij de RID.

Reis- en verblijfkosten	€	5.000
Opleidingen: Voor opleidingen is 2% van de loonsom geraamd	€	40.000
Bedrijfsgezondheidsdienst:	€	5.200
Kosten salarisadministratie	€	5.000

Huisvesting **€ 192.970**

De gemeente Westervoort is de verhuurder van de huisvesting van de RID. Binnen deze post vallen ook de kosten voor verzekeringen, servicekosten, huur van de centrale computerruimte, overige huisvestingskosten. Door uitbreiding van het aantal racks stijgen deze kosten meer dan alleen het indexpercentage.

Audits/externe deskundigheid **€ 85.000**

Audits uitwijkovereenkomst *€ 29.000*
RID en gemeenten hebben een eigen uitwijkoplossing op een tweede locatie van het datacenter Arnhem. Iedere gemeente heeft de eigen uitwijkovereenkomst daardoor kunnen opzeggen. Het budget van € 29.000,= is bedoeld om externe audits te laten uitvoeren naar de zekerheid en betrouwbaarheid van de eigen uitwijkoplossing.

Externe deskundigheid € 56.000
Inhuur van vakspecialistische kennis ter ondersteuning. Onder deze post vallen ook de kosten voor de accountantscontroles van € 18.000,=.

Kosten software RSD **€ 168.200**
Deze kosten zijn gerelateerd aan de RSD en worden daarom één op één doorberekend.

Uitgesplitst naar:	*Bedrag per jaar*
Leasekosten Centric GWS	116.800
Microsoft werkplek licenties	36.000
Kluwer en Liaan	5.000
SZ tool	6.000
App+website InSZicht huisbezoeken	4.400
Totaal	**168.200**

Datacommunicatie/ SSGA **€ 98.000**

Datacommunicatie *€ 86.000*
Onder meer gezamenlijke internetaansluiting, Gemnet-aansluiting, (vaste) telefonie gesprekskosten, gezamenlijke databundel en abonnementen.
Deze kosten zijn afgeraamd binnen de gemeentelijke begrotingen.
Zoals al aangegeven in de jaarrekening 2020 is door het thuiswerken de databundel meer dan verdubbeld waardoor de kosten met € 16.000,= stijgen.

Beheer en onderhoudskosten SSGA *€ 12.000*
De totale beheer-en onderhoudskosten van SSGA bedragen ongeveer € 215.000,=. Het aandeel voor de RID wordt begroot op € 12.000,=

Onderhoud applicaties (incl. bezuinigingen) **€ 1.349.400**

Betreft onderhoud op software vanuit :
- de vastgestelde Informatie Beleidsprojecten (IBP), zowel afgerond als op te leveren in 2021 met een onderhoudscomponent;
- tussentijdse gezamenlijke projecten;
- software en contract convergenties;
- onderhoud op software ten behoeve van centraal gegevensbeheer en geo informatie.

Het betreft in de regel onderhoudskosten die voortvloeien uit projecten en opdrachtverstrekking door de gemeenten.
- Vooruitlopend op de bezuinigingen zijn ook een aantal kosten voor onderhoud applicaties beoordeeld. Op structurele basis kan er een bezuiniging doorgevoerd worden van € 37.000. Deze bezuiniging is nu al in beeld en opgevoerd in de eerste tussenrapportage 2020.
- De onderhoudskosten zijn gestegen, maar dat is het gevolg van het verder ontwikkelen in lijn met de vastgestelde I-visie en I-strategie:

- Decos naar de Cloud structureel € 16.000,= extra kosten.
- De verdere ontwikkeling van datagedreven sturing, waarmee het verzoek van het AB uitgesproken in december 2020, in uitvoering wordt genomen.
  Structureel € 40.000,=
- De eenmalige kosten worden gefinancierd via de vrijval kapitaallasten.

Overige kosten € 29.000
Hieronder vallen de kosten van het lidmaatschap gebruiksvereniging, VIAG, werving en selectie, abonnementen, contributies, beveiligingscertificaten, kleine reparaties etc.

Ondersteunende diensten € 100.000
De ondersteunende diensten worden door 1Stroom en de RSD verricht. Het betreft de salarisadministratie, de werkzaamheden omtrent het personeel (P&O), informatievoorziening en de facilitaire ondersteuning inclusief juridisch en communicatie. De RSD verzorgt de ondersteunende dienst Financiën.

RID en RSD zijn tot een nieuw contract gekomen met 1Stroom over de ondersteunende diensten. Belangrijk om te melden is dat 1Stroom hierbij een kostenverhoging in beeld heeft gebracht op basis van werkelijk gemaakte uren over de afgelopen jaren.

Deze kosten worden binnen de SDL grotendeels verdeeld op basis van fte's. De verhouding is veelal 2/3 ten laste van de RSD en 1/3 ten laste van de RID.

Kapitaallasten (incl. bezuinigingen) €1.018.549 (was : 1.106.791)
De kapitaallasten zijn zo goed mogelijk ingeschat op basis van de budgetten in het IBP 1 tot en met 33, het nieuwe IBP 2018-2020, de overige ICT-projecten en de vervangingsprojecten.

Bezuinigingen
- Er wordt voor de investeringen van de nieuwe I-visie en I-strategie geen extra geld gevraagd. Inzet is om met de vrijval van kapitaallasten de eenmalige projectkosten te dekken.
- Er wordt binnen de RID begroting nog gerekend met een rente percentage van 3% op investeringen. Dit levert elk jaar een voordeel op omdat de werkelijke rente op dit moment fors lager is. In deze begroting hebben we deze rente niet meer als kosten geboekt. In totaal wordt er nu per 2022 en 2023 respectievelijk € 82.000,= en € 88.188,= aan rente bespaard.
- De kapitaallasten voor vervangingen zijn nu opgenomen in de begroting van de RID. In sommige gevallen is dit budget echter maar deels voor vervanging nodig. In overleg met de RID Contactpersonen is geconstateerd dat een investering van € 250.000,= niet meer nodig is. Dit komt overeen met circa € 37.000,= aan kapitaallasten die bezuinigd kunnen worden.

Baten
Regionale Sociale Dienst de Liemers (RSD) **€ 374.005**
De bijdrage van de RSD aan de begroting van de RID bestaat uit twee componenten:
- Directe kosten zoals software die gebruikt wordt door de RSD;
- Bijdrage op basis van aantal werkplekken bij de RSD, afgezet tegen het totaal aan werkplekken in de Liemers.

Werkgeversservicepunt Midden Gelderland (WSP-MG) **€ 70.000**
De bijdragen van het WSP aan de begroting van de RID wordt gebaseerd op een afgesloten Dienstverleningsovereenkomst (DVO). Hierbij wordt een vast bedrag per werkplek in rekening gebracht. De ICT-ondersteuning wordt geleverd op basis van standaard kantoor configuraties en kan binnen de bestaande formatie verricht worden.

MGR, module Sociaal Domein **€ 55.000**

De bijdragen van de MGR aan de begroting van de RID wordt gebaseerd op een afgesloten Dienstverleningsovereenkomst (DVO). Hierbij wordt een vast bedrag per werkplek in rekening gebracht. De ICT-ondersteuning wordt geleverd op basis van standaard kantoor configuraties en kan binnen de bestaande formatie verricht worden.

In totaal bedragen de baten van RSD, MGR en WGSP in 2020 **€ 499.005**

De bovengenoemde baten worden eerst in mindering gebracht op de exploitatielasten RID. Het restant wordt conform de verdeelsleutel toegerekend aan de 3 gemeenten.
Dit betekent dus een netto lagere bijdrage per gemeente aan de begroting RID.

10.3 Programma Inkoop

Inkoop

Lasten	Rekening 2020	Primitieve begroting 2021	Begroting 2021 na wijz.	Begroting 2022	Meerjaren begroting 2023	2024	2025
Personele kosten	251.196	274.868	274.868	281.436	287.675	294.053	294.053
Totaal lasten	**251.196**	**274.868**	**274.868**	**281.436**	**287.675**	**294.053**	**294.053**

Baten	Rekening 2020	Primitieve begroting 2021	Begroting 2021 na wijz.	Begroting 2022	Meerjaren begroting 2023	2024	2025
Bijdrage Gemeente Duiven	83.732	91.623	91.623	93.812	95.891	98.018	98.018
Bijdrage Gemeente Westervoort	41.866	45.811	45.811	46.906	47.946	49.009	49.009
Bijdrage Gemeente Zevenaar	125.598	137.434	137.434	140.718	143.838	147.026	147.026
Totaal Baten	**251.196**	**274.868**	**274.868**	**281.436**	**287.675**	**294.053**	**294.053**

Team inkoop wordt begroot op 3 fte.
De bezetting is op dit moment 2,67 fte. Het verschil wordt gebruikt om tijdelijke inhuur te financieren.

10.4 Programma RSD

RSD

Lasten	Rekening 2020	Primitieve begroting	Begroting 2021 na wijz.	Begroting 2022	Meerjaren begroting 2023	2024	2025
Personele kosten	5.181.292	4.371.440	4.371.440	4.297.076	4.383.203	4.471.379	4.508.379
Huisvestingskosten	225.518	261.950	239.950	231.950	236.430	244.070	244.110
Automatiseringskosten	373.296	413.420	413.420	442.480	445.628	457.572	451.467
Facilitaire zaken	116.669	123.800	111.800	113.750	115.800	117.250	117.250
Advies en Controle	28.695	46.100	46.100	56.150	53.200	53.250	53.250
Ondersteunende dienst	82.686	76.000	117.500	118.500	119.700	121.250	122.250
Totaal lasten	**6.008.157**	**5.292.710**	**5.300.210**	**5.259.906**	**5.353.961**	**5.464.771**	**5.496.706**

Baten		Rekening 2020	Primitieve begroting 2021	Begroting 2021 na wijz.	Begroting 2022	Meerjaren begroting 2023	2024	2025
Duiven:	bijdrage exploitatie	1.447.964	1.378.919	1.381.025	1.312.858	1.346.281	1.377.390	1.393.374
	bijdrage uitvoeringskst Tozo	171.439	-	-	-	-	-	-
	bijdrage dienstverlening	64.553	56.859	56.859	80.836	80.836	80.836	80.836
Westervoort:	bijdrage exploitatie	1.004.126	959.900	961.360	910.433	933.611	955.184	966.269
	bijdrage uitvoeringskst Tozo	113.774	-	-				
	bijdrage dienstverlening	45.436	47.233	47.233	56.729	56.729	56.729	56.729
Zevenaar:	bijdrage exploitatie	2.705.574	2.541.428	2.545.362	2.453.121	2.515.575	2.573.703	2.603.569
	bijdrage uitvoeringskst Tozo	317.417	-	-				
	bijdrage dienstverlening	340.504	308.370	308.370	370.929	370.929	370.929	370.929
Totaal Baten		**6.210.787**	**5.292.710**	**5.300.210**	**5.184.906**	**5.303.961**	**5.414.771**	**5.471.706**

Resultaat voor Bestemming	**202.630**			**-75.000**	**-50.000**	**-50.000**	**-25.000**
Toevoeging/Ontrekking bestemminsreserve	202.630			75.000	50.000	50.000	25.000
Resultaat na Bestemming	**0**			**0**	**0**	**0**	**0**

Personele lasten

Zoals aangegeven is dit de financiële doorrekening exclusief de extra middelen voor de nog te behandelen bestuurlijke opdracht RSD, die in juni 2021 in de raden zal worden behandeld.
De grootste post binnen de personele lasten zijn de salariskosten. De interne salariskosten zijn geraamd op € 4.297.067,= op basis van 63,62 fte (inclusief de dienstverleningsovereenkomsten).
De salariskosten zijn bepaald o.b.v. de begrote salariskosten 2022, aangeleverd door de ondersteunende dienst van 1Stroom. Een deel van de formatie wordt bekostigd uit het Participatiebudget.

De structurele formatie bestaat uit de volgende functies:

Directeur	1,00	fte
Afdelingshoofden	2,94	fte
Managementondersteuning	0,78	fte
Beleidsmedewerkers	5,36	fte
Kwaliteitsmedewerkers	1,89	fte
Communicatie	0,50	fte
Finance & Control	3,78	fte
Klantmanagers (incl jobhunters, Bbz en jongerenloket)	30,81	fte
Handhaving	3,00	fte
Applicatiebeheerders	2,78	fte
Medewerkers debiteuren-/uitkeringsadministratie	8,00	fte
Medewerkers receptie en facilitaire zaken	2,78	fte
Aantal structurele formatieplaatsen RSD de Liemers	63,62	fte

Automatiseringskosten
Naast de indexering op de doorbelaste ICT-kosten van de RID, zullen met ingang van 2021 hier de kapitaallasten van de mobiele devices en de mobiele telefoons worden geboekt, een stijging van € 10.000,=. De investeringen zijn gedaan in september 2020.
In verband met de invoering van de Wet Inburgering zal m.i.v. 2021 een nieuwe module aan Suite 4 Sociaal Domein worden toegevoegd. Dit brengt structureel een verhoging van € 2.000,= met zich mee. De eenmalige kosten zullen via de tussenrapportage in 2021 gemeld worden.

Ondersteunende dienst
Het contract met 1Stroom voor de ondersteunende diensten op gebied van Salarisadministratie en HRM zijn herijkt en met ingang van 1 juli 2020 ingegaan. Dit brengt ten opzichte van 2020 een kostenstijging met zich mee van € 36.000,=.

Bijlage 1: WID

1.1 Participatiebudget

Om de participatie van de inwoners in de samenleving te bevorderen, ontvangen gemeenten Participatiebudget. Gemeenten kunnen dit budget inzetten voor alles dat met participatie te maken heeft (onder andere re-integratie naar werk en volwasseneneducatie).

Van 01-01-2019 tot 01-07-2021 heeft de RSD extra Participatiebudget ontvangen o.g.v. de Business Case RSD. Daarom ziet u in de tabel hieronder de verlaging van het Participatiebudget omdat in 2020 voor een volledig jaar extra middelen zijn toegekend, voor 2021 nog een half jaar extra middelen en in 2022 zijn we weer terug op (geïndexeerd) niveau van voor de Business Case.

In onderstaande tabel is de verdeelsleutel op basis van 01-01-2020 voor alle jaren gebruikt.
Het Participatiebudget van 2022 is per jaar geïndexeerd met 1,7%.

Participatie-budget	Definitief 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Meerjarenbegroting		
				2023	2024	2025
Duiven	597.762	510.869	435.148	442.545	450.068	457.720
Westervoort	419.690	355.629	301.764	306.894	312.111	317.417
Zevenaar	1.104.648	941.560	813.089	826.911	840.969	855.265
Totaal RSD	**2.122.100**	**1.808.058**	**1.550.000**	**1.576.350**	**1.603.148**	**1.630.401**

1.2 Inkomensdeel

Gemeenten ontvangen via het inkomensdeel middelen voor het betalen van de uitkeringen. Besparingen op het inkomensdeel mogen gemeenten houden en vrij besteden. Tekorten moeten ze vanuit de eigen middelen aanvullen.

De RSD zet daarom stevig in op uitstroom/plaatsingen om een stabilisatie van het aantal uitkeringsgerechtigden te realiseren. Maar zelfs bij stabilisatie blijven de gevolgen voor het saldo van het I-deel onduidelijk. In het algemeen geldt dat wanneer de RSD beter presteert dan het landelijk gemiddelde het budget toereikend zou moeten zijn. Indien de RSD slechter presteert dan is de kans reëel dat er tekorten ontstaan. Het landelijke verdeelmodel is echter niet optimaal. Hierdoor blijft het lastig om het toekomstige saldo van het I-deel correct te ramen.

Een gespecificeerde inschatting maken van de bestandsontwikkelingen over 2 jaar is zeker in deze tijd van Covid 19 en de eventuele gevolgen die de lockdown teweeg kan brengen zeer onzeker. Daarom beperken wij ons tot een indicatie op totaal niveau.

Voor de verwachte bijstandsaantallen (incl. Ioaw, Ioaz en Bbz starters) is uitgegaan van de volgende uitgangspunten:
2021 een bestandsontwikkeling van +2% t.o.v. 31-12-2020
2022 een bestandsontwikkeling van +5% t.o.v. 31-12-2021
2023 een bestandsontwikkeling van -2% t.o.v. 31-12-2022
2024 een bestandsontwikkeling van -2% t.o.v. 31-12-2023
2025 een bestandsontwikkeling van -2% t.o.v. 31-12-2024

Bij de inschatting van deze bestandsontwikkeling gaan wij ervan uit dat ons voorstel van de Nieuwe bestuurlijke opdracht 2021-2023, als vervolg op de Business Case wordt geaccordeerd door de gemeenteraden.
Als de Nieuwe bestuurlijke opdracht niet geaccordeerd wordt, zullen deze inschattingen niet gerealiseerd kunnen worden.

Duiven	2021	2022	2023	2024	2025
Budget	€ 6.548.178	€ 7.281.684	€ 7.212.587	€ 7.136.447	€ 7.063.359
Uitgaven	€ 6.669.658	€ 6.762.403	€ 6.858.066	€ 6.720.904	€ 6.586.486
Saldo	€ -121.480	€ 519.281	€ 354.521	€ 415.543	€ 476.873

Westervoort	2021	2022	2023	2024	2025
Budget	€ 5.280.778	€ 5.871.626	€ 5.815.909	€ 5.754.513	€ 5.695.578
Uitgaven	€ 5.139.028	€ 5.225.724	€ 5.299.649	€ 5.193.656	€ 5.089.783
Saldo	€ 141.750	€ 645.902	€ 516.260	€ 560.857	€ 605.795

Zevenaar	2021	2022	2023	2024	2025
Budget	€ 11.526.294	€ 12.813.451	€ 12.691.861	€ 12.557.879	€ 12.429.267
Uitgaven	€ 12.156.644	€ 12.799.236	€ 12.980.299	€ 12.720.693	€ 12.466.279
Saldo	€ -630.350	€ 14.215	€ -288.438	€ -162.814	€ -37.012

Relaties tussen de geldstromen
De verschillende geldstromen staan niet los van elkaar. Ze hebben invloed op elkaar:

- Het Participatiebudget beïnvloedt de andere uitgavenposten. Met het Participatiebudget financiert de gemeente haar re-integratie-inspanningen. Wanneer men een groot deel van het Participatiebudget beschikbaar stelt aan de RSD kunnen er meer re-integratieactiviteiten worden ingezet met als verwacht resultaat dat er meer klanten zullen uitstromen. Hierdoor wordt de druk op het Inkomensdeel verminderd.
- Het Participatiebudget beïnvloedt ook de uitvoeringskosten. Een deel van de uitvoering (gericht op re-integratie) mag ten laste van het Participatiebudget worden gebracht. Deze kosten komen daarmee niet meer ten laste van de budgetten voor de uitvoeringskosten. Door het beperkte Participatiebudget t.b.v. de RSD zal hier nauwelijks gebruik van kunnen worden gemaakt.
- Tussen de uitvoeringskosten en het inkomensdeel bestaat een vergelijkbare relatie als tussen het Participatiebudget en het inkomensdeel. De uitvoeringskosten en de uitgaven ten laste van het inkomensdeel zijn over het algemeen positief met elkaar gecorreleerd. Meer geld voor de uitvoering kan leiden tot een kwalitatief betere uitvoering en daardoor minder mensen die afhankelijk zijn van een uitkering.

1.3 Dienstverlening

De RSD voert op verzoek van gemeenten ook extra werkzaamheden uit die buiten de kerntaken vallen. Hiervoor werkt de RSD met dienstverleningsovereenkomsten.

De RSD oriënteert zich op de ontwikkelingen en op de mogelijkheden om de bestaande dienstverleningsovereenkomsten verder uit te breiden en onderzoekt de mogelijkheden voor eventuele samenwerking met andere gemeenten.
De te leveren diensten worden vastgelegd in een dienstverleningsovereenkomst (DVO).

De taken en activiteiten van de dienstverleningsovereenkomst zijn o.a.:

- Opmaak uitkeringsdossier, verzorging betalingen;
- Controle facturen;
- Beleidsadvies, aanvragen kinderopvang; incl. SMI
- Afhandelen aanvragen Bijzondere bijstand/Minimabeleid;
- Uitvoeren van huisbezoeken in het kader van de Bijzondere bijstand;
- Verzorging debiteurenadministratie;
- Doorvoering van Gemeentelijke Basis Administratiemutaties in Suite;
- Levering van kengetallen per gemeentelijk budget;
- BRP-onderzoek/Adresonderzoeken
- Applicatiebeheer S4SD en S2SR
- Cognosbeheer
- Ontwikkelen Cognos rapportages
- Suwinet beheer, audits
- Detachering sociaal team
- Adviesondersteuning zelfstandigen
- Advies en schuldhulpverlening zelfstandigen
- Wet inburgering

Uitgangspunt is dat de te leveren diensten kostendekkend moeten zijn. Voor de meeste onderdelen worden prijsafspraken gebaseerd op tijdsbesteding maal tarief afgesproken, maar er zijn ook taken die op basis van nacalculatie afgerekend worden met de gemeenten. Zeker bij de nieuwe taken (adviesondersteuning zelfstandigen, Advies en schuldhulpverlening zelfstandigen en Wet inburgering) zal 2021 inzicht geven in de benodigde tijdsbesteding en noodzakelijk niveau.
In 2020 is een stijging van het bedrag aan dienstverlening ontstaan door met name de toename van de complexe aanvragen kinderopvang.
Voor de gemeente Duiven, Westervoort en Zevenaar gezamenlijk verwacht de RSD voor 2022 nu ongeveer een bedrag van € 500.000,= aan inkomsten te ontvangen.

De verdeling per gemeente is als volgt:

Producten Dienstverleningsovereenkomsten	**bijdrage Duiven**	**bijdrage Westervoort**	**bijdrage Zevenaar**	**TOTAAL RSD**
Bijzonder Bijstand	9.000,00	8.000,00	70.500,00	**87.500,00**
Kinderopvang	21.000,00	11.000,00	23.000,00	**55.000,00**
Detachering Sociaal team	25.000,00	17.000,00	33.000,00	**75.000,00**
Advies zelfstandigen	4.000,00	3.500,00	7.500,00	**15.000,00**
Schuldhulpverlening zelfstandigen	4.500,00	4.000,00	8.500,00	**17.000,00**
Wet inburgering	7.000,00	5.500,00	14.000,00	**26.500,00**
Planning&Control	10.000,00	8.800,00	13.200,00	**32.000,00**
Hulp bij het huishouden	-	-	10.000,00	**10.000,00**
Rolstoelvoorziening	-	-	10.000,00	**10.000,00**
Vervoersvoorziening	-	-	10.000,00	**10.000,00**
Woonvoorziening	-	-	10.000,00	**10.000,00**
Wmo-begeleiding	-	-	30.000,00	**30.000,00**
Jeugdzorg	-	-	130.000,00	**130.000,00**
Bijdrage per gemeente	**80.500,00**	**57.800,00**	**369.700,00**	**508.000,00**

Bijlage 2: Geprognosticeerde meerjarenbalans

Geprognoticeerde balans

Activa	31-12-2022	31-12-2023	31-12-2024	31-12-2025	Passiva	31-12-2022	31-12-2023	31-12-2024	31-12-2025
Vaste activa					**Eigen vermogen**				
					Bestemmingsreserve Tozo	125.000	75.000	25.000	0
					Totaal Eigen vermogen	**125.000**	**75.000**	**25.000**	**0**
Materiele vaste activa					Overige lening met rentetypische				
Investeringen met economische nut	4.152.382	4.620.357	4.631.782	4.423.117	looptijd > 1 jr	2.720.302	2.319.542	1.917.183	1.513.174
Totaal vaste activa	**4.152.382**	**4.620.357**	**4.631.782**	**4.423.117**	**Totaal vaste passiva**	**2.720.302**	**2.319.542**	**1.917.183**	**1.513.174**
Vlottende activa					**Vlottende passiva**				
Uitzettingen met een rente typische looptijd < 1 jr					Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd > 1 jr				
Uitzettingen SKB	500.000	500.000	500.000	500.000	Kasgeldlening				
Overige vorderingen	400.000	400.000	400.000	400.000	Overige schulden	1.400.000	2.200.000	2.400.000	2.400.000
Liquide middelen	250.000	250.000	250.000	250.000	**Overlopende passiva**				
Overlopende activa					Verplichtingen begrotingsjaar,				
Overige nog te ontv. Bedragen	75.000	75.000	75.000	75.000	betaald volgend begrotingsjaar	1.132.080	1.250.815	1.514.600	1.734.943
Totaal vlottende activa	**1.225.000**	**1.225.000**	**1.225.000**	**1.225.000**	**Totaal vlottende passiva**	**2.532.080**	**3.450.815**	**3.914.600**	**4.134.943**
Totaal	**5.377.382**	**5.845.357**	**5.856.782**	**5.648.117**	**Totaal**	**5.377.382**	**5.845.357**	**5.856.783**	**5.648.117**

Bestemmingsreserve Tozo

Datum	Toevoeging	Ontrekking	Saldo
31-12-2020	202.630		202.630
31-12-2021	0	0	202.630
31-12-2022	0	75.000	127.630
31-12-2023	0	50.000	77.630
31-12-2024	0	50.000	27.630
31-12-2025	0	25.000	2.630

EMU-saldo

				T-1	T	T+1	T+2	T+3
				2021	2022	2023	2024	2025
EMU-SALDO				-425.718	-168.494	-517.975	-61.425	183.665
EMU-SALDO referentiewaarde				0	0	0	0	0
Verschil EMU-saldo & referentiewaarde				-425.718	-168.494	-517.975	-61.425	183.665
Mutaties (1 januari tot 31 december)	Activa	Financiële vaste activa	Kapitaalverstrekkingen en leningen	0	0	0	0	0
			Uitzettingen	0	0	0	0	0
		Vlottende activa	Uitzettingen	-583.607	-600.000	0	0	0
			Liquide middelen	659	0	0	0	0
			Overlopende activa	-28.658	25.000	0	0	0
	Passiva	Vaste Passiva	Vaste schuld	-397.707	-399.210	-400.760	-402.360	-404.008
		Vlottende passiva	Vlottende schuld	313.666	100.000	800.000	200.000	0
			Overlopende passiva	-101.847	-107.296	118.735	263.785	220.343
Eventuele boekwinst bij verkoop effecten en (im)materiële vaste activa				0	0	0	0	0

Voor een gemeenschappelijke regeling zijn geen referentiewaarde vastgesteld, daarom staat deze op 0.

Bijlage 3: Taakvelden

Bestuur

Taakvelden	Rekening 2020	Prim.begr 2021	Begroting 2021 na wijz.	Begroting 2022	Meerjaren begroting 2023	2024	2025
0.4 Overhead	40.640	37.250	45.660	46.500	47.000	47.500	48.000
Totaal	**40.640**	**37.250**	**45.660**	**46.500**	**47.000**	**47.500**	**48.000**

RID

Taakvelden	Rekening 2020	Prim.begr 2021	Begroting 2021 na wijz.	Begroting 2022	Meerjaren begroting 2023	2024	2025
0.1 Bestuur	58.060	62.000	62.000	53.500	53.500	53.500	53.500
0.2 Burgerzaken	92.944	100.965	100.965	121.474	107.258	110.184	113.698
0.4 Overhead	4.016.432	4.190.080	4.249.081	4.280.115	4.339.064	4.381.913	4.488.915
0.61 OZB Woningen	168.647	182.424	182.424	184.333	187.242	190.515	197.194
2.1 Verkeer en vervoer	121.796	115.569	121.569	63.628	64.737	32.549	66.964
3.3 Bedrijfsloket	15.586	35.164	35.164	33.106	34.289	35.477	36.632
7.4 Milieubeheer	15.913	15.809	15.809	16.893	17.407	17.907	17.907
8.1 Ruimtelijke ordening	103.516	98.558	105.058	115.256	117.378	117.422	120.953
8.3 Wonen en Bouwen	86.176	82.617	89.117	179.221	179.123	184.824	169.438
Totaal	**4.679.071**	**4.883.184**	**4.961.185**	**5.047.526**	**5.099.998**	**5.124.291**	**5.265.201**
Verschil is bijdrage RSD	360.599	362.000	362.000	374.005	379.578	386.247	388.117
	5.039.670	**5.245.184**	**5.323.185**	**5.421.531**	**5.479.576**	**5.510.538**	**5.653.318**

Inkoop

Taakvelden	Rekening 2020	Prim.begr 2021	Begroting 2021 na wijz.	Begroting 2022	Meerjaren begroting 2023	2024	2025
0.4 Overhead	251.196	274.868	274.868	281.436	287.675	294.053	294.053
Totaal	**251.196**	**274.868**	**274.868**	**281.436**	**287.675**	**294.053**	**294.053**

RSD

Taakvelden	Rekening 2020	Prim.begr 2021	Begroting 2021 na wijz.	Begroting 2022	Meerjaren begroting 2023	2024	2025
6.2 Wijkteams	74.119	84.000	84.000	75.000	75.000	75.000	75.000
6.3 Inkomensregelingen	2.635.602	1.917.516	1.883.516	2.133.762	2.171.384	2.215.708	2.228.482
6.5 Arbeidsparticipatie	3.096.177	2.962.732	3.004.232	2.851.144	2.907.577	2.974.063	2.993.223
6.6 Maatwerkvoorzieningen WMO	20.226	143.462	143.462	20.000	20.000	20.000	20.000
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	50.565	-	-	50.000	50.000	50.000	50.000
6.72 Jeugdzorg	131.469	185.000	185.000	130.000	130.000	130.000	130.000
	6.008.157	**5.292.710**	**5.300.210**	**5.259.906**	**5.353.961**	**5.464.771**	**5.496.706**

SDL

Taakvelden	Rekening 2020	Prim.begr 2021	Begroting 2021 na wijz.	Begroting 2022	Meerjaren begroting 2023	2024	2025
0.1 Bestuur	58.060	62.000	62.000	53.500	53.500	53.500	53.500
0.2 Burgerzaken	92.944	100.965	100.965	121.474	107.258	110.184	113.698
0.4 Overhead	4.308.267	4.502.198	4.569.609	4.608.051	4.673.739	4.723.466	4.830.968
0.61 OZB Woningen	168.647	182.424	182.424	184.333	187.242	190.515	197.194
2.1 Verkeer en vervoer	121.796	115.569	121.569	63.628	64.737	32.549	66.964
3.3 Bedrijfsloket	15.586	35.164	35.164	33.106	34.289	35.477	36.632
6.2 Wijkteams	74.119	84.000	84.000	75.000	75.000	75.000	75.000
6.3 Inkomensregelingen	2.635.602	1.917.516	1.883.516	2.133.762	2.171.384	2.215.708	2.228.482
6.5 Arbeidsparticipatie	3.096.177	2.962.732	3.004.232	2.851.144	2.907.577	2.974.063	2.993.223
6.6 Maatwerkvoorzieningen WMO	20.226	143.462	143.462	20.000	20.000	20.000	20.000
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	50.565	-	-	50.000	50.000	50.000	50.000
6.72 Jeugdzorg	131.469	185.000	185.000	130.000	130.000	130.000	130.000
7.4 Milieubeheer	15.913	15.809	15.809	16.893	17.407	17.907	17.907
8.1 Ruimtelijke ordening	103.516	98.558	105.058	115.256	117.378	117.422	120.953
8.3 Wonen en Bouwen	86.176	82.617	89.117	179.221	179.123	184.824	169.438
Totaal	**10.979.064**	**10.488.012**	**10.581.923**	**10.635.368**	**10.788.634**	**10.930.615**	**11.103.960**

Bijlage 4: Totaaloverzicht KPI's RSD vanuit Business Case

1. •200 klanten (trede 2b. t/m 4.) -> Werkfit (trede 5.)
2. •100% klanten (trede 2b t/m 4.) worden actief begeleid
3. •Te begeleiden groep 80% actief binnen Liemers netwerk (LEON, werkgevers etc.)
4. •Minimaal 305 geplaatst op (parttime) werk, scholing, zelfstandig beroep (invloed RSD)
5. •Duurzame plaatsing, langer dan zes maanden, minimaal 80%
6. •Exploitatiekosten binnen de bestaande financiële middelen
7. •Minimaal een 8 voor klanttevredenheid

Let op: bovenstaande resultaten op basis van voortzetting bestuurlijke opdracht geheel 2021.

Bijlage 5: Overzicht beoogde projecten uit I-visie en I-strategie

Projectenlijst 2022

						Gezamen-lijk	1Stroom	Zevenaar	RSD
Wettelijke verplichtingen									
Omgevingswet: aansluiting DSO	X	X	X	X	X		X	X	
Wet digitale overheid	X	X		X	X	X			
Wet open overheid	X	X		X		X			
Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer	X					X			
Europese richtlijn voor de toegankelijkheid van websites en mobiele applicaties		X				X			
E-depot	X	X			X		X	X	X
Nieuwe projecten									
Doorontwikkeling dienstverlening burgers	X	X			X	X			
- *MijnOverheid Berichtenbox*	X	X			X	X			
- *Belastingportaal*	X	X			X		X	X	
- *Facilitering van 'buiten naar binnen': marktplaats voor burgerinitiatieven*		X		X			X		
- *Digivaardigheden inwoners*									X
Doorontwikkeling dienstverlening bedrijven	X	X			X	X			
- *E-dienstverlening voor evenementen*	X	X					X		
VNG samen organiseren						X			
- *Gemeentelijke Gemeenschappelijke Infrastructuur (GGI)*			X	X		X			
- *GT Connect*						X			
- *Common Ground*	X	X	X	X	X	X			

Digitaal daar waar zinvol | Toegankelijk | Integraal | Flexibel | Betrouwbaar & Transparant

						Gezamen-lijk	1Stroom	Zevenaar	RSD
Open data	X	X			X			X	
Datagedreven sturing	X			X	X	X			
- *Managementinformatie*	X			X	X		X	X	
Lopende projecten (2019)									
Doorontwikkeling I-functie			X	X	X				
Cloudvisie					X				
Digitale ondertekening	X				X	X			
Domeingericht werken (herpositionering Join)				X	X		X	X	
Implementatie BIO				X	X	X			
Aanpak performanceproblemen Autocad Zevenaar					X			X	
Uitvoeringsplan digitale dienstverlening	X	X	X	X					
Doorlopende bedrijfsvoeringsprojecten									
Adoptie Office 365	X		X	X		X			
Multifunctionals en repromachine	X				X	X			
Onderhoud en vervanging infrastructuur					X	X			
Verplaatsing aanbiedstation RDL					X			X	
Overgang Decos Join	X				X				X
Doorontwikkeling gebruik apps RSD	X	X		X	X				X
Optimaal gebruik basisregistraties	X	X	X		X	X			
Voldoen aan GEMMA architectuur		X	X	X	X	X			
Data op orde	X	X	X		X	X			
Businesscase convergentie sociaal domein			X		X				
Vastgoedbeheersysteem (Zevenaar)			X					X	

Digitaal daar waar zinvol

Toegankelijk

Integraal

Flexibel

Betrouwbaar & Transparant

Onderwerp	Wegsleepverordening gemeente Duiven 2021		
Ondertitel	In de wegsleepverordening staat o.a. waar je auto wordt bewaard als deze is weggesleept en andere praktische informatie over het wegslepen.		
Portefeuillehouder	Burg. Hieltjes	Zaaknummer	Z/20/073173
Behandelend ambtenaar	Remon Verstegen R.verstegen@1stroom.nl		
Belangrijkste bespreek- en/of beslispunten	1. Wegsleepverordening gemeente Duiven in te trekken; 2. Wegsleepverordening gemeente Duiven 2021 vast te stellen.		
Historie	De vorige wegsleepverordening komt uit 2002.		
Termijn	In werking treden van de verordening is voorzien voor 1 mei 2021. Mocht besluitvorming in de raad niet tijdig kunnen plaatsvinden, dan moet bij vaststelling van de verordening een nieuwe datum worden bepaald.		

Hamerstuk tijdens de raadsvergadering	20 april 2021
Behandeladvies	Naar onze inschatting worden er slechts details aangepast. De wegsleepverordening is een technische verordening op het niveau van de uitvoering. We adviseren daarom om dit als rechtstreeks hamerstuk te agenderen op de raadsvergadering van 20 april.

ZFD9ODE53A1

Gemeente Duiven

RAADSVOORSTEL

Onderwerp : Wegsleepverordening gemeente Duiven 2021

Zaak- & documentnr. : Z/20/073173/201497453

Portefeuillehouder : burgemeester Hieltjes

Opsteller : Remon Verstegen

Team :

Toezicht & Handhaving

Telefoonnr. 088-6953000

Samenvatting

Van Eijck Mobility BV heeft Van Amerongen Berging overgenomen. Het terrein van dit laatste bedrijf is in de huidige Wegsleepverordening aangewezen en dit moet worden aangepast. Het raadsvoorstel bevat tevens aanpassingen voor een meer praktische werkwijze en strekt tot het vaststellen van een nieuwe verordening.

Beslispunten

1. Wegsleepverordening gemeente Duiven in te trekken;
2. Wegsleepverordening gemeente Duiven 2021 vast te stellen.

Aanleiding

Gemeenten die op grond van de Wegenverkeerswet 1994 (WVW 1994) en het Besluit wegslepen van voertuigen gebruik willen (blijven) maken van hun bevoegdheid om voertuigen in voorkomende gevallen weg te (laten) slepen en in bewaring te (laten) stellen, moeten dit in een verordening vaststellen. In die verordening moet ook de bewaarplaats staan. Door overname van Van Amerongen wijzigt de bewaarplaats en moet de huidige verordening worden aangepast. Daarnaast is op onderdelen aanpassing nodig om een meer praktische werkwijze te bewerkstelligen.

Planning

In werking treden van de verordening is voorzien voor 1 mei 2021. Mocht besluitvorming in de raad niet tijdig kunnen plaatsvinden, dan moet bij vaststelling van de verordening een nieuwe datum worden bepaald.

Beoogd effect

Een juridisch correcte wegsleepverordening die de juiste basis biedt voor het in voorkomende gevallen (laten) wegslepen en in bewaring (laten) stellen van voertuigen.

Argumenten

De huidige Wegsleepverordening gemeente Duiven is in 2002 vastgesteld. In die verordening is de bewaarplaats van de toenmalige berger Van Amerongen vastgelegd. Dat bedrijf is inmiddels overgenomen waardoor ook de bewaarplaats is gewijzigd. Daarnaast is op onderdelen aanpassing nodig om een meer praktische werkwijze te bewerkstelligen. Die

laatste aanpassingen zijn bijvoorbeeld de openingstijden van de bewaarplaats (artikel 3 lid 2), kosten overbrengen en bewaren (artikel 4) en uiteraard inwerkingtreding (artikel 6) en citeertitel (artikel 7). Een volledig overzicht van de verschillen vindt u in de bijlage.

Overige opmerkingen/argumenten:

1. Op grond van artikel 173, tweede lid WVW 1994 moet de plaats van bewaring van voertuigen door de gemeenteraad (en dus in de verordening) worden aangewezen. Delegatie aan het college van burgemeester en wethouders is niet mogelijk.
2. Het vastleggen van openingstijden van de bewaarplaats in de Wegsleepverordening is niet vereist maar deze tijden stonden wel in de huidige verordening. Door te bepalen dat het college de openingstijden vaststelt, is het aanpassen van de verordening bij wijzigingen niet nodig.
   Van Eijck heeft aangegeven dat de meldkamer 24 uur per dag bereikbaar is en dat de bewaarplaats na telefonisch overleg kan worden bezocht.
3. De inhoud en hoogte van de kosten voor het wegslepen en bewaren hoeft niet in de Wegsleepverordening te worden opgenomen. Door te bepalen dat de kosten gelijk zijn aan de tarieven die het bergingsbedrijf hanteert, wordt voorkomen dat de verordening bij wijzingen moet worden aangepast.
   Informatie over de tarieven voor 2021 vindt u in de brief van Van Eijck Mobility BV (bijlage). Dit tarief wordt door Van Eijck direct in rekening gebracht waardoor het opnemen van een opslag van 15% voor indirect door de gemeente gemaakte kosten niet nodig is. Bovendien biedt artikel 5:25 van de Algemene wet bestuursrecht de mogelijkheid de daadwerkelijk gemaakte kosten op de overtreder te verhalen.
4. Het is nodig om een juiste datum van in werking treden en citeertitel van de verordening te bepalen.

Kanttekeningen

1. U kunt besluiten om geen verordening vast te stellen
   Voor zover bekend is door gemeente en politie in de afgelopen 5 jaren slechts eenmaal daadwerkelijk een voertuig afgesleept. Om in voorkomende gevallen toch op te kunnen treden, is het wel noodzakelijk om een Wegsleepverordening te hebben.

Financiële paragraaf

Aan het vaststellen en uitvoeren van de verordening zijn voor de gemeente geen kosten verbonden. Kosten van wegslepen en bewaren worden in beginsel verhaald op de eigenaar van het voertuig.

Participatie en communicatie

De verordening heeft een technisch en uitvoerend karakter waardoor geen participatie heeft plaatsgevonden. De nieuwe verordening wordt gepubliceerd.

Intergemeentelijke samenwerking

Bij de uitvoering van deze verordening wordt samengewerkt met de politie. Deze verordening is afgestemd met de politie.

Bijlagen

1. 201497434 Wegsleepverordening gemeente Duiven 2021 (Concept raadsbesluit)
2. 201497346 Toelichting Wegsleepverordening
3. 201497350 Vergelijk huidige en nieuwe Wegsleepverordening
4. 201497354 Wegsleepverordening gemeente Duiven (2002)
5. 201484343 Brief Van Eijck Mobility BV

Duiven, 23 februari 2021.

Burgemeester en wethouders van Duiven,

ing. C.J.(Chris) Papjes
secretaris

mr. H.B. (Huub) Hieltjes
burgemeester

ZFD9ODE53A1

Gemeente Duiven

RAADSVOORSTEL

Onderwerp : Wegsleepverordening gemeente Duiven 2021

Zaak- & documentnr. : Z/20/073173/201497453

Portefeuillehouder : burgemeester Hieltjes

Opsteller : Remon Verstegen

Team :

Toezicht & Handhaving

Telefoonnr. 088-6953000

Samenvatting

Van Eijck Mobility BV heeft Van Amerongen Berging overgenomen. Het terrein van dit laatste bedrijf is in de huidige Wegsleepverordening aangewezen en dit moet worden aangepast. Het raadsvoorstel bevat tevens aanpassingen voor een meer praktische werkwijze en strekt tot het vaststellen van een nieuwe verordening.

Beslispunten

1. Wegsleepverordening gemeente Duiven in te trekken;
2. Wegsleepverordening gemeente Duiven 2021 vast te stellen.

Aanleiding

Gemeenten die op grond van de Wegenverkeerswet 1994 (WVW 1994) en het Besluit wegslepen van voertuigen gebruik willen (blijven) maken van hun bevoegdheid om voertuigen in voorkomende gevallen weg te (laten) slepen en in bewaring te (laten) stellen, moeten dit in een verordening vaststellen. In die verordening moet ook de bewaarplaats staan. Door overname van Van Amerongen wijzigt de bewaarplaats en moet de huidige verordening worden aangepast. Daarnaast is op onderdelen aanpassing nodig om een meer praktische werkwijze te bewerkstelligen.

Planning

In werking treden van de verordening is voorzien voor 1 mei 2021. Mocht besluitvorming in de raad niet tijdig kunnen plaatsvinden, dan moet bij vaststelling van de verordening een nieuwe datum worden bepaald.

Beoogd effect

Een juridisch correcte wegsleepverordening die de juiste basis biedt voor het in voorkomende gevallen (laten) wegslepen en in bewaring (laten) stellen van voertuigen.

Argumenten

De huidige Wegsleepverordening gemeente Duiven is in 2002 vastgesteld. In die verordening is de bewaarplaats van de toenmalige berger Van Amerongen vastgelegd. Dat bedrijf is inmiddels overgenomen waardoor ook de bewaarplaats is gewijzigd. Daarnaast is op onderdelen aanpassing nodig om een meer praktische werkwijze te bewerkstelligen. Die

laatste aanpassingen zijn bijvoorbeeld de openingstijden van de bewaarplaats (artikel 3 lid 2), kosten overbrengen en bewaren (artikel 4) en uiteraard inwerkingtreding (artikel 6) en citeertitel (artikel 7). Een volledig overzicht van de verschillen vindt u in de bijlage.

Overige opmerkingen/argumenten:

1. Op grond van artikel 173, tweede lid WVW 1994 moet de plaats van bewaring van voertuigen door de gemeenteraad (en dus in de verordening) worden aangewezen. Delegatie aan het college van burgemeester en wethouders is niet mogelijk.
2. Het vastleggen van openingstijden van de bewaarplaats in de Wegsleepverordening is niet vereist maar deze tijden stonden wel in de huidige verordening. Door te bepalen dat het college de openingstijden vaststelt, is het aanpassen van de verordening bij wijzigingen niet nodig.
   Van Eijck heeft aangegeven dat de meldkamer 24 uur per dag bereikbaar is en dat de bewaarplaats na telefonisch overleg kan worden bezocht.
3. De inhoud en hoogte van de kosten voor het wegslepen en bewaren hoeft niet in de Wegsleepverordening te worden opgenomen. Door te bepalen dat de kosten gelijk zijn aan de tarieven die het bergingsbedrijf hanteert, wordt voorkomen dat de verordening bij wijzingen moet worden aangepast.
   Informatie over de tarieven voor 2021 vindt u in de brief van Van Eijck Mobility BV (bijlage). Dit tarief wordt door Van Eijck direct in rekening gebracht waardoor het opnemen van een opslag van 15% voor indirect door de gemeente gemaakte kosten niet nodig is. Bovendien biedt artikel 5:25 van de Algemene wet bestuursrecht de mogelijkheid de daadwerkelijk gemaakte kosten op de overtreder te verhalen.
4. Het is nodig om een juiste datum van in werking treden en citeertitel van de verordening te bepalen.

Kanttekeningen

1. U kunt besluiten om geen verordening vast te stellen
   Voor zover bekend is door gemeente en politie in de afgelopen 5 jaren slechts eenmaal daadwerkelijk een voertuig afgesleept. Om in voorkomende gevallen toch op te kunnen treden, is het wel noodzakelijk om een Wegsleepverordening te hebben.

Financiële paragraaf

Aan het vaststellen en uitvoeren van de verordening zijn voor de gemeente geen kosten verbonden. Kosten van wegslepen en bewaren worden in beginsel verhaald op de eigenaar van het voertuig.

Participatie en communicatie

De verordening heeft een technisch en uitvoerend karakter waardoor geen participatie heeft plaatsgevonden. De nieuwe verordening wordt gepubliceerd.

Intergemeentelijke samenwerking

Bij de uitvoering van deze verordening wordt samengewerkt met de politie. Deze verordening is afgestemd met de politie.

Bijlagen

1. 201497434 Wegsleepverordening gemeente Duiven 2021 (Concept raadsbesluit)
2. 201497346 Toelichting Wegsleepverordening
3. 201497350 Vergelijk huidige en nieuwe Wegsleepverordening
4. 201497354 Wegsleepverordening gemeente Duiven (2002)
5. 201484343 Brief Van Eijck Mobility BV

Duiven, 23 februari 2021.

Burgemeester en wethouders van Duiven,

ing. C.J.(Chris) Papjes	mr. H.B. (Huub) Hieltjes
secretaris	burgemeester

ZFD9OC77EC5

Gemeente Duiven

RAADSBESLUIT

Zaak- & documentnr. : Z/20/073173/201497434

Datum besluitvorming : 20 april 2021

Onderwerp : Wegsleepverordening gemeente Duiven 2021

De raad

- gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van 23 februari 2021;
- gelet op het bepaalde in artikel 149 van de Gemeentewet, artikel 173, tweede lid van de Wegenverkeerswet 1994 en het Besluit wegslepen van voertuigen;
- overwegende dat het wenselijk is om in voorkomende gevallen op de weg staande voertuigen te kunnen verwijderen, over te brengen en in bewaring te stellen;
- besluit vast te stellen de volgende verordening:

Wegsleepverordening gemeente Duiven 2021

Artikel 1. Begripsomschrijvingen

In deze verordening wordt verstaan onder:

a. RVV 1990: het Reglement verkeersregels en verkeerstekens 1990;
b. wet: de Wegenverkeerswet 1994;
c. besluit: het Besluit wegslepen van voertuigen;
d. voertuig: wat hieronder wordt verstaan in artikel 1, onder al RVV 1990;
e. motorrijtuig: wat hieronder wordt verstaan in artikel 1, eerste lid, onder c van de wet;
f. het college: het college van burgemeester en wethouders.

Artikel 2. Aanwijzing van wegen en weggedeelten waar voertuigen kunnen worden verwijderd, overgebracht en in bewaring gesteld in het belang van het vrijhouden van wegen en weggedeelten

Als wegen en weggedeelten, bedoeld in artikel 170, eerste lid, onder c van de wet worden alle wegen en weggedeelten binnen de gemeente aangewezen voor zover ze behoren tot een van de in artikel 2 van het besluit bedoelde soorten van wegen en weggedeelten.

Artikel 3. Plaats bewaring voertuigen en openingstijden

1. Als plaats van bewaring van voertuigen wordt aangewezen: Van Eijck Mobilty BV aan de Dr. C. Lelyweg 6 6827 BH in Arnhem.
2. De openingstijden van de in het eerste lid bedoelde bewaarplaats voor het afhalen van weggesleepte voertuigen worden door het college vastgesteld.
3. De burgemeester kan een tijdelijke plaats van bewaring aanwijzen in het geval een specifieke situatie daartoe aanleiding geeft.

ZFD90C77EC5

Artikel 4. Kosten overbrengen en bewaren voertuigen

1. De kosten van het overbrengen van een voertuig naar de bewaarplaats bestaan uit: voorrijkosten, sleepkosten (afhankelijk van het tijdstip van wegslepen, de dag in de week en eventuele feestdag). De kosten worden in rekening gebracht bij de eigenaar of houder van het voertuig.
2. De kosten voor het overbrengen en bewaren van een voertuig zijn gelijk aan de in dat jaar door het ingeschakelde bergingsbedrijf gehanteerde tarieven.

Artikel 5. Overbrengen en in bewaring stellen van motorrijtuigen in het geval van gebleken onvoldoende rijgeschiktheid of rijvaardigheid dan wel het ontbreken van een behoorlijk zichtbare kentekenplaat

Wanneer gebruik wordt gemaakt van de bevoegdheid, bedoeld in artikel 130, vierde lid , 164, zevende lid , en 174, eerste lid van de wet, zijn artikel 1, 3 en 4 van deze verordening van overeenkomstige toepassing.

Artikel 6. Overgangsbepaling en inwerkingtreding

1. De “Wegsleepverordening gemeente Duiven“ zoals vastgesteld in de raadsvergadering van 27 mei 2002 wordt ingetrokken met ingang van de in het tweede lid bedoelde datum met dien verstande dat de verordening van toepassing blijft op feiten die zich voor die datum hebben voorgedaan.
2. Deze verordening treedt in werking op 1 mei 2021.

Artikel 7. Citeertitel

Deze verordening wordt aangehaald als: “Wegsleepverordening gemeente Duiven 2021”.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 20 april 2021.

de griffier,	de voorzitter,
drs. W.R. (Wouter) Bosch	mr. H.B. (Huub) Hieltjes

Toelichting bij Wegsleepverordening gemeente Duiven 2021

Toelichting algemeen

Op 1 januari 2002 is de Wet van 21 februari 1997, houdende de wijziging van de Wegenverkeerswet 1994 (WVW 1994), ook wel de wijziging van de wegsleepregeling genoemd, en het bijbehorende Besluit wegslepen van voertuigen in werking getreden. Artikel 170 tot en met 173 WVW 1994 zijn geheel vervangen door nieuwe bepalingen. De wijzigingswet is bij de Invoeringswet van de derde tranche van de Algemene wet bestuursrecht (Awb), deel II, nog aangepast in verband met de overgang van de bepalingen over de uitvoering van bestuursdwang uit de Gemeentewet naar de Awb. Kort samengevat houden de wijzigingen in de wegsleepregeling voor gemeenten het volgende in.

Bevoegdheid tot het wegslepen van voertuigen
Het uitvoeren van de wegsleepregeling is geen bevoegdheid meer van de burgemeester, maar van het gehele college van burgemeester en wethouders. Het wegslepen van een voertuig moet worden gezien als een bijzondere vorm van bestuursdwang. In de Awb zijn algemene regels gesteld over de toepassing van bestuursdwang. Deze regels zijn voor een groot deel ook van toepassing op het wegslepen van voertuigen. In de WVW 1994 is een aantal bepalingen uit de Awb niet van toepassing verklaard. Tegen besluiten tot het wegslepen van voertuigen staat op grond van de Awb bezwaar en vervolgens beroep open.

Uitgebreide werking
Op grond van de oude WVW 1994 mochten op de weg staande voertuigen alleen worden weggesleept in het belang van de veiligheid op de weg, de vrijheid van het verkeer of het vrijhouden van invalidenparkeerplaatsen. Op grond van de herziene regeling in de WVW 1994 en het daarop gebaseerde Besluit wegslepen van voertuigen is het laatstgenoemde criterium uitgebreid. Zowel de VNG als een aantal grote(re) gemeenten hebben hier sterk op aangedrongen bij zowel het ministerie van Verkeer en Waterstaat als de Tweede Kamer. Er zijn immers meer locaties denkbaar waar fout parkeren als zeer hinderlijk wordt ervaren zonder dat de veiligheid op de weg of de vrijheid van het verkeer direct in het geding is. Direct optreden tegen dergelijke fout geparkeerde voertuigen kan in bepaalde gevallen zeer wenselijk zijn. Hierbij kan worden gedacht aan het onbevoegd parkeren op laad- en loshavens, taxistandplaatsen, marktterreinen, voetgangersgebieden en dergelijke. Deze wegen en weggedeelten moeten eerst nader worden aangewezen in een gemeentelijke verordening voordat gemeenten gebruik kunnen maken van deze bevoegdheid.
In zowel in de oude als de nieuwe regeling geldt dat een voertuig niet zonder meer kan worden weggesleept wanneer aan een van de genoemde criteria wordt voldaan. Degene die met de uitvoering van de wegsleepregeling is belast, dient per geval na te gaan of in dat specifieke geval het wegslepen van het desbetreffende voertuig absoluut noodzakelijk is. Het wegslepen van een voertuig dat om 4.00 uur 's nachts in strijd met een van de genoemde criteria is geparkeerd, zal doorgaans als niet of minder urgent moeten worden beschouwd. In zo'n geval kan het opmaken van een proces-verbaal door een opsporingsambtenaar doorgaans volstaan.

Verhouding Wet-Mulder en bestuursdwang
Wanneer een voertuig fout geparkeerd staat en wegsleepwaardig is, zijn er in principe twee naast elkaar bestaande manieren om hiertegen op te treden. Allereerst door politie en justitie op grond van de Wet administratiefrechtelijke handhaving verkeersvoorschriften (Wet-Mulder) via het opmaken van een proces-verbaal. Daarnaast door het uitvoeren van bestuursdwang (lees: het laten wegslepen en bewaren van dat voertuig) door het college van burgemeester en wethouders. In de oude wegsleepregeling bestond er een onlosmakelijk

verband tussen beide vormen van optreden. Voordat tot het wegslepen van een voertuig kon worden overgegaan, moest altijd eerst een proces-verbaal op grond van de Wet-Mulder worden opgemaakt. Indien het desbetreffende proces-verbaal werd geseponeerd of wanneer vrijspraak of ontslag van rechtsvervolging door de rechter volgde, dienden ook de kosten van het wegslepen en bewaren van het voertuig te worden terugbetaald. In de nieuwe wegsleepregeling wordt deze koppeling losgelaten. Het opmaken van een proces-verbaal op grond van de Wet-Mulder, voordat tot het wegslepen van een voertuig kan worden overgegaan, is niet meer vereist, maar kan nog steeds wel samengaan. Opgemerkt wordt dat het wel noodzakelijk is om de geconstateerde parkeerovertreding zo goed mogelijk vast te leggen wanneer alleen gebruik wordt gemaakt van de bestuursdwangbevoegdheid. Voor eventuele latere bezwaar- en beroepsprocedures op grond van de Awb is het verstandig de geconstateerde parkeerovertreding zo goed mogelijk vast te leggen in een schriftelijk document en bij voorkeur vergezeld te laten gaan van een foto die de feitelijke situatie weergeeft. Een eventueel sepot, vrijspraak of ontslag van rechtsvervolging door justitie, respectievelijk de rechter naar aanleiding van een proces-verbaal is niet zonder meer een reden om ook de kosten van de bestuursdwang terug te betalen. Het college van burgemeester en wethouders maakt in een eventuele bezwaarprocedure een zelfstandige afweging.

Verordening In artikel 170 e.v.
In de WVW 1994 is het kader aangegeven waarbinnen het college van burgemeester en wethouders gebruik kan maken van zijn bevoegdheid tot het wegslepen van voertuigen. Hoewel de bevoegdheid tot het wegslepen van voertuigen in de wet is neergelegd, kan het college pas goed van deze bevoegdheid gebruikmaken wanneer de gemeenteraad in een verordening nadere regels heeft gesteld over de toepassing van deze bevoegdheid, zoals in artikel 173, tweede lid van de wet wordt voorgeschreven. In deze verordening dienen in elk geval regels te worden gesteld over:

1. de aanwijzing van de plaats(en) waar de weggesleepte voertuigen worden bewaard;
2. de berekening van de kosten die verbonden zijn aan de uitvoering van het wegslepen en bewaren van voertuigen;
3. de eventuele aanwijzing van wegen en weggedeelten waar op grond van artikel 170, eerste lid, onder c WVW 1994 voertuigen mogen worden weggesleept.

Aangezien in artikel 173, tweede lid van de wet wordt aangegeven dat de nadere regels bij gemeentelijke verordening moeten worden gesteld, kunnen de hiervoor genoemde onderwerpen niet worden gedelegeerd aan het college van burgemeester en wethouders. De uitwerking van de nadere regels van de verordening kan wel door het college van burgemeester en wethouders geschieden (bijvoorbeeld door middel van beleidsregels).

Wegsleepwaardige overtredingen
Zoals hiervoor reeds aangegeven mochten op grond van de bepalingen uit de oude WVW 1994 op de weg staande voertuigen alleen worden weggesleept in het belang van de veiligheid op de weg, de vrijheid van het verkeer of het vrijhouden van invalidenparkeerplaatsen. In vele bestaande wegsleepregelingen van de burgemeester is concreet aangegeven in welke gevallen er sprake kan zijn van een wegsleepwaardige overtreding. Hiervoor is vaak aansluiting gezocht bij de delictsomschrijvingen uit de WVW 1994 of het RVV 1990. Zo'n aanpak kan uit praktisch oogpunt wellicht wenselijk zijn omdat degene die met de uitvoering van de wegsleepregeling is belast, direct uit de regeling kan afleiden of een voertuig mag worden weggesleept. Toch heeft de VNG gemeend bij het opstellen van een model-wegsleepverordening voor een andere aanpak te moeten kiezen. Enerzijds omdat een gemeente zichzelf nodeloos beperkingen kan opleggen wanneer in de verordening zelf concreet wordt aangegeven welke wegsleepwaardige overtredingen worden onderscheiden. Op grond van het nieuwe artikel 170, eerste lid WVW 1994 kunnen immers voertuigen waarmee én een verkeersregel wordt overtreden én waarvan de verwijdering noodzakelijk is in verband met het belang van:

a. de veiligheid op de weg of
b. de vrijheid van het verkeer of
c. het vrijhouden van aangewezen weggedeelten en wegen

zonder meer worden weggesleept.
Anderzijds omdat het gevaar bestaat dat de delictsomschrijvingen uit de wegenverkeerswetgeving en de wegsleepverordening niet naadloos op elkaar aansluiten. Wanneer dit het geval is, bestaat er de kans dat de gemeente in eventuele bezwaar- en beroepsprocedures om formele redenen in het ongelijk wordt gesteld. Daarnaast geldt uiteraard ook dat zaken niet dubbel moeten worden geregeld. Bovendien zou bij elke wijziging in de desbetreffende onderdelen van de wegenverkeerswetgeving ook de wegsleepverordening moeten worden aangepast. Om die redenen hebben wij ervoor gekozen om de delictsomschrijvingen niet in de modelverordening op te nemen, maar te volstaan met een model-wegsleepverordening waarin alleen zaken zijn geregeld die gemeenten aanvullend moeten en kunnen regelen.
Om enig houvast te bieden bij de toepassing van de wegsleepverordening is in een bijlage bij deze toelichting aangegeven in welke concrete gevallen er sprake kan zijn van een wegsleepwaardige overtreding van de wegenverkeerswetgeving.
Tot slot wijzen wij nog op het bepaalde in artikel 170, zesde lid WVW 1994. Hierin wordt bepaald dat een voertuig niet kan worden weggesleept indien de rechthebbende het voertuig verwijdert voordat met de overbrenging wordt begonnen. In de wet wordt niet expliciet aangegeven wanneer met de overbrenging wordt begonnen. In de dagelijkse praktijk wordt ervan uitgegaan dat pas met de overbrenging wordt begonnen wanneer het voertuig zich in de takels van het wegsleepvoertuig bevindt. Indien de rechthebbende zich eerder bij zijn voertuig meldt, mag het voertuig niet meer worden weggesleept. Wel zal de rechthebbende alle aan de voorbereiding van de overbrenging verbonden kosten dienen te vergoeden, waarbij met name kan worden gedacht aan de voorrijkosten van het sleepvoertuig en administratieve kosten.

Artikelsgewijze toelichting

Artikel 1. Begripsomschrijvingen

In deze verordening wordt verstaan onder:
a. RVV 1990: het Reglement verkeersregels en verkeerstekens 1990;
b. wet: de Wegenverkeerswet 1994;
c. besluit: het Besluit wegslepen van voertuigen;
d. voertuig: wat hieronder wordt verstaan in artikel 1, onder a1 RVV 1990;
e. motorrijtuig: wat hieronder wordt verstaan in artikel 1, eerste lid, onder c van de wet;
f. het college: het college van burgemeester en wethouders.

Toelichting
In deze bepaling is een aantal begrippen omschreven dat diverse malen in deze verordening terugkomt. De omschrijving van deze begrippen spreekt voor zich. Veelal wordt verwezen naar definities uit bestaande wetgeving.

Ad d. Voertuig
Het begrip 'voertuig', zoals in artikel 1, onder al RVV 1990 is omschreven, is ruim. Hieronder vallen niet alleen motorvoertuigen, maar ook fietsen en bromfietsen, invalidenvoertuigen, trams en wagens. Al deze voertuigen vallen derhalve onder de werking van deze wegsleepverordening. Ook in de model-APV is een bepaling opgenomen over de verwijdering van fietsen en bromfietsen van de openbare weg (zie artikel 5.1.11). Deze bepaling is aanvullend op wat de wegenverkeerswetgeving beoogt te regelen. In artikel 5.1.11 van de model-APV spelen namelijk andere belangen een rol, zoals de openbare orde en veiligheid, het uiterlijk aanzien en de openbare gezondheid.

Ad e. Motorrijtuig

Het begrip 'motorrijtuig' is apart omschreven omdat artikel 5 van de model-wegsleepverordening alleen betrekking heeft op dit soort voertuigen.

Artikel 2. Aanwijzing van wegen en weggedeelten waar voertuigen kunnen worden verwijderd, overgebracht en in bewaring gesteld in het belang van het vrijhouden van wegen en weggedeelten
Als wegen en weggedeelten, bedoeld in artikel 170, eerste lid, onder c van de wet worden alle wegen en weggedeelten binnen de gemeenten aangewezen voor zover ze behoren tot een van de in artikel 2 van het besluit bedoelde soorten van wegen en weggedeelten.

Toelichting
Zoals hiervoor in het algemene deel van de toelichting is gememoreerd, is de bevoegdheid tot het wegslepen van voertuigen in de wet zelf geregeld. Voor het wegslepen van voertuigen in het belang van de veiligheid op de weg of de vrijheid van het verkeer hoeven geen wegen en weggedeelten te worden aangewezen. Van deze bevoegdheid kan op alle wegen en weggedeelten binnen de gemeente gebruik worden gemaakt. Voor het wegslepen van voertuigen in het belang van het vrijhouden van wegen en weggedeelten kunnen op grond van artikel 170, eerste lid, aanhef en onder c, en artikel 173, tweede lid, aanhef en onder c WVW 1994 bij gemeentelijke verordening wegen en weggedeelten worden aangewezen. In artikel 2 van het Besluit wegslepen van voertuigen is nader aangegeven om welke soorten van wegen en weggedeelten het kan gaan, zoals onder andere gehandicaptenparkeerplaatsen, taxistandplaatsen, laad- en loshavens, parkeerplaatsen voor vergunninghouders, voetgangersgebieden en dergelijke. Het is aan de gemeenteraad om in deze wegsleepverordening de wegen en weggedeelten aan te wijzen waar het college van burgemeester en wethouders van deze bevoegdheid gebruik kan maken.

Voor de volledigheid wordt nog eens opgemerkt dat een parkeerovertreding, zoals in deze bepaling bedoeld, op zich niet zonder meer voldoende is om over te gaan tot het wegslepen en in bewaring stellen van een voertuig. Per geval zal tevens moeten worden beoordeeld of de specifieke parkeerovertreding het wegslepen en in bewaring stellen van het desbetreffende voertuig ook rechtvaardigt. Indien bijvoorbeeld een voertuig midden in de nacht op een laad- en loshaven wordt geparkeerd terwijl alle winkels en bedrijven dicht zijn, zal het normaal gesproken niet weggesleept mogen worden. Het voertuig zal doorgaans pas mogen worden weggesleept wanneer de winkels en bedrijven weer opengaan of enige tijd daarvoor.

Artikel 3. Plaats bewaring voertuigen en openingstijden
1. Als plaats van bewaring van voertuigen wordt aangewezen: Van Eijck Mobilty BV aan de Dr. C. Lelyweg 6 6827 BH in Arnhem.
2. De openingstijden van de in het eerste lid bedoelde bewaarplaats voor het afhalen van weggesleepte voertuigen worden door het college vastgesteld.
3. De burgemeester kan een tijdelijke plaats van bewaring aanwijzen in het geval een specifieke situatie daartoe aanleiding geeft.

Toelichting
De inhoud van de bepaling spreekt voor zich. Vanwege de redactie van artikel 173, tweede lid WVW 1994 moet(en) de plaats(en) van bewaring van voertuigen door de gemeenteraad worden aangewezen. Delegatie aan het college van burgemeester en wethouders is niet mogelijk. In onvoorziene omstandigheden is het denkbaar dat de burgemeester op grond van zijn bijzondere bevoegdheden ter handhaving van de openbare orde tijdelijk ook andere terreinen aanwijst als plaats van bewaring van voertuigen. De openingstijden kunnen wel nader door het college van burgemeester en wethouders worden vastgesteld omdat ze niet expliciet genoemd zijn in artikel 173 WVW 1994. Eventueel kunnen ze ook in de verordening zelf worden opgenomen, maar dan zullen ze doorgaans minder flexibel zijn. Het is raadzaam om de locatie(s) van de bewaarplaats(en) zodanig te kiezen dat ze ook goed bereikbaar is

(zijn), bijvoorbeeld met het openbaar vervoer, voor de mensen die hiermee te maken krijgen. Ook de openingstijden dienen redelijk ruim te worden gekozen. Openstelling van de bewaarplaats(en) alleen gedurende werkdagen lijkt niet voldoende omdat iemand hierdoor onevenredige schade kan lijden, die mogelijk op de gemeente wordt verhaald.

Artikel 4. Kosten overbrengen en bewaren voertuigen

1. De kosten van het overbrengen van een voertuig naar de bewaarplaats bestaan uit: voorrijkosten, sleepkosten (afhankelijk van het tijdstip van wegslepen, de dag in de week en eventuele feestdag). De kosten worden in rekening gebracht bij de eigenaar of houder van het voertuig.
2. De kosten voor het overbrengen en bewaren van een voertuig zijn gelijk aan de in dat jaar door het ingeschakelde bergingsbedrijf gehanteerde tarieven.

Toelichting

In artikel 13 tot en met 15 van het Besluit wegslepen van voertuigen is geregeld welke soorten van kosten die verbonden zijn aan het wegslepen en in bewaring stellen van voertuigen, in rekening kunnen worden gebracht. Het gaat hierbij niet alleen om personele en materiële kosten die direct verband houden met het wegslepen en in bewaring stellen van voertuigen, maar ook om kosten die verbonden zijn aan bekendmaking van beschikkingen, verkoop, eigendomsoverdracht om niet of vernietiging van voertuigen, inclusief de taxatie van deze voertuigen, renteverlies, WA-verzekering en dergelijke.
In de wegsleepverordening hoeven deze kostencomponenten niet allemaal inzichtelijk te worden gemaakt. Volstaan kan worden met een uitsplitsing van de kosten die verbonden zijn aan het wegslepen van voertuigen enerzijds en de bewaring van deze voertuigen anderzijds. Uiteraard dienen de opgenomen kosten wel in overeenstemming te zijn met de genoemde kostencomponenten. De gemeente dient uiteraard wel voor zichzelf en eventueel derden inzicht te hebben in de wijze waarop de genoemde kosten zijn berekend. Deze berekening zal ook in eventuele bezwaar- en beroepsprocedures de gerechtelijke toets moeten kunnen doorstaan.

Artikel 5. Overbrengen en in bewaring stellen van motorrijtuigen in het geval van gebleken onvoldoende rijgeschiktheid of rijvaardigheid dan wel het ontbreken van een behoorlijk zichtbare kentekenplaat

Wanneer gebruik wordt gemaakt van de bevoegdheid, zoals bedoeld in artikel 130, vierde lid, 164, zevende lid, en 174, eerste lid van de wet, zijn artikel 1, 3 en 4 van deze verordening van overeenkomstige toepassing.

Toelichting

Naast de in artikel 170, eerste lid WVW 1994 bedoelde gevallen zijn in deze wet nog twee gevallen genoemd, waarin het noodzakelijk kan zijn om een voertuig te laten wegslepen en in bewaring te laten stellen. Achtereenvolgens wordt hier gedoeld op:

- het niet afgeven van zijn rijbewijs, wanneer dit is ingevorderd, omdat iemand zijn motorrijtuig heeft bestuurd terwijl hij onder invloed was van drogerende stoffen of alcohol en dergelijke (zie artikel 130 en 164 WVW 1994);
- de situatie dat een motorrijtuig niet beschikt over een behoorlijk zichtbare kentekenplaat terwijl de eigenaar of houder van dat motorrijtuig niet direct te achterhalen is. Hierbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan voertuigwrakken die geen kenteken meer hebben of aan situaties dat er sprake kan zijn van het 'knoeien' met kentekens in geval van autodiefstal.

Wanneer in dit soort gevallen een voertuig moet worden weggesleept en in bewaring genomen, is er geen sprake van uitoefening van bestuursdwang. Artikel 170, eerste lid WVW 1994, waarin de bestuursdwangbevoegdheid is geregeld, is dan ook niet van toepassing verklaard in de genoemde gevallen. In feite gaat het om een vorm van inbeslagname van goederen die ook in het strafrecht voorkomt.

Wel heeft de wetgever voor deze gevallen diverse bepalingen uit hoofdstuk X. Bestuursdwang van de WVW 1994 (artikel 170 e.v.) van overeenkomstige toepassing verklaard. Het is raadzaam om ook in de wegsleepverordening de artikelen over de bewaarplaats(en) van voertuigen en openingstijden (artikel 3) en de kosten van overbrengen en bewaren van voertuigen (artikel 4) voor deze gevallen van overeenkomstige toepassing te verklaren.

Artikel 6. Overgangsbepaling en inwerkingtreding

1. De “Wegsleepverordening gemeente Duiven“ zoals vastgesteld in de raadsvergadering van 27 mei 2002 wordt ingetrokken met ingang van de in het tweede lid bedoelde datum met dien verstande dat de verordening van toepassing blijft op feiten die zich voor die datum hebben voorgedaan.
2. Deze verordening treedt in werking op 1 mei 2021.

Toelichting
Deze bepaling spreekt voor zich.

Artikel 7. Citeertitel
Deze verordening wordt aangehaald als: “Wegsleepverordening gemeente Duiven 2021”.

Toelichting
Deze bepaling spreekt voor zich.

Bijlage bij toelichting van de wegsleepverordening

A. Veiligheid op de weg en vrijheid van het verkeer

Als gevallen waarin verwijdering, overbrenging en inbewaringstelling van voertuigen in het belang van de veiligheid op de weg en de vrijheid van het verkeer (zie artikel 170, eerste lid, aanhef en onder a en b WVW 1994) noodzakelijk kunnen zijn, kunnen worden genoemd:

Plaats op de weg
Een voertuig is tot stilstand gebracht op een trottoir, voetpad of fietspad, tenzij het een fiets, bromfiets of invalidenvoertuig betreft (zie artikel 10 en artikel 5 tot en met 7 RVV 1990).

Laten stilstaan
Een voertuig is tot stilstand gebracht:
1. *op een kruispunt, rotonde of een overweg;*
2. op een fietsstrook of de rijbaan langs een fietsstrook;
3. op een oversteekplaats of binnen een afstand van 5 meter daarvan;
4. in een tunnel;
5. bij een bord bushalte (eventueel: ook tramhalte) ter hoogte van de geblokte markering of, indien die markering niet is aangebracht, op een afstand van minder dan 12 meter van het bord, tenzij het stilstaan dient voor het onmiddellijk laten in- en uitstappen van passagiers;
6. op de rijbaan langs een busstrook;
7. op een busbaan of een busstrook met uitzondering van een lijnbus;
8. langs een gele doorgetrokken streep of in strijd met bord E2 van bijlage 1 RVV 1990;
9. op de rijbaan, inclusief de invoeg- en uitrijstrook, van een autosnelweg of autoweg, of - behoudens in noodgevallen - op de vluchtstrook, de vluchthaven of de berm van zo'n weg.

(Zie artikel 23, 43, tweede lid, en 81 RVV 1990 en bord E2 van bijlage 1 bij het RVV 1990.)

Parkeren
Een voertuig is geparkeerd:
1. *bij een kruispunt op een afstand van minder dan 5 meter daarvan;*
2. voor een inrit of een uitrit;
3. buiten de bebouwde kom op de rijbaan van een voorrangsweg;
4. langs een gele onderbroken streep of in strijd met bord E1 van bijlage 1 RVV 1990;
5. op een wijze waardoor er sprake is van dubbel parkeren;
6. binnen een erf, waarbij - voorzover het een motorvoertuig betreft - geen gebruik is gemaakt van de parkeerplaatsen die als zodanig zijn aangeduid of aangewezen;
7. op een weg waarvoor een geslotenverklaring geldt;
8. op een parkeergelegenheid voor zover het voortuig niet behoort tot de op het onderbord aangegeven categorie voertuigen, op een andere wijze dan op het onderbord is aangegeven, dan wel op de dagen of uren waarop dit blijkens het onderbord is verboden;
9. in een parkeerschijfzone, tenzij op een parkeerplaats die als zodanig is aangeduid of aangegeven of plaatsen die voorzien zijn van een blauwe streep;
10. op plaatsen die zijn voorzien van een blauwe streep indien het motorvoertuig niet is voorzien van een duidelijk zichtbare parkeerschijf, waarop het tijdstip staat aangegeven waarop met parkeren is begonnen en de toegestane parkeerduur niet is verstreken;
11. zonder dat de voorgeschreven voertuigverlichting in werking is gesteld;

(Zie artikel 24, 25, 38 e.v. en 46 RVV 1990 en bord E1 van bijlage 1 bij het RVV 1990.)

Bevel of aanwijzing
Een voertuig is tot stilstand gebracht in strijd met een bevel of een aanwijzing, gegeven door een daartoe bevoegd en als zodanig kenbare ambtenaar of ander persoon;
(Zie artikel 82 RVV 1990.)

Gevaarlijk of hinderlijk gedrag
Een voertuig is overigens zodanig tot stilstand gebracht of geparkeerd dat gevaar op de weg wordt of kan worden veroorzaakt of dat het verkeer op de weg wordt of kan worden gehinderd. (Zie artikel 5 WVW 1994, het zogenaamde kapstokartikel.)

B. Vrijhouden van aangewezen weggedeelten en wegen

Verwijdering, overbrenging en inbewaringstelling van voertuigen in het belang van het vrijhouden van aangewezen weggedeelten en wegen (zie artikel 170, eerste lid, aanhef en onder c WVW 1994 en artikel 2 Besluit wegslepen van voertuigen) kunnen noodzakelijk zijn in het geval dat een voertuig geparkeerd is:

a. *op een weg of weggedeelte waar door middel van bord E1 van bijlage 1 van het RVV 1990 of door middel van een gele onderbroken streep als bedoeld in artikel 24, lid 1 onder e RVV 1990 wordt aangegeven dat ter plaatse een parkeerverbod geldt;*
b. op een weg of weggedeelte waar door middel van bord E2 van die bijlage of door middel van een gele doorgetrokken streep als bedoeld in artikel 23, lid 1 onder g RVV 1990 wordt aangegeven dat ter plaatse een verbod stil te staan geldt;
c. op een parkeerplaats nader aangeduid door bord E4 van die bijlage (al dan niet met onderbord) voor zover:
    1. het voertuig niet behoort tot de toegelaten categorie of groep voertuigen;
    2. het voertuig op een andere dan de aangegeven wijze is geparkeerd;
    3. het voertuig op andere dagen of uren dan aangegeven is geparkeerd;
d. op een taxistandplaats, nader aangeduid door bord E5 van die bijlage, tenzij het parkeren gebeurt met een taxi;
e. op een gehandicaptenparkeerplaats, nader aangeduid met bord E6 van die bijlage:
    1. tenzij het parkeren gebeurt met een gehandicaptenvoertuig;
    2. tenzij gebruik wordt gemaakt van een geldige en duidelijk zichtbaar aangebrachte gehandicaptenparkeerkaart;
    3. die gereserveerd is voor een bepaald voertuig;
    4. tenzij het parkeren gebeurt met dat voertuig;
f. op een laad- en losplaats, nader aangeduid door bord E7 van die bijlage (met uitzondering van de aangegeven dagen of uren), tenzij de bestuurder van het voertuig bezig is met het onmiddellijk laden en lossen van goederen;
g. op een parkeerplaats, nader aangeduid door bord E8 van die bijlage voor zover het voertuig niet behoort tot de toegelaten categorie of groep voertuigen;
h. op een parkeerplaats, nader aangeduid door bord E9 van die bijlage en bestemd voor vergunninghouders, tenzij het parkeren gebeurt met het voertuig waarvoor een parkeervergunning is afgegeven;
i. in een voetgangersgebied, nader aangeduid door bord G7 of C1 van die bijlage (eventueel: met uitzondering van aangegeven dagen en uren.

Toelichting
Hiervoor zijn diverse wegsleepwaardige overtredingen van de wegenverkeerswetgeving opgenomen, waarbij het motief ligt bij de verkeersveiligheid, de doorstroming van het verkeer en het vrijhouden van wegen en weggedeelten. Zoals reeds in de algemene toelichting is aangegeven, zal van geval tot geval beoordeeld moeten worden of de geconstateerde parkeerovertreding ook daadwerkelijk wegsleepwaardig is.

Wegsleepverordening Duiven – wijzigingen

Was	**Wordt** (wijzigingen geel gemarkeerd)
Artikel 1 Begripsomschrijvingen In deze verordening wordt verstaan onder: a. RVV 1990: het Reglement verkeersregels en verkeerstekens 1990; b. wet: de Wegenverkeerswet 1994; c. besluit: het Besluit wegslepen van voertuigen; d. voertuig: wat hieronder wordt verstaan in artikel 1, onder al RVV 1990; e. motorrijtuig: wat hieronder wordt verstaan in artikel 1, eerste lid, onder c van de wet.	**Artikel 1 Begripsomschrijving** In deze verordening wordt verstaan onder: a. RVV 1990: het Reglement verkeersregels en verkeerstekens 1990; b. wet: de wegenverkeerswet 1994; c. besluit: het Besluit wegslepen van voertuigen; d. voertuig wat hieronder wordt verstaan in artikel 1, onder al RVV 1990; e. motorrijtuig: wat hieronder wordt verstaan in artikel 1, eerste lid, onder c van de wet; f. het college: het college van burgemeester en wethouders.
Artikel 2 Aanwijzing van wegen en weggedeelten waar voertuigen kunnen worden verwijderd, overgebracht en in bewaring gesteld in het belang van het vrijhouden van wegen en weggedeelten Als wegen en weggedeelten, bedoeld in artikel 170, eerste lid, onder c van de wet worden alle wegen en weggedeelten binnen de gemeente aangewezen, voorzover ze behoren tot een van de in artikel 2 van het besluit bedoelde soorten van wegen en weggedeelten.	**Artikel 2 Aanwijzing van wegen en weggedeelten waar voertuigen kunnen worden verwijderd, overgebracht en in bewaring gesteld in het belang van het vrijhouden van wegen en weggedeelten** Als wegen en weggedeelten, bedoeld in artikel 170, eerste lid, onder c van de wet worden alle wegen en weggedeelten binnen de gemeente aangewezen, voor zover ze behoren tot een van de in artikel 2 van het besluit bedoelde soorten van wegen en weggedeelten.
Artikel 3 Plaats bewaring voertuigen en openingstijden 1. Als plaats van bewaring van voertuigen wordt aangewezen: het opslagterrein van Bergings- en Sleepdienst Van Amerongen, Boulevard Heuvelink 2B te Arnhem. 2. De openingstijden van de in het eerste lid bedoelde bewaarplaats voor het afhalen van weggesleepte voertuigen zijn dagelijks van 00.00 tot 24.00 uur. 3. De burgemeester kan een tijdelijke plaats van bewaring aanwijzen in het geval een specifieke situatie daartoe aanleiding geeft.	**Artikel 3 Plaats bewaring voertuigen en openingstijden** 1. Als plaats van bewaring van voertuigen wordt aangewezen: het terrein Van Eijck Mobilty BV aan de Dr. C. Lelyweg 6 6827 BH in Arnhem. 2. De openingstijden van de in het eerste lid bedoelde bewaarplaats voor het afhalen van weggesleepte voertuigen worden door het college vastgesteld. 3. De burgemeester kan een tijdelijke plaats van bewaring aanwijzen in het geval Een specifieke situatie daartoe aanleiding geeft.

Artikel 4 Kosten overbrengen en bewaren voertuigen 1. De kosten van het overbrengen van een voertuig naar de bewaarplaats bedragen € 137,70 aan voorrij- en sleepkosten en gelden van maandag tot en met zondag, dag en nacht. Dit tarief wordt verhoogd met een opslag van 15% voor de indirect gemaakte kosten. De kosten worden in rekening gebracht bij de eigenaar of houder van het voertuig. 2. De kosten voor het bewaren van een voertuig bedragen: a. € 45,00 voor de eerste 24 uur of een gedeelte daarvan; b. € 25,00 voor elke volgende dag of een gedeelte daarvan.	**Artikel 4 Kosten overbrengen en bewaren voertuigen** 1. De kosten van het overbrengen van een voertuig naar de bewaarplaats bestaan uit: voorrijkosten, sleepkosten (afhankelijk van het tijdstip van wegslepen, de dag in de week en eventuele feestdag). De kosten worden in rekening gebracht bij de eigenaar of houder van het voertuig. 2. De kosten voor het overbrengen en bewaren van een voertuig zijn gelijk aan de in dat jaar door het ingeschakelde bergingsbedrijf gehanteerde tarieven.
Artikel 5 Overbrengen en in bewaring stellen van motorrijtuigen in het geval van gebleken onvoldoende rijgeschiktheid of rijvaardigheid dan wel het ontbreken van een behoorlijk zichtbare kentekenplaat Wanneer gebruik wordt gemaakt van de bevoegdheid, bedoeld in artikel 130, vierde lid, 164,zevende lid, en 174, eerste lid van de wet, zijn artikel 1, 3 en 4 van deze verordening van overeenkomstige toepassing.	**Artikel 5 Overbrengen en in bewaring stellen van motorrijtuigen in het geval van gebleken onvoldoende rijgeschiktheid of rijvaardigheid dan wel het ontbreken van een behoorlijk zichtbare kentekenplaat** Wanneer gebruik wordt gemaakt van de bevoegdheid, bedoeld in artikel 130, vierde lid , 164, zevende lid , en 174, eerste lid van de wet, zijn artikel 1, 3 en 4 van deze verordening van overeenkomstige toepassing.
Artikel 6 Inwerkingtreding Deze verordening treedt in werking zes weken na de bekendmaking ervan.	**Artikel 6 Overgangsbepaling en inwerkingtreding** 1. De “Wegsleepverordening gemeente Duiven “ zoals vastgesteld in de raadsvergadering van 27 mei 2002 wordt ingetrokken met ingang van de in het tweede lid bedoelde datum met dien verstande dat de verordening van toepassing blijft op feiten die zich voor die datum hebben voorgedaan. 2. Deze verordening treedt in werking op <NTB datum> 2021.
Artikel 7 Citeertitel Deze verordening wordt aangehaald als: Wegsleepverordening gemeente Westervoort Duiven	**Artikel 7 Citeertitel** Deze verordening wordt aangehaald als: Wegsleepverordening gemeente Duiven 2021.

Zoek regelingen op overheid.nl

Duiven

Ziet u een fout in deze regeling? Meld het ons op regelgeving@overheid.nl!

Wegsleepverordening gemeente Duiven

Wetstechnische informatie

Gegevens van de regeling

Organisatie	Duiven
Organisatietype	Gemeente
Officiële naam regeling	Wegsleepverordening gemeente Duiven
Citeertitel	Wegsleepverordening gemeente Duiven
Vastgesteld door	gemeenteraad
Onderwerp	ruimtelijke ordening, verkeer en vervoer
Eigen onderwerp	

Opmerkingen met betrekking tot de regeling

Geen

Wettelijke grondslag(en) of bevoegdheid waarop de regeling is gebaseerd

art. 149 gemeentewet; art. 173 lid 2 Wegenverkeerswet 1994; besluit wegslepen van voertuigen

Overzicht van in de tekst verwerkte wijzigingen

Datum inwerkingtreding	Terugwerkende kracht tot en met	Datum uitwerkingtreding	Betreft	Datum ondertekening Bron bekendmaking	Kenmerk voorstel
24-07-2002			Onbekend	27-05-2002 Duivenpost	2002/V-8

Tekst van de regeling

Intitulé

Wegsleepverordening gemeente Duiven.

Raadsbesluit

Nr. 2002/V-8.

De raad van de gemeente Duiven;

overwegende dat het wenselijk is om in voorkomende gevallen op de weg staande voertuigen te kunnen verwijderen, over te brengen en in bewaring te stellen;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 14 mei 2002;

gelet op het bepaalde in artikel 149 van de Gemeentewet, artikel 173 tweede lid van de Wegenverkeerswet 1994 en het Besluit wegslepen van voertuigen;

b e s l u i t :

vast te stellen de volgende verordening:

Wegsleepverordeninggemeente Duiven

Artikel 1 Begripsomschrijvingen

In deze verordening wordt verstaan onder:

a. RVV 1990: het Reglement verkeersregels en verkeerstekens 1990;

b. wet: de Wegenverkeerswet 1994;

c. besluit: het Besluit wegslepen van voertuigen;

d. voertuig: wat hieronder wordt verstaan in artikel 1, onder al RVV 1990;

e. motorrijtuig: wat hieronder wordt verstaan in artikel 1, eerste lid, onder c van de wet.

Artikel 2 Aanwijzing van wegen en weggedeelten waar voertuigen kunnen worden verwijderd, overgebracht en in bewaring gesteld in het belang van het vrijhouden van wegen en weggedeelten

Als wegen en weggedeelten, bedoeld in artikel 170, eerste lid, onder c van de wet worden alle wegen en weggedeelten binnen de gemeente aangewezen, voorzover ze behoren tot een van de in artikel 2 van het besluit bedoelde soorten van wegen en weggedeelten.

Artikel 3 Plaats bewaring voertuigen en openingstijden

1. Als plaats van bewaring van voertuigen wordt aangewezen:

   het opslagterrein van Bergings- en Sleepdienst Van Amerongen, Boulevard Heuvelink 2B te Arnhem.

2. De openingstijden van de in het eerste lid bedoelde bewaarplaats voor het afhalen van weggesleepte voertuigen zijn dagelijks van 00.00 tot 24.00 uur.

3. De burgemeester kan een tijdelijke plaats van bewaring aanwijzen in het geval een specifieke situatie daartoe aanleiding geeft.

Artikel 4 Kosten overbrengen en bewaren voertuigen

1. De kosten van het overbrengen van een voertuig naar de bewaarplaats bedragen

   € 137,70 aan voorrij- en sleepkosten en gelden van maandag tot en met zondag, dag en nacht. Dit tarief wordt verhoogd met een opslag van 15% voor de indirect gemaakte kosten. De kosten worden in rekening gebracht bij de eigenaar of houder van het voertuig.

2. De kosten voor het bewaren van een voertuig bedragen:

a. € 45,00 voor de eerste 24 uur of een gedeelte daarvan;

b. € 25,00 voor elke volgende dag of een gedeelte daarvan.

Artikel 5 Overbrengen en in bewaring stellen van motorrijtuigen in het geval van gebleken onvoldoende rijgeschiktheid of rijvaardigheid dan wel het ontbreken van een behoorlijk zichtbare kentekenplaat

Wanneer gebruik wordt gemaakt van de bevoegdheid, bedoeld in artikel 130, vierde lid, 164, zevende lid, en 174, eerste lid van de wet, zijn artikel 1, 3 en 4 van deze verordening van overeenkomstige toepassing.

Artikel 6 Inwerkingtreding

Deze verordening treedt in werking zes weken na de bekendmaking ervan.

Artikel 7 Citeertitel

Deze verordening wordt aangehaald als: Wegsleepverordening gemeente Duiven.

Aldus in zijn openbare vergadering van 27 mei 2002.

De raad van de gemeente Duiven,

secretaris, voorzitter,

Artikelsgewijze toelichting

Artikel 1 Begripsomschrijvingen

In deze verordening wordt verstaan onder:

a. RVV 1990: het Reglement verkeersregels en verkeerstekens 1990;

b. wet: de Wegenverkeerswet 1994;

c. besluit: het Besluit wegslepen van voertuigen;

d. voertuig: wat hieronder wordt verstaan in artikel 1, onder a1 RVV 1990;

e. motorrijtuig: wat hieronder wordt verstaan in artikel 1, eerste lid, onder c van de wet;

Toelichting

In deze bepaling is een aantal begrippen omschreven dat in deze verordening wordt vermeld. De omschrijving van deze begrippen spreekt voor zich. Veelal wordt verwezen naar definities uit bestaande wetgeving.

Ad d. Voertuig

Het begrip ‘voertuig’, zoals in artikel 1, onder al RVV 1990 is omschreven, is ruim. Hieronder vallen niet alleen motorvoertuigen, maar ook fietsen en bromfietsen, invalidenvoertuigen, trams en wagens. Al deze voertuigen vallen derhalve onder de werking van deze wegsleepverordening.

Ook in de model-APV is een bepaling opgenomen over de verwijdering van fietsen en bromfietsen van de openbare weg (zie artikel 5.1.11). Deze bepaling is aanvullend op wat de wegenverkeerswetgeving beoogt te regelen. In artikel 5.1.11 van de model-APV spelen namelijk andere belangen een rol, zoals de openbare orde en veiligheid, het uiterlijk aanzien en de openbare gezondheid.

Ad e. Motorrijtuig

Het begrip ‘motorrijtuig’ is apart omschreven omdat artikel 5 van de model-wegsleepverordening alleen betrekking heeft op dit soort voertuigen.

Artikel 2 Aanwijzing van wegen en weggedeelten waar voertuigen kunnen worden verwijderd, overgebracht en in bewaring gesteld in het belang van het vrijhouden van wegen en weggedeelten

Als wegen en weggedeelten, bedoeld in artikel 170, eerste lid, onder c van de wet worden alle wegen en weggedeelten binnen de gemeenten aangewezen voorzover ze behoren tot een van de in artikel 2 van het besluit bedoelde soorten van wegen en weggedeelten.

Toelichting

De bevoegdheid tot het wegslepen van voertuigen is in de wet zelf geregeld. Voor het wegslepen van voertuigen *in het belang van de veiligheid op de weg*

of de vrijheid van het verkeer hoeven geen wegen en weggedeelten te worden aangewezen. Van deze bevoegdheid kan op *alle* wegen en weggedeelten binnen de gemeente gebruik worden gemaakt.

Voor het wegslepen van voertuigen *in het belang van het vrijhouden van wegen en weggedeelten* kunnen op grond van artikel 170, eerste lid, aanhef en onder c, en artikel 173, tweede lid, aanhef en onder c WVW 1994 bij gemeentelijke verordening wegen en weggedeelten worden aangewezen. In artikel 2 van het Besluit wegslepen van voertuigen is nader aangegeven om welke soorten van wegen en weggedeelten het kan gaan, zoals onder andere gehandicaptenparkeerplaatsen, taxistandplaatsen, laad- en loshavens, parkeerplaatsen voor vergunninghouders, voetgangersgebieden en dergelijke.

Het is aan de gemeenteraad om in deze wegsleepverordening de wegen en weggedeelten aan te wijzen waar het college van burgemeester en wethouders van deze bevoegdheid gebruik kan maken.

In de tekst van de verordening is de ruimste variant opgenomen: *alle* wegen en weggedeelten binnen de gemeente zijn aangewezen. *Kortom*, een voertuig kan in het belang van het vrijhouden van wegen en weggedeelten slechts worden weggesleept wanneer deze wegen en weggedeelten *én* behoren tot de soorten van wegen en weggedeelten, zoals bedoeld in artikel 2 van het Besluit wegslepen van voertuigen, *én* zijn aangewezen in de wegsleepverordening.

Voor de volledigheid wordt nog eens opgemerkt dat een parkeerovertreding, zoals in deze bepaling bedoeld, op zich niet zonder meer voldoende is om over te gaan tot het wegslepen en in bewaring stellen van een voertuig. Per geval zal tevens moeten worden beoordeeld of de specifieke parkeerovertreding het wegslepen en in bewaring stellen van het desbetreffende voertuig ook rechtvaardigt. Indien bijvoorbeeld een voertuig midden in de nacht op een laad- en loshaven wordt geparkeerd terwijl alle winkels en bedrijven dicht zijn, zal het normaal gesproken niet weggesleept mogen worden. Het voertuig zal doorgaans pas mogen worden weggesleept wanneer de winkels en bedrijven weer opengaan of enige tijd daarvoor.

Artikel 3 Plaats bewaring voertuigen en openingstijden

1.Als plaats van bewaring van voertuigen wordt aangewezen:

het opslagterrein van Bergings- en Sleepdienst Van Amerongen, Boulevard Heuvelink 2B te Arnhem;

2. De openingstijden van de in het eerste lid bedoelde bewaarplaats voor het afhalen van weggesleepte voertuigen zijn dagelijks van 00.00 tot 24.00 uur;

3. De burgemeester kan een tijdelijke plaats van bewaring aanwijzen in het geval een specifieke situatie daartoe aanleiding geeft.

Toelichting

De inhoud van de bepaling spreekt voor zich. Vanwege de redactie van artikel 173, tweede lid WVW 1994 moet de plaats van bewaring van voertuigen door de gemeenteraad worden aangewezen. Delegatie aan het college van burgemeester en wethouders is niet mogelijk.

In onvoorziene omstandigheden is het denkbaar dat de burgemeester op grond van zijn bijzondere bevoegdheden ter handhaving van de openbare orde tijdelijk ook andere terreinen aanwijst als plaats van bewaring van voertuigen.

Het is raadzaam om de locatie van de bewaarplaats zodanig te kiezen dat ze ook goed bereikbaar is, bijvoorbeeld met het openbaar vervoer, voor de mensen die hiermee te maken krijgen. Ook de openingstijden dienen redelijk ruim te worden gekozen.

Openstelling van de bewaarplaats alleen gedurende werkdagen lijkt niet voldoende omdat iemand hierdoor onevenredige schade kan lijden, die mogelijk op de gemeente wordt verhaald.

Artikel 4 Kosten overbrengen en bewaren voertuigen

1. De kosten van het overbrengen van een voertuig naar de bewaarplaats bedragen

   € 137,70 aan voorrij- en sleepkosten en gelden van maandag tot en met zondag, dag en nacht. Dit tarief wordt verhoogd met een opslag van 15% voor de indirect gemaakte kosten. De kosten worden in rekening gebracht bij de eigenaar of houder van het voertuig.

2. De kosten voor het bewaren van een voertuig bedragen:

a. € 45,00 voor de eerste 24 uur of een gedeelte daarvan;

b. € 25,00 voor elke volgende dag of een gedeelte daarvan.

Toelichting

In artikel 13 tot en met 15 van het Besluit wegslepen van voertuigen is geregeld welke soorten van kosten die verbonden zijn aan het wegslepen en in bewaring stellen van voertuigen, in rekening kunnen worden gebracht. Het gaat hierbij niet alleen om personele en materiële kosten die direct verband houden met het wegslepen en in bewaring stellen van voertuigen, maar ook om kosten die verbonden zijn aan bekendmaking van beschikkingen, verkoop, eigendomsoverdracht om niet of vernietiging van voertuigen, inclusief de taxatie van deze voertuigen, renteverlies, WA-verzekering en dergelijke.

In de wegsleepverordening hoeven deze kostencomponenten niet allemaal inzichtelijk te worden gemaakt. Volstaan kan worden met een uitsplitsing van de kosten die verbonden zijn aan het wegslepen van voertuigen enerzijds en de bewaring van deze voertuigen anderzijds. Uiteraard dienen de opgenomen kosten wel in overeenstemming te zijn met de genoemde kostencomponenten. De gemeente dient uiteraard wel voor zichzelf en eventueel derden inzicht te hebben in de wijze waarop de genoemde kosten zijn berekend. Deze berekening zal ook in eventuele bezwaar- en beroepsprocedures de gerechtelijke toets moeten kunnen doorstaan.

Artikel 5 Overbrengen en in bewaring stellen van motorrijtuigen in het geval van gebleken onvoldoende rijgeschiktheid of rijvaardigheid dan

wel het ontbreken van een behoorlijk zichtbare kentekenplaat

Wanneer gebruik wordt gemaakt van de bevoegdheid, zoals bedoeld in artikel 130, vierde lid, 164, zevende lid, en 174, eerste lid van de wet, zijn artikel 1, 3 en 4 van deze verordening van overeenkomstige toepassing.

Toelichting

Naast de in artikel 170, eerste lid WVW 1994 bedoelde gevallen zijn in deze wet nog twee gevallen genoemd, waarin het noodzakelijk kan zijn om een voertuig te laten wegslepen en in bewaring te laten stellen. Achtereenvolgens wordt hier gedoeld op:

- het niet afgeven van zijn rijbewijs, wanneer dit is ingevorderd, omdat iemand zijn motorrijtuig heeft bestuurd terwijl hij onder invloed was van drogerende stoffen of alcohol en dergelijke (zie artikel 130 en 164 WVW 1994);

- de situatie dat een motorrijtuig niet beschikt over een behoorlijk zichtbare kentekenplaat terwijl de eigenaar of houder van dat motorrijtuig niet direct te achterhalen is. Hierbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan voertuigwrakken die geen kenteken meer hebben of aan situaties dat er sprake kan zijn van het ‘knoeien’ met kentekens in geval van autodiefstal.

Wanneer in dit soort gevallen een voertuig moet worden weggesleept en in bewaring genomen, is er geen sprake van uitoefening van bestuursdwang. Artikel 170, eerste lid WVW 1994, waarin de bestuursdwangbevoegdheid is geregeld, is dan ook niet van toepassing verklaard in de genoemde gevallen. In feite gaat het om een vorm van inbeslagname van goederen die ook in het strafrecht voorkomt.

Wel heeft de wetgever voor deze gevallen diverse bepalingen uit hoofdstuk X Bestuursdwang van de WVW 1994 (artikel 170 e.v.) van overeenkomstige toepassing verklaard. Het is raadzaam om ook in de wegsleepverordening de artikelen over de bewaarplaats van voertuigen en openingstijden (artikel 3) en de kosten van overbrengen en bewaren van voertuigen (artikel 4) voor deze gevallen van overeenkomstige toepassing te verklaren.

Artikel 6 Inwerkingtreding

Deze verordening treedt in werking zes weken na de bekendmaking ervan.

Toelichting

Op grond van artikel 22 lid 2 van de Tijdelijke Referendumwet treedt een besluit waarover een referendum kan worden gehouden, niet eerder in werking dan zes weken na de bekendmaking van het besluit.

Intrekking van de *oude* wegsleepregeling van de burgemeester is niet nodig, omdat ze van rechtswege is vervallen op het moment dat de wijziging van de WVW 1994 in werking is getreden (1 januari 2002).

VAN EIJCK

Gemeente Duiven
t.a.v. Burgemeester en Wethouders
Postbus 6
6920AA DUIVEN

Betreft: Wijziging in uw Wegsleepverordening

Gilze, dinsdag 3 november 2020,

Geachte Burgemeester en Wethouders,

In uw huidige wegsleepverordening is van Amerongen Berging uw uitvoerende bergingsbedrijf en wordt er gebruikt gemaakt van haar bewaarplaats.

Via deze weg willen wij u informeren dat de bergingsactiviteiten (en daarmee de uitvoering van uw wegsleepverordening) zullen worden overgenomen door van Eijck Mobility BV. De handelsbenaming 'van Amerongen Berging' zal daarbij blijven bestaan, doch overgaan op deze entiteit.

Wij zouden u willen vragen om de uitvoerder te wijzigen in uw wegsleepverordening. Tevens doen wij u als bijlage op dit schrijven de geïndexeerde tarieven, ingaande 1-1-2021, toekomen.

Hiervoor adviseren wij u om deze tarieven alsmede de bewaarplaats op te nemen in een addendum op uw wegsleepverordening. Dit voorkomt dat u bij de jaarlijkse indexering de hele verordening dient te herzien.

Hopende u met dit schrijven voldoende te hebben geïnformeerd,

Namens van Eijck Mobility BV,

Paul van der Burgt
Manager Berging
Van Eijck Mobility BV

VAN EIJCK

Gegevens uitvoerder Wegsleepverordening:

Van Eijck Mobility BV
Broekdijk 2
5125NE GILZE
tel. 085-0206000
email. berging@eijck.com
KvK: 18064664

Uitvoering zal plaatsvinden vanuit één van onze vestigingen:

Als bewaarplaats van voertuigen geldt per 01-01-2021:

Van Eijck Mobility BV - Arnhem
Dr C Lelyweg 6
6827BH ARNHEM GLD
Tel. 026-3515253
Email. berging@eijck.com
Openingstijden: in telefonisch overleg

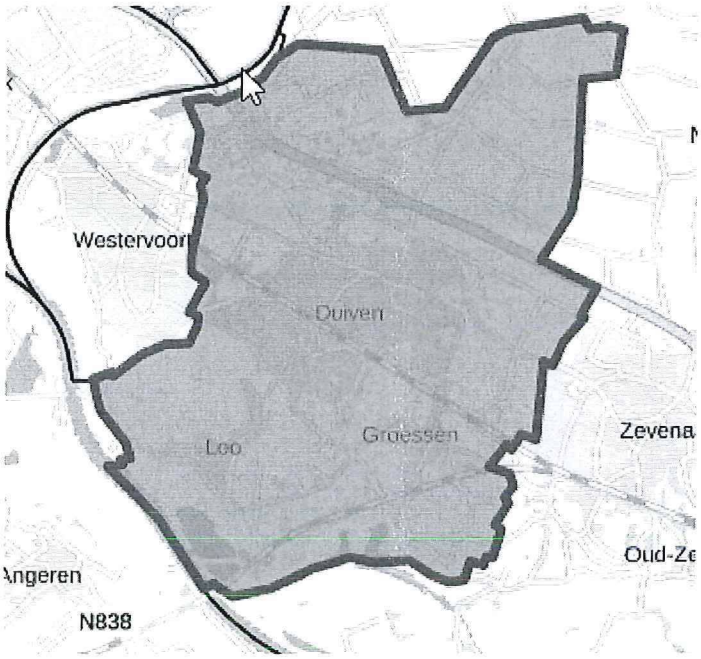

VAN EIJCK

Tariefblad wegsleepverordening per 01-01-2021

Wegsleep voertuig dagtarief (werkdagen 08-18 uur)	180,29	excl btw
Wegsleep voertuig avond (18-08 uur)/weekend/feestdagen	206,43	excl btw
Bewaarkosten en administratieve intake vergoeding 1e etmaal	27,42	excl btw
Bewaarkosten per elk volgend etmaal	11,51	excl btw
Voorrijdkosten voor kentekenhouder	104,18	excl btw

Indien ons wordt verzocht tot het verrichten van aanvullende diensten gelden de volgende tarieven:

Taxatiekosten executiewaarde voertuig (tot 3500kg)*	85,00	excl btw

**voertuigen met een taxatiewaarde van meer dan 5000 euro kennen een waarde-afhankelijk tarief.*

Afvoervergoeding na demontageopdracht voertuig (tot 3500kg)	15,00	excl btw

Eventuele restopbrengst van voertuigen zal worden gecrediteerd op de openstaande vordering.

Vrij van de wegsleepverordening kunt u als Gemeente ook een verzoek doen op onze dienstverlening voor het verplaatsen van voertuigen. Denk aan het vrijmaken van marktterreinen of verplaatsen van voertuigen bij werkzaamheden. De kosten voor deze handeling óf vergeefse rit, per voertuig, bedraagt 80,00 excl btw.

Voor inschakeling van onze dienstverlening kan 24/7 met onze meldkamer contact opgenomen worden.

VAN EIJCK

Broekakkerweg 1, 5126 BD GILZE

PostNL €8,8

Afz. 5126 BD 1

NEDERLA

03.11.2

NetSet RN 8243

Frankeermachine & (Digitale) Postzegel

R NL Aangetekend

Brief: D-A-1
Pakket: B-P-3

postnl

3SRRDT9633345

05 NOV 2020

Gemeente Duiven
T.a.v. Burgemeester en Wethouders
Postbus 6
6920 AA Duiven

Onderwerp	Verantwoording fractiebudgetten 2020		
Portefeuillehouder	*n.v.t.*	Zaaknummer	Z/21/077852/201501642
Behandelend ambtenaar	Controlecommissie		
Belangrijkste bespreek- en/of beslispunten	1. Te bepalen dat de door de fracties opgevoerde verantwoordingen van de besteding fractiebudgetten over 2020 voldoen aan artikel 7 van de Verordening ambtelijke bijstand en fractieondersteuning 2018. 2. Conform onderstaande tabel de hoogte van de reserves vast te stellen en een verrekening te laten plaatsvinden met het voorschot.		
Historie	Elk jaar leggen fracties verantwoording af aan de Controlecommissie over de besteding van de door hun verkregen budgetten.		
Termijn	N.v.t.		

Hamerstuk tijdens de raadsvergadering	Op verzoek van de Controlecommissie te behandelen als hamerstuk op de vergadering van woensdag 20 april 2021.
Behandeladvies	Het raadsvoorstel kan als hamerstuk worden afgehandeld omdat:: - Uitvloeisel van verordening - Terugkerend raadsbesluit dat niet (wezenlijk) afwijkt van eerdere jaren.

Gemeente Duiven

RAADSVOORSTEL

Onderwerp : Verantwoording fractiebudgetten 2020

Zaak- & documentnr. : Z/21/077852/201501639 **Opsteller** : Wouter Bosch

Portefeuillehouder : Controlecommissie **Team** : Griffie

Samenvatting

De Controlecommissie heeft de ingediende verantwoordingen van de besteding fractiebudgetten over 2020 onderzocht en akkoord bevonden. Ook heeft de Controlecommissie de hoogte van de reserves beoordeeld.

Beslispunten

De raad besluit:

1. Te bepalen dat de door de fracties opgevoerde verantwoordingen van de besteding fractiebudgetten over 2020 voldoen aan artikel 7 van de Verordening ambtelijke bijstand en fractieondersteuning 2018.
2. Conform onderstaande tabel de hoogte van de reserves vast te stellen en een verrekening te laten plaatsvinden met het voorschot.

Fractie	zetels	transport 2019*	voorschot 2020	totaal 2020	gebruikt 2020	restant	reserve 30%	Correctie
LA	6	149,33	1710,00	1859,33	1259,11	600,22	513,00	-87,22
VVD	3	279	930,00	1209	361,65	847,35	279,00	-568,35
CDA	3	279	930,00	1209	951,05	257,95	279,00	0,00
SP**	3	0	930,00	930	0	930	279,00	-651,00
GL	2	82,23	670,00	752,23	180,74	571,49	201,00	-370,49
D66	1	118,04	410,00	528,04	513,41	14,63	123,00	0,00
PD	1	0	410,00	410	371,64	38,36	123,00	0,00
PvdA***	1	246	410,00	656	0	656	123,00	-533,00
DOED	1	0	410,00	410	0	410	123,00	-287,00
ZN			*nvt*				*nvt*	
ZA			*nvt*				*nvt*	

* Transport 2019 is gecorrigeerd met eventuele terugbetaling aan de gemeente i.v.m. hoogte reserve.
** SP heeft het budget teruggestort.
*** PvdA heeft aangegeven geen gebruik te maken van het budget.

Aanleiding
Jaarlijks ontvangen de fracties een financiële bijdrage als tegemoetkoming in de kosten voor het functioneren van de fractie. Over de besteding van deze bijdrage dienen de fracties verantwoording af te leggen.

Planning
Na vaststelling van de verantwoording en de hoogte van de reserves, kan worden overgegaan tot verrekening met het reeds uitbetaalde voorschot fractiebudget 2020.

Beoogd effect
Verantwoording door de fracties over de besteding van de door hun ontvangen financiële bijdrage leidt tot bewustwording en reflectie.

Argumenten
De Controlecommissie heeft geconstateerd dat de ingediende verantwoordingen voldoen aan de Verordening ambtelijke bijstand en fractieondersteuning.

Kanttekeningen
De Controlecommissie heeft over de verantwoording over 2020 geen bijzondere aandachtspunten te melden. Wel heeft de commissie alle fractievoorzitters verzocht om op een voorgestelde, eensluidende wijze de administratie te voeren.

Financiële paragraaf
De fractiebijdrage is afhankelijk van het aantal raadszetels en verschilt dus per fractie. Ook de hoogte van de toegestane reserve verschilt navenant. Elke fractie ontvangt een vast bedrag van €150, vermeerderd met €260 per raadszetel. De Controlecommissie heeft vastgesteld dat bij 5 fracties de reserve hoger is dan de gestelde 30% van de jaarlijkse fractiebijdrage. De betreffende fracties dienen het overschot terug te storten naar de gemeente Duiven. Zij ontvangen hierover bericht na vaststelling van het dit raadsbesluit.

Communicatie
De ingediende verantwoordingen zijn als bijlage aan dit raadsvoorstel toegevoegd. De bijbehorende bewijsstukken liggen ter inzage bij de griffie.

Intergemeentelijke samenwerking
Niet van toepassing.

Bijlagen
Niet van toepassing.

Duiven,

Controlecommissie

drs. W.R. Bosch
secretaris

prof. dr. J.W. Egtberts
voorzitter

Gemeente Duiven

RAADSVOORSTEL

Onderwerp : Verantwoording fractiebudgetten 2020

Zaak- & documentnr. : Z/21/077852/201501639 **Opsteller** : Wouter Bosch

Portefeuillehouder : Controlecommissie **Team** : Griffie

Samenvatting

De Controlecommissie heeft de ingediende verantwoordingen van de besteding fractiebudgetten over 2020 onderzocht en akkoord bevonden. Ook heeft de Controlecommissie de hoogte van de reserves beoordeeld.

Beslispunten

De raad besluit:

1. Te bepalen dat de door de fracties opgevoerde verantwoordingen van de besteding fractiebudgetten over 2020 voldoen aan artikel 7 van de Verordening ambtelijke bijstand en fractieondersteuning 2018.
2. Conform onderstaande tabel de hoogte van de reserves vast te stellen en een verrekening te laten plaatsvinden met het voorschot.

Fractie	zetels	transport 2019*	voorschot 2020	totaal 2020	gebruikt 2020	restant	reserve 30%	Correctie
LA	6	149,33	1710,00	1859,33	1259,11	600,22	513,00	-87,22
VVD	3	279	930,00	1209	361,65	847,35	279,00	-568,35
CDA	3	279	930,00	1209	951,05	257,95	279,00	0,00
SP**	3	0	930,00	930	0	930	279,00	-651,00
GL	2	82,23	670,00	752,23	180,74	571,49	201,00	-370,49
D66	1	118,04	410,00	528,04	513,41	14,63	123,00	0,00
PD	1	0	410,00	410	371,64	38,36	123,00	0,00
PvdA***	1	246	410,00	656	0	656	123,00	-533,00
DOED	1	0	410,00	410	0	410	123,00	-287,00
ZN			*nvt*				*nvt*	
ZA			*nvt*				*nvt*	

* Transport 2019 is gecorrigeerd met eventuele terugbetaling aan de gemeente i.v.m. hoogte reserve.
** SP heeft het budget teruggestort.
*** PvdA heeft aangegeven geen gebruik te maken van het budget.

Aanleiding
Jaarlijks ontvangen de fracties een financiële bijdrage als tegemoetkoming in de kosten voor het functioneren van de fractie. Over de besteding van deze bijdrage dienen de fracties verantwoording af te leggen.

Planning
Na vaststelling van de verantwoording en de hoogte van de reserves, kan worden overgegaan tot verrekening met het reeds uitbetaalde voorschot fractiebudget 2020.

Beoogd effect
Verantwoording door de fracties over de besteding van de door hun ontvangen financiële bijdrage leidt tot bewustwording en reflectie.

Argumenten
De Controlecommissie heeft geconstateerd dat de ingediende verantwoordingen voldoen aan de Verordening ambtelijke bijstand en fractieondersteuning.

Kanttekeningen
De Controlecommissie heeft over de verantwoording over 2020 geen bijzondere aandachtspunten te melden. Wel heeft de commissie alle fractievoorzitters verzocht om op een voorgestelde, eensluidende wijze de administratie te voeren.

Financiële paragraaf
De fractiebijdrage is afhankelijk van het aantal raadszetels en verschilt dus per fractie. Ook de hoogte van de toegestane reserve verschilt navenant. Elke fractie ontvangt een vast bedrag van €150, vermeerderd met €260 per raadszetel. De Controlecommissie heeft vastgesteld dat bij 5 fracties de reserve hoger is dan de gestelde 30% van de jaarlijkse fractiebijdrage. De betreffende fracties dienen het overschot terug te storten naar de gemeente Duiven. Zij ontvangen hierover bericht na vaststelling van het dit raadsbesluit.

Communicatie
De ingediende verantwoordingen zijn als bijlage aan dit raadsvoorstel toegevoegd. De bijbehorende bewijsstukken liggen ter inzage bij de griffie.

Intergemeentelijke samenwerking
Niet van toepassing.

Bijlagen
Niet van toepassing.

Duiven,

Controlecommissie

drs. W.R. Bosch	prof. dr. J.W. Egtberts
secretaris	voorzitter

*ZFDA2D31CC9
*

RAADSBESLUIT

Gemeente Duiven

Zaak- & documentnr. : Z/21/077852/201501642

Datum besluitvorming :

Onderwerp : Raadsbesluit Verantwoording fractiebudgetten 2020

Samenvatting

De Controlecommissie heeft de ingediende verantwoordingen van de besteding fractiebudgetten over 2020 onderzocht en akkoord bevonden. Ook heeft de Controlecommissie de hoogte van de reserves beoordeeld.

De raad besluit

1. Te bepalen dat de door de fracties opgevoerde verantwoordingen van de besteding fractiebudgetten over 2020 voldoen aan artikel 7 van de Verordening ambtelijke bijstand en fractieondersteuning 2018.
2. Conform onderstaande tabel de hoogte van de reserves vast te stellen en een verrekening te laten plaatsvinden met het voorschot.

Fractie	zetels	transport 2019*	voorschot 2020	totaal 2020	gebruikt 2020	restant	reserve 30%	Correctie
LA	6	149,33	1710,00	1859,33	1259,11	600,22	513,00	-87,22
VVD	3	279	930,00	1209	361,65	847,35	279,00	-568,35
CDA	3	279	930,00	1209	951,05	257,95	279,00	0,00
SP**	3	0	930,00	930	0	930	279,00	-651,00
GL	2	82,23	670,00	752,23	180,74	571,49	201,00	-370,49
D66	1	118,04	410,00	528,04	513,41	14,63	123,00	0,00
PD	1	0	410,00	410	371,64	38,36	123,00	0,00
PvdA***	1	246	410,00	656	0	656	123,00	-533,00
DOED	1	0	410,00	410	0	410	123,00	-287,00
ZN			*nvt*				*nvt*	
ZA			*nvt*				*nvt*	

* Transport 2019 is gecorrigeerd met eventuele terugbetaling aan de gemeente i.v.m. hoogte reserve.
** SP heeft het budget teruggestort.
*** PvdA heeft aangegeven geen gebruik te maken van het budget.

de griffier, de voorzitter,

drs. W.R. (Wouter) Bosch mr. H.B. (Huub) Hieltjes

Verantwoordingsstaat fractiegelden Lokaal Alternatief raadsperiode 2018-2022 jaar 2020

	Ontvangen fractiegelden		**€ 1.710,00**
13-1-2020	bijeenkomst	€ 120,00	
16-1-2020	uitnodiging Bijeenkomst	€ 127,04	
22-2-2020	bijeenkomst inwoners Loo	€ 57,70	
25-3-2020	verslag bijeenkomst	€ 54,60	
7-7-2020	vergadering/teambuilding	€ 55,30	
7-7-2020	vergadering/teambuilding	€ 59,15	
20-7-2020	gift aanwezigen bijeenkomst	€ 117,00	
23-7-2020	vergadering/teambuilding	€ 64,70	
28-9-2020	bijeenkomst inwoners Duiven	€ 49,00	
9-10-2020	voorzitten coalitieoverleg	€ 302,50	
12-10-2020	concepten meerj. begroting	€ 147,62	
2-11-2020	bijeenkomst inwoners Groessen	€ 104,50	
	totale uitgaven	**€ 1.259,11**	
	niet uitgegeven 26,36%	€ 450,89	
		€ 1.710,00	

Declaratieoverzicht Fractievergoeding VVD Duiven

Inkomsten					
Datum	**Naam**	**Omschrijving**	**bedrag**		**Datum**
1-1-2020	Saldo	Saldo 31-12-2019	€	870,66	10-6-2020
2-2-2020	Gemeene Duiven	Budget 2020	€	930,00	11-10-2020
					16-10-2020
			€	**1.800,66**	

Uitgaven			
Naam	**Omschrijving**	**Bedrag**	
GJ Schrijner	Berendsen Loo	€	59,15
GJ Schrijner	Door de Wind advies	€	302,50
Geert-Jan Schrijner	Verrekening 2019 Gemeente Duiven	€	591,66
Saldo		€	847,35
		€	**1.800,66**

Bijgewerkt tot en met 31-12-2020

CDA Duiven fractievergoeding verantwoording 2020: 1 januari 2020 t/m 31 december 2020								
ontvangsten 2020			uitgaven 2020					
omschrijving	**datum**	**inkomsten**	**naam**	**omschrijving**	**datum2**	**aan**	**uitgaven**	**Boeknr.**
Saldo 31-12-2019	31-12-2019	€ 338,00	H. Stam	contributie CDA-BSV 2020	26-2-2020	CDA BSV	€ 147,00	B1
ontvangen gemeente Duiven	24-1-2020	€ 930,00	H. Albers	contributie CDA-BSV 2020	26-2-2020	CDA BSV	€ 147,00	B2
B6 | Gemeente Duiven resitutie fractiebijdrage 2020	14-10-2020	€ -59,00	P. Koopmans	contributie CDA-BSV 2020	8-3-2020	CDA BSV	€ 147,00	B3
totale ontvangsten		€ 1.209,00	Berentsen Loo	coalitieoverleg	7-7-2020	Berentsen	€ 59,15	B4
			Door de Wind Advies BV	Factuur 2027 Coalitieoverleg	9-10-2020	Door de Wind Advies BV	€ 302,50	B5
			Stichting Dorpshuis Groessen	overleg met Dorpsraad Groessen	2-11-2020	St Dorpshuis Groessen	€ 37,50	B7
			OnlyPrint	drukkosten dossier woningbouw 3 x	17-11-2020	Stam	€ 90,95	B8
			fractie CDA	bankkosten jaar 2020 3 x€ 1,55		RABO	€ 4,65	
			fractie CDA	bankkosten jaar 2020 9 x€ 1,70		RABO	€ 15,30	
totale uitgaven		€ 951,05					€ 951,05	
saldo 31-12-2020		€ 257,95						

Voor elke fractie geldt dat er een reserve is van max. 30 % van de bijdrage die de fractie in het voorgaande kalenderjaar toekwam.
Dit betekent dat als een fractie een deel van de bijdrage over heeft van een voorgaand jaar, een reserve van 30% aangehouden mag worden voor het daaropvolgende jaar.

Samenvatting 2020			
Bijdrage fractieondersteuning CDA Duiven		€ 930,00	
reserve 2019 (€ 338 -/- € 59)		€ 279,00	
Totaal budget 2020		€ 1.209,00	
saldo 31-12-2020		€ 257,95	
Reserve maximaal over € 930,00	30%	€ 279,00	
Saldo 31-12-2020		€ 257,95	Saldo is lager dan de maximale 30% reserve
restitutie over 2020 aan de gemeente		€ -	

Socialistische Partij Financieel overzicht 2020

Inkomsten				Uitgaven			
Datum	Naam	Omschrijving	bedrag	Datum	Naam	Omschrijving	Bedrag
1-1-2020	Gemeente Duiven	Fractiebudget beginstand	279,00				
24-1-2020	Gemeente Duiven	Fractiebudget	930				
				8-2-2020	SP Duiven	Terugstorten fractiebudget	€ 930,00
31-12-2020	Gemeente Duiven	Fractiebudget eindstand	279,00				

	In	Uit	Datum	Soort	Bijzonderheden
Transport 2019	€ 118,04				
Fractievergoeding 2020	€ 410,00				
Wolters Kluwer		€ 215,01	2-2-2020	Literatuur	Dubbel geleverd, creditfactuur bijgevoegd
Bol.com		€ 49,99	17-3-2020	Literatuur	
Managementboek		€ 16,45	30-3-2020	Literatuur	
Printenbind		€ 39,71	24-4-2020	Drukkosten	
Wolters Kluwer		€ 22,50	30-4-2020	Literatuur	
Bol.com		€ 21,99	8-6-2020	Literatuur	
Boom Uitgevers		€ 77,40	13-7-2020	Literatuur	
Bol.com		€ 29,95	11-9-2020	Literatuur	
Printenbind		€ 20,61	15-10-2020	Drukkosten	
Bankkosten ASN (€ 1,65/maand)		€ 19,80			Eventueel inzage bankrekening [geen papieren afschriften]
	€ 528,04	€ 513,41			
Transport 2021		€ 14,63	4%	€ 123,00	30%

Fractieverantwoording DOED 2020

20-1-2020	Inkomsten	€ 410,--

Geen raadswerk uitgaven in 2020

31-12-2020	eindsaldo	€ 410,--

Met vriendelijke groet,

Karin Bouwmeister
fractievoorzitter

GROEN LINKS DUIVEN

verantwoording 2020	bedrag in €
restant 2019	82,23
Fractievergoeding 2020	670,00
Totaal in kas	752,23

Uitgaven	bedrag in kas (€)	besteed (€)	bon	doel
Treinkaartje	752,23	13,74	Factuur Treinreiskaart	Bijeenkomst RES Nijmegen
Combineer Besluit met CONSENT	738,49	35,50	Factuur Combineer Besluit met CONSENT	Boek
Groenbeheer een verhaal met toekomst	702,99	32,50	Factuur Groenbeheer een verhaal met toekomst	Boek
Werken met de omgevingsvisie	670,49	49,50	Factuur Werken met de omgevingsvisie	Boek
Werken met de omgevingswet	620,99	49,50	Factuur Werken met de omgevingswet	Boek
	571,49	**180,74**		

restant 2020	571,49

80000003556532

arriva

Geldig op **11-02-2020** Klasse **2**

Dagretour

Arriva [**Duiven**
NS [**Arnhem Centraal**
Nijmegen

110220.1621

Check in en uit bij elke vervoerder.
Check in and out with every operator

CIV 3095

Prijs **€ 12,74** Toeslag € 1,00

Product: Dagretour
Klasse: 2e klasse
Ingangsdatum: 11-02-2020
Einddatum: 11-02-2020
Bedrag: EUR 12,74

Aantal kaartjes: 1

Toeslag papieren kaartje: EUR 1

Machine: 503763
Kopie Kaarthouder

Terminal: CT649438
Merchant: 20323912

Periode: 0042
Transactie: 00027807
Contactloze betaling

MAESTRO
(A0000000043060)
Kaart:
xxxxxxxxxxxxxx7128
Kaartnr: 00

BETALING
Datum: 11/02/2020 16:21
Auth. code: 112J04

Totaal:
13,74 EUR

AKKOORD

Gmail

Merlijn Dejonghe <merlijn.de@gmail.com>

Bevestiging betaling

1 bericht

info@consentmethode.nl <info@consentmethode.nl> 10 december 2020 om 14:08
Antwoorden op: info@consentmethode.nl
Aan: merlijn.de@gmail.com

Beste Merlijn de Jonghe,

De betaling voor je bestelling is ontvangen!
We doen de artikelen zo spoedig mogelijk op de post, zodat je snel kunt beginnen met lezen.

Heb je een E-book besteld? Dan kun je die hier downloaden.n/a

In deze e-mail vind je een overzicht van de kosten voor je administratie.

Mocht je nog vragen of opmerkingen hebben, schroom niet om contact op te nemen.

Met hartelijke groet,

Baudy Wiechers en Rachel Kruk

CONSENT-methode®
info@consentmethode.nl

UW FACTUUR voor ordernummer VH1607605626:

Desgewenst kun je bij de orderhistorie ook een PDF van deze factuur downloaden en onlineproducten downloaden. Hiervoor moet je uiteraard wel inloggen.

ACTIE 1+2 x 1
Combineer Besluit met CONSENT met: 2 x Kleintje voor gemeenten

Subtotaal: 32.57 EUR
Verzendkosten: inclusief

BTW 9.00 à 2.93 EUR
BTW 21.00 à 0.00 EUR
BTW Totaal: 2.93 EUR

Totaal: 35.50 EUR

logo

Uitgeverij CONSENT
Stoompoort 7A
1792 AT Oudeschild

www.consentmethode.nl

KvK 71552227
BTW nr. 858759937B01

velt logo

Bestelbevestiging

Besteldetails van bestelling #8938:

---

1 x	Groenbeheer, een verhaal met toekomst	€ 25,00

Verzendinformatie

GroenLinks Duiven
Merlijn de Jonghe
Saffier 12
6922NH Duiven
Nederland

Verzendkosten
Kosten voor de verzending (bestel je voor 40 euro of meer, dan versturen we jouw pakje gratis)
Betaalmethode
Online betaling (via Mollie)

Subtotaal: € 25,00

Verzendkosten: € 7,50

Totaal bestelling: € 32,50

Bedankt voor jouw bestelling!

Dhr. Merlijn De Jonghe
Robijn 32
6922 NV DUIVEN
Nederland

bol.com b.v.
Papendorpseweg 100, 3528 BJ Utrecht
KvK Utrecht: 32147382
BTW nr. NL: NL8204.71.616.B.01
IBAN: NL27INGB0000026500
BIC: INGBNL2A

Factuurdatum: 17 december 2020
Factuurnummer: 3903762375471
Bestelnummer: 1171413993
Aankoopdatum: 10 december 2020
Klantnummer: 3011584000
Vervaldatum: 31 december 2020

Factuur

alles op een rijtje

Omschrijving	Aantal	Prijs/st	Korting	Bedrag	Btw%	Btw
Werken met de omgevingsvisie	1	€ 49,50		€ 49,50	9%	€ 4,09

Subtotaal ex. btw	€ 45,41
9% btw	€ 4,09
Bedrag incl. btw	€ 49,50
Totaalbedrag	**€ 49,50**

Bedankt voor je aankoop bij bol.com

Dhr. Merlijn De Jonghe
Robijn 32
6922 NV DUIVEN
Nederland

bol.com b.v.
Papendorpseweg 100, 3528 BJ Utrecht
KvK Utrecht: 32147382
BTW nr. NL: NL8204.71.616.B.01
IBAN: NL27INGB0000026500
BIC: INGBNL2A

Factuurdatum: 10 december 2020
Factuurnummer: 3903711843164
Bestelnummer: 1171413993
Aankoopdatum: 10 december 2020
Klantnummer: 3011584000
Vervaldatum: 24 december 2020

Factuur

alles op een rijtje

Omschrijving	Aantal	Prijs/st	Korting	Bedrag	Btw%	Btw
Werken met de Omgevingswet	1	€ 49,50		€ 49,50	9%	€ 4,09

Subtotaal ex. btw	€ 45,41
9% btw	€ 4,09
Bedrag incl. btw	€ 49,50
Totaalbedrag	**€ 49,50**

Bedankt voor je aankoop bij bol.com

Excel sheet verantwoording Pro Duiven 2020

Beginsaldo	€0,00
Inkomsten	€410,00
Uitgaven	€371,26
Eindsaldo	€38,74

Onderwerp	Beleidsambities Deltaplan Klimaatadaptatie de Liemers		
Ondertitel	De Liemerse gemeenten moeten maatregelen nemen om goed om te gaan met een veranderend klimaat. Aan de raad wordt gevraagd of zij in kunnen stemmen met de ambities zoals inzetten op bergingscapaciteit zodat regenwater bewaard kan worden voor droge periodes.		
Portefeuillehouder	Wethouder Tiedink	Zaaknummer	Z/21/076825
Behandelend ambtenaar	Rutger Traag – r.traag@1stroom.nl Team realisatie en beheer.		
Belangrijkste bespreek- en/of beslispunten	Het college stelt voor om een kaderstellende uitspraak te doen door de volgende beleidsambities vast te stellen: 1: We werken aan een gezondere en beter bereikbare buitenruimte voor onze inwoners met voldoende biodiversiteit, groen, schaduw en gebruiksgemak; 2: In de Liemers is in 2050 minder kans op wateroverlast in gebouwen dan nu en minder risico op voor de gemeente onverwachte financiële schades; 3: We benutten de (bergings-) capaciteiten van het natuurlijk bodemsysteem en het watersysteem beter om voldoende water te bewaren voor drogere periodes; 4: Inwoners worden regelmatiger geïnformeerd over klimaatadaptatie op eigen terrein en de acceptatie van klimaateffecten blijft in stand.		
Historie	Tijdens de gezamenlijke raadsbijeenkomst Duiven-Westervoort van vorig jaar op 10 februari 2020 heeft de organisatie u als raad geïnformeerd over het Deltaplan Ruimtelijke Klimaat Adaptatie (DPRA) en de stappen die zij daarin hebben gezet (in beeld brengen kwetsbaarheden in de stresstesten) en gaan zetten (risicodialoog en uitvoeringsprogramma).		
Termijn	Er is geen harde (wettelijke) deadline voor besluitvorming. Als dit kader is vastgesteld gaat de organisatie een uitvoeringsprogramma maken. Dat wordt volgens planning in het najaar 2021 aan de gemeenteraad voorgelegd.		

Politieke Avond	6 april 2021		Ronde Tafel	
Voorzitter	**Griffie**	**Zaal**	**Domein**	**Duur**
H. Egtberts	E.N. Bosscha	Digitale Raadzaal	Omgeving	55 Minuten
Behandeladvies	De bespreking staat in het teken van een Ronde Tafel waarbij er gelegenheid tot het stellen van informatieve vragen over het voorstel. Technische vragen dienen vooraf gesteld te worden, dit kan via griffie@duiven.nl. *Bij technische vragen gaat het vaak om verzoeken tot feitelijke informatie (wie/wat/waar) die een ambtenaar kan beantwoorden. Overige vragen (o.a. waarom-vragen) kunnen op de avond zelf worden gesteld.* Op een volgende Politieke Avond is een Debattafel voorzien.				
Spreekrecht publiek	Men kan meepraten aan de ronde tafel; bij de debattafels is het woord aan de politieke fracties. Aanmelden via griffie@duiven.nl. Voor meer informatie https://www.duiven.nl/meedoen			

Opbrengst van de ronde tafel 6 april	Pro Duiven heeft veel technische vragen gesteld: ze gaan zich nog beraden op de antwoorden. GroenLinks stelt een aanvullende vraag over de rol van het Waterschap in het

	geheel. Het Waterschap is een gelijkwaardige partner. De eisen voor de ambities komen van het rijk, niet van het Waterschap. Het waterschap werkt ook samen in het beheer van de bergingspunten. Op een vraag van de PvdA antwoord de wethouder dat het in het stuk gaat over regenwater en niet over toenemend rivierwater en veiligheid van de dijken. Op een vraag van GroenLinks antwoord de wethouder dat de gemeente wat betreft het onderwerp verdroging ook in gesprek is met de agrarische sector. Dit zal ook terug komen in de 'agrarische visie'. **Vorm** Er komt een dynamische uitvoeringsagenda. De VVD geeft aan dat het een vrij lijvig document is, maar de wethouder geeft aan dat de uitvoeringsagenda compacter/concreter wordt. De beslispunten zijn nu vrij algemeen. De wethouder zegt toe als opdracht mee te nemen om de doelen meer meetbaar te maken richting uitvoeringsagenda. Er komt één uitvoeringsagenda voor de Liemers, maar er zitten maatregelen/onderdelen in die alleen voor de aparte gemeenten gelden. **Proces besluitvorming** De kosten worden nog niet meegenomen in de Voorjaarsnota, maar pas in het najaar. De vraag wordt opgeroepen of het budget niet moet worden opgenomen in de Voorjaarsnota 2022 zodat de nieuwe raad er een besluit over kan nemen. De wethouder zegt dat het aan de raad is en adviseert de uitvoeringsagenda af te wachten en dan in te schatten of dit dusdanig controversieel is of de huidige of nieuwe raad er een beslissing over moet nemen. Het onderwerp wordt genoemd in de omgevingsvisie, maar het is ook aan de raad of ze nog nieuwe accenten willen aanbrengen in hun eigen visie. De aanwezige deelnemers aan de ronde tafel geven aan <u>geen</u> behoefte te hebben aan debat. Het voorstel kan als hamerstuk naar de raadsvergadering van 20 april. Alleen Zetel Nooijen is afwezig. Deze partij kan als zij *wel* debat wil een motie of amendement indienen bij de raadsvergadering of bij het onderwerp 'vaststellen agenda' een voorstel doen om het onderwerp van de raadsagenda af te voeren.
Raadsvergadering	20 april.

ZFD937CB62C

Gemeente Duiven

RAADSVOORSTEL

Onderwerp : Beleidsambities Deltaplan Klimaatadaptatie de Liemers

Zaak- & documentnr.	: Z/21/076825/201498065	**Opsteller**	: Rutger Traag
Portefeuillehouder	: wethouder Tiedink	**Team**	: Realisatie en beheer
		Telefoonnr.	

Samenvatting

Binnen de Liemerse samenwerking (gemeenten Westervoort, Zevenaar en Duiven en het waterschap Rijn en IJssel) wordt momenteel gestalte gegeven aan het 'Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie'. Na het in beeld brengen van de kwetsbaarheden voor klimaatverandering in de Liemerse stresstest zijn risicodialogen opgezet. Hierin zijn op verschillende manieren inwoners en stakeholders betrokken bij het thema klimaatadaptatie en de beeldvorming rond dit thema. Op basis van het participatietraject en de resultaten van de stresstest (zie bijlage van de memo voor uitkomsten en opzet van de participatie-opzet) stellen we beleidsambities voor.
In de bijgevoegde memo worden de beleidsambities nader toegelicht. De raad wordt gevraagd de ambities als beleidskader vast te stellen als basis voor het uit te werken uitvoeringsprogramma.

Beslispunten

Wij stellen u voor om een kaderstellende uitspraak te doen door de volgende beleidsambities vast te stellen:

1: We werken aan een gezondere en beter bereikbare buitenruimte voor onze inwoners met voldoende biodiversiteit, groen, schaduw en gebruiksgemak;
2: In de Liemers is in 2050 minder kans op wateroverlast in gebouwen dan nu en minder risico op voor de gemeente onverwachte financiële schades;
3: We benutten de (bergings-) capaciteiten van het natuurlijk bodemsysteem en het watersysteem beter om voldoende water te bewaren voor drogere periodes;
4: Inwoners worden regelmatiger geïnformeerd over klimaatadaptatie op eigen terrein en de acceptatie van klimaateffecten blijft in stand.

Aanleiding

Tijdens de gezamenlijke raadsbijeenkomst Duiven-Westervoort van vorig jaar op 10 februari 2020 hebben wij uw raad geïnformeerd over het Deltaplan Ruimtelijke Klimaat Adaptatie (DPRA) en de stappen die wij daarin hebben gezet (in beeld brengen kwetsbaarheden in de stresstesten) en gaan zetten (risicodialoog en uitvoeringsprogramma). Wij pakken dit binnen de Liemers gezamenlijk op met de gemeenten Westervoort, Duiven, Zevenaar en Waterschap Rijn en IJssel.
Het DPRA geeft invulling aan afspraken uit het landelijke 'bestuursakkoord Klimaatadaptatie' waarvoor gemeenten verantwoordelijk zijn. De beleidsambities bevatten inhoudelijke keuzes voor de langere termijn. Ze zeggen iets over de wijze waarop we onze (openbare) buitenruimte in de toekomst klimaat adaptief vorm gaan geven en inrichten. Daarom vragen

wij uw raad deze beleidsambities vast te stellen. Door inhoudelijke bespreking willen wij de gemeenteraad de mogelijkheid geven aan te geven wat zij hierin belangrijk vindt. Deze beleidskaders vormen de uitgangspunten voor een dynamisch uitvoeringsprogramma voor de komende 30 jaar.

Planning

Na de uitvoering van de stresstest (stap 1 in het DPRA) hebben we stap 2 uitgevoerd (de risicodialoog) met als opbrengst de voorliggende beleidsambities. De derde ambitie in het DPRA is het opstellen van een uitvoeringsprogramma waarmee het programma verankerd wordt in gemeentelijk beleid. Hierbij worden maatregelen integraal uitgewerkt in samenhang met parallel lopende programma's (bijvoorbeeld de nieuwe Omgevingswet en/of de Regionale Energiestrategie) en worden de financiële consequenties inzichtelijk gemaakt. Ook maatschappelijke organisaties, inwoners en bedrijven kunnen input leveren voor het uitvoeringsprogramma. Mogelijkheden zullen onderzocht worden om deze groepen nog meer te betrekken bij te nemen maatregelen in de toekomst.
Uiteindelijk wordt het uitvoeringsprogramma in het vervolg voorgelegd aan uw raad ter besluitvorming. De planning is om dit te doen in het najaar 2021. Wij zullen dan ook ingaan op de wijze en de frequentie waarop wij het programma in het vervolg met de raad evalueren.

Beoogd effect

Het vaststellen van een inhoudelijk kader voor de verdere uitwerking van het uitvoeringsprogramma. Het uitvoeringsprogramma voorziet in de lokale aanpak van het DPRA binnen gemeente Duiven en wordt uitgevoerd met Waterschap Rijn en IJssel.

Voorliggende beleidsambities zijn opgesteld op basis van de resultaten van de stresstest en de raadpleging van gemeenteraad, bevolking en stakeholders. Deze geven de richting aan waar wij op in willen zetten als het gaat om klimaatadaptatie. Na vaststelling van de beleidsambities gaan wij deze verder inkleuren en concretiseren in maatregelen en doelstellingen. Vervolgens kan uw raad keuzes maken bij de behandeling van het uitvoeringsprogramma.

Argumenten

1.1. De gemeente moet uitvoering geven aan klimaatadaptatie vanuit de zeven ambities van het Delta Programma Ruimtelijke Adaptatie (DPRA)
Vanuit het DPRA zijn een zevental ambities geformuleerd waaraan gemeenten uitvoering geven. De eerste ambitie, de stresstest, is afgerond. In 2020 is uitvoering gegeven aan de volgende ambitie, de risicodialoog. De opbrengsten uit deze dialoog zijn samengevat in bijgevoegde memo.

1.2. De bijgevoegde memo met beleidsambities is opgesteld na de enquêtes en consultatierondes en is derhalve het resultaat van maatschappelijke participatie
De risicodialoog is binnen de werkregio De Liemers ingevuld als een brede dialoog, waarbij zo veel mogelijk partijen (ambtenaren, inwoners en ondernemers) geïnformeerd zijn over en betrokken zijn bij het onderwerp klimaatadaptatie. Het doel hierbij was om op te halen waar de samenleving prioriteiten legt en waarop moet worden ingezet bij toekomstige inrichting van de (openbare) ruimte. In bijgaande memo staat beschreven hoe dit participatietraject is verlopen.

1.3. Door vaststelling van de inhoudelijke beleidsambities, liggen de inhoudelijk kaders vast voor verdere uitwerking van het uitvoeringsprogramma

De geformuleerde beleidsambities vormen de kaders die binnen de gemeente aangebracht worden als het gaat om ruimtelijke adaptatie. Het vormt de basis voor het formuleren van maatregelen om zo werk te maken van ruimtelijke klimaatadaptatie. Het benadert ruimtelijke klimaatadaptatie vanuit verschillende thema's en vraagt om een integrale aanpak

Kanttekeningen
De voorliggende beleidsambities geven aan hoe wij om willen gaan met klimaatadaptatie. Er zijn hier natuurlijk kanttekeningen en accenten bij te plaatsen:

- *De kaders belichten verschillende aandachtspunten maar zijn algemeen*

Deze beleidskaders vormen de uitgangspunten voor een dynamisch uitvoeringsprogramma voor de komende 30 jaar. Ze bieden voldoende houvast voor concretisering in het uitvoeringsprogramma, maar ook de benodigde flexibiliteit gezien de lange termijn.

- *De kaders richten zich op de openbare ruimte en op het informeren van inwoners over mogelijkheden op eigen terrein; er is geen sprake van verplichting van grondeigenaren.*

Een vergaande ambitie zou een verplichting zijn voor infiltratie van hemelwater op eigen terrein. Dit vergt op dit moment meer onderzoek om de gevolgen te kunnen bepalen.
Een belangrijk uitgangspunt waar wel direct op ingezet moet worden is het stimuleren en informeren van grondeigenaren. Daarbij sluiten wij aan op ambitie 5 van het DPRA 'stimuleren en faciliteren klimaatadaptatie'.

- *Een uitvoeringsprogramma klimaatadaptatie bereidt ons voor op onzekere risico's op de (midden) lang termijn. Overwogen kan worden hiervoor geen voorbereidingen te treffen.*

Hiermee wordt de kwetsbaarheid voor het sluipend veranderend klimaat steeds groter met onder andere negatieve effecten voor gezondheid voor inwoners (bijvoorbeeld door toenemende hittestress), fysieke veiligheid (bijvoorbeeld door ondergelopen straten) en natuur (bijvoorbeeld door langdurige droogte) als gevolg.

Financiële paragraaf

Bij de behandeling van het uitvoeringsprogramma DPRA in het najaar kan inzicht gegeven worden in kosten en financiële gevolgen. Daarin nemen wij ook de financieringsmogelijkheden mee die beschikbaar worden gesteld door het Rijk. Het gaat hier om de ZON-regeling (Zoetwatervoorziening Oost Nederland) en de Impulsregeling.
Wij verwachten dat het grootste deel van de kosten voor het uitvoeringsprogramma DPRA gedekt kan worden uit de rioolheffingen.

Participatie en communicatie

Voor de risicodialoog hebben wij gebruik gemaakt van de site 'Weet van Water' als landingsplatform voor DPRA de Liemers. Deze site is nog steeds te raadplegen voor informatie over DPRA en lopende zaken in ons gebied en zal ook in het vervolg hiervoor worden ingezet. Voor specifieke informatie voor gemeente Duiven en Westervoort is gebruik gemaakt van de site 'Samen1nergie'. De social-media kanalen van beide platforms zijn gebruikt voor de campagnes.
Voor het opstellen van het uitvoeringsprogramma wordt het gesprek aangegaan met stakeholders. Er zal afstemming gezocht worden met andere programma's om raakvlakken te verkennen en gezamenlijke kansen te combineren.
Bij het opstellen van het uitvoeringsprogramma worden inwoners en bedrijven betrokken worden om knelpunten in beeld te brengen. Daarbij zullen wij aansluiten bij de digitale aanpak zoals deze ook in het voortraject is toegepast.

Intergemeentelijke samenwerking

De beleidsambitie en de notitie zijn in samenwerking tussen gemeente Westervoort, gemeente Duiven, gemeente Zevenaar en Waterschap Rijn en IJssel opgesteld. De vervolg stappen zullen ook in nauwe samenwerking worden uitgevoerd

Bijlagen

201501882	Definitieve rapportage Stresstest
201498104	P20-0022-036 Voorstel beleidsambities klimaatadaptatie
201498063	Concept Raadsbesluit

Duiven, 16 maart 2021

Burgemeester en wethouders van Duiven,

ing. C.J. (Chris) Papjes	mr. H.B. (Huub) Hieltjes
secretaris	burgemeester

ZFD937CB62C

Gemeente Duiven

RAADSVOORSTEL

Onderwerp : Beleidsambities Deltaplan Klimaatadaptatie de Liemers

---

Zaak- & documentnr. : Z/21/076825/201498065

Portefeuillehouder : wethouder Tiedink

Opsteller : Rutger Traag

Team : Realisatie en beheer

Telefoonnr.

Samenvatting

Binnen de Liemerse samenwerking (gemeenten Westervoort, Zevenaar en Duiven en het waterschap Rijn en IJssel) wordt momenteel gestalte gegeven aan het ‘Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie’. Na het in beeld brengen van de kwetsbaarheden voor klimaatverandering in de Liemerse stresstest zijn risicodialogen opgezet. Hierin zijn op verschillende manieren inwoners en stakeholders betrokken bij het thema klimaatadaptatie en de beeldvorming rond dit thema. Op basis van het participatietraject en de resultaten van de stresstest (zie bijlage van de memo voor uitkomsten en opzet van de participatie-opzet) stellen we beleidsambities voor.
In de bijgevoegde memo worden de beleidsambities nader toegelicht. De raad wordt gevraagd de ambities als beleidskader vast te stellen als basis voor het uit te werken uitvoeringsprogramma.

Beslispunten

Wij stellen u voor om een kaderstellende uitspraak te doen door de volgende beleidsambities vast te stellen:

1: We werken aan een gezondere en beter bereikbare buitenruimte voor onze inwoners met voldoende biodiversiteit, groen, schaduw en gebruiksgemak;
2: In de Liemers is in 2050 minder kans op wateroverlast in gebouwen dan nu en minder risico op voor de gemeente onverwachte financiële schades;
3: We benutten de (bergings-) capaciteiten van het natuurlijk bodemsysteem en het watersysteem beter om voldoende water te bewaren voor drogere periodes;
4: Inwoners worden regelmatiger geïnformeerd over klimaatadaptatie op eigen terrein en de acceptatie van klimaateffecten blijft in stand.

Aanleiding

Tijdens de gezamenlijke raadsbijeenkomst Duiven-Westervoort van vorig jaar op 10 februari 2020 hebben wij uw raad geïnformeerd over het Deltaplan Ruimtelijke Klimaat Adaptatie (DPRA) en de stappen die wij daarin hebben gezet (in beeld brengen kwetsbaarheden in de stresstesten) en gaan zetten (risicodialoog en uitvoeringsprogramma). Wij pakken dit binnen de Liemers gezamenlijk op met de gemeenten Westervoort, Duiven, Zevenaar en Waterschap Rijn en IJssel.
Het DPRA geeft invulling aan afspraken uit het landelijke ‘bestuursakkoord Klimaatadaptatie' waarvoor gemeenten verantwoordelijk zijn. De beleidsambities bevatten inhoudelijke keuzes voor de langere termijn. Ze zeggen iets over de wijze waarop we onze (openbare) buitenruimte in de toekomst klimaat adaptief vorm gaan geven en inrichten. Daarom vragen

wij uw raad deze beleidsambities vast te stellen. Door inhoudelijke bespreking willen wij de gemeenteraad de mogelijkheid geven aan te geven wat zij hierin belangrijk vindt. Deze beleidskaders vormen de uitgangspunten voor een dynamisch uitvoeringsprogramma voor de komende 30 jaar.

Planning

Na de uitvoering van de stresstest (stap 1 in het DPRA) hebben we stap 2 uitgevoerd (de risicodialoog) met als opbrengst de voorliggende beleidsambities. De derde ambitie in het DPRA is het opstellen van een uitvoeringsprogramma waarmee het programma verankerd wordt in gemeentelijk beleid. Hierbij worden maatregelen integraal uitgewerkt in samenhang met parallel lopende programma's (bijvoorbeeld de nieuwe Omgevingswet en/of de Regionale Energiestrategie) en worden de financiële consequenties inzichtelijk gemaakt. Ook maatschappelijke organisaties, inwoners en bedrijven kunnen input leveren voor het uitvoeringsprogramma. Mogelijkheden zullen onderzocht worden om deze groepen nog meer te betrekken bij te nemen maatregelen in de toekomst.
Uiteindelijk wordt het uitvoeringsprogramma in het vervolg voorgelegd aan uw raad ter besluitvorming. De planning is om dit te doen in het najaar 2021. Wij zullen dan ook ingaan op de wijze en de frequentie waarop wij het programma in het vervolg met de raad evalueren.

Beoogd effect

Het vaststellen van een inhoudelijk kader voor de verdere uitwerking van het uitvoeringsprogramma. Het uitvoeringsprogramma voorziet in de lokale aanpak van het DPRA binnen gemeente Duiven en wordt uitgevoerd met Waterschap Rijn en IJssel.

Voorliggende beleidsambities zijn opgesteld op basis van de resultaten van de stresstest en de raadpleging van gemeenteraad, bevolking en stakeholders. Deze geven de richting aan waar wij op in willen zetten als het gaat om klimaatadaptatie. Na vaststelling van de beleidsambities gaan wij deze verder inkleuren en concretiseren in maatregelen en doelstellingen. Vervolgens kan uw raad keuzes maken bij de behandeling van het uitvoeringsprogramma.

Argumenten

1.1. De gemeente moet uitvoering geven aan klimaatadaptatie vanuit de zeven ambities van het Delta Programma Ruimtelijke Adaptatie (DPRA)
Vanuit het DPRA zijn een zevental ambities geformuleerd waaraan gemeenten uitvoering geven. De eerste ambitie, de stresstest, is afgerond. In 2020 is uitvoering gegeven aan de volgende ambitie, de risicodialoog. De opbrengsten uit deze dialoog zijn samengevat in bijgevoegde memo.

1.2. De bijgevoegde memo met beleidsambities is opgesteld na de enquêtes en consultatierondes en is derhalve het resultaat van maatschappelijke participatie
De risicodialoog is binnen de werkregio De Liemers ingevuld als een brede dialoog, waarbij zo veel mogelijk partijen (ambtenaren, inwoners en ondernemers) geïnformeerd zijn over en betrokken zijn bij het onderwerp klimaatadaptatie. Het doel hierbij was om op te halen waar de samenleving prioriteiten legt en waarop moet worden ingezet bij toekomstige inrichting van de (openbare) ruimte. In bijgaande memo staat beschreven hoe dit participatietraject is verlopen.

1.3. Door vaststelling van de inhoudelijke beleidsambities, liggen de inhoudelijk kaders vast voor verdere uitwerking van het uitvoeringsprogramma

De geformuleerde beleidsambities vormen de kaders die binnen de gemeente aangebracht worden als het gaat om ruimtelijke adaptatie. Het vormt de basis voor het formuleren van maatregelen om zo werk te maken van ruimtelijke klimaatadaptatie. Het benadert ruimtelijke klimaatadaptatie vanuit verschillende thema's en vraagt om een integrale aanpak

Kanttekeningen
De voorliggende beleidsambities geven aan hoe wij om willen gaan met klimaatadaptatie. Er zijn hier natuurlijk kanttekeningen en accenten bij te plaatsen:

- *De kaders belichten verschillende aandachtspunten maar zijn algemeen*

Deze beleidskaders vormen de uitgangspunten voor een dynamisch uitvoeringsprogramma voor de komende 30 jaar. Ze bieden voldoende houvast voor concretisering in het uitvoeringsprogramma, maar ook de benodigde flexibiliteit gezien de lange termijn.

- *De kaders richten zich op de openbare ruimte en op het informeren van inwoners over mogelijkheden op eigen terrein; er is geen sprake van verplichting van grondeigenaren.*

Een vergaande ambitie zou een verplichting zijn voor infiltratie van hemelwater op eigen terrein. Dit vergt op dit moment meer onderzoek om de gevolgen te kunnen bepalen.
Een belangrijk uitgangspunt waar wel direct op ingezet moet worden is het stimuleren en informeren van grondeigenaren. Daarbij sluiten wij aan op ambitie 5 van het DPRA 'stimuleren en faciliteren klimaatadaptatie'.

- *Een uitvoeringsprogramma klimaatadaptatie bereidt ons voor op onzekere risico's op de (midden) lang termijn. Overwogen kan worden hiervoor geen voorbereidingen te treffen.*

Hiermee wordt de kwetsbaarheid voor het sluipend veranderend klimaat steeds groter met onder andere negatieve effecten voor gezondheid voor inwoners (bijvoorbeeld door toenemende hittestress), fysieke veiligheid (bijvoorbeeld door ondergelopen straten) en natuur (bijvoorbeeld door langdurige droogte) als gevolg.

Financiële paragraaf

Bij de behandeling van het uitvoeringsprogramma DPRA in het najaar kan inzicht gegeven worden in kosten en financiële gevolgen. Daarin nemen wij ook de financieringsmogelijkheden mee die beschikbaar worden gesteld door het Rijk. Het gaat hier om de ZON-regeling (Zoetwatervoorziening Oost Nederland) en de Impulsregeling.
Wij verwachten dat het grootste deel van de kosten voor het uitvoeringsprogramma DPRA gedekt kan worden uit de rioolheffingen.

Participatie en communicatie

Voor de risicodialoog hebben wij gebruik gemaakt van de site 'Weet van Water' als landingsplatform voor DPRA de Liemers. Deze site is nog steeds te raadplegen voor informatie over DPRA en lopende zaken in ons gebied en zal ook in het vervolg hiervoor worden ingezet. Voor specifieke informatie voor gemeente Duiven en Westervoort is gebruik gemaakt van de site 'Samen1nergie'. De social-media kanalen van beide platforms zijn gebruikt voor de campagnes.
Voor het opstellen van het uitvoeringsprogramma wordt het gesprek aangegaan met stakeholders. Er zal afstemming gezocht worden met andere programma's om raakvlakken te verkennen en gezamenlijke kansen te combineren.
Bij het opstellen van het uitvoeringsprogramma worden inwoners en bedrijven betrokken worden om knelpunten in beeld te brengen. Daarbij zullen wij aansluiten bij de digitale aanpak zoals deze ook in het voortraject is toegepast.

Intergemeentelijke samenwerking

De beleidsambitie en de notitie zijn in samenwerking tussen gemeente Westervoort, gemeente Duiven, gemeente Zevenaar en Waterschap Rijn en IJssel opgesteld. De vervolg stappen zullen ook in nauwe samenwerking worden uitgevoerd

Bijlagen

201501882	Definitieve rapportage Stresstest
201498104	P20-0022-036 Voorstel beleidsambities klimaatadaptatie
201498063	Concept Raadsbesluit

Duiven, 16 maart 2021

Burgemeester en wethouders van Duiven,

ing. C.J.(Chris) Papjes	mr. H.B. (Huub) Hieltjes
secretaris	burgemeester

ZFD937A3AB5

Gemeente Duiven

RAADSBESLUIT

Zaak- & documentnr. : Z/21/076825/201498063

Datum besluitvorming : 20 april 2021

Onderwerp : Beleidsambities Deltaplan Klimaatadaptatie de Liemers

Samenvatting

Binnen de Liemers samenwerking (gemeenten Westervoort, Zevenaar en Duiven en het waterschap Rijn en IJssel) wordt momenteel gestalte gegeven aan het 'Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie'. Na het in beeld brengen van de kwetsbaarheden voor klimaatverandering in de Liemers zijn risicodialogen opgezet. Hierin zijn op verschillende manieren inwoners en stakeholders betrokken bij het thema en de beeldvorming rond het thema.

In de bijgevoegde memo worden de beleidsambities nader toegelicht met de vraag aan de raad om deze vast te stellen als basis voor het uit te werken uitvoeringsprogramma

De raad besluit

De gemeenteraad besluit:

1. Om een kaderstellende uitspraak te doen door de volgende beleidsambities vast te stellen:
   1: We werken aan een gezondere en beter bereikbare buitenruimte voor onze inwoners met voldoende biodiversiteit, groen, schaduw en gebruiksgemak;
   2: In de Liemers is in 2050 minder kans op wateroverlast in gebouwen dan nu en minder risico op voor de gemeente onverwachte financiële schades;
   3: We benutten de (bergings-) capaciteiten van het natuurlijk bodemsysteem en het watersysteem beter om voldoende water te bewaren voor drogere periodes;
   4: Inwoners worden regelmatiger geïnformeerd over klimaatadaptatie op eigen terrein en de acceptatie van klimaateffecten blijft in stand.
2. het college te mandateren de beleidsambities verder uit te werken in een uitvoeringsprogramma.

de griffier, de voorzitter,

drs. W.R. (Wouter) Bosch mr. H.B. (Huub) Hieltjes

De Liemerse Stresstest

Klimaateffecten en kwetsbaarheden
in de gemeente Duiven, Westervoort, Zevenaar
en het beheergebied van Waterschap Rijn en IJssel

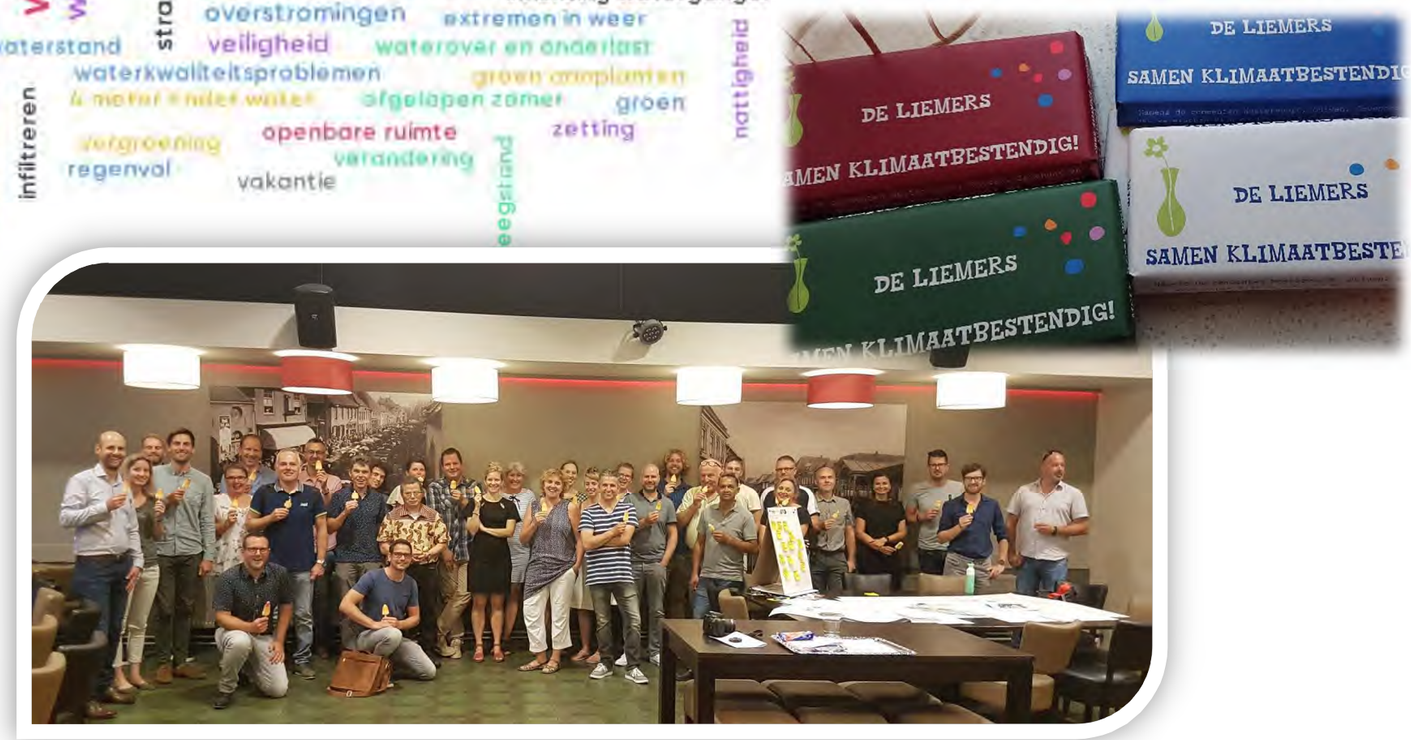

Inhoudsopgave

1 DE LIEMERSE STRESSTEST; VIA “WETEN” NAAR “WILLEN” 1
1.1 De “harde” en de “zachte” kant 1
1.2 Uitwerking 1
2 DE ORGANISATIES 2
2.1 De organisatiescan 2
2.2 De brede bijeenkomst 2
3 DE KAARTBEELDEN 5
3.1 Wateroverlast 5
3.2 Hitte 9
3.3 Droogte 11
3.4 Waterveiligheid 14
3.5 Waterkwaliteit 15
4 ROUTEKAART VOOR HET VERVOLG 16
4.1 De bestuurlijke tafel en het klimaatatelier 16
4.2 Ambities en doelstellingen voor het vervolg 17
4.3 Routekaart voor klimaatadaptatie in de Liemers 17

1 DE LIEMERSE STRESSTEST; VIA “WETEN” NAAR “WILLEN”

De Liemerse klimaatstresstest brengt kwetsbaarheden in beeld. Dit gebeurt op de vier klimaatthema’s, wateroverlast, hitte, droogte en waterveiligheid, uit het Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie (DPRA). Deze stresstest is de eerste stap in de 7 ambities die in het DPRA (figuur 1) zijn geformuleerd; het in beeld brengen van de kwetsbaarheden. Het is daarmee de opstap van gemeenten en waterschap om samen met (private) partijen en met een passende mate van burgerparticipatie vorm te gaan geven aan volgende fases van klimaatadaptatie; van weten (in beeld brengen van de kwetsbaarheden) naar willen (een gedragen perspectief van de opgave) en vervolgens werken (opstellen van een adaptatiestrategie, figuur 2).

1.1 De “harde” en de “zachte” kant

Om tot de stresstest te komen is een spoor gevolgd over de ”harde” en de ”zachte” kant.
De “harde” kant gaat daarbij over het verzamelen en presenteren van de feiten. Deels is dit het opbouwen of aanpassen van (bestaande) modellen, maar deels ook het verzamelen en uitleggen van de gevolgen van al eerder uitgevoerd werk.

De “zachte” kant gaat veel meer over een zinvolle uitleg van de feiten en het creëren van een gevoel van urgentie bij de juiste partijen. Er zijn gesprekken gevoerd met betrokkenen binnen de ambtelijke organisaties, en daaruit is een organisatiescan gemaakt. Weerman Gerrit Hiemstra heeft op een brede bijeenkomst inzicht gegeven in wat er op Nederland af komt door klimaatverandering en waarom het belangrijk is om hier (nu!) mee aan de slag te gaan. Het laatste kenmerkende onderdeel van de zachte kant is het ’klimaatatelier’. In het klimaatatelier wordt met betrokkenen besproken wat de impact van klimaatverandering en de kwetsbaarheden is en hoe daarop in de toekomst wordt ingespeeld. Het klimaatatelier wordt voorafgegaan door een bestuurlijke tafel. De bestuurlijke tafel en het klimaatatelier vormen de opmaat naar de volgende stap in klimaatadaptatie in de Liemers, namelijk de risicodialoog.

1.2 Uitwerking

De rest van dit document volgt de verschillende gevolgde werkstappen.
In het volgende hoofdstuk volgt een kernachtige weergave van de verkenning binnen de organisaties en de brede bijeenkomst die op 17 januari 2019 is gehouden.

Hoofdstuk drie behandelt de uitkomsten van het rekenwerk; welke kwetsbaarheden komen naar boven vanuit de modellen.

Hoofdstuk vier bevat de routekaart voor het vervolg; hoe vormen de resultaten van de brede bijeenkomst, het rekenwerk en het klimaatatelier input voor de risicodialogen en hoe wordt dat vervolgens vertaald in adaptatiestrategieën.

In de bijlagen zijn de uitwerking van de organisatiescan, de verslaglegging van de brede sessie, de losse kaartbeelden en de presentatie en uitkomsten van de toprisico’s van het klimaatatelier opgenomen.

Figuur 1; De 7 ambities uit het DPRA

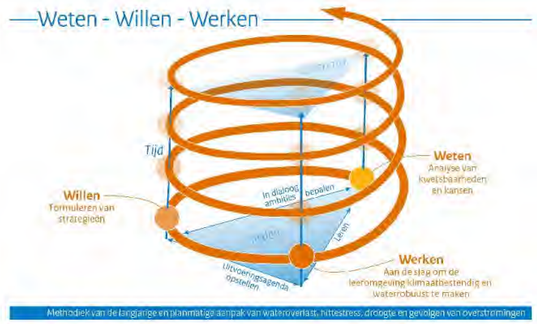

Figuur 2; Weten, Willen, Werken

2 DE ORGANISATIES

2.1 De organisatiescan

Met de klimaatstresstest maken de gemeenten in de Liemers en waterschap Rijn en IJssel een eerste duidelijke stap in het proces naar een klimaatbestendige inrichting en een organisatie waarin klimaatadaptatie onderdeel is van beleid en handelen. Naast technische analyses wordt ook naar meer organisatorische aspecten gekeken. Vaak liggen belemmeringen voor klimaatadaptatie niet in de techniek - technisch is veel mogelijk - maar juist in de organisatorische randvoorwaarden.

Om hier meer zicht op te krijgen zijn gesprekken gevoerd, waarmee we een organisatiescan hebben opgesteld. Deze scan is erop gericht om in beeld te brengen hoe 'mainstream' klimaatadaptatie al is binnen betrokken organisaties. Dus op welke vlakken is klimaatadaptatie al verankerd, waar liggen sterke punten van organisaties en waar is nog winst te boeken. Voor het uitvoeren van de organisatiescan maken we gebruik van een governance model dat uitgaat van 5 planningscapaciteiten benodigd voor het mainstreamen van klimaatadaptatie binnen organisaties (zie figuur 3).

Figuur 3; Planningscapaciteiten voor het mainstreamen van klimaatadaptatie (Spatial Planning responses to Climate Change, Grotholt, 2017)

Binnen elk van de organisaties van 1-Stroom (de ambtelijke samenwerkingsorganisatie van de gemeente Westervoort en Duiven), gemeente Zevenaar en waterschap Rijn en IJssel is een dagdeel lang interviews gehouden. Hierin zijn de 5 planningscapaciteiten (wetgeving, institutioneel, sociaal, resources en leren) als leidraad gebruikt. Per organisatie hebben we tussen de 9 en 12 mensen gesproken die, in ieder geval vanuit het eigen werkveld, een betrokkenheid met klimaatadaptatie (zouden moeten) hebben.

In de notitie in bijlage 1 worden de resultaten van deze scan per organisatie en per planningscapaciteit gerapporteerd. Op hoofdlijnen is per planningscapaciteit het volgende te concluderen.

2.1.1 Wetgevingscapaciteit

Zowel bij 1-Stroom als in Zevenaar ontbreekt een duidelijk beleidsmatig kader met betrekking tot klimaatadaptatie. Handboeken openbare ruimte en watertakenplannen zijn vaak nog traditioneel ingestoken. Er wordt meestal van project tot project gewerkt. Bij het waterschap is een klimaatstrategie en een position paper opgesteld. Het waterschap weegt per ontwikkeling af of ze probleemeigenaar, partner of adviseur is in klimaatadaptatie. Diverse programma's en (onderhouds-)plannen van waterschap Rijn en IJssel krijgen bij actualisatie een duidelijke 'klimaatadaptatie-insteek'.

2.1.2 Institutionele capaciteit

Het aantal collega's dat rechtstreeks actief aan klimaatadaptatie werkt is bij het waterschap beperkt. Uiteraard raakt het werk van veel wel aan (gevolgen van) klimaatverandering. Calamiteiten (zoals ook de droogte van 2018 is behandeld), zijn door middel van een calamiteitenorganisatie wel goed ondervangen. Bij de gemeenten is het iets uitgesprokener dat met name de vakdisciplines direct invloed uitoefenen op de openbare ruimte, en dus, de mate van klimaatadaptatie. Bij de afdelingen Ruimtelijke Ordening kan nog veel gewonnen worden; al in bestemmingsplannen wordt al dan niet voorgesorteerd op een klimaatrobuuste inrichting van de ruimte. Communicatie vanuit de gemeenten en het waterschap (afdelingen communicatie) kan meer gestructureerd om een duidelijker uitstraling neer te zetten.

2.1.3 Sociale capaciteit

Binnen 1-Stroom lopen diverse trajecten om stakeholders mee te laten denken en mee te laten beslissen. In pilots worden bewoners zelfs zeer vrij gelaten over hoe zij de eigen wijk in willen richten (burgerparticipatie). De contacten met bedrijven en bedrijventerreinen verlopen goed en dat biedt mogelijkheden om (verder) samen op te trekken. In Zevenaar zijn bewoners-/dorps-/wijkraden betrokken bij het (her-)inrichten van wijken/dorpen. Via basisscholen worden toekomstige generaties aangesproken over klimaat- en ruimtelijke adaptatie. Waterschap Rijn en IJssel sluit landelijk aan bij verschillende kennisnetwerken. Daarnaast heeft ze zitting in de afvalwaterteams in het hele gebied. Gebiedsbeheer vindt voor de dagelijkse gang van zaken plaats voor en met stakeholders. Specifiek in het kader van klimaatverandering is die samenwerking minder. Het waterschap wil haar kennis hierover bundelen en verspreiden via haar website weetvanwater.nl. Uitkomsten van de stresstest worden ontsloten via de klimaat-effectatlas.

2.1.4 Resource capaciteit

Er is behoefte aan flexibiliteit, met name bij de beheertaken. Veranderingen en de fysieke omgeving (al dan niet door klimaatverandering) vragen per situatie soms een net andere aanpak. Dat wordt niet gefaciliteerd door bijvoorbeeld handboeken die te streng aan standaarden vasthouden. Vaak is bij ingrepen binnen de gemeenten een integrale aanpak (groen, bomen, waterpartijen en hoe wordt een weg en omliggende ruimte ingericht) beter om klimaatrobuust in te richten. Kennis bij mensen 'tussen de oren' is een risicofactor bij de overheidspartijen. Mensen met gebiedskennis worden ouder en daarmee dus ook de vanzelfsprekendheid van goed gebiedsbeheer. Het is belangrijk om management en politiek voldoende mee te nemen; ambtelijk wordt (soms onbewust) vaak al veel aan klimaatadaptatie gedaan. Ook de samenwerking met stakeholders kan ervoor zorgen dat nieuwe manieren van werken in projecten van de grond komen en kennis en resources beter kunnen worden benut.

2.1.5 Leer capaciteit

De gemeenten geven te kennen dat kennis- en informatiedeling binnen de afdelingen beter kan. De afdelingen Realisatie en beheer bezitten een schat aan informatie over de buitenruimte, waar afdelingen Ruimte, maar ook het Sociaal Domein in de combinatie veel aan kunnen hebben. Afstemming over werkzaamheden, inzet van intranet en bredere bijeenkomsten worden genoemd als instrumenten om van elkaar te leren en samen (integraal) op te trekken. Een belangrijke stok achter de deur kan zijn het opnemen van een standaard 'ruimtelijke adaptatie'-check voordat stukken naar de Raad gaan.
Voor het waterschap is het belangrijk om 'leren in het veld' tussen de verschillende stroomgebieden te faciliteren. In Arnhem en Lichtenvoorde wordt gevoelsmatig al langer en meer gedaan op het gebied van klimaatadaptatie. Het waterschap ziet een duidelijke rol in het stroomlijnen en beschikbaar stellen van informatie uit bijvoorbeeld stresstesten. Het omgaan met 'nieuwe' soorten en verschijnselen vraagt nog wel inspanning (bijvoorbeeld hoe om te gaan met bevers die waterkeringen beschadigen of het bestrijden van nieuwe invasieve plantensoorten).

2.2 De brede bijeenkomst

Op 17 januari 2019 hebben we een brede sessie georganiseerd. Het programma stond in het teken van een brede aftrap van klimaatadaptatie in de regio. Er waren bezoekers van vooral de gemeenten en het waterschap. Maar ook enkele buurtschappen, wijkraden en nuts-beheerders waren van de partij. De onderdelen van de bijeenkomst waren als volgt:

- Peilingen Mentimeter.
- Klimaat en het Weer (Gerrit Hiemstra).
- Bestuurspodium.
- Klimaatadaptatie in de Liemers na vandaag.

2.2.1 Peilingen Mentimeter

Het programma is afgetrapt met het 'peilen van het sentiment'. Daarvoor is het online platform 'Mentimeter' gebruikt. Door middel van een wordcloud (zie figuur 4) zijn de kenmerkende steekwoorden opgehaald bij de aanwezigen. In bijlage 2 zijn alle behandelde vragen en antwoorden opgenomen.

Figuur 4; Wordcloud Mentimeter

Droogte is het meest genoemd: door 17 van de 45 respondenten. Water gerelateerde problemen worden hierna het vaakst genoemd. Ook veel antwoorden zijn gerelateerd aan klimaatadaptatie (oplossingen) en niet persé klimaatverandering (oorzaak).

Figuur 5; Impressie van de brede bijeenkomst

2.2.2 Klimaat en het Weer

Wanneer werd iemand als Gerrit Hiemstra nou getriggered om echt met klimaatadaptatie aan het werk te gaan?
"Kijk het punt is dat ik met het verschijnsel zelf al langer mee bezig, misschien al sinds een jaar of 10. De laatste twee jaar heb ik me daar actiever mee gemoeid. Uiteindelijk moet de hele maatschappij veranderen, maar dat kan pas als je zelf mentaal de knop hebt omgezet. Ik heb zelf gemerkt, als je dat doet, dan kijk je zelf ook anders tegen de wereld aan"

Gerrit legt uit dat de temperatuur op de polen bovengemiddeld snel stijgt. Vraag vanuit het publiek die volgt is: *"valt de temperatuurstijging dan bij ons lager uit? Is het beeld rooskleuriger?"*.

Gerrit: *"de 2 graden norm die in Parijs gesteld is, is een wereldwijd gemiddelde. Bij ons zal de temperatuur dus minder hard stijgen dan op de polen. Maar er zijn natuurlijk ook landelijke temperatuurstijgings-voorspellingen waar we rekening mee houden wanneer we de effecten van klimaatverandering beschouwen"*

Over dat rivieren veranderen van gletsjer rivieren naar regenrivieren, verder uitslijpen en dieper worden zegt Gerrit gekscherend: *"Als de rivier maar snel genoeg zakt, dan hoeven we niks meer aan de dijken te doen"*. Door zeespiegelstijging neemt wel het verval af. Daardoor kunnen de grote rivieren minder goed hun water afvoeren. Stroomopwaarts kun je dan problemen krijgen met de waterveiligheid. Dat zijn wel degelijk onderwerpen waar Oost Nederland mee te maken krijgt.

Enkele uitspraken van Gerrit Hiemstra die leiden tot nadenken:
"Per graad opwarming heb je een verhoging van de intensiteit van neerslag van 14%".
"De buien zullen dus omvangrijker worden, en intenser"

In relatie tot de hittestresskaart: *"Bijzonder is dat je de industriegebieden er goed uit kunt halen"*
"Eigenlijk is het heel simpel: waar je veel verharding hebt, en weinig groen, heb je meer last van hitte en droogte"

Conclusie op het gebied van bomen: de groei van bomen vreet energie. Hoe meer bomen, hoe meer water er verdampt en hoe minder er overblijft om de lucht op te warmen; dit is erg positief voor problemen als hittestress.

"Het is niet altijd maar wijzen naar de gemeente en overheid, maar er is ook veel dat je zelf kan doen"

"In Italië hebben ze dikke muren en dat is niet voor niks, daar komt de warmte niet doorheen"

"Mijn pleidooi is zo vroeg mogelijk in het proces aandacht te besteden aan klimaatadaptatie"

"Beste gemeenten: plaats meer laadpalen! We zullen op korte termijn van die fossiele brandstoffen af moeten".

Figuur 6; "Wanneer werd jij getriggerd om echt met klimaatadaptatie aan het werk te gaan?"

2.2.3 Bestuurderspodium

De volgende bestuurders waren op de bijeenkomst aanwezig. We hebben hen een aantal vragen en stellingen voorgelegd:

- Berend Jan Bussink Waterschap Rijn en Ijssel
- Hans Sluiter Gemeente Westervoort
- Gemma Tiedink Gemeente Duiven

1. *Wat is, denkt u, de grootste uitdaging die op de gemeenten en het waterschap afkomt als u het verhaal van Gerrit zojuist heeft gehoord?*

Berend Jan: "*Je wordt in de discussie heel erg gestuurd door het moment zelf. Toen het weer groen werd, dacht iedereen dat de droogte voorbij was. In de ondergrond was er nog een groot watertekort"*

Hans over de presentatie van Gerrit: *"Op de eerste plaats voel ik me ongemakkelijk, want het zijn verhalen die me bang maken. Ik zou het mooi vinden als we een verhaal konden verzinnen waar we allemaal blij van kunnen worden"*

Gemma: *"Duurzaamheid en klimaatadaptatie/energietransitie/circulaire economie. Landelijk wordt de druk opgevoerd. Ik ben heel blij met de informatie vandaag over klimaatadaptatie, want daar moeten we met zijn allen keihard mee aan de slag"*
De grootste uitdaging: *"ik zie de belangrijkste uitdagingen in de droogte. We zijn als Nederland erg bezig geweest met het water, om dat af te voeren"*

2. *Waar ziet u nu de grootste opgave bij het klimaatbestendig maken van de Liemers?*

Berend Jan: *"Je wordt in de discussie heel erg gestuurd door het moment zelf. En je moet gebruik maken van die momenten"*
Hans: *"Je moet voordenken, niet nadenken, want dan ben je te laat"*

3. *Wat is uw droom? Wat ziet u voor zich bij een klimaatbestendig Liemers?*

Gemma: *"Ik zou het mooi vinden als we deze opgave gebruiken om tegelijkertijd de biodiversiteit ook een boost te kunnen geven; de bij-vriendelijkste regio van Nederland wordt De Liemers"*

4. *Welke voordelen ziet u in de samenwerking tussen de gemeenten Zevenaar, Duiven en Westervoort op dit vlak? En met het waterschap?*

Hans: *"We werken samen in de Liemers, onder andere op dit niveau. Het heeft ook een mooie schaal, ons kent ons, goed om resultaten te halen; op hogere schaal komt meer kennis en kapitaal samen"*

Gemma: *"De samenwerking die ingezet is met de Liemerse gemeenten en het waterschap is echt een hele goede stap"*

5. *Hoe kijkt u aan tegen de rol van de gemeente(n) en andere partijen en bewoners waar het gaat om klimaatadaptatie?*

Berend Jan: *"De burger kan zelf heel veel doen, maar de burger is daar helemaal niet van op de hoogte; het waterschap heeft een voorbeeldfunctie, maar wordt op calamiteiten afgerekend. Wij kennen het gebied, als regio weet je waar je staat, wat iedereen moet doen. Er is zoveel kennis al aanwezig en we moeten een maatschappelijke noemer vinden om kennis te delen met burgers"*

Hans: *"Als je de inwoners mee wil krijgen, dan moet je dat (klimaatadaptatie) heel goed uitleggen"*

Gemma: *"Als gemeente moeten we een voorbeeldrol nemen en met burgers en bedrijven klimaatadaptatie samen aanpakken"*

6. *Wat wilt u de zaal nog meegeven zo bij de start van dit proces?*

Berend Jan: *"We moeten heel veel investeren in kennisoverdracht"*
Op het gebied van windmolens: *"Wen er maar vast aan, want ze komen er te staan"*

Hans: *"We zijn een bedrijventerrein aan het afkoppelen, dat pakken we integraal aan. In het Coalitieakkoord staat in dat we moeten vergroenen. Vergroenen maakt je dorp mooier en leefbaarder. Van klimaatadaptatie moeten we een positief verhaal maken; als je het verhaal goed weet te vertellen, dan weet de Raad wel geld vrij te maken. Vervolgens, bij alles wat je doet moet je even nadenken, is dit nou handig in verband met het klimaat. Ik krijg wekelijks de vraag of er meer parkeervakken bij kunnen komen. We vinden die auto toch nog ongelofelijk belangrijk; da's niet handig met het oog op klimaatadaptatie"*

Gerrit Hiemstra: *"De oudere generatie kwam aan bod, maar ik zou zeggen, betrek ook de jongere generatie. De jongere generatie moet het er nog het langst mee doen. De jongere generatie kijkt op een hele andere manier aan tegen deze problematiek"*

Figuur 7; Bestuurders aan het woord

2.2.4 Klimaatadaptatie in de Liemers na vandaag

Afsluitend zijn de eerste inzichten van de stresstest gedeeld met de aanwezigen. Het vervolg van de aanpak is behandeld. Iedereen is naar huis gestuurd met een lekkernij en een overpeinzing. Enkele kreten uit de afsluiting:

"Klimaatverandering zorgt voor een groot aantal gevolgen die risico's met zich meebrengen. Niet elk risico kun je wat tegen doen. Wat zijn aanvaardbare risico's en wat niet?"

"We gaan bij de klimaattafels bespreken welke risico's we wel en niet accepteren"

"Bij de klimaatstresstest proberen van kwaad naar erger te simuleren"

"De drie gemeenten meten aan het grondwater, hoe diep zit het grondwater? Wat is dan de verwachting als er minder water komt, hoe het grondwater daarop gaat reageren?"
"Hoe tolerant zijn de gewassen, plant- en boomvakken tegenover een dalend grondwaterpeil?"

"Als er maar een beperkte waterdiepte in de sloot staat, dan kan blauwalg zijn gang gaan"

"Er zijn heel veel neveneffecten te koppelen aan klimaatverandering, die allemaal de beleving van de openbare ruimte aantasten"

"Wat zijn de gebieden waar je wel en niet overstromingen zou toelaten (met het oog op bijvoorbeeld gevaarlijke bedrijven)?"

"Bij herhalingstijd van ééns in de 1000 jaar hebben we zelfs instromend water vanuit achter de dijken van Duitsland"

3 DE KAARTBEELDEN

Uit verschillende bronnen is materiaal gebruikt om kaartbeelden te produceren waar, thematisch, klimaateffecten zijn verbeeld. De thema's van de klimaatstresstest zijn wateroverlast, hitte, droogte, waterveiligheid. Aanvullend is naar het thema waterkwaliteit gekeken. Dit hoofdstuk behandelt per thema de belangrijkste uitgangspunten en de (meest opvallende) uitkomsten. De opbrengsten van het reken-, modelleer- en visualiseerwerk worden gebruikt om het klimaatatelier vorm te geven. Van daaruit volgt het gesprek met belanghebbenden in de risicodialogen. In bijlage 3 zijn de gedetailleerde kaartbeelden opgenomen.

De scope van de analyses die werden uitgevoerd, is als volgt:

- De analyses en berekeningen zijn bedoeld om zwakke plekken in het watersysteem in kaart te brengen bij extreme neerslaggebeurtenissen.
- Deze analyses geven inzichten in boven-normatieve omstandigheden. Ze zijn bedoeld als input voor het klimaatatelier, en, later, voor de risicodialoog; ze zijn absoluut niet normatief, noch bedoeld om maatregelen op te stellen.
- De modellen die gebruikt worden, zullen worden beoordeeld en opgebouwd volgens keuzen die horen bij boven-normatieve omstandigheden. Indien er na deze stresstesten verfijndere berekeningen nodig zijn, of het doorrekenen van maatregelen wordt nodig, dan zal opnieuw moeten worden beoordeeld of de gebruikte modellen voldoen of moeten worden verfijnd.

3.1 Wateroverlast

3.1.1 Uitgangspunten

De analyses van wateroverlast voor de stresstest zijn uitgevoerd op basis van bestaande gegevens:

1. De standaard neerslaggebeurtenissen voor de stresstest (zie internet).
2. Het bestaande Sobek model (inclusief RR paved en unpaved) voor het landelijk en stedelijk gebied van de Liemers.
3. Een afwateringsgebieden kaart, behorend bij het Sobek model landelijk gebied.
4. Het bestaande Sobek model van de riolering van Zevenaar.
   Basisinformatie van de riolering van Duiven en Westervoort (in Kikker) bevat teveel hiaten, in overleg met de gemeente is besloten om hier in dit project niet aan te rekenen;
5. Het rekenconcept van Tygron voor analyses van stroming van water op maaiveld (zie internet).

In de notitie 'standaardisatie neerslaggebeurtenissen stresstest wateroverlast' wordt een aantal buien en een aantal beginsituaties voorgesteld om te gebruiken in de stresstest.

De buien met de grootste meerwaarde om door te rekenen voor de Liemers zijn:

- lokaal T=100 van 70 mm in 1 uur; en
- lokaal T=1000 van 160 mm in 2 uren.

Beide met de GHG als begintoestand van het stroomgebied. Deze buien geven een goed beeld van de bandbreedte qua inundatie van de set aan buien genoemd in de notitie. Beide buien zijn geschikt om toe te passen om de kwetsbaarheid van het hele stroomgebied van de Liemers, zowel stedelijk als landelijk gebied, door te rekenen.

De volgende berekeningen zijn vervolgens uitgevoerd:

a. Sobek landelijk en stedelijk gebied: voor het in beeld brengen van inundatie vanuit de watergangen bij extreme gebeurtenissen (stroomgebiedsschaal, landelijk, meerdere dagen doorrekenen).
b. Sobek rioleringssystemen Zevenaar: voor het toetsen van de afvoercapaciteit van de riolering en in beeld brengen water op straat.
c. Tygron: voor het in beeld brengen van stroming over maaiveld als gevolg van kortdurende heftige neerslaggebeurtenissen voor zowel landelijk als stedelijk gebied.

3.1.2 Wat zegt de expert ervan

Figuur 8 verbeeldt de panden die door water op het maaiveld al dan niet last (kunnen) krijgen van wateroverlast. Panden gebouwd na 2010 zijn zwartgekleurd. Dit omdat deze panden zeer waarschijnlijk, volgens nieuwe bouwbesluiten, met een hoger vloerpeil zijn gebouwd, waardoor de berekende waterhoogte tegen het pand, ten opzichte van maaiveldhoogten op basis van de AHN niet realistisch zijn; deze panden maken een kleinere kans op wateroverlast dan panden die daarvoor zijn gebouwd.

Figuur 9 laat zien waar welke wegen onder water staan.

Figuur 10 laat voor het hele gebied zien hoe oppervlaktewater inundeert en op die wijze zorgt voor wateroverlast.

Wat opvalt is dat oude wegen (rondom de kernen) en uitvalswegen in en uit het gebied hoger zijn aangelegd. Bij extreme neerslag valt daardoor op dat uitvalswegen begaanbaar blijven.

Verder valt op dat grote, aaneengesloten vlakken verharding tot afstroming komen. Hier is daardoor sprake van wateroverlast en veelal zijn de panden rondom dergelijke gebieden gevoelig voor wateroverlast. Bij inrichting van het terrein is het daardoor van belang dat er ruimtes komen waar het water niet tot problemen leidt. Het gaat er niet om tegen water te vechten, maar de ruimte zo in te richten dat het ergens naartoe kan. Er is sprake van wateroverlast bij extreme situaties (~70 mm in 1 uur, en ~160 mm in 2 uur). Logischerwijs zijn plekken die kwetsbaar zijn, nog zwaarder beïnvloed bij verergering van de neerslag.

3.1.3 Resultaten

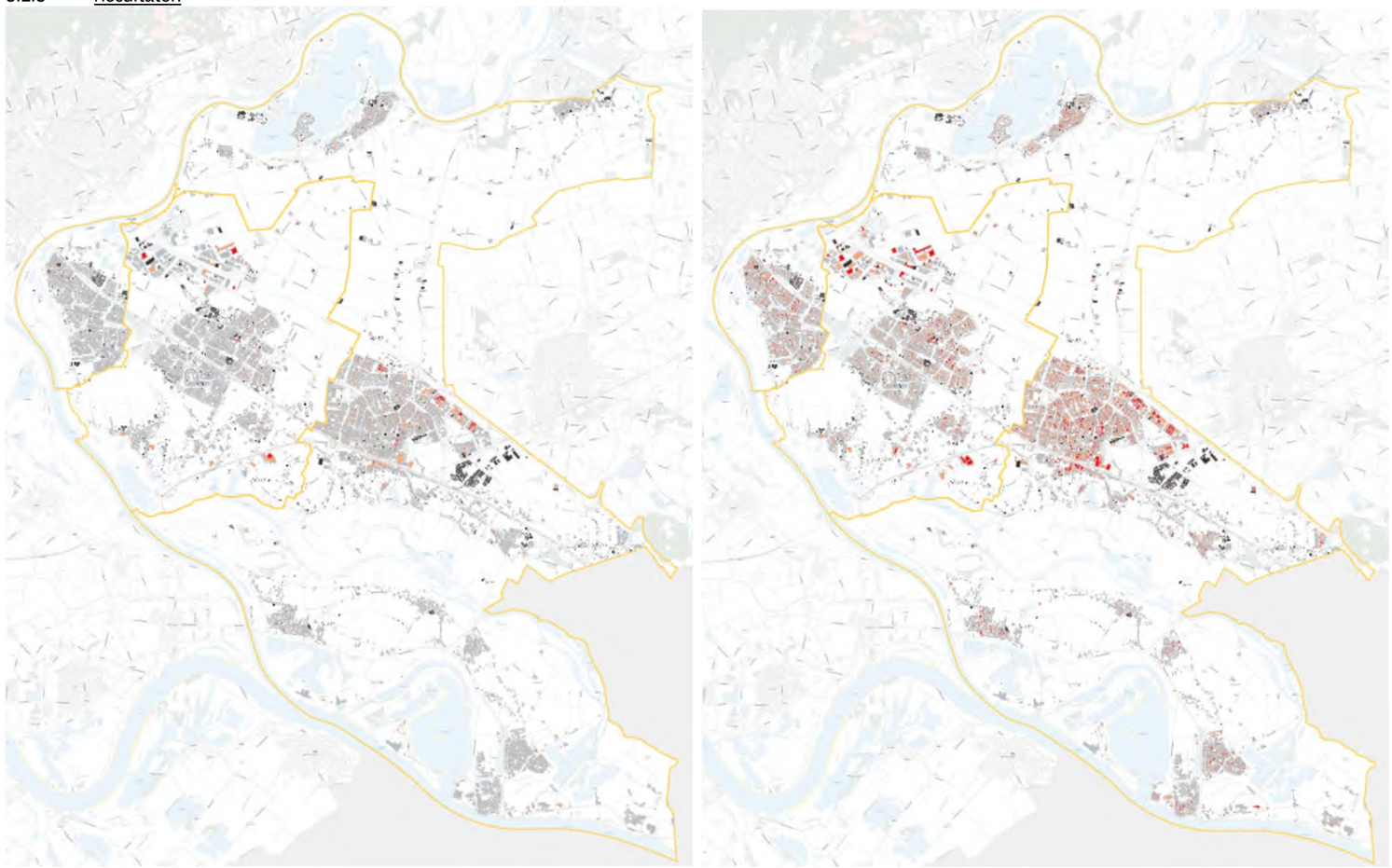

Figuur 8; Water tegen panden (laag risico (grijs), reëel risico (oranje), hoog risico (rood), links T=100, rechts T=1000)

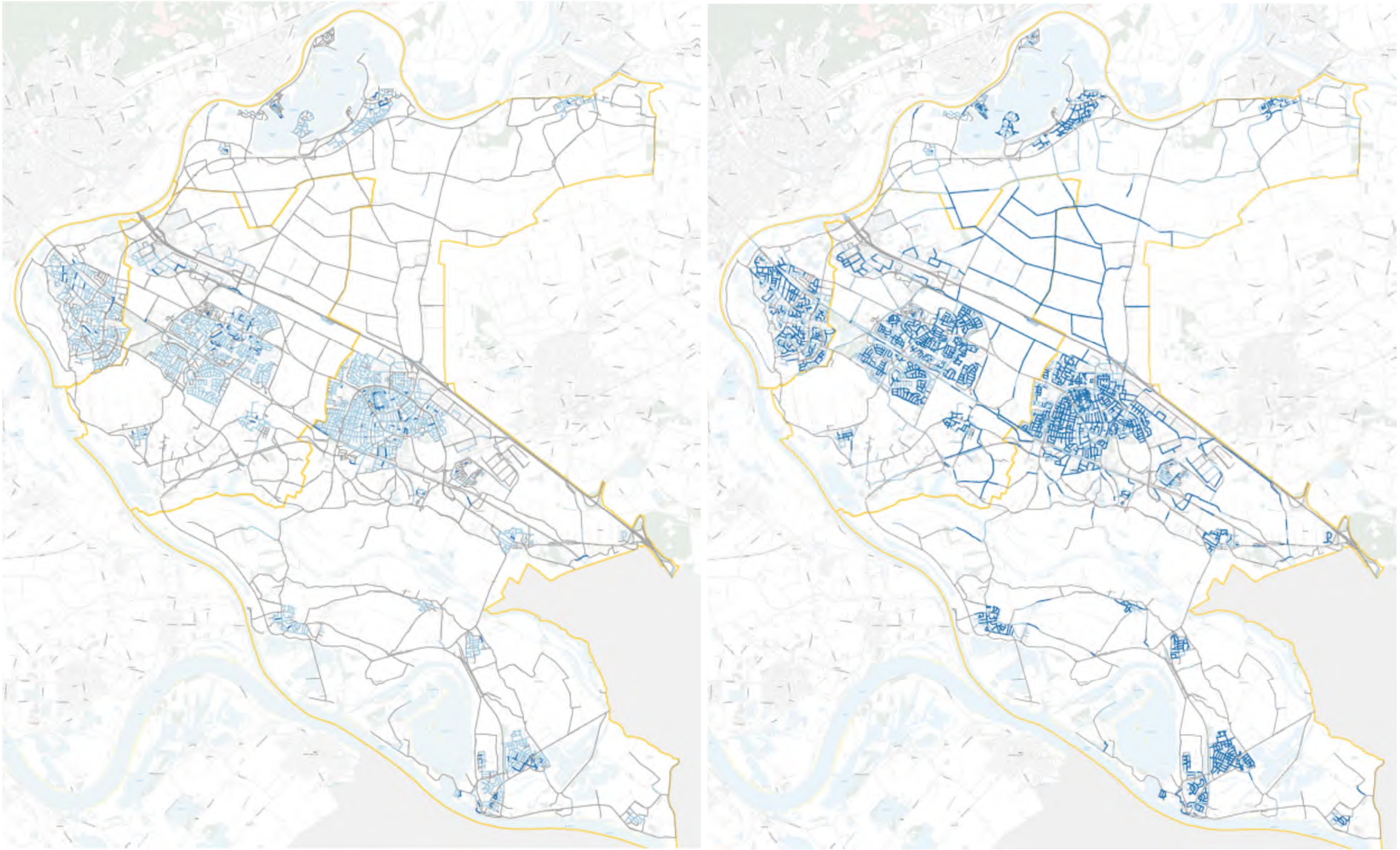

Figuur 9; Water op straat (laag risico (grijs), reëel risico (lichtblauw), hoog risico (donkerblauw), links T=100, rechts T=1000)

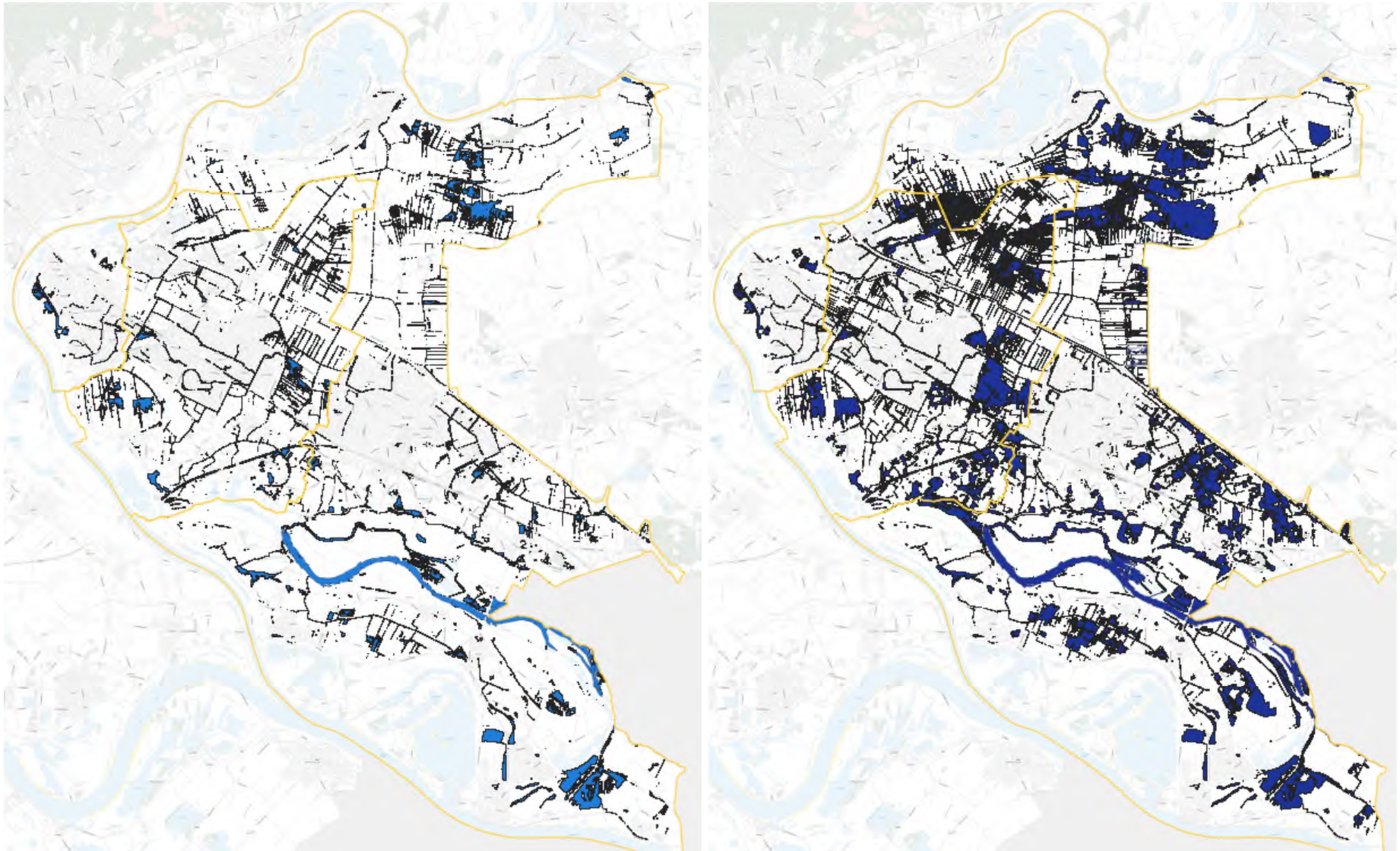

Figuur 10; Inundatie vanuit oppervlaktewater, links T=100, rechts T=1000)

3.2 Hitte

3.2.1 Uitgangspunten

De Sweco-hittestresskaart is uit meerdere componenten opgebouwd die een rol spelen in het stedelijk klimaat. Hittestress wordt naast psychische factoren vooral bepaald door de gevoelstemperatuur. Deze is opgebouwd uit de onderstaande factoren (figuur 11) waarbij luchttemperatuur en straling het belangrijkste zijn in het stedelijk gebied. De luchtvochtigheid is verwaarloosbaar door de kleine verschillen op de schaal van het stedelijk gebied. Voor de wind geldt dat deze variabel is van richting en kracht, maar juist op de warmste dagen vaak afwezig is.

Figuur 11; Factoren van invloed op de gevoelstemperatuur (Jendritzky, 2000)

Als basislaag zijn satellietbeelden van Landsat 8 gebruikt waarmee de oppervlaktetemperatuur van het gebied is bepaald. Deze bestaan uit verschillende banden/signalen waarvan bij de temperatuurbepaling de red band, near infrared band en de thermal infrared band worden gebruikt en bewerkt. Vervolgens zijn verschillende lagen met een koelende factor toegevoegd om de vertaling naar gevoelstemperatuur en hittestress te kunnen maken.

Om een lagere gevoelstemperatuur te realiseren is schaduw erg effectief zoals blijkt uit onder andere onderzoek van Martinelli et al. (2015). Er is gekozen om het tijdstip 1 juli 15.00 als uitgangspunt te nemen in de berekening van de schaduw. Het gaat om de zonnestand op een zomerse dag, op een moment waar straling en temperatuur hoog zijn. En daarmee de impact op de omgeving en aanwezigen. De berekening voor de schaduw wordt op basis van de AHN 2 gemaakt. Omdat in deze berekening alleen de schaduw naast objecten wordt bepaald, zijn de locaties van de bomen zelf apart berekend. Schaduw is in het geval van bomen namelijk zowel onder als ernaast aanwezig.

Naast schaduw van gebouwen en bomen zijn ook het overig groen en water toegevoegd. Het overig groen als plantsoenen en grasstroken hebben een lager koelend effect op de omgeving en gevoelstemperatuur dan schaduw van bomen of gebouwen en hebben daarom een lagere factor gekregen. Water heeft gedurende de dag slechts een licht koelend effect zoals blijkt uit onder andere eigen onderzoek (Nieuweboer, 2018). Zie figuur 12 voor een overzicht van de meegenomen factoren.

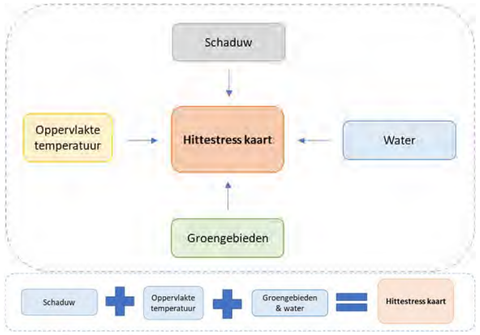

Figuur 12; Methode opstellen hittestresskaart

3.2.2 Wat zegt de expert ervan

Op diverse plekken in de Liemers komen hotspots voor.

Wat opvalt zijn de grotere bedrijventerreinen. Grote aaneengesloten vlakken verharding en weinig groen zorgen ervoor dat deze terreinen heet worden.

Op verschillende plekken in de kernen (Westervoort, Duiven, Zevenaar) valt ook op dat grotere verharde oppervlakken opwarmen (vooral de bebouwing en parkeerterreinen rondom de gemeentehuizen en winkelcentra).

Stroken met groen vallen juist op door de verkoeling.

Groepen die kwetsbaar zijn voor hittestress overdag zijn vooral kinderen, ouderen en zieken. Deze hebben een hoger risico op gezondheidsklachten, bij ouderen en ernstig zieken is er een verhoogd risico op vroegtijdig sterven.

Deze laatste twee groepen zijn ook kwetsbaar voor nachtelijke hittestress. Locaties/gebouwen met kwetsbare groepen zijn onder andere basisscholen, kinderopvang, verpleeghuizen en ziekenhuizen. De hittestresskaart kan helpen om te zien of deze locaties in een 'hotspot' liggen.

Overige kwetsbare locaties zijn sport en recreatie- en evenementen-/ winkelterreinen met weinig schaduw en daarmee weinig mogelijkheden om verkoeling te zoeken.

Een directere economische factor is het verlies van arbeidsproductiviteit op bijvoorbeeld bedrijven-/industrieterreinen. Op het moment dat deze terreinen onaangenaam opwarmen, vermindert de productiviteit.

Wat verder opvalt is dat de grote verharde oppervlakken waar hittestress een wezenlijke rol speelt, op veel plekken overeenkomen met de plekken waar wateroverlast optreedt. Het blijkt dat deze grote oppervlakken evengoed zorgen voor opwarming als voor het afstromen van (veel) regenwater.

3.2.3 Resultaten

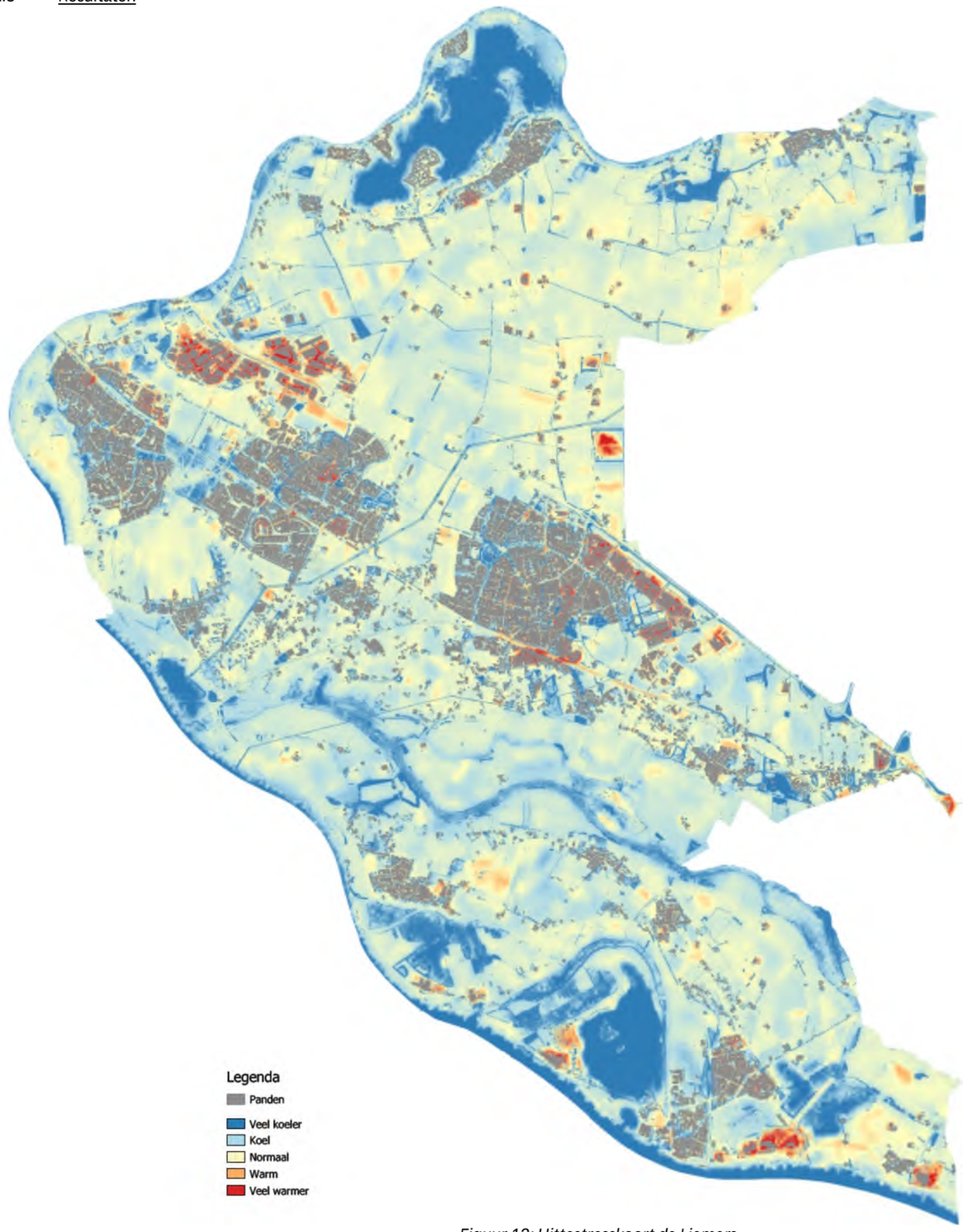

Figuur 13; Hittestresskaart de Liemers

3.3 Droogte

3.3.1 Uitgangspunten

De droogtestresstest wijst uit wat het effect van langdurige droogte is in het gebied van de Liemers. Dit is gebaseerd op een aantal datasets en aannames. Grofweg bestaat de analyse uit twee delen: een landelijk en een stedelijk deel.

Landelijke droogtestresstest

Het droogtemechanisme dat voor de grootschalige droogstestresstest is onderzocht is droogtestress door het zakken van grondwater. Data is ingelezen in het grondwatermodel Menyanthes. De data is gevalideerd; onjuiste gegevens zijn verwijderd dan wel aangepast. Regen- en verdampingsdata is geïmporteerd vanuit het KNMI. Op basis van de peilbuisreeksen die geïmporteerd zijn uit Menyanthes en de verklarende klimaatreeksen voor de corresponderende periode wordt per peilbuis een model opgesteld. Deze modellen worden vervolgens gebruikt om grondwaterstanden in de toekomst te voorspellen

De getransponeerde klimaatreeksen zorgen ervoor dat de grondwaterstanden veranderen. Als er bijvoorbeeld minder regen en meer verdamping wordt voorspeld, zal de grondwaterstand (hoogstwaarschijnlijk) zakken. Dit effect wordt per peilbuis, per dagelijkse tijdsstap gemodelleerd. De verschillende klimaatreeksen worden apart meegenomen. Het resultaat van de modellering zijn de parameters in de grondwaterdynamiek voor elke verklarende klimaatreeks.

Vervolgens worden de uitkomsten in GIS weergegeven en vertaald naar gevoeligheid; hoever zakt het grondwater in een toekomstig klimaatscenario, en wat is de gevoeligheid bij diverse soorten landgebruik.

Stedelijke droogtestresstest

Gezien de problematiek in 2018 is gefocust op de kwetsbaarheid van woningen gefundeerd op staal en daarvoor is voor de stedelijke droogtestresstest voor de Liemers een nieuwe aanpak ontwikkeld. De analyse voor groen en infra is op de al-ontwikkelde manier uitgevoerd. De analyse voor woningen is aangepast om de specifieke eigenschappen in de Liemers te reflecteren.

Openbaar groen

Om gevoelig groen te classificeren, wordt eerst gekeken naar de bodemopbouw. Hierbij worden bodemgegevens uit het Dinoloket gebruikt. Waar de bodem voornamelijk uit zand bestaat, zoals blijkt uit gegevens van Dinoloket, zal er minder capillaire nalevering vanuit de diepe grondwaterstand zijn naar wortels van planten. Groen dat zich op zandgronden bevindt wordt dus gevoeliger geacht. Verder wordt gekeken naar de invloed van oppervlaktewater op het groen. Vervolgens wordt aan de hand van de variatie in de gemiddelde grondwaterstand en de GLG bepaald hoe gevoelig het groen is voor lange perioden van droogte.

Infrastructuur

Voor gevoelige infrastructuur wordt in eerste instantie vooral gekeken naar wegen die op een bepaalde zettingscategorie liggen. Deze categorieën worden bepaald aan de hand van de zettingskaart gemaakt door Deltares. Categorie ‘matig zettend’ is 0,3-0,5; ‘zeer zettend’ zijn waarden boven 0,5 zakking. Deze stap is doorlopen, echter blijkt uit de analyseresultaten dat er in de Liemers weinig problemen worden verwacht met infrastructuur in het geval van droogte.

Panden

Mechanismen rondom inklinking van de in de grond aanwezige kleilagen zijn eerder onderzocht door een consortium van onder andere de TU Delft en Deltares. Hieruit blijkt dat de mechanismen in een zeer droge zomer een samenkomst van omstandigheden zijn. Om een zomer te classificeren als ‘zeer droog’, moet er niet alleen weinig neerslag en hoge verdamping zijn, maar moeten de waterstanden in de Rijn ook nog zeer laag zijn.

Deze extreem droge zomers vormen het uitgangspunt, en gekeken wordt naar de grondlagen in de Liemers die onder de toekomstige gemiddelde laagste grondwaterstand (GLG) liggen. De grond modellen in Dinoloket zijn per meter opgebouwd, en de drie grondlagen onder GLG worden beschouwd om de kans op zakking te voorspellen. Huizen die op klei- en veenlagen staan worden vervolgens geëxporteerd. Hoe dikker de klei- of veenlaag onder een gebouw, hoe hoger de kans op zetting.
Vervolgens worden oudere woningen geëxporteerd. Specifiek in Zevenaar is er in 1975 een bouwbesluit geweest waarbij is vastgelegd dat woningen onderheid moeten worden. Woningen die voor dit jaar zijn gebouwd, hebben dus een verhoogde kans op zettingsschade, aangezien de kans groter is dat deze woningen niet zijn onderheid.
Dit geeft een gebiedsdekkend beeld van locaties waar een hogere kans is op schade door zettingen. Voor een gedetailleerd beeld van deze kans is een vervolgonderzoek nodig met een hoger detailniveau.
.

3.3.2 Wat zegt de expert ervan

De kaarten laten de effecten van klimaatverandering zien. Figuur 14 laat de droogval, opgetreden in watergangen in 2018, zien. Droogvallende watergangen zijn een belangrijke factor in de beleving van bewoners. De watervoerende watergangen in Duiven worden gevoed door diepe bronnen. Dit geeft dus voor zomer 2018 een vertekend beeld.

De huidige grondwaterspiegel heeft natuurlijke schommelingen tussen zomer en winter niveau. Wat we zien uit de modellering is dat de schommelingen groter zullen worden. Dit betekent dat het grondwater in de winter hoger zal staan, en in de zomer lager dan de gemiddelde waarden die nu gelden. Om de effecten van langdurige droogte in de Liemers te voorspellen, zijn er ook analyses gedaan voor openbaar groen, bomen, infrastructuur en panden.

De zomer van 2018 was extreem droog. Dit kwam door een combinatie van hoge verdamping en weinig neerslag. Ook was de aanvoer van rivierwater zeer laag. Hierdoor is de grondwaterstand in grote delen van het land veel gezakt. De grondwaterstand van specifiek 2018 is niet terug te zien in de resultaten van deze modellering, omdat we hier rekenen met gemiddelden en modellen die rekening houden met algemene trends. Wat we wel zien is dat het gemiddelde verschil tussen de hoogste en laagste grondwaterstanden (GLG en GHG) groter wordt. Dit wordt weergegeven als de dynamiek. Dit volgt de voorspelling voor het toekomstige klimaat: de extremen worden extremer. Als zich dus een situatie voordoet zoals afgelopen zomer, waarbij er een meteorologische droogte is, zullen de effecten hiervan groter zijn. Dit komt omdat het startpunt (de GLG) al lager is dan in de huidige situatie.

Een effect dat in de modellering niet is meegenomen zijn de rivierstanden. Afgelopen zomer hebben we onder andere de effecten van lage rivierstanden gezien. Er kwam weinig water uit Duitsland en de Alpen, dit zorgde voor de extreme droogte en een groot watertekort. Naar het effect van de lage rivierstanden en hoe hier mee omgegaan kan worden in de Liemers moet meer onderzoek gedaan worden. De kans is reëel dat de situatie van afgelopen zomer zich opnieuw voor gaat doen doordat weersextremen zich vaker voor zullen doen. De combinatie van droogvallende waterpartijen en sterfte onder vissen en andere fauna (paragraaf 3.5), heeft in 2018 tot erg veel meldingen, en, dus, een druk op de beherende organisaties geleid.

Panden

Ondergrondse klei- en veenlagen die droog komen te staan, doordat de grondwaterstand zakt, zullen inklinken. Het is afhankelijk van de samenstelling van de klei- en veenlagen en of er (grote) werken in de buurt plaatsvinden hoe veel de grond inklinkt. Het kan zijn dat ondergrondse lagen werken als een soort spons, dus dat de grond weer uitzet wanneer de grondwaterstand stijgt.

De panden die in de zomer van 2018 schade hebben ondervonden door inklinkende grondlagen hebben deze schade waarschijnlijk geleden doordat het grondwater dieper zakte dan kwetsbare klei-of veenlagen. Het is aannemelijk dat het grondwater in de zomer van 2018 dieper is gezakt dan in het verleden, waardoor diepere kwetsbare lagen droog zijn gevallen. Hierdoor is de grond gaan inklinken. De grond kan weer uitzetten wanneer het grondwater weer stijgt. Wanneer de grondwaterstand in de toekomst dus weer zakt, zal er waarschijnlijk weer inklinking plaatsvinden. De bodemopbouw in de Liemers is enorm heterogeen (zie figuur 15), daardoor is het belangrijk om bij problemen lokaal te onderzoeken wat de opbouw, en dus, de oorzaak van de problemen ter plekke is.

3.3.3 Resultaten

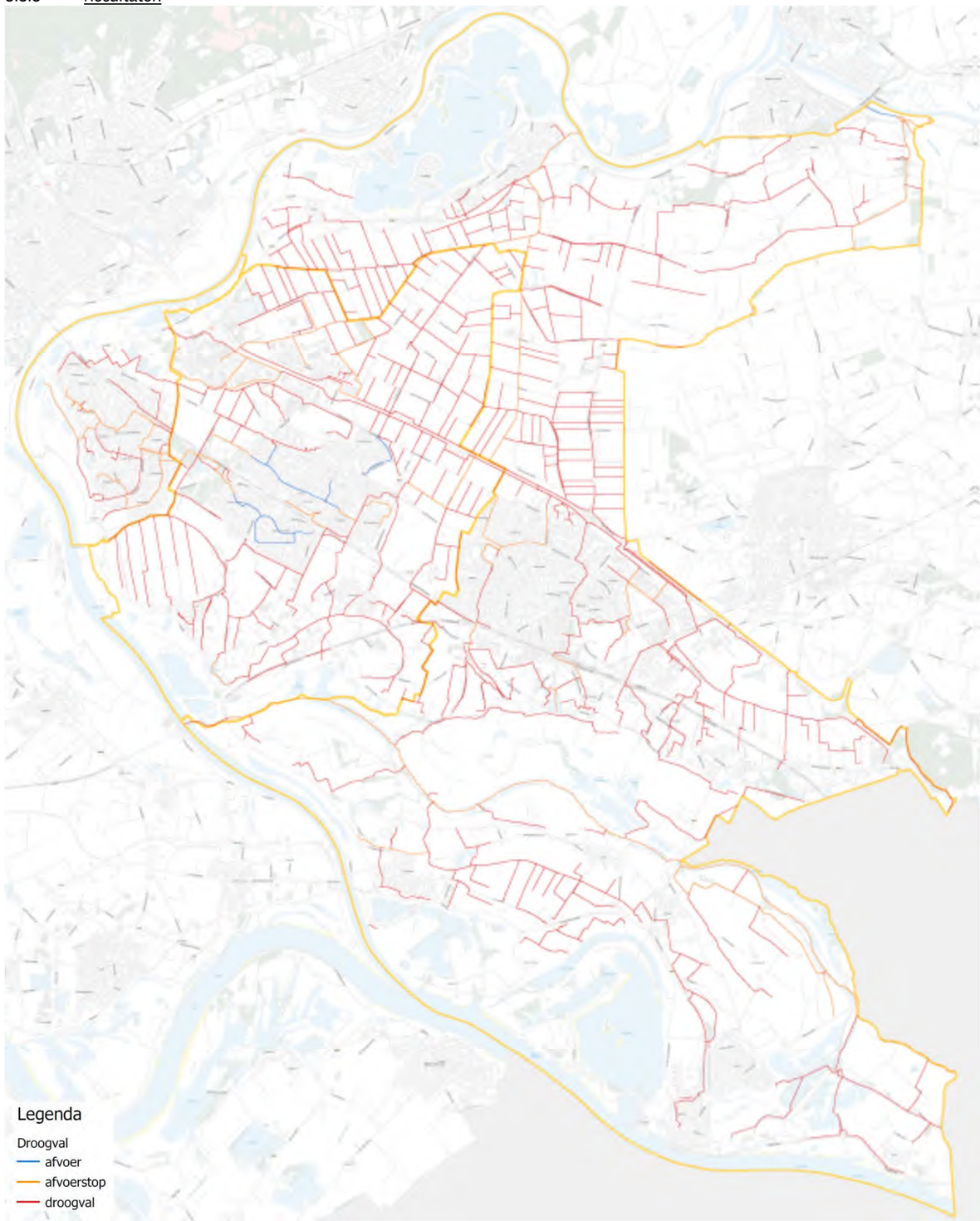

Figuur 14; Droogval (rood), verminderde afvoer/deels droogval (oranje) en afvoerende watergangen (blauw) in de droge zomer van 2018

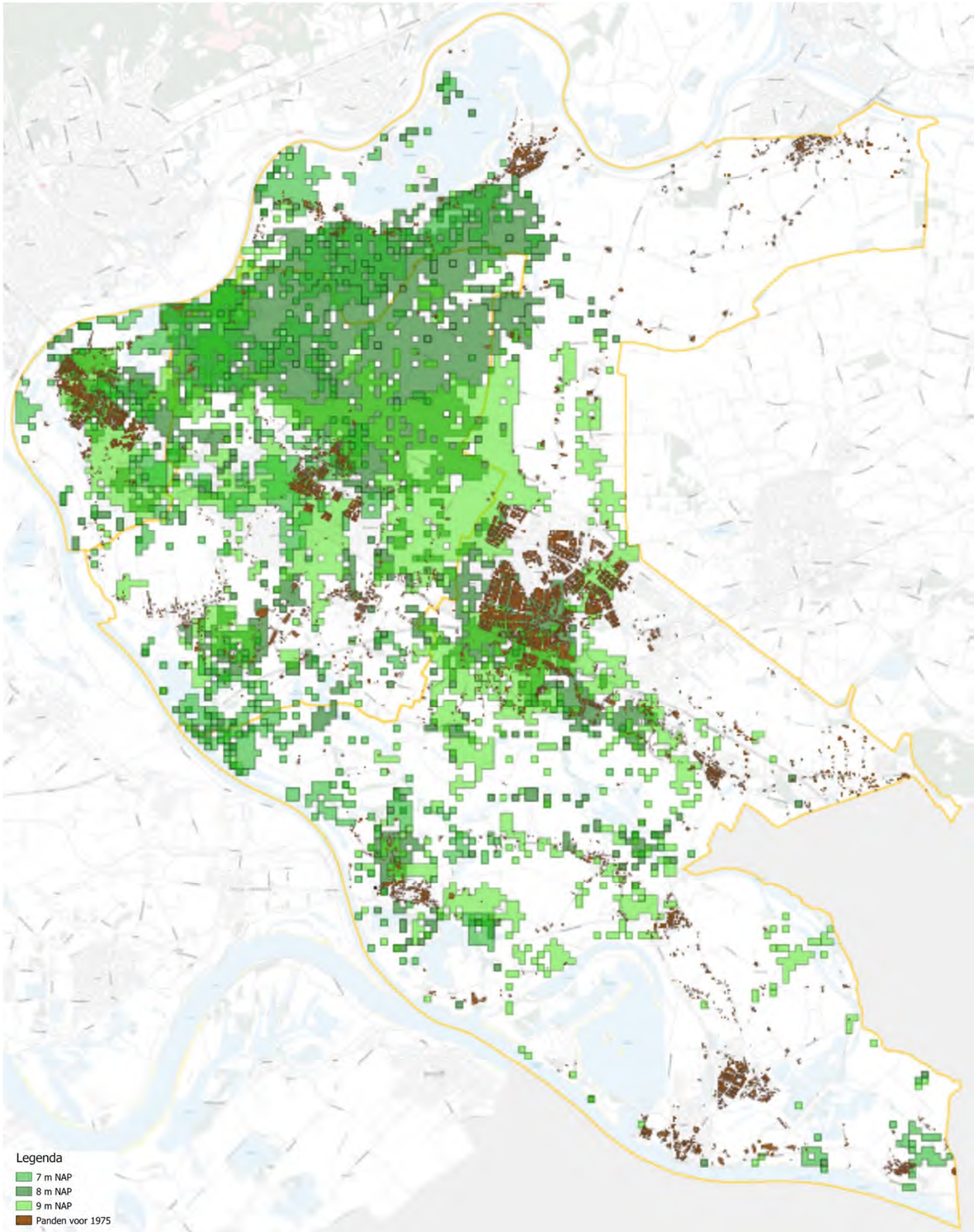

Figuur 15; Kwetsbare bodemlagen in combinatie met panden die waarschijnlijk op staal zijn gefundeerd (panden van vóór 1975)

3.4 Waterveiligheid

3.4.1 Uitgangspunten

Voor overstromingen (waterveiligheid) maken we gebruik van de reeds beschikbare kaarten van het Landelijke Informatiesysteem Water en Overstromingen (LIWO; www.basisinformatie.nl/liwo/) bestaande uit de volgende lagen:

- Maximale overstromingsdiepte Nederland.
- Beschikbare droge verdiepingen per gebouw.

Voor de totstandkoming van de beschikbare kaarten zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd (bron: www.basisinformatie.nl/liwo/). Maximale overstromingsdiepte Nederland:

- De maximale waterdiepte is de resultante van alle overstromingsscenario's opgenomen in de database van LIWO.

Beschikbare droge verdiepingen per gebouw:

- Er is gerekend met de maximale waterstanden als gevolg van primaire dijkdoorbraken in Nederland. In de Liemers is overstroming vanuit Duitsland ook een risico. De informatie bevat daarom ook overstromingen in/vanuit Duitsland.
- Er is berekend of bestaande bebouwing minstens 1 droge verdieping heeft.
- Uitgegaan is van informatie uit het AHN.
- Voor objecten die na inmeten AHN zijn gebouwd is gebruik gemaakt van Basisregistraties Adressen en Gebouwen (BAG). Voor alle gebouwen is aangenomen dat een verdieping 2,65 meter hoog is.

3.4.2 Wat zegt de expert ervan

De kaart 'waterveiligheid' geeft inzicht in de maximale overstromingsdiepte en bij deze overstromingsdiepte horende beschikbaarheid van droge verdiepingen per gebouw. De overstromingsdiepte is bepaald op basis van alle overstromingsscenario's in de database van het Landelijk Informatiesysteem Water en Overstromingen (LIWO). De kans dat deze scenario's werkelijkheid worden is klein, maar het is goed om er rekening mee te houden zodat de negatieve gevolgen hiervan beperkt kunnen worden.

De Liemers, gelegen aan de Rijn en IJssel, is kwetsbaar voor overstromingen. Op de kaart is te zien dat in de kernen van Westervoort, Duiven en Zevenaar bij hoogwater of dijkdoorbraken een waterdiepte van tussen de 2 en 3 meter kan voorkomen. Belangrijke vluchtroutes zoals de A12 en het spoor naar Arnhem of Doetinchem komen grotendeels onder water te staan, met een waterdiepte van 1 tot 3 meter. Het landelijk gebied ten noorden van de A12 en het gebied van de voormalige gemeente Rijnwaarden is een zeer kwetsbaar gebied met mogelijke waterdieptes groter dan 3 meter.

Voor het hele gebied geldt dat er veel gebouwen zijn waar geen droge verdiepingen zijn wanneer het gebied overstroomt. Toch zijn er vrijwel altijd gebouwen in de buurt waar wel een beschikbare droge verdieping is.

3.4.3 Resultaten

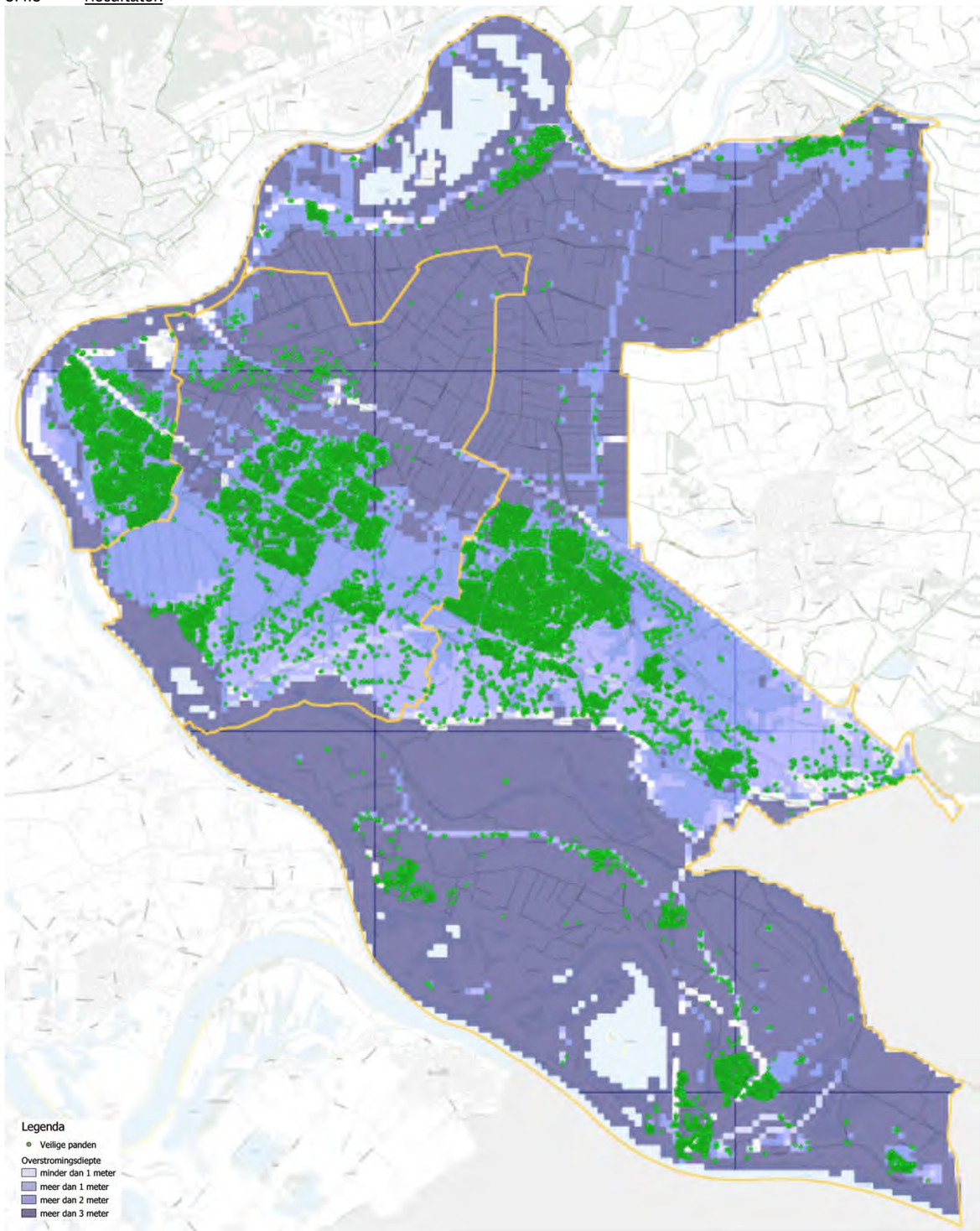

Figuur 16; Waterveiligheid; gebouwen met droge verdiepingen uitgezet tegen overstromingsdiepte

3.5 Waterkwaliteit

3.5.1 Uitgangspunten

Waterschap Rijn en IJssel heeft een website waarop meldingen gedaan kunnen worden in verband met de waterkwaliteit. De meldingen, constateringen en onderzochte locaties waar blauwalg, botulisme, kroos en overmatige plantengroei op zijn getreden in 2018 zijn in beeld gebracht.

3.5.2 Wat zegt de expert ervan

De kaart waterkwaliteit is een doorsnede door het jaar 2018 waarin de meldingen met betrekking tot de waterkwaliteit zijn vastgelegd. Te zien is overmatige plantengroei (groen), botulisme (rood) en blauwalg (blauw).

De doorsnede van 1 jaar (waarin het extreem droog is geweest) duidt 'stress' wanneer extreme situaties zich voor doen. Wat deze beelden interessanter maakt is het opbouwen een langjarig inzicht. Komen bepaalde klachten op bepaalde plekken vaak voor. En de combinatie met andere klimaateffecten. Heeft het opdrogen van waterpartijen invloed op deze factoren, en zo ja, hoe.

Wat in dit kaartbeeld niet is gedocumenteerd, maar wel degelijk is ervaren is de hoeveelheid van meldingen van dode en naar lucht happende vissen. De combinatie zit hier nadrukkelijk in het droogvallen van watergangen (paragraaf 3.3, figuur 14). In 2018 waren de beherende organisaties (waterschap, gemeenten, maar ook visverenigingen, en bewoners) erg druk met het ruimen van deze dode vissen of het verplaatsen naar waterpartijen waar nog wel water in zat. De buurt heeft de ogen van de (openbare) ruimte in dit geval; en het blijkt dat dode en naar lucht happende vissen in de buurt erg ongewenst is.

3.5.3 Resultaten

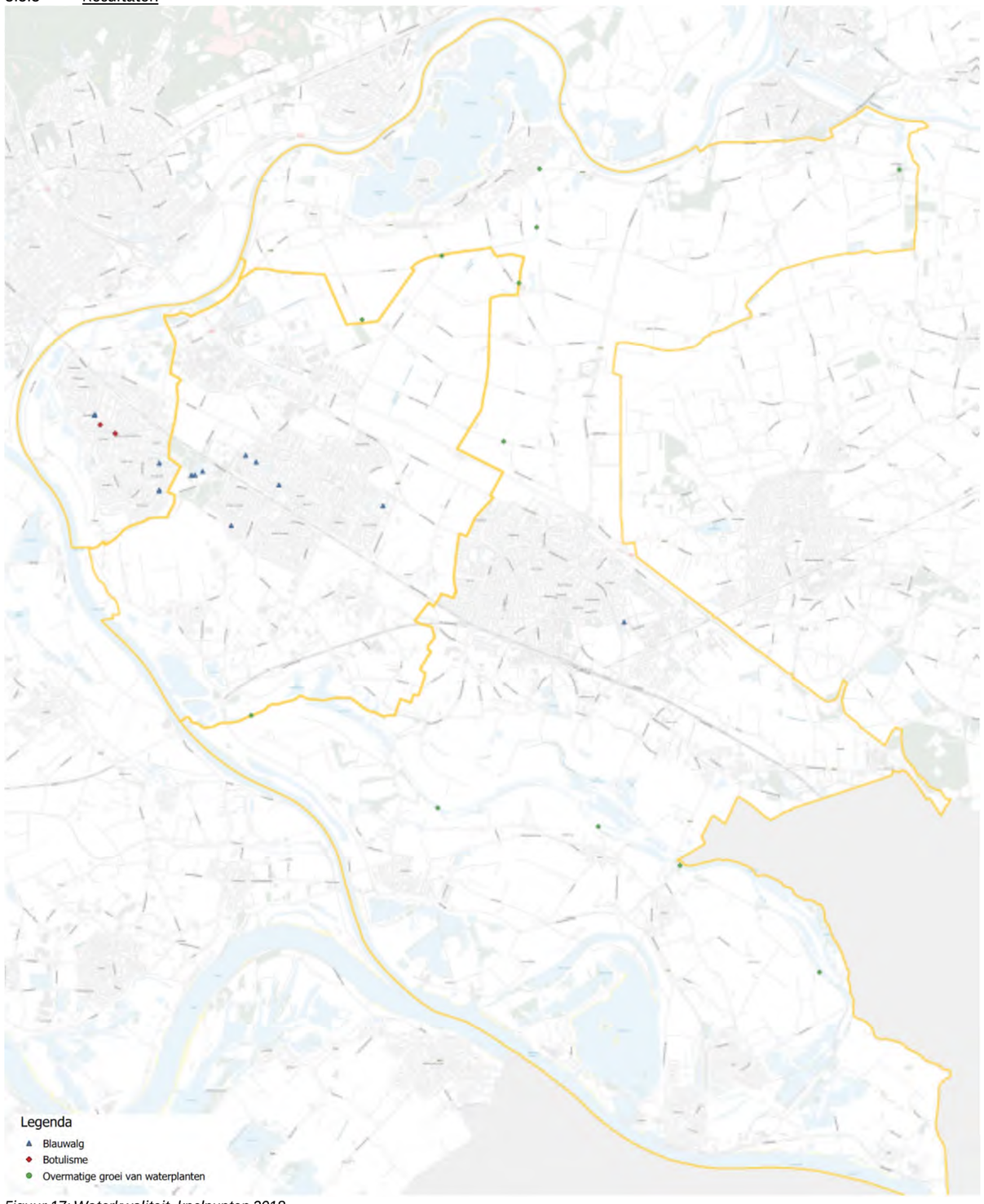

Figuur 17; Waterkwaliteit, knelpunten 2018

4 ROUTEKAART VOOR HET VERVOLG

4.1 De bestuurlijke tafel en het klimaatatelier

Bestuurlijke tafel
De klimaateffecten zijn in hoofdstuk 3 naar voren gebracht, aan de hand van de belangrijkste klimaatthema's:
- Wateroverlast.
- Hitte.
- Droogte.
- Waterveiligheid, en
- Waterkwaliteit.

De uitkomsten van de berekeningen zijn aan de bestuurlijke tafel besproken. Heemraad en wethouders zijn hierin bijgepraat over de stand van zaken van de Liemerse Stresstest, en wat de uitkomsten voor het vervolg (moeten) betekenen voor de Liemers. Het belangrijkste is dat de gemeenten en het waterschap erkennen en herkennen dat op sommige vlakken het klimaat in de toekomst wel iets voor de Liemers gaat betekenen.

Klimaatatelier
Wat dit specifiek is, is aan de belanghebbenden; dat is niet alleen aan de overheden, maar juist ook aan burgers, bedrijven, wijken en wijkraden, verenigingen, et cetera. De belangrijkste klimaatthema's zijn nu in beeld. Wat voor risico's dit betekent, wordt bepaald door de kans van optreden maal het effect.

Om de neuzen binnen de gemeenten en het waterschap dezelfde kant op te krijgen, zijn de klimaatrisico's in de Liemers besproken in het klimaatatelier. Hierin zijn betrokkenen uitgedaagd om samen na te denken over wat klimaatverandering en ruimtelijke adaptatie voor eenieder in haar of zijn werkveld betekent; hoe raakt klimaatverandering mij. Hiertoe zijn 'gelijkwerkenden', dus ambtenaren die aan gelijkwaardige taken werken, met elkaar in gesprek gegaan over de belangrijkste klimaatrisico's.

De sectoren uit de Nationale Adaptatie Strategie zijn hierbij grofweg verdeeld in 4 discussietafels:
- Binnen de bebouwde kom (bebouwde omgeving, infra en stedelijk water).
- Buiten de bebouwde kom (natuur, recreatie, landbouw en oppervlaktewater).
- Gezondheid en veiligheid (calamiteitenzorg, veiligheid, ouderenzorg, gezondheidszorg).
- Bedrijf en perceel (beleving op bedrijfs- en perceelsniveau).

In de eerste ronde discussies is besproken welke risico's we vanuit de klimaatthema's op de sectoren af zien komen.
In de tweede ronde is gewisseld van bezetting (iedereen koos een tweede tafel), en is vooral aangevuld op de eerste ronde en zijn de prioriteiten bepaald. Deze prioriteiten zijn plenair teruggekoppeld.

Figuur 18; Het klimaatatelier; welke risico's zijn voor welke sectoren belangrijk

De belangrijkste risico's voor de Liemers zijn, per klimaatthema, de volgende:

Kletsnat (wateroverlast)
- (on-) Bereikbaarheid van voorzieningen;
- Neerslag op bedrijven terreinen en (dorps-)centra. Dit heeft een enorme impact en schade is direct zichtbaar.
- Onderschatting van bestaande kwaliteiten en waarden (hoe vroegere en huidige inrichting te 'lezen' en het gebiedsDNA onderschat worden bij ingrepen);
- Onderwaardering van belangen (het draait niet alleen om de centen).

Kurkdroog (droogte)
- Afhankelijk van het gebied: verzakkingen in Zevenaar, waterkwaliteit in Duiven en Westervoort;
- Verzakkingen en gevoeligheid rondom grote projecten (onttrekkingen versterken verdroging);
- Onderschatting van bestaande kwaliteiten en waarden (hoe vroegere en huidige inrichting te 'lezen' en het gebiedsDNA onderschat worden bij ingrepen);
- Onderwaardering van belangen (het draait niet alleen om de centen).

Snikheet (hitte)
- Gezondheid (ouderen) en financiële gevolgen (winkelcentra);
- Hitte op bedrijventerreinen en bij de centra. Hier is het niet prettig vertoeven. De vraag is wel of we er echt last van hebben.
- Onderschatting van bestaande kwaliteiten en waarden (hoe vroegere en huidige inrichting te 'lezen' en het gebiedsDNA onderschat worden bij ingrepen);
- Onderwaardering van belangen (het draait niet alleen om de centen).

Hoog water (overstromingen)
- Overstromingen en het risico op overstroming van achter de dijken (hoog water uit Duitsland);
- Onderschatting van bestaande kwaliteiten en waarden (hoe vroegere en huidige inrichting te 'lezen' en het gebiedsDNA onderschat worden bij ingrepen);
- Onderwaardering van belangen (het draait niet alleen om de centen).

Naast de risico's is aan een aantal tafels ook gesproken over aandachtspunten en oplossingsrichtingen:
- Inzicht/bewustwording vergroten;
- "gewoon" Dóen;
- Communicatie met belanghebbenden;
- Versterk bestaande kwaliteiten (maak het telkens iets mooier/beter);
- Trek samen op (mn overheden);
- Samenwerking/partnerschappen (afhankelijk van de schaal hoe en met wie).

De oogst van de rondetafeldiscussies en de sheets van het klimaatatelier zijn opgenomen in bijlage 4.

Figuur 19; Het werd tijdens het klimaatatelier op 25 juni 2019 in Zevenaar meer dan 35 graden; weer voor ijs tegen de hittestress!

4.2 Ambities en doelstellingen voor het vervolg

De Liemers onderscheidt zich ten opzichte van de omliggende regio's door een polderlandschap met relatief veel stedelijk gebied. Door de ligging tussen de Nederrijn, de IJssel en de Oude IJssel is het gebied in de loop van de tijd steeds onderhevig geweest aan waterinvloeden.

Ook nu nog is een belangrijk onderdeel het zoeken naar de balans daarin. Daarbij komt dat ook in de laatste jaren en in de komende jaren diverse grootschalige infraprojecten worden uitgevoerd met gevolgen voor bodem, waterbeheer, et cetera. De regio heeft daarnaast de laatste jaren zwaar te verduren gehad onder droogte en onder zware regenval door ligging en bodemgesteldheid. De gevolgen zijn groot en leiden tot grote problemen en overlast. Het onderwerp staat dan ook bovenaan de politieke agenda. Klimaatadaptatie is dus een urgent thema in de regio en het is nu dus ook tijd om vervolgstappen te zetten samen met alle partijen in het gebied.

De Liemers bestaat uit 3 gemeenten (Westervoort, Duiven, Zevenaar) en beheergebied van het waterschap Rijn en IJssel. Dit is een samenstelling waarbij partijen elkaar goed kunnen vinden, overzicht hebben en ook slagvaardig en zelfstandig kunnen opereren. In de laatste jaren is in de regio hard gewerkt om de samenwerking nog verder te verbeteren. Op het gebied van kostenbesparing zijn al veel successen geboekt en dat geldt ook voor het verbeteren van de kwaliteit. Kwetsbaarheid blijft een aandachtspunt binnen de gemeenten. Door alle ontwikkelingen die spelen staat de capaciteit nog steeds onder druk. Dit zal ook voor klimaatadaptatie de grootste uitdaging zijn waarbij wel wordt opgemerkt dat de urgentie wel gevoeld wordt. Ambtelijk en bestuurlijk wordt het DPRA proces gedragen en staan de neuzen dezelfde kant op.

Belangrijk is dat de regio steeds meer samenwerkt met buurregio's. Sinds een aantal jaren is de samenwerking met de Achterhoek geïntensiveerd op zowel ambtelijk als bestuurlijk niveau. Dit helpt de Liemers om in te spelen op - en op de hoogte te blijven van - de ontwikkelingen in de regio, het land en daarnaast ook op nog meer onderdelen samen te werken.

Voor de stresstest hebben de drie gemeenten en het waterschap samen opgetrokken. Deze samenwerking zal worden gecontinueerd en geïntensiveerd.

Met het voltooien van deze stap wordt de regionale stresstest opgeleverd en bestuurlijk geaccordeerd. Daaropvolgend start de regio met de risicodialogen. Het doel is om dit na de zomer van 2019 op te starten. Na de zomer van 2020, is het doel, zal de uitvoeringsagenda worden afgerond.

In de uitwerking heeft de regio de volgende ambities en doelstellingen geformuleerd.

4.2.1 Samen met maatschappelijke partners

Gemeenten en waterschap willen de koers bepalen in gezamenlijkheid met maatschappelijke partners. Zij zijn zich terdege bewust van het feit dat een groot deel van het grondgebied en de objecten binnen de regio in private handen is. Door de belangen die op diverse niveaus in de maatschappij aanwezig zijn juist in te zetten, wordt de betrokkenheid en verantwoordelijk vergroot binnen dit project.

4.2.2 Brede duurzaamheidsaanpak

Dit traject wordt in de volle breedte van de duurzaamheidsgedachte opgepakt. In zeer nauwe afstemming met het programma circulaire economie worden deze maatschappelijke opgaven besproken, afgestemd, ingevuld, gecoördineerd, geparticipeerd en gecommuniceerd. Binnen de gemeenten Duiven en Westervoort wordt gelijktijdig met de risicodialogen een soortgelijk proces doorlopen voor de energietransitie. Door de krachten te bundelen worden de relevante actoren efficiënt en volledig benaderd.

4.2.3 Aansluiten bij de ontwikkeling omgevingsvisie

In dit proces wordt de ontwikkeling van de omgevingsvisie nauw betrokken. Input van de risicodialogen zullen partijen spiegelen aan het proces rondom het opstellen van de omgevingsvisie.

4.2.4 Aanjagen en faciliteren van ontwikkelingen en initiatieven

Overheden treden op als aanjager van ontwikkelingen en (burger)initiatieven. Vanwege haar unieke positie is de overheid een neutrale speler in dit veld. De bestuurlijke ambitie is om ontwikkelingen, die bijdragen aan de klimaat robuuste opgave, die inspanning vragen van de overheid te faciliteren. Denk daarbij aan het verlenen van vergunningen, het aanpassen van de voorwaarden of het vereenvoudigen van (ruimtelijke) procedures.

4.2.5 Duidelijke kaders worden bepaald wanneer sprake is van een probleem of overlast

In het traject dat volgt zal duidelijk moeten worden wat de kaders en afbakeningen zijn binnen de verschillende onderdelen op klimaatgebied. Dit geeft voor alle betrokkenen duidelijkheid en geeft ook aan waar prioriteiten en urgenties liggen.

4.2.6 Een goed doorlopen proces met een gedragen resultaat

Als laatste kijken partijen positief terug op een goed proces waarbij de 'maatschappij' of maatschappelijke partijen tevreden en trots zijn op het bereikte resultaat. Het doel is ook bereikt als er consensus is over de planning, wie waar verantwoordelijk voor is en wie wat betaalt.

4.3 Routekaart voor klimaatadaptatie in de Liemers

Specifiek vertaalt zich dat in de onderstaande stappen voor klimaatadaptatie in de Liemers (figuur 20). Na het uitvoeren van de stresstest wordt gestart met de risicodialoog. Consensus over hoe en wie er aan de slag gaat, leidt vervolgens tot actie door middel van de uitvoeringsagenda.

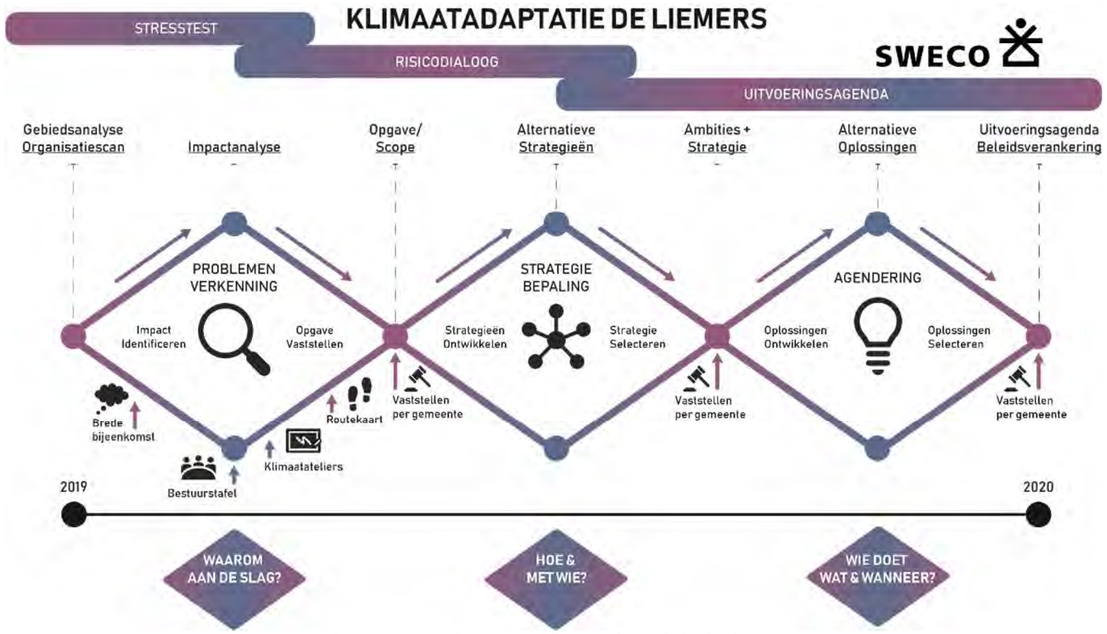

Figuur 20; Routekaart voor klimaatadaptatie in de Liemers

Met het afronden van deze Liemerse Stresstest bevindt de regio zich in het breedst van de 'wieber' waarom aan de slag; de kwetsbaarheden door klimaatverandering zijn in beeld. De bestuurlijke tafel en het klimaatatelier brengen de focus terug om vast te stellen wat de opgave wordt.

Samen met betrokkenen, wordt in het 'hoe & met wie' segment bepaald wat de strategieën worden. Door eerst de volle breedte van mogelijkheden te bespreken (divergeren), ontstaat een breed inzicht in de mogelijkheden om aan te zetten tot actie. Samen met betrokkenen wordt vervolgens een pakket aan strategieën geselecteerd (convergeren).

Als alle neuzen dezelfde kant op staan kan vervolgens worden bepaald wie wat gaat doen en wanneer. Dit segment leidt tot de uitvoeringsagenda klimaatadaptatie die Liemers. Wederom leidt divergeren tot de mogelijkheid om optimalisaties en alternatieven te vinden. Convergeren en gezamenlijk selecteren van oplossingen resulteert in de noodzakelijke focus om aan de slag te gaan.

Notitie

Onderwerp: Organisatiescan klimaatstresstest de Liemers
Projectnummer: P362479
Datum: 23-11-2018

1 Inleiding

Met de klimaatstresstest maken de gemeenten in de Liemers en waterschap Rijn en IJssel een stap in het proces naar een klimaatbestendige inrichting en een organisatie waarin klimaatadaptatie onderdeel is van beleid en handelen. Dit conform de afspraken die daarover rond het deltaprogramma ruimtelijke adaptatie zijn gemaakt.

Naast de technische analyses die in de stresstest worden uitgevoerd, wordt ook naar meer organisatorische aspecten gekeken zodat het verdere proces van de stresstest effectief kan worden vormgegeven. Vaak liggen belemmeringen voor klimaatadaptatie niet in de techniek, technisch is veel mogelijk, maar juist in de organisatorische randvoorwaarden.

Een eerste stap om hier meer zicht op te krijgen is het uitvoeren van een organisatiescan. Deze scan is erop gericht om in beeld te brengen hoe ‘mainstream’ klimaatadaptatie al is binnen betrokken organisaties. Dus op welke vlakken is klimaatadaptatie al verankerd, waar liggen sterke punten van organisaties en waar is nog winst te boeken.

Voor het uitvoeren van de organisatiescan maken we gebruik van een governance model dat uitgaat van 5 planningscapaciteiten benodigd voor het mainstreamen van klimaatadaptatie binnen organisaties (zie figuur 1).

Figuur 1 Planningscapaciteiten voor het mainstreamen van klimaatadaptatie (Spatial Planning responses to Climate Change, Grotholt, 2017)

Binnen elk van de organisaties van 1-Stroom, gemeente Zevenaar en waterschap Rijn en IJssel is een dagdeel lang interviews gehouden waarin de 5 planningscapaciteiten als leidraad zijn gebruikt. Per organisatie hebben we tussen de 9 en 12 mensen gesproken.

In deze notitie worden de resultaten van deze scan per organisatie en per planningscapaciteit gerapporteerd.

2 1-Stroom

2.1 Wetgevingscapaciteit

Beleidsinstrumenten

- De afdeling beheer werkt vooral vanuit ervaring en kennisuitwisseling tussen projectleiders. Er bestaat een technisch handboek gerelateerd aan IBOR maar de praktijk loopt hier ver op vooruit.
- Voor participatie met bewoners zijn wel kaders nodig op vlak van klimaatadaptatie. Anders kiezen bewoners voor andere maatregelen ‘auto voor de deur i.p.v. boom’.
- Voor hoogwater is een rampenplan aanwezig. Voor droogte is dit niet het geval.
- Meerlaagsveiligheid wordt in de ruimtelijke ordening eigenlijk niet meegenomen. Interessant voor de stresstest is de analyse die K+V heeft gemaakt over MLV.
- In de Structuurvisie 2015 wordt vrijwel geen aandacht besteed aan ruimtelijke adaptatie. Daarmee ontbreekt voor ruimtelijke projecten dus een kader op dit vlak terwijl doelstellingen tegenstrijdig kunnen zijn: denk bijvoorbeeld aan de doelstelling inbreiding t.o.v. ruimte voor groen en water in stedelijk gebied.

- Binnen ruimtelijke plannen komt water voorbij in de watertoets, dit is echter geen klimaattoets. In bestemmingsplannen staat eigenlijk nooit iets over klimaatadaptatie.

2.2 Institutionele capaciteit

Verantwoordelijkheid

- De afdeling Ruimtelijke Ordening voelt nog weinig verantwoordelijkheid t.a.v. ruimtelijke adaptatie: moet er nog weinig mee.

Organisatiestructuren

- Binnen de organisatie is een programma circulair opgezet bestaande uit de onderdelen energie, grondstoffen en klimaatadaptatie. Hiermee wordt door de afdelingen heen samengewerkt aan deze thema´s.
- Verbinding tussen de afdeling Ruimtelijke Ordening en de afdeling Realisatie en Beheer op vlak van Ruimtelijke adaptatie wordt als gering ervaren en kan ‘een zetje gebruiken’.
- Milieuvergunningen worden uitbesteed aan de ODRA; weinig relatie met klimaat.

2.3 Sociale capaciteit

Netwerkverbondenheid

- Contacten met kennisinstellingen en netwerkorganisaties op vlak van klimaat worden niet genoemd.

Stakeholder betrokkenheid

- Vanuit Realisatie en Beheer zijn er contacten met de wijkverenigingen/dorpsraden.
- Woningbouwvereniging Vivare is vaak een partner in ruimtelijke trajecten. Vanuit afdeling Ruimte zijn er goede contacten met bijvoorbeeld Jeroen van den Molengraaf.
- I.r.t. bedrijven werkt de gemeente met bedrijfscontactfunctionarissen vanuit team Binnenstebuiten. Dit zijn goede aanspreekpunten voor organisatie contact met bedrijfsleven. Ondernemersverenigingen Lindus kijkt echt verder.
- Op vlak van wonen en woningbouwopgave vindt regionale afstemming plaats.
- Rond klimaatpark IJsselpoort (vooral buitendijks) vindt regionale afstemming plaats.

Gemeenschap betrokkenheid

- Vanuit Realisatie en Beheer wordt bij herinrichting van straten contact met bewoners gezocht. In pilots wordt bewoners zelfs zeggenschap gegeven over de te realiseren inrichting. Ervaring is dat klimaatadaptatie dan niet bovenaan de wensenlijst staat.
- Kranten en sociale media zijn de belangrijkste communicatiemiddelen die de gemeente inzet. Lokale krant ‘de Duivenpost’ wordt ingezet voor communicatie naar bewoners.
- Doen mee aan actie steenbreek: tegel eruit – plant erin.
- Communicatie wordt vanuit het programma CE opgepakt:
    - Circulair wordt vooral campagnematig opgezet.
    - Energie communicatie richt zich op participatie
    - Adaptatie wordt nog weinig over gecommuniceerd. Inzet is om met een positieve boodschap te komen.

2.4 Resource capaciteit

Technische middelen

- Binnen de organisatie is brede interesse in technische mogelijkheden en wordt ook regelmatig geëxperimenteerd met nieuwe oplossingen.

Menselijke kennis

- Collega´s binnen de afdeling Realisatie en beheer zijn bovengemiddeld geïnteresseerd in thema klimaat. Er is al behoorlijk wat ervaring met toepassen van water gerelateerde maatregelen in de openbare ruimte. Afkoppelen i.r.t parkeerplaatsen is vaak een discussie.
- Er is veel aandacht voor afkoppelen bij de beheerders. Ook veel kennis aanwezig, bijvoorbeeld ook i.r.t. diepte-infiltratie.
- Binnen Westervoort was men iets behoudender met afkoppel maatregelen, door samenwerking wordt nu een stap gezet.
- Ook hitte heeft de aandacht heeft aandacht binnen realisatie en Beheer. Wel minder dan water.
- Binnen de afdeling Ruimtelijke Ordening leeft het thema ruimtelijke adaptatie niet. Energie is veel belangrijker. Mark Smits is contactpersoon vanuit ruimte op vlak van duurzaamheid en wordt door zijn collega's bevraagd op deze aspecten. Hij is vooral met energie en circulair bezig. Wel wordt opgemerkt dat het alleen werkt als iedereen RA tussen de oren heeft in plaats van dit bij 1 persoon onder te brengen.

Financiële middelen

- Binnen de ruimtelijke ordening ligt de focus ook op geld, waarmee maatregelen voor klimaatadaptatie van ondergeschikt belang worden.
- Voor het programma Circulaire Economie is € 200.000,- programma geld geregeld om zaken te organiseren.
- Gevoel bij verschillende geïnterviewden is dat er vaak wel ambities worden uitgesproken maar dat er geen geld is deze te realiseren. Gekoppeld aan vrijblijvendheid in beleid zet dit een rem op de mogelijkheden.

2.5 Leercapaciteit

Gezamenlijk leren

- Aangegeven wordt dat meer capaciteit voor het uitdragen van klimaatadaptatie binnen de organisatie gewenst is.
- Informatiedeling tussen de afdelingen is een aandachtspunt. De afdeling Realisatie en Beheer heeft veel informatie, maar dit wordt beperkt gedeeld met bijvoorbeeld afdeling Ruimte. Als logische middelen worden bijeenkomsten en intranet genoemd.
- Het centrum van Duiven is veel te stenig ingericht. 10 jaar geleden was daarvoor weinig aandacht, daar kan nu van worden geleerd.

Informatiemiddelen

- Aangegeven wordt dat de interne informatievoorzienig en communicatie over klimaatadaptatie beperkt is. Hier is veel te winnen.

- De gemeenten pakken steeds meer per blok of wijk zaken aan. Het is handig als ook de informatievoorziening op vlak van klimaat hierbij aansluit.
- Bij stukken naar gemeenteraad kan RA standaard een onderdeel worden zodat het niet vergeten wordt.
- Een checklist voor beheerders op vlak van RA zou handig zijn.

3 Zevenaar

3.1 Wetgevingscapaciteit

Beleidsinstrumenten

- Het watertakenplan zegt e.e.a. over afkoppelen. Tegelijk is het nog vrij traditioneel ingestoken.
- In Zevenaar wordt de watertoets als instrument gezien om Ruimtelijke Adaptatie te laten landen.
- De gemeente stelt een wegenplan en een groenplan op. Deze worden geïntegreerd opgepakt en vormen daarmee een kans voor de verankering van Ruimtelijke Adaptatie.
- Er wordt gesproken over een afkoppelverordening. Het is echter nog niet besloten dat deze er ook komt: dit is aan de politiek.
- Eisen aan water en groen worden per project opgesteld en meegegeven. Hier zit vaak geen breder beleid achter. Er gebeurt buiten de wijk- en kerngerichte aanpak en de grotere projecten ook relatief weinig.

3.2 Institutionele capaciteit

Verantwoordelijkheid

- Wethouder Carla Koers is als wethouder milieu en duurzaamheid erg betrokken bij vergroening. Hier wordt in de aanpak van wijken dan ook veel aandacht aan besteed.
- Onderwijs en zorginstellingen vallen onder de afdeling van Patricia Vaupel.

Organisatiestructuren

- In Zevenaar wordt vooral wijk- en kerngericht gewerkt bij het groot onderhoud, met grote betrokkenheid van burgers. Burgerbetrokkenheid is voor het bestuur ook erg belangrijk. De wijk coördinatoren zijn hiervoor de aangewezen tussenpersonen.
- Op de droogte problematiek met de verzakkende woningen wordt apart iemand gezet, dit wordt dus als calamiteit opgepakt.
- Communicatie en Ruimtelijke Adaptatie hebben nog geen structurele overlegvorm. Er wordt nog niet proactief vormgegeven aan een communicatieaanpak intern of extern. Hier moet dan ook wel geld voor zijn en moet er een uitvraag vanuit beleid zijn om RA actief op te pakken. Nu speelt communicatie vooral een grote rol in projectcommunicatie.
- Er vindt wel met enige regelmaat overleg plaats tussen communicatieadviseurs van WRIJ, 1-Stroom en Zevenaar.

3.3 Sociale capaciteit

Netwerkverbondenheid

- Brandweer werkt samen in breder verband. Natuurbranden worden gezien als een toenemend risico. Dit speelt echter minder in de Liemers.
- Elders is de brandweer ook betrokken bij calamiteiten van beweegbare bruggen die bij hitte vastlopen. Ook hiervan is in de Liemers geen sprake.
- Meine Jacobi vanuit de veiligheidsregio is het aanspreekpunt voor meerlaagsveiligheid.

Stakeholder betrokkenheid

- Als te betrekken partijen worden genoemd:
    - Woningbouwvereniging Vrijleve
    - Woningbouwvereniging Baston
    - ABC Vastgoed
- Beeldkwaliteit is belangrijk bij het bespreken van plannen met bewoners.

Gemeenschap betrokkenheid

- Er is veel ervaring in Zevenaar met het betrekken van dorpsraden en bewoners. Men gaat hierin best ver, bijvoorbeeld door de dorpsraden te betrekken in het beoordelen van inschrijvingen van aannemers op de EMVI.
- Er zijn goede ervaringen met de betrokkenheid van dorpsraden. Een goed voorbeeld is het plan voor de inrichting van de openbare ruimte in Giesbeek. Hier wordt gewerkt met infoavonden waarin blanco vellen op tafel komen en waarin mensen hun ideeën kunnen aangeven.
- In project Giesbeek wordt hittestress meegenomen in de planvorming.
- Zevenaar doet mee met operatie Steenbreek.
- Er wordt via basisscholen gewerkt aan voorlichting.
- Aangegeven wordt dat actief werken aan bewustzijn van burgers van klimaateffecten zou kunnen helpen om tijdens de gebiedsgerichte projecten meer draagvlak te vinden.

3.4 Resource capaciteit

Technische middelen

- Afkoppelen als maatregel is al behoorlijk lang ingeburgerd bij de gemeente Zevenaar.
- Er is vraag naar meer kennisdeling over technische mogelijkheden. Nu blijven kansen bovengronds liggen.
- Een huidig probleem in verband met de droogte zijn de lage rivierstanden. Een vraag die opkomt is of watergangen met behulp van dieper grondwater watervoerend gehouden moeten worden. Meer kennis over de mogelijkheden en effecten is hier gewenst.

Menselijke kennis

- Ruimtelijke Adaptatie wordt in de ruimtelijke ontwikkeling weinig meegenomen.
- Hittestress wordt maar matig onderkend als probleem en hier wordt weinig over gesproken. Tegelijk ligt er wel een belangrijke focus op groen en bomen vanuit de motivatie van stedenbouw en biodiversiteit. Meer grip op het thema is noodzakelijk alvorens dit wellicht kan worden omgezet naar beleid.

- Er wordt in Zevenaar veel gewerkt vanuit goede voorbeelden. Daar zit veel energie en realisatiekracht. Er lijkt minder vanuit de knelpunten en een systeemvisie te worden gewerkt.

Financiële middelen
- Binnen ruimtelijke plannen wordt erg gekeken naar de opbrengstenskant.
- Voor Ruimtelijke Adaptatie moet ook geld worden vrijgemaakt in het meerjarenbeleid en via de GRP'en/BRP'en. Aangegeven wordt dat meer geld voor het doen van experimenten nodig is om nieuwe ontwikkelingen op te pakken.
- Er wordt gesignaleerd dat er een duidelijk spanningsveld is tussen de uitgesproken ambities vanuit de gemeente en de beschikbare financiële middelen om deze ambities te realiseren.

3.5 Leercapaciteit

Gezamenlijk leren
- Binnen de afdelingen RO en groen is men al bezig met Ruimtelijke Adaptatie, verder niet.
- Verwacht wordt dat de droogte een extra impuls is voor Ruimtelijke Adaptatie en dat het daarmee meer gaat leven.
- Er wordt aangegeven dat de kennisdeling over mogelijkheden voor ruimtelijke adaptatie beperkt is en vooral informeel plaatsvindt.
- Meer kennis van de impact van de aanleg van de A15 op het watersysteem is gewenst.
- Het oude centrum van Zevenaar is een knelpunt voor wateroverlast. Hier zijn veel oude riolen en er is 1,8 kilometer aan beduikerde watergang. Die zou op termijn wellicht weer deels open kunnen worden gemaakt.

Informatiemiddelen
- Delen van de resultaten van de stresstest, bijvoorbeeld hittestress en wateroverlast, kan ook interessant zijn om het gemeentelijk vastgoed op te beoordelen.

4 Waterschap Rijn en IJssel

4.1 Wetgevingscapaciteit

Beleidsinstrumenten
- In de afgelopen drie jaar is een klimaatstrategie en een position paper opgesteld voor WRIJ. Hierin is helder onderscheid gemaakt tussen drie rollen die het waterschap invult:
    - Probleemeigenaar
    - Partner
    - Adviseur
- Er wordt een nieuw onderhoudshandboek opgesteld waarin ecologie en hydrologie gezamenlijk wordt opgepakt. Hiermee wordt integraal gekeken naar ecologie en doorstroming. Hoewel niet expliciet wordt gekeken naar klimaatadaptatie, wordt dit impliciet wel meegenomen.

- In het zuiveringsbeleid en de watersysteemperspectieven wordt klimaatadaptatie meegenomen.
- Klimaatverandering zet spanning op het halen van de doelstellingen voor de KRW. De droogte heeft de ontwikkeling van bepaalde soorten een flinke klap toegebracht. Deze relatie wordt nog weinig onderzocht.
- In de afstemming met gemeenten kunnen klimaatmaatregelen en afspraken ook worden verankerd in Beheer en Onderhoudsplannen waarin per watergang een streefbeeld is opgenomen. Afstemming kan dan ook plaatsvinden over het behoud van watergangen of toch omzetten naar Wadi's.
- In het Programma Stedelijk Water van het waterschap kunnen ook maatregelen worden opgenomen.

4.2 Institutionele capaciteit

Verantwoordelijkheid

- Direct onder de noemer klimaatadaptatie worden nu vooral de stresstesten uitgevoerd. De gemeenten worden daarbij door het waterschap als trekker gezien.
- Aangegeven wordt dat meer aandacht van het management nodig is zodat de rol van het waterschap ook in de volgende stappen richting programmeren goed kan worden opgepakt. Nu is er onvoldoende bewustzijn bij het management waardoor voor volgende stappen onvoldoende capaciteit beschikbaar is.
- Gesignaleerd wordt dat de groep binnen het waterschap die echt actief met klimaatadaptatie bezig is, betrekkelijk klein is. Men name binnen de afdeling waterbeheer en de afdeling Advies en Strategie zijn een aantal mensen hiermee bezig. In afdeling Onderhoud wordt wel e.e.a. toegelicht maar is men hier minder actief mee bezig.
- Aangegeven wordt dat de interne betrokkenheid bij stresstesten vooralsnog niet heel groot is. Respondenten vanuit waterveiligheid en ecologie zijn nog niet eerder bij stresstesten betrokken.

Organisatiestructuren

- Binnen het waterschap wordt over de Liemers afgestemd binnen het gebiedsteam waarin de volgende rollen zijn:
    - Systeemkenner
    - Gebiedskenner
    - Plantoetser
    - Relatiebeheerder

  Bij dit gebiedsteamoverleg sluiten verder ook communicatieadviseurs en soms dijkbeheerders aan.
- Droogte en wateroverlast worden nu vooral als calamiteit behandeld. Er wordt bij het voordoen van de calamiteit een apart team opgesteld om hiermee om te gaan.

4.3 Sociale capaciteit

Netwerkverbondenheid

- Extern wordt vooral samengewerkt vanuit de afvalwaterteams die zijn verbreed tot waterteams. De Liemers sluit aan bij overleggen van de Achterhoek+.
- Samenwerking in UvW verband biedt veel steun.
- De provincie heeft een rol waar het gaat om zwemwater en om het vaststellen van doelen voor de KRW.
- Voor de KRW wordt o.a. gewerkt in het verband van het Regionaal Ambtelijk Overleg RAO. Onder andere een periodiek overleg van coördinatoren. De gemeenten hebben hier een beperkte rol in.

Stakeholder betrokkenheid

- Vooralsnog wordt er weinig samengewerkt met stakeholders rond klimaatadaptatie. Dit moet via de stresstest worden opgestart. De volgende stakeholders worden specifiek genoemd:
    - De provincie heeft verschillende verantwoordelijkheden op ecologie en zwemwater en zou een rol moeten hebben in stresstesten. Contact Koen te Velde?
    - Veiligheidsregio is een belangrijke partner.
    - MKB de Liemers is een organisatie om ook de kleinere ondernemers te bereiken.
    - Betrekken van GGD heeft meerwaarde. Bijvoorbeeld rond issue water en gezondheid / botulisme en blauwalg. Gesignaleerd wordt dat er steeds meer kleine wateren worden ingericht als speelwater, terwijl de waterkwaliteit niet wordt bemonsterd.

Gemeenschap betrokkenheid

- Informeren vanuit het waterschap vindt plaats via de klimaateffectatlas die in ontwikkeling is. Ook wordt gecommuniceerd via 'Weet van Water' (https://www.weetvanwater.nl/)
- Stresstesten worden gezien als een belangrijk middel om bewustwording te vergroten.
- Afdeling communicatie richt zich vooral op:
    - Calamiteiten
    - Projecten
    - Communicatie over hele gebied.

  Betrekken van communicatie bij stresstest trajecten wordt duidelijk als meerwaarde gezien.

4.4 Resource capaciteit

Technische middelen

- Voor wat betreft de bestrijding van exoten zijn er technische beperkingen: er zijn vaak geen maatregelen voorhanden om exoten daadwerkelijk effectief te bestrijden. Exoten als waterteunisbloem blijven terugkomen.
- Vanuit beheer is, vooral in meer uitzonderlijke situaties, flexibiliteit gewenst in de toepassing van maatregelen. Dit staat soms op gespannen voet met het OBS.

Menselijke kennis

- Aangegeven wordt dat personale capaciteit beperkt is op een aantal vlakken, bijvoorbeeld rioolbeheer. Hier is men bij het waterschap van 5 naar 2 fte teruggegaan en het invullen van vacatures is vaak lastig.
- Veel mensen binnen het waterschap dragen al bij aan klimaatbestendigheid, maar benoemen dit vaak niet onder dit kopje. Men is zich hier beperkt van bewust en actiever framen van projecten als klimaatadaptatie kan mogelijkheden bieden (bijvoorbeeld ook voor financiering).
- Het landelijk beleid op vlak van ruimtelijke adaptatie helpt om ruimtelijke adaptatie meer tussen de oren te krijgen.
- Er bestaan verschillende visies voor het borgen van systeemkennis. Enerzijds kan kennis worden geborgd door jarenlange betrokkenheid bij het gebied, anderzijds meer in plannen en systemen. Waar veel kennis in de hoofden van medewerkers zit en opvolging lastig is, bestaat het risico dat kennis verloren gaat.
- Gesignaleerd wordt dat juist voor de stappen na de risicodialoog veel inzet noodzakelijk is. Hier is nog onvoldoende oog voor binnen de organisatie.
- Gesignaleerd wordt dat gebiedskennis en flexibiliteit in handelen belangrijk zijn om met klimaatimpacts om te gaan. Dit moet dan wel voldoden zijn geborgd binnen de organisatie.

Financiële middelen

- Bestuurlijk is meer aandacht gekomen voor klimaatadaptatie. Daarmee is er ook meer budget beschikbaar gekomen: proces en advieskosten worden vanuit een ‘klimaatpot’ betaald. Voor uitvoering moeten maatregelen worden meegenomen in de reguliere programma’s.
- Financiën spelen bij onderhoud nadrukkelijk een rol: als vanuit hydrologisch en ecologisch perspectief een goede onderhoudswijze wordt vastgesteld moet deze onder druk van financiën vaak worden aangepast.

4.5 Leercapaciteit

Gezamenlijk leren

- Er wordt gewerkt aan een handleiding voor stresstesten en risicodialogen waarmee de kennis uit projecten wordt uitgewisseld.
- Bij grotere calamiteiten zoals hevige neerslag 8 jaar geleden en droogte in zomer 2018 worden geëvalueerd. Nieuwe ervaringen hieruit worden actief verwerkt in de aanpak van bijvoorbeeld beheer.
- Er is in het beheer veel sprake van leren van de praktijk: proefondervindelijk bezien hoe om te gaan met een situatie als droogte.
- Arnhem, Zutphen en Lichtenvoorde zijn in het beheergebied de koplopers op Ruimtelijke Adaptatie. Hier wordt geëxperimenteerd en worden goede voorbeelden ontwikkeld. Er lijkt nog geen duidelijk mechanisme te zijn om de geleerde lessen hieruit te delen binnen het waterschap.
- Aangegeven wordt dat er nog veel ruis is over wat er binnen stresstesten wordt opgepakt.
- Op vlak van ecologie is steeds meer aandacht voor dassen en bevers. Deze richten steeds meer schade aan wat gevaren voor de dijken oplevert,

- Er wordt nu meer studie gedaan naar de grasmatten op dijken. Droogte heeft effect op deze grasmatten en een meer diversiteit biedt mogelijk een oplossing.

Informatiemiddelen

- Er wordt gewerkt aan de klimaateffectatlas. Doel is hierin ook een algemener deel klimaat op te nemen zodat dit niet steeds voor elk gebied apart hoeft te worden opgesteld.
- Er is een atlas van de waterkwaliteit uitgebracht door het waterschap met veel informatie.
- Een kaart met gevoelige sloten voor overstort bestaat nog niet en wordt gemist voor dit traject.

Verslaglegging brede bijeenkomst De Liemers 22-01-2019

Schema middag:

Peilingen Mentimeter
Klimaat en het Weer (Gerrit Hiemstra)
Bestuurspodium
Klimaatadaptatie in de Liemers na vandaag

Stellingen Mentimeter

Tijdens de bijeenkomt zijn er een aantal stelling naar voren gebracht. De meest interessante vragen en antwoorden staan hieronder uitgelicht. De overige vragen kunnen in de bijlagen gevonden worden.

Vraag 1: Bij klimaatverandering in de Liemers denk ik aan….?

Droogte is het meest genoemd: door 17 van de 45 respondenten. Water gerelateerde problemen worden hierna het vaakst genoemd. Ook veel antwoorden waren gerelateerd aan klimaatadaptatie en niet persé klimaatverandering.

Vraag 2: Klimaatadaptatie in de Liemers betekent….

De antwoorden kunnen geschaard worden onder de volgende overkoepelende termen: ‘voorbereid zijn op klimaatverandering’, ‘extremen aankunnen’, ‘samenwerken’, ‘minder steen, meer natuur/groen’ en ‘vergroten bewustzijn’.

Vraag 6: Wat is het gemiddelde temperatuurverschil tussen een straat midden in Duiven en het buitengebied in Groessen?

26 respondenten dachten dat het temperatuurverschil tussen duiven Centrum en Groessen (buitengebied) gemiddeld 2 graden bedroeg. 12 mensen dachten dat het antwoord 5 graden was, en 4, 0.5 graden.

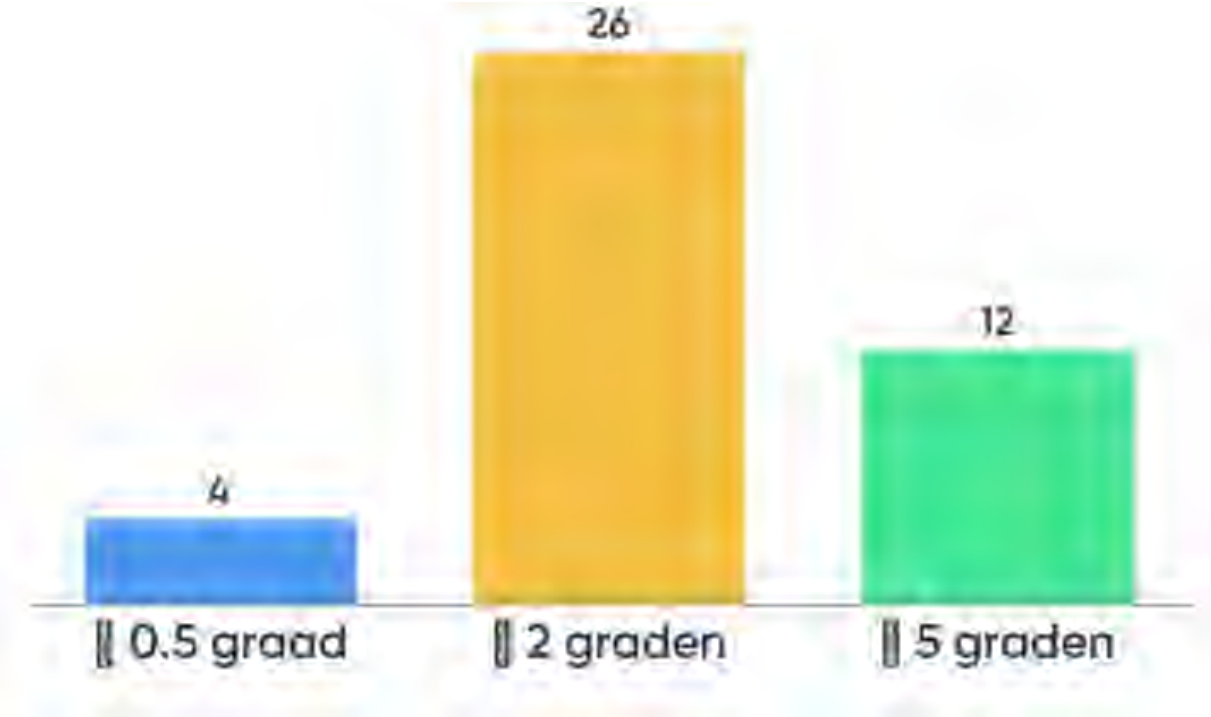

Vraag 8: Welke klimaatadaptieve maatregel spreekt u het meest aan?

Meer groen (bomen en planten) werd veruit als meest aantrekkelijke klimaatadaptieve maatregel gezien. De voorliefde voor groen komt ook terug in nummer 2: groene daken.
Vraag 11: Wat wil ik nog meegeven voor de verdere uitwerking van de stresstest?

Klimaat en Weer (Gerrit Hiemstra)

Wanneer werd Gerrit Hiemstra nou getriggered om echt met klimaatadaptatie aan het werk te gaan? "Kijk het punt is dat het verschijnsel zelf ben ik al langer mee bezig, misschien al een jaar of 10 geleden. De laatste twee jaar heb ik me daar actiever mee gemoeid. Uiteindelijk moet de hele maatschappij veranderen, maar dat kan pas als je zelf mentaal de knop hebt omgezet. Ik heb zelf gemerkt, als je dat doet, dan kijk je zelf ook anders tegen de wereld aan."

"In Ethiopië kennen ze geen weersverwachting"

"Mitigatie is eigenlijk een adaptatie maatregel"

Gerrit legde uit dat de temperatuur op de polen bovengemiddeld snel stijgen. Vraag vanuit het publiek: valt de temperatuurstijging dan bij ons lager uit? Is het beeld rooskleuriger? Gerrit: de 2 graden norm die in Parijs gesteld is, is een wereldwijd gemiddelde. Bij ons zal de temperatuur dus minder hard stijgen dan op de polen. (Maar er zijn natuurlijk ook landelijke temperatuurstijgings-voorspellingen waar we rekening mee houden wanneer we de effecten van klimaatverandering beschouwen).

Over dat de rivieren ook uitslijpen en dieper worden zei Gerrit gekscherend: "Als de rivier maar snel genoeg zakt, dan hoeven niks meer aan de dijken te doen". Door zeespiegelstijging neemt het verval af. Daardoor kunnen de grote rivieren minder goed hun water afvoeren. Stroomopwaarts kun je dan problemen krijgen met de waterveiligheid.

"Per graad opwarming heb je een verhoging van de intensiteit van neerslag van 14%"

"De buien zullen omvangrijker worden, en intenser"

Hittestresskaart: "Bijzonder is dat je de industriegebieden er goed uit kunt halen"

“Eigenlijk is het heel simpel: waar je veel verharding hebt, en weinig groen, heb je meer last van hitte en droogte”

Groei van bomen vreet energie. Hoe meer bomen, hoe meer water er verdampt en hoe minder er overblijft om de lucht op te warmen. Positief voor problemen als hittestress.

Gerrit presenteerde een lijst met gevolgen van droogte. Iemand uit het publiek roept: “Ik mis de [gevolgen van] natuur hierin!”

Persoon uit het publiek: Volgens mij zijn er minder onweersbuien geweest afgelopen zomer. Gerrit: die zijn er wel degelijk geweest. Voor en na de droogte. Maar je perceptie van het weer in het verleden is makkelijk aangetast door andere weersgebeurtenissen, zoals de lange droogte.

“Het is niet altijd maar wijzen naar de gemeente en overheid, maar er is ook veel dat je zelf kan doen”

“In Italië hebben ze dikke muren en dat is niet voor niks, daar komt de warmte niet doorheen”

“Mijn pleidooi is zo vroeg mogelijk in het proces aandacht te besteden aan klimaatadaptatie”

“Beste gemeentes: meer laadpalen! We zullen op korte termijn van die fossiele brandstoffen af”

“Er moeten 15 grote windmolens in de gemeente komen, maar waar?” Publiek: “STOKKUM”

Bestuurderspodium:

Aanwezige bestuurders:

Berend Jan Bussink	Waterschap Rijn en IJssel
Hans Sluiter	Gemeente Westervoort
Gemma Tiedink	Gemeente Duiven

1. *Wat is denkt u de grootste uitdaging die op de gemeenten en waterschap afkomt als u het verhaal van Gerrit zojuist heeft gehoord?*

Berend: “Je wordt in de discussie heel erg gestuurd door het moment zelf. Toen het weer groen werd dacht iedereen dat de droogte voorbij is. In de ondergrond was er nog een groot watertekort”

Hans over presentatie Gerrit: “Op de eerste plaats voel ik me ongemakkelijk, want het zijn verhalen die me bang maken. Ik zou het mooi vinden als we een verhaal konden verzinnen waar we allemaal blij van kunnen worden”

Gemma: “Duurzaamheid en klimaatadaptatie/energietransitie/circulaire economie. Landelijk wordt de druk opgevoerd. Ik ben heel blij met de informatie vandaag over klimaatadaptatie, want daar moeten we met zijn allen keihard mee aan de slag”

De grootste uitdaging: “ik zie de belangrijkste uitdagingen in de droogte. We zijn als Nederland erg bezig geweest met het water, om dat af te voeren”.

2. *Waar ziet u nu de grootste opgave bij het klimaatbestendig maken van de Liemers?*

Berend: “Je wordt in de discussie heel erg gestuurd door het moment zelf. Toen het weer groen werd dacht iedereen dat de droogte voorbij is. In de ondergrond was er nog een groot watertekort”
“Gebruik maken van de momenten”

Hans: “Je moet voordenken, niet nadenken, want dan ben je te laat”

3. *Wat is uw droom? Wat ziet u voor zich bij een klimaatbestendig Liemers?*

Gemma: “Ik zou het mooi vinden als we deze opgave gebruiken om tegelijkertijd de biodiversiteit ook een boost te kunnen geven”
“De bij-vriendelijkste regio van Nederland wordt De Liemers”

4. *Welke voordelen ziet u in de samenwerking tussen de gemeenten Zevenaar, Duiven en Westervoort op dit vlak?*

Hans: “We werken samen in de Liemers, o.a. op dit niveau. Het heeft ook een mooie schaal, ons kent ons, goed om resultaten te halen”
“Op hogere schaal komt meer kennis en kapitaal samen”

Gemma: “De samenwerking die ingezet is met de Liemerse gemeenten en het waterschap is echt een hele goede stap”

5. *Hoe kijkt u aan tegen de rol van de gemeente(n) en andere partijen en bewoners waar het gaat om klimaatadaptatie?*

Berend: “De burger kan zelf heel veel doen, maar de burger is daar helemaal niet van op de hoogte”
“Het waterschap heeft een voorbeeldfunctie, maar wordt beoordeeld op calamiteiten afgerekend”
“Wij kennen het gebied, als regio weet je waar je staat, wat iedereen moet doen”
“Er is zoveel kennis al aanwezig en we moeten een maatschappelijke noemer vinden om kennis te delen met burgers”

Hans: “Als je de inwoners mee wil krijgen, dan moet je dat (klimaatadaptatie) heel goed uitleggen”

Gemma: “Als gemeente moeten we een voorbeeldrol nemen en met burgers en bedrijven klimaatadaptatie samen aanpakken”

6. *Wat wilt u de zaal nog meegeven zo bij de start van dit proces?* (Overige opmerkingen)

Berend: “We moeten heel veel investeren in kennisoverdracht”
Windmolens: “Wen er maar vast aan, want ze komen er te staan”

Hans: “We zijn een bedrijventerrein aan het afkoppelen, dat pakken we integraal aan”
“In het Coalitieakkoord staat in dat we moeten vergroenen”
“Vergroenen maakt je dorp mooier en leefbaarder. Klimaatadaptatie een positief verhaal maken”
“Als je het verhaal goed weet te vertellen, dan weet de Raad wel geld vrij te maken”

“Bij alles wat je doet even nadenken, is dit nou handig in verband met het klimaat”
“Ik krijg wekelijks de vraag of er meer parkeervakken bij kunnen komen. We vinden die auto toch nog ongelofelijk belangrijk”

Gerrit: “De oudere generatie kwam aan bod, maar ik zou zeggen, betrek ook de jongere generatie. De jongere generatie moet het er nog het langst mee doen. De jongere generatie kijkt op een hele andere manier aan tegen deze problematiek”

Klimaatadaptatie in de Liemers na vandaag

Presentatie en quotes van Tjeerd Dijkstra (Sweco)

Klimaatverandering zorgt voor een groot aantal gevolgen die risico’s met zich meebrengen. Niet elk risico kun je wat tegen doen. Wat zijn aanvaardbare risico’s en wat niet?: “Als het erg nat is bij een boer, is dat misschien niet zo erg, maar gebeurd het in de stad en het water stroomt de winkels in, dan willen we dat niet”

Vanuit alle gemeenten samen klimaatadaptatie naar buiten brengen of per gemeente? Kan op alle schalen, ene probleem alleen per gemeente, maar een aantal problemen zijn ook gemeentegrens overschrijdend. Afhankelijk van het probleem de communicatie aanpassen.

“We gaan bij de klimaattafels bespreken welke risico’s we wel en niet accepteren”

“Bij de klimaatstresstest proberen van kwaad naar erger te simuleren”

“De drie gemeenten meten aan het grondwater, hoe diep zit het grondwater? Wat is dan de verwachting als er minder water komt, hoe het grondwater daarop gaat reageren?”

“Hoe tolerant zijn de gewassen tegenover een dalende grondwaterpeil?”

“Als er maar een beperkte waterdiepte in de sloot staat, dan kan blauwalg zijn gang gaan”

“Er zijn heel veel neveneffecten te koppelen aan klimaatverandering, die allemaal de beleving van de openbare ruimte aantasten”

“Wat zijn de gebieden waar je wel en niet overstromingen zou toelaten (met het oog op bijv. gevaarlijke bedrijven)?”

“Bij herhalingstijd van ééns in de 1000 jaar hebben we zelfs instromend water vanuit achter de dijken van Duitsland”

Tjeerd: “Waarom zou je uit Stokkum verhuizen?” (geen gevaar voor overstromingen). Gerrit: “Nou, er komt binnenkort een huist te koop daar!”

“Waar staan bedrijven met gevaarlijke stoffen en wat zijn de evacuatieroutes?” Men moet goed duidelijk hebben wat de ontsluitingswegen zijn (mogelijke evacuatieroutes) en ook waar gevaar voor wateroverlast is (tunnels). Evacuatieroutes moeten niet door wateroverlast gevoelige tunnels gaan.

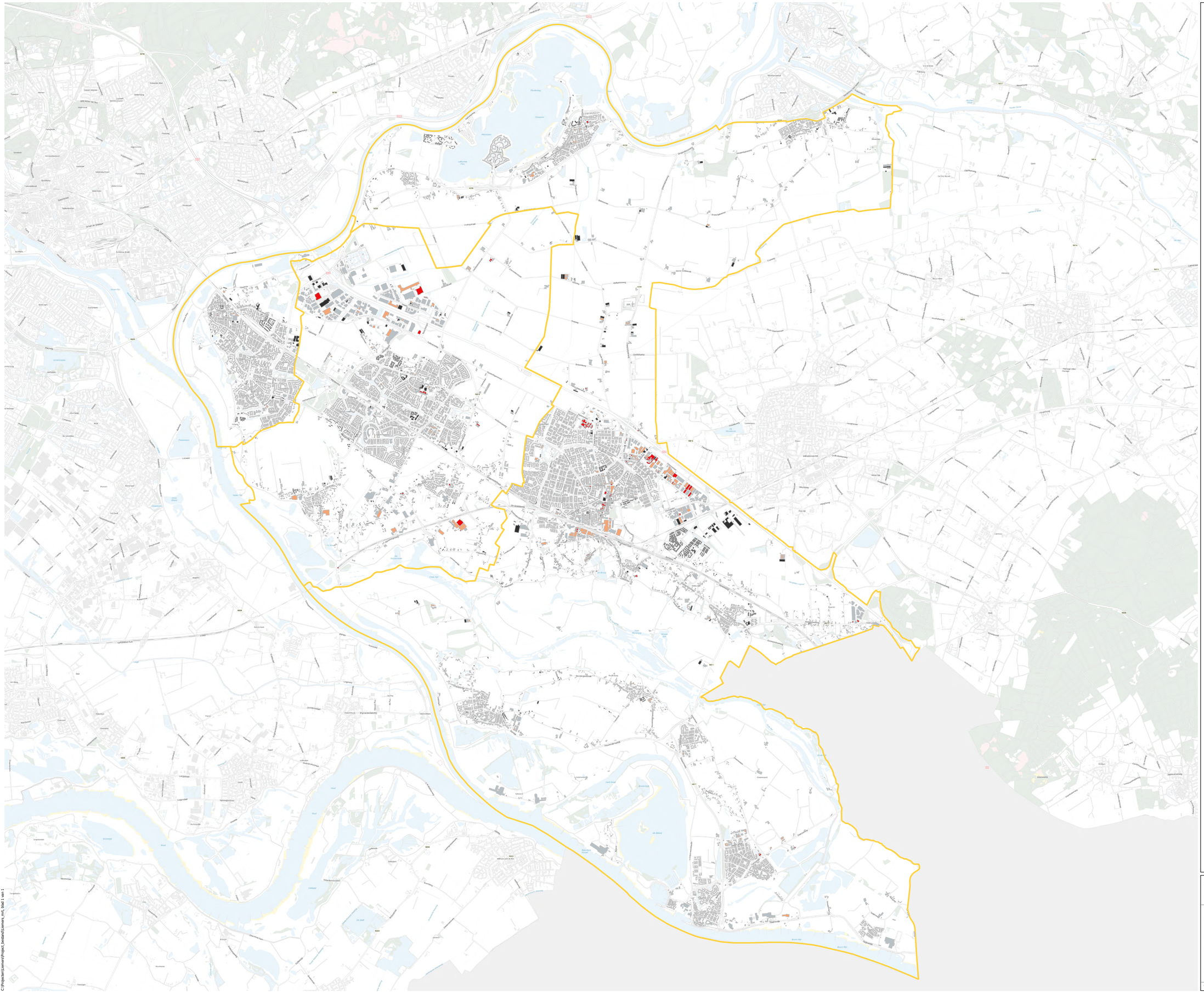

Legenda

Wateroverlast Panden T100

- < 0,15m
- 0,15 - 0,3m
- > 0,3m
- Panden na 2010
- De Liemers

Water tegen panden (T=100)

De Liemerse Stresstest

Opdrachtgever: De Liemers
Projectnummer: 362479

SWECO

Status: Definitief
Datum: 24-06-2019 12:50
Schaal: 1:58.000
Formaat: A1 liggend

Getekend: SH - Gecontroleerd: TD

0 1000 2000 3000 4000

N

© Sweco Nederland B.V. Alle rechten voorbehouden

C:\Projecten\Liemers\Project_bestand\Liemers_mrt_blad 1 van 1

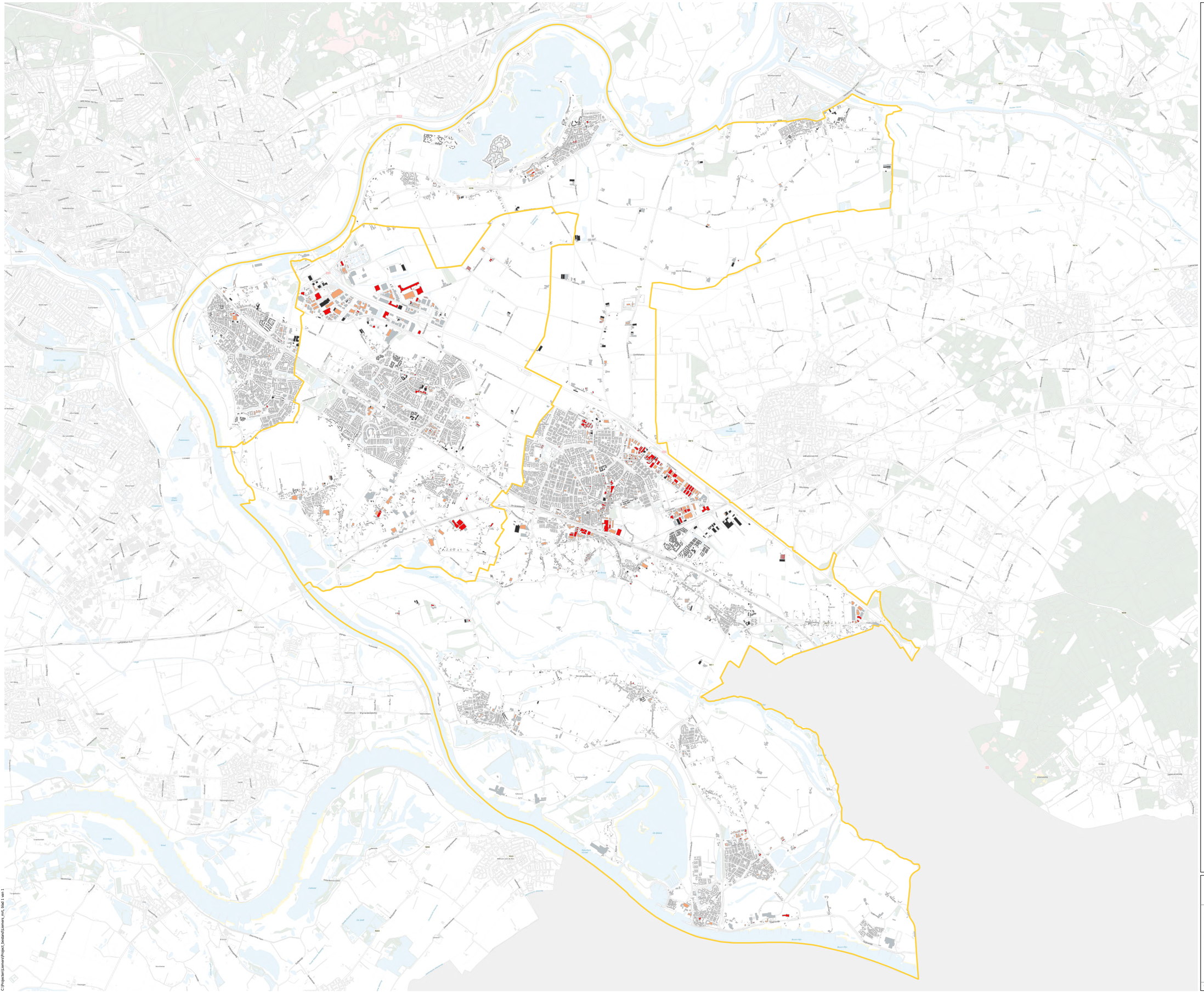

Legenda

Wateroverlast Panden T1000

- < 0,15m
- 0,15 - 0,3m
- > 0,3m
- Panden na 2010
- De Liemers

Water tegen panden (T=1000)

De Liemerse Stresstest

Opdrachtgever: De Liemers
Projectnummer: 362479

SWECO

Status: Definitief
Datum: 24-06-2019 13:11
Schaal: 1:58.000
Formaat: A1 liggend

Getekend: SH - Gecontroleerd: TD

0 1000 2000 3000 4000

N

© Sweco Nederland B.V. Alle rechten voorbehouden

C:\Projecten\Liemers\Project_bestand\Liemers_mrt_blad 1 van 1

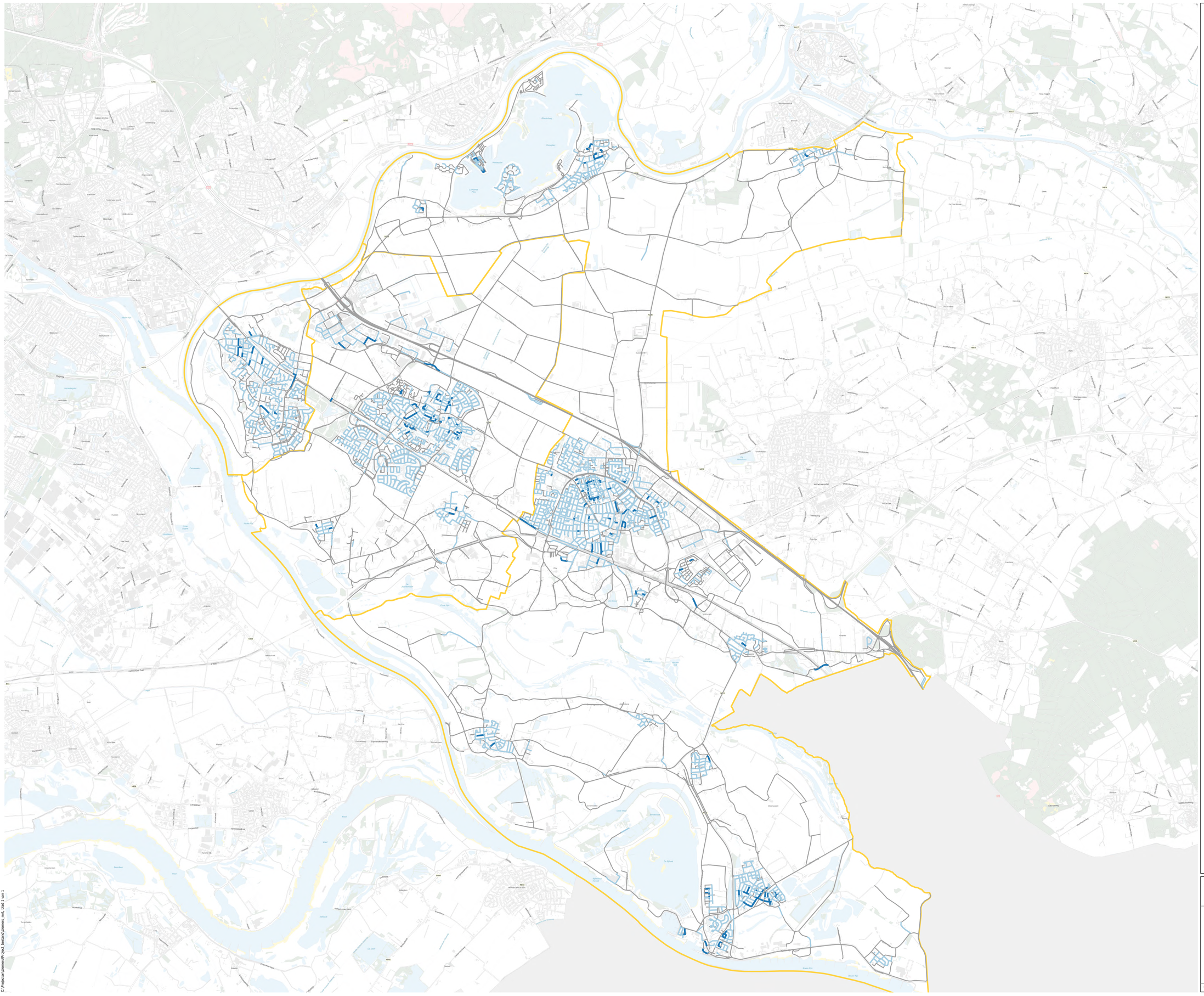

Legenda

Wateroverlast Wegen T100

- < 0,15m
- 0,15 - 0,3m
- > 0,3m
- De Liemers

Water op straat (T=100)

De Liemerse Stresstest

Opdrachtgever: De Liemers
Projectnummer: 362479

SWECO

Status: Definitief
Datum: 24-06-2019 13:15
Schaal: 1:58.000
Formaat: A1 liggend

Getekend: SH - Gecontroleerd: TD

0 1000 2000 3000 4000

N

© Sweco Nederland B.V. Alle rechten voorbehouden

C:\Projecten\Liemers\Project_bestand\Liemers_mrt, blad 1 van 1

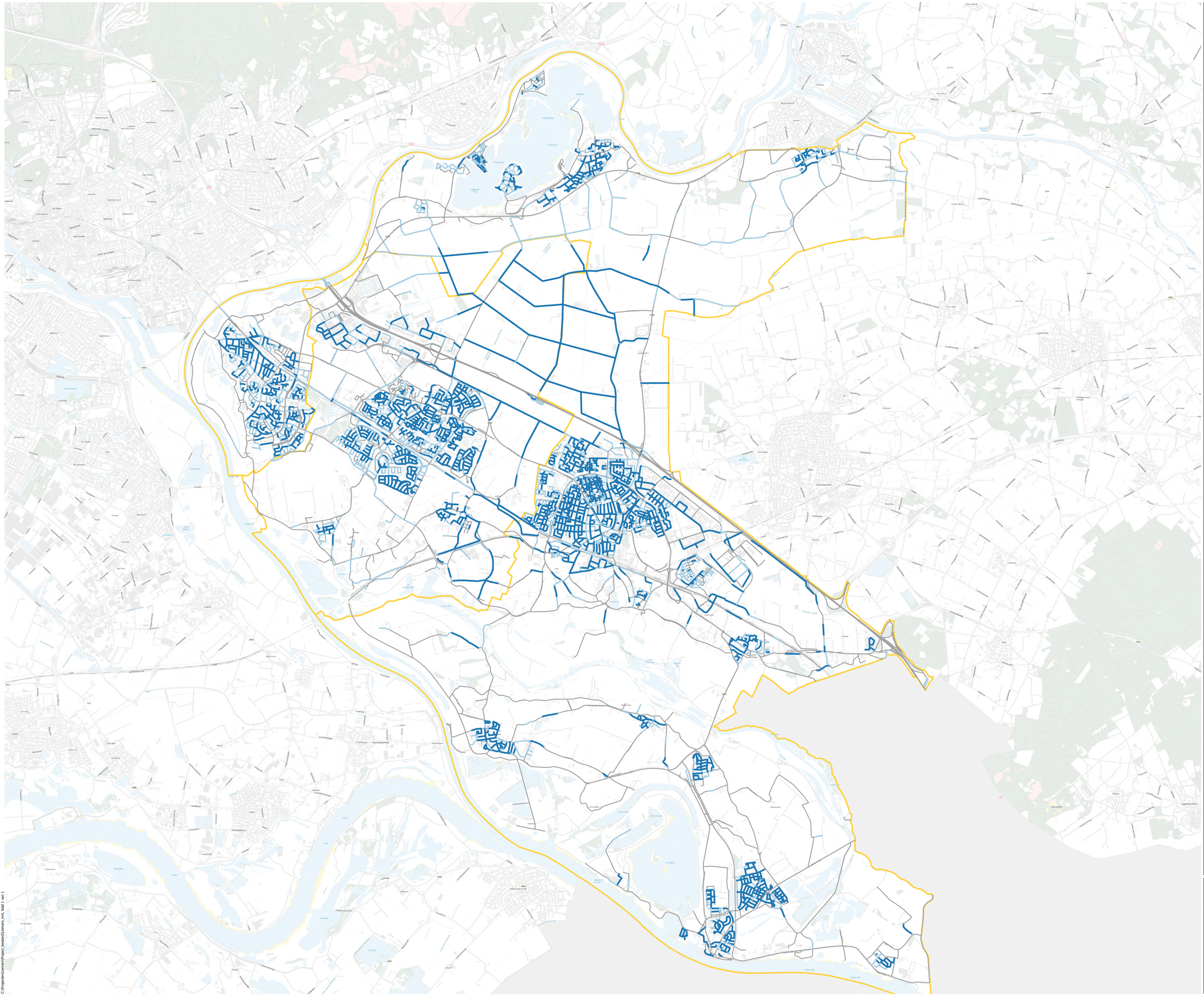

Legenda

Wateroverlast Wegen T1000

- < 0,15m
- 0,15 - 0,3m
- > 0,3m
- De Liemers

Water op straat (T=1000)

De Liemerse Stresstest

Opdrachtgever: De Liemers
Projectnummer: 362479

SWECO

Status: Definitief
Datum: 24-06-2019 13:14
Schaal: 1:58.000
Formaat: A1 liggend

Getekend: SH - Gecontroleerd: TD

0 1000 2000 3000 4000

N

© Sweco Nederland B.V. Alle rechten voorbehouden

C:\Projecten\Liemers\Project_bestand\Liemers_mrt_blad 1 van 1

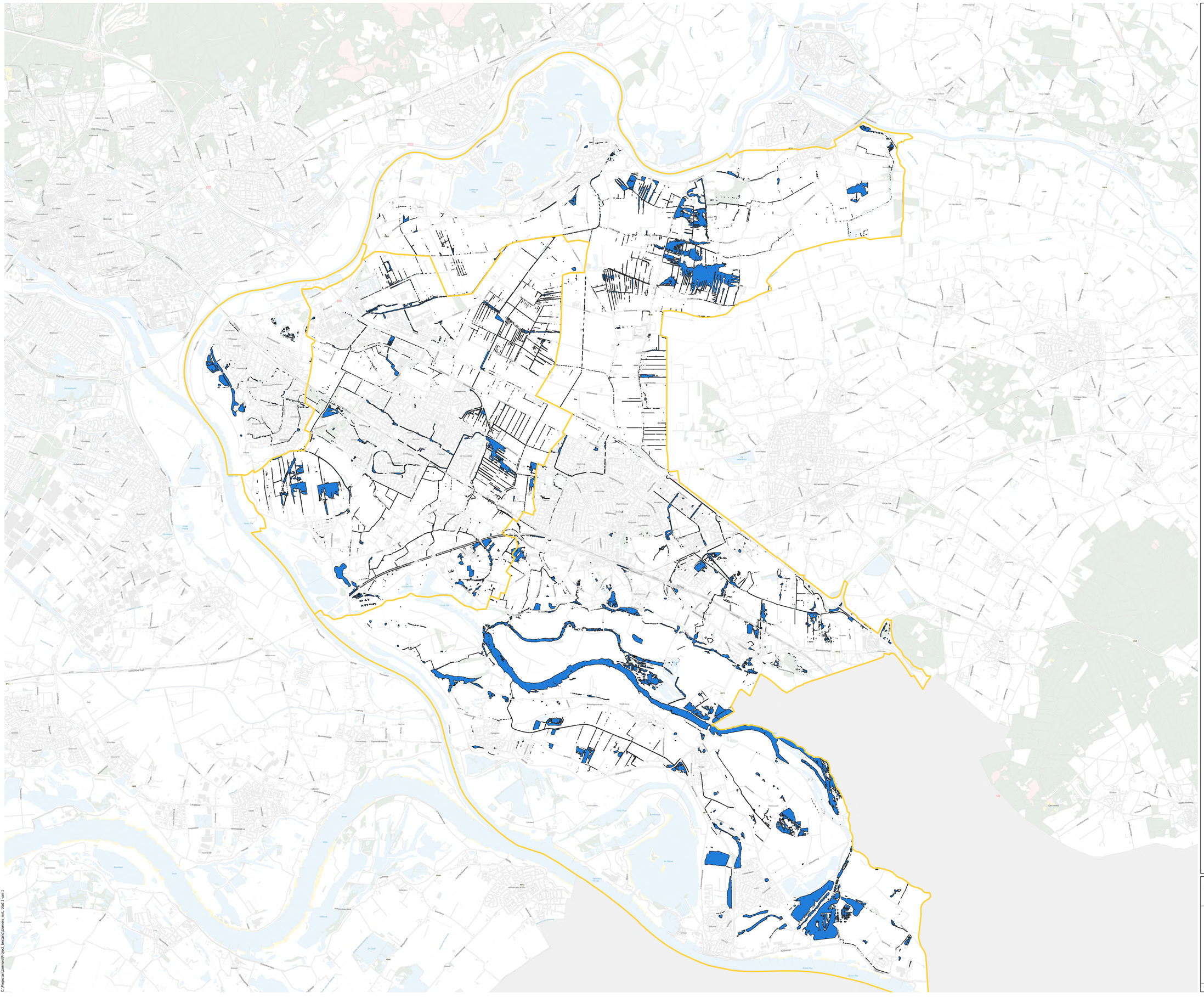

Legenda

- Inundatie T100
- De Liemers

Inundatie vanuit oppervlaktewater (T=100)

De Liemerse Stresstest

Opdrachtgever: De Liemers
Projectnummer: 362479

SWECO

Status: Definitief
Datum: 24-06-2019 15:28
Schaal: 1:58.000
Formaat: A1 liggend

Getekend: SH - Gecontroleerd: TD

0 1000 2000 3000 4000

N

© Sweco Nederland B.V. Alle rechten voorbehouden

C:\Projecten\Liemers\Project_bestand\Liemers_print, blad 1 van 1

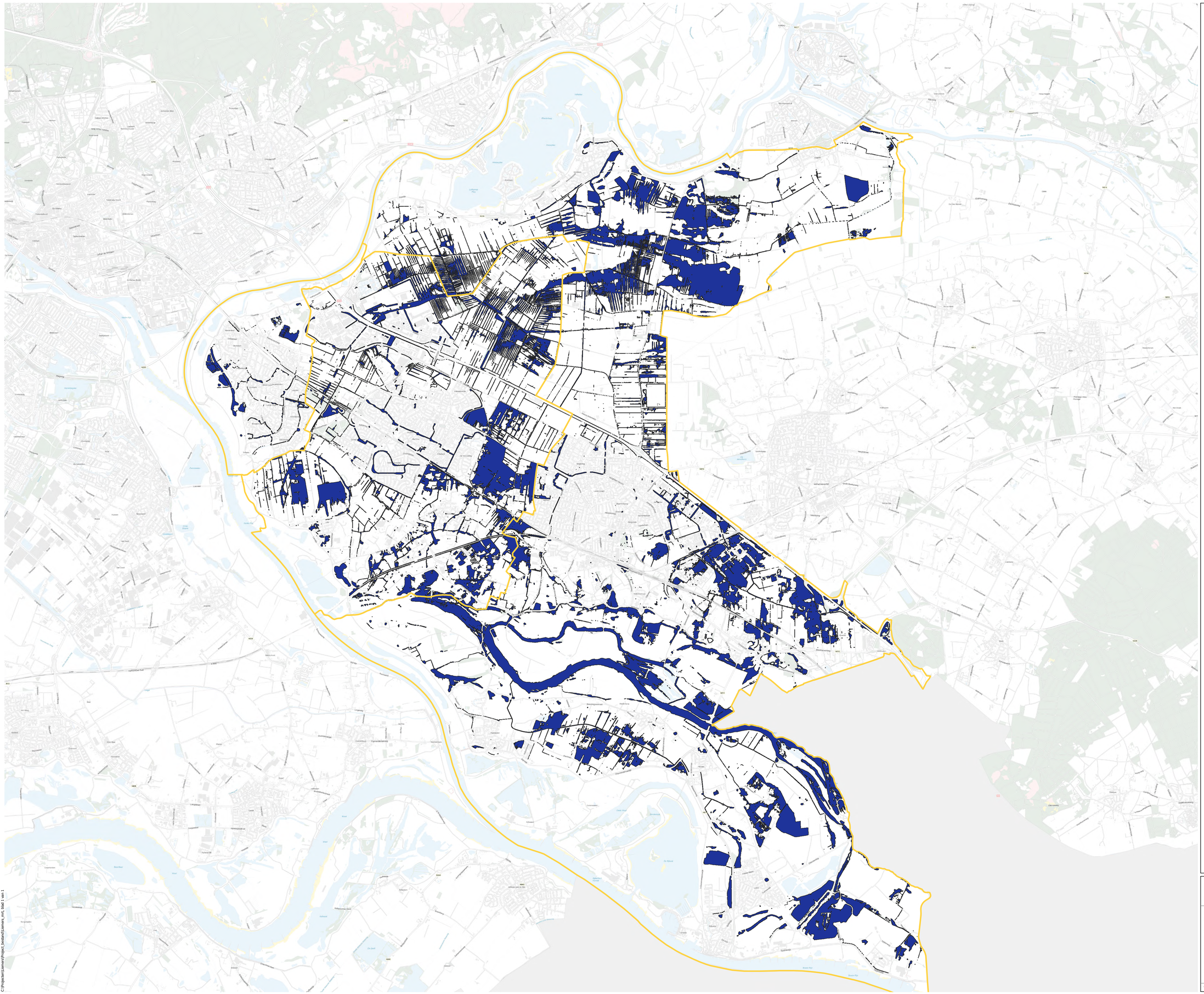

Legenda

- Inundatie T1000
- De Liemers

Inundatie vanuit oppervlaktewater (T=1000)

De Liemerse Stresstest

Opdrachtgever: De Liemers
Projectnummer: 362479

SWECO

Status: Definitief
Datum: 24-06-2019 15:23
Schaal: 1:58.000
Formaat: A1 liggend

Getekend: SH - Gecontroleerd: TD

0 1000 2000 3000 4000

N

© Sweco Nederland B.V. Alle rechten voorbehouden

C:\Projecten\Liemers\Project_bestand\Liemers_mrt_blad 1 van 1

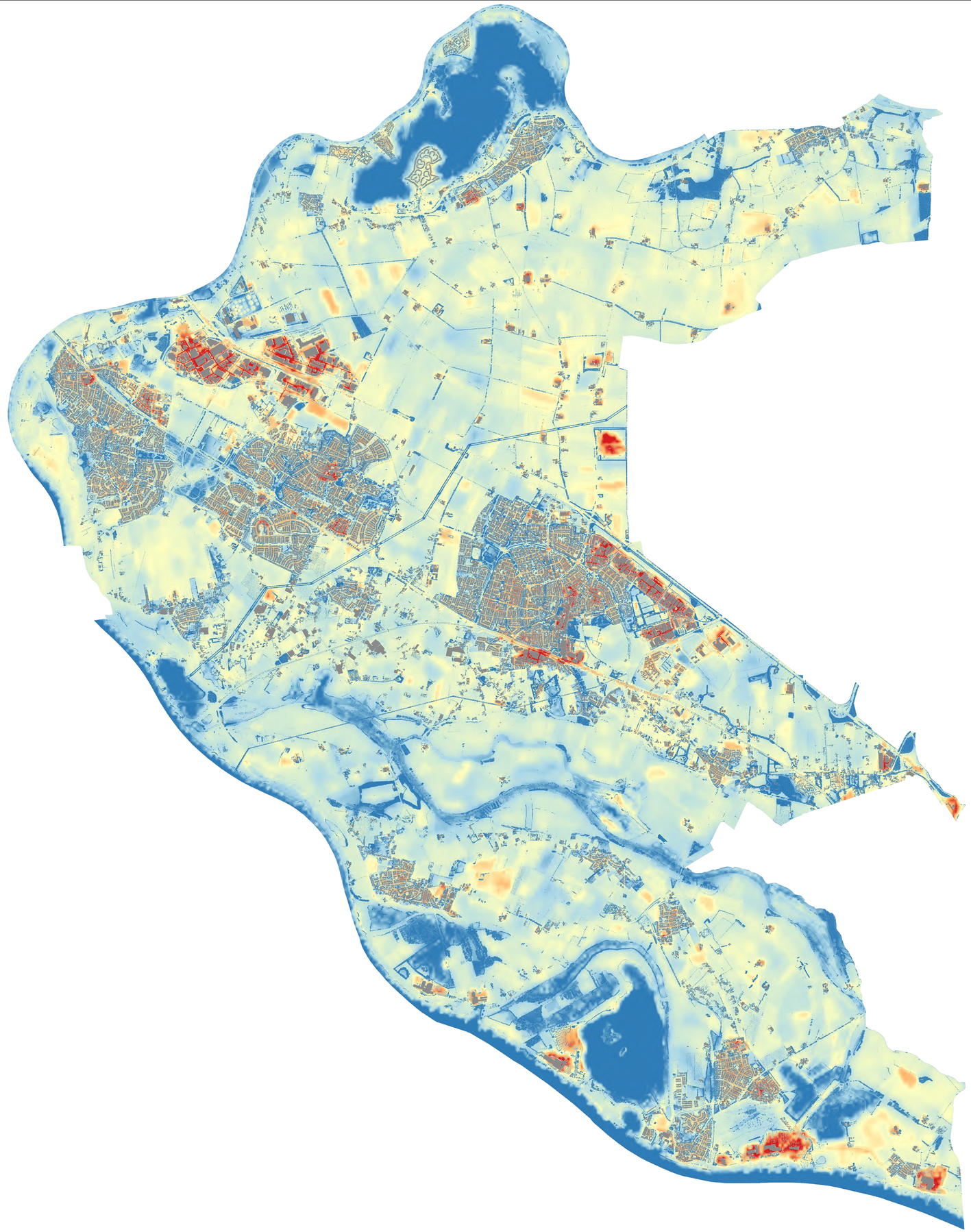

Legenda

- Panden
- Veel koeler
- Koel
- Normaal
- Warm
- Veel warmer

Hittestresskaart De Liemers

Stresstest De Liemers

Opdrachtgever: Gemeenten en waterschap Rijn en IJssel in de Liemers
Projectnummer: 362479

Status: Definitief
Datum: 20-02-2019 14:17
Schaal: 1:1
Formaat: A0 liggend

Getekend: LN - Gecontroleerd: TD

0 1000 2000 3000 4000

N

SWECO

© Sweco Nederland B.V. Alle rechten voorbehouden

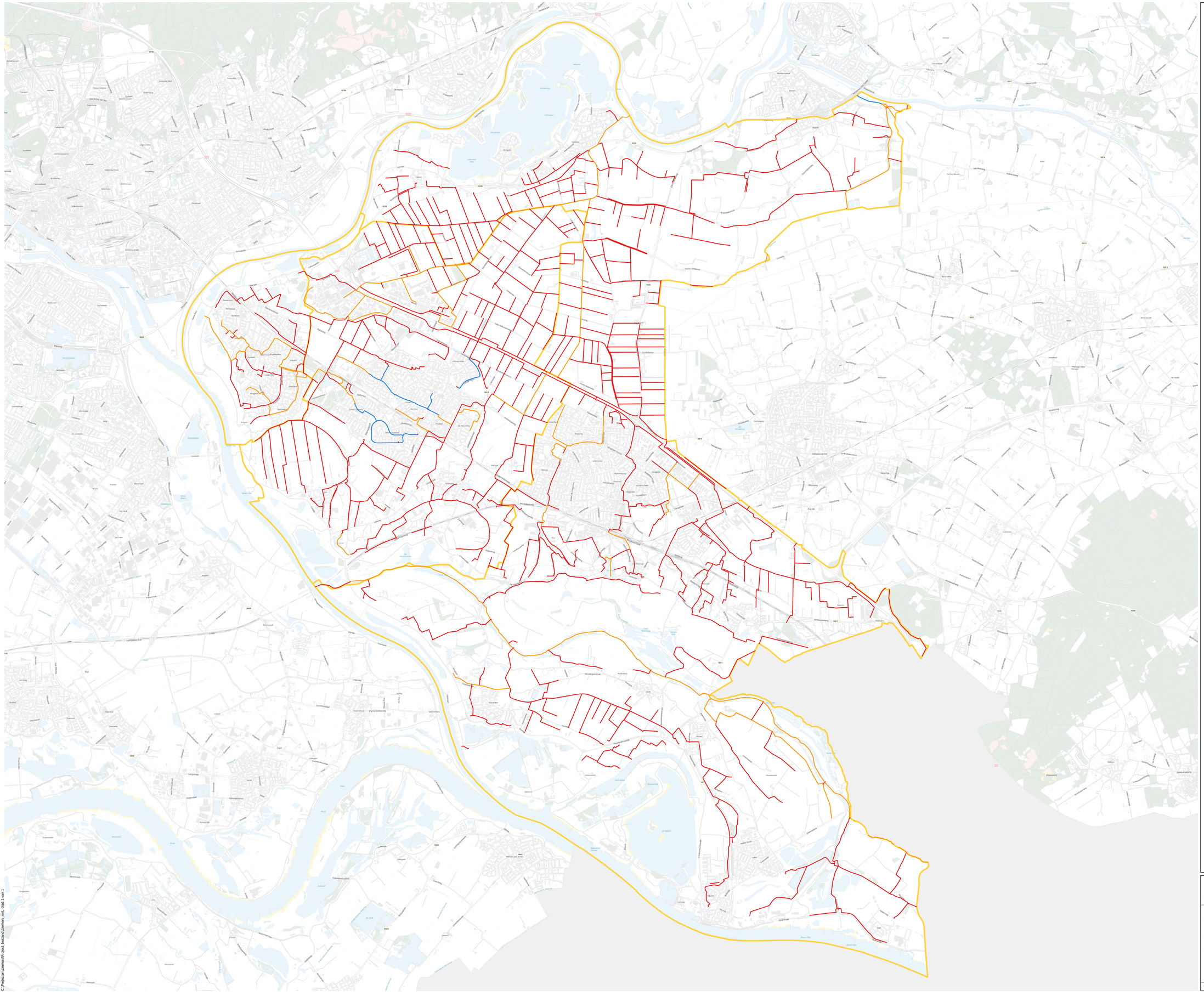

Legenda

Droogval
- afvoer
- afvoerstop
- droogval
- De Liemers

Droogval

De Liemerse Stresstest

Opdrachtgever: De Liemers
Projectnummer: 362479

SWECO

Status: Definitief
Datum: 24-06-2019 16:43
Schaal: 1:58.000
Formaat: A1 liggend

Getekend: SH - Gecontroleerd: TD

0 1000 2000 3000 4000

N

© Sweco Nederland B.V. Alle rechten voorbehouden

C:\Projecten\Liemers\Project_bestand\Liemers_mrt_blad 1 van 1

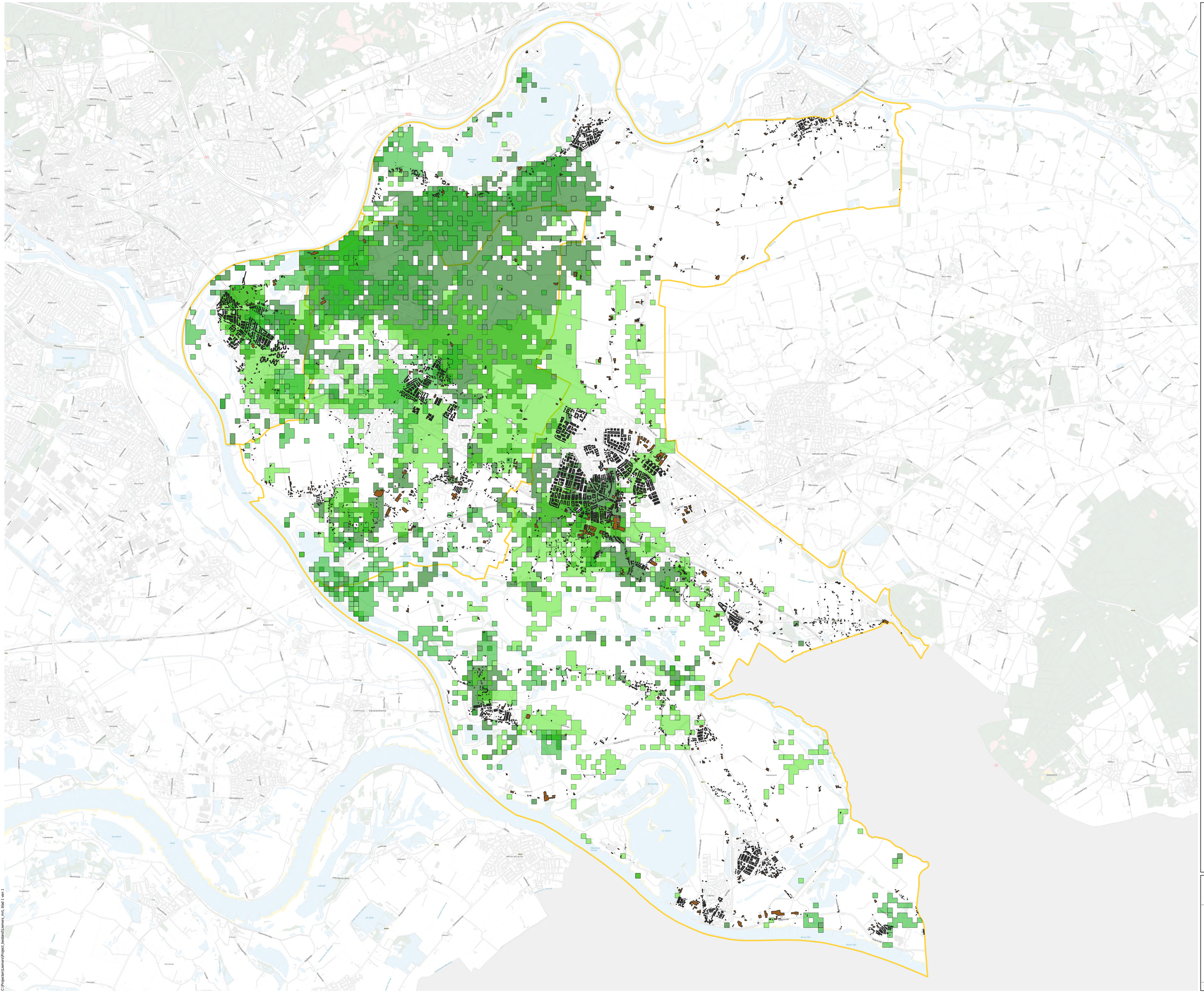

Legenda

- 7 m NAP
- 8 m NAP
- 9 m NAP
- Panden voor 1975
- De Liemers

Kwetsbare bodemlagen

De Liemerse Stresstest

Opdrachtgever: De Liemers
Projectnummer: 362479

SWECO

Status: Definitief
Datum: 26-06-2019 08:10
Schaal: 1:58.000
Formaat: A1 liggend

Getekend: SH - Gecontroleerd: TD

0 1000 2000 3000 4000

N

© Sweco Nederland B.V. Alle rechten voorbehouden

C:\Projecten\Liemers\Project_bestand\Liemers_print, Blad 1 van 1

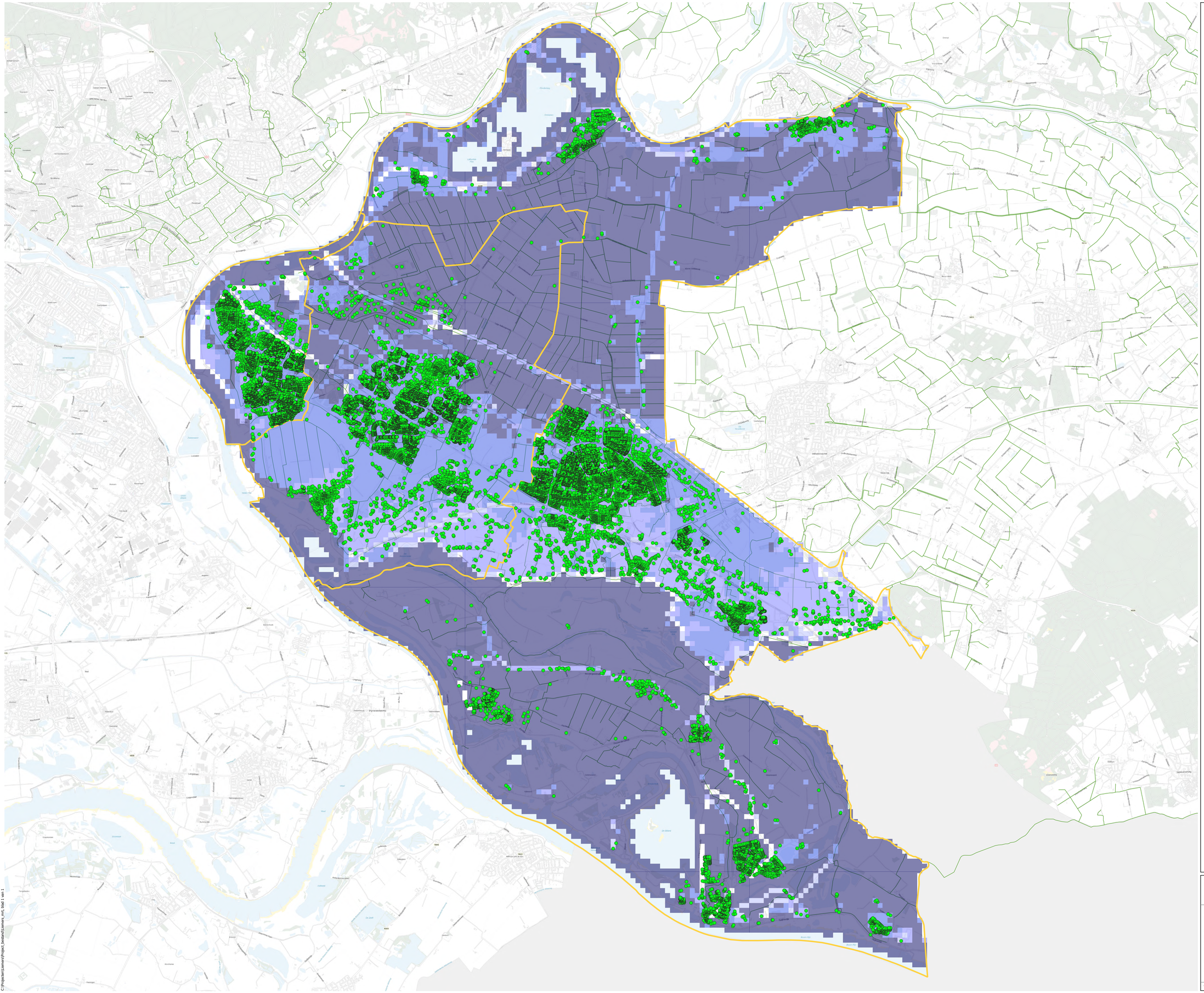

Legenda

- Veilige panden

Overstromingsdiepte

- minder dan 1 meter
- meer dan 1 meter
- meer dan 2 meter
- meer dan 3 meter
- De Liemers

Waterveiligheid

De Liemerse Stresstest

Opdrachtgever: De Liemers
Projectnummer: 362479

SWECO

Status: Definitief
Datum: 24-06-2019 16:25
Schaal: 1:58.000
Formaat: A1 liggend

Getekend: SH - Gecontroleerd: TD

0 1000 2000 3000 4000

N

© Sweco Nederland B.V. Alle rechten voorbehouden

C:\Projecten\Liemers\Project_bestand\Liemers_mrt_blad 1 van 1

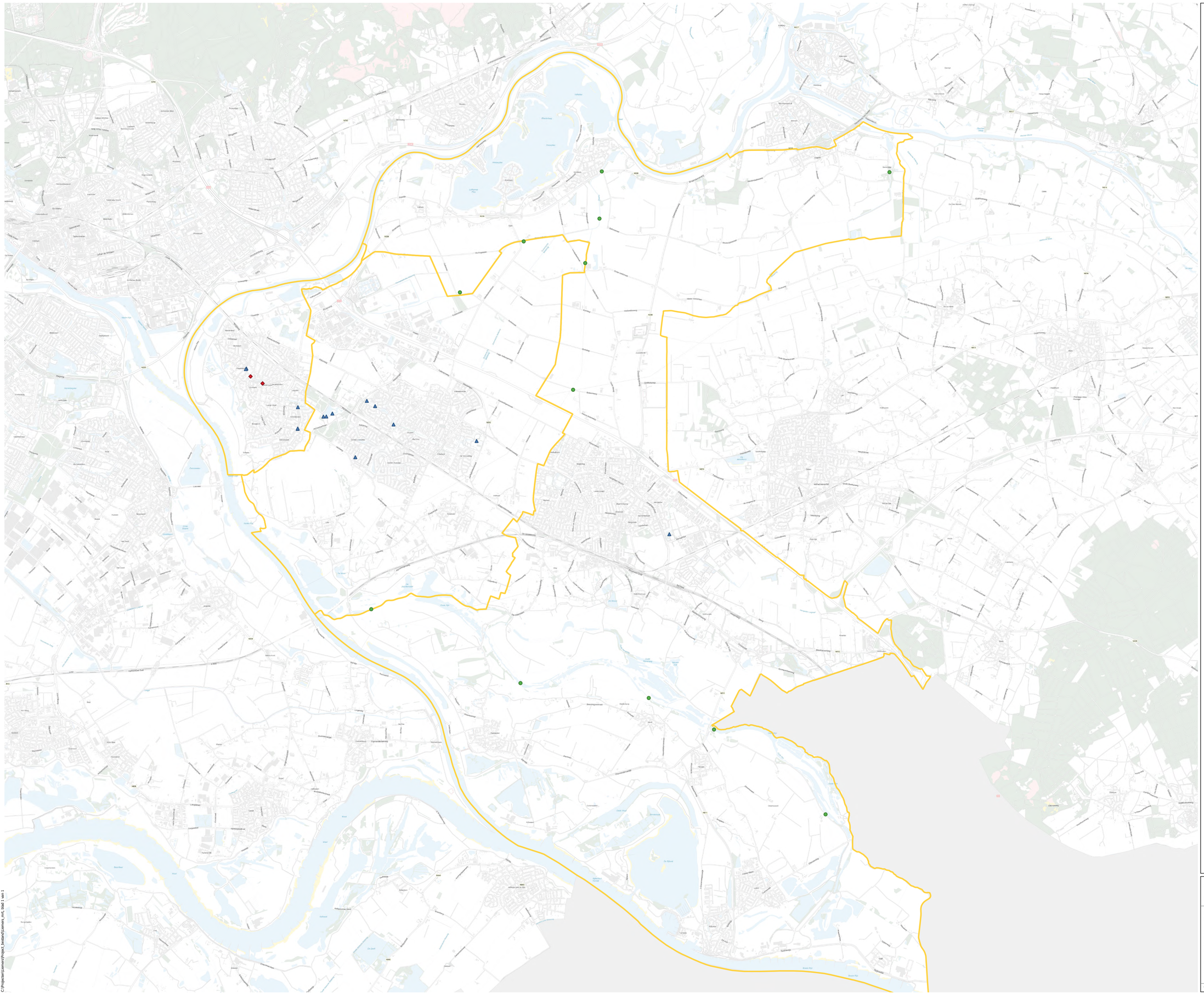

Legenda

- Blauwalg
- Botulisme
- Overmatige groei van waterplanten
- De Liemers

Waterkwaliteit

De Liemerse Stresstest

Opdrachtgever: De Liemers
Projectnummer: 362479

SWECO

Status: Definitief
Datum: 24-06-2019 15:42
Schaal: 1:58.000
Formaat: A1 liggend

Getekend: SH - Gecontroleerd: TD

0 1000 2000 3000 4000

N

© Sweco Nederland B.V. Alle rechten voorbehouden

C:\Projecten\Liemers\Project_bestand\Liemers_print, blad 1 van 1

Bedrijven en percelen

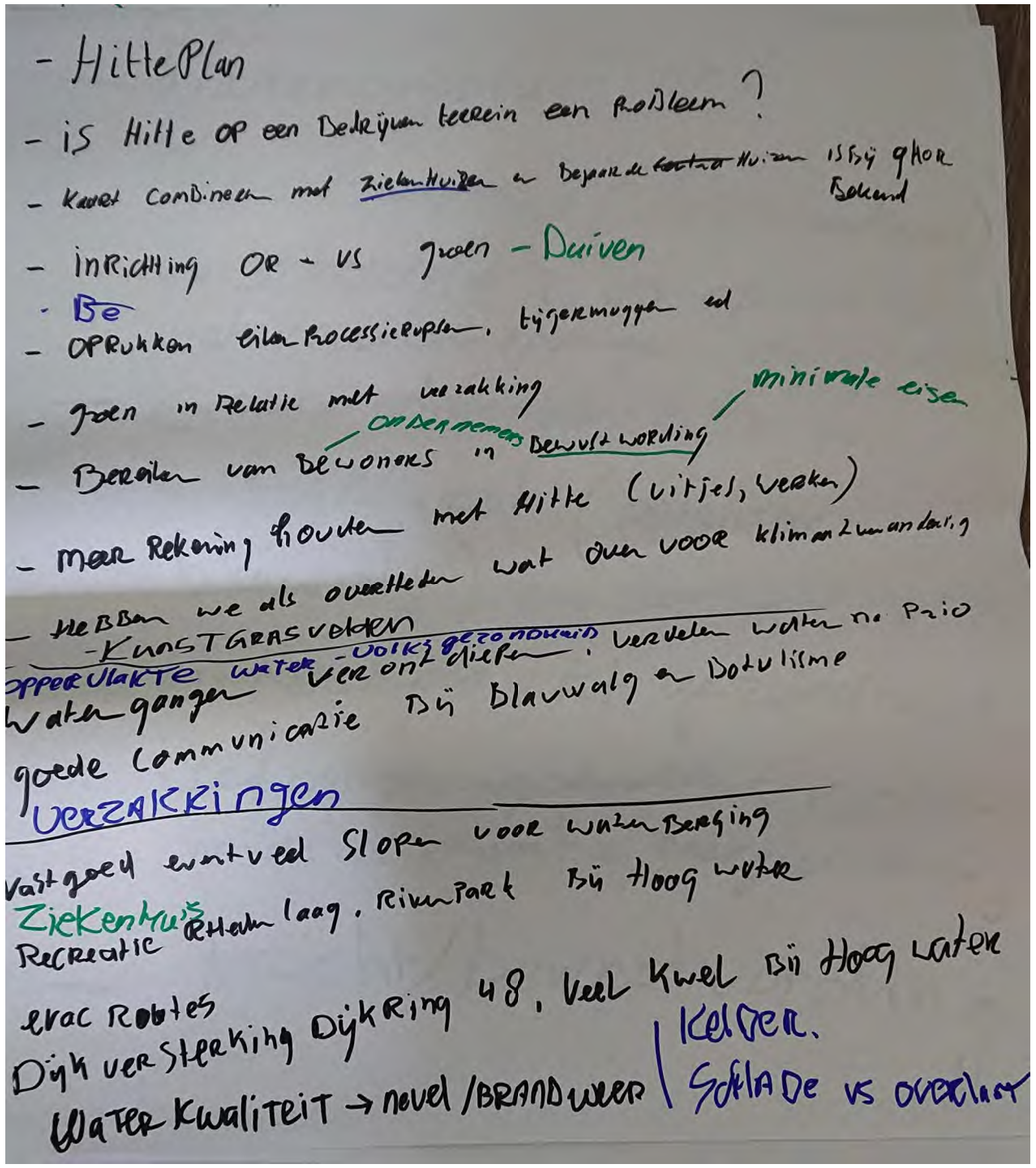

- HittePlan
- is Hitte op een Bedrijven terrein een Probleem?
- Kaart combineren met Ziekenhuizen en Bejaarden ~~tehuizen~~ huizen is bij GHOR Bekend
- inRichting OR - VS groen - Duiven
- Be
- OPRukken eiken Processierupsen, tijgermuggen ed
- groen in Relatie met verzakking
- Bereiken van Bewoners in Bewust wording — ondernemers — minimale eisen
- meer Rekening houden met Hitte (vitjes, verken)
- HeBben we als overheden wat oven voor klimaatverandering
- KUNSTGRASVELDEN
- oppervlakte water - volkgezondheid
- Waterganger verontdieren, verdeelen water na Prio
- goede communicatie Bij Blauwalg en Botulisme
- verzakkingen
- vastgoed eventueel Sloper voor warmBerging
- Ziekenhuis Rotterdam laag, Rivierpark Bij Hoog water
- Recreatie
- evac Routes
- Dijk versterking Dijkring 48, veel Kwel Bij Hoog water
- Water Kwaliteit → novel / BRANDweer | Kelder. Schade vs overlast

Bebouwing

- Bebouwing
- Bewoners
- Ouderen
- Kwetsbaar
- Ziekenhuis
- Bejaardenhuizen
- Kinderdagverblijf
- Scholen
- Sportvelden
- Kerken
- Begraafplaatsen
- Monumenten
- Cultureel erfgoed
- Bedrijven
- Kantoren
- Winkels
- Horeca
- Industrie
- Bedrijventerreinen
- Kassen
- Agrarisch
- Boerderijen
- Stallen
- Mestopslag
- Dierenverblijven
- Dierenpensions
- Dierenarts
- Dierenasiel
- Dierenkliniek
- Dierenpraktijk
- Dierenwinkel
- Dierenkapsalon
- Dierenbegraafplaats
- Dierenkrematorium
- Dierenpension
- Dierenpraktijk
- Dierenwinkel
- Dierenkapsalon
- Dierenbegraafplaats
- Dierenkrematorium

Gezondheid en veiligheid

Neerslag ↳ grote impact / fast bar / zichtbaar
↳ bedrijven veel overlast / vochtproblemen / parkeergarages
↳ Bodemdaling O.R. = V.P.
↳ onderhoud vrijverkeerstuin.
↳ handelingsperspectief duurzaam
Droogte
↳ Dijken scheuren in het asfalt / beheer & onderhoud.
↳ panden op staal ⇒ i.c.m. A15 en nieuwe spoorlijn
↳ bomen weg ⇒ zonnepanelen ⇒ verzakkingen
↳ bodemkaart? Lagere eroneen / grondwaterstanden.
Hitte ⇒ relatief kleine impact
↳ Verlies groen
↳ Verzorgingstekorten in het centrum + scholen?
↳ Muggen.
↳ Ervaren mensen / bedrijven de Hitte?
(Centra de hitte? ⇒ het is echt rustiger

- Neerslag.
↳ op een wijk in zevenaar zou ik meer verwachten
↳ Vochtproblemen in bedrijfspanden
↳ parkeergarages
↳ vloerpeilen gelijk aan O.R.
↳ ~~Onderpa~~ centra en bedrijventerreinen meest bewets
Droogte
↳ verzakkende panden.
↳ happenbomen
↳ zonnepanelen
↳ ~~?~~ extra droogte

Hitte
↳ Verzorgingstekorten in het centrum
↳ informatieverzorging bedrijventerreinen.
↳ Scholen.
↳ muggenoverlast.

Buiten de bebouwde kom

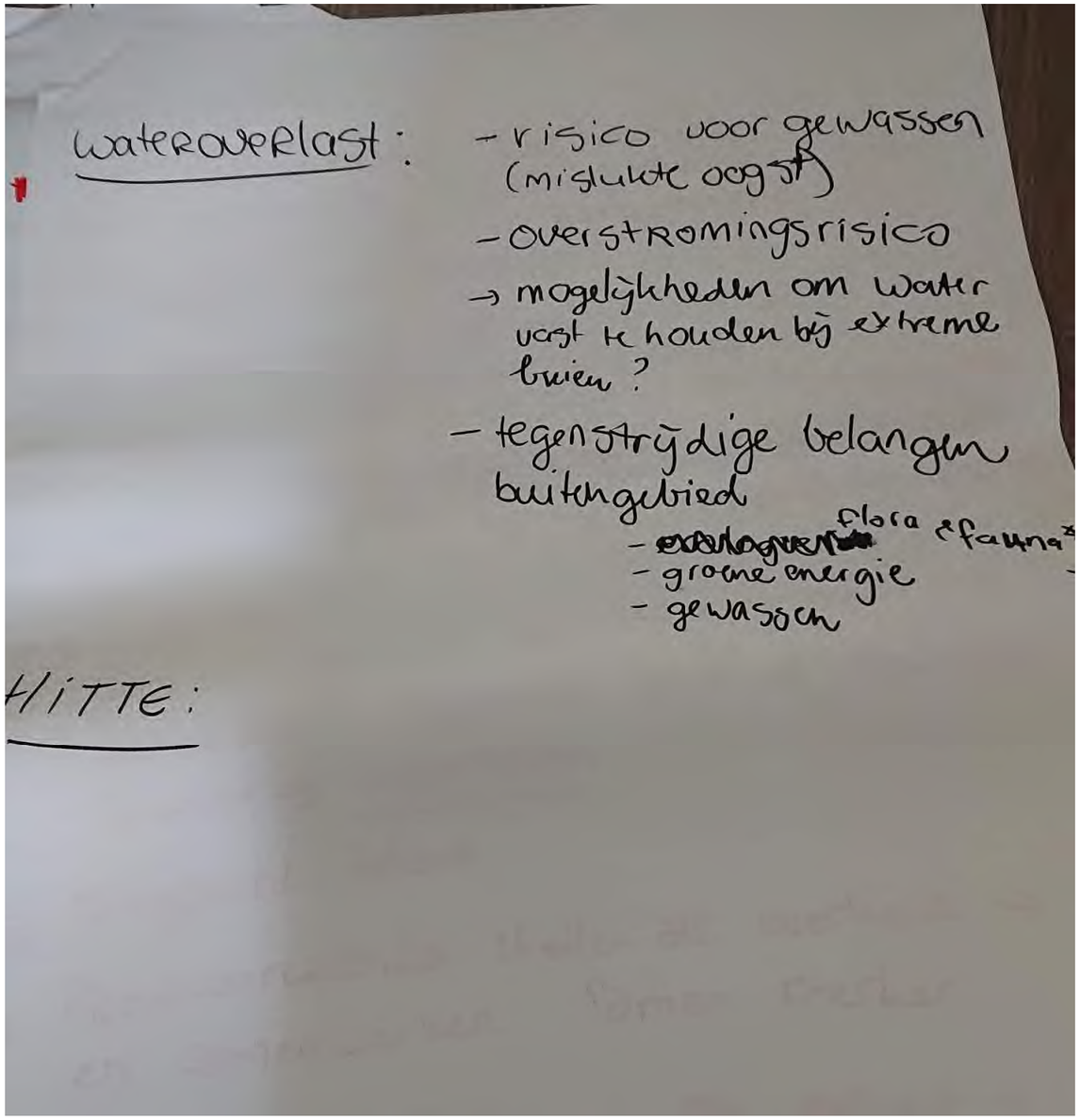

Wateroverlast:

- risico voor gewassen (mislukte oogst)
- overstromingsrisico
- → mogelijkheden om water vast te houden bij extreme buien?
- tegenstrijdige belangen buitengebied
  - ~~ecologie~~ flora & fauna*
  - groene energie
  - gewassen

HITTE:

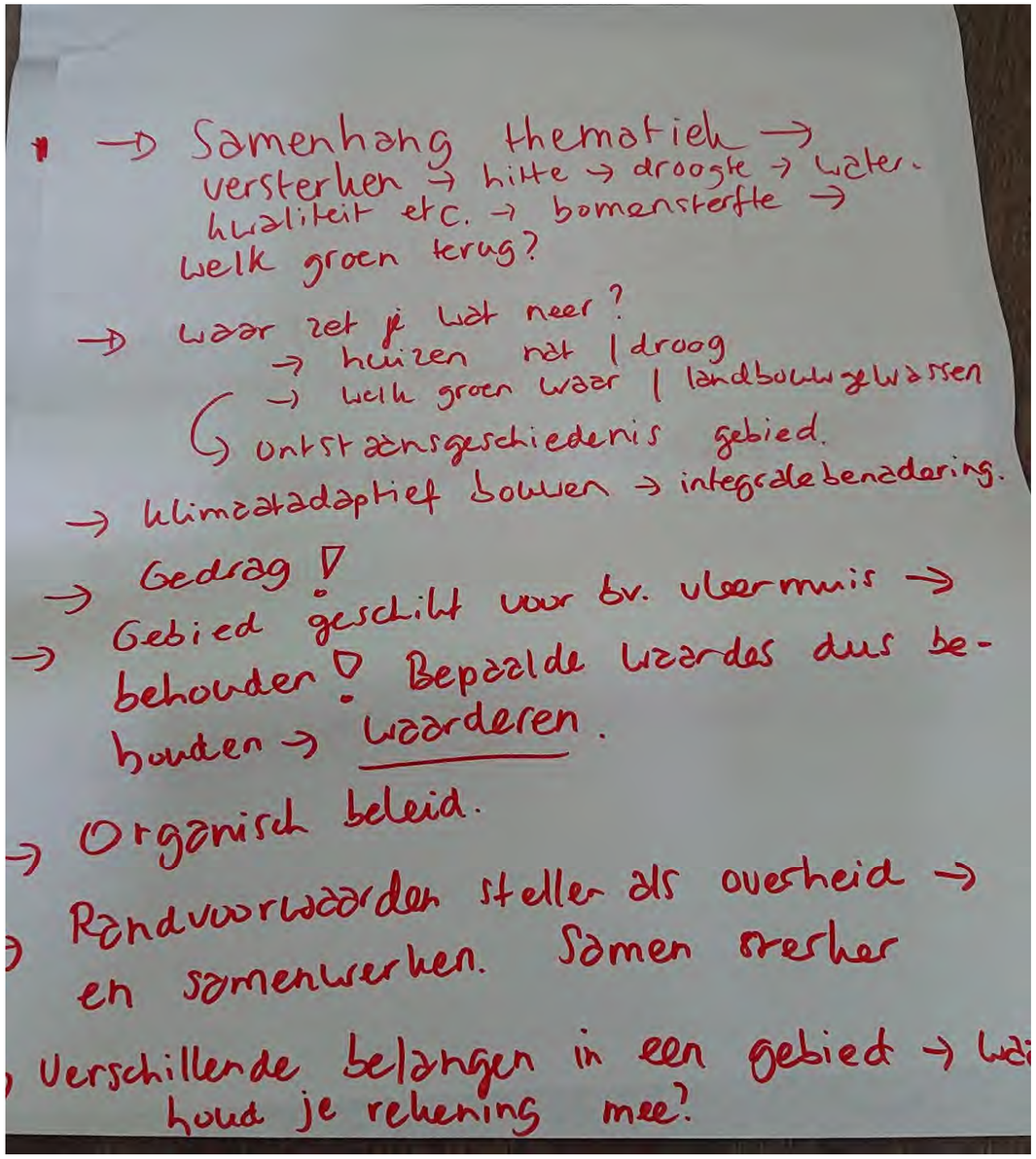

→ Samenhang thematiek → versterken → hitte → droogte → water. kwaliteit etc. → bomensterfte → welk groen terug?

→ waar zet je wat neer?
→ huizen nat / droog
→ welk groen waar / landbouwgewassen
↳ ontstaansgeschiedenis gebied.

→ klimaatadaptief bouwen → integrale benadering.

→ Gedrag!

→ Gebied geschikt voor bv. vleermuis → behouden! Bepaalde waardes dus behouden → waarderen.

→ Organisch beleid.

→ Randvoorwaarden stellen als overheid → en samenwerken. Samen sterker

→ Verschillende belangen in een gebied → wat houd je rekening mee?

- Droogte: - schade aan gewassen
  - afh. van rivierwaterstanden
  - schade aan ecosystemen
  - ene beheermaatregel zorgt weer voor andere risico's (bijv. droogvallen vs. stilstaand water)
  - → veranderen gewassen?
  - → andere vormen v. waterbeheersing (bijv. winterwater opslaan?)
  - verzakking bedrijventerreinen/infra buitengebied (veen)
  - → gebruik maken van info over bodemstructuren herinrichting
  - (zwem)waterkwaliteit neemt af
  - recreatiedruk buitengebied neemt toe
  - meer rioolwateroverstorting waardoor slechtere waterkwaliteit
  - meer 'plagen' → gezondheidsrisico

en melkvee

Prioritering Buiten de Kom

1. Borgen van bestaande kwaliteit vanuit „landschap" → randvoorwaarde overheid (positieve benadering)
2. Samen optrekken als overheid → elkaar versterken & schaalniveau bepalen (per welke partijen).
3. Bewustwording bij iedereen

Binnen de bebouwde kom

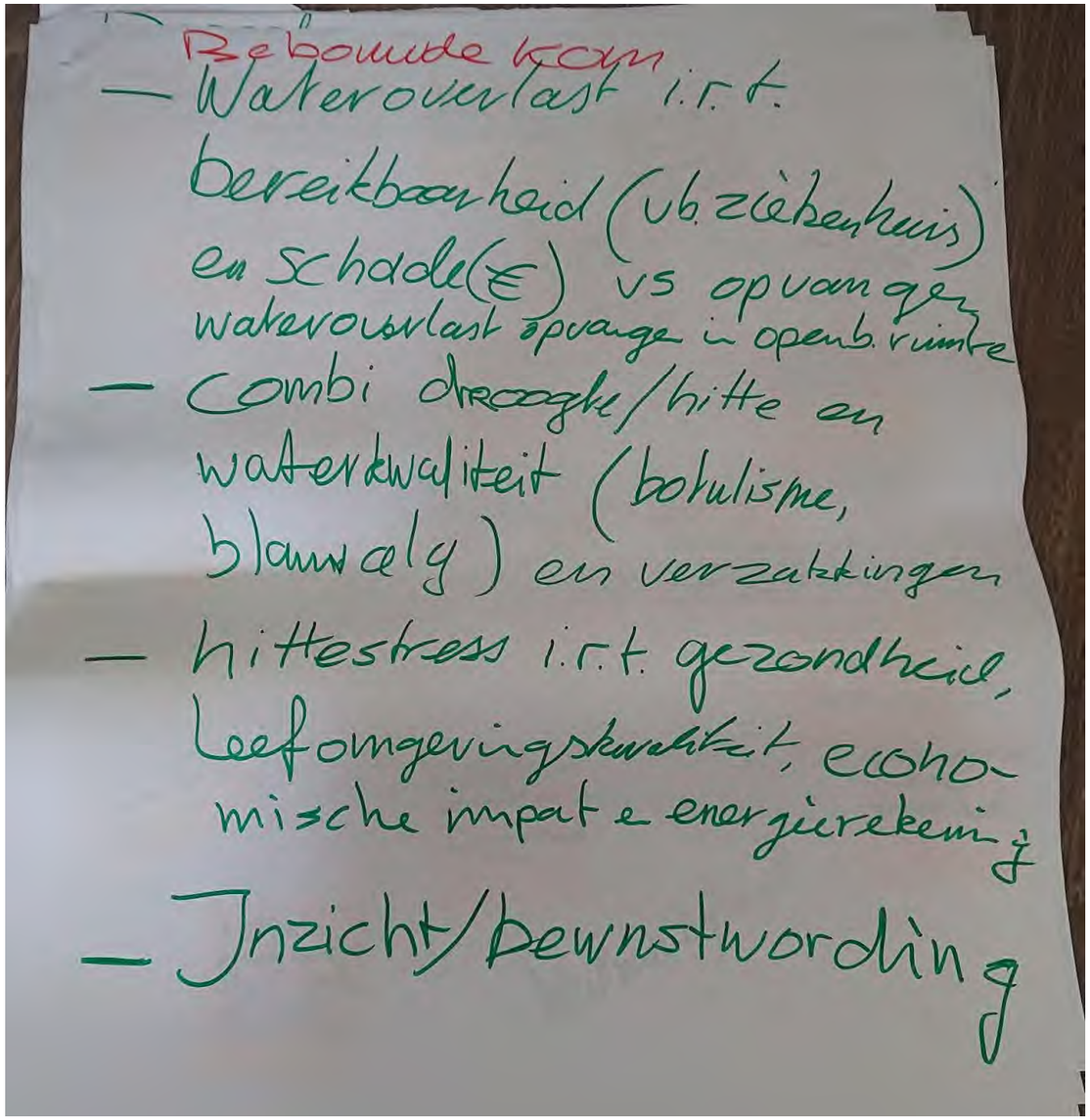

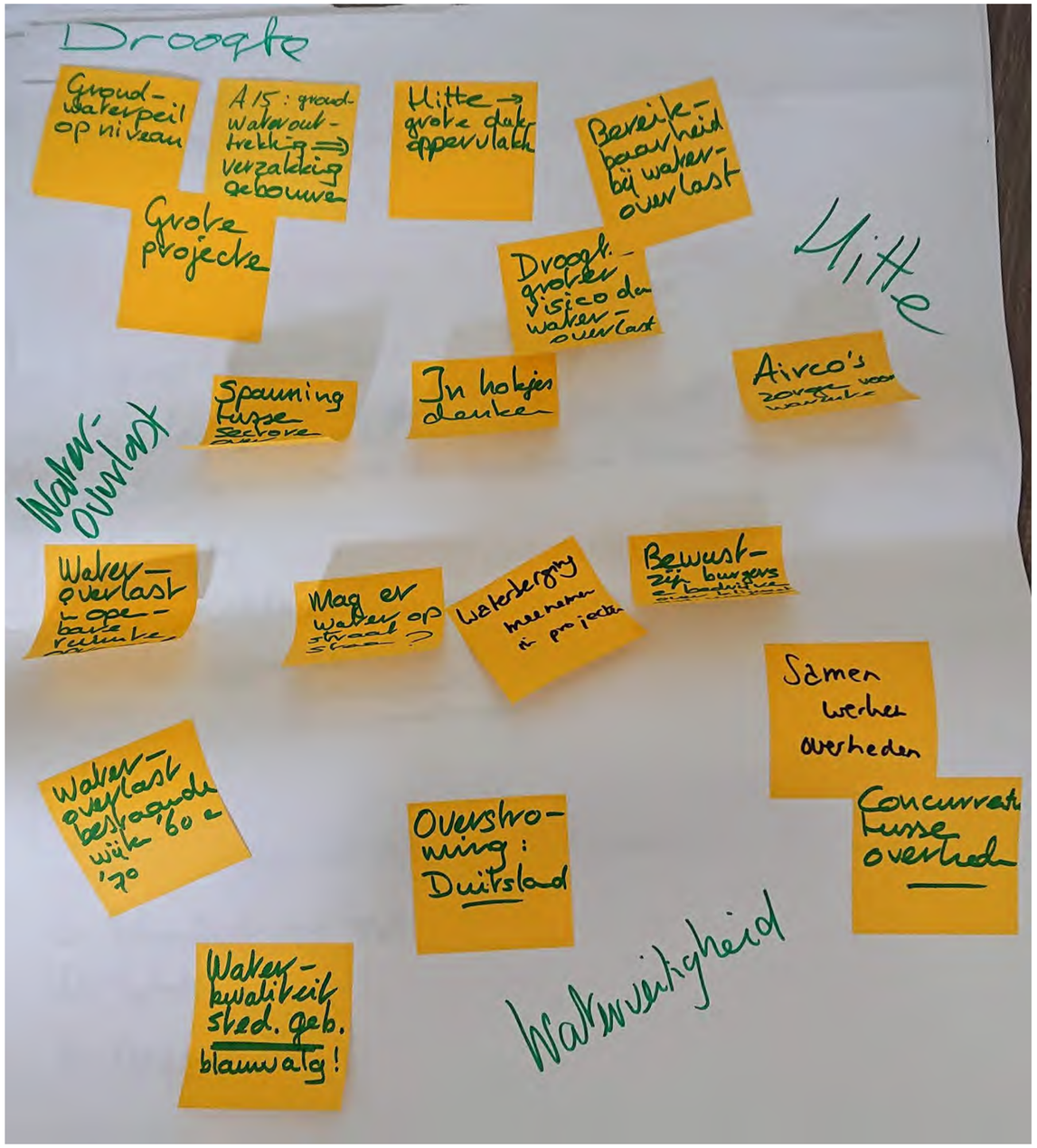

SWECO

DE LIEMERSE STRESSTEST

KLIMAATATELIER

SWECO

SWECO

Brede bijeenkomst 17 jan 2019

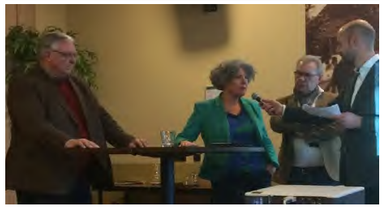

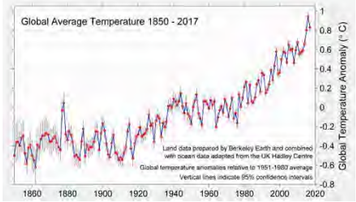

SWECO

KLIMAATADAPTATIE DE LIEMERS

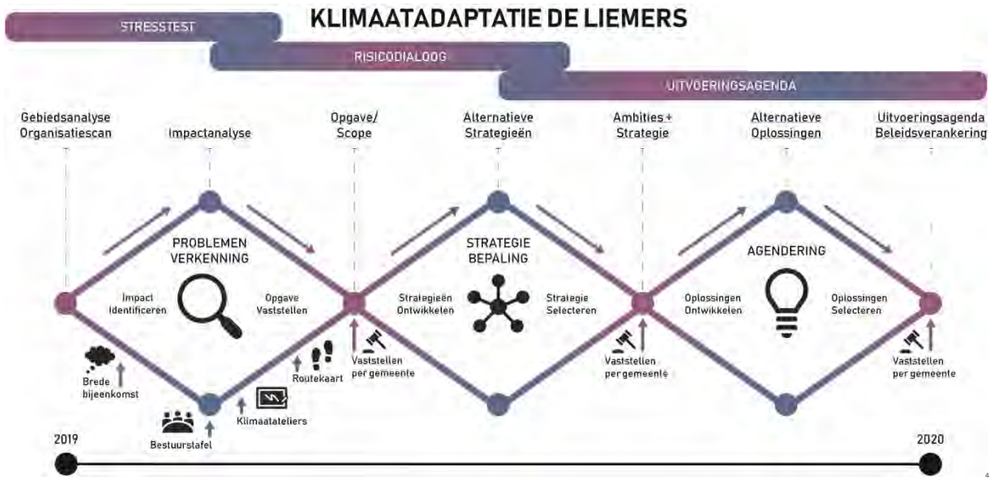

Doorwerking in beleid en uitvoering

Verankering gemeente
- Meekoppelen in lopende projecten
- Omgevingsvisie
- Groenstructuurplan
- Ruimtelijke projecten
- GRP/afkoppelplan
- Wegenbeheerplan
- Wijkplannen
- Herstructureringsplannen
- Beheerplan openbare ruimte
- Kwaliteitshandboek
- Subsidieregelingen
- ...

Verankering bij andere partijen
- Maatregelen waterschap
- Plannen corporaties
- Beheerplannen TBO's
- ...

Klimaatatelier

Scope bepalen: Wat is echt belangrijk?

Risico = Kans X Gevolg

Klimaateffecten in beeld:
- Droogte
- Hitte
- Wateroverlast
- Waterveiligheid

Gevolgen voor sectoren
- Water en ruimte
- Natuur
- Landbouw, tuinbouw en visserij
- Gezondheid
- Recreatie en toerisme
- Infrastructuur (luchtvaart, weg, spoor, water)
- Energie
- ICT en telecom
- Veiligheid

Programma

- 13:15 Opening
- 13:30 Presentatie klimaateffect kaarten
- 14:00 1e ronde deelsessies
- 14:45 Pauze
- 15:00 2e ronde deelsessies
- 15:45 Plenaire terugkoppeling
- 16:15 Afsluiting

DE LIEMERSE STRESSTEST

KLIMAATATELIER

Wateroverlast

2 buien
- T=100; ~70 mm in 1 uur
- T=1000; ~160 mm in 2 uren

Wateroverlast (regenwater op maaiveld)
Water tegen panden
Water op straat
Inundatie vanuit oppervlaktewater

à Toegankelijkheid en bereikbaarheid?
à Grote vlakken verharding en afstroming?
à Cominbatie met andere klimaateffecten?

Wateroverlast

Water tegen panden

Water op straat

Inundatie vanuit oppervlaktewater

Hitte

Gevoelstemperatuur
= bepalend voor beleving

à Kwetsbare groepen?
à Hitte en welzijn?
à Hitte en groen?
à Hitte en water?
à Hitte en (arbeids-)productiviteit?
à Hitte en sport?

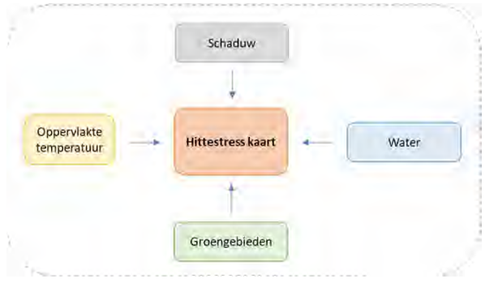

Hitte

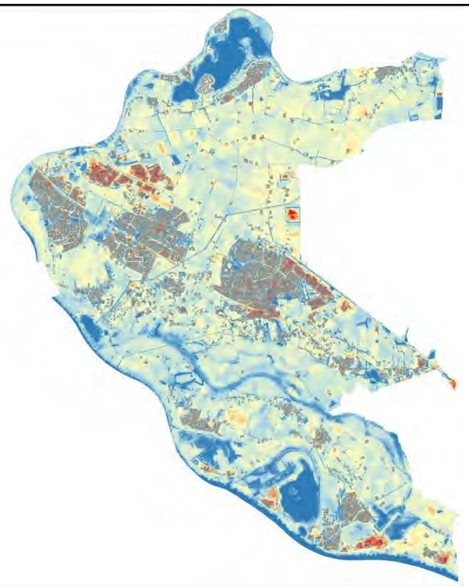

Droogte

Landelijke droogtestress
- 'Wegzakken' van grondwater
- Veranderende dynamiek in grondwater

à Gevolgen grondgebruik?

Stedelijke droogtestress
- Groen
- Infrastructuur
- Panden

à Gevolgen wegzakken en weer aanzwellen grondwater?

Droogval waterpartijen
à Gevolgen waterkwaliteit? Dode vissen?

Droogte

Droogte

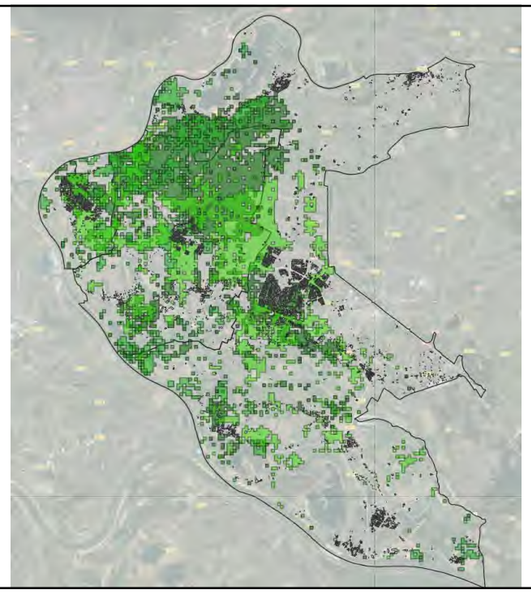

Waterveiligheid

Overstromingsdiepte en veilige verdiepingen
à Bereikbaarheid?
à Vluchtroutes?
à Gevolgen 'gevaarlijke' gebieden?

Waterveiligheid

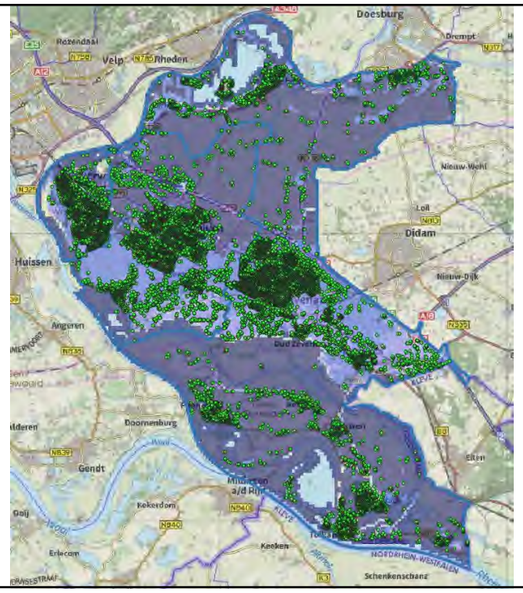

Waterkwaliteit

2018: Waterschap heeft knelpunten in beeld gebracht
2018: Veel meldingen
- Blauwalg, botulisme, kroos, overmatige plantengroei
- Naar lucht happende vissen
- Enorme druk op organisaties (gemeenten, waterschap, visverenigingen, bewoners)

à Gevolgen veranderend klimaat?
à Gevolgen 'ogen in de buurt'?
à Combinatie met andere klimaateffecten?

Waterkwaliteit

DEELSESSIES

Deelsessies

1) Marius: Binnen de kom
2) Tjeerd: Buiten de kom
3) Maarten: Gezondheid en veiligheid
4) Arend: Bedrijf en perceel

Klimaatstress in beeld:
- Ronde 1: Welke klimaatrisico's zien we?
- Ronde 2: Aanvullen + prioriteren

Top risico's

Kletsnat

- Bereikbaarheid voorzieningen
- Onderschatting bestaande kwaliteiten (alle thema's)
- Onderwaardering belangen (alle thema's)
- Neerslag bedrijventerreinen en centra; grote impact, direct schade en zichtbaar

Kurkdroog

- Afhankelijk van gebied:
  - Verzakken (ZVNR), kwaliteit (blauwalg, ed. 1str)
- Verzakkingen + grote projecten (grondwateronttrekking samen met verdroging)

- Exoten/plagen/ziektes
  - Welke dan, is onduidelijk

Top risico's

Snikheet

- Gezondheid (ouderen), financieel (winkels)
- Hitte bedrijventerreinen en centra; niet prettig vertoeven. Hebben we er echt last van…? (ervaringen buiten)

Hoog water

- Overstromingen

Oplossingen

- Inzicht/bewustwording (**3x …**), communicatie
  - Doen
- Versterk bestaande kwaliteiten (maak het mooier/beter)
- Trek samen op (overheden)
- Samenwerking/partners/schaal

INGENIEURS MET EEN VERHAAL

MEMO

PROJECT	:	de Liemers, klimaatadaptie
PROJECTNUMMER	:	P20-0022
ONDERWERP	:	Voorstel beleidsambities klimaatadaptatie
DATUM	:	28 januari 2021
OPGESTELD DOOR	:	L.C. van den Dikkenberg

1 Algemeen

1.1 Aanleiding

Het klimaat verandert. Het wordt heter met hittestress tot gevolg, het wordt natter met wateroverlast tot gevolg en het wordt droger met eigen problematieken tot gevolg. Daarom passen we ons aan. Dat wordt op twee manieren gedaan. Enerzijds om de klimaatverandering te bestrijden wat we klimaatmitigatie noemen. Anderzijds om onze leefomgeving aan te passen aan een veranderend klimaat. Dat noemen we klimaatadaptatie. Dit memo geeft weer welke strategische lijnen binnen de Liemers voorgesteld worden om klimaatadaptatie in onze gemeenten vorm te geven.

Alle gemeenten in Nederland zijn momenteel actief om een klimaatadaptatie uitvoeringsstrategie vorm te geven. Dit vloeit voort uit samenwerkingsafspraken waarin gemeenten zich verbonden hebben aan de uitvoering van de ambities van het Delta Programma Ruimtelijke Adaptatie (DPRA).

Figuur 1: de zeven ambities binnen het DPRA

Binnen het DPRA worden vier thema's onderscheiden. Dat zijn de thema's wateroverlast, hitte, droogte en overstroming. Binnen het gemeentelijke traject voor het DPRA wordt met name op de eerste drie thema's ingegaan.

Figuur 2: de vier klimaatthema's binnen het DPRA

Voor de Liemerse gemeenten geldt dat de kwetsbaarheden voor klimaateffecten hitte, droogte en wateroverlast in 2019 in beeld zijn gebracht. De resultaten hiervan zijn te zien op https://wrij.maps.arcgis.com/apps/MapSeries/index.html?appid=615ebe7ef0f448e884bd8ccaa707bfa5 . Het jaar 2020 was door de Deltacommissaris uitgeroepen tot jaar van de risicodialoog. Door bekende omstandigheden is dit op veel plaatsen vertraagd en verplaatst naar online. In de risicodialoog gaat het om twee dingen: bewustwording en acceptatie. Bewustwording van de gevolgen van een veranderend klimaat is nodig om inwoners handelingsperspectief bij extremen te geven. Het is goed om er van doordrongen te zijn dat hittegolven meer normaal worden, en dat wateroverlast vaker voor kan komen dan tot dusver. Daarnaast is het in de dialogen goed om met elkaar te bepalen wat geaccepteerd wordt en wat niet. Zo kan gericht beleid gemaakt worden om de benodigde ingrepen te prioriteren.

1.2 Doel

Het doel van dit memo is het formuleren van voorgestelde beleidsambities voor de bestuurders en hier een besluit over te vragen zodat in het verdere project in lijn met de bestuurlijke wensen wordt gehandeld.

1.3 Leeswijzer

In het eerste deel van de memo wordt het uitgevoerde participatietraject en de uitkomsten daarvan toegelicht. In het tweede deel komen de hieruit gedestilleerde beleidsambities aan bod.

2 Klimaatdialogen

2.1 Algemeen

Op vrijdag 4 december is de fase van de uitvoering van de klimaatdialogen afgelopen. Zowel in het fysieke, voor corona, als in het digitale deel hebben bestuurders, medewerkers en inwoners van de Liemerse gemeenten aangegeven hoe zij denken over de effecten van klimaatverandering en waar aandacht voor moet zijn. De resultaten van de werksessies en de digitale enquêtes zijn verwerkt tot beleidsambities die in het volgende hoofdstuk worden uitgewerkt. In dit hoofdstuk worden de resultaten per deelonderwerk toegelicht.

2.2 Sessies politiek

1Stroom

Met de gemeenteraden van Duiven en Westervoort (1stroom) hebben fysieke bijeenkomsten plaatsgevonden. Op deze avond hebben 12 raadsleden deelgenomen aan de mogelijkheid om in een deelsessie het gesprek te voeren over effecten van klimaatverandering. De 12 leden waren over 2 tafels verdeeld met onderstaande uitkomsten:

Figuur 3: Uitkomsten afwegingsmatrixen (links gemeente Duiven, rechts gemeente Westervoort)

De twee tafels accepteerden beiden water op straat als klimaateffect. Ook water op straat waar eens per 2 jaar geen doorgang en stroomuitval door bijvoorbeeld hitte worden geaccepteerd. Naast deze resultaten wordt ook aandacht gevraagd voor droogvallende watergangen en minder gewasopbrengst door droogte.

De deelgroepen vonden gezamenlijk niet acceptabel als water woningen of winkels binnenstroomt bij hevige neerslag. Extra gemeentelijke schade-uitkeringen door extremen en slechte drinkwaterkwaliteit worden ook niet geaccepteerd. Daarnaast wordt op de tafels aandacht gevraagd voor niet acceptabele onderwerpen als toename van vissterfte, Woningverzakking, toename van natuurbranden, nadelige gevolgen voor kwetsbare groepen en toename van het voorkomen van blauwalg in watergangen.

Zevenaar

In Zevenaar kon de fysieke avond niet doorgaan in verband met de *lockdown*. Als alternatief heeft in november een digitale sessie plaatsgehad waar met de raad is nagedacht over gevolgen van klimaatverandering en de omgang hiermee. Op deze avond waren 13 raadsleden aanwezig.

Door de gemeenteraad van Zevenaar werden de thema's 'te heet om buiten te spelen', 'water op straat' en 'een lagere arbeidsproductiviteit' als acceptabel omschreven.

Daar tegenover werden de thema's 'water in woningen', 'verslechtering van de drinkwaterkwaliteit', toename van 'schade aan stedelijk groen', 'verslechtering van luchtkwaliteit', een 'toename van woningverzakkingen' en een 'toename gemeentelijke uitkeringen schade' als niet acceptabel aangegeven.

2.3 Interne afweging ambtelijk

17 februari 2020 heeft een ambtelijke interne sessie plaatsgevonden waarbij de risicoweging en het handelingsperspectief centraal stond. Bij deze sessie waren gemeentelijke medewerkers aanwezig, waterschappers, de GGD en de Veiligheidsregio. De resultaten van de sessies zijn opgenomen bijlage A. Uit de risicosessie zijn de volgende hoofdlijnen gedestilleerd:

Duiven:

- Gebeurtenissen met een directe impact op de gezondheid zijn niet acceptabel.
- Water in woningen en bedrijven is onacceptabel, wanneer dit eens per 10 jaar voorkomt accepteren we het eigenlijk niet.
- Water op-straat is in principe acceptabel, onafhankelijk van hoe vaak dit gebeurt. Bij blokkering van belangrijke verkeersaders en blokkering hulpdiensten is het minder acceptabel.

Westervoort:

- Gebeurtenissen met een directe impact op de gezondheid (o.a. slechte lucht- en drinkwaterkwaliteit) zijn niet acceptabel.
- Water in woningen en bedrijven is onacceptabel. Water in kelders, garages en bedrijven waar de impact van water in het bedrijf laag is, is meer acceptabel.
- Water op-straat is in principe acceptabel, onafhankelijk van hoe vaak dit gebeurt. Bij blokkering van belangrijke verkeersaders en blokkering hulpdiensten is het minder acceptabel.
- Gebeurtenissen waar weinig aan gedaan kan worden, of die weinig impact hebben in Westervoort worden geaccepteerd.

Zevenaar:

- Wanneer we het al ervaren in de huidige situatie is het beter te accepteren. We moeten wel oppassen dat een lange reeks van kleine veranderingen die we accepteren uiteindelijk ongemerkt kan leiden tot een onacceptabele situatie.
- Wanneer op gebeurtenissen eenvoudig geanticipeerd kan worden, zijn deze acceptabel.
- Gebeurtenissen met een geringe economische impact zijn acceptabel.
- Voornamelijk die gebeurtenissen die een directe impact hebben op de gezondheid van mensen zijn onacceptabel.
- Water in woningen en bedrijven is onafhankelijk van hoe vaak het voorkomt onacceptabel. (Vooral vanwege de grote schade, zowel financieel als emotioneel)
- Water-op-straat is acceptabel, zolang hierdoor geen belangrijke verkeersaders worden geblokkeerd

De specifieke inbreng per gemeente is samengevat in onderstaande figuur. Hierin zijn de hoofdlijnen weergegeven van de groepssessies.

Figuur 4: Samenvatting dialogen ambtelijke sessies

2.4 Enquêtes onder inwoners

Binnen het project is besloten op digitale wijze een traject te organiseren richting de inwoners. Dit heeft gestalte gekregen in een social media campagne, website en enquêtes. De enquêtes zijn zowel onder inwoners als bedrijven uitgezet. Opvallend is de lagere respons bij de bedrijven. Later in het traject worden alternatieve wegen gezocht om bedrijven toch te betrekken bij deze maatschappelijke opgave.

Voor inwoners zijn 3 enquêtes uitgezet met de thema's 'Hitte' (155 respondenten), 'Droogte en wateroverlast' (161 respondenten) en 'Gezondheid' (6 respondenten). Per enquête worden hierna de hoofdpunten toegelicht. De volledige uitkomsten zijn in bijlage B.

Hitte

Bewoners geven als het om hitte gaat aan dat zij met name de gezondheidsrisico's voor kwetsbare groepen van belang vinden. Circa 75 % vindt dit erg. Daarnaast geven bewoners aan dat als het structureel te heet wordt om te sporten zij dit erg vinden. Waar 5 dagen nog als incident geaccepteerd wordt is 12 dagen teveel.

Inwoners geven aan dat het verlies van arbeidsproductiviteit en een slechte nachtrust acceptabel zijn vergeleken met de andere thema's.
In de enquêtes is ook gevraagd naar eventuele maatregelen en hoe inwoners hierover denken. Daarin wordt aangegeven dat het planten van bomen brede steun geniet, evenals het vergroenen van woonwijken. 85% van de respondenten wil verder lopen van en naar de

auto als dit vergroening van de leefomgeving oplevert. Vergroening wordt vooral als gewenst omschreven bij stads-dorpspleinen (43%), schoolpleinen en in mindere mate bij bedrijventerreinen (20%).

Belasting op tuinen en tegels ligt erg verdeeld onder de respondenten. 47,7 procent is oneens, 47,1 procent is eens. Het verschil is 1 stem.

Figuur 5: Uitkomsten enquête – belasting op tuinen en tegels

Antwoord	Antwoorden	Ratio
Eens	73	47.1%
Oneens	74	47.7%
Geen mening	8	5.2%

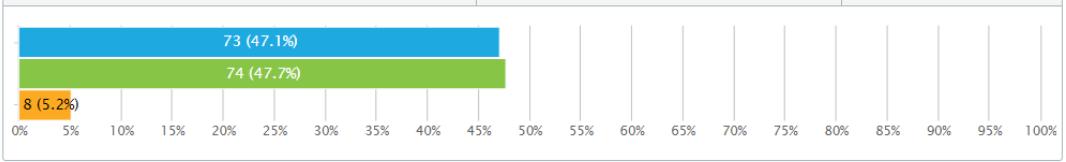

Bewoners geven aan dat zij geen behoefte hebben aan ondersteuning op het gebied van hittestress waarbij 45% wel aangeeft meer informatie te willen ontvangen. De overheid is als eerste aan zet vinden de bewoners in meerderheid.

Figuur 6 Uitkomsten enquête – actiehouders klimaatadaptie

Antwoord	Antwoorden	Ratio
Gemeenten	113	72.9%
Provincie Gelderland	68	43.9%
Inwoners	62	40%
Woningcoöperatie	33	21.3%
Bedrijven	19	12.3%
Wijkvereniging	3	1.9%
Geen idee	6	3.9%
Andere...	10	6.5%

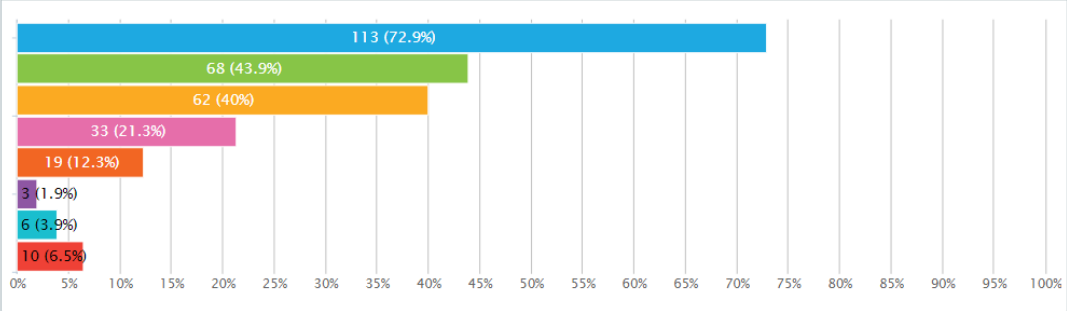

Droogte en wateroverlast
Bij het thema droogte en wateroverlast wordt door 84,5% van de respondenten aangegeven dat water in woningen erg is. Derhalve is dit onacceptabel. Meerdere inwoners (65,8%) geven daarnaast aan dat water op straat waarbij geen doorgang met auto's mogelijk is ook erg gevonden wordt. Overige onderwerpen zoals eens in de twee jaar een verslechterde drinkwaterkwaliteit, verhoogt risico op natuurbranden (93%) en droogvallende watergangen (83%) worden als erg omschreven.

Bewoners geven aan dat water op straat waar wel doorheen gereden kan worden met de auto niet erg is (69%). Dit is een belangrijk gegeven in de acceptatie van water op straat. Dit sluit ook aan bij de latere uitspraak dat water op straat tijdelijk geborgen mag worden bij extreme regenval waar 77% mee eens is.

Bewoners zijn het grotendeels (69,6%) eens met aanvullende eisen aan het watergebruik in een droge periode. Daarbij accepteren ze maatregelen als tijdelijke wateropslag op straat, in tuinen en zijn veel inwoners bereid tot het treffen van hydrologische maatregelen op eigen terrein.

Figuur 7: Uitkomsten enquête: eisen aan gebruik hemelwater in tuinen

13. Tijdens een droogteperiode vind ik het een goed idee dat er eisen worden gesteld aan tijden en hoeveelheid van water geven aan mijn tuin. Dit om te voorkomen dat de hoeveelheid drinkwater in gevaar komt.

161x Antwoorden **0x** onbeantwoord Enkele keuze

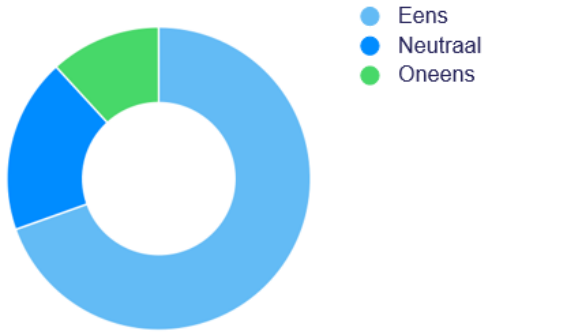

ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Eens	112	69,6%
Neutraal	30	18,6%
Oneens	19	11,8%

Inwoners geven aan voldoende informatie te hebben over het verminderen van het waterverbruik en stellen geen prijs op informatie over maatregelen om wateroverlast te verminderen. Dit is opvallend wanneer het uitgezet wordt tegenover de bereidheid maatregelen te nemen.

2.5 Enquêtes bedrijven

Onder de bedrijven zijn dezelfde enquêtes verspreidt als onder de inwoners. Gezien de lage respons en het niet representatief zijn van de uitkomsten wordt hier een korte samenvatting van de resultaten gegeven.

Figuur 8: Overzicht bedrijventerreinen Westervoort en Duiven

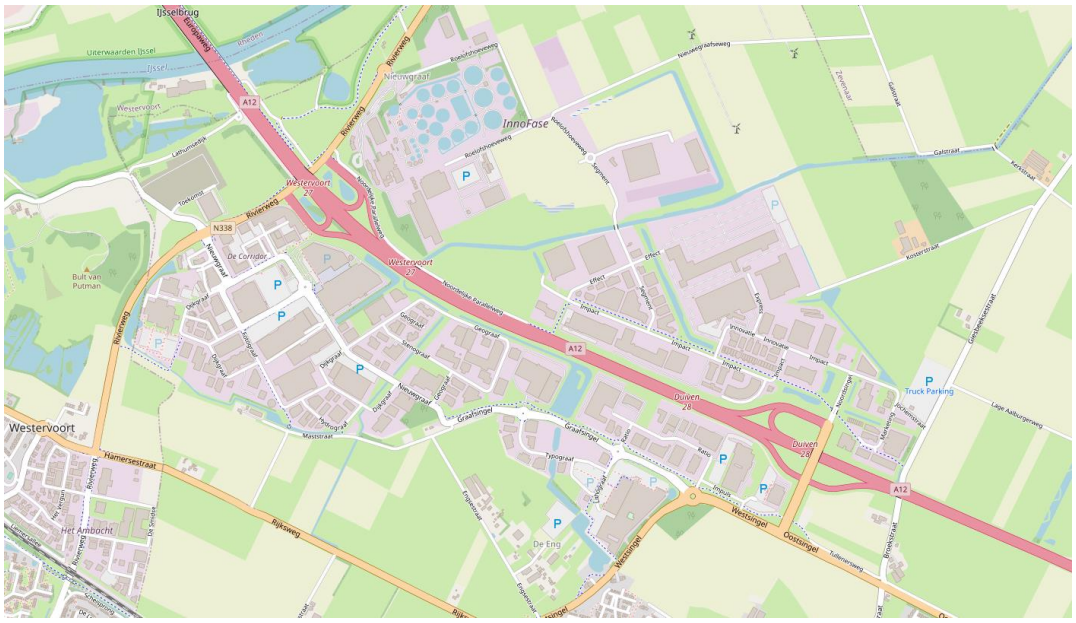

Hitte

Opmerkelijk is dat 57 mensen de enquête over hitte op bedrijventerreinen hebben geopend waarbij slechts 11 bedrijven de hele enquête hebben ingevuld. Uit Westervoort ontbreken bedrijven in de enquêteresultaten.

Opvallend is dat meer dan de helft arbeidsproductiviteitsverlies door hitte gedurende 12 dagen per jaar geen probleem vindt en ook een slechte nachtrust als gevolg van hitte accepteert. Leidt dit tot gezondheidsklachten onder personeel zegt ¾ dat het toch erg is. Op basis van de ingevulde enquête lijkt vergroening kansrijk op de bedrijventerreinen.

Droogte en wateroverlast

De enquête over wateroverlast en droogte is door 10 bedrijven ingevuld. Opvallend is dat hiervan 7 bedrijven daarin droogvallende watergangen markeren als 'vind ik erg'. Wateroverlast in bedrijfspanden wordt als erg beoordeeld evenals verslechterde drinkwaterkwaliteit.

Ook bij bedrijven is een hoge bereidheid om in periodes van droogte bewust met water om te gaan, en water op terreinen op te vangen bij extremen.

2.6 Verdieping

Alle deelnemers aan de enquêtes die hun gegevens achtergelaten hebben zijn uitgenodigd voor verdiepende gesprekken. Op twee momenten hebben hier in totaal zes inwoners gebruik van gemaakt. Verslagen hiervan zijn in bijlage C opgenomen.

3 Beleidsambities

3.1 Algemeen

Uit de uitgevoerde inventariserende en beeldvormende activiteiten zijn hoofdlijnen afgeleid waar de Liemers richting kiest in de aanpak van klimaatverandering de komende jaren. In dit hoofdstuk worden de beleidsambities op hoofdlijn beschreven. De komende periode, na consultering in de gemeenteraden, wordt de strategie uitgewerkt in concrete uitvoeringsprogramma's met bijbehorende kostenramingen.

De gemeenteraden wordt in dit stadium gevraagd inhoudelijke beleidsambities vast te stellen als inhoudelijke kaders voor het projectteam. Op een later moment in de uitvoering komt het projectteam terug met een voorstel waarin ook financiële onderbouwingen geformuleerd zijn. Op dat moment wordt aan de gemeenteraden gevraagd om financiële kaders.

3.2 Strategie

Op basis van de gegevens uit het participatieproces worden de hierna volgende beleidsambities voorgesteld om de Liemers beter bestendig maken tegen klimaatverandering. De beleidsambities zijn genummerd om bespreking herkenbaar te maken. Ze zijn niet gerangschikt op urgentie.

1: We werken aan een gezondere en beter bereikbare buitenruimte voor onze inwoners met voldoende biodiversiteit, groen, schaduw en gebruiksgemak
Gezondheid in de openbare ruimte wordt door veel deelnemers aangegeven als een belangrijk gegeven. De beschikbare ruimte binnen de woonkernen kan de komende jaren worden ingezet als leefruimte. Zo wordt met vergroening gewerkt aan het verbeteren van de luchtkwaliteit, het tegengaan van hittestress en kan stedelijk groen als waterbuffer worden ingezet. In combinatie van groen met water wordt zelfs verdroging van het stedelijk groen tegengegaan. Het creëren van schaduw, bij voorkeur door bomen, is één van de meest effectieve maatregelen tegen hittestress. Bij het treffen van maatregelen kunnen meekoppelkansen als biodiversiteit, energietransitie en circulaire ontwikkelingen worden meegewogen.
Waar mogelijk worden kwetsbare groepen binnen programma's opgenomen en worden maatregelen of calamiteitenplannen hierop aangepast en voorzien.
Het speerpunt richt zich met name op de woongebieden en focust zich minder op de bedrijventerreinen. Dit houdt niet in dat de bedrijven links blijven liggen. Door te onderzoeken of provinciale programma's, maatregelen van het waterschap en gemeentelijke projecten gecombineerd kunnen worden is synergie rond de bedrijventerreinen mogelijk. Daardoor ontstaan kansen om maatschappelijk verantwoord ondernemen ook voor ondernemers op de terreinen binnen handbereik te brengen met als doel om gezamenlijk stappen te zetten in het klimaatadaptief maken van de terreinen.

2: In de Liemers is in 2050 minder kans op wateroverlast in gebouwen dan nu en minder risico op voor de gemeente onverwachte financiële schades
Grote gemene deler in de participatie is het niet accepteren van wateroverlast in gebouwen. Vanuit de kwetsbaarheden wegen maatregelen om wateroverlast tegen te gaan zwaar. Hierbij wordt vooral gespitst op water in gebouwen, daarna is er aandacht voor

water op belangrijke verkeersaders en vervolgens water op woonstraten die voor hulpdiensten eenvoudig bereikbaar moeten zijn.
Omdat door raden ook aangegeven is dat onverwachte financiële tegenvallers als gevolg van klimaatextremen niet gewenst zijn is het van belang hier een grondig risicoprofiel voor op te stellen. Hiermee bereiden de gemeenten zich niet alleen fysiek voor op klimaatextremen maar vertaald zich dit ook in een financiële stresstest.

3: We benutten de (bergings-) capaciteiten van het natuurlijk bodemsysteem en het watersysteem beter om voldoende water te bewaren voor drogere periodes
Droogte is binnen de Liemers een relevant thema gebleken de laatste zomers. De watervraag en het wateraanbod moeten beter aan elkaar gekoppeld worden. Water dat op verhardingen valt moet niet direct afgevoerd worden naar de riolering en het oppervlaktewater, maar daar waar mogelijk geinfiltreerd worden in de bodem en vastgehouden in het gebied. We voeren binnen de Liemers de volgende trappen actief in: besparen-vasthouden- bergen-afvoeren. Door zo veel mogelijk water in de bodem vast te houden werkt de gemeente binnen haar invloedssfeer aan de drinkwaterkwaliteit op lange termijn, worden verzakkingen niet voorkomen maar wel bestreden en blijft stedelijk groen langer vitaal in droge zomers.

4: Inwoners worden regelmatiger geïnformeerd over klimaatadaptatie op eigen terrein en de acceptatie van klimaateffecten blijft in stand
Klimaatadaptatie is bij uitstek een thema wat niet alleen door de gemeente opgelost kan worden. Het merendeel van de het gemeentelijk oppervlak binnen woonkernen is in particulier bezit. Het is daarom van belang inwoners regelmatige van informatie te voorzien welke maatregelen zij kunnen treffen tegen wateroverlast of droogte.
Daarnaast is het van belang dat de huidige acceptatie van bijvoorbeeld water op straat door gestroomlijnde woordvoering van de gemeenten in stand blijft en adhoc besluiten voorkomen worden.

3.3 Vervolg

Na inhoudelijke bespreking van bovenstaande beleidsambities worden deze verder uitgewerkt in een uitvoeringsprogramma dat ter besluitvorming wordt voorgelegd aan de gemeenteraden. Hierbij wordt proactief gezocht naar de integraliteit in wijkgerichte vernieuwingen van de openbare ruimte, beheeropgaven in het rioolsysteem en de energietransitie. Verwachte vaststelling geschied in Q3 2021.

Bijlagen

A. Verslag interne klimaatdialoog
B. Enquêteresultaten
C. Notulen digitale bewonerssessies

Bijlage A: Verslag interne klimaatdialoog

Klimaatadaptatie in de Liemers

Verslag interne klimaatdialoog
17 februari 2020

Impressie van de dag

Waar en wanneer:

‘De Verzameling’ Westervoort

17 februari 2020 09:00 – 16:00

Ochtendprogramma:

Ontvangst met koffie en thee

Introductie

Deel I: Impactweging in 4 groepen, te weten:

Duiven, Westervoort, Zevenaar I en Zevenaar II
(Het waterschap heeft zich over de 4 groepen verdeeld)

Centrale terugkoppeling

Lunch

Middagprogramma:

Deel II: De buitenruimte van morgen

Deel III: Opbouw eigen visie op basis van deel I en II

Terugkoppeling aan en met bestuurders

Frank Wissink (WS Rijn en IJssel), Hans Sluiter (gem. Westervoort), Gemma Tiedink-Koning (gem. Duiven), Carla Koers (gem. Zevenaar)

Afronding

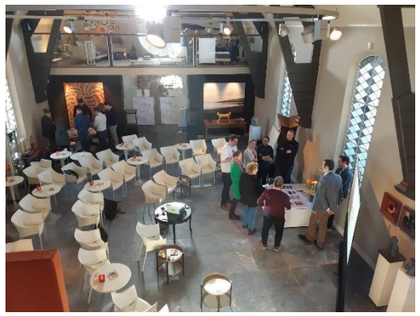
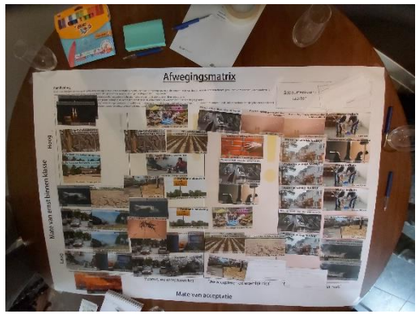

NL Greenlabel

BOOT INGENIEURS MET EEN VERHAAL

Impactweging Duiven

Afwegingsmatrix - interne klimaatdialoog - Duiven

Mate van ernst binnen klasse

Hoog							
8. Slechte nachtrust door warme nachten. 2 nachten per jaar	17. 20% minder opbrengst a.g.v. wateroverlast 1 x per 10 jaar	15. Hogere gezondheidsrisico's kwetsbare groepen. Gemiddeld 6 dagen per jaar		24. Verslechterde drinkwaterkwaliteit Eens per 20 jaar	14. Toename hagelschade. Schade verdubbeld	6. Toename vissterfte 5 extra meldingen per jaar	24. Verslechterde drinkwaterkwaliteit Eens per 2 jaar
7. 20% lagere arbeidsproductiviteit. Gemiddeld 6 dagen per jaar	11. 20% minder opbrengst a.g.v. droogte 1 x per 10 jaar	6. Toename vissterfte. 1 extra melding per jaar		9. Te heet om buiten te spelen Gemiddeld 12 dagen per jaar	20. Toename gemeentelijke schade uitkering door extreem weer. Uitkeringsbedrag verdubbeld	4. Water in winkel/bedrijf 1 x per 1 jaar	23. Overschrijding grenswaarden luchtkwaliteit 8 dagen per jaar
7. 20% lagere arbeidsproductiviteit. Gemiddeld 6 dagen per jaar	18. Verdroging natuurgebieden. 1 x per 20 jaar	18. Verdroging natuurgebieden. 1 x per 10 jaar		5. Toename blauwalg Gemiddeld 8 meldingen per jaar	13. Tijgermug komt voor in Nederland	4. Water in winkel/bedrijf 1 x per 2 jaar	23. Overschrijding grenswaarden luchtkwaliteit 20 dagen per jaar
11. 20% minder opbrengst a.g.v. droogte. 1 x per 30 jaar	9. Te heet om buiten te spelen. Gemiddeld 6 dagen per jaar	12. Stroomuitval a.g.v. extreem weer. Eens per 5 jaar		C. Toenane eikenprocessierups en andere exoten vanuit groen	19. Natuurbranden Gemiddeld 1 melding per jaar	4. Water in winkel/bedrijf 1 x per 5 jaar	20. Toename gemeentelijke schade uitkering door extreem weer. Uitkering verviervoudigd 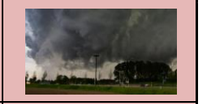
22. Droogvallende watergangen. Eens per 10 jaar	1. Water op straat doorgang mogelijk 2 x per jaar	8. Slechte nachtrust door warme nachten. 15 nachten per jaar 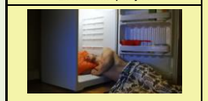		4. Water in winkel/bedrijf. 1 x per 10 jaar	16. Bermbrand. Gemiddeld 12 meldingen per jaar	3. Water in huis 1 x per 5 jaar	19. Natuurbranden Gemiddeld 4 meldingen per jaar
1. Water op straat doorgang mogelijk 1 x per 2 jaar	1. Water op straat doorgang mogelijk 1 x per jaar	16. Bermbrand. Gemiddeld 6 meldingen per jaar	17. 20% minder opbrengst gewassen a.g.v. wateroverlast. 1 x per 5 jaar	3. Water in huis. 1 x per 10 jaar	10. Droogteschade stedelijk groen. 10% per jaar	3. Water in huis 1 x per jaar	21. Woningverzakking door droogte. Gemiddeld 10 meldingen per jaar
1. Water op straat doorgang mogelijk 1 x per 5 jaar	12. Stroomuitval a.g.v. extreem weer 1x per 10 jaar	5. Toename blauwalg. Gemiddeld 4 meldingen per jaar ZWEMVERBOD I.V.M. BLAUWALG	2. Water op straat geen doorgang mogelijk 1 x per 10 jaar	2. Water op straat geen doorgang mogelijk. 1 x per 5 jaar	15. Hogere gezondheidsrisico's kwetsbare groepen Gemiddeld 12 dagen per jaar	2. Water op straat geen doorgang mogelijk 1 x per 2 jaar	10. Droogteschade stedelijk 20% per jaar 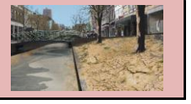
Laag							

'Geen probleem' — 'Vooruit, we accepteren het' — 'We accepteren dit eigenlijk niet' — 'Dit accepteren we zeker niet!'

Mate van acceptatie

- **Hoofdlijnen:**
  - Gebeurtenissen met een directe impact op de gezondheid zijn niet acceptabel.
  - Water in woningen en bedrijven is onacceptabel, wanneer dit eens per 10 jaar voorkomt accepteren we het eigenlijk niet.
  - Water op-straat is in principe acceptabel, onafhankelijk van hoe vaak dit gebeurt. Bij blokkering van belangrijke verkeersaders en blokkering hulpdiensten is het minder acceptabel.
- **Overwegingen bij specifieke gebeurtenissen:**
  - Veel schade aan het stedelijk groen wordt als onacceptabel geacht omdat groen belangrijk is voor verkoeling, flora en fauna etc. en de economische schade groot is.
  - Stroomuitval is acceptabel mits dit kortdurend is.
  - Bij lange duur van hoge gezondheidsrisico's voor ouderen neemt de kans op sterfte en psychisch isolement toe.
  - Bermbranden kunnen leiden tot uitval van spoor en wegen.
  - Bij natuurbranden is sprake van gezondheidsimpact, ecologisch verlies en OV-belemmering.
  - Bij grote toename gemeentelijke schade-uitkering door extreem weer is sprake van een begrotingsuitdaging en imagoschade.
  - Het verzakken van woningen leidt zowel tot economische als psychologische schade.
  - Verslechterde drinkwaterkwaliteit mag niet voorkomen, dit betreft een eerste levensbehoefte. Gevaar op drinkwatertekort.
- **Eigen ingebrachte gebeurtenissen:**
  - Toename eikenprocessierups en andere exoten -> onacceptabel

Waterschap Rijn en IJssel · Gemeente Duiven · gemeente Westervoort · ZEVENAAR

NL Greenlabel

BOOT INGENIEURS MET EEN VERHAAL

Impactweging Westervoort

Afwegingsmatrix - interne klimaatdialoog - Westervoort

Mate van ernst binnen klasse: Hoog – Laag

'Geen probleem'	'Vooruit, we accepteren het'	'We accepteren dit eigenlijk niet'	'Dit accepteren we zeker niet!'				
14. Toename hagelschade. Schade verdubbeld	10. Droogteschade stedelijk groen. 10% per jaar	4. Water in winkel/bedrijf. 1 x per 10 jaar	8. Slechte nachtrust door warme nachten. 15 nachten per jaar	15. Hogere gezondheidsrisico's kwetsbare groepen. Gemiddeld 6 dagen per jaar	15. Hogere gezondheidsrisico's kwetsbare groepen Gemiddeld 12 dagen per jaar	24. Verslechterde drinkwaterkwaliteit Eens per 2 jaar	24. Verslechterde drinkwaterkwaliteit Eens per 20 jaar
18. Verdroging natuurgebieden. 1 x per 10 jaar	9. Te heet om buiten te spelen. Gemiddeld 6 dagen per jaar	7. 20% lagere arbeidsproductiviteit. Gemiddeld 6 dagen per jaar	7. 20% lagere arbeidsproductiviteit. Gemiddeld 6 dagen per jaar	10. Droogteschade stedelijk 20% per jaar	2. Water op straat geen doorgang mogelijk 1 x per 10 jaar	3. Water in huis. 1 x per 10 jaar	23. Overschrijding grenswaarden luchtkwaliteit 20 dagen per jaar
1. Water op straat doorgang mogelijk 2 x per jaar	18. Verdroging natuurgebieden. 1 x per 20 jaar	5. Toename blauwalg Gemiddeld 8 meldingen per jaar	9. Te heet om buiten te spelen Gemiddeld 12 dagen per jaar	6. Toename vissterfte. 1 extra melding per jaar	6. Toename vissterfte 5 extra meldingen per jaar	3. Water in huis 1 x per 5 jaar	3. Water in huis 1 x per jaar
1. Water op straat doorgang mogelijk 1 x per 2 jaar	1. Water op straat doorgang mogelijk 1 x per jaar	13. Tijgermug komt voor in Nederland	5. Toename blauwalg. Gemiddeld 4 meldingen per jaar		21. Woningverzakking door droogte. Gemiddeld 10 meldingen per jaar	12. Stroomuitval a.g.v. extreem weer 1x per 10 jaar	12. Stroomuitval a.g.v. extreem weer. Eens per 5 jaar
8. Slechte nachtrust door warme nachten. 2 nachten per jaar	1. Water op straat doorgang mogelijk 1 x per 5 jaar					2. Water op straat geen doorgang mogelijk. 1 x per 5 jaar	2. Water op straat geen doorgang mogelijk 1 x per 2 jaar
20. Toename gemeentelijke schade uitkering door extreem weer. Uitkeringsbedrag verdubbeld	20. Toename gemeentelijke schade uitkering door extreem weer. Uitkering verviervoudigd					4. Water in winkel/bedrijf 1 x per 2 jaar	4. Water in winkel/bedrijf 1 x per jaar
22. Droogvallende watergangen. Eens per 10 jaar	16. Bermbrand. Gemiddeld 6 / 12 meldingen per jaar				B. Verkeerde beeldvorming door meida	A. Overstroming vanuit de rivier	4. Water in winkel/bedrijf 1 x per 5 jaar

Mate van acceptatie

- **Hoofdlijnen:**
  - Gebeurtenissen met een directe impact op de gezondheid (o.a. slechte lucht- en drinkwaterkwaliteit) zijn niet acceptabel.
  - Water in woningen en bedrijven is onacceptabel. Water in kelders, garages en bedrijven waar de impact van water in het bedrijf laag is, is meer acceptabel.
  - Water op-straat is in principe acceptabel, onafhankelijk van hoe vaak dit gebeurt. Bij blokkering van belangrijke verkeersaders en blokkering hulpdiensten is het minder acceptabel.
  - Gebeurtenissen waar weinig aan gedaan kan worden, of die weinig impact hebben in Westervoort worden geaccepteerd.
- **Overwegingen bij specifieke gebeurtenissen:**
  - Stroomuitval: vitale functies moeten altijd blijven draaien. 1 uur acceptabel, 3 uur misschien, 24 uur lastig, 3 dagen kan niet.
  - Schade aan gewassen is niet relevant (in Westervoort zit slechts 1 boer en het dorp heeft weinig buitengebied).
  - Drinkwater is eerste en grootste levensbehoefte.
  - Luchtkwaliteit is urgent probleem, vooral op landelijk en regionaal niveau. Op gemeentelijk niveau minder aan te doen. Ook onder de grenswaarde treden al problemen op.
- **Eigen ingebrachte gebeurtenissen:**
  - Overstroming vanuit de rivier: als het gebeurt is de impact groot. Meenemen in communicatie richting burgers (maatregelen worden buiten dit proces genomen).
  - Beeldvorming door pers (framing, verkeerde informatie)

Waterschap Rijn en IJssel · Gemeente Duiven · gemeente Westervoort · ZEVENAAR

NL Greenlabel

BOOT INGENIEURS MET EEN VERHAAL

Impactweging Zevenaar I

Afwegingsmatrix - interne klimaatdialoog -Zevenaar I

Mate van ernst binnen klasse

	'Geen probleem'	'Vooruit, we accepteren het'	'We accepteren dit eigenlijk niet'	'Dit accepteren we zeker niet!'
Hoog	12. Stroomuitval a.g.v. extreem weer 1x per 10 jaar	12. Stroomuitval a.g.v. extreem weer. Eens per 5 jaar	11. 20% minder opbrengst a.g.v. droogte 1 x per 10 jaar	15. Hogere gezondheidsrisico's kwetsbare groepen. Gemiddeld 6 dagen per jaar
	9. Te heet om buiten te spelen. Gemiddeld 6 dagen per jaar	11. 20% minder opbrengst a.g.v. droogte. 1 x per 30 jaar	7. 20% lagere arbeidsproductiviteit. Gemiddeld 12 dagen per jaar	17. 20% minder opbrengst a.g.v. wateroverlast 1 x per 10 jaar
	6. Toename vissterfte. 1 extra melding per jaar	9. Te heet om buiten te spelen Gemiddeld 12 dagen per jaar	22. Droogvallende watergangen. Eens per 10 jaar	5. Toename blauwalg Gemiddeld 8 meldingen per jaar
	16. Bermbrand. Gemiddeld 12 meldingen per jaar	18. Verdroging natuurgebieden. 1 x per 20 jaar	5. Toename blauwalg. Gemiddeld 4 meldingen per jaar	6. Toename vissterfte 5 extra meldingen per jaar
	16. Bermbrand. Gemiddeld 6 meldingen per jaar	1. Water op straat doorgang mogelijk 1 x per 2 jaar	8. Slechte nachtrust door warme nachten. 15 nachten per jaar	13. Tijgermug komt voor in Nederland
	1. Water op straat doorgang mogelijk 1 x per 5 jaar	16. Bermbrand. Gemiddeld 12 meldingen per jaar	14. Toename hagelschade. Schade verdubbeld	1. Water op straat doorgang mogelijk 2 x per jaar
	7. 20% lagere arbeidsproductiviteit. Gemiddeld 6 dagen per jaar	16. Bermbrand. Gemiddeld 6 meldingen per jaar	14. Toename hagelschade. Schade verdubbeld	1. Water op straat doorgang mogelijk 1 x per jaar
	19. Natuurbranden Gemiddeld 4 meldingen per jaar	8. Slechte nachtrust door warme nachten. 2 nachten per jaar	B. Verdroging en overstroming leidt tot afname toerisme	
Laag	19. Natuurbranden Gemiddeld 1 melding per jaar			

	'Geen probleem'	'Vooruit, we accepteren het'	'We accepteren dit eigenlijk niet'	'Dit accepteren we zeker niet!'
Hoog	2. Water op straat geen doorgang mogelijk. 1 x per 5 jaar	23. Overschrijding grenswaarden luchtkwaliteit 8 dagen per jaar	23. Overschrijding grenswaarden luchtkwaliteit 20 dagen per jaar	3. Water in huis 1 x per jaar
	2. Water op straat geen doorgang mogelijk 1 x per 10 jaar	21. Woningverzakking door droogte. Gemiddeld 10 meldingen per jaar	4. Water in winkel/bedrijf 1 x per jaar	24. Verslechterde drinkwaterkwaliteit Eens per 2 jaar
	15. Hogere gezondheidsrisico's kwetsbare groepen Gemiddeld 12 dagen per jaar	24. Verslechterde drinkwaterkwaliteit Eens per 20 jaar	4. Water in winkel/bedrijf 1 x per 2 jaar	3. Water in huis 1 x per 5 jaar
	18. Verdroging natuurgebieden. 1 x per 10 jaar	17. 20% minder opbrengst gewassen a.g.v. wateroverlast. 1 x per 5 jaar	4. Water in winkel/bedrijf 1 x per 5 jaar	3. Water in huis. 1 x per 10 jaar
	C. Toename eikenprocessierups en andere exoten vanuit groen	10. Droogteschade stedelijk groen. 10% per jaar	2. Water op straat geen doorgang mogelijk 1 x per 2 jaar	10. Droogteschade stedelijk 20% per jaar
			4. Water in winkel/bedrijf. 1 x per 10 jaar	20. Toename gemeentelijke schade uitkering door extreem weer. Uitkering verviervoudigd
			A. Bewoners worden verkeerd geïnformeerd door de media.	20. Toename gemeentelijke schade uitkering door extreem weer. Uitkeringsbedrag verdubbeld

Mate van acceptatie

- **Hoofdlijnen:**
  - Wanneer we het al ervaren in de huidige situatie is het beter te accepteren. We moeten wel oppassen dat een lange reeks van kleine veranderingen die we accepteren uiteindelijk ongemerkt kan leiden tot een onacceptabele situatie.
  - Wanneer op gebeurtenissen eenvoudig geanticipeerd kan worden, zijn deze acceptabel.
  - Gebeurtenissen met een geringe economische impact zijn acceptabel.
  - Voornamelijk die gebeurtenissen die een directe impact hebben op de gezondheid van mensen zijn onacceptabel.
  - Water in woningen en bedrijven is onafhankelijk van hoe vaak het voorkomt onacceptabel. (Vooral vanwege de grote schade, zowel financieel als emotioneel)
  - Water-op-straat is acceptabel, zolang hierdoor geen belangrijke verkeersaders worden geblokkeerd
- **Overwegingen bij specifieke gebeurtenissen:**
  - Lagere arbeidsproductiviteit als gevolg van hitte wordt acceptabel geacht, aangezien hier met aanpassing van werktijden op geanticipeerd kan worden.
  - Slechte nachtrust door warme nachten wordt acceptabel geacht, aangezien dit al voorkomt en er veel andere redenen zijn voor een slechte nachtrust.
  - Te heet om buiten te spelen wordt acceptabel geacht, aangezien met eenvoudige gedragsverandering hierop geanticipeerd kan worden.
  - Veel schade aan het stedelijk groen wordt als onacceptabel geacht omdat groen belangrijk is voor verkoeling, flora en fauna etc. en het veel tijd kost (25 – 30 jaar) om nieuw volwaardig groen te realiseren.
  - Toename hagelschade, de aanwezigheid van de tijgermug en vissterfte worden als acceptabel gezien omdat hier niet veel aan gedaan kan worden.
- **Eigen ingebrachte gebeurtenissen:**
  - Bewoners worden verkeerd geïnformeerd door de media -> onacceptabel
  - Verdroging en overstroming van het gebied leidt tot afname toerisme -> acceptabel
  - Toename eikenprocessierups en andere exoten -> onacceptabel

Waterschap Rijn en IJssel · Gemeente Duiven · gemeente Westervoort · ZEVENAAR

NL Greenlabel

BOOT INGENIEURS MET EEN VERHAAL

Impactweging Zevenaar II

Afwegingsmatrix - interne klimaatdialoog - gemeente Zevenaar II

Mate van ernst binnen klasse (Hoog – Laag)

'Geen probleem'	'Vooruit, we accepteren het'	'We accepteren dit eigenlijk niet'	'Dit accepteren we zeker niet!'
24. Verslechterde drinkwaterkwaliteit Eens per 20 jaar		9. Te heet om buiten te spelen. Gemiddeld 6 dagen per jaar	15. Hogere gezondheidsrisico's kwetsbare groepen. Gemiddeld 6 dagen per jaar; 23. Overschrijding grenswaarden luchtkwaliteit 20 dagen per jaar; 15. Hogere gezondheidsrisico's kwetsbare groepen Gemiddeld 12 dagen per jaar
2. Water op straat geen doorgang mogelijk 1 x per 10 jaar		21. Woningverzakking door droogte. Gemiddeld 10 meldingen per jaar	13. Tijgermug komt voor in Nederland; 3. Water in huis 1 x per 5 jaar; 3. Water in huis 1 x per jaar
1. Water op straat doorgang mogelijk 1 x per jaar		12. Stroomuitval a.g.v. extreem weer. Eens per 5 jaar	23. Overschrijding grenswaarden luchtkwaliteit 8 dagen per jaar; 24. Verslechterde drinkwaterkwaliteit Eens per 2 jaar; 4. Water in winkel/bedrijf 1 x per jaar; 3. Water in huis. 1 x per 10 jaar
1. Water op straat doorgang mogelijk 1 x per 2 jaar		11. 20% minder opbrengst a.g.v. droogte 1 x per 10 jaar	7. 20% lagere arbeidsproductiviteit. Gemiddeld 6 dagen per jaar; 4. Water in winkel/bedrijf 1 x per 5 jaar; 4. Water in winkel/bedrijf 1 x per 2 jaar
8. Slechte nachtrust door warme nachten. 2 nachten per jaar		16. Bermbrand. Gemiddeld 6 meldingen per jaar	16. Bermbrand. Gemiddeld 12 meldingen per jaar; 5. Toename blauwalg. Gemiddeld 4 meldingen per jaar; 4. Water in winkel/bedrijf. 1 x per 10 jaar
12. Stroomuitval a.g.v. extreem weer 1x per 10 jaar		17. 20% minder opbrengst a.g.v. wateroverlast 1 x per 10 jaar	8. Slechte nachtrust door warme nachten. 15 nachten per jaar; 9. Te heet om buiten te spelen Gemiddeld 12 dagen per jaar; 5. Toename blauwalg Gemiddeld 8 meldingen per jaar; 20. Toename gemeentelijke schade uitkering door extreem weer. Uitkering verviervoudigd
6. Toename vissterfte. 1 extra melding per jaar		10. Droogteschade stedelijk groen. 10% per jaar	20. Toename gemeentelijke schade uitkering door extreem weer. Uitkeringsbedrag verdubbeld; 6. Toename vissterfte 5 extra meldingen per jaar; 19. Natuurbranden Gemiddeld 4 meldingen per jaar; 10. Droogteschade stedelijk 20% per jaar
22. Droogvallende watergangen. Eens per 10 jaar	14. Toename hagelschade. Schade verdubbeld	1. Water op straat doorgang mogelijk 2 x per jaar	18. Verdroging natuurgebieden. 1 x per 10 jaar; 17. 20% minder opbrengst gewassen a.g.v. wateroverlast. 1 x per 5 jaar; 2. Water op straat geen doorgang mogelijk. 1 x per 5 jaar; 19. Natuurbranden Gemiddeld 1 melding per jaar
1. Water op straat doorgang mogelijk 1 x per 5 jaar			2. Water op straat geen doorgang mogelijk 1 x per 2 jaar
18. Verdroging natuurgebieden. 1 x per 20 jaar			
11. 20% minder opbrengst a.g.v. droogte. 1 x per 30 jaar			
7. 20% lagere arbeidsproductiviteit. Gemiddeld 6 dagen per jaar			

Mate van acceptatie

- **Hoofdlijnen:**
  - Gebeurtenissen die veel voorkomen met negatieve gevolgen voor de gezondheid zijn onacceptabel.
  - Water in woningen en bedrijven is onafhankelijk van hoe vaak het voorkomt onacceptabel.
  - Water-op-straat is acceptabel, echter moet de bereikbaarheid voor de hulpdiensten geborgd zijn.
- **Overwegingen bij specifieke gebeurtenissen:**
  - Water op straat geen doorgang mogelijk is niet acceptabel vanwege de benodigde bereikbaarheid voor hulpdiensten.
  - Water in woningen niet acceptabel, ook verantwoordelijkheid voor woning eigenaar om maatregelen te nemen.
  - Blauwalg is onacceptabel vanwege de gezondheidsrisico's voor mensen en dieren.
  - Lagere arbeidsproductiviteit is eigenlijk niet acceptabel omdat de werkdruk op dit moment al hoog is.
  - Te heet om buiten te spelen is bij 12 dagen per jaar eigenlijk niet acceptabel omdat kinderen hierdoor onvoldoende kunnen bewegen.
  - Droogteschade aan gewassen is acceptabel, ervan uitgaande dat dit vergoed wordt.
- **Eigen ingebrachte gebeurtenissen:**
  - Preventief water vasthouden t.b.v. droge zomer. (maatregel)

Waterschap Rijn en IJssel · Gemeente Duiven · gemeente Westervoort · ZEVENAAR

Impactweging – Algehele lijn

Acceptabele situaties:

- Water op straat, mits belangrijke verkeersaders bereikbaar zijn
- Situaties waarop weinig invloed uitgeoefend kan worden
- Situaties waar relatief eenvoudig op te anticiperen is

Onacceptabele situaties:

- Situaties met een directe impact op de gezondheid
- Water in woningen en bedrijven

Extra aandacht nodig voor: (eigen ingebrachte gebeurtenissen)

- Verkeerde informatievoorziening vanuit media
- Toename eikenprocessierups en andere exoten
- Afname toerisme als gevolg van toename verdroging en overstromingen

Interne Klimaatbijeenkomst

DPRA vanuit samenhangende duurzaamheid

‘Durf te dromen, durf te doen’

17 februari 2020

NL Greenlabel

BOOT
Ingenieurs met een verhaal.

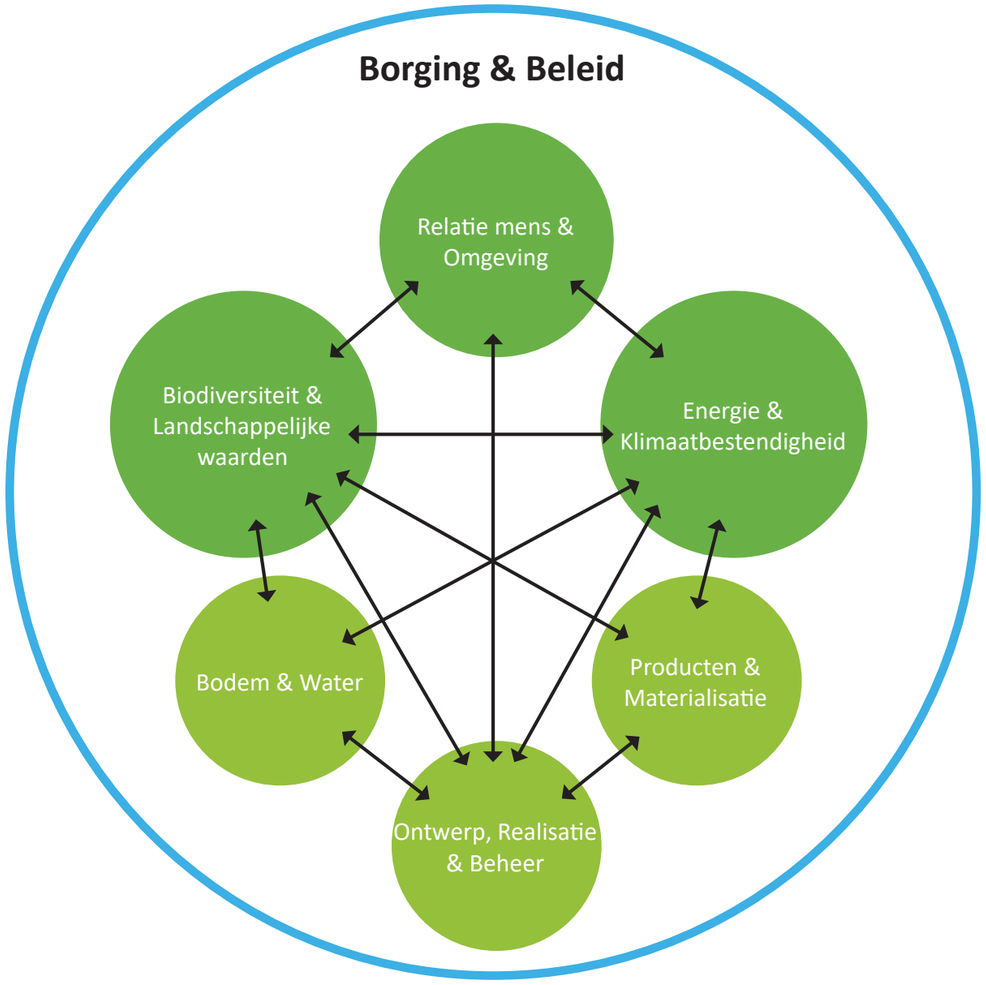

Organisatie: Duiven.....

Naam:.....

Functie:.....

Gezonde leefomgeving

Relatie mens en omgeving

NL Greenlabel

Een inrichting die geschikt is voor diverse doelgroepen, een gezonde leefstijl stimuleert en flexibel genoeg is om in te spelen op de actuele vraag uit de samenleving.

Sub-indicatoren:

- Betrokkenheid van mensen
- Bereikbaarheid
- Sociale veiligheid
- Gezondheid

Waar kan je aan denken?

- Zijn de toekomstige gebruikers betrokken bij het ontwerp, de realisatie en het beheer?
- In hoeverre stimuleert de omgeving en het proces het ontstaan van sociale cohesie?
- Op welke wijze is de mobiliteit in de gemeente georganiseerd?
- In welke mate stimuleert de gemeente de gezondheid van de gebruiker van het gebied?

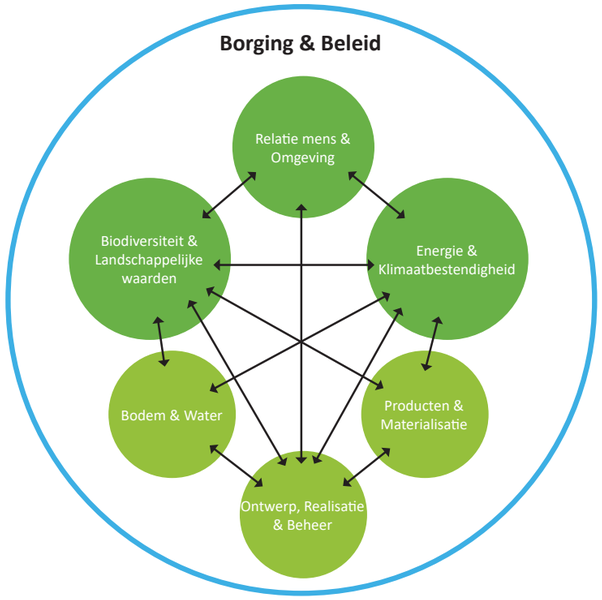

Hoe zou u de toekomst willen zien?

- Burger probleemhouder maken: ook uitvoerder van het probleem

Wat betekent dit voor uw organisatie?

- Maak digitale omgeving
- Verankering van breedheid in de organisatie
- Sommige RO-eisen bovengemeentelijk organiseren (regionaal)
- Vraag de toekomst van morgen: Kinderen!

Wat moet er nu gebeuren?

- Bewustwording: zichtbaar maken!
- Onderwijs
- NL Climate alert

Toekomstbestendige leefomgeving

Biodiversiteit en landschappelijke waarden

NL Greenlabel

Voor het gezond houden van de flora en fauna in de gemeente speelt biodiversiteit een sleutelrol. Groen beïnvloedt het leefklimaat positief: het zorgt voor reductie van fijnstof, hitte, geluid- en wateroverlast en vergroot de biodiversiteit en het gevoel van welbevinden.

Sub-indicatoren:

- Omgaan met aanwezige waarden; natuur, cultuur, archeologie, etc.
- Aansluiting met de lokale natuur
- Biodiversiteitsbevordering

Waar kan je aan denken?

- In welke mate houdt de gemeente rekening met de bestaande waarden in het gebied?
- Sluit de ontwikkeling aan bij lokale natuur?
- Op welke wijze wordt de biodiversiteit bevorderd?

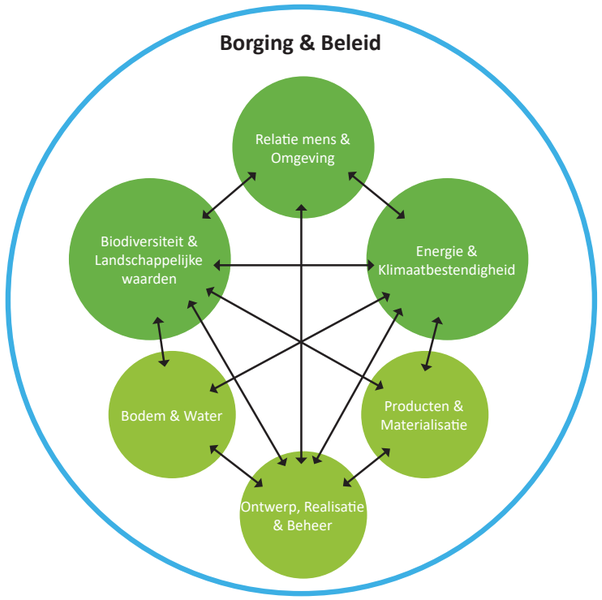

Hoe zou u de toekomst willen zien?

Wat betekent dit voor uw organisatie?

- Het wordt nu al wel belangrijk gevonden maar nog geen onderdeel van de organisatie / beleid
- Ander maaibeheer – maaibeleid aanpassen
- Biodiversiteit onderdeel maken van beleid (ook voor waterschap)
- Borging in de verordening

Wat moet er nu gebeuren?

- Kennisdeling: kennisniveau verbeteren binnen de organisaties

Klimaatbestendigheid

NL Greenlabel

Klimaat adaptief ontwerpen bereidt een gemeente voor op de toekomst waarbij onder andere droogte, hittestress en wateroverlast beperkt wordt. Tevens wordt de waterhuishouding van steeds groter belang en kan opvang en hergebruik van regenwater bijdragen aan een beter klimaat.

Sub-indicatoren:

- Waterhuishouding
- Waterkwaliteit
- Hittestress
- Droogte
- Hinder

Waar kan je aan denken?

- Houdt de gemeente rekening met (het herstel van) de waterkwaliteit?
- Op welke wijze wordt het water vastgehouden in de gemeente?
- Worden er maatregelen genomen om hittestress te voorkomen of te beperken?
- Zijn er maatregelen om (licht, lucht, geur- en geluid) hinder te voorkomen of te reduceren?

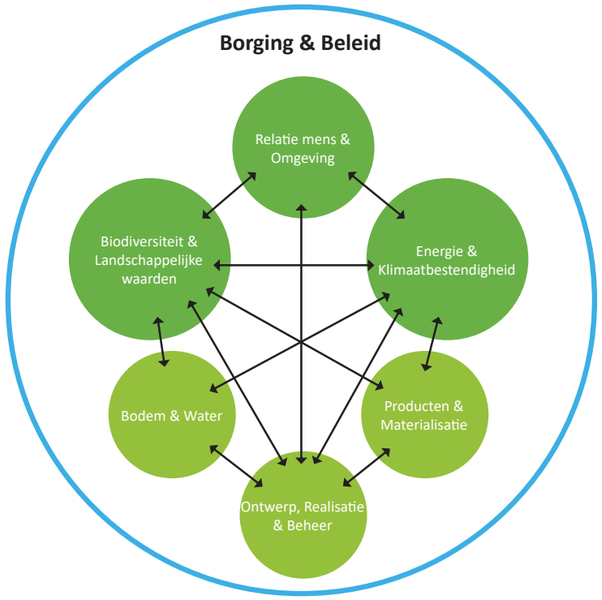

Hoe zou u de toekomst willen zien?

- Verplichting lokaal infiltreren

Wat betekent dit voor uw organisatie?

- Borging in beleid

Wat moet er nu gebeuren?

- Bewustwording bij collega's

Eigenaarschap

Borging en beleid

NL Greenlabel

Duurzaamheidsambities houden stand bij een goede borging ervan. Met de juiste stakeholders aan zet bij de inrichting en het beheer ontstaat draagvlak voor gemaakte keuzes en borging van ambities tot na de uitvoering. Het (letterlijk) samen bouwen aan de buitenruimte en het gezamenlijk vieren van behaalde resultaten, versterkt commitment en creëert gevoel van eigenaarschap.

Sub-indicatoren:

- Borging kwaliteit van duurzaamheid
- Borging van financierbaarheid

Waar kan je aan denken?

- Op welke wijze blijft de kwaliteit van de duurzaamheid van het project gedurende de gebruiksduur gewaarborgd?
- Is de financierbaarheid van de realisatie en het beheer geborgd?

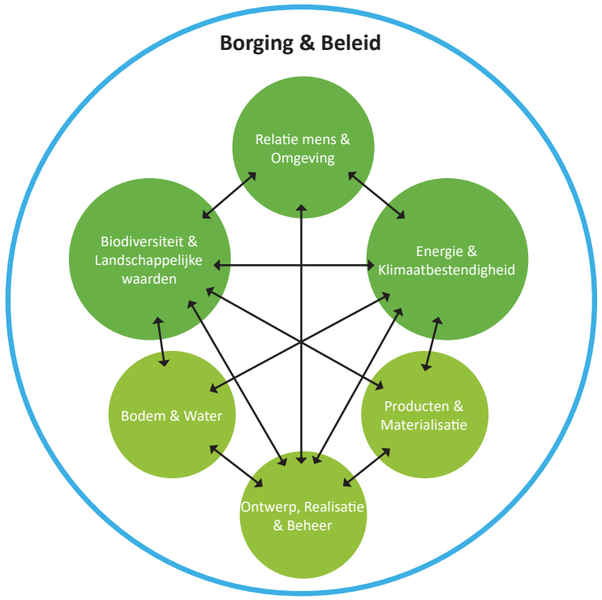

Hoe zou u de toekomst willen zien?

- Financiële prikkel d.m.v. korting / subsidies
- Breed gedragen vanuit de organisatie

Wat betekent dit voor uw organisatie?

Wat moet er nu gebeuren?

- Handvatten bieden om duurzaamheid te verankeren in het proces
- Integraal werken

Interne Klimaatbijeenkomst

DPRA vanuit samenhangende duurzaamheid

‘Durf te dromen, durf te doen’

17 februari 2020

NL Greenlabel

BOOT
Ingenieurs met een verhaal.

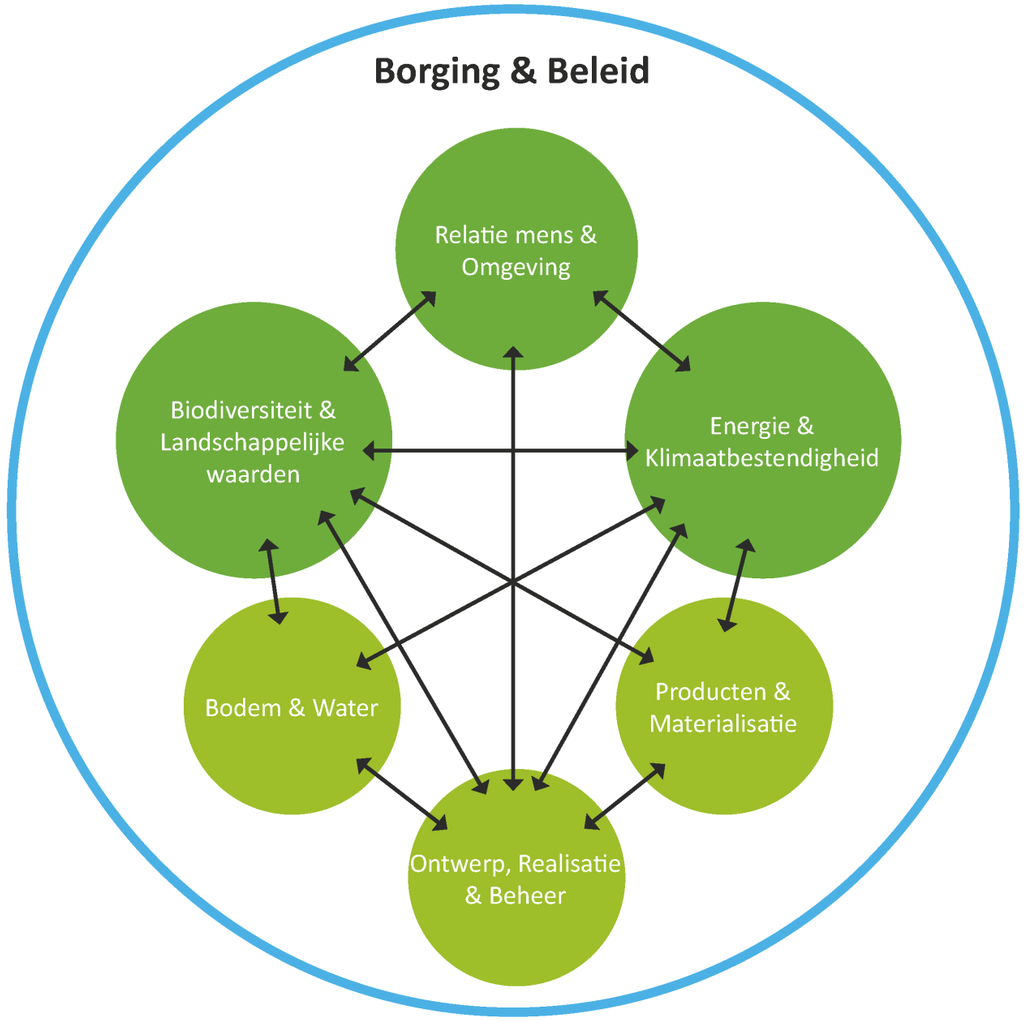

Organisatie: Westervoort.....

Naam:.....

Functie:.....

Gezonde leefomgeving

Relatie mens en omgeving

NL Greenlabel

Een inrichting die geschikt is voor diverse doelgroepen, een gezonde leefstijl stimuleert en flexibel genoeg is om in te spelen op de actuele vraag uit de samenleving.

Sub-indicatoren:

- Betrokkenheid van mensen
- Bereikbaarheid
- Sociale veiligheid
- Gezondheid

Waar kan je aan denken?

- Zijn de toekomstige gebruikers betrokken bij het ontwerp, de realisatie en het beheer?
- In hoeverre stimuleert de omgeving en het proces het ontstaan van sociale cohesie?
- Op welke wijze is de mobiliteit in het plangebied georganiseerd?

In welke mate stimuleert het plan de gezondheid van de gebruiker van het gebied?

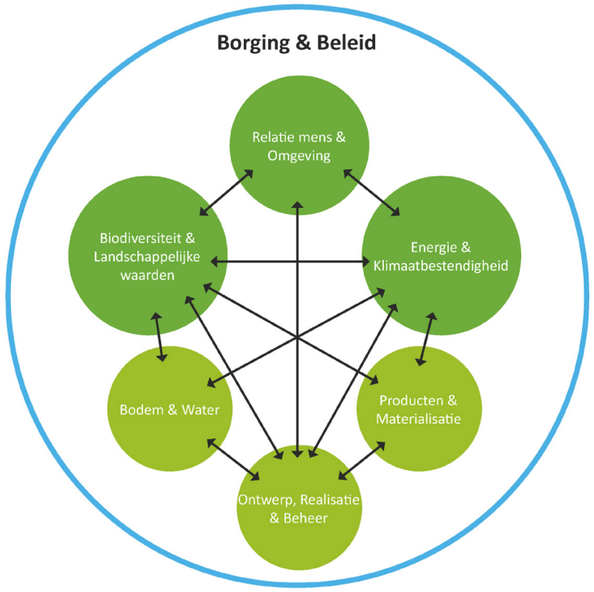

Hoe zou u de toekomst willen zien?

Een grote betrokkenheid onder inwoners en bedrijven

- Urgentie moet inzichtelijk zijn
- Goede verwachtingsmanagement
- Informatie delen

Langzame toegankelijke verkeersroutes (netwerk)

Een veilige buitenruimte

Wat betekent dit voor uw organisatie?

Mosterdhof (revitalisatieproject) als voorbeeld nemen waarbij samen met de bewoners de wijk wordt opgeknapt. Dit is een gemengde wijk.

- Het moet mensen 'raken' – Wat beweegt hen?
- Scholen betrekken

Integraal werken: breed oppakken binnen de organisaties

- Durven doen!: Dapper zijn

Wat moet er nu gebeuren?

- Goede samenwerking tussen Westervoort en het Waterschap
- Werken aan bewustwording verschillende doelgroepen. 'Hun taal spreken'. Aanhaken bij herkenbare problematiek (veilig de honden uitlaten, mooie omgeving etc)
- Probleem framen
- Informatie delen
- Financiële prikkel

Toekomstbestendige leefomgeving

Biodiversiteit en landschappelijke waarden

NL Greenlabel

Voor het gezond houden van de flora en fauna in de stad speelt biodiversiteit een sleutelrol. Groen beïnvloedt het leefklimaat positief: het zorgt voor reductie van fijnstof, hitte, geluid- en wateroverlast en vergroot de biodiversiteit en het gevoel van welbevinden.

Sub-indicatoren:

- Omgaan met aanwezige waarden; natuur, cultuur, archeologie, etc.
- Aansluiting met de lokale natuur
- Biodiversiteitsbevordering

Waar kan je aan denken?

- In welke mate houdt het plan rekening met de bestaande waarden in het gebied?
- Sluit de ontwikkeling aan bij lokale natuur?
- Op welke wijze wordt de biodiversiteit bevorderd?

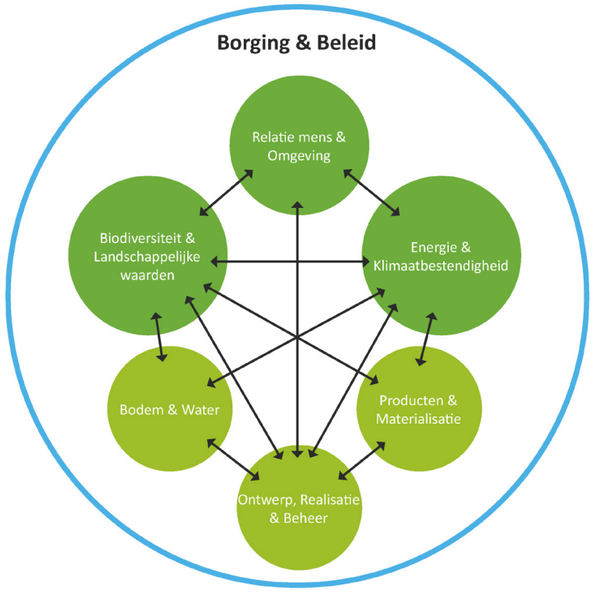

Hoe zou u de toekomst willen zien?

Een betere leefbaarheid in de wijken van Westervoort

Meer groen voor hittereductie, wateropvang en betere luchtkwaliteit

- Water vasthouden op groene parkeerplaatsen
- Biodiversiteit in standhouden in de uiterwaarden
- Meer multifunctioneel groen
- Bewustzijn onder bewoners wat groen kan doen
- Groene gevels en daken
- Groene schoolpleinen
- Vergroenen van bedrijventerrein

Wat betekent dit voor uw organisatie?

Wijk Wijburg aanpakken door middel van groen

Wat moet er nu gebeuren?

- Maaibeleid Waterschap en Westervoort
- Informatie delen met bewoners
- Weet van het water & Steenbreek gebruiken
- Redeneren vanuit ecosysteemdiensten
- Gezamenlijk onderzoek (Westervoort en Waterschap) naar Blauwalg
- Goede voorbeeld geven (Rivierenklimaatplan)

Klimaatbestendigheid

NL Greenlabel

Klimaat adaptief ontwerpen bereidt een stad voor op de toekomst waarbij onder andere droogte, hittestress en wateroverlast beperkt wordt. Tevens wordt de waterhuishouding van steeds groter belang en kan opvang en hergebruik van regenwater bijdragen aan een beter klimaat.

Sub-indicatoren:

- Waterhuishouding
- Waterkwaliteit
- Hittestress
- Droogte
- Hinder

Waar kan je aan denken?

- WHoudt het plan rekening met (het herstel van) de waterkwaliteit?
- Op welke wijze wordt het water vastgehouden op de projectlocatie?
- Worden er maatregelen genomen om hittestress te voorkomen of te beperken?
- Bevat het plan maatregelen om (licht, lucht, geur- en geluid) hinder te voorkomen of te reduceren?

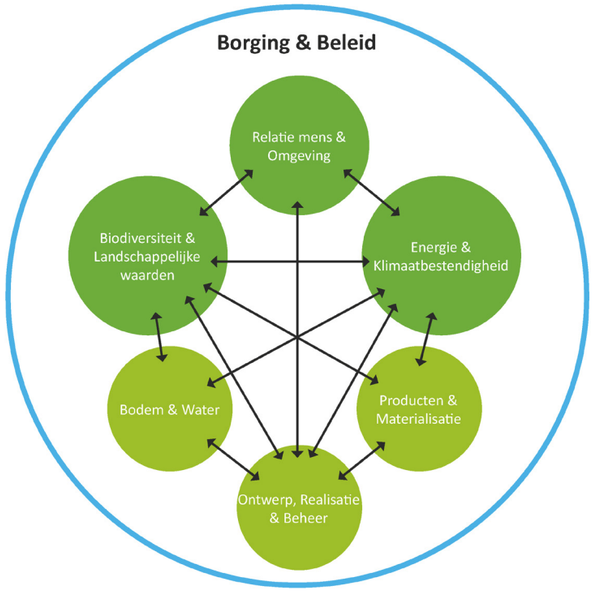

Hoe zou u de toekomst willen zien?

- Ook kijken naar energie (opwekkings)maatregelen, zoals energie uit stromend water (rivieren), volledig benutten sport- en schoolterreinen, elektrisch gereedschap

Afname van fijnstof

Wat betekent dit voor uw organisatie?

- In kaart brengen kwetsbare regio's (ook op sociaal gebied)
- Afstemming gemeente / waterschap in beheer en onderhoud
- Combineren waar mogelijk
- Voorbeeld geven
- % groen in beleid als norm (o.a. omgevingsvergunning). Ook aandacht voor duurzame inkoop

Wat moet er nu gebeuren?

- Regionale samenwerkingen zoeken
- Betrekken van verenigingen
- Vergroenen van maatschappelijk vastgoed
- Hergebruik maaisel

Eigenaarschap

Borging en beleid

NL Greenlabel

Duurzaamheidsambities houden stand bij een goede borging ervan. Met de juiste stakeholders aan zet bij de inrichting en het beheer ontstaat draagvlak voor gemaakte keuzes en borging van ambities tot na de uitvoering. Het (letterlijk) samen bouwen aan de buitenruimte en het gezamenlijk vieren van behaalde resultaten, versterkt commitment en creëert gevoel van eigenaarschap.

Sub-indicatoren:

- Borging kwaliteit van duurzaamheid
- Borging van financierbaarheid

Waar kan je aan denken?

- Op welke wijze blijft de kwaliteit van de duurzaamheid van het project gedurende de gebruiksduur gewaarborgd?
- Is de financierbaarheid van de realisatie en het beheer geborgd?

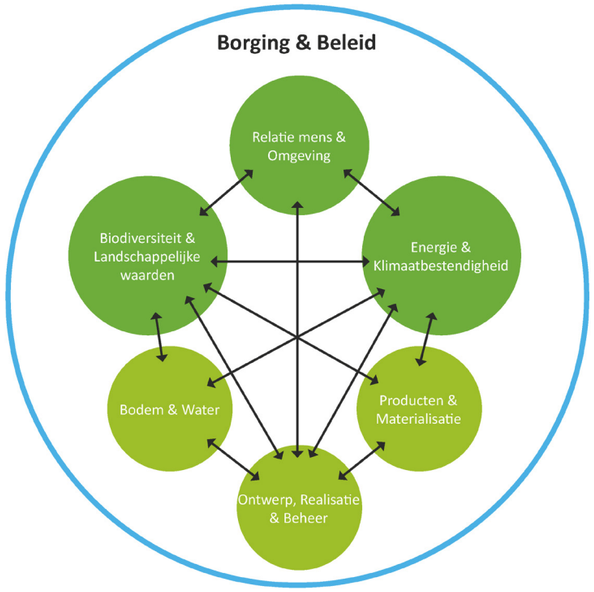

Hoe zou u de toekomst willen zien?

- Afstemming tussen gemeente en Waterschap over beheer
- Meer eigenaarschap. O.a. adoptiegroen (plantsoenen beheren). Hiermee ook meer zicht op mensen/wijken

Wat betekent dit voor uw organisatie?

- Borging financiën
- Resultaat verplichting
- Bewustwording binnen de organisatie
- Kijken naar meekoppelkansen en deze linken aan kernopgaven van de gemeente / Waterschap: op zoek naar creatieve oplossingen

Wat moet er nu gebeuren?

- Aandacht voor deeleconomie: leegstaande panden gebruiken als pop-upstores
- Landelijke en regionale trends meenemen

Interne Klimaatbijeenkomst

DPRA vanuit samenhangende duurzaamheid

‘Durf te dromen, durf te doen’

17 februari 2020

NL Greenlabel

BOOT
Ingenieurs met een verhaal.

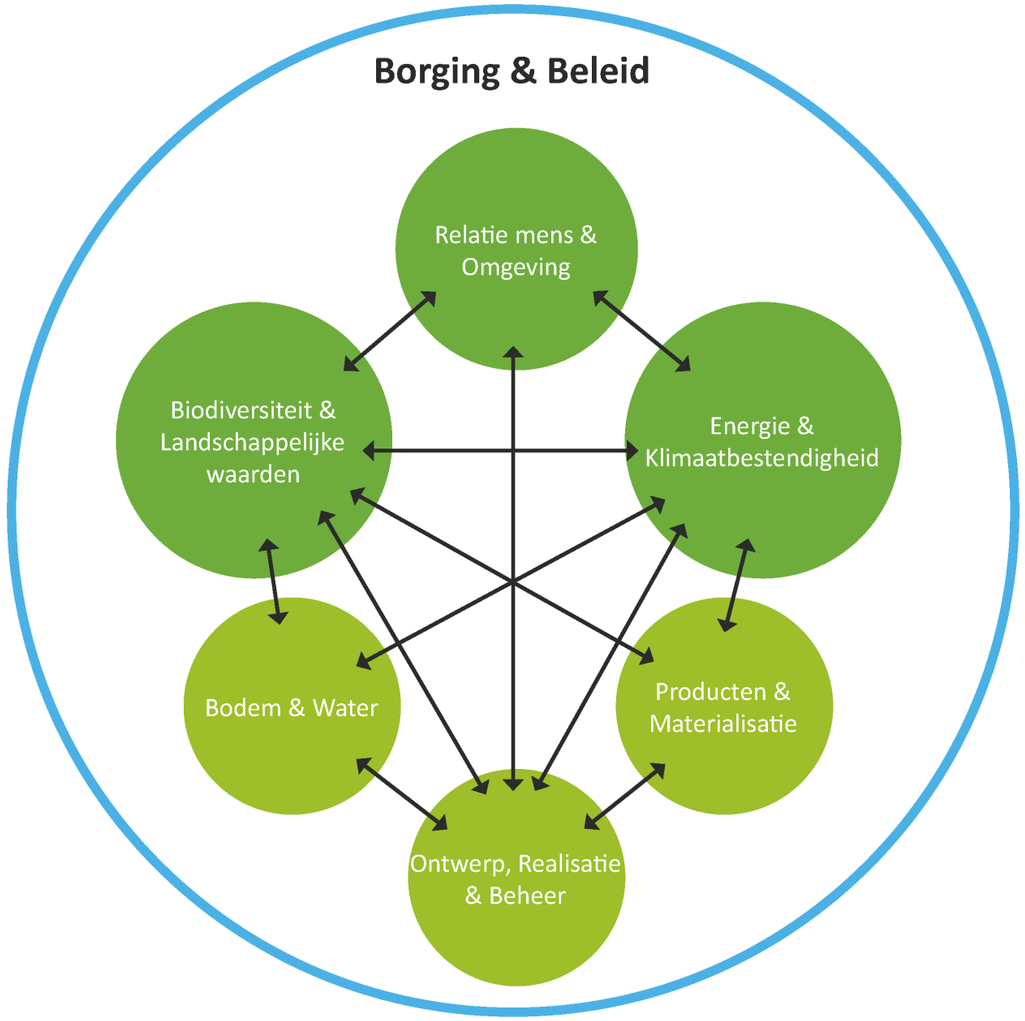

Organisatie: Zevenaar (totaal)

Naam: Groep 1 en 2.....

Functie:.....

Gezonde leefomgeving

Relatie mens en omgeving

NL Greenlabel

Een inrichting die geschikt is voor diverse doelgroepen, een gezonde leefstijl stimuleert en flexibel genoeg is om in te spelen op de actuele vraag uit de samenleving.

Sub-indicatoren:

- Betrokkenheid van mensen
- Bereikbaarheid
- Sociale veiligheid
- Gezondheid

Waar kan je aan denken?

- Zijn de toekomstige gebruikers betrokken bij het ontwerp, de realisatie en het beheer?
- In hoeverre stimuleert de omgeving en het proces het ontstaan van sociale cohesie?
- Op welke wijze is de mobiliteit in de gemeente georganiseerd?
- In welke mate stimuleert de gemeente de gezondheid van de gebruiker van het gebied?

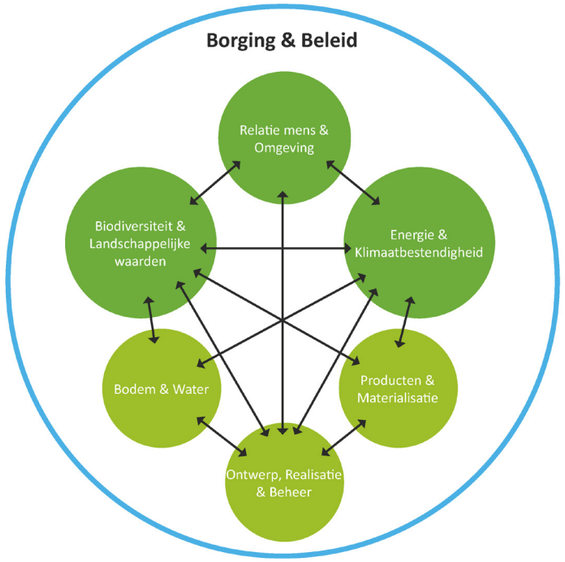

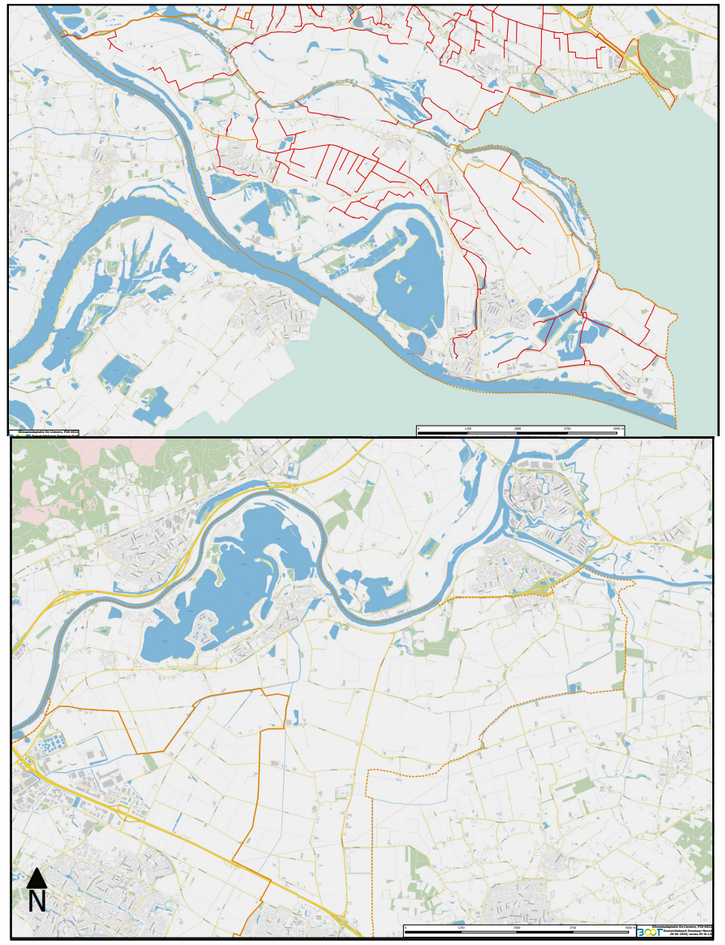

Hoe zou u de toekomst willen zien?

Delen en samenwerken is de opgave

Meer bewustwording van:

- Maatschappelijke waarde
- Vanuit organisaties richting burgers
- Meer communicatielijnen opzetten
- Meer taken vanuit gemeente naar inwoners (bijvoorbeeld groenonderhoud etc.)

Meer ruimte voor gebruiksgroen (+ gezondheid):

- Meer fiets- en wandelroutes (logistiek veranderen): hoe krijg je mensen uit de auto op de fiets?
- Betrokken inwoners met groene duurzame levensstijl en met elkaar (sociaal). Bewustwording klimaat door o.a. regenwater te gebruiken voor eigen gebruik
- Deeleconomie
- Voedsel in openbare ruimte

Wat betekent dit voor uw organisatie?

- Kaders bijstellen
- Nieuwe visie op stedenbouw
- Plannen maken - herstructurering
- Waarde van grond + omgeving anders benaderen: ecosysteemdiensten
- Niet alles zelf in de hand willen houden
- Durf het over te dragen

Wat moet er nu gebeuren?

- Nagaan wat de betekenis is van faciliteren en ondersteunen
- Concretiseren van participatie
- Maken van regionale afspraken
- Weergeven van duidelijk verwachtingspatroon
- Bewustwording (educatie) bij mensen hoe belangrijk groen is

Toekomstbestendige leefomgeving

Biodiversiteit en landschappelijke waarden

NL Greenlabel

Voor het gezond houden van de flora en fauna in de gemeente speelt biodiversiteit een sleutelrol. Groen beïnvloedt het leefklimaat positief: het zorgt voor reductie van fijnstof, hitte, geluid- en wateroverlast en vergroot de biodiversiteit en het gevoel van welbevinden.

Sub-indicatoren:

- Omgaan met aanwezige waarden; natuur, cultuur, archeologie, etc.
- Aansluiting met de lokale natuur
- Biodiversiteitsbevordering

Waar kan je aan denken?

- In welke mate houdt de gemeente rekening met de bestaande waarden in het gebied?
- Sluit de ontwikkeling aan bij lokale natuur?
- Op welke wijze wordt de biodiversiteit bevorderd?

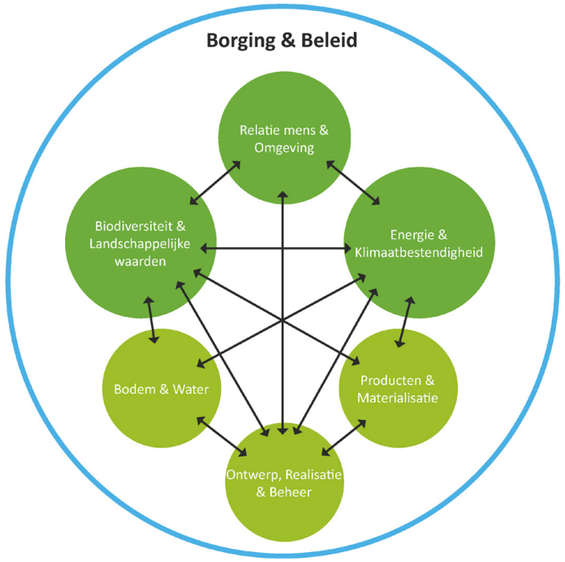

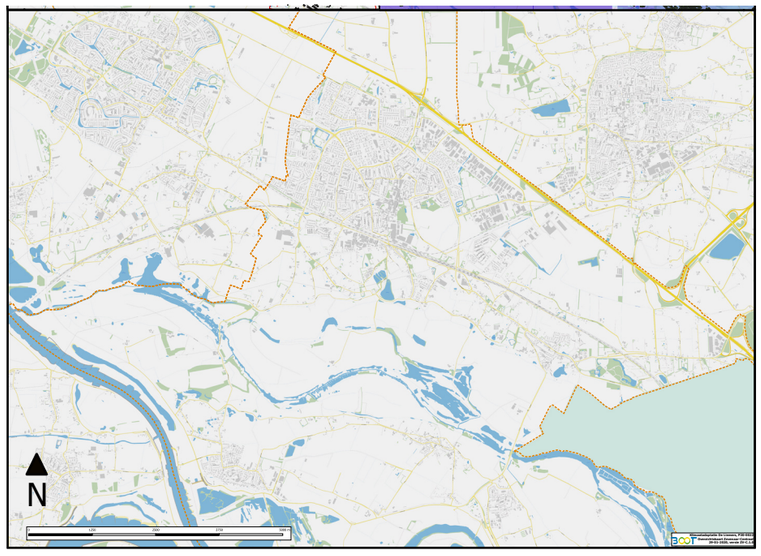

Hoe zou u de toekomst willen zien?

Meer groen en meer groen behoud, met name in het centrum van Zevenaar

- Gelijke waardering van groen met andere componenten (als wonen, infra-structuur etc.)
- Natuur-inclusieve samenleving (meer respect voor natuur)
- Meer kwalitatief groen (diversiteit in flora en fauna)
- Minder verharding
- Bewustwording
- Landbouw bewuster laten boeren (biodiversiteit)
- Cultuurhistorie behouden en versterken = meebewegen
- Groen als gezamenlijk bezit
- Leegstaande panden benutten voor groen

Wat betekent dit voor uw organisatie?

Andere mindset

- Meer in de beleidskaders laten vastleggen dat een bepaald percentage groen is/ of via groen wordt opgevangen
- Acceptatie van 'overlast' door nieuwe soorten / minder netheid
- Natuurinclusief bouwen als norm
- Ook meenemen bij bijvoorbeeld aanvraag omgevingsvergunning
- Voorlichting voor bewustwording (o.a. jongeren) – NME centrum hiervoor gebruiken
- Goede voorbeeld geven

Behouden van groen en aankopen van grond

- Verbieden van teveel verharding in tuinen in bestemmingsplan/omgevings-plan
- Robuust groen: minder onderhoud

Wat moet er nu gebeuren?

- Boeren helpen
- Maaibeleid aanpassen – minder behoefte onderhoud
- Natuurinclusief bouwen: voorzieningen in nieuwbouwwoningen voor fauna
- Subsidie waterschap voor duurzame inrichting van tuin+huis / openbare ruimte
- Beheermaatregelen aanpassen
- NME behouden (natuur, milieu en educatie)
- Akkerranden natuurlijk inrichten
- Niet inbreiden: ruimte benutten voor groen in de stad. Of toelaten hoog-bouw

Klimaatbestendigheid

NL Greenlabel

Klimaat adaptief ontwerpen bereidt een gemeente voor op de toekomst waarbij onder andere droogte, hittestress en wateroverlast beperkt wordt. Tevens wordt de waterhuishouding van steeds groter belang en kan opvang en hergebruik van regenwater bijdragen aan een beter klimaat.

Sub-indicatoren:

- Waterhuishouding
- Waterkwaliteit
- Hittestress
- Droogte
- Hinder

Waar kan je aan denken?

- Houdt de gemeente rekening met (het herstel van) de waterkwaliteit?
- Op welke wijze wordt het water vastgehouden in de gemeente?
- Worden er maatregelen genomen om hittestress te voorkomen of te beperken?
- Zijn er maatregelen om (licht, lucht, geur- en geluid) hinder te voorkomen of te reduceren?

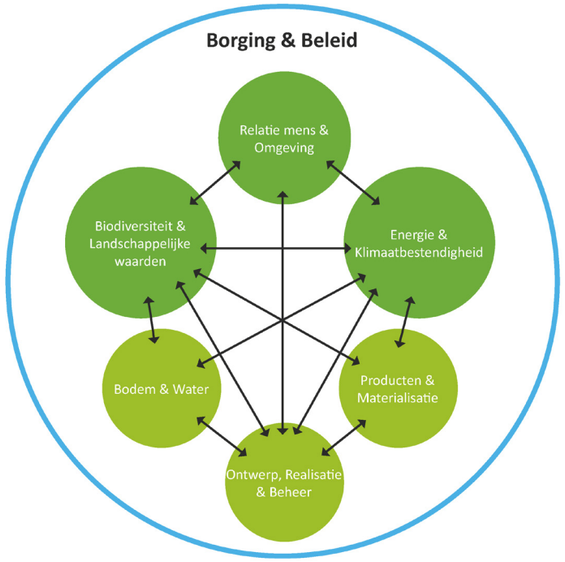

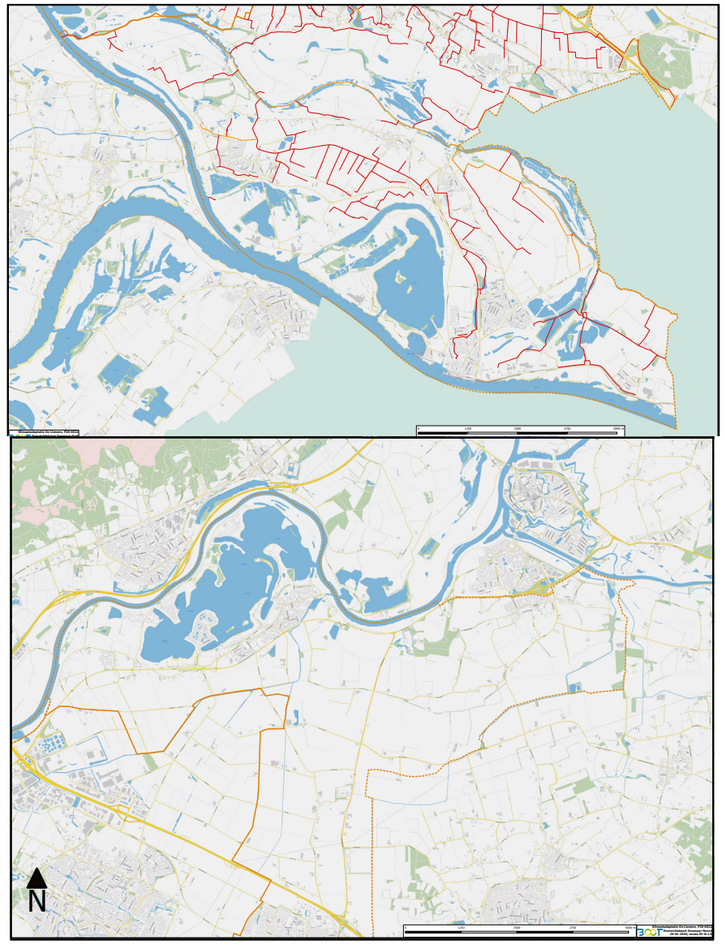

Hoe zou u de toekomst willen zien?

Slim ingerichte gebieden waarbij regenwater de kans krijgt in de grond te infiltreren (wadi) en meer groen voor o.a. verkoeling:

- Meer waterberging in centrum Zevenaar (liever wadi dan ondergronds)
- 100% afkoppeling
- Grotere groen/blauwe zone-combinaties
- Groen parkeren
- Groenere speeltuinen
- Groene daken
- Buitenstedelijk bouwen in overweging nemen
- Meer ruimte voor kwaliteitacceptatie
- Bewustere burgers

Wat betekent dit voor uw organisatie?

Meer samenwerking tussen waterschap en gemeente

- Piekmomenten moeten opgevangen worden
- Watersysteem inrichten op vasthouden en niet op afvoeren
- In het centrum van Zevenaar meer ruimte maken voor groen
- Voorlichting geven
- Inventarisatie mogelijke subsidies

Wat moet er nu gebeuren?

- Benutten van uiterwaarden
- Meer hoogbouw toestaan
- Begrip van de mensen creëren
- Invoeren klimaattoets
- Aannemen klimaatmedewerkers
- Sturen op ambassadeurs binnen de organisatie
- Voorkomen dat hitte gezondheid aantast
- Ecologisch beheer wadi

Eigenaarschap

Borging en beleid

NL Greenlabel

Duurzaamheidsambities houden stand bij een goede borging ervan. Met de juiste stakeholders aan zet bij de inrichting en het beheer ontstaat draagvlak voor gemaakte keuzes en borging van ambities tot na de uitvoering. Het (letterlijk) samen bouwen aan de buitenruimte en het gezamenlijk vieren van behaalde resultaten, versterkt commitment en creëert gevoel van eigenaarschap.

Sub-indicatoren:

- Borging kwaliteit van duurzaamheid
- Borging van financierbaarheid

Waar kan je aan denken?

- Op welke wijze blijft de kwaliteit van de duurzaamheid van het project gedurende de gebruiksduur gewaarborgd?
- Is de financierbaarheid van de realisatie en het beheer geborgd?

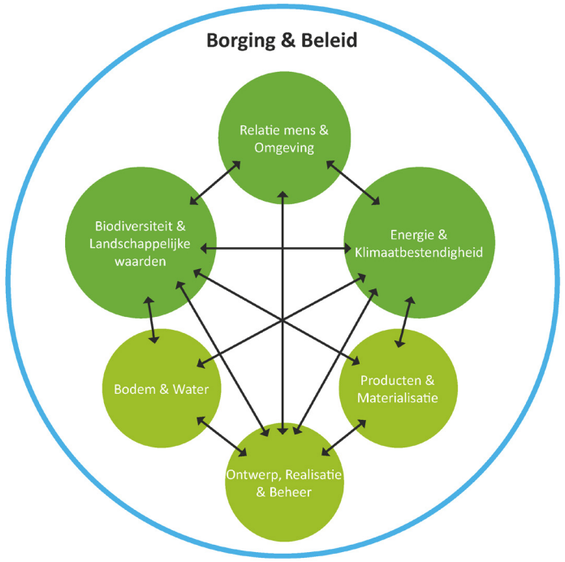

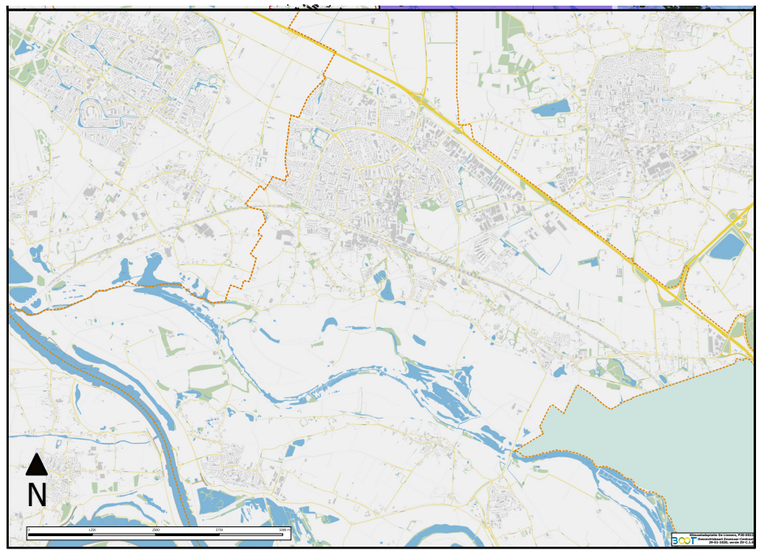

Hoe zou u de toekomst willen zien?

Overheid is facilitator, bemiddelaar en stimulator

Robuuster groen

Dagbesteding bij particulieren (groen verzorgen) – groene ambassadeurs in de wijk

Wat betekent dit voor uw organisatie?

Beleidsmatig laten vastleggen waar en welke ambities wij in 2040 / 2050 bereikt willen hebben.

- Financiering hiervoor vast laten leggen zodat het geborgd is voor de toekomst
- Vanuit ecosysteemdiensten rekenen. Naast kosten ook opbrengsten door duurzame maatregelen!
- Bewustwording: Wat gebeurt er als de inwoner niets doet?

Wat moet er nu gebeuren?

Het is een gemeenschappelijke opgave dus de burger mag hier ook in investeren

- Bv. ESCo-constructie
- Bv. Duurzaamheidslening gemeente
- Parkeernorm naar beneden

Bijlage - Deelnemerslijst

Organisatie	Naam	Functie	emailadres
Duiven	Dorothe Jacobs		d.jacobs@1stroom.nl
Duiven	Jacobien Kersten	binnenste buiten	j.Kersten@1stroom.nl
Duiven	Ole van Beers	Beleidsmedewerker Team Ruimtelijke Ontwikkeling	o.vanbeers@1stroom.nl
Duiven	Rutger Traag	beleid projecten water riolering	r.traaag@1stroom.nl
Duiven	Susanne ter Wiel		S.terWiel@1stroom.nl
Duiven	Walter van der Veen	Strategisch adviseur	w.vanderveen@1stroom.nl
Rijn en IJssel	Hans Bierman		h.bierman@wrij.nl
Rijn en IJssel	José van t Hull		j.vanthull@wrij.nl
Rijn en IJssel	Merel Lammertink	Adviseur watersysteem	m.lammertink@wrij.nl
Rijn en IJssel	Minke Huurnink	Adviseur communicatie	m.huurnink@wrij.nl
Rijn en IJssel	Nicole Otten	Relatiebeheerder	n.otten@wrij.nl
Rijn en IJssel	Rick Janssen	Adviseur riolering	r.janssen@wrij.nl
Rijn en IJssel	Ronald van Ark	Senior Beleidsadviseur (Klimaat)	r.vanark@wrij.nl
Rijn en IJssel	Rutger Deurhof		r.deurhof@wrij.nl
Rijn en IJssel	Rutger Stienen	Coördinator calamiteitenzorg	r.stienen@wrij.nl
VGGM	Astrid van Schaik	Specialist Omgevingsveiligheid	Astrid.van.Schaijk@vggm.nl
VGGM	Manon Vaal	Team Milieu&Gezondheid	Manon.Vaal@vggm.nl
Westervoort	Ilona vermeulen	communicatie adviseur	i.vermeulen@1stroom.nl
Westervoort	johan Sikes	realisatie en beheer	j.sikes@1stroom.nl
Westervoort	Karin Hammink	contactpersoon	k.hammink@1stroom.nl
Westervoort	Marian Bertrums	beleid duurzaamheid	m.bertrums@1stroom.nl
Zevenaar	Alex Sannes	beleidsmedewerker ruimtelijke ordening	a.sannes@zevenaar.nl
Zevenaar	Anke Voesten	Contactfunctionaris wijken en dorpen	A.Voesten@zevenaar.nl
Zevenaar	Ard Schenk	beleidsmedewerker RO	a.schenk@zevenaar.nl
Zevenaar	Dick Molema	beleidsmedewerker groen	d.molema@zevenaar.nl
Zevenaar	Erik Hietbrink	toezichthouder groen	e.hietbrink@zevenaar.nl
Zevenaar	Gerrit Liefers	Projectleider DPRA	G.Liefers01@zevenaar.nl
Zevenaar	Lars Grims	beleidsmedewerker milieu & duurzaamheid	l.grims@zevenaar.nl
Zevenaar	Maarten Kuster	gemalen beheerder	m.kuster@zevenaar.nl
Zevenaar	Neeltje van den Hoogen	vrijetijdseconomie	n.vandenhoogen@zevenaar.nl
Zevenaar	Peter Wiendels	projectleider civiel	p.wiendels@zevenaar.nl
Zevenaar	Roy Hunter	toezichthouder civiel	r.hunter@zevenaar.nl
Zevenaar	Ruben Bakker	Stedenbouwkundige	r.bakker@zevenaar.nl
Zevenaar	Thijs Barten		t.barten@zevenaar.nl

Bijlage B: Enquêteresultaten

Powered by survio

Enquête voor inwoners: Droogte en wateroverlast in de Liemers.

7 December 2020 10:40:22

Algemeen

Enquête naam	**Enquête voor inwoners: Droogte en wateroverlast in de Liemers.**
Auteur	
Taal	**Nederlands**

Enquête URL	https://www.survio.com/survey/d/Y4U0P5H2F2R2V8D3A
Eerste antwoord	6 Oktober 2020
Laatste antwoord	4 December 2020
Duur	60 dagen
Totaal antwoorden	161

Enquête bezoeken

382
Totaal bezoeken

161
Afgewerkte antwoorden

0
Onvolledige antwoorden

221
Slechts getoond

42,1%
Totale succespercentage

Bezoek Geschiedenis

6 Oktober 2020 - 4 December 2020

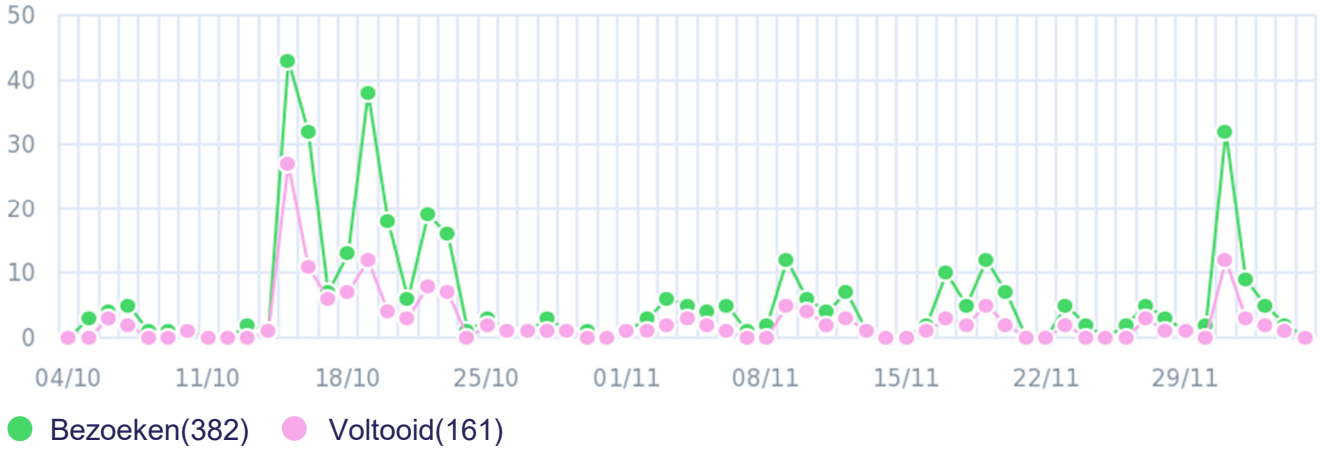

Totaal Bezoeken

- Slechts getoond (57,9%)
- Voltooid (42,1%)
- Onvolledig (0,0%)

Bezoek bronnen

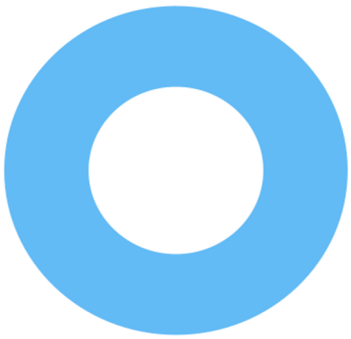

- Directe link (100,0%)

Gemiddelde tijd voor voltooiing

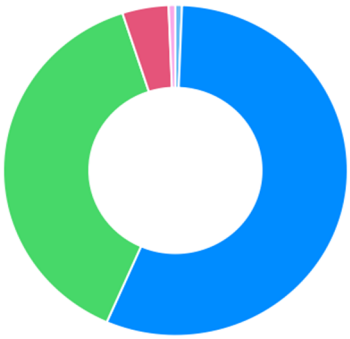

- 1-2 min. (0,6%)
- 2-5 min. (55,9%)
- 5-10 min. (38,5%)
- 10-30 min. (4,3%)
- 30-60 min. (0,6%)

1. Wat is jou leeftijd?

160x Antwoorden | **1x** onbeantwoord | Enkele keuze

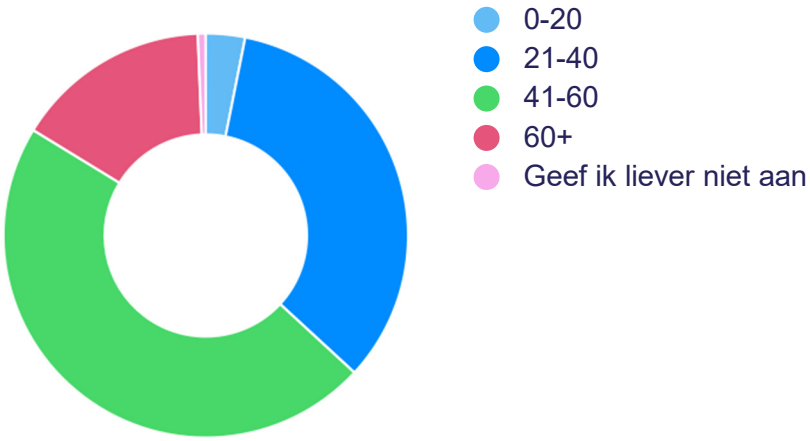

ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
0-20	5	3,1%
21-40	54	33,8%
41-60	75	46,9%
60+	25	15,6%
Geef ik liever niet aan	1	0,6%

2. In welke gemeente woon je?

160x Antwoorden | **1x** onbeantwoord | Enkele keuze

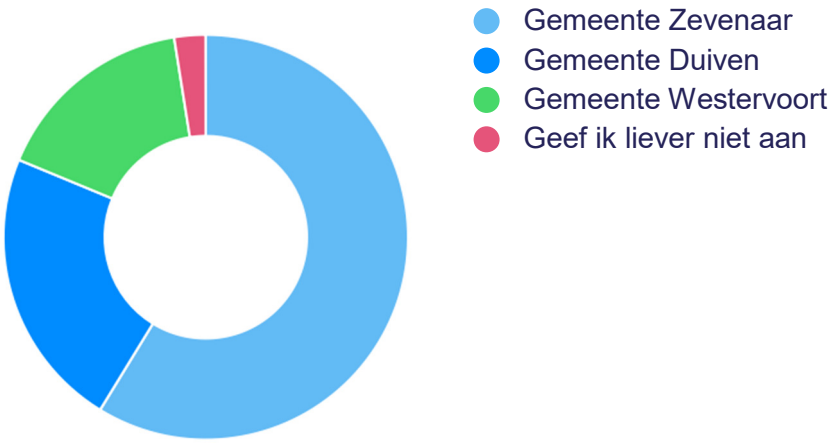

ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Gemeente Zevenaar	94	58,8%
Gemeente Duiven	36	22,5%
Gemeente Westervoort	26	16,3%
Geef ik liever niet aan	4	2,5%

3. In wat voor omgeving woon je?

161x Antwoorden **0x** onbeantwoord Enkele keuze

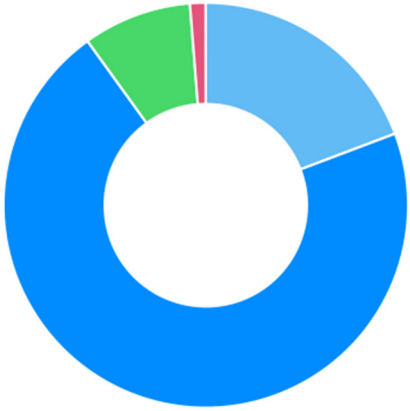

- (dorps)Centrum
- Woonwijk
- Buitenaf
- Geef ik liever niet aan.

ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
(dorps)Centrum	31	19,3%
Woonwijk	114	70,8%
Buitenaf	14	8,7%
Geef ik liever niet aan.	2	1,2%

4. Vanuit welke rol beantwoord je deze enquête?

161x Antwoorden **0x** onbeantwoord Enkele keuze

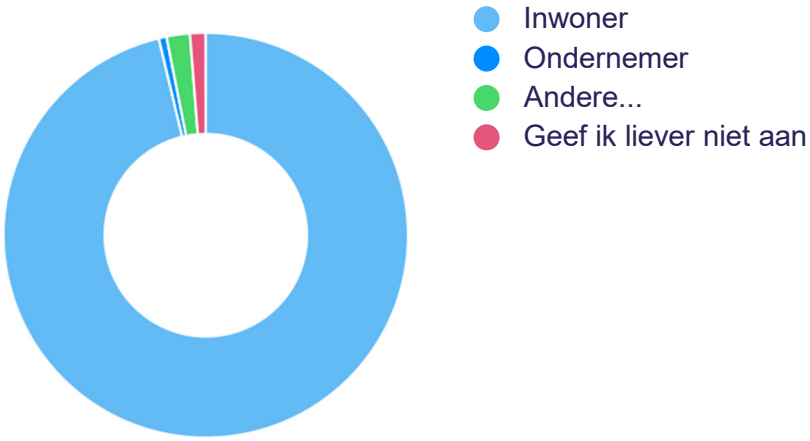

ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Inwoner	155	96,3%
Ondernemer	1	0,6%
Andere...	3	1,9%
Geef ik liever niet aan	2	1,2%

5. Droogvallende watergangen als gevolg van droogte ...

161x Antwoorden **0x** onbeantwoord Enkele keuze

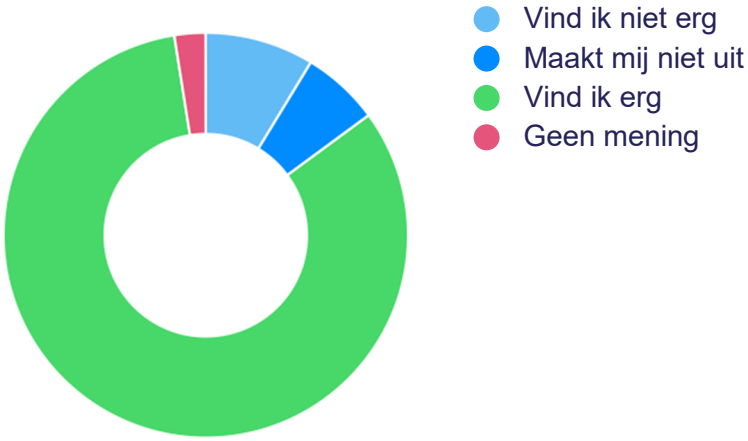

ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Vind ik niet erg	14	8,7%
Maakt mij niet uit	10	6,2%
Vind ik erg	133	82,6%
Geen mening	4	2,5%

6. Minder opbrengst van landbouw als gevolg van droogte ...

161x Antwoorden **0x** onbeantwoord Enkele keuze

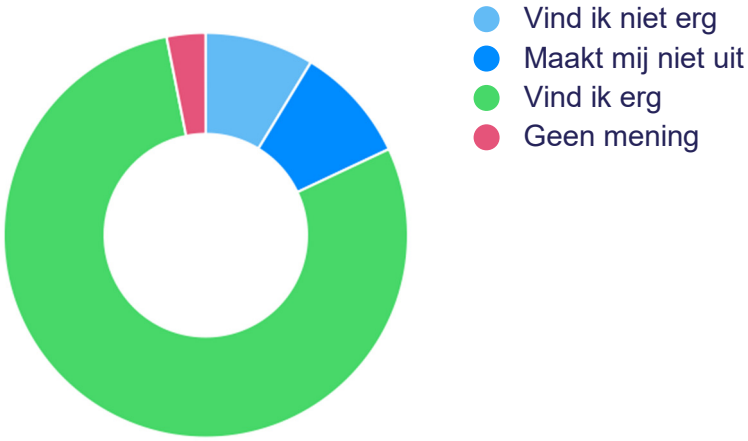

ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Vind ik niet erg	14	8,7%
Maakt mij niet uit	15	9,3%
Vind ik erg	127	78,9%
Geen mening	5	3,1%

7. Natuurbranden als gevolg van droogte ...

161x Antwoorden **0x** onbeantwoord Enkele keuze

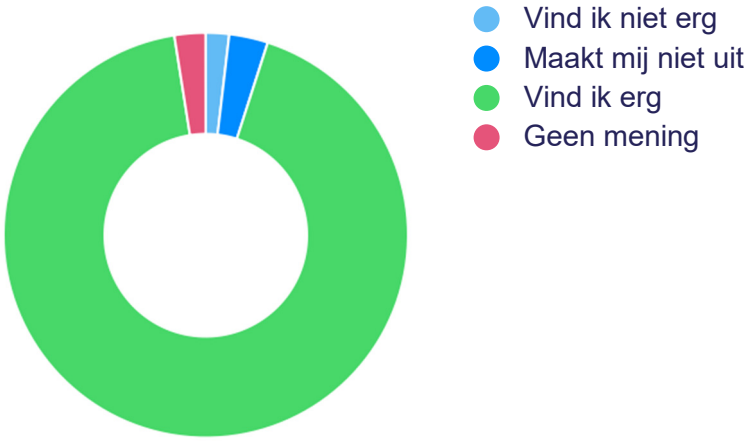

ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Vind ik niet erg	3	1,9%
Maakt mij niet uit	5	3,1%
Vind ik erg	149	92,5%
Geen mening	4	2,5%

8. Wateroverlast in mijn huis 1x in de 5 jaar ...

161x Antwoorden **0x** onbeantwoord Enkele keuze

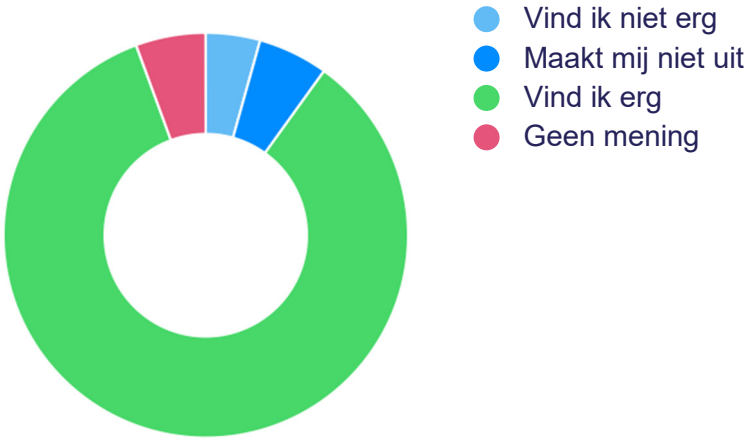

ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Vind ik niet erg	7	4,3%
Maakt mij niet uit	9	5,6%
Vind ik erg	136	84,5%
Geen mening	9	5,6%

9. Verslechterde drinkwaterkwaliteit 1x per 2 jaar ...

161x Antwoorden **0x** onbeantwoord Enkele keuze

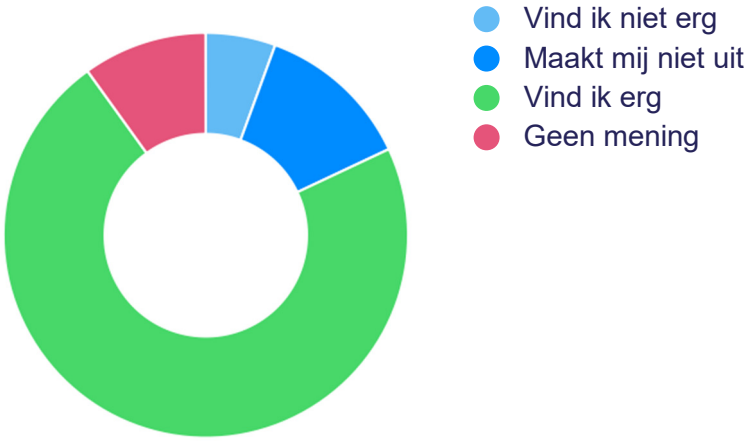

ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Vind ik niet erg	9	5,6%
Maakt mij niet uit	20	12,4%
Vind ik erg	116	72,0%
Geen mening	16	9,9%

10. Als er water op straat staat, maar doorgang met mijn auto is nog wel mogelijk ...

161x Antwoorden **0x** onbeantwoord Enkele keuze

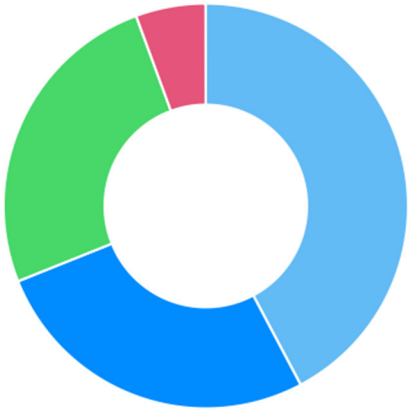

- Vind ik dat niet erg
- Maakt mij dat niet uit
- Vind ik dat erg
- Geen mening

ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Vind ik dat niet erg	68	42,2%
Maakt mij dat niet uit	43	26,7%
Vind ik dat erg	41	25,5%
Geen mening	9	5,6%

11. Als er water op straat staat en doorgang met mijn auto is niet mogelijk...

161x Antwoorden **0x** onbeantwoord Enkele keuze

ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Vind ik dat niet erg	16	9,9%
Maakt dat mij niet uit	31	19,3%
Vind ik dat erg	106	65,8%
Geen mening	8	5,0%

12. Droogte/wateroverlast heeft effect op heel veel thema's. Wat heeft prioriteit?

161x Antwoorden **0x** onbeantwoord Keuzes sorteren op volgorde of belang

ANTWOORD	BELANG
Wateroverlast in mijn huis	2,2
Verslechterde drinkwaterkwaliteit	2,6
Als er water op straat staat, maar doorgang met mijn auto nog wel mogelijk is	5,6
Als er water op straat staat en doorgang met mijn auto niet mogelijk is	5,4
Droogvallende watergangen als gevolg van droogte	4,4
Minder opbrengst van landbouw als gevolg van droogte	4,2
Natuurbranden als gevolg van droogte	3,6

13. Tijdens een droogteperiode vind ik het een goed idee dat er eisen worden gesteld aan tijden en hoeveelheid van water geven aan mijn tuin. Dit om te voorkomen dat de hoeveelheid drinkwater in gevaar komt.

161x Antwoorden | **0x** onbeantwoord | Enkele keuze

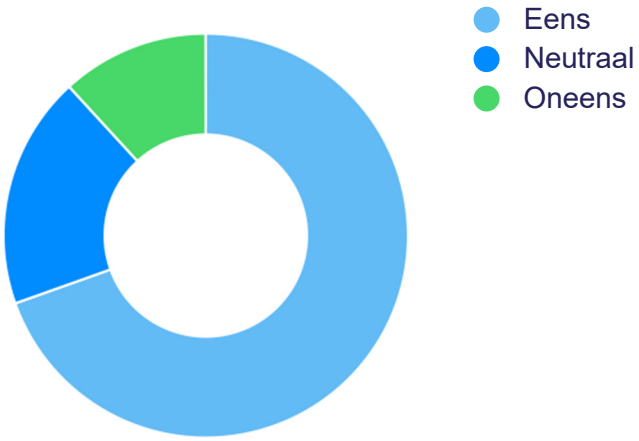

ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Eens	112	69,6%
Neutraal	30	18,6%
Oneens	19	11,8%

14. Ik vind het niet erg als het regenwater tijdens hevige regenval wordt opgeslagen op lagergelegen parkeerplaatsen in de straat. Hierdoor kan ik tijdelijk geen gebruik maken van deze parkeerplaatsen.

161x Antwoorden **0x** onbeantwoord Enkele keuze

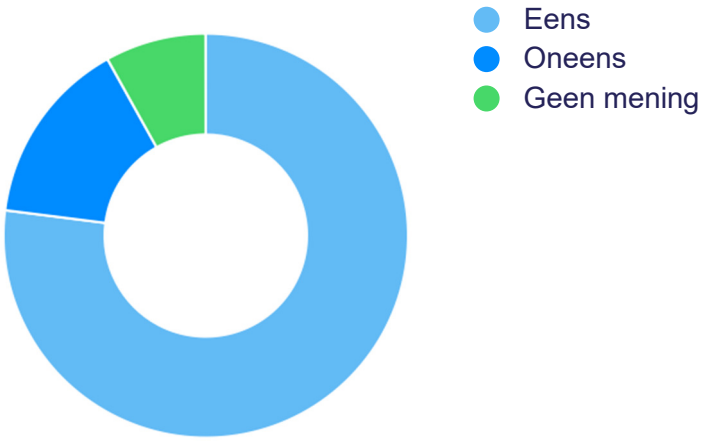

ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Eens	124	77,0%
Oneens	24	14,9%
Geen mening	13	8,1%

15. Speelplekken moeten zo worden ingericht dat ze tijdens een periode van hevige regenval water kunnen opslaan. Dit brengt geen gevaar voor de spelende kinderen.

161x Antwoorden **0x** onbeantwoord Enkele keuze

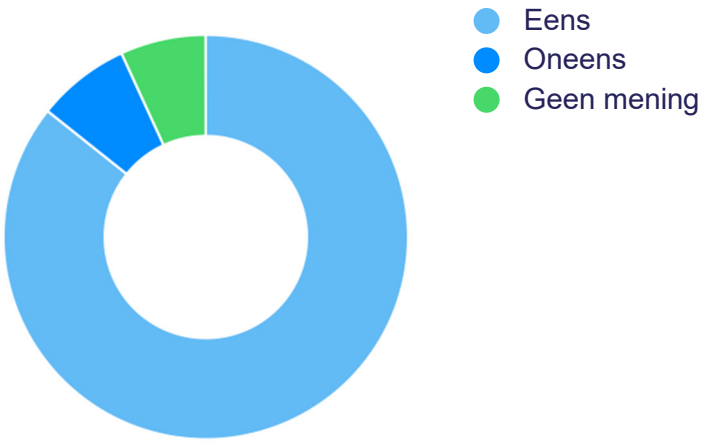

ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Eens	138	85,7%
Oneens	12	7,5%
Geen mening	11	6,8%

16. Ik vind het niet erg om tijdelijk regenwater in mijn tuin op te slaan, om later in drogere periodes te gebruiken.

161x Antwoorden **0x** onbeantwoord Enkele keuze

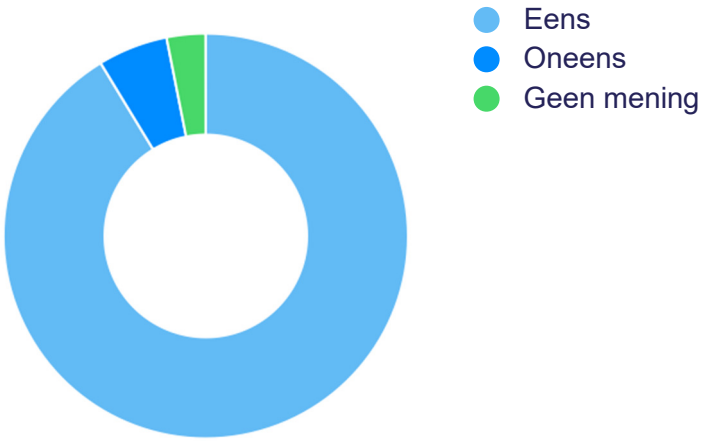

ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Eens	147	91,3%
Oneens	9	5,6%
Geen mening	5	3,1%

17. Als ik wateroverlast simpel zelf kan oplossen, door bijvoorbeeld meer gras en/of andere planten in mijn tuin aan te leggen, zou ik dat zeker doen.

161x Antwoorden | **0x** onbeantwoord | Enkele keuze

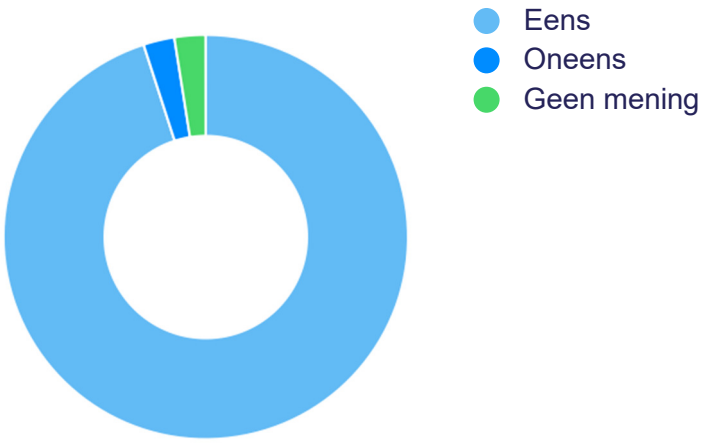

ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Eens	153	95,0%
Oneens	4	2,5%
Geen mening	4	2,5%

18. Ik heb behoefte aan meer informatie over hoe ik mijn waterverbruik tijdens drogere periodes kan verminderen.

161x Antwoorden **0x** onbeantwoord Enkele keuze

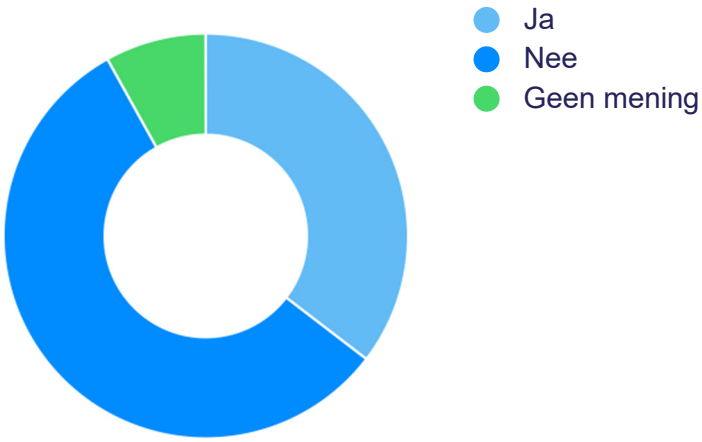

ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Ja	57	35,4%
Nee	91	56,5%
Geen mening	13	8,1%

19. Ik heb behoefte aan meer informatie over hoe ik wateroverlast op mijn perceel kan verminderen.

161x Antwoorden **0x** onbeantwoord Enkele keuze

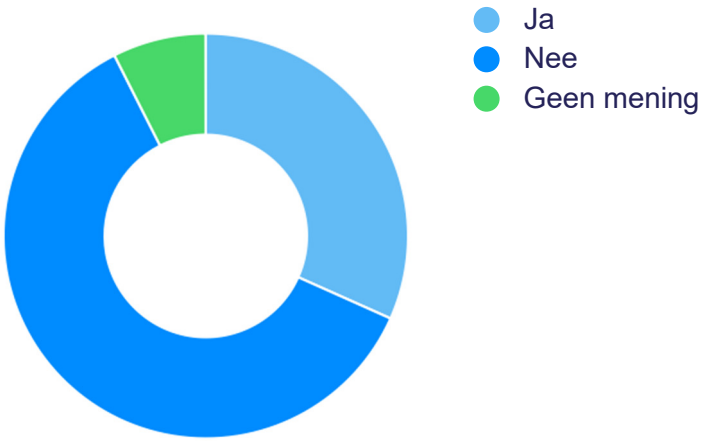

ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Ja	51	31,7%
Nee	98	60,9%
Geen mening	12	7,5%

20. Heb je zelf nog ideeën om droogte en wateroverlast tegen te gaan?

161x Antwoorden **0x** onbeantwoord Tekst antwoord

- *nee, geen idee*
- *Het aanleggen van Wadi's in woonwijken, minder bredere straten=meer groen,*
- *Beter watermanagement rondom het dorp (opslaan van water) en burgers zelf water op laten slaan met tijdelijke subsidie (aanbod regenton installeren)*
- *Bij houden/snoeien snippergroen*
- *AlternTieve wateropvang nodig ivm volgende fenomeen Bodem van Westervoort is en soort vergiet. Dus grondwater is niet hoog te houden. Vandaar droge watergangen*
- *Groen en Blauw integraal meenemen bij (her) inrichtingen*
- *Watertonnen bijvoorbeeld zijn heel verstandig. Echter die dingen kosten heel veel geld als je even wat minder zit. Zo zijn er wel meer dingen die je zelf kan doen, plantjes etc, maar dat kost wel geld. Als je wil dat iedereen deelneemt, geef dan ook meer subsidie op deze maatregelen.*
- *Kjjjj*
- *Meer opvang voor water*
- *Opslaan in gratis regentonnen. Verplichte opslag water in (ondergrondse) tanks bij overheidsgebouwen*
- *combineer en koppel opgaves en oplossingen; vergroening met hitte en droogte/wateroverlast, met leefbaarheid, sociale samenhang etc.*
- *Iedereen regentonnen ook huurhuizen*
- *(9x) Nee*
- *Nee*
- *regenton aanleggen , regenpijp loskoppelen richting tuin*
- *Actiever ontkoppelen van de hemelwater afvoer. Boeren helpen bij vernieuwde methodiek om regenwater op te slaan ipv wegspoelen via sloten naar rivieren*
- *Het is een maatschappelijk probleem*
- *standaard afkoppelen regenpijp van riool met regenonderbreker bij huurwoningen, verstrekken regentonnen door gemeente, volledig betegelen tuinen verbieden, meer bomen en inheemse planten*
- *groen op de daken, gemeenteparken optimaliseren met groen/wateropslag ed.*
- *Afvoer naar sloot door gemeente gesubsidieerd! Sloot staat leeg, helft wordt maar onderhouden hier. Jammer!*
- *Gemeente moet meer water vasthouden*
- *sedumbedekking van overkappingen, tuinvergroening, irrigatiemogelijkheden door gemeente voor groenvoorzieningen*
- *Meer regen opvangen. Zevenaar krijgt een nieuw raadhuisplein, vang daaronder regenwater op*

- *Geen grondwater wegpompen, houd het op peil. Wat een beroerde enquête, "Vind ik niet erg" en "Maakt me niet uit" is 2x hetzelfde antwoord. Vraag wat iemand er van vind om met auto niet te stranden raakt kant noch wal. Waarom zou iemand het erg vinden om GEEN last te ervaren*
- *Meer vergroenen ipv verstenen: bomen, beplanting en gras in wijken en centra.*
- *Groene tuinen, regenton*
- *Regenwater meer doorgang geven om bij het grondwater te komen. Over de manieren waarop dit kan zou ik graag geïnformeerd worden.*
- *Meer schoon regenwater in het gebied houden en niet afvoeren via riool*
- *Mensen stimuleren om de tegels weer uit de tuin te halen. Aangezien de gemeentelijke belastingen steeds duurder worden kiezen steeds meer mensen voor een betegelde tuin voor geen kosten en onderhoud! Misschien eens denken aan de inwoners ipv de belangen van ambtenaren..*
- *Meer oppervlakte water in de gemeente. Grotere percelen bij nieuwbouw zodat meer grond onbebouwd blijft*
- *Afval in goten c.q. onkruid uit goten halen*
- *Eerder ingrijpen met het sluiten van watergangen. Niet wachten als het al te laat is.*
- *Minder huizen bouwen en meer natuur behouden*
- *Zorg in bijv het centrum voor meer groen en niet nog meer bebouwing om water op te kunnen vangen*
- *Veel groen! Gras ipv tegels*
- *Sunskdie voor vergeoening*
- *Bij droogte water de IJssel halen*
- *verhoging waterstand in de strang. Dit water gebruiken om de sloten in W/voort op peil te houden. Maatregelen treffen om het water beter vast te houden in de sloten. als het kan doorstroming bevorderen tegen het kroos.*
- *Riolering aanpassen tylant*
- *Hemelwater afvoer afkopen en in de tuin opslaan of laten lopen*
- *meer groen, vooral in de nieuwe wijken zie ik erg weinig groen*
- *Weinig over droogte qua funderingen en huizen en qat dit doet met scheuren is belangrijkere*
- *Meer groen!!*
- *Minder water uit de kranen in huis en in de wc. Per straat water bij hevige regenval opslaan voor drogere tijden*
- *regentonnen, regenwater van daken in sloten/slootjes*
- *Eisen stellen aan tuinen(minimaal x aantal m2 geen bestrating). Per wijk een gezamenlijk wateropvangpunt maken waarbij buurtbewoners het water kunnen hergebruiken.*
- *Bomen planten, die houden het water vast.*
- *Regentonnen schenken aan inwoners*
- *riool aanpassen of water afvoer*
- *Ee*

- *Waterschap voert veel te veel water af in winter en voorjaar en zou een permanent beregeningsverbod voor de landbouw moeten instellen. Dit leidt tot scheuren in funderingen en wegen.*
- *(6x) .*
- *Droogte: door water beter op te slaan in bijv. Stuwmeren. Wateroverlast: door structureel te controleren op de water doorlaatbaarheid van gronden in bewoonde gebieden en hier ook hoge eisen aan te stellen richting plan ontwikkelaars*
- *Sloen vullen*
- *Veel minder water afvoeren naar rivieren bij regenoverschot. Buffers maken voor wateropslag. Minder afvoer hemelwater in rioolopslag.*
- *Het gebruik van een regenton stimuleren. Misschien is het mogelijk om regenwater in tanks op te vangen en te gebruiken tijdens droogte.*
- *Minder steen meer groen opslag tanks regenwater goede afvoer tegenwaarde*
- *Waterschap moet minder snel water afvoeren, laat het waterpeil in sloten hoog staan*
- *(3x) Nvt*
- *neen*
- *Benut hemelwaterafvoer van gebouwen in lokale bassins (ondergronds) voor droogte, bij overschot van hemelwater in natuurlijke watergangen laten vloeien*
- *Asfalt verruilen voor bijv klinkers, zo klein mogelijke stoeptegels gebruiken, meer gras en begroeiing*
- *Iedereen een gratis regenton in de tuin*
- *Door de klimaatverandering is het belang van waterafvoer omgeslagen naar het vasthouden van water. Met de wateroverlastkaart kan worden gekeken hoe water omgeleid kan worden en kan worden vastgehouden voor droge tijden. Ook het simpelweg verhogen van de waterstand in watergangen in de zomer is een optie. Nieuwe bassins aanleggen voor de zomer en infiltreren van water in de winter*
- *Ja , alle bestaande watergangen beter benutten. Vooral waterschap laat het in woonwijk op zijn beloop*
- *Goed onderhoud aan het rioleringsstelsel*
- *Water opslag in tuinen en hofjes*
- *Liander kan hier vast ook in meedenken*
- *Bij veel woningen duurt het een tijd voor een douche warm water geeft. Vang het water op in een emmer (soms wel 10l) en geef het aan de planten in de tuin. Alle beetjes helpen.*
- *Beter watermanagement door provincie*
- *Zorgen dat blad van bomen de putten niet blokkeert. Gemeenten mogen daar meer aan gaan doen*
- *bij hoog water het water opslaan en de sluizen hoger afstellen*
- *Meer groen in de tuin, grint leggen is mogelijk maar met waterdoorlatend doek. Gebruik maken van regentonnen of andere wateropvang, zoals in België is ingevoerd*
- *geen snelle afvoer in de rivieren*

- *onze straat staat regelmatig blank tijdens hevige regenval en water komt over het tiet naar boven*
- *Geen zwembad vullen*
- *Vitens moet ophouden met dreigen en grotere voorraden aanleggen. Er is water genoeg want het regent meer, dus kwestie van goed opslaan en verdelen. Daar is NL goed in.*
- *meer bekkens aanleggen, de taak van de waterschappen, die nalatig zijn*
- *Zorgen dat de omgeving groener wordt en minder bestrating in tuinen ligt*
- *Minder "stenen" tuinen*
- *Groener*
- *Meer kijken naar mogelijkheden om de waterhuishouding in een gebied te optimaliseren. Wat zijn de sterke en zwakke punten in een bepaald gebied en hoe kunnen we hier optimaal gebruik van maken? Kunnen we regenwater opvangen en eventueel hergebruiken voor tuin, toilet, wasmachine? Afkoppelen regenpijpen bijvoorbeeld, voor maximale infiltratie in eigen bodem en ontlasting van het riool bij piekafvoer.*
- *Diepere / bredere sloten, hogere waterstand. Sloten langs het spoor. Watertanks/bunkers onder pleinen. Minder grasperken, maar meer groententuintjes en fruitbomen. Beter gebruik maken van de uiterwaarden via leidingen vanuit de stad.*
- *Over veiligheid in de Liemers in het geval van dreigende overstroming kan ik in deze enquête mijn bedenkingen en suggesties helaas niet plaatsen.*
- *Verplicht hwa afkoppelen, meer sloten en wadi’s of opslag voor water creëren, grondwaterpeil hoger houden*
- *Meer groen in de woonwijken*
- *Punten aanleggen waar overtollig water opgeslagen kan worden tijdens flinke buien zodat deze aan de aarde kan worden teruggegeven*
- *Er wordt gesproken om speeltuintjes onder water te zetten. Kijk liever eerst naar groen. Daar kan ook water opgeslagen worden Wadi's*
- *Gescheiden rioolsysteem aanleggen en dit schone water bergen!*
- *Infiltratieriool waar mogelijk of gescheiden stelsel op locaties waar dit nog niet is.*
- *Droogte door meer sproeien door gemeente*
- *Grondwaterstanden verhogen*
- *Zou het niet weten, ligt ook aan de woningbouwvereniging*
- *Als bestrating toch wordt vervangen richt dan hieronder waterberging in. grasvelden afgraven en ombouwen tot wadi's*
- *gescheiden rioolstelsel aanleggen*
- *Geen idee*
- *Gratis regenton, hemelwateropvang door gemeente ipv afvoeren via het riool*
- *Nee, sorry.*
- *Regenwater niet het riool in laten verdwijnen, maar bruikbaar maken.*
- *nee*

- *Ik denk dat vergroening van de omgeving en juist het verminderen van vergrijzing ook kan helpen.*
- *Zorg dat de waterpartijen niet droog komen te staan.*
- *Meer groen, minder bestrating*
- *(2x) Geen*
- *Zijtakken van de oude rijn herstellen (deAa, bijv.). Grondwaterpeil verhogen*
- *Nee, ben nieuwsgierig naar de ideeën van de gemeenste*
- *(2x) -*
- *Tegeltax, subsidie regentonnen*
- *Ja! Beter in kaart brengen waar de boeren een puntstuk slaan bij het afgeven van verguningen ism het Waterschap. Het waterschap beter het water op laten slaan en ervoor zorgen dat er meer water in bijvoorbeeld De Wetering blijft staan*
- *(3x) Meer groen*
- *Begin zo laag drempels, afkoppelen op eigen terrein*
- *Nee.*
- *Ik vind dit een erg suggestieve enquete. Waterschappen moeten hun rol serieus nemen en andere prioriteiten goed stellen*
- *Waar mogelijk Wadi's oid aanleggen. Halfverharde parkeerplaatsen*
- *Subsidie op regenton/ gratis regenton voor inwoners*
- *In het voorjaar het water langer vasthouden d.m.v. dichtzetten van sluizen en zo. Niet onmiddelijk als een idioot alles wegpompen omdat een boer 10 km verderop zo graag zijn laaggelegen perceel wil bewerken. Daarmee benadeel je de boeren die land hebben wat iets hoger ligt, die hebben juist behoefte dat rond hun perceel het water niet zo snel wordt weggepompt.*
- *meer wadi's in de stad*
- *Meer opslag in watergangen*
- *Water opslaan*
- *Meer begroeiing in onze regio; van landbouwgrond naar bosgrond. Het is bewezen effectief dat bosgrond meer water opslaat. Ook kan er van landbouwgrond (vaker) buffer gebieden gemaakt worden, bijv. naast de rivieren. Het is sowieso belangrijk om het water meer ruimte te geven. Daarnaast is het belangrijk om de focus van landbouw (veeteelt) weg tr gaan halen als we naar het grotere geheel kijken van klimaatverandering en stikstofproblemen.*
- *Gemeente moet erop toezien dat bewoners stoppen met het plaveien van hun tuin. Voor en achter!*
- *Meer*
- *Vergroening van woonomgeving met bomen ,struiken,gras,ipv tegels.gescheiden water opvang door meer regenwateropslag te plaatsen zoals achter intratuin en in woonwijk de Terpen te realiseren.stimuleren om particuliere tuinen te vergroenen .*
- *Watergangen schoon houden en uitdiepen*
- *vorige vraag logisch dat je dit snapt en groen neerzet. Deze vraag, sla regenwater op in een border, dan loopt het door in de hele tuin, en zorg dat alle grond rondom je woning bedekt is met*

groene planten, de bodem droogt dan niet snel uit, groen houdt vocht vast. Wied dus het onkruid er niet tussenuit, laat staan!

- *Ga actief te werk aan het stoppen van het besttaten van tuinen*
- *Bestraatte tuinen verminderen*
- *veel bestrating vervangen door groen*
- *Subsidie voor elektronische fiets, woonwerk verkeer ov vergoeden meet treinen inzetten tussen liemers en arnhem*
- *Iedereen de regenpijpen in tuin laten lopen ipv op riool en bij voorkeur in regentonnen opvangen*
- *De vraag mbt parkeerplaatsen onder laten lopen komt mij wat ridicuul over. Zorg dan voor ondergrondse buffering*
- *Bij droogte water uit de IJssel pompen en in de sloten tussen de weilanden, dit gebeurt in de Noordoostpolder nl al lang*
- *(2x)*
- *Op straat minder asfalt/tegels, groenstroken toevoegen*
- *Droogte tegengaan door terugdringen bio-industrie en samenhangende maisteelt etc Percelen herstellen naar oude cultuur landschap. Stedelijke gebieden voorzien van groenbeplanting, voorlichting mbt "stenen tuinen" in relatie tot wateroverlast. Regenton subsidies.*
- *Dit heb ik al vermeld in een andere enquête. Deze ging over droogte.*
- *Vraag 9 klopt niet!*
- *Subsidie op groene daken*
- *Natuur zijn gang laten gaan*
- *Regenwater afkoppelen*
- *Waterstand verhogen om verzakkingen tegen te gaan.*

Powered by survio

Enquête voor inwoners: Hitte in de Liemers

7 December 2020 10:42:51

Algemeen

Enquête naam	**Enquête voor inwoners: Hitte in de Liemers**
Auteur	
Taal	**Nederlands**

Enquête URL	https://www.survio.com/survey/d/E9A1S3N9L8N9E3Q6B
Eerste antwoord	21 September 2020
Laatste antwoord	2 December 2020
Duur	73 dagen
Totaal antwoorden	155

Enquête bezoeken

330	155	0	175	47,0%
Totaal bezoeken	Afgewerkte antwoorden	Onvolledige antwoorden	Slechts getoond	Totale succespercentage

Bezoek Geschiedenis 21 September 2020 - 2 December 2020

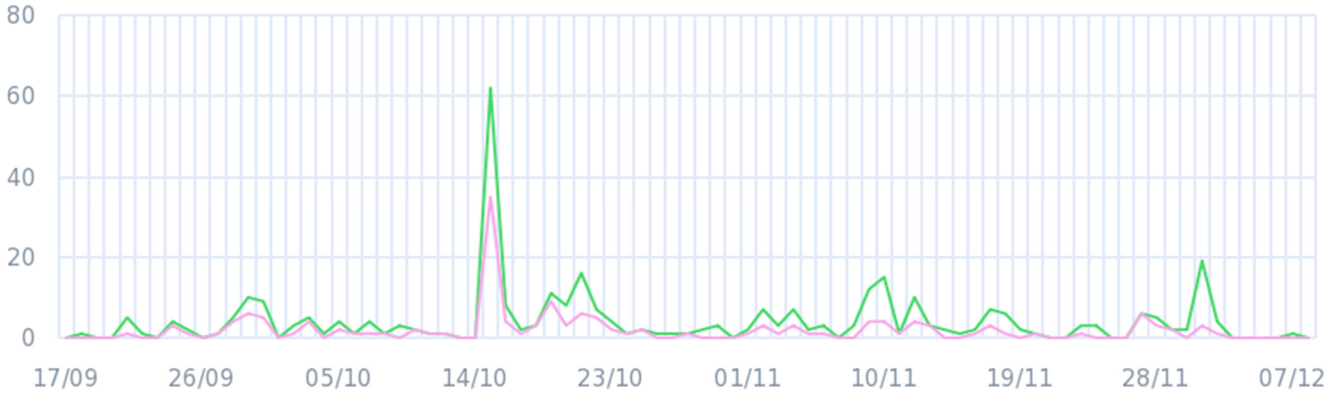

Bezoeken(330) Voltooid(155)

Totaal Bezoeken

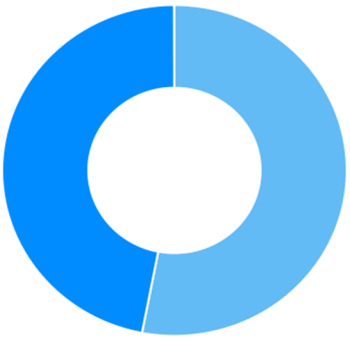

- Slechts getoond (53,0%)
- Voltooid (47,0%)
- Onvolledig (0,0%)

Bezoek bronnen

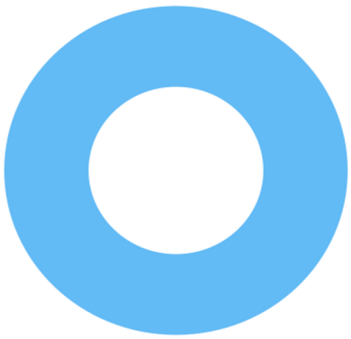

- Directe link (100,0%)

Gemiddelde tijd voor voltooiing

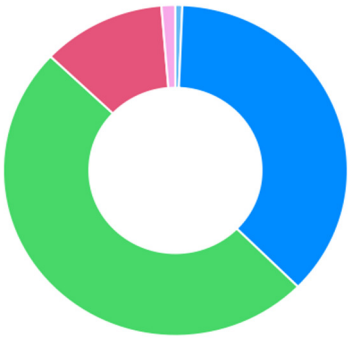

- 1-2 min. (0,6%)
- 2-5 min. (36,8%)
- 5-10 min. (49,7%)
- 10-30 min. (11,6%)
- 30-60 min. (1,3%)

1. Wat is je leeftijd?

155x Antwoorden | **0x** onbeantwoord | Enkele keuze

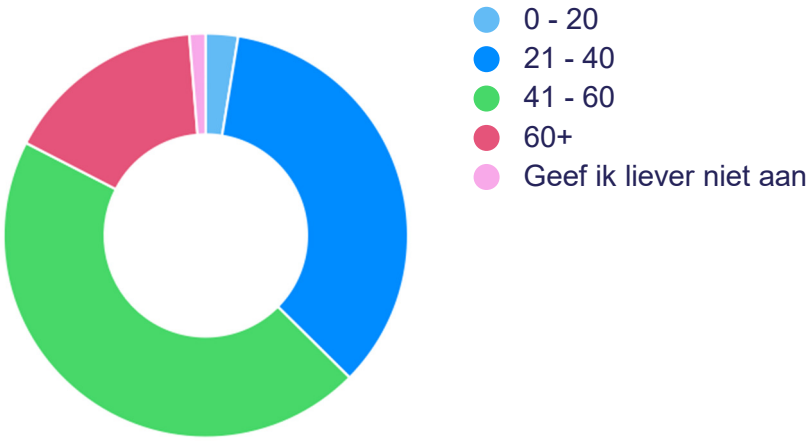

ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
0 - 20	4	2,6%
21 - 40	54	34,8%
41 - 60	70	45,2%
60+	25	16,1%
Geef ik liever niet aan	2	1,3%

2. In welke gemeente woon je?

155x Antwoorden | **0x** onbeantwoord | Enkele keuze

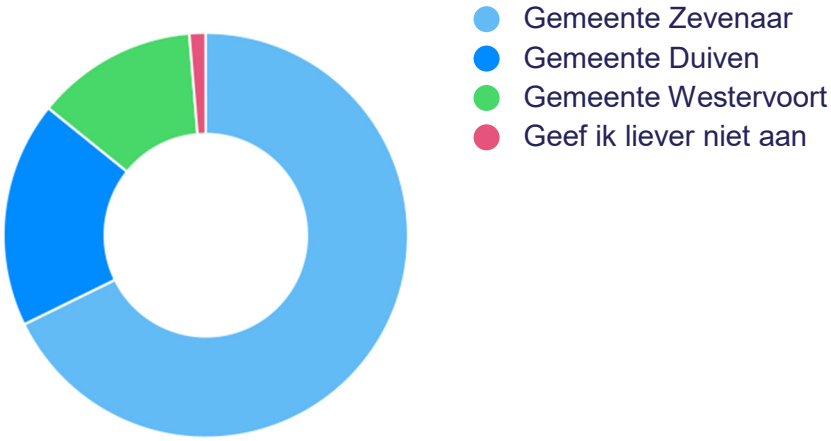

ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Gemeente Zevenaar	105	67,7%
Gemeente Duiven	28	18,1%
Gemeente Westervoort	20	12,9%
Geef ik liever niet aan	2	1,3%

3. In wat voor omgeving woon je?

155x Antwoorden **0x** onbeantwoord Enkele keuze

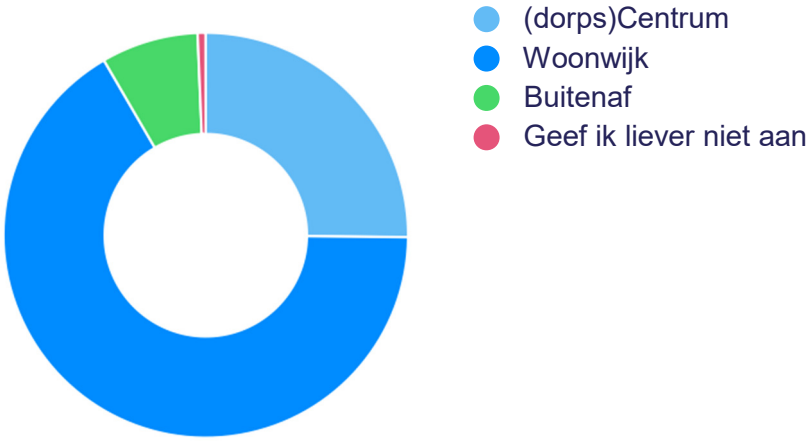

ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
(dorps)Centrum	39	25,2%
Woonwijk	103	66,5%
Buitenaf	12	7,7%
Geef ik liever niet aan	1	0,6%

4. Vanuit welke rol beantwoord je deze enquête?

155x Antwoorden **0x** onbeantwoord Meerkeuze

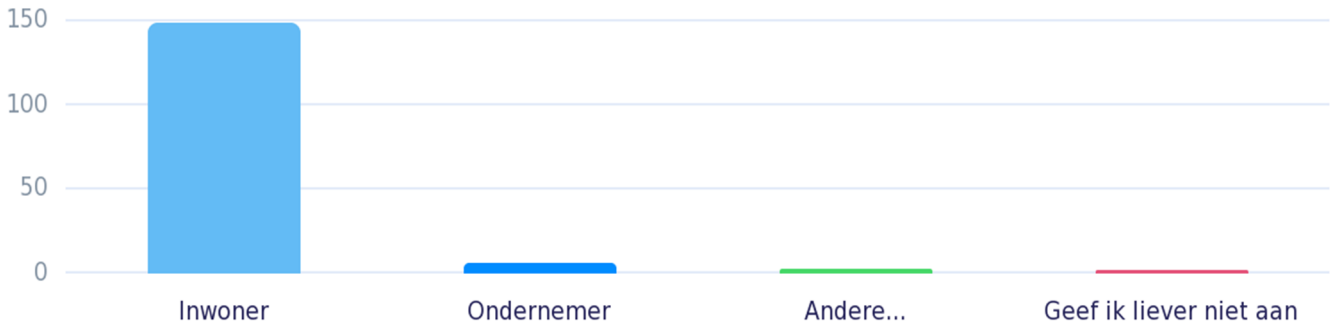

ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Inwoner	149	96,1%
Ondernemer	6	3,9%
Andere...	3	1,9%
Geef ik liever niet aan	2	1,3%

5. Verhoging van gezondheidsrisico's door hitte voor kwetsbare groepen...

155x Antwoorden | **0x** onbeantwoord | Enkele keuze

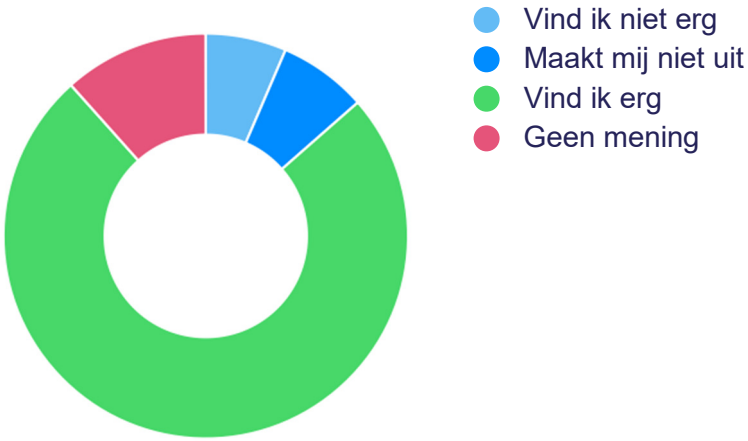

ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Vind ik niet erg	10	6,5%
Maakt mij niet uit	11	7,1%
Vind ik erg	116	74,8%
Geen mening	18	11,6%

6. Dat er minder werk uit mijn handen komt door hitte op 5 dagen per jaar...

155x Antwoorden **0x** onbeantwoord Enkele keuze

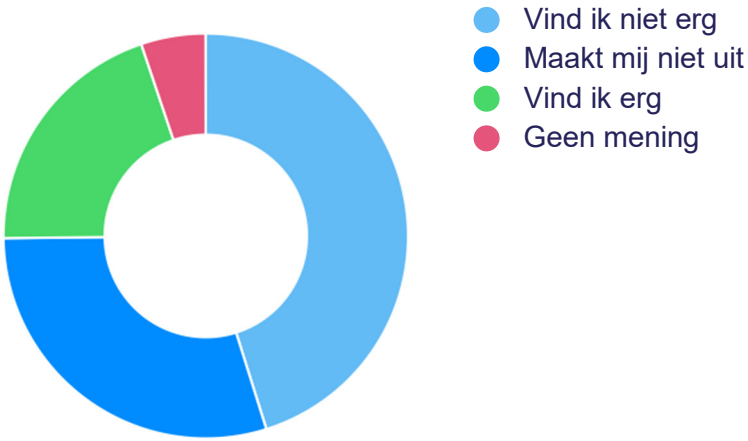

ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Vind ik niet erg	70	45,2%
Maakt mij niet uit	46	29,7%
Vind ik erg	31	20,0%
Geen mening	8	5,2%

7. Dat er minder werk uit mijn handen komt door hitte op 12 dagen per jaar...

155x Antwoorden | **0x** onbeantwoord | Enkele keuze

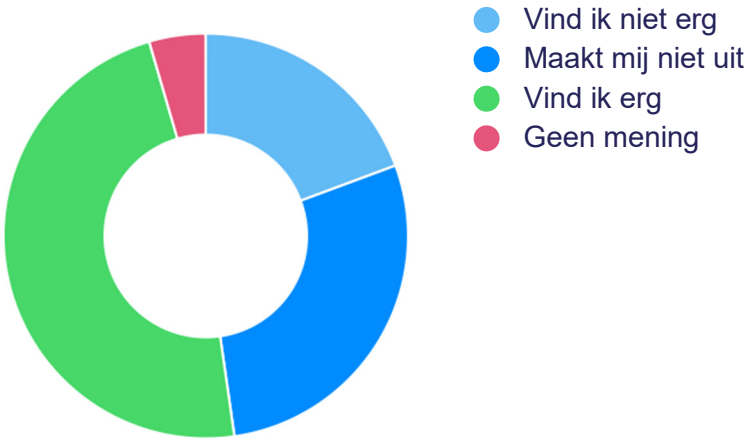

ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Vind ik niet erg	30	19,4%
Maakt mij niet uit	44	28,4%
Vind ik erg	74	47,7%
Geen mening	7	4,5%

8. Een slechte nachtrust door warme nachten 5 keer per jaar...

155x Antwoorden **0x** onbeantwoord Enkele keuze

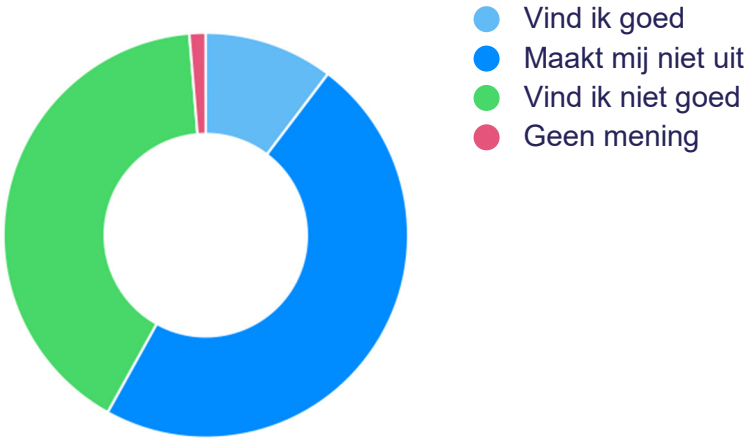

ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Vind ik goed	16	10,3%
Maakt mij niet uit	74	47,7%
Vind ik niet goed	63	40,6%
Geen mening	2	1,3%

9. Als het 5 dagen per jaar te heet is om naar buiten te kunnen voor spelen/wandelen/sporten etc...

155x Antwoorden **0x** onbeantwoord Enkele keuze

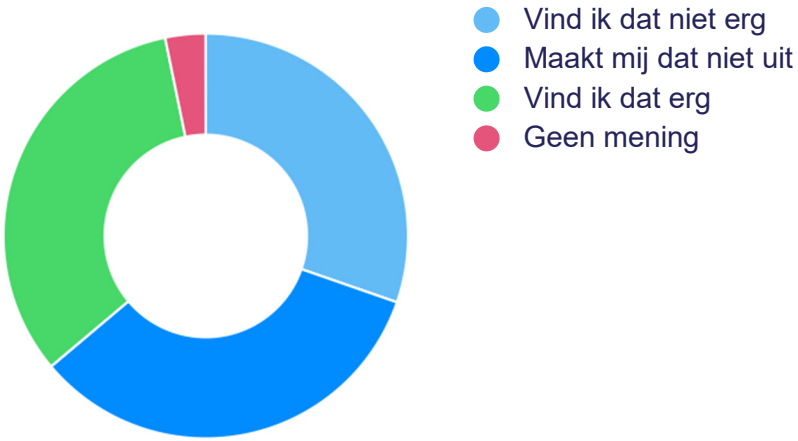

ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Vind ik dat niet erg	47	30,3%
Maakt mij dat niet uit	52	33,5%
Vind ik dat erg	51	32,9%
Geen mening	5	3,2%

10. Als het 12 dagen per jaar te heet is om naar buiten te kunnen voor spelen/wandelen/sporten etc...

155x Antwoorden **0x** onbeantwoord Enkele keuze

ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Vind ik dat niet erg	25	16,1%
Maakt mij dat niet uit	27	17,4%
Vind ik dat erg	98	63,2%
Geen mening	5	3,2%

11. Hitte heeft effect op heel veel thema's. Sorteer de besproken stellingen op basis van prioriteit.

155x Antwoorden | **0x** onbeantwoord | Keuzes sorteren op volgorde of belang

ANTWOORD	BELANG
Verhoging van gezondheidsrisico's voor kwetsbare groepen	1,4
Tijdens het werken minder uit je vingers krijgen door de hitte	3,0
Het te heet is om naar buiten te gaan voor spelen/wandelen/sporten etc.	2,9
Slechte nachtrust door warme nachten	2,7

12. In elke straat in de gemeente moeten zoveel bomen staan dat ik de hele tijd in de schaduw kan lopen.

155x Antwoorden **0x** onbeantwoord Enkele keuze

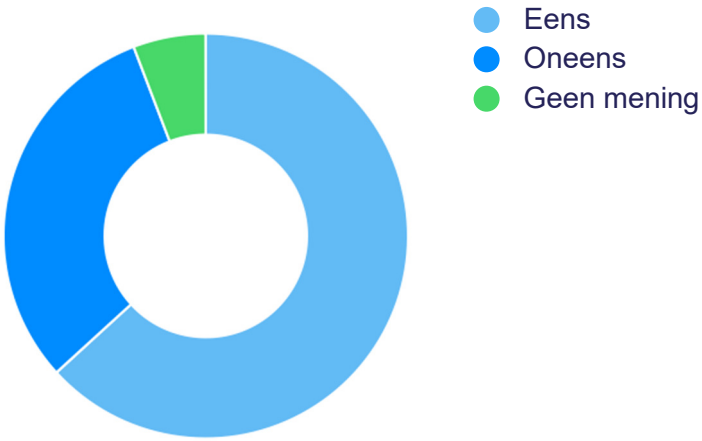

ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Eens	98	63,2%
Oneens	48	31,0%
Geen mening	9	5,8%

13. Ik vind het acceptabel dat ik iets verder van of naar de parkeerplaats moet lopen als er daardoor meer groen in de wijk komt.

155x Antwoorden **0x** onbeantwoord Enkele keuze

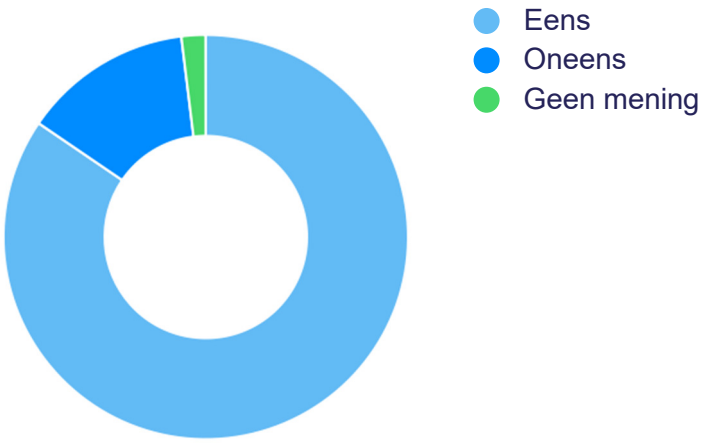

ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Eens	131	84,5%
Oneens	21	13,5%
Geen mening	3	1,9%

14. Stel, je hebt 100 punten om de volgende plekken te vergroenen. Hoe zou je dat verdelen?

155x Antwoorden **0x** onbeantwoord Waarderingsschaal

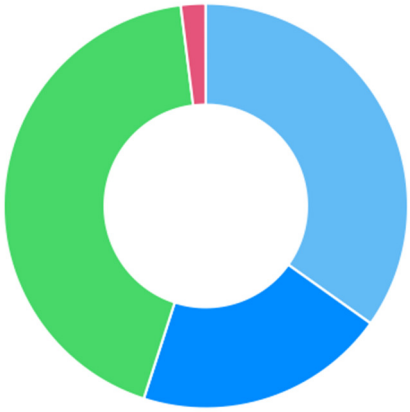

- Schoolpleinen
- Bedrijventerreinen
- Stads- en dorpspleinen
- Geen van allen, vergroening is niet nodig

ANTWOORD	TOEGEWEZEN PUNTEN - GEMIDDELD	TOTAAL
Schoolpleinen	34,8	5401
Bedrijventerreinen	20,1	3120
Stads- en dorpspleinen	43,0	6671
Geen van allen, vergroening is niet nodig	2,0	308

15. Er moet een belasting op tuinen komen waarvan meer dan de helft betegeld is, omdat tegels warmte vasthouden.

155x Antwoorden **0x** onbeantwoord Enkele keuze

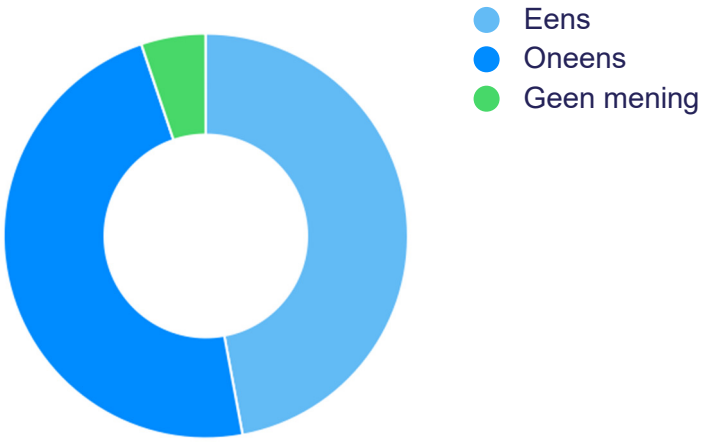

ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Eens	73	47,1%
Oneens	74	47,7%
Geen mening	8	5,2%

16. Ik heb behoefte aan ondersteuning bij het vergroenen van mijn tuin of straat.

155x Antwoorden **0x** onbeantwoord Enkele keuze

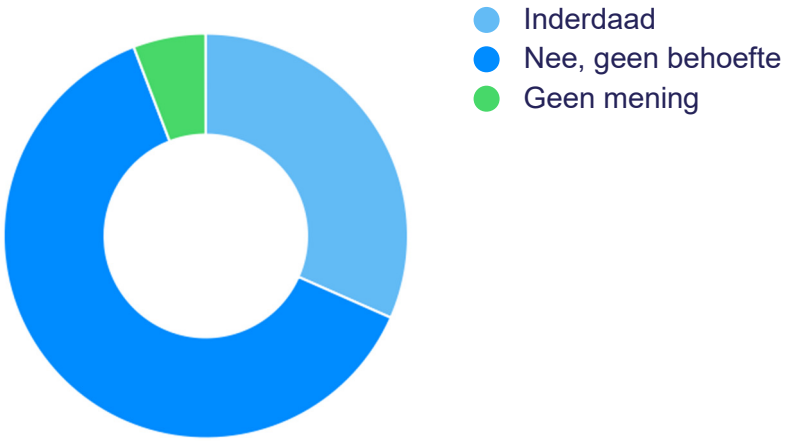

ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Inderdaad	49	31,6%
Nee, geen behoefte	97	62,6%
Geen mening	9	5,8%

17. Ik heb behoefte aan meer informatie over de voordelen van een groene gevel of groen dak. Een groen dak kent vele voordelen. Zo zorgt een groen dak voor luchtzuivering, een lagere omgevingstemperatuur, warmteregulatie, energiebesparing en biodiversiteit.

155x Antwoorden | **0x** onbeantwoord | Enkele keuze

ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Ja	71	45,8%
Nee	51	32,9%
Geen mening	19	12,3%
Ik heb al een groen dak	2	1,3%
Andere...	12	7,7%

18. Welke partij is in de eerste plaats verantwoordelijk als het gaat om het aanpakken van hitteproblematiek in de Liemers?

155x Antwoorden **0x** onbeantwoord Meerkeuze

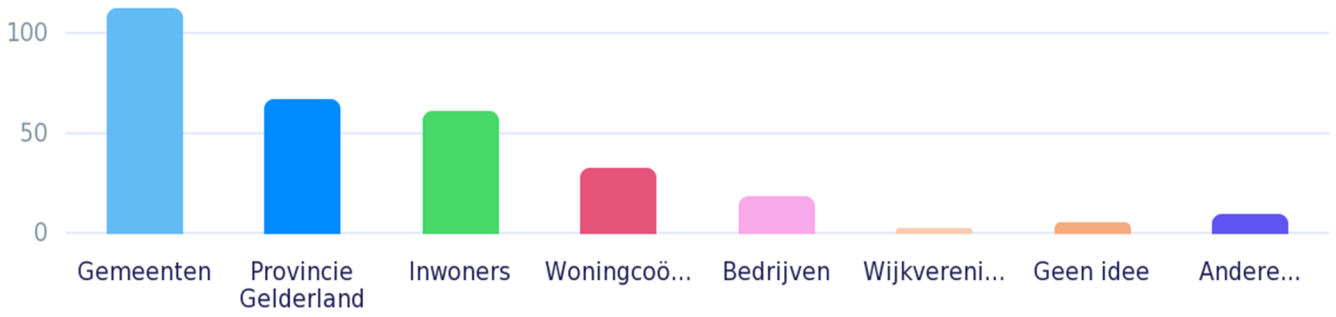

ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Gemeenten	113	72,9%
Provincie Gelderland	68	43,9%
Inwoners	62	40,0%
Woningcoöperatie	33	21,3%
Bedrijven	19	12,3%
Wijkvereniging	3	1,9%
Geen idee	6	3,9%
Andere...	10	6,5%

19. Heb jij zelf nog ideeën hoe hitteproblematiek in de Liemers kan worden verminderd?

155x Antwoorden | **0x** onbeantwoord | Tekst antwoord

- *Meer water in de stad, meer bomen, groene pleinen, open parkeerplaatsen waar gras doorheen kan groeien, groene gevels, geveltuintjes stimuleren.*
- *Maak het probleem, als het al een probleem is, eerst kenbaar bij de inwoners. Men heeft er geen notie van. Ik ben persoonlijk van mening dat het enorm meevalt. Mocht ik fout zitten. Dan zal ik overtuigd moeten worden van de noodzaak van het probleem alvorens ik overga tot actie. Dit werkt zo bij een groot aantal inwoners in mijn opinie.*
- *energiebesparing, isolatie, warmte koue opslag*
- *Bedrijven verplichten om een aantal procenten van hun oppervlak te vergroenen dmv tuin, groen dak of juist wit epdm dak. Bewoners (helpen met hetzelfde. Straten en pleinen wit verven, is al bewezen in het buitenland dat dit helpt. Alle platte daken van flats en woningbouw vergroenen.*
- *zonnepanelen boven parkeerplaatsen zie Alliander*
- *Lastig, maar zorg ervoor dat de inwoners niet onnodig op kosten worden gejaagd*
- *Maak in plaats van voortuinen groene middenplantsoenen met speeltoestellen en bankjes. Omzoom elk bedrijfspand op een bedrijventerrein met bomen en struiken.*
- *Hittebronnen zelf beter isoleren en daarmee een hoger rendement daarvoor behalen*
- *De*
- *Gemeente gebruikt zelf meer 'groene' methoden bij diensten, zoals vuil ophalen, tuin en parkonderhoud, etc. Een bladblazer is niet nodig, onkruid verbranden evenmin en actief onderzoek naar elektrische vuilniswagen wil ik aanraden.*
- *Nee kun je als bewoner weinig aan veranderen*
- *Meer aandacht om huizen te isoleren en meer vergroening in de buurten en omgeving.*
- *Meer groen en water, minder volbouwen/bestraten. Ook in mijn wijk wordt meer gebouwd (levert geld op voor gemeente) dan aanvankelijk gepland voor de wijk*
- *minder tegels en meer groen*
- *Zonnepanelen houden directe straling tegen op daken. Wit schilderen van Bitumen daken helpt tegen warmte van huizen met platte daken.*
- *verplicht bedrijven groen aan te leggen en onderhouden op bedrijventerreinen*
- *(10x) Nee*
- *X*
- *Zorg voor groen in de buurt*
- *...*
- *Plant veel bomen*
- *.*
- *Ja*
- *R*

- *Meer ruimte voor oppervlaktewater in combinatie met natuurlijke oevers. Minder verhard oppervlak (alleen daar waar nodig)*
- *helaas niet*
- *Aantrekkelijk maken voor inwoners om te investeren in duurzame alternatieven. Bijvoorbeeld een subsidiepot voor wijk/buurt om de straten te vergroenen etc.*
- *Mensen overtuigen dat meer groen helpt bij hittevermindering.*
- *Meer groen bij bedrijventerreinen. Uitstoot verlagen*
- *Belasting op stenen tuinen, die zorgen voor hitte, waardoor mensen een airco nemen. Groen verkoelt al van zichzelf.*
- *Blijf rustig kalm maak je niet te druk zoek verkoeling en geniet ervan, wellicht moeten we meer zoals Italie en Spanje gaan leven tussen 12 en 2 even middag dutje.*
- *Zoals al genoemd is meer groen, minder bestrating in tuinen en groene daken ook voor huurwoningen zoals flats een goed idee!*
- *Het stevig isoleren van het huis heeft als nadeel dat je een airco nodig hebt en die blaast weer warmte uit.*
- *De opwarming stoppen door minder CO2, meer beasting op vliegen en treinreisen goedkoper maken. En inderdaad meer bomen platen*
- *Plant ook bomen op stroken gras.*
- *Meer schaduw*
- *geen*
- *(4x) .*
- *Meer bomen en struiken, ook in mijn eigen tuin. Ps. Vraag 11 kon ik niet invullen.*
- *Meer water uit de rivieren de Liemers in.*
- *Zijn al gezegd: meer bomen, verticale tuinen en groene daken*
- *Niet te druk maken wanneer het warm is*
- *Meer biodiversiteit, schuttingen laten vervangen door hagen, schoolpleinen met gras en bomen, boeren aanspreken op schaduwplekken voor hun vee*
- *nee geen idee*
- *Geen bomen dicht bij de huizen want die zorgen door de droogte juist voor problemen*
- *Minder bebouwing*
- *Waarom handhaven woningcoorporati t es zo slacht bij hun huurders als het om de woonomgeving gaat. Daar wordt ook nogal wat getegeld en de tuinen worden veelal van slechte onderhouden.*
- *Zorg dat de sloten vol staan elk jaar! Doe dit door een noodreservoir vol met water, zodat je deze kan gebruiken bij droogte. Dit voorkomt het krimpen van de grond, waardoor huizen ook geen scheuren krijgen. En dit zorgt voor meer leven (dieren) in de steden. Ook is het een optie om veel insectlokkende planten te planten langs sloten. Dit is goed voor insecten als vlinders en bijen. Ik denk dat de Mosterdhof een goed project is om mee te starten. De ligging is goed en het heeft een mooie sloot.*
- *Minder bouwen*

- *Initiatieven als tegel eruit, groen erin, gezamenlijke pluktuinen, eetbaar bos, buurt betrekken bij vergroening*
- *Geveltuinen en versteende tuine aanpakken, echte ouderwetse schaduwbomen planten meer fonteintjes*
- *Veel en veeteelt meer groen, bomen niet te snel kappen voor cosmetische redenen en minder straatwerk overal*
- *neen*
- *(2x) Nvt*
- *Parkeerplaatsen aanleggen met open blokken waar gras tussen kan groeien. De singels die voor een aantal jaren vervangen zijn door gras opnieuw inplanten. Dat absorbeert meer warmte en brengt meer schaduw op de grond.*
- *Subsidie groen maken tuin*
- *(nog) meer groen!*
- *Niet*
- *nee, ik ervaar er niet veel problemen van, gewoon tempo aanpassen en je werkzaamheden vroeg in de ochtend doen.*
- *Als klimaatactie zichtbaar meer bomen aanplanten, zie voorbeelden van andere gemeenten.*
- *Juiste bomen op de juiste plek. Waar kan asfalt vervangen voor half verhard. Mensen onderwijzen over hitte en verharding en wat groen kan doen. En welk groen weinig onderhoud vraagt. Mensen vinden planten vaak veel werk, dat hoeft niet. Financiële hulp als je het niet kan betalen. Een paar planten bij intratuin je bent al snel 80€ kwijt.*
- *meer water en beplanting in de stad*
- *Waterfonteintjes, bomen*
- *Kennis delen, neem burgers actief mee in veranderingen, probeer de burger te bereiken*
- *nvt*
- *Stimuleren van inwoners om meer te investeren in groen*
- *Geen idee*
- *"Tegels eruit, groen erin" belonen en delen van (brede) trottoirs door de omwonenden zelf laten vergroenen én onderhouden..*
- *Meer gezamenlijk kijken naar "nutteloze" grasstroken. Deze laten begroeten. Met inwoners samen kijken naar mogelijkheden. Er als gemeente voor strijden dat niet elke centimeter bebouwd wordt. HOUD TIJDELIJK PARK "HET HOF" AAN EN BREIDT UIT!*
- *Minder betegelen van de voortuinen*
- *nee alleen beplanting*
- *nog meer ontstenen en meer vergroenen*
- *Meer vervangende bomen planten (geen eiken zoals in Zevenaar)*
- *(3x) Geen*
- *verbieden geheel betegelen, verbieden kunstgras, gratis afkoppelen regenpijp, gefaseerd maaien, burgers informeren over biodiversiteit en belonen natuurlijk beheer eigen tuin*

- *(2x) Doortrekken A15 tegenhouden. Asfalt ten koste van groen staat haaks op dit thema.*
- *Daken bedekken met sedum*
- *Openbarr Drinkwater punten op recreatie routes of plaatsen*
- *Ik denk dat meer bomen en goede ventilatiemogelijkheden van het huis al veel kunnen bijdragen, inclusief het vergroenen van dak en gevel.*
- *Zou het niet weten, alleen meer groen lijkt mij het beste.*
- *Begint bij jezelf ook*
- *Bomen planten!*
- *Net zoals bij energiebesparingsactie ook een actie voor aanleg van groen voorzieningen. Daarbij water opvangen voor gebruik in een later stadium. Weg versmalling ipv met stenen met planten aanleggen.*
- *Vouchers om te vergroenen net als met verduurzamen.*
- *subsidies voor vergroening, als dit ook voor verduurzaming wordt aangeboden, waarom niet voor vergroening?*
- *Meer groen*
- *Meer groene plekken tussen bebouwing. Overgebleven groen koesteren*
- *Groen gras vol planten met bomen/struiken in groot holthuizen in zevenaar*
- *Meer vergroenen, bossen aanleggen en minder asfalt, gezamenlijk inkoop voor materialen vergroenen dak*
- *De voordelen van bomen aandacht geven en bij gezonde bomen geen kapvergunningen geven.*
- *Zoals besproken, vergroening van de tuinen.*
- *..*
- *Fonteinen bij de watertjes 8n de woonwijken*
- *Klimaatverandering moet internationaal worden aangepakt*
- *Gewoon zo laten. Heb geen last van de hitte*
- *koppelen van verschillende klimaat opgaves, win win creeeren, vergroenen = zowel goed tegen hitte, als wateroverlast als C02, als leefbaarheid als sociale samenhang wanneer inwoners samen aan de slag gaan.*
- *test*
- *Ik vind droogte door hitte een flink ernstiger probleem dan paar hittedagen*
- *(2x) -*
- *Tegel eruit plantje erin. Subsidie verstrekken aan bewoners, scholen, kinderopvang, bedrijven om men bewuster te maken van de hitte problematiek. Luistern naar ideeën van burgers én kinderen. Zij hebben vaak goede ideeën en zij hebben de toekomst.*
- *In de toekomst meer rekening mee houden als er nieuwe huizen worden gebouwd. Meer steen minder glas*
- *De enquête was vrij suggestief. Voorbeeld: er werd gevraagd of je het erg vind dat je niet naar buiten kunt om te sporten, spelen of wandelen. Dat component "niet naar buiten kunnen" schrikt af waardoor mensen sneller geneigd zijn om voor eens te kiezen. Als je enkel zou vragen of je het*

erg zou vinden dat je niet zou kunnen sporten, spelen of wandelen, dan krijg je al een heel ander antwoord.

- *Vergroenen*
- *Neen*
- *Zorgen dat er veel groen in Westervoort komt ! Tuinen groener maken, subsidies voor wateropvang. Zorgen dat sloten minder snel droog komen te staan, bevorderen van gebruik fiets en of openbaar vervoer,*
- *Integrale aanpak van de (her)inrichting van buitenruimtes*
- *Meer groen meer wateropvang mogelijkheden in natte periodes meer subsidie om woningen duurzamer te make en te isoleren voor huiseigenaren met laag of gemiddeld inkomen centrum groener maken door bomen en schaduwplekken te realiseren.*
- *Afkoppeling regenpijpen zodat er minder verdroging en inklinking van de bodem ontstaat.*
- *Nee het is een cyclisch gegeven wat we zullen moeten accepteren*
- *Veel ruimte voor groen in nieuwe wijken*
- *Meer oppervlakte water. Meer groen. Smallere wegen. Inplannen bij nieuwbouw. Grotere kavels.*
- *Meer groen*
- *Meer bomen, natuurlijke schaduw*
- *Bomen aanplanten en veel gevelgroen in winkelstraat.*
- *Laat de gemeente niet alles wegkappen wat bomen betreft. Meer bomen planten en groen aanleggen. Bij nieuwbouw meer naar natuurlijke daken en groener bouwen. Off Grid wonen mogelijk maken. Groen wonen !!! Recycling van water voor douchen en wc ! Zonnenpanelen !*
- *Voldoende rustplaatsen, banken etc. Watertappunten, waterspeelplaatsen*
- *Vergoeding voor meer groen / minder steen.*
- *Minder huizen bouwen, meer natuur..*
- *(4x)*
- *gedoseerd groen, minder bestrating*
- *Subsidie en verplichten groen te bouwen*
- *Meer groene verplichtingen vastleggen in bestemmingsplannen en hierop handhaven. En bouw nieuwbouw een max aan verhard oppervlakte stellen. Regeling treffen dat particulieren open staan voor gras en bomen aan te laten leggen door partijen met tips voor relatief weinig onderhoud. Zelf aanleggen kost te veel moeite. Mogelijk ook onderhoudsdienst in het leven roepen voor tuinen, wat mensen hebben geen tuin voor de tuin. Creëert ook nog eens banen en veel meer groen!*
- *Is geen problematiek*
- *(2x) ---*
- *Bewustwording en verantwoordelijkheidsgevoel creëren*
- *(5x) nee*
- *Gevarieerde beplanting van bomen, meesters. Herstellen oude cultuurlandschap met groene afrastering. (Meidoorn/sleedoorn etc)*

-
- ***Wooncorporaties en andere verhuurders, verplichten om een plan van aanpak te leveren voor vergroening op het goed dat verhuurd wordt.***
- ***Warmte uit asfalt nuttig toepassen***

Powered by survio

Enquête voor inwoners: Gezondheid

25 November 2020 16:09:57

Algemeen

Enquête naam	**Enquête voor inwoners: Gezondheid**
Auteur	
Taal	**Nederlands**

Enquête URL	https://www.survio.com/survey/d/D8F3Q1X3O1Y2D4U8L
Eerste antwoord	18 November 2020
Laatste antwoord	19 November 2020
Duur	2 dagen
Totaal antwoorden	6

Enquête bezoeken

7	6	0	1	85,7%
Totaal bezoeken	Afgewerkte antwoorden	Onvolledige antwoorden	Slechts getoond	Totale succespercentage

Bezoek Geschiedenis 18 November 2020 - 19 November 2020

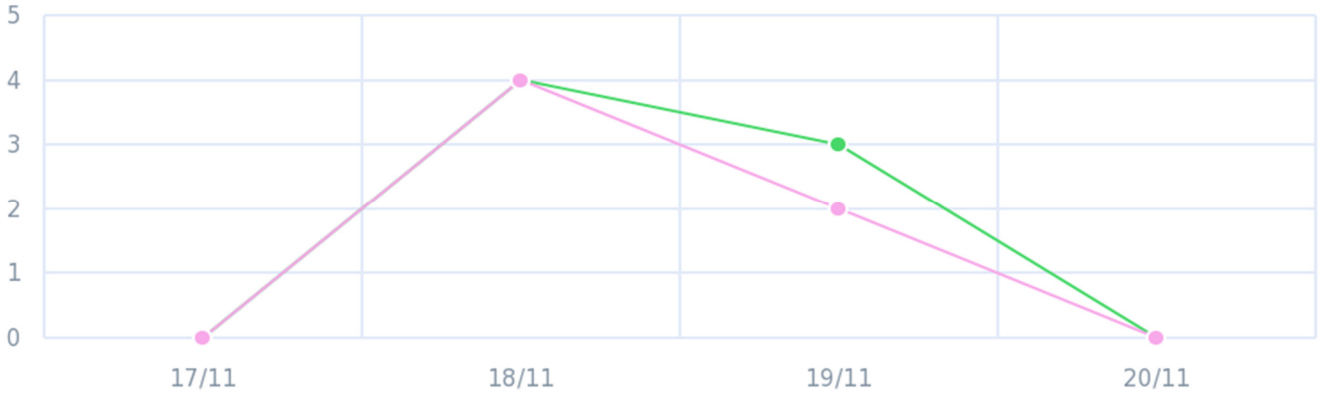

Bezoeken(7) Voltooid(6)

Totaal Bezoeken

- Slechts getoond (14,3%)
- Voltooid (85,7%)
- Onvolledig (0,0%)

Bezoek bronnen

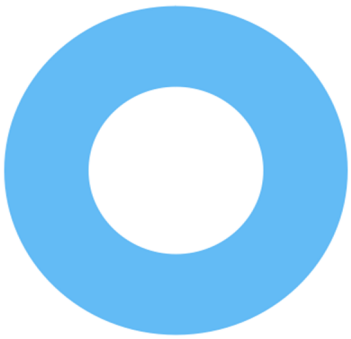

- Directe link (100,0%)

Gemiddelde tijd voor voltooiing

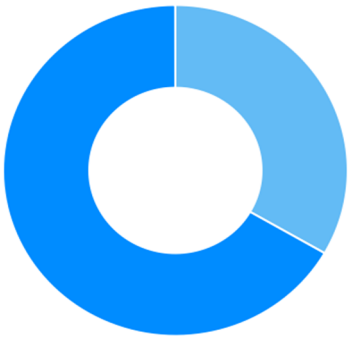

- 1-2 min. (33,3%)
- 2-5 min. (66,7%)

1. Wat is jouw leeftijd?

6x Antwoorden **0x** onbeantwoord Enkele keuze

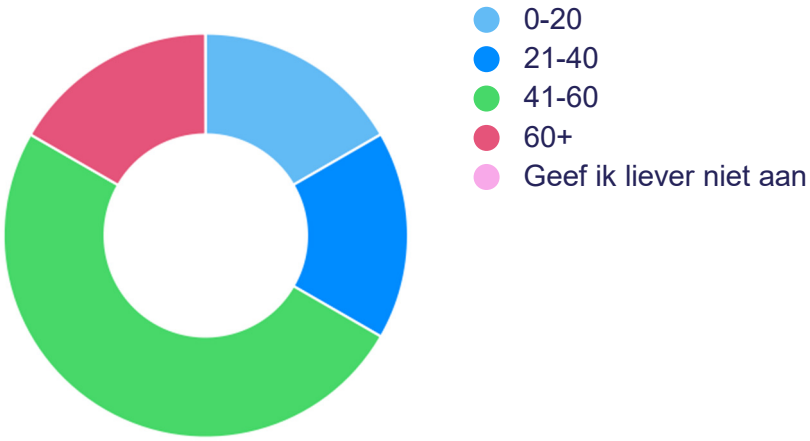

ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
0-20	1	16,7%
21-40	1	16,7%
41-60	3	50,0%
60+	1	16,7%
Geef ik liever niet aan	0	0,0%

2. In welke gemeente woon je?

6x Antwoorden **0x** onbeantwoord Enkele keuze

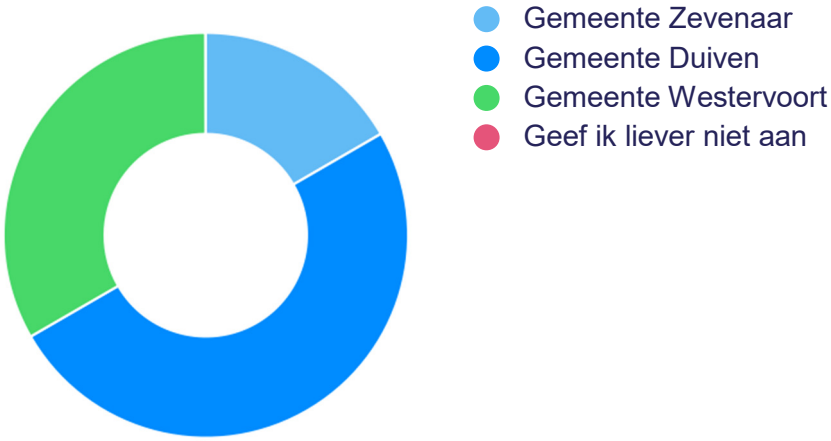

ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Gemeente Zevenaar	1	16,7%
Gemeente Duiven	3	50,0%
Gemeente Westervoort	2	33,3%
Geef ik liever niet aan	0	0,0%

3. In wat voor omgeving woon je?

6x Antwoorden **0x** onbeantwoord Enkele keuze

- (dorps) centrum
- Woonwijk
- Buitenaf
- Geef ik liever niet aan

ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
(dorps) centrum	2	33,3%
Woonwijk	4	66,7%
Buitenaf	0	0,0%
Geef ik liever niet aan	0	0,0%

4. Vanuit welke rol beantwoord je deze enquête?

6x Antwoorden **0x** onbeantwoord Enkele keuze

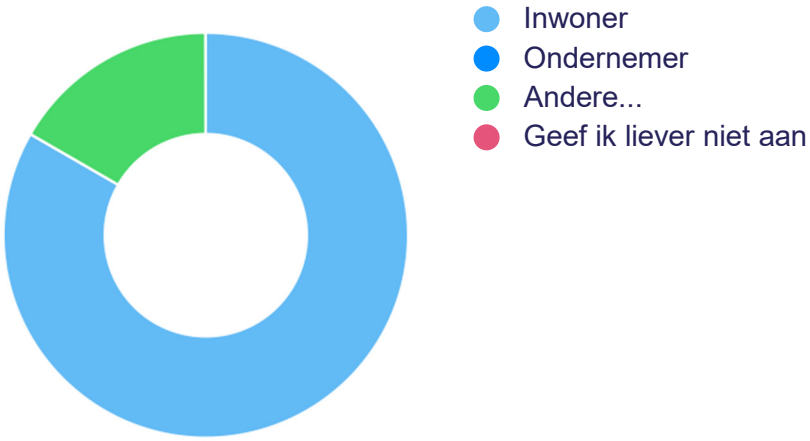

ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Inwoner	5	83,3%
Ondernemer	0	0,0%
Andere...	1	16,7%
Geef ik liever niet aan	0	0,0%

5. Een verslechterde luchtkwaliteit gedurende 8 dagen per jaar

6x Antwoorden **0x** onbeantwoord Enkele keuze

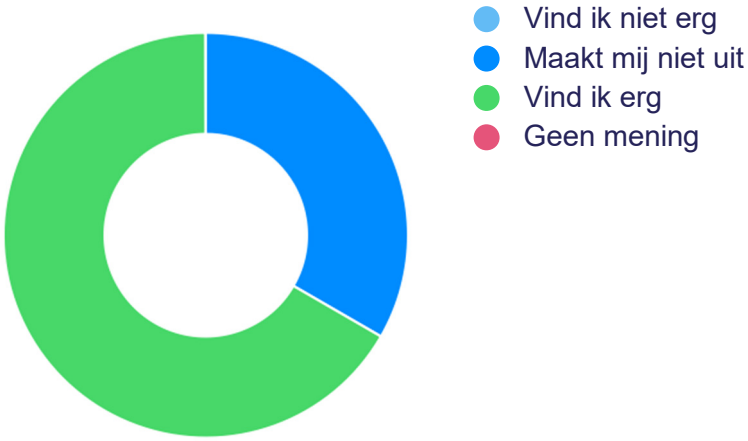

ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Vind ik niet erg	0	0,0%
Maakt mij niet uit	2	33,3%
Vind ik erg	4	66,7%
Geen mening	0	0,0%

6. Een verslechterde luchtkwaliteit gedurende 20 dagen per jaar

6x Antwoorden **0x** onbeantwoord Enkele keuze

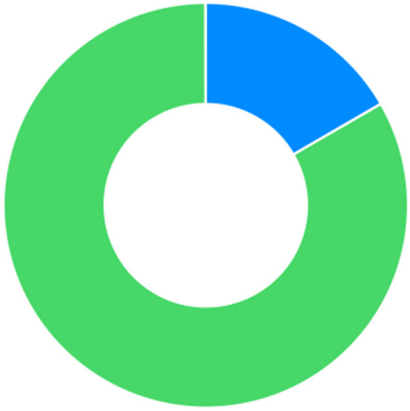

- Vind ik niet erg
- Maakt mij niet uit
- Vind ik erg
- Geen mening

ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Vind ik niet erg	0	0,0%
Maakt mij niet uit	1	16,7%
Vind ik erg	5	83,3%
Geen mening	0	0,0%

7. Niet kunnen zwemmen in open water door toename van blauwalg...

6x Antwoorden **0x** onbeantwoord Enkele keuze

- Vind ik goed
- Maakt mij niet uit
- Vind ik niet goed
- Geen mening

ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Vind ik goed	0	0,0%
Maakt mij niet uit	2	33,3%
Vind ik niet goed	4	66,7%
Geen mening	0	0,0%

8. Ik heb behoefte aan meer sportroutes door de wijk zodat ik meer ga bewegen.

6x Antwoorden **0x** onbeantwoord Enkele keuze

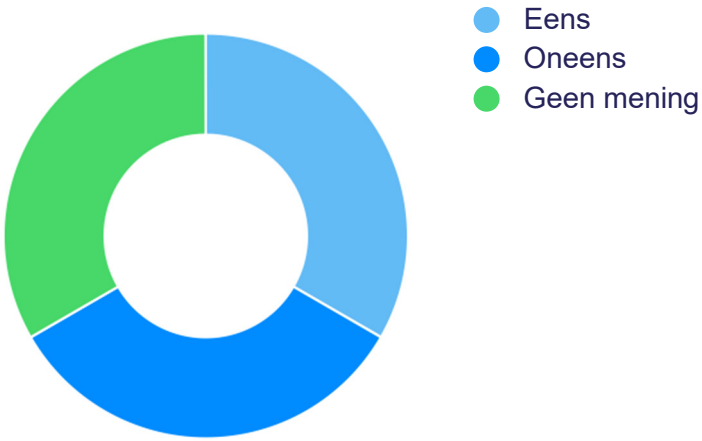

ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Eens	2	33,3%
Oneens	2	33,3%
Geen mening	2	33,3%

9. Ik wil dat parken beter bereikbaar voor mij worden, zodat ik daar vaker naartoe kan gaan.

6x Antwoorden **0x** onbeantwoord Enkele keuze

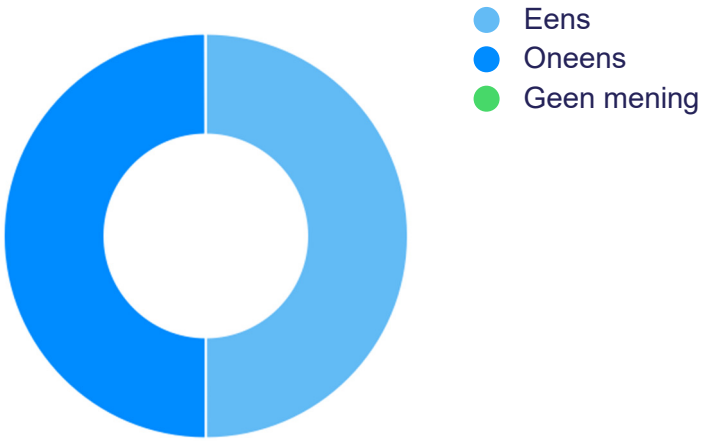

ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Eens	3	50,0%
Oneens	3	50,0%
Geen mening	0	0,0%

10. Hoger sterftecijfer onder ouderen door extreme hitte

6x Antwoorden **0x** onbeantwoord Meerkeuze

ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Vind ik niet erg	1	16,7%
Maakt mij niet uit	2	33,3%
Vind ik erg	2	33,3%
Geen mening	1	16,7%

11. Lage waterkwaliteit bij hevige regenval

6x Antwoorden **0x** onbeantwoord Meerkeuze

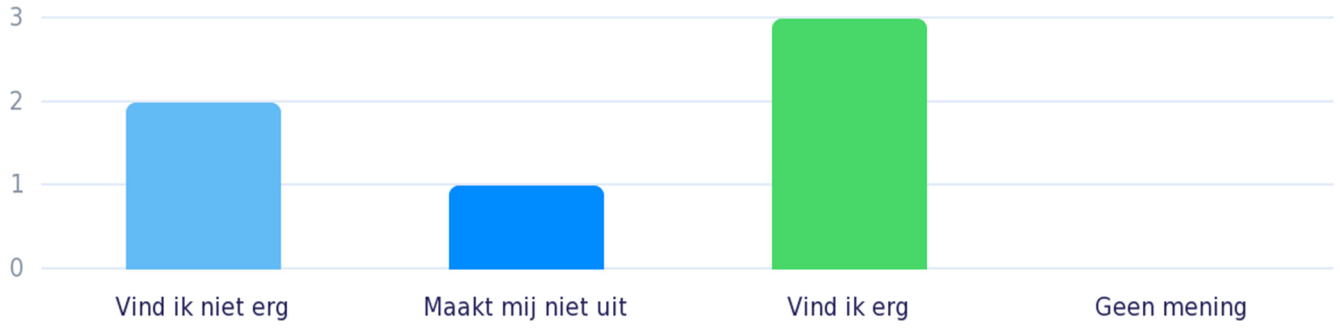

ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Vind ik niet erg	2	33,3%
Maakt mij niet uit	1	16,7%
Vind ik erg	3	50,0%
Geen mening	0	0,0%

12. Kinderen moeten op loopafstand buiten kunnen spelen

6x Antwoorden **0x** onbeantwoord Meerkeuze

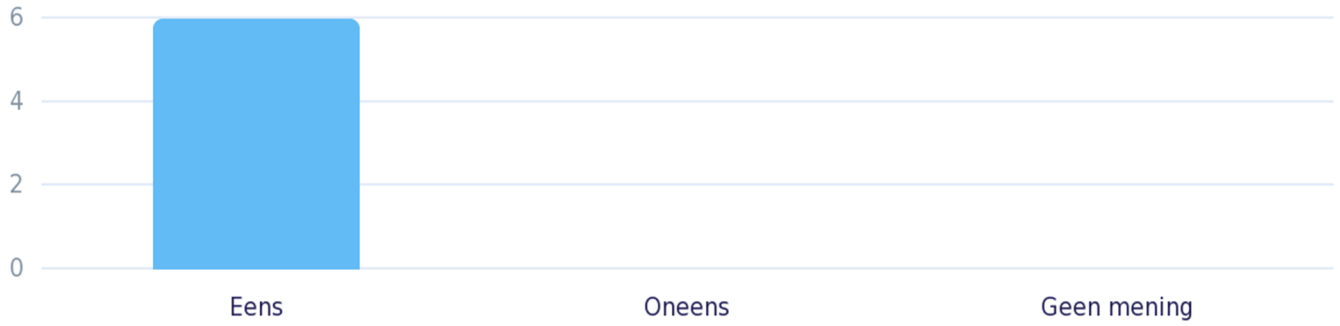

ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Eens	6	100,0%
Oneens	0	0,0%
Geen mening	0	0,0%

13. Ik zou het waarderen als de gemeente op centrale plekken watertappunten neerzet

6x Antwoorden **0x** onbeantwoord Meerkeuze

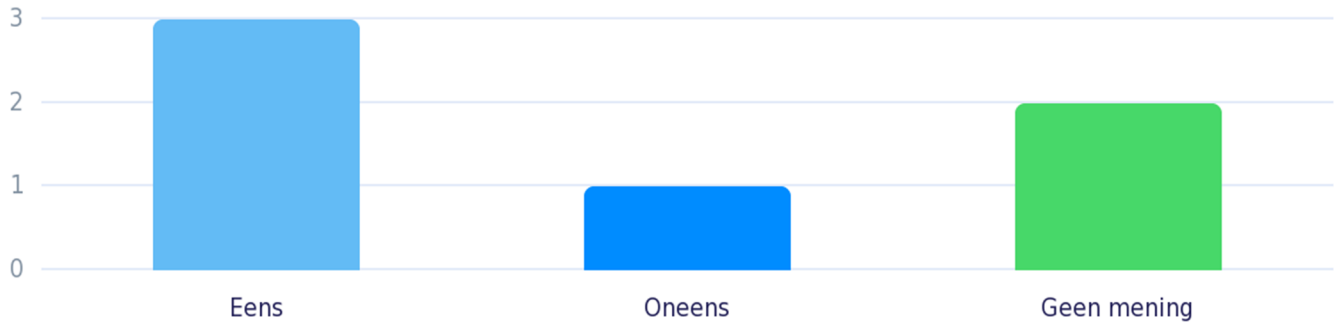

ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Eens	3	50,0%
Oneens	1	16,7%
Geen mening	2	33,3%

14. Heb je zelf nog ideeën of opmerkingen hoe de buitenruimte kan helpen bij de gezondheid van de inwoners van de Liemers?

6x Antwoorden **0x** onbeantwoord Tekst antwoord

- ***Zorg voor afwisseling en ga zo veel mogelijk vergroenen.***
- ***Meer groen, bomennparken etc. Voorlichting lifestyle etc Anti rook beleid***
- ***Hier heb ik jammer genoeg nog geen idee van. Kan ik jullie altijd bereiken mocht mij iets te binnen schieten?***
- ***X***
- ***-***
- ***Op loop afstand naar een parkje of groene route/wandelpad kunnen lopen***

Powered by survio

Droogte en wateroverlast op bedrijventerreinen in de Liemers

25 November 2020 16:11:30

Algemeen

Enquête naam	**Droogte en wateroverlast op bedrijventerreinen in de Liemers**
Auteur	
Taal	**Nederlands**

Enquête URL	https://www.survio.com/survey/d/B7D7A3B5F8P6L7X2H
Eerste antwoord	9 Oktober 2020
Laatste antwoord	5 November 2020
Duur	27 dagen
Totaal antwoorden	10

Enquête bezoeken

70	10	0	60	14,3%
Totaal bezoeken	Afgewerkte antwoorden	Onvolledige antwoorden	Slechts getoond	Totale succespercentage

Bezoek Geschiedenis 9 Oktober 2020 - 5 November 2020

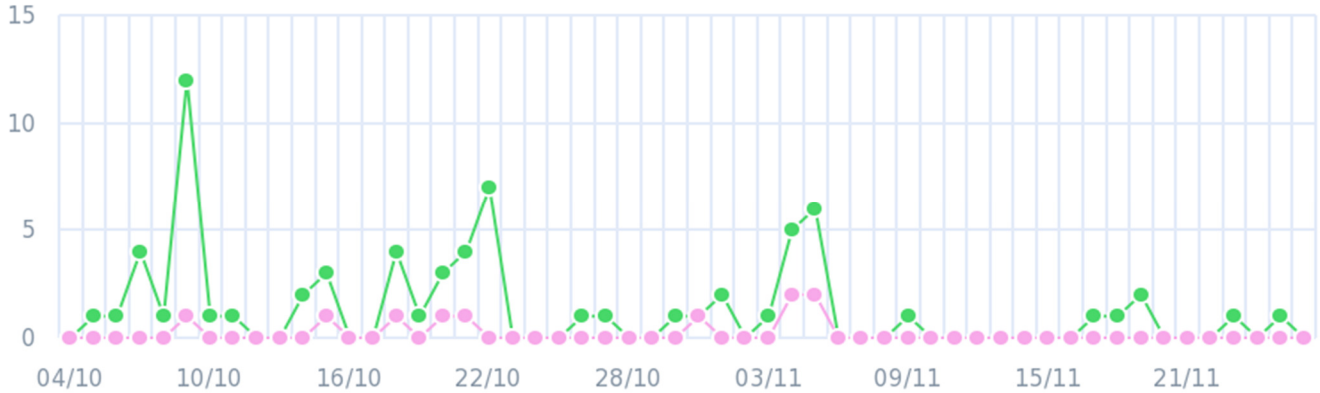

Bezoeken(70) Voltooid(10)

Totaal Bezoeken

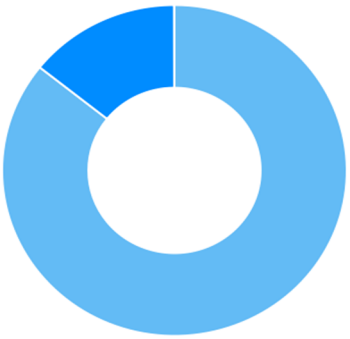

- Slechts getoond (85,7%)
- Voltooid (14,3%)
- Onvolledig (0,0%)

Bezoek bronnen

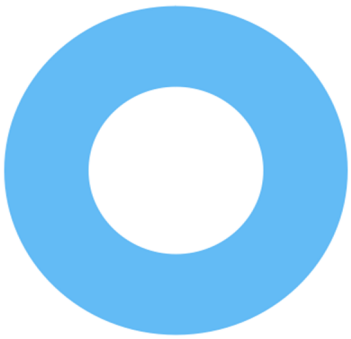

- Directe link (100,0%)

Gemiddelde tijd voor voltooiing

- 1-2 min. (20,0%)
- 2-5 min. (30,0%)
- 5-10 min. (50,0%)

1. Wat is jouw leeftijd?

10x Antwoorden **0x** onbeantwoord Enkele keuze

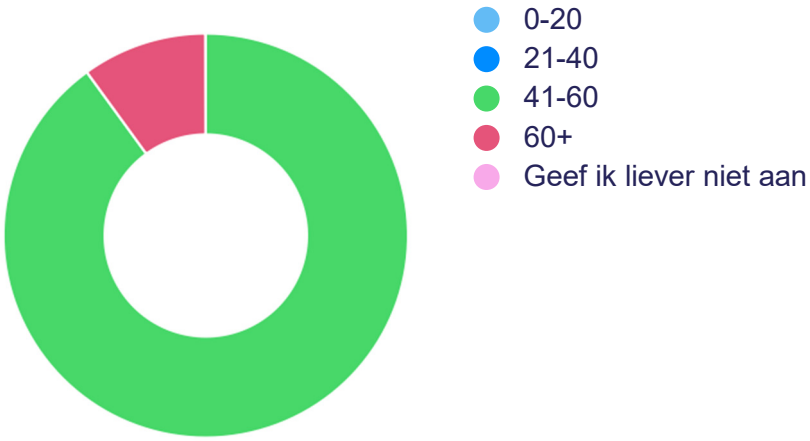

ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
0-20	0	0,0%
21-40	0	0,0%
41-60	9	90,0%
60+	1	10,0%
Geef ik liever niet aan	0	0,0%

2. In welke gemeente is jouw onderneming gevestigd?

10x Antwoorden **0x** onbeantwoord Enkele keuze

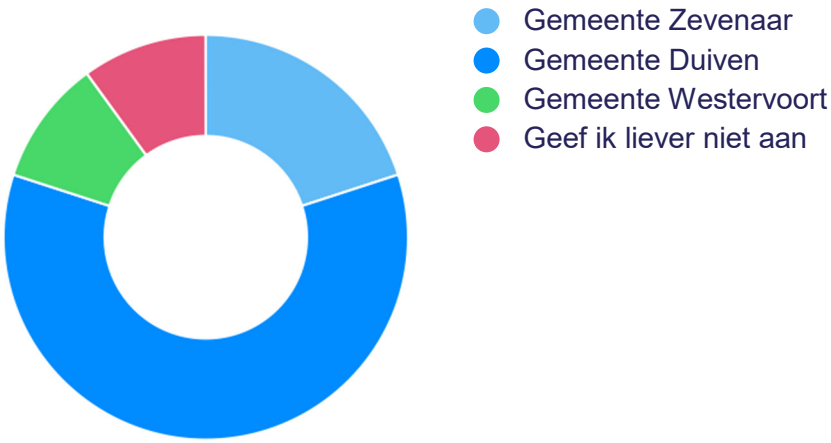

ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Gemeente Zevenaar	2	20,0%
Gemeente Duiven	6	60,0%
Gemeente Westervoort	1	10,0%
Geef ik liever niet aan	1	10,0%

3. In welke omgeving is jouw onderneming gevestigd

10x Antwoorden **0x** onbeantwoord Enkele keuze

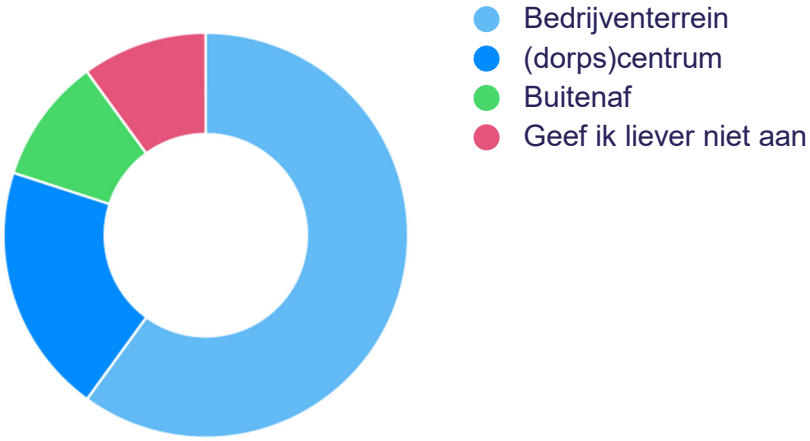

ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Bedrijventerrein	6	60,0%
(dorps)centrum	2	20,0%
Buitenaf	1	10,0%
Geef ik liever niet aan	1	10,0%

4. Vanuit welke rol beantwoord je deze enquête?

10x Antwoorden | **0x** onbeantwoord | Enkele keuze

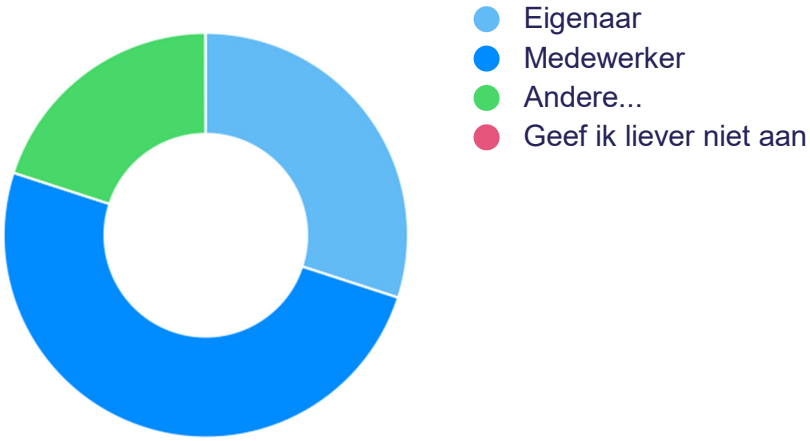

ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Eigenaar	3	30,0%
Medewerker	5	50,0%
Andere...	2	20,0%
Geef ik liever niet aan	0	0,0%

5. Droogvallende watergangen als gevolg van droogte ...

10x Antwoorden **0x** onbeantwoord Enkele keuze

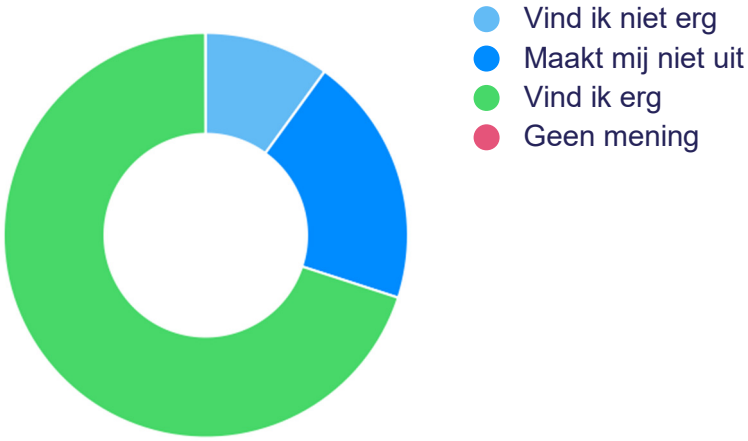

ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Vind ik niet erg	1	10,0%
Maakt mij niet uit	2	20,0%
Vind ik erg	7	70,0%
Geen mening	0	0,0%

6. Minder opbrengst van landbouwgewassen als gevolg van droogte ...

10x Antwoorden **0x** onbeantwoord Enkele keuze

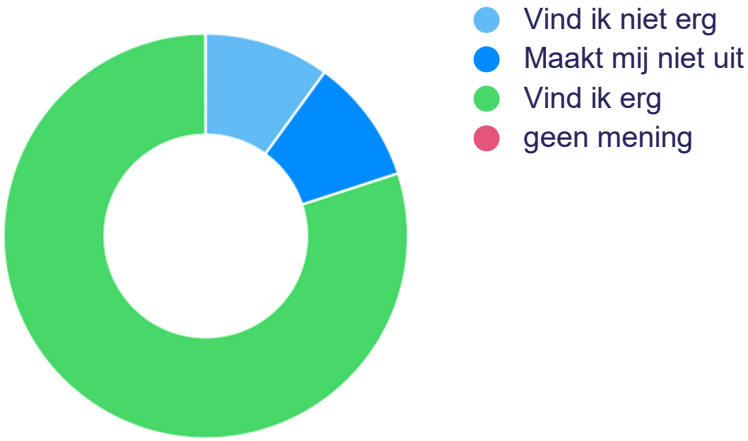

ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Vind ik niet erg	1	10,0%
Maakt mij niet uit	1	10,0%
Vind ik erg	8	80,0%
geen mening	0	0,0%

7. Natuurbranden als gevolg van droogte ...

10x Antwoorden | **0x** onbeantwoord | Enkele keuze

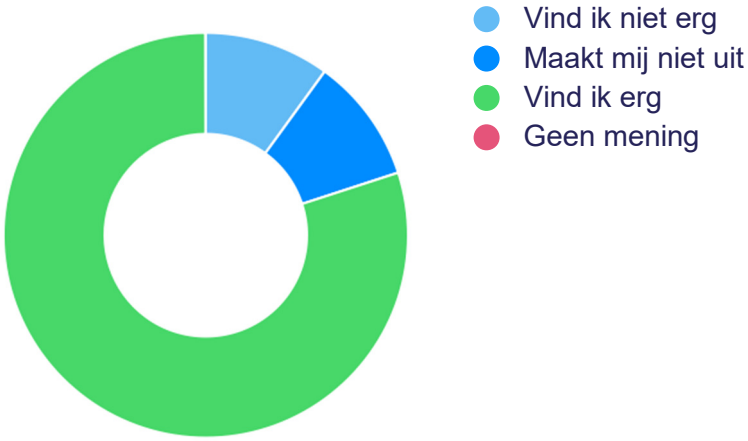

ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Vind ik niet erg	1	10,0%
Maakt mij niet uit	1	10,0%
Vind ik erg	8	80,0%
Geen mening	0	0,0%

8. Water in mijn bedrijfspand 1 keer in de 5 jaar door overstroming...

10x Antwoorden **0x** onbeantwoord Enkele keuze

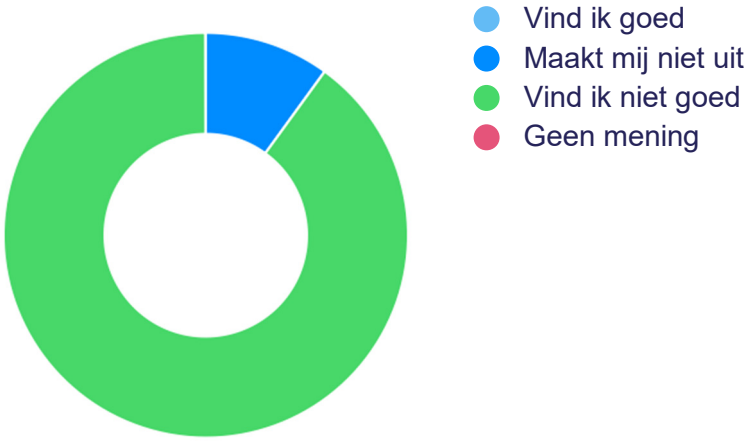

ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Vind ik goed	0	0,0%
Maakt mij niet uit	1	10,0%
Vind ik niet goed	9	90,0%
Geen mening	0	0,0%

9. Verslechterde drinkkwaliteit 1 keer per 2 jaar na een heftige regenbui...

10x Antwoorden | **0x** onbeantwoord | Enkele keuze

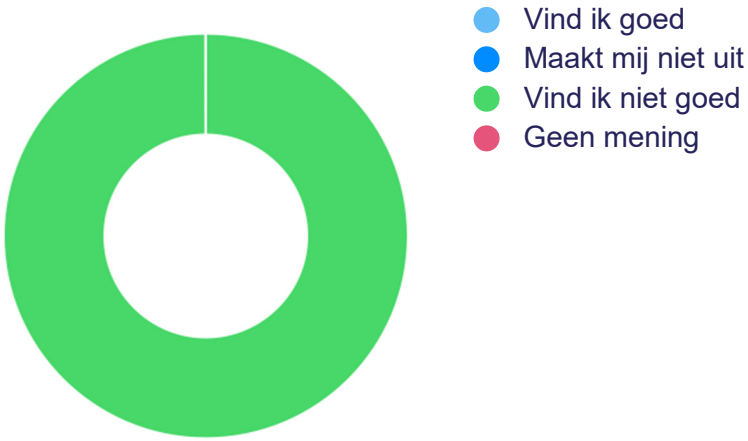

ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Vind ik goed	0	0,0%
Maakt mij niet uit	0	0,0%
Vind ik niet goed	10	100,0%
Geen mening	0	0,0%

10. Droogte en wateroverlast heeft effect op heel veel thema's. Wat heeft prioriteit?

10x Antwoorden **0x** onbeantwoord Keuzes sorteren op volgorde of belang

ANTWOORD	BELANG
Droogvallende watergangen als gevolg van droogte	3,4
Minder opbrengst van landbouwgewassen als gevolg van droogte	3,8
Natuurbranden als gevolg van droogte	4,1
Stroomuitval als gevolg van extreem weer	3,1
Water in mijn bedrijfspand	3,9
Verslechterde drinkkwaliteit	2,7

11. Tijdens een droogteperiode vind ik het een goed idee dat er eisen worden gesteld aan tijden en hoeveelheid van water geven op mijn terrein. Dit om te voorkomen dat de drinkwatervoorziening in gevaar komt.

10x Antwoorden | **0x** onbeantwoord | Enkele keuze

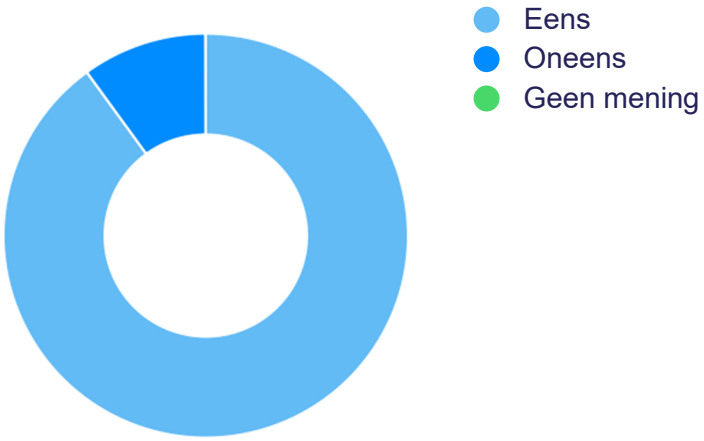

ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Eens	9	90,0%
Oneens	1	10,0%
Geen mening	0	0,0%

12. Bedrijfsterreinen moeten zo worden ingericht dat ze tijdens een periode van hevige regenval water kunnen opslaan.

10x Antwoorden | **0x** onbeantwoord | Enkele keuze

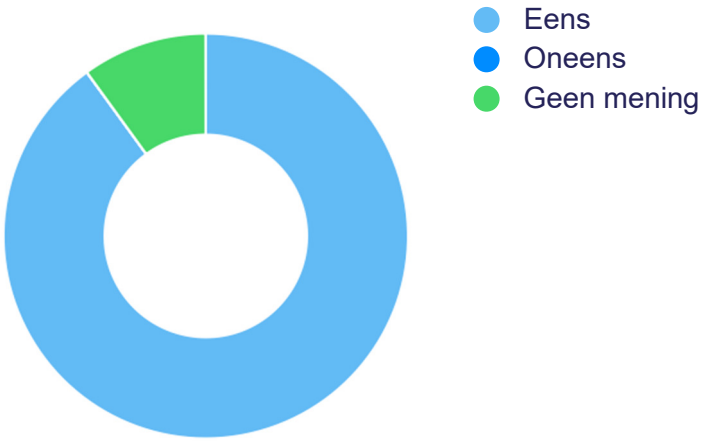

ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Eens	9	90,0%
Oneens	0	0,0%
Geen mening	1	10,0%

13. Ik vind het niet erg om tijdelijk regenwater op mijn terrein op te slaan, om later in drogere periodes te gebruiken.

10x Antwoorden | **0x** onbeantwoord | Enkele keuze

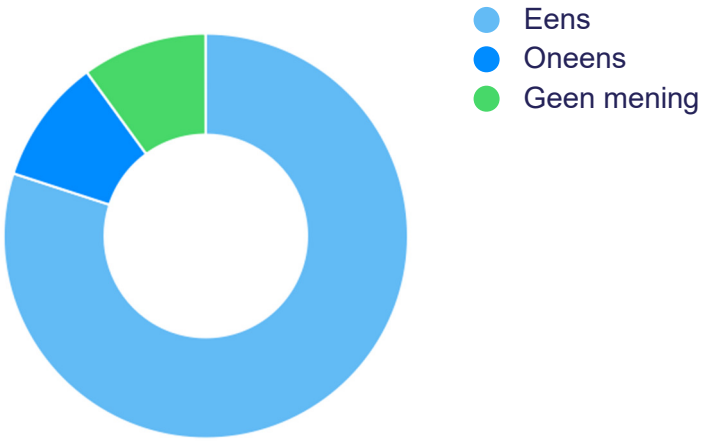

ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Eens	8	80,0%
Oneens	1	10,0%
Geen mening	1	10,0%

14. Ik vind het niet erg als het regenwater tijdens hevige regenval wordt opgeslagen op lagergelegen parkeerplaatsen op mijn terrein. Hierdoor kunnen het personeel en ik tijdelijk geen gebruik maken van deze parkeerplaatsen.

10x Antwoorden | **0x** onbeantwoord | Enkele keuze

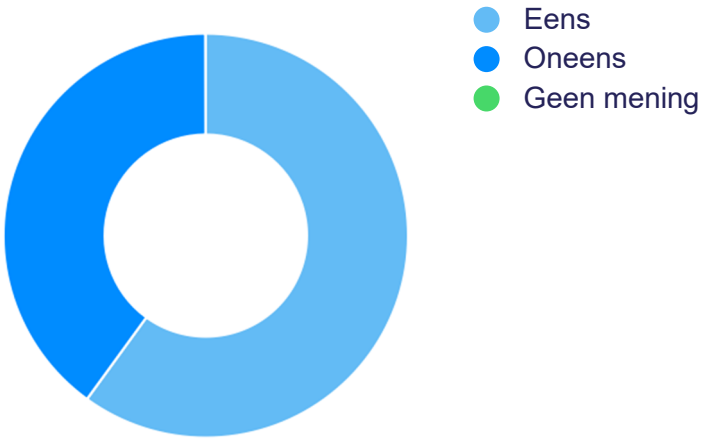

ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Eens	6	60,0%
Oneens	4	40,0%
Geen mening	0	0,0%

15. Als ik wateroverlast simpel zelf kan oplossen, bijvoorbeeld door meer gras en/of andere planten op mijn kavel aan te leggen, zou ik dat zeker doen.

10x Antwoorden | **0x** onbeantwoord | Enkele keuze

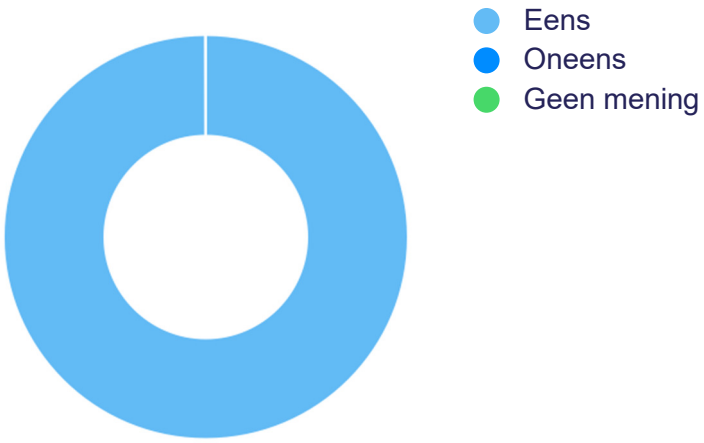

ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Eens	10	100,0%
Oneens	0	0,0%
Geen mening	0	0,0%

16. Ik heb behoefte aan meer informatie over hoe ik wateroverlast op mijn terrein kan verminderen.

10x Antwoorden | **0x** onbeantwoord | Enkele keuze

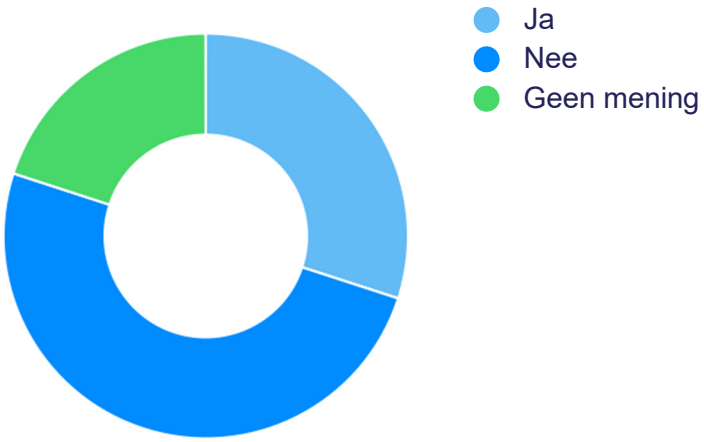

ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Ja	3	30,0%
Nee	5	50,0%
Geen mening	2	20,0%

17. Heb je zelf nog ideeën om droogte en wateroverlast op de bedrijventerreinen in de Liemers tegen te gaan?

10x Antwoorden **0x** onbeantwoord Tekst antwoord

- ***Een integraal waterplan opstellen, niet alleen bedrijventerreinen***
- ***Nee***
- ***waterberging maken; water vasthouden in natte periodes***
- ***nee geen ideeën***
- ***het zu mooi zijn als het hemelwater niet in het rioolnetwerk terecht komt, en die daarmee overbelast. Maar dat het kan worden opgevangen in Wadi's ect zoals je nu al veel ziet in nieuwbouwwijken. daarnaast moeten we niet de illusie hebben dat alles altijd maar mooi groen moet blijven. Kijk naar Spanje in de zomer. laten we ons richten op de essentiële punten en proberen die instant te houden***
- ***Nee***
- ***Infiltratie wadis en riool***
- ***neen***
- ***(2x) nee***

18. Wat is je e-mail-adres? (niet verplicht)

10x Antwoorden | **0x** onbeantwoord | Tekst antwoord

Powered by survio

Enquête voor Bedrijven: Hitte in de Liemers

25 November 2020 16:13:45

Algemeen

Enquête naam	**Enquête voor Bedrijven: Hitte in de Liemers**
Auteur	
Taal	**Nederlands**

Enquête URL	https://www.survio.com/survey/d/L6V4C3M8Q7X7Y6T1M
Eerste antwoord	5 Oktober 2020
Laatste antwoord	17 November 2020
Duur	43 dagen
Totaal antwoorden	11

Enquête bezoeken

57	11	0	46	19,3%
Totaal bezoeken	Afgewerkte antwoorden	Onvolledige antwoorden	Slechts getoond	Totale succespercentage

Bezoek Geschiedenis 5 Oktober 2020 - 17 November 2020

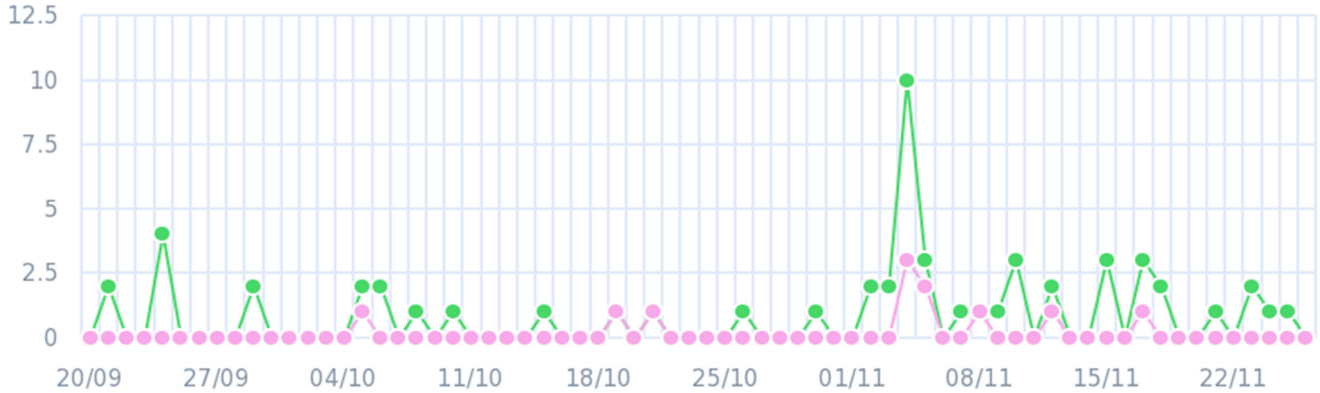

Bezoeken(57) Voltooid(11)

Totaal Bezoeken

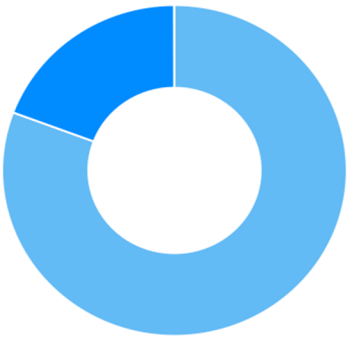

- Slechts getoond (80,7%)
- Voltooid (19,3%)
- Onvolledig (0,0%)

Bezoek bronnen

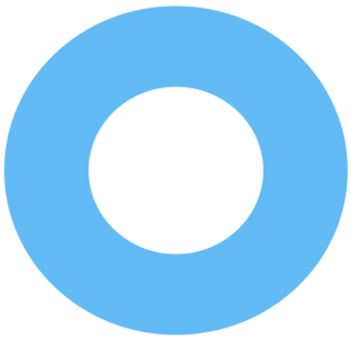

- Directe link (100,0%)

Gemiddelde tijd voor voltooiing

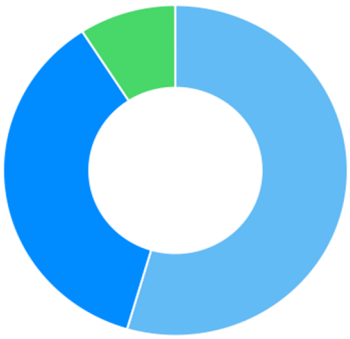

- 2-5 min. (54,5%)
- 5-10 min. (36,4%)
- 10-30 min. (9,1%)

1. Wat is jouw leeftijd?

11x Antwoorden **0x** onbeantwoord Enkele keuze

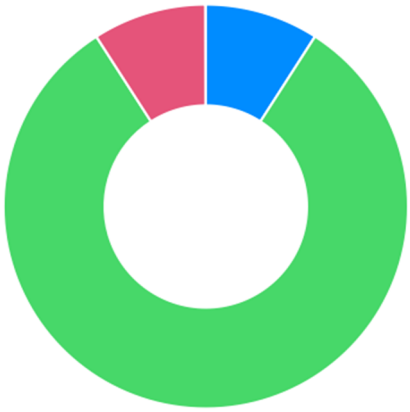

- 0 - 20
- 21 - 40
- 41 - 60
- 60+
- Geef ik liever niet aan

ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
0 - 20	0	0,0%
21 - 40	1	9,1%
41 - 60	9	81,8%
60+	1	9,1%
Geef ik liever niet aan	0	0,0%

2. In welke gemeente is jouw onderneming gevestigd?

11x Antwoorden **0x** onbeantwoord Enkele keuze

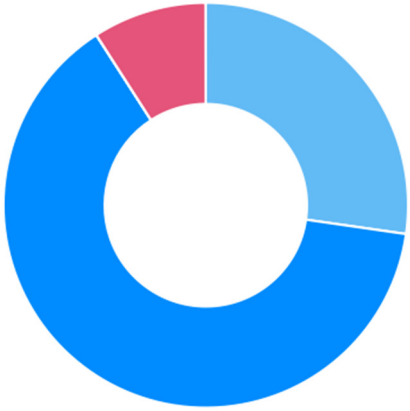

- Gemeente Zevenaar
- Gemeente Duiven
- Gemeente Westervoort
- Geef ik liever niet aan

ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Gemeente Zevenaar	3	27,3%
Gemeente Duiven	7	63,6%
Gemeente Westervoort	0	0,0%
Geef ik liever niet aan	1	9,1%

3. In wat voor omgeving is jouw onderneming gevestigd?

11x Antwoorden **0x** onbeantwoord Enkele keuze

- Bedrijventerrein
- (Dorps)centrum
- Buitenaf
- Geef ik liever niet aan

ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Bedrijventerrein	8	72,7%
(Dorps)centrum	3	27,3%
Buitenaf	0	0,0%
Geef ik liever niet aan	0	0,0%

4. Vanuit welke rol beantwoord je deze enquête?

11x Antwoorden **0x** onbeantwoord Meerkeuze

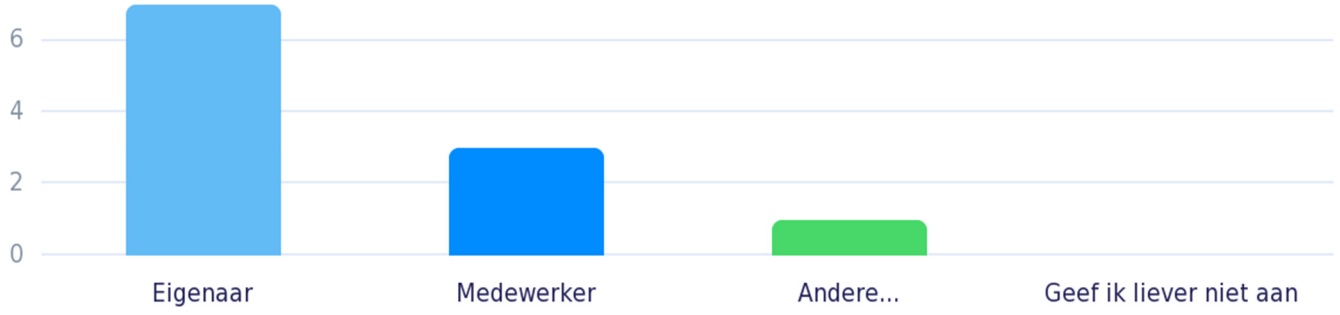

ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Eigenaar	7	63,6%
Medewerker	3	27,3%
Andere...	1	9,1%
Geef ik liever niet aan	0	0,0%

5. Verhoging van gezondheidsrisico's door hitte voor kwetsbare groepen...

11x Antwoorden **0x** onbeantwoord Enkele keuze

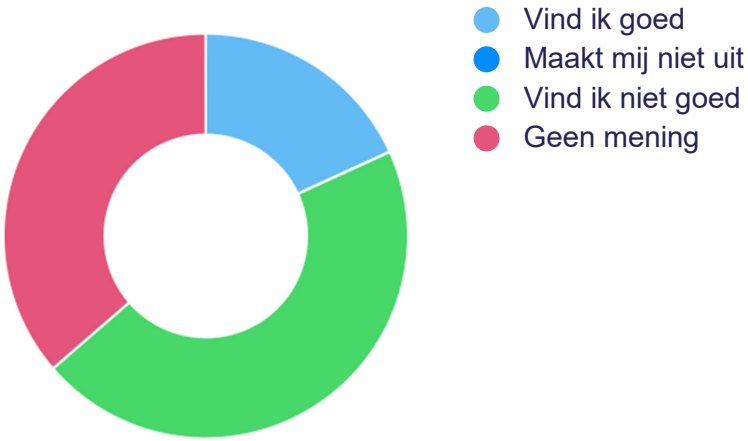

ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Vind ik goed	2	18,2%
Maakt mij niet uit	0	0,0%
Vind ik niet goed	5	45,5%
Geen mening	4	36,4%

6. Dat er minder werk uit mijn handen komt door hitte op 5 dagen per jaar...

11x Antwoorden **0x** onbeantwoord Enkele keuze

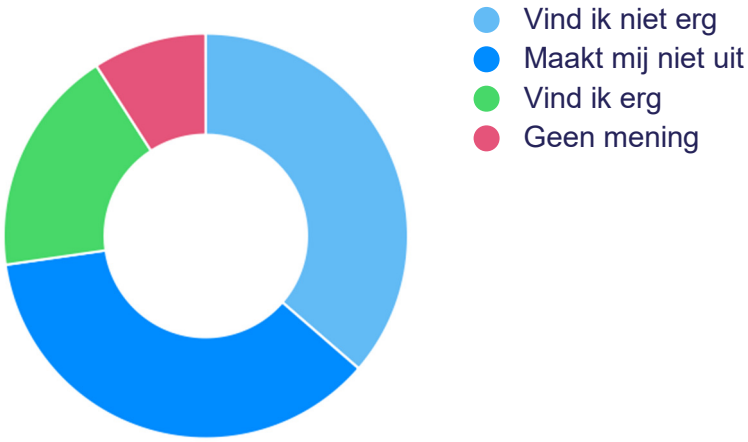

ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Vind ik niet erg	4	36,4%
Maakt mij niet uit	4	36,4%
Vind ik erg	2	18,2%
Geen mening	1	9,1%

7. Dat er minder werk uit mijn handen komt door hitte op 12 dagen per jaar...

11x Antwoorden **0x** onbeantwoord Enkele keuze

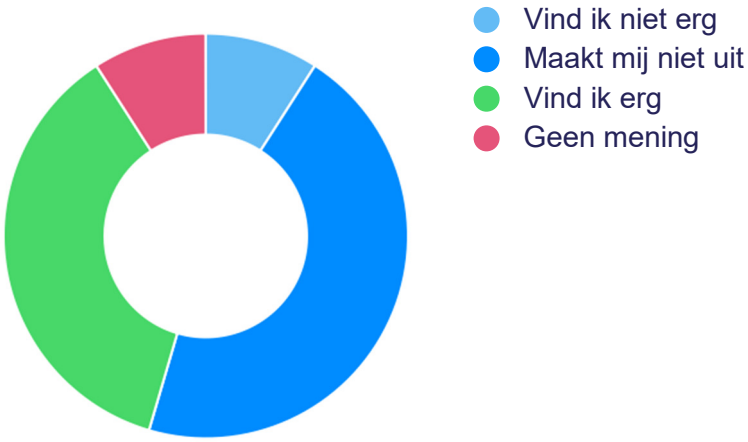

ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Vind ik niet erg	1	9,1%
Maakt mij niet uit	5	45,5%
Vind ik erg	4	36,4%
Geen mening	1	9,1%

8. Een slechte nachtrust door warme nachten 5 keer per jaar...

11x Antwoorden **0x** onbeantwoord Enkele keuze

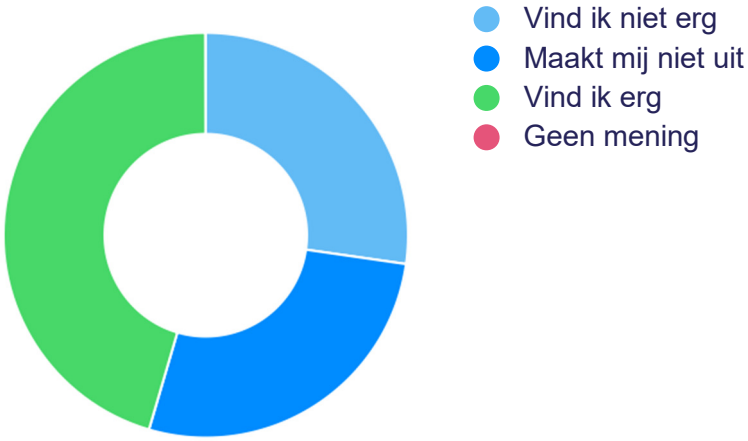

ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Vind ik niet erg	3	27,3%
Maakt mij niet uit	3	27,3%
Vind ik erg	5	45,5%
Geen mening	0	0,0%

9. Als het 5 dagen per jaar te heet is om naar buiten te gaan...

11x Antwoorden **0x** onbeantwoord Enkele keuze

ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Vind ik dat niet erg	4	36,4%
Maakt mij dat niet uit	3	27,3%
Vind ik dat erg	4	36,4%
Geen mening	0	0,0%

10. Als mijn medewerkers of collega's gezondheidsklachten krijgen door hitte...

11x Antwoorden **0x** onbeantwoord Enkele keuze

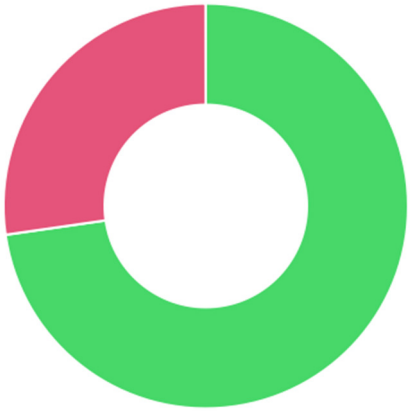

- Vind ik dat niet erg
- Maakt mij dat niet uit
- Vind ik dat erg
- Geen mening

ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Vind ik dat niet erg	0	0,0%
Maakt mij dat niet uit	0	0,0%
Vind ik dat erg	8	72,7%
Geen mening	3	27,3%

11. Hitte heeft effect op heel veel thema's. Sorteer de besproken stellingen op basis van prioriteit.

11x Antwoorden **0x** onbeantwoord Keuzes sorteren op volgorde of belang

ANTWOORD	BELANG
Verhoging van gezondheidsrisico's voor kwetsbare groepen	1,5
Minder uit je vingers krijgen tijdens het werk door hittestress	2,7
Slechte nachtrust door warme nachten	3,2
Gezondheidsklachten van collega's of medewerkers door hitte	3,2
Niet naar buiten kunnen door hitte	4,4

12. In elke straat van het bedrijventerrein moeten zoveel bomen staan dat ik de hele tijd in de schaduw kan lopen.

11x Antwoorden **0x** onbeantwoord Enkele keuze

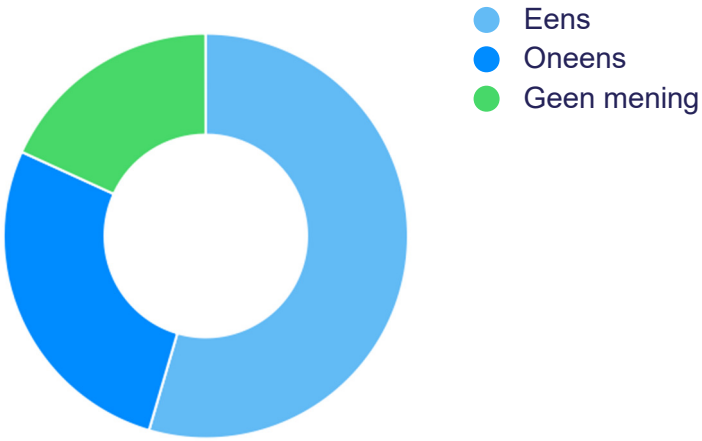

ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Eens	6	54,5%
Oneens	3	27,3%
Geen mening	2	18,2%

13. Ik vind het niet erg om iets verder naar of van de parkeerplaats te lopen om zo meer ruimte voor groen op bedrijventerreinen te maken.

11x Antwoorden **0x** onbeantwoord Enkele keuze

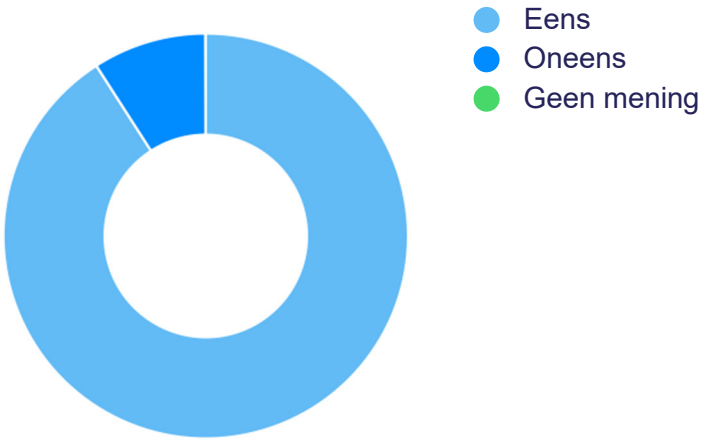

ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Eens	10	90,9%
Oneens	1	9,1%
Geen mening	0	0,0%

14. Op bedrijventerreinen is het vaak snel (te) heet. De gemeente moet daarom eisen opstellen over de minimale hoeveelheid beplanting van een bedrijventerrein.

11x Antwoorden | **0x** onbeantwoord | Enkele keuze

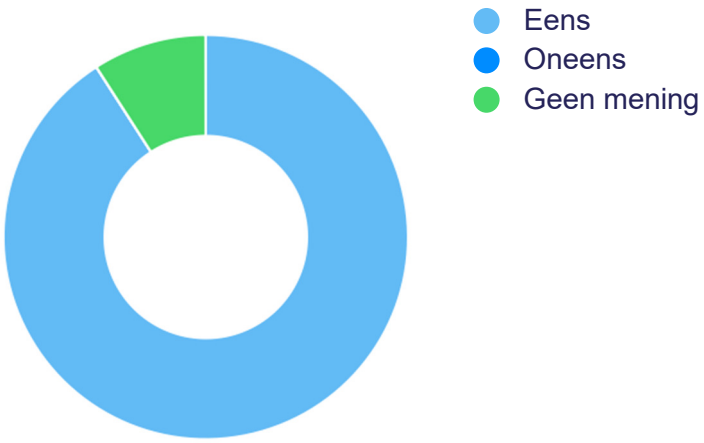

ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Eens	10	90,9%
Oneens	0	0,0%
Geen mening	1	9,1%

15. Er moet een belasting op een versteende bedrijfskavel komen, omdat stenen of asfalt veel warmte vasthouden.

11x Antwoorden **0x** onbeantwoord Enkele keuze

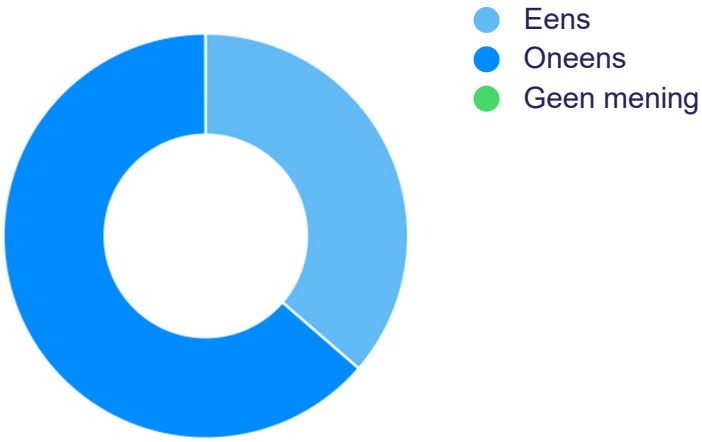

ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Eens	4	36,4%
Oneens	7	63,6%
Geen mening	0	0,0%

16. Stel, je hebt 100 punten om de volgende plekken op een bedrijventerrein te vergroenen. Hoe zou jij deze verdelen?

11x Antwoorden **0x** onbeantwoord Waarderingsschaal

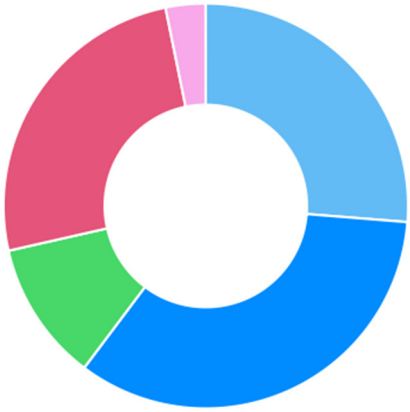

- Daken en gevels
- Bermen
- Bedrijfskavels
- Parken
- Geen van allen, vergroening is niet nodig

ANTWOORD	TOEGEWEZEN PUNTEN - GEMIDDELD	TOTAAL
Daken en gevels	26,3	289
Bermen	34,0	374
Bedrijfskavels	11,2	123
Parken	25,4	279
Geen van allen, vergroening is niet nodig	3,2	35

17. De verantwoordelijkheid bij het aanpakken van hitteproblematiek ligt in eerste instantie bij...

11x Antwoorden **0x** onbeantwoord Meerkeuze

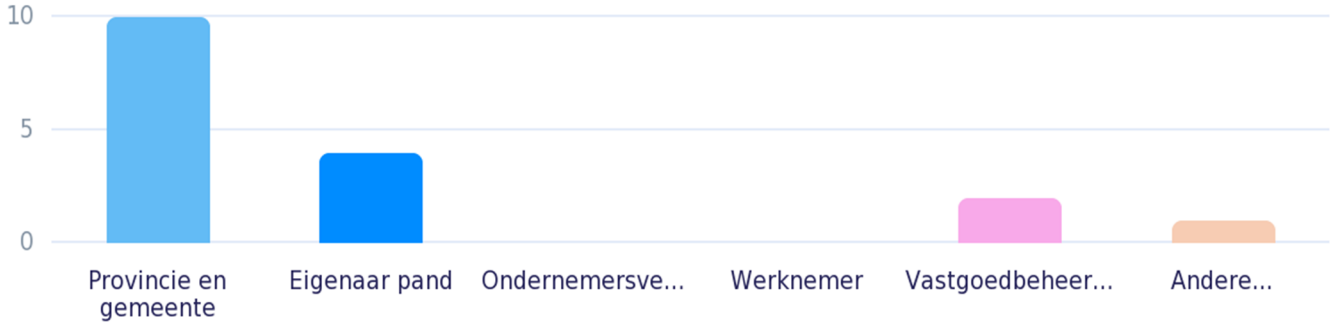

ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Provincie en gemeente	10	90,9%
Eigenaar pand	4	36,4%
Ondernemersvereniging	0	0,0%
Werknemer	0	0,0%
Vastgoedbeheerder	2	18,2%
Andere...	1	9,1%

18. Ik heb behoefte aan ondersteuning vanuit de overheid bij het verkoelen van mijn bedrijfskavel.

11x Antwoorden **0x** onbeantwoord Enkele keuze

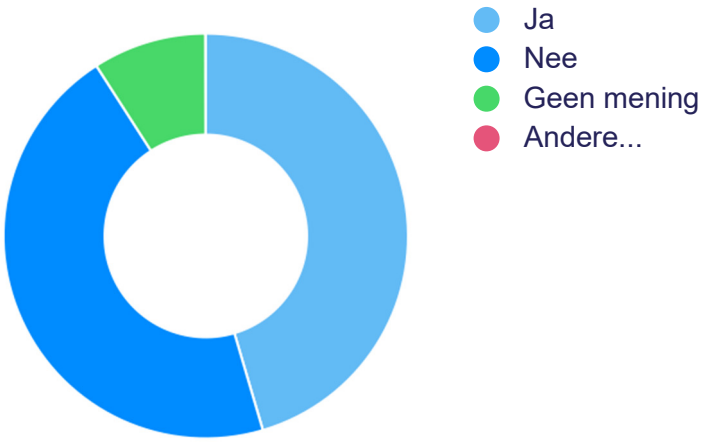

ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Ja	5	45,5%
Nee	5	45,5%
Geen mening	1	9,1%
Andere...	0	0,0%

19. Groene daken verkoelen het gebouw. Heb je behoefte aan meer informatie over de voordelen van een groene gevel of groen dak?

11x Antwoorden **0x** onbeantwoord Enkele keuze

ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Ja	3	27,3%
Nee	5	45,5%
Geen mening	1	9,1%
Ik heb al een groen dak	0	0,0%
Andere...	2	18,2%

20. Heb je zelf nog ideeën hoe we hittestress op bedrijventerreinen in de Liemers kunnen verminderen?

11x Antwoorden **0x** onbeantwoord Tekst antwoord

- ***Helpen zonnepanelen?***
- ***.***
- ***naast inbreng van groen ook meer water***
- ***Maken van veel water buffers ipv het water zo snel mogelijk naar de zee leiden. Kosten bij waterschap, die hebben veel reserves. De buffers kunnen goed gebruikt worden voor koeling. Maak de lokale zandafgravingen zo diep mogelijk, onttrek de koude uit de onderste lagen en pomp het rond in de stadsverwarming, met 16 graden geen condens. Start een bomen project in bakken, ondernemers staat een stuk terrein beschikbaar de gemeente beheerd de bomen, financieren uit zon/wind subsidie.***
- ***zie 19***
- ***Minder bedrijven***
- ***meer bomen in de omgeving, op het industrieterrein***
- ***neen***
- ***Minder parkeergelegenheid beter ov***
- ***nee***
- ***meer bomen, stuiken***

Bijlage C: Notulen digitale bewonerssessies

Notulen digitale bewonerssessies, Liemers DPRA 11 en 12 januari 2021

Doel

Verdieping creëren in de uitslag van de enquêtes. Inwoners Liemers betrekken bij het opstellen van de strategie zowel voor gemeenten als het waterschap.

Tips van aanwezigen

- Het taalgebruik in de enquêtes is op te hoog niveau. Meer op B1/B2 niveau terugbrengen.
- Voor het bespreken van de enquêtes graag eigen antwoorden ontvangen. Het invullen van de lijsten was nu te lang geleden.
- Enquêtes waren helder opgezet, maar conclusies leken al getrokken. Daardoor extra lastig dat deze bijeenkomst online moet en er weinig ruimte is om door te vragen.
- Geef tips op een laagdrempelige manier en onderbouw beslissingen. Zorg dat ook rekening gehouden wordt met inwoners met minder financiële ruimte. Laat de gemeente het voorbeeld nemen.
- Zien te weinig van energiecoaches, misschien goed om ook klimaatcoaches te introduceren.
- Pomp het water van de Rijn naar het binnenland.
- Water van de Rijn bij hoogwater opslaan in een sluis.

Terugkoppeling enquêtes

<u>Hittestress</u> 155 respondenten

Samenvatting enquête uitslag

- Uit de enquête komt naar voren dat een hoog percentage mensen het niet erg vinden om verder te moeten lopen voor parkeerplaatsen om meer ruimte te maken voor groen.
  aanwezigen: groen is belangrijk, bomen en struiken zijn natuurlijke airco's, maar het is voor te stellen dat zeker kwetsbare mensen het erg vinden als ze een eind moeten lopen naar de auto. 'Is het een optie om een laden en lossen plek te hebben?' Op zoek naar de randvoorwaarde hoe ver willen mensen lopen voor hun auto.
- 'Hoe ga je in woonwijken groen plaatsen als er te weinig ruimte voor is?' Zo is in veel straten in Zevenaar juist ruimte gecreëerd om meer parkeerplaatsen te realiseren.
- Er moet anders gekeken worden naar inrichting van openbaar gebied. Een boom kan er bijvoorbeeld ook voor zorgen dat er minder hard gereden wordt. Het is niet mogelijk om een hele stad of dorp om te gooien. Max 1 boom per straat zal nu haalbaar zijn. Kijk naar welk ecosysteem het belangrijkste is. Kies voor een paar goede grote bomen i.p.v. veel kleine slechtere bomen.
- *Vraag:* 'Gaat de gemeente meer bomen planten?'. Laatste paar jaar wordt het steeds warmen en eigenlijk zouden we daar iets mee moeten doen. Klimaat adaptatie is een manier hoe we hier mee om gaan, maar uiteindelijk is het gedrag wat moet veranderen. Zal graag meer bomen willen maar weet dat mensen met auto's daar anders over denken, want vogels zitten in een boom en poepen de auto onder.
- Oppassen: met deze stelling wordt aangegeven dat er meer groen moet komen, maar er moet wel voldoende rekening gehouden worden met overige zaken. Het blijft maatwerk.
- Uitkomst enquête wordt herkend.

Wateroverlast 161 respondenten

Samenvatting enquête uitslag

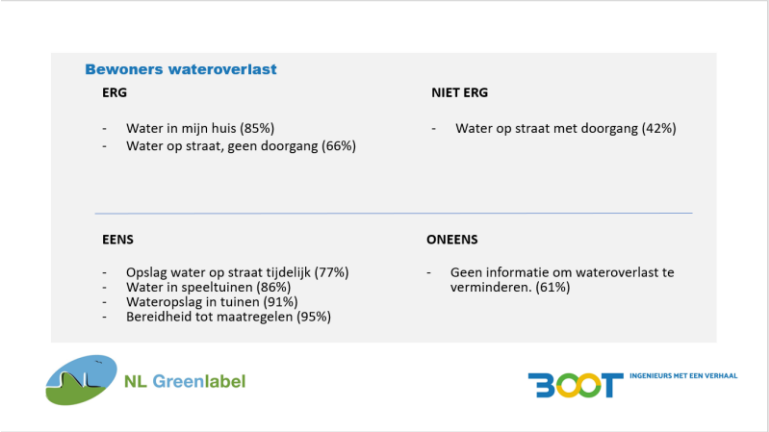

- Enquête uitslag laat zien dat de respondenten wateroverlast een belangrijk thema vinden, maar er is geen behoefte aan informatie. Aanwezigen geven aan internet te raadplegen wanneer er behoefte is aan informatie. Mensen denken dat ze geen informatie nodig hebben omdat ze denken het wel goed te doen. Toch geven aanwezigen aan dat zeker 75% van de voortuinen in hun directe omgeving bestraat is.
- Daarom zijn aanwezigen verbaast te lezen dat de respondenten het niet erg vinden om gras neer te leggen i.p.v. tegels om zo water meer de ruimte te geven.
- Ook de gemeente bestraat veel, dit nodigt particulieren niet uit om ook hiermee aan de slag te gaan. Zorg voor een stads- of dorpstuin.
- Zorg daarnaast voor de juiste adviseurs. Aanwezige vertelt dat een hovenier geadviseerd heeft om de regenpijp niet af te koppelen want dit zal leiden tot moerasvorming.
- Als je wateroverlast slim wil gebruiken zal je dit wel moeten opvangen om dit laten bij droogte te gebruiken. Hier moet het terrein op ingericht gaan worden. Het besef begint te groeien bij organisaties, maar aanwezigen geven aan dat dit besef bij de meeste inwoners niet bestaat.
- Inwoners zien op het moment weinig wateroverlast. Gemeente zal hierover informatie moeten aanleveren in combinatie met simpele stappen die particulieren en bedrijven kunnen zetten. Daarbij moeten fabels ontkracht worden.

Droogte 161 respondenten

Samenvatting enquête uitslag

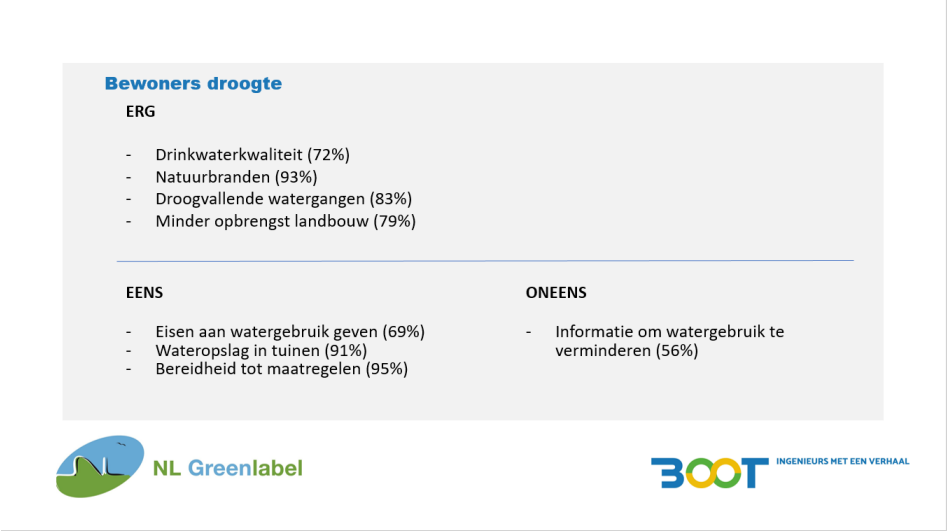

- Respondenten lijken vooral gevoelig voor de gevolgen van droogte die duidelijk zichtbaar zijn. Daarnaast worden er zaken in de enquête benoemd waar in Nederland nog geen sprake van is geweest. Zo kunnen de respondenten een verslechterde waterkwaliteit niet voorstellen. Omdat deze primaire voorziening vanzelfsprekend is. Waardoor het lastig lijkt te bedenken dat dit wel kan gaan gebeuren.
- Vraag over de ernst van verzaking van huizen wordt gemist.
- Respondenten vinden het niet erg als door droogte minder landbouwproductie is. Maar wanneer de vraag was geweest of respondenten het erg vinden om meer voor hun producten te moeten betalen als gevolg van, was het antwoord volgens aanwezigen anders uitgevallen.
- Ook bij dit thema komt naar voren dat aanwezigen de informatie van internet afhalen en de aanwezigheid van klimaatcoaches matig bekend is. Aanwezigen geven aan vorig jaar te zijn geschrokken van de woede van mensen die het zwembad door de dreiging van watertekort niet mochten vullen.
- Vraag over wat doet de gemeente hier zelf aan wordt gemist. De centra in de Liemers zijn grote stenen bakken.
- Belangrijk is dat de particulier en bedrijven leren om te gaan met de gevolgen van het veranderde klimaat. Respondenten zijn verdeeld in mening over hoe erg de klimaatverandering is. Zo is niet iedereen om de hoogte van de toenemende bosbranden in Nederland (drie keer zoveel sinds 6 jaar). Vraag voor vele blijft ‘Wat kunnen we hiermee?’.
- Er zijn signalen vanuit de aanwezigen dat de enquête meer in het hier en nu moet. Het gaat nu niet over de realiteit waarin we nu leven. Gevolgen op langer termijn zijn lastig te realiseren.
- Aanwezige geeft aan dat in de afgelopen jaren veel planten in de tuin de hitte van de zomers niet aan konden. Hiervoor zijn nieuwe planten in de plaats gekomen die beter tegen warmte kunnen. Maar zijn deze ook goed voor het ecosysteem in Nederland? Informatie is lastig te krijg. Professionals geven tegenstrijdige informatie.
- Is het aanleggen van waterkelders een optie?

Gezondheid 6 respondenten

Samenvatting enquête uitslag

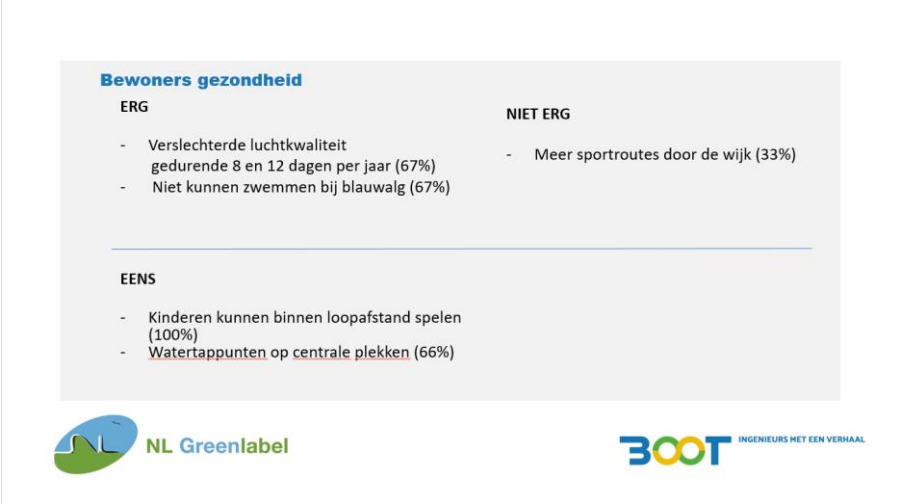

- Weinig respondenten, hier wordt rekening mee gehouden met de interpretatie.
- Aanwezigen geven aan meer gebruik te maken van directe buitenruimte door de uitbraak van corona. Aanwezigen geven aan soms wel eerst te verplaatsen om meer in een groene omgeving te kunnen wandelen. Er is behoefte aan meer groen in de wijk. Zodat je overal direct tussen het groen kan bewegen en niet eerst hoeft te reizen. Zeker in coronatijd ontstaan hierdoor drukbezochte plekken.
- Meningen over watertap plekken zijn verdeeld onder de aanwezigen. Ze hopen dat deze plekken ervoor gaan zorgen dat er minder suikerhoudende dranken gedronken gaan worden.
- Aanwezigen geven aan dat sportroutes aanleggen niet zo van belang is, maar wel wordt het belangrijk gevonden dat er betere looproutes ontstaan voor de minder mobiele mensen. Hiervoor moeten meer bankjes geplaatst worden. Ook om als ontmoetingsplek te functioneren en eenzaamheid te verminderen.
- Het fijnstof dat ontstaat bij het stoken van hout in kachels is slecht voor de gezondheid. Kan de gemeente hier een verbod op leggen?

Niet voldoende tijd gehad om hier over te praten? Mail uw opmerking gerust nog door vóór 1 februari 2021.

Beantwoording op technische vragen Pro Duiven "Deltaplan Klimaatadepatie de Liemers"

1. *Het geringe aantal respondenten op de enquêtes geeft aan dat Klimaatadeptatie nog niet echt "leeft" bij onze inwoners. Kunt u aangeven op welke manier u onze inwoners betrekt of betrokken houdt bij dit thema?*
   U stelt terecht dat het onderwerp nog niet echt leeft bij onze inwoners. Het betrekken van inwoners en het informeren over het thema is iets van een lange adem. Om te borgen dat er voldoende aandacht is voor communicatie richting onze inwoners hebben wij bewust de 4e beleidsambitie opgenomen. Concrete invulling hiervan wordt verder uitgewerkt als u de beleidsambitie steunt, en daarbij kunt u denken aan het informeren van inwoners op dorps- of wijkavonden, via dorps- en wijkraden, bij reconstructies van wegen en riolering en via de gemeentelijke nieuwskanalen regelmatige aandacht.
2. *Kunt u aangeven hoe u de beeldvorming rond dit thema gaat verbeteren bij onze inwoners?*
   Zoals onder vraag 1 aangegeven gaan wij een permanente en regelmatige informatiestroom beleggen voorzien van zichtbare campagnes.
3. *Bij de terugkoppeling van aanwezigen bij de digitale bewonerssessies kwam nadrukkelijk naar voren dat de communicatie veelal in onbegrijpelijke taal is en dat er laagdrempelige tips gegeven worden voor mensen met een laag / lager inkomen. Kunt u aangeven of u na het ter ore komen van deze terugkoppeling op de bewonerssessies van 11 en 12 januari 2021 al iets in uw communicatie op social media / websites / DuivenPost heeft aangepast om hier gehoor aan te geven. Zo ja, kunt u hier voorbeelden van geven? Ligt hier in de toekomst ook de focus op?*
   Het is goed dat u ons dit signaal doorgeeft. Wij zullen hiermee rekening houden in het vervolg. Na de digitale terugkoppeling hebben wij geen communicatie meer over dit thema georganiseerd. Als we wel weer gaan communiceren naar onze inwoners zullen wij hier zeker rekening mee houden.
4. ***Is het niet zo dat de gemeenteraad zelf bepaald welke frequentie zij wenst wanneer het de evaluatie van het programma betreft? In het raadsvoorstel staat dit andersom.***
   Wij doen een voorstel voor evaluatie na 5 jaar. Dat heeft twee achtergronden. Het Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie vraagt ons ééns in de 6 jaar de cyclus te herhalen. Dat betekent dat we over 5 jaar aan de slag gaan met de evaluatie van het beleid en de maatregelen. Daarnaast valt een cyclus van 5 jaar samen met de looptijd van het Watertakenplan De Liemers en kunnen eventuele klimaatmaatregelen hierin worden opgenomen. Uiteraard is het aan uw raad om meer of minder evaluatiemomenten te vragen.
5. ***De memo is vooral geschreven over de Liemers in zijn geheel. In hoeverre is de gemeenteraad van Duiven vrij in haar keuzes voor de inhoudelijke beleidskaders?***
   Alle gemeenteraden worden autonoom gevraagd om inbreng op de inhoudelijke beleidskaders. In het projectteam zullen we vervolgens uw inbreng verwerken in de beleidskaders. Juist daarom vragen we reeds in een vroeg stadium om uw inbreng zodat we de belangen van de diverse gemeenten goed kunnen meenemen in de ambitievorming. Met het beschouwen van de Liemers in het geheel nemen we ook de belangen van het Waterschap Rijn en IJssel mee.
6. ***In de memo worden de raden van Duiven en Westervoort als 1Stroom beschreven. Dit is niet juist. Hierdoor mist de opsomming "acceptabel / onacceptabel / extra aandacht" voor Duiven. Kunt u deze alsnog tonen?***

Dit kunnen wij niet separaat tonen. Het betreft de inbreng die geleverd is op een gezamenlijke raadsinformatieavond waarop gemeenteraadsleden van Duiven en Westervoort aanwezig waren. Bij de deelsessies zaten raadsleden van Duiven en Westervoort door elkaar aan tafel en is een opvatting per groep gevormd. Het is dus niet herleidbaar wat de opvatting is van de afzonderlijke deelnemende raadsleden.

7. ***De memo spreekt over "later in het traject" wanneer het om het betrekken van bedrijven bij de maatschappelijke opgaven gaat. Wanneer is later? Graag een zo specifiek mogelijk antwoord.***
   Bij het uitwerken van de maatregelagenda zullen wij opnieuw pogingen ondernemen bedrijven te contacteren. Dat is de komende maanden. Lukt dit niet nemen wij bij projecten in het kader van revitalisering en reconstructie van bedrijventerreinen omliggende bedrijven actief mee in de communicatie.
8. ***Kunt u uitleggen in hoeverre u de uitslagen van de enquêtes representatief vindt voor de gemeente Duiven?***
   <u>Enquête Droogte en Wateroverlast</u>: 36 respondenten uit Duiven = 0,14% van het totaal aantal inwoners
   <u>Enquête Hitte</u>: 28 respondenten uit Duiven = 0,11% van het totaal aantal inwoners
   <u>Enquête Gezondheid</u> = 3 uit Duiven = 0,01% van het totaal aantal inwoners

   Wij vinden de uitslag niet representatief maar het geeft wel een indruk hoe mensen van verschillende leeftijdsgroepen tegen het thema aan kijken. Het helpt met het formuleren van maatregelen die uiteindelijk weer voorgelegd worden aan de bewoners. De verwachting is dat wanneer er gesproken wordt over meer concretere maatregelen de bewoners beter in staat zijn om te reageren.

   Wij hadden de insteek gekozen om per gemeente informatieavonden te organiseren om met inwoners en op aparte ontbijtsessies met bedrijven in gesprek te gaan over klimaatadaptatie. Door het uitbreken van de Coronapandemie hebben wij te elfder ure alle voorgenomen en geplande activiteiten moeten afblazen. Toen bleek dat Corona langer bleef hebben wij een online campagne opgetuigd om niet stil te vallen in beleidsvorming want de noodzaak blijft. Als je kijkt naar de opbrengsten daarvan hebben we wellicht meer personen bereikt dan bij een doorsnee informatieavond komt.

9. **De enquête Gezondheid heeft maar 2 dagen online gestaan. Wat is hier de reden van?**
   NL Greenlabel levert hier nog input op.
10. ***In de memo stelt u dat: "Uit de uitgevoerde inventariserende en beeldvormende activiteiten zijn hoofdlijnen afgeleid waar de Liemers richting kiest in de aanpak van klimaatverandering de komende jaren." Hierin neemt u dan ook de minieme reacties op de enquête mee. Kunt u aangeven wat dit voor meerwaarde heeft?***
    Wij hechten veel waarde aan het bieden van participatiekansen voor al onze inwoners. Daarom hebben we een open enquête uitgezet. De uitkomsten geven richting aan ons denken over de ervaringen van inwoners. De hieruit afgeleide aanzet tot maatregelen worden nogmaals voorgelegd aan de bewoners waarmee de uitkomst van de eerste enquête gevalideerd wordt met wellicht meer reacties worden opgehaald.
11. ***Hoeveel bezoekers hebben de websites gemiddeld dagelijks gehad in de periode dat actief werd gecommuniceerd over dit thema?***

Van de website hebben wij geen gegevens. Wel zijn gegevens beschikbaar en aan u gerapporteerd in overzichten die in de bijlage (pagina 49, 77 van de pdf) van het memo opgenomen zijn. Daarin is het aantal bezoekers per dag en het aantal ingevulde enquêtes per dag weergegeven.

12. ***Heeft communicatie over dit thema nog andere reactie opgeleverd die niet opgenomen zijn in de memo? Zo ja, hoeveel en welke?***
    Er zijn bij ons geen aanvullende reacties bekend anders dan dat de gemeente het goede voorbeeld moet laten zien. Van één dorpsraad ontvingen wij een schrijven waarin erop gewezen werd dat men een zekere participatiemoeheid ervaart. De gemeente overvraagd inwoners is hun idee. Daarnaast leverde deze dorpsraad kritiek op de vraagstelling en communicatie in en over de enquête.
13. ***Gaat u in de nabije toekomst ook niet-digitaal communiceren over dit thema?***
    De oproepen om de enquête in te vullen hebben ook in de krant gestaan, en wanneer mogelijk zullen we conform plan de dorpen en wijken opzoeken om fysiek in gesprek te gaan. Tijdens het proces is voorgesteld om straatgesprekken uit te voeren op 1,5 m. Echter vonden we dit een verkeerd signaal.
14. ***Is het juist om te veronderstellen dat de gemeenteraad nu gevraagd wordt om inhoudelijke kaders vast te stellen en op een later moment hier pas de rekening voor gepresenteerd krijgt? Kunt u aangeven wat en of er nadelen zijn wanneer de gemeenteraad haar keuzes voor inhoudelijke kaders pas maakt op het moment dat ook de financiële gevolgen bekend zijn?***
    Het is juist om te veronderstellen dat de gemeenteraad nu inhoudelijk gevraagd wordt welke richting zij in willen met klimaatadaptatie. Binnen de inhoudelijk gekozen afslagen is echter nog voldoende ruimte om in ambitieniveau te variëren zodat kosten ook binnen voor u acceptabele kaders vallen. Het nadeel van het vaststellen van inhoudelijke kaders aan het einde van een proces van uitwerking en planvorming is dat het risico aanwezig is dat uw raad tussentijds niet meegenomen word in het proces en pas aan het eind kan beslissen. Door u nu reeds mee te nemen in de inhoudelijke lijn kunnen we in de regio voldoende afstemmen zodat gemeenteraden zich goed herkennen in de ambities en uitwerking.
15. ***Waarom worden kwetsbare groepen alleen "waar mogelijk" meegenomen binnen de programma's? Kunt u aangeven waarom dit niet de standaard is?***
    Het waar mogelijk dient hier als positieve en stimulerende opmerking gelezen te worden. Het Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie heeft als één van de ambities het meekoppelen van andere kansen aan de werkzaamheden. Zo kunnen we de link met kwetsbare groepen maken en stellen we in de maatregelagenda gerichte investeringen voor op locaties waar kwetsbare doelgroepen aanwezig zijn.
16. ***Waarom is de deelnemerslijst opgenomen en openbaar gemaakt in het verslag van de interne klimaatdialoog?***
    Omdat wij volledige openheid nastreven en u goed willen betrekken in de planvorming.
17. ***In de stresstest staat dat het contact met bedrijven goed loopt. Heeft u een verklaring voor het geringe aantal respondenten in de enquête voor ondernemers?***
    Het contact via de georganiseerde wegen is goed. Bedrijfsfunctionarissen hebben voldoende binding met bedrijven waardoor er op dat vlak geen risico is geïdentificeerd met betrekking tot de relatie gemeente-bedrijven. Wij hebben geen individuele bedrijven gesproken over het al dan niet deelnemen aan de enquête.
18. ***Kunt u aangeven hoe u met bedrijventerreinen communiceert?***

Allereerst zijn enquêtes uitgezet in via de bedrijfscontactfunctionarissen. Omdat er te weinig reacties kwamen is daarna naar ieder bedrijf een mail gestuurd op het info adres.

19. ***Waarom wordt de gemeente Duiven niet genoemd waar het de betrokkenheid van wijk –en dorpsraden bij het (her)inrichten van wijken / dorpen betreft?***
    Daar is op dat moment niet over gesproken. Wij hebben wijk en dorpsraden actief betrokken bij de enquête en zullen dit blijven doen.
20. ***Waarom bevat de basisinformatie van de riolering in Duiven (teveel) hiaten?***
    Vooraf aan de stresstest van Duiven is er geen nieuw BRP opgesteld. Hierdoor is de modelberekening van het riool niet meegenomen in de berekening van de stresstest. De reden was toen dat er niet voldoende tijd was voorafgaande aan de stresstest om een BRP (doorlooptijd is ongeveer een jaar) op te stellen. Inmiddels is er een BRP opgesteld voor Duiven. In de stresstest is een gemiddelde afvoercapaciteit aangehouden van het rioolsysteem en uit het BRP blijkt dat dit een goede aanname is geweest.
21. ***In hoeverre is de stresstest voor wat betreft "Wateroverlast" representatief voor de gemeente Duiven wanneer niet de basisinformatie van de gemeente Duiven gebruikt wordt en er met de gegevens van Zevenaar gerekend wordt?***
    In de stresstest wordt met name gekeken naar de stroming over maaiveldniveau van water. De aannames die in een dergelijke model gedaan worden zijn specifiek op Duiven van toepassing. Er is niet gerekend met gegevens van Zevenaar. Het model is dus representatief voor gemeente Duiven wanneer het gaat om het inventariseren van het risico op wateroverlast bij extreme neerslaggebeurtenissen.
22. ***Kunt u aangeven hoe vaak buien van T100 in 1 uur en T1000 in 2 uur in de gemeente Duiven plaats hebben gevonden per maand / jaar in 2020?***
    Deze hebben niet plaatsgevonden in 2020. Een T100 valt theoretisch 1x per 100 jaar en een T1000 valt theoretisch 1 x per 1000 jaar.
23. ***Is deze stresstest ook in begrijpelijk Nederlands en zonder tal van Engelse woorden en vaktermen beschikbaar?***
    Er is een online stresstest beschikbaar via www.weetvanwater.nl. Hierop wordt uitgelegd wat er zichtbaar is op de kaarten.

Antwoorden op schriftelijke vragen bij agendapunt *Deltaplan Klimaatadaptatie de Liemers* dinsdag 6 april 2021

- ***Wat is de rol van het waterschap?***
  Het waterschap participeert in het projectteam als deelnemer.
- ***Er is sprake van een Deltaplan voor de Liemers en omvat de gemeenten Westervoort, Duiven en Zevenaar? Betekent dit dat er gezamenlijk wordt opgetrokken bij het opstellen en de uitvoering van plannen?***
  Ja er wordt volledig integraal gewerkt tussen de deelnemende gemeenten en het Waterschap Rijn en IJssel.
- ***Er zijn enquêtes uitgezet onder inwoners en bedrijven in de 3 gemeenten waaronder Duiven.***
  - ***Hoe/op welke wijze zijn inwoners en bedrijven benaderd?***
    - De inwoners en de bedrijven zijn eerst geïnformeerd met kort filmpjes over verschillende thema's
    - Er is een informatiepagina gemaakt op de landingspagina 'Weet van het water' van het Waterschap Rijn en IJsel
    - Er zijn verschillende mailingen uitgegaan naar bedrijven en bewoners
    - Bijdrages op LinkedIn en Facebook om mensen te mobiliseren om de enquête in te vullen
    - Fysieke advertenties op de gemeentelijke pagina in huis aan huis bladen
  - ***In hoeverre zijn er op basis van het aantal reacties representatieve conclusies te trekken?***
    - We hebben de afweging gemaakt hoeveel mensen aanwezig zouden zijn bij de fysieke bijeenkomsten die gepland stonden. Op basis van ervaringen zouden dit circa 30 mensen per avond zijn. Er waren 5 avonden gepland. Op basis hiervan hebben we 150 respondenten als richting aangehouden. Op basis van de enquête zelf zijn geen conclusies te trekken maar geeft wel inzicht in het sentiment onder de bewoners over bepaalde duurzaamheidsthema's
  - ***Opvallend is de wel zeer lage response van de bedrijven enquête, heeft u hier een verklaring voor?***
    - De bedrijven zijn zowel rechtstreeks benadert als via de communicatiekanalen van de gemeente zelf. Dit was in een periode waarin veel bedrijven hun weg moesten vinden in de coronapandemie. Hierdoor was er weinig aan behoefte om met klimaatbestendigheid aan de slag te gaan.

Onderwerp	Grondexploitatie Weidekervel		
Ondertitel	Het college wil 12 woningen bouwen op het grondgebied bij de Weidekervel waar vroeger een kinderdagverblijf stond. Om dit mogelijk te maken moet de gemeenteraad instemmen met de voorgestelde grondexploitatie		
Portefeuillehouder	Wethouder Goossen	Zaaknummer	Z/21/078138
Behandelend ambtenaar	J. Wagemaker – J.wagemaker@1stroom.nl Team Ruimtelijke ordening		
Belangrijkste bespreek- en/of beslispunten	1. De grondexploitatie Weidekervel vast te stellen, zodat er 12 woningen aan de Weidekervel gebouwd kunnen worden in de sociale sector. 2. Het tekort in de grondexploitatie van € 36.000 uit het Fonds betaalbare woningbouw te dekken ten laste van de reservering van € 70.000,- uit de bestemmingsreserve fonds betaalbare woningbouw (raadsbesluit 13 oktober 2020).		
Historie	De Weidekervel wordt genoemd in de notitie woningbouwprogramma gemeente Duiven 2018-2027 (raad 12 juni 2018). Tijdens deze raadsvergadering is ook een initiatiefvoorstel besproken over de Weidekervel. Het heeft ook een plek in de vervolgnotitie (versnelling) woningbouw (raad 22 oktober 2019). Op 13 oktober 2020 heeft de gemeenteraad ingestemd (20 stemmen voor, 0 tegen) met het bestemmingsplan voor de Weidekervel.		
Termijn	Eind april vind definitieve gunning door Vivare aan de bouwaannemer plaats onder voorbehoud van beschikbaarheid grond en het verkrijgen van een Omgevingsvergunning. Met het vaststellen van deze grondexploitatie kan een koopovereenkomst voor de grond gesloten worden met Vivare en kan de Omgevingsvergunning aangevraagd worden. Start bouw is in deze planning mogelijk in oktober 2021.		

Politieke Avond	6 april		Ronde en Debattafel	
Voorzitter	**Griffie**	**Zaal**	**Domein**	**Duur**
H. Albers	E.N. Bosscha	Digitale Raadzaal	Omgeving	25 Minuten
Behandeladvies	De Netto Contante Waarde (peildatum 1-1-2021) komt uit op € 35.607. Een verdere onderbouwing van dit bedrag vindt u op een bijlage die bij de griffie vertrouwelijk is in te zien. De bespreking start met een Ronde Tafel waarbij er gelegenheid is tot het stellen van informatieve vragen over het voorstel. Technische vragen dienen vooraf gesteld te worden, dit kan via griffie@duiven.nl. *Bij technische vragen gaat het vaak om verzoeken tot feitelijke informatie (wie/wat/waar) die een ambtenaar kan beantwoorden. Overige vragen (o.a. waarom-vragen) kunnen op de avond zelf worden gesteld.*			

	Aansluitend kan indien gewenst het debat plaatsvinden. Na de debattafel zal de voorzitter vragen of een fractie een amendement of motie bij dit onderwerp wil indienen in de raad, dan wordt het voorstel als bespreekstuk geagendeerd. Of dat het voorstel als hamerstuk (eventueel met een stemverklaring) geagendeerd kan worden in de raadsvergadering.
Spreekrecht publiek	Men kan meepraten aan de ronde tafel; bij de aansluitende debattafel is het woord aan de politieke fracties. Aanmelden via griffie@duiven.nl. Voor meer informatie https://www.duiven.nl/meedoen

Opbrengst van de tafel 6 april.	Er zijn een paar kleine vragen tijdens de ronde tafel. Op vragen van het CDA geeft de wethouder bijvoorbeeld aan dat de kans op MIA-subsidie erg kansrijk is. Het bouwbedrijf Plegt-Vos gebruikt milieuvriendelijke materialen waardoor er grote kans op de MIA-subsidie. Er is geen behoefte is aan debat. Veel partijen geven aan dat ze blij zijn dat er nog in 2021 gebouwd gaat worden. Alle partijen zijn voor het voorstel. GroenLinks en CDA vinden dit ook een goed voorbeeld van een goed proces bestemmingsplan en een goed voorbeeld van een grondexploitatie, ook voor komende projecten. Het raadsvoorstel kan als hamerstuk naar de raadsvergadering van 20 april 2021.
Raadsvergadering	20 april 2021

ZFDA8F4CF07

RAADSVOORSTEL

Gemeente Duiven

Onderwerp : Grondexploitatie Weidekervel

Zaak- & documentnr. : Z/21/078138/201502940
Portefeuillehouder : Johannes Goossen

Opsteller : Joris Wagemakers
Team : Ruimtelijke ontwikkeling
Telefoonnr. (088) 695 3000

Samenvatting

De gronden aan de Weidekervel in Duiven-Zuid zijn in het verleden in gebruik geweest als kinderdagverblijf. De bebouwing is gesloopt, waardoor er een herontwikkelingslocatie is ontstaan binnen de bebouwde kom van Duiven. Passend bij de ruimtelijke en functionele kenmerken van de omgeving bestaat nu het voornemen om de gronden ter plaatse te herontwikkelen ten behoeve van maximaal 12 grondgebonden woningen in het segment sociale huur.

Beslispunten

1. De grondexploitatie Weidekervel vast te stellen, zodat er 12 woningen aan de Weidekervel gebouwd kunnen worden in de sociale sector.
2. Het tekort in de grondexploitatie van € 36.000 uit het Fonds betaalbare woningbouw te dekken ten laste van de reservering van € 70.000,- uit de bestemmingsreserve fonds betaalbare woningbouw (raadsbesluit 13 oktober 2020).

Aanleiding

De gronden aan de Weidekervel in Duiven-Zuid zijn in het verleden in gebruik geweest als kinderdagverblijf. De bebouwing is gesloopt, waardoor er een herontwikkelingslocatie is ontstaan binnen de bebouwde kom van Duiven. Passend bij de ruimtelijke en functionele kenmerken van de omgeving bestaat nu het voornemen om de gronden ter plaatse te herontwikkelen ten behoeve van maximaal 12 grondgebonden woningen in het segment sociale huur. De gemeenteraad heeft medio 2018 (Initiatiefvoorstel Woningbouw Weidekervel 87 97) al aangegeven dat het gewenst is deze locatie snel te ontwikkelen.

Met de voorgenomen ontwikkeling wordt een vrijgekomen inbreidingslocatie ingevuld met woningbouw, die qua aard en schaal aansluiten bij de omgeving. Op 13 oktober 2020 heeft de gemeenteraad het ontwerpbestemmingsplan vastgesteld. Daarbij was toen nog geen grondexploitatie toegevoegd vanwege de onderhandelingen met Vivare. Met Vivare moesten nog afspraken gemaakt worden over de precieze koopsom die betaald gaat worden. Wel heeft de gemeenteraad ingestemd met een reservering van € 70.000,- ten laste van het Fonds betaalbare woningbouw

Nu meer duidelijk is geworden wat de kosten en opbrengsten zijn, is het vaststellen van een grondexploitatie een logisch vervolg.

Vivare heeft de verdere ontwikkeling en realisatie van de woningen meervoudig onderhands aanbesteed. De aspecten circulariteit en duurzaamheid en ruimtelijke kwaliteit maakten onderdeel uit van deze aanbesteding. Het winnende plan van Plegt-Vos had volgens de beoordelingscommissie de meeste ruimtelijke kwaliteit, zowel in de voorgestelde uitvoering als wat betreft de aansluiting op de omgeving. Wat betreft duurzaamheid heeft Plegt-Vos een

aanbieding gedaan waar mogelijk een hoge MIA subsidie op kan worden verkregen. Wat betreft circulariteit biedt Plegt-Vos een materialen paspoort waarin soort en herkomst van materiaal wordt weergegeven. In de toekomst is hergebruik en terugwinning van materialen daardoor eenvoudiger. In haar aanbieding heeft Plegt-Vos aangegeven in welke mate de te gebruiken materialen circulair zijn. In de beoordeling scoorde de aannemer ook op dit punt de maximale score.

Planning

Eind april vind definitieve gunning door Vivare aan de bouwaannemer plaats onder voorbehoud van beschikbaarheid grond en het verkrijgen van een Omgevingsvergunning. Met het vaststellen van deze grondexploitatie kan een koopovereenkomst voor de grond gesloten worden met Vivare en kan de Omgevingsvergunning aangevraagd worden. Start bouw is in deze planning mogelijk in oktober 2021.

Beoogd effect

Mogelijkheid tot ontwikkeling van 12 woningen (sociale sector) en daarmee in te spelen op de kwalitatieve en kwantitatieve marktvraag naar (betaalbare) woningen in Duiven.

Argumenten

1.1 *Het bestemmingsplan Weidekervel is vastgesteld door de gemeenteraad, nu moet (conform de BBV) nog de grondexploitatie vastgesteld worden.*
Voordat een grondexploitatie in exploitatie genomen kan worden, dient de gemeenteraad het volgende vast te stellen:
- een wijziging in het bestemmingsplan (tenzij de grondexploitatieplannen hierbinnen vallen);
- de grondexploitatie zelf (bestaande uit een grondexploitatieplan en een -begroting), inclusief de plannen die daarin staan vermeld.

Nadat deze besluiten genomen zijn, classificeert het project op grond van het BBV als grondexploitatie. Dit betekent dat vanaf dat moment de kosten, opbrengsten, winstnemingen en verliezen van het project onder de balanspost voorraden in de jaarrekening worden verantwoord.

1.2 *Zonder vastgestelde grondexploitatie is het niet mogelijk om de woningbouwlocatie Weidekervel te ontwikkelen.*
De grondexploitatie (GREX) speelt een grote rol bij gebiedsontwikkelingsprojecten zoals woningbouwprojecten. In feite komt in de grondexploitatie tot uitdrukking wat de kosten en de opbrengsten zijn van alle gronden in een bouwplan tot en met het moment van uitgifte van de laatste gronden en het woonrijp maken. De GREX biedt daarmee inzicht in de kosten en opbrengsten. Om de locatie Weidekervel te ontwikkelen dienen er kosten gemaakt te worden, deze worden later (deels) terugverdiend. Een GREX is hiervoor het gereedschap.

2.1 *De grondexploitatie Weidekervel sluit nu naar de huidige inzichten op een verlies van circa € 36.000. Vanuit het Fonds betaalbare woningbouw is dus op dit moment een bijdrage van € 36.000,- nodig.*
Toen het bestemmingsplan Weidekervel in de gemeenteraad is behandeld, is aangegeven dat er een bijdrage van € 70.000,- uit het Fonds betaalbare woningbouw nodig was. Deze bijdrage was gebaseerd op een grove pre-verkenning van de kosten en opbrengsten, waarbij ook een opslag is gedaan vanwege de onzekerheid. Nu blijkt dat de kosten voor de riolering beduidend lager uit te vallen waardoor het hele bedrag van € 70.000,- niet nodig. Naar verwachting kan er met circa € 36.000,- worden volstaan als bijdrage uit het Fonds betaalbare woningbouw.

Kanttekeningen

2.1 De grondprijsonderhandelingen met Vivare zijn nog niet helemaal afgerond.
Vivare heeft het project inmiddels door een meervoudig onderhandse procedure aanbesteed. Omdat de gemeente belang hecht aan duurzaamheid/circulariteit en ruimtelijke kwaliteit zijn deze aspecten in de aanbesteding meegewogen en maakte de gemeente deel uit van het beoordelingsteam. De winnende partij heeft in haar aanbieding een MIA subsidie ingerekend. Als deze subsidie voor een deel niet haalbaar blijkt kan dit nog gevolgen hebben voor de door Vivare te betalen grondprijs. Het maximale risico is € 30.000,--. Dit bedrag is meegenomen in de grondexploitatieberekening. Als de MIA subsidie in belangrijke mate wordt verleend zal het tekort in de grondexploitatie teruglopen en bestaat de kans dat de grex zelf sluitend is.

Financiële paragraaf

Het voorstel is doorgerekend op basis van een globale inrichting, die op onderdelen nog kan wijzigen. Op basis hiervan is sprake van een klein negatief effect op de grondexploitatie. De Netto Contante Waarde (peildatum 1-1-2021) komt uit op € 35.607. Een verdere onderbouwing van dit bedrag vindt u op een bijlage die bij de griffie vertrouwelijk is in te zien. Doordat een grondexploitatie onderhevig is aan veranderingen, zullen deze verantwoord worden in de reguliere P&C-cyclus.

Participatie en communicatie

Omwonenden en belanghebbenden zijn in het bestemmingsplan traject geïnformeerd en betrokken bij de ontwikkeling. Zodra de definitieve gunning heeft plaatsgevonden organiseren aannemer, gemeente en Vivare een informatie avond voor de omwonenden.

Naar verwachting zal de bouw starten in oktober en worden de woningen in december 2021 opgeleverd.

Intergemeentelijke samenwerking

-

Bijlagen

201503309 Concept Raadsbesluit

Duiven, 16 maart 2021.

Burgemeester en wethouders van Duiven,

ing. C.J.(Chris) Papjes
secretaris

mr. H.B. (Huub) Hieltjes
burgemeester

ZFDA8F4CF07

RAADSVOORSTEL

Onderwerp : Grondexploitatie Weidekervel

Zaak- & documentnr. : Z/21/078138/201502940
Portefeuillehouder : Johannes Goossen

Opsteller : Joris Wagemakers
Team : Ruimtelijke ontwikkeling
Telefoonnr. (088) 695 3000

Samenvatting

De gronden aan de Weidekervel in Duiven-Zuid zijn in het verleden in gebruik geweest als kinderdagverblijf. De bebouwing is gesloopt, waardoor er een herontwikkelingslocatie is ontstaan binnen de bebouwde kom van Duiven. Passend bij de ruimtelijke en functionele kenmerken van de omgeving bestaat nu het voornemen om de gronden ter plaatse te herontwikkelen ten behoeve van maximaal 12 grondgebonden woningen in het segment sociale huur.

Beslispunten

1. De grondexploitatie Weidekervel vast te stellen, zodat er 12 woningen aan de Weidekervel gebouwd kunnen worden in de sociale sector.
2. Het tekort in de grondexploitatie van € 36.000 uit het Fonds betaalbare woningbouw te dekken ten laste van de reservering van € 70.000,- uit de bestemmingsreserve fonds betaalbare woningbouw (raadsbesluit 13 oktober 2020).

Aanleiding

De gronden aan de Weidekervel in Duiven-Zuid zijn in het verleden in gebruik geweest als kinderdagverblijf. De bebouwing is gesloopt, waardoor er een herontwikkelingslocatie is ontstaan binnen de bebouwde kom van Duiven. Passend bij de ruimtelijke en functionele kenmerken van de omgeving bestaat nu het voornemen om de gronden ter plaatse te herontwikkelen ten behoeve van maximaal 12 grondgebonden woningen in het segment sociale huur. De gemeenteraad heeft medio 2018 (Initiatiefvoorstel Woningbouw Weidekervel 87 97) al aangegeven dat het gewenst is deze locatie snel te ontwikkelen.

Met de voorgenomen ontwikkeling wordt een vrijgekomen inbreidingslocatie ingevuld met woningbouw, die qua aard en schaal aansluiten bij de omgeving. Op 13 oktober 2020 heeft de gemeenteraad het ontwerpbestemmingsplan vastgesteld. Daarbij was toen nog geen grondexploitatie toegevoegd vanwege de onderhandelingen met Vivare. Met Vivare moesten nog afspraken gemaakt worden over de precieze koopsom die betaald gaat worden. Wel heeft de gemeenteraad ingestemd met een reservering van € 70.000,- ten laste van het Fonds betaalbare woningbouw

Nu meer duidelijk is geworden wat de kosten en opbrengsten zijn, is het vaststellen van een grondexploitatie een logisch vervolg.

Vivare heeft de verdere ontwikkeling en realisatie van de woningen meervoudig onderhands aanbesteed. De aspecten circulariteit en duurzaamheid en ruimtelijke kwaliteit maakten onderdeel uit van deze aanbesteding. Het winnende plan van Plegt-Vos had volgens de beoordelingscommissie de meeste ruimtelijke kwaliteit, zowel in de voorgestelde uitvoering als wat betreft de aansluiting op de omgeving. Wat betreft duurzaamheid heeft Plegt-Vos een

aanbieding gedaan waar mogelijk een hoge MIA subsidie op kan worden verkregen. Wat betreft circulariteit biedt Plegt-Vos een materialen paspoort waarin soort en herkomst van materiaal wordt weergegeven. In de toekomst is hergebruik en terugwinning van materialen daardoor eenvoudiger. In haar aanbieding heeft Plegt-Vos aangegeven in welke mate de te gebruiken materialen circulair zijn. In de beoordeling scoorde de aannemer ook op dit punt de maximale score.

Planning

Eind april vind definitieve gunning door Vivare aan de bouwaannemer plaats onder voorbehoud van beschikbaarheid grond en het verkrijgen van een Omgevingsvergunning. Met het vaststellen van deze grondexploitatie kan een koopovereenkomst voor de grond gesloten worden met Vivare en kan de Omgevingsvergunning aangevraagd worden. Start bouw is in deze planning mogelijk in oktober 2021.

Beoogd effect

Mogelijkheid tot ontwikkeling van 12 woningen (sociale sector) en daarmee in te spelen op de kwalitatieve en kwantitatieve marktvraag naar (betaalbare) woningen in Duiven.

Argumenten

1.1 Het bestemmingsplan Weidekervel is vastgesteld door de gemeenteraad, nu moet (conform de BBV) nog de grondexploitatie vastgesteld worden.
Voordat een grondexploitatie in exploitatie genomen kan worden, dient de gemeenteraad het volgende vast te stellen:
- een wijziging in het bestemmingsplan (tenzij de grondexploitatieplannen hierbinnen vallen);
- de grondexploitatie zelf (bestaande uit een grondexploitatieplan en een -begroting), inclusief de plannen die daarin staan vermeld.

Nadat deze besluiten genomen zijn, classificeert het project op grond van het BBV als grondexploitatie. Dit betekent dat vanaf dat moment de kosten, opbrengsten, winstnemingen en verliezen van het project onder de balanspost voorraden in de jaarrekening worden verantwoord.

1.2 Zonder vastgestelde grondexploitatie is het niet mogelijk om de woningbouwlocatie Weidekervel te ontwikkelen.
De grondexploitatie (GREX) speelt een grote rol bij gebiedsontwikkelingsprojecten zoals woningbouwprojecten. In feite komt in de grondexploitatie tot uitdrukking wat de kosten en de opbrengsten zijn van alle gronden in een bouwplan tot en met het moment van uitgifte van de laatste gronden en het woonrijp maken. De GREX biedt daarmee inzicht in de kosten en opbrengsten. Om de locatie Weidekervel te ontwikkelen dienen er kosten gemaakt te worden, deze worden later (deels) terugverdiend. Een GREX is hiervoor het gereedschap.

2.1 De grondexploitatie Weidekervel sluit nu naar de huidige inzichten op een verlies van circa € 36.000. Vanuit het Fonds betaalbare woningbouw is dus op dit moment een bijdrage van € 36.000,- nodig.
Toen het bestemmingsplan Weidekervel in de gemeenteraad is behandeld, is aangegeven dat er een bijdrage van € 70.000,- uit het Fonds betaalbare woningbouw nodig was. Deze bijdrage was gebaseerd op een grove pre-verkenning van de kosten en opbrengsten, waarbij ook een opslag is gedaan vanwege de onzekerheid. Nu blijkt dat de kosten voor de riolering beduidend lager uit te vallen waardoor het hele bedrag van € 70.000,- niet nodig. Naar verwachting kan er met circa € 36.000,- worden volstaan als bijdrage uit het Fonds betaalbare woningbouw.

Kanttekeningen

2.1 De grondprijsonderhandelingen met Vivare zijn nog niet helemaal afgerond.
Vivare heeft het project inmiddels door een meervoudig onderhandse procedure aanbesteed. Omdat de gemeente belang hecht aan duurzaamheid/circulariteit en ruimtelijke kwaliteit zijn deze aspecten in de aanbesteding meegewogen en maakte de gemeente deel uit van het beoordelingsteam. De winnende partij heeft in haar aanbieding een MIA subsidie ingerekend. Als deze subsidie voor een deel niet haalbaar blijkt kan dit nog gevolgen hebben voor de door Vivare te betalen grondprijs. Het maximale risico is € 30.000,--. Dit bedrag is meegenomen in de grondexploitatieberekening. Als de MIA subsidie in belangrijke mate wordt verleend zal het tekort in de grondexploitatie teruglopen en bestaat de kans dat de grex zelf sluitend is.

Financiële paragraaf

Het voorstel is doorgerekend op basis van een globale inrichting, die op onderdelen nog kan wijzigen. Op basis hiervan is sprake van een klein negatief effect op de grondexploitatie. De Netto Contante Waarde (peildatum 1-1-2021) komt uit op € 35.607. Een verdere onderbouwing van dit bedrag vindt u op een bijlage die bij de griffie vertrouwelijk is in te zien. Doordat een grondexploitatie onderhevig is aan veranderingen, zullen deze verantwoord worden in de reguliere P&C-cyclus.

Participatie en communicatie

Omwonenden en belanghebbenden zijn in het bestemmingsplan traject geïnformeerd en betrokken bij de ontwikkeling. Zodra de definitieve gunning heeft plaatsgevonden organiseren aannemer, gemeente en Vivare een informatie avond voor de omwonenden.

Naar verwachting zal de bouw starten in oktober en worden de woningen in december 2021 opgeleverd.

Intergemeentelijke samenwerking

-

Bijlagen

201503309 Concept Raadsbesluit

Duiven, 16 maart 2021.

Burgemeester en wethouders van Duiven,

ing. C.J.(Chris) Papjes	mr. H.B. (Huub) Hieltjes
secretaris	burgemeester

ZFDAA776B00

Gemeente Duiven

RAADSBESLUIT

Zaak- & documentnr. : Z/21/078138/201503309

Datum besluitvorming : 20 april 2021

Onderwerp : Grondexploitatie Weidekervel

Samenvatting

De gronden aan de Weidekervel in Duiven-Zuid zijn in het verleden in gebruik geweest als kinderdagverblijf. De bebouwing is gesloopt, waardoor er een herontwikkelingslocatie is ontstaan binnen de bebouwde kom van Duiven. Passend bij de ruimtelijke en functionele kenmerken van de omgeving bestaat nu het voornemen om de gronden ter plaatse te herontwikkelen ten behoeve van maximaal 12 grondgebonden woningen in het segment sociale huur. De gemeenteraad heeft medio 2018 (Initiatiefvoorstel Woningbouw Weidekervel 87 97) al aangegeven dat het gewenst is deze locatie snel te ontwikkelen.

Met de voorgenomen ontwikkeling wordt een vrijgekomen inbreidingslocatie ingevuld met woningbouw, die qua aard en schaal aansluiten bij de omgeving. Op 13 oktober 2020 heeft de gemeenteraad het ontwerpbestemmingsplan vastgesteld. Daarbij was toen nog geen grondexploitatie toegevoegd vanwege de onderhandelingen met Vivare. Met Vivare moesten nog afspraken gemaakt worden over de precieze koopsom die betaald gaat worden. Wel heeft de gemeenteraad ingestemd met een reservering van € 70.000,- ten laste van het Fonds betaalbare woningbouw

Nu meer duidelijk is geworden wat de kosten en opbrengsten zijn, is het vaststellen van een grondexploitatie een logisch vervolg.

De raad besluit

1. De grondexploitatie Weidekervel vast te stellen, zodat er 12 woningen aan de Weidekervel gebouwd kunnen worden in de sociale sector.
2. Het tekort in de grondexploitatie van € 36.000 uit het Fonds betaalbare woningbouw te dekken ten laste van de reservering van € 70.000,- uit de bestemmingsreserve fonds betaalbare woningbouw (raadsbesluit 13 oktober 2020).

de griffier, de voorzitter,

drs. W.R. (Wouter) Bosch mr. H.B. (Huub) Hieltjes

Onderwerp	Initiatiefvoorstel Raadsonderzoek		
Ondertitel	Op dit moment heeft de raad van de gemeente Duiven geen verordening vastgesteld voor het kunnen uitvoeren van een raadsenquête. Dankzij dit initiatiefvoorstel kan de raad straks wel raadsonderzoeken en raadsenquêtes initiëren.		
Portefeuillehouder	D66/Hans Egtberts	Zaaknummer	Z/21/078065/201502309
Behandelend ambtenaar	n.v.t.		
Belangrijkste bespreek- en/of beslispunten	1. De "Verordening raadsonderzoek gemeenteraad Duiven 2021" vast te stellen.		
Historie	De Gemeentewet biedt ten behoeve van de controlerende functie van de gemeenteraad ten opzichte van het college van burgemeester en wethouders o.a. de mogelijkheden van een raadsonderzoek en raadsenquête. Het raadsonderzoek is de "lichte" variant; de raadsenquête is de “zware” variant. Om beide onderzoeken te kunnen inzetten, moet een verordening worden vastgesteld. D66 heeft hier in februari 2021 een initiatiefvoorstel voor ingediend. Het college heeft conform Reglement van Orde op 9 maart 2021 een zienswijze kenbaar gemaakt. Het college staat positief tegenover het voorstel. Wel wordt gewezen op enkele financiële en juridische aspecten. Het initiatiefvoorstel is naar aanleiding van de zienswijze van het college door de indiener aangepast.		
Termijn	n.v.t.		

Politieke Avond	Dinsdagavond 6 april 2021		Ronde en Debattafel	
Voorzitter	**Griffie**	**Zaal**	**Domein**	**Duur**
C. Koning	Wouter Bosch	Publieksruimte	Bestuur	40 minuten
Behandeladvies	Voorgesteld wordt om in 40 minuten een ronde met aansluitend debattafel te houden. Technische vragen dienen vooraf gesteld te worden, dit kan via griffie@duiven.nl. *Bij technische vragen gaat het vaak om verzoeken tot feitelijke informatie (wie/wat/waar) die een ambtenaar kan beantwoorden. Overige vragen (o.a. waarom-vragen) kunnen op de avond zelf worden gesteld.*			
Spreekrecht publiek	Men kan meepraten aan de ronde tafel; bij de aansluitende debattafel is het woord aan de politieke fracties. Aanmelden via griffie@duiven.nl. Voor meer informatie https://www.duiven.nl/meedoen			

Opbrengst van de tafel	De heer Egtberts licht het initiatiefvoorstel kort toe. Er worden verschillende vragen gesteld. O.a. over de kosten. Het initiatiefvoorstel kan als hamerstuk worden geagendeerd voor 20 april 2021.
Raadsvergadering	20 april 2021

Duiven
D66

INITIAITIEFVOORSTEL

Zaak- & documentnr. : D66/2021/I-01

Datum besluitvorming : 1 juni 2021

Onderwerp : Verordening raadsonderzoek gemeenteraad Duiven 2021

Samenvatting

Op dit moment heeft de raad van de gemeente Duiven geen verordening ex art. 155a, lid 8 Gemeentewet vastgesteld inzake het doen van onderzoek dan wel het uitvoeren van een raadsenquête. Met dit initiatiefvoorstel wil D66 Duiven deze lacune opvullen en het voor de gemeenteraad van de gemeente Duiven makkelijker maken om een raadsonderzoek/raadsenquête uit te voeren: deze verordening geldt voor alle nog op te starten raadsonderzoeken en -enquêtes.

Beslispunten

Gelezen het initiatiefvoorstel "Verordening raadsonderzoek gemeenteraad Duiven 2021" besluit de gemeenteraad:

1. De "Verordening raadsonderzoek gemeenteraad Duiven 2021" vast te stellen.

Aanleiding

De onderzoeksbevoegdheid van de gemeenteraad [art. 155a t/m 155f Gemeentewet] is ingevoerd bij de Wet dualisering gemeentebestuur [Stb. 2002, 111]. Introductie van dit instrument werd wenselijk geacht om de controlerende functie van de gemeenteraad ten opzichte van het college van burgemeester en wethouders te versterken. Het kan gaan om een "lichte" variant, het raadsonderzoek, maar ook om de zgn. "raadsenquête". Voor beide instrumenten biedt de verordening die nu voor ligt het verplichte kader ex art. 155a, lid 8 Gemeentewet.

Planning

Het college is gevraagd om binnen de daarvoor geldende termijnen haar zienswijze kenbaar te maken. Na ontvangst van deze zienswijze kan het initiatiefvoorstel toegezonden worden aan de Agendacommissie ter agendering voor de gemeenteraad. Deze zienswijze is door de initiatiefnemer ontvangen [kenmerk: Z/21/078065/201502309 d.d. 9 maart 2021].

De verordening is daarop bijgesteld m.b.t. de punten 1 en 2 van de zienswijze [zie art. 2, lid 1 en art. 4, lid 3 inzake begroting van kosten]. De suggestie om de zaken die in de Gemeentewet zijn geregeld niet op te nemen in de verordening wordt niet overgenomen. Enerzijds omdat de Gemeentewet als hogere wetgeving altijd vóór de verordening gaat en er dus nooit sprake kan zijn van strijdige bepalingen. Anderzijds vanwege de leesbaarheid en duidelijkheid van de verordening zelf: indien alleen bepalingen worden opgenomen die niet in de Gemeentewet geregeld zijn moet steeds, waar dat van toepassing is, verwezen

Duiven
D66

worden naar de Gemeentewet. Wijzigingen in de Gemeentewet op dit onderwerp dwingen de gemeenteraad tevens om van tijd tot tijd de verordening "tegen het licht te houden" om te zien of alle bepalingen nog bij de tijd zijn. De ervaring leert dat een eenmaal vastgestelde verordening die gericht is op de interne organisatie van de gemeenteraad nogal eens "verstoft" en dan, na enkele jaren, gedateerd blijkt te zijn. De koppeling met de Gemeentewet dwingt de raad om in dat opzicht alert te zijn op relevante wijzigingen.

Beoogd effect

Met het vaststellen van de verordening is de gemeente Duiven voorzien van een gedegen verordening die het raadsonderzoek en de -enquête mogelijk maken. Daarmee wordt dus geen feitelijk onderzoek en/of een feitelijke enquête gestart: het biedt alleen een verordening die, zo nodig, de kaders en randvoorwaarden schept en daarmee art. 155a t/m 155f Gemeentewet aanvult voor de gemeente Duiven.

Argumenten

1. Om het controlemiddel van een raadsonderzoek of -enquête in de gemeente Duiven uit te voeren is wettelijk [art. 155a, lid 8 Gemeentewet] een verordening nodig, die dient te worden vastgesteld voordat een onderzoek of enquête wordt uitgevoerd. Met deze verordening wordt het mogelijk om, mits voldaan wordt aan de andere eisen van art. 155a Gemeentewet, een raadsonderzoek of -enquête op te starten.
2. Met de steeds zwaardere verantwoordelijkheden die bij gemeenten komen te liggen door de Jeugdwet, de Wet maatschappelijke ondersteuning, de Participatiewet en [hoogstwaarschijnlijk] de Omgevingswet is het van belang dat de raad alle instrumenten heeft om haar controlerende taak naar behoren uit te voeren. Een raadsonderzoek of -enquête naar het door het college van burgemeester en wethouders of de burgemeester gevoerde bestuur is een zwaar maar wellicht soms noodzakelijk instrument voor de gemeenteraad.

Kanttekeningen

1. Met het vaststellen van deze verordening wordt het voor raadsleden makkelijker om een raadsonderzoek of -enquête aan te vragen, mits voldaan wordt aan de andere eisen van art. 155a Gemeentewet. Raadsonderzoeken en -enquêtes zijn relatief gezien kostbare activiteiten met - voor diegenen die gehoord worden - ook een flinke impact. Daarom moet dit instrument niet lichtvaardig worden ingezet, hoewel een gewone raadsmeerderheid voldoende is voor het instellen van een raadsonderzoek of -enquête.
2. Het instellen van een tijdelijke commissie voor de uitvoering van een raadsonderzoek c.q. -enquête levert onvermijdelijk extra werk op voor de leden en plaatsvervangers van de commissie. Derhalve is in de verordening ook een toelage geregeld, volgend uit het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers.
3. Aangetekend dient nog wel te worden dat het aftreden van de gemeenteraad na verkiezingen de commissie niet laat ophouden te bestaan: de gemeenteraad in nieuwe samenstelling dient zo spoedig mogelijk te voorzien in vervanging van leden en plaatsvervangers.

Duiven
D66

Financiële paragraaf

Niet van toepassing, tenzij besloten wordt om - op korte termijn - een verordening in begrijpelijke taal op te stellen. Een voorstel hiertoe dient eerst op de financiële consequenties te worden doorgerekend en is nog niet voorzien in dit initiatiefvoorstel. Het vaststellen van deze verordening heeft nog niet tot gevolg dat er een commissie ingesteld wordt. Daarmee wordt dus ook nog geen toelage toegekend: eerst wanneer er een onderzoeks- of enquêtecommissie wordt benoemd zijn daar financiële consequenties aan verbonden.

In de verordening zelf is in art. 2, lid 1 en art. 3, lid 3 geregeld dat bij het instellen van een raadsonderzoek c.q. -enquête de gemeenteraad zo goed mogelijk zicht krijgt op de kosten die dergelijke werkzaamheden met zich meebrengen.

Communicatie

Voorgesteld wordt om, indien het raadsvoorstel wordt aangenomen, de verordening te publiceren op de website https://decentrale.regelgeving.overheid.nl.

Inclusieve samenleving

Geen bijzondere aspecten van toepassing. Wel kan overwogen worden om de verordening in begrijpelijk taalgebruik [niveau B1] uit te leggen waarbij aandacht geschonken wordt aan de positie van raadsleden, de burgemeester en de wethouders. Een dergelijke uitleg in begrijpelijke taal zou op papier en digitaal beschikbaar moeten zijn.

Intergemeentelijke samenwerking

Niet van toepassing.

Duiven, 15 februari 2021

Namens D66 Duiven,

mr. drs. J.W. Egtberts, fractievoorzitter

Bijlagen:

- "Verordening raadsonderzoek gemeenteraad Duiven 2021"

Gemeente Duiven

RAADSBESLUIT

Zaak- & documentnr. : D66/2021/I-01

Datum besluitvorming : 1 juni 2021

Onderwerp : Verordening raadsonderzoek gemeenteraad Duiven 2021

Samenvatting

Op grond van art. 155a, lid 8 Gemeentewet wordt voorgesteld om een verordening vast te stellen ten behoeve van uit te voeren raadsonderzoeken en -enquêtes.

De raad besluit

1. De " Verordening raadsonderzoek gemeenteraad Duiven 2021" vast te stellen.

de griffier	de voorzitter
drs. W.R. [Wouter] Bosch	mr. H.B. [Huub] Hieltjes

Duiven
D66

Verordening raadsonderzoek gemeenteraad Duiven 2021

De raad van de gemeente Duiven;

gelezen het voorstel van de van D66 Duiven d.d. 15 februari 2021;

gelet op artikel 155a lid 8 van de Gemeentewet;

B E S L U I T :

vast te stellen de volgende verordening:

Verordening regelende het onderzoek door de raad

Artikel 1
De gemeenteraad kan op voorstel van een of meer van zijn leden een onderzoek naar het door het college of de burgemeester gevoerde bestuur instellen. De raad bepaalt het type onderzoek:

1. Onderzoek op basis van artikelen 2 tot en met 4 van deze verordening, met uitsluiting van artikelen 5 tot en met 10 van deze verordening [onderzoek];
2. Onderzoek op basis van artikelen 2 tot en met 4 van deze verordening, met delegatie door de raad aan de commissie van de bevoegdheid om tijdens dit onderzoek artikelen 5 tot en met 10 van deze verordening eveneens van toepassing te verklaren [onderzoek, mogelijk overgaand in een enquête];
3. Onderzoek op basis van artikelen 2 tot en met 10 van deze verordening [enquête].

Artikel 2

1. Het besluit tot het instellen van een onderzoek bevat een omschrijving van het onderwerp van onderzoek, een toelichting alsmede een globale raming van de kosten. Deze omschrijving kan hangende het onderzoek, al dan niet op verzoek van de commissie die het onderzoek verricht, door de gemeenteraad worden gewijzigd.
2. De uitvoering van dit besluit wordt opgedragen aan een daartoe voor dit onderzoek in te stellen tijdelijke commissie.
3. De door de raad voor het onderzoek ingestelde tijdelijke commissie bestaat uit ten minste drie en ten hoogste vijf raadsleden. De leden van de commissie kunnen plaatsvervangend raadsleden ten behoeve van de tijdelijke commissie voordragen, die door de raad als zodanig benoemd worden.
4. De commissie wijst uit haar midden een voorzitter en een plaatsvervangend voorzitter aan, beiden niet zijnde plaatsvervangend leden.
5. De raad wijst, op voorstel van de griffier, de secretaris van de commissie aan.
6. De commissie kan geen van de bevoegdheden, haar bij deze verordening of Gemeentewet verleend, uitoefenen, indien niet ten minste drie van haar leden of als zodanig optredende plaatsvervangende leden tegenwoordig zijn.
7. De bevoegdheden en de werkzaamheden van de commissie worden niet geschorst door het aftreden van de gemeenteraad. De nieuw geïnstalleerde gemeenteraad vervult zo spoedig mogelijk de door het aftreden van leden en plaatsvervangers ontstane vacatures in de commissie.
8. De leden van de tijdelijke commissie en hun plaatsvervangers ontvangen voor de duur van de activiteiten van die commissie ten laste van de gemeente een toelage, die per jaar driemaal de maandelijkse vergoeding voor de werkzaamheden, bedoeld in artikel 3.1.1, eerste lid, van het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers bedraagt.

9. Conform artikel 155f Gemeentewet worden de kosten van het onderzoek, die door de raad geraamd zijn, door het College opgenomen in de relevante begroting of begrotingswijziging.

Artikel 3

1. Het besluit tot het instellen van een onderzoek, het type onderzoek, de omschrijving van het onderwerp van onderzoek en de samenstelling van de commissie worden ter openbare kennis gebracht op de in de gemeente gebruikelijke wijze.
2. Van wijzigingen in de omschrijving van het onderwerp van onderzoek en van beëindiging van het onderzoek wordt op gelijke wijze kennis gegeven.

Artikel 4

1. Alle activiteiten van de leden en de aan de commissie toegevoegde medewerkers vallen onder de politieke verantwoordelijkheid van de commissie.
2. De secretaris van de commissie is, op basis van een mandaatbesluit van de griffier, verantwoordelijk voor alle inhoudelijke en organisatorische activiteiten van de ondersteuning van de commissie en is [indien van toepassing] daartoe belast met het beheer van de gelden, toegestaan in de goedgekeurde begroting.
3. Zo spoedig mogelijk na instelling van de commissie c.q. vaststelling van de onderzoeksopdracht stellen de voorzitter en de secretaris van de commissie in overleg met de griffier een concept plan van aanpak op waarin zij in ieder geval aandacht besteden aan:
   - de uitvoering van de onderzoeksopdracht;
   - de eerste planning van de uit te voeren taken;
   - een voorlopige raming van de kosten;
   - de taakverdeling;
   - de taak en rol van de voorzitter;
   - de nadere invulling van de wenselijke ondersteuning, waarbij aandacht wordt besteed aan de wettelijke aansprakelijkheid;
   - de plaats en de omvang van de werkruimten;
   - de noodzaak van een informatieprotocol;
   - de archivering en classificering;
   - de geheimhoudings- en beveiligingsaspecten;
   - de vertrouwelijkheid van de informatie in de verschillende fasen van het onderzoek;
   - de contacten met de pers.
4. Voor zover een beroep wordt gedaan op de reguliere ambtelijke organisatie vindt dit overleg ook plaats met de gemeentesecretaris. Dit plan van aanpak wordt in de eerste vergadering van de onderzoekscommissie besproken en, na eventuele wijzigingen, vastgesteld en ter kennisname aan de gemeenteraad gezonden.
5. Indien de commissie besluit de uitvoering van bepaalde delen van het onderzoek neer te leggen bij derden, vindt deze uitvoering plaats onder haar verantwoordelijkheid.

Artikel 5

1. Vanaf het tijdstip van de eerste bekendmaking zijn leden en gewezen leden van de raad, de burgemeester en gewezen burgemeesters, wethouders en gewezen wethouders, leden en gewezen leden van een door de raad, het college of de burgemeester ingestelde commissie, ambtenaren en gewezen ambtenaren, door of vanwege het gemeentebestuur aangesteld of daaraan ondergeschikt, verplicht te voldoen aan een vordering van de enquête commissie tot het verschaffen van inzage in, het nemen van afschrift van of het anderszins laten kennisnemen van alle bescheiden waarover zij beschikken en waarvan naar het redelijk oordeel van de

enquête commissie inzage, afschrift of kennisneming anderszins voor het doen van een onderzoek als bedoeld in artikel 1 nodig is.
2. Indien een vordering als bedoeld in het eerste lid betrekking heeft op bescheiden die afkomstig zijn van een instelling van de Europese Unie of van het Rijk en kennisneming van die bescheiden door de enquête commissie het belang van de Europese Unie of de Staat kan schaden, wordt niet dan met toestemming van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties aan de vordering voldaan.
3. Ambtenaren, door of vanwege het gemeentebestuur aangesteld of daaraan ondergeschikt, zijn gehouden om aan een onderzoek alle door de enquête commissie gevorderde medewerking te verlenen.
4. Diegene die over informatie denkt te beschikken die van belang kan zijn voor het onderzoek, wordt uitgenodigd zich te melden bij de voorzitter van de enquêtecommissie.
5. De enquêtecommissie besluit of van de diensten van betrokkene gebruik wordt gemaakt.

Artikel 6

1. Personen als bedoeld in artikel 5, eerste lid, zijn verplicht te voldoen aan een oproep van de enquête commissie om als getuige of deskundige te worden gehoord.
2. Een getuige of deskundige die door de enquête commissie wordt gehoord, is niet tevens lid van de enquête commissie.
3. De getuigen zijn verplicht getuigenis af te leggen.
4. De deskundigen zijn verplicht hun diensten onpartijdig en naar beste weten als zodanig te verlenen.
5. De enquête commissie kan besluiten dat getuigen uitsluitend worden verhoord na het afleggen van een eed of belofte. Zij leggen dan in de vergadering van de enquête commissie, in handen van de voorzitter, de eed of belofte af dat zij de gehele waarheid en niets dan de waarheid zullen zeggen.
6. De getuigen en deskundigen worden in een openbare zitting van de enquête commissie gehoord. Plaats en tijd van de openbare zitting worden door de voorzitter tijdig ter openbare kennis gebracht.
7. De enquêtecommissie kan ter voorbereiding op de openbare verhoren informatieve gesprekken voeren in beslotenheid.
8. De enquêtecommissie kan om gewichtige redenen besluiten een verhoor of een gedeelte daarvan niet in het openbaar af te nemen. De leden en plaatsvervangende leden van de enquêtecommissie en andere aanwezigen bewaren geheimhouding over hetgeen hun tijdens een besloten zitting ter kennis komt.
9. Een getuige is gerechtigd zich tijdens het verhoor te laten bijstaan. Om gewichtige redenen kan de enquêtecommissie besluiten, dat een getuige zonder bijstand wordt gehoord.
10. Verklaringen die zijn afgelegd voor de enquêtecommissie kunnen, behalve in het geval van artikel 207, eerste lid, van het Wetboek van Strafrecht, niet als bewijs in rechte gelden.
11. Wanneer een getuige of deskundige, hetzij vrijwillig, hetzij op de oproeping verschenen of door de openbare macht gebracht zijnde, weigert te antwoorden, of de eed of de belofte af te leggen, wordt daarvan proces-verbaal opgemaakt, hetwelk de redenen van die weigering, zo die gegeven zijn, inhoudt, en door de aanwezige leden van de enquêtecommissie wordt ondertekend.

Artikel 7

1. Getuigen en deskundigen worden schriftelijk opgeroepen. De brief, houdende de oproep, wordt aangetekend verzonden of tegen gedagtekend ontvangstbewijs uitgereikt.
2. De getuigen of deskundigen dienen de oproeping als bedoeld in lid 1, ten minste tien werkdagen voor de dag van het verhoor te ontvangen.
3. Indien de behoorlijk opgeroepen getuige of deskundige niet verschijnt, wordt daarvan een proces-verbaal opgemaakt, hetwelk een nauwkeurige omschrijving van de oproeping behelst en door de aanwezige leden der enquêtecommissie wordt ondertekend.
4. De enquêtecommissie kan bevelen dat getuigen en deskundigen die, hoewel opgeroepen in overeenstemming met het eerste lid, niet zijn verschenen, door de openbare macht voor hen worden gebracht om aan hun verplichting te voldoen. De enquêtecommissie stelt de getuige of deskundige hiervan schriftelijk in kennis op de wijze, bedoeld in het eerste lid. In de beschikking wordt een termijn gesteld waarbinnen de belanghebbende de tenuitvoerlegging kan voorkomen door alsnog aan zijn verplichting te voldoen.
5. Op een beschikking als bedoeld in het eerste en het vierde lid is artikel 7:1 van de Algemene wet bestuursrecht niet van toepassing.

Artikel 8

1. Niemand kan genoodzaakt worden aan de enquêtecommissie geheimen te openbaren, voor zover daardoor onevenredige schade zou worden toegebracht aan het belang van de uitoefening van zijn beroep, danwel aan het belang van zijn onderneming of de onderneming waarbij hij werkzaam is of geweest is.
2. Zij die uit hoofde van hun ambt, beroep of betrekking tot geheimhouding verplicht zijn, kunnen zich verschonen getuigenis af te leggen, doch uitsluitend met betrekking tot hetgeen waarvan de wetenschap aan hen als zodanig is toevertrouwd. Zij kunnen inzage, afschrift of kennisneming anderszins weigeren van bescheiden of gedeelten daarvan tot welke hun plicht tot geheimhouding zich uitstrekt.
3. Leden en gewezen leden van de raad, de burgemeester en gewezen burgemeesters, wethouders en gewezen wethouders, leden en gewezen leden van een door de raad, het college of de burgemeester ingestelde commissie, ambtenaren en gewezen ambtenaren, door of vanwege het gemeentebestuur aangesteld of daaraan ondergeschikt, zijn niet verplicht aan artikel 5, eerste lid, en artikel 4, eerste en derde lid te voldoen, indien het verstrekken van de inlichtingen in strijd is met het openbaar belang.
4. De enquêtecommissie kan verlangen dat een beroep als bedoeld in het derde lid op strijd met het openbaar belang wordt bevestigd door het college, of, voor zover de inlichtingen betrekking hebben op het door de burgemeester gevoerde bestuur, door de burgemeester.

Artikel 9

De schriftelijke aantekening van de afgelegde verklaringen of gegeven berichten wordt aan de getuigen of deskundigen voorgelezen of ter inzage verstrekt en door dezen ondertekend.

Artikel 10

1. De enquêtecommissie kan om gewichtige redenen in verband met de bescherming van de in artikel 5, eerste lid, genoemde personen of van een belang, bedoeld in artikel 8, besluiten aan haar overgelegde bescheiden of gedeelten daarvan niet openbaar te maken.
2. De leden en plaatsvervangende leden van de enquêtecommissie bewaren geheimhouding omtrent de inhoud van de bescheiden of gedeelten daarvan, die ingevolge een besluit, bedoeld in het eerste lid, niet openbaar worden gemaakt.

Duiven
D66

3. Voor zover de in het tweede lid bedoelde bescheiden deel uitmaken van het onderzoeksverslag van de enquêtecommissie, worden deze ter inzage of anderszins ter kennisneming gelegd van de leden van de gemeenteraad. De leden van de gemeenteraad bewaren omtrent de inhoud van de zodanige bescheiden geheimhouding. De geheimhouding wordt in acht genomen totdat de raad haar opheft.
4. De enquêtecommissie kan in een besloten vergadering, op grond van een belang, genoemd in artikel 10 van de Wet openbaarheid van bestuur, omtrent het in die vergadering met gesloten deuren behandelde en omtrent de inhoud van de stukken die aan de enquêtecommissie worden overgelegd, geheimhouding opleggen. Geheimhouding omtrent het in een besloten vergadering behandelde wordt tijdens die vergadering opgelegd. De geheimhouding wordt door hen die bij de behandeling aanwezig waren en allen die van het behandelde of de stukken kennis dragen, in acht genomen totdat de enquêtecommissie haar opheft.
5. Na de beëindiging van het onderzoek van een door hem ingestelde enquêtecommissie besluit de gemeenteraad, dat de processen-verbaal en de overige bescheiden van het onderzoek worden vernietigd, dan wel gedurende een door hem te bepalen periode worden bewaard in het gemeentearchief.
6. Bescheiden en aantekeningen, die ingevolge een besluit van de enquêtecommissie geheim dienen te worden gehouden, maken geen deel uit van dit archief.
7. De enquêtecommissie bepaalt waar de in het tweede lid bedoelde bescheiden, voor zover deze geen deel uitmaken van het onderzoeksverslag van de commissie, worden bewaard en gedurende welke periode zij geheim zijn.

Artikel 11
Indien onderdelen van deze verordening op enig moment strijdig zijn met de bepalingen in de Gemeentewet inzake het raadsonderzoek, dan gelden de bepalingen in de Gemeentewet van rechtswege en dient de raad binnen redelijke termijn deze verordening in overeenstemming te brengen met de betreffende bepalingen van de Gemeentewet.

Artikel 12
Deze verordening kan worden aangehaald als “Verordening raadsonderzoek gemeenteraad Duiven 2021”.

Deze verordening treedt in werking op 1 juli 2021.

Aldus vastgesteld door de raad van de gemeente Duiven in zijn openbare vergadering van 1 juni 2021.

de griffier, de voorzitter,

drs. W.R. [Wouter] Bosch mr. H.B. [Huub] Hieltjes

Duiven
D66

Toelichting

Toelichting op de verordening regelende het onderzoek door de raad van de gemeente Duiven

Algemene toelichting
Artikel 155a van de Gemeentewet bepaalt dat de raad bij verordening nadere regels met betrekking tot onderzoek door de raad stelt, alvorens de raad besluit tot een enquête conform artikelen 155a tot en met 155f van de Gemeentewet. Ook als onderzoek door de raad niet op deze wetsartikelen stoelt, zijn er nadere regels te stellen. De raad maakt de keuze tussen een lichte variant, een zware variant of tussenvorm alvorens het onderzoek start. Bij een onderzoek kan aan alle betrokkenen alleen op basis van vrijwilligheid medewerking worden gevraagd. Uit de keuze voor een enquête vloeit voort dat alle personen die van gemeentelijke zijde direct met dit bestuur te maken hebben of te maken hebben gehad onder de bijbehorende verplichtingen vallen. Ook bij een enquête kan aan andere betrokkenen slechts op vrijwillige basis medewerking aan de enquête worden gevraagd; voor hen is er dus geen verschil tussen beide vormen.

Artikelsgewijze toelichting

Artikel 1
Dit eerste artikel van de verordening regelt het onderscheid tussen het onderzoek en de enquête. In het laatste geval gelden voor het onderzoek ook de artikelen die zijn gebaseerd op artikelen 155a tot en met 155f van de Gemeentewet. De raad kan ook besluiten de raadsbevoegdheid om een enquête te houden te delegeren aan de commissie die met een onderzoek is gestart; de commissie krijgt daarmee de flexibiliteit om op basis van vrijwilligheid medewerking te vragen, maar zodra dit onvoldoende resultaten biedt, voor [gewezen] bestuurders en [gewezen] ambtenaren over te gaan op de verplichting om mee te werken. Zonder delegatie zou de commissie eerst de raad moeten verzoeken het onderzoek een zwaarder karakter te geven; deze procedure leidt tot onnodig tijdsverlies. De omschrijving van het onderwerp van onderzoek en de samenstelling van de commissie blijven dan wel ongewijzigd. Conform artikel 3 vindt publicatie plaats. Het besluit om een enquête te houden is een besluit in de zin van de Algemene wet bestuursrecht. Dit betekent dat tegen dit besluit bezwaar en beroep open staat.

Artikel 2
De leden 1, 6 en 7 stoelen op de leden 2, 5 en 6 van artikel 155a van de Gemeentewet. De leden 2 tot en met 4 regelen de samenstelling en het voorzitterschap van de commissie. In lid 3 van artikel 155a van de Gemeentewet is bepaald dat alleen leden van de gemeenteraad lid van de commissie kunnen zijn. Lid 5 regelt de ambtelijke ondersteuning van de commissie, met een nadere uitwerking in artikel 4. De regeling van ambtelijke bijstand aan deze commissie is een in artikel 155a lid 8 van de Gemeentewet verplicht voorgeschreven onderdeel van de verordening. Lid 8 regelt de financiële vergoeding van commissieleden en plaatsvervangers, in lijn met artikel 3.1.3 Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers. In lid 1 van artikel 2 wordt bij het instellingsbesluit een globale raming van de kosten opgenomen, dekking van de kosten geschiedt in beginsel altijd vanuit de Algemene reserve.

Artikel 3
Dit artikel regelt de openbare kennisgeving van het onderzoek.

Duiven
D66

Artikel 4
De aandachtspunten voor de aanpak van het onderzoek worden in dit artikel geregeld. In de eerste vergadering van de onderzoekscommissie wordt een plan van aanpak vastgesteld. De commissie is politiek verantwoordelijk voor de activiteiten van de leden en van alle ingeschakelde ambtenaren en derden. Het voorgeschreven overleg met de gemeentesecretaris garandeert dat de commissie niet eenzijdig en onevenredig claims op werkruimten, ambtenaren, etc. gaat leggen. Ook dient de onderzoekscommissie de globale raming van kosten, genoemd in artikel 2, lid 1, zo goed mogelijk nader te onderbouwen en te begroten.

Artikel 5
Dit artikel regelt de toegang van de commissie tot relevante stukken. De leden 1 tot en met 3 zijn gelijk aan artikel 155b van de Gemeentewet. Anderen dan in artikel 155b genoemden kunnen natuurlijk worden uitgenodigd om eveneens informatie te verstrekken. De leden 4 en 5 regelen deze vrijwillige verstrekking van informatie.

Artikel 6
Het horen van getuigen of deskundigen is in dit artikel geregeld. De leden 1 tot en met 6 zijn gelijk aan de leden 1 tot en met 6 van artikel 155c van de Gemeentewet. De leden 8 tot en met 10 zijn gelijk aan de leden 7 tot en met 9 van artikel 155c van de Gemeentewet. Bij lid 5 benadrukt de Memorie van Toelichting bij de Gemeentewet: "Voorafgaand aan het verhoor van een getuige die verplicht is te verschijnen, kan de commissie besluiten dat het verhoor onder ede zal plaatsvinden. Het gevolg hiervan is dat op grond van artikel 207 van het Wetboek van Strafrecht vervolging mogelijk is wegens meineed." De onderzoekscommissie kan dus per getuige bepalen of er noodzaak is om onder ede te horen, en zal dit vooraf aan de getuige moeten melden, bij voorkeur reeds in de oproep.
Lid 7 is toegevoegd om de voorbereiding op de openbare verhoren te regelen; de verplichtingen die in dit artikel worden geregeld, zijn niet van toepassing op de gesprekken ter voorbereiding, die een vrijblijvend karakter hebben. Lid 11 regelt dat proces verbaal wordt opgemaakt van weigeringen tot medewerking.

Artikel 7
Artikel 7 regelt de oproep van getuigen en deskundigen. De leden 1, 4 en 5 zijn gelijk aan artikel 155d van de Gemeentewet. Lid 2 regelt de termijn voor de ontvangst van de oproep. Lid 3 regelt dat proces verbaal wordt opgemaakt van absentie.

Artikel 8
Artikel 8 regelt het verschoningsrecht van getuigen en deskundigen, en is gelijk aan artikel 155e van de Gemeentewet.

Artikel 9
Dit artikel regelt de verslaglegging van berichten en verklaringen.

Artikel 10
De vertrouwelijkheid omtrent ontvangen bescheiden of omtrent het in beslotenheid besprokene wordt in dit artikel geregeld. De gemeenteraad krijgt wel inzage in deze stukken voor zover ze onderdeel uitmaken van het verslag. Ook de archivering van de bescheiden van de commissie is hier geregeld. Lid 4 is gelijk aan artikel 86 lid 1 van de Gemeentewet; de laatste zin van lid 3 is gelijk aan het laatste deel van artikel 86 lid 3 van de Gemeentewet.

Duiven
D66

Artikel 11
In dit artikel wordt het beginsel "lex superior derogat legi inferiori" [hogere wet- en regelgeving gaat voor lagere] verwoord, alsook het feit dat de raad in geval van strijdigheid met de gemeentewet de verordening dient aan te passen.

Artikel 12
Dit artikel behoeft geen toelichting.

Gemeente Duiven

Gemeente Duiven
Koning Willem-Alexanderplein 1
Postbus 6
6920 AA Duiven

(0316) 279 111
gemeente@duiven.nl
www.duiven.nl

Aan de gemeenteraad van Duiven

datum	:	9 maart 2021
zaaknummer	:	Z/21/078065 /201502309
onderwerp	:	Zienswijze College B&W over initiatiefvoorstel D66 Verordening raadsonderzoek
contactpersoon	:	Chris Papjes

Geachte leden van de raad,

Graag voldoen wij aan het verzoek tot het geven van een zienswijze over het initiatiefvoorstel van D66 tot het vaststellen van de Verordening raadsonderzoek gemeenteraad Duiven 2021.

Wij staan positief tegenover dit voorstel. Het is goed dat de raad een verordening vaststelt dat het gebruik regelt van een instrument dat de raad in de wet heeft gekregen. In de Gemeentewet is al een aantal bepalingen opgenomen over het gebruik van dit instrument. De bepalingen die daarnaast in de ontwerpverordening zijn opgenomen, geven ons slechts aanleiding tot het maken van twee opmerkingen en die gaan over de financiële aspecten en om juridische vormgeving.

In de verordening wordt weliswaar gewag gemaakt van een extra vergoeding voor raadsleden die als lid of plaatsvervangend lid deel uitmaken van een onderzoekscommissie, maar nergens vinden wij een opmerking over de dekking van deze kosten en de kosten van ambtelijke inzet en/of van een externe onderzoeker. Ook vinden wij geen aanwijzingen dat de kosten van het onderzoek deel uitmaken van de besluitvorming om te komen tot een onderzoek.

In de verordening zijn verschillende bepalingen opgenomen die (vrijwel) letterlijk zijn overgenomen uit de Gemeentewet. Dit heeft als voordeel dat alle regels bijeen staan in een document. Een belangrijk nadeel is echter dat zodra bepalingen in de Gemeentewet worden gewijzigd er een aanleiding kan zijn om de lokale verordening te wijzigen. Ook kan er onbedoeld verschil ontstaan tussen de regels van de Gemeentewet en de regels in de lokale verordening. Dat kan leiden tot onduidelijkheid. Daarom verdient het de voorkeur om de elementen die al zijn geregeld in de Gemeentewet niet ook op te nemen in de lokale verordening.

Wij geven u daarom in overweging:

1. In artikel 2, lid 1, toe te voegen dat een besluit tot het houden van een onderzoek ook een globale raming van de kosten bevat met een besluit voor de dekking daarvan;
2. In artikel 4, lid 3, als onderdeel van het te maken plan van aanpak toe te voegen het aandachtsstreepje “raming van de kosten”.
3. De onderwerpen die reeds zijn geregeld in de Gemeentewet niet ook op te nemen in de verordening.

Terzijde merken wij nog op dat wij het niet goed konden plaatsen dat het seniorenconvent een formele rol in dit proces krijgt in het aanwijzen van een secretaris.

Met vriendelijke groeten,

burgemeester en wethouders van Duiven

ing. C.J. (Chris) Papjes
secretaris

mr. H.B. (Huub) Hieltjes
burgemeester

Onderwerp	Zienswijze ontwerpbegroting VGGM 2022		
Ondertitel	De gemeente werkt soms samen met andere gemeenten uit de regio om als regio sterk te staan of efficiënter beleid te kunnen maken. Ze werkt bijvoorbeeld samen in de regio om de veiligheid en gezondheid goed te regelen (VGGM) of om vervoer te regelen voor groepen mensen die niet met normaal openbaar vervoer kunnen (BVO-DRAN). Deze regionale samenwerkingsverbanden hebben allen een eigen begroting en deze worden vooraf voorgelegd aan de gemeente Duiven zodat zij daar invloed op kan uitoefenen.		
Portefeuillehouder	Burg. Hieltjes	Zaaknummer	Z/21/078040
Behandelend ambtenaar	R. Willemsen – R.willemsen@1stroom.nl		
Belangrijkste bespreek- en/of beslispunten	Vaststellen van de zienswijze om in te stemmen met de VGGM-begroting 2022, inclusief de resultaatbestemming 2020. Daarbij tevens aandringen op kostenbesparingen bij VGGM in de komende jaren.		
Historie	Conform de wet gemeenschappelijke regelingen heeft de raad het recht om een zienswijze in te dienen op de begroting van een gemeenschappelijke regeling.		
Termijn	De zienswijze van uw raad moet voor 3 mei 2021 worden ingediend bij VGGM. De enige raadsvergadering voor deze datum is die van 20 april. Op 23 juni 2021 neemt het algemeen bestuur van VGGM een besluit over de begroting.		

Politieke Avond	6 april 2021		Ronde en Debattafel	
Voorzitter	**Griffie**	**Zaal**	**Domein**	**Duur**
C. Koning	W. Bosch	Digitale Raadzaal	Bestuur	45 Minuten
Behandeladvies	De bespreking start met een ronde tafel waarbij er gelegenheid is tot het stellen van informatieve vragen over het voorstel. Technische vragen dienen vooraf gesteld te worden, dit kan via griffie@duiven.nl. *Bij technische vragen gaat het vaak om verzoeken tot feitelijke informatie (wie/wat/waar) die een ambtenaar kan beantwoorden. Overige vragen (o.a. waarom-vragen) kunnen op de avond zelf worden gesteld.* Voor de behandeling van de begrotingen van de Gemeenschappelijk Regelingen wordt normaliter niet veel tijd ingeruimd. Toch adviseren we om voor de concept begroting van de VGGM dit jaar meer tijd in te ruimen (25 minuten) omdat de begroting van de VGGM afwijkt van voorgaande jaren en Duiven als 'nadeelgemeente' meer geld moet gaan betalen. Wij schatten daarom in dat er meer vragen over worden gesteld dan gebruikelijk. Na de ronde tafel is (indien gewenst) de Debattafel voorzien. Na de debattafel zal de voorzitter vragen of een fractie een amendement of motie bij dit onderwerp wil indienen in de raad, dan wordt het voorstel als bespreekstuk geagendeerd. Of dat het voorstel als hamerstuk (eventueel met een stemverklaring) geagendeerd kan worden in de raadsvergadering. De discussie kan gaan over de vraag of de Raad het eens is met de inhoud van de zienswijze waarin enerzijds de nieuwe verdeelsleutel wordt geaccepteerd en anderzijds wel een dringende oproep wordt gedaan om tot bezuinigingen te komen in de toekomst.			

Spreekrecht publiek	Men kan meepraten aan de ronde tafel; bij de aansluitende debattafel is het woord aan de politieke fracties. Aanmelden via griffie@duiven.nl. Voor meer informatie https://www.duiven.nl/meedoen

Opbrengst van de tafel	De schriftelijke vragen van Lokaal Alternatief zijn voldoende beantwoord. Er zijn voor LA wel vervolgvragen naar aanleiding van de beantwoording. Gaat de eigendom van de huisvesting over naar de gemeente? Heeft dit gevolgen voor de vrijwillige brandweer? De burgemeester licht toe dat de eigendom niet overgaat. De integrale kosten van huisvesting worden nu niet collectief gedragen. Het primaire doel is (vanaf 2024) de integrale kosten (van huisvesting) bij elkaar te brengen en regionaal te verdelen. Het CDA vraagt om vinger aan de pols te houden qua kostenontwikkeling/ stijging van de VGGM. En hoe gaan we dat doen? De burgemeester geeft aan dat het college bovenop de kostenontwikkeling/stijging zit. In het controllersoverleg is 1Stroom dan ook vertegenwoordigd. Er wordt ook gekeken naar besparingsmogelijkheden. Gevraagd wordt naar de relatie verdeelsleutel en gemeentefonds. De burgemeester geeft aan dat in het gemeentefonds verklarende factoren zijn opgenomen voor o.a. brandweer. Deze factoren zijn redelijk en daarom ook goed toe te passen voor de beoogde verdeelsleutel. Daarnaast worden nog diverse vragen gesteld (en beantwoord). D66 vraagt of de raad niet (expliciet) ook de verdeelsleutel moet vaststellen? Het betreft namelijk een beleidswijziging. Er zou hiertoe een extra beslispunt voor moeten worden opgenomen. CDA geeft aan dat, dat aan het bestuur van de GR is, niet aan de gemeenteraad. De burgemeester geeft aan dat het college dit met een aparte alinea in de zienswijze heeft willen vastleggen. Er kunnen (in plaats van een amendement) in extra zinnen in de zienswijze over 1) de verdeelsleutel en 2) over de eerder aangenomen motie over bezuiniging door alle GR-en. De burgemeester zegt toe de zienswijze aan te passen. @1 de raad accepteert de verdeelsleutel @2 de raad is voorstander van een taakstellende bezuiniging zoals bij de andere GR-en. <u>Aangepaste notificatie via IBABS over de aangepaste zienswijze.</u> <u>Het raadsvoorstel kan als hamerstuk naar de raad van 20 april 2021</u>.
Raadsvergadering	20 april 2021

ZFDA8DA9C5E

Gemeente Duiven

RAADSVOORSTEL

Onderwerp : Zienswijze ontwerpbegroting VGGM 2022

Zaak- & documentnr. : Z/21/078040/201502915
Portefeuillehouder : burgemeester / weth Knuiman

Opsteller : Renzo Willemsen
Team : Advies
Telefoonnr. 088-695 3463

Samenvatting

De gemeenteraad van Duiven wordt in de gelegenheid gesteld om voor 3 mei 2021 een zienswijze te geven op de ontwerpbegroting 2022 van de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM).
De VGGM-begroting 2022 is als gevolg van de Coronacrisis relatief beleidsarm. Ambities uit 2020 en 2021 zijn doorgeschoven naar 2022.
Financieel vindt er in de nieuwe begroting een forse verschuiving van kosten plaats tussen de gemeenten. Dat is het gevolg van de invoering van een nieuwe verdeelsleutel bij het onderdeel brandweer. Voor Duiven leidt dit in 2022 tot een nadeel van € 41.000. Verdere financiële ontwikkelingen bestaan vooral uit een kostenstijging als gevolg van de omvorming van de brandweerpost in Ede naar een 24/7 beroepspost (€ 49.000 nadeel) en de toepassing van indexatie op alle onderdelen van de begroting (€ 35.000 nadeel). Per saldo wordt de bijdrage in 2022 € 125.000 hoger dan over 2021.

Vanaf 2023 leidt de nieuwe verdeelsleutel tot een groter nadeel voor de gemeente Duiven. Daarnaast zijn er nog grote onzekerheden ten aanzien van de herverdeling van de huisvestingslasten en de functiewaardering van verpleegkundigen, waardoor er nog geen betrouwbare inschatting is te geven van de structurele bijdrage.

De ontwerpbegroting bevat tevens een voorstel voor de bestemming van het positieve resultaat van € 3 miljoen VGGM over 2020.
Wij stellen u voor in te stemmen met bijgaande conceptzienswijze.

Beslispunten

1) Vaststellen van de zienswijze om in te stemmen met de VGGM-begroting 2022, inclusief de resultaatbestemming 2020. Daarbij tevens aandringen op kostenbesparingen bij VGGM in de komende jaren.

Aanleiding

Het dagelijks bestuur van een gemeenschappelijke regeling moet de ontwerpbegroting voor een zienswijze aan de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten aanbieden. De gemeenteraden kunnen hun zienswijze over de ontwerpbegroting naar voren brengen bij het dagelijks bestuur. Gewoonlijk start VGGM eerder met de zienswijzeprocedure, maar de evaluatie van de verdeelsleutel voor de brandweerkosten is pas in januari 2021 afgerond, met als consequentie dat de begroting 2 maanden vertraging heeft opgelopen.

Planning

De zienswijze van uw raad moet voor 3 mei 2021 worden ingediend bij VGGM. De enige raadsvergadering voor deze datum is die van 20 april.
Op 23 juni 2021 neemt het algemeen bestuur van VGGM een besluit over de begroting.

Beoogd effect

Met de mogelijkheid van het geven van een zienswijze heeft de gemeenteraad de gelegenheid om invloed te blijven houden op de financiën, de taken en te behalen doelstellingen van de gemeenschappelijke regeling Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden. Uiteraard houden we ook ambtelijk de vinger stevig aan de pols bij VGGM.

Argumenten

1.1 De nieuwe verdeelsleutel Brandweer is objectief en toekomstbestendig en er is een redelijke overgangsregeling getroffen voor de nadeelgemeenten.

De huidige verdeelsleutel van de brandweerkosten is gebaseerd op de budgetten die gemeenten hadden voor hun eigen lokale brandweer op het moment van de regionalisering in 2014. Door deze systematiek zijn er flinke verschillen in financiële bijdrage tussen gemeenten. Deze verschillen worden door jaarlijkse prijs- en loonindexen alleen maar groter. Nu we enkele jaren verder zijn functioneert de regionale brandweerorganisatie echt als regionale organisatie met gelijkwaardige brandweerzorg voor een ieder. Het is niet langer houdbaar dat er grote verschillen in de financiële bijdragen blijven bestaan. Een toekomstbestendige verdeelsleutel is nodig. Hiertoe is een aantal alternatieven onderzocht.

Op 20 januari 2021 heeft het Algemeen Bestuur besloten om het verdeelmodel "Gemeentefonds, OOV-subcluster brandweer" te hanteren als nieuwe verdeelsleutel voor de financiering van de brandweerzorg per 2022. Dit is het model dat inmiddels door circa 2/3 van alle veiligheidsregio's wordt gehanteerd als verdeelmodel. Het model wordt uitsluitend gebruikt om te bepalen hoe de kosten voor de brandweerzorg in onze regio worden verdeeld over de deelnemende gemeenten en niet om te bepalen wat de totale omvang van de brandweerkosten is. De eventuele herverdeling van het gemeentefonds heeft dus geen effect op de omvang van de totale brandweerkosten.

De invoering van de nieuwe verdeelsleutel zorgt bij sommige gemeenten, zoals Duiven, voor een groot nadeel ten opzichte van de huidige brandweerbijdrage. Gerealiseerd wordt dat gemeenten die meer gaan betalen die stap moeilijk in een keer kunnen maken. Tegelijk is het niet uitlegbaar dat gemeenten die jarenlang meer hebben betaald, daar nog lang mee zouden moeten doorgaan. Daarom is een overgangsregeling uitgewerkt waarin 12 van de 15 gemeenten in drie jaar toegroeien naar de nieuwe bijdrage door aftopping van de overgang op 5, 25 en 30% van de oorspronkelijke gemeentelijk bijdrage. Het Algemeen Bestuur vindt het uitlegbaar dat 3 gemeenten (waaronder Duiven) in vier in plaats van drie jaar naar het nieuwe bedrag toegroeien.
Een nadere toelichting op de verdeelsleutel is opgenomen in paragraaf 3.2 (p.37) van de begroting.

Het bedrag dat de gemeente Duiven extra gaat betalen aan brandweerkosten als gevolg van de nieuwe verdeelsleutel:

	2022	2023	2024	2025	2026
Nadeel als gevolg van de nieuwe verdeelsleutel	€ 41.000	€ 207.000	€ 249.000	€ 376.000	€ 376.000

1.2 De kostenverhoging vanwege de aanpassing in de brandweerorganisatie (vorming 24/7 beroepspost Ede) is noodzakelijk.

Binnen de brandweerorganisatie van Gelderland-Midden werd tot 2021 een model toegepast met een consignatieregeling voor vrijwilligers. Als gevolg van recente jurisprudentie (arrest Matzak) werd in dit model de arbeidstijdenwet veelvuldig overschreden. Vooral op de brandweerpost Ede Stad was de situatie nijpend en was een ander organisatiemodel op korte termijn noodzakelijk. Daarom is besloten om deze post om te bouwen naar een 24/7 beroepsorganisatie per 1 januari 2021. De extra kosten hiervan vanaf 2021 bedragen € 1,5 miljoen per jaar (= € 49.000 voor Duiven). De extra kosten worden vanaf begrotingsjaar 2022 op basis van de nieuwe verdeelsleutel verrekend.

Voor het begrotingsjaar 2021 is het voorstel om de extra kosten ten dele (€ 1,2 miljoen) te dekken uit het te verwachten resultaat over het jaar 2020. De overige extra kosten (€ 0,3 miljoen) worden gedragen door de gemeente Ede. Een nadere toelichting op het besluit voor de aanpassing van de brandweerorganisatie is opgenomen in paragraaf 2b.1 (p.13) van de begroting.

1.3 Het positieve resultaat over 2020 wordt voor een deel gereserveerd voor de overgangsregeling brandweerkosten en voor een deel aan de gemeenten teruggestort

Het financiële resultaat van VGGM over 2020 zal naar verwachting uitkomen op circa € 3 miljoen positief. Als gevolg van de COVID19 maatregelen zijn minder kosten gemaakt voor opleidingen en oefeningen en is vertraging ontstaan in de vervanging van materieel en automatisering.

In paragraaf 3.6 (p.41) van de ontwerpbegroting worden voorstellen gedaan voor de bestemming van het resultaat 2020:

- € 1,2 miljoen euro bestemmen in 2021 t.b.v. van de 24-uurs bezetting in Ede;
- € 474.000 euro in een bestemmingsreserve wegzetten om de overgangsregeling van de verdeelsleutel brandweer te kunnen bekostigen in 2022, 2023 en 2024.
- € 350.000 in een bestemmingsreserve wegzetten om achterstanden in opleidingen (€ 250.000) en ICT (€ 100.000) in 2021 en 2022 in te halen.

Na deze voorgestelde bestemmingen blijft ongeveer € 1 miljoen euro over voor een resultaatuitkering aan de gemeenten. Het resultaat zal conform de verdeelsleutels uit de begroting 2020 worden verdeeld over de gemeenten. Voor Duiven komt dit neer op een voordeel van circa € 30.000.

Kanttekeningen

1.1 Er zijn nog onzekerheden en risico's waardoor de definitieve bijdragen in 2021, 2022 en daarna moeilijk te bepalen zijn.

<u>Herverdeling huisvestingslasten</u>

Het Algemeen Bestuur heeft bij de herziening van de verdeelsleutel brandweer het uitgangspunt bekrachtigd om op langere termijn ook de huisvestingskosten deel uit te laten maken van de regionale kosten voor brandweerzorg en deze volgens de nieuwe verdeelsleutel te verrekenen. Op deze wijze kan de regio beter sturen op het regionale dekkingsplan en worden kosten voor bijvoorbeeld de stalling van regionaal materieel, de werkplaatsen en kantoren regionaal gedragen in plaats van dat deze kosten ten laste komen van de gemeente waar de betreffende functie is gehuisvest. De wens is om scheefheid in de gemeentelijke bijdragen aan huisvestingskosten te egaliseren. Deze vervolgstap is echter complex en vraagt nader onderzoek. Het uitgangspunt is dat de eerste consequenties vanaf begrotingsjaar 2024 worden verwerkt.

<u>Functiewaardering GGD/JGZ verpleegkundigen</u>

Op dit moment zijn functiewaarderingstrajecten gestart voor de artsen en verpleegkundigen van de afdelingen Jeugdgezondheidszorg en Maatschappelijke Zorg. Dit betreft een grote groep medewerkers waardoor de financiële impact mogelijk groot is.

VGGM is deze trajecten gestart vanwege een aantal redenen:

- de taakherschikking bij JGZ is afgerond, waardoor het functieprofiel en inhoud van werkzaamheden niet meer aansloten;
- de bestaande functieprofielen zijn niet meer van deze tijd;
- vanuit eenduidigheid is een zogeheten functiefamilie van alle verpleegkundige functies gewenst;
- marktwerking. Verpleegkundigen die uitstroomden naar andere GGD'en gaven bij hun exitgesprek aan dat salariëring mede bepalend is geweest voor hun vertrek.

Verwacht wordt dat de consequenties van deze ontwikkeling in het tweede kwartaal van 2021 zodanig duidelijk zijn, dat een procesvoorstel kan worden gedaan over de afweging van de eventuele toename van kosten of het verminderen van taken.

Benchmark
Gemeenten willen dat gemeenschappelijke regelingen meebewegen met de bezuinigingen die veel gemeenten moeten doorvoeren. Daarom willen bestuurders een discussie voeren over de scope van activiteiten van VGGM die ten laste komen van de gemeentelijke budgetten. In de begroting 2021 is een benchmark onderzoek aangekondigd. Hierin worden de activiteiten van VGGM beschreven en afgezet tegen andere regio's. Met de resultaten uit het benchmark-onderzoek kunnen de bestuurders het gesprek voeren over de basistaken van VGGM, de bijbehorende structurele kosten, risico's en weerstandsvermogen.
Vanwege de druk op de GGD is het benchmarkonderzoek in eerste instantie afgebakend tot de programma's crisisbeheersing, brandweerzorg en overhead (bedrijfsvoering). In 2022 wordt bekeken hoe de evaluatie van de GGD-taken vorm kan worden gegeven.
Een nadere toelichting op dit onderzoek is opgenomen in paragraaf 3.3 (p.39) van de begroting.

Financiële paragraaf

Ontwerpbegroting VGGM 2022
De bijdrage van Duiven aan VGGM over 2022 is als volgt opgebouwd:

Veiligheid-Brandweer:	€ 970.000
Bevolkingszorg:	€ 24.000
GGD:	€ 382.000
Jeugdgezondheidszorg:	€ 305.000
Rijksvaccinatie programma:	€ 48.000.

De totale bijdrage aan VGGM over 2022 komt uit op € 1.729.000.

Resultaatbestemming 2020
Het algemeen bestuur van VGGM neemt in juni 2021 een besluit over de resultaatbestemming, met in achtneming van de zienswijzen van de gemeenten. Daarna is bekend welk bedrag de gemeente precies terugkrijgt en wordt dat verwerkt in de najaarsnota.

Participatie en communicatie

Geen bijzonderheden.

Intergemeentelijke samenwerking

De gemeente Duiven heeft samen met 14 andere gemeenten de taken op het gebied van brandweerzorg, geneeskundige hulpverlening, publieke gezondheidszorg, ambulancezorg alsmede rampenbestrijding en crisisbeheersing ondergebracht in de gemeenschappelijke regeling Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM).

Bijlagen

201502224 – Aanbiedingsbrief en ontwerpbegroting VGGM
201502951 – Uitgaande brief met zienswijze
201502964 – Raadsbesluit

Duiven, 16 maart 2021.

Burgemeester en wethouders van Duiven,

ing. C.J. (Chris) Papjes
secretaris

mr. H.B. (Huub) Hieltjes
burgemeester

*ZFDA8DA9C5
F.*

RAADSVOORSTEL

Gemeente Duiven

Onderwerp : Zienswijze ontwerpbegroting VGGM 2022

Zaak- & documentnr.	: Z/21/078040/201502915	**Opsteller**	: Renzo Willemsen
Portefeuillehouder	: burgemeester / weth Knuiman	**Team**	: Advies
		Telefoonnr.	088-695 3463

Samenvatting

De gemeenteraad van Duiven wordt in de gelegenheid gesteld om voor 3 mei 2021 een zienswijze te geven op de ontwerpbegroting 2022 van de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM).
De VGGM-begroting 2022 is als gevolg van de Coronacrisis relatief beleidsarm. Ambities uit 2020 en 2021 zijn doorgeschoven naar 2022.
Financieel vindt er in de nieuwe begroting een forse verschuiving van kosten plaats tussen de gemeenten. Dat is het gevolg van de invoering van een nieuwe verdeelsleutel bij het onderdeel brandweer. Voor Duiven leidt dit in 2022 tot een nadeel van € 41.000. Verdere financiële ontwikkelingen bestaan vooral uit een kostenstijging als gevolg van de omvorming van de brandweerpost in Ede naar een 24/7 beroepspost (€ 49.000 nadeel) en de toepassing van indexatie op alle onderdelen van de begroting (€ 35.000 nadeel). Per saldo wordt de bijdrage in 2022 € 125.000 hoger dan over 2021.

Vanaf 2023 leidt de nieuwe verdeelsleutel tot een groter nadeel voor de gemeente Duiven. Daarnaast zijn er nog grote onzekerheden ten aanzien van de herverdeling van de huisvestingslasten en de functiewaardering van verpleegkundigen, waardoor er nog geen betrouwbare inschatting is te geven van de structurele bijdrage.

De ontwerpbegroting bevat tevens een voorstel voor de bestemming van het positieve resultaat van € 3 miljoen VGGM over 2020.
Wij stellen u voor in te stemmen met bijgaande conceptzienswijze.

Beslispunten

1) Vaststellen van de zienswijze om in te stemmen met de VGGM-begroting 2022, inclusief de resultaatbestemming 2020. Daarbij tevens aandringen op kostenbesparingen bij VGGM in de komende jaren.

Aanleiding

Het dagelijks bestuur van een gemeenschappelijke regeling moet de ontwerpbegroting voor een zienswijze aan de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten aanbieden. De gemeenteraden kunnen hun zienswijze over de ontwerpbegroting naar voren brengen bij het dagelijks bestuur. Gewoonlijk start VGGM eerder met de zienswijzeprocedure, maar de evaluatie van de verdeelsleutel voor de brandweerkosten is pas in januari 2021 afgerond, met als consequentie dat de begroting 2 maanden vertraging heeft opgelopen.

Planning

De zienswijze van uw raad moet voor 3 mei 2021 worden ingediend bij VGGM. De enige raadsvergadering voor deze datum is die van 20 april.
Op 23 juni 2021 neemt het algemeen bestuur van VGGM een besluit over de begroting.

Beoogd effect

Met de mogelijkheid van het geven van een zienswijze heeft de gemeenteraad de gelegenheid om invloed te blijven houden op de financiën, de taken en te behalen doelstellingen van de gemeenschappelijke regeling Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden. Uiteraard houden we ook ambtelijk de vinger stevig aan de pols bij VGGM.

Argumenten

1.1 De nieuwe verdeelsleutel Brandweer is objectief en toekomstbestendig en er is een redelijke overgangsregeling getroffen voor de nadeelgemeenten.
De huidige verdeelsleutel van de brandweerkosten is gebaseerd op de budgetten die gemeenten hadden voor hun eigen lokale brandweer op het moment van de regionalisering in 2014. Door deze systematiek zijn er flinke verschillen in financiële bijdrage tussen gemeenten. Deze verschillen worden door jaarlijkse prijs- en loonindexen alleen maar groter. Nu we enkele jaren verder zijn functioneert de regionale brandweerorganisatie echt als regionale organisatie met gelijkwaardige brandweerzorg voor een ieder. Het is niet langer houdbaar dat er grote verschillen in de financiële bijdragen blijven bestaan. Een toekomstbestendige verdeelsleutel is nodig. Hiertoe is een aantal alternatieven onderzocht.

Op 20 januari 2021 heeft het Algemeen Bestuur besloten om het verdeelmodel “Gemeentefonds, OOV-subcluster brandweer” te hanteren als nieuwe verdeelsleutel voor de financiering van de brandweerzorg per 2022. Dit is het model dat inmiddels door circa 2/3 van alle veiligheidsregio’s wordt gehanteerd als verdeelmodel. Het model wordt uitsluitend gebruikt om te bepalen hoe de kosten voor de brandweerzorg in onze regio worden verdeeld over de deelnemende gemeenten en niet om te bepalen wat de totale omvang van de brandweerkosten is. De eventuele herverdeling van het gemeentefonds heeft dus geen effect op de omvang van de totale brandweerkosten.

De invoering van de nieuwe verdeelsleutel zorgt bij sommige gemeenten, zoals Duiven, voor een groot nadeel ten opzichte van de huidige brandweerbijdrage. Gerealiseerd wordt dat gemeenten die meer gaan betalen die stap moeilijk in een keer kunnen maken. Tegelijk is het niet uitlegbaar dat gemeenten die jarenlang meer hebben betaald, daar nog lang mee zouden moeten doorgaan. Daarom is een overgangsregeling uitgewerkt waarin 12 van de 15 gemeenten in drie jaar toegroeien naar de nieuwe bijdrage door aftopping van de overgang op 5, 25 en 30% van de oorspronkelijke gemeentelijk bijdrage. Het Algemeen Bestuur vindt het uitlegbaar dat 3 gemeenten (waaronder Duiven) in vier in plaats van drie jaar naar het nieuwe bedrag toegroeien.
Een nadere toelichting op de verdeelsleutel is opgenomen in paragraaf 3.2 (p.37) van de begroting.

Het bedrag dat de gemeente Duiven extra gaat betalen aan brandweerkosten als gevolg van de nieuwe verdeelsleutel:

	2022	2023	2024	2025	2026
Nadeel als gevolg van de nieuwe verdeelsleutel	€ 41.000	€ 207.000	€ 249.000	€ 376.000	€ 376.000

1.2 De kostenverhoging vanwege de aanpassing in de brandweerorganisatie (vorming 24/7 beroepspost Ede) is noodzakelijk.

Binnen de brandweerorganisatie van Gelderland-Midden werd tot 2021 een model toegepast met een consignatieregeling voor vrijwilligers. Als gevolg van recente jurisprudentie (arrest Matzak) werd in dit model de arbeidstijdenwet veelvuldig overschreden. Vooral op de brandweerpost Ede Stad was de situatie nijpend en was een ander organisatiemodel op korte termijn noodzakelijk. Daarom is besloten om deze post om te bouwen naar een 24/7 beroepsorganisatie per 1 januari 2021. De extra kosten hiervan vanaf 2021 bedragen € 1,5 miljoen per jaar (= € 49.000 voor Duiven). De extra kosten worden vanaf begrotingsjaar 2022 op basis van de nieuwe verdeelsleutel verrekend.

Voor het begrotingsjaar 2021 is het voorstel om de extra kosten ten dele (€ 1,2 miljoen) te dekken uit het te verwachten resultaat over het jaar 2020. De overige extra kosten (€ 0,3 miljoen) worden gedragen door de gemeente Ede. Een nadere toelichting op het besluit voor de aanpassing van de brandweerorganisatie is opgenomen in paragraaf 2b.1 (p.13) van de begroting.

1.3 Het positieve resultaat over 2020 wordt voor een deel gereserveerd voor de overgangsregeling brandweerkosten en voor een deel aan de gemeenten teruggestort

Het financiële resultaat van VGGM over 2020 zal naar verwachting uitkomen op circa € 3 miljoen positief. Als gevolg van de COVID19 maatregelen zijn minder kosten gemaakt voor opleidingen en oefeningen en is vertraging ontstaan in de vervanging van materieel en automatisering.

In paragraaf 3.6 (p.41) van de ontwerpbegroting worden voorstellen gedaan voor de bestemming van het resultaat 2020:

- € 1,2 miljoen euro bestemmen in 2021 t.b.v. van de 24-uurs bezetting in Ede;
- € 474.000 euro in een bestemmingsreserve wegzetten om de overgangsregeling van de verdeelsleutel brandweer te kunnen bekostigen in 2022, 2023 en 2024.
- € 350.000 in een bestemmingsreserve wegzetten om achterstanden in opleidingen (€ 250.000) en ICT (€ 100.000) in 2021 en 2022 in te halen.

Na deze voorgestelde bestemmingen blijft ongeveer € 1 miljoen euro over voor een resultaatuitkering aan de gemeenten. Het resultaat zal conform de verdeelsleutels uit de begroting 2020 worden verdeeld over de gemeenten. Voor Duiven komt dit neer op een voordeel van circa € 30.000.

Kanttekeningen

1.1 Er zijn nog onzekerheden en risico's waardoor de definitieve bijdragen in 2021, 2022 en daarna moeilijk te bepalen zijn.

<u>Herverdeling huisvestingslasten</u>

Het Algemeen Bestuur heeft bij de herziening van de verdeelsleutel brandweer het uitgangspunt bekrachtigd om op langere termijn ook de huisvestingskosten deel uit te laten maken van de regionale kosten voor brandweerzorg en deze volgens de nieuwe verdeelsleutel te verrekenen. Op deze wijze kan de regio beter sturen op het regionale dekkingsplan en worden kosten voor bijvoorbeeld de stalling van regionaal materieel, de werkplaatsen en kantoren regionaal gedragen in plaats van dat deze kosten ten laste komen van de gemeente waar de betreffende functie is gehuisvest. De wens is om scheefheid in de gemeentelijke bijdragen aan huisvestingskosten te egaliseren. Deze vervolgstap is echter complex en vraagt nader onderzoek. Het uitgangspunt is dat de eerste consequenties vanaf begrotingsjaar 2024 worden verwerkt.

<u>Functiewaardering GGD/JGZ verpleegkundigen</u>

Op dit moment zijn functiewaarderingstrajecten gestart voor de artsen en verpleegkundigen van de afdelingen Jeugdgezondheidszorg en Maatschappelijke Zorg. Dit betreft een grote groep medewerkers waardoor de financiële impact mogelijk groot is.

VGGM is deze trajecten gestart vanwege een aantal redenen:

- de taakherschikking bij JGZ is afgerond, waardoor het functieprofiel en inhoud van werkzaamheden niet meer aansloten;
- de bestaande functieprofielen zijn niet meer van deze tijd;
- vanuit eenduidigheid is een zogeheten functiefamilie van alle verpleegkundige functies gewenst;
- marktwerking. Verpleegkundigen die uitstroomden naar andere GGD'en gaven bij hun exitgesprek aan dat salariëring mede bepalend is geweest voor hun vertrek.

Verwacht wordt dat de consequenties van deze ontwikkeling in het tweede kwartaal van 2021 zodanig duidelijk zijn, dat een procesvoorstel kan worden gedaan over de afweging van de eventuele toename van kosten of het verminderen van taken.

Benchmark
Gemeenten willen dat gemeenschappelijke regelingen meebewegen met de bezuinigingen die veel gemeenten moeten doorvoeren. Daarom willen bestuurders een discussie voeren over de scope van activiteiten van VGGM die ten laste komen van de gemeentelijke budgetten. In de begroting 2021 is een benchmark onderzoek aangekondigd. Hierin worden de activiteiten van VGGM beschreven en afgezet tegen andere regio's. Met de resultaten uit het benchmark-onderzoek kunnen de bestuurders het gesprek voeren over de basistaken van VGGM, de bijbehorende structurele kosten, risico's en weerstandsvermogen.
Vanwege de druk op de GGD is het benchmarkonderzoek in eerste instantie afgebakend tot de programma's crisisbeheersing, brandweerzorg en overhead (bedrijfsvoering). In 2022 wordt bekeken hoe de evaluatie van de GGD-taken vorm kan worden gegeven.
Een nadere toelichting op dit onderzoek is opgenomen in paragraaf 3.3 (p.39) van de begroting.

Financiële paragraaf

Ontwerpbegroting VGGM 2022
De bijdrage van Duiven aan VGGM over 2022 is als volgt opgebouwd:

Veiligheid-Brandweer:	€ 970.000
Bevolkingszorg:	€ 24.000
GGD:	€ 382.000
Jeugdgezondheidszorg:	€ 305.000
Rijksvaccinatie programma:	€ 48.000.

De totale bijdrage aan VGGM over 2022 komt uit op € 1.729.000.

Resultaatbestemming 2020
Het algemeen bestuur van VGGM neemt in juni 2021 een besluit over de resultaatbestemming, met in achtneming van de zienswijzen van de gemeenten. Daarna is bekend welk bedrag de gemeente precies terugkrijgt en wordt dat verwerkt in de najaarsnota.

Participatie en communicatie

Geen bijzonderheden.

Intergemeentelijke samenwerking

De gemeente Duiven heeft samen met 14 andere gemeenten de taken op het gebied van brandweerzorg, geneeskundige hulpverlening, publieke gezondheidszorg, ambulancezorg alsmede rampenbestrijding en crisisbeheersing ondergebracht in de gemeenschappelijke regeling Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM).

Bijlagen

201502224 – Aanbiedingsbrief en ontwerpbegroting VGGM
201502951 – Uitgaande brief met zienswijze
201502964 – Raadsbesluit

Duiven, 16 maart 2021.

Burgemeester en wethouders van Duiven,

ing. C.J.(Chris) Papjes	mr. H.B. (Huub) Hieltjes
secretaris	burgemeester

*ZFDA90EE09
3*

RAADSBESLUIT

Gemeente Duiven

Zaak- & documentnr. : Z/21/078040/201502964

Datum besluitvorming : 20 april 2021

Onderwerp : Zienswijze ontwerpbegroting VGGM 2022

Samenvatting

De gemeenteraad van Duiven wordt in de gelegenheid gesteld om voor 3 mei 2021 een zienswijze te geven op de ontwerpbegroting 2022 van de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM).

De VGGM-begroting 2022 is als gevolg van de Coronacrisis relatief beleidsarm. Ambities uit 2020 en 2021 zijn doorgeschoven naar 2022.
Financieel vindt er in de nieuwe begroting een forse verschuiving van kosten plaats tussen de gemeenten. Dat is het gevolg van de invoering van een nieuwe verdeelsleutel bij het onderdeel brandweer. Voor Duiven leidt dit in 2022 tot een nadeel van € 41.000. Verdere financiële ontwikkelingen bestaan vooral uit een kostenstijging als gevolg van de omvorming van de brandweerpost in Ede naar een 24/7 beroepspost (€ 49.000 nadeel) en de toepassing van indexatie op alle onderdelen van de begroting (€ 35.000 nadeel). Per saldo wordt de bijdrage in 2022 € 125.000 hoger dan over 2021.

Vanaf 2023 leidt de nieuwe verdeelsleutel tot een groter nadeel voor de gemeente Duiven. Daarnaast zijn er nog grote onzekerheden ten aanzien van de herverdeling van de huisvestingslasten en de functiewaardering van verpleegkundigen, waardoor er nog geen betrouwbare inschatting is te geven van de structurele bijdrage.

De ontwerpbegroting bevat tevens een voorstel voor de bestemming van het positieve resultaat van € 3 miljoen VGGM over 2020.
Wij stellen u voor in te stemmen met bijgaande conceptzienswijze.

De raad besluit

1) De zienswijze vast te stellen om in te stemmen met de VGGM-begroting 2022, inclusief de resultaatbestemming 2020. In de zienswijze tevens aan te dringen op kostenbesparingen bij VGGM in de komende jaren.

de griffier, de voorzitter,

drs. W.R. (Wouter) Bosch mr. H.B. (Huub) Hieltjes

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden

Aan: Colleges van Burgemeester en Wethouders en
gemeenteraden van onze deelnemende gemeenten

Datum 2 maart 2021
Kenmerk 210204-0137
Contactpersoon Eric van Neerrijnen
E-mailadres eric.van.neerrijnen@vggm.nl

Onderwerp Ter consultatie: conceptbegroting VGGM 2022 en bestemming resultaat jaarrekening 2020

Geachte leden van de Raad, leden van het College,

Hierbij bieden wij u de ontwerpbegroting aan voor het begrotingsjaar 2022. Op grond van artikel 35 Wet Gemeenschappelijke Regelingen worden de raden van de deelnemende gemeenten uitgenodigd hun zienswijze over deze ontwerpbegroting naar voren brengen bij het dagelijks bestuur van Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden. Het dagelijks bestuur voegt deze zienswijze bij de ontwerpbegroting, zoals deze aan het algemeen bestuur op 23 juni a.s. ter vaststelling wordt aangeboden. Wij verzoeken u vriendelijk uw zienswijze vóór 3 mei 2021 toe te sturen.

In deze brief maken wij van de gelegenheid gebruik een korte toelichting op de ontwerpbegroting te geven. Op onze website (www.vggm.nl/vggm/folders_en_publicaties/raadsinformatieronde) vindt u de achterliggende documentatie. Op deze pagina vindt u ook het Jaaroverzicht 2020.

Aankondiging digitale informatieve raadsbijeenkomsten
VGGM organiseert in 2021 een reeks van webinars voor raadsleden en collegeleden om een toelichting te geven op belangrijke ontwikkelingen. Voor de begroting 2022 is er voor gekozen om op 11 en 16 maart (19.00-20.30 uur) twee webinars te organiseren:

- Op 11 maart zal een toelichting gegeven worden op de verdeelsleutel brandweer en op de noodzakelijke aanpassing van de brandweerorganisatie die heeft geleid tot de vorming van een 24/7 beroeps brandweerpost in Ede-Stad per 1 januari 2021
- Op 16 maart zal een toelichting gegeven worden op enkele andere beleidsontwikkelingen, financieel-technische aspecten van de begroting, de (financiële) risico's en een toelichting op de gerealiseerde resultaten over 2020.

De uitnodiging voor beide webinars wordt separaat verstuurd.

Toelichting wijzigingen gemeentelijke bijdragen Veiligheid / brandweer 2022
In de begroting wordt ingegaan op een aantal wijzigingen. In de bijlage bij deze brief wordt overzicht gegeven van de financiële consequenties van de wijzigingen voor de gemeentelijke bedrage Veiligheid aan VGGM in 2022.

Twee wijzigingen vragen bijzondere aandacht:

1. **Noodzakelijke aanpassing brandweerorganisatie (vorming 24/7 beroepspost Ede)**

In de vergadering van 2 december 2020 heeft het Algemeen Bestuur een besluit genomen over een noodzakelijke wijziging in de brandweerorganisatie die per 1 januari 2021 is ingegaan. Binnen de brandweerorganisatie van Gelderland-Midden kenden wij tot 2021 een model met een consignatieregeling voor vrijwilligers. Als gevolg van recente jurisprudentie (arrest Matzak) werd in dit model de arbeidstijdenwet veelvuldig overschreden. Vooral op de brandweerpost Ede Stad was de situatie nijpend en was een andere organisatiemodel op korte termijn noodzakelijk. Hiervoor zijn verschillende alternatieve modellen onderzocht. Op basis van dit onderzoek is besloten om deze post om te bouwen naar een 24/7 beroepsorganisatie per 1 januari 2021.

Ten aanzien van de financiering van de extra kosten (1,5 mln) die gepaard gaan met dit besluit, is door het Algemeen Bestuur een voorgenomen besluit genomen om de extra kosten voor het begrotingsjaar 2021 ten dele (1,2 mln) te dekken uit het te verwachten resultaat over het jaar 2020. De overige extra kosten (0,3 mln) worden gedragen door de gemeente Ede. Besloten is de extra kosten vanaf begrotingsjaar 2022 op basis van de nieuwe verdeelsleutel te verrekenen. Deze kosten zijn derhalve opgenomen in de conceptbegroting 2022. Een nadere toelichting op het besluit voor de aanpassing van de brandweerorganisatie is opgenomen in paragraaf 2b.1 van de begroting.

2. **Verdeelsleutel brandweer**

Het Algemeen Bestuur heeft op 18 december 2019 besloten de verdeelsleutel brandweer te evalueren, waarbij de afspraak is gemaakt dat het effect hiervan in het begrotingsjaar 2022 gestalte zou krijgen. Het onderzoek hiernaar heeft grotendeels plaatsgevonden in 2020. Geconstateerd is dat de huidige verdeelsleutel niet toekomstbestendig is, daar de regio en wet- en regelgeving zich ontwikkelen en de brandweerzorg zich hier continue op aanpast. Bovendien doet de huidige verdeelsleutel geen recht aan het gegeven dat in principe de brandweerzorg voor alle inwoners, bedrijven etc. in de regio gelijkwaardig is. Bij die gelijkwaardigheid past niet dat er grote verschillen bestaan in de financiële bijdragen per inwoner door de verschillende gemeenten. Bij de regionalisering van de brandweer in 2014 is er voor gekozen de verschillen (nagenoeg) in stand te houden. Door diverse organisatorische en maatschappelijke veranderingen zijn deze verschillen alleen maar groter geworden en dat zal zonder aanpassing van de verdeelsleutel ook in de toekomst zo zijn.
Nu we vele jaren verder zijn en de regionale brandweerorganisatie ook als echte regionale organisatie functioneert met gelijkwaardige brandweerzorg voor een ieder is het niet langer houdbaar dat er zo grote verschillen in de financiële bijdragen blijven bestaan en is een toekomstbestendige verdeelsleutel nodig. Hiertoe is een aantal alternatieven onderzocht.

Op 20 januari 2021 heeft het Algemeen Bestuur besloten om het verdeelmodel "Gemeentefonds, OOV-subcluster brandweer" te hanteren als nieuwe verdeelsleutel voor de financiering van de brandweerzorg per 2022. Dit is het model dat inmiddels door circa 2/3 van alle veiligheidsregio's wordt gehanteerd als verdeelmodel. Het model wordt uitsluitend gebruikt om te bepalen hoe de kosten voor de brandweerzorg in onze regio worden verdeeld over de deelnemende gemeenten en niet om te bepalen wat de totale omvang van de brandweerkosten zijn. De ophanden zijnde herverdeling van het gemeentefonds heeft dus geen effect op de omvang van de totale brandweerkosten.

Bij invoering van een andere verdeelsleutel verschilt de huidige en toekomstige bijdrage van een gemeente aan de brandweerzorg soms fors. Dat is in een tijdperk waarin de meeste gemeenten toch al financiële zorgen hebben een complicerende factor. Door een groot aantal burgemeesters is daarom de wens uitgesproken om een overgangsregeling af te spreken.
Er zijn 3 groepen gemeenten te onderscheiden:
1) gemeenten waarvoor de kosten nagenoeg gelijk blijven
2) gemeenten die meer gaan betalen
3) gemeenten die minder gaan betalen

BIJLAGE: Financieel overzicht gemeentelijke bijdrage Veiligheid

Het budgettair kader Veiligheid wordt per 2022 verdeeld op basis van de verhoudingen binnen het gemeentefonds cluster OOV sub brandweer, met uitzondering van de niet geregionaliseerde taken en bijbehorende budgetten. De niet-geregionaliseerde taken en bijbehorende budgetten hebben betrekking op huisvesting, uitvoering van de FLO-regeling voor de gemeenten Arnhem en Ede en het beheer van het AED-netwerk voor de gemeente Barneveld. Hiermee wordt het totale kader verdeeld in een niet-geregionaliseerd en geregionaliseerd deel. Dat geeft de volgende verdeling van het kader per gemeente ultimo 2022:

In € x 1.000	GF OOV sub brw 2020	In %	**Kader niet geregionaliseerd 2022**	**Kader Geregionaliseerd 2022**	**Kader totaal 2022**
Arnhem	11.912	25,70%	**2.464**	**10.210**	**12.674**
Barneveld	4.246	9,20%	**153**	**3.644**	**3.797**
Doesburg	650	1,40%	**5**	**564**	**569**
Duiven	1.531	3,30%	**5**	**1.300**	**1.305**
Ede	7.908	17,10%	**791**	**6.764**	**7.555**
Lingewaard	2.547	5,50%	**197**	**2.177**	**2.374**
Nijkerk	2.581	5,60%	**52**	**2.237**	**2.289**
Overbetuwe	2.909	6,30%	**109**	**2.488**	**2.597**
Renkum	1.961	4,20%	**117**	**1.685**	**1.802**
Rheden	2.863	6,20%	**77**	**2.463**	**2.540**
Rozendaal	191	0,40%	**0**	**161**	**161**
Scherpenzeel	565	1,20%	**12**	**485**	**497**
Wageningen	2.684	5,80%	**33**	**2.285**	**2.318**
Westervoort	799	1,70%	**0**	**692**	**692**
Zevenaar	2.954	6,40%	**103**	**2.531**	**2.634**
Totaal	**46.301**	**0**	**4.118**	**39.686**	**43.804**

De mutatie van de begroting 2021 naar de bijdrage 2022 per gemeente kent dan de volgende stappen:

In € x 1.000	Begroting 2021	Loon- prijs compensatie	24/7 bezetting Ede Stad	Impuls Ext. Veiligheid	Specifiek	Mutatie verdeelsleutel	**Kader 2022**	Overgangs- bepaling	**Bijdrage 2022**
Arnhem	12.083	202	387	14		-12	**12.674**	-	**12.674**
Barneveld	3.748	60	138	5		-154	**3.797**	-	**3.797**
Doesburg	737	9	21	1		-199	**569**	163	**732**
Duiven	858	20	49	2		376	**1.305**	-335	**970**
Ede	6.727	118	256	9		445	**7.555**	-156	**7.399**
Lingewaard	2.046	37	82	3		206	**2.374**	-115	**2.259**
Nijkerk	2.908	37	84	3		-743	**2.289**	605	**2.894**
Overbetuwe	2.285	41	94	3		174	**2.597**	-69	**2.528**
Renkum	1.848	29	64	2		-141	**1.802**	56	**1.858**
Rheden	2.801	42	93	3	-76	-323	**2.540**	193	**2.733**
Rozendaal	82	2	6	0		71	**161**	-66	**95**
Scherpenzeel	501	7	18	1		-30	**497**	6	**503**
Wageningen	1.671	36	86	3		522	**2.318**	-440	**1.878**
Westervoort	866	11	26	1		-212	**692**	169	**861**
Zevenaar	2.474	41	96	3		20	**2.634**	-	**2.634**
Totaal	**41.635**	**692**	**1.500**	**53**	**-76**	**0**	**43.804**	**11**	**43.815**

De loonprijscompensatie en de impulsgelden omgevingsveiligheid zijn toegelicht in paragraaf 3.1 respectievelijk 2b.2 van de begroting 2022. De specifieke afspraken hebben betrekking op de verkoop van de brandweerkazerne Dieren aan de gemeente Rheden. Hierdoor dalen de exploitatielasten van VGGM en stijgen deze voor deze gemeenten. Om die reden wordt de gemeentelijke bijdrage aangepast, leidend tot een budget neutrale transactie voor beide partijen.

Gerealiseerd wordt dat gemeenten die meer gaan betalen die stap moeilijk in een keer kunnen maken. Tegelijkertijd is het niet uitlegbaar dat gemeenten die jarenlang meer hebben betaald daar nog lang mee zouden moeten doorgaan. Daarom is een overgangsregeling uitgewerkt waarin 12 van de 15 gemeenten in drie jaar toegroeien naar de nieuwe bijdrage door aftopping van de overgang op 5, 25 en 30% van de oorspronkelijke gemeentelijk bijdrage. Het Algemeen Bestuur vindt het uitlegbaar dat 3 gemeenten in vier in plaats van drie jaar naar het nieuwe bedrag toegroeien.

Het Algemeen Bestuur heeft bij de herziening van de verdeelsleutel brandweer het uitgangspunt bekrachtigd om op langere termijn ook de huisvestingskosten deel uit te laten maken van de regionale kosten voor brandweerzorg en deze volgens de nieuwe verdeelsleutel te verrekenen. De wens is om scheefheid in de gemeentelijke bijdragen aan huisvestingskosten te egaliseren.
Deze vervolgstap is complex en vraagt nader onderzoek. Het uitgangspunt is dat de eerste consequenties vanaf begrotingsjaar 2024 worden verwerkt. Een nadere toelichting op de verdeelsleutel is opgenomen in paragraaf 3.2 van de begroting.

Toelichting wijziging tijdspad en afbakening benchmarkonderzoek
In de begroting 2021 was een benchmark onderzoek aangekondigd met als doel te komen tot een beschrijving van de huidige activiteiten, de kwaliteit van deze activiteiten, de verwijzing met het (wettelijk) kader, de wijze waarop deze zijn georganiseerd, een benchmark van deze activiteit met een aantal andere regio's en een risico-evaluatie met analyse van het weerstandvermogen. Op basis van dit onderzoek ontstaat voor de gemeenten een beter inzicht in de taken van VGGM, de wijze waarop deze taken worden uitgevoerd en de samenhangende kwaliteit en ook de wijze waarop andere GR-en dit hebben vormgegeven. Op basis van de resultaten uit het benchmark-onderzoek kunnen de bestuurders aansluitend het gesprek voeren over de basistaken van VGGM, de bijbehorende structurele kosten, risico's en weerstandsvermogen.

In de zomer van 2020 heeft het bestuur van VGGM besloten om het benchmarkonderzoek op te schorten daar de bestrijding van het Covid-19 virus leidt tot een enorme inspanning van de gehele VGGM-organisatie en in het bijzonder voor de GGD. Het voorstel is om 2021 het benchmarkonderzoek uit te voeren en af te bakenen tot de programma's crisisbeheersing, brandweerzorg en overhead (bedrijfsvoering). Een nadere toelichting op dit onderzoek is opgenomen in paragraaf 3.3 van de begroting.

Consultatie resultaatbestemming 2020
Op 7 april 2021 stelt het Algemeen Bestuur het jaarverslag over 2020 vast. Ten aanzien van de voorgenomen bestemming van het resultaat worden de raden van deelnemende gemeenten uitgenodigd een zienswijze uit te brengen. Deze voorgenomen resultaatsbestemming is opgenomen in paragraaf 3.6 van de onderliggende begroting 2022.
Het Algemeen Bestuur neemt op 23 juni a.s. een definitief besluit over de bestemming van het resultaat van de jaarrekening 2020 waarbij de ontvangen zienswijzen bij de besluitvorming worden betrokken.

Wij hopen u voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

Namens het Dagelijks Bestuur van de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden,

Anton Slofstra
Directie

Ontwerp begroting 2022

BEGROTING & KADERS 2022

Ontwerpbegroting 2022

Bevat tevens de geactualiseerde begroting 2021

Versie ten behoeve van consultatie deelnemende gemeenten

1. Inleiding

Met deze begroting en kaders stuurt het bestuur van de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden op zowel de inhoudelijke als de financiële kaders, taken en activiteiten voor het jaar 2022.

De begroting en kaders worden normaliter in december t-2 opgesteld. Een vertraging van 2 maanden is het gevolg van de evaluatie verdeelsleutel, welke in januari 2021 zijn afgerond en waarvan de gevolgen in deze begroting en kaders zijn verwerkt.
Het opstellen van dit document geeft eveneens de mogelijkheid om in tegenstelling tot vorig jaar de geactualiseerde begroting 2021 nauwkeuriger op te stellen, doordat diverse bekostigingsgesprekken voor 2021 in december 2020 worden afgerond. Denk hierbij aan afspraken met subsidiegevers, lokaal aanbod en zorgverzekeraar.

Afgelopen jaar staan de activiteiten van VGGM voor een belangrijk teken van de bestrijding van het COVID-19 virus gestaan. Dit zal ook voor 2021 het geval zijn. De kosten die samenhangen met de COVID19 bestrijding voor 2021 worden door VWS vergoed. Voor 2022 zijn nog geen concrete afspraken gemaakt.

De programmastructuur van deze begroting is:

Programma crisisbeheersing
- *Multi taken*
- *Bevolkingszorg*
- *Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie bij in de Regio (GHOR)*

Programma brandweerzorg
- *Operatie*
- *Risicobeheersing*
- *Meldkamer*

Programma GGD
- *Algemene Gezondheidszorg*
- *Jeugdgezondheidszorg*
- *Monitoring & Onderzoek*

Programma Ambulancezorg
- *Mobiele Zorg*
- *Zorgcoördinatie*

Programma bedrijfsvoering

Op basis van deze programma indeling wordt de volgende begroting voorgesteld:

Overzicht baten en lasten Bedragen x € 1.000	Realisatie 2019	Gew. Begr. 2020	Gew.Begr. 2021	Begroting 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
Programma Crisisbeheersing	3.684	4.167	4.693	4.660	4.660	4.660	4.660
Programma Brandweerzorg	34.191	35.047	38.200	38.133	38.033	37.933	37.930
Programma GGD	24.337	46.150	67.105	27.158	27.090	26.808	26.808
Programma Ambulancezorg	20.750	22.257	26.622	26.725	26.725	26.725	26.725
Programma Bedrijfsvoering	16.493	17.678	19.080	19.100	19.078	18.806	18.736
Lasten	**99.455**	**125.299**	**155.700**	**115.776**	**115.587**	**114.932**	**114.859**
Gemeentelijke bijdrage	56.128	60.674	62.858	64.907	64.627	64.682	64.897
Lokaal aanbod	6.479	6.158	6.527	6.530	6.530	6.530	6.530
BDUR	7.049	6.669	6.771	6.771	6.771	6.771	6.771
Zorgverzekeraars	21.614	22.175	25.775	25.990	25.990	25.990	25.990
Overige baten	9.051	28.584	50.918	10.519	10.519	10.519	10.519
Baten	**100.321**	**124.260**	**152.850**	**114.718**	**114.437**	**114.492**	**114.707**
Resultaat voor bestemming	**866**	**-1.039**	**-2.850**	**-1.058**	**-1.150**	**-440**	**-153**
Mutatie reserves	605	1.039	2.850	1.058	1.150	440	153
Resultaat na bestemming	**1.472**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat na belasting	**1.472**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Voor 2021 is een forse toename te zien binnen vrijwel alle programma's. De voornaamste oorzaak hiervan heeft betrekking op de bestrijding van het COVID19 virus (programma's crisisbeheersing en GGD), de invoering van de 24uursdienst bij de post Ede Stad (programma brandweerzorg) en een nieuwe functiewaardering voor verpleegkundig medewerkers werkzaam voor de ambulancezorg.
In de bijlagen zijn ontwikkelingen in de gemeentelijke bijdragen gepresenteerd.

In hoofdstuk 2 zijn de beleidsontwikkelingen, ambities, doelstellingen, risico's, lasten en dekkingsbronnen per pijler beschreven. Een deel van de ontwikkelingen bevindingen zich in een verkenningsfase. In dat geval zijn de consequenties op beleid, bedrijfsvoering en financiën nog onbekend en niet uitgewerkt in de voorliggende begroting. Na afronding van de verkenning zullen te maken keuzes op beleid, bedrijfsvoering en financiën besproken worden.

Voor de pijler multi taken en voor het programma brandweerzorg zijn de ontwikkelingen en ambities gebaseerd op de in 2019 vastgestelde beleidsplannen 2020-2023. Uitgangspunt bij het formuleren van de ambities is dat deze passen binnen de bestaande financiële uitgangspunten. De belangrijkste wijzigingen binnen de brandweerzorg heeft betrekking op de invoering van de 24uursdienst voor de post Ede Stad. Daarnaast zijn in de programma's Brandweerzorg en GGD de ontwikkelingen ten aanzien van de in te voeren omgevingswet beschreven, inclusief een nader op te stellen uitwerking met de gevolgen voor de aard en diepgang van de taken die daaruit voortkomen. Een overkoepelend speerpunt voor alle programma's is het informatie gestuurd werken. De huidige ICT-ontwikkelingen maken het complex om de bijbehorende kosten voor de komende jaren goed te kunnen schatten.

De financiële uitgangspunten zijn opgenomen in hoofdstuk 3, waaronder een toelichting op de nieuwe verdeelsleutel voor de gemeentelijke bijdrage Veiligheid (brandweer). In overeenstemming met de begroting 2021 heeft het bestuur de verschillende verdeelsleutels geëvalueerd en heeft men besloten om de verdeelsleutel Veiligheid te herzien.
In de begroting 2021 was eveneens de doelstelling opgenomen om gezamenlijk het huishoudboekje van VGGM door te lichten aan de hand van een toetsing aan het wettelijk kader en een vergelijk te maken met andere organisaties. In overeenstemming met de 5 maandsrapportage is dit onderzoek uitgesteld om zo prioriteit te kunnen geven aan de bestrijding van het COVID19 virus. In paragraaf 3.3 is een voorstel opgenomen om in 2021 dit onderzoek uit te voeren en af te bakenen tot de programma's Crisisbeheersing, brandweerzorg en bedrijfsvoering. Paragraaf 3.5 bevat de actualisatie van de begroting 2021 en paragraaf 3.6 het voorstel resultaatbestemming over 2020.

De belangrijkste risico's voor VGGM hebben betrekking op:

- De meerjarige effecten van het COVID19 virus op de reguliere dienstverlening. Op dit moment worden onderkend preventie ten aanzien van kwetsbare groepen, advisering van hygiënemaatregelen, versterking infectieziektebestrijding, terug op niveau van reguliere diensten voor derden zoals reizigersvaccinaties en binden van medewerkers en vrijwilligers aan de organisatie.
- Naar aanleiding van de implementatie van de Wet Normalisering Rechtspositie Ambtenaren (WNRA) is een complexiteit met betrekking tot de positie van de vrijwilligers ontstaan. Op basis van de huidige wet- en regelgeving is het onderscheid tussen een brandweervrijwilliger en een brandweermedewerker nauwelijks te maken. Hiermee heeft de invoering van WNRA een groot financieel risico op de betaalbaarheid van het huidige brandweermodel. Landelijk heeft een Denktank een oplossing voor deze ontstane situatie bedacht in de vorm van taakdifferentiatie. De financiële consequenties van de taakdifferentiatie worden nog nader geanalyseerd.
- Arbeidsontwikkelingen, waaronder functiewaardering van verpleegkundigen. Vergelijkbare organisaties hebben verpleegkundigen hoger ingeschaald. Een aanpassing van de functiewaardering heeft grote consequenties op het budget of op de dienstverlening van de Jeugdgezondheidszorg en Algemene gezondheidszorg.
- Sterk toenemende ICT-lasten als gevolg van verdere digitalisering en plaats onafhankelijk werken. Meerdere (verouderde) systemen dienen op korte termijn bij te tijd te worden gebracht en toenemende gebruikerswensen gebaseerd op maatschappelijke ontwikkelingen zijn niet passend binnen de huidige ICT-budgetten.
- Door grote druk op (gemeentelijke)financiën en bij andere opdrachtgevers leidt tot continuïteitsrisico's van niet door gemeentelijke bijdrage gefinancierde activiteiten.

De risico's zijn nader uitgewerkt in paragraaf 4.1.

Deze begroting en kaders bevatten niet de doelstellingen, taken en ontwikkelingen voor de Stichting Veilig Thuis, welke onder de bestuurlijke verantwoordelijkheid van VGGM valt. Met de bestuurlijke portefeuillehouders is afgesproken om voor de zomer van 2021 een separate begroting 2022 voor deze stichting op te stellen. In deze begroting kunnen dan de ontwikkelingen van Veilig Thuis over de eerste maanden van 2021 worden betrokken.

Om de leesbaarheid van de begroting te verbeteren is onderzocht om de begroting in een online omgeving te presenteren. Op dit moment vallen de kosten om dat mogelijk te maken buiten de financiële kaders.

Inhoudsopgave

1. INLEIDING 2

2. ONTWIKKELINGEN 5

2a. Programma Crisisbeheersing 5

2b. Programma Brandweerzorg 12

2c. Programma GGD 21

2d. Programma Ambulancezorg 31

2e. Programma Bedrijfsvoering 34

3. FINANCIËN 37

3.1 Nominale ontwikkelingen 37

3.2 Verdeelsleutels 37

3.3 Evaluatie taken 39

3.4 Investeringen 40

3.5 Effect op lopende begrotingsjaar 2021 40

3.6 Voorstel bestemming resultaat over 2020 41

4. PARAGRAFEN 42

4.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing 42

4.2 Onderhoud kapitaalgoederen 45

4.3 Financiering 45

5. PLANNING EN CONTROL CYCLUS 47

BIJLAGE 1: ONTWIKKELINGEN IN GEMEENTELIJKE BIJDRAGEN 48

a. Budgettair kader gemeentelijke bijdrage Veiligheid 48

b. Budgettair kader gemeentelijke bijdrage Bevolkingszorg 48

c. Budgettair kader gemeentelijke bijdrage GGD 49

d. Budgettair kader gemeentelijke bijdrage JGZ 49

e. Budgettair kader gemeentelijke bijdrage RVP 49

f. Verdeling van gemeentelijke bijdragen naar programma's 50

BIJLAGE 2: SPECIFICATIE GEMEENTELIJKE BIJDRAGE PER GEMEENTE 51

a. Gemeentelijke bijdrage Veiligheid 51

b. Gemeentelijke bijdrage Bevolkingszorg 51

c. Gemeentelijke bijdrage GGD 52

d. Budgettair kader bijdrage JGZ 53

d. Budgettair kader bijdrage RVP 53

e. Aantallen inwoners 54

BIJLAGE 3: GEPROGNOTISEERDE BALANS 55

BIJLAGE 4: RESERVES EN VOORZIENINGEN 56

BIJLAGE 5: MEERJAREN INVESTERINGSPLAN 2021 – 2025 57

BIJLAGE 6: TAAKVELDEN 58

2. Ontwikkelingen

In januari 2020 is onze afdeling infectieziektebestrijding door het RIVM op de hoogte gebracht van de ontwikkelingen in Wuhan naar aanleiding van de COVID-19 uitbraak. Hierop is het team infectieziektebestrijding binnen de GGD gestart met de voorbereiding op een eventuele uitbraak in Nederland. Na de eerste besmetting in Nederland volgde snel een “intelligente lockdown” en sindsdien staan de activiteiten van VGGM voor een groot deel in het teken van de COVID-19 bestrijding. Ambities voor 2020 (en 2021) zijn niet of in een langzamer tempo gerealiseerd. Om die reden is de begroting relatief beleidsarm en bevat het met name ambities die vanuit 2020 en 2021 doorschuiven.

Daarnaast zijn de effecten op de langere termijn op dit moment niet te overzien en bestaat er onzekerheid over de mogelijke consequenties in 2022 en verder. De aard en omvang van activiteiten die direct of indirect het gevolg zijn van COVID-19 uitbraak zijn onzeker, denk hierbij onder andere aan het al dan niet continueren van testen, traceren en vaccineren, een nazorgfase, evaluatie, extra aandacht voor en de consequenties voor (kwetsbare) jongeren het al dan niet weer op niveau zijn van reizigersspreekuren etc. Deze onzekerheid is groot en heeft mogelijk (forse) impact op de geformuleerde doelen en de bijbehorende uitgavenen inkomsten.

2a. Programma Crisisbeheersing

Het programma crisisbeheersing valt uiteen in de pijlers multi taken, bevolkingszorg en GHOR. Voor het programma crisisbeheersing zijn geen overkoepelende doelstellingen en risico’s opgenomen. Voor het programma Crisisbeheersing is één ontwikkeling overkoepelende ontwikkeling, namelijk de evaluatie van de wet veiligheidsregio.

Evaluatie Wet Veiligheidsregio’s

De Wet veiligheidsregio’s wordt geëvalueerd. In de zomer van 2019 is hiertoe een evaluatiecommissie ingesteld. In december 2020 heeft deze commissie haar bevindingen gerapporteerd.
De evaluatie is van belang om zicht te krijgen op het functioneren van het stelsel zoals beschreven in de Wet Veiligheidsregio’s, zowel ten aanzien van de bestuurlijke als operationele componenten. Het gaat daarbij om de realisatie van efficiënte en kwalitatief hoogwaardige brandweerzorg, geneeskundige hulpverlening, bevolkingszorg, rampenbestrijding en crisisbeheersing onder bestuurlijke regie. De evaluatiecommissie heeft tot taak de doeltreffendheid en de effecten van de Wet Veiligheidsregio’s en onderliggende regelgeving in de praktijk te onderzoeken en daarbij ook te bezien of de huidige wet bruikbaar is in het licht van actuele en toekomstige dreigingen, maatschappelijke ontwikkelingen en ontwikkelingen in de crisisbeheersing.

De commissie heeft met haar bevindingen inzicht gegeven in wat goed werkt, waar verbetermogelijkheden zijn en wat bij knelpunten de oplossingsrichtingen zijn.
De verwachting is dat de uitkomsten uit het evaluatierapport worden betrokken bij het opstellen van het regeerakkoord na de 2e kamer verkiezingen in 2021. Voor nadere details wordt verwezen naar: Evaluatiecommissie Wet op de veiligheidsregio's (evaluatiewvr.nl).
Het is nog onduidelijk welke beleidsmatige en financiële consequenties voortkomen uit deze evaluatie.

Wat mag het kosten

Voor de aansluiting met de totale begroting zoals opgenomen in paragraaf 3.7 is wel een financieel totaaloverzicht opgenomen.

Overzicht baten en lasten Bedragen x € 1.000	Realisatie 2019	Gew. Begr. 2020	Gew.Begr. 2021	Begroting 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
1.1 Crisisbeheersing en brandweer							
Multi	2.252	2.296	2.590	2.655	2.655	2.655	2.655
GHOR	1.013	1.308	1.308	1.324	1.324	1.324	1.324
Bevolkingszorg	419	563	795	681	681	681	681
Lasten	**3.684**	**4.167**	**4.693**	**4.660**	**4.660**	**4.660**	**4.660**
1.1 Crisisbeheersing en brandweer							
Gemeentelijke bijdrage	3.255	3.807	4.178	4.282	4.282	4.282	4.282
Lokaal aanbod	0	0	0	0	0	0	0
BDUR	926	1.099	1.076	1.076	1.076	1.076	1.076
Zorgverzekeraars	0	0	0	0	0	0	0
Overige baten	92	82	308	183	183	183	183
Baten	**4.273**	**4.988**	**5.562**	**5.540**	**5.540**	**5.540**	**5.540**
Resultaat voor bestemming	**589**	**821**	**869**	**880**	**880**	**880**	**880**
Mutatie reserves	357	0	0	0	0	0	0
Resultaat na bestemming	**946**	**821**	**869**	**880**	**880**	**880**	**880**
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat na belasting	**946**	**821**	**869**	**880**	**880**	**880**	**880**

2a.1 Pijler multi

Binnen de veiligheidsregio wordt samengewerkt tussen gemeenten, politie, defensie, waterschap en andere partijen bij de uitvoering van taken op het terrein van brandweerzorg, rampen- en crisisbeheersing, geneeskundige hulpverlening, openbare orde en veiligheid. Binnen de pijler multi zijn de bestuurlijke en operationele activiteiten opgenomen die betrekking hebben op de samenwerking.

In 2019 is het beleidsplan veiligheidsregio voor 2020 tot en met 2023 met betrekking tot de multidisciplinaire taken vastgesteld. Dit beleidsplan beschrijft de ontwikkelingen in het risicoprofiel, wat het continueren van het huidige beleid in houdt en de thema's waarop komende jaren extra op wordt ingezet. Deze thema's zijn: rol van de veiligheidsregio, samenwerking, kwaliteit en informatievoorziening.

Nieuwe Meldkamer Oost Nederland

Gepland is dat eind 2022de meldkamer Oost-Nederland in Apeldoorn operationeel wordt. Vanaf dat moment vinden de meldkameractiviteiten voor de regio Gelderland Midden vanuit deze meldkamer plaats.
Per 1 januari 2020 zijn de beheeractiviteiten van de huidige meldkamer in Arnhem overgedragen aan de politie, in overeenstemming met de wetswijziging meldkamers. Dit betekent dat de huidige (systeem)beheerders die in dienst zijn bij VGGM over zijn gegaan naar de politieorganisatie (nieuwe werkgever).
Gelijktijdig met de overdracht van het beheer is landelijk afgesproken dat de totale budgetten van de meldkamer van brandweer en ambulancedienst worden overgeheveld naar de landelijke meldkamerorganisatie onder beheer van de politie. Dat betekent een afroming van de BDUR per 1 januari 2020 en op landelijk niveau overdracht van het beheerbudget voor de ambulancemeldkamer.

De kosten die VGGM in de periode tot aan het operationeel zijn van de meldkamer Oost-Nederland maakt voor de taken die niet worden overgeheveld zullen naar verwachting groter zijn dan het resterende budget. Dit bedrag wordt als maximaal 200.000 per jaar voor de jaren 2020 en 2021 verwacht. Voor deze lasten is vanuit het resultaat over het boekjaar 2019 een bestemmingsreserve gevormd.
Op basis van de gemaakte afspraken met de politie en het gegeven dat de meldkamers voor Gelderland Zuid en Gelderland Midden zijn samengevoegd is het risico minder groot als in 2019 geschat. Anderzijds zal het risico langer duren doordat de opening van de meldkamer in Apeldoorn in de tijd is uitgesteld naar eind 2022. De verwachting is dat de gevormde bestemmingsreserve het risico afdoende afdekt.
De verwachting is dat de financiële kaders na overgang in Apeldoorn wél dekkend zijn voor de uitvoering van de operationele meldkamertaken als gevolg van schaal efficiëntie in het operationeel proces.

Programma informatievoorziening Veiligheidsregio's

Het Programma Informatievoorziening 2020-2025 is in 2020 vastgesteld door het veiligheidsberaad en gebaseerd op de volgende hoofdlijnen:

- Continuïteit (onder andere versterking van de eigen informatiebeveiliging in de regio, voortzetting van de collegiale toetsing informatieveiligheid en aansluiting bij het National Cyber Security Centre)
- Samenwerking (met partners en met databronnen)
- Informatie gestuurd werken om beter beleid te kunnen maken, beter te kunnen managen, meer risico's te kunnen voorspellen en veiliger en efficiënter te kunnen werken.

De mogelijkheden - en (financiële) impact voor VGGM worden nog uitwerkt.

Veiligheidsinformatiecentrum

Op dit moment is de (multi) informatievoorziening ten behoeve van opschalingsituaties basaal ingericht. De 5 Veiligheidsregio's die vanaf eind 2022 samenwerken in de Meldkamer Oost Nederland hebben gezamenlijk informatievoorziening en informatie delen als een belangrijk thema voor de nieuwe meldkamer benoemd. Meer (achtergrond) informatie uit de eigen systemen en uit de systemen van partners op de meldkamer kan de (gezamenlijke) aanpak sterk verbeteren.
De politie kent al haar RTIC (Real-Time Intelligence Center) op de meldkamer. De veiligheidsregio's zijn soortgelijke ontwikkelingen gestart en de RAV's gaan voorzien in één functionaris, die de informatiespil is tussen haar eigen operationele proces en haar samenwerking partners in de meldkamer. Deze ontwikkelingen worden aan elkaar verbonden met als doel om, binnen de wettelijke kaders, elkaar zo actueel mogelijk van informatie te voorzien.

Wat mag het kosten

Overzicht baten en lasten Bedragen x € 1.000	Realisatie 2019	Gew. Begr. 2020	Gew.Begr. 2021	Begroting 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
1.1 Crisisbeheersing en brandweer							
Multi	2.252	2.296	2.590	2.655	2.655	2.655	2.655
Lasten	**2.252**	**2.296**	**2.590**	**2.655**	**2.655**	**2.655**	**2.655**
1.1 Crisisbeheersing en brandweer							
Gemeentelijke bijdrage	2.552	2.676	3.033	3.105	3.105	3.105	3.105
Lokaal aanbod	0	0	0	0	0	0	0
BDUR	37	25	25	25	25	25	25
Zorgverzekeraars	0	0	0	0	0	0	0
Overige baten	1	0	0	0	0	0	0
Baten	**2.590**	**2.701**	**3.058**	**3.130**	**3.130**	**3.130**	**3.130**
Resultaat voor bestemming	**339**	**405**	**468**	**474**	**474**	**474**	**474**
Mutatie reserves	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat na bestemming	**339**	**405**	**468**	**474**	**474**	**474**	**474**
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat na belasting	**339**	**405**	**468**	**474**	**474**	**474**	**474**

2a.2 Pijler bevolkingszorg

Gemeenten hebben als onderdeel van het openbaar bestuur een algemene zorgplicht voor hun inwoners en vervullen daarmee een essentiële rol in de crisisbeheersing. De activiteiten kunnen worden verdeeld naar de volgende taken: crisiscommunicatie, acute bevolkingszorg en (preparatie) nafase. In 2018 heeft het algemeen bestuur besloten om de regionale bevolkingszorgactiviteiten te versterken binnen VGGM. In 2019 is dit besluit geïmplementeerd. Momenteel wordt gewerkt volgens de nieuwe afspraken en het nieuwe beleid, een evaluatie hiervan moet nog plaatsvinden. Voor 2022 zijn geen andere beleidswijzigingen voorzien.

Wat mag het kosten

Overzicht baten en lasten Bedragen x € 1.000	Realisatie 2019	Gew. Begr. 2020	Gew.Begr. 2021	Begroting 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
1.1 Crisisbeheersing en brandweer							
Bevolkingszorg	419	563	795	681	681	681	681
Lasten	**419**	**563**	**795**	**681**	**681**	**681**	**681**
1.1 Crisisbeheersing en brandweer							
Gemeentelijke bijdrage	254	636	649	662	662	662	662
Lokaal aanbod	0	0	0	0	0	0	0
BDUR	0	0	0	0	0	0	0
Zorgverzekeraars	0	0	0	0	0	0	0
Overige baten	3	0	243	118	118	118	118
Baten	**257**	**636**	**892**	**779**	**779**	**779**	**779**
Resultaat voor bestemming	**-163**	**73**	**97**	**99**	**99**	**99**	**99**
Mutatie reserves	357	0	0	0	0	0	0
Resultaat na bestemming	**194**	**73**	**97**	**99**	**99**	**99**	**99**
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat na belasting	**194**	**73**	**97**	**99**	**99**	**99**	**99**

2a.3 Pijler GHOR

De GHOR draagt zorg voor de coördinatie, aansturing en regie van de geneeskundige hulpverlening bij rampen en crisis. Ook adviseert de GHOR-gemeenten, andere overheden en organisaties op dat gebied.
Voor 2022 zijn de volgende beleidsmatige ontwikkelingen te benoemen.

Informatie-uitwisseling ten tijde van crisis

In 2021 wordt verder gewerkt aan netcentrisch werken in de geneeskundige keten. In 2022 is verdere doorontwikkeling noodzakelijk. Daarnaast is het nodig om op basis van de evaluaties in relatie tot de coronacrisis het proces informatie-uitwisseling verder te verbinden met het te ontwikkelen permanent toestandsbeeld capaciteit in de zorgketen.

Zorgcontinuïteit in de keten (acuut en niet acuut)

De coronacrisis heeft ontegenzeggelijk laten zien dat acute zorg niet onuitputtelijk flexibel en beschikbaar is. Daarnaast is er een almaar toenemende druk op de beschikbaarheid van de acute zorg door enerzijds krapte op de arbeidsmarkt en anderzijds een verhoogde vraag naar acute zorg als gevolg van een toename van kwetsbare burgers in de thuissituaties en een steeds ouder wordende groep ouderen. De verwachting is dat deze situatie de komende jaren niet alleen aanhoudt maar ook in ernst en frequentie toe zal nemen. Om (zorg- en maatschappelijke) risico’s die hierdoor kunnen ontstaan, op tijd te signaleren is het van belang een continu inzicht te hebben in de beschikbaarheid van acute zorg. De ervaringen met de coronacrisis benadrukken dit nadrukkelijk en stimuleren de ontwikkeling daarvan. De ketenpartners, betrokken bij de in- door-en uitstroom in de acute zorg, kunnen op basis van deze informatie afgestemd op elkaar handelen. Het realiseren van een permanent toestandsbeeld wordt via de AMvB ROAZ bij de acute zorgpartners belegd.
De GHOR moet hierop aansluiten en mee ontwikkelen om ten tijde van rampen en crisis uitvoering te kunnen geven aan haar (wettelijke) taak.
Het openbaar bestuur kan op basis van hetzelfde toestandsbeeld zo nodig haar rol nemen als het gaat om (mogelijke) effecten die leiden tot verstoring van de openbare orde en veiligheid.

Naast het hoofdproces acute gezondheidszorg is voor de GHOR ook in de niet-acute (koude) fase, een belangrijke rol weggelegd. De GHOR heeft een coördinatie- en regierol op het gebied van psychosociale hulpverlening, gezondheidsonderzoek, infectieziektebestrijding en medische milieukunde bij rampen en crisis. Om deze coördinatie- en regierol goed te kunnen vervullen is het van belang dat de GHOR ook in de koude fase goede contacten legt en onderhoudt met de ketenpartners in de regio en hen ondersteunt bij de voorbereiding op mogelijke rampen en crisis.

Toenemende evenementenadvisering

De veiligheidsregio verwacht bij afnemende maatregelen als gevolg van de coronacrisis een toename van risicovolle evenementen. Als gevolg van de kennis die is opgedaan met experimenten op het gebied van coronaveilig organiseren van evenementen zal er extra druk op de adviserende en voorbereidende rol van de veiligheidsregio komen te liggen. In de komende periode zal de veiligheidsregio en de vergunningverlener (gemeenten) gezamenlijk zich hierop moeten voorbereiden.
De Geneeskundige Hulp bij Ongevallen en Rampen draagt zorg voor de coördinatie, aansturing en regie van de geneeskundige hulpverlening bij rampen en crisis. Ook adviseert de GHOR-gemeenten, andere overheden en organisaties op dat gebied.

Doelenboom

Wat willen bereiken?		Wat gaan we ervoor doen?	Wat is het beoogde effect?
Strategisch doel	**Operationeel doel**	**Prestaties**	**Maatschappelijk effect**
Regie op voorbereiding van de geneeskundige hulpverlening bij rampen en crises	Zorginstellingen zijn zich bewust van hun rol en eigen verantwoordelijkheid binnen de zorgketen	- Actuele schriftelijke afspraken met acute- en publieke zorgpartners.	Zorgpartners zijn voorbereid op geneeskundige hulpverlening in geval van rampen en crises
Advisering van andere overheden en organisaties op het gebied van de geneeskundige hulpverlening bij rampen en crises	Adviseert over crisisbeheersing (het optreden tijdens rampen en crises of (dreigende) verstoring van de zorg continuïteit)	Adviseren en bieden van ondersteuning aan partners in de zorgketen om hun zorg continuïteit te garanderen	Alle zorgorganisaties kunnen zorg verlenen onder alle omstandigheden, ook tijdens rampen en crises.
	Adviseert over risicobeheersing (het voorkomen van rampen en crises)	Bijdragen aan multidisciplinaire advisering over evenementen en infrastructurele projecten aan gemeenten, andere overheden en bedrijven (mede in relatie met de nieuwe Omgevingswet)	Beperken gezondheidsschade voor inwoners van GM
Het 24/7 in staat zijn om tijdens rampen en crises de geneeskundige hulpverlening te coördineren, aan te sturen en te regisseren.	24x7 paraatheid van kwalitatief hoogstaande crisisorganisatie	- Crisisorganisatie die voldoet aan toetsingskader inspectie J&V - Werven en selecteren nieuwe crisisfunctionarissen - Beschikbaar hebben van gekwalificeerde crisisfunctionarissen - OTO-plan; uitvoeren van activiteiten voor ontwikkeling en blijvende vakbekwaamheid. - Materieel (vervoer, communicatiemiddelen en kleding) permanent op orde	Efficiënt en effectief optreden van de crisisorganisatie tijdens rampen en crises.
	Verbinden van de geneeskundige hulpverlening met openbare orde en veiligheid tijdens crises of rampen.	- Informatiemanagement t.b.v. instellingen (m.b.v. GHOR 4all en LCMS) - Realiseren van een systeem tbv informatie-uitwisseling in de zorgketen in het kader van rampenbestrijding en crisisbeheersing.	
	Visie zelfredzaamheid GHOR en Veiligheidsregio ten uitvoering brengen	- Netwerk bouwen - Analyseren van kwetsbare groepen - Bieden van handelingsperspectieven tijden rampen en crisis - Adviseren van sociale netwerk en zorginstelling rondom verminderd zelfredzamen. - Samenwerking met andere disciplines - Visie zelfredzaamheid toepassen in oefeningen. -	
In de voorbereiding op en tijdens rampen en crises is er specifiek aandacht voor niet of verminderd zelfredzamen. Er wordt daar waar mogelijk gebruikt gemaakt van de veerkracht van de bevolking.	Voorkomen en beperken van gezondheidsschade van burgers als gevolg van crises, rampen en zware ongevallen.	- Inzetten Psychosociale Hulpverlening, Medische milieukunde, Infectieziekten, gezondheidsonderzoek indien nodig. - OTO toepassen/ vakbekwaam houden van betrokken functionarissen. Procedures crisisorganisatie op orde brengen c.q. houden	Verminderd zelfredzamen worden zo goed mogelijk ondersteund tijdens rampen en crises. Er wordt tijdens een ramp en crises, daar waar mogelijk, een beroep gedaan op zelfredzame burgers t.b.v. de groep verminderd en niet zelfredzame burgers
Het doelmatig en doeltreffend inzetten van	Ondersteunen van bevoegd gezag bij incidenten met (mogelijke)maatschappelijke onrust	- Adviseren van bevoegd gezag en inzetten hulpverlening bij incidenten met (mogelijke) maatschappelijke onrust.	- Burgers ontvangen de meeste adequate hulp. - Beperken gezondheidsschade

publieke gezondheidstaken			- Burgers ontvangen de meest adequate hulp.

Wat mag het kosten

Overzicht baten en lasten Bedragen x € 1.000	Realisatie 2019	Gew. Begr. 2020	Gew.Begr. 2021	Begroting 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
1.1 Crisisbeheersing en brandweer							
GHOR	1.013	1.308	1.308	1.324	1.324	1.324	1.324
Lasten	**1.013**	**1.308**	**1.308**	**1.324**	**1.324**	**1.324**	**1.324**
1.1 Crisisbeheersing en brandweer							
Gemeentelijke bijdrage	449	494	496	515	515	515	515
Lokaal aanbod	0	0	0	0	0	0	0
BDUR	889	1.074	1.051	1.051	1.051	1.051	1.051
Zorgverzekeraars	0	0	0	0	0	0	0
Overige baten	87	82	65	65	65	65	65
Baten	**1.426**	**1.650**	**1.611**	**1.631**	**1.631**	**1.631**	**1.631**
Resultaat voor bestemming	**413**	**343**	**303**	**307**	**307**	**307**	**307**
Mutatie reserves	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat na bestemming	**413**	**343**	**303**	**307**	**307**	**307**	**307**
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat na belasting	**413**	**343**	**303**	**307**	**307**	**307**	**307**

2b. Programma Brandweerzorg

De brandweerorganisatie voert de taken uit op het gebied van brandweerzorg, rampenbestrijding en crisisbeheersing zoals omschreven in de Wet Veiligheidsregio's. Het programma valt uiteen in 3 pijlers, namelijk operatie, risicobeheersing en meldkamer. De brandweer voert daarnaast de multidisciplinaire coördinatie uit in de voorbereiding van de rampenbestrijding en crisisbeheersing, deze zijn uitgewerkt in het programma crisisbeheersing.

In 2019 is het beleidsplan brandweer voor 2020 tot en met 2023 vastgesteld. Dit beleidsplan beschrijft de speerpunten in relatie tot ontwikkelingen die op de brandweer afkomen. Deze speerpunten zijn: Vrijwilligheid en paraatheid, risicogerichtheid en meldkamer Oost-Nederland.

Voor de periode 2020-2023 wil Brandweer Gelderland-Midden zorgen voor een toekomstbestendige, slagvaardige organisatie met een sterke risicogerichte informatiepositie die anticipeert op maatschappelijke ontwikkelingen. Daarmee willen wij een belangrijke bijdrage te leveren aan een (brand)veiligere samenleving.
De prestaties blijven op het afgesproken niveau, waarbij de minimumeisen uit de wet worden gerespecteerd. Bij de opkomsttijden voldoet de regio niet 100% aan de wettelijk eis. Dit is in de praktijk ook niet haalbaar. Brandweer Nederland werkt aan een nieuwe systematiek, die mogelijk ook voor Gelderland-Midden nieuwe normen met zich mee kan brengen.

Brandweer Gelderland-Midden investeert in haar mensen; zowel in de beroeps en vrijwillige brandweermensen, alsook in de crisisorganisatie en zet deze mensen en het benodigde materieel optimaal en kostenbewust in om de samenleving van dienst te zijn.

Beleidsuitgangspunten regionaal:
- Aanwijsbeleid bedrijfsbrandweer 2018
- Handhavingsbeleid industriële veiligheid 2018
- Visie Basisbrandweerzorg 2014
- Visie Uitruk op maat 2014
- Visie Paraatheid 2014
- Visie Specialistische taken 2014
- Visie Brandveilig Leven 2014
- Dekkingsplan 2017

Risico's

Risico	Beheersmaatregel
Onvoorspelbaarheid financiële consequenties project Repressieve beroepsorganisatie Arnhem en Ede-Centrum	Reserveren extra financiële middelen voor personele en materiele aanpassingen
Paraatheid brandweer onder druk als gevolg van afnemende beschikbaarheid vrijwilligers en gevolgen invoering WNRA. Een afnemende beschikbaarheid van vrijwilligers leidt eveneens tot een grotere instroom van nieuwe vrijwilligers. Dit leidt tot hogere opleidingskosten.	Vanuit Brandweer Gelderland-Midden vroegtijdig inspelen op maatschappelijke verandering en landelijke ontwikkelingen van de arbeidsmarkt en het toepassen van een strategische personeelsplanning
Gevolgen 20-jarigenbeleid beroepsbrandweermensen repressieve dienst	Personeelsplanning afstemmen door in- doorstroom en uitstroombeleid
Vergrijzing samenleving en uitbreiding participatiemaatschappij waardoor minder zelfredzame mensen langer zelfstandig wonen	Landelijke gedragsbeïnvloeding risicogroepen, woningcorporaties, verzekeraars, zorgaanbieders e.d., versterken samenwerking met externe partijen en inzet van innovaties die bijdragen aan brandveiligheid
Verscherping milieuregels en invoering milieuzones voor diesel (brandweer)voertuigen met mogelijke versnelde afschrijving wagenpark met bijkomende extra financiële gevolgen	Vroegtijdig anticiperen vanuit investeringsschema en incorporeren in vervangingsschema wagenpark
Beperking capaciteit bluswater vanuit reguliere drinkwatervoorziening door aanpassing waterleidingnetwerk	Aanschaf tankwagens voor borging bluswatercapaciteit brandweer
Extra kosten door afkopen contracten waterleidingbedrijven en verwijderen brandkranen	Vroegtijdig voldoende financiële middelen reserveren. Op de lange termijn reductie kosten onderhoud en beheer brandkranen

Wat mag het kosten

Overzicht baten en lasten Bedragen x € 1.000	Realisatie 2019	Gew. Begr. 2020	Gew.Begr. 2021	Begroting 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
1.1 Crisisbeheersing en brandweer							
Operatie	28.096	29.661	32.486	32.631	32.631	32.631	32.629
Risicobeheersing	4.114	4.144	4.444	4.209	4.209	4.209	4.209
Meldkamer	1.981	1.242	1.270	1.293	1.193	1.093	1.093
Lasten	**34.191**	**35.047**	**38.200**	**38.133**	**38.033**	**37.933**	**37.930**
1.1 Crisisbeheersing en brandweer							
Gemeentelijke bijdrage	36.209	38.120	39.428	41.023	40.742	40.797	41.012
Lokaal aanbod	0	0	0	0	0	0	0
BDUR	5.820	5.265	5.383	5.383	5.383	5.383	5.383
Zorgverzekeraars	0	0	0	0	0	0	0
Overige baten	2.247	1.056	1.545	1.770	1.770	1.770	1.770
Baten	**44.277**	**44.441**	**46.356**	**48.175**	**47.895**	**47.950**	**48.165**
Resultaat voor bestemming	**10.086**	**9.393**	**8.156**	**10.043**	**9.862**	**10.017**	**10.235**
Mutatie reserves	0	200	1.975	219	400	245	28
Resultaat na bestemming	**10.086**	**9.593**	**10.131**	**10.262**	**10.262**	**10.262**	**10.262**
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat na belasting	**10.086**	**9.593**	**10.131**	**10.262**	**10.262**	**10.262**	**10.262**

2b.1 Pijler operatiën

De activiteiten met betrekking tot operatiën hebben betrekking op het (voorbereiden op) het bestrijden van brand en verlenen van hulp bij ongevallen.

Landelijke agenda brandweerzorg 2018-2022

In de landelijke agenda brandweerzorg wordt een aantal ontwikkelopgaven benoemd waar Brandweer Nederland de komende jaren zich op richt. In de kern komt het hierbij neer op de volgende ontwikkelopgaven: innovatief samenwerken, risicogericht werken, voor elke taak de juiste maat, vakmanschap versterken, vitale medewerker en organisatie.

Deze landelijke ontwikkelopgaven sluiten goed aan bij de vier kernwaarden die tot uiting zullen komen in het beleidsplan brandweer 2020-2023: Verbinding, Vertrouwen, Vakmanschap en Vitaliteit.

Rechtmatigheid repressieve beroepsorganisatie Ede-Centrum

Binnen de brandweerorganisatie van Gelderland-Midden was tot 1 januari 2021 een consignatieregeling met betrekking tot de post Ede-Centrum (Breelaan) van toepassing. Als gevolg van recente jurisprudentie (arrest Matzak) werd in deze situatie de arbeidstijdenwet veelvuldig overschreden. Daarnaast werd het steeds lastiger, zo niet onmogelijk, om nieuwe manschappen voor deze post aan te trekken door de bijbehorende woonplicht in Ede-Centrum. Deze situatie vroeg om aanpassing op korte termijn. Een uitgebreid onderzoek heeft plaatsgevonden naar de mogelijkheden om de paraatheid voor de post Ede-Centrum (Breelaan) op een andere wijze vorm te geven dan middels een consignatieregeling. Een model met 24/7 kazernering van medewerkers kwam als meest optimaal naar boven. Het Algemeen Bestuur heeft op 2 december 2002 besloten op 1 januari 2021 in Ede-Centrum te starten met een gekazerneerde 24/7 beroepsorganisatie. Het organiseren van 24/7 kazernering heeft gevolgen voor het dekkingsplan en voor de begroting. Per saldo leidt een organisatiemodel van 24/7 kazernering tot structureel € 1,5 mln. kostenuitzetting.
Met deze kostenuitzetting is inbegrepen een besparing van € 0,2 mln door de post Stadspoort te sluiten. Deze post is begin 2021 operationeel en een nadere evaluatie rondom de sluiting vindt in 2021 plaats. De kosten voor het operationeel zijn van deze post worden in 2021 door de gemeente Ede gedragen.

Project Repressieve beroepsorganisatie

Het project repressieve beroepsorganisatie Arnhem en Ede-Centrum passen binnen het speerpunt paraatheid van vrijwilligheid uit het beleidsplan brandweer 2020-2023. De uitrukposten Arnhem-Noord, Arnhem-Zuid en Ede-Centrum worden beroepsmatig bemenst. Bij de regionalisering is bewust gekozen om de beroepsorganisatie niet te harmoniseren. Dit leidt tot het gevolg dat binnen VGGM verschillend wordt omgegaan met arbeidsvoorwaarden en loopbaanbeleid. Daarnaast spelen maatschappelijke ontwikkelingen een rol alsmede in wetgeving (zie ook rechtmatigheid repressieve beroepsorganisatie).
Daarmee is de huidige repressieve organisatievorm voor Arnhem en Ede-Centrum niet passend voor de toekomst. Onderzocht is op welke wijze bovenstaande knelpunten kunnen worden opgelost en hoe de beroepsorganisatie kan worden geharmoniseerd. Naast een 24/7 bezetting voor de post Ede-centrum zal in 2021 een verdere harmonisatie plaatsvinden door aanpassingen in het organisatiemodel en verschuiving van activiteiten tussen posten.

Paraatheid brandweer in relatie tot beschikbaarheid vrijwilligers

Paraatheid brandweer in relatie tot beschikbaarheid vrijwilligers past binnen het speerpunt paraatheid van vrijwilligheid uit het beleidsplan brandweer 2020-2023. Binnen de regio zijn er drie posten met beroeps brandweerpersoneel, de andere 38 posten werken met vrijwilligers, die op basis van vrije instroom opkomen. Geïnventariseerd is welke piketregelingen er binnen de regio zijn ter borging van de paraatheid. Deze regelingen worden bezien in het licht van het vrije instroomprofiel en de gewenste situatie. De gewenste situatie is ook weer afhankelijk van de beschikbaarheid van vrijwilligers, met name overdag en in vakantieperioden. Dit onderwerp is meegenomen in het beleidsplan Brandweer Gelderland-Midden 2020-2023.
Landelijk is onlangs een "programmaplan Vrijwilligheid" opgesteld. Aanleiding hiervoor was de aankondiging van het kabinet in het regeerakkoord om voor onderzoek middelen vrij te maken (4x 0,5 mln).
Deze landelijke ontwikkelopgaven sluiten goed aan bij de vier kernwaarden die tot uiting zullen komen in het beleidsplan brandweer 2020-2023: Verbinding, Vertrouwen, Vakmanschap en Vitaliteit.

In-, doorstroom- en uitstroombeleid

In-, doorstroom en uitstroombeleid past binnen het speerpunt paraatheid van vrijwilligheid uit het beleidsplan brandweer 2020-2023. Gesignaleerd wordt dat de tijd dat een vrijwilliger verbonden is aan de organisatie korter wordt. De uitstroom is opgelopen van circa 5% in 2012 naar circa 9% nu. Dit brengt paraatheidsrisico's met zich mee alsmede tekorten op het opleidingsbudget. Daarnaast is het zogenaamde 20-jarigenbeleid een belangrijke ontwikkeling: brandweermensen mogen niet langer dan 20 jaar hun bezwarende functie uitoefenen. De werkgever begeleidt hen naar een passende functie na deze 20 jaar. Dit geldt voor mensen die vanaf 2006 in dienst getreden zijn.

Doel is te komen tot vastgesteld beleid met betrekking tot instroom, doorstroom en uitstroom van repressief personeel (zowel vrijwillig als beroeps) met daarbij een implementatieplan. Het proces van werving en selectie valt hierbuiten.

Van aanbod naar vraag gestuurd oefenen

Op dit moment oefenen de eenheden van Brandweer Gelderland-Midden volgens de landelijke leidraad oefenen. Dat betekent dat alle eenheden min of meer hetzelfde programma afwerken. Inmiddels zijn ook landelijke brancherichtlijnen oefenen beschikbaar, die de eenheden meer ruimte geven om te oefenen op basis van de risico's in hun omgeving. Ook vragen onze eenheden zelf om het oefenen gerichter te organiseren op basis van de incidenten en risico's die zij in hun werk tegenkomen en ervaren. Het van tijd tot tijd checken van het niveau van vakbekwaamheid van de collega's vormt een onderdeel van deze brancherichtlijnen. Zo kunnen individuele collega's, maar ook ploegen op basis van de resultaten van deze profchecks effectiever oefenen. In 2019 hebben we positieve ervaringen opgedaan met een pilotuitvoering van de profcheck. We zullen de komende jaren de profchecks vaker inzetten en zorgvuldig het proces en de resultaten volgen.
De overgang van aanbod (leidraad) naar vraag gestuurd (brancherichtlijn) oefenen is een grote (cultuur)verandering en vergt meerdere jaren. Het is op dit moment nog niet duidelijk is hoe groot de benodigde financiële en personele inspanningen zijn om deze overgang te voltooien.

Innovatie in oefenen

In samenwerking met collega (buur-)regio's wordt in 2020-2021 bij wijze van proef op beperkte schaal ervaring opgedaan met een Virtual Reality oefenprogramma. Doel hiervan is te kunnen bepalen welke (meer)waarde virtueel oefenen biedt ten opzichte van de huidige werkwijze. Daarbij wordt ook gekeken naar condities, consequenties en middelen. Een businesscase zal gestoeld zijn op kwaliteit, kosten en inspanningen. Op basis daarvan volgt beoordeling en besluitvorming over een eventuele structurele invoering en toepassing van VR-oefenprogramma's binnen Brandweer Gelderland Midden.

Wagenpark personenvoertuigen in relatie tot duurzaamheid

Het wagenpark van de brandweer bestaat momenteel voornamelijk uit dieselvoertuigen. De maatschappelijke aandacht voor duurzaamheid en de daarmee gepaard gaande ontwikkeling van milieuzones leidt ertoe dat ook VGGM nadenkt over een transitie naar een meer duurzame oplossing voor haar personenvoertuigen. De ontwikkeling op het gebied van alternatief aangedreven personenauto's gaan snel. Het is te verwachten dat op het moment van her-aanbesteding van het huidige wagenpark voldoende aanbod is aan emissie loze personenauto's. De prijs van emissie loze voertuigen ligt op dit moment echter een stuk hoger dan de prijs van met fossiele brandstof aangedreven voertuigen. Het ligt in de lijn der verwachting dat deze prijzen op het moment dat het aanbod toeneemt zullen dalen, er is echter geen zekerheid op dat gebied. Op basis van het huidige budget en afschrijvingstermijnen is vervanging naar emissie loze personenwagens nog niet mogelijk. Op het moment van aanbesteden zullen we een nieuwe analyse maken en onderzoeken of het verlengen van de afschrijvingstermijnen een deel van de oplossing kan geven.

Investeringsschema

Bij de regionalisering van de brandweer is een omvangrijk investeringsprogramma vastgesteld waarmee onder meer de structurele vervanging van voertuigen en materialen is geborgd (ca € 50 mln). Het vervangingsschema is zodanig dat de afgelopen jaren geld "over" bleef in de wetenschap dat over enkele jaren een omslagpunt zal ontstaan waarna in

een beperkt aantal jaar daarna een “tekort” resteert. Bovendien is duidelijk geworden dat veel maar niet alle structurele vervangingen zijn ondergebracht in het investeringsprogramma. Dit betreft veelal materieel boven de sterkte. Hierdoor is het huidige budget te kort om in overeenstemming met het dekkings- en materieelplan alle vervangingen te kunnen uitvoeren. Het tekort is mogelijk op te lossen door een reductie van de specialistische voertuigen. Besluitvorming hierover zal in 2021 plaatsvinden.

Bluswatervoorziening

De primaire bluswatervoorziening (brandkranen) behoort tot de infrastructuur van Vitens in het kader van drinkwatervoorziening. De kwaliteit van drinkwater is hierbij het primaire belang wat soms op gespannen voet staat met voldoende bluswater. De tendens is dat de brandweer steeds minder afhankelijk wordt van de primaire bluswatervoorziening vanuit brandkranen en meer gebruik maakt van andere voorzieningen zoals tankwagens. Op de lange termijn reduceert hiermee ook de kosten van onderhoud en beheer van brandkranen.

Blusschuim

Ten behoeve van brandbestrijding wordt onder andere gebruik gemaakt van fluorhoudend blusschuim. Dit fluorhoudend blusschuim is milieubelastend en om die reden wordt gezocht naar een minder milieubelastend blusmiddel. Hiervoor wordt aansluiting gezocht bij landelijke ontwikkelingen om in de toekomst over te kunnen stappen.

Doelenboom

Wat willen we bereiken		Wat gaan we ervoor doen	Wat is het beoogd maatschappelijk effect
Strategisch doel	**Operationeel doel**	**Prestatie 2021-2024**	
Effectief optreden bij brand en andere incidenten	Personeel in staat stellen op een professionele en veilige manier te werken	• Landelijke agenda brandweerzorg, innovatief samenwerken, risicogericht werken, voor welke taak de juiste maat, vakmanschap versterken, vitale medewerkere en organisatie. Kernwaarden Brandweer Gelderland-Midden, verbinding, vertrouwen, vakmanschap en vitaliteit • Paraatheid brandweer in relatie beschikbaarheid vrijwilligers (aansluiting bij landelijk programmaplan vrijwilligheid) • In-doorstroom- en uitstroombeleid • Project Repressieve beroepsorganisatie Arnhem-Ede-Centrum • Van aanbod naar vraag gestuurd oefenen • Innovatie in oefenen (interregionaal VR-programma) • Blijven investeren in het creëren van een veilig en gezond arbeidsklimaat voor repressieve medewerkers	Minder schade en slachtoffers bij brand en andere incidenten De burger weet wat hij wel, maar ook wat hij niet van de brandweer mag verwachten
	Verbeteren en vervangen van middelen en materieel nodig voor brandbestrijding en andere acute hulp	• Wagenpark in relatie tot duurzaamheid, onderzoeken mogelijkheid gefaseerd overgaan naar duurzaam wagenpark • Overgang van primaire bluswatervoorziening (reguliere drinkwatersysteem) naar alternatieve bluswatervoorziening in eigenbeheer (tankwagens). • Innoveren van informatie-uitwisseling in de veiligheidsketen (bijv. met behulp van geo-informatie, Live-OP, LCMS) • Innovatie op materieel en materiaal in te bedden in onze organisatie. Het gaat hier met name om landelijke ontwikkelingen die ook voor Brandweer Gelderland-Midden van meerwaarde zijn	
	Verbeteren van processen voor dagelijkse brandweerzorg en hulpverlening	• Uitruk op maat, waar gewenst doorvoeren van flexibelere repressieve organisatie met behoud van slagkracht • Kennisdeling (landelijk en regionaal) op basis van kenniscentrum, evaluaties en de resultaten van incidentgegevens • Structureel evalueren van brandweerinzetten, incidentgegevens en deze resultaten omzetten in betere werkwijzen	

		• Toewerken naar operationele grenzen, als vervanger van vaste regiogrenzen • Toewerken naar gebiedsgerichte opkomsttijden, in plaats van (nu nog) wettelijke verplichte objectgerichte opkomsttijden (project Rembrand) • Voorbereiding en implementatie van een gezamenlijke meldkamer Oost5	
	Uitbreiden interregionale samenwerking	• Verder intensiveren samenwerking oost5 en landelijke/interregionale projectgroepen • Voorbereiding en implementatie van een gezamenlijke meldkamer Oost5 • Onderzoeken mogelijke samenwerking Oost5 bij uitvoering duiktaak • Optimaliseren samenwerking en delen expertise natuurbrandbestrijding Oost5/landelijk • Brandbestrijding en hulpverlening effectiever en efficiënter maken door samenwerking met omringende regio's	
Duurzaam inzetbare medewerker, die goed is opgeleid en kennis en vaardigheden blijft ontwikkelen.	Aantoonbaar vakbekwaam	• Invoering Profchecks • Registratie: van kwantiteit naar kwaliteit	Groter veiligheidsgevoel Een betrokken brandweer organisatie
	Kwaliteit impuls oefenen op de post	• Opleiden ploeginstructeurs • Verder uitbouwen producten oefenen op maat • Team vakbekwaamheid maakt onderwijskundig onderbouwde producten • Gebruik maken van moderne inzichten (brein leren), middelen en technieken (Virtueel, argumented reality e.d.)	
	In balans brengen persoonlijk leren, teamleren en organisatieleren	• Van aanbod naar vraaggericht oefenen individueel en op postniveau • Meer risicogericht oefenen	
Duurzaam wagenpark	Terugbrengen van de uitlaatgas emissie	De markt actief volgen, aan de hand van nieuwe ontwikkelingen bijsturen, en indien mogelijk inzetten op emissiearme of emissie loze voertuigen.	Voorbeeldfunctie voor de energietransitie en behalen klimaatdoelstellingen.

Wat mag het kosten

Overzicht baten en lasten Bedragen x € 1.000	Realisatie 2019	Gew. Begr. 2020	Gew.Begr. 2021	Begroting 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
1.1 Crisisbeheersing en brandweer							
Operatie	28.096	29.661	32.486	32.631	32.631	32.631	32.629
Lasten	**28.096**	**29.661**	**32.486**	**32.631**	**32.631**	**32.631**	**32.629**
1.1 Crisisbeheersing en brandweer							
Gemeentelijke bijdrage	30.971	32.766	33.863	35.386	35.105	35.160	35.375
Lokaal aanbod	0	0	0	0	0	0	0
BDUR	4.373	4.387	4.450	4.427	4.427	4.427	4.427
Zorgverzekeraars	0	0	0	0	0	0	0
Overige baten	1.204	580	1.300	1.498	1.498	1.498	1.498
Baten	**36.549**	**37.733**	**39.614**	**41.311**	**41.031**	**41.086**	**41.301**
Resultaat voor bestemming	**8.453**	**8.072**	**7.128**	**8.680**	**8.399**	**8.455**	**8.672**
Mutatie reserves	0	0	1.475	19	300	245	28
Resultaat na bestemming	**8.453**	**8.072**	**8.603**	**8.699**	**8.699**	**8.699**	**8.699**
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat na belasting	**8.453**	**8.072**	**8.603**	**8.699**	**8.699**	**8.699**	**8.699**

2b.2 Pijler Risicobeheersing

De activiteiten van risicobeheersing zijn gericht op een gezonde en veilige leefomgeving door de realisatie van: minder branden, minder slachtoffers en minder schade.

Impact omgevingswet en visie risicogerichtheid

De impact omgevingswet en visie risicogerichtheid past binnen het speerpunt risicogerichtheid uit het beleidsplan brandweer 2020-2023. De nieuwe Omgevingswet beoogt een veilige en gezonde fysieke leefomgeving te bereiken en in stand te houden. Na de decentralisaties in het sociaal domein bereiden gemeenten zich voor op deze decentralisatie binnen het fysieke domein. Door deze wetswijziging en de door de Raad van directeuren Veiligheidsregio's, Raad van Regionaal Brandweercommandanten en Raad van directeuren Publieke Gezondheid vastgestelde visie 'De beweging van risicobeheersing naar risicogerichtheid in 2020: Samen zorgen voor échte coproductie!', veranderen de advies- en toezichtrol op het gebied van een gezonde en (brand)veilige leefomgeving. Het heeft de voorkeur om in vroegtijdig stadium aan tafel te zitten zodat de brede scope van veiligheids- en gezondheidsaspecten meegenomen kunnen worden in omgevingsvisies, -plannen en de verdere uitwerking hiervan in de fysieke leefomgeving. In het licht van preventie en het verkleinen van sociaaleconomische gezondheidsverschillen is de leefomgeving immers een belangrijke "knop" waaraan gedraaid kan worden. Daarnaast wordt steeds meer van de brandweer gevraagd om flexibel in te spelen op de maatschappelijke ontwikkelingen, zoals bijvoorbeeld ondermijning en illegaliteit.
Om ook in de toekomst toegevoegde waarde te hebben investeert de brandweer in de vaardigheden en kennis van medewerkers. De specialist die op afstand plannen en vergunningen beoordeelt, ontwikkelt zich tot een adviseur die zijn rol en inbreng afstemt op de fase in het proces en de betrokken (maatschappelijke) partners. Meer "risicogericht werken" betekent ook voorbereid zijn op complexere vraagstukken (zoals de energietransitie). Naast inhoudelijke expertise vraagt dit communicatieve vaardigheden, overtuigingskracht en samenwerking in netwerken. Ook wordt aangesloten op een ander digitaal-stelsel en informatiehuizen. Middels een programma speelt de brandweer in op de bovengenoemde ontwikkelingen. In 2021 wordt aan het AB van VGGM-goedkeuring gevraagd om dit programma tot uitvoering te brengen. In het programma zullen meerdere scenario's worden voorgelegd, waarin de effecten op het budgettair kader van VGGM zijn meegenomen.

Onze omgeving en die van onze partners verandert. Om die reden willen wij een andere rol innemen binnen ons netwerk. Deze verandering leidt tot een andere kijk naar de omgeving en een andere kijk naar onze afdeling door onze partners. Onze langetermijnvisie is om door onze omgeving gezien te worden als expertisecentrum. Het expertisecentrum vervult de behoefte van onze omgeving aan betrouwbare informatie over brand- en omgevingsveiligheid. Zowel van de publieke als private partijen. Als expertisecentrum hebben wij een sterke informatiepositie en komen onderzoek, innovatie, samenwerking (tussen private en publieke partijen), onderwijs, voorlichting en evaluatie van incidenten bij elkaar.

Landelijke herijking Brandveilig Leven

Brandweer Nederland heeft op basis van nieuwe visies en onderzoeken vier speerpunten benoemd voor de toekomst. Zo worden risicogroepen gestructureerd geanalyseerd, wordt op Brandveilig Leven gestuurd door beïnvloeders, worden innovaties gestimuleerd en er wordt geïnvesteerd in de kennis en kwaliteit van het eigen personeel.

Deze speerpunten staan de komende jaren centraal en worden uitgewerkt in concrete acties. Vanuit deelnemende gemeenten is aangegeven dat de risicogroep ouderen bijzondere aandacht verdiend. De herijking gaat ervan uit dat de brandweer een goede informatiepositie heeft, maar andere partijen de grootste invloed hebben, zoals gemeenten, verzekeraars, zorgaanbieders, woningbouwcorporaties, cliëntenraden en media. Zij worden volgens de herijking nadrukkelijker ingezet. Dit vergt een andere benadering. Daarnaast is één van de speerpunten dat gedragsbeïnvloeding alleen onvoldoende is en ook ingezet wordt op innovaties die bijdragen aan brandveiligheid.

In 2019 is gestart met het opstellen van een programmaplan Brandveilig Leven, in 2020 zal dit worden afgerond en geïmplementeerd. In het programmaplan wordt beschreven hoe we de eigen medewerkers nadrukkelijker in kunnen zetten om het gedachtegoed te verspreiden, met innovatieve producten die hierbij ondersteunen. Daarnaast wordt beschreven hoe we andere partijen, zoals gemeenten, verzekeraars, zorgaanbieders, woningbouwcorporaties, cliëntenraden en media nadrukkelijker in kunnen zetten.

Impuls omgevingsveiligheid

De Veiligheidsregio's hebben momenteel de structurele adviestaken inzake de Besluiten Externe Veiligheid Inrichtingen, Externe Veiligheid Buisleidingen en Externe Veiligheid Transport. Het betreft de taakuitvoering van het lokale externe veiligheidsbeleid voor de wettelijke externe veiligheid adviezen over vergunningverlening, toezicht, handhaving (VTH) en ruimtelijke ordening. VGGM ontving jaarlijks circa € 135.000 voor deze taken van het Rijk.

Vanaf 2021 worden de gelden overgeheveld naar de reguliere fondsen. Aan het gemeentefonds voor de 15 gemeenten binnen Gelderland Midden wordt € 134.000 toegevoegd. Dit bedrag heeft betrekking op de volledige taakuitvoering van externe veiligheid/omgevingsveiligheid. Het is de bedoeling

dat de taakuitvoering van zowel de omgevingsdiensten als veiligheidsregio's met deze middelen gefinancierd worden. Hierbij wordt gedacht aan een verdeling van 60% respectievelijk 40%. Op basis van dit uitgangspunt wordt met ingang van 2021 in de begroting rekening gehouden met een verhoging van de gemeentelijke bijdrage van € 53.600.

Vanaf 2022 krijgen VGGM het toezicht op de BEVI-inrichtingen van de omgevingsdiensten overgeheveld. Dit betreffen 85 risico-objecten die in het reguliere adviestraject meegenomen gaan worden.

In 2021 wordt in samenhang met de implementatie van de omgevingswet en de overgang van de het toezicht op de BEVI-instellingen nader uitgewerkt worden op welke wijze de taken inzake omgevingsveiligheid uitgevoerd kunnen worden.

Wonen met zorg

Mede door demografische ontwikkelingen zijn afgelopen jaren diverse wooncomplexen gerealiseerd voor mensen die zorg nodig hebben. Deze complexen hebben een verhoogd veiligheidsrisico, mede omdat bewoners in geval van een incident veelal niet zelfstandig het complex kunnen verlaten. De wetgever is voornemens om in het Besluit Bouwen Leefomgeving (BBL) rekening te houden met "Wonen met zorg", onder andere door meer advisering en toezicht vanuit de brandweerorganisatie. In 2021 zal nader worden uitgewerkt om hoeveel objecten het in Gelderland Midden gaat en hoe invulling aan het aangepaste Besluit kan worden gegeven.

Doelenboom

Wat willen we bereiken		Wat gaan we ervoor doen	Wat is het beoogd maatschappelijk effect
Strategisch doel	**Operationeel doel**	**Prestatie 2020-2023**	
Brandveilige samenleving door minder slachtoffers, minder branden en minder schade	Bewustzijn creëren over (brand)veiligheid bij burgers, bedrijven en (zorg)instellingen.	• Zorgen dat brandveiligheid een integraal onderdeel is van het gemeentelijk integraal veiligheidsplan • Samenwerking met betrokken gemeenten en woningcoöperaties continueren en uitbreiden, zowel voor domeinen wonen, onderwijs en zorg • Voorlichtingssessie in de wijk na een woningbrand • Bedrijven en (zorg)instellingen voeren zelf een brandveiligheidscontrole uit waarmee zij zicht krijgen in het eigen brandveiligheidsniveau • Met gemeenten de rookmelderdichtheid bevorderen en het bewustzijn van de gevaren van koolmonoxidevergiftiging vergroten	Een grotere (brand) veiligheid en een groter veiligheidsgevoel in de samenleving.
	Bijdragen aan brandveiligheid van bedrijven en hun omgeving	• Inzetten Risico Analyse Monitor, waarbij naast bouwkundige zaken en omgevingseffecten ook nadrukkelijke de organisatorische kant worden meegenomen. • Inspelen op en uitvoering geven aan de Omgevingswet en de Wet Kwaliteitsborging Bouwen	
	Samenwerking met omgevingsdiensten continueren	• Uitvoering geven aan het gezamenlijk uitvoeringsprogramma	
	In beeld hebben van de brandrisico's in een brandrisicoprofiel	• Door ontwikkelen van het brandrisicoprofiel	
Omgevingsrechtproof maken van organisatie	Een toekomstbestendige brandweerorganisatie, die meebeweegt met de maatschappelijke ontwikkelingen en optimaal kan inspelen op de vragen die spelen	• Proactief bijdragen aan een integrale en samenhangende benadering van risico's door het bevoegd gezag met als resultaat een veiliger en gezonder fysieke leefomgeving • Bewegen van regel- naar risicogericht werken zodat we door differentiatie van risico's en vanuit onze specifieke deskundigheid ons kunnen richten op het bevorderen van de fysieke veiligheid bij (vooral) complexe risico's in de samenleving.	Een gezonde en vellige leefomgeving

Wat mag het kosten

Overzicht baten en lasten Bedragen x € 1.000	Realisatie 2019	Gew. Begr. 2020	Gew.Begr. 2021	Begroting 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
1.1 Crisisbeheersing en brandweer							
Risicobeheersing	4.114	4.144	4.444	4.209	4.209	4.209	4.209
Lasten	**4.114**	**4.144**	**4.444**	**4.209**	**4.209**	**4.209**	**4.209**
1.1 Crisisbeheersing en brandweer							
Gemeentelijke bijdrage	5.238	5.354	5.565	5.637	5.637	5.637	5.637
Lokaal aanbod	0	0	0	0	0	0	0
BDUR	0	0	0	0	0	0	0
Zorgverzekeraars	0	0	0	0	0	0	0
Overige baten	216	214	-8	18	18	18	18
Baten	**5.454**	**5.568**	**5.557**	**5.655**	**5.655**	**5.655**	**5.655**
Resultaat voor bestemming	**1.340**	**1.424**	**1.112**	**1.446**	**1.446**	**1.446**	**1.446**
Mutatie reserves	0	0	300	0	0	0	0
Resultaat na bestemming	**1.340**	**1.424**	**1.412**	**1.446**	**1.446**	**1.446**	**1.446**
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat na belasting	**1.340**	**1.424**	**1.412**	**1.446**	**1.446**	**1.446**	**1.446**

2b.3 Pijler meldkamerfunctie

De meldkamerfunctie past binnen het speerpunt Meldkamer Oost-Nederland uit het beleidsplan brandweer 2020-2023.
De activiteiten met betrekking tot de meldkamer hebben betrekking op het ontvangen van noodmeldingen van burgers of professionals en het alarmeren van eenheden in de regio.

De meldkamer activiteiten worden vanaf 2023 gezamenlijk met de Veiligheidsregio's Gelderland Zuid, Noord en Oost-Gelderland, IJsselland en Twente uitgevoerd vanuit de nieuw te realiseren meldkamer Oost-Nederland in Apeldoorn. De activiteiten in 2021 en 2022 zijn erop gericht om deze samenwerking mogelijk te maken, binnen de huidige financiële budgetten. De ambitie is om tot één functionerende meldkamer voor de provincies Gelderland en Overijssel te komen, waarbij één veiligheidsregio de betrokken medewerkers in dienst neemt. Door de samenwerking zijn schaalvoordelen te behalen, welke deels zijn overgedragen aan het Rijk en deels worden ingezet voor kwalitatieve verbeteringen. De belangrijkste verbetering betreft de wijze waarop invulling gaat worden gegeven aan de rol van calamiteiten coördinator.

Wat mag het kosten

Overzicht baten en lasten Bedragen x € 1.000	Realisatie 2019	Gew. Begr. 2020	Gew.Begr. 2021	Begroting 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
1.1 Crisisbeheersing en brandweer							
Meldkamer	1.981	1.242	1.270	1.293	1.193	1.093	1.093
Lasten	**1.981**	**1.242**	**1.270**	**1.293**	**1.193**	**1.093**	**1.093**
1.1 Crisisbeheersing en brandweer							
Gemeentelijke bijdrage	0	0	0	0	0	0	0
Lokaal aanbod	0	0	0	0	0	0	0
BDUR	1.447	877	933	956	956	956	956
Zorgverzekeraars	0	0	0	0	0	0	0
Overige baten	827	263	252	254	254	254	254
Baten	**2.274**	**1.140**	**1.185**	**1.210**	**1.210**	**1.210**	**1.210**
Resultaat voor bestemming	**293**	**-103**	**-85**	**-83**	**17**	**117**	**117**
Mutatie reserves	0	200	200	200	100	0	0
Resultaat na bestemming	**293**	**97**	**115**	**117**	**117**	**117**	**117**
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat na belasting	**293**	**97**	**115**	**117**	**117**	**117**	**117**

2c. Programma GGD

Het programma GGD bevat de activiteiten gericht op de gezondheid beschermde en gezondheid bevorderende maatregelen voor de bevolking of specifieke groepen daaruit, waaronder het voorkomen en het vroegtijdig opsporen van ziekten. Het programma valt uiteen in 3 pijlers, namelijk algemene gezondheidszorg, jeugdgezondheidszorg en monitoring & onderzoek. Voor alle pijlers is het moderniseren van het klantcontact en communicatie met stakeholders een speerpunt.

Moderniseren klantcontact en communicatie met stakeholders

Er komt meer regie bij de klant. Het doel waar we aan werken is dat klanten ons als GGD weten te vinden op een manier en op het moment dat zij willen en nodig hebben. Als GGD zorgen we ervoor dat we ons blijven aanpassen aan de wensen van de klant.
Dit betekent dat:

1. De klant inzicht heeft in het eigen dossier (Sinds 1 juli 2020 heeft de cliënt, op basis van de Wet Cliëntenrechten bij elektronische verwerking, een aantal nieuwe rechten, waaronder dat ze hun dossier gratis elektronisch mogen inzien)
2. De klant zelf zijn afspraken kan inplannen bij enkele afdelingen van de GGD
3. Feedback van klanten wordt gevraagd om continu te leren van de wensen van de klant en onze processen hierop aan te passen
4. De klant informatie kan krijgen in de door hem/haar gewenste vorm.

In 2020 is gestart met het vernieuwen van de website van VGGM en met de aanpassing van de telefooncentrale. Deze processen worden in 2021 en in 2022 afgerond.

Door de corona-uitbraak in 2020 is modernisering van klantcontact ook op een andere manier in een versnelling geraakt; consulten zijn steeds meer plaats gaan vinden via beeldbellen en andere vormen van videocontact.

De kosten die gepaard gaan met deze modernisering worden door reallocatie gedekt vanuit de exploitatie.

Risico's

Risico	Beheersmaatregel
Onvoldoende (deskundig) personeel	Wettelijke taken uitvoeren maar geen nieuwe taken uitvoeren Duurzame inzet bevorderen Max. inzetten in opleiden medewerkers Herwaardering van functies
Implementatie nieuwe registratie- en archiefsystemen (organisatiebreed)	Tijdelijke medewerkers inhuren voor ondersteuning bij werkzaamheden tijdens implementatie
Uitval ICT-voorzieningen	Noodplan met laptops Overstappen op 2e server
Vervallen of overhevelen naar gemeentefonds van ASG-regeling	Aangesloten blijven op landelijke ontwikkelingen Voldoen aan prestatieafspraken ASG-regeling
Dalende incidentie en op middellange termijn mogelijk onvoldoende bevoegd en bekwaam personeel (mn artsen)	Visie op toekomstbestendige organisatie van TBC opstellen i.s.m. GGD-en binnen Regionaal Expertisecentrum Noord Oost.
Onduidelijk of er een aanbesteding komt van de Medische arrestantenzorg en of de GGD de zorgverlening behoudt.	ZZP'ers minder of niet meer inzetten (niet bij GGD) Bij daling inkomsten ook daling kosten. Aantrekken nieuw personeel of extra opleiden tot forensisch arts van bestaand personeel.
Ketenpartners komen afspraken niet na op het gebied van voorbereid zijn op rampen en crises	- OTO-afspraken ketenpartners - Zorgcontinuïteit bij ketenpartners georganiseerd - Evaluatie convenanten en werkafspraken met ketenpartners
Onvoldoende capaciteit evenementenadvies	Continuïteit binnen afdeling geborgd.
Evenementadviezen worden niet overgenomen/opgevolgd	Middels een goede relatie met vergunningverlener, gemeenten overtuigen van toepassen advies t.b.v. vergunningverlening.

In Nederland hebben de 25 GGD-en een cruciale rol in de bestrijding van het coronavirus (COVID-19) met testen en traceren dat wil zeggen bron- en contactonderzoek en voorlichting aan inwoners en (zorg)partners. Begin 2021 starten de GGD-en met vaccineren. In 2021 zal bestrijding van het coronavirus extra inzet van GGD vragen. In hoeverre dat ook in 2022 het geval zal zijn (aard en omvang), is nog niet in te schatten.

Beheersmaatregelen:

- Aanvullende (landelijke) financiering voor extra taken coronabestrijding
- Ambities bijstellen: naast wettelijke taken en coronabestrijding is er beperkte ruimte voor nieuwe taken
- Max. inzetten op werven, inwerken en versneld opleiden nieuwe medewerkers

Door uitbraak van het coronavirus is het aantal Nederlanders dat een verre reis maakt, fors afgenomen. Hierdoor is de vraag naar

reizigersconsulten sterk gedaald. De verpleegkundigen die reizigers adviseren over een 'veilige en gezonde reis' worden nu ingezet t.b.v. coronabestrijding. In hoeverre zij in 2022 hun reguliere werk weer kunnen oppakken, is lastig in te schatten.

Beheersmaatregelen:
- Verpleegkundigen vervangende werkzaamheden aanbieden en hen binden door bijv. scholing

De werkzaamheden op het gebied van seksuele gezondheid worden bijna geheel vergoed door het ministerie van VWS. De subsidieregeling Aanvullende Seksuele Gezondheid (ASG-regeling) valt onder de landelijke subsidieregeling Publieke Gezondheid. Deze subsidieregeling vervalt per 1-1-2022. Een nieuw financieringsmodel is in ontwikkeling.

Beheersmaatregelen:
- Aangesloten blijven op landelijke ontwikkelingen
- Voldoen aan prestatieafspraken ASG-regeling

Wat mag het kosten

Overzicht baten en lasten Bedragen x € 1.000	Realisatie 2019	Gew. Begr. 2020	Gew.Begr. 2021	Begroting 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
7.1 Volksgezondheid							
Jeugdgezondheidszorg	16.154	16.177	17.207	17.146	17.079	16.796	16.796
Algemene gezondheidszorg	6.527	28.095	47.735	7.989	7.989	7.989	7.989
Monitoring en Advies	1.655	1.878	2.163	2.022	2.022	2.022	2.022
Lasten	**24.337**	**46.150**	**67.105**	**27.158**	**27.090**	**26.808**	**26.808**
7.1 Volksgezondheid							
Gemeentelijke bijdrage	16.664	18.747	19.252	19.603	19.603	19.603	19.603
Lokaal aanbod	6.479	6.158	6.527	6.530	6.530	6.530	6.530
BDUR	81	82	84	84	84	84	84
Zorgverzekeraars	0	0	0	0	0	0	0
Overige baten	5.436	25.357	46.031	5.522	5.522	5.522	5.522
Baten	**28.661**	**50.344**	**71.894**	**31.738**	**31.738**	**31.738**	**31.738**
Resultaat voor bestemming	**4.324**	**4.194**	**4.790**	**4.580**	**4.648**	**4.930**	**4.930**
Mutatie reserves	5	473	450	375	308	25	25
Resultaat na bestemming	**4.330**	**4.667**	**5.240**	**4.955**	**4.955**	**4.955**	**4.955**
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat na belasting	**4.330**	**4.667**	**5.240**	**4.955**	**4.955**	**4.955**	**4.955**

2c.1 Pijler algemene gezondheidszorg

De activiteiten behorend tot de algemene gezondheidszorg dragen bij aan de opzet, uitvoering en afstemming van preventieprogramma's met inbegrip van gezondheidsbevordering, preventieve maatregelen op het gebied van infectieziekte bestrijding en houden van toezicht op specifieke doelgroepen.

Nota volksgezondheid

Aan de hand van de VTV en input van o.a. VNG, diverse ministeries, gemeenten en GGD-en stelt de minister van VWS een landelijke nota volksgezondheid vast. Deze bevat landelijke prioriteiten op het gebied van PG. De landelijke nota zal een looptijd hebben van 2020 – 2023. De landelijke prioriteiten bieden gemeenten aanknopingspunten voor lokaal beleid. De landelijke nota is in mei 2020 uitgebracht.

In de nota worden vier vraagstukken geprioriteerd:
1. Gezondheid in de fysieke en sociale omgeving
2. Gezondheidspotentieel benutten
3. Druk op het dagelijks leven bij jeugd en volwassenen
4. Vitaal ouder worden

De GGD heeft inmiddels een ambtelijke werkgroep geïnitieerd om samen met de gemeenten te verkennen op welke wijze Gelderland-Midden regionaal kan bijdragen aan deze opgaven.

Infectieziektebestrijding

De impact van Corona op de maatschappij, de introductie van nieuwe infectieziekten in ons land (bijvoorbeeld Westnijlvirus) en de dreiging van nieuwe pandemieën in de toekomst, zal zeker leiden tot meer aandacht voor infectieziektepreventie en –bestrijding. Organisatorische en financiële consequenties zijn nog niet bekend.

Activiteiten om de vaccinatiegraad in het werkgebied te verhogen zullen ook de komende jaren onverminderd voortgezet worden.

Daarnaast is een Rijksvaccinatieprogramma voor ouderen in ontwikkeling, dat mooi aansluit bij het vraagstuk van 'vitaal ouder worden'. De GGD zal naar verwachting een belangrijke rol gaan spelen bij de uitvoering hiervan.

Ontwikkelingen in het domein fysieke leefomgeving

De Omgevingswet, die 1 januari 2022 in werking treedt, introduceert nieuwe instrumenten (o.a. omgevingsvisie en -plan) en stuurt aan op het herzien van processen. Uitgangspunt is dat in de toekomst meer ruimte is voor interactie en inbreng van inwoners en initiatiefnemers. Dit vraagt een andere wijze waarop deskundigen van VGGM hun kennis inbrengen.

De veranderende rol doet zijn intrede in periode waarin we als maatschappij voor diverse opgaven staan: klimaatadaptatie, duurzame mobiliteit en de energietransitie. Deze opgaven bieden keuzes die kunnen bijdragen aan gezondheidswinst. Denk aan het terugdringen van gezondheidsachterstanden, een gezondere leefstijl en vitaal ouder worden. Tegelijkertijd is er sprake van (nieuwe) veiligheids- en/of gezondheidsrisico's. VGGM investeert in een (door)ontwikkeling naar een deskundige en proactieve partner voor een 'veilige en gezonde leefomgeving'. Dat betekent domeinoverstijgend adviseren van gemeenten, zodat zij een integrale afweging kunnen maken waarbij gezondheid een vast onderdeel is van de belangenafweging in ruimtelijk beleid. Hiertoe leggen we verbindingen binnen VGGM (gezondheid en (brand)veiligheid) en buiten VGGM (Omgevingsdiensten, ruimtelijke ordening, sociaal domein).

Deze ontwikkeling is in een eerder stadium besproken. In 2021 zullen meerdere scenario's voorleggen, waarin de effecten op het budgettair kader van VGGM worden meegenomen.

Forensische Geneeskunde

In 2019 heeft de DPG-raad een herijkte visie op de forensische geneeskunde vastgesteld. Een onlangs vastgesteld uitvoeringsplan gaat in op de wijze waarop tussen oktober 2020 tot september 2022 deze visie gerealiseerd gaat worden. Stip op de horizon is een bovenregionale organisatie van het forensisch medisch onderzoek en de lijkschouw op het niveau van de 10 politieregio's.

De aanbestedingsprocedure voor de medische arrestantenzorg (MAZ) zal waarschijnlijk in 2021 worden gestart door de politie. Het is aannemelijk dat na de aanbesteding de medische arrestantenzorg op de schaal van de politieregio's zal worden uitgevoerd.

Met het losknippen en eventueel wegvallen van de MAZ zal het voor GGD'en steeds moeilijker worden om de overige taken – de lijkschouw en het forensisch medisch onderzoek – in stand te houden. Omdat beide trajecten uitgaan van organisatie op schaal van de politieregio's, worden de ontwikkelingen in nauwe samenwerking met de overige vier GGD-en in Oost-Nederland gevolgd en opgepakt.

TBC

De expertise van TBC-artsen en verpleegkundigen komt onder druk te staan door de dalende incidentie in Nederland. Daarnaast is de uitstroom van specialistische artsen groot en de instroom beperkt.

In 2019 zijn de eerste stappen gezet om te komen tot een toekomstbestendige TBC-zorg in Nederland. Door de uitbraak van het coronavirus is dit traject nagenoeg stil komen te liggen. In 2021 zal het traject worden hervat. Dit betreft zowel samenwerking tussen de 8 GGD-en van het Regionaal Expertisecentrum Noord-Oost als intensivering van de samenwerking tussen de drie Gelderse GGD-en. Financiële en organisatorische consequenties voor 2022 zijn nog niet bekend.

Toezicht op WMO-instellingen

In 2019 is de GGD als toezichthouder aangewezen door de 11 gemeenten aan de oostkant van de regio (incl. Wageningen). Voor de gemeenten aan de westkant van de regio was de GGD al toezichthouder. In 2020 is een pilot uitgevoerd voor proactief toezicht. Vanaf 2021 wordt het proactief toezicht structureel vormgegeven en geïmplementeerd. Er zal gedurende de implementatie alsook daarna continue afstemming en evaluatie blijven plaatsvinden.

Zorg en Veiligheid

Sinds de decentralisaties zijn gemeenten verantwoordelijk voor passende zorg en ondersteuning van haar inwoners. In de praktijk zien we dat complexe casuïstiek vraagt om een integrale, casusgerichte (keten)benadering en zowel zorg- als veiligheidsaspecten bevat. Onderstaande ontwikkelingen raken de taak en positie van het team OGGZ.

- Per 1 januari 2020 is de Wet verplichte ggz (WvGGZ) in werking getreden. In 2020 en 2021 vindt een deel van de gemeentelijke uitvoeringstaken door VGGM plaats. In 2021 besluiten gemeenten over de uitvoering in 2022 en verder.
- Makkelijker in beeld hebben welke andere hulpverleners betrokken zijn bij mensen met een kwetsbaarheid zoals verward gedrag, zodat er beter en sneller kan worden doorverwezen en/of een integraal plan van aanpak kan worden opgesteld, is doelstelling van het in 2019 gestarte project SluiS. SluiS staat voor Sluitend Samenwerken (0-100). Het is een digitaal systeem waarin professionals kunnen aangeven dat zij betrokken zijn bij kwetsbare burgers. In 2020 en 2021 worden in de gemeenten Arnhem en Ede pilots uitgevoerd. De resultaten van de pilots resulteren in een advies over verdere implementatie en bekostiging in 2022 e.v.
- In 2020 en 2021 worden er met subsidie van ZonMW projecten uitgevoerd rond meldpunten niet-acute zorg en het landelijk meldnummer Zorgwekkend gedrag. Organisatie en

bekostiging vanaf 2022 is afhankelijk van wijze waarop de gemeentelijke meldpunten niet-acute zorg vorm krijgen. De wettelijke borging van deze meldpunten wordt voorbereid in de Wet Aanpak Meervoudige problematiek Sociaal domein (WAMS). Deze wet treedt vermoedelijk eind 2022 in werking.

- In 2022 start de doordecentralisatie van Beschermd Wonen, met een ingroeipad van 10 jaar tot 2032. In 2026 vindt besluitvorming plaats over doordecentralisatie Maatschappelijke Opvang. Dit leidt mogelijk tot verschuivingen in verantwoordelijkheden en financiering van centrumgemeenten naar regiogemeenten. Consequenties voor (regionale) visie, capaciteit, werkprocessen en rollen van o.a. VGGM voor 2022 e.v. zijn nog niet bekend.

Al enkele jaren is een wetsvoorstel Regulering Sekswerk in de maak. Het voorstel m.b.t. een vergunningstelsel prostitutie wordt in 2021 ingediend. Onderdeel van het aanvragen van een vergunning is een 'zelfredzaamheidsgesprek'. Voor de uitvoering hiervan wordt aan de GGD gedacht.

Sturing Zorg & Veiligheid

In de regio is inmiddels ervaring opgedaan met het in gezamenlijkheid met veiligheidspartners en zorgorganisaties komen tot een meer sluitende aanpak voor personen met verward gedrag; stuurgroep en platform Verward Gedrag. Rond de Wvggz vindt periodiek overleg plaats tussen gemeente, geneesheer-directeuren, Openbaar Ministerie en politie. De voorbereiding hiervan wordt gerealiseerd vanuit VGGM in samenspraak met betrokken partijen.

In opdracht van het Algemeen Bestuur van VGGM (oktober 2019) vindt een analyse plaats van de overlegstructuur het themagebied Zorg en Veiligheid en van de wijze waarop het bestuurlijk overleg rond dit vraagstuk vorm te geven. Het resultaat hiervan wordt begin 2021 opgeleverd. Om na besluit door het AB tot een uitwerkingsvoorstel te komen t.a.v. bestuurlijke inrichting, voorbereiding en ondersteuning.

Doelenboom

Wat willen we bereiken?		Wat gaan we ervoor doen?	Wat is het beoogd effect?
Strategisch doel	**Operationeel doel**	**Prestaties**	**Maatschappelijk effect**
Het bewaken, beschermen en bevorderen van de publieke gezondheid	Signaleren en bestrijden van infectieziekten + monitoren vaccinatiegraad	- Taken in het kader van bestrijding coronavirus - Afhandelen van meldingen van infectieziekten - Preventieve activiteiten om infectieziekten te voorkomen - Voorlichting en advies over hygiëne en gezondheid - Bijdragen aan kennisontwikkeling en activiteiten t.b.v. Antibioticaresistentie en infectiepreventie	Beperken verspreiding besmettelijke infectieziekten en daarmee verminderen ziektelast
	Opsporen van TBC en behandelen van patiënten	- Screening TBC - Consulten TBC - Behandeling actieve en latente TBC - Bron- en contactopsporing - Preventie/voorlichting	
	Het bevorderen en beschermen van risicogroepen tegen soa's	- Screening op SOA - Consulten Soa en Sense - Consulten PrEP - Behandeling SOA - Bron- en contactopsporing - Voorlichting aan jongeren en risicogroepen - Preventieve activiteiten	
	Beschermen van reizigers en voorkomen van verspreiding ziekten bij terugkeer	- Reizigersconsulten - Groepsvaccinaties (bedrijven, zorginstellingen e.d.) - Vaccinaties op maat (i.o.) - Voorlichting risicogroepen	
	Beschermen van inwoners tegen gezondheidsrisico's en bevorderen van een	- (Pro)actief adviseren over gezondheidsrisico's op gebied van milieu en RO	Een gezonde en veilige leefomgeving voor de inwoners van Gelderland-Midden

	leefomgeving die uitnodigt tot gezond gedrag	- (Pro)actief adviseren over hoe de inrichting van de leefomgeving de gezondheid kan bevorderen - Adviseren over gezondheidsrisico's van gevaarlijke stoffen (koude en warme fase) - Ondersteunen van gemeenten bij invoering Omgevingswet en borging van gezondheid in omgevingsvisies en -plannen om gezondheid hierin te borgen - Voorlichting over o.a. asbest, eikenprocessierups, gewasbeschermingsmiddelen kwik, hitte, houtkachels en windmolens	
	Voorkomen van dakloosheid sociaal kwetsbare inwoners	- Meldpunt Ontruimingen - Meldpunt vroegsignalering voor risicovolle schulden - Meldpunt dreigende waterafsluiting (Vitens)	Voorkomen van verdere teloorgang, ontruiming of overlast en het toeleiden (van zorgmijders) naar zorg, dan wel organiseren van hulpverlening
	Cliënten maatschappelijke opvang in beeld hebben en waar nodig toeleiden naar passende hulpverlening	- Intake (dreigend) dak- en thuisloze individuen en gezinnen - Verpleegkundig spreekuur dak- en thuislozen - Passende begeleiding organiseren voor bezoekers Spoorhoek Arnhem	
	Bieden van kennis en ondersteuning aan inwoners, gemeenten en partners bij multi-problematiek	- Centraal meldpunt OGGZ - Meldpunt Onverzekerdenzorg - Project Woonhygiëne - (pro) actief adviseren over verbeterpunten ketensamenwerking	
	Bevorderen afstemming en samenwerking keten	- Beheren Verwijsindex	Bevorderen 1 gezin – 1 plan (voorkomen langs elkaar heen werken hulpverleners)
	Uitvoeren forensisch geneeskundige zorg	- Lijkschouw bij vermoeden van niet-natuurlijke dood en bij euthanasie.	Zorgen dat politie en OM op de hoogte zijn (van vermoedens) van niet-natuurlijke dood
		- Uitvoeren forensisch medisch onderzoek bij incidenten, huiselijk geweld, zedenzaken, kindermishandeling, etc. - Afname testen t.b.v. alcohol- en drugscontroles politie - Opstellen letselbeschrijvingen	Onderzoeken en beschrijven van letsels t.b.v. onderzoek politie en OM
		- Uitvoeren medische arrestantenzorg - Adviseren van politie (insluitadviezen e.d.)	Bieden van medische zorg aan arrestanten
	Monitoren van de gezondheid van de inwoners van Gelderland-Midden	- Elke 4 jaar een gezondheidsmonitor uitvoeren onder jongeren, volwassenen en ouderen om de gezondheidstoestand te beschrijven - Integrale rapportages opleveren op basis van cijfers vanuit de monitors, vanuit JGZ en vanuit andere afdelingen van VGGM - Adviseren over de trends in die worden gezien in de monitoring - Het doen van verdiepend onderzoek en analyses op eigen initiatief en op verzoek van gemeenten en ketenpartners	Bijdragen aan een beeld van de gezondheid van inwoners van Gelderland-Midden en bijdragen aan goed onderbouwde gezondheidsbeleidsbesluiten van gemeenten
Het houden van toezicht	Uitvoeren van toezicht op de kinderopvang	- Uitvoeren van jaarlijkse onderzoeken bij kinderdagverblijven, buitenschoolse opvang en gastouderbureaus	Toezien op een veilige en kwalitatief goede omgeving voor kwetsbare groepen (kinderen, cliënten, etc.) en

		- Uitvoeren van onderzoek bij aanvraag nieuwe opvanglocatie - Uitvoeren onderzoeken bij gastouders - Uitvoeren overige onderzoeken bij KDV, BSO, GOB en GO	gemeenten adviseren t.b.v. handhaving
	Uitvoeren van toezicht op jeugdverblijven /internaten	- Deelname aan landelijke pool en uitvoeren onderzoek bij jeugdverblijven/internaten in Oost-Nederland	
	Uitvoeren toezicht op WMO-instellingen	- Onderzoek (laten) doen bij aanbieders van Wmo ondersteuning en begeleiding waar sprake is van calamiteiten. - Inspecties uitvoeren bij aanbieders van Wmo ondersteuning en begeleiding (dagbesteding, begeleid en beschermd wonen, ambulante zorg, PGB e.d.)	
	Uitvoeren toezicht op vergunde bedrijven	- Inspecties uitvoeren en adviseren van • Ondernemers in de tatoeage, permanente make-up en piercingbranche • (Tijdelijke) huisvesting van vluchtelingen en statushouders • Seksbedrijven	Toezien op de hygiënevoorwaarden en gemeenten adviseren t.b.v. vergunningverlening

Wat mag het kosten

Overzicht baten en lasten Bedragen x € 1.000	Realisatie 2019	Gew. Begr. 2020	Gew.Begr. 2021	Begroting 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
7.1 Volksgezondheid							
Algemene gezondheidszorg	6.527	28.095	47.735	7.989	7.989	7.989	7.989
Lasten	**6.527**	**28.095**	**47.735**	**7.989**	**7.989**	**7.989**	**7.989**
7.1 Volksgezondheid							
Gemeentelijke bijdrage	2.488	2.625	2.694	2.764	2.764	2.764	2.764
Lokaal aanbod	2.298	2.953	3.314	3.317	3.317	3.317	3.317
BDUR	81	82	84	84	84	84	84
Zorgverzekeraars	0	0	0	0	0	0	0
Overige baten	3.592	24.373	44.018	3.880	3.880	3.880	3.880
Baten	**8.459**	**30.033**	**50.111**	**10.045**	**10.045**	**10.045**	**10.045**
Resultaat voor bestemming	**1.932**	**1.938**	**2.375**	**2.056**	**2.056**	**2.056**	**2.056**
Mutatie reserves	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat na bestemming	**1.932**	**1.938**	**2.375**	**2.056**	**2.056**	**2.056**	**2.056**
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat na belasting	**1.932**	**1.938**	**2.375**	**2.056**	**2.056**	**2.056**	**2.056**

2c.2 Pijler jeugdgezondheidszorg

De jeugdgezondheidszorg volgt bijna alle kinderen in Nederland op meerdere momenten in hun leven. Zij adviseren, stellen ouders gerust of verwijzen door waar nodig. Zij voeren het goede gesprek over vaccineren, gezonde voeding of gezond gedrag. Zij investeren in het gewone opgroeien en opvoeden, in het normaliseren en demedicaliseren. De jeugdgezondheidszorg werkt samen met basisvoorzieningen en eerstelijns zorg, aan preventie en gelijke kansen voor alle kinderen.

Zorg op maat en digitale bereikbaarheid voor ouders en jeugdigen blijven de komende jaren een belangrijk thema. Redenen om deze ontwikkelingen verder in te zetten zijn onder meer de behoeften van ouders en jeugdigen om meer regie te krijgen over hun vraag naar informatie, advies en ondersteuning in de zorg en opvoeding door de JGZ. Als gevolg van de covid-maatregelen speelt daarbij in toenemende mate de vraag om ouders en jeugdigen via slimme digitale middelen te kunnen blijven bereiken, nu fysiek contact niet altijd mogelijk is en contactmomenten verschoven en/of niet uitgevoerd kunnen worden.
Om dit proces te versterken zijn wij vanaf 1 januari 2021 aangesloten bij de **Groeigids** app voor ouders waarin landelijk 17 JGZ organisaties participeren. De

Groeigids app biedt een digitaal groeiboek voor ouders en betrouwbare opvoedinformatie. Het geeft verder de mogelijkheid om te chatten met ouders.

In 2019 verscheen een publicatie van het Nederlands Jeugd Instituut over het gebruik van de jeugdzorg in Nederland. De daarin vertolkte zienswijze sluit aan bij de zienswijze die binnen VGGM in ontwikkeling is voor het meerjarenplan 2022-2024. Het zorggebruik is in de loop der jaren sterk gegroeid: kreeg twintig jaar geleden ongeveer 1 op de 27 kinderen en jongeren jeugdzorg, nu is dat 1 op de 8. De groei zwakt wel enigszins af, maar het zorggebruik is nog steeds hoog.
Extra geld om de groei van het zorggebruik op te vangen is niet voldoende. Er is zelfs een risico dat extra geld de groei in stand houdt. Om een beter functionerend stelsel te krijgen zijn een aantal zaken nodig namelijk versterking van de basis (gedeelde visie); versterking van preventie; verbetering eerstelijnszorg; intensieve hulp met duurzame effecten en focus op aanpak belangrijkste maatschappelijke vraagstukken.
De JGZ met als doelstelling preventie en normaliseren heeft zich ten doel gesteld om een bijdrage te leveren aan het terugdringen van de specialistische jeugdzorg door een verdere samenwerking en afstemming met deze zorgpartners.

Kansrijke Start

Kansrijke Start kent drie sporen voor, tijdens en na de zwangerschap. Stevig Ouderschap prenataal Voorzorg, prenatale huisbezoeken en Nu Niet Zwanger (NNZ) zijn interventies die passen binnen het eerste en tweede spoor (vóór en tijdens de zwangerschap). De doelstelling van NNZ is het vergroten van de regie op een kinderwens en het daarmee voorkomen van ongeplande en ongewenste zwangerschap bij kwetsbare (potentiële) ouders. Voor de overige 3 interventies geldt dat deze zijn gericht op advisering en begeleiding van kwetsbare zwangeren gedurende de zwangerschap en de voorbereiding op de ouder- kind relatie, op een meer of minder intensieve wijze.
In 2019 is de gemeente Arnhem gestart met deelname aan het landelijke programma. In juni 2020 zijn de gemeenten Doesburg, Duiven, Lingewaard, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Westervoort en Zevenaar gestart.
De inhoudelijk coördinator is werkzaam bij de GGD, schoolt de professionals van organisaties tot aandachtsfunctionaris NNZ, voert complexe casuïstiek uit op aanvraag en houdt contact met aandachtsfunctionaris voor intervisie en registratie.
In 2021 wordt het pilottraject geëvalueerd. Het doel is om het programma Nu Niet Zwanger structureel in te zetten als voorziening vanuit VGGM.

In het derde spoor (na de zwangerschap) is de vraag hoe binnen de JGZ meer nadruk gelegd kan worden op de kerntaak ‘ondersteunen van ouders bij het opvoeden en opgroeien van kinderen door normaliseren’. Hierbij kan bijv. gedacht worden aan vormen waarbij ouders en jongeren contactmomenten niet meer individueel maar in groepsverband aangeboden krijgen.

Middels het programma Kansrijke Start is een subsidieaanvraag gedaan bij ZonMw in het programma “verbetering lokale praktijk kwetsbare zwangeren en kwetsbare jonge ouders”. De JGZ zal hierbij samen met ketenpartners binnen de VSV’s, Huisartsen, MEE Gelderse Poort, gemeenten en het sociaal domein zorgen voor een verbeterslag van de aansluiting van het medische- met het sociale domein. Begin 2021 wordt duidelijk of deze subsidieaanvraag gehonoreerd gaat worden.

Minister de Jonge heeft in het actieprogramma Kansrijke Start aangekondigd ‘het prenatale huisbezoek’ (PHB) op te willen nemen in de WPG. Dit wetsvoorstel ligt nu voor. Dat betekent waarschijnlijk dat gemeenten per 1 juli 2021 een wettelijke verantwoordelijkheid krijgen om prenatale huisbezoeken voor kwetsbare gezinnen in te kopen bij de jeugdgezondheidszorg. Landelijk komt er een bedrag van €5.3 miljoen beschikbaar op jaarbasis. Het budget wordt pas in de decembercirculaire opgenomen. De daadwerkelijke storting in het gemeentefonds vindt dan bij de meicirculaire in 2021 plaats. Dan is er ook meer bekend over de verdeelsleutel onder gemeenten. Nu wordt het PHB door alle 15 regiogemeenten ingekocht als lokaal aanbod. Voor de financiering van 2021 is afgesproken voor alsnog uit te gaan van het bedrag opgenomen in de offertes lokaal aanbod 2021. In de loop van het eerste half jaar zullen de inhoudelijke- en financiële consequenties van de veranderde wetgeving verder onderzocht worden.
In 2021 wordt het pilot traject geëvalueerd en vindt besluitvorming plaats over voortzetting in 2022 en verder. Het doel is om het programma Nu Niet Zwanger structureel in te zetten als voorziening vanuit VGGM.

Rijksvaccinatieprogramma 0-26 jaar

In 2022 zal de leeftijd waarop de HPV-vaccinatie wordt verstrekt verschuiven van het jaar waarin kinderen 13 worden, naar het jaar waarin ze 10 jaar worden. Behalve meisjes zullen vanaf 2022 ook jongens gevaccineerd worden tegen HPV. Dit betekent voor de periode 2022-2024 een inhaalcampagne van alle 13-18-jarige jongens en een cohortverschuiving. Omdat een HPV vaccinatieserie 2 of 3 prikken omvat met een vast interval, behelst dit een grote personele- en logistieke krachtsinspanning van de JGZ. De voorbereiding van deze grootschalige en 3-jarige campagne zal in 2021 plaatsvinden.
In 2021 zal naar alle waarschijnlijkheid de groep 16-17-jarigen een extra oproep krijgen om gemiste vaccinaties in te halen. Het streven is om ook jongeren tussen de 18 en 26 jaar de kans te bieden (een deel van de) gemiste vaccinaties in te halen. Dit wordt momenteel landelijk voorbereid.
In 2021 zal ook de informed consent procedure binnen het RVP ingeregeld moeten zijn.

Tevens speelt in 2020-2021 een landelijke verkenning en herijking van de inrichting en uitvoering van het RVP.

Doelenboom

Wat willen we bereiken?		Wat gaan we ervoor doen?	Wat is het beoogd effect?
Strategisch doel	**Operationeel doel**	**Prestaties**	**Maatschappelijk effect**
Veilig en gezond opgroeien van alle kinderen en jongeren in Gelderland-Midden	Uitvoeren basispakket JGZ	- Aanbieden van contactmomenten conform Landelijk Professioneel Kader en professionele richtlijnen	Creëren van een gezonde en veilige basis voor alle kinderen, met gelijkwaardige kansen in de maatschappij
	Aanbieden van extra zorg voor kinderen en jongeren met extra zorgbehoeften	- Aanbieden van extra contactmomenten	
Proactief inspelen op behoeften van gemeenten, ouders en jongeren op het gebied van jeugdgezondheidszorg	Uitvoeren lokaal aanbod JGZ	- Aanbieden zorg op maat - Differentiatie in aard, frequentie en discipline van contactmomenten	

Optimale start voor alle kinderen	Aanbieden van zorg op maat in eerste 1000 dagen van het kind	- Uitvoeren pre- en perinataal aanbod
		  ○ Prenataal huisbezoek
		  ○ Voorzorg
		  ○ Stevig Ouderschap (pre- en postnataal)
		  ○ Samen Starten
		- Participatie JGZ-preventieagenda
		- Participatie Kansrijke Start	

Bevorderen gezondheid van 'nieuwkomers' in onze gemeenten	Uitvoeren Publieke Gezondheidszorg voor asielzoekers (PGA)	- JGZ 0-18-jarigen - IZB-preventie en –bestrijding - THZ - Tbc-preventie en –bestrijding - Gezondheidsbevordering - Individuele seksuele gezondheidszorg en preventie van soa/hiv - Afstemming en participatie in de lokale zorgketen	
Optimale vaccinatiegraad van kinderen en jongeren	Minimaal 95% van kinderen en jongeren (WHO-norm) is gevaccineerd conform RVP	- Uitvoeren Rijksvaccinatieprogramma	Voorkomen van betreffende infectieziekten op individueel- en populatieniveau

Behouden en verstevigen van de unieke kennis-positie op het gebied van jeugdgezondheid	Informeren en adviseren van gemeenten over gezondheidsbeleid	- Opstellen Integrale Jeugdrapportage
		- Gezondheidsmonitor
		  ○ Kindmonitor
		  ○ Jeugdmonitor
			Input leveren voor gemeentelijke beleidsontwikkeling

Sluitend aanbod van preventieve en gespecialiseerde zorg	Samenwerking in sociaal domein versterken	Deelname in netwerkoverleggen en lokale coalities	- Optimaal aanbod van zorg voor alle kinderen en jongeren - Voorkomen van versnippering van aanbod

Wat mag het kosten

Overzicht baten en lasten Bedragen x € 1.000	Realisatie 2019	Gew. Begr. 2020	Gew.Begr. 2021	Begroting 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
7.1 Volksgezondheid							
Jeugdgezondheidszorg	16.154	16.177	17.207	17.146	17.079	16.796	16.796
Lasten	**16.154**	**16.177**	**17.207**	**17.146**	**17.079**	**16.796**	**16.796**
7.1 Volksgezondheid							
Gemeentelijke bijdrage	13.325	15.223	15.636	15.893	15.893	15.893	15.893
Lokaal aanbod	4.182	3.205	3.213	3.213	3.213	3.213	3.213
BDUR	0	0	0	0	0	0	0
Zorgverzekeraars	0	0	0	0	0	0	0
Overige baten	1.699	834	1.532	1.338	1.338	1.338	1.338
Baten	**19.205**	**19.262**	**20.381**	**20.444**	**20.444**	**20.444**	**20.444**
Resultaat voor bestemming	**3.050**	**3.086**	**3.175**	**3.297**	**3.364**	**3.647**	**3.647**
Mutatie reserves	3	403	450	375	308	25	25
Resultaat na bestemming	**3.053**	**3.489**	**3.625**	**3.672**	**3.672**	**3.672**	**3.672**
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat na belasting	**3.053**	**3.489**	**3.625**	**3.672**	**3.672**	**3.672**	**3.672**

2c.3 Pijler Monitoring & Onderzoek

De activiteiten binnen de pijler Monitoring & Onderzoek zijn gericht op het systematisch vergaren van gezondheidsinformatie binnen de regio in brede zin, het analyseren van deze informatie en gemeenten adviseren naar aanleiding van gesignaleerde ontwikkelingen.
Daarnaast krijgt informatie gestuurd werken een meer centrale plaats door de informatievoorziening zowel intern als extern verder vorm te geven.

Gezondheidsmonitor

In het najaar van 2020 is de vierjaarlijkse gezondheidsmonitor uitgevoerd. In elke gemeente zijn inwoners van 19 jaar en ouder door middel van een steekproef geselecteerd om een vragenlijst in te vullen over hun gezondheid en welzijn. De volgende monitor is gepland in 2024.

Doorontwikkeling gezondheidsmonitor

De respons op de steekproef loopt terug, dit is een landelijk fenomeen. Nieuwe manieren van monitoring zijn nodig. Verdere digitalisering kan helpen om de respons te vergoten. Maar ook zijn we, met universiteiten en gemeenten, in gesprek over nieuwe methoden om inwoners te bevragen. Zoals panelonderzoek en andere manieren van kwalitatief onderzoek, liefst zo lokaal mogelijk. Hiermee wordt de monitoringsrol versterkt en sluit beter aan bij de behoefte van gemeenten om zo lokaal mogelijk informatie te verzamelen en kennis beschikbaar te hebben. Ook sluit deze manier aan bij het vormgeven van de monitoring van de lokale preventieakkoorden waarin bijvoorbeeld ook programma's als JOGG en GIDS monitoren. Samen met de gemeenten formuleren we handelingsperspectieven om nog verder te ondersteunen bij de monitoring van het regionaal en gemeentelijk publieke gezondheidszorgbeleid.

Doelenboom

Wat willen we bereiken?		Wat gaan we ervoor doen?	Wat is het beoogd effect?
Strategisch doel	**Operationeel doel**	**Prestaties**	**Maatschappelijk effect**
Het bewaken, beschermen en bevorderen van de publieke gezondheid	Monitoren van de gezondheid van de inwoners van Gelderland-Midden	- Elke 4 jaar een gezondheidsmonitor uitvoeren onder jongeren, volwassenen en ouderen om de gezondheidstoestand te beschrijven - Integrale rapportages opleveren op basis van cijfers vanuit de monitors, vanuit JGZ en vanuit andere afdelingen van VGGM - Adviseren over de trends in die worden gezien in de monitoring - Het doen van verdiepend onderzoek en analyses op eigen initiatief en op verzoek van gemeenten en ketenpartners	Bijdragen aan een beeld van de gezondheid van inwoners van Gelderland-Midden en bijdragen aan goed onderbouwde gezondheidsbeleidsbesluiten van gemeenten

Wat mag het kosten

Overzicht baten en lasten Bedragen x € 1.000	Realisatie 2019	Gew. Begr. 2020	Gew.Begr. 2021	Begroting 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
7.1 Volksgezondheid							
Monitoring en Advies	1.655	1.878	2.163	2.022	2.022	2.022	2.022
Lasten	**1.655**	**1.878**	**2.163**	**2.022**	**2.022**	**2.022**	**2.022**
7.1 Volksgezondheid							
Gemeentelijke bijdrage	851	898	922	946	946	946	946
Lokaal aanbod	0	0	0	0	0	0	0
BDUR	0	0	0	0	0	0	0
Zorgverzekeraars	0	0	0	0	0	0	0
Overige baten	146	150	481	304	304	304	304
Baten	**997**	**1.048**	**1.403**	**1.250**	**1.250**	**1.250**	**1.250**
Resultaat voor bestemming	**-658**	**-830**	**-761**	**-773**	**-773**	**-773**	**-773**
Mutatie reserves	3	70	0	0	0	0	0
Resultaat na bestemming	**-655**	**-760**	**-761**	**-773**	**-773**	**-773**	**-773**
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat na belasting	**-655**	**-760**	**-761**	**-773**	**-773**	**-773**	**-773**

2d. Programma Ambulancezorg

Het programma ambulancezorg heeft tot taak om acute en niet-acute zorg te verlenen aan zieken en gewonden. Het programma is opgedeeld in 2 pijlers, namelijk zorgcoördinatiecentrum (waaronder de meldkamer) en mobiele zorg (waaronder de rijdende dienst).

Wetgeving ambulancezorg

De ordening van de ambulancezorg is sinds 2013 geregeld in de Tijdelijke wet ambulancezorg (Twaz). Deze wet is van tijdelijke aard en was oorspronkelijk bedoeld met een looptijd tot 1 januari 2018. Omdat het niet is gelukt om voor 1 januari 2018 een nieuwe regeling ambulancezorg op te stellen werd de Twaz met drie jaar verlengd. Per 1 januari 2021 is de (nieuwe) Wet ambulancezorg in werking getreden. Op basis van deze nieuwe wet hebben de huidige aanbieders van ambulancezorg voor onbepaalde tijd een aanwijzing ontvangen. De impact van de invoering van deze Wet op beleidsplannen en governance worden in 2021nader onderzocht.

Samenwerking met Gelderland-Zuid

Met buurregio Ambulancezorg Gelderland-Zuid is de samenwerking de afgelopen jaren toegenomen. Zo wordt er gewerkt met een gezamenlijke meldkamer in Arnhem, is er een gezamenlijke materialencommissie en verzorgen beide regio's gezamenlijk de scholing vanaf één locatie. Vanaf 2021 zal de samenwerking worden geïntensiveerd, denk onder andere samenwerking op het gebied aan medische advisering en minder complexe ambulance.

Risico's

Risico	Beheersmaatregel
Onvoldoende (gekwalificeerd) personeel	• Duurzame inzetbaarheid bevorderen; maximaal opleiden van nieuwe medewerkers • Ambulancebijstandsplan • Inhuur derden • Efficiënter scholing geven zodat opgeleid personeel beschikbaar wordt in de paraatheid
Sluiting (delen) locaties	• Andere locaties/opkomstplaatsen bepalen in overleg met de brandweer. • Meldkamer: 'fall-back' naar andere regio.
Uitval ICT-voorzieningen	• Meldkamer: Uitwijkplan lokaal en landelijk hanteren.
Wetsverandering, verlichte aanbesteding?	• Sectoraal afstemmen koers wetswijziging. • Vooraf nadenken over inrichting 'verlichte' aanbesteding.
Tekort materialen/middelen	• Tijdelijk overhevelen materiaal naar andere post.

Wat mag het kosten

Overzicht baten en lasten Bedragen x € 1.000	Realisatie 2019	Gew. Begr. 2020	Gew.Begr. 2021	Begroting 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
7.1 Volksgezondheid							
Zorgcoordinatie	1.700	1.566	2.594	2.623	2.623	2.623	2.623
Mobiele zorg	19.050	20.692	24.028	24.102	24.102	24.102	24.102
Lasten	**20.750**	**22.257**	**26.622**	**26.725**	**26.725**	**26.725**	**26.725**
7.1 Volksgezondheid							
Gemeentelijke bijdrage	0	0	0	0	0	0	0
Lokaal aanbod	0	0	0	0	0	0	0
BDUR	175	177	181	181	181	181	181
Zorgverzekeraars	21.614	22.175	25.775	25.990	25.990	25.990	25.990
Overige baten	651	1.598	2.346	2.258	2.258	2.258	2.258
Baten	**22.440**	**23.950**	**28.302**	**28.429**	**28.429**	**28.429**	**28.429**
Resultaat voor bestemming	**1.690**	**1.692**	**1.680**	**1.703**	**1.703**	**1.703**	**1.703**
Mutatie reserves	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat na bestemming	**1.690**	**1.692**	**1.680**	**1.703**	**1.703**	**1.703**	**1.703**
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat na belasting	**1.690**	**1.692**	**1.680**	**1.703**	**1.703**	**1.703**	**1.703**

2d.1 Mobiele zorg

Beschikbaarheid

Spreiding- en beschikbaarheidskader RIVM
Ieder jaar berekent het RIVM voor de ambulancesector het aantal diensten dat de regionale ambulancevoorzieningen op de weg moet staan. De dekking voor een gebied is gebaseerd op standplaatsen en gaat uit van het principe van 'open grenzen' en de bereidheid van regio's om elkaar incidenteel te helpen bij zorgvragen in grensgebied van twee regio's. In het actieplan ambulancezorg staat aangegeven dat het huidige Landelijke Referentiekader Spreiding- en Beschikbaarheid verder kan worden verbeterd. Ook knelpunten rondom structurele en incidentele burenhulp in grensgebieden van regio's worden daarmee opnieuw bekeken. In 2020 zullen verdere stappen worden gezet met een herijking van het Spreiding- en Beschikbaarheidskader van het RIVM, dat vanaf 2021 van kracht zal zijn. Dit heeft niet geleid tot fundamentele aanpassingen voor het werkgebied Gelderland-Midden. Om de prestaties voor het gebied Nijkerk te verbeteren zijn specifieke afspraken met de RAVU gemaakt.

Standplaatsen

Wijzigingen in demografie, nieuwe infrastructuur en nieuwbouw van woningen maken dat Ambulancezorg G-M de plaatsing van haar ambulanceposten wil herzien, zodat de meest optimale dekking in de regio wordt bereikt. De eerste stappen zijn gezet met het in kaart brengen van de dekking van de regio vanaf de huidige standplaatsen en zijn alternatieven verkend voor nieuwe locaties. Verdiepende gesprekken zullen plaatsvinden met betreffende gemeenten en zorgverzekeraars om duidelijkheid te krijgen over andere locaties die een bijdrage leveren aan de dekking van de regio.

Doelenboom

Nota Goede ambulancezorg	Wat willen we bereiken?		Wat gaan we ervoor doen?	Wat is het beoogd maatschappelijk effect?
	Strategisch doel	Operationeel doel	Prestaties	
Bereikbare en beschikbare zorg	De patiënt kan 24/7 de ambulancedienst bereiken	De patiënt voorzien van tijdige ambulancezorg	• A1 binnen 15 min • A2 binnen 30 min • In absolute aantallen meer ritten op tijd in 2020 dan in 2019	De patiënt zo snel mogelijk naar de juiste zorg leiden.
Bereikbare en beschikbare zorg	De juiste zorg op de juiste plek door de juiste zorgverlener op het juiste moment	In 2025 wendt de patiënt met een acute zorgvraag zich tot het regionale loket voor de acute zorg.	• Opzetten zorgcoördinatiecentrum	Ongeacht de zorgvraag van een patiënt komt, hij/zij wordt geholpen door de juiste zorgverlener.
Patiënt centraal	De patiënt weet waar de ambulancedienst voor staat.	Potentiële patiënten richten zich met de juiste zorgvraag tot de ambulancezorg	• Patiëntervaringen worden ingezet in het optimaliseren van de zorgverlening	De zorgverlening is patiëntgericht.
Veiligheid	Veilige zorgverlening	Leveren van zorg in een veilige werkomgeving	• Certificering informatie-beveiliging behaald	Veiligheid patiënt optimaal gewaarborgd.
Professionaliteit en professionele standaard	Leveren van goede ambulancezorg	Ambulancezorg G-M houdt zich aan landelijke richtlijnen en wetgeving voor goede ambulancezorg	• Medewerkers zijn optimaal (bij)geschoold • Er is inzicht in de vaccinatiestatus van medewerkers • Doen van VIM meldingen • Alle medewerkers zijn bevoegd en bekwaam • Klachten worden binnen 31 dagen teruggekoppeld aan de klager.	De patiënt ontvangt hoge kwaliteit van zorg.
Professionaliteit en professionele standaard/ samenwerken	Verantwoorde ambulancezorg bij rampenbestrijding en crisis-beheersing	Werken volgens GGB	• Deelname aan Multirealistisch Oefenen en TECC door alle medewerkers van de rijdende dienst.	Medewerkers optimaal getraind in het verlenen van grootschalige geneeskundige hulpverlening
Samenwerken	Meerwaarde voor de keten van acute zorg door kennisdeling en samenwerking met partners binnen de sector	Knelpunten in acute zorg dienstverlening zoveel mogelijk voorkomen	• Doen van meldingen kindermishandeling en huiselijk geweld bij Veilig Thuis. • Participeren in ROAZ overleggen	Doelmatige, goed afgestemde keten van diensten op het gebied van acute en opgeschaalde gezondheidszorg

			• Meldingen over ketenpartners bespreken en verbeterafspraken maken	

Wat mag het kosten

Overzicht baten en lasten Bedragen x € 1.000	Realisatie 2019	Gew. Begr. 2020	Gew.Begr. 2021	Begroting 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
7.1 Volksgezondheid							
Mobiele Zorg	19.050	20.692	24.028	24.102	24.102	24.102	24.102
Lasten	**19.050**	**20.692**	**24.028**	**24.102**	**24.102**	**24.102**	**24.102**
7.1 Volksgezondheid							
Gemeentelijke bijdrage	0	0	0	0	0	0	0
Lokaal aanbod	0	0	0	0	0	0	0
BDUR	62	63	64	64	64	64	64
Zorgverzekeraars	19.893	20.604	23.515	23.698	23.698	23.698	23.698
Overige baten	637	1.598	1.996	1.908	1.908	1.908	1.908
Baten	**20.592**	**22.264**	**25.575**	**25.670**	**25.670**	**25.670**	**25.670**
Resultaat voor bestemming	**1.541**	**1.572**	**1.547**	**1.568**	**1.568**	**1.568**	**1.568**
Mutatie reserves	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat na bestemming	**1.541**	**1.572**	**1.547**	**1.568**	**1.568**	**1.568**	**1.568**
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat na belasting	**1.541**	**1.572**	**1.547**	**1.568**	**1.568**	**1.568**	**1.568**

2d.2 Zorgcoördinatie

Meldkamerdomein

De meldkamers ambulancezorg van Gelderland-Zuid en Gelderland-Midden vervullen vanaf één locatie in Arnhem hun meldkamerfunctie. Deze samenvoeging maakt het mogelijk om in beperkte mate voor te sorteren op ontwikkelingen in het kader van zorgcoördinatie en samenwerking met HAP's en ProPersona, welk project in 2021 start. Bovendien gaat de ontwikkeling van de LMS-locatie in Apeldoorn door, wat inhoudt dat alle 112 meldingen via de meldkamer in Apeldoorn worden afgehandeld en de niet-acute meldingen via het zorgcoördinatiecentrum op een zo effectief en efficiënt mogelijke manier worden uitgezet. Voor Ambulancezorg G-M is het van belang om bij de ontwikkeling van de LMS-locatie aangesloten te blijven.

Wat mag het kosten

Overzicht baten en lasten Bedragen x € 1.000	Realisatie 2019	Gew. Begr. 2020	Gew.Begr. 2021	Begroting 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
7.1 Volksgezondheid							
Zorgcoördinatie	1.700	1.566	2.594	2.623	2.623	2.623	2.623
Lasten	**1.700**	**1.566**	**2.594**	**2.623**	**2.623**	**2.623**	**2.623**
7.1 Volksgezondheid							
Gemeentelijke bijdrage	0	0	0	0	0	0	0
Lokaal aanbod	0	0	0	0	0	0	0
BDUR	113	114	117	117	117	117	117
Zorgverzekeraars	1.721	1.572	2.260	2.292	2.292	2.292	2.292
Overige baten	14	0	350	350	350	350	350
Baten	**1.848**	**1.686**	**2.727**	**2.758**	**2.758**	**2.758**	**2.758**
Resultaat voor bestemming	**148**	**120**	**133**	**135**	**135**	**135**	**135**
Mutatie reserves	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat na bestemming	**148**	**120**	**133**	**135**	**135**	**135**	**135**
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat na belasting	**148**	**120**	**133**	**135**	**135**	**135**	**135**

2e. Programma Bedrijfsvoering

Het programma bedrijfsvoering is ondersteunend aan de andere programma's en bestaat uit de activiteiten met betrekking tot personeel & organisatie, financiën, control, Informatie Management, ICT, facilitaire ondersteuning, inkoop, juridische zaken en communicatie.

Uitgangspunten die worden gehanteerd:

- Ondersteunend aan het primair proces, binnen wet- en regelgeving en de inhoudelijke kaders die door het bestuur zijn gesteld
- Functioneren binnen financiële kaders die samenhangen met de bestuurlijk vastgestelde begroting
- Functionerend binnen de door de organisatie gebruikte kwaliteitssystemen
- Werken op basis van informatie delen en toegankelijkheid, waarbij digitalisering – met als randvoorwaarde een goede borging van aspecten van informatieveiligheid en privacy – actief wordt opgepakt
- Duurzame bedrijfsvoering gericht op het tegengaan van verspilling van grondstoffen en energie
- Duurzame inzetbaarheid van medewerkers

Versterking informatievoorziening

Net als voor veel andere organisaties wordt een sterke informatiepositie steeds belangrijker. Zowel ten behoeve van de interne organisatie als ten behoeve van de externe adviesrol aan gemeenten en andere partners is een verdere versterking van de informatievoorziening nodig. Hierbij gaat het onder meer om versterking op het gebied van de operationele regie op ICT-systemen, specialistisch advies op het gebied van geo-informatie en extra capaciteit voor informatiearchitectuur.

VGGM is een brede organisatie en heeft in de loop van de jaren veel informatie verzameld. Daarnaast verzamelt zij jaarlijks informatie door het uitvoeren van de GGD-taken. Gemeenten ontvangen meerdere rapportages over haar inwoners. VGGM streeft ernaar om deze informatie zo integraal mogelijk te analyseren en aan te bieden. In bijvoorbeeld de integrale jeugdrapportages zijn de cijfers van de verschillende afdelingen (o.a. JGZ, Maatschappelijke zorg en Ambulancezorg) van VGGM gebundeld. Hiermee zijn verbanden tussen cijfers beter zichtbaar, zodat lokale aangrijpingspunten geformuleerd kunnen worden en gemeenten beter geadviseerd worden.
Op het gebied van informatievoorziening heeft VGGM drie ambities voor 2022:

- Het nog breder (Publieke Gezondheid/Brandweer) ontsluiten en verbinden van onze gegevens. Analyseren vanuit BI, datascience en epidemiologie. De informatie in een dashboard interactief beschikbaar maken voor gemeenten (en ketenpartners). De kennis delen met dezelfde partners.
- VGGM-data verbinden met landelijk beschikbare data en, in samenwerking met gemeenten, lokale data om zo goed mogelijk te kunnen analyseren op het gebied van Publieke Gezondheid en Veiligheid

Digitalisering

VGGM beschikt over een veelheid aan informatie welke gebruikt worden in haar eigen werkprocessen, door de aangesloten gemeenten, ketenpartners of inwoners. De behoefte aan eenduidige informatie en bijbehorende ontsluiting en robotisering van de werkprocessen neemt hiermee sterk toe. Binnen de organisatie lopen diverse projecten om dat mogelijk te maken, denk hierbij aan het klantcontactcentrum, veiligheidsbeeld, de gezondheidsmonitor etc. De verwachting is dat dergelijke projecten komende periode een vlucht zullen nemen.

Eenduidige aanspraken na dienstongevallen en eigen risicodragerschap

De Veiligheidsregio's zijn de afgelopen jaren geconfronteerd met de verharding van de verzekeringsmarkt. Dit is de aanleiding geweest voor de gezamenlijke veiligheidsregio's nu te overwegen tot eigen risicodragerschap voor bepaalde risico's over te gaan en te onderzoeken welke juridische, financiële en contractuele vorm dit zou kunnen krijgen. Gedacht wordt aan een Stichting waarborgfonds veiligheidsregio's. Hiervoor zijn eenduidige aanspraken ontwikkeld.

De aanspraken en de bijbehorende financiering wordt naar verwachting in het voorjaar 2021 aan de besturen van de veiligheidsregio's ter besluitvorming voorgelegd. Indien wordt besloten tot de oprichting van een privaatrechtelijke rechtspersoon dan worden de gemeenteraden vervolgens in de gelegenheid gesteld om hun wensen en bedenkingen kenbaar te maken.

Wet open overheid

In december 2020 is de aangepaste Wet Open Overheid (WOO) aangenomen. De WOO beoogt de transparantie en verantwoording van de overheden te bevorderen door overheden te verplichten zo veel als mogelijk informatie in een vroegtijdig stadium actief openbaar te maken en te publiceren. De impact van deze wet op VGGM wordt nader onderzocht.

Risico's

Risico	Beheersmaatregel
Door omgevingsontwikkelingen wegvallende inkomsten: ontvlechting, teruglopende subsidies e.d.	Sturen op mogelijkheden van taakverbreding, bevorderen employability en flexibiliteit
Uitval ICT en elektriciteit	Uitvoering geven aan beheersmaatregelen uit continuïteitsplan
Onvoldoende (deskundig) personeel	Continue monitoren
Ontoereikend niveau van informatiebeveiliging	• Implementeren van privacybeleid overeenkomstig de Algemene Verordening gegevensbescherming (AVG), het beheren van een privacyregister en de medewerkers op een actieve manier bewust maken van de do's en dont's bij het werken met gevoelige persoonsinformatie • Focus houden op het melden van incidenten met lekken van persoonsgegevens volgens de Wet op de datalekken • Vaststellen van een beleidsplan informatiebeveiliging binnen de landelijke norm voor VR's (Baseline Informatiebeveiliging Gemeenten en NEN 7510) en uitvoering geven aan de noodzakelijk geachte beheersmaatregelen om de beveiliging van de binnen de organisatie aanwezige informatie te borgen. Dit kan kosten met zich meebrengen, waarvoor geen voorziening in de begroting aanwezig is

Doelenboom

Wat willen we bereiken		Wat gaan we ervoor doen	Wat is het beoogd maatschappelijk effect
Strategisch doel	**Operationeel doel**	**Prestaties 2020 - 2023**	
Doelmatige, doeltreffende en verantwoorde organisatie	Stroomlijnen en digitaliseren registratieve en administratieve processen voor betere en snellere informatievoorziening	• Het vereenvoudigen en digitaliseren van processtappen en procedures • Terugbrengen formatie administratie als gevolg van digitalisering	Betaalbare overheid met een verantwoorde bedrijfsvoering en gewenste dienstverlening op adequaat niveau
	Meer voor minder	• Realiseren inkoopvoordelen • Doelmatig beheren en gebruiken van alle gebouwen die de VGGM gebruikt	
	Duurzaam ondernemen	• Voorkomen van verspilling van grondstoffen en energie • Verduurzaming van het wagenpark • Inkoop/gebruik van duurzame en verantwoorde materialen • Invoeren e-facturering	
Gezonde financiële huishouding	Adequaat budgetteren en transparant verantwoorden	• Optimaal inzetten van beschikbare gelden voor het realiseren van de doelen van de organisatie • Transparant verantwoorden over bestedingen	Verantwoorde besteding van gemeenschapsgeld
	Realiseren van voldoende financiële weerstand	• Jaarlijks actualiseren van het risicoprofiel in relatie tot het vastgestelde reservebeleid	
Kwaliteit van de externe (bestuurlijke) informatie en communicatie verhogen	Voldoen aan de archiefwetgeving voor digitalisering	• Vernieuwing Document Management Systeem en herinrichting digitaal archief	Een goede en transparante besturing van de organisatie en het in verbinding zijn met de relaties van de organisatie (gemeenten, ketenpartners, burgers, bedrijven) door middel van informatie-uitwisseling
	Tevredenheid bestuursorganen/ raden over de opgeleverde informatie	• Door vormgeving en digitalisering toegankelijk maken van beleids- en verantwoordingsdocumenten • Directie en medewerkers van de VGGM onderhouden en bestendigen op ambtelijk en bestuurlijk niveau goede contacten met de gemeenten. De raadsinformatieavonden, netwerkdagen en gesprekken met stakeholders zijn terugkerende initiatieven	
	Tijdige, rechtmatige en juiste informatie delen met ketenpartners en burgers	• Informatie beschikbaar stellen conform de standaard voor veiligheidsregio's (Veiligheidsregio Referentie Architectuur)	

		• Planmatig realiseren van een samenhangend informatiestelsel (met elkaar verbinden van registraties) • Implementeren van het vastgestelde beleid voor informatiemanagement	
Goed werkgeverschap	Realiseren duurzaam inzetbaar personeel en gevarieerd medewerkersbestand	• Investeren in leiderschap (gericht op kwaliteit werkrelaties, ontwikkeling talent en duurzame inzetbaarheid personeel) • VGGM voor mensen met een beperking tot de arbeidsmarkt toegankelijker te maken	Een organisatie die een afspiegeling vormt van de maatschappij, met medewerkers die vakbekwaam zijn én blijven waarbij continu geanticipeerd wordt op ontwikkelingen
	Aantrekkelijk werkgever zijn nu en in de toekomst (borgen continuïteit van de organisatie)	• Verder invulling geven aan tijd- en plaats onafhankelijk werken • Bepalen profiel van de VGGM als (toekomstig) werkgever en het zichtbaar maken van de VGGM als werkgever (presentatie /marketing/werving)	

Wat mag het kosten

Overzicht baten en lasten Bedragen x € 1.000	Realisatie 2019	Gew. Begr. 2020	Gew.Begr. 2021	Begroting 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
0.4 Overhead							
Bedrijfsvoering	16.493	17.678	19.080	19.100	19.078	18.806	18.736
Lasten	**16.493**	**17.678**	**19.080**	**19.100**	**19.078**	**18.806**	**18.736**
0.4 Overhead							
Gemeentelijke bijdrage	0	0	0	0	0	0	0
Lokaal aanbod	0	0	0	0	0	0	0
BDUR	46	46	47	47	47	47	47
Zorgverzekeraars	0	0	0	0	0	0	0
Overige baten	625	491	688	788	788	788	788
Baten	**671**	**538**	**736**	**835**	**835**	**835**	**835**
Resultaat voor bestemming	**-15.822**	**-17.140**	**-18.344**	**-18.265**	**-18.242**	**-17.971**	**-17.900**
Mutatie reserves	243	366	425	464	442	170	100
Resultaat na bestemming	**-15.579**	**-16.774**	**-17.919**	**-17.800**	**-17.800**	**-17.800**	**-17.800**
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat na belasting	**-15.579**	**-16.774**	**-17.919**	**-17.800**	**-17.800**	**-17.800**	**-17.800**

3. Financiën

Voor het opstellen van de bestuursbegroting 2022 is de vertreksituatie de jaarschijf 2021 zoals opgenomen in de bestuursbegroting 2022.

De financiële beschouwingen bevat de volgende onderwerpen:

- Nominale ontwikkelingen: ontwikkelingen vanaf de vaststelling van de programmabegroting 2020 en de prijs- en loonindexering.
- Investeringen
- Effect op het lopende begrotingsjaar 2021
- Financiële begroting

3.1 Nominale ontwikkelingen

De door het Algemeen Bestuur vastgestelde systematiek voor loon- en prijscompensatie bestaat uit een voorcalculatie voor 2022 en een nacalculatie over 2020.

- In de voorcalculatie van de begroting 2022 wordt uitgegaan van de raming van het CPB in de Macro Economische Verkenning 2021 (hierna: MEV). In de MEV (september 2020) wordt voor de collectieve sector rekening gehouden met een loonkostenstijging in 2022 van 1,5% en hogere materiele kosten van 1,5%. Deze percentages zijn in vergelijking met eerdere jaren fors lager. In de huidige onzekere tijd verwachten wij met name bij de loonkosten nog forse bijstellingen door toenemende pensioenpremies en sociale lasten. Hierdoor is het risico reëel dat de opgenomen raming gaat leiden tot structurele tekort in 2022-2024 (daarna wordt een eventueel tekort weer aangevuld door de nacalculatie)

- In de nacalculatie van de begroting 2022 wordt de werkelijke loonkostenontwikkeling in 2020 (het zogenaamde inhaaleffect) vastgesteld. Hiervoor gebruiken we eveneens de MEV 2021. In de begroting 2020 was rekening gehouden met een loonkostenontwikkeling van 3,4% en 1,6% voor prijsontwikkeling. (MEV 2019). Deze percentages zijn volgens de MEV 2021 voor 2020 respectievelijk 3,6% en 1,5%. Dit betekent een nacalculatie van 0,2% op de lonen en -/-0,1% op de prijzen.

- Als de voor- en nacalculatie worden gecombineerd dan bedraagt de indexatie voor loon 1,7% en voor prijzen 1,4%.

- Uitgangspunt bij het toepassen van bovenstaande systematiek is dat 70% van de begrote kosten betrekking hebben op loon en 30% op prijs.

3.2 Verdeelsleutels

Gemeentelijke bijdragen aan brandweertaken

In het verleden heeft het Algemeen Bestuur de financieringsstructuur van de brandweer vastgesteld. De basis hiervan vormt het oorspronkelijk ingebrachte budget.

Evaluatie verdeelsleutel

In 2019 heeft het Algemeen Bestuur gevraagd om de verdeelsleutel brandweer te evalueren. Deze evaluatie heeft in 2020 en 2021 plaatsgevonden. In deze begroting is de uitkomst van deze evaluatie opgenomen. Deze uitkomst heeft gevolgen op de verdeling van de brandweerbijdragen over de gemeenten per 2022.

Waarom een andere verdeelsleutel

Elke gemeente profiteert van de goed geoutilleerde regionale brandweerzorg zoals die nu bestaat.

Het Algemeen Bestuur is van mening dat de overgang naar een andere, geobjectiveerde en toekomstbestendige verdeelsleutel wenselijk is, mede omdat:

- De brandweerorganisatie zich tussen 2014 en 2020 doorontwikkeld heeft tot een echte regionale organisatie, met goed opgeleide lokale ploegen en specialistische teams
- Er een bundeling en herschikking heeft plaatsgevonden van specialismen en specialistisch materieel waardoor ook in lokale ploegen wijzigingen hebben plaatsgevonden
- De voor iedereen beschikbare specialismen en specialistisch materieel een - in deze tijd noodzakelijke en solidaire - aanvulling is op de vanzelfsprekende ‘klassieke burenhulp’
- De brandweerzorg in de hele regio kwalitatief op een gelijkwaardig en hoger niveau staat en voor iedereen beschikbaar is als dat nodig is
- Sommige gemeenten huisvestingskosten betalen voor regionale taken
- Het in stand houden van voor iedereen goede en tijdig beschikbare brandweerzorg alleen kan met een regionaal dekkingsplan, geen enkele gemeente kan het nog alleen.

Bovendien doet de huidige verdeelsleutel geen recht aan het gegeven dat in principe de brandweerzorg voor alle inwoners, bedrijven etc. in de regio gelijkwaardig is. Bij die gelijkwaardigheid past niet dat er grote verschillen bestaan in de financiële bijdragen per inwoner door de verschillende gemeenten. Bij de regionalisering van de brandweer in 2014 is ervoor gekozen de verschillen (nagenoeg) in stand te houden. Door diverse organisatorische en

maatschappelijke veranderingen zijn deze verschillen alleen maar groter geworden en dat zal zonder aanpassing van de verdeelsleutel ook in de toekomst zo zijn. Nu we vele jaren verder zijn en de regionale brandweerorganisatie ook als echte regionale organisatie functioneert met gelijkwaardige brandweerzorg voor eenieder is het niet langer houdbaar dat er zo grote verschillen in de financiële bijdragen blijven bestaan en zal er een toekomstbestendige verdeelsleutel moeten komen.

Wat is een passende verdeelsleutel?

Een meer gelijkwaardige financiële bijdrage van gemeenten vraagt om een andere verdeelsleutel, met de volgende eigenschappen:

- Gebaseerd op regionale solidariteit
- Toekomstbestendig
- Herkenbaar, uitlegbaar
- Robuust, eenvoudig
- Rekening houden met specifieke lokale omstandigheden (bijvoorbeeld weg, water, bos, historische binnenstad, uitgestrektheid platteland, verspreide bebouwing)
- Aansluiten bij bekende systemen (bijvoorbeeld Gemeentefonds, andere regio's)

Op 20 januari 2021 heeft het Algemeen Bestuur de verdeelsleutel GF-OOV-sub cluster brandweer als gezamenlijke oplossingsrichting gekozen (GF=Gemeentefonds, OOV=Openbare Orde en Veiligheid). Ruim twee derde van de Veiligheidsregio's in Nederland heeft eerder voor deze verdeelsleutel gekozen.

Het model wordt uitsluitend gebruikt om te bepalen hoe de kosten voor de brandweerzorg in onze regio worden verdeeld over de deelnemende gemeenten en niet om te bepalen wat de totale omvang van de brandweerkosten zijn. De ophanden zijnde herverdeling van het gemeentefonds heeft dus geen effect op de omvang van de totale brandweerkosten.

Overgangsregeling

Er zijn 3 groepen gemeenten te onderscheiden:

1) Gemeenten waarvoor de kosten nagenoeg gelijk blijven
2) Gemeenten die meer gaan betalen
3) Gemeenten die minder gaan betalen

Bij invoering van een andere verdeelsleutel zal de huidige en toekomstige bijdrage van een gemeente aan de brandweerzorg soms fors verschillen. Dat is in een tijdperk waarin de meeste gemeenten toch al financiële zorgen hebben een complicerende factor. Gerealiseerd wordt dat gemeenten die meer moeten gaan betalen die stap moeilijk in een keer kunnen maken. Tegelijkertijd is het niet uitlegbaar dat gemeenten die jarenlang meer hebben betaald daar nog lang mee zouden moeten doorgaan. Daarom is een overgangsregeling uitgewerkt die aan beide tegemoetkomt. Het Algemeen Bestuur heeft gekozen voor een overgangsmodel waarin 12 van de 15 gemeenten in drie jaar toegroeien naar de nieuwe bijdrage met percentuele stappen van 5% – 25% - 30 % ten opzichte van de oorspronkelijke bijdrage. Het Algemeen Bestuur vindt het uitlegbaar dat 3 gemeenten in vier in plaats van drie jaar naar het nieuwe bedrag toegroeien.

Uitgesloten van de verdeelsleutel

Een aantal componenten van de brandweerbijdrage zijn uitgesloten van de verdeelsleutel omdat deze betrekking hebben op lasten die niet zijn geregionaliseerd. Het betreffen de bijdragen voor functioneel leeftijd ontslag (FLO) voor de gemeenten Arnhem en Ede, de bijdrage voor het in stand van het AED-netwerk in Barneveld en de huisvestingsbijdrage.

Voor de huisvestingskosten heeft het Algemeen Bestuur geconcludeerd dat het wenselijk is om deze kosten ook te regionaliseren. Op deze wijze kan de regio beter sturen op het regionale dekkingsplan en worden kosten voor bijvoorbeeld de stalling van regionaal materieel, de werkplaatsen en kantoren regionaal gedragen in plaats van dat deze kosten ten laste komen van de gemeente waar de betreffende functie is gehuisvest.
De diversiteit in het vastgoedgebruik, de verschillende gemeentelijke afspraken over gebruik, beheer en onderhoud en de ontwikkelingen in de bouwkundige en energetische eisen aan vastgoed maken het regionaliseren van de huisvestingslasten complex. Komende periode wordt nader onderzocht wanneer en op welke wijze gekomen kan worden tot een adequaat en toekomstgericht financieel huisvestingskader, inclusief mogelijke overgangsmodellen. Het uitgangspunt is dat de eerste consequenties vanaf begrotingsjaar 2024 worden verwerkt.

Gemeentelijke bijdragen aan GGD, GHOR en bevolkingszorgtaken

De financiering van het basispakket voor GGD-taken, de GHOR-taken en bevolkingszorgtaken wordt middels een inwonerbijdrage verdeeld over de deelnemende gemeenten. Specifiek voor het basisaanbod van de jeugdgezondheidszorg 0-4-jarigen wordt uitgegaan van het aantal inwoners 0-18-jarigen.

Volgens de gemeenschappelijke regeling wordt het aantal inwoners is gebaseerd op de situatie per 1 januari voorafgaand aan het begrotingsjaar (voor 2022 dus per 1 januari 2021).

De uitvoering van het Rijksvaccinactieprogramma wordt op basis van gemaakte afspraken verrekend op basis van de bedragen die voor deze verantwoordelijkheid zijn opgenomen in het gemeentefonds.

Aanvullende pakketten worden op basis van maatwerkafspraken bij de betreffende gemeente in rekening gebracht.

Bij de overgang van de jeugdgezondheidzorgtaken 0-4 was afgesproken om de verdeelsleutel jeugdgezondheidszorg 0-4 in 2020 te evalueren. In 2020 hebben de bestuurlijke portefeuillehouders gezondheidszorg de huidige verdeelsleutel besproken, inclusief eventuele andere modellen. De conclusie is dat de huidige verdeelsleutel recht doet aan de feitelijke taken van de jeugdgezondheidszorg 0-4. Een eventuele herziening van de verdeelsleutel wordt niet nodig geacht.

3.3 Evaluatie taken

De bestuurders van VGGM constateren dat gemeenten momenteel financiële tekorten hebben en vragen partners/ verbonden partijen mee te bewegen in deze financiële uitdaging. Hierbij wordt nadrukkelijk aangegeven dat de bestuurders een discussie willen voeren over de scope van activiteiten ten laste van de gemeentelijke budgetten. Bijvoorbeeld door gezamenlijk het huishoudboekje van VGGM door te lichten aan de hand van een toetsing aan het wettelijk kader en een vergelijk te maken met andere organisaties. Met de uitkomst van deze benchmark kan aansluitend het gesprek worden gevoerd over de gewenste omvang en kwaliteit van de aan VGGM opgedragen taken.

Bekostigingsonderzoek in relatie tot taken

VGGM heeft een brede scope aan taken en bijbehorende activiteiten. Gemeenten vragen aan VGGM mee te bewegen met de financiële spanning waarin zij zich momenteel bevinden. Het is echter complex om eenduidig aan te geven welke activiteiten minder kunnen, nu mogelijk te ruim zijn ingericht en/of inefficiënt worden uitgevoerd. Om die reden is het voorstel om een benchmark onderzoek uit te laten voeren door een externe partij. Het resultaat van dit benchmark onderzoek is een beschrijving van de huidige activiteiten, de kwaliteit van deze activiteiten, de verwijzing met het (wettelijk) kader, de wijze waarop deze zijn georganiseerd, een benchmark van deze activiteit met een aantal andere regio's en een risico-evaluatie met analyse van het weerstandvermogen. Op basis van dit onderzoek ontstaat voor de gemeenten een beter inzicht in de taken van VGGM, de wijze waarop deze taken worden uitgevoerd en de samenhangende kwaliteit en ook de wijze waarop andere GR-en dit hebben vormgegeven.
Voor dit benchmark onderzoek is de financiële commissie als begeleidingsgroep benoemd. De rol van deze begeleidingsgroep is vervolgens om de scope van de opdracht te bepalen, de voortgang van het onderzoek te bewaken en een eerste duiding van de resultaten te maken.

Realistische bekostiging

Op basis van de resultaten uit het benchmark-onderzoek kunnen de bestuurders aansluitend het gesprek voeren over de basistaken van VGGM, de bijbehorende structurele kosten, risico's en weerstandsvermogen.

Tijdspad

De bestrijding van het Covid-19 virus leidt tot een enorme inspanning van de gehele VGGM-organisatie, maar specifiek voor de GGD. Om die reden is het voorstel om de evaluatie kerntaken en benchmark af te bakenen tot de programma's crisisbeheersing, brandweerzorg en overhead (bedrijfsvoering). In 2022 kan dan worden bekeken hoe de evaluatie voor GGD-vorm kan worden gegeven.

3.4 Investeringen

Investeringen zijn uitgaven waarvan het economisch nut zich over meerdere jaren uitstrekt. Investeringen worden geactiveerd op de balans en worden afgeschreven op basis van de economische levensduur van de investering. De kapitaallasten (rente en afschrijving) komen ten laste van de programma's en moeten worden gedekt binnen de baten en lasten van de programmabegroting. Als onderdeel van deze

Programmabegroting 2022 is het MJIP 2021 - 2025 geactualiseerd.

Geplande vervangingsinvesteringen zijn beoordeeld op nut en noodzaak en er is, voor zover mogelijk, beoordeeld of de opgenomen vervangingsbedragen toereikend zijn. Dit leidt tot fluctuatie van investeringsvolumen in de verschillende jaren. De geplande investeringen worden opgenomen in de meerjarige inkoopkalender, zodat de ondersteuning op het gebied van inkoop hierop afgestemd kan worden.
In de periode 2021-2025 is de prognose dat voor € 46,8 miljoen wordt geïnvesteerd. De totale waarde van de materiële vaste activa wordt per eind 2024 geraamd op € 39,5 miljoen. In bijlage 4 is een detailoverzicht van het investeringsplan opgenomen.

3.5 Effect op lopende begrotingsjaar 2021

In het kader van de begrotingsrechtmatigheid wordt bij het vaststellen van de begroting 2022 ook de eerste actualisatie van de begroting 2021 aan het bestuur voorgelegd. Eventueel vindt naar aanleiding van de halfjaarrapportage over 2021 een tweede actualisatie plaats.

Het verloop van de bestuursbegroting 2021 naar de geactualiseerde begroting 2021 kan als volgt worden weergegeven:

Overzicht baten en lasten Bedragen x € 1.000	Begroting 2021	*Reserves*	*Gem. bijdrage*	*Lokaal aanbod*	*NZA*	*BDUR*	*Covid-19*	*Overig*	Gew.begr. 2021
Programma Crisisbeheersing	4.108	0	-3	0	0	-31	126	494	4.693
Programma Brandweerzorg	36.640	1.775	516	0	0	296	0	-1.027	38.200
Programma GGD	25.633	115	-15	785	0	3	40.347	237	67.105
Programma Ambulancezorg	20.918	0	0	0	4.723	7	0	975	26.622
Programma Bedrijfsvoering	16.129	225	0	0	-9	2	344	2.389	19.080
Lasten	**103.428**	**2.115**	**498**	**785**	**4.713**	**276**	**40.817**	**3.068**	**155.700**
Gemeentelijke bijdrage	62.379	0	498	0	0	0	0	-19	62.858
Lokaal aanbod	5.742	0	0	785	0	0	0	0	6.527
BDUR	6.495	0	0	0	0	276	0	0	6.771
Zorgverzekeraars	21.062	0	0	0	4.713	0	0	0	25.775
Overige baten	7.015	0	0	0	0	0	40.817	3.087	50.918
Baten	**102.693**	**0**	**498**	**785**	**4.713**	**276**	**40.817**	**3.068**	**152.850**
Resultaat voor bestemming	**-735**	**-2.115**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**-2.850**
Mutatie reserves	735	2.115	0	0	0	0	0	0	2.850
Resultaat na bestemming	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat na belasting	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

In de geactualiseerde begroting 2021 zijn de navolgende aanpassingen opgenomen:

Reserves

De mutatie op de reserves heeft voor € 1,2 mln betrekking op de 24 uursdienst Ede. In overeenstemming met paragraaf 2b.1 heeft de post Ede Stad per 2021 een 24 uursdienst om in overeenstemming met de arbeidstijdenwet de operatie te kunnen uitvoeren. De invoering van de 24/7 leidt tot ca 1,5 mln extra personele kosten. Bij deze kostenuitzetting is rekening gehouden met het sluiten van de post Ede Stadspoort en het beleggen van beheersmatige taken bij de 24 uursdienst.
De dekking van deze extra lasten voor 2021 wordt gevonden in het overschot op de brandweerzorg in 2020 voor € 1,2 mln. De resterende € 0,3 mln wordt door de gemeente Ede gedragen. Daarnaast draagt de gemeente Ede € 0,2 mln voor het continueren van de post Ede Stadspoort.
De resterende mutatie van € 0,9 mln heeft met name betrekking op consequenties van het resultaatvoorstel over het boekjaar 2019 en het voorgestelde resultaatvoorstel van 2020 inzake niet uitgevoerde werkzaamheden door Covid19 welke later worden ingehaald. Daarnaast zijn in 2020 niet alle reserves volgen bestemming besteed door uitstellen van ontwikkelactiviteiten als gevolg Covid19. De besteding is vervolgens in 2021 of 2022 gepland.

Gemeentelijke bijdrage
De gemeentelijke bijdrage muteert met € 500.000 voor de hierboven genoemde bijdrage van Ede, alsmede met € 54.000 voor de impulsgelden externe veiligheid, met -/- € 38.000 voor de terug levering van de kazerne in Dieren aan de gemeente Rheden gedurende 2021 en -/- 18.000 voor de bijdrage GGD als correctie op het aantal inwoners per 1/1/2019 leidend tot een aanpassing van de inwonerbijdrage voor 2021.

Opbrengsten gemeenten regionaal (lokaal aanbod)
Het verschil wordt veroorzaakt door wijziging van het werkelijke lokaalaanbod ten opzichte van de begroting. Het lokaal aanbod wordt altijd 1 jaar van tevoren afgesproken, leidend tot deze bijstelling. Een groot deel van de toename is te verklaren door de aanvullende bijdrage als gevolg van de Wet op de Verplichte GGZ.

Opbrengsten rijk (BDUR)
De bijdrage van het rijk muteert naar aanleiding van de hoger dan geraamde indexering.

Bijdrage VWS inzake COVID-19 (Overige baten)
Het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) hebben de GGD-en opdracht gegeven om het COVID19 virus middelen testen, traceren en vaccineren te bestrijden. De kosten die hiervoor worden gemaakt worden op basis van werkelijke kosten bij VWS worden gedeclareerd. Daarnaast kunnen de GGD-en en de Veiligheidsregio's hun gederfde inkomsten, eventuele andere extra kosten als gevolg van COVID19, onder aftrek van de minderkosten, bij VWS declareren. In de gewijzigde begroting 2021 is een voorlopige inschatting van de totale bijdrage vanuit VWS opgenomen.

Overige
De kolom overige betreft met name de mutatie in de overige baten als gevolg van detacheringen, subsidieverstrekkingen en overige diensten. Daarnaast vindt in de lasten een verschuiving tussen de programma's plaats als gevolg van een administratieve opschoning en hogere ICT-lasten door vernieuwing van het applicatielandschap om plaats en tijd onafhankelijk te kunnen samenwerken.

3.6 Voorstel bestemming resultaat over 2020

Het jaarverslag over 2020 is per half februari opgesteld en de accountantscontrole wordt naar verwachting begin maart 2021 afgerond. Over 2020 zijn fors meer kosten gemaakt ten behoeve van de COVID19 bestrijding. Deze kosten zijn voornamelijk gemaakt binnen het programma GGD. Het Ministerie van VWS vergoed de kosten voor zover deze niet vanuit de inwonerbijdrage kunnen worden gedekt.
Het programma brandweerzorg heeft een (fors) positief resultaat. Als gevolg van de COVID19 maatregelen zijn minder kosten gemaakt voor opleidingen en oefeningen en is vertraging ontstaan in de vervanging van spullen en automatisering. In het jaarverslag over 2020 wordt het resultaat nader geanalyseerd.
Onderstaand voorstel voor de bestemming van het resultaat over 2020 is in deze ontwerpbegroting verwerkt. Op basis van het concept jaarverslag over 2020 zal naast deze resultaatbestemming een bedrag over blijven voor een resultaatuitkering aan de deelnemende gemeenten.

24uurs bezetting Ede Stad
In overeenstemming met paragraaf 2b.1en paragraaf 3.5 is het voorstel om uit het resultaat over 2020 € 1,2mln te bestemmen ten behoeve van de invoering van de 24uurs bezetting van de Post Ede Stad.

Reservering verdeelsleutel
In overeenstemming met paragraaf 3.2 wordt met ingang van 2022 een nieuwe verdeelsleutel voor de bijdrage Veiligheid/ brandweer toegepast. Tussen de gemeenten zijn overgangsafspraken gemaakt. De afspraak is dat de bijdrage als gevolg van de nieuwe verdeelsleutel in 2022 niet met meer of minder muteert dan 5% van de bijdrage in 2020. Dit percentage bedraagt voor 2023 25% en voor 2024 30%. Het gevolg van deze afspraak is dat de bijdrage aan gemeenten die minder gaan betalen sneller daalt dan dat de bijdrage van gemeente die meer gaan betalen stijgt. Voor 2022 ontstaat een overschot van € 11.000 en voor 2023 en 2023 een tekort van € 269.000 respectievelijk € 215.000. Het voorstel is om voor het saldo van € 474.000 een bestemmingsreserve te vormen, zodat de afgesproken overgangsafspraak kan worden uitgevoerd.

In te halen activiteiten
In 2020 heeft VGGM diverse activiteiten niet kunnen uitvoeren als gevolg van COVID-19. Het betreft onder andere specifieke opleidingen en trainingen voor brandweerpersoneel en de implementatie van ICT-systemen. De bijbehorende budgetten zijn hierdoor niet uitgegeven, terwijl uitvoering op (korte) termijn wel noodzakelijk is. Denk bijvoorbeeld aan het verlopen van accreditatie door onvoldoende training of het niet meer ondersteunen van verouderde licenties door de leveranciers.
Voor de opleidingen en trainingen is in beeld gebracht welke opleidingen in 2021 of 2022 ingehaald worden om medewerkers voldoende opgeleid en geoefend te houden. Het totaalbedrag voor deze opleidingen bedraagt circa € 250.000.
Voor de implementatie van ICT-systemen bedraagt de achterstand in de planning circa € 100.000.
Het voorstel is om voor in het inhalen van deze activiteiten een bestemmingsreserve te vormen.

4. Paragrafen

4.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Reservebeleid

De Veiligheidsregio houdt gewenst reserveniveau aan, dat uitgaat van de situatie dat de gemeenten een deel van het risicodragerschap voor hun rekening nemen. Met deze reserve wordt ervan uitgegaan dat te verwachten risico's goed zijn op te vangen.

Risico's

Hieronder is een inventarisatie van de belangrijkste risico's opgenomen.

Risico's voor heel VGGM

Arbeidsmarkt

De krappere arbeidsmarkt maakt het moeilijk om medewerkers en vrijwilligers te vinden en te binden. Voor dit moment specifiek geldt dat de COVID19 maatregelen leiden tot het risico van een hoger verloop van vrijwilligers doordat de sociale binding met de organisatie afstandelijker is geworden.
Het risico bestaat dat de formatie niet op orde is en afgesproken prestaties om die reden niet kunnen worden gerealiseerd. Daarnaast nemen kosten om leemtes in de planning te ondervangen met tijdelijke inhuur van medewerkers toe en is de inspanning die geleverd wordt om verloop van medewerkers op te vangen groot. Dit noopt de organisatie om haar arbeidsmarktstrategie te evalueren en te zoeken naar alternatieve mogelijkheden om (tijdelijk) personeel aan te trekken.

Bestuurlijke verantwoordelijkheid

De Stichting Veilig Thuis Gelderland-Midden valt onder de bestuurlijke verantwoordelijkheid van VGGM. Er is geen sprake van financiële verwevenheid tussen de stichting en de gemeenschappelijke regeling. De financieringsstromen en vermogensbestanddelen blijven in de toekomst strikt gescheiden. Dit beperkt de risico's voor de gemeenschappelijke regeling.

Consequenties Covid-19 - ziekteverzuim

Het is van maatschappelijk belang dat de taken die vallen onder de Wet publieke gezondheid en Wet Veiligheidsregio zoveel mogelijk worden uitgevoerd. De Coronabestrijding vraagt ruime tijd veel extra inzet van VGGM-medewerkers. Alles tezamen is er een verhoogd risico op ziekteverzuim:

- Het COVID-19 virus zelf;
- De werkdruk als gevolg van de Coronabestrijding
- Algemene maatschappelijke effecten als gevolg van de COVID19 bestrijding (minder reguliere zorg, mentale gevolgen etc)

In voorkomende gevallen betekent dit dat soms keuzes gemaakt moeten worden: welke werkzaamheden kunnen uitgesteld worden (en hoe lang) en welke activiteiten worden als eerste niet uitgevoerd bij krapte aan personeel.

Consequenties Covid-19 – *effect* op taken

Het is nog onduidelijk welke effecten COVID19 en de bestrijding van het virus heeft op de samenleving. Denk hierbij aan de impact op kwetsbare jongeren of vraag naar reizigersvaccinaties. Deze onzekerheid heeft mogelijk gevolgen op de uitvoering van de omvang en aard van de taken in 2022 en verder.

Programma brandweerzorg

Groot onderhoud brandweerkazernes

Ten tijde van de regionalisering van de brandweer is de bestuurlijke keuze gemaakt de kazernes niet over te dragen aan de veiligheidsregio en in eigendom te laten van de gemeenten. Drie argumenten speelden daarbij een rol:

- Voor gemeenten vertegenwoordigen de kazernes een maatschappelijk en/of economische belang;
- VGGM wil zich te beperken tot het uitvoeren van de kerntaken en daar valt het beheer van onroerend goed niet onder. Liever maakt VGGM gebruik van de vastgoedkennis die bij gemeenten aanwezig is;
- De ontvlechting van de kazernes is niet eenvoudig omdat er op veel plaatsen sprake is van complicerende factoren zoals gedeeld gebruik met andere gemeentelijke diensten en/of nog af te wikkelen investeringen in nieuw- en verbouw.

In de lijn van bovenstaande keuze is het budget voor de kapitaallasten en het groot onderhoud bij de gemeente achtergebleven. In het budget voor de brandweer zijn de gebruikerslasten opgenomen (denk aan schoonmaakkosten, energie, klein onderhoud, etc.). VGGM heeft in de jaarrekening een onderhoudsreserve gevormd voor het groot onderhoud dat door de gebruiker moet worden uitgevoerd.

Rechtspositie vrijwilligers brandweer

De invoering van de Wet normalisering rechtsposities ambtenaren is ingegaan per 1 januari 2020. Een onverkorte invoering heeft waarschijnlijke grote ongewenste effecten voor, met name, de vrijwilligers bij de brandweer. Om deze reden is voor veiligheidsregio's uitstel verleend om de gevolgen in kaart te brengen en met alternatieve voorstellen te komen.

In de brandweerkamer wordt samen met de Ministers de mogelijkheid verkend de vrijwilligers uit de Wnra te houden.

Financiering inzet 25kv

Het Ministerie van Infrastructuur en Milieu versterkt een jaarlijkse bijdrage van € 324.000 om VGGM in staat te stellen expertise toe te passen bij het optreden bij spoorwegincidenten op de Betuweroute, met name gerelateerd aan de 25kV bovenleiding. Binnenkort wordt een besluit verwacht ten aanzien van de continuering van deze vergoeding.

Programma GGD

Projecten Medische Milieukunde

VGGM participeert regelmatig in Europese projecten en in diverse projecten van de Academische Werkplaats. Voor deze projecten vindt afrekening aan het einde van de looptijd plaats. Dat betekent dat tussentijds geen financieel resultaat in de exploitatie zichtbaar wordt. Tussentijds wordt binnen VGGM vastgesteld of kosten die zijn gemaakt ook subsidiabel zijn. Dat is een toets op de rechtmatigheid. Bij afronding van een project kan het wel zo zijn dat VGGM hogere kosten heeft moeten maken door in het bijzonder meer capaciteit voor een project in te zetten. Dat is een vraagstuk van doelmatigheid.

Bedrijfsvoeringsrisico's MZ

De afdeling Maatschappelijke Zorg (MZ) kent een aantal bedrijfsvoering risico's waaronder de kwetsbaarheid in de opbouw van het personeelsbestand. Binnen de specialistische functies is sprake van een vergrijzing van het personeelsbestand. Ook is het vanwege de krapte op de arbeidsmarkt voor met name deze specialistische functies een uitdaging om de juiste mensen aan te trekken. Hierdoor kan de continuïteit van de werkzaamheden in gevaar kan komen.

Naast deze uitdaging bestaan onzekerheden ten aanzien van de inkomsten door (mogelijke) veranderingen in wet- en regelgeving en overige (externe) ontwikkelingen.

Functiewaardering

Landelijk blijken er verschillen te bestaan tussen de inschaling van verpleegkundigen. Bij de meeste vergelijkbare organisaties zijn verpleegkundigen 1 schaal hoger ingedeeld dan bij de VGGM. Dit leidt tot het risico van uitstroom van verpleegkundigen naar andere/ons omringende GGD-organisaties en beperktere instroom van nieuwe verpleegkundigen. Het aanpassen van de functiewaardering leidt tot grote financiële effecten voor de organisatie.
Ook voor de artsen JGZ zijn er landelijke verschillen. Ook hier loopt een functiewaarderingstraject met mogelijke financiële effecten.

Daarnaast is er een grote groep werknemers die na de overgang van STMG en Icare in dienst zijn gekomen bij de Stichting PG. Zij vallen hiermee onder een andere CAO dan de medewerkers van VGGM. Binnen de organisatie geeft dit onwenselijke verschillen. Het uit faseren van de Stichting heeft echter een grote financiële impact op de organisatie door toepassing van de arbeidsvoorwaarden die VGGM heeft.

Lokaal aanbod JGZ

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van zowel de jeugdgezondheidszorg als voor preventie en jeugdhulp op basis van de Jeugdwet. JGZ-organisaties zijn in eerste instantie verantwoordelijk voor de primaire invulling van het JGZ-aanbod.
De JGZ richt zich op het vroegtijdig signaleren, geven van voorlichting, advies, instructie en begeleiding. Hiermee kan de eigen kracht van kinderen, jongeren en ouders worden versterkt en (indien mogelijk) kunnen ervaren problemen worden genormaliseerd. Preventie en lichte ondersteuning kunnen zwaardere hulp mogelijk voorkomen. Dit basispakket JGZ valt onder de Wpg. Bepaalde interventies uitgevoerd door de JGZ, zoals Voorzorg en Stevig Ouderschap, vallen onder de Jeugdwet.
Om bovenstaand te realiseren en in te kunnen spelen op de lokale zorgbehoefte, in aansluiting met de zorg vanuit het jeugd -en sociale domein kopen gemeenten naast het wettelijk (regionale) deel van de JGZ ook gemeentelijk lokaal aanbod in.

Sinds 2015 zijn gemeenten verantwoordelijk voor de Jeugdzorg. De overheveling van de jeugdzorg naar gemeenten is gepaard gegaan met een flinke bezuiniging. Afgelopen jaren zien we bij bijna alle gemeenten een stijging van het aantal jeugdigen dat gebruik maakt van de jeugdzorg.
De insteek een verschuiving te creëren naar meer preventieve en informele zorg heeft tot heden voor gemeenten onvoldoende opgeleverd Dit lijdt in toenemende mate tot overschrijding van gemeentelijke budgetten en tekorten.

Rijksvaccinatieprogramma

Met ingang van 1 januari 2019 is de uitvoering van het RVP een taak welke onder de bestuurlijke verantwoordelijkheid van gemeenten valt. Hiermee wordt de samenhang tussen de uitvoering van het RVP en de Jeugdgezondheidszorg versterkt. Voor 2019 en 2020 is afgesproken de hiervoor aan het gemeentefonds toegevoegde middelen, één op één door te zetten naar de jeugdgezondheidszorg ten behoeve van het RVP. Voor 2021 is afgesproken deze afspraken te verlengen. Als er in de toekomst gekozen wordt voor een andere financiering van het RVP, bv voor een pxq financiering, dan neemt het financieel risico toe. Vooral in gemeenten waar de opkomst laag is, zullen de inkomsten achterblijven. Juist in die gemeenten is extra inzet op communicatie en toegankelijkheid belangrijk. VGGM

zet daarom in op het toevoegen van de RVP gelden uit het gemeentefonds aan de middelen van de JGZ.

De uitvoering van de groepsvaccinaties in het kader van het RVP kent extra financiële risico's door COVID-19. De beleidsmaatregelen die aangeven hoeveel mensen in een ruimte mogen zijn fluctueren met enige regelmaat. De borging van de anderhalve meter, de extra inzet van logistieke middelen en personeel en de kleinere aantallen die in een sessie kunnen worden opgeroepen leiden tot extra kosten. Voor 2021 is hier op voorhand op geanticipeerd.

Publieke gezondheid Asielzoekers

Sinds maart 2019 heeft COA laten weten dat zij middels een aanbestedingstraject op zoek is naar een opdrachtnemer die landelijk de jeugdgezondheidszorg (JGZ) aan kan bieden aan alle kinderen van 0 tot 18 jaar die vallen onder de COA. GGD GHOR NL heeft de aanbesteding PGA COA gegund gekregen.
Dit nieuwe contract is ingegaan op 1 augustus 2020 en heeft een looptijd van twee jaar met de mogelijkheid het contract tweemaal met 24 maanden te verlengen.
Het nieuwe contract stelt de uitvoerende GGD'en/JGZ-organisaties voor een aantal grote veranderingen:

- Het COA stelt als voorwaarde dat er vanaf 1 augustus 2020 met één digitaal dossier gewerkt moet worden.
  100% van de kinderen die in Nederland aankomen moeten binnen zes weken worden gezien door een jeugdverpleegkundige en een jeugdarts voor een verpleegkundige intake en een medisch onderzoek.
  Hiervoor heeft COA i.s.m. GGDGHOR een landelijke registratieschil ontwikkelt waarin contactmomenten en vaccinaties worden geregistreerd en van waaruit de overdracht naar andere organisaties plaats vindt.
  In tweede instantie zal gekeken worden naar aansluiting van deze functionaliteit in het DD-JGZ dossier.
- De vergoeding van de dienstverlening verandert. GGD'en/JGZ-organisaties ontvangen vanaf 2021 een vast bedrag per opvangdag per kind en een bedrag per uitgevoerde volledige intake. Omdat de nieuwe bekostigingssystematiek deels op basis van realisatie is, kan het budget op het niveau van de individuele GGD/ JGZ-organisatie wel hoger of lager zijn dan in 2020.

Programma Bedrijfsvoering

ICT-ontwikkelingen

ICT-ontwikkelingen in de samenleving gaan momenteel snel. Stakeholders hebben een navenant hogere verwachting van de mogelijkheden alsmede van een tijdige en juiste informatie-ontsluiting. Daarnaast stoppen leveranciers de ondersteuning van oudere ICT-applicaties.

De komende jaren worden om deze redenen diverse bedrijfsvoeringssystemen up-to-date gebracht en met elkaar gekoppeld. De kosten van implementatie en van vernieuwde licenties nemen sterk toe. Deze kosten kunnen niet in alle gevallen worden terugverdiend in de primaire of ondersteunende processen of door reduceren van applicaties met vergelijkbare toepassingsmogelijkheden. In voorkomende gevallen zullen keuzes moeten worden gemaakt.

Weerstandsvermogen

Aan de hand van de zogenaamde "kans x effect"-methode wordt jaarlijks een onderzoek uitgevoerd naar de mogelijke risico's en een kwantificering daarvan. Bij benadering wordt er en indicatie gegeven van het voor de organisatie benodigde weerstandsvermogen. Dit weerstandsvermogen wordt gevormd door de totale impact van de gekwantificeerde risico's te relateren aan de weerstands-capaciteit (zijnde het beschikbare eigen vermogen).
Het eigen vermogen van VGGM is beperkt. Het streven is de algemene reserve op het in 2015 vastgestelde niveau van € 1.453.000 te consolideren. In het kader van het financiële onderzoek zoals beschreven in hoofdstuk 3 wordt in 2020 dit niveau opnieuw geëvalueerd.

Solvabiliteit

Naast een buffer tegen optredende risico's, wordt eigen vermogen benut voor de financiering van investeringen. Investeringen worden ook gefinancierd met vreemd vermogen (leningen). Een gezonde verhouding tussen vreemd en eigen vermogen (solvabiliteit) draagt bij aan een doeltreffende en efficiënte vervulling van de publieke functie van de VGGM. Deze solvabiliteit wordt uitgedrukt in een ratio. De ratio per 1 januari 2020 is naar verwachting 9,1% (per eind 2018: circa 16,7%. Voor een overheidsorganisatie is dit een redelijke waarde.

Netto Schuldquote

De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlasten t.o.v. de eigen middelen. Het geeft een indicatie van de mate waarin de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie drukken. Een laag percentage is gunstig. De VNG adviseert om 130% als maximum norm te hanteren en daarboven de schuld af te bouwen. De netto schuldquote van 35% blijft ruim onder dit gestelde maximum.

Structurele exploitatieruimte

Dit cijfer helpt mee om te beoordelen welke structurele ruimte een veiligheidsregio heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Structurele uitgaven en inkomsten zijn binnen de VGGM in evenwicht.

4.2 Onderhoud kapitaalgoederen

Kapitaalgoederen zijn goederen welke een meerjarig nut hebben ten behoeve van de productie. In de volksmond worden deze vaak investeringen genoemd. Het gaat daarbij veelal om zaken die na de eerste aanschaf regelmatig onderhoud vergen. Binnen de VGGM zijn de belangrijkste kapitaalgoederen de crisis- en hulpverleningsvoertuigen, de beschermende kleding, de (inrichting van) kazernes en panden en ICT-middelen.

- Crisis- en hulpverleningsvoertuigen worden jaarlijks gekeurd en veelal onderhouden op basis van de kilometerstand. Wanneer gebreken tussentijds worden geconstateerd, vindt direct onderhoudt plaats. Vervanging van de voertuigen is opgenomen in het Meerjareninvesteringsplan. Het onderhoud is opgenomen in de begroting.

- Beschermende kleding wordt direct na een incident geïnspecteerd. Bij schade vindt reparatie of vervanging plaats. Voor vervanging en onderhoud is budget beschikbaar in de begroting.

- Eind 2013 zijn de kazernes Bemmel, Dieren, Harskamp, Doorwerth, Pannerden en Valburg van gemeenten overgenomen door VGGM. De kazerne Doorwerth is in voorgaande jaren weer terug verkocht aan de gemeente Renkum. De andere kazernes zullen komende jaren worden terug verkocht. De overige kazernes zijn in eigendom en in beheer van de deelnemende gemeentes.

- Voor de gebouwen in eigendom van de VGGM, met name ten behoeve van de ambulancezorg, zijn meerjarenonderhoudsplannen beschikbaar.

4.3 Financiering

Algemeen

Wet fido

Het Rijk heeft regels gesteld aan hoe gemeenten en provincies hun geld en kapitaal beheren. Die regels staan in de Wet financiering decentrale overheden (Wet fido), en gelden ook voor gemeenschappelijke regelingen als de VGGM. Hoeveel geld gemeenten en provincies mogen lenen, is afhankelijk van de hoogte van de begroting. De kasgeldlimiet bepaalt hoeveel geld ze mogen lenen voor een periode van maximaal 1 jaar. De renterisiconorm schrijft voor hoeveel maximaal geleend mag worden voor een periode langer dan 1 jaar.

- Gemeenten en provincies mogen liquide middelen aanhouden bij de schatkist (schatkistbankieren). Hier krijgen ze een rentevergoeding voor. De VGGM hanteert de volgende doelstellingen op gebied van financiering:
- Beschikbaar hebben van voldoende liquiditeiten om de vastgestelde plannen te kunnen uitvoeren
- Beheersen van de risico's die zijn verbonden aan de financieringsfunctie, zoals renterisico en debiteurenrisico
- Minimaliseren van de kosten van geldleningen
- Verkrijgen en handhaven van toegang tot de financiële markten.

Renterisico kort en langlopende financiering

Kasgeldlimiet

De door het Rijk opgelegde kasgeldlimiet beperkt het risico van stijgende rentelasten voor de kortlopende financiering. De limiet beperkt de maximale omvang van de gemiddelde korte schuld (< 1 jaar) per kwartaal tot 8,2% van de totale lasten van de programmabegroting. Voor 2021 bedraagt de limiet 8,3 miljoen.

Renterisiconorm

De renterisiconorm beperkt het renterisico op de langlopende financiering. De norm bevordert de spreiding van de looptijd van de kapitaalmarktleningen (looptijd lening > 1 jaar) door de omvang te beperken van de leningen waarvoor de rente in een bepaald jaar moeten worden aangepast. Het rijk heeft de maximale omvang van leningen met een renteaanpassing vastgesteld op 20% van het begrotingstotaal. Voor de VGGM komt dat neer op een bedrag van € 20 miljoen. In 2020 en 2021 zal naar verwachting € 16 miljoen moeten worden gefinancierd, dat ruimschoots onder de gestelde norm ligt.

Financiering

Voor het uitoefenen van de treasuryfunctie is inzicht nodig in de huidige en toekomstige kasstromen. Deze kasstromen bestaan uit:

1. De kasstroom uit operationele activiteiten (de exploitatie)
2. De kasstroom uit investeringen
3. De kasstroom uit financieringsactiviteiten (aflossingen en stortingen van aangetrokken geldleningen)

Het inzicht hierin wordt verkregen door het regelmatig actualiseren van onze liquiditeitsplanning. Hierbij zijn de ontvangsten en uitgaven volgens de programmabegroting en het investeringsplan het uitgangspunt.

Op basis van het meerjarige investeringsplan (zie bijlage 4) en de in 2019 afgesloten meerjarige lening van € 15 miljoen wordt geen liquiditeitstekort verwacht.

Renteomslag en financieringsresultaat

Voor vergelijkbaarheid tussen overheidsorganisaties, schrijft de BBV de manier van bepalen van de renteomslag voor. Voor de VGGM bedraagt de renteomslag 0,5%.

5. Planning en control cyclus

Op hoofdlijnen kan de planning & control cyclus voor begrotingsjaar 2022 als volgt worden geschetst:

Wanneer	Wat	Wie
Februari 2021	Bespreken kaderbrief & ontwerp-begroting 2022	Algemeen Bestuur
Mrt – mei 2021	Consultatie kaderbrief & ontwerp-begroting 2022	Colleges van B&W en gemeente raden
26 mei/ 2 juni 2021	Bespreken zienswijze en begroting 2022	Financiële Commissie en Dagelijks Bestuur
23 juni 2020	Bespreken zienswijze en vaststellen begroting 2022	Algemeen Bestuur
Maart - sept 2022	Bespreking begrotingswijzigingen	Fin cie, Dagelijks Bestuur en Algemeen bestuur
Maart 2023	Bespreking jaarrekening 2022	Financiële Commissie en Dagelijks Bestuur
April 2023	Bespreking en vaststellen jaarrekening 2022	Algemeen Bestuur

Bijlage 1: Ontwikkelingen in gemeentelijke bijdragen

a. Budgettair kader gemeentelijke bijdrage Veiligheid

De genoemde ontwikkelingen in hoofdstuk 2 en hoofdstuk 3 hebben de volgende consequenties op het budgettair kader van de gemeentelijke bijdrage Veiligheid (brandweer).

In € x 1.000	2021	**2022**	2023	2024	2025
Begroting t-1 (2021)	40.524	**41.634**	41.634	41.634	41.634
Mutatie met bevolkingszorg	-	**-**	-	-	-
Loon- en prijscompensatie (§ 3a)	1.130	**P.M.**	P.M.	P.M.	P.M.
Specifieke afspraken (***)	-19	**-**	-	-	-
MJB 2020-2024	41.634	**41.634**	41.634	41.634	41.634
Loon- en prijscompensatie (§ 3a)		**692**	692	692	692
Externe veiligheid	54	**54**	54	54	54
Beroepsorganisatie Ede (*)	500	**1.500**	1.500	1.500	1.500
Ingroei herverdeling (**)		**11**	-269	-215	
Specifieke afspraken (***)	-38	**-76**	-76	-184	-203
MJB 2021-2025	**42.150**	**43.815**	**43.535**	**43.481**	**43.677**

De voormalige subsidie voor externe veiligheid is per 1-1-2021 overgeheveld naar het gemeentefonds.
(*) In 2021 financiert de gemeente Ede 500k voor de nieuwe beroepsbrandweer. Vanaf 2022 worden de totale kosten van 1,5mln door de regiogemeenten gemeenschappelijk betaald.
(**) Vanaf 2022 is sprake van een nieuw verdeelmodel met een ingroei voor verschillende gemeenten. Hierdoor fluctueert de totale gemeentelijke bijdrage
(***) De specifieke afspraken hebben betrekking op de verkoop van de brandweerkazerne Dieren aan de gemeente Rheden en de verkoop kazerne Harskamp aan de gemeente Ede. Hierdoor dalen de exploitatielasten van VGGM en stijgen deze voor deze gemeenten. Om die reden wordt de gemeentelijke bijdrage aangepast, leidend tot een budget neutrale transactie voor beide partijen.

b. Budgettair kader gemeentelijke bijdrage Bevolkingszorg

De genoemde ontwikkelingen in hoofdstuk 2 en hoofdstuk 3 hebben de volgende consequenties op het budgettair kader gemeentelijke bijdrage bevolkingszorg:

In € x 1.000	2021	**2022**	2023	2024	2025
Begroting t-1 (2021)	636	**650**	650	650	650
Loon- en prijscompensatie (§ 3a)	14	**P.M.**	P.M.	P.M.	P.M.
MJB 2020-2024	650	**650**	650	650	650
Loon- en prijscompensatie (§ 3a)		**7**	7	7	7
Mutatie inwoneraantallen (*)	-1	**5**	5	5	5
MJB 2021-2025	**649**	**662**	**662**	**662**	**662**

Bovenstaande opstelling leidt tot een inwonerbijdrage van € 0,95 (2021: € 0,94). Deze inwonerbijdrage is gebaseerd op het aantal inwoners per 1 januari 2020.

c. Budgettair kader gemeentelijke bijdrage GGD

De genoemde ontwikkelingen in hoofdstuk 2 en hoofdstuk 3 hebben de volgende consequenties op het budgettair kader gemeentelijke bijdrage GGD:

In € x 1.000	2021	**2022**	2023	2024	2025
Begroting t-1 (2021)	9.891	**10.167**	10.167	10.167	10.167
Loon- en prijscompensatie (§ 3a)	276	**P.M.**	P.M.	P.M.	P.M.
MJB 2020-2024	10.167	**10.167**	10.167	10.167	10.167
Loon- en prijscompensatie (§ 3a)		**167**	167	167	167
Mutatie inwoneraantallen (*)	-17	**80**	80	80	80
MJB 2021-2025	**10.150**	**10.414**	**10.414**	**10.414**	**10.414**

Bovenstaande opstelling leidt tot een inwonerbijdrage van € 14,95 (2021: € 14,71) voor het basispakket. Deze inwonerbijdrage is gebaseerd op het aantal inwoners per 1 januari 2020.

d. Budgettair kader gemeentelijke bijdrage JGZ

De genoemde ontwikkelingen in hoofdstuk 2 en hoofdstuk 3 hebben de volgende consequenties op het budgettair kader Publieke Gezondheid:

In € x 1.000	2021	**2022**	2023	2024	2025
Begroting t-1 (2021)	8.333	**8.565**	8.565	8.565	8.565
Loon- en prijscompensatie (§ 3a)	232	**P.M.**	P.M.	P.M.	P.M.
MJB 2020-2024	8.565	**8.565**	8.565	8.565	8.565
Loon- en prijscompensatie (§ 3a)		**136**	136	136	136
Mutatie inwoneraantallen	0	**-41**	-41	-41	-41
MJB 2021-2025	**8.565**	**8.660**	**8.660**	**8.660**	**8.660**

Bovenstaande opstelling leidt tot een inwonerbijdrage van € 62,30 (2021: € 61,32) per jeugd inwoner. Deze inwonerbijdrage is gebaseerd op het aantal inwoners per 1 januari 2020.

e. Budgettair kader gemeentelijke bijdrage RVP

De genoemde ontwikkelingen in hoofdstuk 2 en hoofdstuk 3 hebben de volgende consequenties op het budgettair kader Publieke Gezondheid:

In € x 1.000	2021	**2022**	2023	2024	2025
Begroting t-1 (2021)	1.310	**1.342**	1.342	1.342	1.342
Loon- en prijscompensatie (§ 3a)	32	**P.M.**	P.M.	P.M.	P.M.
MJB 2020-2024	1.342	**1.342**	1.342	1.342	1.342
Loon- en prijscompensatie (§ 3a)		**19**	19	19	19
Mutatie inwoneraantallen	0	**-6**	-6	-6	-6
Vaccinatie Meningokokken (*)	P.M.	**P.M.**	P.M.	P.M.	P.M.
MJB 2021-2025	**1.342**	**1.355**	**1.355**	**1.355**	**1.355**

(*) Ook het budget voor de vaccinatie Meningokokken is per 1-1-2021 overgeheveld naar het gemeentefonds. Op dit moment zijn de bedragen nog niet bekend.

Bovenstaande opstelling leidt tot een inwonerbijdrage van € 9,75 (2021: € 9,61) per jeugd inwoner. Deze inwonerbijdrage is gebaseerd op het aantal inwoners per 1 januari 2020 (exclusief meningokokken).

f. Verdeling van gemeentelijke bijdragen naar programma's

VGGM verdeelt onder 5 categorieën haar te ontvangen bijdragen van de gemeente, namelijk Veiligheid, Bevolkingszorg, GGD, Jeugdgezondheidszorg en Rijksvaccinatieprogramma. De aansluiting tussen deze bijdragen en de verschillende programma's is als volgt:

In € x 1.000		**Bijdragen 2022**			
	BZ	PG	JGZ	RVP	**Totaal**
Crisisbeheersing					
- Multi		312			**3.105**
- Bevolkingszorg	662				**662**
- GHOR		516			**516**
Subtotaal crisisbeheersing	662	828	0	0	**4.282**
Brandweerzorg					
- Operatie					**35.386**
- Risicobeheersing					**5.637**
Subtotaal brandweerzorg	0	0	0	0	**41.023**
PG					
- Algemene gezondheidszorg		2.764			**2.764**
- Jeugdgezondheidszorg		5.876	8.660	1.355	**15.891**
- Monitoring & advies		946			**946**
Subtotaal PG	0	9.586	8.660	1.355	**19.601**
Totaal	**662**	**10.414**	**8.660**	**1.355**	**64.907**

Bijlage 2: Specificatie gemeentelijke bijdrage per gemeente

a. Gemeentelijke bijdrage Veiligheid

In overeenstemming met paragraaf 3.2 is voor de verdeling van het budgettair kader Veiligheid per 2022 een verdeling op basis van het gemeentefonds cluster OOV sub brandweer van toepassing, met uitzondering van de niet geregionaliseerde taken en bijbehorende budgetten. De niet-geregionaliseerde taken en bijbehorende budgetten hebben betrekking op huisvesting, uitvoering van de FLO-regeling voor de gemeenten Arnhem en Ede en het beheer van het AED-netwerk voor de gemeente Barneveld. Hiermee wordt het totale kader verdeeld in een niet-geregionaliseerd en geregionaliseerd deel. Het geregionaliseerde kader wordt verdeeld op basis van de verdeelsleutel Gemeentefonds OOV sub brandweer. Dat geeft de volgende verdeling van het kader per gemeente ultimo 2022:

In € x 1.000	GF OOV sub brw 2020	In %	**Kader niet geregionaliseerd 2022**	**Kader Geregionaliseerd 2022**	**Kader totaal 2022**
Arnhem	11.912	25,70%	**2.464**	**10.210**	**12.674**
Barneveld	4.246	9,20%	**153**	**3.644**	**3.797**
Doesburg	650	1,40%	**5**	**564**	**569**
Duiven	1.531	3,30%	**5**	**1.300**	**1.305**
Ede	7.908	17,10%	**791**	**6.764**	**7.555**
Lingewaard	2.547	5,50%	**197**	**2.177**	**2.374**
Nijkerk	2.581	5,60%	**52**	**2.237**	**2.289**
Overbetuwe	2.909	6,30%	**109**	**2.488**	**2.597**
Renkum	1.961	4,20%	**117**	**1.685**	**1.802**
Rheden	2.863	6,20%	**77**	**2.463**	**2.540**
Rozendaal	191	0,40%	**0**	**161**	**161**
Scherpenzeel	565	1,20%	**12**	**485**	**497**
Wageningen	2.684	5,80%	**33**	**2.285**	**2.318**
Westervoort	799	1,70%	**0**	**692**	**692**
Zevenaar	2.954	6,40%	**103**	**2.531**	**2.634**
Totaal	**46.301**	**0**	**4.118**	**39.686**	**43.804**

De mutatie van de begroting 2021 naar de bijdrage 2022 per gemeente kent dan de volgende stappen:

In € x 1.000	Begroting 2021	Loon- prijs compensatie (§ 3.1)	24/7 bezetting Ede Stad (§ 2b.1)	Impuls Ext. Veiligheid (§ 2b.2)	Specifiek	Mutatie verdeelsleutel	**Kader 2022**	Overgangs- bepaling (§ 3.2)	**Bijdrage 2022**
Arnhem	12.083	202	387	14		-12	**12.674**	-	**12.674**
Barneveld	3.748	60	138	5		-154	**3.797**	-	**3.797**
Doesburg	737	9	21	1		-199	**569**	163	**732**
Duiven	858	20	49	2		376	**1.305**	-335	**970**
Ede	6.727	118	256	9		445	**7.555**	-156	**7.399**
Lingewaard	2.046	37	82	3		206	**2.374**	-115	**2.259**
Nijkerk	2.908	37	84	3		-743	**2.289**	605	**2.894**
Overbetuwe	2.285	41	94	3		174	**2.597**	-69	**2.528**
Renkum	1.848	29	64	2		-141	**1.802**	56	**1.858**
Rheden	2.801	42	93	3	-76	-323	**2.540**	193	**2.733**
Rozendaal	82	2	6	0		71	**161**	-66	**95**
Scherpenzeel	501	7	18	1		-30	**497**	6	**503**
Wageningen	1.671	36	86	3		522	**2.318**	-440	**1.878**
Westervoort	866	11	26	1		-212	**692**	169	**861**
Zevenaar	2.474	41	96	3		20	**2.634**	-	**2.634**
Totaal	**41.635**	**692**	**1.500**	**53**	**-76**	**0**	**43.804**	**11**	**43.815**

De specifieke afspraken hebben betrekking op de verkoop van de brandweerkazerne Dieren aan de gemeente Rheden. Hierdoor dalen de exploitatielasten van VGGM en stijgen deze voor deze gemeenten. Om die reden wordt de gemeentelijke bijdrage aangepast, leidend tot een budget neutrale transactie voor beide partijen.

b. Gemeentelijke bijdrage Bevolkingszorg

De verdeling van de gemeentelijke bijdrage voor bevolkingszorg is gebaseerd op een tarief van € 0,95 (2021: € 0,94) per inwoner. Op basis van het aantal inwoners per 1 januari 2020 is de bijdrage per gemeente als volgt:

In € x 1.000	Inwoners	Begroting 2021	Mutatie inwoners	Loon en prijs-compensatie	**Bijdrage 2022**
Arnhem	161.348	**150**	2	1	**153**
Barneveld	59.082	**55**	1	-	**56**
Doesburg	11.077	**10**	-	-	**10**
Duiven	25.126	**24**	-	-	**24**
Ede	117.165	**109**	1	1	**111**
Lingewaard	46.601	**44**	-	-	**44**
Nijkerk	43.171	**40**	-	1	**41**
Overbetuwe	47.906	**45**	-	1	**46**
Renkum	31.419	**29**	-	1	**30**
Rheden	43.761	**41**	-	1	**42**
Rozendaal	1.704	**2**	-	-	**2**
Scherpenzeel	9.880	**9**	-	-	**9**
Wageningen	39.664	**36**	1	1	**38**
Westervoort	14.971	**14**	-	-	**14**
Zevenaar	43.750	**42**	-	-	**42**
Totaal	**696.625**	**650**	**5**	**7**	**662**

c. Gemeentelijke bijdrage GGD

De verdeling van de gemeentelijke bijdrage GGD is gebaseerd op een tarief van € 14,95 (2021: € 14,71) per inwoner. Op basis van het aantal inwoners per 1 januari 2020 is de bijdrage per gemeente als volgt:

In € x 1.000	Inwoners 1-1-2020	Kader 2021	Mutatie inwoners	Loon en prijs-compensatie	**Bijdrage 2022**
Arnhem	161.348	2.343	18	39	**2.400**
Barneveld	59.082	853	7	14	**874**
Doesburg	11.077	164	1	3	**168**
Duiven	25.126	373	3	6	**382**
Ede	117.165	1.702	13	28	**1.743**
Lingewaard	46.601	684	5	11	**700**
Nijkerk	43.171	632	5	10	**647**
Overbetuwe	47.906	699	5	11	**716**
Renkum	31.419	460	4	8	**472**
Rheden	43.761	642	5	11	**657**
Rozendaal	1.704	24	0	0	**25**
Scherpenzeel	9.880	145	1	2	**149**
Wageningen	39.664	570	5	9	**584**
Westervoort	14.971	220	2	4	**225**
Zevenaar	43.750	657	5	11	**672**
Totaal	**696.625**	**10.167**	**80**	**167**	**10.414**

d. Budgettair kader bijdrage JGZ

De verdeling van de gemeentelijke bijdrage GGD is gebaseerd op een tarief van € 62,30 (2021: € 61,32) per jeugdinwoner. Op basis van het aantal inwoners per 1 januari 2019 is de bijdrage per gemeente als volgt:

In € x 1.000	Jeugdinwoners 1-1-2020	Kader 2021	Mutatie inwoners	Loon en prijs-compensatie	**Bijdrage 2022**
Arnhem	30.340	1.861	-10	30	**1.881**
Barneveld	15.151	917	-5	15	**927**
Doesburg	1.774	113	-1	2	**115**
Duiven	4.696	302	-1	5	**305**
Ede	25.500	1.564	-8	25	**1.581**
Lingewaard	9.380	582	-3	9	**588**
Nijkerk	9.654	597	-3	9	**603**
Overbetuwe	10.340	640	-3	10	**647**
Renkum	5.533	342	-2	5	**346**
Rheden	7.556	469	-2	7	**474**
Rozendaal	393	23	0	0	**23**
Scherpenzeel	0	141	0	2	**144**
Wageningen	2.250	362	-1	6	**368**
Westervoort	5.984	168	-2	3	**169**
Zevenaar	2.717	483	-1	8	**490**
Totaal	**131.268**	**8.566**	**-41**	**136**	**8.661**

d. Budgettair kader bijdrage RVP

De verdeling van de gemeentelijke bijdrage RVP is gebaseerd op een tarief van € 9,61 per jeugdinwoner. Op basis van het aantal inwoners per 1 januari 2019 is de bijdrage per gemeente als volgt:

In € x 1.000	Jeugdinwoners 1-1-2020	Kader 2021	Mutatie inwoners	Loon en prijs-compensatie	Menigo-kokken	**Bijdrage 2022**
Arnhem	30.340	292	-1	4	PM	**294**
Barneveld	15.151	144	-1	2	PM	**145**
Doesburg	1.774	18	0	0	PM	**18**
Duiven	4.696	47	0	1	PM	**48**
Ede	25.500	245	-1	4	PM	**247**
Lingewaard	9.380	91	0	1	PM	**92**
Nijkerk	9.654	94	0	1	PM	**94**
Overbetuwe	10.340	100	-1	1	PM	**101**
Renkum	5.533	54	0	1	PM	**54**
Rheden	7.556	74	0	1	PM	**74**
Rozendaal	393	4	0	0	PM	**4**
Scherpenzeel	2.250	22	0	0	PM	**22**
Wageningen	5.984	57	0	1	PM	**58**
Westervoort	2.717	26	0	0	PM	**26**
Zevenaar	7.750	76	0	1	PM	**77**
Totaal	**131.268**	**1.342**	**-6**	**19**	**0**	**1.355**

e. Aantallen inwoners

Het aantal inwoners per 1 januari 2020 zoals gehanteerd in deze begroting is als volgt te specificeren:

	1 januari 2020		1 januari 2019	
	Inwoners	Jeugd	Inwoners	Jeugd
Arnhem	161.348	30.340	159.265	30.355
Barneveld	59.082	15.151	57.971	14.961
Doesburg	11.077	1.774	11.148	1.850
Duiven	25.126	4.696	25.332	4.917
Ede	117.165	25.500	115.710	25.504
Lingewaard	46.601	9.380	46.475	9.493
Nijkerk	43.171	9.654	42.943	9.731
Overbetuwe	47.906	10.340	47.543	10.434
Renkum	31.419	5.533	31.302	5.585
Rheden	43.761	7.556	43.640	7.653
Rozendaal	1.704	393	1.654	374
Scherpenzeel	9.880	2.250	9.873	2.304
Wageningen	39.664	5.984	38.774	5.911
Westervoort	14.971	2.717	14.944	2.746
Zevenaar	43.750	7.750	43.488	7.872
Totaal	**696.625**	**139.018**	**690.062**	**139.690**

Bijlage 3: Geprognotiseerde balans

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Realisatie 2019	Begroting 2021	Begroting 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
Activa						
Vaste activa						
Materiele vaste activa						
Grond	1.451	698	33	33	0	0
Gebouwen	8.147	6.170	4.519	4.292	3.718	3.715
Vervoermiddelen	18.676	22.425	23.625	23.649	24.427	24.533
Bedrijfsmiddelen	10.409	13.402	11.794	8.916	10.960	11.211
	38.682	42.695	39.972	36.891	39.106	39.460
Financiele vaste activa						
Waarborgsommen	24	24	24	24	24	24
Totaal vaste activa	38.707	42.720	39.996	36.915	39.130	39.484
Vlottende activa						
Voorraden	53	43	43	43	43	43
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan een jaar						
Uitzettingen in 's Rijks schatkist	4.971	2.500	2.500	2.500	2.500	2.500
Vordering op stichting PG	0	0	0	0	0	0
Overige vorderingen	4.232	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000
	9.203	5.500	5.500	5.500	5.500	5.500
Liquide middelen						
Banksaldi	9	9	9	9	9	9
Kas	4	1	1	1	1	1
	13	10	10	10	10	10
Overlopende activa						
Vooruitbetaalde posten	2.550	2.550	2.550	2.550	2.550	2.550
Totaal vlottende activa	11.819	8.103	8.103	8.103	8.103	8.103
Totaal activa	50.525	50.822	48.099	45.018	47.232	47.586
Passiva						
Vaste passiva						
Eigen vermogen						
Algemene reserves	1.453	1.453	1.453	1.453	1.453	1.453
Bestemmingsreserves	4.443	4.098	3.039	1.890	1.449	1.297
Gerealiseerd resultaat	1.472	0	0	0	0	0
	7.367	5.551	4.492	3.343	2.902	2.750
Voorzieningen	8.537	6.236	5.108	5.106	5.106	5.106
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van een jaar of langer						
Onderhandse leningen	21.408	16.402	15.286	15.277	15.000	15.000
Overige leningen	0	0	0	0	0	0
	21.408	16.402	15.286	15.277	15.000	15.000
Totaal vaste passiva	37.312	28.189	24.887	23.726	23.009	22.856
Vlottende passiva						
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan een jaar						
Overige kasgeldleningen (sluitpost)	0	13.133	13.712	11.792	14.724	15.230
Banksaldi	0	0	0	0	0	0
Overige schulden	3.781	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000
	3.781	18.133	18.712	16.792	19.724	20.230
Overlopende passiva						
Verplichtingen in het begrotingsjaar opgebouwd die in het volgend begrotingsjaar tot betaling komen	6.097	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000
Overige vooruitontvangen bedragen	3.335	2.500	2.500	2.500	2.500	2.500
	9.432	4.500	4.500	4.500	4.500	4.500
Totaal vlottende passiva	13.214	22.633	23.212	21.292	24.224	24.730
Totaal passiva	50.525	50.822	48.099	45.018	47.232	47.586
Totaal	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Bijlage 4: Reserves en voorzieningen

Algemene reserves

Bedragen x € 1.000	Saldo 31-12-2020	Toevoeging 2021	Onttrekking 2021	Saldo 31-12-2021	Toevoeging 2022	Onttrekking 2022	Saldo 31-12-2022	Verwachting ultimo 2023	2024	2025
Algemene reserve	1.453	0	0	1.453	0	0	1.453	1.453	1.453	1.453
Totaal	**1.453**	**0**	**0**	**1.453**	**0**	**0**	**1.453**	**1.453**	**1.453**	**1.453**

Bestemmingsreserves

Bedragen x € 1.000	Saldo 31-12-2020	Toevoeging 2021	Onttrekking 2021	Saldo 31-12-2021	Toevoeging 2022	Onttrekking 2022	Saldo 31-12-2022	Verwachting ultimo 2023	2024	2025
Aanvaardbare kosten Ambulancezorg	834	0	0	834	0	0	834	834	834	834
Aanvaardbare kosten CPA	31	0	0	31	0	0	31	31	31	31
Onderhoud kazernes-gebruikersdeel	877	0	100	777	0	100	677	577	477	377
Activa brandweer Ede	370	0	100	270	0	100	170	70	0	0
Arbeidshygiene brandweer	148	0	30	118	0	30	88	58	28	0
Informatietechnologie rampenbestr.	39	0	0	39	0	39	0	0	0	0
Reserve JGZ	1.058	0	425	633	0	350	283	0	0	0
Onderhoud consultatiebureau's	179	0	25	154	0	25	129	104	79	54
Reserve ICT	192	0	75	117	0	75	42	0	0	0
Reserve Meldkamer Brandweer	500	0	200	300	0	200	100	0	0	0
Reserve Reorganisatie Bedrijfsvoering (bestemming 2019)	400	0	100	300	0	100	200	0	0	0
Reserve Doorontwikkeling Risicobeheersing (bestemming 2019)	300	0	300	0	0	0	0	0	0	0
Reserve Ede 24 uur (bestemming 2020)	1.200	0	1.200	0	0	0	0	0	0	0
Reserve brandweer (inhalen werkzaamheden) (bestemming 2020)	245	0	245	0	0	0	0	0	0	0
Reserve verdeelsleutels brandweer (bestemming 2020)	474	0	0	474	11	0	485	215	0	0
Reserve bedrijfsvoering (inhalen werkzaamheden) (bestemming 2020)	100	0	50	50	0	50	0	0	0	0
Totaal	**6.948**	**0**	**2.850**	**4.098**	**11**	**1.069**	**3.039**	**1.890**	**1.449**	**1.297**

Voorzieningen

Bedragen x € 1.000	Saldo 31-12-2020	Toevoeging 2021	Onttrekking 2021	Saldo 31-12-2021	Toevoeging 2022	Onttrekking 2022	Saldo 31-12-2022	Verwachting ultimo 2023	2024	2025
Voorziening afbouw BMI	1.122	0	561	561	0	561	0	0	0	0
Voorziening personeelsaangelegenheden	562	0	314	247	0	247	0	0	0	0
Voorziening Reorganisatie Bedrijfsvoering	290	0	250	40	0	40	0	0	0	0
Voorziening PLB-RAV	1.292	0	0	1.292	0	0	1.292	1.292	1.292	1.292
Voorziening KOD	24	0	11	13	0	11	2	0	0	0
Voorziening FLO/huisvesting Arnhem	4.360	0	277	4.083	0	268	3.815	3.815	3.815	3.815
Totaal	**7.649**	**0**	**1.413**	**6.236**	**0**	**1.128**	**5.108**	**5.106**	**5.106**	**5.106**

Bijlage 5: Meerjaren investeringsplan 2021 – 2025

Uitgangspunten voor het meerjaren investeringsplan zijn:
- Vervanging van huidige materieel op basis van verwachte levensduur
- Realiseren van het regionale materieelplan ten behoeve van het regionale dekkingsplan

Een deel van het te vervangen is ten tijde van de regionalisering om niet of tegen een lage waarde verkregen. In het budget van VGGM is rekening gehouden met de toekomstig hogere afschrijvingen. Voor 2020 bedroeg deze budgettaire ruimte € 179.000. Door COVID19 is vertraging ontstaan in de investeringen in 2020, welke in 2021 wordt ingelopen. Als gevolg van de geplande investeringen in 2021 en 2022 loopt deze budgettaire ruimte in 2020 terug naar nihil.

Bedragen x € 1.000	Realisatie 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
Programma GGD						
Bouwkundige aanpassingen	0	0	0	0	0	0
ICT middelen	0	0	0	0	0	0
Bedrijfsmiddelen	3	244	21	17	81	140
Voertuigen	7	0	0	66	0	0
Totaal programma GGD	**10**	**244**	**21**	**82**	**81**	**140**
Programma Brandweerzorg						
Bouwkundige aanpassingen	0	0	0	0	0	0
ICT middelen	0	0	0	0	0	0
Bedrijfsmiddelen	570	2.436	784	998	2.851	1.765
Voertuigen	3.411	4.845	3.660	1.115	4.144	3.530
Totaal programma Brandweerzorg	**3.981**	**7.280**	**4.444**	**2.113**	**6.994**	**5.294**
Programma Crisisbeheersing						
Bouwkundige aanpassingen	0	0	0	0	0	0
ICT middelen	0	0	0	0	0	0
Bedrijfsmiddelen	0	253	95	0	130	0
Voertuigen	0	0	0	180	0	0
Totaal programma Crisisbeheersing	**0**	**253**	**95**	**180**	**130**	**0**
Programma Ambulance zorg						
Bouwkundige aanpassingen	0	0	0	80	0	293
ICT middelen	0	0	0	0	0	0
Bedrijfsmiddelen	599	2.154	831	19	150	688
Voertuigen	442	1.041	983	2.107	6	86
Totaal programma Ambulance zorg	**1.041**	**3.195**	**1.814**	**2.206**	**156**	**1.067**
Programma Bedrijfsvoering						
Bouwkundige aanpassingen	0	361	254	0	0	0
ICT middelen	642	3.563	659	242	2.868	1.622
Bedrijfsmiddelen	101	692	162	24	107	325
Voertuigen	0	70	0	0	0	40
Totaal programma Bedrijfsvoering	**743**	**4.685**	**1.074**	**265**	**2.975**	**1.987**
Totaal investeringen	**5.775**	**15.657**	**7.448**	**4.845**	**10.334**	**8.487**

Bijlage 6: Taakvelden

Bedragen x € 1.000	Realisatie 2019			Gew. Begr. 2020			Gew. Begr. 2021			Begroting 2022		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Volksgezondheid	51.101	45.087	**6.014**	74.294	68.407	**5.887**	100.197	93.727	**6.470**	60.167	53.883	**6.284**
Crisisbeheersing en brandweer	48.550	37.875	**10.675**	49.428	39.214	**10.214**	51.917	42.893	**9.024**	53.716	42.793	**10.923**
Treasury	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**
Overhead	671	16.493	**-15.822**	538	17.678	**-17.140**	736	19.080	**-18.344**	835	19.100	**-18.265**
Overige baten en lasten	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**
Vennootschapsbelasting	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**
Saldo van baten en lasten	**100.321**	**99.455**	**866**	**124.260**	**125.299**	**-1.039**	**152.850**	**155.700**	**-2.850**	**114.718**	**115.776**	**-1.058**
Mutatie reserves	605	0	**605**	1.039	0	**1.039**	2.850	0	**2.850**	1.058	0	**1.058**
Resultaat	**100.926**	**99.455**	**1.472**	**125.299**	**125.299**	**0**	**155.700**	**155.700**	**0**	**115.776**	**115.776**	**0**

Bedragen x € 1.000	Raming 2023			Raming 2024			Raming 2025		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Volksgezondheid	60.167	53.816	**6.351**	60.167	53.533	**6.634**	60.167	53.533	**6.634**
Crisisbeheersing en brandweer	53.435	42.693	**10.742**	53.490	42.593	**10.897**	53.705	42.591	**11.114**
Treasury	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**
Overhead	835	19.078	**-18.242**	835	18.806	**-17.971**	835	18.736	**-17.900**
Overige baten en lasten	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**
Vennootschapsbelasting	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**
Saldo van baten en lasten	**114.437**	**115.587**	**-1.150**	**114.492**	**114.932**	**-440**	**114.707**	**114.859**	**-153**
Mutatie reserves	1.150	0	**1.150**	440	0	**440**	153	0	**153**
Resultaat	**115.587**	**115.587**	**0**	**114.932**	**114.932**	**0**	**114.859**	**114.859**	**0**

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM):
verzorgt Ambulance, Brandweer, GGD en GHOR voor de gemeenten van Gelderland-Midden.

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden
Postbus 5364
6802 EJ ARNHEM
T 0800 8446 000
E info@vggm.nl
I www.vggm.nl

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden

Gemeente Duiven

Gemeente Duiven
Koning Willem-Alexanderplein 1
Postbus 6
6920 AA Duiven

(0316) 279 111
gemeente@duiven.nl
www.duiven.nl

VGGM
T.a.v. dagelijks bestuur
Postbus 5364
6802 EJ Arnhem

datum	:	21 april 2021
zaaknummer	:	Z/21/078040 /201502951
onderwerp	:	Zienswijze ontwerpbegroting 2022
contactpersoon	:	Renzo Willemsen

Geacht bestuur,

U heeft onze gemeenteraad in de gelegenheid gesteld om voor 3 mei 2021 een zienswijze te geven op de ontwerpbegroting 2022 van VGGM.
In zijn vergadering van 20 april j.l. heeft de gemeenteraad de ontwerpbegroting behandeld.

Verdeelsleutel
In de ontwerpbegroting is voorgesteld om het verdeelmodel “Gemeentefonds, OOV-subcluster brandweer” te hanteren als nieuwe verdeelsleutel voor de financiering van de brandweerzorg. Dit is het model dat door circa 2/3 van alle veiligheidsregio’s wordt gehanteerd als verdeelmodel. Dit model leidt tot grote herverdelingen. Voor de gemeente Duiven leidt alleen al deze herverdeling tot een toename van de bijdrage aan VGGM van € 376.000. Het financiële effect voor onze gemeente is daarmee fors. Tegelijkertijd begrijpen we de achtergrond van de nieuwe verdeelsleutel en wordt een overgangsregeling getroffen.
De gemeenteraad van Duiven accepteert daarom de nieuwe verdeelsleutel met de overgangsregeling, zoals toegelicht in de ontwerpbegroting 2022 van de VGGM.

Besparingen
Wij dringen er bij u op aan om met voorstellen te komen om de totale kosten van VGGM in de komende jaren terug te dringen. Dit dringende verzoek is conform de raadsmotie van november 2019 over bezuinigingen bij gemeenschappelijke regelingen en conform het raadsbesluit bij het vaststellen van het Duivense bezuinigingspakket in juli 2020. De gemeenteraad is voorstander van een taakstellende besparing voor de VGGM, zoals we dat ook van andere verbonden partijen vragen.

Het lopende benchmarkonderzoek biedt naar verwachting handvatten voor besparingen. Wij vragen u om op basis daarvan open het gesprek te voeren over de betaalbaarheid van een passend niveau van brandweerzorg en andere taken. We zien graag welke mogelijkheden er zijn om vanaf het begrotingsjaar 2023 besparingen te realiseren. We verwachten namelijk dat het mogelijk is om een aantal VGGM-activiteiten beperkter en/of efficiënter uit te voeren.

Conclusie
In het vertrouwen dat de VGGM deze handschoen oppakt, stemt de gemeenteraad van Duiven in met de ontwerpbegroting 2022 van VGGM, inclusief de resultaatbestemming 2020.

Met vriendelijke groeten,

De gemeenteraad van Duiven,

drs W.R. Bosch	mr. H.B. (Huub) Hieltjes
griffier	burgemeester

Link naar de webinar over de verdeelsleutel VGGM & 24/7 post brandweer EDE.

https://vimeo.com/525524556/c7f3af8d44

De VGGM is van en voor ons allemaal

Kostenverdeling brandweerzorg VGGM

Raadsinformatie 11 maart 2021

Presentatie: Tonny van de Vondervoort

Voorstel andere verdeelsleutel

- Aanleiding
- Proces
- Een andere verdeelsleutel

Aanleiding

VGGM besluitvorming in 2014

- Bij VGGM is in 2014 gekozen voor:
  - Bijdrage aan VR op basis van historische kosten i.v.m. herverdeeleffecten bij gelijk bedrag per inwoner en mogelijke wijziging van brandweerfinanciering binnen 5 jaar
  - Schoon door de poort
  - Gebruiksovereenkomsten kazernes voor onbepaalde tijd met 1 jaar opzegtermijn
  - VGGM is geen vastgoedbedrijf, dus gebouwen achter gelaten bij gemeenten, aantal panden in eigendom VGGM vanwege BTW vraagstuk
  - FLO kosten achter gelaten bij gemeenten
  - Geen vergoeding achterlatingskosten, eenmalig gebaar richting meest schrijnende gevallen
  - VGGM is GR met meerdere onderdelen (Brandweer, GGD, Ambulancedienst, VT) en integrale organisatie
  - Hier en daar zijn afspraken gemaakt om de lokale situatie tijdelijk te handhaven

De keuzes van 2014 worden niet meer als passend en rechtvaardig ervaren

- Bijdrage aan VR op basis van historische kosten leidt tot grote verschillen in bijdrage per gemeente en de historische verdeling beweegt daarnaast niet mee met ontwikkelingen in gemeenten (meer woningen of bedrijven bv.) en met regionale kosten
- Verschil in historische kosten sluit niet noodzakelijk aan op verschil in omstandigheden die niveau brandweerzorg bepalen, ook bv. beleidskeuzes of min of meer toevallig verschil in ouderdom/kwaliteit huisvesting op dat moment kunnen een rol spelen. Dat is overigens niet uniek voor VGGM
- Maatschappelijke en juridische veranderingen zijn van invloed op het kostenpatroon en kostenniveau van de VR (bv. meer preventie-minder branden, beschikbaarheid vrijwilligers, nieuwe kwaliteitseisen, arrest Matzak, WNRA)
- Niet de individuele gemeente maar de regio maakt beleid met betrekking tot beschikbare brandweerzorg voor iedereen in de regio. Sterk verstedelijkte gebieden vragen andere zorg dan andere delen van de regio
- Er kunnen dus meerdere oude en nieuwe redenen zijn voor feitelijke en/of ervaren verschillen in:
  - niveau lokale brandweerzorg
  - kosten vroeger en nu
- De brandweerzorg in 2021 is niet meer hetzelfde als in 2014

Proces

Het AB besluit tot een evaluatie van de verdeelsleutel

- Het AB heeft medio 2020 besloten tot evaluatie van de huidige verdeelsleutel brandweer
- Er wordt een externe begeleider ingehuurd
- De afspraken van 2014 worden in beeld gebracht evenals de daarmee samenhangende verschillen in financiële bijdragen van gemeenten aan de regionale brandweer. Daarbij gaat het zowel om de bijdrage aan de VGGM als ook om de verschillen in huisvestingskosten die ten laste van de gemeenten zijn gebleven
- Deze laatste kosten zijn niet terug te zien in de begroting van de VGGM, maar bepalen wel mede de lasten per gemeente voor brandweerzorg
- Keuzes die andere regio’s hebben gemaakt zijn geïnventariseerd
- In november 2020 zijn tijdens een tweedaagse de inventarisaties en de alternatieve mogelijkheden besproken met de burgemeesters

Burgemeesters doen voorstel aan het AB

- Burgemeesters doen, alle informatie en alternatieven wegend, het voorstel aan het AB om te kiezen voor een verdeelsleutel die aansluit bij het Gemeentefonds, nl. onderdeel OOV, sub cluster brandweer. Daarbij gaat het niet om het volume uit het GF maar om de verhouding van gemeenten onderling
- Burgemeesters doen voorstel aan het AB om deze nieuwe sleutel met een overgangsregeling te doen ingaan per 2022
- In januari 2021 gaat het AB akkoord met verwerking van die voorstellen in de begroting
- Daarnaast is onderzoek gedaan naar de huisvestingskosten en het opnemen van de integrale huisvestingskosten in de begroting van de VGGM. Een eerste indicatie geeft aan dat er een versterkend effect van uit gaat. Bovendien is de diversiteit van gebouwen en beheer dusdanig groot dat nader onderzoek gewenst is om tot een afgewogen voorstel te komen. Het AB heeft de wens bekrachtigd om per 2024 de integrale huisvestingskosten in de begroting te kunnen verwerken

Gemeenteraden kunnen zienswijze inbrengen

- In de voor de gemeenteraden voorliggende begroting is het genoemde AB besluit verwerkt
- Gemeenteraden hebben de mogelijkheid daarop te reageren en kunnen nu een zienswijze inbrengen
- In juni beoordeelt het AB de ingebrachte zienswijzen en past, afhankelijk van de inbreng, de begroting op basis daarvan nog aan
- In juni neemt het AB een definitief besluit over de begroting 2022

Een andere verdeelsleutel

Overwegingen voor een andere sleutel

- Brandweerzorg 2021 is niet meer hetzelfde als die van 2014 en de huidige kostenverdeling sluit niet meer aan op de veranderde brandweerzorg
- Brandweerzorg is echt regionale zorg, met lokale en gespecialiseerde teams die samen de noodzakelijke en regio dekkende brandweertaken uitvoeren
- De sterk geregionaliseerde en veranderde brandweerzorg maakt dat alle gemeenten van elkaar afhankelijk zijn voor een gelijkwaardige (= niet noodzakelijk gelijke) brandweerzorg.
- Het VGGM bestuur beslist over het regionale dekkingsplan, waarin het niveau van de brandweerzorg die voor alle gemeenten in de regio beschikbaar is wordt vastgesteld, en houdt daarbij rekening met verschil in omstandigheden
- Tegen die achtergrond zou de begroting van de regionale brandweer ook de integrale kosten (op dit moment zijn met name een groot deel van de huisvestingskosten niet in de VGGM-begroting opgenomen) van brandweerzorg moeten laten zien, om die vervolgens met de nieuwe verdeelsleutel door te belasten aan de deelnemende gemeenten

Criteria voor een acceptabele verdeelsleutel

- Regionale solidariteit
- Toekomstbestendig
- Herkenbaar, uitlegbaar
- Robuust, eenvoudig
- Rekening houden met specifieke lokale omstandigheden (bv. weg, water, bos, historische binnenstad, uitgestrektheid platteland, verspreide bebouwing)
- Aansluiten bij bekende systemen (bv. Gemeentefonds, andere regio's)

Per saldo

- Een bijdrage per gemeente op basis van historische kosten sluit niet meer aan bij de beschikbaarheid van de inmiddels sterk geregionaliseerde en veranderde brandweerzorg en de ontwikkelingen bij gemeenten
- In de financiële afspraken 2014 zitten een aantal onevenwichtigheden (historische kosten, huisvesting)
- Er is een reële kans dat actuele en toekomstige ontwikkelingen nieuwe verschillen tot gevolg hebben
- Zolang er geen sprake is van een echt integrale kostprijs voor de gehele regionale brandweerzorg zullen de huidige (en ook toekomstige) verschillen een rol blijven spelen
- Een meer gelijkwaardige financiële bijdrage van gemeenten voor de beschikbare brandweerzorg vraagt om een andere verdeelsleutel

Een voor iedereen ideaal model bestaat niet ….

- ….. maar afgezet tegen de criteria sluit de sleutel ‘OOV – sub cluster brandweer’ daar het beste bij aan

- OOV – sub cluster brandweer
  - Onderliggende berekening houdt rekening met fysieke kenmerken van de betreffende gemeente (o.a. aantal woonruimtes, omgevingsadressendichtheid, OZB waarde niet-woningen, aantal kernen, klantenpotentieel) en sluit daarmee redelijk goed aan bij verschillen in lokale brand risico’s en lokale kosten
  - Ruime meerderheid van de andere regio’s heeft hiervoor gekozen
  - Administratief eenvoudig, IFV (brandweer Nederland) levert benodigde basisinformatie aan de VR’s

- De begroting gaat er van uit dat deze sleutel per 2022 wordt ingevoerd met een overgangsregeling. De overgangsregeling is: 2022 5%, 2023 25%, 2024 30%, 2025 100%. Met deze regeling zitten 12 van de 15 gemeenten in drie jaar op het nieuwe aandeel, voor de laatste drie gemeenten is dat in 2025

Wat zijn wegingscriteria Gf OOV sub brandweer?

Criteria	Wegingsfactor	Totaal vd regio |in EUR
kernen met 500 of meer adressen	55.518,40	4.027.305
ozb-waarde van de niet-woningen gedeeld door 1.000.000	337,74	5.621.418
klantenpotentieel lokaal	0,67	739.601
klantenpotentieel regionaal	2,00	2.129.130
land	4,79	908.733
buitenwater	4,80	Nihil
oppervlakte bebouwing	128,16	925.541
woonruimten	41,50	21.325.945
omgevingsadressendichtheid (oad)	12,37	9.282.769
meerkernigheid	3.143,44	582.731
bedrijven	5,70	727.639
Totaal		46.300.810

Hoe ziet het financiële gevolg per gemeente er uit?

In € x 1.000	Begroting	Loon- prijs	24/7 bezetting	Impuls	Specifiek	Mutatie	Kader	Overgangs-	Bijdrage
	2021	compensatie	Ede Stad	Ext. Veiligheid		**verdeelsleutel**	2022	**bepaling**	2022
Arnhem	12.083	202	387	14		**-12**	12.674	-	12.674
Barneveld	3.748	60	138	5		**-154**	3.797	-	3.797
Doesburg	737	9	21	1		**-199**	569	**163**	732
Duiven	858	20	49	2		**376**	1.305	**-335**	970
Ede	6.727	118	256	9		**445**	7.555	**-156**	7.399
Lingewaard	2.046	37	82	3		**206**	2.374	**-115**	2.259
Nijkerk	2.908	37	84	3		**-743**	2.289	**605**	2.894
Overbetuwe	2.285	41	94	3		**174**	2.597	**-69**	2.528
Renkum	1.848	29	64	2		**-141**	1.802	**56**	1.858
Rheden	2.801	42	93	3	-76	**-323**	2.540	**193**	2.733
Rozendaal	82	2	6	0		**71**	161	**-66**	95
Scherpenzeel	501	7	18	1		**-30**	497	**6**	503
Wageningen	1.671	36	86	3		**522**	2.318	**-440**	1.878
Westervoort	866	11	26	1		**-212**	692	**169**	861
Zevenaar	2.474	41	96	3		**20**	2.634	-	2.634
Totaal	**41.635**	**692**	**1.500**	**53**	**-76**	**0**	**43.804**	**11**	**43.815**

Vragen ….

1. De grondslag voor berekening van de bijdrage van gemeenten ligt verankerd in artikel 32 van de Gemeenschappelijke Regeling VGGM. Uw AB wil deze grondslag wijzigen voor de brandweer. Dit heeft direct invloed op de begroting van deelnemende gemeenten. Onze gemeente gaat voor brandweer meer dan 200% van de oorspronkelijke grondslag betalen en daar zit vastgoed nog niet in. U grijpt daarmee rechtstreeks in in het budgetrecht van de gemeenteraad. Moeten daarom niet ook eerst de raden akkoord gaan met de wijziging van de systematiek?
2. Op basis waarvan worden de kosten in de nieuwe opzet verdeeld, met andere woorden wat zijn de nieuwe parameters? En waarom is dat een eerlijker verdeling dan verdeling op basis van het aantal inwoners? Naar de toekomst toe: worden de parameters regelmatig aangepast en zo ja met welke regelmaat? En geïndexeerd?
3. Huisvestingslasten zijn nog niet uitgekristalliseerd. Met welk percentage verwacht u dat de totale kosten brandweer gaan stijgen? En die veroorzaken dan een verhoging met eenzelfde percentage van de nieuw vastgestelde gemeentelijke bijdragen?
4. De grondslag wordt nu alleen voor de brandweer gewijzigd (ca 33% van totaal VGGM). Wilt u ook de grondslag voor de andere onderdelen van de VGGM wijzigen? En zo nee, waarom dan niet?

24/7 beroepsorganisatie Ede-Stad

11 maart 2021

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden

Aanleiding 24/7 beroepsorganisatie

- (Landelijke) Ontwikkelingen (WNRA en Matzak)
- Structureel groot aantal overtredingen ATW
- Grote mentale belasting beschikbaarheid (2 min)
- Gekwalificeerd personeel (combi-functie) moeilijk te krijgen (en huisvesting)
- Beschikbaarheid vrijwilligers
- Infrastructuur
  - stadsontwikkeling
  - ontwikkeling verkeerssituatie Ede-Centrum

Beroepsorganisatie 24/7 Ede-Stad

- 8 mensen 24/7 gekazerneerd
  - beroeps en vrijwilligers/parttimers
  - herbezetting
- Borging kwaliteitsnivo brandweerzorg
- Basis- en specialistische brandweerzorg
- Eén uitrukpost voor Ede-Stad
  - optimaal rendement brandweerzorg

Financiën

- Intensivering personeelslasten: 1,5 mln structureel
- Huisvesting: pm
- Materieel: neutraal

2021: incidentele oplossing, vanaf 2022 in verdeelsleutel

- Wat zijn de huisvestingskosten van de brandweer voor de locatie in Duiven? Kunt u daarbij onderscheid maken in de kapitaallasten en overige lasten? Hoe worden de huisvestingslasten nu verdeeld? Zijn alle huisvestingslasten van de locatie in Duiven opgenomen in de begroting van VGGM en geldt dit ook voor de andere deelnemers?
  Antwoord: Niet alle huisvestingslasten van gemeenten zijn in de begroting van VGGM opgenomen. De discussie over de herverdeling van de huisvestingskosten is mede ontstaan doordat de toerekening van huisvestingskosten van de diverse gemeenten aan VGGM verschilt. Van de brandweerkazerne in Duiven wordt een deel van de exploitatielasten door VGGM betaald. De kapitaallasten worden betaald door de gemeente zelf. In 2020 bedroegen de kapitaallasten voor de kazerne bijna 18.000 euro. De overige lasten bedroegen 11.000 euro.

- Bij de behandeling van de ontwerpbegroting 2021 zijn bezuinigingen aangekondigd voor 2022. In de tussentijd is destijds voorgesteld om het financieel kader incidenteel met 1,5 miljoen (2,5% van de begroting) te bezuinigen. Dit was mogelijk i.v.m. krappe arbeidsmarkt en groter personeelsverloop. Door gewijzigde omstandigheden als gevolg van het corona virus heeft het Algemeen Bestuur besloten om de incidentele bezuiniging vanuit voorzichtigheidsprincipe niet te handhaven in de definitieve begroting. Met de kennis van nu, mede gezien het jaarrekeningresultaat, blijkt dit niet gerechtvaardigd. Het Rijk staat ook in dit kader van het corona virus garant voor de extra kosten van de VGGM en specifiek voor de GGD.
  De bezuinigingen zijn met een jaar uitgesteld, waarom is er niet voor gekozen om een incidentele bezuiniging door te voeren in de begroting 2022? Is er geen sprake meer van een krappe arbeidsmarkt?

  Antwoord:
  De bezuiniging is in 2021 uitgesteld, vanwege de onzekere situatie rondom Covid. Er is op dit moment nog geen zekerheid over in hoeverre Covid ook in 2022 nog impact gaat hebben op de werkzaamheden van VGGM. Hopelijk kan de programmaorganisatie voor Covid19 grotendeels worden afgebouwd en kunnen niet uitgevoerde werkzaamheden worden ingehaald. Voor 2022 een taakstelling opvoeren is daarmee prematuur.
  Daarnaast wordt er op dit moment een benchmark uitgevoerd. Op basis van de informatie die daaruit komt, kan een goede takendiscussie worden gevoerd en kunnen keuzes gemaakt worden die eventueel ook leiden tot een structureel lager kostenniveau.
  Er is nog steeds sprake van een krappe arbeidsmarkt, maar eventuele voordelen die volgen uit dat vacatures niet snel kunnen worden ingevuld, zullen elk jaar variëren en zijn mede afhankelijk van of de functies waarop vacatures ontstaan essentieel zijn. Als dit het geval is, zal op deze vacatures moeten worden ingehuurd, wat duurder is dan vast personeel. Het structureel inboeken van voordelen vanwege een krappe arbeidsmarkt is dus niet heel realistisch.

Dat er in 2020 zo'n groot voordeel is gerealiseerd, is niet primair het gevolg van de niet ingeboekte taakstelling, maar van andere oorzaken, zoals oefeningen, opleidingen en investeringen, die moesten worden uitgesteld.

- Wat is het weerstandsratio per 2022 van de VGGM?

  Antwoord: Zie volgende vraag.

- Waarom zijn de financiële kengetallen in de paragraaf weerstandsvermogen niet gepresenteerd conform tabel 2 van de ministeriële regeling (zier artikel 11, lid 3 van BBV)? Wat zijn de financiële kengetallen o.b.v. begroting 2022? Deze lezen we niet terug in paragraaf weerstandsvermogen.

  Antwoord:

Kentgetallen

Kengetallen	Realisatie 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
Netto schuldquote	23,0%	16,0%	19,9%	26,3%	24,6%	27,1%	27,6%
Solvabiliteitsratio	14,6%	17,1%	10,9%	9,3%	7,4%	6,1%	5,8%
Structurele exploitatieruimte	1,5%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%

Solvabiliteit

In de begroting staat nu:

"De ratio per 1 januari 2020 is naar verwachting 9,1% (per eind 2018: circa 16,7%)".

Dit had moeten zijn:

"De ratio per 1 januari 2022 is naar verwachting 10,9% (per eind 2019: circa 14,6%)".

Nettoschuldquote

In de begroting staat nu:

"De netto schuldquote van 35%....."

Dit had moeten zijn:

"De netto schuldquote van 26,3%..."

Bovenstaande passen we aan in de definitieve begroting.

Onderwerp	Grondstoffenplan Samen minder afval gemeente Duiven		
Ondertitel	De gemeente wil de hoeveelheid restafval van inwoners verminderen zodat o.a. goed gescheiden afval hergebruikt kan worden als grondstof. De raad wordt voorgesteld om in te stemmen met de concrete plannen om dit doel te bereiken.		
Portefeuillehouder	Wethouder Spaargaren	Zaaknummer	Z/21/075661
Behandelend ambtenaar	Anita de Graaf – a.degraaf@1stroom.nl		
Belangrijkste bespreek- en/of beslispunten	1. Vaststellen "Grondstoffenplan Samen minder afval gemeente Duiven" 2021; 2. Structureel budget beschikbaar te stellen voor communicatie over afvalscheiding, te dekken uit de afvalstoffenheffing; 3. Per 1 januari 2022 Verlagen Inzamelfrequentie restafval naar 1 keer per 4 weken; 4. Per 1 januari 2022 Verhogen tarief lediging restafval; 5. Inzamelmogelijkheid realiseren voor luiers en incontinentiemateriaal.		
Historie	18 juni 2019: Politieke Avond om de raad vooraf mee te nemen in het proces rond het ontwerpen en vaststellen van het afvalbeleid. Ruimte voor de raad om vooraf punten in te brengen. Juni-oktober 2019: Inwonerparticipatie met o.a. een enquête. 1 oktober 2019: thema-avond tijdens de dialoog en doorpakweken (locatie Willem Tell (Loo) over de resultaten van de enquête. 9 februari 2021 – Ronde tafel op Politieke Avond. *Zie opbrengst hieronder.* 9 maart 2021 – Ronde tafel op Politieke Avond. *Zie opbrengst hieronder.*		
Opbrengst PA 9 februari 2021	De bespreking is gestart met een Presentie van Piet Burgering (JMA) waarin hij vertelde over: - Het proces tot nu toe. - De doelstellingen voor afval scheiden van VANG (van afval naar grondstof). - De concrete actuele situatie in Duiven. - Een samenvatting van de plannen en doelen waar de gemeenteraad over moet beslissen. Daarna kregen raadsleden en fractie-assistenten de mogelijkheid om vragen te stellen, allereerst over de informatie uit de presentatie. Er zijn o.a. vragen gesteld over de mogelijkheden van 'nascheiding', de 'diftarparadox', de kwaliteit van de grondstoffen (na de scheiding) en de mogelijkheid dat het zwerfafval toe gaat nemen en er afvaldumpingen komen. Vanuit de PvdA en GroenLinks worden ook (kritische) opmerkingen gemaakt over het proces. De PvdA geeft aan dat de gegeven informatie eenzijdig en sturend is. GroenLinks geeft aan te missen dat zij eerder in het proces een kaderstellend besluit hebben kunnen nemen om richting te geven. De voorzitter concludeert aan het einde van de bespreking dat er nog veel vragen zijn en dat er daarom nog een nieuwe ronde tafel nodig is voordat het onderwerp rijp is voor debat.		
Opbrengst PA 9 maart 2021	Er worden verschillende vragen gesteld o.a. over de mogelijke voordelen van nascheiding. Piet Burgering geeft aan dat nascheiding vooral het PMD		

	betreft en dat wordt in Duiven al goed gedaan dus daar is met nascheiding weinig winst te halen. Op vragen antwoordt de betrokken ambtenaar dat er nog wordt gezocht naar een geschikte oplossing voor incontinentiemateriaal en luiers: hierbij wordt gedacht aan een inleverpunt op de gemeentewerf. Lokaal Alternatief stelt een vraag over het project om piepschuim te recyclen. Kunnen particulieren niet aanhaken met hun piepschuim? De wethouder zegt toe het project nog eens onder de aandacht te brengen via social media met tip om je piepschuim (gratis) weg te brengen bij de gemeentewerf. De wethouder geeft aan dat m.n. de recyclebare producten gratis weg te brengen zijn op de gemeentewerf. Ook worden vragen gesteld over het communicatieplan. Er moet volgens een aantal tafeldeelnemers niet alleen ingezet worden op social media, maar ook op papieren bijlages bij lokale kranten. Ook wordt als tip meegegeven om extra aandacht te besteden aan voor communicatie rond afvalinzameling bij hoogbouw. De ronde tafel is afgerond. 6 april wordt een debattafel gehouden over dit onderwerp.
Termijn	Er is geen harde wettelijke deadline op de korte termijn. De maatregelen verlaging inzamelfrequentie restafval en verhoging diftartarief kunnen in werking treden per 1 januari 2022 en worden voorbereid in 2021.

Politieke Avond	6 april 2021		Ronde tafel	
Voorzitter	**Griffie**	**Zaal**	**Domein**	**Duur**
S. Feenstra	G. Bosscha	Digitale raadzaal	Omgeving	90 minuten
Behandeladvies	De bespreking staat in het teken van een debattafel. Na twee ronde tafels hebben de fracties waarschijnlijk een goed beeld gekregen van het onderwerp waardoor alle fracties nu een standpunt kunnen innemen en de discussie hierover met elkaar kunnen aangaan. Ook kunnen fracties moties of amendementen aankondigen en aftasten hoe andere fracties hier tegenaan kijken en mogelijk medestanders vinden. Technische vragen dienen vooraf gesteld te worden, dit kan via griffie@duiven.nl Na de debattafel zal de voorzitter vragen of een fractie een amendement of motie bij dit onderwerp wil indienen in de raad, dan wordt het voorstel als bespreekstuk geagendeerd. Of dat het voorstel als hamerstuk (eventueel met een stemverklaring) geagendeerd kan worden in de raadsvergadering.			
Spreekrecht publiek	De debattafel is voorbehouden aan raadsleden en fractie-assistenten.			

Opbrengst van de Debattafel 6 april	De PvdA en SP zijn tegen het voorstel en zij zullen ook geen amendementen indienen. De PvdA vind het niet te verkopen richting inwoners dat het aantal ledigingen vermindert terwijl het tarief per lediging wordt verhoogd. Zij vinden ook dat de optie van nascheiding niet goed genoeg is onderzocht. Ook zijn zij geen voorstander van 'de vervuiler' betaald mede omdat daardoor de kans op afvaldumpingen hoger wordt. De SP wil het huidige beleid houden omdat zij niet geloven dat minder ledigingen restafval tot nog betere afvalscheiding zal leiden. Zij geven ook aan dat inwoners nu tevreden zijn dus er is geen noodzaak tot aanpassingen, ook omdat afval al behoorlijk goed wordt gescheiden in Duiven. Ook vinden zij het niet nodig om zoveel geld uit te geven aan communicatie. Beslispunt 5 vinden zij wel een goed idee. De andere partijen zijn in principe voor het voorstel. GL heeft twee kanttekeningen waar ze een amendement over overwegen: 1. Punt 5 moet concreter worden met een concrete oplossing. Voor een mogelijk amendement op dit punt is veel draagvlak blijkt tijdens de debattafel. Wel wordt het concrete amendement afgewacht voordat een definitief standpunt wordt ingenomen. 2. Het tarief per lediging gaat omhoog, maar het vaste tarief niet omlaag. Naar het idee van GroenLinks moet het afval scheiden beter gestimuleerd worden door het vaste tarief ook lager te maken. Voor dit idee blijkt minder draagvlak. Door Zetel Arends wordt bijvoorbeeld aangegeven dat het vaste tarief later altijd nog lager kan worden als blijkt dat de kosten ook minder zijn geworden. Ook het CDA geeft aan dat de kosten wel gedekt moeten worden dus het vaste tarief kan niet zomaar omlaag. D66 komt met het idee om het afvalaanbiedstation op een andere plek te situeren bijvoorbeeld Innofase. De discussie hierover kan op een ander moment gevoerd worden, bijvoorbeeld aan de hand van een initiatiefvoorstel of tijdens het vormen van de omgevingsvisie voor de omgevingswet. Het raadsvoorstel- en besluit kan als bespreekstuk naar de raadsvergadering van 20 april 2021.
Raadsvergadering	20 april 2021

ZFD82302370

Gemeente Duiven

RAADSVOORSTEL

Onderwerp : Grondstoffenplan Samen minder afval gemeente Duiven

---

Zaak- & documentnr. : Z/21/075661/201494067
Portefeuillehouder : T.J. Spaargaren

Opsteller : Anita de Graaf
Team : Realisatie en beheer
Telefoonnr.

Samenvatting

De gemeente Duiven heeft de ambitie verdere stappen te zetten naar meer preventie, scheiding en hergebruik van huishoudelijk afval. Inwoners van de gemeente Duiven zijn goed op weg met het scheiden van het huishoudelijk afval. Maar… het kan en moet nog beter. In 2019 nodigden wij inwoners uit om met ons mee te denken over hoe we samen tot minder restafval kunnen komen. Dit leverde veel waardevolle informatie op over hoe we het scheiden van afval kunnen stimuleren en eenvoudiger kunnen maken. In het Grondstoffenplan Samen minder afval staan maatregelen die zorgen voor betere afvalscheiding, meer hergebruik van grondstoffen, minder afval en tegemoet komen aan wensen van inwoners. De gemeente stelt zich het doel om de hoeveelheid restafval te verminderen naar maximaal 90 kilo restafval per inwoner in 2025.

Beslispunten

1. Vaststellen "Grondstoffenplan Samen minder afval gemeente Duiven" 2021;
2. Structureel budget beschikbaar te stellen voor communicatie over afvalscheiding, te dekken uit de afvalstoffenheffing;
3. Per 1 januari 2022 Verlagen Inzamelfrequentie restafval naar 1 keer per 4 weken;
4. Per 1 januari 2022 Verhogen tarief lediging restafval;
5. Inzamelmogelijkheid realiseren voor luiers en incontinentiemateriaal.

Aanleiding

De ambitie van het landelijke uitvoeringsprogramma VANG-Huishoudelijk Afval (Van Afval Naar Grondstof) is om vanaf het jaar 2020 te komen tot 75% afvalscheiding. Deze ambitie is geconcretiseerd in een hoeveelheid huishoudelijk restafval (fijn én grof huishoudelijk restafval samen) van maximaal 100 kilogram per inwoner in 2020. Ook is een 'wensbeeld' benoemd: maximaal 30 kilogram huishoudelijk restafval per inwoner per jaar in 2025.
In de gemeente Duiven is de hoeveelheid restafval de laatste jaren gestabiliseerd: ca. 122 kg per inwoner. Om de landelijke doelstellingen te halen zijn vervolgstappen nodig.

Uw raad heeft budget ter beschikking gesteld voor een onderzoek naar de ambities voor het grondstoffenbeleid met plan van aanpak. Het grondstoffenbeleid vormt onderdeel van het Programma Circulaire Economie, een gezamenlijk programma van de gemeenten Westervoort en Duiven om aan de klimaatdoelstellingen te voldoen.

Planning

De maatregelen verlaging inzamelfrequentie restafval en verhoging diftartarief kunnen in werking treden per 1 januari 2022 en worden voorbereid in 2021. Het huidige contract met Suez voor de inzameling van huishoudelijk afval loopt af op 31 december 2022. Suez werkt gedurende de looptijd van het contract mee aan deze wijziging in de inzameling

Beoogd effect

1. daling hoeveelheid restafval per inwoner naar maximaal 90 kg in 2025;
2. bewustwording en gedragsverandering inwoners;
3. doelmatige afvalinzameling.

Argumenten

De gemeente Duiven heeft de laatste jaren stappen gezet om de hoeveelheid restafval te doen afnemen. In 2016 is Diftar ingevoerd. De positieve gevolgen zijn merkbaar: de inwoners van de gemeente Duiven bieden de laatste jaren gemiddeld rond de 100 kg fijn restafval (122 kg incl. grof restafval) per inwoner per jaar aan.

1.1 In het Grondstoffenplan staan realistische doelstellingen om afval te verminderen

De gemeente Duiven richt haar ambitie op het zoveel mogelijk verlagen van de hoeveelheid huishoudelijk restafval (grof en fijn). Voor 2025 richt het plan zich op maximaal 90 kilo restafval per inwoner per jaar. Met de voorgestelde maatregelen in de periode 2022-2025 is dit een realistisch, maar ook uitdagend doel.
Behalve een doelstelling voor 2025 formuleren we ook een ambitie en doorkijk voor 2030. In vergelijking met het jaar 2019 waarin per inwoner nog 122 kilo restafval werd verbrand is dit een pittige uitdaging. Gezien de samenstelling van het Duivens afval is dit echter niet onmogelijk.

2025: 90 kilo restafval
2030: 60-65 kilo restafval
2050: 0 kilo restafval

We willen daarbij oog houden voor de kwaliteit van de ingezamelde grondstoffen. Het doel is immers om naar een circulaire economie te komen. Voor die circulaire economie zijn goed herbruikbare grondstoffen van het grootste belang.

1.2 In het Grondstoffenplan staan haalbare maatregelen voor minder restafval

In het Grondstoffenplan zijn scenario's verkend die kunnen zorgen voor een verdere afvalscheiding en minder restafval. Uit de sorteeranalyses blijkt dat in het restafval voornamelijk een drietal grondstofstromen zitten, te weten GFT, PMD en papier. Door een betere afvalscheiding kan de hoeveelheid restafval dalen en kunnen de ingezamelde hoeveelheden grondstoffen toenemen. Op basis van haalbaarheid, kosten en wensen van inwoners gaat de voorkeur uit naar de interventies verlaging inzamelfrequentie restafval, verhoging diftartarief en intensivering communicatie.

2.1 Er is meer budget nodig voor communicatie om meer te kunnen dan alleen de afvalkalender

Het huidige budget gaat op aan het maken en verspreiden van de afvalkalender, de Afvalwijzer en de app. Er is dus geen budget beschikbaar voor het stimuleren van meer

afvalscheiding. Uit de inwonersparticipatie blijkt juist dat er meer behoefte is aan goede informatie en communicatie. Het voorstel is daarom om structureel € 3 per jaar per huishouden extra aan communicatie te besteden voor goede informatie en voor bewustwording en gedragsverandering.

Indicatie communicatie	€/huishouden/jaar
Jaarlijkse kosten Communicatiecampagne	€ 3
Milieu	**kg/inw/jaar**
Verwachte afname restafval (toename GFT & PMD)	-5 tot -10

De belangrijkste interventie om te komen tot een afname van het restafval (en een betere afvalscheiding) bestaat uit een combinatie van een tweetal interventies: verlagen inzamelfrequentie restafval naar 1 keer per 4 weken en verhogen tarief lediging restafval.

3.1 *Het verlagen van de inzamelfrequentie van de restafvalcontainers noodzaakt inwoners hun afval beter te scheiden*
Op dit moment is de inzamelfrequentie van de restafvalcontainers 1 x per 2 weken. Om te komen tot minder restafval kan de service op restafval worden verlaagd. Het beste resultaat wordt verkregen als de inzamelfrequentie van de restafvalcontainers wordt gereduceerd tot 1x per 4 weken. De lagere inzamelfrequentie noodzaakt inwoners daadwerkelijk hun afval beter te scheiden. Naar verwachting zal hierdoor vooral het GFT, maar ook het PMD beter gescheiden worden.

3.2 *Zowel de bewonersenquête als de huidige praktijk laten zien dat 4- wekelijkse inzameling haalbaar is*
Uit de inwoners enquête blijkt geen grote weerstand tegen het verlagen van de inzamelfrequentie. Ongeveer 55% van de huishoudens heeft geen bezwaar tegen een verlaging naar 1 maal per 4 weken. 56% van de huishoudens biedt de restafvalcontainer al 13 keer of minder per jaar aan (gemiddeld 1 maal per 4 weken). Voor deze groep heeft een verlaging van de inzamelfrequentie geen gevolgen.
Iets minder dan een derde van de huishoudens biedt de container tussen de 14 en 23 keer per jaar aan. Ruim 12% van de huishoudens bood de restafval container 24, 25 of 26 keer per jaar aan in 2020. Deze laatste groep zal een flinke stap in het afval scheiden moeten zetten om voldoende te hebben aan 1 maal per 4 weken ledigen. Natuurlijk is goede voorlichting over afvalscheiding hierbij belangrijk. In Nederland zijn al ca. 55 gemeenten overgegaan op frequentieverlaging, waaronder meerdere buurgemeenten. De praktijk laat zien dat het een goede haalbare maatregel is.

3.3 *We ontwikkelen flankerend beleid voor huishoudens waar de frequentieverlaging voor overlast kan zorgen*
Er zijn natuurlijk huishoudens waar de frequentieverlaging wel voor overlast kan zorgen. Denk bijvoorbeeld aan gezinnen met kinderen in de luierleeftijd of mensen met incontinentiemateriaal of medisch afval. We onderzoeken welk flankerend beleid het beste past bij de gemeente Duiven en de wensen van de inwoners.

Samenvatting Scenario restafval 1 maal per 4 weken		
Kosten, excl. btw	**€ /jaar**	**€/huishouden/jaar**
Jaarlijkse inzamel en verwerkingskosten	**-€ 56.022,52**	-€ 5,31

Milieu	ton/jaar	kg/inw/jaar
Verwachte afname restafval	-394	-16
Verwacht totaal scheidingspercentage	79%	

In dit scenario is er financieel voordeel door de lagere kosten van inzameling (minder inzamelrondes) en de lagere kosten van verwerking van restafval.
Voor de implementatie van dit scenario zal een eenmalig budget voor communicatie van ca. € 20.000,- nodig zijn.

4.1 Verhoging van het tarief voor het aanbieden restafval stimuleert afvalscheiding
In combinatie met de verlaging van de inzamelfrequentie kan het tarief per lediging van een restafvalcontainer (variabel tarief) worden verhoogd. Hiervan gaat een prikkel tot betere afvalscheiding uit. Immers, voor afval dat niet in de restafvalcontainer komt hoeft niet te worden betaald. De variabele tarieven in de gemeente Duiven zijn in vergelijking met het gemiddelde tarief in Nederland bij gemeenten met eenzelfde vorm van diftar, zeer laag.

4.2 Verhoging variabel tarief sluit aan bij principe "de vervuiler betaalt" en amendement D66 en GroenLinks ingediend bij begrotingsbehandeling 2021
Een verhoging van de prijs per lediging betekent dat het huidige uitgangspunt voor de toerekening van de inzamel- en verwerkingskosten van het restafval aan het variabele tarief wordt losgelaten.
Bij de behandeling van de begroting 2021 is een amendement van D66 en GroenLinks aangehouden om te komen tot een andere verdeling tussen het vastrecht en het variabele tarief, waarbij zo veel mogelijk recht wordt gedaan aan het principe "de vervuiler betaalt". Het voorstel om het variabele tarief te verhogen sluit hierbij aan.
Het is belangrijk om bij de verdeling tussen vast en variabel tarief te waken voor de 'diftarparadox'. Door veel kosten (ook vaste kosten) toe te rekenen aan het variabele tarief bestaat het risico dat bij een succesvol beleid er te weinig inkomsten zijn (variabel) om de totale kosten te dragen. Immers doordat minder containers worden aangeboden zijn er minder inkomsten. Voor de begroting 2022 zal tijdig een concreet voorstel gedaan worden voor het nieuwe ledigingstarief. We richten ons op een ledigingstarief van ca. € 5,- voor een 140 liter en ca € 8,- voor een 240 liter container (tarieven 2021: 140 liter: € 3,34, 240 liter: €5,75).

Samenvatting Scenario verhoging diftar tarief		
Kosten, excl. btw	**€ /jaar**	**€/huishouden/jaar**
Jaarlijkse inzamel en verwerkingskosten	-€ 58.858,19	-€ 5,58
Milieu	**ton/jaar**	**kg/inw/jaar**
Verwachte afname restafval	-191	-8
Verwacht totaal scheidingspercentage	77%	

Samenvatting combinatie scenario		
Kosten, excl. btw	**€ /jaar**	**€/huishouden/jaar**
Jaarlijkse inzamel en verwerkingskosten	-€ 69.751,73	-€ 6,61
Milieu	**ton/jaar**	**kg/inw/jaar**
Verwachte afname restafval	-545	-22
Verwacht totaal scheidingspercentage	81%	

5.1 Door gescheiden inzameling van luiers meer service en minder restafval
De gemeente Duiven kan vanaf medio 2021 ingezamelde luiers laten verwerken in de installatie van ARN in Weurt. Inzameling kan eerste instantie plaatsvinden bij het Afvalaanbiedstation. Het is een goede flankerende maatregel bij 4 wekelijkse inzameling restafval. Zie ook 3.3.

Overige interventies en beslispunten
Naast de gekozen interventies staan er in het Grondstoffenplan beslispunten én kansen om de hoeveelheid restafval te verminderen en de hoeveelheid herbruikbare grondstoffen te laten stijgen.

- Zomerinzameling GFT.
  De inzameling van GFT blijft voorlopig hetzelfde. We wachten de resultaten af van een proef met wekelijkse GFT inzameling in de warme zomermaanden in de gemeente Westervoort.
- GFT inzameling bij hoogbouw
  Voor veel inwoners is nog winst te behalen in het gescheiden houden van het keukenafval (GF, Groente en Fruit). Dit geldt zeker voor bewoners van appartementen en hoogbouw. In overleg met bewoners kijken we hoe we de inzameling van GF bij appartementen en hoogbouw beter kunnen faciliteren.
- Inzameling Oud Papier en Karton
  De inzameling van OPK (Oud Papier en Karton) blijft voorlopig hetzelfde. De contractperiode van de huidige inzameling loopt tot 1 januari 2023. We gebruiken de tussenliggende periode om onderzoek te doen naar de meest optimale inzameling van OPK, daarbij overleggen we ook met verenigingen over hun rol van bij de inzameling.
- Inzameling PMD
  De inzameling van PMD laat nog steeds een stijgende lijn zien. Vanwege de goede kwaliteit van het ingezamelde PMD in de gemeente Duiven is ervoor gekozen om de huidige inzameling met zakken te handhaven. En de inzamelfrequentie van 1 maal per 2 weken ook te handhaven.
- Inzameling Textiel
  Voor wat betreft de textielinzameling kijken we samen met 2Switch naar mogelijkheden om de inzamelstructuur te optimaliseren.
- Inzameling grof huishoudelijk afval/ Circulair Ambachtscentrum
  Op de middellange termijn willen we graag dat het Afvalaanbiedstation tot een Circulair Ambachtscentrum wordt, waarbij ook kringloop en repaircafé geïntegreerd worden. Zodat meer de nadruk komt op afvalpreventie en hergebruik. Ook op het huidige Afvalaanbiedstation valt nog werk te maken van betere scheiding van de verschillende aangeboden stromen. Minder grofvuil heeft immers ook gevolgen voor het behalen van de VANG resultaten.
- Gescheiden inzameling bij scholen
  Het afval bij scholen is formeel geen huishoudelijk afval. Anderzijds is het van groot belang om kinderen van jongs af aan kennis te laten maken met afvalscheiding. Daarom gaan we in 2021 aan de slag met het gescheiden inzamelen van afval bij scholen in het basisonderwijs.

Kanttekeningen

1.1 De gemeente (en haar inwoners) is een schakel in de keten bij het verminderen van afval
Alleen maximaal scheiden en hergebruik op gemeenteniveau is onvoldoende om de Circulaire Economie te realiseren. De gemeente (en haar inwoners) is een schakel in de keten. De keten moet gesloten zijn om het doel te bereiken. Belangrijke schakels zijn:

- bij het ontwerp van het product rekening houden met hergebruik;
- demontage in verschillende materiaalsoorten;
- materialen gebruiken die goed te recyclen zijn;
- gerecycled materiaal maximaal inzetten.

In het Rijksprogramma voor de Circulaire Economie is het sluiten van ketens een van de belangrijke doelen voor de komende jaren. Het realiseren van de landelijke ambitie van maximaal 30 kilogram huishoudelijk restafval per jaar in 2025 moet in dat licht worden bezien.

3.1 Service en kosten bij ruilen containers is aandachtspunt

In Duiven maakt het merendeel van de inwoners gebruik van een kleine 140 liter container voor het aanbieden van het restafval.
Niet meegerekend zijn de kosten die gemaakt moeten worden als huishoudens met een 140 liter container deze willen ruilen voor een 240 liter container. Vooral voor de groep huishoudens die de restafvalcontainer 24, 25 of 26 keer per jaar aanbiedt kan dit een optie zijn. Het voorstel is om deze huishoudens eerst via communicatie (afvalcoach) te helpen om beter afval te kunnen scheiden. Het huidige ruiltarief bedraagt 27,50 Euro per container.

3.2 Verlaging inzamelfrequentie restafval naar 1 x per 3 weken heeft weinig effect

Een alternatief is om de inzamelfrequentie van restafval te verlagen naar 1 x per 3 weken. Bij een inzamelfrequentie van 1x per 3 weken (= 17x per jaar) hebben inwoners gemiddeld ruimschoots de gelegenheid hun afval aan te bieden. Het aanbiedgemak blijft groot en er zijn fysiek nog steeds weinig belemmeringen om het afval minder goed gescheiden aan te bieden. De extra bronscheiding en de daarmee gepaard gaande kostenbesparing blijven daardoor ook beperkt. Daar komt bij dat de inzamelfrequentie voor restafval van 1x per 3 weken logistiek niet efficiënt uitvoerbaar is naast de tweewekelijkse inzameling van gft-afval. De consequentie daarvan is dat het verlagen van de inzamelfrequentie tot 1x per 3 weken niet of nauwelijks goedkoper is dan de huidige inzamelfrequentie van 1x er 2 weken.

Financiële paragraaf

In 2021/2022 bedragen de kosten voor communicatie (implementatie 4 wekelijkse inzameling restafval per 1 januari 2022) eenmalig € 20.000,--. Deze kosten zijn niet meegenomen in de afvalstoffenheffing voor 2021, maar kunnen worden gedekt uit de voorziening "afvalinzameling". Dit zal worden meegenomen in de Voorjaarsnota.

Voor 2022 ramen we voor de maatregelen verlaging inzamelfrequentie restafval en verhogen tarief lediging restafvalcontainer een positief saldo van - € 69.751,73. Zie ook tabellen hierboven.
Aanbeveling is om na het jaar van implementatie (dus vanaf 2022) jaarlijks een bedrag van € 32.000,- te begroten voor structurele communicatie. Daarnaast zijn er kosten voor flankerend beleid, zoals de luierinzameling. De kosten van de luierinzameling ramen we op € 12.000,-.

Bij het ter beschikking stelling van het structurele budget voor communicatie resteert naar verwachting een positief saldo van € 25.757,--. Dit zal worden meegenomen in de berekening van de tarieven voor de afvalstoffenheffing, welke worden voorgelegd bij de behandeling van de Begroting 2022.

Participatie en communicatie

Dit nieuwe beleid is tot stand gekomen door een goede samenspraak met de inwoners van de gemeente en met de gemeenteraad.
In het najaar van 2019 nodigden wij op verschillende manieren inwoners uit om met ons mee te denken hoe we samen tot minder restafval kunnen komen. Er is veel informatie opgehaald:

- een enquête onder 4412 inwoners: 832 reacties op de bewonersenquête, een hoge respons en een representatieve uitslag;
- Inspiratieavond 'hoe komen we tot minder (rest-)afval' tijdens dialoogweek gemeente Duiven;
- Groen(e) markt tijdens dialoogweek gemeente Duiven: informatie en inspiratie over minder afval, uitreiken keukenbakjes;
- Eenmalige bijeenkomst klankbordgroep over mogelijke scenario's;
- Daarnaast ontvingen we ook suggesties en opmerkingen van inwoners via social media.

Er is uitgebreid gecommuniceerd tijdens het proces om samen tot minder afval te komen, via de verschillende kanalen. De campagne Samen1Nergie van het programma Circulaire Economie is hierbij het uitgangspunt. Inwoners vertellen bijv. in filmpjes over hoe zij met afvalscheiding omgaan.
De inbreng van inwoners is waar mogelijk meegenomen in het Grondstoffenplan.

Het is belangrijk om inwoners en deelnemers aan de klankbordgroep op de hoogte te houden van ontwikkelingen en de besluitvorming. Momenten om een terugkoppeling te geven op het proces aan inwoners zijn:

- Voorafgaand aan de bespreking op de politieke avond;
- Na besluitvorming in de Raadsvergadering.

Intergemeentelijke samenwerking

-

Bijlagen

201494304 Raadsbesluit Samen minder afval Duiven
201494303 Grondstoffenplan Samen minder afval gemeente Duiven
201494063 Enigma Research – Duiven- Van Afval naar Grondstof, resultaten bewonersonderzoek september 2019

Duiven, 19 januari 2021.

Burgemeester en wethouders van Duiven,

J. Knuiman

ing. C.J.(Chris) Papjes
secretaris

H.C.M. (Ineke) Knuiman
loco-burgemeester

ZFD82302370

Gemeente Duiven

RAADSVOORSTEL

Onderwerp : Grondstoffenplan Samen minder afval gemeente Duiven

---

Zaak- & documentnr. : Z/21/075661/201494067

Portefeuillehouder : T.J. Spaargaren

Opsteller : Anita de Graaf

Team : Realisatie en beheer

Telefoonnr.

Samenvatting

De gemeente Duiven heeft de ambitie verdere stappen te zetten naar meer preventie, scheiding en hergebruik van huishoudelijk afval. Inwoners van de gemeente Duiven zijn goed op weg met het scheiden van het huishoudelijk afval. Maar… het kan en moet nog beter. In 2019 nodigden wij inwoners uit om met ons mee te denken over hoe we samen tot minder restafval kunnen komen. Dit leverde veel waardevolle informatie op over hoe we het scheiden van afval kunnen stimuleren en eenvoudiger kunnen maken. In het Grondstoffenplan Samen minder afval staan maatregelen die zorgen voor betere afvalscheiding, meer hergebruik van grondstoffen, minder afval en tegemoet komen aan wensen van inwoners. De gemeente stelt zich het doel om de hoeveelheid restafval te verminderen naar maximaal 90 kilo restafval per inwoner in 2025.

Beslispunten

1. Vaststellen “Grondstoffenplan Samen minder afval gemeente Duiven” 2021;
2. Structureel budget beschikbaar te stellen voor communicatie over afvalscheiding, te dekken uit de afvalstoffenheffing;
3. Per 1 januari 2022 Verlagen Inzamelfrequentie restafval naar 1 keer per 4 weken;
4. Per 1 januari 2022 Verhogen tarief lediging restafval;
5. Inzamelmogelijkheid realiseren voor luiers en incontinentiemateriaal.

Aanleiding

De ambitie van het landelijke uitvoeringsprogramma VANG-Huishoudelijk Afval (Van Afval Naar Grondstof) is om vanaf het jaar 2020 te komen tot 75% afvalscheiding. Deze ambitie is geconcretiseerd in een hoeveelheid huishoudelijk restafval (fijn én grof huishoudelijk restafval samen) van maximaal 100 kilogram per inwoner in 2020. Ook is een ‘wensbeeld’ benoemd: maximaal 30 kilogram huishoudelijk restafval per inwoner per jaar in 2025.
In de gemeente Duiven is de hoeveelheid restafval de laatste jaren gestabiliseerd: ca. 122 kg per inwoner. Om de landelijke doelstellingen te halen zijn vervolgstappen nodig.

Uw raad heeft budget ter beschikking gesteld voor een onderzoek naar de ambities voor het grondstoffenbeleid met plan van aanpak. Het grondstoffenbeleid vormt onderdeel van het Programma Circulaire Economie, een gezamenlijk programma van de gemeenten Westervoort en Duiven om aan de klimaatdoelstellingen te voldoen.

Planning

De maatregelen verlaging inzamelfrequentie restafval en verhoging diftartarief kunnen in werking treden per 1 januari 2022 en worden voorbereid in 2021. Het huidige contract met Suez voor de inzameling van huishoudelijk afval loopt af op 31 december 2022. Suez werkt gedurende de looptijd van het contract mee aan deze wijziging in de inzameling

Beoogd effect

1. daling hoeveelheid restafval per inwoner naar maximaal 90 kg in 2025;
2. bewustwording en gedragsverandering inwoners;
3. doelmatige afvalinzameling.

Argumenten

De gemeente Duiven heeft de laatste jaren stappen gezet om de hoeveelheid restafval te doen afnemen. In 2016 is Diftar ingevoerd. De positieve gevolgen zijn merkbaar: de inwoners van de gemeente Duiven bieden de laatste jaren gemiddeld rond de 100 kg fijn restafval (122 kg incl. grof restafval) per inwoner per jaar aan.

1.1 In het Grondstoffenplan staan realistische doelstellingen om afval te verminderen

De gemeente Duiven richt haar ambitie op het zoveel mogelijk verlagen van de hoeveelheid huishoudelijk restafval (grof en fijn). Voor 2025 richt het plan zich op maximaal 90 kilo restafval per inwoner per jaar. Met de voorgestelde maatregelen in de periode 2022-2025 is dit een realistisch, maar ook uitdagend doel.
Behalve een doelstelling voor 2025 formuleren we ook een ambitie en doorkijk voor 2030. In vergelijking met het jaar 2019 waarin per inwoner nog 122 kilo restafval werd verbrand is dit een pittige uitdaging. Gezien de samenstelling van het Duivens afval is dit echter niet onmogelijk.

2025: 90 kilo restafval
2030: 60-65 kilo restafval
2050: 0 kilo restafval

We willen daarbij oog houden voor de kwaliteit van de ingezamelde grondstoffen. Het doel is immers om naar een circulaire economie te komen. Voor die circulaire economie zijn goed herbruikbare grondstoffen van het grootste belang.

1.2 In het Grondstoffenplan staan haalbare maatregelen voor minder restafval

In het Grondstoffenplan zijn scenario's verkend die kunnen zorgen voor een verdere afvalscheiding en minder restafval. Uit de sorteeranalyses blijkt dat in het restafval voornamelijk een drietal grondstofstromen zitten, te weten GFT, PMD en papier. Door een betere afvalscheiding kan de hoeveelheid restafval dalen en kunnen de ingezamelde hoeveelheden grondstoffen toenemen. Op basis van haalbaarheid, kosten en wensen van inwoners gaat de voorkeur uit naar de interventies verlaging inzamelfrequentie restafval, verhoging diftartarief en intensivering communicatie.

2.1 Er is meer budget nodig voor communicatie om meer te kunnen dan alleen de afvalkalender

Het huidige budget gaat op aan het maken en verspreiden van de afvalkalender, de Afvalwijzer en de app. Er is dus geen budget beschikbaar voor het stimuleren van meer

afvalscheiding. Uit de inwonersparticipatie blijkt juist dat er meer behoefte is aan goede informatie en communicatie. Het voorstel is daarom om structureel € 3 per jaar per huishouden extra aan communicatie te besteden voor goede informatie en voor bewustwording en gedragsverandering.

Indicatie communicatie	**€/huishouden/jaar**
Jaarlijkse kosten Communicatiecampagne	€ 3
Milieu	**kg/inw/jaar**
Verwachte afname restafval (toename GFT & PMD)	-5 tot -10

De belangrijkste interventie om te komen tot een afname van het restafval (en een betere afvalscheiding) bestaat uit een combinatie van een tweetal interventies: verlagen inzamelfrequentie restafval naar 1 keer per 4 weken en verhogen tarief lediging restafval.

3.1 Het verlagen van de inzamelfrequentie van de restafvalcontainers noodzaakt inwoners hun afval beter te scheiden

Op dit moment is de inzamelfrequentie van de restafvalcontainers 1 x per 2 weken. Om te komen tot minder restafval kan de service op restafval worden verlaagd. Het beste resultaat wordt verkregen als de inzamelfrequentie van de restafvalcontainers wordt gereduceerd tot 1x per 4 weken. De lagere inzamelfrequentie noodzaakt inwoners daadwerkelijk hun afval beter te scheiden. Naar verwachting zal hierdoor vooral het GFT, maar ook het PMD beter gescheiden worden.

3.2 Zowel de bewonersenquête als de huidige praktijk laten zien dat 4- wekelijkse inzameling haalbaar is

Uit de inwoners enquête blijkt geen grote weerstand tegen het verlagen van de inzamelfrequentie. Ongeveer 55% van de huishoudens heeft geen bezwaar tegen een verlaging naar 1 maal per 4 weken. 56% van de huishoudens biedt de restafvalcontainer al 13 keer of minder per jaar aan (gemiddeld 1 maal per 4 weken). Voor deze groep heeft een verlaging van de inzamelfrequentie geen gevolgen.
Iets minder dan een derde van de huishoudens biedt de container tussen de 14 en 23 keer per jaar aan. Ruim 12% van de huishoudens bood de restafval container 24, 25 of 26 keer per jaar aan in 2020. Deze laatste groep zal een flinke stap in het afval scheiden moeten zetten om voldoende te hebben aan 1 maal per 4 weken ledigen. Natuurlijk is goede voorlichting over afvalscheiding hierbij belangrijk. In Nederland zijn al ca. 55 gemeenten overgegaan op frequentieverlaging, waaronder meerdere buurgemeenten. De praktijk laat zien dat het een goede haalbare maatregel is.

3.3 We ontwikkelen flankerend beleid voor huishoudens waar de frequentieverlaging voor overlast kan zorgen

Er zijn natuurlijk huishoudens waar de frequentieverlaging wel voor overlast kan zorgen. Denk bijvoorbeeld aan gezinnen met kinderen in de luierleeftijd of mensen met incontinentiemateriaal of medisch afval. We onderzoeken welk flankerend beleid het beste past bij de gemeente Duiven en de wensen van de inwoners.

Samenvatting Scenario restafval 1 maal per 4 weken		
Kosten, excl. btw	**€ /jaar**	**€/huishouden/jaar**
Jaarlijkse inzamel en verwerkingskosten	**-€ 56.022,52**	-€ 5,31

Milieu	ton/jaar	kg/inw/jaar
Verwachte afname restafval	-394	-16
Verwacht totaal scheidingspercentage	79%	

In dit scenario is er financieel voordeel door de lagere kosten van inzameling (minder inzamelrondes) en de lagere kosten van verwerking van restafval.
Voor de implementatie van dit scenario zal een eenmalig budget voor communicatie van ca. € 20.000,- nodig zijn.

4.1 Verhoging van het tarief voor het aanbieden restafval stimuleert afvalscheiding

In combinatie met de verlaging van de inzamelfrequentie kan het tarief per lediging van een restafvalcontainer (variabel tarief) worden verhoogd. Hiervan gaat een prikkel tot betere afvalscheiding uit. Immers, voor afval dat niet in de restafvalcontainer komt hoeft niet te worden betaald. De variabele tarieven in de gemeente Duiven zijn in vergelijking met het gemiddelde tarief in Nederland bij gemeenten met eenzelfde vorm van diftar, zeer laag.

4.2 Verhoging variabel tarief sluit aan bij principe "de vervuiler betaalt" en amendement D66 en GroenLinks ingediend bij begrotingsbehandeling 2021

Een verhoging van de prijs per lediging betekent dat het huidige uitgangspunt voor de toerekening van de inzamel- en verwerkingskosten van het restafval aan het variabele tarief wordt losgelaten.
Bij de behandeling van de begroting 2021 is een amendement van D66 en GroenLinks aangehouden om te komen tot een andere verdeling tussen het vastrecht en het variabele tarief, waarbij zo veel mogelijk recht wordt gedaan aan het principe "de vervuiler betaalt". Het voorstel om het variabele tarief te verhogen sluit hierbij aan.
Het is belangrijk om bij de verdeling tussen vast en variabel tarief te waken voor de 'diftarparadox'. Door veel kosten (ook vaste kosten) toe te rekenen aan het variabele tarief bestaat het risico dat bij een succesvol beleid er te weinig inkomsten zijn (variabel) om de totale kosten te dragen. Immers doordat minder containers worden aangeboden zijn er minder inkomsten. Voor de begroting 2022 zal tijdig een concreet voorstel gedaan worden voor het nieuwe ledigingstarief. We richten ons op een ledigingstarief van ca. € 5,- voor een 140 liter en ca € 8,- voor een 240 liter container (tarieven 2021: 140 liter: € 3,34, 240 liter: €5,75).

Samenvatting Scenario verhoging diftar tarief		
Kosten, excl. btw	**€ /jaar**	**€/huishouden/jaar**
Jaarlijkse inzamel en verwerkingskosten	-€ 58.858,19	-€ 5,58
Milieu	**ton/jaar**	**kg/inw/jaar**
Verwachte afname restafval	-191	-8
Verwacht totaal scheidingspercentage	77%	

Samenvatting combinatie scenario		
Kosten, excl. btw	**€ /jaar**	**€/huishouden/jaar**
Jaarlijkse inzamel en verwerkingskosten	-€ 69.751,73	-€ 6,61
Milieu	**ton/jaar**	**kg/inw/jaar**
Verwachte afname restafval	-545	-22
Verwacht totaal scheidingspercentage	81%	

5.1 Door gescheiden inzameling van luiers meer service en minder restafval

De gemeente Duiven kan vanaf medio 2021 ingezamelde luiers laten verwerken in de installatie van ARN in Weurt. Inzameling kan eerste instantie plaatsvinden bij het Afvalaanbiedstation. Het is een goede flankerende maatregel bij 4 wekelijkse inzameling restafval. Zie ook 3.3.

<u>Overige interventies en beslispunten</u>

Naast de gekozen interventies staan er in het Grondstoffenplan beslispunten én kansen om de hoeveelheid restafval te verminderen en de hoeveelheid herbruikbare grondstoffen te laten stijgen.

- Zomerinzameling GFT.
  De inzameling van GFT blijft voorlopig hetzelfde. We wachten de resultaten af van een proef met wekelijkse GFT inzameling in de warme zomermaanden in de gemeente Westervoort.
- GFT inzameling bij hoogbouw
  Voor veel inwoners is nog winst te behalen in het gescheiden houden van het keukenafval (GF, Groente en Fruit). Dit geldt zeker voor bewoners van appartementen en hoogbouw. In overleg met bewoners kijken we hoe we de inzameling van GF bij appartementen en hoogbouw beter kunnen faciliteren.
- Inzameling Oud Papier en Karton
  De inzameling van OPK (Oud Papier en Karton) blijft voorlopig hetzelfde. De contractperiode van de huidige inzameling loopt tot 1 januari 2023. We gebruiken de tussenliggende periode om onderzoek te doen naar de meest optimale inzameling van OPK, daarbij overleggen we ook met verenigingen over hun rol van bij de inzameling.
- Inzameling PMD
  De inzameling van PMD laat nog steeds een stijgende lijn zien. Vanwege de goede kwaliteit van het ingezamelde PMD in de gemeente Duiven is ervoor gekozen om de huidige inzameling met zakken te handhaven. En de inzamelfrequentie van 1 maal per 2 weken ook te handhaven.
- Inzameling Textiel
  Voor wat betreft de textielinzameling kijken we samen met 2Switch naar mogelijkheden om de inzamelstructuur te optimaliseren.
- Inzameling grof huishoudelijk afval/ Circulair Ambachtscentrum
  Op de middellange termijn willen we graag dat het Afvalaanbiedstation tot een Circulair Ambachtscentrum wordt, waarbij ook kringloop en repaircafé geïntegreerd worden. Zodat meer de nadruk komt op afvalpreventie en hergebruik. Ook op het huidige Afvalaanbiedstation valt nog werk te maken van betere scheiding van de verschillende aangeboden stromen. Minder grofvuil heeft immers ook gevolgen voor het behalen van de VANG resultaten.
- Gescheiden inzameling bij scholen
  Het afval bij scholen is formeel geen huishoudelijk afval. Anderzijds is het van groot belang om kinderen van jongs af aan kennis te laten maken met afvalscheiding. Daarom gaan we in 2021 aan de slag met het gescheiden inzamelen van afval bij scholen in het basisonderwijs.

Kanttekeningen

1.1 De gemeente (en haar inwoners) is een schakel in de keten bij het verminderen van afval

Alleen maximaal scheiden en hergebruik op gemeenteniveau is onvoldoende om de Circulaire Economie te realiseren. De gemeente (en haar inwoners) is een schakel in de keten. De keten moet gesloten zijn om het doel te bereiken. Belangrijke schakels zijn:

- bij het ontwerp van het product rekening houden met hergebruik;
- demontage in verschillende materiaalsoorten;
- materialen gebruiken die goed te recyclen zijn;
- gerecycled materiaal maximaal inzetten.

In het Rijksprogramma voor de Circulaire Economie is het sluiten van ketens een van de belangrijke doelen voor de komende jaren. Het realiseren van de landelijke ambitie van maximaal 30 kilogram huishoudelijk restafval per jaar in 2025 moet in dat licht worden bezien.

3.1 Service en kosten bij ruilen containers is aandachtspunt

In Duiven maakt het merendeel van de inwoners gebruik van een kleine 140 liter container voor het aanbieden van het restafval.
Niet meegerekend zijn de kosten die gemaakt moeten worden als huishoudens met een 140 liter container deze willen ruilen voor een 240 liter container. Vooral voor de groep huishoudens die de restafvalcontainer 24, 25 of 26 keer per jaar aanbiedt kan dit een optie zijn. Het voorstel is om deze huishoudens eerst via communicatie (afvalcoach) te helpen om beter afval te kunnen scheiden. Het huidige ruiltarief bedraagt 27,50 Euro per container.

3.2 Verlaging inzamelfrequentie restafval naar 1 x per 3 weken heeft weinig effect

Een alternatief is om de inzamelfrequentie van restafval te verlagen naar 1 x per 3 weken. Bij een inzamelfrequentie van 1x per 3 weken (= 17x per jaar) hebben inwoners gemiddeld ruimschoots de gelegenheid hun afval aan te bieden. Het aanbiedgemak blijft groot en er zijn fysiek nog steeds weinig belemmeringen om het afval minder goed gescheiden aan te bieden. De extra bronscheiding en de daarmee gepaard gaande kostenbesparing blijven daardoor ook beperkt. Daar komt bij dat de inzamelfrequentie voor restafval van 1x per 3 weken logistiek niet efficiënt uitvoerbaar is naast de tweewekelijkse inzameling van gft-afval. De consequentie daarvan is dat het verlagen van de inzamelfrequentie tot 1x per 3 weken niet of nauwelijks goedkoper is dan de huidige inzamelfrequentie van 1x er 2 weken.

Financiële paragraaf

In 2021/2022 bedragen de kosten voor communicatie (implementatie 4 wekelijkse inzameling restafval per 1 januari 2022) eenmalig € 20.000,--. Deze kosten zijn niet meegenomen in de afvalstoffenheffing voor 2021, maar kunnen worden gedekt uit de voorziening “afvalinzameling”. Dit zal worden meegenomen in de Voorjaarsnota.

Voor 2022 ramen we voor de maatregelen verlaging inzamelfrequentie restafval en verhogen tarief lediging restafvalcontainer een positief saldo van - € 69.751,73. Zie ook tabellen hierboven.
Aanbeveling is om na het jaar van implementatie (dus vanaf 2022) jaarlijks een bedrag van € 32.000,- te begroten voor structurele communicatie. Daarnaast zijn er kosten voor flankerend beleid, zoals de luierinzameling. De kosten van de luierinzameling ramen we op € 12.000,-.

Bij het ter beschikking stelling van het structurele budget voor communicatie resteert naar verwachting een positief saldo van € 25.757,--. Dit zal worden meegenomen in de berekening van de tarieven voor de afvalstoffenheffing, welke worden voorgelegd bij de behandeling van de Begroting 2022.

Participatie en communicatie

Dit nieuwe beleid is tot stand gekomen door een goede samenspraak met de inwoners van de gemeente en met de gemeenteraad.
In het najaar van 2019 nodigden wij op verschillende manieren inwoners uit om met ons mee te denken hoe we samen tot minder restafval kunnen komen. Er is veel informatie opgehaald:

- een enquête onder 4412 inwoners: 832 reacties op de bewonersenquête, een hoge respons en een representatieve uitslag;
- Inspiratieavond 'hoe komen we tot minder (rest-)afval' tijdens dialoogweek gemeente Duiven;
- Groen(e) markt tijdens dialoogweek gemeente Duiven: informatie en inspiratie over minder afval, uitreiken keukenbakjes;
- Eenmalige bijeenkomst klankbordgroep over mogelijke scenario's;
- Daarnaast ontvingen we ook suggesties en opmerkingen van inwoners via social media.

Er is uitgebreid gecommuniceerd tijdens het proces om samen tot minder afval te komen, via de verschillende kanalen. De campagne Samen1Nergie van het programma Circulaire Economie is hierbij het uitgangspunt. Inwoners vertellen bijv. in filmpjes over hoe zij met afvalscheiding omgaan.
De inbreng van inwoners is waar mogelijk meegenomen in het Grondstoffenplan.

Het is belangrijk om inwoners en deelnemers aan de klankbordgroep op de hoogte te houden van ontwikkelingen en de besluitvorming. Momenten om een terugkoppeling te geven op het proces aan inwoners zijn:

- Voorafgaand aan de bespreking op de politieke avond;
- Na besluitvorming in de Raadsvergadering.

Intergemeentelijke samenwerking

-

Bijlagen

201494304 Raadsbesluit Samen minder afval Duiven
201494303 Grondstoffenplan Samen minder afval gemeente Duiven
201494063 Enigma Research – Duiven- Van Afval naar Grondstof, resultaten bewonersonderzoek september 2019

Duiven, 19 januari 2021.

Burgemeester en wethouders van Duiven,

ing. C.J.(Chris) Papjes	H.C.M. (Ineke) Knuiman
secretaris	loco-burgemeester

ZFD8332CF18

Gemeente Duiven

RAADSBESLUIT

Zaak- & documentnr. : Z/21/075661/201494304

Datum besluitvorming : 20 april 2021

Onderwerp : Grondstoffenplan Samen minder afval

Samenvatting

De gemeente Duiven heeft de ambitie verdere stappen te zetten naar meer preventie, scheiding en hergebruik van huishoudelijk afval. In het Grondstoffenplan Samen minder afval staan maatregelen die zorgen voor betere afvalscheiding, meer hergebruik van grondstoffen, minder afval en tegemoet komen aan wensen van inwoners. De gemeente stelt zich het doel om de hoeveelheid restafval te verminderen naar maximaal 90 kilo restafval per inwoner in 2025.

De raad besluit

1. Het "Grondstoffenplan Samen minder afval gemeente Duiven" 2021 vast te stellen;
2. Structureel budget beschikbaar te stellen voor communicatie over afvalscheiding, te dekken uit de afvalstoffenheffing;
3. Per 1 januari 2022 de inzamelfrequentie van restafval te verlagen naar 1 keer per 4 weken;
4. Per 1 januari 2022 het tarief voor de lediging van restafval te verhogen;
5. Een inzamelmogelijkheid te realiseren voor luiers en incontinentiemateriaal.

de griffier, de voorzitter,

drs. W.R. (Wouter) Bosch mr. H.B. (Huub) Hieltjes

GRONDSTOFFENPLAN GEMEENTE DUIVEN

Samen minder Afval

Gemeente Duiven

JMA

GRONDSTOFFENPLAN GEMEENTE DUIVEN

SAMEN MINDER AFVAL!

Weergave van de inhoud van een gemiddelde restafvalcontainer uit de gemeente Duiven (2019)

de Jonge Milieu Advies, [13-01-2021]
Utrechtseweg 9, 3704 HA Zeist
T. 030 699 15 99 - info@jma.nl
www.jma.nl

Inhoud

1. Inleiding 8
1.1 Samenvatting 9
2. Beleidskaders 12
2.1 Nederlands afvalbeleid 12
2.2 VANG-HHA 12
2.3 Fiscale vergroening 12
2.4 Producentenverantwoordelijkheid 13
2.4.1 Elektrische en elektronische apparaten 13
2.5 Afvaldriehoek 13
3. Evaluatie 15
4. Huidige resultaten 17
4.1 Service 17
4.2 Restafval naar landelijke doelstellingen 19
4.3 Resultaten 20
4.4 Bronscheiding en scheidingspotentieel 20
4.4.1 Scheidingspercentage huishoudelijk restafval 21
5. Samenvatting resultaten participatie 22
5.1 Tevredenheid afvalinzameling algemeen 22
5.1.1 Ledigingsfrequentie 23
5.1.2 Afvalscheiding 23
5.2 Hoofd afvalstromen 24
5.2.1 Keukenafval 24
5.2.2 PMD 24
5.2.3 Oud Papier en Karton (OPK) 24
5.3 Informatievoorziening 24
5.4 Afvalaanbiedstation en Kringloop 25
5.5 Inspiratiesessie/bewonersavond 25
5.6 Groen(e)Markt 25

5.7 Klankbordgroep 25
5.8 Terugkoppeling inwoners 26
6. Visie op de toekomst 27
7. Communicatie 30
7.1 Circulaire economie en communicatie 30
7.2 Verder gaan we doen 31
7.3 Kernboodschap(pen) 32
7.4 Het gewenste resultaat 33
7.5 Samen met Westervoort 33
7.6 Educatie en afvalscheiding op scholen 33
7.7 Resultaten communicatie 33
8. Mogelijke interventies 35
8.1 Basis op orde 36
8.2 Zomerinzameling GFT 36
8.2.1 GFT in hoogbouw 37
8.3 Oud papier en karton 37
8.4 PMD 37
8.5 Luiers 37
8.6 Textiel 38
8.7 Verlagen inzamelfrequentie restafval 38
8.7.1 Flankerend beleid 40
8.8 Verhogen tarief lediging restafval 40
8.9 Combinatie scenario, verlaging ledigingsfrequentie, verhoging prijs 41
9. Voorgestelde besluiten 42

Begrippenlijst

Aansluitingen:	Het aantal huishoudens dat gebruik maakt van het inzamelsysteem.
AEEA:	Afgedankte Elektrische en Elektronische Apparaten (voorheen Wit- en Bruingoed) Dit is een apart afgescheiden gedeelte van het huishoudelijk afval.
Afval	Stoffen, materialen en/of producten waarvan de eigenaar zich wil ontdoen.
Afval beheerkosten:	Alle directe en indirecte kosten die gemaakt worden ten behoeve van het afvalbeheer.
Afvalaanbiedstation:	Een locatie die specifiek bestemd is voor het brengen van gescheiden huishoudelijk afval en grofvuil.(Afvalaanbiedstation: Aas)
Afvaldriehoek:	De afvaldriehoek toont in één oogopslag de beïnvloedbare aspecten van het afvalbeleid: dienstverlening, milieu en kosten. De gemeente voert op al die aspecten regie. Hoe, dat is de uitkomst van de politieke keuzes die de gemeenteraad maakt in het grondstoffenplan. Zo ontstaat evenwicht tussen wensen van burgers, financiële middelen en milieurendement. De landelijke ontwikkeling in het streven naar een circulaire economie zet vooral in op de laatstgenoemde aspect.
Afvalstoffenheffing:	De heffing aan huishoudens in de gemeente waarmee de afvalbeheerkosten bekostigd worden.
Dienstverlening:	Onderdeel van de afvaldriehoek. Hiermee wordt uitgedrukt op welke wijze de verschillende afvalstromen worden ingezameld: het omvat de beschikbare inzamelmiddelen, -frequenties en de te scheiden fracties.
Diftar:	Gedifferentieerd tarief. De afvalstoffenheffing wordt gesplitst in een vast tarief en een variabel tarief. Het vaste tariefdeel wordt bij elk huishouden in rekening gebracht. Per huishouden wordt geregistreerd hoeveel afval aangeboden wordt. Hoe meer afval een burger aanbiedt hoe hoger het variabele deel van de afvalstoffenheffing zal zijn. Omgekeerd levert betere afvalscheiding en het aanbieden van minder afval een lagere variabele afvalstoffenheffing op.
Fractie:	Een fractie is de relatieve hoeveelheid van een bepaald bestanddeel in een mengsel. Fracties zijn daarmee een van de manieren om een concentratie uit te drukken. De relatieve hoeveelheid kan op verschillende manieren worden uitgedrukt.
Glas:	Glazen verpakkingsmateriaal, afgescheiden gedeelte van het huishoudelijk afval, bestaande uit flessen, potten en dergelijke.

Grof huisvuil:	Restafval dat te groot en-/of te zwaar is om in de container te stoppen. Denk daarbij aan oude meubels, vloerbedekking en dergelijke
Hoogbouwklasse	Het percentage hoogbouwwoningen in een gemeente. Duiven valt onder hoogbouwklasse D, 0-19% hoogbouw met ca. 13% hoogbouw.
Inzamelfrequentie:	Het aantal keer dat een fractie aan huis wordt ingezameld.
KCA:	Klein Chemisch Afval: Een deel van het huishoudelijk afval waar chemische stoffen in zitten die schadelijk zijn voor de gezondheid en voor het milieu. Het afval bevat bijvoorbeeld lood, kwik, cadmium, chroom of organische oplosmiddelen. Deze stoffen verontreinigen reststoffen (slakken en rookgasreinigingsresidu) waardoor die moeilijk nuttig kunnen worden toegepast. Ook veroorzaken ze bij verbranding luchtvervuiling en bij storting vervuilen ze het grondwater. KCA wordt gescheiden ingezameld op de milieustraat en met de chemokar.
Kosten:	Hier worden de afval beheerkosten inzichtelijk gemaakt. Onderdeel van de afvaldriehoek.
Milieurendement:	Hiermee worden de inzamel- en scheidingsprestaties uitgedrukt in kilogram per inwoner per jaar of scheidingspercentage. Onderdeel van de afvaldriehoek.
Minicontainer:	Inzamelmiddel aan huis. Minicontainers hebben een volume van 140 of 240 liter.
Omgekeerd Inzamelen:	Het verhogen van de service op in te zamelen grondstoffen en het verlagen van de service op restafval (bijvoorbeeld door het restafval minder frequent in te zamelen of het te laten wegbrengen naar een verzamelcontainer).
OPK:	Oud Papier en Karton. Dit is een apart afgescheiden gedeelte van het huishoudelijk afval.
PMD:	Plastic, Metaal en Drankenkartons. Afkorting voor verpakkingsafval.
Restafval:	Het gedeelte van de afvalstroom van particuliere huishoudens dat overblijft nadat alle bruikbare en recyclebare afvalstromen van de hoofdstroom zijn gescheiden.
Scheidingspercentage:	Het deel van het totale aanbod aan afvalstoffen van huishoudens dat gescheiden wordt aangeleverd.
Textiel:	Verzamelnaam voor een apart afgescheiden gedeelte van het huishoudelijk afval, bestaande uit kapotte of hele kleding, schoeisel en woontextiel zoals gordijnen.
VANG:	Het landelijke programma Van Afval Naar Grondstof. www.vang-hha.nl
Verzamelcontainer:	Inzamelmiddel voor afvalstoffen in de buurt. Verzamelcontainers kunnen boven- of (semi)ondergronds geplaatst zijn.

Leeswijzer

Ook de gemeente Duiven is op weg Van Afval Naar Grondstof. In dit plan gaan we achtereenvolgens in op het landelijke beleid en de huidige stand van zaken, met een korte evaluatie van het aflopende beleid. Vervolgens belichten we de inwonersparticipatie. Daarna beschrijven we visie en doelstellingen voor het nieuwe beleid en mogelijke scenario's die we vervolgens langs de doelstellingen leggen. We eindigen met de voorgestelde interventies om het nieuwe beleid vorm te geven.

Van Afval Naar Grondstof

N.B Het beleid in Nederland is er op gericht om van afval naar grondstof te gaan. Veel gemeenten (ook Duiven) kiezen er daarom voor om te spreken over Grondstoffenbeleid in plaats van Afvalbeleid. In het dagelijkse spraakgebruik wordt nog vaak het woord afval gebruikt. In dit plan spreken we meestal over grondstoffen en grondstoffenbeleid. Soms als het logischer is over afval en afvalbeleid.

Nieuw beleid in onzekere tijd

Afval en grondstoffenbeleid is een zaak van lange adem. Beleidsinterventies in het afvaldomein hebben vaak tijd nodig om in te slijpen. Logisch, want het scheiden van afval heeft veel te maken met het gedrag van mensen in hun eigen huis. Gedragsveranderingen hebben doorgaans tijd nodig.

De Corona pandemie heeft een zeer plotselinge verandering in het gedrag rond afval laten zien. De hoeveelheid huishoudelijk afval nam in korte tijd enorm toe (tussen de 10 en 20%). Het thuiswerken was hiervan een belangrijke oorzaak. Ook de aard van het afval veranderde; bijvoorbeeld door de stijging van de bestellingen via internet nam de hoeveelheid karton enorm toe.

Het thuis blijven heeft blijkbaar ook een impuls gegeven aan het opruimen van het huis. De Afvalaanbiedstations in Nederland zijn overspoeld met bezoekers die grof huishoudelijk afval kwamen aanbieden.

Het jaar 2020 is dus zeker niet representatief als het gaat om de ontwikkelingen rond afval en grondstoffen. Voor het maken van dit plan maken we gebruik van de gegevens tot en met 2019.

Projectgroep

Dit grondstoffenbeleidsplan is gemaakt door:

Anita de Graaf	Beleidsmedewerker afval
Anne van Seters	Medewerker afval
Lisa Polman	Communicatieadviseur
Dorothe Jacobs	Medewerker Participatie duurzaamheid en energie
Lucinda Berendsen	Adviseur Financiën
Piet Burgering	Extern adviseur

1. Inleiding

De gemeente Duiven heeft al goede resultaten behaald met haar Grondstoffenbeleid, met ca. 122 kg restafval per persoon per jaar is Duiven goed op weg. Een volgende stap is wel nodig om aan de ambities uit het Rijksprogramma VANG te voldoen.

Momenteel lukt het scheiden van afvalstromen in de gemeente Duiven al goed. Mede als gevolg van de diftar-strategie behoort Duiven wat betreft afvalscheiding bij de voorlopers in Nederland. Zowel in de eigen hoogbouwklasse als in het totaal.

In 2018 is een coalitieakkoord gesloten waarbij is aangegeven dat de inwoners zo veel mogelijk moeten worden betrokken bij beleidsontwikkeling.

Duurzaamheid

Duurzaamheid is een belangrijk maatschappelijk thema. Bewustwording van de samenleving is daarbij de eerste belangrijke stap. We gaan op dit thema verder met het programma circulaire economie. Als initiator en aanjager gaan we aan de slag met de drie belangrijke pijlers: namelijk de energietransitie, de grondstoffentransitie en de klimaatadaptatie. We gaan op dit terrein werken met een aantal pilots. We willen het Liemerse energieloket toegankelijker maken en invulling geven aan de voorbeeldfunctie die wij als gemeente hebben met de gemeentelijke gebouwen.

We willen op dit onderwerp deze raadsperiode, samen met de raad en onze inwoners en partners, realistische doelstellingen formuleren die verder reiken dat de 4 jaar van dit akkoord.

Om aan de klimaatdoelstellingen te voldoen zijn de gemeenten Westervoort en Duiven in 2018 gezamenlijk gestart met het programma 'Circulaire Economie'. Dit programma is erop gericht om de veranderingen die op ons afkomen op het gebied van energietransitie, circulaire economie en klimaatadaptatie op te pakken.

Circulariteit: *"Door de schaarste van grondstoffen moeten we anders nadenken hoe we met deze grondstoffen omgaan. Circulaire economie is gericht op het optimaal gebruik en hergebruik van grondstoffen in het hele proces van productie tot gebruik."*

Zodoende dient afvalbeleid te worden bezien in het licht van het grotere geheel van de circulaire economie, waarbij afval juist als grondstof voor nieuwe producten kan gelden. Samen met haar inwoners streeft de gemeente daarom naar een leven met minder afval.

In dit rapport wordt in kaart gebracht op welke manier inwoners op dit moment hun afval scheiden en wat de gemeente kan doen om het scheiden van afval te stimuleren en nog eenvoudiger te maken. Een ander onderdeel is het verkennen van mogelijke scenario's die kunnen zorgen voor een betere afvalscheiding en minder restafval. Er wordt onderzocht welke interventies kunnen bijdragen aan het behalen van de Rijksdoelstellingen die zijn vertaald in de VANG-doelstellingen. Aansluitend is het van belang de gevolgen voor kosten en service van de scenario's in kaart te brengen.

Voorafgaand aan het bewonersonderzoek in september 2019 is er een werksessie met de gemeenteraad geweest. Tijdens deze werksessie is een overzicht gegeven van het huidige Nederlandse afvalbeleid. Ook is besproken waar gemeente Duiven staat ten opzichte van de landelijke doelstellingen en ten opzichte van vergelijkbare gemeenten. De uitgangspunten van het nieuwe te vormen afvalbeleid zijn besproken. Daarnaast zijn ook de doelen voor het participatietraject vanuit de gemeente met haar inwoners besproken.

1.1 Samenvatting

De gemeente Duiven is op weg naar een nieuw grondstoffenbeleid. Dit nieuwe beleid is tot stand gekomen door een goede samenspraak met de inwoners van de gemeente en met de gemeenteraad. Iedereen is zich bewust van het belang om de hoeveelheid restafval af te laten nemen en de afvalscheiding te verbeteren. Alhoewel de VANG (Van Afval Naar Grondstof) doelstelling voor 2020 niet is gehaald, heeft de gemeente Duiven wel forse stappen gezet. In dit grondstoffenplan geven we aan welke stappen we voorstellen om de hoeveelheid restafval verder te doen afnemen.

De ambitie van het Uitvoeringsprogramma VANG-Huishoudelijk Afval is om in 2020 te komen tot 75% afvalscheiding. Deze ambitie is geconcretiseerd in een hoeveelheid huishoudelijk restafval (fijn én grof huishoudelijk restafval samen) van maximaal 100 kilogram per inwoner in 2020.
Ook is een 'wensbeeld' benoemd: maximaal 30 kilogram huishoudelijk restafval per inwoner per jaar in 2025.

In de onderstaande tabel staat de huidige situatie in de gemeente Duiven aangegeven. Uit de sorteeranalyse blijkt dat er nog grondstoffen in het restafval zitten. Door een betere afvalscheiding kan de hoeveelheid restafval dalen en kunnen de ingezamelde hoeveelheden grondstoffen toenemen.

Tabel 1.1 gescheiden ingezamelde hoeveelheden

Gemeente Duiven 2019	kg/inw
Restafval totaal	122
Restafval Fijn Huishoudelijk	100
Restafval Grof Huishoudelijk	22
GFT	126
Oud Papier en Karton	53
PMD	28
Textiel	4
Glas	22
KCA	1
AEEA	5

De doelstelling van de gemeente Duiven is om van 122 kilo restafval in 2019 (fijn- en grof restafval) te komen tot 90 kilo in 2025 en circa 60 kilo in 2030. Net als bij de landelijke VANG doelstellingen willen we daarbij oog houden voor de kwaliteit van de ingezamelde grondstoffen. Het doel is immers om naar een circulaire economie te komen. Voor die circulaire economie zijn goed herbruikbare grondstoffen van het grootste belang.

Fig. 1.1 Doelstelling kilo's restafval

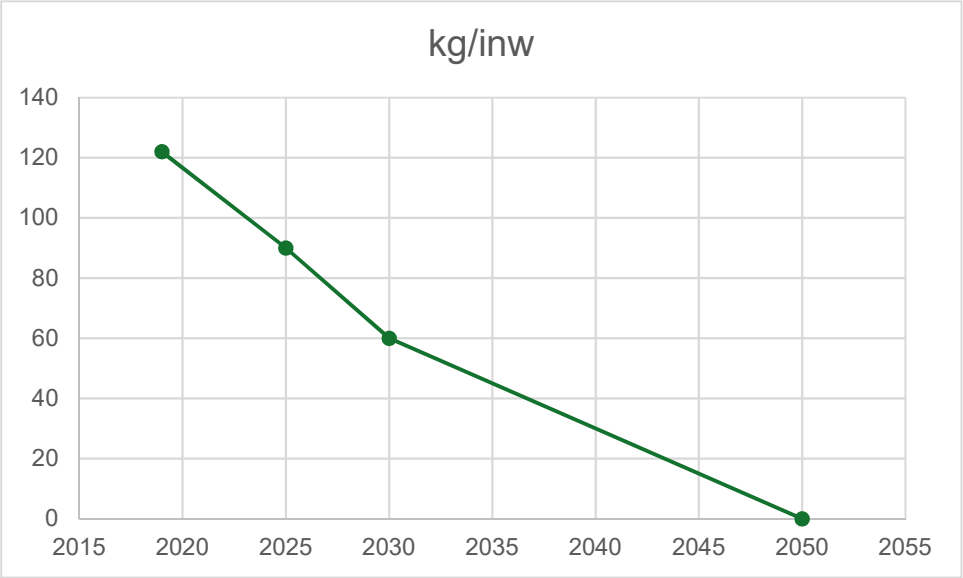

Het proces

Om het proces om te komen tot een nieuw beleid goed van start te laten gaan en werd gestart met een raadsinformatiebijeenkomst. Aan de hand van het landelijke afvalbeleid werd vastgesteld waar de gemeente Duiven nu staat en wat de ambities zijn. Daarnaast werd gesproken over de inwonerparticipatie.

De participatie kreeg in eerste instantie vorm door een uitgezette enquête. Daarna was er een inspiratiesessie met inwoners om te onderzoeken welke interventies op draagvlak kunnen rekenen. De input van de inwoners werd, gecombineerd met ervaringen elders in het land omgezet naar voorlopige scenario's. Deze scenario's werden vervolgens besproken met een klankbordgroep van inwoners en tijdens een raadssessie.

Het totaal van het voorgaande proces vormt de basis voor dit grondstoffenbeleid.

De uitkomsten

Zoals aangegeven is de inwonerparticipatie opbouwend en prettig verlopen. Uit de enquête kwamen veel suggesties om tot een vermindering van de hoeveelheid restafval en verbetering van de afvalscheiding te komen. Bij de totstandkoming van het beleid is gekeken naar haalbaarheid van deze wensen en suggesties. Niet alles wat gewenst is kan immers (op korte termijn). Wel is steeds is aangegeven waarom wel of niet voor een interventie wordt gekozen.

Uit het gehele participatietraject bleek duidelijk het enorme belang dat door inwoners werd gehecht aan goede communicatie over afval en afvalscheiding. Om resultaat te bereiken is het van belang om doorlopende communicatie op te zetten. Het voorstel is hiervoor jaarlijks vanaf 2022, € 32.000,- vrij te maken. Daarbij willen we bij het ontwikkelen en uitrollen samenwerken met de gemeente Westervoort waar dat kan.

De belangrijkste interventie om te komen tot een afname van het restafval (en een betere afvalscheiding) bestaat uit een combinatie van een tweetal interventies.

Het verlagen van de inzamelfrequentie van restafval. We gaan het restafval niet 1 maal per twee weken inzamelen, maar 1 maal per 4 weken. Zowel in de enquête als in de huidige praktijk zien we dat deze interventie haalbaar is. Daarbij zullen we wel flankerend beleid ontwikkelen, bijvoorbeeld voor gezinnen met kinderen in de luiers.

In combinatie met de verlaging van de inzamelfrequentie zullen we de prijs per lediging van een restafvalcontainer (en van stortingen in een restafval verzamelcontainer) verhogen. Daarbij zullen we ook, zoals aangegeven in het aangehouden amendement bij de begroting 2021, kijken naar de verhouding tussen het vaste- en het variabele tarief.

De inzameling van GFT blijft voorlopig hetzelfde. We wachten af wat de resultaten van een proef met wekelijkse GFT inzameling in de warmere periode in de gemeente Westervoort zijn.

De inzameling van OPK (Oud Papier en Karton) blijft voorlopig hetzelfde. De contractperiode van de huidige inzameling loopt tot 1 januari 2023. We gebruiken de tussenliggende periode om onderzoek te doen naar de meest optimale inzameling van OPK, daarbij overleggen we ook met verenigingen over hun rol van bij de inzameling.

De inzameling van PMD laat nog steeds een stijgende lijn zien. Vanwege de goede kwaliteit van het ingezamelde PMD in de gemeente Duiven is ervoor gekozen om de huidige inzameling met zakken te handhaven.
Voor wat betreft de textielinzameling kijken we samen met 2Switch hoe de textielinzameling verder geoptimaliseerd kan worden.

Op de middellange termijn willen we graag dat het Afvalaanbiedstation zal worden tot een Circulair Ambachtscentrum waarbij ook kringloop en repaircafé geïntegreerd worden. Zodat meer de nadruk komt op afvalpreventie en hergebruik. Maar ook op het huidige Afvalaanbiedstation valt nog werk te maken van betere scheiding van de verschillende aangeboden stromen. Minder grofvuil heeft immers ook gevolgen voor het behalen van de VANG resultaten.

2. Beleidskaders

Het Europees beleid stelt kaders waaraan het afvalbeleid in de landen van de EU moet voldoen. Het Europees beleid streeft naar een circulaire economie. Europa beschikt in beperkte mate over grondstoffen en wil daarvoor op lange termijn niet afhankelijk zijn van anderen. Het Europees beleid wordt overgenomen in het landelijk afvalbeleid en door de gemeenten overgenomen in het eigen beleid voor afvalbeheer. Hieronder staat een korte samenvatting van het landelijk beleid en de op dit moment relevante actuele onderwerpen voor een nieuw grondstoffenbeleid voor de gemeente Duiven.

2.1 Nederlands afvalbeleid

De Europese afvalwetgeving is geïmplementeerd in de Nederlandse wetgeving in de vorm van de Wet milieubeheer (Wm) en het Landelijk afvalbeheerplan (LAP). De Wet milieubeheer verplicht de gemeenten zorg te dragen voor inzameling en verwijdering van afvalstoffen van huishoudens. Deze zorgplicht kent zijn oorsprong in het beschermen van de volksgezondheid. Gemeenten hebben de plicht om het huishoudelijk restafval en het (gescheiden aangeboden) GFT-afval bij elk perceel in te zamelen. Ook zijn zij verplicht papier en karton, verpakkingsafval, glas, textiel, klein chemisch afval, elektr(on)ische apparaten en asbesthoudend afval, gescheiden in te zamelen.

2.2 VANG-HHA[1]

Om de doelen van het programma 'Nederland Circulair in 2050' te halen, moet het huishoudelijk afval beter worden gescheiden. De ambitie is om te komen tot 100 kg restafval per persoon per jaar in 2020. In 2025 zouden we dan moeten komen tot slechts 30 kg restafval per persoon per jaar, om uiteindelijk richting 100% te gaan. In het uitvoeringsprogramma VANG huishoudelijk afval is verder uitgewerkt hoe deze doelstelling wordt bereikt. Dit programma bestaat uit vier actielijnen met daaronder een breed scala aan activiteiten waarop wordt ingezet: preventie, afvalscheiding en recycling krijgen de aandacht. Een logisch gevolg van dit beleid is dat de hoeveelheid huishoudelijk restafval dat verwerkt wordt in verbrandingsinstallaties sterk zal gaan afnemen de komende jaren. De vier actielijnen die het uitvoeringsprogramma hanteert zijn als volgt:

1. Gemeenten formuleren ambitieuze beleidsdoelen
2. Gemeenten zijn in staat om werk te maken van de eigen beleidsdoelen
3. Burgers zijn gemotiveerd bij te dragen aan afvalpreventie en afvalscheiding
4. Ketenpartijen werken samen aan het sluiten van ketens.

2.3 Fiscale vergroening

In het regeerakkoord is de ambitie uitgesproken om de vergroening van het belastingstelsel te versterken. De verhoging van de afvalstoffenbelasting is één van deze milieubelastingen. In het belastingplan voor 2019 heeft de regering besloten om per 1 januari 2019 de afvalstoffenbelasting fors te verhogen van € 13,21 naar € 32,12 per ton. Sinds 2020 wordt deze belasting geheven op al het (rest)afval dat in Nederland ontstaat en dat in Nederland of in het buitenland gestort of verbrand wordt. Op deze manier wil het kabinet dat Nederland meer grondstoffen gaat hergebruiken en minder afval gaat verbranden. Deze belasting bedraagt in 2020 € 32,63, voor 2021 is dit € 33,15.

[1] VANG-HHA staat voor: Van Afval Naar Grondstof, huishoudelijk afval. Dit is het uitvoeringsprogramma van het overheidsbeleid op het gebied van afvalpreventie en stimulering van de circulaire economie. Zie http://www.vang-hha.nl .

2.4 Producentenverantwoordelijkheid

In de raamovereenkomst Verpakkingen 2013-2022 staan afspraken over de inzameling en het hergebruik van verpakkingsmaterialen en de aanpak van zwerfafval. Het verpakkende bedrijfsleven heeft de verantwoordelijkheid voor het ontwerp en de productie van verpakkingen, alsook voor het halen van de recyclingdoelstellingen voor deze verpakkingen. De gemeenten hebben vanaf 2015 de regie over de inzameling en verwerking voor de verpakkingen gekregen. Het verpakkende bedrijfsleven, vertegenwoordigd door het Afvalfonds Verpakkingen, vergoedt de kosten die gemeenten hiervoor maken. In 2017 heeft een tussenevaluatie van de raamovereenkomst plaatsgevonden. Hierin wordt geconcludeerd dat in de resterende periode van de overeenkomst het verpakkende bedrijfsleven meer moeten inzetten op de recyclebaarheid en duurzaamheid van de verpakkingen. Ook zal er meer gedaan moeten worden om de marktvraag voor recycling van kunststoffen te stimuleren. De Europese doelstellingen worden wel gehaald, maar de nationale doelstelling van 90% hergebruik nog niet.

Nieuwe afspraken om de inzameling en recycling van verpakkingen te verbeteren en te vereenvoudigen zijn vastgelegd in '*De Ketenovereenkomst Verpakkingen 2020-2029*'. Gemeenten kunnen er vanaf 2020 namelijk voor kiezen om hun rol in de kunststofketen te beperken tot inzameling. Daarnaast kunnen ze ervoor kiezen zich aan te sluiten bij een samenwerkingsverband van gemeenten. Gemeente Duiven heeft gekozen voor het bronscheidingsmodel. Zij zamelt het PMD in bij huishoudens en levert het in op een overslaglocatie. De gemeente draagt het geaccepteerde materiaal over aan samenwerkingsorganisatie Regie Kunststoffen Nederland (RKN) voor de sortering en de vermarkting. Zij houdt nog wel zicht op de sortering en de vermarkting door aansluiting bij samenwerkingsverband RKN.

De voordelen van deze methodiek:

- De gemeente ontvangt een vergoeding over al het ingezameld PMD (bruto) (inclusief metalen, niet-verpakkingen en niet-recyclebare verpakkingen). Er komt een landelijk protocol voor visuele inspectie en afkeurgronden bij de overslag.
- De verrekening van kosten en vergoedingen voor het sorteren/recyclen/vermarkten is een zaak tussen Afvalfonds en het samenwerkingsverband. Hiermee ontstaat een transparanter systeem en verdwijnt het financieel risico voor gemeenten.
- Administratieve last gemeenten vermindert.

2.4.1 Elektrische en elektronische apparaten

De "Regeling voor afgedankte elektronica en elektrische apparatuur" (AEEA) stimuleert hergebruik, recycling en nuttige toepassing van AEEA. Bedrijven die elektr(on)ische apparatuur als eerste in Nederland in de handel brengen, krijgen te maken met producentenverantwoordelijkheid. Zij zijn (mede) verantwoordelijk voor het afvalbeheer van de elektrische en elektronische apparaten die afgedankt worden. Zo zijn ze verantwoordelijk voor het behalen van minimum inzamelpercentages ten opzichte van het op de markt gebrachte gewicht aan apparaten en de inzameling en verwerking. : in 2019 17 kg/inwoner. De producenten hebben zich daarvoor aangesloten bij Wecycle en WEEE.

2.5 Afvaldriehoek

De maatregelen en scenario's zullen steeds worden gerelateerd aan de afvaldriehoek. Dit wil zeggen dat we bij alle maatregelen kijken wat hun invloed is op de service, de kosten en de milieuresultaten.

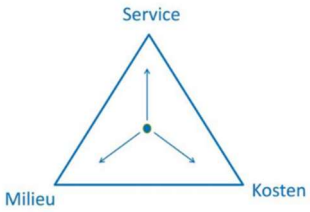

Het milieuresultaat dat binnen het landelijke VANG-programma wordt gedefinieerd, is de hoeveelheid restafval per persoon per jaar. Als kosten definiëren we de totale kosten voor afvalbeheer voor de gemeente, uiteraard kan dit door vertaald worden naar de hoogte van de afvalstoffenheffing. Service is minder éénduidig te definiëren, waar de één het hebben van een eigen minicontainer als goede service zal beoordelen, zal een ander minder containers in de tuin juist prettiger vinden.

3. Evaluatie

In september 2014 heeft de gemeenteraad de Kadernota Bezuinigingen 2015 – 2018 vastgesteld. In deze kadernota is voor het domein afval een aantal doelstellingen vastgelegd:

- een bezuiniging op afvalgebied van € 868.000;
- meer eigen verantwoordelijkheid van de huishoudens (de vervuiler betaalt);
- kweken van milieubewustzijn.

De doelstellingen werden uitgewerkt in een zevental maatregelen:

- Invoering diftar voor huishoudelijk afval;
- Afschaffen gratis huis aan huis inzameling grof afval (rest en tuin);
- Stoppen inzamelen luiers en incontinentiemateriaal (per 1-7-2015);
- Invoeren pasjessysteem op afvalaanbiedstation (AAS);
- Afschaffen duobakken: schot uit de duobak en tweede minicontainer uitzetten;
- Afvalaanbiedstation uit de afvalstoffenheffing halen/ poorttarief innen;
- Aanbesteding huishoudelijk rest- en gft-afval (per 1-1-2015).

Vanaf 2015 is vaart gemaakt met het invoeren van de maatregelen. De oude duobakken zijn 'ontschot' en gechipt en worden gebruikt als GFT container. Er zijn gechipte restafval containers uitgezet en ondergrondse containers met een toegangssysteem geplaatst. Diftar is ingegaan met ingang van januari 2016.

In 2016 en in 2017 zijn evaluaties gemaakt van het beleid. Belangrijke uitkomsten van deze evaluaties zijn:

- De doelstellingen uit de kadernota zijn gerealiseerd. In een korte tijd is een enorme slag gemaakt in het behalen van de doelstellingen uit de kadernota en de benodigde veranderingen daarvoor in de afvalinzameling in de brede zin van het woord. De veranderingen zijn overall een succes.
- De veranderingen hebben een flinke kostenbesparing opgeleverd. De bezuinigingsopgave uit de kadernota is ruimschoots gehaald.
- Doelstellingen voor vervuiler betaalt en milieubewustzijn: het principe van de "vervuiler betaalt" is ingevoerd en het milieubewustzijn is toegenomen. Door de invoering van de maatregelen is het scheidingsrendement toegenomen van 53.75% in 2015 naar 73.5% in 2016. De invoering heeft de gemeente dus een flinke stap dichterbij de (landelijke) doelstelling van 75% in 2020 gebracht. (Voor verdere afvalresultaten zie hoofdstuk 4. Huidige resultaten).

Uit de evaluatie kwamen ook andere punten naar voren die nader aandacht vroegen:

- Het AAS (Afvalaanbiedstation) is niet kostendekkend;
- Er zijn aansluitingen zonder GF(T) voorzieningen (in de wijken de Ploen en Lombok en in de gestapelde- en hoogbouw);
- Is het mogelijk de haalvoorziening van grof huishoudelijk afval (rest en groen) af te schaffen;
- Problematiek rond kapotte containers voor Oud Papier en Karton (OPK) en de inzamelfrequentie van OPK.

Op basis van de evaluatie uit 2017 en de daarin benoemde uitkomsten en aandachtspunten, is het college van burgemeester en wethouders met de volgende onderwerpen aan de slag gegaan.

- Onderzoeken of inwoners van de gemeente Westervoort aangesloten kunnen worden op het AAS van de gemeente Duiven.

    - *Gebleken is dat de capaciteit hiervoor onvoldoende is. Over verder onderzoek is bestuurlijk overleg tussen de twee gemeenten noodzakelijk.*
- Grondgebonden woning met tuin of uitpandige buitenruimte facultatief een minicontainer voor GFT ter beschikking te stellen.
    - *Minicontainers zijn ter beschikking gesteld. Ook zijn hiervoor clusterplaatsen aangewezen.*
- Onderzoeken of het juridisch mogelijk is de betaalde voorziening van aan huis ophalen van grof rest en groen afval af te schaffen.
    - *Sinds 1 januari 2018 wordt geen grof huishoudelijk restafval meer ingezameld aan huis. Grof groen afval wordt nog wel ingezameld.*
- Vanuit veiligheidsoverwegingen kapotte containers voor Oud Papier en Karton (OPK) niet meer te ledigen totdat deze vervangen zijn.
    - *Kapotte containers vervangen*.
- De inzamelfrequentie van OPK niet te verhogen.
    - *Inzamelfrequentie van OPK is ongewijzigd.*
- Tegen betaling een volumewissel voor OPK en/of GFT containers toe te staan.
    - *Dit is opgenomen in de verordening afvalstoffenheffing.*
- Geen rol te spelen in vervuilingsproblematiek in verzamelruimtes bij hoogbouw.
    - *Hier speelt de gemeente inderdaad geen rol.*
- Zo nodig container capaciteit in verzamelruimtes bij hoogbouw bij te plaatsen
    - *Als hier vragen over zijn gaat de gemeente hierop in.*

De belangrijkste conclusie uit de evaluatie is dat het invoeren van diftar een sterke vermindering van restafval tot gevolg heeft gehad. Gemeente Duiven heeft daarmee een belangrijke eerste stap gezet naar het behalen van de VANG-doelstellingen.

4. Huidige resultaten

In dit hoofdstuk treft u de gegevens aan van de gemeente Duiven. Deze informatie gebruiken we voor het opstellen van de scenario's.

Algemene gegevens Gemeente Duiven	
Aantal inwoners (gemiddeld 2019)	25.332
Aantal huishoudens	10.555
Huishoudens laagbouw	9.393
Hoogbouwklasse	D
Stedelijkheidsklasse	3 (matig stedelijk)

4.1 Service

De service omvat de dienstverlening aan de inwoners waardoor het mogelijk is het afval (gescheiden) aan te bieden.

Tabel 4.1 . Huidige situatie service in Duiven

Service	Gemeente Duiven Haalvoorziening
Restafval	Laagbouw: Minicontainer 140 of 240 liter Hoogbouw: Ondergrondse container
	1 keer per 2 weken
GFT	Laagbouw: Minicontainer 140 of 240 liter Hoogbouw: Minicontainer op verzoek bij tuin/berging
	1 keer per 2 weken
Oud Papier en Karton	Laagbouw: Minicontainer aan huis 1x per 8 weken Hoogbouw: Ondergronds of inpandig
PMD	Laag- en hoogbouw: plastic zakken
	1 keer per 2 weken
Ophalen grofvuil	Uitsluitend brengen naar Afvalaanbiedstation
Ophalen grof tuinafval	Op afroep tegen betaling

kringloopgoederen	Halen is op afroep Herbruikbare goederen (huisraad, AEEA en ijzer) op afspraak ophalen door 2Switch. Dit is gratis.
AEEA	Halen is op afroep (zie ophalen kringloopgoederen) brengen naar Afvalaanbiedstation
gemiddeld aantal ledigingen restcontainer	12 x per jaar
gemiddeld aantal stortingen rest ondergrondse containers	35 x per jaar

Tabel 4.1.2 Afvalstoffenheffing en tarieven

Afvalstoffenheffing	Gemeente Duiven
Basis tarief afvalstoffenheffing	2021
Vastrecht	€ 190,00
Restafvalcontainer	Per aanbieding
240 liter	€ 5,75
140 liter	€ 3,34
Ondergrondse container	€ 1,14
GFT container	Per aanbieding
240 liter	€ 0,00
140 liter	€ 0,00
Afvalaanbiedstation per keer (max 1m3)	€ 12,00 (betaalde stromen)
Grof Tuinafval per keer (max 2m3)	€ 26,15
Een container omruilen	€ 27,50
Vervangen afvalpas	€ 10,00

4.2 Restafval naar landelijke doelstellingen

Sinds 2016 is in de gemeente Duiven de hoeveelheid (fijn) restafval per persoon per jaar redelijk stabiel (zichtbaar in Grafiek 3.1.2). In dat jaar is de inzameling gewijzigd, de interventie met vermoedelijk het meeste effect is de invoering van diftar.

Voor de gemeente Duiven is een vergelijking gemaakt met gemeenten uit dezelfde hoogbouwklasse (D) uit de Benchmark Huishoudelijk afval Peiljaar 2019. De gemeente Duiven doet mee aan deze benchmark.

Tabel 4.2 Restafval 2019 naar vergelijkbare gemeenten hoogbouwklasse D, 2019

De gemiddelde hoeveelheid restafval	gemeente Duiven	Benchmark klasse D
restafval fijn & grof	122 kg/inw	127 kg/inw
fijn restafval	100 kg/inw	111 kg/inw
grof (verbouwings)restafval	22 kg/inw	17 kg/inw

Duiven doet het redelijk tot goed in vergelijking met andere gemeenten uit Hoogbouwklasse D. De hoeveelheid fijn restafval is lager dan vergelijkbare gemeenten, de hoeveelheid grof restafval is wat hoger dan in vergelijkbare gemeenten.

Grafiek 4.1.2 Bron: CBS Statline kg/inwoner fijn huishoudelijk restafval
Vanaf 2016:invoering Diftar.

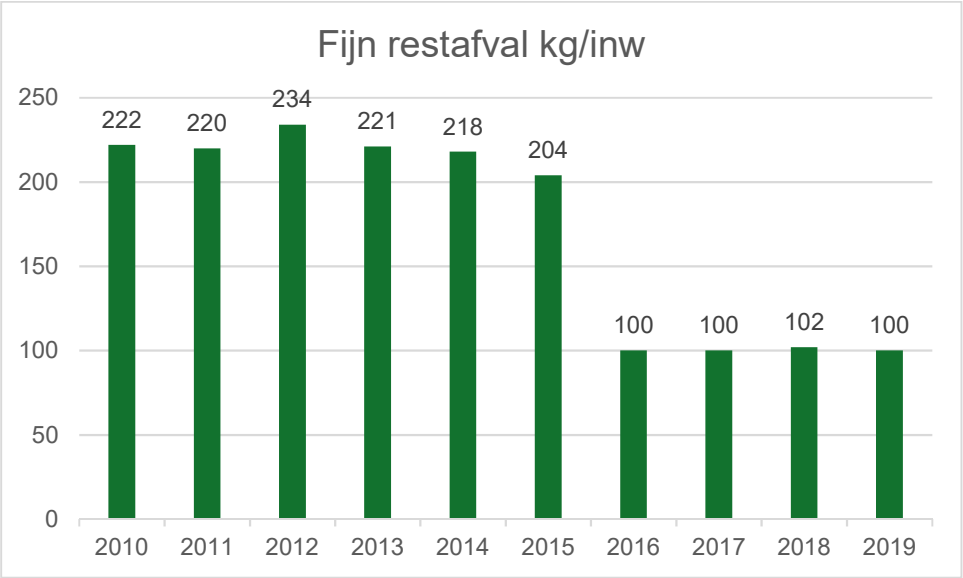

Bij de overige grondstoffenfracties valt het volgende op.
GFT wordt gemiddeld minder ingezameld dan bij vergelijkbare gemeenten (hoogbouwklasse D). Dit kan er mee samenhangen dat Duiven wat meer verstedelijkt is dan de meeste hoogbouwklasse D-gemeenten. Gemeente Duiven zit in stedelijkheidsklasse 'matig stedelijk'. Dit geeft aan dat er wel veel laagbouwwoningen zijn met relatief kleine perceeloppervlakten. Hierdoor ontstaat minder tuinafval (een groot bestanddeel van GFT).
De lagere hoeveelheid OPK (Oud Papier en Karton) kan samenhangen met de relatief lage inzamelfrequentie van OPK (1 maal per 8 weken waar in Nederland 1 maal per 4 weken gebruikelijk is).

Figuur 4.2.1 Vergelijking grondstoffenstromen Duiven en gemeenten hoogbouwklasse D (Benchmark, 2019)

Grondstoffenstromen	Kg per inwoner gemeente Duiven 2019	Vergelijkbare gemeenten Hoogbouwklasse D
		Kg per inwoner
GFT- en etensresten	126	137
Oud papier en karton	53	58
PMD	28	32
Textiel	4	6
Glas	22	22
KCA	1,31	1,4
AEEA	5	

4.3 Resultaten

Figuur 4.2.2 Vergelijking afvalfracties 2018 - 2019

gemeente Duiven alle fracties kg/inw		
	2018	2019
Restafval totaal	120	122
Restafval Fijn Huishoudelijk	102	100
Restafval Grof Huishoudelijk	18	22
GFT	126	126
Oud Papier en Karton	53	53
PMD	26	28
Textiel	7	4
Glas	22	22
KCA	1	1
AEEA	5	5

Er zijn geen spectaculaire wijzigingen geweest in de inzamelresultaten van 2018 naar 2019. De stijging van het restafval is volledig toe te schrijven aan de toename van het grof huishoudelijk afval. Dit wordt landelijk toegeschreven aan de economische voorspoed in 2019. Er is van 2018 naar 2019 weer een toename van de hoeveelheid PMD te zien naar 28 Kg.

4.4 Bronscheiding en scheidingspotentieel

Om tot minder restafval te komen is het belangrijk om te kijken naar welke grondstoffen nog in het restafval zitten. Daarom wordt jaarlijks een sorteeranalyse gehouden. Hierbij wordt de inhoud van restafvalcontainers gesorteerd, zodat een beeld ontstaat hoeveel verschillende andere grondstoffen nog in het restafval voorkomen. De sorteeranalyses voor de jaren 2013 tot 2019 geven het volgende beeld:

Grafiek 4.2.2 Sorteeranalyse gemeente Duiven (Bron Eureco)

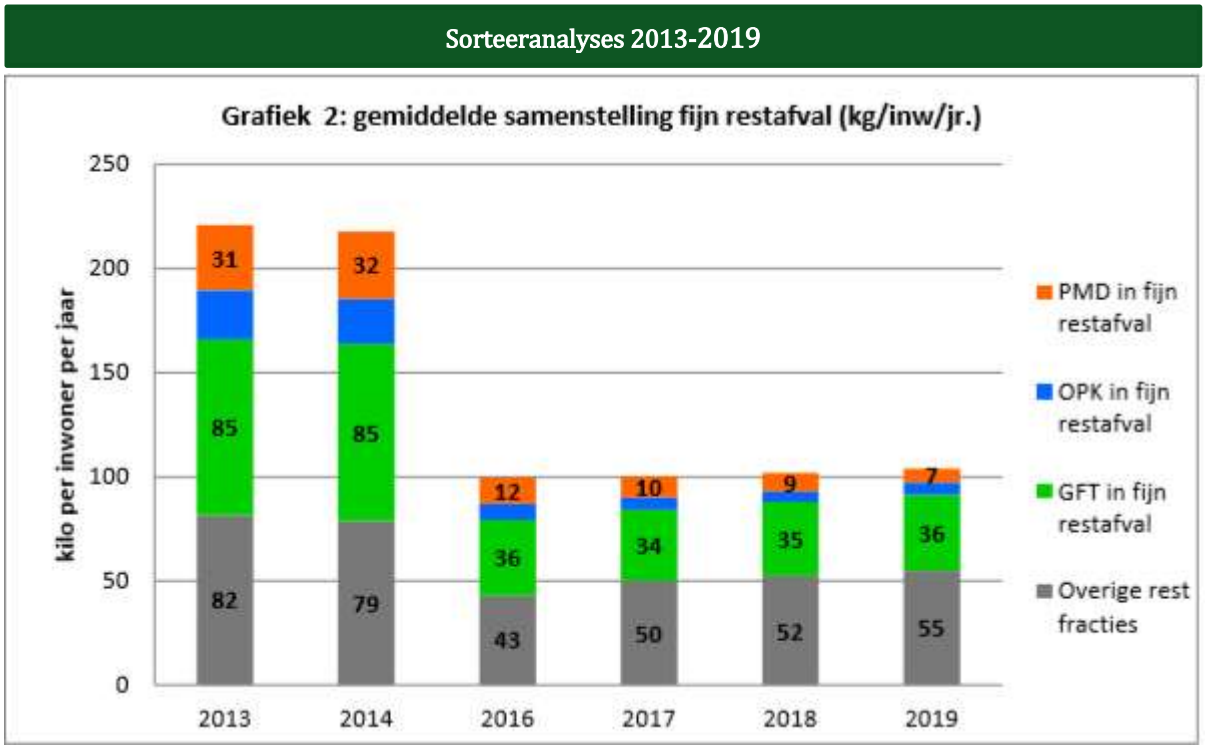

Duidelijk is dat de hoeveelheid GFT in het restafval het grootst is. De hoeveelheid PMD in het restafval is niet zo groot qua gewicht maar wel qua volume (PMD betreft 24% van het volume van het restafval). Waar goed scheiden van GFT (en etensresten) kan leiden tot een behoorlijke gewichtsbesparing van het restafval, zo kan goed scheiden van PMD zorgen voor volumebeperking van het restafval.

Scheidingspotentieel

Het scheidingspotentieel zijn de grondstoffen die nu nog in het fijn restafval zitten en die, door betere scheiding er uit kunnen. In het fijn restafval is het scheidingspotentieel dus vooral PMD (nog ca. 7 kg) en GFT (nog ca. 36 kg).

Daarmee is ook zichtbaar dat door alleen goed afval scheiden de VANG doelstelling van 30 kg restafval per persoon per jaar niet haalbaar is. Daarvoor is ook inzet op preventie nodig.

4.4.1 Scheidingspercentage huishoudelijk restafval

Het wenselijk om uiteindelijk als gemeente een scheidingpercentage van 100% te bereiken voor bronscheiding van het restafval. Bij de benchmark hoogbouw D ligt dit percentage op 75%. Voor gemeente Duiven geldt een percentage van 76%. Daarmee voldoet de gemeente Duiven aan de VANG doelstellingen waar het gaat om het afvalscheidingspercentage. Een duidelijke illustratie dat de gemeente op de goede weg is.

Tabel 4.4.3 Scheidingspercentage Huishoudelijk restafval

Scheidingspercentage huishoudelijk restafval	gemeente Duiven 2019
Bronscheiding fijn huishoudelijk rest afval	71%
Bronscheiding grof huishoudelijk afval	88%
Bronscheiding huishoudelijk afval totaal	76%

5. Samenvatting resultaten participatie

Als onderdeel van het inwonersparticipatietraject is onder de inwoners een enquête uitgezet. In september 2019 werden 4.412 inwoners schriftelijk benaderd om online deel te nemen aan een enquête. Papieren enquêtes konden ook worden opgehaald bij het gemeentehuis. Het opstellen van de vragenlijst en het verwerken werd gedaan door een professioneel onderzoeksbureau. Door het uitzetten van de enquête aan een aselecte groep inwoners wordt een representatief beeld van de mening van de inwoners verkregen. Met 832 ingevulde enquêtes is dit een representatieve uitslag. Deze respons van 20% is hoog te noemen.

5.1 Tevredenheid afvalinzameling algemeen

Er heerst een algemene tevredenheid over de afvalinzameling in Duiven.

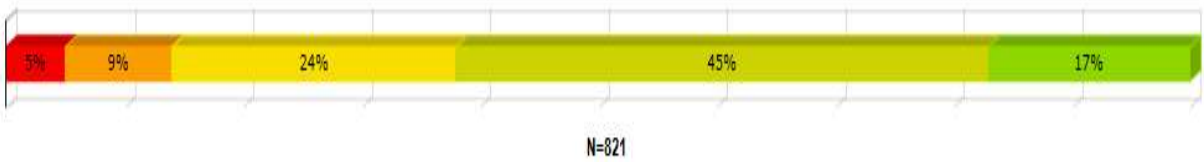

Drie op de vijf inwoners (62%) vinden de afvalinzameling in de gemeente Duiven goed geregeld; zij geven één van de twee groene smileys. Nog eens een kwart (24%) antwoordt neutraal en 14% laat zich negatief uit.

Inwoners in de leeftijd van 25 t/m 44 jaar zijn gemiddeld het meest kritisch op de afvalinzameling. Ook inwoners die gehuwd/samenwonend zijn, en thuiswonende kinderen hebben, zijn gemiddeld kritischer.

Een aantal verbeterpunten werd regelmatig genoemd.

Verbeterpunten afvalscheiding gemeente Duiven
▶ Een deel van de respondenten geeft aan dat de frequentie van het ophalen van containers in de zomer omhoog moet in verband met stankoverlast. GFT-afval zou in de zomer wekelijks kunnen worden opgehaald.
▶ De frequentie van de papierinzameling kan omhoog
▶ Verbeterpunten lagen voornamelijk bij de plastic zakken voor PMD-afval Inwoners ergeren zich hier regelmatig aan. Bij het bewaren gaat het stinken en wanneer ze langs de weg worden gezet, waaien de zakken bij harde wind over de weg. Ook komt het voor dat katten en/of andere dieren de zakken open maken, waardoor vuilnis op straat ligt.
▶ De kosten van het Afvalaanbiedstation zijn veel inwoners een doorn in het oog: het werkt dumpen of aanbieden bij het restafval in de hand. Graag ziet men meer differentiatie bij de tarieven; ook bij een minimaal aanbod moet nu namelijk €12,- worden betaald. Een aantal inwoners merkt op dat de eerste paar keer aanbieden van afval bij het Afvalaanbiedstation gratis zou moeten zijn.

5.1.1 Ledigingsfrequentie

De respondenten is gevraagd naar hun voorkeur voor het legen van de grijze containers. Op de vraag: *kunt u per seizoen aangeven hoe vaak u wilt dat de restafval container geleegd wordt?* antwoorden de respondenten als volgt:

Grafiek 5.1 Aantal gewenste ledigingen

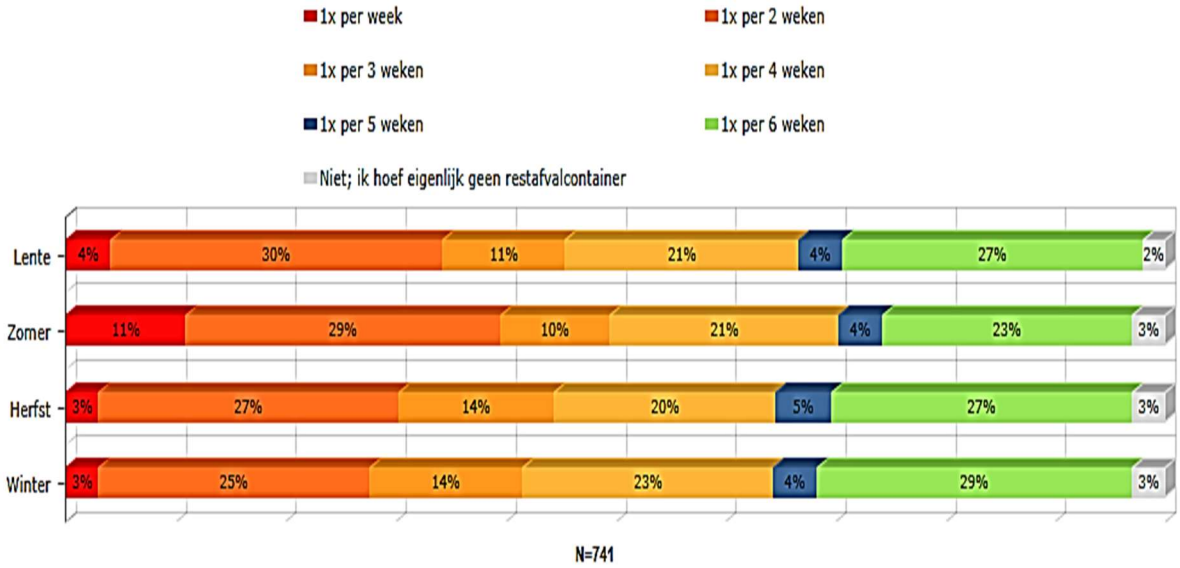

De grijze container wordt op dit moment één keer per twee weken geleegd. Volgens meer dan de helft kan deze frequentie, zelfs in de zomermaanden, wel omlaag. Gemiddeld opteert men *afgerond* voor eens in de vier weken; waarbij de zomer met een gemiddelde van eens in de 3,5 weken de hoogste gewenste ophaalfrequentie kent. Inwoners in de leeftijd van 25 t/m 44 jaar opteren gemiddeld voor een hogere ophaalfrequentie dan oudere inwoners. Dit is ook het geval voor gezinnen met thuiswonende kinderen.

5.1.2 Afvalscheiding

Bijna de helft van de inwoners (46%) typeert zichzelf als een voorbeeldige afvalscheider.

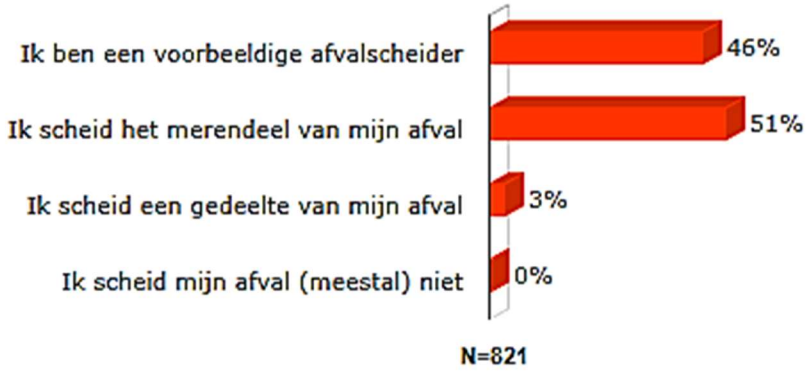

Naarmate men ouder wordt, is men bewuster bezig met afval scheiden; van de 25 t/m 44 jarigen ziet 36% zich als voorbeeldige afvalscheider, terwijl 61% van de inwoners van 65 jaar en ouder zichzelf zo typeert. Gezinnen *met* thuiswonende kinderen scheiden verder hun afval minder nauwkeurig dan inwoners *zonder* thuiswonende kinderen.

5.2 Hoofd afvalstromen

5.2.1 Keukenafval

Wat betreft keukenafval is er een grote groep die deze afvalsoort altijd scheidt, maar geeft ook 12% aan dit maar soms of helemaal nooit te doen. De meest genoemde reden om keukenafval niet altijd te scheiden is de geuroverlast. Nog eens één op de vijf (21%) zegt dat het meegaat in de restafvalcontainer als deze eerder wordt opgehaald. De GFT-bak wordt volgens 18% niet vaak genoeg geleegd, waardoor men er weleens voor kiest om keukenafval niet te scheiden.

5.2.2 PMD

De inzameling van plastic (PMD) kan worden verbeterd: de frequentie van ophalen zou omhoog kunnen en de plastic zakken zouden vervangen kunnen worden voor containers. Het vaker ophalen geeft minder geuroverlast (vooral in de zomer) en de invoer van containers zou kunnen zorgen voor een schoner straatbeeld. De plastic zakken worden namelijk soms niet goed dichtgemaakt of worden opengehaald door katten, waardoor het PMD over straat waait.

5.2.3 Oud Papier en Karton (OPK)

Papier en karton wordt veelal niet gescheiden door de te lage ophaalfrequentie (36%).

5.3 Informatievoorziening

Inwoners zijn gemiddeld tevreden over de huidige informatievoorziening van de gemeente; de gemiddelde beoordeling op de aspecten ligt, op een 5 puntenschaal tussen de 3,7 en de 4,0. Opvallend is dat minimaal 10% aangeeft de informatievoorziening niet te kunnen beoordelen.

De informatievoorziening is volgens tweederde van de respondenten begrijpelijk. Nog eens 61% is het er (helemaal) mee eens dat de informatie eenvoudig te vinden is en 59% vindt dat er voldoende informatie over afval en afvalscheiding beschikbaar is. Relatief de meeste ontevredenheid heerst er over het moment dat de informatie wordt aangeboden/wordt gecommuniceerd. Dit gebeurt volgens 12% niet altijd op het juiste moment. Overigens vindt 52% dat dit wel het geval is.
De Afvalwijzer-app wordt door 49% genoemd als manier om door de gemeente geïnformeerd te worden. Andere veel genoemde digitale manieren zijn de website van de gemeente (38%) en de website www.mijnafvalwijzer.nl (24%). Nog eens één op de vijf noemt verder de digitale nieuwsbrief.

Offline is de gemeentepagina in Duiven Post een manier waar veel inwoners de voorkeur aan geven (45%). Andere veel genoemde offline manieren zijn een bewonersbrief in de bus (39%) en de gemeentegids (24%).
Een kwart van de inwoners gebruikt de Afvalwijzer-app. Onder inwoners van 25 t/m 44 jaar is het gebruik het hoogst (36%).

Figuur 5.3 Gewenste informatievoorziening afvalscheiding onder inwoners Duiven

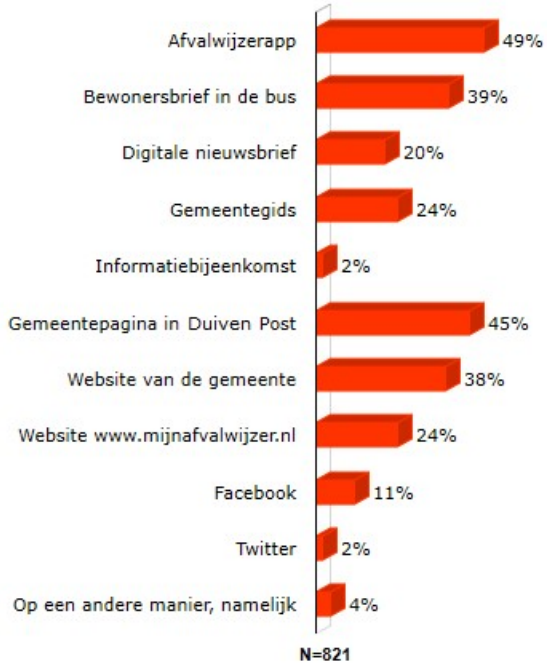

5.4 Afvalaanbiedstation en Kringloop

De inwoners storen zich aan het hoge tarief bij het Afvalaanbiedstation. Zo moet bij het wegbrengen van maar één item toch €12,- worden betaald. Op zijn minst zou er echter een differentiatie in de tarieven moeten komen.

5.5 Inspiratiesessie/bewonersavond

Na de enquête is op 1 oktober 2019 een inspiratieavond gehouden met inwoners in het Schutterijgebouw Willem Tell (in Loo). Het was een avond waarbij zowel raadsleden, de portefeuillehouder als inwoners van Duiven aanwezig waren. Het programma bestond uit een plenair deel, waarbij gesproken werd over het Nederlandse afvalbeleid en de resultaten van de enquête. Daarnaast was er een interactief deel. Groepjes inwoners konden hun eigen afvalkalender maken en er waren gesprekken over keukenafval en PMD. Duidelijk werd dat de bezoekers vooral inwoners waren die al met afvalscheiding bezig waren. De reacties van de bezoekers waren zeer positief: “goed dat de gemeente dit doet”.

5.6 Groen(e)Markt

Op 11 oktober vond in het kader van de dialoogweek Duiven een Groen(e)Markt plaats in het Schutterij gebouw Willem Tell (in Loo). Op deze markt konden Inwoners kennismaken met diverse ‘groene organisaties’ uit de gemeente. Zo waren ook 2switch en Goclean de liemers aanwezig en inwoners ontvingen een keukenbakje. Daarbij werd informatiegegeven over afval en afvalscheiding. De markt werd niet heel drukbezocht, maar wel erg gewaardeerd door de bezoekers.

5.7 Klankbordgroep

Een aantal bewoners heeft bij de enquête en bij de inspiratiesessie aangegeven verder mee te willen denken over het afval- en grondstoffenbeleid. Op 21 oktober is een bijeenkomst geweest van deze klankbordgroep. Daarbij zijn de mogelijke interventies besproken. Daarbij is ook gebruik gemaakt van ‘persona’s’, om een breder perspectief op de gevolgen van de interventies te kunnen krijgen. Een aantal deelnemers is inmiddels aangesloten bij de klankbordgroep Samen1nergie en denkt daarin breder mee op thema’s rondom duurzaamheid.

5.8 Terugkoppeling inwoners

Het is belangrijk om inwoners op de hoogte te houden van ontwikkelingen en de besluitvorming. En ze zo te blijven betrekken bij het onderwerp en het doel. Momenten om een terugkoppeling te geven op het proces aan inwoners zijn:

- Voorafgaand aan de bespreking tijdens een politieke avond of raadsvergadering.
- Na besluitvorming in de Raadsvergadering.
- Deelnemers aan de klankbordgroep informeren we over de voortgang.
- Natuurlijk is goede communicatie en informatie ook belangrijk bij de verdere uitwerking van het grondstoffenplan en het invoeren van eventuele maatregelen.

6. Visie op de toekomst

Uit de evaluatie in hoofdstuk 3 blijkt dat in Duiven goede stappen zijn gezet op weg naar een gemeente zonder afval. De hoeveelheid fijn huishoudelijk restafval is in 4 jaar tijd gehalveerd tot 100 Kg per persoon per jaar. De volgende stap om te zetten is de VANG doelstelling van 30 kg restafval (fijn en grof) per persoon per jaar.

Uiteraard is ook voor het toekomstige grondstoffenbeleid de afvaldriehoek van toepassing. Om te komen tot de door de gemeente gewenste resultaten moeten we kijken naar de samenhang van de service, de kosten en het milieu.

Milieu
In 2019 is een informele sessie met de raad geweest over het op te stellen grondstoffenbeleid. De algemene indruk was dat het behalen van de VANG doelstelling (30 kg per persoon per jaar in 2025) een moeilijke opgave zou zijn. Maar dat het goed zou zijn hiernaar te streven zonder de realiteitszin uit het oog te verliezen.
Binnen de VANG doelstelling wordt ook de kwaliteit van de ingezamelde grondstoffen als een belangrijke maatstaf gezien. Veel PMD inzamelen van slechte kwaliteit (en veel afgekeurde vrachten) is niet zinvol. De kwaliteit van de ingezamelde fracties moet dus meegenomen worden in de afwegingen.

Kosten
Door externe factoren wordt de verwerking van met name restafval steeds duurder. Hierbij speelt vooral de verbrandingsbelasting (opgelegd door het Rijk) een grote rol. De verwachting is dat de verbrandingsbelasting de komende jaren verder zal stijgen. De consequentie hiervan is dat de kosten autonoom zullen stijgen. Zelfs bij een gelijkblijvend afvalscheidingsresultaat zullen de kosten toch toenemen. En met de kosten zal ook de afvalstoffenheffing stijgen.
Doelstelling is dan ook de kosten van het grondstoffenbeheer zoveel als mogelijk gelijk te houden. Alhoewel externe invloeden zoals verhoging van de verbrandingsbelasting daar natuurlijk ook invloed op hebben.

Service
In de bewonersenquête hebben de inwoners richting gegeven aan wat ze als een goede service zien. Daarbij is het aanpassen van de ledigingsfrequentie van restafvalcontainers zeker een mogelijkheid. De service doelstelling moet wel bijdragen aan zowel de milieu als ook aan de kosten doelstelling. Ook in de enquête geven de inwoners aan dat ze goede, transparante communicatie als een noodzakelijke service zien om tot goede afvalscheiding te komen.

Beperkte rol gemeente
Het is duidelijk dat de gemeente (en vooral haar inwoners) een schakel in de keten is. Alleen maximaal scheiden en hergebruik op gemeenteniveau is onvoldoende om de Circulaire Economie te realiseren. De keten moet gesloten zijn om het doel te bereiken. Belangrijke schakels zijn:

1. bij het ontwerp van een product rekening houden met hergebruik;
2. demontage in verschillende materiaalsoorten;
3. materialen gebruiken die goed te recyclen zijn;
4. gerecycled materiaal maximaal inzetten;
5. op gemeenteniveau maximaal scheiden en hergebruik promoten.

Als de keten gesloten is komt de Circulaire Economie dichterbij. Het Kennisinstituut voor Duurzame Verpakkingen (KIDV) geeft in het rapport 'The State of Sustainable Packaging' (juli 2020) aan dat op dit moment maximaal 70% van

het plastic geheel gerecycled wordt. De ontwikkeling van duurzame verpakkingen is volgens het KIDV noodzakelijk om de doelen van 2050 te realiseren.

VANG-doelstellingen

De ambitie van het Uitvoeringsprogramma VANG-Huishoudelijk Afval is om in 2020 te komen tot 75% afvalscheiding. Deze ambitie is geconcretiseerd in een hoeveelheid huishoudelijk restafval (fijn én grof huishoudelijk restafval samen) van maximaal 100 kilogram per inwoner in 2020.
Ook is een 'wensbeeld' benoemd: maximaal 30 kilogram huishoudelijk restafval per inwoner per jaar in 2025. Dit kan alleen als de verschillende ketens gesloten zijn. Dat is in de huidige situatie nog niet het geval. In het Rijksprogramma voor de Circulaire Economie is het sluiten van ketens een van de belangrijke doelen voor de komende jaren. Het realiseren van de ambitie van 30 kilogram moet dan ook in dat licht worden bezien.

Doelstellingen gemeente Duiven

In 2050 bestaat afval niet meer. Wij formuleren haalbare en realistische tussendoelen voor de korte en middellange termijn.

Gemeente Duiven richt haar ambitie op het zoveel mogelijk verlagen van de hoeveelheid grof en fijn huishoudelijk restafval. Voor 2025 richt het plan zich op maximaal 90 kilo restafval per inwoner per jaar. Met de voorgestelde maatregelen in de periode 2021-2025 is dit een realistisch, maar ook uitdagend doel. Behalve een doelstelling voor 2025 formuleren we ook een ambitie en doorkijk voor 2030. In vergelijking met het jaar 2019 waarin per persoon nog 122 kilo restafval werd verbrand is dit een pittige uitdaging. Gezien de samenstelling van het afval is dit echter niet onmogelijk.

2025: 90 kilo restafval
2030: 60-65 kilo restafval
2050: 0 kilo restafval

Belangrijk is om nogmaals te vermelden dat naast het verlagen van de kilo's restafval, de kwaliteit van de ingezamelde grondstofstromen van belang is. Textiel en PMD dat niet gerecycled kan worden door vervuiling is geen bijdrage aan de Circulaire Economie.
Het grondstoffenbeleid maakt onderdeel uit van het Programma Circulaire Economie, een gezamenlijk programma van de gemeenten Westervoort en Duiven om aan de klimaatdoelstellingen te voldoen.

Route naar 2025, 2030

Er is nog een lange weg te gaan naar 2050. Activiteiten in de nabije toekomst zijn makkelijker te benoemen dan eventuele activiteiten verder in de toekomst. Allerlei technologische ontwikkelingen kunnen in de toekomst versnellen waardoor de zeer ambitieuze doelen misschien makkelijker en sneller realiseerbaar zijn. Anderzijds heeft de gemeente, zoals eerder aangegeven, maar beperkt invloed op een aantal andere schakels in de keten (ontwerp en productie bijvoorbeeld). Dat maakt voorspellen van de toekomstige ontwikkeling lastig.

Doelstelling 2021-2025

onderwerp	doelstelling	indicator	kritische succesfactor	Beoogd resultaat Kg minder restafval/inw/jr.
Verlagen inzamelfrequentie restafval	Betere afvalscheiding	kilo	- Afvalscheiding	**8 kg**
Verhogen tarief Diftar	Betere afvalscheiding	kilo	- Afvalscheiding	**14 kg**
Communicatie	Bewustwording Vergroten, resulterend in het nog beter scheiden van afvalstromen	Kilo	- Mate waarin bewoner meedoet Plan van aanpak plan - Mate waarin bewustwording vergroot wordt	**5 - 10 kg.**
Totaal effect ca.				**32 kg**

Grofvuil en circulair ambachtscentrum

De gemeente Duiven maakt gebruik van het Afvalaanbiedstation. De gemeente Duiven wil met de gemeente Westervoort in overleg om een onderzoek te starten naar de mogelijkheid van een gezamenlijk Afvalaanbiedstation, liefst in de vorm van een circulair ambachtscentrum.

Ook op het huidige Afvalaanbiedstation zijn nog verbeteringen door te voeren om te komen tot een beter scheidingspercentage. Daar waar mogelijk zullen deze natuurlijk worden doorgevoerd.

Een circulair ambachtscentrum is een locatie of netwerk waarbij partijen samenwerken om een hoogwaardig product- en materiaalhergebruik te realiseren. Een circulair ambachtscentrum bestaat bijvoorbeeld uit samenwerking tussen een milieustraat, kringloopwinkel en reparatiewerkplaats (repaircafé). Denk aan recycling en upcycling van bruikbare materialen die naar de milieustraat zijn gebracht. Voor een circulair ambachtscentrum moeten de juiste partners worden gevonden, is er een fysieke locatie nodig en moet er financiering zijn.

In de dienstverleningsovereenkomst met kringloopbedrijf 2Switch is nadrukkelijk ingezet op toename van het volume herbruikbare goederen en op product- en materiaalhergebruik.

7. Communicatie

Om de VANG doelstellingen te bereiken zijn een aantal interventies mogelijk. Een interventie die van groot belang is betreft de communicatie. In dit hoofdstuk beschrijven we de communicatie die nodig is om de inwoners van Duiven de kennis en motivatie te geven hun afval nog beter te scheiden.

In augustus 2019 was de kick-off van de campagne Samen 1Nergie. Onder die vlag communiceren de gemeenten Duiven en Westervoort over alles wat met het programma "Circulaire Economie" te maken heeft. Dit programma is erop gericht om de veranderingen die op ons afkomen op het gebied van energie, circulaire economie en klimaatadaptatie op te pakken. Afvalscheiding en recycling vormen een belangrijk onderdeel van dit programma. De strategie van Samen 1Nergie is bewustwording door positieve effecten de aandacht te geven. Het voornaamste doel van de communicatie is begrip en acceptatie te krijgen voor de maatregelen die genomen moeten worden om de VANG-doelstelling te bereiken. Het is belangrijk om inwoners in een vroeg stadium te betrekken. Communicatie is belangrijk bij alle opties die in dit plan genoemd worden. Niet alleen bij de opties, maar zeker in het algemeen. Vandaar dat communicatie naar inwoners als apart onderdeel wordt opgenomen in het overzicht van interventies. Daarnaast vinden ook inwoners communicatie en informatie vanuit de gemeente belangrijk. Dat is ook naar voren gekomen in de enquête en genoemd tijdens de meedenkavonden.

Circulaire Economie*: "Door de schaarste van grondstoffen moeten we anders nadenken hoe we met deze grondstoffen omgaan. Circulaire economie is gericht op het optimaal gebruik en hergebruik van grondstoffen in het hele proces van productie tot gebruik."*

7.1 Circulaire economie en communicatie

Afgeleid van de uitgangspunten voor de 'participatiestrategie programma Circulaire Economie', zijn dit de vertrekpunten die we hieronder hebben geformuleerd. Deze geven een goede indruk van waar we naartoe willen en hoe we dat willen doen:

- Het (zelf)bewustzijn van inwoners versterken.
- Ze actiever, beter en concreter informeren/voorlichten en bewuster maken van hun eigen verantwoordelijkheid naast die van de overheid.
- Commitment krijgen en zorgen dat de gezamenlijke opgave uitgevoerd wordt.
- Informatieoverdracht: wat zijn de rollen en de taken van de gemeente? Wat betekent dit voor ons?
- Een positieve houding van inwoners ten opzichte van de doelstelling.
- Inwoners activeren in het maken van bewuste keuzes.
- Onzekerheid wegnemen.
- Verwachtingen managen.
- Open en helder communiceren.

Actiepunt:
Voor goede, frequente communicatie is budget en tijd nodig. Dit is een belangrijke voorwaarde. De gemeente Duiven wil daarom structureel uren en budget gaan begroten voor communicatie over het thema afval.

INFORMATIEVOORZIENING

Inwoners zijn over het algemeen redelijk tevreden over de informatievoorziening, toch ligt er behoorlijke ruimte voor verbetering. Van de 832 respondenten gaf minder dan 20% aan niet geheel tevreden te zijn over de

informatievoorziening. Het is van groot belang te kijken welke veranderingen hier mogelijk zijn. Verbeteringen liggen bij begrijpelijkheid, vindbaarheid, de hoeveelheid info en timing.

Er heerst over het algemeen tevredenheid over de informatievoorziening van de gemeente:
- Meer dan driekwart (77%) van de inwoners vindt de informatie begrijpelijk.
- 61% is het eens met de uitspraak dat de informatie eenvoudig te vinden is. Dit geeft wel aan dat hier nog veel ruimte ligt voor verbetering.
- Bijna zes op de tien (59%) vindt dat er voldoende informatie over afval en afvalscheiding beschikbaar is.
- Iets meer dan de helft (52%) kan beamen dat de informatie op het juiste moment wordt aangeboden. Hier kunnen we opnieuw kritisch naar kijken, want dat betekent dat de helft minder tevreden is.

Wel is belangrijk om te noemen dat je niet iedereen kan bereiken met communicatie. Ook wordt meegenomen dat niet iedereen de wil heeft om afval daadwerkelijk (goed) te scheiden. Deze personen zijn lastig te beïnvloeden en krijg je hoogstwaarschijnlijk niet zover om mee te werken aan het behalen van de doelstelling om tot minder restafval te komen. En afval beter te scheiden i.v.m. recycling. Om menselijk gedrag te veranderen moet eerst het gedrag geanalyseerd worden om het te kunnen begrijpen: weten waarom doelgroepen een bepaalde houding vertonen of iets als een probleem zien. Een gebrek aan kennis (doelgedrag, informatie over goed afval scheiden) zorgt er mogelijk voor dat zij iets niet als een probleem zien. Bijvoorbeeld: wanneer mensen niet weten wat er precies bij het PMD hoort, zullen ze er ook verkeerde dingen in gooien. Ze weten niet dat ze het fout doen en zien daardoor het probleem niet. Mensen laten zich sterk sturen door wat anderen doen. Als je ziet dat andere mensen afval netjes in de prullenbak gooien dan volgen de meeste mensen dit gedrag. We realiseren ons dat iedereen iets met het thema heeft, in meer of mindere mate. “Afval is emotie” en iedereen vindt er iets van.

DE BASIS OP ORDE

Los van welke interventies gekozen gaan worden, gaat de gemeente inzetten op acties om de basis goed op orde te krijgen:

- Goed herkenbare containers → eenduidigheid
- Goed herkenbare (grondstof)fractie aanduiding
- Per huishouden heldere informatie over inzameldata
- Duidelijke informatie over de scheidingsregels
- Regelmatig relevante afvalscheidingsinformatie geven (via verschillende kanalen)

Ook uit andere enquêtes over afvalscheiding in het land blijkt dat afvalscheidingsregels voor veel inwoners onlogisch en onduidelijk zijn. Uitleg en toelichting geven op de afvalscheidingsregels is dus (blijvend) noodzakelijk. Dit wordt tevens landelijk opgepakt. Belangrijk is om de juiste informatie op het juiste moment bij de inwoners onder de aandacht te brengen. Informatie moet makkelijk toegankelijk en goed vindbaar zijn. Goede informatie zien inwoners als een belangrijke service. Het is ook een belangrijke stimulans om mee te doen met het bereiken van een betere afvalscheiding.

7.2 Verder gaan we doen

Enkele uitgangspunten die we mee gaan nemen bij de uitwerking van concrete communicatie-acties:

- Belicht alle afvalstromen; dus communiceer niet alleen over de deelstromen die zorgen voor een mogelijke daling van het restafval (naar dat laatste gaat overigens wel de prioriteit uit aangezien daar de meeste winst valt te behalen.)

- Er wordt, waar mogelijk, gebruik gemaakt van landelijke, bestaande campagnes. Denk aan: glas inzamelen of acties die gaan over de inzameling van elektrische apparaten (Wecycle). Of gebruik landelijke acties als kapstok om zelf informatie te verspreiden.

- Acties inzetten (mede afhankelijk van budget). Zo is een bekende landelijk actie 100-100-100. Een uitdaging waarbij 100 gezinnen gedurende 100 dagen 100% afvalvrij proberen te zijn. Er is een platform voor deelnemers en belangstellenden met informatie-uitwisseling. Ook voor de publiciteit is het een aantrekkelijke manier om aandacht te vragen voor afvalpreventie en afvalscheiding.

- De initiatieven die er al zijn worden geïnventariseerd en in de schijnwerpers gezet.: 2Switch, het Repaircafé.

- Inzetten op de digitale afvalwijzer (app en website).
  - Goed kijken hoe dit kanaal nog beter kan worden benut.
  - Hoe kan het aantal gebruikers stijgen.

- Structurele inzet van een afvalcoach is essentieel (op vaste basis, met een duidelijk takenpakket). De communicatie over afval wordt (zo blijkt uit ervaringen in Nederland) soms als afstandelijk ervaren. Er mist een gewone mens-tot-mens toelichting op: wat zijn de scheidingsregels, wat mag waarbij, wat gebeurt er met het (gescheiden) afval. Er wordt ook goed gekeken naar de zichtbaarheid (en op welke momenten dat slim is om te doen).

- Inspireren en aanspreken door goede voorbeelden of ervaringen van anderen te laten zien. Er wordt hieraan een gezicht gegeven (inwoner aan het woord) en gebruik gemaakt van de pay-off: Marjolein doet mee voor duurzaam/ik doe mee voor duurzaam.

- Procesinformatie geven: hoe is dit plan tot stand gekomen. Om zo inwoners proberen te betrekken en mee te nemen in deze ontwikkeling. In de fase voorafgaand aan dit plan is er ingezet op participatie van de bewoners door het uitzetten van een enquête, het organiseren van een meedenkavond, een Groen(e) Markt en een bijeenkomst van een klankbordgroep.
  Dit leverde overigens veel informatie op over de beleving van onze inwoners. Waar ze knelpunten zien. Wat ze goed vinden.

- Laten zien (het liefst met beeldmateriaal) wat er gebeurt met de ingezamelde afvalstroom (sortering en verwerking). Dat maakt ook goed duidelijk waarom afval scheiden (wel) nuttig is. En dat iedereen hier een steentje aan kan bijdragen.

- Aansluiten bij gevoel, beleving van inwoners. De boodschap en toon zijn positief en stimulerend. “We doen het al erg goed, maar het kan nog beter “. Bij veranderingen die worden doorgevoerd leggen we het uit en erkennen we het gevoel: “Dat zal best even wennen zijn”.

Dit wordt nog verder uitgewerkt tot concrete communicatie-acties. Samengevoegd ontstaat dan een middelenmatrix (met ***wie*** wordt er ***hoe*** en ***wanneer*** gecommuniceerd).

7.3 Kernboodschap(pen)

Het is belangrijk om in de communicatie een goede kernboodschap te formuleren, die aansluit bij de doelgroep (ook in toon en taalgebruik). De elementen van de kernboodschap(pen):

- De gemeente wil samen met inwoners proberen de hoeveelheid restafval terug te dringen (de gemeente wil streven naar de VANG-doelstelling). Daarom gaan we veranderingen doorvoeren.

- Afval bestaat niet, afval is grondstof. De meeste producten en materialen die u weggooit, zijn goed opnieuw te gebruiken. Dit zijn waardevolle grondstoffen voor nieuwe producten.

- Best gek dat we grondstoffen soms zomaar weggooien! Want eigenlijk is afval scheiden heel normaal. En het hoeft niet ingewikkeld te zijn.

- Als u de afvalstromen goed scheidt, dan houdt u nog maar een klein beetje restafval over. De restafvalcontainer hoeft u dan minder vaak te laten legen. Dat is ook nog eens gunstig voor de aanslag die u moet betalen voor de afvalstoffenheffing (hoe minder vaak de restafvalcontainer geleegd hoeft te worden, hoe minder u hoeft te betalen).

- Het is van belang te realiseren dat iedereen zelf een bijdrage kan leveren.

7.4 Het gewenste resultaat

Inwoners:

- Weten waarom de veranderingen worden ingevoerd.
- Weten wat die veranderingen zijn.
- Weten waarom het belangrijk is dat ze minder restafval produceren.
- Krijgen van de gemeente goed bruikbare informatie over afval scheiden en inzamelen.
- Scheiden afval beter en belangrijk: letten beter op wat ze aanschaffen, kiezen voor minder verpakkingsmateriaal. En letten op verspilling.
- Dat leidt dus tot een daling van het aantal kilo's restafval.
- Bij een blijvende afname resulteert dat in een circulaire economie! Oftewel het hergebruiken van grondstoffen.

7.5 Samen met Westervoort

De gemeente Westervoort gaat ook aan de slag met nieuwe communicatie rondom afval en afvalscheiding. Voorstel is om de communicatie samen met Westervoort te ontwikkelen en uit te voeren.

7.6 Educatie en afvalscheiding op scholen

De gemeente zet zich in voor het geven van educatie over (zwerf)afval op scholen. Immers jong geleerd is oud gedaan. Naast de lessen gaan we ook kijken of het mogelijk is om in de klassen en op scholen afvalscheiding beter mogelijk te maken. Zo kunnen de kinderen dezelfde afvalscheiding toepassen op school en hopelijk ook thuis.

7.7 Resultaten communicatie

In het bovenstaande deel zijn de doelen van communicatie helder omschreven. Het is moeilijk om in cijfers uit te drukken wat het milieuresultaat van de communicatie-inspanning is. Zeker ook omdat doorgaans de communicatie in combinatie (en in dienst) van specifieke interventies wordt ingezet. De hierboven beschreven communicatie-opzet richt zich op daadwerkelijke gedragsverandering. Omdat de communicatie ook in de periode na de implementatie plaats zal vinden kan er in de loop van de tijd bijgestuurd worden. Op basis van behaalde resultaten kunnen daar waar nodig aanpassingen worden aangebracht. Voor een meerjarig communicatieplan plus uitvoering wordt doorgaans uit ervaring bij andere gemeenten tussen de € 3 en € 5 per huishouden/per jaar gerekend (inclusief uitvoering). In de gemeente Duiven zou dit neerkomen op tussen de € 32.000 en € 53.000 per jaar. Het effect van een goede communicatie-campagne kan ingeschat worden op een vermindering van restafval van 5 tot 10 kg per persoon, zie de tabel hieronder:

Indicatie communicatie	€/huishouden/jaar
Jaarlijkse kosten Communicatiecampagne	€ 3
Milieu	**kg/inw/jaar**
Verwachte afname restafval (toename GFT & PMD)	-5 tot -10

Aanbeveling is om na het jaar van implementatie (dus vanaf 2022) jaarlijks een bedrag van € 32.000 te begroten voor structurele communicatie.

8. Mogelijke interventies

In dit hoofdstuk kijken we naar mogelijke interventies om tot minder restafval en (nog) betere afvalscheiding te komen. De mogelijke interventies komen voort uit het participatietraject en uit ervaringen elders in Nederland. Onderstaand worden de verschillende mogelijke interventies gewogen op hun toepasbaarheid en wenselijkheid in de gemeente Duiven.

In hoofdstuk 3 is beschreven wat de hoeveelheid en de samenstelling van het fijn restafval is in de gemeente Duiven. Uit de samenstelling van het restafval blijkt ook het scheidingspotentieel (wat kan nog uit het restafval).

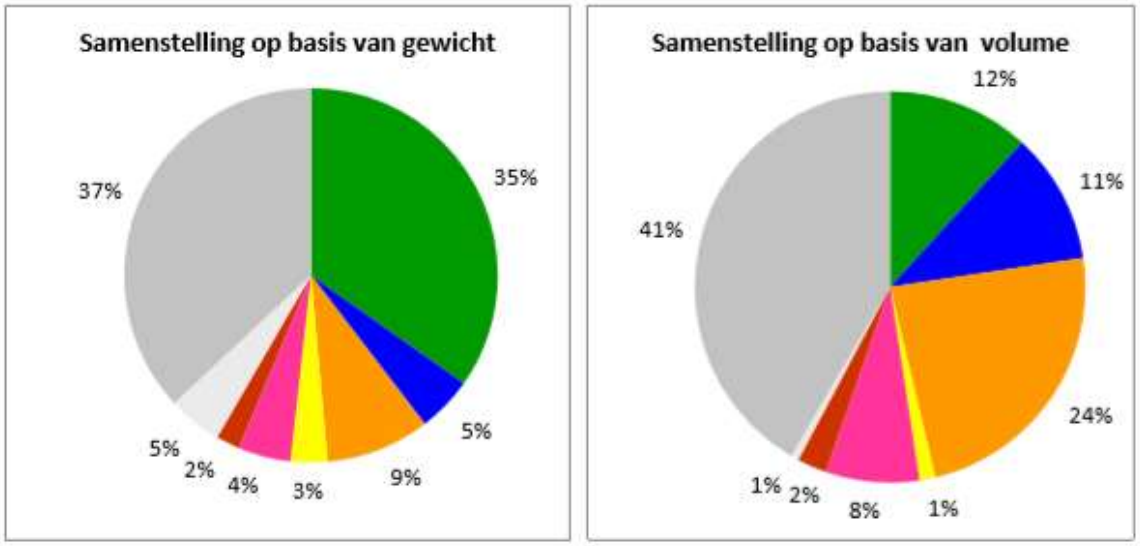

	GFT		Herbruikbaar papier/karton
	PMD		Glas herbruikbaar
	Textiel incl. schoeisel		Hout
	Steen/puin		Alle overige fracties

De percentages in de bovenstaande taartdiagrammen zijn afgerond op gehele getallen en kunnen daardoor iets afwijken van genoemde percentages in tabellen van bijlagen.

In onderstaande tabel is aangegeven hoeveel kilo's van de verschillende fracties er nog in het fijn restafval aanwezig zijn, zoals aangetroffen bij de sorteeranalyse uit 2019

Aanwezig in fijn restafval 2019	Kg/inw
GFT	36,4
waarvan Keukenafval	*28,1*
PMD	6,7
Oud Papier & karton	5,9
Textiel	5,1
Glas	3,5

Het mag duidelijk zijn dat GFT (en dan vooral keukenafval) qua gewicht het meeste scheidingspotentieel heeft. PMD heeft vooral qua volume een groot scheidingspotentieel. Het mag ook duidelijk zijn dat zelfs als alle deze grondstofstromen volledig uit het fijn restafval zouden verdwijnen (wat een illusie is) dan zou nog de VANG doelstelling van 30 Kg per persoon per jaar (in 2025) niet gehaald worden. Ook inzetten op het voorkomen van afval is dus noodzakelijk om die doelstelling te halen.

8.1 Basis op orde

Zoals al is aangegeven is het van belang om de basis op orde te hebben. Daarom is het goed periodiek te kijken of de inzamelmogelijkheden voor bijvoorbeeld textiel en glas nog op orde zijn. Zijn er voldoende brengpunten, zien die er netjes uit, worden de containers voldoende en tijdig geledigd. Samen met goede communicatie over deze grondstoffracties kan hier een extra stimulans van uitgaan.

8.2 Zomerinzameling GFT

Uit de bewonersenquête en uit de inspiratiesessie blijkt dat inwoners regelmatig klagen over stank overlast door GFT containers in de zomer. Sommige gemeenten kiezer ervoor om GFT in de warmere maanden (april tot oktober andere gemeenten kiezen voor de periode juni tot en met augustus) wekelijks in te zamelen in plaats van eenmaal per twee weken.

Voornaamste reden voor deze verhoging van de inzamelfrequentie is de geuroverlast. Ervaring in andere gemeenten in Nederland laat zien dat er niet veel meer GFT door wordt ingezameld. De afname van restafval is ook niet erg groot. Wel wordt het door inwoners als een zeer prettige service ervaren. De kosten zijn relatief hoog (7 tot 15 extra inzamelrondes afhankelijk van de gekozen periode).

De gemeente Westervoort gaat in 2021 een proef doen met zomerinzameling van GFT. Het voorstel is om de evaluatie en resultaten van de proef in Westervoort af te wachten. Ondertussen kan in de communicatie wel extra aandacht worden gegeven aan het voorkomen van stank uit de gft-container in de zomer. Er zijn tal van mogelijkheden om de stank tegen te gaan. Tegelijkertijd kan er informatie gegeven worden aan hoogbouwbewoners hoe GFT beter te scheiden is.

8.2.1 GFT in hoogbouw

Voor veel inwoners is nog winst te behalen in het gescheiden houden van het keukenafval (GF, Groente en Fruit). Dit geldt zeker voor bewoners van appartementen en hoogbouw. In overleg met bewoners kijken we hoe we de inzameling van GF bij appartementen en hoogbouw kunnen faciliteren.

8.3 Oud papier en karton

In de enquête heeft iets meer dan een derde van de respondenten aangegeven meer OPK (Oud Papier en Karton) te gaan scheiden als het regelmatiger ingezameld zou worden. Nu is de inzameling eenmaal per 8 weken. Er zijn op dit moment nogal verschuivingen rond het OPK.

- Minder oud papier door digitalisering (minder kranten en tijdschriften)
- Meer karton door online aankopen
- Lage opbrengst voor oud papier en karton
- Inzamelaars geven aan bij voorkeur niet meer samen te werken met vrijwilligersorganisaties (hiervoor geeft men veiligheid en logistieke redenen).

Het inzamel en verwerkingscontract OPK van de gemeente Duiven loopt nog tot 1 januari 2023. Voorstel is om de huidige situatie (met inzameling 1 maal per 8 weken) te continueren. En ondertussen onderzoek te doen naar de manier en frequentie van inzameling die de gemeente vanaf januari 2023 wil toepassen. Daarbij zal dan rekening gehouden kunnen worden met de veranderende situatie (oa meer karton).

8.4 PMD

Voor de inzameling van PMD wordt gebruik gemaakt van transparante Plastic zakken. De resultaten zijn goed te noemen. Zowel de hoeveelheid PMD (28 kg per persoon per jaar) als de kwaliteit (geen afkeur van vrachten PMD) zijn een positieve uitzondering in Nederland. De goede kwaliteit is mede te danken aan het inzamelen met de (transparante) zakken.

In de enquête wordt door 38% geuroverlast aangegeven als reden om PMD niet te scheiden. Net als bij GFT zou de frequentie van PMD inzameling volgens de respondenten omhoog kunnen naar 1 maal per week. Net als bij het verhogen van de GFT inzameling is dit een dure interventie die slechts een beperkte PMD winst zal opleveren.

In de enquête is soms de voorkeur uit gesproken om PMD te gaan inzamelen met minicontainers. Gezien de resultaten op het gebied van kwaliteit en hoeveelheid is het advies om de huidige inzamelstructuur intact te laten.

8.5 Luiers

Een deel van het restafval bestaat uit luiers en incontinentiemateriaal. Bij een gemiddeld kind in de luierleeftijd komt er gemiddeld zo'n 22 Kg luiers per maand vrij. Er zijn een tweetal mogelijkheden om de hoeveelheid luiers in het restafval te verminderen.

Wasbare luiers

Gezinnen met jonge kinderen kunnen gebruik maken van wasbare luiers in plaats van wegwerpluiers. Dit is niet alleen een manier om restafval te beperken, er is daadwerkelijk sprake van afvalpreventie. De moderne wasbare luiers zijn net zo makkelijk en comfortabel als de wegwerpluiers.

Gemeenten kunnen het gebruik van wasbare luiers stimuleren door communicatie en door het geven van een 'starterspakket' aan jonge ouders. Op deze manier maken de ouders kennis met het gebruik van deze luiers. De keuze voor wasbare luiers en/of wegwerpluiers is daarna aan de ouders zelf.

Gescheiden inzameling van luiers
Sinds 2019 staat in Weurt een installatie voor de verwerking van luiers en incontinentiemateriaal. Een deel van het materiaal wordt verwerkt tot plastic korrels, een deel van het afbreekbare materiaal wordt vergist (en daarna verbrand). Formeel mag deze vorm van verwerking geen recycling heten, maar nuttige toepassing.
De gemeente moet inzamelpunten voor de luiers en incontinentiemateriaal realiseren. Doorgaans is dit bij het Afvalaanbiedstation en bij crèches en kinderdagverblijven. Vanaf deze locatie vindt inzameling en transport plaats naar de verwerking in Weurt. De kosten voor deze manier van luierverwerking zijn hoger dan de verwerking van restafval.
Uitgaande van inzameling van ca. 40% van de luiers in de gemeente Duiven zullen de kosten naar schatting € 11.000,- per jaar bedragen.

8.6 Textiel

De gemeente heeft een prima infrastructuur voor textielinzameling. Daarnaast zijn er ook minder gereguleerde inzamelpunten. Niet alle textiel inzamelpunten hebben een gemeentelijke vergunning. Daarom zijn er zeker mogelijkheden voor verbetering. Samen met 2Switch willen we gaan kijken hoe de textielinzameling verder geoptimaliseerd kan worden.

8.7 Verlagen inzamelfrequentie restafval

Om de hoeveelheid restafval te verminderen maken gemeenten vaak gebruik van de 'service' prikkel. Dit wil zeggen dat de service op restafval wordt verlaagd en de service op grondstoffen beter kan worden. De serviceprikkel voor restafval kan zijn het omgekeerd inzamelen (restafval op afstand naar een ondergrondse container brengen), of de frequentieverlaging van het inzamelen van restafval. In sommige gemeenten wordt naast het verlagen van de inzamelfrequentie ook gekozen voor een standaard kleinere minicontainer (140 liter).

Om te komen tot minder restafval kan de service op restafval lager worden gemaakt. Dit kan bijvoorbeeld door de inzamelfrequentie van restafval te verlagen. Op dit moment is de inzamelfrequentie voor restafval 1 maal per 2 weken. Door de inzamelfrequentie te verlagen naar 1 maal per 4 weken, is een goede afvalscheiding in het huishouden nog belangrijker.

In Nederland zijn al ca 55 gemeenten die zijn overgegaan op frequentieverlaging, waaronder buurgemeenten Westervoort, Zevenaar, Doesburg en Lingewaard.

In onderstaande tabel treft u de kilo's fijn restafval per persoon per jaar (2019) van een aantal Nederlandse gemeenten uit hoogbouwklasse D die en diftar en frequentieverlaging (1 maal per 4 weken inzameling restafval) toepassen. Uiteraard kunnen de inzamelsystemen van de verschillende gemeenten op andere aspecten afwijken.

Gemeente	rest kg /Inw
Twenterand	73
Oirschot	55
Gemert-Bakel	45
Cranendonck	76
Westervoort	105
Deurne	74

Uit de inwoners enquête blijkt geen grote weerstand tegen het verlagen van de inzamelfrequentie. Gemiddeld 67% heeft geen bezwaar tegen een verlaging naar 1 maal per 3 weken. Ongeveer 55% heeft geen bezwaar tegen een verlaging naar 1 maal per 4 weken. Daarbij moet wel aandacht zijn voor mogelijke stankvorming bij het restafval in de zomer.

Dat er weinig bezwaar is tegen het verlagen van de inzamelfrequentie van restafval is ook logisch. De container werd in de gemeente Duiven 2020 al gemiddeld 1 maal per 4 weken aangeboden voor inzameling (12,8 keer per jaar). Verschil in beleving (nu kan de container om de week aangeboden worden) zal het voornaamste effect moeten hebben. Bovendien is bij een lagere frequentie van restafval de frequentie van GFT relatief hoger. Hierdoor zal naar verwachting GFT beter gescheiden worden. Door PMD beter te scheiden kan veel volume bespaard worden. Ook het PMD zal dus beter gescheiden worden.

Doordat er in de gemeente Duiven al diftar bestaat, kunnen we het aantal aanbiedingen per huishouden achterhalen. In onderstaande tabel is aangegeven hoe vaak een container per huishouden werd aangeboden.

Aantal aanbiedingen per jaar 2020	Percentage huishoudens
1 tm 13	56,18%
14 tm 23	31,08%
24 tm 26	12,70%

Te zien is dat ruim 56% van de huishoudens in 2020 de restafval container maar 13 keer of minder aanbood. Voor deze groep heeft een verlaging van de inzamelfrequentie geen gevolgen.

Iets minder dan een derde van de huishoudens biedt de container tussen de 14 en 23 keer per jaar aan. Het doel van dit grondstoffenbeleid is om minder restafval te hebben. De verlaging van de frequentie is daar een goede interventie voor. Natuurlijk is goede voorlichting belangrijk om dit doel mogelijk te maken.

Ruim 12% van de huishoudens bood de restafval container 24, 25 of 26 keer per jaar aan in 2020. Deze laatste zullen dus een flinke stap in het afval scheiden moeten zetten om voldoende te hebben aan 1 maal per 4 weken ledigen.
Niet meegerekend zijn de kosten die gemaakt moeten worden als huishoudens met een 140 liter container deze willen ruilen voor een 240 liter container. Vooral voor de groep huishoudens die de restafval container 24, 25 of 26 keer per jaar aanbiedt kan dit een optie zijn. Het voorstel is om deze huishoudens eerst via communicatie (afvalcoach) te helpen om beter afval te kunnen scheiden. Als men dan alsnog een grotere container wil deze tegen een tarief van € 15,- ter beschikking te stellen.

In onderstaande tabel is aangegeven wat het verschil is in kosten vergeleken met het huidige tarief en wat de verlaging van de hoeveelheid restafval is bij 1 maal per 4 weken inzamelen. Let op; de kosten zijn omgerekend naar huishouden per jaar, het milieurendement is omgerekend naar per persoon per jaar.

Samenvatting Scenario restafval 1 maal per 4 weken		
Kosten, excl. btw	**€ /jaar**	**€/huishouden/ jaar**
Jaarlijkse inzamel en verwerkingskosten	**-€ 56.022,52**	-€ 5,31
Milieu	**ton/jaar**	**kg/inw/jaar**
Verwachte afname restafval	-394	-16
Verwacht totaal scheidingspercentage	79%	

Voor de implementatie van dit scenario zal een eenmalig budget voor communicatie van ca € 20.000,- nodig zijn.

In dit scenario is er financieel voordeel door de lagere kosten van inzameling (minder inzamelrondes) en de lagere kosten van verwerking van restafval. In dit scenario's is de afname van het restafval (kilo) vrijwel volledig toe te schrijven aan de afname van het GFT in het restafval.

8.7.1 Flankerend beleid

In de enquête werd een frequentieverlaging niet als problematisch gezien. Ook de huidige praktijk laat zien dat minder frequent restafval inzamelen gemiddeld geen probleem hoeft te zijn. Er zijn natuurlijk altijd huishoudens waar de frequentieverlaging wel voor overlast kan zorgen. Denk bijvoorbeeld aan gezinnen met kinderen in de luierleeftijd of mensen met incontinentiemateriaal (zie ook paragraaf 8.5). Het is belangrijk daar flankerend beleid op in te richten. Daarbij kan gedacht worden aan:

- Campagne om gebruik te maken van wasbare luiers om zo de hoeveelheid luierafval sterk te verminderen
- Beperking van de kosten voor lediging of mogelijkheid extra container voor medisch noodzakelijk incontinentiemateriaal (conform huidige regeling)
- Gescheiden luierinzameling bijvoorbeeld via kinderdagverblijven en crèches

We onderzoeken welk flankerend beleid het beste past bij de gemeente Duiven en de wensen van de inwoners.

8.8 Verhogen tarief lediging restafval

Sinds 2016 maakt de gemeente Duiven gebruik van een gedifferentieerd tarief (diftar). Inwoners betalen een vastrecht (ongeacht de huishoudgrootte) en betalen per keer dat de minicontainer voor restafval wordt aangeboden, of restafval in de ondergrondse container wordt gedaan. De prijs voor het ledigen van de minicontainer restafval is afhankelijk of het een kleine (140 liter) of een grotere (240 liter) container betreft.

De variabele tarieven zijn in vergelijking met het gemiddelde tarief in Nederland bij gemeenten met eenzelfde vorm van diftar, zeer laag. Ook in vergelijking met buurgemeente Westervoort (met een lagere service is op restafval) is het variabele tarief in Duiven laag. In onderstaande tabel de gegevens van 2021.

Tarieven 2021	Duiven	Westervoort	Gemiddeld NL
Vastrecht	€ 199,00	€ 173,46	
Lediging 140 liter	€ 3,34	€ 8,02	€ 5,55
Lediging 240 liter	€ 5,75	€ 9,99	€ 8,66
OC per zak	€ 1,14	€ 1,12	€ 1,71

Van het verhogen van de prijs van de lediging van een restafvalcontainer zal de prikkel tot betere afvalscheiding uit gaan. Immers, voor afval dat niet in de restafvalcontainer komt hoeft niet te worden betaald. Bij het al teveel verhogen van de prijs zal de kans op het vervuilen van andere grondstoffen toenemen.

Door middel van een regressieanalyse (statistisch analyse) is een inschatting gemaakt wat de hoeveelheid restafval zou worden per persoon per jaar als de ledigingstarieven gelijk zouden worden aan de tarieven in Westervoort (€ 9,99 voor een 240 en € 8,02 voor een 140 liter container).

Samenvatting Scenario verhoging diftar tarief		
Kosten, excl. btw	**€ /jaar**	**€/huishouden/jaar**
Jaarlijkse inzamel en verwerkingskosten	-€ 58.858,19	-€ 5,58
Milieu	**ton/jaar**	**kg/inw/jaar**
Verwachte afname restafval	-191	-8
Verwacht totaal scheidingspercentage	77%	

Dit scenario laat zien dat als de prijs per lediging stijgt, de hoeveelheid restafval zal dalen. Door deze daling worden de totale kosten van inzameling en verwerking van restafval lager dan bij het huidige ledigingstarief.
In dit scenario wordt de afname van het restafval veroorzaakt door minder GFT in het restafval (ca. 5Kg), minder PMD (ca. 2 Kg) en minder glas (ca. 1 kg).

Bij de behandeling van de begroting 2021 is een amendement ingediend om te komen tot een andere verdeling tussen het vastrecht en het variabele tarief. Het is belangrijk om bij de verdeling tussen vast en variabel tarief te waken voor de 'diftarparadox'. Door veel kosten (ook vaste kosten) toe te rekenen aan het variabele tarief bestaat het risico dat bij een succesvol beleid er te weinig inkomsten zijn (variabel) om de totale kosten te dragen. Immers doordat minder containers worden aangeboden zijn er minder inkomsten. Er zal dus een goede verdeling tussen het vaste en variabele tarief gevonden moeten worden.

Voor de begroting 2022 zal een concreet voorstel gedaan worden voor het nieuwe ledigingstarief. Daarbij zal de wens tot het verhogen van de prijsprikkel uit het amendement worden meegenomen met inachtneming van het risico van de diftarparadox. We richten ons op een ledigingstarief van ca. € 5,- voor een 140 liter en ca € 7,50 voor een 240 liter container.

8.9 Combinatie scenario, verlaging ledigingsfrequentie, verhoging prijs

Uiteraard is het mogelijk de bovenstaande twee scenario's te combineren. Daarbij wordt zowel de frequentie van de restafval inzameling aangepast als de prijs per inzameling omhoog gebracht.

Belangrijk is dat de interventies wel een goede uitleg meekrijgen in de communicatie.

Samenvatting combinatie scenario		
Kosten, excl. btw	**€ /jaar**	**€/huishouden/jaar**
Jaarlijkse inzamel en verwerkingskosten	-€ 69.751,73	-€ 6,61
Milieu	**ton/jaar**	**kg/inw/jaar**
Verwachte afname restafval	-545	-22
Verwacht totaal scheidingspercentage	81%	

Voor de implementatie van dit scenario zal een eenmalig budget voor communicatie van ca € 20.000,- nodig zijn.
In dit scenario bestaat de afname van restafval (22 kg) uit 17 kg GFT, 4 kg PMD en 1 kilo glas.

9. Voorgestelde besluiten

Op basis van het participatietraject en de ervaringen elders in Nederland is het voorgaande beleidsplan tot stand gekomen. Onderstaand treft u een kort overzicht van de voorgestelde besluiten:

1. **Communicatie**
   Uit het gehele participatietraject blijkt duidelijk het enorme belang dat door inwoners wordt gehecht aan goede communicatie over afval en afvalscheiding. Om resultaat te bereiken is het van belang om structurele communicatie acties te doen. Het voorstel is hiervoor jaarlijks vanaf 2022, € 32.000 vrij te maken. Daarbij willen we bij het ontwikkelen en uitrollen van de communicatiecampagne samenwerken met de gemeente Westervoort waar dat kan.

2. **Zomerinzameling GFT**
   De inzameling van GFT blijft voorlopig hetzelfde. We wachten af wat de resultaten van een proef met wekelijkse GFT inzameling in de warme zomermaanden in de gemeente Westervoort zijn.

3. **GFT inzameling bij hoogbouw**
   Voor veel inwoners is nog winst te behalen in het gescheiden houden van het keukenafval (GF, Groente en Fruit). Dit geldt zeker voor bewoners van appartementen en hoogbouw. In overleg met bewoners kijken we hoe we de inzameling van GF bij appartementen en hoogbouw kunnen faciliteren.

4. **Inzameling Oud Papier en Karton**
   De inzameling van OPK (Oud Papier en Karton) blijft voorlopig hetzelfde. De contractperiode van de huidige inzameling loopt tot 1 januari 2023. We gebruiken de tussenliggende periode om onderzoek te doen naar de meest optimale inzameling van OPK, daarbij overleggen we ook met verenigingen over hun rol van bij de inzameling.

5. **Inzameling PMD**
   De inzameling van PMD laat nog steeds een stijgende lijn zien. Vanwege de goede kwaliteit van het ingezamelde PMD in de gemeente Duiven is ervoor gekozen om de huidige inzameling met zakken te handhaven. En de inzamelfrequentie van 1 maal per 2 weken ook te handhaven.

6. **Inzameling Textiel**
   Voor wat betreft de textielinzameling kijken we samen met 2Switch naar mogelijkheden om de inzamelstructuur te optimaliseren.

7. **Circulair Ambachtscentrum**
   Op de middellange termijn willen we graag dat het Afvalaanbiedstation tot een Circulair Ambachtscentrum wordt. waarbij ook kringloop en repaircafé geïntegreerd worden. Zodat meer de nadruk komt op afvalpreventie en hergebruik. Maar ook op het huidige Afvalaanbiedstation valt nog werk te maken van betere scheiding van de verschillende aangeboden stromen. Minder grofvuil heeft immers ook gevolgen voor het behalen van de VANG resultaten.

8. **Gescheiden inzameling bij scholen**
Het afval bij scholen is formeel geen huishoudelijk afval. Anderzijds is het van groot belang om kinderen van jongs af aan kennis te laten maken met afvalscheiding. Daarom gaan we in 2021 aan de slag met het gescheiden inzamelen van afval bij scholen in het basisonderwijs.

De belangrijkste interventie om te komen tot een afname van het restafval (en een betere afvalscheiding) bestaat uit een combinatie van een tweetal interventies.

9. **Verlagen Inzamelfrequentie restafval**
Het verlagen van de inzamelfrequentie van restafval. We gaan het restafval niet 1 maal per twee weken inzamelen, maar 1 maal per 4 weken. Zowel in de enquête als in de huidige praktijk zien we dat deze interventie haalbaar is. Daarbij ontwikkelen we wel flankerend beleid, bijvoorbeeld voor gezinnen met kinderen in de luiers.

10. **Verhogen tarief lediging restafval**
In combinatie met de verlaging van de inzamelfrequentie verhogen we de prijs per lediging van een restafvalcontainer (en voor een storting in een restafval verzamelcontainer). Daarbij kijken we ook, zoals aangegeven in het aangehouden amendement bij de begroting 2021, kijken naar de verhouding tussen het vaste- en het variabele tarief. Dit betekent dat het uitgangspunt voor de toerekening van de inzamel- en verwerkingskosten van het restafval aan het variabele tarief wordt losgelaten.

de Jonge Milieu Advies
Utrechtseweg 9, 3704 HA Zeist
T. 030 699 15 99 - info@jma.nl
www.jma.nl

Rapportage Van Afval naar Grondstof

Gemeente Duiven

Inhoudsopgave

1. Onderzoeksverantwoording

2. Resultaten

Bijlagen

3. Uitsplitsingen

4. Vragenlijst

1. Onderzoeksverantwoording

Gemeente Duiven

Achtergrond
De gemeente Duiven wil graag samen met inwoners op weg naar een leven met minder afval. De gemeente wil gezamenlijk streven naar meer hergebruik en naar minder afvalproductie. Om hier goed beleid op te kunnen maken, is een onderzoek uitgevoerd onder de inwoners. Via het onderzoek is o.a. in kaart gebracht op welke manier inwoners op dit moment hun afval scheiden en wat de gemeente kan doen om het scheiden van afval nog eenvoudiger te maken.

Methode van onderzoek
Voor dit inwonersonderzoek is gebruik gemaakt van kwantitatief (online) onderzoek. Uit het totale inwonersbestand van de gemeente is een representatieve steekproef getrokken van 4.412 inwoners van 21 jaar en ouder. De representativiteit is vooraf gecontroleerd op een juiste verdeling naar leeftijdsgroepen en wijken. De geselecteerde inwoners zijn per brief benaderd om deel te nemen aan het onderzoek. Hierbij kregen inwoners de keuze om online deel te nemen of om een versie van de vragenlijst op papier in te vullen. Om ervoor te zorgen dat alleen uitgenodigde inwoners konden deelnemen aan het onderzoek is gebruik gemaakt van een unieke inlogcode. Alleen met deze inlogcode had men toegang tot de vragenlijst. De online vragenlijst is geprogrammeerd in het "responsive" onderzoekssysteem van Enigma Research. Hierdoor kon de vragenlijst, middels één universele link, zowel via mobiele telefoon, tablet als laptop worden ingevuld. De antwoorden zijn verwerkt via een beveiligde "https" verbinding.

Steekproef
Er zijn 4.412 inwoners per brief benaderd om deel te nemen aan het onderzoek. Uiteindelijk zijn 883 inwoners gestart met het invullen van de vragenlijst; dit geeft een responspercentage van 20%. 832 inwoners ronden de vragenlijst af. Na de responscheck zijn er 11 personen verwijderd uit de respons; 10 woonden niet (meer) in de gemeente Duiven en 1 persoon is verwijderd vanwege onzuivere respons. De uiteindelijke netto steekproef komt hiermee uit op 821 afgeronde vragenlijsten. Deze steekproefomvang geeft een maximale foutmarge van 3,4% t.o.v. de werkelijke situatie. Dit betekent dat een gevonden resultaat in het onderzoek in werkelijkheid maximaal 3,4% lager of 3,4% hoger kan liggen.

Steekproefverdeling

Leetijdgroepen	Aantallen	Steekproef verdeling %	Werkelijke verdeling %
21-24 jaar	11	1%	7%
25-44 jaar	156	19%	26%
45-64 jaar	371	45%	44%
65 jaar of ouder	283	34%	23%
Totaal	**821**	**100%**	100%
Wijk	**Aantallen**	**Steekproef verdeling %**	**Werkelijke verdeling %**
Het Broek	5	1%	0%
West (Duiven-Noord)	121	15%	15%
Oud Zuid (Duiven-Noord)	65	8%	10%
Centrum (Duiven-Noord)	36	4%	3%
De Vergert (Duiven-Noord)	62	8%	9%
De Nieuweling (Duiven-Noord)	54	7%	5%
De Ploen (Duiven-Noord)	28	3%	3%
Noord (Duiven-Noord)	20	2%	4%
Lommerweide (Duiven-Noord)	76	9%	7%
Zuidwest (Duiven-Zuid)	95	12%	12%
Zuidoost (Duiven-Zuid)	151	18%	18%
Groessen	67	8%	8%
Loo Gld	41	5%	4%
Totaal	**821**	**100%**	

Herweging
De verdeling van de netto steekproef naar leeftijdsgroepen en wijk is vergeleken met de werkelijke verdeling volgens het CBS. Om de verhoudingen helemaal recht te krijgen is een herweging toegepast. De resultaten in het onderzoek geven een representatief beeld van de inwoners van de gemeente Duiven van 21 jaar en ouder. Het aantal respondenten (N) dat onder de tabellen staat weergegeven is ongewogen.

Enigma Research
Enigma Research is gespecialiseerd in het uitvoeren van online kwantitatief marktonderzoek. We gaan hierbij innovatief te werk en zien het als een uitdaging om nieuwe ontwikkelingen op het gebied van (smart)technologie toe te passen bij de benadering van respondenten. We voeren onze marktonderzoeken uit met behulp van zelfontwikkelde onderzoeksoftware. Door onze kennis van ICT en marktonderzoek met elkaar te combineren, zijn wij in staat om marktonderzoeksoplossingen aan te bieden die naadloos aansluiten op de wensen van onze opdrachtgevers.

ENIGMA

Gemeente Duiven

Leeftijd

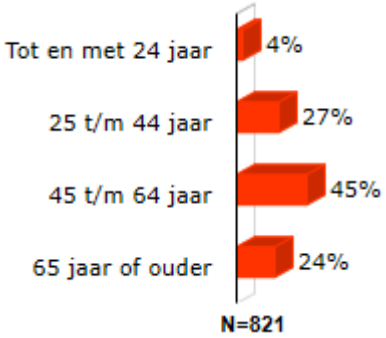

Gezinssituatie

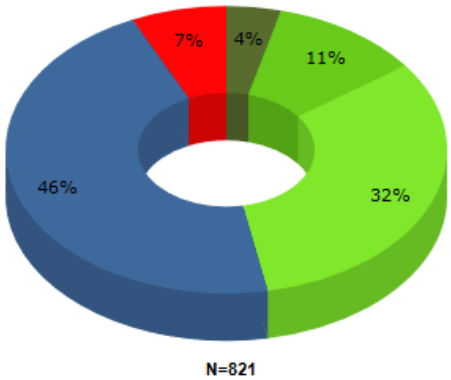

- Alleenstaand met thuiswonend(e) kind(eren)
- Alleenstaand zonder thuiswonend(e) kind(eren)
- Gehuwd/samenwonend met thuiswonend(e) kind(eren)
- Gehuwd/samenwonend zonder thuiswonend(e) kind(eren)
- Anders

Gebied

	n	%
Het Broek	5	1%
West (Duiven-Noord)	121	15%
Oud Zuid (Duiven-Noord)	65	8%
Centrum (Duiven-Noord)	36	4%
De Vergert (Duiven-Noord)	62	8%
De Nieuweling (Duiven-Noord)	54	7%
De Ploen (Duiven-Noord)	28	3%
Noord (Duiven-Noord)	20	2%
Lommerweide (Duiven-Noord)	76	9%
Zuidwest (Duiven-Zuid)	95	12%
Zuidoost (Duiven-Zuid)	151	18%
Groessen	67	8%
Loo Gld	41	5%
Totaal	**821**	

Soort woning

2. Resultaten

Resultaten - Huidige situatie/gedrag

Gemeente Duiven

Vraag 5: Hoe vindt u dat de afvalinzameling is geregeld in de gemeente Duiven?

N=821

"Het 2-wekelijks ophalen van het groenafval is niet goed, vooral in zomer niet. Het lijkt wel alsof er sinds de invoering van deze regeling het aantal vliegen enorm is gegroeid."

"Ik vind het huishoudelijk afval brengen naar het Afvalaanbiedstation in Duiven slecht geregeld. In andere gemeenten kun je bijv. met een pasje 4/5 keer per jaar gratis storten. In Duiven betaal je €12,- per kubieke meter. Te zot voor woorden."

"Plastic afval moet beter. Zakken worden niet dichtgeknoopt. Met harde wind gaat de inhoud en vaak ook de hele zak door de straat."

"Het betalen van brengen van afval naar De Ploen vind ik een grote achteruitgang."

"Sinds de nieuwe manier van afval verzamelen, zie ik verschrikkelijk veel zwerfafval. Vooral in centrum en rond de scholen. De groenbak is veel te groot."

"We hebben een ondergrondse container, dus kunnen in vergelijking met containers minder groot restafval kwijt. Dat moet worden aangeboden bij de stort, maar daarvoor zijn de kosten telkens €12,- per keer. Dit is belachelijk hoog."

"Afval dat in Ploenstraat moet worden ingeleverd is heel veel geld voor weinig afval."

"Papier zou vaker opgehaald mogen worden."

"Er zou vaker plastic ingezameld moeten worden."

"Afvalscheiding qua grondstof is goed, ophaalfrequentie ook goed. Tarief Ploen is te hoog."

"Alleen stoort het me dat ik steeds het plastic twee weken moet verzamelen."

"Alleen voor luiers en incontinentie materiaal nog een oplossing."

- Drie op de vijf inwoners (62%) vinden de afvalinzameling in de gemeente Duiven goed geregeld; zij geven één van de twee groene smileys. Nog eens een kwart (24%) antwoordt neutraal en 14% laat zich negatief uit.
- Inwoners in de leeftijd van 25 t/m 44 jaar zijn gemiddeld het meest kritisch op de afvalinzameling. Ook inwoners die gehuwd/samenwonend zijn, en thuiswonende kinderen hebben, zijn gemiddeld kritischer.
- Kritiek is er o.a. over de frequentie van het ophalen van het groenafval; vooral in de zomer is ééns in de twee weken volgens sommigen te weinig. Ook storen inwoners zich aan het hoge tarief bij het Afvalaanbiedstation. Zo moet bij het wegbrengen van maar één item toch €12,- worden betaald.
- Verder kan de inzameling van plastic (PMD) worden verbeterd: de frequentie van ophalen kan omhoog en ook de manier van aanbieden (in plastic zakken aan de weg) kan anders worden geregeld. De zakken waaien namelijk geregeld over de weg en/of worden opengemaakt door katten en andere beesten; dit geeft rommel.
- Tot slot kan de frequentie van papier ophalen volgens sommige inwoners omhoog.

Resultaten - Huidige situatie/gedrag

Vraag 6: Wat kan volgens u bij de afvalinzameling in de gemeente Duiven nog beter?

*Word Cloud**

N=649

*Een Word Cloud is een visuele weergave van een lijst met woorden. Hoe vaker een woord voorkomt in de tekst, hoe groter het wordt afgebeeld. De volledige lijst met open antwoorden is te vinden in de aparte bijlage die geleverd is bij deze rapportage.

- De frequentie en de manier van ophalen van het PMD-afval verdient aandacht. Inwoners vinden het verzamelen van PMD-afval in plastic zakken een stap terug in de tijd. De plastic zakken waaien over de weg bij stormachtig weer en worden opengehaald door katten of andere beesten. Daarnaast is het bewaren van PMD-afval in plastic zakken in de zomer geen pretje i.v.m. ongedierte en geuroverlast. Inwoners willen graag een aparte container voor PMD-afval. Ook moet de frequentie van ophalen worden verhoogd.
- Verder zouden inwoners het fijn vinden als het GFT-afval in de zomer wekelijks wordt opgehaald, ook in verband met geuroverlast en maden. Daarnaast zien sommigen graag dat het oud papier vaker wordt opgehaald.
- De kosten van het Afvalaanbiedstation zijn veel inwoners een doorn in het oog: het werkt dumpen of aanbieden bij het restafval in de hand. Graag ziet men meer differentiatie bij de tarieven; ook bij een minimaal aanbod moet nu namelijk €12,- worden betaald. Een aantal inwoners merkt op dat de eerste paar keer aanbieden van afval bij het Afvalaanbiedstation gratis zou moeten zijn.
- Tot slot missen een aantal inwoners de mogelijkheid om incontinentie afval (luiers etc.) apart aan te bieden; dit kon eerder wel.

Resultaten - Huidige situatie/gedrag

Vraag 7: Wat kan volgens u bij de afvalinzameling in de gemeente Duiven afgeschaft of verminderd worden?

*Word Cloud**

N=362

*Een Word Cloud is een visuele weergave van een lijst met woorden. Hoe vaker een woord voorkomt in de tekst, hoe groter het wordt afgebeeld. De volledige lijst met open antwoorden is te vinden in de aparte bijlage die geleverd is bij deze rapportage.

- De kosten bij het Afvalaanbiedstation moeten volgens de inwoners worden veranderd. Het liefst ziet men dat het wegbrengen de eerste paar keer per jaar gratis wordt. Op zijn minst zou er echter een betere differentiatie in de tarieven moeten komen.
- De plastic zakken voor PMD-afval moeten worden afgeschaft en worden vervangen voor containers.
- De frequentie van het ophalen van de grijze container voor restafval kan volgens inwoners wel *omlaag*; eens per twee weken is te vaak.
- GFT-afval kan in de winter minder vaak en dan in de zomer vaker worden opgehaald.

Resultaten - Huidige situatie/gedrag

Gemeente Duiven

Vraag 8: Heeft u een eigen grijze container (niet gezamenlijk) voor restafval?

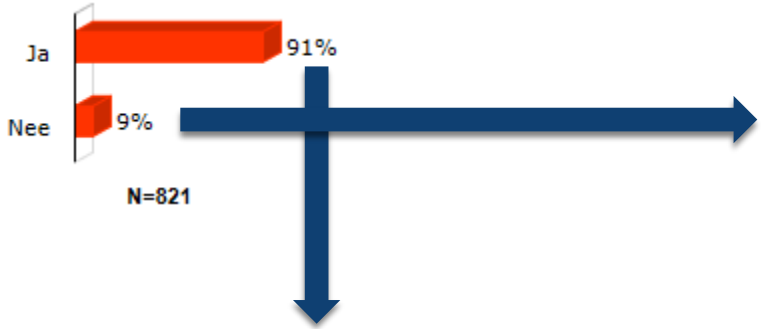

Vraag 10: Hoeveel vuilniszakken stort u ongeveer per vier weken?

3,1

Vuilniszakken per 4 weken

(N=62)

Vraag 9: Kunt u per seizoen aangeven hoe vaak u wilt dat de grijze container geleegd wordt?

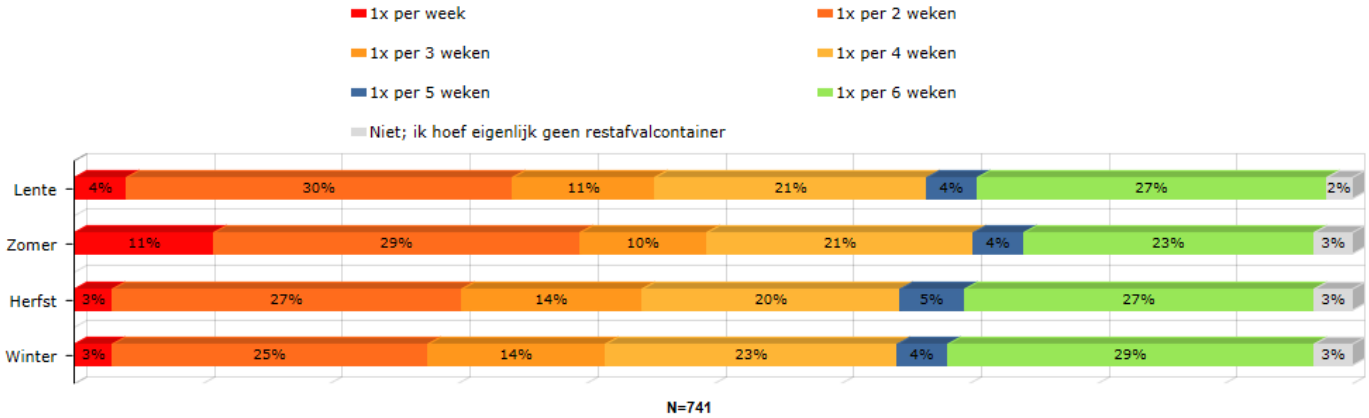

- Verreweg de meeste inwoners hebben een eigen grijze container voor restafval (91%). Eén op de tien (9%) heeft dit niet; zij storten gemiddeld 3,1 vuilniszakken per vier weken.
- De grijze container wordt op dit moment in Duiven één keer per twee weken geleegd. Volgens meer dan de helft kan deze frequentie, zelfs in de zomermaanden, wel omlaag. Gemiddeld opteert men *afgerond* voor eens in de vier weken; waarbij de zomer met een gemiddelde van eens in de 3,5 weken de hoogste gewenste ophaalfrequentie kent.
- Inwoners in de leeftijd van 25 t/m 44 jaar opteren gemiddeld voor een hogere ophaalfrequentie dan oudere inwoners. Dit is ook het geval voor gezinnen met thuiswonende kinderen.

Gemeente Duiven

Vraag 11: Welke van onderstaande uitspraken past het best bij u?

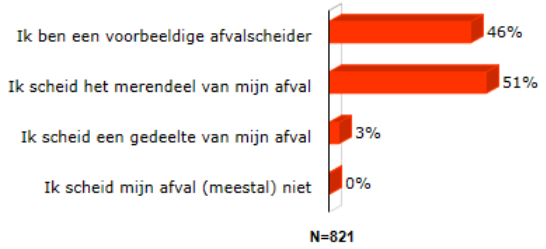

Vraag 12: Geef per afvalsoort aan hoe vaak u dit gescheiden aanbiedt (en dus niet in de restafvalcontainer doet of in de vuilniszak doet voor de verzamelcontainer):

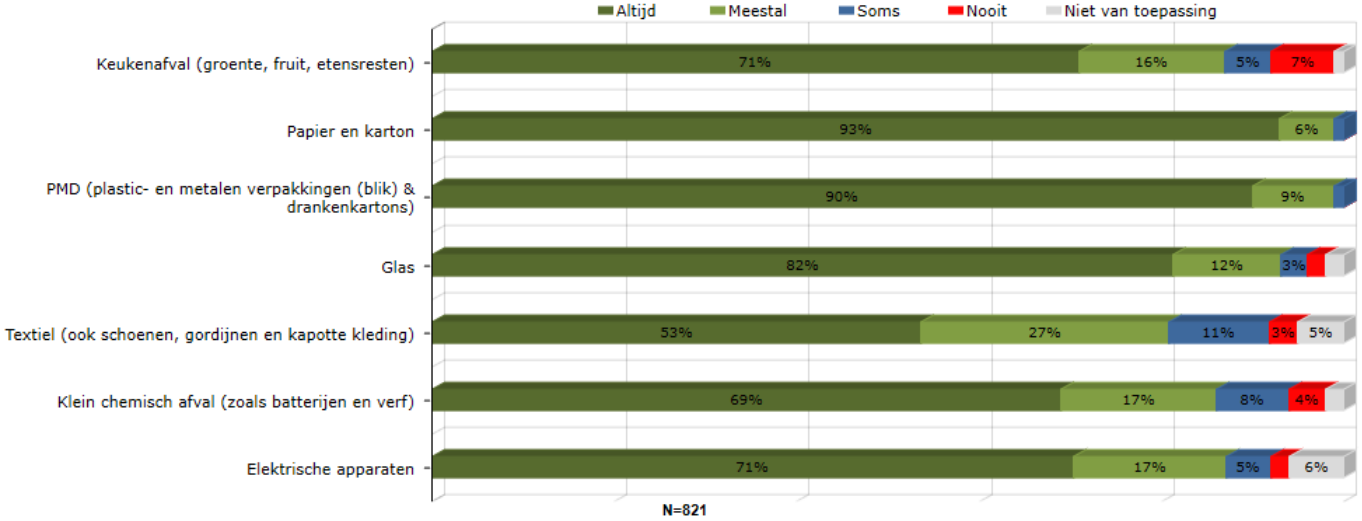

- Bijna de helft van de inwoners (46%) typeren zichzelf als voorbeeldige afvalscheiders. Nog eens 51% zegt het merendeel van het afval te scheiden. Slechts 3% scheidt slechts een gedeelte van het afval en niemand geeft aan zijn of haar afval (meestal) niet te scheiden.
- Naarmate men ouder wordt, is men bewuster bezig met afval scheiden; van de 25 t/m 44 jarigen ziet 36% zich als voorbeeldige afvalscheider, terwijl 61% van de inwoners van 65 jaar en ouder zichzelf zo typeren. Gezinnen *met* thuiswonende kinderen scheiden verder hun afval minder nauwkeurig dan inwoners *zonder* thuiswonende kinderen.
- Papier en karton, maar ook PMD-afval wordt door vrijwel iedereen altijd gescheiden aangeboden. Ook het scheiden van glas gaat prima (82% altijd en 12% meestal). Zeven op de tien scheiden verder altijd elektrische apparaten (71%).
- Het scheiden van textiel verdient de meeste aandacht; slechts 53% doet dit altijd en één op de zeven (14%) doet dit slechts soms of helemaal niet.
- Wat betreft keukenafval is er een grote groep die deze afvalsoort altijd scheidt, maar geeft ook 12% aan dit maar soms of helemaal nooit te doen. Dit is ook het geval bij klein chemisch afval.

Resultaten - Huidige situatie/gedrag

Gemeente Duiven

Vraag 13 t/m 18: Wat zijn voor u redenen om … niet altijd te scheiden?*

	Keukenafval	Papier en karton	PMD	Glas	Textiel	Elektrische apparaten
Te veel moeite	13%	10%	9%	15%	10%	17%
Het interesseert me niet zo	1%	0%	3%	2%	1%	4%
Ik wist niet dat kringloopbedrijf 2Switch dit thuis kan komen ophalen	n.b.	n.b.	n.b.	n.b.	n.b.	32%
Ik wist niet dat etensresten bij het GFT-afval mogen	2%	n.b.	n.b.	n.b.	n.b.	n.b.
Ik wist niet dat dit gescheiden wordt	n.b.	5%	1%	2%	11%	n.b.
Er zijn te weinig huis-aan-huis inzamelacties	n.b.	n.b.	n.b.	n.b.	7%	n.b.
Het wordt niet vaak genoeg opgehaald aan huis	18%	36%	9%	n.b.	n.b.	n.b.
De bak is te ver van mijn huis	n.b.	4%	n.b.	30%	19%	n.b.
Ik weet niet waar het bij hoort	1%	n.b.	n.b.	n.b.	n.b.	n.b.
Ik weet niet waar ik dat kan inleveren	n.b.	2%	0%	0%	6%	15%
Ik heb te weinig opslagruimte thuis	6%	3%	13%	9%	5%	3%
Het gaat mee in de restafvalcontainer	21%	6%	14%	25%	33%	38%
Ik vind het stinken/vies	49%	n.b.	38%	n.b.	n.b.	n.b.
Ik denk dat het uiteindelijk toch weer op één hoop terecht komt	7%	3%	10%	6%	5%	2%
Anders, namelijk	28%	39%	25%	31%	36%	19%
Weet ik niet	4%	7%	7%	6%	7%	13%
N	210	51	76	116	318	181

**Alleen de afvalsoorten die van toepassing zijn en die men niet altijd gescheiden aanbiedt zijn voorgelegd. Op deze vraag kon men meerdere antwoorden geven. De percentages tellen daarom op tot meer dan 100%.*

- De meest genoemde reden om keukenafval niet altijd te scheiden is vanwege de geuroverlast. Nog eens één op de vijf (21%) zegt dat het meegaat in de restafvalcontainer als deze eerder wordt opgehaald. De GFT-bak wordt volgens 18% niet vaak genoeg geleegd, waardoor men er weleens voor kiest om keukenafval niet te scheiden.
- Geuroverlast is ook de meest genoemde reden om PMD-afval niet altijd gescheiden aan te bieden (38%). Daarnaast denkt 10% dat het uiteindelijk toch weer op één hoop terecht komt. Papier en karton wordt veelal niet gescheiden vanwege de te lage ophaalfrequentie (36%).
- Drie op de tien inwoners, die glas niet altijd scheiden, geven als reden op dat de glasbak te ver van hun huis is. Nog eens 15% vindt glas scheiden te veel moeite en een kwart zegt dat het meegaat in de restafvalcontainer.
- Het scheiden van textiel en elektrische apparaten kan o.a. worden bevorderd door een betere communicatie. Eén op de tien (11%) weet namelijk niet dat ook kapot textiel gescheiden wordt ingezameld. Wat betreft elektrische apparaten is één op de drie (32%) er niet van op de hoogte dat kringloopbedrijf 2Switch dit thuis kan komen ophalen. Het belandt bij 38% (daardoor) in de restafvalcontainer.
- Andere redenen om textiel niet te scheiden zijn omdat de bak te ver van huis is (19%) en/of omdat het meegaat in de restafvalcontainer; dit is dan met name het geval bij kapotte of vieze kleding.

Conclusie - Huidige situatie/gedrag

Gemeente Duiven

Drie op de vijf inwoners vinden dat de afvalinzameling in Duiven goed is geregeld; toch zijn er verbeterpunten.

Zo kan de frequentie van het ophalen van het GFT-afval omhoog; vooral in de zomer is ééns in de twee weken volgens sommigen te weinig. Daarnaast stellen sommige inwoners het op prijs als het oud papier vaker wordt opgehaald. Wat betreft het Afvalaanbiedstation storen inwoners zich aan het hoge tarief. Graag ziet men dat de eerste paar keer gratis wordt of dat er op zijn minst meer differentiatie bij de tarieven wordt toegepast; dit zodat het wegbrengen van een kleine hoeveelheid afval niet zo duur is.

Ook de inzameling van plastic (PMD) kan worden verbeterd: de frequentie van ophalen moet omhoog en de plastic zakken moeten worden vervangen voor containers. Het vaker ophalen geeft minder geuroverlast (vooral in de zomer) en de invoer van containers zorgt voor een schoner straatbeeld. De huidige plastic zakken worden namelijk soms niet goed dichtgemaakt of worden opengehaald door katten, waardoor het vuilnis over straat waait.

De frequentie van het ophalen van de grijze container voor restafval kan volgens inwoners *omlaag*; men geeft gemiddeld de voorkeur aan eens per vier weken. Tot slot merken een aantal inwoners op dat ze de mogelijkheid missen om incontinentie afval (luiers etc.) apart aan te bieden; dit was eerder wel mogelijk.

Inwoners Duiven typeren zichzelf als goede afvalscheiders

Bijna de helft van de inwoners typeren zichzelf als een voorbeeldige afvalscheiders. De overige groep zegt vrijwel allemaal het merendeel van het afval te scheiden. Naarmate men ouder wordt is men nog bewuster bezig met afval scheiden.

Papier en karton, maar ook PMD wordt door vrijwel iedereen altijd gescheiden aangeboden. Ook het scheiden van glas gaat prima. Wat betreft keukenafval is er een grote groep die deze afvalsoort altijd scheidt, maar geeft ook één op de acht aan dit maar soms of helemaal nooit te doen. Dit is ook het geval bij klein chemisch afval. De meest genoemde reden om keukenafval niet altijd te scheiden is vanwege het feit dat het gaat stinken.

Het scheiden van textiel verdient de meeste aandacht en ook het scheiden van elektrische apparaten kan nog worden verbeterd. Over beide afvalsoorten kan o.a. beter worden gecommuniceerd. Eén op de tien inwoners weet namelijk niet dat ook kapot textiel gescheiden wordt ingezameld. Wat betreft elektrische apparaten is één op de drie er niet van op de hoogte dat kringloopbedrijf 2Switch dit thuis kan komen ophalen.

Vraag 19: In hoeverre bent u het eens met de onderstaande uitspraken?

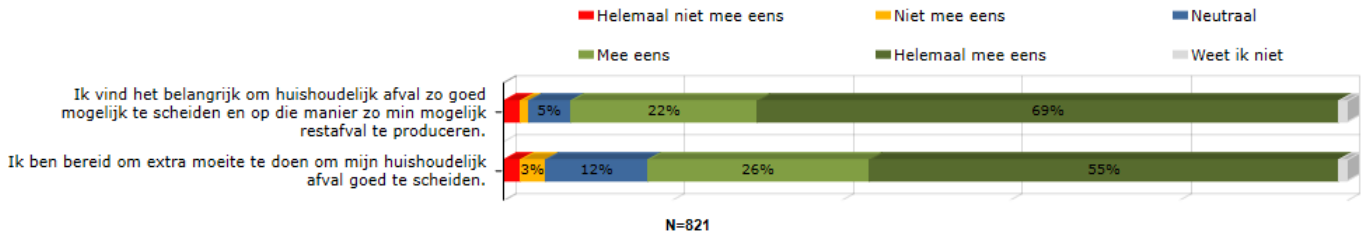

Vraag 20: In hoeverre stimuleren de onderstaande punten u om uw huishoudelijk afval (nog beter) te scheiden en (nog) minder restafval te produceren?

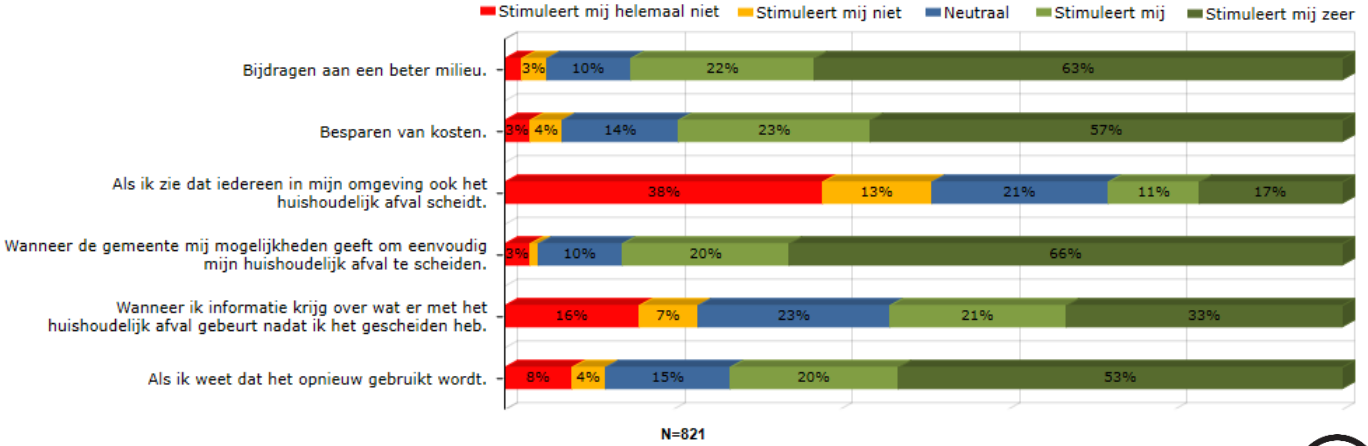

- Bijna iedereen (91%) vindt het belangrijk om huishoudelijk afval zo goed mogelijk te scheiden en op die manier zo min mogelijk restafval te produceren. Nog eens 81% is bereid hier extra moeite voor te doen. Naarmate men ouder wordt, vindt men het goed scheiden van afval nog belangrijker en is men nog vaker bereid om hier extra moeite voor te doen.
- De grootste stimulans, om huishoudelijk afval (nog beter) te scheiden en (nog) minder restafval te produceren, krijgen inwoners als de gemeente hen de mogelijkheden geeft om dit eenvoudig te kunnen doen; 86% geeft aan dat dit hen stimuleert. Daarnaast zijn het bijdragen aan het milieu (85%) en het besparen van kosten (80%) punten die een ruime meerderheid stimuleren.
- Ook het zeker weten dat het gescheiden afval opnieuw wordt gebruikt is voor driekwart (73%) een stimulans om huishoudelijk afval (nog beter) te scheiden en (nog) minder restafval te produceren. Een goede informatievoorziening over wat er met het huishoudelijk afval gebeurt, nadat het gescheiden is, draagt voor 54% bij.
- Een meerderheid (51%) laat zich *niet* beïnvloeden/stimuleren door anderen bij het scheiden van huishoudelijk afval; 28% is hier wel gevoelig voor.

Resultaten - Houding

Gemeente Duiven

Zijn er nog andere aspecten die u stimuleren om uw huishoudelijk afval (nog beter) te scheiden en (nog) minder restafval te produceren?

"Als er opgetreden wordt tegen de verpakkings industrie. Anders kraan open en dweilen maar."

"Ik heb de aarde in bruik-leen van mijn kinderen."

"Geef jonge ouders een afsluitbare luchtdicht bak voor luiers."

"Als ik alles hygiënisch kan doen."

"Een container voor het plastic."

"Een aantal keer per jaar gratis storten op de werf."

"Transparantie mis ik wel, wat wordt er eigenlijk opnieuw gebruikt; wat levert het de gemeente op? Want afval is ook geld waard."

Vraag 21: In hoeverre bent u het eens met de onderstaande uitspraken?

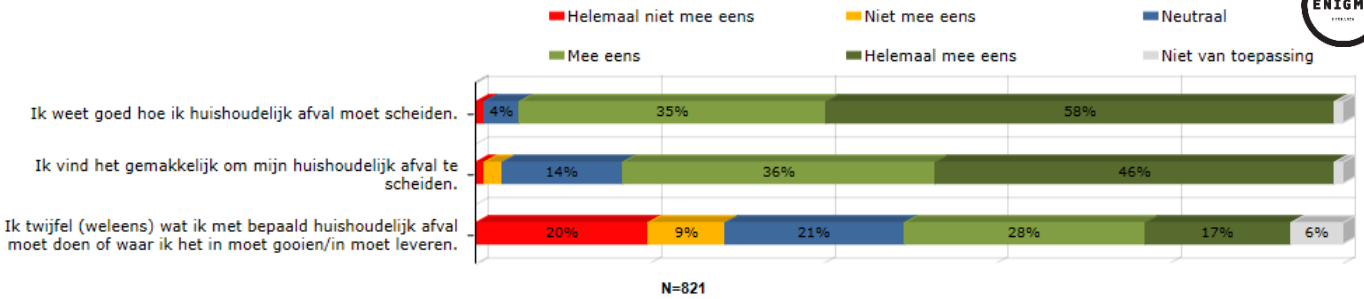

In de vorige vraag heeft u aangegeven weleens te twijfelen over wat u met bepaald huishoudelijk afval moet doen of waar u het in moet gooien/in moet leveren. Kunt u dit kort toelichten?

"Bepaalde producten die net tussen twee afvalgroepen vallen omdat ze gemaakt zijn van een combinatie van die twee."

"Bij plastics is dit niet duidelijk."

"Chipszakken"

"Bijvoorbeeld een broodzak met plastic-venster of zilverfolie. Als dat soort kleine zaken. Het verschilt ook nog eens per gemeente wat er waar bij mag volgens mij. "

"Het is moeilijk te onderscheiden wat er wel en niet in de plastic zal mag. Zoals hard plastic."

- Bijna alle respondenten weten goed hoe ze huishoudelijk afval moeten scheiden (93%). Nog eens 82% vindt het ook gemakkelijk om huishoudelijk afval te scheiden.
- Toch geven ruim twee op de vijf (45%) inwoners aan weleens te twijfelen over wat ze met bepaald huishoudelijk afval moeten doen of waar ze het in moeten gooien/in moeten leveren.
- De twijfel ontstaat bijvoorbeeld wanneer bepaalde producten tussen twee afvalgroepen vallen, omdat ze gemaakt zijn van een combinatie van twee materialen. Vooral op het gebied van PMD-afval heerst twijfel.

Conclusie - Houding

Gemeente Duiven

Inwoners staan welwillend tegenover afval scheiden en zijn bereid hier extra moeite voor te doen

Naarmate men ouder wordt vindt men het goed scheiden van afval nog belangrijker en is men nog vaker bereid om hier extra moeite voor te doen.

De grootste stimulans, om huishoudelijk afval (nog beter) te scheiden en (nog) minder restafval te produceren, krijgen inwoners als de gemeente hen de mogelijkheden geeft om dit eenvoudig te kunnen doen. Daarnaast zijn het bijdragen aan het milieu en het besparen van kosten punten die een ruime meerderheid stimuleren.

Het zeker weten dat het gescheiden afval opnieuw wordt gebruikt is voor driekwart een stimulans om huishoudelijk afval (nog beter) te scheiden en een goede informatievoorziening over wat er met het huishoudelijk afval gebeurt, nadat het gescheiden is, draagt voor de helft van de inwoners bij. Een meerderheid laat zich *niet* beïnvloeden/stimuleren door anderen bij het scheiden van huishoudelijk afval.

Bijna de helft twijfelen weleens over wat ze met bepaald huishoudelijk afval moeten doen.

De twijfel ontstaat bijvoorbeeld wanneer bepaalde producten tussen twee afvalgroepen vallen, omdat ze gemaakt zijn van een combinatie van twee materialen. Vooral op het gebied van PMD-afval heerst twijfel.

Om deze twijfel weg te nemen is er behoefte aan voorbeelden. Ook kan gedacht worden aan een uitgebreide lijst met artikelen op de website en via de afvalapp, waarbij bij elk artikel wordt vermeld bij welke afvalsoort dit hoort. Deze lijst moet worden voorzien van een goede zoekfunctie. Daarnaast kan vaker voorlichting worden gegeven over wat wel en wat niet bij PMD-afval mag.

Resultaten - Mogelijkheden

Gemeente Duiven

Vraag 23: Wat kan de gemeente voor u betekenen om ervoor te zorgen dat …

het (nog) duidelijker wordt hoe het huishoudelijk afval gescheiden kan worden?

- Blijven vertellen wat waar hoort.
- Heel duidelijk overzicht op de site van de meest voorkomende zaken en hoe en waar je die kan inleveren.
- Op container wat er wel en niet in mag.
- Regelmatig voorbeelden geven in de Duiven Post.
- App waarbij je artikel kunt invoeren en dan te zien krijgt waar/hoe je het aan moet bieden.

het (nog) gemakkelijker wordt om huishoudelijk afval te scheiden?

- Aanbiedstation goedkoper/gratis maken.
- Aparte container voor plastic i.p.v. zakken.
- Meer plekken glasbakken.
- Iets bedenken op de madenproblematiek in de zomer.
- Inleverplekken in de wijk vooral voor GFT en PMD.
- Ondergrondse containers.
- Vaker papier komen halen.

mogelijke twijfel over wat met bepaald huishoudelijk afval moet gebeuren zoveel mogelijk wordt weggenomen?

- Af en toe in de Duiven Post uitleg geven.
- Betere voorlichting over wat wel en niet bij PMD-afval mag.
- Een app; invoer betreffend product en gelijk antwoord.
- Meer voorbeelden geven.

**Op deze sheet staat een bloemlezing van veel genoemde suggesties.*

Resultaten - Mogelijkheden

Gemeente Duiven

Vraag 24: In hoeverre bent u het eens met de onderstaande uitspraak? Licht uw antwoord toe.

De gemeente biedt mij op dit moment voldoende mogelijkheden/voorzieningen om huishoudelijk afval te kunnen scheiden en restafval te verminderen.

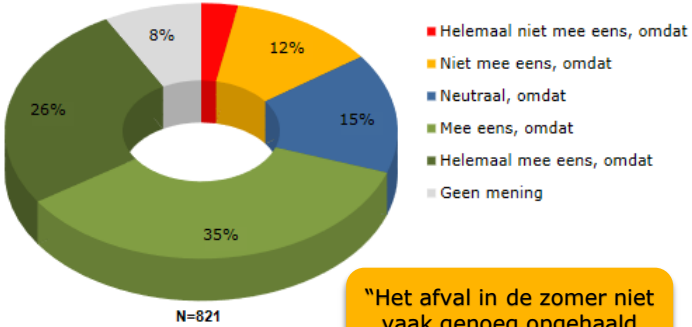

"Het aanbiedstation eenvoudigweg te duur is."

"Luiers een probleem voor ons kan zijn."

"Plastic moet in container."

"Het afval in de zomer niet vaak genoeg opgehaald wordt."

"Ik kan huishoudelijk afval niet gescheiden aanbieden."

"Papiercontainer wordt te laat geleegd."

"Er een ongelijkheid is tussen mensen die eigen containers hebben en mensen die ondergrondse containers moeten gebruiken."

Vraag 25: Welke van onderstaande mogelijkheden kunnen u helpen om GFT-afval (groente, fruit, tuinafval en etensresten) beter te scheiden?*

	Totaal
Als de gemeente daar hulpmiddelen voor verstrekt (bijvoorbeeld een keukenemmertje)	13%
Als het GFT-afval wekelijks wordt ingezameld (i.v.m. stinken)	21%
Als de GFT-container in de zomer wekelijks wordt geleegd	52%
Als er een duidelijke scheidingswijzer is over wat wel en niet bij het GFT-afval hoort	19%
Een andere mogelijkheid, namelijk:	8%
Het GFT-afval wordt bij mij niet apart opgehaald; ik kan mijn groente- en fruitafval (keukenafval) dus niet gescheiden aanbieden. Als deze mogelijkheid komt, ga ik mijn keukenafval wel scheiden	3%
Geen, ik scheid GFT-afval al goed, voor mij hoeft er niets te veranderen	26%
Geen, omdat:	4%
N	821

** Op deze vraag kon men meerdere antwoorden geven. De percentages tellen daarom op tot meer dan 100%.*

- Drie op de vijf inwoners (61%) zijn van mening dat de gemeente Duiven hen op dit moment voldoende mogelijkheden/ voorzieningen biedt om huishoudelijk afval te kunnen scheiden en restafval te verminderen. Ruim één op de zeven (15%) is het hier uitgesproken *niet* mee eens en eveneens 15% antwoordt neutraal. Inwoners van 25 t/m 44 jaar zijn het vaakst ontevreden over de mogelijkheden/ voorzieningen die geboden worden door de gemeente. De ontevredenheid neemt af naarmate men ouder is.
- Inwoners die het niet eens zijn met de uitspraak geven o.a. aan dat het Afvalaanbiedstation te duur is, bepaald afval niet vaak genoeg wordt opgehaald en/of dat ze plastic graag in een aparte container willen verzamelen. Ook zeggen een aantal inwoners dat ze afval niet gescheiden kunnen aanbieden, waardoor het aanbieden van afval niet voor iedereen gelijk is.
- Meer dan de helft van de inwoners (52%) zijn van mening, dat het wekelijks legen van de GFT-container in de zomer, hen zou kunnen helpen om dit afval (nog) beter te scheiden. Ook het altijd wekelijks ophalen (21%) en een duidelijke scheidingswijzer (19%) kan volgens één op de vijf hulp bieden. Tot slot ziet 13% wel iets in een hulpmiddel, zoals een keukenemmertje, dat de gemeente verstrekt. Een kwart van de inwoners (26%) zegt geen hulp nodig te hebben; zij scheiden hun GFT-afval al goed.

Resultaten - Mogelijkheden

Gemeente Duiven

Vraag 26: Welke van onderstaande mogelijkheden kunnen u helpen om oud papier en karton beter te scheiden?*

	Totaal
Als papier en karton vaker wordt opgehaald	22%
Als ik een papiercontainer bij mijn woning krijg	1%
Als ik het oud papier kwijt kan in een verzamelcontainer in de wijk	7%
Als er een duidelijke scheidingswijzer is over wat wel en niet bij het oud papier en karton hoort	4%
Een andere mogelijkheid, namelijk:	3%
Geen, ik scheid papier en karton al goed, voor mij hoeft er niets te veranderen.	63%
Geen, omdat:	7%
N	821

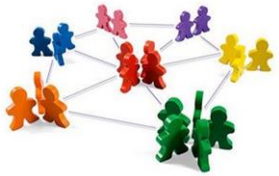

** Op deze vragen kon men meerdere antwoorden geven. De percentages tellen daarom op tot meer dan 100%.*

Vraag 27: Welke van onderstaande mogelijkheden kunnen u helpen om PMD (plastic- en metalen verpakkingen (blik) & drankenkartons) beter te scheiden?*

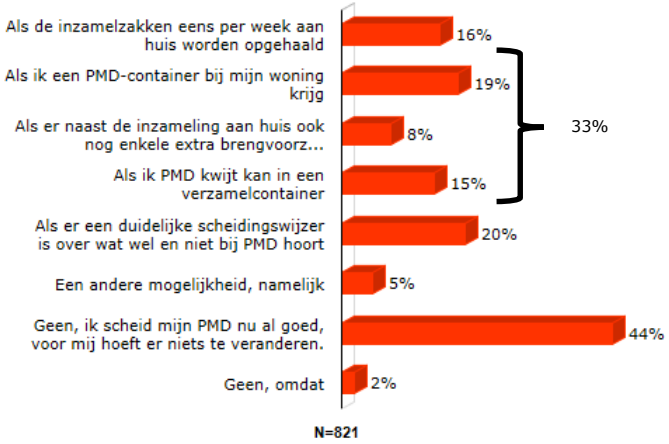

- Bijna tweederde (63%) van de inwoners zeggen papier en karton al goed te scheiden; voor hen hoeft er dan ook niets te veranderen om hen te helpen om dit nog beter te kunnen scheiden.
- Diegenen die wel mogelijkheden benoemen willen veelal graag dat het papier en karton vaker wordt opgehaald (22%). Met name inwoners van 25 t/m 44 jaar zijn hier voorstander van. Dit is ook het geval bij inwoners die thuiswonende kinderen hebben.
- Wat betreft het PMD-afval is de groep inwoners, in vergelijking met papier en karton, kleiner dat aangeeft dat er niets hoeft te veranderen (44%).
- Eén op de vijf inwoners heeft behoefte aan een duidelijke scheidingswijzer waarin staat wat wel en wat niet bij het PMD hoort.
- Nog eens één derde opteert voor een extra mogelijkheid (eigen container, verzamelcontainer etc.) om PMD-afval in te leveren naast de inzamelzakken. Daarnaast geeft 16% aan dat het wekelijks ophalen van de inzamelzakken hen zou helpen om PMD-afval beter te kunnen scheiden.

Conclusie - Mogelijkheden

Gemeente Duiven

Drie op de vijf inwoners vinden dat de gemeente hen op dit moment voldoende mogelijkheden/voorzieningen biedt om huishoudelijk afval te kunnen scheiden en restafval te verminderen.

Inwoners van 25 t/m 44 jaar zijn het vaakst ontevreden over de mogelijkheden/ voorzieningen die geboden worden door de gemeente. De ontevredenheid neemt af naarmate men ouder is. Inwoners die ontevreden zijn geven o.a. aan dat het Afvalaanbiedstation te duur is, bepaald afval niet vaak genoeg wordt opgehaald en dat ze plastic graag in een aparte container willen verzamelen.

Ook zeggen een aantal inwoners dat ze afval niet gescheiden kunnen aanbieden, waardoor het aanbieden van afval niet voor iedereen in de gemeente Duiven gelijk is.

Vaker ophalen veel genoemde wens bij extra mogelijkheden om soorten afval (nog) beter te kunnen scheiden.

Meer dan de helft van de inwoners zijn van mening, dat het wekelijks legen van de GFT-container in de zomer, hen zou kunnen helpen om dit afval (nog) beter te scheiden. Eén op de vijf zou ook graag zien dat papier en karton vaker wordt opgehaald. Verder geeft één op de zes aan dat het wekelijks ophalen van de PMD inzamelzakken hen zou helpen om dit afval beter te kunnen scheiden. Nog eens één derde opteert voor een extra mogelijkheid (eigen container, verzamelcontainer etc.) om PMD-afval in te leveren, naast de inzamelzakken.

Eén op de vijf inwoners heeft verder behoefte aan een duidelijke scheidingswijzer waarin staat wat wel en wat niet bij het PMD-afval hoort. Ook voor het GFT-afval bestaat bij één op de vijf deze behoefte.

Resultaten - Informatievoorziening gemeente

Gemeente Duiven

Vraag 28: Wilt u de huidige informatievoorziening van de gemeente beoordelen?

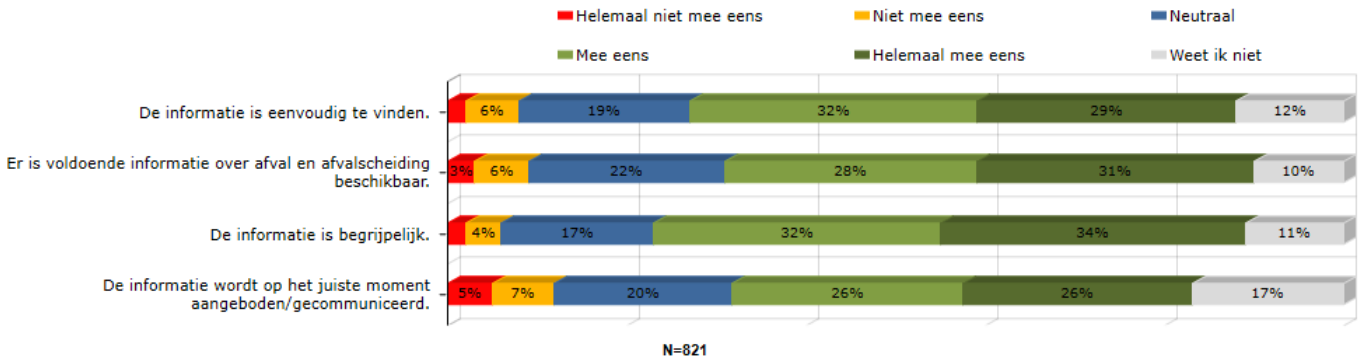

Heeft u nog verbeterpunten of tips voor onze informatievoorziening over afval?

"Afvalscheiding bij de bron dient door mensen gedaan te worden en die boodschap moet uitgebreid, duidelijk en overtuigend bij de mensen gebracht worden. Mogelijke ideeën zijn een afvalscheidingsquiz, campagnes op scholen en/of publieke ruimten, afvalscheidingsombudsman, afvalscheidingsmonitor/publicatie. Acties die gericht zijn op de bewustwording van afvalscheiding."

"De e-mail herinnering werkt prettig. Daar zou u meer bekendheid aan kunnen geven."

"Een (ludieke) restafval column in de Duiven Post."

"In Arnhem kon je de afhaal momenten overzetten in je digitale agenda, dat werkt voor ons wel erg prettig."

"Niet alle ouderen kunnen overweg met de digitale informatie gever. Een handige kaart, kort en bondig is ook handig om op te hangen."

"Via vraag- en antwoordsessies van inwoners in Duiven Post."

"Een vraagbaak die ook antwoord geeft."

- Inwoners zijn gemiddeld tevreden over de huidige informatievoorziening van de gemeente; de gemiddelde beoordeling op de aspecten ligt tussen de 3,7 en de 4,0. Opvallend is dat minimaal 10% aangeeft de informatievoorziening niet te kunnen beoordelen.
- De informatievoorziening is volgens tweederde begrijpelijk. Nog eens 61% is het er (helemaal) mee eens dat de informatie eenvoudig te vinden is en 59% vindt dat er voldoende informatie over afval en afvalscheiding beschikbaar is.
- Relatief de meeste ontevredenheid heerst er over het moment dat de informatie wordt aangeboden/wordt gecommuniceerd. Dit gebeurt volgens 12% niet altijd op het juiste moment. Overigens vindt 52% dat dit wel het geval is.

Resultaten - Informatievoorziening gemeente

Gemeente Duiven

Vraag 29: Hoe wilt u door de gemeente geïnformeerd worden over de afvalinzameling en het scheiden van huishoudelijk afval?

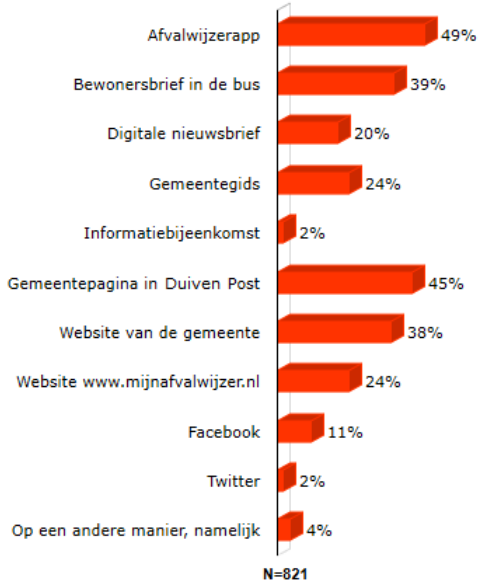

** Op deze vraag kon men meerdere antwoorden geven. De percentages tellen daarom op tot meer dan 100%.*

Vraag 30: Gebruikt u de Afvalwijzer-app op uw telefoon of tablet? Zo ja, heeft u nog verbeterpunten voor de app?

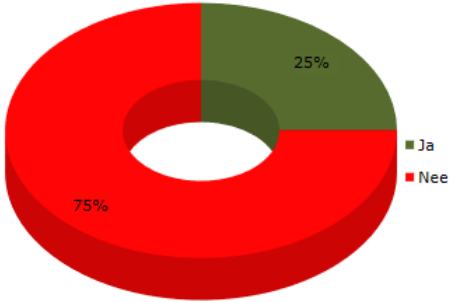

Eventuele verbeterpunten

"Toevoegen waar je kleding containers kunt vinden op een kaartje."

"Een zoekfunctie zodat je op product of verpakking kunt zoeken bij welk afval het hoort."

"De afhaalmomenten kunnen overnemen in de digitale agenda."

"Een 2e postcode in kunnen voeren, bijv. bij vakantie van kennissen of familie in de gemeente."

"Ik zou zelf willen bijhouden of kunnen zien hoe vaak ik restafval al heb ingeleverd. Wat stimulerend kan werken is wanneer je ziet hoe vaak jij t.o.v. een vergelijkbaar huishouden je restafval aanbied."

- Het is voor de gemeente van belang om de informatievoorziening over de afvalinzameling en het scheiden van huishoudelijk afval zowel online als offline te verspreiden. Met name de oudere inwoners stellen een offline informatievoorziening op prijs, terwijl jongere inwoners vaker voor online kiezen.
- De Afvalwijzer-app wordt door 49% genoemd als manier om door de gemeente geïnformeerd te worden. Andere veel genoemde digitale manieren zijn de website van de gemeente (38%) en de website www.mijnafvalwijzer.nl (24%). Nog eens één op de vijf noemt verder de digitale nieuwsbrief
- Offline is de gemeentepagina in Duiven Post een manier waar veel inwoners de voorkeur aan geven (45%). Andere veel genoemde offline manieren zijn een bewonersbrief in de bus (39%) en de gemeentegids (24%).
- Een kwart van de inwoners gebruikt de Afvalwijzer-app. Onder inwoners van 25 t/m 44 jaar is het gebruik het hoogst (36%).

Vraag 31: Kunt u aangeven hoe tevreden u bent over het Afvalaanbiedstation in Duiven?

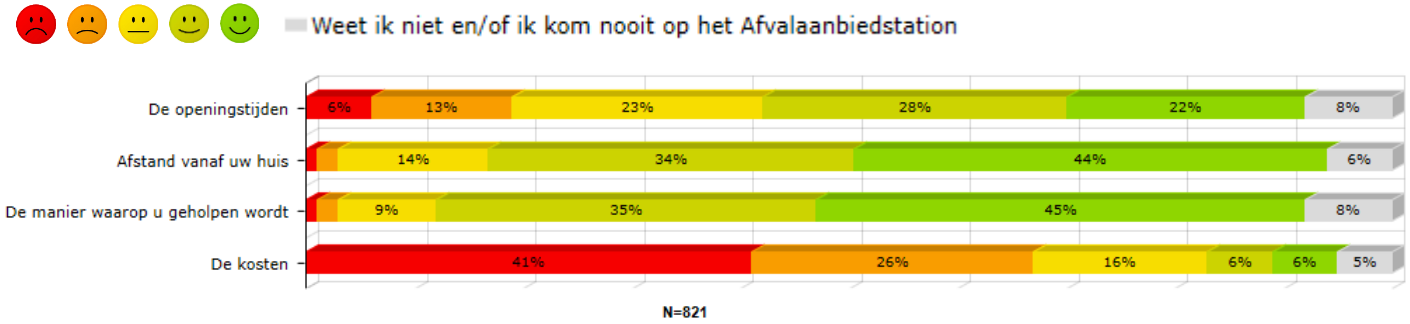

Vraag 32: Kunt u antwoord geven op onderstaande vragen?

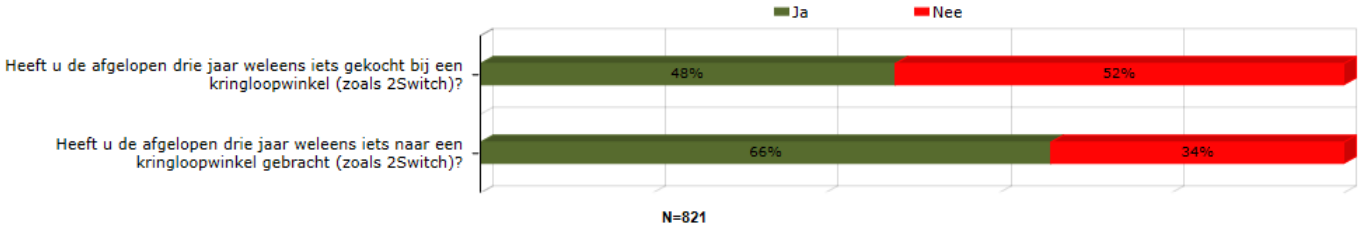

- Wat betreft het Afvalaanbiedstation in Duiven heerst grote ontevredenheid over de kosten. Meer dan tweederde (67%) beoordelen dit met een rode of oranje smiley. Zoals eerder in dit rapport gemeld, storen inwoners zich eraan dat ervoor moet worden betaald. Daarbij komt ook dat voor een kleine hoeveelheid afval toch een minimumbedrag van €12,- wordt gerekend. Meer differentiatie in de kosten zijn gewenst.
- Ook wat betreft de openingstijden heerst er enige ontevredenheid; één op de vijf (19%) beoordeelt dit met een rode of oranje smiley. De ontevredenheid over de openingstijden heerst met name onder inwoners onder de 65 jaar; zij kunnen mogelijk de openingstijden lastig combineren met hun werk.
- Over de afstand en de manier waarop men wordt geholpen heerst wel tevredenheid. Respectievelijk 78% en 80% is hier (zeer) tevreden over.
- Bijna de helft (48%) van de inwoners heeft de afgelopen drie jaar weleens iets gekocht bij een kringloopwinkel zoals 2Switch. Nog eens tweederde heeft de afgelopen drie jaar weleens iets naar een kringloopwinkel gebracht.

3. Uitsplitsingen

Vraag 5: Hoe vindt u dat de afvalinzameling is geregeld in de gemeente Duiven?

*Gemiddelden naar leeftijdsgroepen en gebied (1= 2= 3= 4= 5=).**

	Totaal	Leeftijdgroepen				Gebied												
		Tot en met 24 jaar	25 t/m 44 jaar	45 t/m 64 jaar	65 jaar of ouder	Het Broek	West (Duiven-Noord)	Oud Zuid (Duiven-Noord)	Centrum (Duiven-Noord)	De Vergert (Duiven-Noord)	De Nieuweling (Duiven-Noord)	De Ploen (Duiven-Noord)	Noord (Duiven-Noord)	Lommerweide (Duiven-Noord)	Zuidwest (Duiven-Zuid)	Zuidoost (Duiven-Zuid)	Groessen	Loo Gld
	3,6	4,0	3,3	3,6	3,9	4,3	3,7	3,6	4,0	3,4	3,5	3,3	3,8	3,4	3,6	3,6	3,8	4,0
N	821	11	156	371	283	5	121	65	36	62	54	28	20	76	95	151	67	41

*Gemiddelden naar gezinssituatie en soort woning (1= 2= 3= 4= 5=).**

	Totaal	Gezinssituatie					Soort woning			
		Alleenstaand met thuiswonend(e) kind(eren)	Alleenstaand zonder thuiswonend(e) kind(eren)	Gehuwd/samenwonend met thuiswonend(e) kind(eren)	Gehuwd/samenwonend zonder thuiswonend(e) kind(eren)	Anders	Rijtjeshuis	Hoekwoning of twee-onder-een-kap	Vrijstaande woning	Anders
	3,6	3,8	3,6	3,4	3,7	3,6	3,5	3,7	3,7	3,4
N	821	27	100	233	427	34	235	350	170	66

Vraag 8: Heeft u een eigen container voor restafval (en dus geen gezamenlijke – ondergrondse of bovengrondse - container)?

*Naar leeftijdsgroepen en gebied.**

	Totaal	Leeftijdgroepen				Gebied												
		Tot en met 24 jaar	25 t/m 44 jaar	45 t/m 64 jaar	65 jaar of ouder	Het Broek	West (Duiven-Noord)	Oud Zuid (Duiven-Noord)	Centrum (Duiven-Noord)	De Vergert (Duiven-Noord)	De Nieuweling (Duiven-Noord)	De Ploen (Duiven-Noord)	Noord (Duiven-Noord)	Lommerweide (Duiven-Noord)	Zuidwest (Duiven-Zuid)	Zuidoost (Duiven-Zuid)	Groessen	Loo Gld
Ja	91%	91%	88%	94%	88%	100%	87%	98%	86%	98%	91%	9%	96%	95%	91%	94%	100%	100%
Nee	9%	9%	12%	6%	12%	0%	13%	2%	14%	2%	9%	91%	4%	5%	9%	6%	0%	0%
N	821	11	156	371	283	5	121	65	36	62	54	28	20	76	95	151	67	41

*Naar gezinssituatie en soort woning.**

	Totaal	Gezinssituatie					Soort woning			
		Alleenstaand met thuiswonend(e) kind(eren)	Alleenstaand zonder thuiswonend(e) kind(eren)	Gehuwd/samenwonend met thuiswonend(e) kind(eren)	Gehuwd/samenwonend zonder thuiswonend(e) kind(eren)	Anders	Rijtjeshuis	Hoekwoning of twee-onder-één-kap	Vrijstaande woning	Anders
Ja	91%	89%	80%	94%	93%	86%	96%	95%	97%	28%
Nee	9%	11%	20%	6%	7%	14%	4%	5%	3%	72%
N	821	27	100	233	427	34	235	350	170	66

**Grijs gearceerde groepen antwoorden significant afwijkend, rode cijfers (N) zijn indicatief.*

Vraag 9: Kunt u per seizoen aangeven hoe vaak u wilt dat u de restafvalcontainer kunt aanbieden om te laten legen? Houdt u er rekening mee dat het vaker legen van containers u meer geld kost.

*Gemiddelden naar leeftijdsgroepen en gebied (1=1x per week, 2=1x per 2 weken, 3=1x per 3 weken, 4=1x per 4 weken, 5=1x per 5 weken, 6=1x per 6 weken).**

		Leeftijdgroepen				*Gebied*												
	Totaal	Tot en met 24 jaar	25 t/m 44 jaar	45 t/m 64 jaar	65 jaar of ouder	Het Broek	West (Duiven-Noord)	Oud Zuid (Duiven-Noord)	Centrum (Duiven-Noord)	De Vergert (Duiven-Noord)	De Nieuweling (Duiven-Noord)	De Ploen (Duiven-Noord)	Noord (Duiven-Noord)	Lommerweide (Duiven-Noord)	Zuidwest (Duiven-Zuid)	Zuidoost (Duiven-Zuid)	Groessen	Loo Gld
Lente	3,7	4,3	3,0	3,9	4,3	4,4	3,8	3,3	3,6	4,0	3,4	3,1	4,9	3,7	3,7	3,8	3,8	3,8
N	722	10	136	338	238	5	102	62	30	60	48	3	18	68	82	136	67	41
Zomer	3,5	4,3	2,7	3,6	4,0	3,3	3,5	3,1	3,5	3,7	3,1	3,1	4,6	3,5	3,4	3,5	3,6	3,5
N	717	10	136	335	236	4	101	63	30	59	46	3	19	68	81	135	67	41
Herfst	3,8	4,3	3,1	3,9	4,2	3,9	3,9	3,3	3,6	4,0	3,5	3,1	4,9	3,7	3,8	3,9	3,9	3,8
N	717	10	135	334	238	4	101	63	30	58	47	3	19	68	82	135	67	40
Winter	3,9	4,3	3,2	4,0	4,3	4,4	4,0	3,5	3,9	4,1	3,5	3,1	4,9	3,7	3,9	3,9	3,9	3,9
N	717	10	135	336	236	5	100	64	30	58	46	3	19	67	83	135	67	40

*Gemiddelden naar gezinssituatie en soort woning (1=1x per week, 2=1x per 2 weken, 3=1x per 3 weken, 4=1x per 4 weken, 5=1x per 5 weken, 6=1x per 6 weken).**

		Gezinssituatie					*Soort woning*			
	Totaal	Alleenstaand met thuiswonend(e) kind(eren)	Alleenstaand zonder thuiswonend(e) kind(eren)	Gehuwd/samenwonend met thuiswonend(e) kind(eren)	Gehuwd/samenwonend zonder thuiswonend(e) kind(eren)	Anders	Rijtjeshuis	Hoekwoning of twee-onder-een-kap	Vrijstaande woning	Anders
Lente	3,7	3,3	4,0	3,3	4,1	3,6	3,5	3,9	3,8	3,6
N	722	24	69	216	385	28	213	329	163	17
Zomer	3,5	2,9	3,9	3,0	3,8	3,4	3,2	3,6	3,5	3,4
N	717	24	73	214	378	28	216	325	159	17
Herfst	3,8	3,3	4,1	3,4	4,1	3,7	3,6	4,0	3,9	3,6
N	717	24	68	216	380	29	214	325	162	16
Winter	3,9	3,5	4,3	3,5	4,2	3,7	3,7	4,0	3,9	3,6
N	717	24	71	215	378	29	216	326	159	16

**Grijs gearceerde groepen antwoorden significant afwijkend, rode cijfers (N) zijn indicatief.*

Vraag 11: Welke van onderstaande uitspraken past het best bij u?

*Naar leeftijdsgroepen en gebied.**

		Leeftijdgroepen				Gebied												
	Totaal	Tot en met 24 jaar	25 t/m 44 jaar	45 t/m 64 jaar	65 jaar of ouder	Het Broek	West (Duiven-Noord)	Oud Zuid (Duiven-Noord)	Centrum (Duiven-Noord)	De Vergert (Duiven-Noord)	De Nieuweling (Duiven-Noord)	De Ploen (Duiven-Noord)	Noord (Duiven-Noord)	Lommerweide (Duiven-Noord)	Zuidwest (Duiven-Zuid)	Zuidoost (Duiven-Zuid)	Groessen	Loo Gld
Ik ben een voorbeeldige afvalscheider	46%	35%	36%	44%	61%	100%	44%	40%	65%	49%	46%	38%	68%	39%	43%	46%	42%	50%
Ik scheid het merendeel van mijn afval	51%	65%	58%	53%	37%	0%	49%	57%	35%	49%	48%	53%	32%	61%	52%	52%	55%	47%
Ik scheid een gedeelte van mijn afval	3%	0%	6%	3%	0%	0%	6%	2%	0%	2%	4%	9%	0%	0%	5%	2%	2%	3%
Ik scheid mijn afval (meestal) niet	0%	0%	0%	0%	1%	0%	1%	0%	0%	0%	2%	0%	0%	0%	0%	0%	1%	0%
N	821	11	156	371	283	5	121	65	36	62	54	28	20	76	95	151	67	41

*Naar gezinssituatie en soort woning.**

		Gezinssituatie					Soort woning			
	Totaal	Alleenstaand met thuiswonend(e) kind(eren)	Alleenstaand zonder thuiswonend(e) kind(eren)	Gehuwd/samenwonend met thuiswonend(e) kind(eren)	Gehuwd/samenwonend zonder thuiswonend(e) kind(eren)	Anders	Rijtjeshuis	Hoekwoning of twee-onder-één-kap	Vrijstaande woning	Anders
Ik ben een voorbeeldige afvalscheider	46%	41%	54%	37%	51%	39%	46%	43%	52%	42%
Ik scheid het merendeel van mijn afval	51%	52%	38%	60%	46%	61%	50%	54%	48%	48%
Ik scheid een gedeelte van mijn afval	3%	7%	6%	3%	3%	0%	4%	3%	0%	9%
Ik scheid mijn afval (meestal) niet	0%	0%	1%	0%	0%	0%	0%	0%	1%	1%
N	821	27	100	233	427	34	235	350	170	66

Grijs gearceerde groepen antwoorden significant afwijkend, rode cijfers (N) zijn indicatief.

Vraag 12: Geef per afvalsoort aan hoe vaak u dit gescheiden aanbiedt (en dus niet in de restafvalcontainer doet of in de vuilniszak doet voor de verzamelcontainer):

*Gemiddelden naar leeftijdsgroepen en gebied (1=Altijd, 2=Meestal, 3=Soms, 4=Nooit).**

		Leeftijdgroepen				Gebied												
	Totaal	Tot en met 24 jaar	25 t/m 44 jaar	45 t/m 64 jaar	65 jaar of ouder	Het Broek	West (Duiven-Noord)	Oud Zuid (Duiven-Noord)	Centrum (Duiven-Noord)	De Vergert (Duiven-Noord)	De Nieuweling (Duiven-Noord)	De Ploen (Duiven-Noord)	Noord (Duiven-Noord)	Lommerweide (Duiven-Noord)	Zuidwest (Duiven-Zuid)	Zuidoost (Duiven-Zuid)	Groessen	Loo Gld
Keukenafval (groente, fruit, etensresten)	1,5	1,2	1,7	1,4	1,3	1,9	1,4	1,5	1,3	1,3	1,5	2,5	1,1	1,4	1,7	1,4	1,3	1,4
N	806	11	155	367	273	5	117	65	31	61	54	27	20	75	95	149	67	40
Papier en karton	1,1	1,0	1,1	1,1	1,1	1,0	1,1	1,1	1,2	1,0	1,0	1,1	1,0	1,0	1,1	1,1	1,1	1,1
N	817	11	156	371	279	5	120	65	36	61	54	28	20	76	95	150	66	41
PMD (plastic- en metalen verpakkingen (blik) & drankenkartons)	1,1	1,1	1,2	1,1	1,1	1,2	1,1	1,2	1,0	1,1	1,1	1,3	1,0	1,1	1,1	1,1	1,1	1,0
N	820	11	156	371	282	5	121	65	36	61	54	28	20	76	95	151	67	41
Glas	1,2	1,5	1,4	1,2	1,1	1,0	1,3	1,3	1,2	1,2	1,2	1,3	1,1	1,2	1,4	1,2	1,2	1,1
N	805	11	153	367	274	5	114	64	36	61	54	28	20	74	92	150	66	41
Textiel (ook schoenen, gordijnen en kapotte kleding)	1,6	1,5	1,8	1,6	1,4	1,5	1,7	1,6	1,6	1,6	1,6	2,1	1,4	1,5	1,6	1,5	1,6	1,9
N	772	11	149	355	257	5	110	59	35	57	50	27	19	71	92	144	62	41
Klein chemisch afval (zoals batterijen en verf)	1,5	1,8	1,5	1,4	1,4	1,7	1,5	1,4	1,2	1,4	1,5	1,9	1,1	1,3	1,4	1,4	1,6	1,8
N	800	11	154	363	272	5	115	62	35	61	52	28	20	75	93	147	66	41
Elektrische apparaten	1,3	1,3	1,4	1,3	1,3	1,2	1,4	1,3	1,2	1,4	1,3	1,4	1,2	1,2	1,3	1,3	1,4	1,4
N	778	9	145	361	263	5	115	60	34	56	51	27	20	72	91	143	63	41

Grijs gearceerde groepen antwoorden significant afwijkend, rode cijfers (N) zijn indicatief.

Gemeente Duiven

*Gemiddelden naar gezinssituatie en soort woning (1=Altijd, 2=Meestal, 3=Soms, 4=Nooit).**

		Gezinssituatie					Soort woning			
	Totaal	Alleenstaand met thuiswonend(e) kind(eren)	Alleenstaand zonder thuiswonend(e) kind(eren)	Gehuwd/samenwonend met thuiswonend(e) kind(eren)	Gehuwd/samenwonend zonder thuiswonend(e) kind(eren)	Anders	Rijtjeshuis	Hoekwoning of twee-onder-een-kap	Vrijstaande woning	Anders
Keukenafval (groente, fruit, etensresten)	1,5	1,7	1,8	1,6	1,3	1,3	1,5	1,4	1,3	2,5
N	806	27	95	233	418	33	234	347	170	55
Papier en karton	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1	1,0	1,1	1,1	1,0	1,1
N	817	27	100	233	423	34	235	347	170	65
PMD (plastic- en metalen verpakkingen (blik) & drankenkartons)	1,1	1,2	1,2	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1	1,3
N	820	27	100	233	426	34	235	349	170	66
Glas	1,2	1,2	1,2	1,3	1,2	1,5	1,3	1,2	1,1	1,2
N	805	27	98	230	418	32	232	342	166	65
Textiel (ook schoenen, gordijnen en kapotte kleding)	1,6	1,5	1,6	1,7	1,6	1,6	1,6	1,6	1,6	1,5
N	772	26	95	228	394	29	217	332	161	62
Klein chemisch afval (zoals batterijen en verf)	1,5	1,6	1,5	1,4	1,4	1,5	1,5	1,5	1,4	1,5
N	800	24	99	231	413	33	228	341	168	63
Elektrische apparaten	1,3	1,1	1,4	1,4	1,3	1,4	1,4	1,3	1,3	1,3
N	778	25	95	227	400	31	219	332	166	61

Grijs gearceerde groepen antwoorden significant afwijkend, rode cijfers (N) zijn indicatief.

Vraag 13: Wat zijn voor u redenen om uw keukenafval (groente, fruit, etensresten) niet altijd te scheiden?

*Naar leeftijdsgroepen en gebied.**

**Grijs gearceerde groepen antwoorden significant afwijkend, rode cijfers (N) zijn indicatief.*

		Leeftijdgroepen				*Gebied*												
	Totaal	Tot en met 24 jaar	25 t/m 44 jaar	45 t/m 64 jaar	65 jaar of ouder	Het Broek	West (Duiven-Noord)	Oud Zuid (Duiven-Noord)	Centrum (Duiven-Noord)	De Vergert (Duiven-Noord)	De Nieuweling (Duiven-Noord)	De Ploen (Duiven-Noord)	Noord (Duiven-Noord)	Lommerweide (Duiven-Noord)	Zuidwest (Duiven-Zuid)	Zuidoost (Duiven-Zuid)	Groessen	Loo Gld
Te veel moeite	13%	48%	18%	8%	5%	0%	18%	0%	0%	11%	18%	19%	0%	20%	8%	17%	14%	13%
Het interesseert me niet zo	1%	0%	0%	2%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	6%	0%	0%	0%	2%	0%	0%	0%
Ik wist niet dat etensresten bij het GFT-afval mogen	2%	0%	2%	2%	6%	0%	7%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	7%	0%	2%	10%	0%
Het wordt niet vaak genoeg opgehaald aan huis	18%	0%	17%	22%	4%	0%	4%	36%	0%	0%	33%	32%	0%	19%	16%	21%	16%	0%
Ik weet niet waar het bij hoort	1%	0%	0%	0%	5%	0%	2%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	2%	0%	0%
Ik heb te weinig opslagruimte daarvoor	6%	0%	9%	3%	6%	50%	0%	8%	100%	11%	4%	14%	0%	0%	6%	0%	0%	0%
Het gaat mee in de restafvalcontainer als dit eerder wordt opgehaald, omdat:	21%	52%	22%	15%	30%	0%	25%	23%	0%	31%	22%	19%	40%	20%	26%	7%	14%	37%
Ik vind het stinken/vies	49%	0%	47%	56%	44%	0%	52%	52%	80%	50%	39%	59%	60%	67%	41%	56%	46%	19%
Ik denk dat het uiteindelijk toch weer op één hoop terecht komt	7%	0%	6%	7%	13%	0%	0%	21%	0%	19%	4%	0%	0%	5%	2%	14%	7%	0%
Anders, namelijk:	28%	0%	30%	29%	22%	100%	29%	11%	40%	31%	14%	36%	60%	4%	25%	32%	39%	54%
Weet ik niet	4%	0%	6%	1%	7%	0%	0%	13%	0%	11%	0%	0%	0%	0%	3%	4%	5%	0%
N	210	2	63	103	42	2	26	18	3	10	16	18	2	18	39	35	15	8

*Naar gezinssituatie en soort woning.**

		Gezinssituatie					*Soort woning*			
	Totaal	Alleenstaand met thuiswonend(e) kind(eren)	Alleenstaand zonder thuiswonend(e) kind(eren)	Gehuwd/samenwonend met thuiswonend(e) kind(eren)	Gehuwd/samenwonend zonder thuiswonend(e) kind(eren)	Anders	Rijtjeshuis	Hoekwoning of twee-onder-één-kap	Vrijstaande woning	Anders
Te veel moeite	13%	10%	5%	15%	10%	31%	16%	13%	12%	4%
Het interesseert me niet zo	1%	0%	0%	1%	2%	0%	1%	0%	2%	0%
Ik wist niet dat etensresten bij het GFT-afval mogen	2%	0%	3%	1%	4%	0%	1%	2%	6%	4%
Het wordt niet vaak genoeg opgehaald aan huis	18%	9%	10%	24%	17%	0%	16%	21%	19%	10%
Ik weet niet waar het bij hoort	1%	0%	2%	0%	1%	0%	1%	0%	2%	0%
Ik heb te weinig opslagruimte daarvoor	6%	9%	10%	4%	4%	13%	5%	1%	8%	18%
Het gaat mee in de restafvalcontainer als dit eerder wordt opgehaald, omdat:	21%	21%	24%	23%	14%	30%	24%	21%	17%	15%
Ik vind het stinken/vies	49%	39%	48%	57%	49%	16%	49%	55%	48%	37%
Ik denk dat het uiteindelijk toch weer op één hoop terecht komt	7%	0%	8%	7%	6%	13%	8%	5%	11%	5%
Anders, namelijk:	28%	26%	33%	25%	30%	25%	18%	32%	20%	50%
Weet ik niet	4%	14%	7%	2%	4%	0%	8%	1%	4%	0%
N	210	11	34	85	72	8	64	82	34	30

Vraag 16: Wat zijn voor u redenen om glas niet altijd te scheiden?

*Naar leeftijdsgroepen en gebied.**

**Grijs gearceerde groepen antwoorden significant afwijkend, rode cijfers (N) zijn indicatief.*

		Leeftijdgroepen				Gebied												
	Totaal	Tot en met 24 jaar	25 t/m 44 jaar	45 t/m 64 jaar	65 jaar of ouder	Het Broek	West (Duiven-Noord)	Oud Zuid (Duiven-Noord)	Centrum (Duiven-Noord)	De Vergert (Duiven-Noord)	De Nieuweling (Duiven-Noord)	De Ploen (Duiven-Noord)	Noord (Duiven-Noord)	Lommerweide (Duiven-Noord)	Zuidwest (Duiven-Zuid)	Zuidoost (Duiven-Zuid)	Groessen	Loo Gld
Te veel moeite	15%	0%	23%	12%	7%	0%	19%	10%	21%	0%	14%	41%	0%	21%	9%	26%	11%	37%
Het interesseert me niet zo	2%	0%	5%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	24%	0%	0%	6%	0%	0%	0%
De glasbak is te ver van mijn huis	30%	34%	39%	18%	35%	0%	18%	26%	14%	29%	14%	48%	0%	45%	55%	12%	25%	37%
Ik wist niet dat dit gescheiden wordt	2%	0%	3%	0%	4%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	12%	0%	0%
Ik weet niet waar ik dat kan inleveren	0%	0%	0%	0%	3%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	7%	0%	0%	0%	0%
Ik heb te weinig opslagruimte thuis	9%	34%	7%	7%	10%	0%	3%	5%	0%	13%	14%	0%	0%	28%	18%	12%	0%	0%
Het gaat mee in de restafvalcontainer	25%	32%	25%	24%	19%	0%	27%	40%	14%	23%	19%	17%	0%	17%	21%	30%	7%	37%
Ik denk dat het uiteindelijk toch weer op één hoop terecht komt	6%	0%	9%	0%	17%	0%	0%	24%	14%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	12%	7%	0%
Anders, namelijk:	31%	34%	22%	42%	27%	0%	39%	14%	50%	38%	27%	35%	100%	38%	24%	20%	46%	63%
Weet ik niet	6%	0%	3%	12%	5%	0%	9%	7%	0%	6%	14%	0%	0%	0%	0%	14%	11%	0%
N	116	3	38	52	23	0	20	14	5	10	7	5	1	9	16	17	9	3

*Naar gezinssituatie en soort woning.**

		Gezinssituatie					Soort woning			
	Totaal	Alleenstaand met thuiswonend(e) kind(eren)	Alleenstaand zonder thuiswonend(e) kind(eren)	Gehuwd/samenwonend met thuiswonend(e) kind(eren)	Gehuwd/samenwonend zonder thuiswonend(e) kind(eren)	Anders	Rijtjeshuis	Hoekwoning of twee-onder-één-kap	Vrijstaande woning	Anders
Te veel moeite	15%	15%	7%	21%	12%	17%	11%	17%	18%	22%
Het interesseert me niet zo	2%	0%	0%	3%	3%	0%	5%	0%	0%	0%
De glasbak is te ver van mijn huis	30%	22%	48%	26%	25%	38%	35%	23%	28%	31%
Ik wist niet dat dit gescheiden wordt	2%	0%	0%	3%	1%	0%	4%	0%	0%	0%
Ik weet niet waar ik dat kan inleveren	0%	0%	0%	0%	1%	0%	0%	1%	0%	0%
Ik heb te weinig opslagruimte thuis	9%	0%	11%	8%	8%	21%	18%	4%	0%	0%
Het gaat mee in de restafvalcontainer	25%	11%	15%	25%	29%	28%	16%	37%	5%	38%
Ik denk dat het uiteindelijk toch weer op één hoop terecht komt	6%	0%	5%	3%	8%	12%	8%	7%	0%	0%
Anders, namelijk:	31%	52%	28%	34%	31%	21%	28%	33%	53%	15%
Weet ik niet	6%	0%	6%	6%	10%	0%	4%	8%	7%	7%
N	116	6	17	39	47	7	46	46	14	10

Vraag 17: Wat zijn voor u redenen om textiel (ook schoenen, gordijnen en kapotte kleding) niet altijd te scheiden?

*Naar leeftijdsgroepen en gebied.**

**Grijs gearceerde groepen antwoorden significant afwijkend, rode cijfers (N) zijn indicatief.*

	Totaal	Leeftijdgroepen				Gebied												
		Tot en met 24 jaar	25 t/m 44 jaar	45 t/m 64 jaar	65 jaar of ouder	Het Broek	West (Duiven-Noord)	Oud Zuid (Duiven-Noord)	Centrum (Duiven-Noord)	De Vergert (Duiven-Noord)	De Nieuweling (Duiven-Noord)	De Ploen (Duiven-Noord)	Noord (Duiven-Noord)	Lommerweide (Duiven-Noord)	Zuidwest (Duiven-Zuid)	Zuidoost (Duiven-Zuid)	Groessen	Loo Gld
Te veel moeite	10%	0%	13%	10%	4%	0%	16%	0%	10%	8%	14%	13%	0%	2%	7%	10%	19%	10%
Het interesseert me niet zo	1%	0%	2%	1%	2%	0%	3%	0%	0%	2%	0%	8%	0%	0%	2%	0%	0%	0%
De bak waar ik het in kan gooien is te ver van mijn huis	19%	18%	22%	18%	14%	60%	18%	23%	9%	16%	22%	25%	23%	2%	22%	14%	23%	30%
Ik wist niet dat dit gescheiden wordt	11%	20%	9%	8%	19%	40%	11%	0%	16%	2%	14%	0%	0%	14%	10%	10%	29%	24%
Er zijn te weinig huis-aan-huis inzamelacties	7%	18%	10%	5%	5%	0%	11%	9%	0%	0%	0%	20%	0%	17%	7%	3%	8%	18%
Ik weet niet waar ik dat kan inleveren	6%	0%	7%	6%	7%	0%	6%	9%	0%	2%	5%	8%	46%	6%	7%	2%	9%	10%
Ik heb te weinig opslagruimte thuis	5%	0%	6%	6%	4%	0%	4%	5%	0%	10%	6%	4%	0%	9%	5%	5%	4%	6%
Het gaat mee in de restafvalcontainer	33%	35%	34%	32%	33%	40%	27%	28%	21%	37%	55%	41%	46%	52%	18%	35%	43%	24%
Ik denk dat het uiteindelijk toch weer op één hoop terecht komt	5%	25%	3%	5%	4%	0%	6%	4%	0%	14%	0%	0%	0%	10%	0%	6%	4%	10%
Anders, namelijk:	36%	22%	41%	34%	37%	60%	29%	47%	45%	32%	26%	35%	54%	33%	45%	37%	19%	42%
Weet ik niet	7%	0%	8%	5%	9%	0%	13%	4%	7%	12%	0%	6%	0%	2%	8%	5%	5%	0%
N	318	5	86	152	75	2	47	25	14	26	20	17	5	27	36	56	24	19

*Naar gezinssituatie en soort woning.**

	Totaal	Gezinssituatie					Soort woning			
		Alleenstaand met thuiswonend(e) kind(eren)	Alleenstaand zonder thuiswonend(e) kind(eren)	Gehuwd/samenwonend met thuiswonend(e) kind(eren)	Gehuwd/samenwonend zonder thuiswonend(e) kind(eren)	Anders	Rijtjeshuis	Hoekwoning of twee-onder-één-kap	Vrijstaande woning	Anders
Te veel moeite	10%	14%	15%	9%	9%	6%	7%	11%	8%	23%
Het interesseert me niet zo	1%	0%	7%	1%	1%	0%	3%	0%	0%	5%
De bak waar ik het in kan gooien is te ver van mijn huis	19%	0%	12%	25%	15%	24%	16%	20%	20%	18%
Ik wist niet dat dit gescheiden wordt	11%	10%	7%	7%	15%	10%	6%	11%	19%	3%
Er zijn te weinig huis-aan-huis inzamelacties	7%	7%	7%	8%	7%	11%	11%	4%	8%	12%
Ik weet niet waar ik dat kan inleveren	6%	0%	0%	8%	8%	0%	7%	6%	7%	5%
Ik heb te weinig opslagruimte thuis	5%	17%	8%	6%	3%	13%	6%	5%	3%	10%
Het gaat mee in de restafvalcontainer	33%	0%	15%	34%	39%	30%	29%	37%	35%	15%
Ik denk dat het uiteindelijk toch weer op één hoop terecht komt	5%	7%	4%	4%	5%	16%	6%	5%	6%	0%
Anders, namelijk:	36%	49%	45%	36%	35%	23%	42%	31%	34%	51%
Weet ik niet	7%	10%	11%	7%	6%	0%	9%	6%	3%	0%
N	318	9	35	113	149	12	93	142	66	17

Vraag 18: Wat zijn voor u redenen om elektrische apparaten niet altijd te scheiden?

*Naar leeftijdsgroepen en gebied.**

**Grijs gearceerde groepen antwoorden significant afwijkend, rode cijfers (N) zijn indicatief.*

		Leeftijdgroepen				Gebied												
	Totaal	Tot en met 24 jaar	25 t/m 44 jaar	45 t/m 64 jaar	65 jaar of ouder	Het Broek	West (Duiven-Noord)	Oud Zuid (Duiven-Noord)	Centrum (Duiven-Noord)	De Vergert (Duiven-Noord)	De Nieuweling (Duiven-Noord)	De Ploen (Duiven-Noord)	Noord (Duiven-Noord)	Lommerweide (Duiven-Noord)	Zuidwest (Duiven-Zuid)	Zuidoost (Duiven-Zuid)	Groessen	Loo Gld
Te veel moeite	17%	0%	18%	22%	7%	0%	8%	26%	12%	8%	26%	13%	0%	15%	21%	19%	28%	13%
Het interesseert me niet zo	4%	65%	0%	1%	0%	0%	8%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	3%	0%	24%
Ik wist niet dat kringloopbedrijf 2Switch dit thuis kan komen ophalen	32%	70%	30%	29%	36%	0%	41%	24%	36%	27%	35%	48%	50%	36%	19%	27%	29%	48%
Ik weet niet waar ik dat kan inleveren	15%	30%	18%	9%	17%	0%	11%	8%	24%	10%	20%	0%	50%	9%	15%	13%	15%	49%
Ik heb te weinig opslagruimte thuis	3%	0%	2%	4%	4%	0%	5%	6%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	8%	4%	0%
Het gaat mee in de restafvalcontainer	38%	35%	39%	41%	28%	0%	25%	60%	40%	51%	38%	39%	0%	60%	21%	34%	44%	24%
Ik denk dat het uiteindelijk toch weer op één hoop terecht komt	2%	0%	0%	2%	6%	0%	2%	0%	0%	0%	8%	0%	0%	0%	0%	3%	4%	5%
Anders, namelijk:	19%	0%	17%	21%	22%	100%	12%	0%	12%	35%	8%	48%	0%	19%	34%	29%	5%	11%
Weet ik niet	13%	0%	14%	13%	14%	0%	19%	4%	24%	12%	29%	0%	50%	6%	15%	14%	9%	0%
N	**181**	3	47	83	48	1	33	17	6	15	12	7	2	12	15	32	19	10

*Naar gezinssituatie en soort woning.**

		Gezinssituatie					Soort woning			
	Totaal	Alleenstaand met thuiswonend(e) kind(eren)	Alleenstaand zonder thuiswonend(e) kind(eren)	Gehuwd/samenwonend met thuiswonend(e) kind(eren)	Gehuwd/samenwonend zonder thuiswonend(e) kind(eren)	Anders	Rijtjeshuis	Hoekwoning of twee-onder-één-kap	Vrijstaande woning	Anders
Te veel moeite	17%	0%	20%	23%	14%	0%	10%	25%	17%	6%
Het interesseert me niet zo	4%	0%	0%	0%	1%	31%	0%	1%	8%	20%
Ik wist niet dat kringloopbedrijf 2Switch dit thuis kan komen ophalen	32%	0%	6%	34%	40%	33%	33%	26%	40%	39%
Ik weet niet waar ik dat kan inleveren	15%	0%	16%	10%	17%	21%	13%	13%	19%	20%
Ik heb te weinig opslagruimte thuis	3%	0%	4%	2%	5%	0%	3%	3%	2%	7%
Het gaat mee in de restafvalcontainer	38%	49%	17%	43%	40%	34%	41%	32%	42%	38%
Ik denk dat het uiteindelijk toch weer op één hoop terecht komt	2%	0%	3%	1%	3%	0%	0%	3%	2%	5%
Anders, namelijk:	19%	51%	21%	16%	20%	17%	19%	18%	14%	27%
Weet ik niet	13%	0%	25%	14%	8%	11%	10%	19%	8%	11%
N	**181**	2	25	61	83	10	57	73	37	14

Vraag 19: In hoeverre bent u het eens met de onderstaande uitspraken?

*Gemiddelden naar leeftijdsgroepen en gebied (1=helemaal niet mee eens, 2=niet mee eens, 3=neutraal, 4=mee eens, 5=helemaal mee eens).**

		Leeftijdgroepen				Gebied												
	Totaal	Tot en met 24 jaar	25 t/m 44 jaar	45 t/m 64 jaar	65 jaar of ouder	Het Broek	West (Duiven-Noord)	Oud Zuid (Duiven-Noord)	Centrum (Duiven-Noord)	De Vergert (Duiven-Noord)	De Nieuweling (Duiven-Noord)	De Ploen (Duiven-Noord)	Noord (Duiven-Noord)	Lommerweide (Duiven-Noord)	Zuidwest (Duiven-Zuid)	Zuidoost (Duiven-Zuid)	Groessen	Loo Gld
Ik vind het belangrijk om huishoudelijk afval zo goed mogelijk te scheiden en op die manier zo min mogelijk restafval te produceren.	4,6	4,6	4,4	4,6	4,7	5,0	4,5	4,4	4,6	4,6	4,7	4,6	4,7	4,7	4,6	4,6	4,8	4,5
N	811	11	156	368	276	5	120	65	36	62	52	28	20	75	94	148	65	41
Ik ben bereid om extra moeite te doen om mijn huishoudelijk afval goed te scheiden.	4,3	4,2	4,1	4,3	4,6	4,8	4,3	4,2	4,5	4,2	4,5	4,1	4,5	4,4	4,3	4,3	4,5	4,1
N	807	11	155	368	273	5	120	65	36	61	52	27	20	75	94	147	64	41

*Gemiddelden naar gezinssituatie en soort woning (1=helemaal niet mee eens, 2=niet mee eens, 3=neutraal, 4=mee eens, 5=helemaal mee eens).**

		Gezinssituatie					Soort woning			
	Totaal	Alleenstaand met thuiswonend(e) kind(eren)	Alleenstaand zonder thuiswonend(e) kind(eren)	Gehuwd/samenwonend met thuiswonend(e) kind(eren)	Gehuwd/samenwonend zonder thuiswonend(e) kind(eren)	Anders	Rijtjeshuis	Hoekwoning of twee-onder-een-kap	Vrijstaande woning	Anders
Ik vind het belangrijk om huishoudelijk afval zo goed mogelijk te scheiden en op die manier zo min mogelijk restafval te produceren.	4,6	4,7	4,5	4,5	4,6	4,4	4,5	4,6	4,7	4,6
N	811	26	97	231	423	34	233	347	167	64
Ik ben bereid om extra moeite te doen om mijn huishoudelijk afval goed te scheiden.	4,3	4,5	4,2	4,2	4,4	4,2	4,3	4,3	4,5	4,3
N	807	26	96	231	421	33	232	345	166	64

Grijs gearceerde groepen antwoorden significant afwijkend, rode cijfers (N) zijn indicatief.

Vraag 20: In hoeverre stimuleren de onderstaande punten u om uw huishoudelijk afval (nog beter) te scheiden en (nog) minder restafval te produceren?

*Gemiddelden naar leeftijdsgroepen en gebied (1=stimuleert mij helemaal niet, 2=stimuleert mij niet, 3=neutraal, 4=stimuleert mij, 5=stimuleert mij zeer).**

		Leeftijdgroepen				*Gebied*												
	Totaal	Tot en met 24 jaar	25 t/m 44 jaar	45 t/m 64 jaar	65 jaar of ouder	Het Broek	West (Duiven-Noord)	Oud Zuid (Duiven-Noord)	Centrum (Duiven-Noord)	De Vergert (Duiven-Noord)	De Nieuweling (Duiven-Noord)	De Ploen (Duiven-Noord)	Noord (Duiven-Noord)	Lommerweide (Duiven-Noord)	Zuidwest (Duiven-Zuid)	Zuidoost (Duiven-Zuid)	Groessen	Loo Gld
Bijdragen aan een beter milieu.	4,4	4,2	4,3	4,4	4,6	5,0	4,5	4,4	4,5	4,3	4,7	4,4	4,7	4,3	4,5	4,4	4,2	4,2
Besparen van kosten.	4,3	4,5	4,3	4,2	4,3	4,8	4,2	4,3	4,5	4,4	4,4	4,3	4,4	4,2	4,2	4,2	4,4	4,2
Als ik zie dat iedereen in mijn omgeving ook het huishoudelijk afval scheidt.	2,6	3,3	2,3	2,5	2,8	3,7	2,7	2,5	2,8	2,8	2,8	2,0	2,6	2,2	2,3	2,6	2,6	2,5
Wanneer de gemeente mij mogelijkheden geeft om eenvoudig mijn huishoudelijk afval te scheiden.	4,5	4,7	4,5	4,4	4,4	4,8	4,5	4,3	4,5	4,6	4,7	4,4	4,2	4,5	4,4	4,4	4,3	4,5
Wanneer ik informatie krijg over wat er met het huishoudelijk afval gebeurt nadat ik het gescheiden heb.	3,5	3,2	3,3	3,5	3,8	3,9	3,6	3,4	3,7	3,6	3,6	2,9	3,2	3,4	3,4	3,6	3,4	3,8
Als ik weet dat het opnieuw gebruikt wordt.	4,0	4,3	3,7	4,1	4,3	4,5	4,1	3,9	4,1	4,2	4,3	3,9	4,6	3,9	3,9	4,0	3,9	4,2
N	821	11	156	371	283	5	121	65	36	62	54	28	20	76	95	151	67	41

*Gemiddelden naar gezinssituatie en soort woning (1=stimuleert mij helemaal niet, 2=stimuleert mij niet, 3=neutraal, 4=stimuleert mij, 5=stimuleert mij zeer).**

		Gezinssituatie					*Soort woning*			
	Totaal	Alleenstaand met thuiswonend(e) kind(eren)	Alleenstaand zonder thuiswonend(e) kind(eren)	Gehuwd/samenwonend met thuiswonend(e) kind(eren)	Gehuwd/samenwonend zonder thuiswonend(e) kind(eren)	Anders	Rijtjeshuis	Hoekwoning of twee-onder-een-kap	Vrijstaande woning	Anders
Bijdragen aan een beter milieu.	4,4	4,5	4,4	4,3	4,5	4,3	4,4	4,3	4,6	4,6
Besparen van kosten.	4,3	4,4	4,1	4,3	4,3	4,2	4,3	4,3	4,3	4,1
Als ik zie dat iedereen in mijn omgeving ook het huishoudelijk afval scheidt.	2,6	3,0	2,6	2,4	2,6	3,0	2,8	2,5	2,5	2,4
Wanneer de gemeente mij mogelijkheden geeft om eenvoudig mijn huishoudelijk afval te scheiden.	4,5	4,7	4,3	4,4	4,5	4,7	4,5	4,4	4,5	4,6
Wanneer ik informatie krijg over wat er met het huishoudelijk afval gebeurt nadat ik het gescheiden heb.	3,5	4,1	3,6	3,2	3,6	3,3	3,5	3,4	3,6	3,5
Als ik weet dat het opnieuw gebruikt wordt.	4,0	4,3	4,0	3,9	4,1	4,1	4,0	3,9	4,3	4,1
N	821	27	100	233	427	34	235	350	170	66

Grijs gearceerde groepen antwoorden significant afwijkend, rode cijfers (N) zijn indicatief.

Vraag 21: In hoeverre bent u het eens met de onderstaande uitspraken?

*Gemiddelden naar leeftijdsgroepen en gebied (1=helemaal niet mee eens, 2=niet mee eens, 3=neutraal, 4=mee eens, 5=helemaal mee eens).**

		Leeftijdgroepen				Gebied												
	Totaal	Tot en met 24 jaar	25 t/m 44 jaar	45 t/m 64 jaar	65 jaar of ouder	Het Broek	West (Duiven-Noord)	Oud Zuid (Duiven-Noord)	Centrum (Duiven-Noord)	De Vergert (Duiven-Noord)	De Nieuweling (Duiven-Noord)	De Ploen (Duiven-Noord)	Noord (Duiven-Noord)	Lommerweide (Duiven-Noord)	Zuidwest (Duiven-Zuid)	Zuidoost (Duiven-Zuid)	Groessen	Loo Gld
Ik weet goed hoe ik huishoudelijk afval moet scheiden.	4,5	4,4	4,4	4,5	4,7	4,5	4,4	4,5	4,6	4,6	4,5	4,6	4,7	4,4	4,6	4,5	4,4	4,2
N	808	11	155	367	275	5	119	65	36	62	53	27	20	75	94	147	65	40
Ik vind het gemakkelijk om mijn huishoudelijk afval te scheiden.	4,2	4,1	4,1	4,2	4,5	4,3	4,3	4,1	4,1	4,4	4,2	4,1	4,8	4,1	4,2	4,2	4,3	4,3
N	814	11	156	368	279	5	120	65	36	62	53	26	20	76	94	150	66	41
Ik twijfel (weleens) wat ik met bepaald huishoudelijk afval moet doen of waar ik het in moet gooien/in moet leveren.	3,1	3,7	2,9	3,2	3,2	3,4	3,0	3,2	3,0	3,1	3,5	2,4	3,0	3,0	3,1	3,3	3,1	3,1
N	768	11	148	352	257	5	114	63	36	58	52	24	19	68	89	136	65	39

*Gemiddelden naar gezinssituatie en soort woning (1=helemaal niet mee eens, 2=niet mee eens, 3=neutraal, 4=mee eens, 5=helemaal mee eens).**

		Gezinssituatie					Soort woning			
	Totaal	Alleenstaand met thuiswonend(e) kind(eren)	Alleenstaand zonder thuiswonend(e) kind(eren)	Gehuwd/samenwonend met thuiswonend(e) kind(eren)	Gehuwd/samenwonend zonder thuiswonend(e) kind(eren)	Anders	Rijtjeshuis	Hoekwoning of twee-onder-een-kap	Vrijstaande woning	Anders
Ik weet goed hoe ik huishoudelijk afval moet scheiden.	4,5	4,7	4,4	4,4	4,6	4,3	4,5	4,5	4,5	4,5
N	808	25	98	231	420	34	230	348	168	62
Ik vind het gemakkelijk om mijn huishoudelijk afval te scheiden.	4,2	4,2	4,3	4,1	4,4	4,0	4,3	4,2	4,2	4,3
N	814	26	97	232	425	34	235	349	168	62
Ik twijfel (weleens) wat ik met bepaald huishoudelijk afval moet doen of waar ik het in moet gooien/in moet leveren.	3,1	2,9	3,2	2,9	3,3	3,2	3,2	3,1	3,1	3,1
N	768	26	86	223	399	34	216	333	162	57

Grijs gearceerde groepen antwoorden significant afwijkend, rode cijfers (N) zijn indicatief.

Vraag 24: In hoeverre bent u het eens met de onderstaande uitspraak? De gemeente biedt mij op dit moment voldoende mogelijkheden/voorzieningen om huishoudelijk afval te kunnen scheiden en restafval te verminderen. Licht uw antwoord toe.

*Naar leeftijdsgroepen en gebied.**

		Leeftijdgroepen				*Gebied*												
	Totaal	Tot en met 24 jaar	25 t/m 44 jaar	45 t/m 64 jaar	65 jaar of ouder	Het Broek	West (Duiven-Noord)	Oud Zuid (Duiven-Noord)	Centrum (Duiven-Noord)	De Vergert (Duiven-Noord)	De Nieuweling (Duiven-Noord)	De Ploen (Duiven-Noord)	Noord (Duiven-Noord)	Lommerweide (Duiven-Noord)	Zuidwest (Duiven-Zuid)	Zuidoost (Duiven-Zuid)	Groessen	Loo Gld
Helemaal niet mee eens, omdat:	3%	0%	3%	3%	3%	0%	6%	0%	4%	2%	1%	3%	0%	3%	3%	2%	5%	0%
Niet mee eens, omdat:	12%	10%	17%	12%	6%	0%	8%	12%	11%	10%	13%	33%	4%	15%	10%	13%	16%	3%
Neutraal, omdat:	15%	19%	13%	15%	17%	23%	24%	12%	11%	14%	10%	17%	9%	8%	16%	17%	12%	19%
Mee eens, omdat:	35%	44%	42%	35%	28%	0%	27%	36%	33%	31%	44%	35%	38%	39%	39%	38%	34%	38%
Helemaal mee eens, omdat:	26%	27%	16%	29%	34%	61%	27%	20%	33%	31%	26%	12%	45%	27%	26%	24%	27%	34%
Geen mening	8%	0%	10%	7%	12%	16%	7%	20%	9%	12%	5%	0%	4%	9%	7%	7%	6%	6%
N	821	11	156	371	283	5	121	65	36	62	54	28	20	76	95	151	67	41

*Naar gezinssituatie en soort woning.**

		Gezinssituatie					*Soort woning*			
	Totaal	Alleenstaand met thuiswonend(e) kind(eren)	Alleenstaand zonder thuiswonend(e) kind(eren)	Gehuwd/samenwonend met thuiswonend(e) kind(eren)	Gehuwd/samenwonend zonder thuiswonend(e) kind(eren)	Anders	Rijtjeshuis	Hoekwoning of twee-onder-één-kap	Vrijstaande woning	Anders
Helemaal niet mee eens, omdat:	3%	0%	7%	1%	3%	3%	2%	1%	3%	16%
Niet mee eens, omdat:	12%	22%	14%	13%	10%	11%	13%	9%	11%	23%
Neutraal, omdat:	15%	18%	19%	15%	14%	13%	14%	16%	13%	20%
Mee eens, omdat:	35%	43%	27%	39%	34%	39%	37%	37%	37%	13%
Helemaal mee eens, omdat:	26%	13%	21%	25%	30%	22%	20%	30%	32%	18%
Geen mening	8%	4%	11%	7%	9%	12%	14%	6%	3%	9%
N	821	27	100	233	427	34	235	350	170	66

**Grijs gearceerde groepen antwoorden significant afwijkend, rode cijfers (N) zijn indicatief.*

Vraag 25: Welke van onderstaande mogelijkheden kunnen u helpen om GFT-afval (groente, fruit, tuinafval en etensresten) beter te scheiden?

*Naar leeftijdsgroepen en gebied.**

		Leeftijdgroepen				*Gebied*												
	Totaal	Tot en met 24 jaar	25 t/m 44 jaar	45 t/m 64 jaar	65 jaar of ouder	Het Broek	West (Duiven-Noord)	Oud Zuid (Duiven-Noord)	Centrum (Duiven-Noord)	De Vergert (Duiven-Noord)	De Nieuweling (Duiven-Noord)	De Ploen (Duiven-Noord)	Noord (Duiven-Noord)	Lommerweide (Duiven-Noord)	Zuidwest (Duiven-Zuid)	Zuidoost (Duiven-Zuid)	Groessen	Loo Gld
Als de gemeente daar hulpmiddelen voor verstrekt (bijvoorbeeld een keukenemmertje)	13%	29%	16%	12%	7%	23%	17%	14%	12%	8%	13%	28%	0%	4%	17%	13%	11%	2%
Als het GFT-afval wekelijks wordt ingezameld (i.v.m. stinken)	21%	28%	29%	19%	15%	0%	15%	28%	16%	24%	25%	37%	11%	21%	19%	26%	15%	16%
Als de GFT-container in de zomer wekelijks wordt geleegd	52%	74%	57%	53%	39%	69%	50%	61%	36%	60%	45%	49%	45%	52%	44%	55%	53%	50%
Als er een duidelijke scheidingswijzer is over wat wel en niet bij het GFT-afval hoort	19%	19%	14%	22%	19%	0%	19%	17%	14%	26%	17%	19%	15%	15%	17%	26%	11%	18%
Een andere mogelijkheid, namelijk:	8%	21%	10%	8%	3%	0%	7%	6%	16%	10%	11%	14%	4%	7%	8%	8%	5%	11%
Het GFT-afval wordt bij mij niet apart opgehaald; ik kan mijn groente- en fruitafval (keukenafval) dus niet gescheiden aanbieden. Als deze mogelijkheid komt, ga ik mijn keukenafval wel scheiden	3%	0%	3%	2%	6%	0%	4%	0%	10%	2%	5%	7%	0%	4%	6%	2%	2%	0%
Geen, ik scheid GFT-afval al goed, voor mij hoeft er niets te veranderen	26%	17%	21%	23%	39%	31%	23%	24%	37%	23%	20%	13%	38%	22%	26%	25%	36%	35%
Geen, omdat:	4%	0%	4%	6%	2%	0%	6%	2%	0%	4%	1%	10%	13%	10%	4%	3%	4%	3%
N	821	11	156	371	283	5	121	65	36	62	54	28	20	76	95	151	67	41

Grijs gearceerde groepen antwoorden significant afwijkend, rode cijfers (N) zijn indicatief.

Gemeente Duiven

*Naar gezinssituatie en soort woning.**

		Gezinssituatie					Soort woning			
	Totaal	Alleenstaand met thuiswonend(e) kind(eren)	Alleenstaand zonder thuiswonend(e) kind(eren)	Gehuwd/samenwonend met thuiswonend(e) kind(eren)	Gehuwd/samenwonend zonder thuiswonend(e) kind(eren)	Anders	Rijtjeshuis	Hoekwoning of twee-onder-één-kap	Vrijstaande woning	Anders
Als de gemeente daar hulpmiddelen voor verstrekt (bijvoorbeeld een keukenemmertje)	13%	21%	14%	16%	8%	18%	16%	11%	9%	18%
Als het GFT-afval wekelijks wordt ingezameld (i.v.m. stinken)	21%	25%	19%	23%	19%	29%	24%	21%	19%	19%
Als de GFT-container in de zomer wekelijks wordt geleegd	52%	58%	33%	60%	50%	56%	57%	53%	48%	31%
Als er een duidelijke scheidingswijzer is over wat wel en niet bij het GFT-afval hoort	19%	23%	22%	19%	19%	12%	24%	19%	12%	17%
Een andere mogelijkheid, namelijk:	8%	12%	6%	8%	7%	16%	6%	10%	7%	10%
Het GFT-afval wordt bij mij niet apart opgehaald; ik kan mijn groente- en fruitafval (keukenafval) dus niet gescheiden aanbieden. Als deze mogelijkheid komt, ga ik mijn keukenafval wel scheiden	3%	5%	11%	0%	3%	5%	1%	0%	0%	40%
Geen, ik scheid GFT-afval al goed, voor mij hoeft er niets te veranderen	26%	14%	27%	22%	30%	20%	23%	27%	35%	6%
Geen, omdat:	4%	0%	8%	6%	3%	3%	4%	5%	4%	4%
N	821	27	100	233	427	34	235	350	170	66

Grijs gearceerde groepen antwoorden significant afwijkend, rode cijfers (N) zijn indicatief.

Vraag 26: Welke van onderstaande mogelijkheden kunnen u helpen om oud papier en karton beter te scheiden?

*Naar leeftijdsgroepen en gebied.**

		Leeftijdgroepen				*Gebied*												
	Totaal	Tot en met 24 jaar	25 t/m 44 jaar	45 t/m 64 jaar	65 jaar of ouder	Het Broek	West (Duiven-Noord)	Oud Zuid (Duiven-Noord)	Centrum (Duiven-Noord)	De Vergert (Duiven-Noord)	De Nieuweling (Duiven-Noord)	De Ploen (Duiven-Noord)	Noord (Duiven-Noord)	Lommerweide (Duiven-Noord)	Zuidwest (Duiven-Zuid)	Zuidoost (Duiven-Zuid)	Groessen	Loo Gld
Als papier en karton vaker wordt opgehaald	22%	19%	41%	18%	6%	46%	20%	23%	26%	26%	22%	16%	4%	16%	28%	22%	23%	10%
Als ik een papiercontainer bij mijn woning krijg	1%	0%	2%	0%	1%	0%	2%	0%	4%	0%	0%	5%	0%	0%	2%	0%	0%	0%
Als ik het oud papier kwijt kan in een verzamelcontainer in de wijk	7%	0%	10%	9%	2%	0%	4%	12%	10%	1%	22%	0%	0%	10%	7%	10%	0%	9%
Als er een duidelijke scheidingswijzer is over wat wel en niet bij het oud papier en karton hoort	4%	0%	4%	3%	8%	0%	4%	8%	5%	7%	4%	0%	0%	2%	4%	4%	3%	0%
Een andere mogelijkheid, namelijk:	3%	16%	3%	3%	2%	23%	7%	2%	12%	0%	2%	8%	11%	0%	3%	2%	0%	3%
Geen, ik scheid papier en karton al goed, voor mij hoeft er niets te veranderen.	63%	56%	46%	66%	79%	31%	59%	61%	53%	63%	62%	74%	81%	69%	62%	61%	64%	75%
Geen, omdat:	7%	9%	5%	8%	5%	23%	9%	6%	2%	7%	4%	2%	4%	8%	4%	8%	10%	6%
N	821	11	156	371	283	5	121	65	36	62	54	28	20	76	95	151	67	41

*Naar gezinssituatie en soort woning.**

		Gezinssituatie					*Soort woning*			
	Totaal	Alleenstaand met thuiswonend(e) kind(eren)	Alleenstaand zonder thuiswonend(e) kind(eren)	Gehuwd/samenwonend met thuiswonend(e) kind(eren)	Gehuwd/samenwonend zonder thuiswonend(e) kind(eren)	Anders	Rijtjeshuis	Hoekwoning of twee-onder-één-kap	Vrijstaande woning	Anders
Als papier en karton vaker wordt opgehaald	22%	45%	10%	32%	14%	26%	27%	20%	21%	12%
Als ik een papiercontainer bij mijn woning krijg	1%	0%	2%	1%	0%	0%	0%	1%	0%	4%
Als ik het oud papier kwijt kan in een verzamelcontainer in de wijk	7%	5%	4%	10%	6%	9%	7%	8%	7%	5%
Als er een duidelijke scheidingswijzer is over wat wel en niet bij het oud papier en karton hoort	4%	6%	8%	3%	4%	3%	4%	3%	4%	11%
Een andere mogelijkheid, namelijk:	3%	3%	3%	2%	3%	9%	3%	4%	5%	2%
Geen, ik scheid papier en karton al goed, voor mij hoeft er niets te veranderen.	63%	38%	72%	57%	68%	60%	60%	64%	65%	71%
Geen, omdat:	7%	9%	5%	6%	9%	0%	6%	8%	6%	1%
N	821	27	100	233	427	34	235	350	170	66

Grijs gearceerde groepen antwoorden significant afwijkend, rode cijfers (N) zijn indicatief.

Vraag 27: Welke van onderstaande mogelijkheden kunnen u helpen om PMD (plastic- en metalen verpakkingen (blik) & drankenkartons) beter te scheiden?

*Naar leeftijdsgroepen en gebied.**

		Leeftijdgroepen				Gebied													
	Totaal	Tot en met 24 jaar	25 t/m 44 jaar	45 t/m 64 jaar	65 jaar of ouder	Het Broek	West (Duiven-Noord)	Oud Zuid (Duiven-Noord)	Centrum (Duiven-Noord)	De Vergert (Duiven-Noord)	De Nieuweling (Duiven-Noord)	De Ploen (Duiven-Noord)	Noord (Duiven-Noord)	Lommerweide (Duiven-Noord)	Zuidwest (Duiven-Zuid)	Zuidoost (Duiven-Zuid)	Groessen	Loo Gld
Als de inzamelzakken eens per week aan huis worden opgehaald	16%	21%	27%	15%	6%	0%	20%	21%	5%	21%	13%	31%	6%	14%	14%	20%	8%	5%
Als ik een PMD-container bij mijn woning krijg	19%	19%	29%	19%	6%	0%	19%	22%	21%	26%	15%	16%	0%	23%	18%	14%	22%	19%
Als er naast de inzameling aan huis ook nog enkele extra brengvoorzieningen komen	8%	30%	13%	6%	3%	23%	5%	10%	4%	7%	10%	7%	0%	4%	18%	6%	6%	11%
Als ik PMD kwijt kan in een verzamelcontainer	15%	16%	26%	13%	5%	0%	20%	20%	12%	11%	15%	28%	0%	24%	13%	14%	4%	9%
Als er een duidelijke scheidingswijzer is over wat wel en niet bij PMD hoort	20%	8%	22%	22%	17%	23%	17%	20%	22%	21%	26%	19%	15%	13%	18%	25%	24%	20%
Een andere mogelijkheid, namelijk:	5%	20%	5%	6%	1%	0%	2%	8%	3%	8%	3%	3%	0%	7%	6%	3%	8%	7%
Geen, ik scheid mijn PMD nu al goed, voor mij hoeft er niets te veranderen.	44%	17%	29%	43%	69%	54%	43%	40%	53%	43%	46%	47%	79%	38%	43%	42%	46%	44%
Geen, omdat:	2%	0%	1%	3%	2%	0%	3%	2%	0%	0%	4%	0%	0%	3%	1%	3%	2%	2%
N	821	11	156	371	283	5	121	65	36	62	54	28	20	76	95	151	67	41

*Naar gezinssituatie en soort woning.**

		Gezinssituatie					Soort woning			
	Totaal	Alleenstaand met thuiswonend(e) kind(eren)	Alleenstaand zonder thuiswonend(e) kind(eren)	Gehuwd/samenwonend met thuiswonend(e) kind(eren)	Gehuwd/samenwonend zonder thuiswonend(e) kind(eren)	Anders	Rijtjeshuis	Hoekwoning of twee-onder-één-kap	Vrijstaande woning	Anders
Als de inzamelzakken eens per week aan huis worden opgehaald	16%	19%	7%	20%	14%	31%	17%	18%	13%	14%
Als ik een PMD-container bij mijn woning krijg	19%	40%	14%	27%	13%	14%	20%	20%	17%	8%
Als er naast de inzameling aan huis ook nog enkele extra brengvoorzieningen komen	8%	10%	4%	11%	4%	26%	9%	9%	7%	3%
Als ik PMD kwijt kan in een verzamelcontainer	15%	16%	17%	17%	13%	12%	19%	14%	4%	24%
Als er een duidelijke scheidingswijzer is over wat wel en niet bij PMD hoort	20%	9%	27%	21%	20%	16%	19%	20%	22%	21%
Een andere mogelijkheid, namelijk:	5%	6%	1%	6%	5%	7%	3%	8%	3%	1%
Geen, ik scheid mijn PMD nu al goed, voor mij hoeft er niets te veranderen.	44%	21%	50%	40%	51%	28%	42%	41%	54%	43%
Geen, omdat:	2%	9%	1%	2%	2%	0%	2%	3%	1%	0%
N	821	27	100	233	427	34	235	350	170	66

**Grijs gearceerde groepen antwoorden significant afwijkend, rode cijfers (N) zijn indicatief.*

Vraag 28: Wilt u de huidige informatievoorziening van de gemeente beoordelen?

*Gemiddelden naar leeftijdsgroepen en gebied (1=helemaal niet mee eens, 2=niet mee eens, 3=neutraal, 4=mee eens, 5=helemaal mee eens).**

		Leeftijdgroepen				*Gebied*												
	Totaal	Tot en met 24 jaar	25 t/m 44 jaar	45 t/m 64 jaar	65 jaar of ouder	Het Broek	West (Duiven-Noord)	Oud Zuid (Duiven-Noord)	Centrum (Duiven-Noord)	De Vergert (Duiven-Noord)	De Nieuweling (Duiven-Noord)	De Ploen (Duiven-Noord)	Noord (Duiven-Noord)	Lommerweide (Duiven-Noord)	Zuidwest (Duiven-Zuid)	Zuidoost (Duiven-Zuid)	Groessen	Loo Gld
De informatie is eenvoudig te vinden.	3,9	3,9	3,8	3,9	4,0	4,3	4,0	4,0	3,9	4,0	3,8	3,8	4,2	3,8	4,0	3,8	3,8	3,8
N	727	7	138	324	258	5	109	59	29	58	48	26	18	67	79	133	58	38
Er is voldoende informatie over afval en afvalscheiding beschikbaar.	3,9	4,1	3,7	3,9	4,0	4,1	4,0	3,7	3,9	3,9	3,7	4,0	4,1	3,9	4,0	3,8	4,0	3,5
N	743	8	138	333	264	5	109	60	32	58	49	26	18	70	83	137	59	37
De informatie is begrijpelijk.	4,0	4,2	4,0	4,1	4,0	4,3	4,0	4,0	4,1	4,0	4,3	3,9	4,2	4,1	4,1	4,0	4,0	3,8
N	739	8	140	331	260	5	108	60	32	58	48	26	18	70	84	134	59	37
De informatie wordt op het juiste moment aangeboden/gecommuniceerd.	3,7	3,7	3,6	3,7	3,9	3,6	3,8	3,6	3,9	3,8	3,8	3,7	4,0	3,8	3,7	3,7	3,8	3,9
N	687	8	131	304	244	5	101	59	31	54	46	21	16	67	76	123	54	34

*Gemiddelden naar gezinssituatie en soort woning (1=helemaal niet mee eens, 2=niet mee eens, 3=neutraal, 4=mee eens, 5=helemaal mee eens).**

		Gezinssituatie					*Soort woning*			
	Totaal	Alleenstaand met thuiswonend(e) kind(eren)	Alleenstaand zonder thuiswonend(e) kind(eren)	Gehuwd/samenwonend met thuiswonend(e) kind(eren)	Gehuwd/samenwonend zonder thuiswonend(e) kind(eren)	Anders	Rijtjeshuis	Hoekwoning of twee-onder-een-kap	Vrijstaande woning	Anders
De informatie is eenvoudig te vinden.	3,9	4,0	3,9	3,8	4,0	4,0	3,9	3,9	3,8	4,0
N	727	25	86	201	388	27	204	311	149	63
Er is voldoende informatie over afval en afvalscheiding beschikbaar.	3,9	3,9	3,8	3,8	3,9	4,0	3,8	3,9	3,8	4,1
N	743	24	89	204	398	28	207	322	152	62
De informatie is begrijpelijk.	4,0	4,4	4,0	4,0	4,0	4,2	4,0	4,1	4,0	4,2
N	739	24	89	205	392	29	207	318	152	62
De informatie wordt op het juiste moment aangeboden/gecommuniceerd.	3,7	3,8	3,8	3,7	3,7	3,9	3,7	3,8	3,7	3,9
N	687	23	80	196	363	25	196	288	146	57

Rode cijfers (N) zijn indicatief.

Vraag 29: Hoe wilt u door de gemeente geïnformeerd worden over de afvalinzameling en het scheiden van huishoudelijk afval?

*Naar leeftijdsgroepen en gebied.**

		Leeftijdgroepen				*Gebied*												
	Totaal	Tot en met 24 jaar	25 t/m 44 jaar	45 t/m 64 jaar	65 jaar of ouder	Het Broek	West (Duiven-Noord)	Oud Zuid (Duiven-Noord)	Centrum (Duiven-Noord)	De Vergert (Duiven-Noord)	De Nieuweling (Duiven-Noord)	De Ploen (Duiven-Noord)	Noord (Duiven-Noord)	Lommerweide (Duiven-Noord)	Zuidwest (Duiven-Zuid)	Zuidoost (Duiven-Zuid)	Groessen	Loo Gld
Afvalwijzerapp	49%	46%	62%	47%	40%	69%	54%	43%	37%	57%	47%	54%	40%	42%	45%	49%	52%	64%
Bewonersbrief in de bus	39%	48%	35%	40%	41%	16%	38%	46%	45%	31%	30%	50%	57%	34%	39%	40%	36%	40%
Digitale nieuwsbrief	20%	29%	16%	20%	24%	23%	27%	14%	18%	18%	19%	21%	6%	22%	25%	21%	17%	14%
Gemeentegids	24%	23%	21%	19%	36%	31%	27%	31%	25%	27%	18%	10%	26%	29%	19%	25%	18%	16%
Informatiebijeenkomst	2%	19%	2%	2%	1%	0%	4%	2%	3%	2%	1%	0%	0%	1%	3%	2%	3%	3%
Gemeentepagina in Duiven Post	45%	67%	31%	48%	52%	39%	44%	53%	39%	50%	38%	34%	51%	55%	46%	40%	53%	32%
Website van de gemeente	38%	45%	39%	44%	25%	69%	39%	35%	34%	41%	42%	41%	23%	48%	43%	36%	36%	30%
Website www.mijnafvalwijzer.nl	24%	45%	24%	26%	16%	61%	28%	21%	12%	29%	30%	31%	21%	30%	16%	22%	12%	35%
Facebook	11%	19%	23%	8%	3%	23%	10%	17%	4%	12%	16%	12%	6%	6%	10%	10%	10%	21%
Twitter	2%	9%	2%	2%	1%	0%	3%	5%	0%	2%	3%	3%	0%	1%	1%	2%	1%	3%
Op een andere manier, namelijk:	4%	0%	4%	4%	4%	0%	4%	1%	7%	4%	4%	0%	11%	8%	2%	5%	4%	7%
N	821	11	156	371	283	5	121	65	36	62	54	28	20	76	95	151	67	41

*Naar gezinssituatie en soort woning.**

		Gezinssituatie					*Soort woning*			
	Totaal	Alleenstaand met thuiswonend(e) kind(eren)	Alleenstaand zonder thuiswonend(e) kind(eren)	Gehuwd/samenwonend met thuiswonend(e) kind(eren)	Gehuwd/samenwonend zonder thuiswonend(e) kind(eren)	Anders	Rijtjeshuis	Hoekwoning of twee-onder-één-kap	Vrijstaande woning	Anders
Afvalwijzerapp	49%	65%	39%	54%	49%	37%	47%	51%	52%	46%
Bewonersbrief in de bus	39%	38%	43%	37%	40%	36%	40%	36%	39%	50%
Digitale nieuwsbrief	20%	22%	28%	18%	19%	21%	18%	20%	20%	29%
Gemeentegids	24%	21%	25%	21%	26%	21%	23%	23%	23%	31%
Informatiebijeenkomst	2%	2%	2%	2%	1%	11%	2%	1%	5%	3%
Gemeentepagina in Duiven Post	45%	31%	41%	45%	46%	59%	46%	44%	46%	46%
Website van de gemeente	38%	25%	39%	45%	34%	40%	37%	39%	38%	38%
Website www.mijnafvalwijzer.nl	24%	44%	23%	29%	18%	29%	28%	21%	21%	21%
Facebook	11%	28%	8%	15%	6%	24%	14%	9%	12%	9%
Twitter	2%	2%	3%	3%	1%	8%	3%	2%	2%	2%
Op een andere manier, namelijk:	4%	0%	3%	5%	4%	2%	3%	4%	5%	6%
N	821	27	100	233	427	34	235	350	170	66

Grijs gearceerde groepen antwoorden significant afwijkend, rode cijfers (N) zijn indicatief.

Vraag 30: Gebruikt u de Afvalwijzer-app op uw telefoon of tablet? Zo ja, heeft u nog verbeterpunten voor de app?

*Naar leeftijdsgroepen en gebied.**

		Leeftijdgroepen				Gebied												
	Totaal	Tot en met 24 jaar	25 t/m 44 jaar	45 t/m 64 jaar	65 jaar of ouder	Het Broek	West (Duiven-Noord)	Oud Zuid (Duiven-Noord)	Centrum (Duiven-Noord)	De Vergert (Duiven-Noord)	De Nieuweling (Duiven-Noord)	De Ploen (Duiven-Noord)	Noord (Duiven-Noord)	Lommerweide (Duiven-Noord)	Zuidwest (Duiven-Zuid)	Zuidoost (Duiven-Zuid)	Groessen	Loo Gld
Ja	25%	18%	36%	22%	21%	69%	24%	17%	19%	35%	16%	27%	11%	21%	27%	24%	31%	43%
Nee	75%	82%	64%	78%	79%	31%	76%	83%	81%	65%	84%	73%	89%	79%	73%	76%	69%	57%
N	821	11	156	371	283	5	121	65	36	62	54	28	20	76	95	151	67	41

*Naar gezinssituatie en soort woning.**

		Gezinssituatie					Soort woning			
	Totaal	Alleenstaand met thuiswonend(e) kind(eren)	Alleenstaand zonder thuiswonend(e) kind(eren)	Gehuwd/samenwonend met thuiswonend(e) kind(eren)	Gehuwd/samenwonend zonder thuiswonend(e) kind(eren)	Anders	Rijtjeshuis	Hoekwoning of twee-onder-één-kap	Vrijstaande woning	Anders
Ja	25%	39%	22%	24%	26%	20%	26%	23%	30%	21%
Nee	75%	61%	78%	76%	74%	80%	74%	77%	70%	79%
N	821	27	100	233	427	34	235	350	170	66

Vraag 31: Kunt u aangeven hoe tevreden u bent over het Afvalaanbiedstation in Duiven?

*Gemiddelden naar leeftijdsgroepen en gebied (1= 2= 3= 4= 5=).**

		Leeftijdgroepen				Gebied												
	Totaal	Tot en met 24 jaar	25 t/m 44 jaar	45 t/m 64 jaar	65 jaar of ouder	Het Broek	West (Duiven-Noord)	Oud Zuid (Duiven-Noord)	Centrum (Duiven-Noord)	De Vergert (Duiven-Noord)	De Nieuweling (Duiven-Noord)	De Ploen (Duiven-Noord)	Noord (Duiven-Noord)	Lommerweide (Duiven-Noord)	Zuidwest (Duiven-Zuid)	Zuidoost (Duiven-Zuid)	Groessen	Loo Gld
De openingstijden	3,5	3,6	3,1	3,5	4,0	4,5	3,5	3,4	3,9	3,5	3,6	3,2	3,9	3,5	3,4	3,5	3,5	3,4
N	761	9	139	347	266	5	111	57	35	60	48	27	18	72	88	135	64	41
Afstand vanaf uw huis	4,3	4,2	4,2	4,3	4,3	5,0	4,3	4,4	4,8	4,2	4,4	4,5	4,8	4,4	4,2	4,1	4,0	3,8
N	779	10	146	356	267	5	114	59	35	61	51	27	18	75	89	138	66	41
De manier waarop u geholpen wordt	4,3	4,4	4,2	4,3	4,5	5,0	4,2	4,4	4,5	4,1	4,3	4,4	4,8	4,4	4,4	4,3	4,2	4,2
N	761	10	139	344	268	5	111	56	34	62	47	26	19	71	87	137	65	41
De kosten	2,1	1,9	2,1	2,0	2,2	3,4	1,9	2,1	2,5	1,9	1,9	1,8	2,6	2,1	2,1	1,9	2,4	2,1
N	780	10	144	357	269	5	113	59	35	62	49	27	18	74	89	142	66	41

Grijs gearceerde groepen antwoorden significant afwijkend, rode cijfers (N) zijn indicatief.

*Gemiddelden naar gezinssituatie en soort woning (1= 2= 3= 4= 5=).**

	Totaal	Gezinssituatie					Soort woning			
		Alleenstaand met thuiswonend(e) kind(eren)	Alleenstaand zonder thuiswonend(e) kind(eren)	Gehuwd/samenwonend met thuiswonend(e) kind(eren)	Gehuwd/samenwonend zonder thuiswonend(e) kind(eren)	Anders	Rijtjeshuis	Hoekwoning of twee-onder-een-kap	Vrijstaande woning	Anders
De openingstijden	3,5	2,8	3,5	3,3	3,7	3,7	3,4	3,5	3,6	3,6
N	761	20	81	223	406	31	213	335	161	52
Afstand vanaf uw huis	4,3	4,1	4,1	4,3	4,3	4,0	4,2	4,3	4,3	4,0
N	779	22	86	227	412	32	223	339	165	52
De manier waarop u geholpen wordt	4,3	4,0	4,2	4,3	4,4	4,2	4,2	4,3	4,4	4,3
N	761	21	81	222	407	30	215	336	160	50
De kosten	2,1	1,9	2,1	2,0	2,1	2,0	1,9	2,0	2,4	1,9
N	780	22	86	226	416	30	225	338	163	54

Vraag 32: Kunt u antwoord geven op onderstaande vragen?

*Percentage "Ja" naar leeftijdsgroepen en gebied.**

		Leeftijdgroepen				Gebied												
	Totaal	Tot en met 24 jaar	25 t/m 44 jaar	45 t/m 64 jaar	65 jaar of ouder	Het Broek	West (Duiven-Noord)	Oud Zuid (Duiven-Noord)	Centrum (Duiven-Noord)	De Vergert (Duiven-Noord)	De Nieuweling (Duiven-Noord)	De Ploen (Duiven-Noord)	Noord (Duiven-Noord)	Lommerweide (Duiven-Noord)	Zuidwest (Duiven-Zuid)	Zuidoost (Duiven-Zuid)	Groessen	Loo Gld
Heeft u de afgelopen drie jaar weleens iets gekocht bij een kringloopwinkel (zoals 2Switch)?	48%	91%	41%	48%	46%	39%	46%	45%	47%	59%	36%	30%	55%	39%	53%	52%	53%	31%
Heeft u de afgelopen drie jaar weleens iets naar een kringloopwinkel gebracht (zoals 2Switch)?	66%	54%	51%	72%	75%	77%	69%	55%	51%	62%	71%	47%	81%	60%	76%	73%	55%	79%
N	821	11	156	371	283	5	121	65	36	62	54	28	20	76	95	151	67	41

*Percentage "Ja" naar gezinssituatie en soort woning.**

		Gezinssituatie					Soort woning			
	Totaal	Alleenstaand met thuiswonend(e) kind(eren)	Alleenstaand zonder thuiswonend(e) kind(eren)	Gehuwd/samenwonend met thuiswonend(e) kind(eren)	Gehuwd/samenwonend zonder thuiswonend(e) kind(eren)	Anders	Rijtjeshuis	Hoekwoning of twee-onder-een-kap	Vrijstaande woning	Anders
Heeft u de afgelopen drie jaar weleens iets gekocht bij een kringloopwinkel (zoals 2Switch)?	48%	62%	47%	42%	48%	66%	48%	45%	50%	59%
Heeft u de afgelopen drie jaar weleens iets naar een kringloopwinkel gebracht (zoals 2Switch)?	66%	62%	64%	62%	71%	63%	61%	69%	68%	71%
N	821	27	100	233	427	34	235	350	170	66

Grijs gearceerde groepen antwoorden significant afwijkend, rode cijfers (N) zijn indicatief.

4. Vragenlijst

Welkom bij dit onderzoek over afvalinzameling: Van Afval naar Grondstof
In de gemeente Duiven gaan we graag samen met u op weg naar een leven met minder afval. We willen gezamenlijk streven naar *meer* hergebruik en naar *minder* afvalproductie. Om hier goed beleid op te kunnen maken, horen we graag van u op welke manier u op dit moment uw afval scheidt en wat de gemeente kan doen om het scheiden van afval nog eenvoudiger te maken.

De resultaten van dit onderzoek worden anoniem verwerkt door marktonderzoeksbureau Enigma Research. Het invullen van de vragenlijst kost ongeveer 10 minuten. U kunt eventueel tussentijds stoppen en op een later moment weer verder gaan met de vragenlijst op het punt waar u gebleven was.

Alvast hartelijk dank voor uw medewerking!

In de brief die u heeft ontvangen staat uw unieke inlogcode. Vul deze inlogcode in onderstaand veld in.

Druk hierna op "Volgende" om de vragenlijst te starten.

Achtergrondvragen
Er volgen nu eerst vier achtergrondvragen. De achtergrondvragen worden gesteld om verschillen te kunnen ontdekken. Denken dertigers bijvoorbeeld anders over afvalinzameling dan vijftigers? Of verschillen de antwoorden tussen inwoners uit verschillende wijken van elkaar? De achtergrondgegevens die u invult worden niet gekoppeld aan uw persoonsgegevens. U blijft anoniem.

1. Wat is uw postcode?

Deze vraag wordt gebruikt om te onderzoeken of er verschil is tussen inwoners uit de verschillende wijken en tussen inwoners die in een dorp/kern wonen of in het buitengebied. Uw postcode wordt alleen bekend bij het onderzoeksbureau en is niet inzichtelijk voor de gemeente.

2. Wat is uw gezinssituatie? Heeft u thuiswonende kinderen, wilt u dan het aantal kinderen dat thuis woont en de leeftijd van het jongste kind invullen?

- Alleenstaand met <open invoer> thuiswonend(e) kind(eren). Leeftijd jongste kind: <open invoer>
- Alleenstaand zonder thuiswonend(e) kind(eren)
- Gehuwd/samenwonend met <open invoer> thuiswonend(e) kind(eren). Leeftijd jongste kind: <open invoer>
- Gehuwd/samenwonend zonder thuiswonend(e) kind(eren)
- Anders, vul aantal personen in inclusief uzelf: <open invoer>

3. In wat voor type woning woont u?

- Rijtjeshuis
- Hoekwoning of twee-onder-één-kap
- Vrijstaande woning
- Appartement op de begane grond
- Appartement op een verdieping
- Anders, namelijk: <open invoer>

ENIGMA RESEARCH

4. In welke leeftijdsgroep valt u?

- Tot en met 24 jaar
- 25 t/m 44 jaar
- 45 t/m 64 jaar
- 65 jaar of ouder

Huidige situatie

5. Hoe vindt u dat de afvalinzameling is geregeld in de gemeente Duiven?

Toelichting:

6. Wat kan volgens u bij de afvalinzameling in de gemeente Duiven nog beter?

7. Wat kan volgens u bij de afvalinzameling in de gemeente Duiven afgeschaft of verminderd worden?

8. Heeft u een eigen container voor restafval (en dus geen gezamenlijke – ondergrondse of bovengrondse - container)?

- Ja → vraag 10 OVERSLAAN
- Nee → Vraag 9 OVERSLAAN

Gedrag

9. Kunt u per seizoen aangeven hoe vaak u wilt dat u de restafvalcontainer kunt aanbieden om te laten legen? Houdt u er rekening mee dat het vaker legen van containers u meer geld kost.

	1x per week	1x per 2 weken	1x per 3 weken	1x per 4 weken	1x per 5 weken	1x per 6 weken	Niet; ik hoef eigenlijk geen restafval container
a) Lente	○	○	○	○	○	○	○
b) Zomer	○	○	○	○	○	○	○
c) Herfst	○	○	○	○	○	○	○
d) Winter	○	○	○	○	○	○	○

Toelichting:

10. Hoeveel vuilniszakken stort u ongeveer per vier weken?

- Aantal vuilniszakken: <open invoer>
- Weet ik niet

11. Welke van onderstaande uitspraken past het best bij u?

- Ik ben een voorbeeldige afvalscheider
- Ik scheid het merendeel van mijn afval
- Ik scheid een gedeelte van mijn afval
- Ik scheid mijn afval (meestal) niet

ENIGMA RESEARCH

12. Geef per afvalsoort aan hoe vaak u dit gescheiden aanbiedt (en dus niet in de restafvalcontainer doet of in de vuilniszak doet voor de verzamelcontainer):

	Altijd	Meestal	Soms	Nooit	Niet van toepassing
a) Keukenafval (groente, fruit, etensresten)	○	○	○	○	○
b) Papier en karton	○	○	○	○	○
c) PMD (plastic- en metalen verpakkingen (blik) & drankenkartons)	○	○	○	○	○
d) Glas	○	○	○	○	○
e) Textiel (ook schoenen, gordijnen en kapotte kleding)	○	○	○	○	○
f) Klein chemisch afval (zoals batterijen en verf)	○	○	○	○	○
g) Elektrische apparaten	○	○	○	○	○

Routing: indien bij vraag 12 bij een afvalsoort het antwoord "altijd" of "Niet van toepassing" is gegeven, desbetreffende vraag (13 t/m 18) niet tonen

13. Wat zijn voor u redenen om uw keukenafval (groente, fruit, etensresten) niet altijd te scheiden?

Meerdere antwoorden zijn mogelijk.

- ❑ Te veel moeite
- ❑ Het interesseert me niet zo
- ❑ Ik wist niet dat etensresten bij het GFT-afval mogen
- ❑ Het wordt niet vaak genoeg opgehaald aan huis
- ❑ Ik weet niet waar het bij hoort
- ❑ Ik heb te weinig opslagruimte daarvoor
- ❑ Het gaat mee in de restafvalcontainer als dit eerder wordt opgehaald, omdat: <open invoer>
- ❑ Ik vind het stinken/vies
- ❑ Ik denk dat het uiteindelijk toch weer op één hoop terecht komt
- ❑ Anders, namelijk: <open invoer>
- ○ Weet ik niet (excl.)

14. Wat zijn voor u redenen om papier en karton niet altijd te scheiden?

Meerdere antwoorden zijn mogelijk.

- ❑ Te veel moeite
- ❑ Het interesseert me niet zo
- ❑ Ik wist niet dat dit gescheiden wordt
- ❑ De oudpapiercontainer wordt niet vaak genoeg opgehaald
- ❑ Ik weet niet waar ik dat kan inleveren
- ❑ Ik heb te weinig opslagruimte thuis
- ❑ Het gaat mee in de restafvalcontainer als dit eerder wordt opgehaald, want dan ben ik het maar kwijt
- ❑ Ik denk dat het uiteindelijk toch weer op één hoop terecht komt
- ❑ Anders, namelijk: <open invoer>
- ○ Weet ik niet (excl.)

ENIGMA RESEARCH

15. Wat zijn voor u redenen om PMD (plastic- en metalen verpakkingen (blik) & drankenkartons) niet altijd te scheiden?

Meerdere antwoorden zijn mogelijk.

- ❑ Te veel moeite
- ❑ Het interesseert me niet zo
- ❑ Ik wist niet dat dit gescheiden wordt
- ❑ Het wordt niet vaak genoeg opgehaald aan huis
- ❑ Ik weet niet waar ik dat kan inleveren
- ❑ Ik heb te weinig opslagruimte thuis
- ❑ Het gaat mee in de restafvalcontainer als dit eerder wordt opgehaald, omdat: <open invoer>
- ❑ Ik vind het stinken/vies
- ❑ Ik denk dat het uiteindelijk toch weer op één hoop terecht komt
- ❑ Anders, namelijk: <open invoer>
- ○ Weet ik niet (excl.)

16. Wat zijn voor u redenen om glas niet altijd te scheiden?

Meerdere antwoorden zijn mogelijk.

- ❑ Te veel moeite
- ❑ Het interesseert me niet zo
- ❑ De glasbak is te ver van mijn huis
- ❑ Ik wist niet dat dit gescheiden wordt
- ❑ Ik weet niet waar ik dat kan inleveren
- ❑ Ik heb te weinig opslagruimte thuis
- ❑ Het gaat mee in de restafvalcontainer
- ❑ Ik denk dat het uiteindelijk toch weer op één hoop terecht komt
- ❑ Anders, namelijk: <open invoer>
- ○ Weet ik niet (excl.)

17. Wat zijn voor u redenen om textiel (ook schoenen, gordijnen en kapotte kleding) niet altijd te scheiden?

Meerdere antwoorden zijn mogelijk.

- ❑ Te veel moeite
- ❑ Het interesseert me niet zo
- ❑ De bak waar ik het in kan gooien is te ver van mijn huis
- ❑ Ik wist niet dat dit gescheiden wordt
- ❑ Er zijn te weinig huis-aan-huis inzamelacties
- ❑ Ik weet niet waar ik dat kan inleveren
- ❑ Ik heb te weinig opslagruimte thuis
- ❑ Het gaat mee in de restafvalcontainer
- ❑ Ik denk dat het uiteindelijk toch weer op één hoop terecht komt
- ❑ Anders, namelijk: <open invoer>
- ○ Weet ik niet (excl.)

18. Wat zijn voor u redenen om elektrische apparaten niet altijd te scheiden?

Meerdere antwoorden zijn mogelijk.

- ❑ Te veel moeite
- ❑ Het interesseert me niet zo
- ❑ Ik wist niet dat kringloopbedrijf 2Switch dit thuis kan komen ophalen
- ❑ Ik weet niet waar ik dat kan inleveren
- ❑ Ik heb te weinig opslagruimte thuis
- ❑ Het gaat mee in de restafvalcontainer
- ❑ Ik denk dat het uiteindelijk toch weer op één hoop terecht komt
- ❑ Anders, namelijk: <open invoer>
- ○ Weet ik niet (excl.)

ENIGMA RESEARCH

Houding

19.In hoeverre bent u het eens met de onderstaande uitspraken?

1 ster staat voor "helemaal niet mee eens" en 5 sterren voor "helemaal mee eens".

						Weet ik niet (6)
a) Ik vind het belangrijk om huishoudelijk afval zo goed mogelijk te scheiden en op die manier zo min mogelijk restafval te produceren.	★	★	★	★	★	○
b) Ik ben bereid om extra moeite te doen om mijn huishoudelijk afval goed te scheiden.	★	★	★	★	★	○

20.In hoeverre stimuleren de onderstaande punten u om uw huishoudelijk afval (nog beter) te scheiden en (nog) minder restafval te produceren?

1 ster staat voor "stimuleert mij helemaal niet" en 5 sterren voor "stimuleert mij zeer".

a) Bijdragen aan een beter milieu.	★	★	★	★	★
b) Besparen van kosten.	★	★	★	★	★
c) Als ik zie dat iedereen in mijn omgeving ook het huishoudelijk afval scheidt.	★	★	★	★	★
d) Wanneer de gemeente mij mogelijkheden geeft om eenvoudig mijn huishoudelijk afval te scheiden.	★	★	★	★	★
e) Wanneer ik informatie krijg over wat er met het huishoudelijk afval gebeurt nadat ik het gescheiden heb.	★	★	★	★	★
f) Als ik weet dat het opnieuw gebruikt wordt.	★	★	★	★	★

Zijn er nog andere aspecten die u stimuleren om uw huishoudelijk afval (nog beter) te scheiden en (nog) minder restafval te produceren?

ENIGMA RESEARCH

21.In hoeverre bent u het eens met de onderstaande uitspraken?

1 ster staat voor "helemaal niet mee eens" en 5 sterren voor "helemaal mee eens".

a) Ik weet goed hoe ik huishoudelijk afval moet scheiden.	☆	☆	☆	☆	☆	Nvt
b) Ik vind het gemakkelijk om mijn huishoudelijk afval te scheiden.	☆	☆	☆	☆	☆	Nvt
c) Ik twijfel (weleens) wat ik met bepaald huishoudelijk afval moet doen of waar ik het in moet gooien/in moet leveren.	☆	☆	☆	☆	☆	Nvt

Stel vraag 22 alleen indien vraag 21c is drie sterren of meer

Introductie vraag 22

In de vorige vraag heeft u aangegeven weleens te twijfelen over wat u met bepaald huishoudelijk afval moet doen of waar u het in moet gooien/in moet leveren.

22.Kunt u dit kort toelichten?

Mogelijkheden

23.Wat kan de gemeente voor u betekenen om ervoor te zorgen dat ...

het (nog) duidelijker wordt hoe het huishoudelijk afval gescheiden kan worden?

het (nog) gemakkelijker wordt om huishoudelijk afval te scheiden?

mogelijke twijfel over wat met bepaald huishoudelijk afval moet gebeuren zoveel mogelijk wordt weggenomen?

24.In hoeverre bent u het eens met de onderstaande uitspraak? Licht uw antwoord toe.

De gemeente biedt mij op dit moment voldoende mogelijkheden/voorzieningen om huishoudelijk afval te kunnen scheiden en restafval te verminderen.

- Helemaal niet mee eens, omdat: <open invoer>
- Niet mee eens, omdat: <open invoer>
- Neutraal, omdat: <open invoer>
- Mee eens, omdat: <open invoer>
- Helemaal mee eens, omdat: <open invoer>
- Geen mening

Introductie vraag 25

Het makkelijker maken van afvalscheiding kan bijvoorbeeld door vaker GFT (groente-, fruit- en tuinafval), PMD (plastic- en metalen verpakkingen & drankenkartons) of oud papier en karton bij u op te halen. Dat brengt wel extra kosten met zich mee. En die worden doorberekend in de afvalstoffenheffing die inwoners betalen.

Goed om te noemen: hoe beter u afval scheidt, hoe minder restafval er over blijft. Als de restafvalcontainer minder vaak geleegd hoeft te worden, scheelt dat in uw kosten.

ENIGMA RESEARCH

25. Welke van onderstaande mogelijkheden kunnen u helpen om GFT-afval (groente, fruit, tuinafval en etensresten) beter te scheiden?

Meerdere antwoorden zijn mogelijk.

- ❑ Als de gemeente daar hulpmiddelen voor verstrekt (bijvoorbeeld een keukenemmertje)
- ❑ Als het GFT-afval wekelijks wordt ingezameld (i.v.m. stinken)
- ❑ Als de GFT-container in de zomer wekelijks wordt geleegd
- ❑ Als er een duidelijke scheidingswijzer is over wat wel en niet bij het GFT-afval hoort
- ❑ Een andere mogelijkheid, namelijk: <open invoer>
- ○ Het GFT-afval wordt bij mij niet apart opgehaald; ik kan mijn groente- en fruitafval (keukenafval) dus niet gescheiden aanbieden. Als deze mogelijkheid komt, ga ik mijn keukenafval wel scheiden
- ○ Geen, ik scheid GFT-afval al goed, voor mij hoeft er niets te veranderen
- ○ Geen, omdat: <open invoer>

26. Welke van onderstaande mogelijkheden kunnen u helpen om oud papier en karton beter te scheiden?

Meerdere antwoorden zijn mogelijk.

- ❑ Als papier en karton vaker wordt opgehaald
- ❑ Als ik het oud papier kwijt kan in een verzamelcontainer in de wijk
- ❑ Als er een duidelijke scheidingswijzer is over wat wel en niet bij het oud papier en karton hoort
- ❑ Een andere mogelijkheid, namelijk: <open invoer>
- ○ Geen, ik scheid papier en karton al goed, voor mij hoeft er niets te veranderen.
- ○ Geen, omdat: <open invoer>

27. Welke van onderstaande mogelijkheden kunnen u helpen om PMD (plastic- en metalen verpakkingen (blik) & drankenkartons) beter te scheiden?

Meerdere antwoorden zijn mogelijk.

- ❑ Als de inzamelzakken eens per week aan huis worden opgehaald
- ❑ Als ik een PMD-container bij mijn woning krijg
- ❑ Als er naast de inzameling aan huis ook nog enkele extra brengvoorzieningen komen
- ❑ Als ik PMD kwijt kan in een verzamelcontainer
- ❑ Als er een duidelijke scheidingswijzer is over wat wel en niet bij PMD hoort
- ❑ Een andere mogelijkheid, namelijk: <open invoer>
- ○ Geen, ik scheid mijn PMD nu al goed, voor mij hoeft er niets te veranderen.
- ○ Geen, omdat: <open invoer>

ENIGMA RESEARCH

Informatievoorziening gemeente
De gemeente communiceert op verschillende manieren over de inzameling en het scheiden van huishoudelijk afval. Denk hierbij aan informatie op de website van de gemeente, via de Afvalwijzerapp en www.mijnafvalwijzer.nl, via sociale media, de gemeentepagina etc.

28.Wilt u de huidige informatievoorziening van de gemeente beoordelen?

1 ster staat voor "helemaal niet mee eens" en 5 sterren voor "helemaal mee eens".

De informatie is eenvoudig te vinden.	☆	☆	☆	☆	☆	Weet ik niet
Er is voldoende informatie over afval en afvalscheiding beschikbaar.	☆	☆	☆	☆	☆	Weet ik niet
De informatie is begrijpelijk.	☆	☆	☆	☆	☆	Weet ik niet
De informatie wordt op het juiste moment aangeboden/gecommuniceerd.	☆	☆	☆	☆	☆	Weet ik niet

Heeft u nog verbeterpunten of tips voor onze informatievoorziening over afval?

29.Hoe wilt u door de gemeente geïnformeerd worden over de afvalinzameling en het scheiden van huishoudelijk afval?

Meerdere antwoorden zijn mogelijk.

- ❑ Afvalwijzerapp
- ❑ Bewonersbrief in de bus
- ❑ Digitale nieuwsbrief
- ❑ Gemeentegids
- ❑ Informatiebijeenkomst
- ❑ Gemeentepagina in Duiven Post
- ❑ Website van de gemeente
- ❑ Website www.mijnafvalwijzer.nl
- ❑ Facebook
- ❑ Twitter
- ❑ Op een andere manier, namelijk: <open invoer>

ENIGMA RESEARCH

30.Gebruikt u de Afvalwijzer-app op uw telefoon of tablet? Zo ja, heeft u nog verbeterpunten voor de app?

- ○ Ja
- ○ Nee

Eventuele verbeterpunten:

Afvalbrengstation en hergebruik

31.Kunt u aangeven hoe tevreden u bent over het Afvalaanbiedstation in Duiven?

De openingstijden						Weet ik niet	Ik kom nooit op het Afvalaanbiedstation
Afstand vanaf uw huis						Weet ik niet	Ik kom nooit op het Afvalaanbiedstation
De manier waarop u geholpen wordt						Weet ik niet	Ik kom nooit op het Afvalaanbiedstation
De kosten						Weet ik niet	Ik kom nooit op het Afvalaanbiedstation

32.Kunt u antwoord geven op onderstaande vragen?

	Ja	Nee
a) Heeft u de afgelopen drie jaar weleens iets gekocht bij een kringloopwinkel (zoals 2Switch)?	○	○
b) Heeft u de afgelopen drie jaar weleens iets naar een kringloopwinkel gebracht (zoals 2Switch)?	○	○

33.Heeft u nog aanvullende opmerkingen over dit onderzoek?

Eindtekst
Dit is het einde van de vragenlijst. Uw antwoorden zijn opgeslagen.

Bedankt voor het invullen van deze vragenlijst. Hiermee krijgt de gemeente meer inzicht in hoe u als inwoner denkt over afval scheiden en afvalvermindering. Deze gegevens gebruiken we om het beleid over afvalinzameling aan te passen.

U kunt dit scherm nu sluiten.

ENIGMA RESEARCH

Enigma Research

- Nauwkeurig
- Resultaatgericht
- Ontzorgt
- Technisch onderscheidend
- Oog voor vormgeving

Enigma Research
Bovenstreek 9
9731 DH Groningen

050-2304917
info@enigmaresearch.nl
@enigma_research

www.enigmaresearch.nl

Enigma Research, uw onderzoeksvraag onder de loep.

CDA
Technische vragen Politieke Avond 9 februari 2021

1. Raadsvoorstel Grondstoffenplan:

Een van de actiepunten is om structureel uren en budget (30K) te begroten voor communicatie over het thema afval.

1.1. Betekent dit een uitbreiding (fte) in de formatie?
Nee, het budget wordt afhankelijk van de behoefte ingezet voor het ontwikkelen, maken en verspreiden van communicatiemiddelen.

1.2. Hoeveel budget wordt hier nu aan besteed (bij benadering)?
In de begroting is €15.000,- opgenomen voor communicatie. Deze gelden worden vooral besteed aan de afvalapp/Afvalwijzer. Interne uren voor afvalcommunicatie zijn hier niet in meegenomen.

1.3. Betekent dit dat elders in de organisatie minder budget aan communicatie besteed gaat worden?
Nee, dit zijn kosten voor aanvullende communicatie, bovenop de huidige taken/acties

In het Raadsvoorstel staat bij 5.1. dat inzameling *in 1e instantie* bij het AAS kan plaatsvinden.

1.4. Blijft het hierbij of kunnen er nog andere voorstellen worden verwacht?
We willen starten met inzameling bij het Afvalaanbiedstation, de inzameling is mogelijk vanaf medio 2021. Uitbreiding naar bijvoorbeeld kinderdagverblijven is na evaluatie/overleg een optie.

1.5. Worden er kosten in rekening gebracht bij de inwoners die luiers bij het AAS aanbieden of wordt voorgesteld dit 'gratis' aan te bieden?
Inwoners kunnen de luiers inderdaad gratis aanbieden, net als veel andere herbruikbare stromen op het AAS. Verwerkingskosten worden verrekend in de Afvalstoffenheffing.

Technische grondstoffenplan vragen

Lokaal Alternatief heeft de volgende technische vragen naar aanleiding van het grondstoffenplan.

- Hoeveel kinderen kent de gemeente Duiven tot en met 3 jaar? Is daarbij aan te geven om hoeveel huishoudens het gaat?
  In de gemeente Duiven zijn er op dit moment 591 kinderen tussen de 0 en 3 jaar. Het gaat om 534 huishoudens.
- In het voorstel wat nu voorligt, wordt voorgesteld om in te zetten op preventie om hierdoor zoveel mogelijk afval te scheiden aan de voorkant. In hoeverre is er gekeken naar het achteraf sorteren van afval door een gespecialiseerd bedrijf? Zijn er al nieuwe technieken die dit mogelijk maken? Welke ervaringen zijn er in het land?
  Er is ook gekeken naar de mogelijkheden van nascheiding. Belangrijk is om aan te geven dat nascheiding uitsluitend mogelijk is voor PMD. GFT, Oud Papier, Textiel en glas zullen altijd nog gescheiden ingezameld moeten worden(bronscheiding). De techniek van nascheiding wordt al op meerdere plekken in Nederland toegepast en is vooral geschikt voor gemeenten met veel hoogbouw (waar scheiden van PMD in huis lastiger is).
  Belangrijk is ook om te vermelden dat de nascheidingsinstallatie ongeveer 25 kilo per inwoner aan PMD uit het restafval kan halen. Door bronscheiding wordt in de gemeente Duiven in 2019 al 28 kilo PMD per inwoner ingezameld (in 2020 ca. 29,5 kilo). Kiezen voor nascheiding zou dus voor de gemeente Duiven achteruitgang betekenen.
  Nascheiding wordt toegepast in de gemeenten in het noorden van Nederland (Friesland) waar men vanaf het begin van de kunststof inzameling voor nascheiding heeft gekozen. En in grote steden, waar de PMD inzameling veel minder succesvol was en men vaak onder de 10 kilo per inwoner per jaar inzamelde.
- Het is wel bewezen dat verlaging van de inzamelfrequentie van restafval en een hoger variabel tarief zorgt voor minder restafval en dus betere afvalscheiding. Echter het meer 'knijpen' op restafval zorgt ook voor meer vervuiling in de grondstoffen. In hoeverre is hier naar gekeken? Heeft het meer hebben van vervuilde grondstoffen ook nog financiële consequenties?
  Als eerste moet gesteld worden dat de kwaliteit van de ingezamelde grondstoffen in de gemeente Duiven zeer goed is. Er is nog nooit een vracht PMD afgekeurd. Dit is ook te danken aan de inzameling met doorzichtige zakken. Bij het verder terugdringen van de hoeveelheid restafval is er inderdaad een risico voor meer vervuiling van de grondstoffen. Door communicatie en flankerend beleid wordt ingezet op het voorkomen van vervuiling van grondstoffen. Door de goede resultaten tot nu toe is de verwachting dat de kwaliteit van de grondstoffen goed zal blijven.
- In het grondstoffenplan wordt uitgebreid stilgestaan bij de resultaten uit de sorteeranalyse, maar in hoeverre zijn er ook resultaten bekend hoe schoon de grondstoffen zijn?
  Zoals bij de vorige vraag aangegeven is de kwaliteit van de ingezamelde grondstoffen in de gemeente Duiven goed. Voor PMD (maar ook voor GFT en Oud Papier) is nog nooit afkeur geweest.

Alvast bedankt voor de beantwoording.

Hartelijke groet,

Fractie Lokaal Alternatief.

Vragen fractie PvdA Politieke Avond 9 februari 2021

Vragen

A.1 Grondstoffenplan Samen minder afval gemeente Duiven
De fractie van de Partij van de Arbeid heeft een vraag:

- Kan het college het kader van de gemeenteraad beschrijven waaruit dit voorstel voortgekomen is?
  Het kader voor het voorgestelde beleid is:
  - *het landelijke VANG beleid huishoudelijk afval;*
  - *Het coalitieakkoord 2018:*
    Duurzaamheid

    Duurzaamheid is een belangrijk maatschappelijk thema. Bewustwording van de samenleving is daarbij de eerste belangrijke stap. We gaan op dit thema verder met het programma circulaire economie. Als initiator en aanjager gaan we aan de slag met de drie belangrijke pijlers: namelijk de energietransitie, de grondstoffentransitie en de klimaatadaptatie. We gaan op dit terrein werken met een aantal pilots. We willen het Liemerse energieloket toegankelijker maken en invulling geven aan de voorbeeldfunctie die wij als gemeente hebben met de gemeentelijke gebouwen.

    We willen op dit onderwerp deze raadsperiode, samen met de raad en onze inwoners en partners, realistische doelstellingen formuleren die verder reiken dat de 4 jaar van dit akkoord.
  - *het programma Circulaire Economie (samen met Westervoort), het grondstoffenplan valt binnen het onderdeel grondstoffentransitie/circulariteit;*
  - *In de voorjaarsnota 2018 is budget beschikbaar gesteld voor het ontwikkelen van een ambitiedocument dat richting geeft naar de vermindering van restafval, aansluitend bij het speerpunt circulaire economie en landelijke doelstellingen.*
  - *de evaluatie van het beleid 2015 – 2018;*
  - *drie bijeenkomsten met de raad, tijdens het planproces.*

- In het raadsvoorstel staat: "Uit de inwonersparticipatie blijkt juist dat er meer behoefte is aan goede informatie en communicatie."

  Welke informatie en communicatie werd er gemist en hoeveel inwoners hebben hier om gevraagd?
  In de antwoorden op de enquête werd vooral aangegeven dat er behoefte was aan voorlichting over "wat waar hoort". Duidelijke uitleg over scheidingsregels

PMD en GFT. En, duidelijk aangeven wat er met de gescheiden ingezamelde grondstoffen wordt gedaan.
(zie ook pagina 14, 15 en 16 van de Enigma Rapportage, resultaten bewonersonderzoek).
Duidelijke en eenduidige informatie was ook een item tijdens de bijeenkomsten met inwoners en klankbordgroep.

- In het raadsvoorstel staat: "De belangrijkste interventie om te komen tot een afname van het restafval (en een betere afvalscheiding) bestaat uit een combinatie van een tweetal interventies: verlagen inzamelfrequentie restafval naar 1 keer per 4 weken en verhogen tarief lediging restafval.".

  Welke studies of bronnen onderbouwen deze stelling?
  Onder andere de Benchmark huishoudelijk afval (peiljaar 2019) en gegevens van VANG Huishoudelijk Afval. Ervaringen bij verschillende Nederlandse gemeenten.

- Onder Argumenten 3.2 staat: "Ongeveer 55% van de huishoudens heeft geen bezwaar tegen een verlaging naar 1 maal per 4 weken.".

  Hoe is dit percentage berekend? Aangezien niet alle huishoudens mee hebben gedaan met de enquête. Wat is het juiste percentage van huishoudens die geen bezwaar hebben tegen een verlaging naar 1 maal per 4 weken legen?
  Het betrof een representatieve steekproef met een goede respons op basis waarvan representatieve uitspraken gedaan kunnen worden (zie rapportage Enigma 1. Onderzoeksverantwoording). Daarnaast blijkt dat in 2020 ruim 56% van de huishoudens in de gemeente Duiven de container 13 keer of minder heeft aangeboden (dus 1 maal in de 4 weken of minder).

- Uit het raadsvoorstel blijkt dat er jaarlijks (€ 3,- keer € 10.555,- huishoudens) € 31.665,- en eenmalig € 20.000,- aan financiële middelen nodig is voor communicatie. Hoe en wat gaat u voor dit enorme bedrag communiceren? Welke studie of bron geeft aan dat communicatie daadwerkelijk zorgt voor gedragsverandering bij het scheiden van afval?
  Binnen het programma VANG Huishoudelijk Afval is zeer veel aandacht voor communicatie. Op basis van studies van Rijkswaterstaat, het kennisinstituut Duurzaam Verpakken en anderen, zijn er communicatie programma's ontwikkeld. Daarnaast willen we graag aansluiten bij het communicatie programma dat in Westervoort zal worden ontwikkeld.
  Het eenmalige bedrag is voor de communicatie/begeleiding van de interventie verlaging inzamelfrequentie . Het structurele bedrag (niet in het zelfde jaar, maar vanaf 2022) voor alle andere ontwikkeling en inzet van communicatie om mensen bewuster te maken en te motiveren afval nog beter te scheiden. Structureel aandacht voor de afvalstromen, wat er wel en niet bij mag bijvoorbeeld. Maar ook inzicht geven in wat er in het recycleproces gebeurt.
  In de huidige begroting is €15.000,- opgenomen. Deze gelden worden vooral besteed aan de afvalapp/Afvalwijzer. En dan is het budget daarmee zo goed als op.

- Hoe valt het principe "De vervuiler betaalt" nog te rijmen met toekomstige plannen om een circulaire economie, waarin iedere stroom van afval weer als grondstof dient, te bewerkstelligen? Graag een reflectie hierop.

Het restafval dat wordt aangeboden voor verbranding kan niet meer in de circulaire economie gebruikt worden. Door het laten betalen voor de restafvalstroom worden inwoners gemotiveerd om grondstoffen gescheiden te houden en in de circulaire economie in te brengen.

- Wat is de analyse van de afvalstroom uit de openbare prullenbakken en het zwerfafval of meldingen van zwerfafval (via de fixi app)? Welke soorten afvalstromen zijn hieruit te destilleren? Hoe verhoudt dit resultaat zich tot de normale afvalstroom via de grijze container?
  Anders gezegd wordt er niet meer grijs afval in de openbare prullenbakken gevonden dan verwacht of ingeschat werd? Op basis van welke studie of bron kan worden aangetoond dat een verlaging van de ophaalfrequentie en de verhoging van het tarief er niet voor gaat zorgen dat er onwenselijke afval stromingen gaan ontstaan door afval dumping, verbranding, via de openbare prullenbakken of andere niet gewenste manieren van afval verwijdering.

  Uit de recent (25 januari 2021) verschenen rapportage over diftar (door IPRNormag in opdracht van Rijkswaterstaat) staat over dumpingen:

  > *"Leidt diftar tot meer ontwijkgedrag zoals afvaldumpingen of zwerfafval? Hoewel harde cijfers ontbreken blijkt dat over het geheel de omvang van deze ongewenste ontwijkroutes relatief beperkt is. De angst blijkt vaak groter dan hoe het in werkelijkheid uitpakt. Er zijn ook maatregelen die vooraf getroffen of voorbereid kunnen worden waarmee ongewenst ontwijkgedrag zo veel mogelijk wordt voorkomen. Ook kunnen de problemen worden beperkt door de inzet van communicatie en handhaving. Soms moet er (vaak tijdelijk en op enkele kwetsbare locaties) extra reiniging werkzaamheden worden uitgevoerd.*

  Het afval uit de openbare prullenbakken wordt niet geanalyseerd. Zwerfafval is afval dat in de openbare ruimte vrijkomt (geen huishoudelijk afval). Dumping van huishoudelijk afval in bijvoorbeeld openbare prullenbakken of bijgeplaatst bij ondergrondse containers vindt plaats, echter niet in verontrustende mate.

- Waarom ontbreken alternatieven in het voorstel? Hierdoor is er voor de gemeenteraad alleen maar de optie om "bij het kruisje te tekenen". Waarom is er geen analyse gemaakt om het afval te scheiden bij de verwerker of afvalstromen anders in te richten met meer een focus richting circulaire economie. Wat zijn andere alternatieven, behalve afval scheiden bij de verwerker, om het scheidingspercentage te verhogen, dan de genoemde verhoging van het tarief en de verlaging van de afval frequentie?
  Dit is het voorstel dat wij uiteindelijk doen, op basis van de servicedriehoek (afweging kosten, milieu, service), benchmarkgegevens en ervaringen van andere gemeenten

  Tijdens het planproces is de Raad meegenomen in de te onderzoeken scenario's. Op basis daarvan is ook gekeken naar: verhogen frequentie inzameling GFT en PMD. Zie ook hoofdstuk 8 Grondstoffenplan. Er zal later gekeken worden naar de inzameling van Oud Papier en Karton, met 2Switch zal gekeken worden naar optimalisatie van het textiel. Op middellange termijn zullen we de mogelijkheid van een Circulair Ambachtscentrum onderzoeken.

  Er is ook gekeken naar de mogelijkheden van nascheiding. Belangrijk is om aan te geven dat nascheiding uitsluitend mogelijk is voor PMD. GFT, Oud Papier, Textiel

en glas zullen altijd nog gescheiden ingezameld moeten worden(bronscheiding). De techniek van nascheiding wordt al op meerdere plekken in Nederland toegepast en is vooral geschikt voor gemeenten met veel hoogbouw (waar scheiden van PMD in huis lastiger is). Belangrijk is ook om te vermelden dat de nascheidingsinstallatie ongeveer 25 kilo per inwoner aan PMD uit het restafval kan halen. Door bronscheiding wordt in de gemeente Duiven in 2019 al 28 kilo PMD per inwoner ingezameld (in 2020 ca. 29,5 kilo). Kiezen voor nascheiding zou dus voor de gemeente Duiven achteruitgang betekenen. Nascheiding wordt toegepast in de gemeenten in het noorden van Nederland (Friesland) waar men vanaf het begin van de kunststof inzameling voor nascheiding heeft gekozen. En in grote steden, waar de PMD inzameling veel minder succesvol was en men vaak onder de 10 kilo per inwoner per jaar inzamelde.

- Wat gebeurt er met ons plastic afval? Wordt dit verwerkt in Nederland of wordt dit verkocht aan andere landen zoals India, Maleisië of Indonesië?
  Het Nederlandse huishoudelijk plastic afval wordt verwerkt in Nederland en Duitsland.

- Welke plannen worden er nog meer ontwikkeld om inwoners verder te helpen met het scheiden van afval en de eerste stappen te maken naar een circulaire economie, waarbij afval een grondstof gaat worden?
  Samen met de gemeente Westervoort loopt het programma voor de circulaire economie. Onder andere via de website: https://www.samen1nergie.nl
  Daar is onder andere informatie te vinden over voorkomen van voedselverspilling, het inleveren van medicijnresten, filmpjes hoe inwoners zich inzetten voor duurzaamheid en de circulaire economie.

Afvalbeleid Duiven. Zetel Nooijen

Afval aanbied station (de Werf)

Ik vind hier geen concrete plannen over.
Wanneer worden herbruikbare materialen aan de bewoners van Duiven ter beschikking gesteld?
Deze dingen kun je bij het brengen apart zetten:

- goed hout;
- goede elektronica;
- hele tegel;
- hele stenen en klinkers;
- schone grond.

Antwoord:

In het Grondstoffenplan staat aangegeven dat Duiven toe werkt naar een Circulair Ambachtscentrum. In een dergelijk centrum is een nauwe samenwerking op het gebied van inzameling van grondstoffen (Afvalaanbiedstation), kringloop en educatie. Op dit moment is er al een goede samenwerking met 2Switch.

Op het huidige Afvalaanbiedstation is het niet toegestaan om te goederen mee terug te nemen. Dit is ook wettelijk niet toegestaan.

De te verwachten consequenties van het verhogen van het grijze bak tarief:

- Meer zwerfvuil;
- Prullen bakken, waar men het instopt?;

Waar staan de kosten die hiermee gepaard gaan vermeld?

Antwoord:

In Duiven zijn de inwoners al gewend aan een diftar systeem. Daarbij, zoals uit de rapportage van IPR Normag blijkt, is er in praktijk slechts weinig merkbaar van meer zwerfafval of ontwijk-gedrag bij invoering van diftar. Naar verwachting zal dit bij het verhogen van het tarief ook niet optreden.

Uiteraard zullen we hier wel nadrukkelijk oog voor hebben.

Bouwafval

Zijn afspraken erover gemaakt bij opruimen van bouwafval.? Is hier al beleid op of wanneer is dat te verwachten ?

Antwoord:

Inwoners en bedrijven zijn zelf verantwoordelijk voor de afvoer van bouwafval. Kleine hoeveelheden bouw- en sloopafval en puin uit huishoudens kunnen gebracht worden op het Afvalaanbiedstation.

Oppervlakte water

Helaas wordt in onze gemeente afval gedumpt wat slecht kan zijn voor ons oppervlakte water .

Ook moet de afvalcoach regelmatig de sloten dreggen wat voor onze dieren en gezondheid . Hoe kunnen we daar op handhaven ?

Antwoord:

Het waterschap is verantwoordelijk voor het beheer en onderhoud van het oppervlaktewater in de gemeente. In nauwe samenwerking trekken we waar nodig op bij opruimen en handhaving van verontreiniging/vervuiling.

Vraag Grondstoffenplan samen minder afval gemeente Duiven
Politieke avond 9 maart

Te zien is dat ruim 56% van de huishoudens in 2020 de restafval container maar 13 keer of minder aanbood. Voor deze groep heeft een verlaging van de inzamelfrequentie geen gevolgen.

Maar voor bijna net zoveel huishoudens bieden meer(14 t/m 23 keer 31,08%) en veel meer (24 t/m 26 keer 17,20%) dan 13 keer hun container aan. Het voorstel is om deze huishoudens eerst via communicatie (afvalcoach) te helpen om beter afval te kunnen scheiden. Als men dan alsnog een grotere container wil deze tegen een tarief van € 15,- ter beschikking te stellen.

Wordt de afvalcoach ook uit het budget van € 32.000,- betaald?

Beantwoording
Te zien is dat ruim 56% van de huishoudens in 2020 de restafval container maar 13 keer of minder aanbood. Voor deze groep heeft een verlaging van de inzamelfrequentie geen gevolgen.

Maar voor bijna net zoveel huishoudens bieden meer(14 t/m 23 keer 31,08%) en veel meer (24 t/m 26 keer 17,20%) dan 13 keer hun container aan. Het voorstel is om deze huishoudens eerst via communicatie (afvalcoach) te helpen om beter afval te kunnen scheiden. Als men dan alsnog een grotere container wil deze tegen een tarief van € 15,- ter beschikking te stellen.

Wij willen in 2021 al gaan communiceren over beter afval scheiden, zodat inwoners voorafgaande aan de frequentieverlaging hiermee ervaring kunnen opdoen. De afvalcoach kan hierbij inderdaad worden ingezet.

Het doel van de communicatie is om mensen te laten zien dat 1 maal per 4 weken met een 140 liter container prima mogelijk is. Door te laten zien wat er nog in het restafval zit (en wat dus gescheiden kan worden) wordt ook het handelingsperspectief duidelijk. De afvalcoach kan hier natuurlijk ook behulpzaam zijn.

Voor de groep die de container vaker aanbiedt dan 13 keer per jaar zijn er nu weinig prikkels om beter hun afval te scheiden: de container wordt elke 2 weken opgehaald, er is voldoende

ruimte en het aanbiedtarief is relatief laag. Daarnaast bieden inwoners, door het lage aanbiedtarief, ook de container aan, terwijl deze nog niet helemaal vol is.
In de groep huishoudens die tussen de 14 en 23 keer per jaar aanbiedt zit een grote differentiatie. Voor huishoudens die de container nu iets vaker dan 13 keer aan bieden, is het een kleine stap, voor anderen een grotere. Ook zijn er nu al huishoudens die gebruik maken van een 240 liter container.
Correctie: 12,70 % van de huishoudens biedt de container 24 t/m 26 keer per jaar aan (dus geen 17,20%)

Huishoudens kunnen containers omruilen, dus ook een 140 liter grijze container omruilen voor een 240 liter grijze container. Het huidige ruiltarief is €27,50 per container. Het verlagen van dit ruiltarief betekent dat de drempel om te ruilen lager wordt. Terwijl het doel is dat inwoners geprikkeld worden om beter hun afval te scheiden.
Een lagere drempel om te ruilen betekent meerkosten voor de gemeente (aanschaf containers, minder inkomsten ruiltarief) die verrekend worden in de afvalstoffenheffing. Het is op voorhand lastig in te schatten in welke mate hiervan gebruik wordt gemaakt.

Wordt de afvalcoach ook uit het budget van € 32.000,- betaald?
Nee, dit bedrag is voor structurele afvalcommunicatie.

Pro Duiven

Grondstoffenplan Samen minder afval gemeente Duiven – technische vragen

- Kunt u inzichtelijk maken wat de financiële voordelen / nadelen zijn van bron –en nascheiding voor de gemeente alsook voor onze inwoner?
- Kunt u inzichtelijk maken wat de kosten en opbrengsten zijn (per kg per inwoner) van PMD de afgelopen 3 jaar?

Antwoorden

Grondstoffenplan Samen minder afval gemeente Duiven – technische vragen

- Kunt u inzichtelijk maken wat de financiële voordelen / nadelen zijn van bron –en nascheiding voor de gemeente alsook voor onze inwoner

Voor de Circulus-Berkel gemeenten is in 2020 onderzocht met welke kosteneffecten rekening gehouden moet worden indien gemeenten stoppen met de bronscheiding van PMD. Voor alle gemeenten geldt dat nascheiden duurder is dan scheiden van PMD aan de bron. Hoe hoger de inzamelrespons (aantal ingezamelde kilo's PMD) bij het aan de bron scheiden van PMD, hoe groter het kostenverschil met nascheiden van PMD.

Gemiddeld is nascheiden 10 tot 14 euro per huishouden duurder.

Daarbij is overigens nog geen rekening gehouden met de desintegratiekosten voor het ontmantelen van de inzamelvoorzieningen als wordt gestopt met het inzamelen van PMD. Daarmee worden de beleidskeuzes uit eerdere jaren verzilverd.

Bron: Onderzoek voor Circulus-Berkel

Circulus-Berkel is de inzamelaar voor de gemeenten: Apeldoorn, Voorst, Doesburg, Bronckhorst, Epe, Brummen, Lochem, Deventer, Zutphen

De verwachting is dat ook in Duiven nascheiding duurder zal zijn.

- Kunt u inzichtelijk maken wat de kosten en opbrengsten zijn (per kg per inwoner) van PMD de afgelopen 3 jaar?

In de begroting 2021 is een positief saldo opgenomen van € 24.821,--. (saldo kosten inzameling Suez, aanschaf PMD zakken, opbrengst bruto PMD). Dat is € 35,-- per ton ingezameld PMD.

De vergoedingensystematiek voor het ingezamelde PMD is per 1 april 2020 gewijzigd.

Grondstoffenplan Samen minder afval gemeente Duiven – technische vragen

- Kunt u inzichtelijk maken wat de kosten en opbrengsten zijn (per kg per inwoner) van PMD de afgelopen 3 jaar?

Antwoorden

In bijgevoegd overzicht ziet u de kosten en opbrengsten van de PMD- inzameling van de afgelopen 3 jaar.

PMD inzameling	**2018**	**2019**	**2020**
kosten			
inzameling	€ 99.925,79	€ 105.022,25	€ 107.974,30
sortering, vermarkting	€ 209.418,09	€ 215.953,46	€ 57.701,00
PMD zakken	€ 39.540,00	€ 33.020,00	€ 52.045,00
opbrengsten	-€ 269.471,76	-€ 262.507,41	-€ 203.648,59
saldo	**€ 79.412,12**	**€ 91.488,30**	**€ 14.071,71**
ingezameld PMD (ton)	666	705	747
kosten per ton	€ 119,17	€ 129,76	€ 18,85

De landelijke vergoedingensystematiek voor het ingezamelde PMD is per 1 april 2020 gewijzigd. De gemeente ontvangt nu een vergoeding voor het ingezamelde bruto PMD per ton. De verrekening van kosten en vergoedingen voor het sorteren/recyclen/vermarkten is niet langer een zaak voor de gemeente. Hierdoor is het saldo in 2020 gunstiger, dan voorgaande jaren.

Politieke avond 9 maart 2021

Aanvullende vragen grondstoffenplan samen minder afval gemeente Duiven

Antwoord op de vraag:
Wordt de afvalcoach ook uit het budget van € 32.000,- betaald?
Nee, dit bedrag is voor structurele afvalcommunicatie.

Dank voor de beantwoording van onze vraag. Maar dit roept bij ons meer vragen op.

- Het bedrag van de afvalcoach wordt niet uit het budget van € 32.000,- betaald. Waar wordt deze coach dan uit betaald?
- Aan welk bedrag wordt hierbij gedacht? En om hoeveel uur zou dit gaan?
- Komt dit jaarlijks terug?

Antwoorden
Antwoord op de vraag:
Wordt de afvalcoach ook uit het budget van € 32.000,- betaald?
Nee, dit bedrag is voor structurele afvalcommunicatie.

Dank voor de beantwoording van onze vraag. Maar dit roept bij ons meer vragen op.

- Het bedrag van de afvalcoach wordt niet uit het budget van € 32.000,- betaald. Waar wordt deze coach dan uit betaald?

De inzet van de afvalcoach wordt gedekt uit het budget voor de Banenafspraak (dit is geen reguliere formatie). Het contract loopt tot 1 januari 2022. De wens is om de functie te handhaven en de huidige afvalcoach, die naar tevredenheid functioneert een vast contract aan te bieden. Deze capaciteit voor de gescheiden inzameling van huishoudelijk afval en de nieuwe taken aanpak zwerfafval is hard nodig. De kosten kunnen niet langer gedekt worden uit het budget banenafspraak.
In de voorjaarsnota zal dit worden opgenomen als een wens.

- Aan welk bedrag wordt hierbij gedacht? En om hoeveel uur zou dit gaan?

Op dit moment gaat het om 36 uur (inzet voor Duiven én Westervoort). Kosten naar schatting € 45.000,--

- Komt dit jaarlijks terug?

ja

Hartelijke groet,

Karin Bouwmeister

Rijkswaterstaat

Diftar als beleidsinstrument bij huishoudelijk afvalbeheer

Beschrijvend onderzoek naar de toepassing van geïndividualiseerde gedifferentieerde tarieven bij de gescheiden inzameling van afval- en grondstoffen van huishoudens

25 januari 2021

Strategie Beleid Organisatie

BEZOEKADRES: Waarderweg 33 kantoor B10, 2031 BN Haarlem

POSTADRES: postbus 2016, 2002 CA Haarlem

t 023 531 91 41, **e** info@iprnormag.nl, **i** www.iprnormag.nl

]IPR•NORMAG[

In opdracht van:	*Rijkswaterstaat*
Opsteller(s):	*Drs. ing. P.M.J. de Bruin (Paul)*
	R.H.F. Oldenhof MSc. (Ruben)
	E. Nijmeijer MSc. (Eline)
Projectnummer IPR Normag:	*101228*
Aantal pagina's:	*50*

Status	**Datum**	**Toegestuurd naar**
Conceptrapport	23 november 2020	Contactpersonen Rijkswaterstaat
Conceptrapport	14 december 2020	Contactpersonen Rijkswaterstaat
Concept eindrapport	11 januari 2021	Contactpersonen Rijkswaterstaat en Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat
Eindrapport	25 januari 2021	Contactpersonen Rijkswaterstaat Leefomgeving Afdeling Afval en Circulair

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopiëren, opnamen, of enig andere manier, zonder expliciete bronvermelding.

Inhoudsopgave

Samenvatting **4**

1 Inleiding **12**

1.1 Achtergrond ... 12
1.2 Doelstelling ... 12
1.3 Leeswijzer en onderzoekbare deelvragen ... 13

2 Landelijke ontwikkelingen diftar **14**

2.1 Definitie van diftar ... 14
2.2 Vormen van diftar in Nederlandse gemeenten ... 14
2.3 Hoeveel en welke gemeenten passen diftar toe? ... 16

3 Doelstellingen en overwegingen **18**

3.1 Diftar als onderdeel van het beleidsinstrumentarium ... 18
3.2 Beweegredenen en doelstellingen om te kiezen voor diftar ... 19
3.3 Factoren die de overweging voor diftar beïnvloeden ... 21
3.4 Diftar technisch mogelijk, lokale situatie bepaalt complexiteit ... 23

4 Effect van diftar op aanbiedgedrag van afval **25**

4.1 Restafvalreductie ... 25
4.2 Relatie diftar met hoeveelheid en kwaliteit grondstoffen ... 29
4.3 Ontwijkgedrag ... 32
4.4 Tot slot ... 35

5 De financiële aspecten van diftar **36**

5.1 Tariefstelling ... 36
5.2 Lagere kosten afvalbeheer door diftar ... 39
5.3 Het effect van prijsprikkels: structureel of eenmalig ... 40

Bijlagen **42**

bijlage 1 Bronnenlijst ... 43
bijlage 2 Lijst van gesprekspartners ... 45
bijlage 3 Onderzoeksopdracht en aanpak ... 46
bijlage 4 Voor- en nadelen van de verschillende vormen van diftar ... 48
bijlage 5 Verantwoording kwantitatieve analyses ... 49
bijlage 6 Figuur ontwikkeling diftar 1999-2019 ... 50

SAMENVATTING

Onderzoek naar diftar als instrument bij het behalen van VANG-ambities

In de afgelopen jaren zien we een trendmatige toename van het aantal gemeenten dat gedifferentieerde tarieven oftewel "diftar" in het huishoudelijk afvalbeheer toepast. Is daarmee gezegd dat diftar altijd een gepast instrument voor gemeenten is dat bijdraagt aan het behalen van VANG-ambities en beheersbare kosten in het afvalbeheer? Het ligt minder zwart wit.

Gezien de discussie die diftar in de maatschappij en politiek (lokaal en landelijk) los blijkt te maken, is er behoefte aan een onafhankelijk onderzoek naar de voor- en nadelen van diftar. Het doel van dit rapport is om een zo compleet mogelijk en actueel beeld te schetsen van de toepassing van geïndividualiseerde gedifferentieerde tarieven bij de gescheiden inzameling van afval- en grondstoffen van huishoudens. Dit 'beschrijvend' onderzoek is uitgevoerd door IPR Normag op basis van beschikbare onderzoeken en documentaties over diftar en interviews met beleidsmedewerkers in gemeenten, sleutelfunctionarissen van overheidsgedomineerde inzamelorganisaties en brancheorganisaties.

Wat is diftar?

Diftar staat voor gedifferentieerde tarieven waarbij per huishouden de hoeveelheid aangeboden afval- en grondstoffen individueel (dus per huishouden) afgerekend wordt. Hoe meer afval wordt aangeboden des te hoger de afvalstoffenheffing voor dit huishouden. De bekostiging van de inzameling en verwerking van afval- en grondstoffen door inwoners is – via de afvalstoffenheffing - dus geïndividualiseerd. Althans voor een deel. Met diftar bestaat de afvalstoffenheffing uit een vast deel (collectief) en een variabel deel (geïndividualiseerd).

Welke vormen van diftar worden in Nederland toegepast en in hoeveel gemeenten

In Nederland zijn de meest voorkomende vormen van diftar:

- **Diftar op basis van volume en frequentie.** Het tarief dat een inwoner moet betalen is afhankelijk van het aantal ledigingen en het volume van de container van het aangeboden afval.
- **Diftar op basis van een 'betaalde zak'** ook wel 'dure zak' genaamd**.** Inwoners mogen hun restafval alleen aanbieden in speciale afvalzakken die zij daarvoor moeten kopen.
- **Diftar op basis van gewicht (en frequentie)**. Het tarief dat een inwoner moet betalen is afhankelijk van het gewicht van het aangeboden restafval en (indien van toepassing) het aantal keer dat het aangeboden wordt.
- **Diftar op basis van volume**. Inwoners kunnen kiezen tussen een kleine of grote minicontainer voor het huishoudelijk restafval dat aan huis wordt opgehaald. Hoe kleiner het volume van de gekozen restafvalcontainers, des te lager het (vaste) tarief dat de gemeente daarvoor per jaar in rekening brengt.

Het aantal gemeenten dat diftar toepast is in de afgelopen jaren toegenomen. In 2003 was dit nog 27% en in 2020 past 48% van de Nederlandse gemeenten één van de hiervoor genoemde vormen van diftar toe.

In de meeste gemeenten die diftar toepassen wordt alleen het aanbieden van huishoudelijk restafval variabel beprijsd en het gescheiden aanbieden van recyclebare grondstoffen niet. Met deze negatieve prijsprikkel worden mensen in hun gedrag gestimuleerd om het ontstaan van restafval zo veel mogelijk te voorkomen en door recyclebare grondstoffen meer en beter te scheiden.

Onderzoek naar de zogenaamde 'determinanten van diftar-gemeenten' wijst uit dat vooral gemeenten met een a. weinig stedelijk karakter, b. een lager gemiddeld inkomen, c. met minder ouderen en weinig jonge kinderen en d. met minder grote huishoudens, diftar hebben ingevoerd.

Ook wordt diftar vooral ingevoerd door gemeenten die, vaak samen met andere gemeenten in hun regio, de inzameling laten uitvoeren door 'hun' overheidsgedomineerde inzamelorganisatie. Deze gemeenten kunnen zich aan elkaar optrekken, dagen elkaar uit. Het overheidsgedomineerde bedrijf fungeert als platform en katalysator: brengt gemeenten bij elkaar, zorgt voor uitwisseling van kennis en ervaringen op bestuurlijk en ambtelijk niveau. En deze overheidsgedomineerde organisaties beschikken vaak over steeds meer ervaring met de invoering van diftar en hebben de benodigde technische informatiesystemen op orde en beschikbaar.

Waarom kiezen gemeenten voor diftar?

Gemeenten maken voor het bewerkstelligen van hun VANG-ambities vaak onderscheid in drie hoofddoelstellingen: het bieden van goede service voor de inwoners (het mogelijk maken om afval kwijt te kunnen en te scheiden), beheersbare (en bij voorkeur zo laag mogelijke) kosten, en verhogen milieuprestaties (voorkomen van afval en verspilling van grondstoffen, reductie restafval, meer en beter recyclebare grondstoffen). De figuur illustreert vier 'gedragsbeïnvloedende' instrumenten voor integraal huishoudelijk afvalbeleid en het bewerkstelligen van de VANG-ambities. Het sturen met prijsprikkels, waaronder diftar, is één van deze instrumenten. De doelstellingen die worden beoogd zijn grofweg terug te brengen in drie redeneringen:

1. Gedragsbeïnvloeding zodat minder restafval en meer gescheiden recyclebare grondstoffen worden aangeboden;
2. Een rechtvaardig tariefsysteem. Het wordt als eerlijk gezien om huishoudens die weinig (rest)afval aanbieden minder te laten betalen voor het gemeentelijk afvalbeheer;
3. Kosten efficiëntie. Het toepassen van diftar draagt bij aan de kostenefficiëntie van het gemeentelijk huishoudelijk afvalbeheer.

Elke gemeente geeft hierbij een eigen gewicht aan deze drie redeneringen. Uit de interviewronde komt het beeld naar voren dat in het verleden de nadruk vooral lag op het 'rechtvaardig tariefsysteem'. Tegenwoordig ligt de nadruk in gemeenten die kiezen voor diftar voornamelijk op de gedragsbeïnvloeding en kostenefficiëntie: restafvalreductie en recycling bevorderen is het hoofddoel en de prijsprikkel een middel om dit te bereiken.

Waarom kiezen gemeenten (nog) niet voor diftar?
De keuze voor het toepassen van diftar wordt zelden zonder slag of stoot gemaakt. In sommige gemeenten wordt al jaren diftar overwogen, maar is het nog niet tot een besluit tot invoering gekomen. Argumenten om diftar niet toe te passen zijn divers, zoals:

- **Politieke principes.** Het principe van algehele solidariteit voor de gemeentelijke afvalstoffenheffing: geen tarifering naar gebruik, maar een uniform tarief. De overtuiging dat een financiële prikkel een uiterste maatregel is. Eerst moeten de andere instrumenten zoals communicatie en service verder worden ingezet. De overtuiging dat de overheid terughoudend dient te zijn met gedragsbeïnvloeding door fiscale maatregelen.
- **Verwachte onbeheersbare neveneffecten.** De verwachting dat inwoners (op grote schaal) ontwijkgedrag gaan vertonen door het afval te dumpen in de openbare ruimte of te vermengen met andere grondstofstromen die zij wel gratis kunnen aanbieden.
- **Ongeschiktheid van delen van de eigen gemeenten.** Door bijvoorbeeld een diverse bevolkingssamenstelling en/of grote doorloop is het te moeilijk om het systeem en de motivatie erachter goed uit te leggen aan de inwoners. Of omdat inwoners klein behuisd zijn en daardoor minder ruimte hebben om afval gescheiden op te slaan. Variabele tarieven voor restafval treffen deze bewoners extra hard.
- **Technisch en logistiek.** De inzamelstructuur of eigen administratie is (nog) niet geschikt om een individuele heffing te berekenen. Dit vergt te grote investeringen waar geen financiële ruimte of draagvlak voor is.
- **Overige politieke context.** Er zijn overige politiek-, bestuurlijke onderwerpen (al dan niet gerelateerd aan afval) die besluitvormers belet een systeemwijziging door te voeren.

Uit de interviews en bestudeerde onderzoeksrapporten blijkt dat in de meeste gemeenten de keuze voor diftar een sterk politieke afweging tussen de hierboven genoemde motivaties betreft. Financiële- en milieueffecten zijn bij voldoende en steeds meer beschikbare referentiedata redelijk goed en objectief te ramen. De politieke weging van de verschillende waarden en principes kan per gemeente en per partij verschillen.

Wat is het effect op afvalscheiding gedrag en de resultaten?
Empirische onderzoeken naar de effectiviteit van diftar zijn wereldwijd uitgevoerd, ook op landelijk niveau. De onderzoeken tonen aan dat diftar een succesvol instrument is om de hoeveelheid restafval te verminderen. Op basis van analyse van de afvalbeheerprestaties van gemeenten in Nederland blijkt diftar effectief in de reductie van restafval en een toename van de hoeveelheid ingezamelde recyclebare grondstoffen. De landelijke afvalcijfers van

Nederlandse gemeenten spreken voor zich: in 2019 hebben inwoners in niet-diftar gemeenten gemiddeld 182 kg fijn huishoudelijk restafval (CBS Statline 2020) per persoon ingezameld, en inwoners in diftar gemeenten gemiddeld 94 kg fijn huishoudelijk restafval per persoon. Dit is een verschil van bijna 88 kg per persoon.

In gemeenten met een diftar systeem worden ook meer grondstoffen aan de bron gescheiden. De CBS Statline data tonen aan dat de gemiddelde grondstoffenscheiding in gemeenten met diftar 78% is en in gemeenten zonder diftar 61%. Van de gemeenten die in 2019 al de VANG-doelstelling van 75% afvalscheiding in 2020 hebben behaald is ruim 90% een diftar gemeente. De volgende tabel presenteert de hoeveelheid gescheiden ingezamelde grondstoffen in diftar en niet-diftar gemeenten.

Gemiddeld aanbod recyclebare grondstoffen 2019 (kg per inwoner per jaar)

	Diftar	Geen diftar	Verschil	
PMD	30	18	11	62%
GFT	125	110	15	14%
OPK	59	54	5	10%
Glas	24	23	1	5%
Textiel	6	5	1	27%

Bij deze cijfers moet een nuancering worden gegeven. Er kan sprake zijn van zogenaamde autocorrelatie (Allers en Hoeben, 2009) waarbij gemeenten die al een actief afvalbeheerbeleid voeren en daardoor al goede afvalbeheerprestaties realiseren ook eerder de keuze maken om diftar toe te passen. Echter, indien daarop wordt gecorrigeerd is er nog steeds sprake van een verschil waarbij gemeenten met diftar minder huishoudelijk restafval (en meer gescheiden grondstoffen) tonen dan gemeenten zonder diftar.

Het zuivere geïsoleerde effect van diftar (het causaal verband tussen diftar en de reductie van restafval) is dus niet altijd even scherp vast te stellen. Toch geeft de brondata van afval uit de Nederlandse gemeenten weer dat diftar zorgt voor verregaande restafvalreductie, meer dan wordt bereikt met een bedreven maatregelenpakket zónder diftar. De gesprekken met de gemeenten en inzamelaars kleuren dit verder in. Een aantal gemeenten geven aan dat met eerder toegepaste maatregelen het aanbiedgedrag van restafval niet snel genoeg verbeterde. Dit is een belangrijke beweegreden geweest voor het invoeren van diftar.

Wat is het effect op de totale hoeveelheid afval?

Uit een onderzoek naar 45 gemeenten blijft dat de hoeveelheid huishoudelijk afval in de periode kort voor en kort na de invoering van diftar is afgenomen. De hoeveelheid restafval nam op jaar basis af met gemiddeld 89 kg per inwoner, en ook de totale hoeveelheid afval nam af met 59 kg per inwoner. Deze reductie van het restafval komt dus niet geheel als gescheiden grondstofstromen terug in het systeem.

Naar de specifieke oorzaken en verklaringen is geen onderzoek beschikbaar. Een deel van de verklaring kan zijn dat de inzet van communicatie voor bewustwording resulteert in bewuster gebruik en hergebruik van producten. Meer via kringloopwinkels, thuiscomposteering, opslag thuis en bewustere manier van boodschappen doen.

Ook kan een deel van de verklaring gelegen zijn in het – voorafgaand aan de invoering van diftar noodzakelijke - opschonen van het containerbestand en de implementatie van een containermanagement systeem (met gechipte minicontainers en toegangspasjes voor ondergrondse containers in de wijk). Hierdoor neemt bijvoorbeeld het aandeel bedrijfsafval dat onterecht met het huishoudelijk afval meeging, aanzienlijk af. Tot slot ligt een deel van de verklaring bij (ongewenste) alternatieve routes die inwoners kiezen om niet te hoeven betalen voor restafval. Bijvoorbeeld dat het restafval terecht komt bij de overige stromen of bijplaatsingen, zwerfafval, afvaldumping en huishoudelijk afval dat via alternatieve routes, zoals via bedrijfsafval, wordt afgezet.

Neemt de kwaliteit van de gescheiden grondstoffen af bij diftar?
De vraag is of er gevolgen zijn voor de kwaliteit en/of samenstelling van de ingezamelde deelstromen. Voor de hiervoor beschreven grondstofstromen zijn in beperkte mate onderzoeken en (monitoring) gegevens beschikbaar. Over het geheel kan worden gesteld dat de kwaliteit van de gescheiden ingezamelde grondstoffenstroom niet wezenlijk afwijkt in gemeenten met en zonder diftar. PMD is zelfs iets zuiverder in gemeenten met diftar. In het oud papier en karton is iets meer vervuiling. De vervuiling blijft bij de genoemde stromen over het geheel binnen de toegestane marges.

Leidt diftar tot meer ontwijkgedrag zoals afvaldumpingen of zwerfafval?
Hoewel harde cijfers ontbreken blijkt dat over het geheel de omvang van deze ongewenste ontwijkroutes relatief beperkt is. De angst blijkt vaak groter dan hoe het in werkelijkheid uitpakt. Er zijn ook maatregelen die vooraf getroffen of voorbereid kunnen worden waarmee ongewenst ontwijkgedrag zo veel mogelijk wordt voorkomen. Ook kunnen de problemen worden beperkt door de inzet van communicatie en handhaving. Soms moet er (vaak tijdelijk en op enkele kwetsbare locaties) extra reiniging werkzaamheden worden uitgevoerd.

Komen bijplaatsingen meer voor in diftar gemeenten?
De ervaring in de praktijk is dat bijplaatsingen in een aantal gemeenten wel toegenomen is. Dit zijn vooral gemeenten in de hogere stedelijkheidsklassen. Door extra inzet op communicatie, handhaving en specifieke locaties dagelijks te controleren en schoon te maken blijft het beheersbaar. De ervaring is dat het meer goed dan fout gaat, en als bijplaatsingen voorkomen, het om enkele kwetsbare locaties binnen de gemeente gaat. Dit gaat om locaties waar er bijvoorbeeld een barrière is voor goede communicatie, zoals wijken met inwoners van veel verschillende nationaliteiten, internationale studenten, en/of wijken waar veel doorstroom is van inwoners.

Uit interviews blijkt dat kort na de invoering van diftar een toename van bijplaatsing werd waargenomen, maar dat met flankerende maatregelen (goede communicatie en extra handhaving) na enige tijd (we hebben het eerder over maanden dan over jaren) het oude niveau wordt bereikt.

In gemeenten waar het afvalbeleid en de keuze voor diftar in de publieke belangstelling staat kan het aantal bijplaatsingen in absolute zin gering zijn, maar in de publieke perceptie omvangrijk.

Zwerfafval
Net zoals bij bijplaatsingen speelt ook de angst dat een toename van zwerfafval door diftar de buurt vervuilt. Ook hierover zijn geen harde cijfers beschikbaar die de aard en omvang aan kunnen duiden. Met extra (vaak tijdelijke) maatregelen zoals extra handhaving en reiniging houden gemeenten de situatie onder controle.

Is er meer sprake van dumpingen in de natuur in diftar gemeenten?
Het wordt vaak in discussies benoemd dat dumpingen in de natuur en zwerfafval toeneemt na de invoering van diftar. In een verkennend onderzoek van Alterra in 2007 komt naar voren dat de meeste dumpingen in Nederland (naar schatting) grof afval betreft, waarvoor op de milieustraat (of commercieel) betaald moet worden. Dumpingen van fijn restafval komt (naar schatting) weinig voor en als het voorkomt na de invoering van diftar is het van geringe omvang en een tijdelijk verschijnsel. Op langere termijn neemt het weer af tot het oorspronkelijke niveau.

De door IPR Normag in dit onderzoek geïnterviewde gemeenten geven ook aan dat het probleem van dumpingen voornamelijk grof afval (verbouwingsafval) of illegale stort (zoals drugsafval) betreft en dat het niet een groter of onbeheersbaarder probleem is geworden sinds de invoering van diftar op het fijn huishoudelijk afval. De angst is vaak groter gebleken dan hoe het in werkelijkheid uitpakt.

Met welke financiële aspecten hebben we te maken?
Voor een diftar-systeem zijn investeringen nodig in de inzamelstructuur: containermanagement (registratie, pasjes), administratie, aanpassing van inzamelvoorzieningen. Ook de kosten van handhaving en communicatie stijgen om goed grip te houden op eventuele (tijdelijke) neveneffecten van diftar. Toch zijn de algehele afvalbeheerkosten lager in diftar gemeenten.

De volgende figuur laat dit duidelijk zien. Diftar gemeenten hebben doorgaans naast minder restafval, gemiddeld gezien ook een lagere afvalstoffenheffing. Bijvoorbeeld door de reductie van het restafval (vermeden verwerkingskosten en Afvalstoffenbelasting) en meer scheiding van recyclebare grondstoffen. In meerpersoonshuishoudens is dit verschil gemiddeld € 64 per jaar.

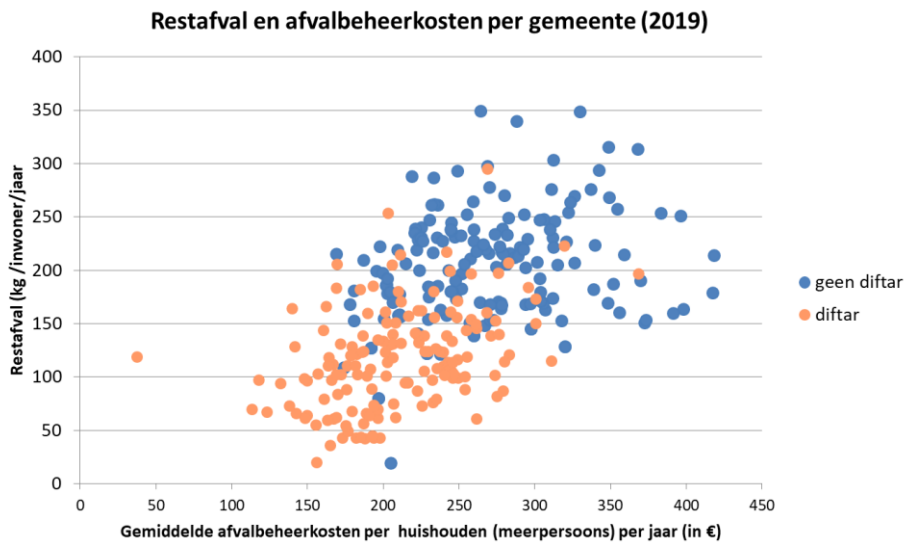

Bron: Coelo Afvalstoffenheffing meerpersoonshuishouden 2019,
CBS Statline afvalhoeveelheden 2019, bewerking door IPR IPR Normag

Toch kunnen gemeenten met diftar ook te maken krijgen met het noodzakelijkerwijs moeten verhogen van de afvalstoffenheffing. Door een algehele kostenstijging van het afvalbeheer (bijvoorbeeld door fiscale maatregelen door het Rijk, of verslechterde omstandigheden op de markten voor secundaire grondstoffen) kan ondanks beter scheidingsgedrag toch de totale heffing stijgen, hetzij minder dan in de situatie met slecht scheidingsgedrag. Hierdoor kan de belofte van een lagere heffing niet worden ingelost. In de praktijk wordt dit effect ook wel de diftar-paradox genoemd. In de door IPR Normag gevoerde interviews wordt dan ook gewezen op een valkuil in de communicatie en besluitvorming over diftar. Dit betreft de uitspraak "door diftar wordt het afvalbeheer voor iedereen goedkoper". Wellicht dat op macroniveau de kosten lager worden (door betere scheiding), maar op huishoudens-niveau zal bijvoorbeeld 70% minder gaan betalen (doen hun best, of uiterste best) en 30% meer.

Een ander effect dat met de diftar-paradox wordt geduid betreft de noodzaak om of het variabele tarief en/of vaste tarief te verhogen indien de hoeveelheid restafval steeds verder afneemt. Door het succes van diftar, veel minder restafval, moet het vaste en/of het variabele tarief van de afvalstoffenheffing stijgen. In interviews – voornamelijk met gemeenten die al langere tijd diftar hebben ingevoerd – wordt er op gewezen dat indien men goede prognoses maakt van de verwachte aanbiedingen (aanbiedfrequentie en hoeveelheden restafval) dit veel minder een rol speelt. Voorzichtig begroten loont in ieder geval. De prijsstelling van het variabele tarief wordt daarbij in de praktijk puur als prijsprikkel benaderd, zonder vaste relatie met de werkelijke kosten voor de inzameling en verwerking van huishoudelijk restafval.

Zijn de effecten van diftar tijdelijk of structureel?

Diftar kan gezien worden als een sterke gedrag-beïnvloedende prikkel. Inwoners lijken een variabel tarief – dat afhankelijk is van het door hen zelf aangeboden afval - anders te bele-

ven dan een jaarlijks te betalen vast bedrag c.q. een generieke afvalstoffenheffing. Een variabel tarief heeft een hoge 'gevoelswaarde'. De ervaring is dat een hoog variabel tarief zowel sterke positieve als negatieve effecten veroorzaakt. Tegelijkertijd raken mensen er ook aan gewend.

In gemeenten die al jaren diftar toepassen zijn de afvalprestaties (reductie restafval, meer gescheiden recyclebare grondstoffen) in het algemeen wel blijvend verbeterd. Het effect van diftar is dus daarmee structureel. Dit hoeft echter niet te beteken dat de afvalprestaties zonder verdere maatregelen structureel verder blijven verbeteren. Gemeenten die zien dat de afvalprestaties op het zelfde peil blijven, kunnen hun 'mix van beleidsinstrumenten' zoals communicatie, meer/minder service, meer/minder handhaving daarop aanpassen.

Is diftar als instrument voor huishoudelijk afvalbeheer in elke gemeente altijd mogelijk? Diftar is technisch vaak wel mogelijk, maar de lokale situatie bepaalt complexiteit en het primaat voor de keuze voor het toepassen van diftar in een gemeente. Dit ligt bij de lokale politiek c.q. de gemeenteraad.

Gemeenten hebben een wettelijke zorgplicht voor de inzameling van huishoudelijk afval, maar bepalen daarbij autonoom de invulling van het gemeentelijk afvalbeheerbeleid. De balans tussen politiek-bestuurlijke standpunten (omrent bijvoorbeeld collectieve voorzieningen, solidariteit en individualiteit) met duurzaamheidsdoelen en financieel-economische aspecten wordt lokaal per gemeente opgemaakt.

Technisch gezien kan worden gesteld dat een diftar-systeem in principe in elke gemeente uitvoerbaar is. In alle gemeenten zijn (inzamel)voorzieningen beschikbaar voor het aanbieden van huishoudelijk restafval en de gescheiden inzameling van recyclebare grondstoffen. De techniek om het aanbieden van huishoudelijk restafval te registeren en te beprijzen per gebruiker is beschikbaar.

Toch kan niet gesteld worden dat diftar daarmee in alle gemeenten een gewenst instrument is voor het behalen van de lokale duurzaamheidsdoelen en financieel-economische doelen. De lokale context van een gemeente bepaalt de complexiteit voor het beheersbaar maken en houden van een diftar-systeem. Dit betreft voornamelijk de complexiteit van (sterk) stedelijke gemeenten waarbij sprake is van veel verschillende nationaliteiten (mensen moeten het systeem kunnen begrijpen, waarbij taal en communicatie een issue en een aanzienlijke uitdaging is) of relatief grote doorstroming (bijvoorbeeld expats, studenten) waardoor het complex is om (nieuwe) inwoners uit te leggen hoe een diftar-systeem werkt en wat van hen wordt verwacht. Tot slot kan het technisch moeilijk zijn om ontwijkroutes te dichten.

We zien dat het aantal grote verstedelijkte gemeenten dat diftar toepast in de loop van de jaren ook verder is toegenomen. En in een aantal grote verstedelijkte gemeenten (met 150.000 tot 200.000 inwoners) de besluitvorming over diftar in een vergevorderd stadium verkeert.

-0-0-0-

1 INLEIDING

1.1 Achtergrond

In de afgelopen jaren zien we een trendmatige toename van het aantal gemeenten dat gedifferentieerde tarieven oftewel "diftar" in het huishoudelijk afvalbeheerbeleid toepast. Met diftar zorgt de gemeente voor een prijsprikkel richting de inwoner: inwoners kunnen geld besparen op hun afvalstoffenheffing door minder (rest)afval aan te bieden door meer recyclebare grondstoffen te scheiden. Een registratiesysteem legt per huishouden vast hoeveel restafval[1] wordt aangeboden en op basis hiervan wordt een afrekening gemaakt.

Veel gemeenten met diftar presteren goed op het gebied van afvalscheiding en de afvalbeheerkosten. Daarbij stimuleert het VANG (Van Afval Naar Grondstof)-programma gemeenten om grote stappen te zetten in hun afvalbeheerbeleid. Hierdoor is diftar als instrument ter verbetering van het afvalscheidingsgedrag steeds interessanter voor gemeenten.

Is daarmee gezegd dat diftar altijd een gepast instrument voor gemeenten is dat bijdraagt aan het behalen van de VANG-ambities en beheersbare kosten in het afvalbeheer? Het ligt minder zwart wit. Het invoeren van diftar is voor de ene gemeente meer complex dan voor de andere. Vooral deze complexiteit kan voor een gemeente dan ook een reden zijn om af te zien van diftar. Tegelijkertijd heeft diftar een negatieve bijklank wanneer het ter discussie staat. Het gaat al snel over bijplaatsingen, dumpingen en vermindering van kwaliteit van de deelstromen als mogelijke gevolgen. Het is lastig voor gemeenten om deze berichten te controleren en daarmee besluitvorming en politieke weging op basis van volledige en juiste informaties te laten plaatsvinden.

1.2 Doelstelling

Gezien de discussie die diftar in de maatschappij en politiek (lokaal en landelijk) los blijkt te maken, is er behoefte aan een onafhankelijk onderzoek naar de voor- en nadelen van diftar. Het doel van dit rapport is om een zo compleet mogelijk en actueel beeld te schetsen van de toepassing van geïndividualiseerde gedifferentieerde tarieven bij de gescheiden inzameling van afval- en grondstoffen van huishoudens. Dit wordt gedaan aan de hand van een synthese van bestaande onderzoeken en rapporten over diftar, aangevuld door ervaringen uit de praktijk. Hiervoor zijn gesprekken gevoerd met diverse gemeenten, inzamelaars en brancheorganisaties. Waar voor het beantwoorden van de onderzoekvragen hiaten in beschikbare data of secundaire onderzoeksresultaten worden geconstateerd, worden deze benoemd. Zie voor een nadere toelichting op de onderzoeksopdracht en aanpak in bijlage 3.

Het rapport biedt gemeenten en inzamelaars handvatten voor het beantwoorden van de

[1] In een aantal gemeenten is ook het tarief voor groente-,fruit- en tuinafval (gft) geïndividualiseerd.

vraag "wat zijn de voor- en nadelen van diftar en wat bepaalt de mate van geschiktheid van diftar als instrument voor een gemeente of inzamelaar?".

1.3 Leeswijzer en onderzoekbare deelvragen

Het voorliggende rapport presenteert de beantwoording op de geformuleerde onderzoeksvragen. Hoofdstuk 2 licht het principe van diftar toe en geeft antwoord op de vraag welke vormen van diftar in Nederland toegepast worden bij het gemeentelijk afvalbeleid, hoeveel gemeenten diftar toepassen en wat deze gemeenten kenmerkt.

In het derde hoofdstuk staat de vraag centraal wat de doelstellingen en (politiek-bestuurlijke) overwegingen zijn voor gemeenten om diftar wel of juist niet in te voeren. Daarbij worden ook factoren benoemd die de overwegingen voor het wel of niet toepassen van diftar kunnen beïnvloeden.

In hoofdstuk 4 wordt inzicht gegeven in de effecten van de invoering van diftar op afvalscheidingsgedrag en afvalscheidingsresultaten. Dit betreft zowel de kwantitatieve effecten zoals 'minder restafval en meer gescheiden recyclebare grondstoffen', als ook de effecten op de kwaliteit van de ingezamelde recyclebare grondstoffen.

Naast de gewenste effecten van diftar c.q. de bijdrage aan het bewerkstelligen van de zogenaamde VANG-ambities, kan de toepassing van diftar ook ongewenste (gedrags)effecten tot gevolg hebben. Daarvoor wordt inzicht gegeven in de omvang van en factoren voor ontwijkgedrag door diftar zoals zwerfafval, bijplaatsing, afvaldumpingen en afvaltoerisme. En wat gemeenten met diftar doen om deze onbedoelde effecten te mitigeren?

Tot slot worden in hoofdstuk 5 de financiële aspecten van diftar belicht. Wat zijn de effecten financieel gezien? Hebben gemeenten met een diftar-systeem hogere of lagere afvalbeheerkosten (zowel in de afvalstoffenheffing als overige kosten die niet worden doorgerekend)? Wat zijn verdere aandachtspunten voor gemeentelijke financiën bij een diftarsysteem? Te denken aan kwetsbaarheid door grondslagerosie (diftar-paradox), prijselasticiteit van het tarief en ontwijkgedrag richting buurgemeenten en de daaraan voor hen verbonden kosten.

Met deze inzichten wordt tot slot de vraag beantwoord in hoeverre de effecten van diftar structureel of tijdelijk zijn.

2 LANDELIJKE ONTWIKKELINGEN DIFTAR

Dit hoofdstuk licht het principe van diftar toe en geeft antwoord op de vraag welke vormen van diftar in Nederland worden toegepast bij het gemeentelijk afvalbeleid, hoeveel gemeenten diftar toepassen en wat deze gemeenten kenmerkt.

2.1 Definitie van diftar

Diftar staat voor gedifferentieerde tarieven waarbij per huishouden de hoeveelheid aangeboden afval- en grondstoffen individueel (dus per huishouden) afgerekend wordt. Hoe meer afval wordt aangeboden des te hoger de afvalstoffenheffing voor dit huishouden. De bekostiging van de inzameling en verwerking van afval- en grondstoffen door inwoners is – via de afvalstoffenheffing - dus geïndividualiseerd. Althans voor een deel. Met diftar bestaat de afvalstoffenheffing uit een vast deel en een variabel deel.

In dit onderzoek wordt het concept diftar verder gedefinieerd als gedifferentieerd tarief waarbij per huishouden geregistreerd wordt hoeveel afval aangeboden wordt en huishoudens door bewuste keuzes en gedrag invloed hebben op de hoogte van de afvalstoffenheffing. Hoe meer restafval een huishouden aanbiedt, hoe hoger de afvalstoffenheffing zal zijn. Of andersom: hoe beter een huishouden er in slaagt zo min mogelijk restafval aan te bieden (door preventieve maatregelen en betere scheiding van recyclebare grondstoffen) hoe lager de afvalstoffenheffing voor dit huishouden zal zijn. Daarmee vormt diftar een 'vergroenende prijsprikkel' waarmee op het afvalaanbod van een huishouden wordt gestuurd.

Niet alle variabele tariefsystemen in het huishoudelijk afvalbeheer die door gemeenten worden toegepast vallen onder deze definitie van diftar. Gemeenten hanteren bijvoorbeeld ook een variabel tarief op basis van huishoudgrootte. Hierop heeft een huishouden weliswaar zelf invloed, maar deze is beperkt tot een situatie bepalende keuze voor een gezinsgrootte. Het gedifferentieerde tarief wordt niet gezien als een prijsprikkel voor gedragskeuzes omtrent het aanbieden van afval en scheiden van recyclebare grondstoffen.

2.2 Vormen van diftar in Nederlandse gemeenten

Diftar wordt in 2020 in 48% van de Nederlandse gemeenten toegepast (RWS, 2020). Per gemeente verschilt de exacte invulling van diftar, tarieven kennen een 'vast' onderdeel en een variabel deel op basis van (een combinatie van) volume, frequentie of gewicht. De in Nederland meest voorkomende vormen van diftar zijn:

- **Diftar op basis van volume en frequentie.** Het tarief dat een inwoner moet betalen is afhankelijk van het aantal ledigingen en het volume van de container van het aangeboden restafval. Een variatie wordt nog gemaakt op het aantal personen. De vorm volume-frequentie is populair omdat het ook een efficiëntere inzameling bevordert en daarmee lagere inzamelkosten. Bij gebruik van mini-containers worden inwoners gestimuleerd om de restafvalbak alleen aan te bieden als de container goed gevuld is,

waardoor er minder containers hoeven worden geleegd. Daarentegen is de invoering complexer en duurder dan bijvoorbeeld de 'dure zak' doordat bijvoorbeeld containers moeten worden gechipt en een nieuw administratiesysteem moet worden opgezet.

- **Diftar op basis van 'betaalde zak',** ook wel een 'dure zak' genaamd. Inwoners mogen hun restafval alleen aanbieden in speciale afvalzakken die moeten worden aangeschaft tegen een hogere prijs. Deze vorm van diftar is een variant van de vorm volume en frequentie, omdat ook hier geldt dat het tarief dat een inwoner uiteindelijk betaalt afhankelijk is van het aantal aanbiedingen en het volume van het restafval. Een variatie is te maken op het aantal personen. De 'dure zak' heeft als belangrijk nadeel dat het vanuit Arbo-oogpunt minder gewenst is.
- **Diftar op basis van gewicht en frequentie.** Het tarief dat een inwoner moet betalen is afhankelijk van het gewicht van het aangeboden restafval en het aantal keer dat het aangeboden wordt. Diftar op gewicht wordt ervaren als het meest eerlijke systeem maar is ook het meest kostbaar en complex in de invoering. Ook is de besparing op inzamelkosten beperkter dan bij de vorm volume-frequentie.
- **Diftar op basis van volume.** Inwoners kunnen kiezen tussen een kleine of grote minicontainer voor het huishoudelijk restafval dat aan huis wordt opgehaald. Vaak kan worden gekozen uit een 140- of een 240-liter minicontainer. Enkele gemeenten bieden nog kleinere volumes als keuzemogelijkheid. Hoe kleiner de gekozen restafvalcontainers, des te lager het (vaste) tarief dat de gemeente daarvoor per jaar in rekening brengt.

Tabel 1 presenteert een overzicht van gemeenten per diftar-systeem en de verdeling over gemeenten en huishoudens in 2020.

Tabel 1 Hoeveelheid en verdeling gemeenten en huishoudens per diftar-systeem

Kerncijfers gemeenten met diftar systeem 2020 (bron RWS 2020)

Diftar systeem	varianten	# gemeenten	% gemeenten	huishoudens %
1. Volume	Volume	15	4,3%	4%
2. Volume & frequentie	Volume & frequentie	88	24,9%	18%
	Volume, frequentie & aantal personen	17	4,8%	3%
3. Dure zak	Dure zak	27	7,6%	6%
	Dure zak & aantal personen	8	2,3%	2%
4. Gewicht (en frequentie)	Gewicht	3	0,9%	1%
	Gewicht & frequentie	11	3,2%	2%
	Gewicht, frequentie & aantal personen	1	0,3%	0%
Totaal		170	48,3%	36%

Veruit de meeste gemeenten kiezen voor een volume-frequentie systeem. Deze vorm van diftar is technisch en praktisch relatief eenvoudig. Een uitgebreide beschrijving en lijst van voor- en nadelen van de verschillende diftar-systemen vindt u in de Handreiking Diftar van de NVRD en een samenvattend overzicht in bijlage 4.

In de meeste gemeenten die diftar toepassen wordt alleen het aanbieden van huishoudelijk restafval variabel beprijsd. De 'negatieve prijsprikkel' stimuleert dan om zo min mogelijk restafval aan te bieden. In het huishoudelijk restafval bevinden zich vaak nog allerlei recyclebare grondstoffen zoals gft-afval, oud papier, glas, textiel, et cetera. Met deze negatieve prijsprikkel worden mensen in hun gedrag gestimuleerd om het ontstaan van restafval zo veel mogelijk te voorkomen en recyclebare grondstoffen meer en beter te scheiden. Zie paragraaf 5.1 voor een nadere toelichting op negatieve dan wel positieve prijsprikkels bij diftar.

2.3 Hoeveel en welke gemeenten passen diftar toe?

Aantal gemeenten met diftar groeit

Sinds eind jaren 90 passen gemeenten in Nederland diftar toe. Sinds die tijd groeit het aantal gemeenten. In 2003 had 27% van de gemeenten een diftar tariefsysteem. Inmiddels heeft bijna de helft (48%) van de gemeenten een diftar tariefsysteem. In 2020 zijn dit 170 gemeenten.

Vooral minder stedelijke gemeenten passen diftar toe

Vooral gemeenten in de matig stedelijk tot niet stedelijke gebieden hebben een diftar systeem. In Tabel 2 wordt de verdeling weergegeven in het jaar 2019[2]. Vooral in de weinig stedelijke gebieden (SHK4) is het toepassen van diftar populair: 62% van deze gemeenten past hier een vorm van diftar toe, en deze gemeenten zijn samen bijna de helft van alle diftar gemeenten. In 2019 past slechts één zeer stedelijke gemeente diftar toe.

Tabel 2 Nederlandse gemeenten per stedelijkheidsklasse en het aandeel diftar (2019)

Aantal diftar gemeenten 2019

Stedelijkheidsklasse	Aantal gemeenten	aantal diftar	% diftar
Stedelijkheidsklasse 1 - zeer sterk stedelijk	20	1	5%
Stedelijkheidsklasse 2 - sterk stedelijk	73	22	30%
Stedelijkheidsklasse 3 - matig stedelijk	76	31	41%
Stedelijkheidsklasse 4 - weinig stedelijk	126	78	62%
Stedelijkheidsklasse 5 - niet stedelijk	60	32	53%
Totaal	355	164	46%

Bron: CBS kerncijfers, RWS ASH 2019 bewerkt IPR Normag

[2] Ten behoeve van de kwantitatieve analyses is peiljaar 2019 gebruikt omdat ten tijde van dit schrijven zowel de CBS afvalcijfers 2019 als ook de diftar gegevens (aantal gemeenten, hoogte afvalstoffenheffing) beschikbaar zijn en met elkaar gecombineerd kunnen worden. De CBS afvalcijfers 2020 worden pas in september 2021 gepubliceerd. Het aantal gemeenten dat diftar toepast in 2020 is al wel bekend (48% in 2020, 46% in 2019). Zie bijlage 5 voor een uitgebreide verantwoording over de kwalitatieve onderdelen van dit rapport.

Diftar wordt veel in het oosten van het land toegepast

Vooral gemeenten in het oosten van het land hebben een diftarsysteem. COELO brengt jaarlijks een rapport uit over de afvalstoffenheffing in Nederland en heeft in beeld gebracht hoe het systeem zich heeft verspreid over Nederland. In bijlage 6 zijn enkele van hun beelden geplaatst ter beeldvorming van de ontwikkeling sinds 1999. Op deze beelden is duidelijk te zien de toepassing van diftar zich voornamelijk in het oostelijke deel van Nederland heeft verspreid.

Overige kenmerken diftar gemeenten: inkomen, bevolkingssamenstelling, overheidsgedomineerde inzameling

Het Centraal Planbureau heeft onderzocht welke gemeenten wel en niet diftar toepassen en welke factoren daarin meespelen (CPB,2019). Naast dat gemeenten met een weinig stedelijk karakter vaker diftar hebben ingevoerd, is inkomen ook een factor. Gemeenten met een hoger gemiddeld inkomen hebben minder vaak diftar ingevoerd. Diftar wordt daarnaast vooral ingevoerd door gemeenten met weinig ouderen, weinig jonge kinderen en grote huishoudens.

Ook wordt diftar vooral ingevoerd door gemeenten die, vaak samen met andere gemeenten in hun regio, de inzameling laten uitvoeren door 'hun' overheidsgedomineerde inzamelorganisatie. Deze inzamelorganisaties hebben een faciliterende rol in kennis en voorzieningen en ze zijn vaak betrokken bij de ontwikkeling van gemeentelijk afvalbeleid. De overheidsgedomineerde inzamelorganisatie beschikt over de benodigde (technische, ICT-) systemen en ontwikkelt ervaring met het implementeren en toepassen van diftar. Andere deelnemende gemeenten kunnen hiervan vervolgens gebruik maken.

In interviews met sleutelfunctionarissen van overheidsgedomineerde inzamelorganisaties wordt gewezen op de olievlekwerking voor het toepassen van diftar in gemeenten die deelnemen in een dergelijk overheidsgedomineerde inzamelorganisatie. Deze gemeenten kunnen zich aan elkaar optrekken, dagen elkaar uit. Het overheidsgedomineerde bedrijf fungeert als platform en katalysator: brengt gemeenten bij elkaar, zorgt voor uitwisseling van kennis en ervaringen op bestuurlijk en ambtelijk niveau. En zoals gezegd beschikt deze overheidsgedomineerde organisatie over steeds meer ervaring met de invoering van diftar en heeft de benodigde systemen op orde en beschikbaar.

In paragraaf 3.3 wordt verder ingegaan op factoren die de overweging voor diftar beïnvloeden.

3 DOELSTELLINGEN EN OVERWEGINGEN

In dit hoofdstuk staat de vraag centraal wat de doelstellingen en (politiek-bestuurlijke) overwegingen zijn voor gemeenten om diftar wel of juist niet in te voeren. Daarbij worden ook factoren benoemd die de overwegingen voor het wel of niet toepassen van diftar kunnen beïnvloeden.

3.1 Diftar als onderdeel van het beleidsinstrumentarium

Gemeenten hebben in het algemeen drie hoofddoelstellingen bij het huishoudelijk afvalbeheer: bieden van service naar de inwoners (het mogelijk maken om afval kwijt te kunnen), beheersbare (en bij voorkeur zo laag mogelijke) kosten, en verhogen milieuprestaties (voorkomen van afval en voorkomen van verspilling van grondstoffen, reductie restafval, meer en beter recyclebare grondstoffen). Het huishoudelijk afvalbeleid in gemeenten gaat over de logistieke inrichting inzamelstructuur en het sturen van gedrag van inwoners om deze doelstellingen te bereiken.

Het optimale resultaat is een zo goed mogelijk gescheiden inzameling van grondstofstromen en het minimaliseren van het restafval. Gescheiden inzameling leidt tot hoogwaardiger en meer hergebruik van materialen. Wanneer gft-afval, textiel of OPK met het restafval ingezameld wordt, worden deze stromen onbruikbaar. Alleen voor de afvalstromen plastic, metalen en drinkpakken geldt dat er technische mogelijkheden bestaan voor inzameling via restafval en nascheiden voor hergebruik. Maar naast hergebruik, zijn de kosten voor verwerking een argument voor een gemeente om gescheiden in te zamelen: de verwerkingstarieven zijn lager dan voor restafval en sommige stromen leveren de gemeente zelfs geld op.

Voor het sturen van gedrag beschikt de gemeente over verschillende (beleids)instrumenten.

- **Inzamelstrategie**. De gemeente stuurt door middel van service en het beschikbaar stellen van voorzieningen voor restafval en grondstoffen. Bijvoorbeeld door het zo makkelijk mogelijk maken om grondstoffen gescheiden aan te kunnen bieden, en juist wat meer restrictief voor het aanbieden van restafval. In de inzamelstrategie zijn verschillende keuzes te maken voor de gemeente. Bijvoorbeeld de keuze voor alternerend of laag frequent inzamelen van restafval aan huis. Of niet meer aan huis maar middels verzamelcontainers op loopafstand. Zo zijn er ook diverse keuzes te maken voor de wijze van inzamelen van grondstofstromen, elk met een ander serviceniveau.

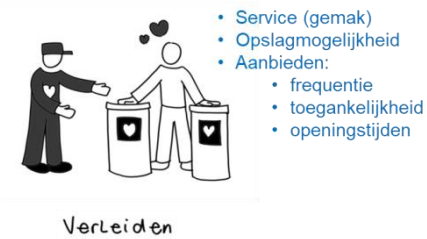

- **Prijs**. Het bieden van een prijsprikkel (diftar) is een instrument om het aanbiedgedrag van afval te sturen. Het bieden van prijsprikkels, zoals een beloning of een lagere afvalstoffen-

heffing voor het scheiden van grondstoffen, of juist het extra moeten betalen voor het aanbieden van minder gewenste afvalstromen.

- **Communicatie**. Met goede voorlichting worden de inwoners wegwijs gemaakt in de beschikbare inzamelstructuur of over de mogelijkheden om hun afvalaanbod te verminderen. In het verleden was communicatie rond huishoudelijk afval primair gericht op voorlichting over waar en wanneer afval kan worden aangeboden. Inmiddels is communicatie veel meer gericht op gedragsbeïnvloeding, waarbij diverse typen instrumenten en communicatiekanalen kunnen worden ingezet. Gedragswetenschap en marketing gaan daarbij hand in hand. Communicatie omvat naast deze voorlichting ook de bewustwording van inwoners van het belang van duurzaamheid én het bevorderen van de motivatie om bij te willen dragen aan een duurzame samenleving.

- **Handhaving**. Sluitstuk van goede communicatie over afvalscheiding en de geboden service- en prijsprikkels is de handhaving ervan.

Het gebruik van prijsprikkels (diftar) is een van de knoppen waar de gemeente aan kan draaien om haar doelstellingen in het gemeentelijk afvalbeheer te bewerkstelligen. De inzet van een prijsprikkel door een deel van de afvalstoffenheffing variabel te maken staat echter nooit op zichzelf. Voor een optimaal resultaat zoekt elke gemeente de optimale balans in combinaties van en gradaties in deze instrumenten.

Mocht nascheiden van de PMD-stroom een optie zijn voor een gemeente dan is een diftarsysteem nog steeds mogelijk. Het ligt echter minder voor de hand om het te combineren met een variabel tarief op volume. De PMD-stroom is namelijk erg volumineus ten opzichte van overig afval. De prijsprikkel wordt op die manier niet meer zuiver ingezet. Wanneer deze stroom bij het restafval blijft wordt met een diftar-systeem op basis van gewicht de inwoner meer gestimuleerd om minder restafval aan te bieden. In een klein aantal gemeenten wordt de combinatie toegepast, maar de ervaring is nog gering.

3.2 Beweegredenen en doelstellingen om te kiezen voor diftar

Diftar wordt toegepast met verschillende doelstellingen. Grofweg terug te brengen in drie redeneringen: gedragsbeïnvloeding, een rechtvaardig tariefsysteem en kosten-efficiëntie.

- **Gedragsbeïnvloeding**
  Door op ongewenste afvalstromen (restafval) een variabel tarief te heffen wordt afvalscheiding bevorderd en groeit de bewustwording over het vele recyclebare afval dat nog in het restafval belandt. Door de prijsprikkels daalt de hoeveelheid restafval, hierdoor worden recyclingdoelstellingen bereikt.

- **Rechtvaardig tariefsysteem**
  Het wordt als eerlijk gezien om huishoudens die weinig (rest)afval aanbieden minder te laten betalen voor het gemeentelijk afvalbeheer. Hierbij wordt het vaak het principe "de vervuiler betaalt" of "de gebruiker betaalt" aangehaald, waarbij de vergelijking te maken is met de individuele tarieven voor elektriciteit en water. Daarnaast wordt inwoners de mogelijkheid geboden om de gemeentelijke lasten te beperken.
- **Kostenefficiëntie**
  Door inwoners te stimuleren om beter afval te scheiden dalen de totale kosten van het gemeentelijk afvalbeheer. Restafval is één van de duurste stromen om te verwerken[3]. Ook inzamelkosten kunnen dalen omdat bij een variabele prijs per container minder halflege containers worden aangeboden.

Uit de gevoerde gesprekken komt het beeld naar voren dat bij gemeenten die voor 2010 een diftar-systeem hadden ingevoerd, de nadruk lag op het 'rechtvaardig tariefsysteem'. Vanuit deze motivatie werd ook vaak een variabel tarief voor gft-afval-afval en overige stromen gehanteerd. De nadruk bij nieuwe diftar gemeenten ligt op de gedragsbeïnvloeding en kostenefficiëntie: restafvalreductie en recycling bevorderen is het hoofddoel en de prijsprikkel een middel om dit te bereiken.

Motivaties om (nog) geen variabele tarieven te hanteren
De keuze voor het toepassen van diftar wordt zelden zonder slag of stoot gemaakt. Soms hebben gemeenten er jaren over gedaan om tot de keuze te komen. In andere gemeenten wordt al jaren diftar overwogen, maar is het nog niet tot een besluit tot invoering gekomen. Motivaties om géén variabele tarieven te hanteren zijn divers, zoals:

- **Politieke principes**
  - Het principe van algehele solidariteit bij gemeentelijke heffingen: geen tarifering naar gebruik maar een uniform tarief.
  - De overtuiging dat een financiële prikkel een uiterste maatregel is, eerst moeten de andere instrumenten zoals communicatie en service verder worden ingezet.
  - De overtuiging dat de overheid terughoudend dient te zijn met gedragsbeïnvloeding door fiscale maatregelen.
- **Verwachte onbeheersbare neveneffecten**
  - De verwachting dat inwoners (op grote schaal) ontwijkgedrag gaan vertonen door het afval te dumpen in de openbare ruimte of te vermengen met andere grondstofstromen die zij wel gratis kunnen aanbieden.

[3] Mede als gevolg van de fiscale maatregelen van het Rijk om restafval te ontmoedigen. Zoals de Afvalstoffenbelasting (belasting op het verbranden van restafval) en de CO_2-heffing die per 2021 gaat gelden voor de CO_2-emissies van afvalverbrandingsinstallaties (AVI's).

- **Ongeschiktheid van delen van de eigen gemeenten**
  - Door een diverse bevolkingssamenstelling en/of grote doorloop is het te moeilijk om het systeem en de motivatie erachter goed uit te leggen bij de inwoners.
  - Inwoners die klein behuisd zijn hebben minder ruimte en gemak om afval gescheiden op te slaan. Variabele tarieven voor restafval treffen deze bewoners extra hard.
- **Technisch en logistiek**
  - De inzamelstructuur of eigen administratie is (nog) niet geschikt om een individuele heffing te berekenen. Dit vergt te grote investeringen waar geen financiële ruimte of draagvlak voor is.
- **Overige politieke context**
  - Er zijn overige politiek-bestuurlijke onderwerpen (al dan niet gerelateerd aan afval) die besluitvormers belet om een systeemwijziging door te voeren.

Uit de interviews en bestudeerde onderzoeksrapporten blijkt dat in de meeste gemeenten de keuze voor diftar een sterk politieke afweging tussen de hierboven genoemde motivaties betreft. Financiële- en milieueffecten zijn bij voldoende en steeds meer beschikbare referentiedata redelijk goed en objectief te ramen. De politieke weging van de verschillende waarden en principes kan per gemeente en per partij verschillen.

3.3 Factoren die de overweging voor diftar beïnvloeden

Een aantal wetenschappelijke onderzoeken heeft gekeken naar determinanten voor het invoeren van diftar. Ook uit de door ons gevoerde interviews komt een aantal onderwerpen naar voren die mee hebben gespeeld in de overwegingen en de besluitvorming door gemeenten over diftar.

Buurgemeenten en referentiegemeenten met diftar

Heijnen en Elhorst (2018) hebben de verspreiding van diftar bestudeerd in de periode 1998-2005 en zien een mate van aanstekelijkheid van invoering van diftar. De waarschijnlijkheid dat een gemeente diftar invoert wordt aanzienlijk groter wanneer buurgemeenten al diftar hebben ingevoerd met als verklaring dat gemeenten afvaltoerisme willen voorkomen. Die verklaring over afvaltoerisme als beweegreden komt niet terug in de interviews. De gesprekspartners geven aan dat men graag kijkt hoe andere gemeenten het aanpakken en wat de resultaten en effecten zijn, om lessen mee te kunnen nemen in de voorbereiding. Gemeenten zijn erg gevoelig voor ervaringen uit referentiegemeenten. Dit zijn vaak buurgemeenten, maar ook vergelijkbare gemeenten met bijvoorbeeld dezelfde stedelijkheidsklasse elders in het land.

Samenwerking in overheidsgedomineerde afvalinzameling

Het Centraal Planbureau (CPB, 2019) heeft daarnaast onderzocht wat de rol van afvalbedrijven is, waarom bepaalde gemeenten wel en andere gemeenten geen diftar toepassen, als mogelijke verklaring voor het verschil tussen gemeenten in Oost- en West-Nederland. Voor-

al gemeenten waar de afvalinzameling wordt uitgevoerd door een lokaal of regionaal opererend overheidsgedomineerde inzamelorganisatie hebben diftar ingevoerd. Deze samenwerkingsorganisaties zijn vaker betrokken bij beleid en faciliteren de uitwisseling van kennis en voorzieningen. Ook worden deze organisaties vaak gedeeld met buurgemeenten, waardoor gemeenten makkelijker van elkaars ervaringen kunnen leren en zelfs bepaalde benodigde technische voorzieningen delen.

Stedelijkheid

Het onderzoek van Van Beukering et al. (2009) laat zien dat de mate van stedelijkheid een belangrijke factor is in Nederland voor het wel of niet invoeren van diftar. Dit wordt ook aangetoond wanneer men de data uit het rapport van Rijkswaterstaat Afvalstoffenheffing verder analyseert aan de hand van Stedelijkheidsklasse gegevens uit CBS (zie paragraaf 2.3). Voor de grote steden in Nederland is het invoeren van diftar complexer door het aandeel hoogbouw, de verschillende nationaliteiten en de grotere doorstroom in bepaalde wijken. Ook is het voor deze gemeenten lastiger om lessen te leren uit ervaringen bij gebrek aan referentiegemeenten.

Uit de interviews wordt de complexiteit van sterk stedelijke gemeenten ook genoemd:

- Minder sociale cohesie en sociale controle verhoogt de zorg over bijplaatsingen en het ontdoen van restafval in papier- glas- of textielbakken.
- Veel nationaliteiten: mensen moeten het systeem kunnen begrijpen, waarbij taal en communicatie een probleem en een aanzienlijke uitdaging kunnen zijn.
- Ook indien sprake is van grote doorstroming (bijvoorbeeld. expats, studenten) is het complex om (nieuwe) inwoners uit te leggen hoe een diftar-systeem werkt en wat van hen wordt verwacht.
  Bovendien speelt bij grotere doorstroming vaak een groter aantal verhuizingen met meer en ander afvalaanbod zoals grofvuil tot gevolg. Hiervoor moeten voldoende voorzieningen worden geboden.
- Het moet technisch mogelijk zijn om ontwijkroutes te dichten, wat in sterk stedelijke omgevingen met veel hoogbouw een complexere opgave is.

Lokale politiek en bestuur

Gradus en Dijkgraaf (2017 en 2019) hebben onderzocht wat de invloed is van de politieke samenstelling van een gemeenteraad op de keuze voor diftar. Hieruit komt naar voren dat vooral een gefragmenteerde gemeenteraad de kans op invoeren van diftar verminderd.

Uit de gesprekken door IPR Normag met (beleids)ambtenaren uit verschillende gemeenten over de ervaringen met de besluitvorming over diftar komt naar voren dat de overweging van invoeren van diftar in sommige gevallen 'een logische stap' kan zijn maar in veel gevallen ook een 'complex politiek en bestuurlijk proces'. In gemeenten waar het besluitvormingsproces om diftar te gaan toepassen politiek-bestuurlijk complex is geweest, is de uitvoering en het operationeel maken van diftar vaak ook complexer. In een dergelijke situatie

is een gedegen (technische) voorbereiding cruciaal, met het oog op een zo vlekkeloos mogelijke implementatie. Uit onze interviews blijkt dat een gefragmenteerde raad, en daarbij een grote oppositie leidt tot politiek duwen en trekken over diftar. Het thema diftar kan hierdoor sterk gepolitiseerd raken. Als het besluit tot invoeren van diftar dan wel genomen is na een complex bestuurlijk/politiek proces, is in deze gemeenten meer problemen te zien omtrent het maatschappelijk draagvlak dan in gemeenten waar diftar is ingevoerd na een robuust bestuurlijk besluit. Als het maatschappelijk draagvlak wankelt, worden onvolkomenheden in de beginfase van de implementatie snel opgepakt en breed uitgemeten. Ook kunnen inwoners bewust onvolkomenheden veroorzaken om een politiek statement te maken.

3.4 Diftar technisch mogelijk, lokale situatie bepaalt complexiteit

Het primaat voor de keuze voor het toepassen van diftar in een gemeente ligt bij de lokale politiek c.q. de gemeenteraad. Gemeenten hebben een wettelijke zorgplicht voor de inzameling van huishoudelijk afval, maar bepalen daarbij autonoom de invulling van het gemeentelijk afvalbeheerbeleid. De balans tussen politiek-bestuurlijke standpunten (omrent bijvoorbeeld collectieve voorzieningen, solidariteit en individualiteit) met duurzaamheidsdoelen en financieel-economische aspecten wordt lokaal per gemeente opgemaakt.

Technisch gezien kan worden gesteld dat een diftar-systeem in principe in elke gemeente uitvoerbaar is. In alle gemeenten zijn (inzamel)voorzieningen beschikbaar voor het aanbieden van huishoudelijk restafval en de gescheiden inzameling van recyclebare grondstoffen. De techniek om het aanbieden van huishoudelijk restafval te registeren en te beprijzen per gebruiker is beschikbaar.

Toch kan niet gesteld worden dat diftar daarmee in alle gemeenten een gewenst instrument is voor het behalen van bijvoorbeeld de VANG-ambities. Niet alleen vanwege het primaat van de raad, maar ook vanwege de lokale context van een gemeente die de mate van complexiteit bepaalt voor het beheersbaar maken en houden van een diftar-systeem.

Dit geldt voornamelijk voor stedelijke gemeenten. Maar dit betekent niet dat de punten waardoor het in deze gemeenten complex is (zoals sociale cohesie, communicatie etc.) onoverkomelijk zijn. Er zijn in Nederland stedelijke gemeenten die diftar succesvol toepassen. Voorbeelden van grote gemeenten met diftar: Maastricht (120.000 inwoners), Nijmegen (178.000 inwoners), Apeldoorn (160.000), Enschede (160.000) en Arnhem (150.000). Een gerichte inzet op bijvoorbeeld communicatie maakt dat in deze gemeenten diftar succesvol kan worden toegepast. Ook in het buitenland zijn veel voorbeelden van steden (vaak groter en met compactere wijken met veel hoogbouw) die succesvol gebruik maken van diftar. In geheel Vlaanderen is betalen voor restafval algemeen beleid. Andere voorbeelden zijn Dresden (Duitsland) en Milaan (Italië).

Ook is diftar in enkele grote gemeenten ten tijde van dit onderzoek onderwerp van besluitvorming. In de gemeente Groningen (200.000 inwoners) is een uitgebreid voorbereidingstraject voor de invoering van diftar gaande. In de gemeente Zoetermeer (125.000 inwoners) was

eerder (2003) besloten om geen diftar te voeren, maar is inmiddels besloten om dit alsnog in 2021 wel te doen. In de gemeente Zwolle (125.000 inwoners) is in de afgelopen (wel 20) jaren regelmatig gesproken over de invoering van diftar. Inmiddels stuurt een meerderheid van de gemeenteraad aan op de invoering van verschillende afvaltarieven in Zwolle per 2022.

4 EFFECT VAN DIFTAR OP AANBIEDGEDRAG VAN AFVAL

Dit hoofdstuk geeft inzicht in de effecten van de invoering van diftar op afvalscheiding gedrag en afvalscheiding resultaten. Dit betreft zowel de kwantitatieve effecten zoals 'minder restafval en meer gescheiden recyclebare grondstoffen', als ook de effecten op de kwaliteit van de ingezamelde recyclebare grondstoffen.

Naast de gewenste effecten van diftar c.q. de bijdrage aan het bewerkstelligen van de zogenaamde VANG-ambities, kan de toepassing van diftar ook ongewenste (gedrags)effecten tot gevolg hebben. Daarvoor wordt inzicht gegeven in de omvang van en factoren voor ontwijkgedrag door diftar zoals zwerfafval, bijplaatsen, afvaldumpingen en afvaltoerisme. En wat gemeenten met diftar doen om deze onbedoelde effecten te mitigeren?

4.1 Restafvalreductie

Diftar blijkt effectief in de reductie van restafval. Een geïsoleerd effect is echter lastig aan te tonen

Empirische onderzoeken naar de effectiviteit van diftar zijn wereldwijd uitgevoerd, ook op landelijk niveau. De onderzoeken tonen aan dat diftar een succesvol instrument is om de hoeveelheid restafval te verminderen en (zie paragraaf 4.2) meer gescheiden recyclebare grondstoffen in te zamelen.

De landelijke afvalcijfers van Nederlandse gemeenten spreken voor zich: in 2019 hebben inwoners in niet-diftar gemeenten gemiddeld circa 182 kg fijn huishoudelijk restafval (CBS, 2020) per persoon ingezameld, en inwoners in diftar gemeenten gemiddeld circa 94 kg per persoon. Dit is een verschil van 88 kg.

Het genoemde verschil is niet in zijn geheel toe te schrijven aan het beprijzen van het restafval. Het toepassen van een diftar-systeem wordt vaak gedaan als onderdeel van integraal afvalbeheerbeleid: een set aan maatregelen die gemeenten toepassen voor het behalen van hun VANG-doelstellingen. Gemeenten waar al meer aan afvalscheiding wordt gedaan, zijn daarbij sneller geneigd om ook diftar (als de volgende stap richting de VANG-ambities) in te voeren. Er zijn hierdoor meer gemeenten in de groep 'diftar-gemeenten' met al goede afvalscheiding en een bedreven maatregelenpakket voor restafvalreductie dan in de groep 'niet-diftar gemeenten'.

Maar, het effect van het beprijzen van afval en restafvalreductie is ook te zien in de trendbreuk van de jaarlijkse hoeveelheid restafval die veel gemeenten zien na de invoering van het diftarsysteem. Uit een analyse onder 45 gemeenten is gebleken dat de hoeveelheid restafval gemiddeld 89 kg per inwoner per jaar afneemt in het 1^{e} of 2^{e} jaar na de invoering van diftar (JMA,2019).

Ook hierbij is een direct causaal verband met het beprijzen van afval niet zomaar te leggen. De prijsprikkel raakt enerzijds de prijsgevoeligheid van mensen, maar alleen al de informa-

tieprikkel die daarbij gepaard gaat (en daarmee bereikt bewustzijn) leidt mogelijk ook tot gedragswijziging. Bij het invoeren van diftar wordt bovendien in veel gemeenten de voorzieningen voor grondstoffenscheiding verbeterd en wordt ook extra ingezet op communicatie en handhaving. Maar, voor het succes van diftar is het voorwaardelijk dat de voorzieningen en het gemak voor het beter scheiden van recyclebare grondstoffen voor de inwoners op orde zijn.

Bijeffecten door het toepassen van een container-management systeem
Om diftar toe te kunnen passen moeten huishoudens en hun gebruik van de inzamelvoorzieningen correct geadministreerd worden. Dit heet een container-management systeem (CMS). De containers waarmee huishoudelijk afval mag worden aangeboden krijgen een chip (niet gechipte containers worden niet geleegd), en (ondergrondse) containers zijn alleen toegankelijk voor de gebruikers die daarvoor een pasje van de gemeente ontvangen. Door de invoering van een adres gebonden informatiesysteem ontstaat het positieve bijeffect dat het adressen- en containerbestand opgeschoond wordt.

Onterechte gebruikers van de inzamelvoorzieningen voor huishoudelijk afval, of illegale minicontainers die worden aangeboden, kunnen zodoende wordt geweerd. Er zijn voorbeelden bekend van gemeenten waarbij alleen al de implementatie van een container management systeem (met gechipte minicontainers en toegangspasjes voor ondergrondse containers in de wijk) tot een flinke afname van het restafval leidde.

Er is bovendien nog een extra bijvangst: ook de adressen die geen container of pasjes toegewezen krijgen zullen zelf aan de bel gaan trekken. Deze adressen produceren immers afval waar ze vanaf willen. Door het ontstaan van een 'nieuw' adres genereert een gemeente belastinginkomsten die voorheen misgelopen werden. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de afvalstoffenheffing, rioolheffing en de onroerende zaakbelasting (OZB).

Diftar om de transitie naar een circulaire economie te versnellen
Het zuivere geïsoleerde effect van diftar (het causaal verband tussen diftar en de reductie van restafval) is dus niet altijd even scherp vast te stellen. Toch geeft de brondata van afval uit de Nederlandse gemeenten weer dat diftar zorgt voor verregaande restafvalreductie, meer dan wat wordt bereikt met een bedreven maatregelenpakket zónder diftar. Zo laten de openbare afvalcijfers zien dat van de circa 60 gemeenten die in 2019 onder of nabij de VANG-doelstelling van 100 kg restafval per inwoner per jaar zijn gekomen, er maar één gemeente is die dit zonder diftar heeft bereikt (CBS,2020 en Rijkswaterstaat, 2019). Terwijl er veel gemeenten zijn die zonder het toepassen van diftar een hoog voorzieningsniveau voor inwoners hebben gerealiseerd voor het beter scheiden van recyclebare grondstoffen.

De gesprekken met de gemeenten en inzamelaars kleuren dit verder in. Een aantal gemeenten geeft aan dat met eerder toegepaste maatregelen het aanbiedgedrag van restafval niet snel genoeg verbeterde en dat dat een belangrijke beweegreden voor het invoeren van diftar is geweest. Daarbij wordt echter ook benoemd dat restafval geen doel op zichzelf moet zijn

en dat aandacht voor kwaliteit van ingezamelde grondstofstromen en voor afvalpreventie ook nodig is.

Welke vorm van diftar leidt tot de meeste restafvalreductie?
De 'dure zak' is de meest effectieve vorm van diftar voor verminderen van restafval. Gemiddeld is in deze gemeenten in 2019 circa 50 kg fijn restafval per inwoner ingezameld. Het toepassen van deze vorm van diftar wordt echter door veel gemeenten als ongewenst en een stap terug in de tijd gezien. Het inzamelen van huishoudelijk restafval door middel van zakken sluit vaak niet aan op de logistieke inzamelprocessen, de inzamelvoertuigen en arbeidsorganisatie (inzamelen van zakken is fysiek belastend).

Van de circa 60 gemeenten die in 2019 onder of nabij de VANG-doelstelling van 100 kg restafval per inwoner per jaar zijn gekomen heeft de helft de vorm 'dure zak' toegepast, een drietal gemeenten op basis van gewicht en frequentie, en de overige gemeenten op basis van volume en frequentie.

Tabel 3 Gemiddelde hoeveelheid restafval per systeem 2019[4]

Diftar systeem	Gem kg/inw fijn restafval
Volume	157
Volume & frequentie	94
Dure zak	49
Dure zak & aantal personen	51
Gewicht	106
Gewicht & frequentie	105
Gewicht, frequentie & aantal personen	106
Volume, frequentie & aantal personen	114

Bron: CBS kerncijfers, RWS ASH 2019 bewerkt IPR Normag.

Stedelijkheidsklasse en restafval diftar gemeenten/niet-diftar gemeenten
In elke stedelijkheidsklasse is een verschil te zien van de hoeveelheid restafval bij diftar gemeenten en gemeenten zonder diftar. Het grootste verschil is te zien bij stedelijkheidsklasse 1 en 5. Dat kan te maken hebben met dat er in stedelijkheidsklasse 1 meer winst te behalen valt; in de overige klassen komen naar verhouding bij niet-diftar gemeenten meer gemeenten voor die zich actief en gedreven inzetten voor restafvalreductie. Daarnaast is een mogelijke verklaring dat naarmate de stedelijkheid afneemt, het aandeel (ongewenst) bedrijfsafval in het huishoudelijk afval toeneemt, wat bij diftar gemeenten juist wordt tegengegaan door het containermanagementsysteem. Hierover is echter geen openbare data beschikbaar waaruit dit kan worden vastgesteld. Nader onderzoek kan de verschillen verder in kaart brengen.

[4] Er is gerekend met een ongewogen gemiddelde omdat gemeenten als entiteit worden benaderd, en niet de Nederlandse inwoners. Ook in de hierop volgende tabellen wordt op deze wijze gerekend.

Tabel 4 Gemiddelde aanbod fijn huishoudelijk restafval (kg per inwoner) 2019

Stedelijkheidsklasse		Diftar	Geen diftar	Verschil
1	zeer sterk stedelijk	114	227	-113
2	sterk stedelijk	122	181	-58
3	matig stedelijk	103	162	-60
4	weinig stedelijk	82	166	-84
5	niet stedelijk	93	213	-120
Gemiddeld per gemeente		94	182	-88

Bron: CBS afvalcijfers en RWS ASH 2019 bewerking IPR Normag

De volgende tabel toont het aanbod van grofvuil en verbouwingsrestafval in gemeenten met en zonder diftar in de vijf onderscheiden stedelijkheidsklassen. In diftar-gemeenten wordt in het algemeen een restrictief beleid gevoerd voor het aan huis laten ophalen van grofvuil en het wegbrengen van ongesorteerd grofvuil naar een milieustraat. Veelal moet daarvoor worden betaald[5]. In gemeenten in elke stedelijkheidsklasse wordt minder grof- en verbouwingsrestafval ingezameld.

Tabel 5 Gemiddeld aanbod grof en verbouwingsrestafval (kg/inwoner) 2019

Stedelijkheidsklasse		Diftar	Geen diftar	Verschil
1	zeer sterk stedelijk	32	41	-10
2	sterk stedelijk	29	32	-3
3	matig stedelijk	25	32	-6
4	weinig stedelijk	25	28	-4
5	niet stedelijk	22	66	-44
Gemiddeld per gemeente		25	37	-12

Bron: CBS afvalcijfers en RWS ASH 2019 bewerking IPR Normag

Het landelijk gebied (SHK5) toont daarentegen weer een groter verschil. Een mogelijke verklaring hiervoor is dat in deze gebieden wonen en werken meer gemengd is (veel aan huis gebonden bedrijven) en door het diftar-systeem meer restafval met bedrijfsafval wordt gemengd. Andersom is het daarbij mogelijk dat bedrijfsafval bij niet-diftar gemeenten juist meer bij het huishoudelijk restafval wordt gemengd. Ook hiervoor geldt dat de oorzaken niet zijn onderzocht.

Bij deze cijfers moet wel een nuancering worden gegeven. Er kan sprake zijn van zogenaamde autocorrelatie (Allers & Hoeben 2009), waarbij gemeenten die al een actief afvalbeheerbeleid voeren en daardoor al goede afvalbeheerprestaties realiseren ook eerder de keuze maken om diftar toe te passen. Echter indien daarop wordt gecorrigeerd is nog steeds sprake van een verschil waarbij gemeenten met diftar minder huishoudelijk restafval (en meer gescheiden grondstoffen) tonen dan gemeenten zonder diftar. Zie ook de toelichtingen over het 'geïsoleerd effect van diftar' in het begin van deze paragraaf.

[5] Indien niet betaald dan ontstaat een ongewenste ontwijkroute voor regulier huishoudelijk restafval.

4.2 Relatie diftar met hoeveelheid en kwaliteit grondstoffen

In gemeenten met een diftar-systeem worden meer grondstoffen aan de bron gescheiden. De CBS Statline data tonen aan dat de gemiddelde grondstoffenscheiding in gemeenten met diftar 78% is, en in gemeenten zonder diftar 61% (CBS,2020). Van de gemeenten die in 2019 al de VANG-doelstelling van 75% afvalscheiding in 2020 hebben behaald is ruim 90% een diftar gemeente.

In de volgende paragrafen wordt per grondstofstroom gekeken naar de hoeveelheid en kwaliteit van de ingezamelde grondstofstromen in relatie tot diftar. Hiermee wordt zowel de vraag wat de gevolgen zijn op afvalscheiding verder beantwoord, als ook ingegaan op de vraag wat de gevolgen zijn op de kwaliteit en samenstelling van de ingezamelde deelstromen.

Hoeveelheid en kwaliteit ingezameld PMD

In diftar gemeenten waar PMD inzameling plaats vindt is in 2019 gemiddeld circa 30 kg per inwoner ingezameld tegenover circa 18 kg per inwoner in gemeenten zonder diftar. Net zoals bij restafval, is dit verschil ook onder andere toe te schrijven aan overige maatregelen die vaak samen met diftar worden doorgevoerd.

Tabel 6 Gemiddeld aanbod PMD (kg/inwoner) 2019

Stedelijkheidsklasse	Diftar	Geen diftar	Verschil
1 zeer sterk stedelijk	33	7	26
2 sterk stedelijk	29	17	12
3 matig stedelijk	29	21	8
4 weinig stedelijk	31	21	10
5 niet stedelijk	28	19	9
Gemiddeld per gemeente	30	18	11

Bron: CBS afvalcijfers en RWS ASH 2019 bewerking IPR Normag

Onderzoek uit 2018 in opdracht van het Learning Center Kunststof Verpakkingsafval (LCKV) naar samenstelling ingezameld kunststof/PMD onder 48 gemeenten laat zien dat er niet meer vervuiling optreedt in ingezameld PMD bij de onderzochte diftar gemeenten ten opzichte van de onderzochte gemeenten zonder diftar (Witteveen+Bos en de Afvalspiegel, 2018). Diftar gemeenten presteren over het geheel genomen net iets beter. Ook onderzoek van Eureco, op basis van hun sorteercijfers uit 2016 tot en met 2018, toont niet aan dat er minder zuiverheid is van PMD van gemeenten met diftar (Eureco, 2018).

Bovenstaande onderzoeken geven wel een goed beeld. Dit beeld zou verder onderbouwd kunnen worden door onderzoek te doen naar het verschil van de PMD zuiverheid bij gemeenten voor en na de invoering van diftar.

Maar, in de interviews met beleidsambtenaren van diverse gemeenten waar diftar wordt toegepast komt ook het algemene beeld naar voren dat er geen grotere problemen zijn ontstaan met betrekking tot de kwaliteit van PMD. In een aantal gemeenten is de kwaliteit van het PMD in de gemeente wel een aandachtspunt, maar niet direct of enkel te relateren aan

diftar. Veel gemeenten hebben extra maatregelen genomen om de kwaliteit van het PMD in stand te houden of te verbeteren. Er is bijvoorbeeld extra communicatie en handhaving ingezet.

Hoeveelheid en kwaliteit ingezameld oud papier en karton (OPK)
In diftar gemeenten is in 2019 gemiddeld circa 59 kg oud papier en karton per inwoner ingezameld tegenover circa 54 kg in gemeenten zonder diftar.

Tabel 7 Gemiddeld aanbod oud papier en karton (kg/inwoner) 2019

Stedelijkheidsklasse		Diftar	Geen diftar	Verschil
1	zeer sterk stedelijk	56	33	23
2	sterk stedelijk	50	46	4
3	matig stedelijk	56	55	1
4	weinig stedelijk	62	55	6
5	niet stedelijk	62	75	-13
Gemiddeld per gemeente		59	54	5

Bron: CBS afvalcijfers en RWS ASH 2019 bewerking IPR Normag

Stichting Papier Recycling Nederland (PRN) doet sinds 2001 periodiek onderzoek naar product vervreemde vervuiling in huishoudelijk papier en karton. Deze vervuiling bestaat uit materialen die niet geschikt zijn voor de productie van nieuw papier en karton en papier en karton dat niet schoon en/of droog is. Dit zijn onder andere kunststoffen, etensresten en drankkartons, maar ook geplastificeerd papier of tissues.

Over het algemeen is het ingezameld OPK in Nederland van goede kwaliteit. Wel maakt de branche zich zorgen over de kwaliteit van de toekomst, vanwege de druk op minder restafval bij gemeenten met daarbij hogere kwaliteitseisen bij verwerkers. Tot nu toe blijft de vervuiling binnen de toegestane marges. Binnen de toegestane marges hebben verschuivingen in verontreiniging vooral financiële gevolgen, maar indien de marges worden overschreden dan wordt het OPK ongeschikt voor recycling voor veel toepassingen.

Naast het kijken naar de vervuiling bij verschillende inzamelmethodieken, wordt er in het onderzoek ook specifiek gekeken naar het verschil tussen diftar gemeenten en niet diftar gemeenten. Sinds 2014 zijn de uitkomsten uit deze onderzoeken dat het aandeel productvreemde vervuiling bij gemeenten zonder diftar door de jaren heen structureel lager is dan bij gemeenten met diftar (PRN 2019). In het interview met PRN is aangegeven dat voor 2019-2020 het onderzoek is uitgevoerd bij circa 40 gemeenten waarvan meer diftar gemeenten dan voorgaande jaren. Ook dit jaar laat het onderzoek een klein verschil zien tussen diftar en niet diftar gemeenten. Het verschil is circa 0,5 procentpunt. Maar, omdat veel andere factoren een rol spelen, is verder en breder onderzoek gewenst om het verband tussen diftar en toenemende vervuiling goed te kunnen duiden.

Hoeveelheid en kwaliteit ingezameld gft-afval
De volgende tabel toont de hoeveelheid gescheiden ingezameld gft-afval in gemeenten met en zonder diftar in de vijf onderscheiden stedelijkheidsklassen. In diftar gemeenten is in

2019 gemiddeld circa 125 kg gft-afval per inwoner ingezameld tegenover circa 110 kg in gemeenten zonder diftar.

Tabel 8 Gemiddeld aanbod gft-afval (kg/inwoner) 2019

Stedelijkheidsklasse	Diftar	Geen diftar	Verschil
1 zeer sterk stedelijk	92	38	54
2 sterk stedelijk	104	82	22
3 matig stedelijk	109	110	-1
4 weinig stedelijk	132	138	-7
5 niet stedelijk	141	147	-5
Gemiddeld per gemeente	125	110	15

Bron: CBS afvalcijfers en RWS ASH 2019 bewerking IPR Normag

Hoewel gft-afval een kwetsbare stroom is voor verontreiniging, is er weinig onderzoek gedaan naar de omvang van verontreiniging en de oorzaken ervan. Door gebrek aan onderzoek en representatieve data is daarom niet eenduidig vast te stellen dat diftar de kwaliteit van ingezameld gft-afval beïnvloed. Wel geven de verwerkers aan dat de verontreiniging in de stroom toeneemt. Volgens verschillende verwerkers (Rijkswaterstaat 2018B) is diftar in mindere mate een probleem en heeft het vooral te maken met het verlaagde serviceniveau voor restafval, zoals laag frequent inzamelen of restafval op afstand.

In de interviews wordt gemeld dat de (diftar) gemeenten geen problemen hebben met de kwaliteit van het gft-afval, hoewel men bij het controleren van aangeboden gft-afval ook wel vervuiling wordt aangetroffen. Maar dit vormt kennelijk voor de gft-afvalverwerker – en met de huidige kwaliteitseisen - geen probleem. In andere interviews met beleidsambtenaren in diftargemeenten wordt juist gewezen op een hogere kwaliteit gft-afval dan gemiddeld in Nederland.

In een van de geïnterviewde overheidsgedomineerde inzamelorganisaties, waarvan 7 van de 8 deelnemende gemeenten diftar toepast, wordt de kwaliteit van het ingezameld gft-afval periodiek gemonitord door de verwerker. Daarbij is sprake van een staffel waarbij meer vervuiling (0 tot 5%) een lagere financiële waardering betekent. De vervuiling ligt gemiddeld tussen 2% en 3%, wat ten opzichte van de landelijke cijfers laag genoemd kan worden[6].

Bovendien blijkt in deze organisatie de vervuiling van het gft-afval in de niet-diftar gemeente niet af te wijken van de wel-diftar gemeenten.

Hoeveelheid en kwaliteit ingezameld textiel

In diftar gemeenten is in 2019 gemiddeld circa 5,8 kg textiel per inwoner ingezameld tegenover circa 4,5 kg in gemeenten zonder diftar.

[6] In het rapport *Verkenning kwaliteit deelstromen gft-afval, papier, glas en textiel uit huishoudens*, RWS, 2018, noemen verwerkers percentages verontreiniging in het ingezamelde gft-afval van 3% tot 15%.

Tabel 9 Gemiddeld aanbod textiel (kg/inwoner) 2019

Stedelijkheidsklasse	Diftar	Geen diftar	Verschil
1 zeer sterk stedelijk	4,2	3,8	0,4
2 sterk stedelijk	4,9	4,6	0,3
3 matig stedelijk	5,7	5,1	0,7
4 weinig stedelijk	5,8	4,5	1,3
5 niet stedelijk	6,2	4,2	2,0
Gemiddeld per gemeente	5,8	4,5	1,2

Bron: CBS afvalcijfers en RWS ASH 2019 bewerking IPR Normag

Uit de textielherwinningsbranche wordt gemeld dat de verontreiniging in het algemeen toe is genomen de afgelopen jaren (Rijkswaterstaat 2018,B). Volgens de branche heeft dit te maken met de veranderde manieren van het inzamelen van textiel zelf, zoals brengvoorzieningen in plaats van inzameling middels zakken aan de straat. Maar het heeft volgens de branche ook te maken met diftar: de textielcontainers in de wijk of op de milieustraat zijn voor een deel van de inwoners een makkelijke manier om gratis van het restafval af te komen. Ook voor deze stroom is er gebrek aan openbaar beschikbare, representatieve onderzoeken over de daadwerkelijke omvang en de aard van de verontreiniging.

4.3 Ontwijkgedrag

Ontwijkgedrag is een belangrijk thema in de discussies over diftar. Het gaat over de vervuiling van de deelstromen zoals besproken in de vorige paragraaf, maar ook over andere ongewenste neveneffecten zoals bijplaatsingen, zwerfafval, afvaldumping en huishoudelijk afval dat via alternatieve routes, zoals via bedrijfsafval, wordt afgezet.

Reductie totale hoeveelheid afval

In een onderzoek van JMA (op verzoek van Rijkswaterstaat) naar de ontwikkeling restafval en de totale hoeveelheid afval in de periode kort voor en kort na de invoering van diftar in 45 gemeenten komt naar voren dat restafval afneemt met gemiddeld 89 kg per inwoner, maar de totale hoeveelheid afval ook afneemt met gemiddeld 59 kg per inwoner. De reductie van het restafval komt dus niet geheel als gescheiden afval terug in het systeem.

Dit beeld wordt bevestigd door landelijke cijfers uit het CBS. Niet-diftar gemeenten hebben gemiddeld circa 561 kg huishoudelijk afval per inwoner ingezameld in 2019. Diftar gemeenten in totaal 494 kg.

Tabel 10 Gemiddeld aanbod huishoudelijk afval- en grondstoffen (kg/inwoner)

Gemiddeld aanbod totaal afval 2019 (kg/inwoner)

Stedelijkheidsklasse	Diftar	Geen diftar	Verschil
1 zeer sterk stedelijk	447	430	17
2 sterk stedelijk	470	498	-28
3 matig stedelijk	487	534	-48
4 weinig stedelijk	494	575	-81
5 niet stedelijk	518	753	-235
Gemiddeld per gemeente	494	561	-67

Bron: CBS afvalcijfers en RWS ASH 2019 bewerking IPR Normag

Of deze afname van het totaal huishoudelijk afval specifiek het effect is van diftar is weinig onderzoek naar bekend. Een deel van de verklaring kan zijn dat huishoudens kritischer zijn bij het inkopen van consumptiegoederen op de gebruikte verpakkingen en op de hoeveelheid voedingsmiddelen (preventiegedrag). Ook kan de inzet op communicatie resulteren in bewuster hergebruik van producten; inwoners gebruiken andere routes dan de gemeentelijke routes zoals kringloopwinkels en thuiscompostering.

Ook kan een deel van de verklaring gelegen zijn in het – voorafgaand aan de invoering van diftar noodzakelijke - opschonen van het containerbestand en de implementatie van het container management systeem (met gechipte minicontainers en toegangspasjes voor ondergrondse containers in de wijk) dat voor een flinke afname zorgt van het bedrijfsafval dat onterecht met het huishoudelijk afval meegaat. Zie onze eerdere opmerkingen in paragraaf 4.1.

Tot slot kan een deel van de verklaring gelegen zijn in (ongewenst) ontwijkgedrag. Door de prijsprikkel verkiezen sommige inwoners een daar niet voor bedoelde alternatieve route: via bedrijfsafval, openbare afvalbakken, vrienden en familie in buurgemeenten, dump in buurgemeenten of natuur.

Een indicatie voor gemeenten zijn de door het containermanagement systeem geregistreerde zogenaamde nul-aanbieders. Dit zijn huishoudens in diftargemeenten die per jaar geheel geen huishoudelijk restafval aanbieden. In het kleinschalig onderzoek naar nul-aanbieders (JMA,2019) komt naar voren dat het aandeel nul-aanbieders lijkt toe te nemen naarmate afval zeer goed gescheiden wordt. De onderzoekers stellen dat het niet vastgesteld kan worden in welke verhouding (wenselijke) preventie en (ongewenst) ontwijkgedrag optreden. Hiervoor is er een gebrek aan (toegang tot) gegevens. De wet algemene verordening gegevensbescherming speelt hierbij een rol.

In de interviews over de ervaringen in de praktijk komt vooral naar voren dat niet alleen meer afval verdwijnt via ongewenste alternatieve routes. Er zijn ook meer goede afvalscheiders die nagenoeg geen restafval produceren en dat daarmee het aantal nul-aanbieders relatief hoog ligt. Het beetje restafval dat deze mensen produceren wordt dan op alternatieve wijze afgezet. Mensen delen bijvoorbeeld een container met de buren.

Komen bijplaatsingen meer voor in diftar gemeenten?
Een schrikbeeld voor inwoners is een toename van bijplaatsingen van afval bij ondergrondse containers of containerparkjes. Dit heeft effect op de ervaren kwaliteit van de leefomgeving. Er zijn over bijplaatsingen geen exacte landelijke cijfers bekend, dus ook niet of het toeneemt na de invoering van diftar en de aard en de omvang ervan.

De ervaring in de praktijk is dat bijplaatsingen in een aantal gemeenten wel toegenomen is, dit zijn vooral gemeenten in de hogere stedelijkheidsklassen. Door extra inzet op communicatie, handhaving en specifieke locaties dagelijks te controleren en schoon te maken blijft het beheersbaar. De ervaring is dat het meer goed dan fout gaat, en dat als bijplaatsing voor-

komt, het om enkele kwetsbare locaties binnen de gemeente gaat. Dit gaat om locaties waar er bijvoorbeeld een barrière is voor goede communicatie, zoals wijken met inwoners van veel verschillende nationaliteiten, internationale studenten, en of wijken waar er veel doorstroom is van inwoners.

Uit interviews blijkt dat kort na de invoering van diftar een toename van bijplaatsing werd waargenomen, maar dat met flankerende maatregelen (goede communicatie en extra handhaving) dat na enige tijd (we hebben het eerder over maanden dan over jaren) het oude niveau wordt bereikt.

In gemeenten waar het afvalbeleid en de keuze voor diftar in de publieke belangstelling staat kan het aantal bijplaatsingen in absolute zin gering zijn, maar in de publieke perceptie omvangrijk.

Zwerfafval
Net zoals bijplaatsingen speelt de angst ook dat een toename van zwerfafval door diftar de buurt vervuilt. Ook hierover zijn geen harde cijfers beschikbaar die de aard en omvang kunnen aanduiden.

Is er meer sprake van dumpingen in de natuur in diftar gemeenten?
Het wordt vaak in discussies benoemd dat dumpingen in de natuur en zwerfafval toeneemt na de invoering van diftar. In een verkennend onderzoek van Alterra (Alterra 2007) komt naar voren dat de meeste dumpingen in Nederland (naar schatting) grof afval betreft, waarvoor op de milieustraat (of commercieel) betaald moet worden. Dumpingen van fijn restafval komt (naar schatting) weinig voor en als het voorkomt na de invoering van diftar is het van geringe omvang en een tijdelijk verschijnsel. Op langere termijn neemt het weer af tot het oorspronkelijk niveau.

De door IPR Normag geïnterviewde gemeenten in dit onderzoek geven ook aan dat het probleem van dumpingen voornamelijk grof afval of illegale stort (zoals drugsafval) betreft en dat het niet een groter of minder beheersbaar probleem is geworden sinds de invoering van diftar op het fijn huishoudelijk afval. De angst is vaak groter gebleken dan hoe het in werkelijkheid uitpakt. De gesprekspartners geven ook aan dat dumpingen door tegenstanders van het systeem gebruikt kunnen worden als argument tegen diftar en om doormiddel van framing in communicatiekanalen het draagvlak voor diftar in de rest van de gemeente te verlagen. Zo worden grof afval of afval van onwettige activiteiten soms onterecht aan de invoering van diftar gelinkt. Er is daarom wel behoefte aan duidelijke landelijke feiten en cijfers over de omvang van dumpingen in relatie tot diftar.

Wat doen gemeenten om ongewenste neveneffecten te mitigeren?
De meeste gemeenten hebben gedegen voorbereiding getroffen voor de daadwerkelijke invoering van diftar. Dit om draagvlak bij de bewoners te creëren, voorzieningen op orde te hebben voor het aanbieden van de gescheiden grondstofstromen. Ook worden de risico's voor ontwijkroutes in kaart gebracht om met gerichte oplossingen deze mogelijkheden te

dichten. Ten tijde van de invoering zetten gemeenten extra in op communicatie en handhaving. Dat laatste vaak specifiek op gevoelige locaties.

4.4 Tot slot

Hoewel de beschikbare data en onderzoeken voldoende in beeld brengen dat diftar tot restafvalreductie leidt, is nader onderzoek nuttig om een completer beeld te krijgen van de meebepalende factoren voor de effecten van diftar. Welke effecten zijn toe te schrijven aan het toepassen van prijsprikkels en welke effecten aan de inzet van extra communicatie, het verlagen van het serviceniveau voor inzameling van restafval, en verbeteren van de service voor het scheiden van grondstoffen?

De prikkel op het gedrag is er in ieder geval. Het laat mensen in positieve en negatieve zin niet onberoerd. Er zijn geen uitgebreide onderzoeken naar het geïsoleerde effect van diftar (los van flankerend effect). Toch is het aannemelijk dat restafvalreductie niet alleen door communicatie en extra handhaving plaatsvindt. Er zijn namelijk gemeenten die dat alleen doen, zonder de restafvalreductie.

Ook zijn de interessante ervaringen in de praktijk die het effect van diftar (en de causaliteit met de afvalprestaties) illustreren. Zoals dit voorbeeld:
Gemeente x is de enige gemeente die deelneemt in een overheidsgedomineerde inzamelorganisatie zonder diftar. Deze gemeente heeft het afvalbeleid in de afgelopen jaren al wel flink geïntensiveerd: veel instrumenten ingezet (veel handelingsperspectief voor inwoners/faciliteren van afvalscheiding, communicatie, etc.), vergelijkbaar met de andere deelnemende gemeenten, die daarbij ook diftar toepassen. Oftewel de condities (en exogene factoren) zijn voor al deze gemeenten gelijk, met uitzondering van het toepassen van diftar in gemeente x. De afvalbeheerprestaties van gemeente x zijn aantoonbaar minder goed.

5 DE FINANCIËLE ASPECTEN VAN DIFTAR

In dit hoofdstuk worden de financiële aspecten van diftar belicht. Wat zijn de effecten financieel gezien? Hebben gemeenten met een diftar-systeem hogere of lagere afvalbeheerkosten (zowel in de afvalstoffenheffing als overige kosten die niet worden doorgerekend)? Wat zijn verdere aandachtspunten voor gemeentelijke financiën bij het diftar-systeem? Te denken aan kwetsbaarheid door grondslagerosie (diftar-paradox), prijselasticiteit van het tarief en ontwijkgedrag richting buurgemeenten en de daaraan voor hen verbonden kosten.

5.1 Tariefstelling

Verhouding vast – variabel tarief

De (relatieve) hoogte van het variabele tarief verschilt sterk per gemeente. Op basis van het verwachte aanbiedgedrag wordt een calculatie gemaakt van vaste en variabele tarieven die de totale kosten dekken. Dit is afhankelijk van de totale afvalbeheerkosten in de gemeente. Gemeenten verschillen daarnaast in de motivatie van de hoogte.

A. Op basis van geschatte politieke en maatschappelijke aanvaarbaarheid. Een bepaald tarief voor een rolcontainer of afvalzak is 'gevoelsmatig' een juist tarief dat voldoende prikkelt maar niet uitnodigt tot ontwijkgedrag.

B. Op basis van raming van de daadwerkelijke variabele kosten. Een deel van de gemeenten calculeert de variabele kosten van de gemeenten voor een aangeboden zak of container van restafval (of een andere stroom) en baseert daar het variabele tarief op.

Motivatie A redeneert vanuit het vertrekpunt van 'gedragsbeïnvloeding', motivatie B meer vanuit een 'rechtvaardig tariefsysteem' (zie ook hoofdstuk 3). In veel gevallen wordt een hybride model gekozen: er wordt een gevoelsmatig variabel tarief gehanteerd, maar bij een algehele stijging van de gemeentelijke kosten voor restafvalverwerking, komt dit tot uiting in het variabele tarief voor restafval.

In de keuze voor de verhouding vast/variabel heeft de gemeente te maken met diverse afwegingen. Er is voor de inwoners een hoger gedragseffect in afvalscheiding te verwachten bij een hoog variabel bedrag. Afhankelijk van de prijselasticiteit en maatschappelijke aanvaardbaarheid van het variabele tarief leidt een hoger tarief tot betere afvalscheiding, maar mogelijk ook tot meer ontwijkgedrag. Daarbij leidt een groot aandeel en hoog variabel tarief tot een grotere financiële onzekerheid voor de gemeente. Indien het aantal of de hoeveelheid aangeboden restafval lager uitpakt dat verwacht, dan valt een deel van de dekking weg.

Uit data blijkt dat het vaste deel in veel gevallen meer dan 50% van het totale verwachte tarief beslaat.

Tabel 11 Gemiddelde tarieven vast/variabel per tariefsysteem (Rijkswaterstaat 2019)

Gemiddelde tarieven vast/variabel per tariefsysteem (2019)

Systeem	Gemiddelde kosten	Gemiddeld vastrecht	Gemiddelde variabele kosten
Volume	€ 245	n.v.t.	n.v.t.
Volume & frequentie	€ 207	€ 134	€ 8,61 / container rest € 0,50 / container gft-afval
Volume & frequentie & aantal perrsonen	€ 217	€ 136 (1pers) € 179 (meerpers)	€ 6,42 / container rest € 0,13 / container gft-afval
Dure zak	€ 181	€ 141	€ 1,63 / zak rest € 0,01 / zak gft-afval
Dure zak & aantal personen	€ 181	€ 134 (1pers) € 176 (meerpers)	€ 1,15 / zak rest € 0,00 / zak gft-afval
Gewicht	€ 220	€ 115	€ 0,29 / kg rest € 0,25 / kg gft-afval
Gewicht & frequentie	€ 213	€ 125	€ 0,25 / kg rest en € 1,52 / lediging rest € 0,04 / kg gft-afval en € 0,61/ lediging gft-afval
Gewicht & frequentie & aantal personen	€ 215	€ 114 (1pers) € 143 (meerpers)	€ 0,23 / kg rest en € 2,00 / lediging rest € 0,00 / kg gft-afval en 1,50 / lediging gft-afval

Zoals te zien in de voorgaande tabel wordt in een aantal gemeenten ook het aanbieden van gft-afval variabel beprijsd. In enkele gemeenten wordt zelfs PMD variabel beprijsd. Dit lijkt tegengesteld aan het uitgangspunt dat gedrag leidend tot minder restafval en meer gescheiden recyclebare grondstoffen positief gewaardeerd c.q. beloond zou moeten worden. In de huidige praktijk zien we echter dat deze gemeenten de tariefhoogte fors lager kiezen dan het tarief voor het aanbieden van restafval. Dit relatief lage tarief voor het aanbieden van een – in principe gewenste – recyclebare grondstofstroom is dan vaak bedoeld om inwoners ervan bewust te maken dat het inzamelen hoe dan ook geld kost. Veel gemeenten die voorheen het gft-afval variabel beprijsden hebben dit inmiddels gereduceerd tot een nul-tarief.

De hoogte van het variabele tarief

De hoogte van het vaste en variabele tarief wordt in veel gevallen jaarlijks herzien. Het verhogen/verlagen van het variabele deel is onderdeel van het 'dynamisch finetunen' van de afvalstoffenheffing.

Onderzoek naar de prijselasticiteiten in Nederlandse diftargemeenten (Allers & Hoeben 2010; zie ook Dijkgraaf & Gradus 2014) leert dat bij een systeem waarbij afval per eenheid moet worden betaald de hoeveelheid ongesorteerd afval substantieel afneemt. De gevonden prijselasticiteit voor ongesorteerd afval ligt tussen -0,11% en -0,32 % (Allers & Hoeben 2010). Een eenmalige prijsverhoging van 10 % leidt dus tot een eenmalige afname van de hoeveelheid afval met 1,1 à 3,2 %. De hoge prijselasticiteit is gevonden bij prijsveranderingen in situaties waarbij diftar net is geïntroduceerd. De lage prijselasticiteit geldt in situaties waar al langer per eenheid afval wordt betaald.

De beleidsadviseurs in gemeenten of overheidsgedomineerde inzamelorganisaties hanteren geen empirisch of theoretisch onderzoek naar de prijselasticiteit van burgers voor het bepalen van de hoogte van het (variabel) tarief. Dit gebeurt grotendeels op basis van gezond verstand en vooral door te kijken naar de tariefniveaus in andere gemeenten. Het variabele

deel moet niet 'doorschieten' zodat ontwijkgedrag te veel wordt ontlokt. Gesprekspartners in gemeenten die al meerdere jaren diftar toepassen, wijzen op een 'natuurlijk evenwicht' en een 'werkbaar niveau' waarbij het variabel tarief én voldoende prikkelend is én niet leidt tot onbeheersbaar ontwijkgedrag.

Negatieve versus positieve prijsprikkels
Het variabel beprijzen van het huishoudelijk restafval betekent in de praktijk veelal dat sprake is van een negatieve prijsprikkel. Hoe meer restafval wordt aangeboden, des te hoger is de afvalstoffenheffing voor het betreffende huishouden.

In de praktijk komen steeds vaker ook diftar-systemen met een positieve prijsprikkel voor. Alle huishoudens in een gemeente betalen per jaar een gelijke afvalstoffenheffing, maar de huishoudens die aan het eind van het jaar minder restafval hebben aangeboden ontvangen dan een bepaald bedrag retour. Zij worden dus financieel beloond voor hun gedrag.

Grondslagerosie en diftar-paradox
Bij het belasten van een 'ongewenste stroom' met het doel deze stroom te verminderen treedt 'grondslagerosie' op. Bij gemeenten waarin na invoering van diftar het restafvalaanbod sterk is verminderd is er bij ongewijzigde tarieven op den duur onvoldoende dekking voor de totale afvalkosten. Veel kosten van het afvalbeheer, zoals de containerstructuur en de inzameling van overige grondstofstromen blijven op het zelfde niveau.

Hierdoor zijn gemeenten genoodzaakt om of het variabele tarief te verhogen (met een kleinere grondslag) of het vaste deel (relatief) te verhogen. Een hoger vast tarief is tegenstrijdig met het diftar principe van het hebben van invloed van inwoners op de heffing. Een hoger variabel tarief komt vaak boven de maatschappelijk aanvaardbaar geachte prijs uit.

Dit wordt ook de 'diftar-paradox' genoemd. Door het succes van diftar, veel minder restafval, moet het vaste tarief van de afvalstoffenheffing stijgen. In interviews – voornamelijk met gemeenten die al langere tijd diftar hebben ingevoerd – wordt er echter op gewezen dat indien men goede prognoses maakt van het aantal te verwachten aanbiedingen (aanbiedfrequentie en hoeveelheden restafval) dit veel minder een rol speelt. Voorzichtig begroten loont in ieder geval.

Een ander aspect van de 'diftar-paradox' betreft het stijgen van de kosten voor het huishoudelijk afvalbeheer als gevolg van exogene factoren. Factoren waarop de gemeenten zelf geen of beperkt invloed kan uitoefenen. Dit geldt bijvoorbeeld voor de fiscale maatregelen van het Rijk (Afvalstoffenbelasting, CO_2-heffing voor AVI's) waardoor de verwerking (verbranding) van huishoudelijk restafval duurder wordt. Ook marktprijsontwikkelingen op de markt voor secundaire grondstoffen spelen daarbij een rol. Als bijvoorbeeld de marktprijzen c.q. vergoedingen voor oud papier en karton dalen, kan een gemeente genoodzaakt zijn om de afvalstoffenheffing te verhogen. Hierbij is van belang dat de gemeente hierover duidelijk communiceert met de inwoners, zodat men begrijpt dat een prijsverhoging van de afvalstoffenheffing niet het gevolg is van het toepassen van diftar.

Kwijtscheldingen

De afvalstoffenheffing kan in veel gemeenten worden kwijtgescholden op basis van regelingen voor minima. In diftar gemeenten zijn er diverse regelingen om inwoners tegemoet te komen, bijvoorbeeld kwijtschelding van (een deel van) het variabele tarief voor inwoners met een medische indicatie omdat deze inwoners hun medisch (rest) afval niet kunnen beperken. Of kwijtschelding van het vaste deel van de afvalstoffenheffing, minima betalen wel het variabele tarief.

5.2 Lagere kosten afvalbeheer door diftar

Lagere kosten afvalbeheer door vermijding hoge restafvalkosten

Diftar wordt in veel gevallen ingevoerd om het aanbod van restafval sterk terug te dringen. Dit wordt naast milieuoverwegingen sterk gemotiveerd door de hoge kosten van restafvalverwerking.

Voor een diftar-systeem zijn investeringen nodig in de inzamelstructuur: chips, administratie, container management. Ook kosten handhaving en communicatie gaan omhoog om goed grip te houden op eventuele (tijdelijk) neveneffecten van diftar.

Toch zijn de algehele afvalbeheerkosten doorgaans lager in diftar gemeenten. De volgende figuur laat dit duidelijk zien. De vermeden restafvalkosten wegen zwaarder dan de extra uitgaven aan inzamelstructuur en flankerend beleid.

Figuur 1 Restafval (CBS, 2020) en afvalbeheerkosten (Coelo,2019) per gemeente

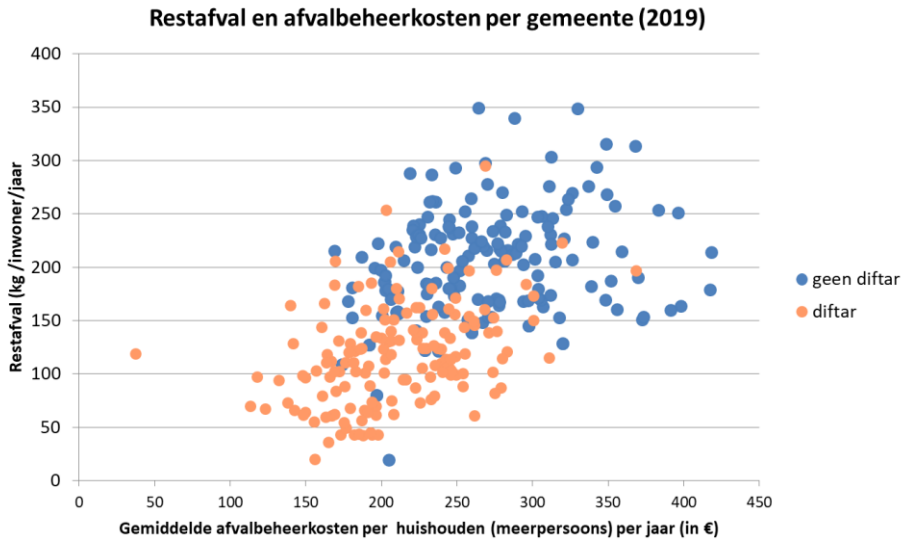

Bron: Coelo Afvalstoffenheffing meerpersoonshuishouden 2019,
CBS Statline afvalhoeveelheden 2019, bewerking door IPR IPR Normag.

COELO (Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden) publiceert jaarlijks de 'atlas van de lokale lasten'. Bij diftar gemeenten wordt op basis van gemeente-

specifieke tarieven en calculaties van het afvalaanbod een gemiddelde heffing bepaald.

Diftar gemeenten hebben gemiddeld gezien een lagere afvalstoffenheffing. Dit is gerelateerd aan de lagere hoeveelheid restafval: door de lagere hoeveelheid restafval per inwoner bespaart een gemeente op restafvalverwerkingskosten. In meerpersoonshuishoudens is dit verschil gemiddeld € 64 per jaar.

Tabel 12 Gemiddelde afvalstoffenheffing bij diftar en niet-diftar gemeenten (vast en variabel deel)

Gemiddelde afvalstoffenheffing (vast&variabel)

	Eenpersoons hh	Meerpersoons hh
Diftar gemeenten	€ 170	€ 212
Niet diftar gemeenten	€ 210	€ 274

Bron: Coelo 2019, RWS 2019 bewerkt IPR Normag

Lagere algehele kosten van het gemeentelijk afvalbeheer door te besparen op restafvalverwerkingskosten blijft een belangrijke aanleiding om diftar in te voeren. In de politiek-bestuurlijke context is het aantrekkelijk om diftar te motiveren vanuit kostenbesparing: inwoners krijgen overall een lager tarief door collectief minder restafvalaanbod. Door een algehele kostenstijging van het afvalbeheer (bijvoorbeeld door fiscale maatregelen door het Rijk, of verslechterde omstandigheden op de markten voor secundaire grondstoffen) kan ondanks beter scheidingsgedrag toch de totale heffing stijgen, hetzij minder dan in de situatie met slecht scheidingsgedrag. Hierdoor kan de belofte van een lagere heffing niet worden ingelost. In de door IPR Normag gevoerde interviews wordt dan ook gewezen op een valkuil in de communicatie en besluitvorming over diftar. Dit betreft de uitspraak “door diftar wordt het afvalbeheer voor iedereen goedkoper”. Wellicht dat op macro-niveau de kosten lager worden (door betere scheiding), maar op huishoudensniveau zal bijvoorbeeld 70% minder gaan betalen (doen hun best, of uiterste best) en 30% meer.

5.3 Het effect van prijsprikkels: structureel of eenmalig

Diftar kan gezien worden als een sterke gedrag-beïnvloedende prikkel. Inwoners lijken een variabel tarief – afhankelijk van het door hen zelf aangeboden afval - anders te beleven dan een jaarlijks te betalen vast bedrag c.q. een generieke afvalstoffenheffing. Een gesprekspartner typeerde dit door aan te geven dat na het schrappen van een (vrijwel symbolisch) tarief van enkele centen voor gft-afval het aanbod sterk toenam nu het ‘gratis’ kon.

Een variabel tarief heeft dus een hoge ‘gevoelswaarde’. Een gesprekspartner geeft aan: de meeste mensen weten niet hoeveel ze in totaal per jaar aan afvalstoffenheffing betalen, hoe hoog het vaste tarief zou zijn zonder diftar en hoe hoog de afvalstoffenheffing in buurgemeenten is.

De ervaring is dat een hoog variabel tarief zowel sterke positieve als negatieve effecten veroorzaakt. Tegelijkertijd raken mensen er ook gewend aan. In gemeenten die al jaren diftar

toepassen zijn de afvalprestaties (reductie restafval, meer gescheiden recyclebare grondstoffen) in het algemeen blijvend verbeterd. Het effect van diftar is dus daarmee structureel. Dit hoeft echter niet te beteken dat de afvalprestaties zonder verdere maatregelen structureel blijven verbeteren. Gemeenten die zien dat de afvalprestaties op hetzelfde peil blijven, kunnen hun 'mix van beleidsinstrumenten' zoals communicatie, meer/minder service, meer/minder handhaving daarop aanpassen. Ook kan men het diftar-model verder door ontwikkelen, bijvoorbeeld door een diftar-systeem 'volume –frequentie' uit te breiden naar 'gewicht, volume-frequentie'.

-0-0-0-

Bijlagen

bijlage 1 **Bronnenlijst**

Allers, M. A., & Hoeben, C. (2009): "*Effect diftar is wat kleiner dan gedacht*". In BenG.

Allers, M. A., & Hoeben, C. (2009): "*Met gedifferentieerd tarief minder afval*". In ESB, 94.4570.

Allers, M.A., C. Hoeben, & J.G. de Natris (2020). *Atlas van de lokale lasten 2020*. COELO.

Allers, M. A., & Hoeben, C. (2010). "*Effects of unit-based garbage pricing: a differences-in-differences approach*". In: Environmental and Resource Economics, 45.3, pp. 405-428.

Alterra (2007) : *Afvaldumping in de natuur. Een verkennend onderzoek naar de omvang en achtergronden van afvaldumping in de natuur en een inventarisatie van mogelijke oplossingen*.

CBS (2020): Huishoudelijk afval per gemeente per inwoner 2019, via opendata.cbs.nl/statline

Coelo (2019): *Atlas van de totale lasten.*

CPB (2019): *Diftar in Nederland: verschillen tussen oost en west*. Centraal Planbureau.

Dijkgraaf, E, & Gradus, R.H.J.M. (2004). "*Cost savings in unit-based pricing of household waste The case of The Netherlands.*" In: Resource and Energy Economics, 26.4, pp. 353–371.

Dijkgraaf, E, & Gradus, R.H.J.M (2014) "*Waste management in the Netherlands*." In: Kinnaman T, Takeuchi K (eds) Handbook on waste management. Edward Elgar Publishers, Cheltenham (UK), pp 287–315.

Eureco (2018). "*Sorteeranalyses*" PowerPointpresentatie voor NVRD Noord

Gradus, R. H.J.M. & Dijkgraaf E. (2017) "*Dutch Municipalities are Becoming Greener: Some Political and Institutional Explanations"* In: TI Discussion Paper Series; Vol. 17, No. 086/VIII), Amsterdam: Tinbergen Institute.

Gradus, R.H.J.M., & Dijkgraaf, E. (2019). "*Poorer and less political fragmented Dutch municipalities take tighter waste reduction decisions*". In: Waste Management, 88, 328-336.

Heijnen, P. & Elhorst, J.P. (2018). "*The Diffusion of Local Differentiated Waste Disposal Taxes in the Netherlands*". In: De Economist 166.2, pp. 239–258.

JMA (2019): *Onderzoek 0-aanbod bij diftar*, opgesteld op verzoek van Rijkswaterstaat.

KPMG (2001): *Gedragseffecten van tariefdifferentiatie*, in opdracht van Ministerie van VROM.

Linderhof, V. et al. (2001). "*Weight-based pricing in the collection of household waste: the Oostzaan case".* In: Resource and Energy Economics 23.4, pp. 359–371.

Middelkamp, D. (2019). "*Diftar, wat is er waar van de paradox?*". In: GRAM #06, augustus 2019, pp. 14-15.

NVRD (2020). *Handreiking diftar: Afval scheiden loont!*.

PBL (2014): *Opties voor een afvalstoffenbelasting,* Planbureau voor de Leefomgeving

Rijkswaterstaat (2019): *Afvalstoffenheffing 2019*.

Rijkswaterstaat (2020): *Afvalstoffenheffing 2020*.

Rijkswaterstaat (2018): *Afvalmonitor; ingezamelde hoeveelheden en scheidingspercentages van huishoudelijk afval van gemeentes*, via afvalmonitor.databank.nl

Rijkswaterstaat (2020): *Onderzoek inzamelsystemen PMD Integrale focus op kosten, respons en kwaliteit*.

Rijkswaterstaat (2018): *Verkenning kwaliteit deelstromen gft-afval-afval, papier, glas en textiel uit huishoudens*

Stichting PRN (2019): *Productvreemde vervuiling in huishoudelijk papier 2019.*

Witteveen+Bos en De Afvalspiegel (2018): *Samenstelling ingezameld kunststof/ PMD verpakkingen*, opgesteld in opdracht va het Learning Center Kunststof Verpakkingsafval.

bijlage 2 **Lijst van gesprekspartners**

Bas Raeijmaekers, gemeente Roosendaal

Clemens Berntsen, gemeente Arnhem

Franc Talsma, gemeente Hengelo

Hans de Raaff, gemeente Borger Odoorn

Harry Dolfing en Arko Marissen, gemeente De Wolden

Henny van Eck, gemeente Maastricht

Hielke van den Brink, PRN, en Hans Koning, FNOI

Jesper Veldhuizen, gemeente Lisse

Maarten Goorhuis, NVRD

Marieke Oteman, gemeente Laarbeek

Martin Niessink, gemeenten Bronckhorst en Lochem

Michiel Westerhoff, Circulus Berkel

Miriam Hall, gemeente Groningen

Ralf Arents, HVC

René Huisman, RAD Hoeksche Waard

Rob Slaats, gemeente Helmond

Wietske Glandorf, gemeente Oostzaan

bijlage 3 **Onderzoeksopdracht en aanpak**

Onderzoeksopdracht

Onderzoek door middel van literatuurstudie en ervaringen uit de praktijk de voor- en nadelen van diftar. Werk de resultaten uit in een zo compleet mogelijk, maar goed leesbare overzichtsrapportage.

De rapportage is geschikt voor open publicatie waarbij deze:

a. een overzicht biedt van actuele en relevante bronnen over diftar;
b. een objectief beeld geeft van de voor- en nadelen van diftar;
c. inzicht biedt in hoe gemeenten, samenwerkingsverbanden en inzamelaars in de praktijk met deze voor- en nadelen omgaan;
d. en een oordeel vormt over de mate van geschiktheid van diftar als instrument voor gemeenten en inzamelaar voor het behalen van hun VANG-ambities.

Wij hebben opdracht vertaalt naar de volgende (sub) onderzoeksvragen:

1. Welke vormen van diftar worden in Nederland toegepast bij het gemeentelijk afvalbeleid? Om hoeveel gemeenten gaat dit? Wat kenmerkt deze gemeenten?
2. Wat zijn de doelstellingen en (politiek-bestuurlijke) overwegingen om diftar wel/niet in te voeren?
3. Zijn er gevolgen van de invoering van diftar op afvalscheidingsgedrag en afvalscheiding resultaten, wat zijn deze en welke factoren spelen hierbij nog meer een rol?
4. Zijn er gevolgen voor de kwaliteit en/of samenstelling van de ingezamelde deelstromen, wat zijn deze en welke factoren spelen hierbij nog meer een rol?
5. Wat zijn de effecten financieel gezien? Hebben gemeenten met een diftar-systeem hogere of lagere afvalbeheerkosten (zowel in de afvalstoffenheffing als overige kosten die niet worden doorgerekend)? Wat zijn verdere aandachtspunten voor gemeentelijke financiën bij diftar-systeem? Te denken aan kwetsbaarheid door grondslagerosie (diftar-paradox), prijselasticiteit van het tarief en ontwijkgedrag richting buurgemeenten en de daaraan voor hen verbonden kosten.
6. Wat is de indicatie van de omvang van en factoren voor ontwijkgedrag door diftar zoals zwerfafval, dumpingen en afvaltoerisme? Wat kunnen gemeenten doen om deze onbedoelde effecten te mitigeren?
7. In hoeverre zijn de effecten van diftar structureel of tijdelijk? Hoe verhouden de effecten zich op korte en op lange termijn?

Afbakening

Het onderzoek bestaat uit een analyse van openbare bronnen en casuïstiek van enkele geselecteerde gemeenten en afvalbedrijven.

Als de (onderzoeks)resultaten van deze onderzoeksmethode niet voldoen om voldoende harde conclusies te trekken, of nader onderzoek nodig is, zullen wij dit expliciet aangeven in

de rapportage. Het signaleren en benoemen van de 'kennislacunes' zien wij als onderdeel van de doelstellingen van dit onderzoek.

Aanpak

Literatuurstudie

In deze stap zijn de voor en nadelen van diftar verkent op basis van bureau- en literatuurstudie. Het gaat om het documenteren en analyseren van voornamelijk kwantitatieve bronnen met betrekking tot diftar (zoals openbaar toegankelijke afvalcijfers van het CBS), maar ook voorgaande onderzoeken en rapportages over diftar in het algemeen. De literatuurstudie is algemeen verkennend van aard en gaat in op de gestelde (sub)deelvragen. Daarnaast levert de literatuurstudie een actueel en zo compleet mogelijke lijst van relevante en actuele bronnen met betrekking tot diftar in Nederlandse gemeenten. Als beschikbare informaties uit de literatuurstudie niet voldoen om voldoende harde conclusies te trekken, of nader onderzoek nodig is, zullen wij dit expliciet aangeven in de rapportage. Zoals gezegd zien wij het signaleren en benoemen van de 'kennislacunes' als onderdeel van de doelstellingen van dit onderzoek.

Interviews met ervaringsdeskundige gemeenten

Om het onderzoek te verrijken met ervaringen uit de praktijk zijn gesprekken gevoerd met beleidsambtenaren van verschillende gemeenten met diftar. Er zijn verschillende gemeenten geselecteerd, gemeenten in besluitvorming of start van implementatie, gemeenten met meer dan 10 jaar ervaring, gemeenten met minder dan 10 jaar ervaring, en gemeenten die zijn gestopt met diftar. Daarnaast zijn contactpersonen benaderd van samenwerkingsverbanden, inzamelaars en brancheorganisaties. Veel van de gesproken gesprekspartners hebben jarenlang ervaring in het werkveld van afval en diftar, niet alleen binnen de grenzen van de eigen organisatie.

Integrale analyse en beantwoording onderzoeksvragen

De resultaten uit de literatuurstudie en gesprekken met ervaringsdeskundige gemeenten worden samen geïntegreerd in een zo compleet mogelijk, maar goed leesbare overzichtsrapportage, inclusief een managementsamenvatting met de belangrijkste conclusies.

bijlage 4 Voor- en nadelen van de verschillende vormen van diftar

De voor- en nadelen van verschillende vormen van diftar zijn uitgewerkt in de NVRD Handreiking Diftar, Afval scheiden loont, p. 6 en 7. Hieronder zijn deze voor- en nadelen van de verschillende diftar-systemen in een overzicht geplaatst:

Diftar vorm	Voordelen	Nadelen
Volume-frequentie	Huishoudens worden door deze systematiek sterk gestimuleerd om hun grondstoffen optimaal te scheiden. Zowel het formaat (volume) van de container als het aantal keer dat deze aan de weg wordt gezet (frequentie) wordt zo veel mogelijk beperkt. Doordat bewoners hun container optimaal zullen vullen voor deze aan de straat wordt gezet, zullen de inzamelkosten dalen. Er zullen immers geen halfvolle containers meer worden aangeboden, waardoor routes efficiënter worden. Deze vorm van diftar is al in meer dan 100 gemeenten in Nederland ingevoerd. Dit betekent dat er veel kennis en ervaring beschikbaar is.	De kans op weerstanden vanuit de bevolking en de gemeenteraad is groter bij deze vorm van diftar, waardoor de invoering ervan politiek gezien soms lastig is . Goede communicatie over de werking van het systeem en de nut en noodzaak ervan is essentieel om draagvlak te creëren. De kosten om deze systematiek op te zetten zijn relatief hoog: het bechippen van minicontainers, toegangscontrole op ondergrondse containers, inzamelvoertuigen uitrusten met uitleesapparatuur, software, aanpassing belastingsystematiek, etc. Deze vorm van diftar is minder geschikt om te combineren met het nascheiden van PMD.
Dure zak' systeem	Aangezien er niet met inzamelmiddelen wordt gewerkt, hoeven deze ook niet te worden gechipt (mincontainers) of van een paslezer (ondergrondse containers) te worden voorzien. Ook hoeven de inzamelwagens niet te worden uitgerust met uitleesapparatuur. Hierdoor is deze vorm van diftar relatief goedkoop in te voeren en met het oog op steeds minder restafval ook toekomstbestendig (geen investeringen in inzamelmiddelen nodig). Er hoeven geen aanpassingen te worden doorgevoerd in het belastingsysteem aangezien de bewoners het variabele deel van de heffing zelf al afrekenen bij aanschaf van de dure zak. Dit systeem werkt zeer volume beperkend, waardoor bewoners sterkt worden gestimuleerd hun afval te scheiden. Bovendien passen grote stukken restafval (grof afval) niet in de zakken, waardoor dit ook beter wordt gescheiden.	Voor deze vorm van diftar is het noodzakelijk dat restafval door middel van zakken wordt ingezameld. Wanneer je als gemeente inzamelmiddelen voor restafval hebt die nog niet afgeschreven zijn, is het lastig om over te stappen op inzameling door middel van zakken. Een inzameling met zakken lijkt een oplossing die terug gaat naar af, waardoor de invoering van dit systeem politiek lastig kan zijn. De inzameling van zakken is vanuit arbo-oogpunt minder gewenst. De inzamelfrequentie van restafval zal in veel gevallen relatief hoog blijven (elke 2 weken), waardoor hierop niet bespaard kan gaan worden.
Gewicht (en frequentie)	Diftar op gewicht wordt meestal ervaren als een eerlijk systeem. Huishoudens worden immers afgerekend op de hoeveelheid restafval in kilo's die ze produceren. De combinatie van gewicht en frequentie behaalt goede scheidingsresultaten. Huishoudens worden maximaal gestimuleerd om hun restafval zowel in gewicht als in volume te beperken. Diftar op gewicht (zonder frequentie) is meer geschikt om te combineren met het eventueel nascheiden van PMD.	Het invoeren van een gewichtssysteem is kostbaar: naast het noodzakelijke bechippen van containers, de aanschaf van software en de aanpassingen in het belastingsysteem, is het installeren van weegapparatuur op de inzamelwagens kostbaar. Voor ondergrondse containers zijn goede oplossingen nog in ontwikkeling. Diftar op gewicht (zonder frequentie) heeft weinig invloed op de aanbiedfrequentie van containers, waardoor de besparing op de inzamelkosten beperkter is. De kans op weerstanden vanuit de bevolking en de gemeenteraad is vaak groot bij deze vorm van diftar, waardoor de invoering ervan politiek gezien lastig is . Goede communicatie over de werking van het systeem en de nut en noodzaak ervan is essentieel om draagvlak te creëren. Weegsystemen in (ondergrondse) verzamelcontainers zijn nog in ontwikkeling. Gemeenten die diftar op gewicht hebben ingevoerd, hebben er dan ook voor gekozen om het afval in verzamelcontainers niet te wegen, maar enkel per inworp af te rekenen (frequentie).
Volume	Draagvlak voor deze (lichte) vorm van diftar zal eenvoudig te verkrijgen zijn. Deze vorm wordt door gemeenten soms gebruikt als opstapje naar een 'zwaardere' vorm van diftar. Lage invoerings- en beheerskosten.	Het effect op de hoeveelheid restafval van deze financiële prikkel zal gering zijn in vergelijking met de andere vormen van diftar.

bijlage 5 Verantwoording kwantitatieve analyses

Peiljaar

- De kwantitatieve analyses van dit rapport zijn gebaseerd op een gecombineerde database van drie bronnen: de publicatie afvalstoffenheffing Rijkswaterstaat 2019, CBS afvalcijfers over 2019 en de hoogte van de afvalstoffenheffing zoals gepubliceerd door Coelo.
- Voor alle drie de bronnen gebruiken wij het peiljaar 2019, dit om een zo zuivere samenhang van drie factoren te analyseren: het tariefsysteem in het betreffende jaar, de afvalprestatie en de afvalbeheerkosten. Wat betreft de tariefsystemen en afvalbeheerkosten zijn er op dit moment al wel publicaties over 2020 beschikbaar. De afvalcijfers van 2020 worden pas in september 2021 gepubliceerd bij het CBS.

Volledigheid van Data

- Van alle 355 gemeenten is de afvalstoffenheffing en het tariefsysteem bekend. Van 42 gemeenten (waarvan 12 diftar) is geen CBS afvaldata van 2019 beschikbaar. De restafvalprestatie van deze gemeenten maakt geen onderdeel uit van het gemiddelden zoals gepresenteerd in onze analyse.
- De afvalcijfers van het CBS zijn niet gecorrigeerd op eventuele mechanische nascheiding van grondstoffen zoals PMD door verwerkers.

Labelling gemeenten diftar en gemeentelijke herindeling

- Wij sluiten aan bij de definities die Rijkswaterstaat hanteert bij het labelen van tariefssystemen 'diftarsysteem' en niet diftarsysteem'.
- De gemeenten die per 2019 zijn heringedeeld hebben in onze database een afvalprestatie (Bron: CBS) en één waarde voor de afvalbeheerkosten (Bron: Coelo). De Rijkswaterstaat publicatie toont in veel gevallen nog verschillende tariefsystemen per voormalige deelgemeenten.
- Als heringedeelde gemeenten verschillende tariefsystemen hanteren labelen wij hen als 'verschillende diftar systemen' (Beekdaelen). Of 'verschillende systemen' (Het Hogeland, Midden-Groningen, Groningen, Vijfheerenlanden, Westerwolde). De categorie 'verschillende systemen' labelen we niet als 'diftar gemeenten', als niet alle voormalige gemeenten een diftar systeem kenden. Rijkswaterstaat rekent een deel van de gemeente wel toe als 'diftar' gemeenten, dit verklaart een kleine afwijking in de percentages.

bijlage 6 **Figuur ontwikkeling diftar 1999-2019**

Bron: COELO

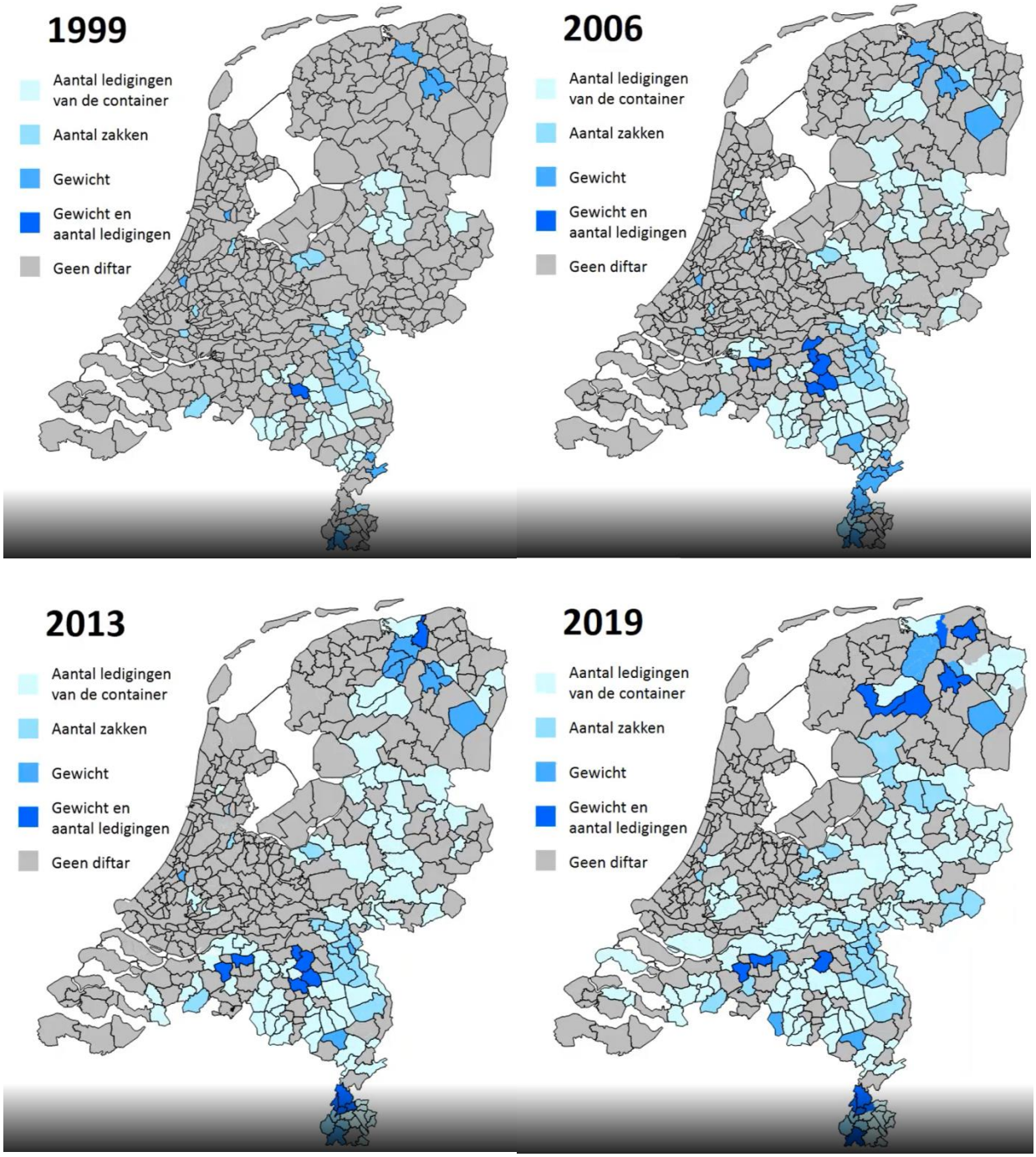

Nascheiding versus bronscheiding

Tijdens de behandeling van het grondstoffenplan zijn vragen gesteld over de mogelijkheden van nascheiding van restafval in de gemeente Duiven.

Op voorhand:

- Nascheiding is alleen mogelijk voor PMD.
- Andere grondstoffen zoals GFT, Textiel, Glas en Oud papier en -karton (OPK) kunnen niet nagescheiden worden.
- Er is een beperkt aantal verwerkers van restafval dat nascheiding aanbiedt. Een aanbesteding is noodzakelijk.
- De gemeente Duiven streeft met het programma Circulaire Economie naar bewustwording over grondstofgebruik en hoe dit, bijvoorbeeld door afvalscheiding kan worden verminderd.

Rendement nascheiding AVR

De onderstaande rendementscijfers voor nascheiding zijn gebaseerd op de gerealiseerde prestatie van AVR Rotterdam in 2019 (afkomstig uit het jaarverslag):

- 51% van de kunststoffen en drankenkartons die in het restafval zitten, zijn er uitgehaald; na sortering kan 90% hiervan worden gerecycled;

In 2020 werd in Duiven al ruim 29 kilo PMD per inwoner ingezameld. Uit de sorteeranalyse blijkt dat er nog ca. 7 kilo PMD in het restafval zat. Daarmee scoren de inwoners van de gemeente Duiven beter dan de nascheiding van de AVR (die vergelijkbaar is met andere nascheiders). Onderstaande figuur geeft de hoeveelheid PMD weer die nog in het restafval aanwezig is.

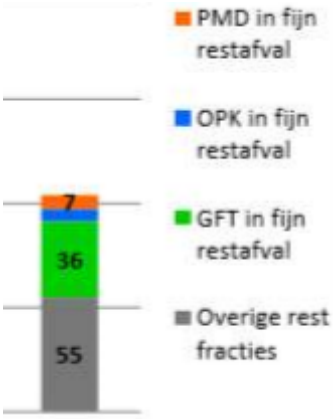

Als 51% van de totale hoeveelheid PMD zou worden nagescheiden zou dit dus neerkomen op 51% van 29+7 kilo. Dit komt neer op bijna 18,5 kilo. Dit is dus ruim minder dan de hoeveelheid die nu brongescheiden ingezameld wordt.

De inwoners van Duiven hebben veel en goede ervaring met bronscheiding van PMD. De ingezamelde hoeveelheid is hoog en de kwaliteit is goed. Dit laatste is gebaseerd op de afwezigheid van afkeur van PMD vrachten die in Duiven zijn ingezameld.

Belangrijk is ook om te vermelden dat bronscheiding bij PMD bijdraagt aan de bewustwording rond afval en de circulaire economie. Het heeft een positieve bijdrage aan het beter scheiden van andere afvalstromen zoals papier en GFT. Door nascheiding zou de hoeveelheid GFT en OPK in het restafval dus ook weer toenemen. Dit GFT en OPK kan niet nagescheiden worden en zal dus in de verbrandingsoven worden verwerkt.

Communicatief is een wisseling van bron- naar nascheiding moeilijk uit te leggen. Zeker als de resultaten van de bronscheiding zo goed zijn.

In praktijk zal een overgang naar nascheiding in de gemeente Duiven overigens betekenen dat vrijwel alle huishoudens overgaan naar een 240 liter container en dat deze elke 2 weken aangeboden zal moeten worden. Het PMD maakt immers dan een groot deel van het volume van het restafval uit. Daardoor zullen inwoners dus meer restafval moeten aanbieden.

Voordelen nascheiding
Voor gemeenten waar bronscheiding niet genoeg resultaat oplevert kan nascheiding een uitkomst zijn. Vooral bij gemeenten met veel hoogbouw is blijkt dat er alsnog regelmatig recyclebare stromen bij het restafval terecht komen of dat er teveel vervuiling in het gescheiden afval plaatsvindt.

Daarnaast biedt nascheiding gemak. Alles bij het restafal gooien scheelt een hoop moeite. Je hoeft niet meer onderzoekend naar het product in je hand te kijken of het wel echt alleen plastic is en of het dus wel echt bij het PMD mag. Voor mensen die afval scheiden te verwarrend vinden geeft nascheiding dus iets meer gemoedsrust.

Nadelen nascheiding
Nascheiding is eigenlijk alleen mogelijk voor PMD afval. Er zijn veel grondstoffen die niet of slecht nagescheiden kunnen worden, zoals papier, organisch afval en textiel. Papier en textiel worden door vocht, wat onvermijdelijk is in restafvalcontainers, nutteloos voor recycling. Zelfs plastic raakt bij nascheiding vervuild, wat zorgt voor een vieze geur en verkleuring van het materiaal. De kleur verandert van neutraal naar grijs en verliest zijn toepasbaarheid. Folie neemt de afvalgeur op, wat pas afneemt door het te verhitten en te wassen in soda.

Ook organisch afval kan wel uit het restafval worden gescheiden, maar vervuiling van deze stroom met onder andere plastic is niet te voorkomen. Het is daarom niet mogelijk om na vergisting deze organische fractie nog te composteren. Wanneer je deze afvalstromen bij het restafval gooit moeten ze dus worden verbrand en worden er waardevolle grondstoffen verspild.

Voordelen bronscheiding
Wanneer je afval direct bij de bron scheidt, kan je dus veel meer afvalsoorten scheiden dan via nascheiding. Daarnaast is gescheiden afval ook goedkoper om te verwerken. De rijksoverheid heft namelijk belasting op het verwerken (dus verbranden) van restafval. Die belasting wordt elk jaar hoger. Wanneer je afval direct bij de bron scheidt, houd je dus minder restafval over wat scheelt in afvalkosten.

Ook is bronscheiding een schonere vorm van inzamelen dan nascheiding. Want voor recycling geldt nog steeds: hoe schoner de afvalstroom, hoe beter het eindproduct. Natuurlijk treedt er bij bronscheiding ook wel eens vervuiling op, maar de kans hierop is aanzienlijk kleiner. Kwaliteit is bij afval scheiden erg belangrijk. De AfvalSpiegel deed een onderzoek naar de zuiverheid van PMD afval, waarbij 422 monsters PMD afval werden geanalyseerd. Uit het onderzoek bleek dat het PMD afval dat ingezameld werd in aparte PMD inzamelzakken de hoogste zuiverheid had.

Daarnaast helpt afval scheiden bij de bron mee aan bewustwording van wat je allemaal weggooit. Dit gaat vaak gepaard met positieve gedragsverandering en het verminderen van de hoeveelheid afval.

Nadelen bronscheiding
Een van de nadelen van bronscheiding is dat het meer tijd kost om uit te zoeken welk afval je waar moet weggooien. Daarnaast heb je meer ruimte nodig voor de verschillende containers.

JMA

Samen minder afval

Gemeente Duiven

Agenda

- Wat hebben we gedaan
- VANG doelstellingen
- Waar staat gemeente Duiven
- Wat willen we doen
  - Doelstellingen gemeente Duiven
  - Maatregelen
- Gestelde vragen

Wat hebben we gedaan

- Raadsinformatie sessie
- Inwoners enquête
- Inspiratiesessie (met inwoners en raadsleden)
- Klankbordgroep inwoners
- Terugkoppeling aan raad
- Ronde Tafel obv het Grondstoffenplan

Van Afval Naar Grondstof (VANG) doelstellingen

Landelijke doelstelling (VANG)

Restafval Per persoon Per jaar

2020 = 100 kg

2025 = 30 kg

2050 = 0 kg

Samen geven we afval een nieuw leven

De Afvaldriehoek

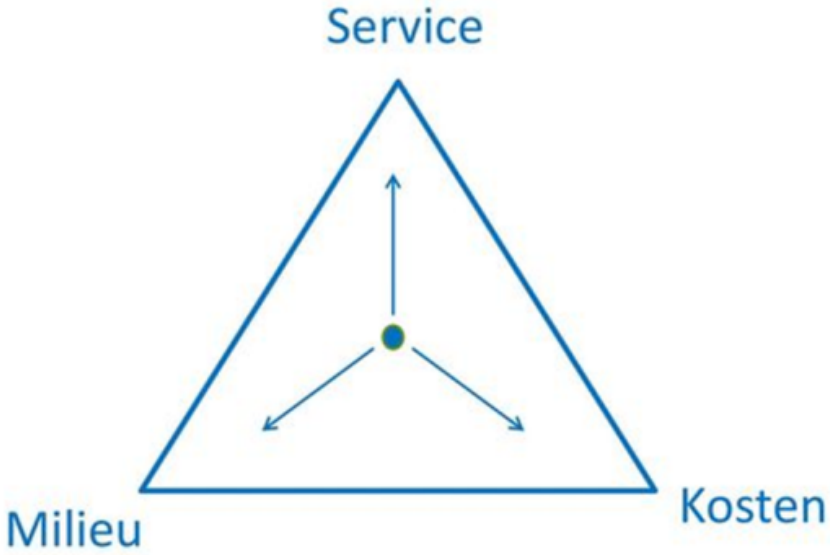

Laatste beleidswijziging Duiven

- 2016 invoering Diftar
- Afschaffen duobakken
- Grofvuil niet meer gratis huis-aan-huis

Milieu

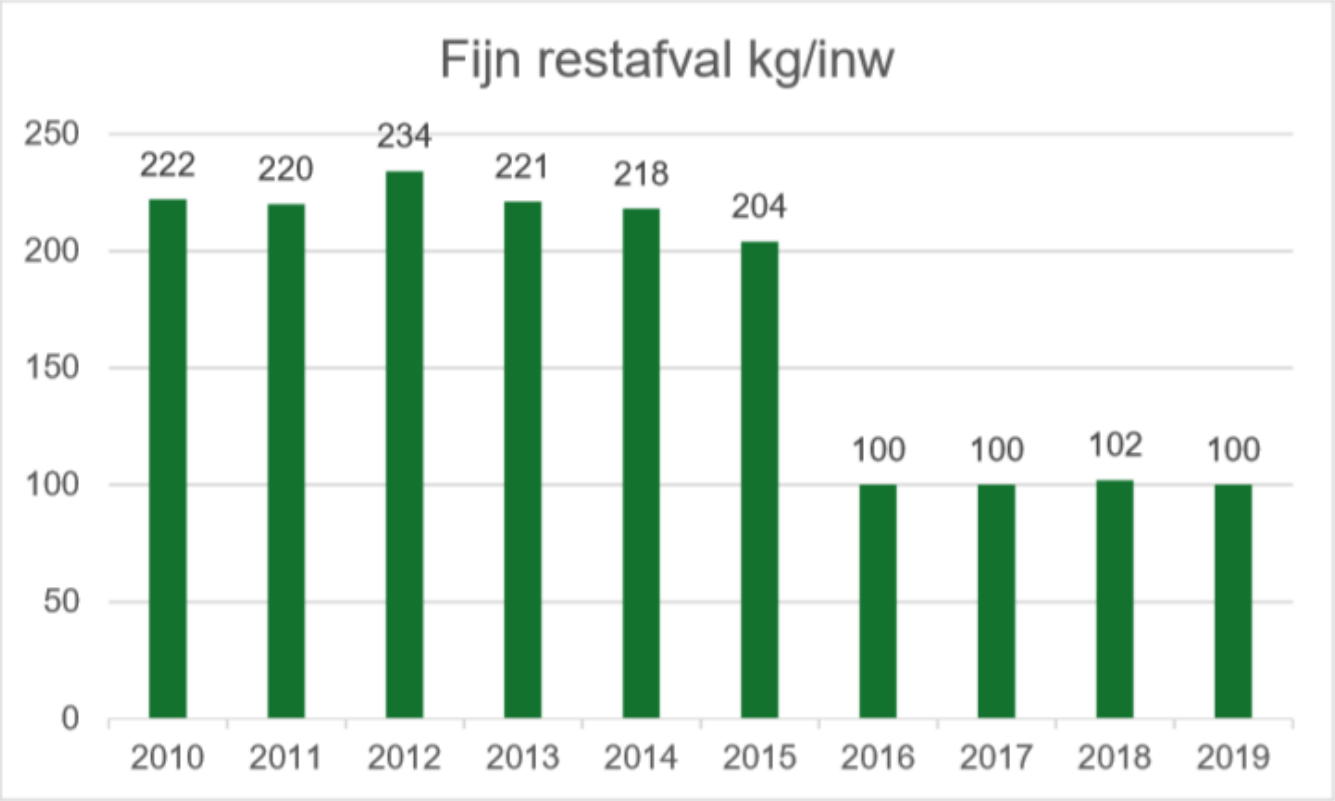
Fijn restafval kg/inw
250
200
150
100
50
0
222
220
234
221
218
204
100
100
102
100
2010
2011
2012
2013
2014
2015
2016
2017
2018
2019

Milieu (2)

SAMEN MINDER AFVAL!

Doelstelling Duiven

- Daling hoeveelheid restafval per inwoner naar maximaal 90 kg in 2025;
- Bewustwording en gedragsverandering inwoners;
- Doelmatige afvalinzameling
- Behouden kwaliteit grondstofstromen

2025: 90 kilo restafval
2030: 60-65 kilo restafval
2050: 0 kilo restafval

Reële doelen Duiven

- Kiezen voor haalbare en realistische doelen
- Actief met Programma Circulaire Economie (samen met Westervoort)
- Aandacht blijven houden voor kwaliteit ingezamelde grondstoffen
- Beperkte invloed gemeente
  - Keten moet gesloten worden door producenten en consumenten
  - VANG doelstellingen ook afhankelijk van ketensluiting

Nascheiding?

Maar kan niet beter alles in 1 bak?

- Nascheiding is een hulpmiddel, geen volwaardige strategie
- Nascheiding is alleen geschikt voor PMD (niet voor GFT, Papier, Textiel, glas etc)
- In de gemeente Duiven nu al meer gescheiden PMD dan door nascheiding (28 kilo vs 25 kilo)
- In Duiven kwalitatief zeer goede PMD (geen afkeur)
- Nascheiding zeer geschikt voor hoog stedelijke gebieden (hoogbouwklasse A)

Wat willen we doen

- Structurele communicatie
  - In samenwerking met Westervoort
  - Aandacht voor educatie en afvalscheiding op scholen

Indicatie communicatie	€/huishouden/jaar
Jaarlijkse kosten communicatiecampagne	€ 3,-
Milieu	kg/inw/jaar
Verwachte afname restafval (toename GFT & PMD)	-5 tot -10

Wat willen we doen (2)

- Verlagen inzamelfrequentie restafval naar 1 maal per 4 weken
  - Draagvlak in enquête
  - 56% biedt slechts13 keer per jaar of minder aan (2020)
  - Ruilen 140 liter naar 240 liter tegen betaling mogelijk

Samenvatting Scenario restafval 1 maal per 4 weken		
Kosten, excl. btw	**€ /jaar**	**€/huishouden/jaar**
Jaarlijkse inzamel en verwerkingskosten	-€ 56.022,52	-€ 5,31
Milieu	ton/jaar	kg/inw/jaar
Verwachte afname restafval	-394	-16
Verwacht totaal scheidingspercentage	79%	

Wat willen we doen (3)

- Verhogen prijs per lediging
  - Rechtdoen aan principe “de vervuiler betaalt”
  - Prikkel tot betere afvalscheiding
  - Meer in lijn met omliggende gemeenten (en gemiddelde van Nederland)
  - Waken voor de diftarparadox

Samenvatting Scenario verhoging diftar tarief		
Kosten, excl. btw	€ /jaar	€/huishouden/jaar
Jaarlijkse inzamel en verwerkingskosten	-€ 58.858,19	-€ 5,58
Milieu	ton/jaar	kg/inw/jaar
Verwachte afname restafval	-191	-8
Verwacht totaal scheidingspercentage	77%	

Wat willen we doen (4)

- Flankerend beleid
  - Gescheiden luierinzameling
  - Stimuleren gebruik wasbare luiers
  - Wat doen we voor inwoners met medisch afval?
  - Optimaliseren textielinzameling (met 2Switch)

- En verder
  - Verbeteren GFT inzameling in hoogbouw
  - Op middellange termijn onderzoeken circulair ambachtscentrum
  - Onderzoek inzameling oud papier en karton
  - Afwachten resultaten wekelijks GFT in Westervoort
  - Inzameling PMD blijf zoals nu

Meest gestelde vragen

PEILJAAR 2019

Benchmark Huishoudelijk Afval

ANALYSE PEILJAAR 2019

Benchmark
Huishoudelijk Afval

LEREN DOOR TE VERGELIJKEN

Datum: 18 november 2020
Status: definitief

De Benchmark Huishoudelijk Afval is een product van de NVRD en Rijkswaterstaat en wordt uitgevoerd door CyclusManagement.

Rijkswaterstaat
Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

Inhoudsopgave

1. Hoofdlijnen **5**

2. Prestaties **9**

2.1 Kernprestaties 9
2.2 Prestaties per afvalstroom 13

3. Best practices **23**

3.1 Inzamelstrategieën 23
3.2 Inzamelmiddelen 27
3.3 Best practice-gemeenten per klasse 30

4. Circulaire indicatoren **33**

5. Over de benchmark **35**

1. Hoofdlijnen

De Benchmark Huishoudelijk Afval maakt de milieu- en kosten-effectiviteit van het gemeentelijk afvalbeheer inzichtelijk door inzamelprestaties te relateren aan gemeentelijke *kenmerken* (bijv. aandeel hoogbouw), toegepaste *inzamelstrategie* (bijv. diftar, omgekeerd inzamelen) of toegepaste type *inzamelmiddelen* (bijv. minicontainers, zak, verzamelcontainers). Aan de benchmark peiljaar 2019 hebben 93 deelnemers meegedaan die in totaal 160 gemeenten vertegenwoordigen (sommige inzamelbedrijven doen voor meerdere gemeenten mee). Daarmee beslaat de benchmark 45% van de Nederlandse gemeenten.

Gemeentelijk afvalbeheer beoogt over het algemeen een zo hoog mogelijk milieurendement - lees: zo min mogelijk ongescheiden restafval - tegen gelijkblijvende of lagere kosten. Dit laatste is mogelijk omdat ongescheiden restafval geld kost, terwijl gescheiden afval (grondstoffen) geld oplevert. De benchmark biedt gemeenten inzicht in de effecten van verschillende beleidskeuzes. Dit prikkelt hen om van elkaar te leren en verbeteringen door te voeren.

Voor het eerst is dit jaar een aantal circulaire indicatoren aan de benchmark toegevoegd. Deze geven aan in welke mate grondstofketens gesloten zijn en op welk kwaliteitsniveau dat gebeurt.

Restafval en beheerkosten

De gemiddelde hoeveelheid restafval in 2019 bedroeg 165 kilogram per inwoner. Dat is 7% minder dan in 2018 (obv huidige deelnemersgroep). De gemiddelde beheerkosten waren € 175,- per huishouden. Afhankelijk van gemeentelijke kenmerken en soort beleid is er echter nog een grote spreiding in prestaties. In onderstaande figuur is voor enkele categorieën van gemeenten de hoeveelheid restafval afgezet tegen de totale afvalbeheerkosten (concrete cijfers zijn te vinden in de onderdelen 'Prestaties' en 'Best Practices').

Per hoogbouwklasse

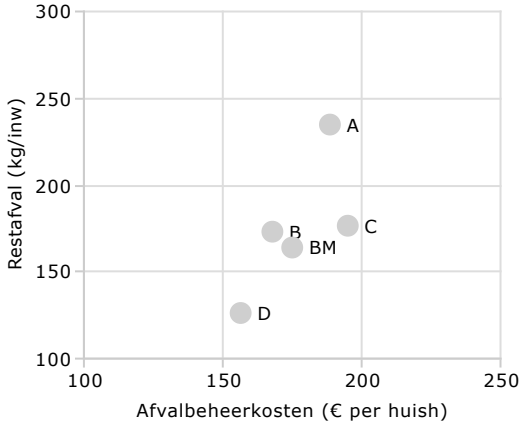

Diftar versus geen diftar

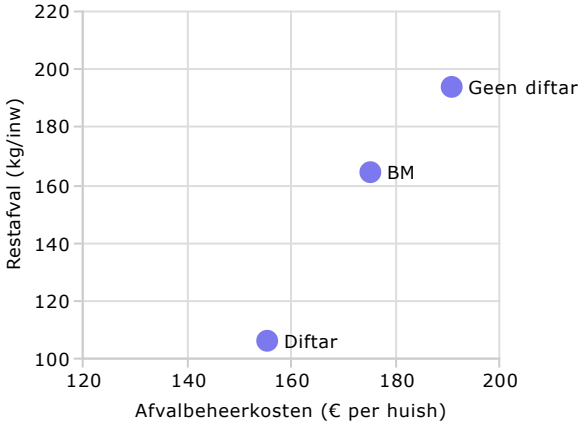

Hoogbouw
Goede afvalscheiding in de hoogbouw is nog steeds een uitdaging. Gemeenten met veel hoogbouw hebben gemiddeld meer restafval, minder afvalscheiding en hogere kosten dan gemeenten met weinig hoogbouw. Een voorbeeld is het verschil tussen de klasse A (50 tot 100% hoogbouw) en klasse D (0 tot 19% hoogbouw). Toch is hoogbouw niet de belangrijkste factor die (grote) verschillen tussen gemeenten verklaart. Klasse B heeft bijvoorbeeld nagenoeg evenveel restafval (173 kg/inw) als klasse C (176 kg/inw). De verklaring hiervoor is het relatief grote aantal diftar-gemeenten in klasse B.

Diftar
Gekeken naar generiek gemeentelijk inzamelbeleid is tariefdifferentiatie (diftar) een zeer belangrijke factor in de verklaring van gemeentelijke prestaties. Benchmark-gemiddeld is er een verschil van 45% in de hoeveelheid restafval en 19% in de beheerkosten tussen diftar en niet-diftar-gemeenten. Alle 36 gemeenten in de benchmark die de 100 kg-doelstelling voor restafval hebben bereikt (afkomstig uit de klassen B, C en D) hebben een vorm van diftar.

Servicedifferentiatie
Zowel gemeenten *met* als gemeenten *zonder* diftar zetten momenteel in op servicedifferentiatie om inzamelprestaties (verder) te verbeteren. Servicedifferentiatie is een combinatie van *restafvalservice-verlaging* (minder vaak inzamelen 'aan-huis' of geheel vervangen door wijkverzamelcontainers) en *grondstofservice-verhoging* (extra containers of vaker inzamelen).

Voor diftar-gemeenten verbetert dit zowel de prestatie als het efficiency-verlies door het veranderend restafval-aanbod. Gemeenten zonder diftar ervaren met serviceverlaging (lees: omgekeerd inzamelen of een inzamelfrequentie van <26x per jaar) vaak een verbetering van prestatie. In hun klassen presteren ze minder goed dan diftar-gemeenten, maar beter dan vergelijkbare gemeenten zonder strategie.

In de onderstaande figuur zijn de combinaties van inzamelstrategieën weergegeven op de gemiddelde hoeveelheid restafval (inclusief grof restafval en gecorrigeerd voor nascheiding) en totale beheerkosten. Diftar met servicedifferentiatie komt hier het beste uit de bus. Diftar (zonder servicedifferentiatie) is effectiever dan servicedifferentiatie (zonder diftar). Kanttekening daarbij is dat servicedifferentiatie veelal alleen bij de laagbouw effectief is en de hier gepresenteerde effecten 'gemeentebreed' zijn weergegeven.

Kosten-effectiviteit inzamelstrategieën

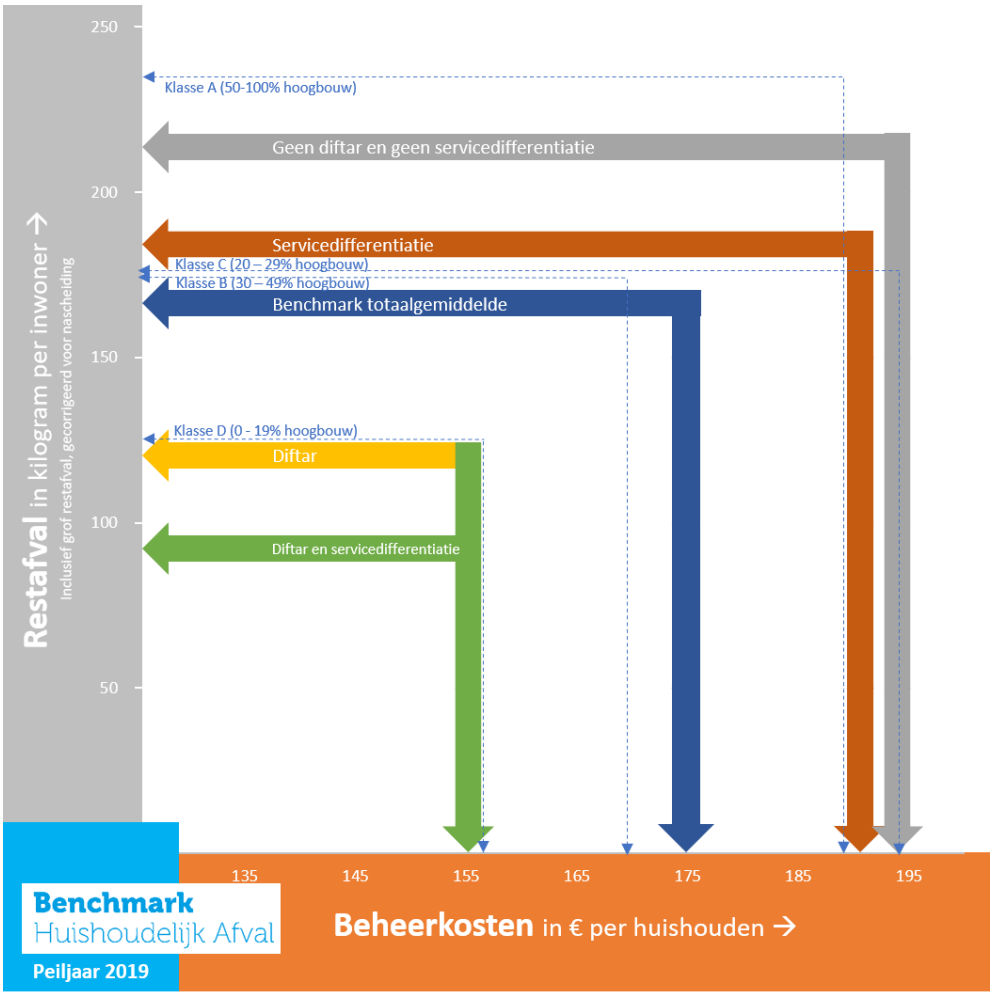

Inzamelmiddelen
Effecten van een verhoogde service voor grondstoffen zijn ook terug te vinden door in te zoomen op de toegepaste inzamelmiddelen. Een minicontainer voor papier ipv losse bundels levert bij diftar-gemeenten +39% meer op en +15% bij gemeenten zonder diftar. Een mini-container voor PMD ipv zakken respectievelijk +68% en +124%. (Let wel: deze stijging is ook het gevolg van andere aanpassingen in bijvoorbeeld systeem of inzamelfrequentie.)

Nascheiding PMD / Servicebehoud
Gemeenten met veel hoogbouw of gemeenten die inzetten op servicebehoud kiezen voor nascheiding van PMD uit het ongescheiden ingezameld restafval. Dit gebeurt ook steeds vaker in aanvulling op bronscheiding van PMD. Deze gemeenten presteren wat milieurendement betreft beter dan gemiddeld dan gemeenten die geen strategie hebben ingevoerd. In 2019 waren er 27 gemeenten die in aanvulling op bronscheiding het PMD lieten nascheiden.

Afvalscheiding en grondstoffen

Het gericht verminderen van de hoeveelheid restafval gaat hand in hand met het faciliteren van de inzameling van kwalitatief hoogwaardige grondstoffen. In 2019 werd gemiddeld 66% van het huishoudelijk afval gescheiden ten behoeve van (materiaal)hergebruik. In 2018 was dat nog 64% (op basis van dezelfde deelnemersgroep). De onderstaande figuur laat de gemiddelde hoeveelheden per afval- en grondstofstroom zien, in combinatie met de totale kosten van inzameling en verwerking per ton (exclusief vergoedingen Afvalfonds). Omdat er in de benchmark geen onderscheid wordt gemaakt in de kosten van het grof huishoudelijk afval zijn de kosten per ton in de figuur gelijk gehouden voor de stromen grof gescheiden restafval en grof gescheiden grondstoffen.

Geconstateerd kan worden dat de totale inzamel- en verwerkingskosten per ton voor bijna alle grondstoffen lager liggen dan die voor restafval. Ofwel, afval scheiden is lonend.

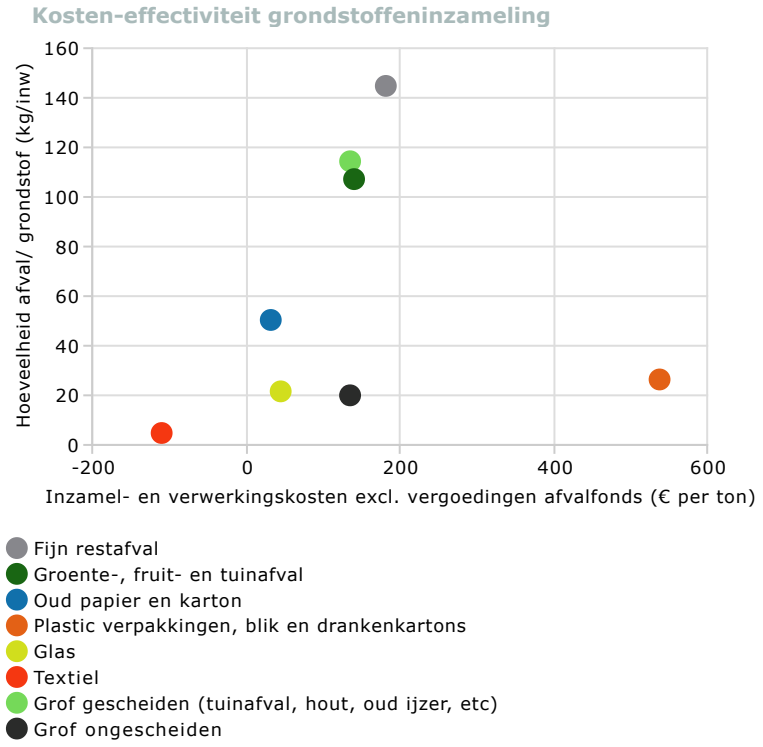

Van de gescheiden fijn huishoudelijke afvalstromen is met name PMD relatief sterk gestegen ten opzichte van 2018 (26,4 vs. 22,8 kg per inwoner). Het gemiddeld aantal kilogram papier daalt al enkele jaren. Ook in 2019 was dat het geval.

Analyse van het nog ongescheiden fijn restafval laat zien dat er o.a. nog 33% groente-, fruit- en tuinafval (gft), 9% papier en 11% plastic verpakkingen, metalen en drankenkartons (pmd) in zit. Dat komt neer op respectievelijk 50, 14 en 16 kilogram per inwoner.

Best practices
Goede prestaties op de hoeveelheid restafval gaan vaak hand in hand met goede prestaties op afvalscheiding. De belangrijkste factoren die de hoeveelheid restafval beïnvloeden zijn daarom ook van toepassing op de mate van afvalscheiding. Zie hoofdstuk 3 voor de details.

Circulaire indicatoren
Vanaf dit jaar is een aantal circulaire indicatoren opgenomen in de benchmark. Deze indicatoren geven aan hoeveel procent van de vrijkomende grondstoffen bij huishoudens ook daadwerkelijk wordt hergebruikt, rekeninghoudend met zuiverheid van het brongescheiden materiaal en de grondstoffen die met nascheiding worden teruggewonnen. Van de totale hoeveelheid gft die bij huishoudens vrijkomt wordt gemiddeld 30% verwerkt tot compost en biobrandstoffen. Van de totale hoeveelheid oud papier, pmd, glas en textiel wordt respectievelijk 73%, 52%, 73% en 34% hergebruikt of gerecycled. Zie hoofdstuk 4 voor de details.

2. Prestaties

2.1 Kernprestaties

De Benchmark Huishoudelijk Afval maakt de milieu- en kosteneffectiviteit van gemeentelijke inzamelsystemen inzichtelijk. Kern-prestatie-indicatoren hierbij zijn:

	Gemiddeld 2019	
Restafval **de hoeveelheid ongescheiden huishoudelijk restafval in kilogram per inwoner** > geeft een indicatie van de mate waarin gemeentelijke inzamelsystemen erin slagen zo min mogelijk grondstoffen ongescheiden in te zamelen	165	kg/ inw
Afvalscheiding **het aandeel gescheiden grondstoffen tov de totale hoeveelheid afval** > ook deze indicator geeft een inzicht in de mate waarin gemeentelijke inzamelsystemen grondstoffen apart weten in te zamelen	66	%
Afvalbeheerkosten **de gemeentelijke afvalbeheerkosten in euro per huishouden** > geeft inzicht in de kosten van het gemeentelijk afvalbeheer per huishouden en in de verhouding tussen milieu-rendement en kosten-effectiviteit.	175	€/ hh

In deze paragraaf worden deze kern-prestaties verder uitgewerkt. Prestaties van de individuele afvalstromen en best practices zijn elders in deze analyse terug te vinden.

Restafval

Hoeveelheid

Hoe lager de hoeveelheid ongescheiden afval, ook wel restafval genoemd, des te succesvoller het gemeentelijk grondstoffenbeleid vanuit milieu-optiek bezien. Immers, ongescheiden grondstoffen worden doorgaans verbrand en niet hergebruikt. Het benchmarkgemiddelde in 2019 was 165 kg per inwoner, inclusief grof restafval. Het verschil tussen de hoogbouwklasse A met veel hoogbouw en de gemeenten met weinig hoogbouw is groot. Toch is er ook in hoogbouwklasse A minder afval ongescheiden ingezameld ten opzichte van 2018 (-11%).

De hoeveelheid restafval laat over de afgelopen 5 jaar een dalende trend zien. Ten opzichte van 2018 is de hoeveelheid restafval afgenomen met 7% (obv huidige deelnemersgroep).

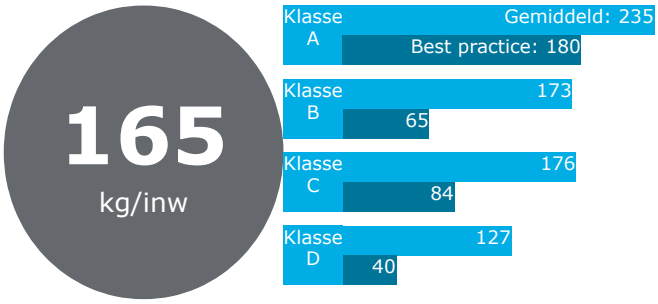

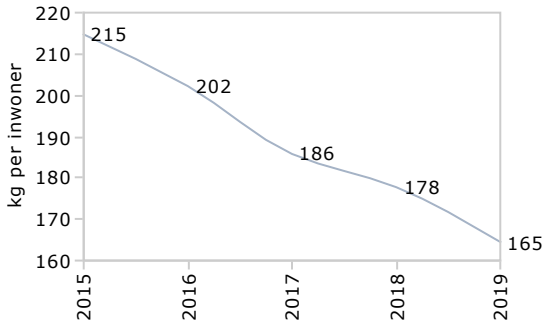

Bestpractices

Goed presterende gemeenten zijn vooral gemeenten met *diftar*. Daarnaast presteren ook gemeenten die inzetten op *servicedifferentiatie*, dwz *serviceverlaging* bij de restafvalinzameling ('omgekeerd inzamelen' en 'frequentieverlaging') en/of *serviceverhoging* bij de grondstofinzameling (bijvoorbeeld middels extra containers) beter dan gemeenten die dat niet doen. Datzelfde geldt ook voor gemeenten die juist inzetten op *servicebehoud* door het nascheiden van PMD. Een hoge *bronscheiding* bij afvalbrengstations, maar niet in de laatste plaats ook een hoge *nascheiding van het grof restafval* zorgt er vaak ook voor dat gemeenten beter presteren dan gemiddeld. 36 gemeenten kwamen onder de landelijke 2020-doelstelling uit van 100 kilogram per inwoner (10 gemeenten meer ten opzichte van 2018). De best presterende groep gemeenten in 2019 was Land van Cuijk en Boekel met 40 kg restafval per inwoner.

>zie het onderdeel *Best practices* voor meer concrete cijfers per inzamelsysteem en best-practices

Samenstelling ongescheiden restafval

Met behulp van sorteeranalyses onderzoeken gemeenten de samenstelling van het ongescheiden fijn restafval. Zo kan het *scheidingspotentieel* worden vastgesteld: wat zit er nog aan herbruikbare grondstoffen in het restafval die ook gescheiden ingezameld hadden kunnen worden.

De samenstelling van het nog ongescheiden fijn restafval laat zien dat er o.a. nog 33% groente-, fruit- en tuinafval (gft), 9% papier en 11% plastic verpakkingen, metalen en drankenkartons (pmd) in zit. Dat komt neer op respectievelijk 50, 14 en 16 kilogram per inwoner.

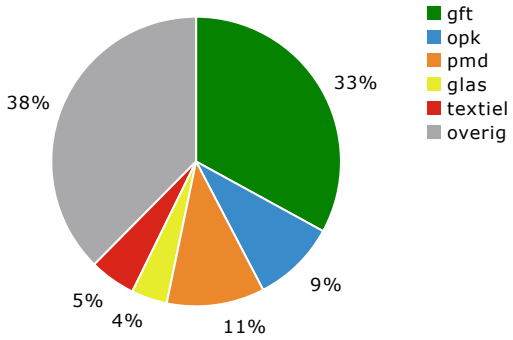

Afvalscheiding

Een belangrijk doel van het afvalbeheer is het apart inzamelen van grondstoffen door bron- of nascheiding ten behoeve van *hergebruik*. De totale hoeveelheid huishoudelijk afval (gescheiden + ongescheiden ingezameld) bedroeg in 2019 489 kilogram per inwoner. Hiervan werd gemiddeld 66% gescheiden. In 2019 waren er 41 gemeenten met gelijk of meer dan de landelijke '2020-doelstelling' van 75% afvalscheiding.

Het benchmarkgemiddelde scheidingspercentage laat een opgaande trend zien over de afgelopen 5 jaar. Ten opzichte van 2018 is de het scheidingspercentage met 2%punt toegenomen (obv huidige deelnemersgroep).

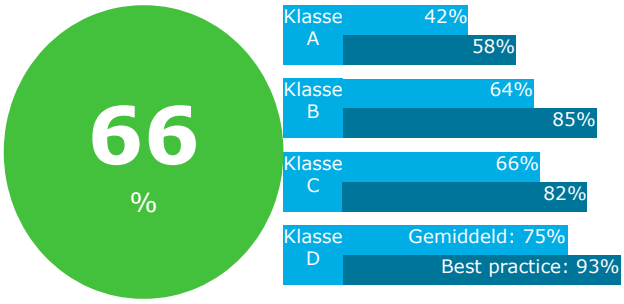

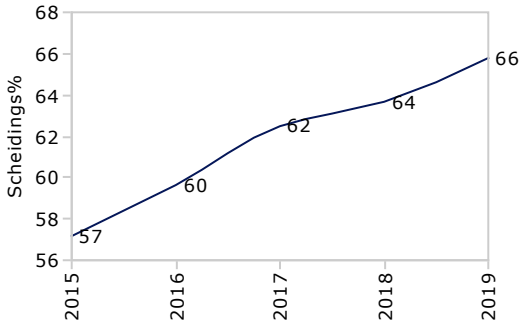

Grondstoffen

In totaal werd er in 2019 325 kilogram per inwoner aan gescheiden grondstoffen ingezameld. Een groot deel hiervan betrof gft, oud papier en karton en grof afval (hout, grof tuinafval, metalen). Het meeste potentieel in gewicht ligt eveneens bij deze stromen. Maar ook bij de grondstofstromen als pmd, glas en textiel valt nog veel winst te behalen. In de onderstaande figuur is de verdeling naar grondstofsoort weergegeven in kilogram per inwoner, gescheiden en ongescheiden.

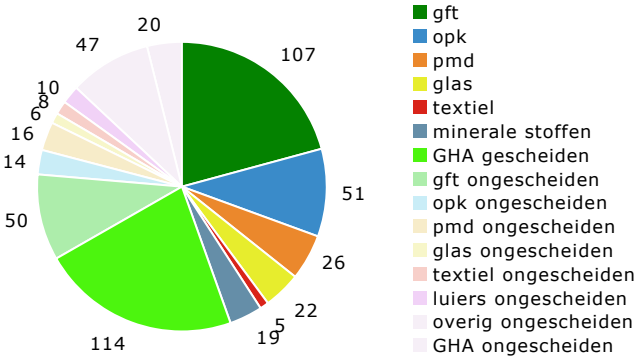

Afvalbeheerkosten

Een belangrijke indicator voor de aan de benchmark participerende (regie)gemeenten zijn de *totale beheerkosten*. Deze kosten bestaan uit a) de directe kosten van inzameling, op-, overslag en verwerking, b) indirecte kosten (overhead) die ten laste komen van de afvalstoffenheffing en c) (min-kosten) vergoedingen en verwerkingsopbrengsten. Kosten die *geen* deel uitmaken van de totale beheerkosten zijn: kwijtscheldingskosten, btw-compensatie, kosten voor zwerfafval en bedrijfsafval. Om deze reden kunnen de totale beheerkosten lager uitvallen dan de gemeentelijke afvalstoffenheffing. De gemiddelde beheerkosten in 2019 bedroegen voor gemeenten € 175,- per huishouden.

Het lijkt erop dat de stabiele trend van de afgelopen 5 jaar ten einde is gekomen. Ten opzichte van 2018 zijn de beheerkosten met 9% toegenomen.

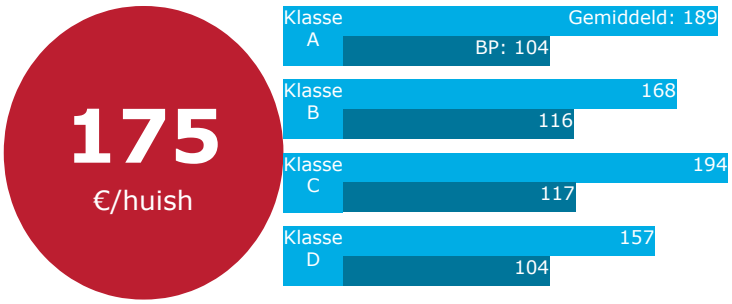

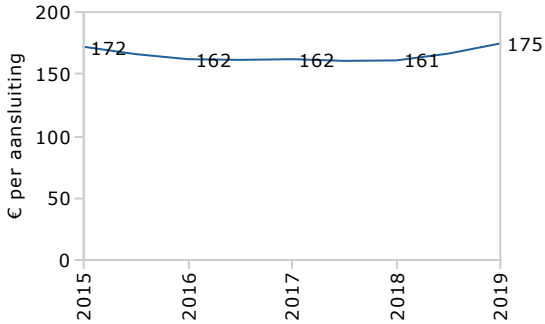

Kostenverdeling

84% van de totale beheerkosten zijn directe inzamel- en verwerkingskosten. 16% van de beheerkosten zijn overige kosten (beleid, handhaving, voorlichting, perceptie, etc.). Het grootste aandeel in de directe kosten hebben de inzameling en verwerking van fijn restafval, gft, pmd en grof afval.

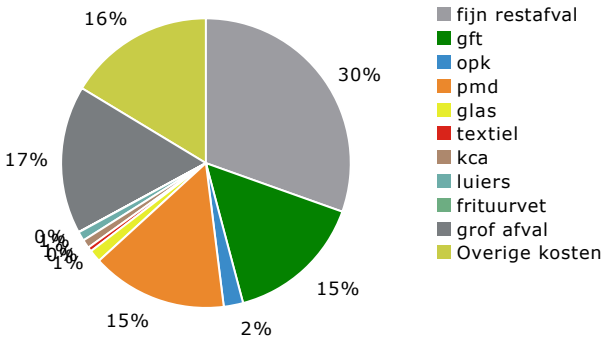

2.2 Prestaties per stroom

Fijn restafval

Hoeveelheden

Fijn restafval is het ongescheiden afval dat aan huis of in de wijk wordt ingezameld. De hier weergegeven cijfers zijn dus exclusief grof restafval. In 2019 resteerde na bron- en nascheiding van grondstoffen uit het afval gemiddeld 145 kg per inwoner aan ongescheiden fijn restafval. In hoogbouwklasse A (50 tot 100% hoogbouw) was de hoeveelheid in kilogram per inwoner bijna 2 keer zo hoog als in hoogbouwklasse D (0 tot 19% hoogbouw).

De afgelopen 5 jaar is de hoeveelheid fijn restafval afgenomen van 194 naar 145 kg per inwoner. Dat is een afname van 25%. Het afgelopen jaar (2019 tov 2018) is de hoeveelheid fijn restafval afgenomen met 7% (obv de huidige deelnemersgroep).

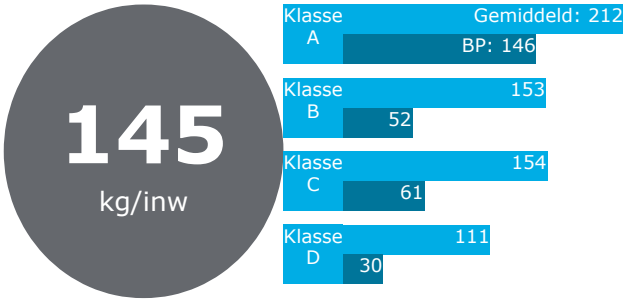

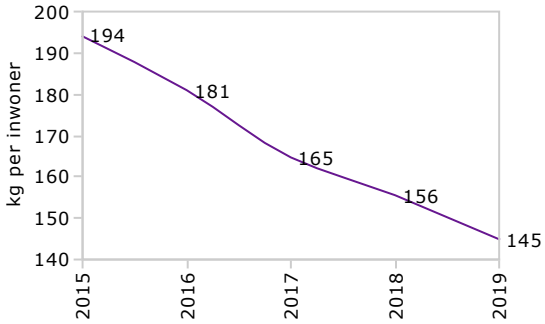

Kosten

Onderstaande kosten omvatten de personele, materiële en/of uitbestede kosten die zijn toegerekend aan de inzameling, op- en overslag en verwerking.

Voor restafval bedroegen de kosten in 2019 gemiddeld € 61,- per huishouden. Dat is ongeveer 38% van de totale directe kosten van het afvalbeheer. Bij hoogbouwklasse A zijn de kosten per huishouden 2 keer hoger dan in hoogbouwklasse D. Dit komt doordat in klasse A substantieel meer restafval wordt ingezameld en verwerkt per huishouden dan in klasse D. Per ton restafval bedroegen de totale inzamel- en verwerkingskosten in 2019 gemiddeld € 182,-. De verschillen tussen de hoogbouwklassen zijn minder groot dan bij de kosten per huishouden.

Per huishouden

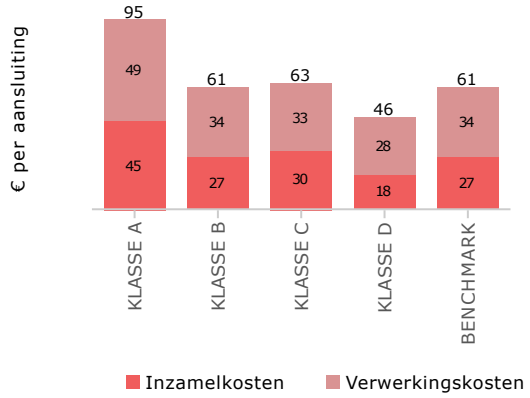

Per ton

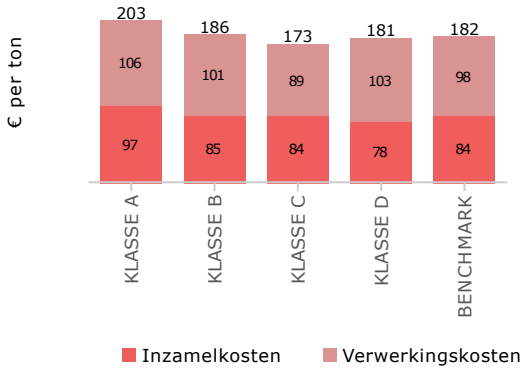

Groente-, fruit- en tuinafval

Hoeveelheden

De gemiddelde hoeveelheid groente-, fruit- en tuinafval die in 2019 gescheiden werd ingezameld bedroeg 107 kg per inwoner. In hoogbouwklasse D werd bijna 5 keer meer meer gft ingezameld dan in hoogbouwklasse A. Analyse van het restafval laat zien dat 50 kg per inwoner niet wordt gescheiden.

De afgelopen 5 jaar is de hoeveelheid gft met 14% toegenomen van 94 naar 107 kg per inwoner. Na een kleine consolidatie in 2018 is de hoeveelheid gft het afgelopen jaar weer gestegen met 5% (obv de huidige deelnemersgroep).

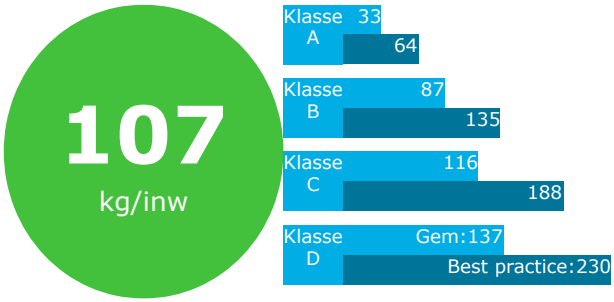

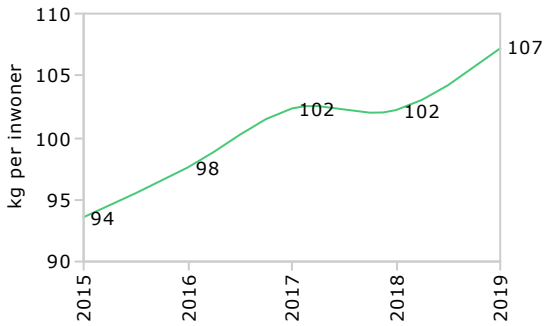

Kosten

Onderstaande kosten omvatten de personele, materiële en/of uitbestede kosten die zijn toegerekend aan de inzameling, op- en overslag en verwerking.

Voor gft bedroegen de kosten in 2019 gemiddeld € 31,- per huishouden. Dat is ongeveer 20% van de totale directe kosten van het afvalbeheer. Bij hoogbouwklasse D zijn de kosten per huishouden 3 keer hoger dan in hoogbouwklasse A. Dit komt doordat in klasse D substantieel meer gft wordt ingezameld en verwerkt per huishouden dan in klasse A. Per ton bedroegen de totale inzamel- en verwerkingskosten in 2019 gemiddeld € 142,-. De kosten per ton bij hoogbouwklasse A zijn beduidend hoger dan bij de overige klassen.

Per huishouden

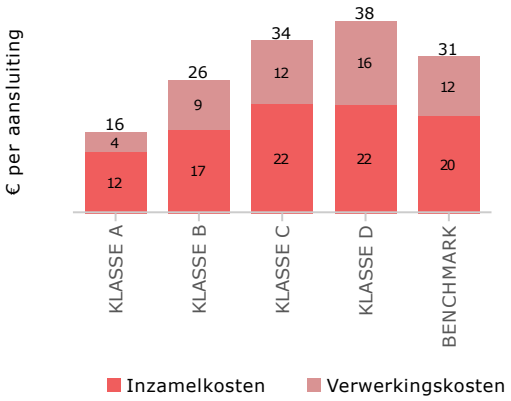

Per ton

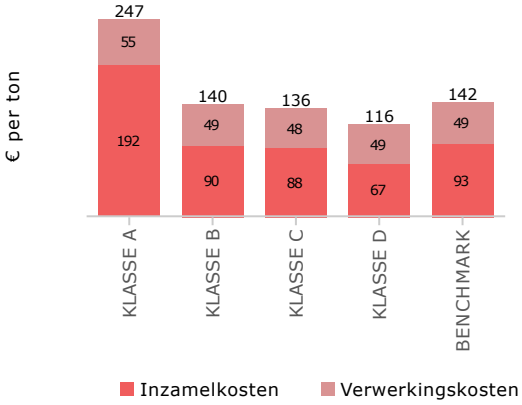

Oud papier en karton

Hoeveelheden

De gemiddelde hoeveelheid oud papier en karton (opk) die in 2019 gescheiden werd ingezameld bedroeg 51 kg per inwoner. In hoogbouwklasse D werd meer dan 2 keer zo veel opk ingezameld dan in hoogbouwklasse A. Analyse van het restafval laat zien dat 14 kg per inwoner niet wordt gescheiden.

De afgelopen 5 jaar is de hoeveelheid opk met 11% afgenomen 57 naar 51 kg per inwoner. Dit is in overeenstemming met de trend dat er steeds minder huis-aan-huis bladen worden bezorgd en ja-ja stickers worden toegepast.

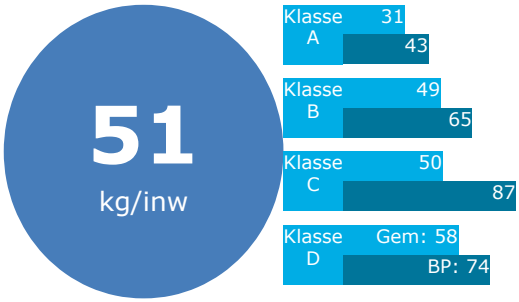

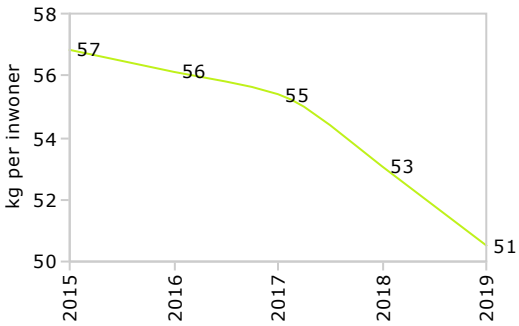

Kosten

Onderstaande kosten omvatten de personele, materiële en/of uitbestede kosten die zijn toegerekend aan de inzameling, op- en overslag en verwerking. Opbrengsten van het papier (exclusief vergoedingen Afvalfonds) zijn in mindering gebracht op de verwerkingskosten.

De totale kosten voor oud papier en karton bedroegen in 2019 gemiddeld € 3,16 per huishouden. Dat is een fractie van de totale directe kosten van het afvalbeheer. De gemiddelden per hoogbouwklasse laten een diffuus beeld zien. De kosten per ton voor de inzameling en verwerking van opk bedroegen in 2019 gemiddeld € 33,-. Bij de verwerking levert opk gemiddeld € 71,- per ton op.

Per huishouden

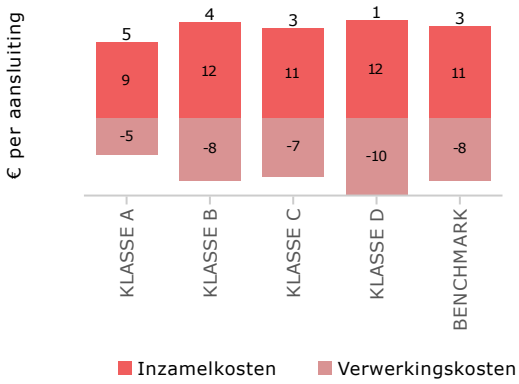

Per ton

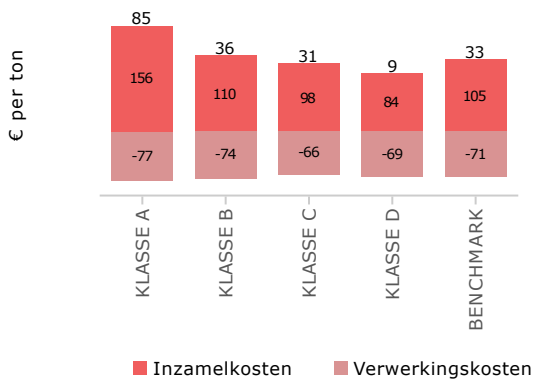

PMD

Hoeveelheden

De gemiddelde hoeveelheid pmd die in 2019 gescheiden werd ingezameld bedroeg 26 kg per inwoner. In hoogbouwklasse D werd bijna 2,5 keer meer pmd per inwoner ingezameld dan in hoogbouwklasse A. Analyse van het restafval laat zien dat 16 kg per inwoner niet wordt gescheiden.

De afgelopen 5 jaar is de hoeveelheid pmd meer dan verdubbeld van 12 naar 26 kg per inwoner. Het afgelopen jaar (2019 tov 2018) was de toename 13% (obv de huidige deelnemersgroep).

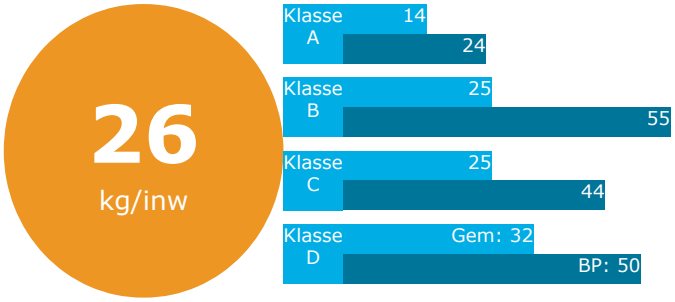

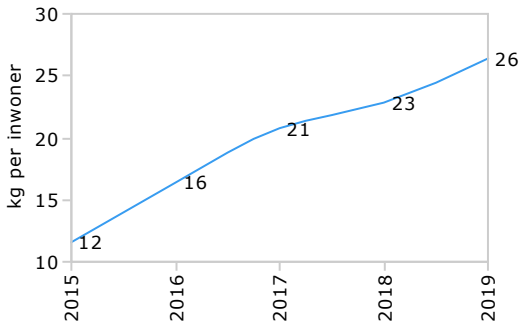

Kosten

Onderstaande kosten omvatten de personele, materiële en/of uitbestede kosten die zijn toegerekend aan de inzameling, op- en overslag en verwerking. De opbrengsten van vermarkting zijn daarin verrekend, de vergoedingen van het Afvalfonds niet.

De inzamel- en verwerkingskosten voor pmd bedroegen in 2019 gemiddeld € 29,- per huishouden. Dat is ongeveer 18% van de totale directe kosten van het afvalbeheer. Bij hoogbouwklasse D zijn de kosten per huishouden meer dan 3 keer zo hoog dan dan in hoogbouwklasse A. Dit komt doordat in klasse D substantieel meer pmd wordt ingezameld en verwerkt per huishouden. Per ton pmd bedroegen de totale inzamel- en verwerkingskosten in 2019 gemiddeld € 538,-. De verschillen tussen de hoogbouwklassen zijn minder groot dan bij de kosten per huishouden.

Per huishouden

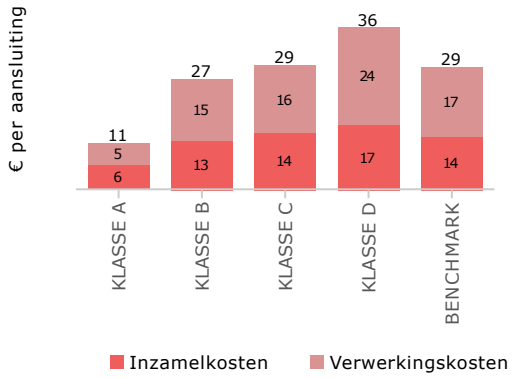

Per ton

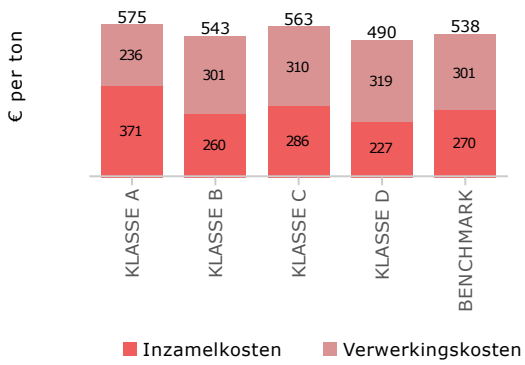

Glasverpakkingen

Hoeveelheden

De gemiddelde hoeveelheid glas die in 2019 gescheiden werd ingezameld bedroeg 22 kg per inwoner. In hoogbouwklasse D werd 29% meer meer glas per inwoner ingezameld dan in hoogbouwklasse A. Analyse van het restafval laat zien dat 6 kg per inwoner niet wordt gescheiden.

De afgelopen 5 jaar is de hoeveelheid glas vrijwel constant gebleven (obv de huidige deelnemersgroep).

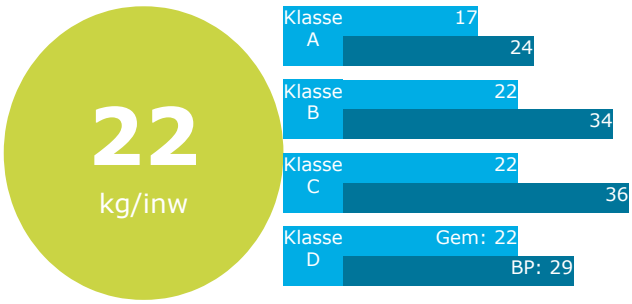

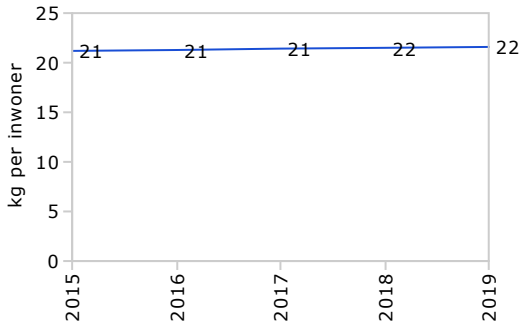

Kosten

Onderstaande kosten omvatten de personele, materiële en/of uitbestede kosten die zijn toegerekend aan de inzameling, op- en overslag en verwerking. De verwerkingsopbrengsten zijn daarin verrekend, eventuele opbrengsten van het Afvalfonds niet.

Voor glas bedroegen de kosten in 2019 gemiddeld € 2,1 per huishouden. Dat is 1,6% van de totale directe kosten van het afvalbeheer. Hoe meer hoogbouw, hoe hoger de kosten per huishouden. De inzamel- en verwerkingskosten per ton bedroegen gemiddeld € 44,-.

Per huishouden

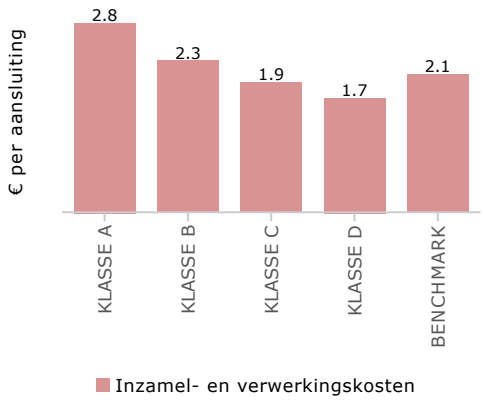

Per ton

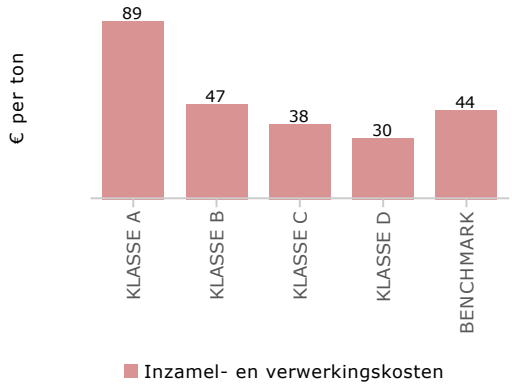

Textiel

Hoeveelheden

De gemiddelde hoeveelheid textiel die in 2019 gescheiden werd ingezameld bedroeg 5,1 kg per inwoner. In hoogbouwklasse D werd 62% meer meer textiel per inwoner ingezameld dan in hoogbouwklasse A. Analyse van het restafval laat zien dat 7,8 kg per inwoner niet wordt gescheiden.

De afgelopen 5 jaar is de hoeveelheid textiel met 11% toegenomen van 4,6 naar 5,1 kg per inwoner. Het afgelopen jaar (2019tov 2018) is de hoeveelheid textiel constant gebleven (obv de huidige deelnemersgroep).

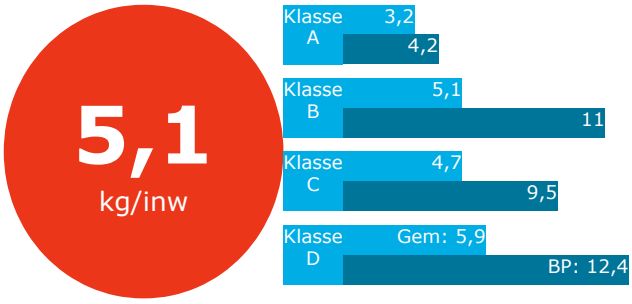

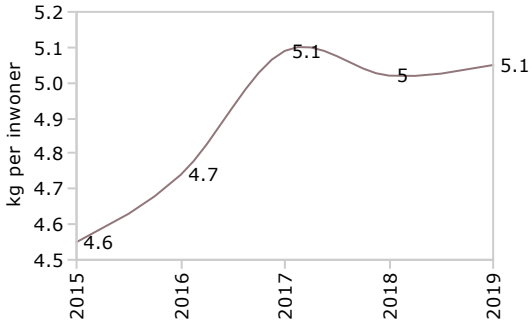

Kosten

Onderstaande kosten omvatten de personele, materiële en/of uitbestede kosten die zijn toegerekend aan de inzameling, op- en overslag en verwerking (inclusief verwerkingsopbrengsten).

De totale kosten voor textiel bedroegen in 2019 gemiddeld € -1,- per huishouden. Textiel levert dus netto geld op, dat met name komt door de verwerkingsopbrengsten. Ten opzichte van 2018 zijn de opbrengsten wel fors afgenomen door de minder goede marktomstandigheden. In klasse D zijn de opbrengsten per huishouden hoger dan in klasse A omdat in klasse D meer kilo's gescheiden worden ingezameld. Per ton bedroegen de totale kosten in 2019 gemiddeld € -97,-.

Per huishouden

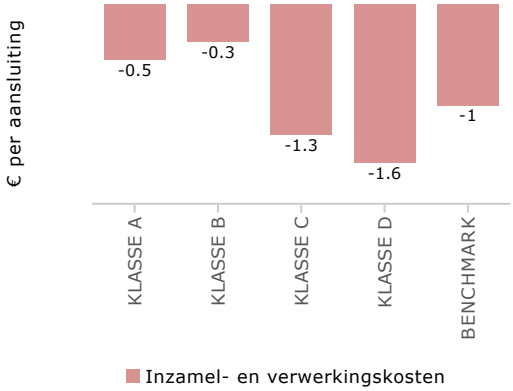

Per ton

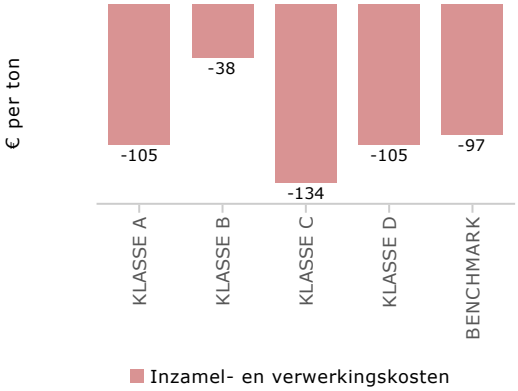

Overig fijn huishoudelijk afval

KCA

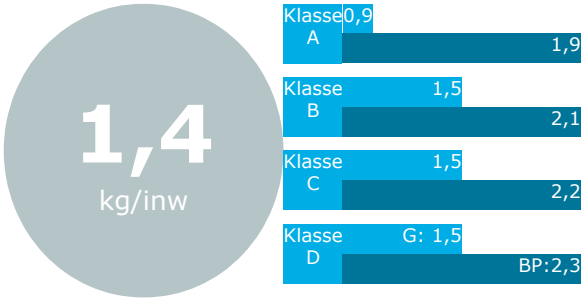

In 2019 werd gemiddeld 1,4 kg per inwoner aan klein chemisch afval ingezameld. In hoogbouwklasse A (50 tot 100% hoogbouw) werd 0,9 kg ingezameld, terwijl in hoogbouwklasse D 1,5 kg werd ingezameld. Analyse van het ongescheiden restafval laat zien dat er gemiddeld nog 0,6 kg per inwoner niet wordt gescheiden. De best presterende gemeente zamelde 2,3 kg per inwoner in.

Luiers

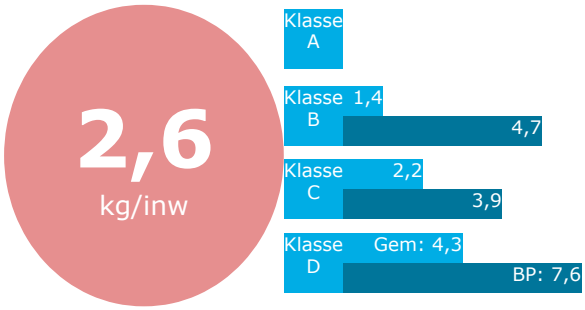

In 2019 zamelde 22 gemeenten luiers en incontinentiemateriaal apart in. Gemiddeld werd 2,6 kg per inwoner apart ingezameld. Analyse van het restafval laat zien dat er gemiddeld nog 10,5 kg per inwoner in het restafval zit. De best presterende gemeente zamelde 7,6 kg per inwoner in.

Frituurvet

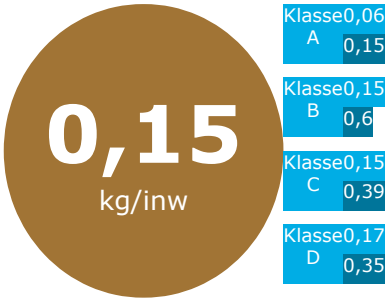

In 2019 werd gemiddeld 0,15 kg per inwoner aan frituurvet ingezameld, veelal ingezameld via de milieustraat. In hoogbouwklasse A (50 tot 100% hoogbouw) werd gemiddeld 0,06 kg ingezameld, terwijl in hoogbouwklasse D 0,17 kg werd ingezameld. De best presterende gemeente zamelde 0,63 kg per inwoner in.

Nagescheiden stoffen

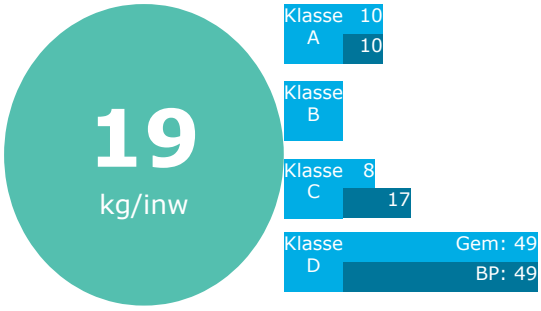

Nagescheiden stoffen zijn minerale stoffen, biogranulaat en biobrandstoffen. Het zijn veelal de bijproducten die ontstaan bij de nascheiding van pmd uit restafval. Slechts 8 gemeenten die deelnemen aan de benchmark hebben een hoeveelheid nagescheiden stoffen opgegeven. Gemiddeld haalden deze gemeenten 19 kg per inwoner aan bruikbare stoffen uit het restafval.

>bij een aantal grafieken is geen gemiddelde en/of best-practice weergegeven bij sommige hoogbouwklassen. In dat geval is er geen gemeente in de betreffende hoogbouwklasse die de afvalstroom gescheiden inzamelt.

Grof huishoudelijk afval

Hoeveelheden

In 2019 werd er gemiddeld 134 kilogram per inwoner grof huishoudelijk afval ingezameld. Het overgrote deel daarvan, 114 kg, werd door middel van bron- en nascheiding gerecycled. Het restant (grof restafval + verbouwingsrestafval) bedroeg in 2019 20 kilogram per inwoner (inclusief verbouwingsrestafval).

De afgelopen 5 jaar is de hoeveelheid grof restafval afgenomen van 28 naar 20 kg per inwoner. Dat is een afname van 29%. Het afgelopen jaar (2019 tov 2018) is de hoeveelheid grof restafval afgenomen met 13% (obv de huidige deelnemersgroep).

Grof restafval

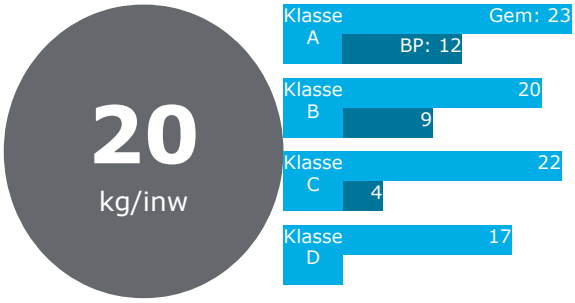

Grof restafval

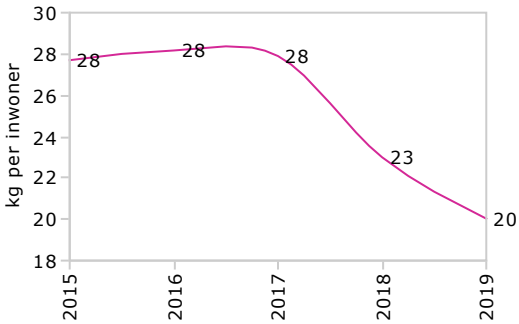

Afvalscheiding

Het scheidingspercentage voor grof huishoudelijk afval bedroeg in 2019 gemiddeld 84%. In hoogbouwklasse A wordt het grof huishoudelijk afval minder goed gescheiden dan in de overige hoogbouwklassen.

In 2019 werd in totaal gemiddeld 114 kilogram per inwoner gescheiden ingezameld. Het overgrote deel daarvan is grof tuinafval, hout en puin. In hoogbouwklasse A wordt er bijna de helft minder aan gescheiden grof afval ingezameld. Het verschil wordt met name veroorzaakt door grof tuinafval dat minder vrijkomt bij de hoogbouw door het ontbreken van tuinen.

Afvalscheidings% GHA

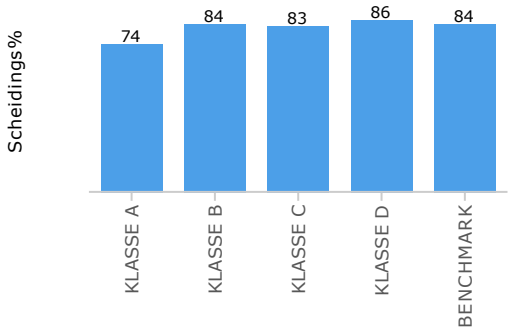

Hoeveelheid gescheiden GHA

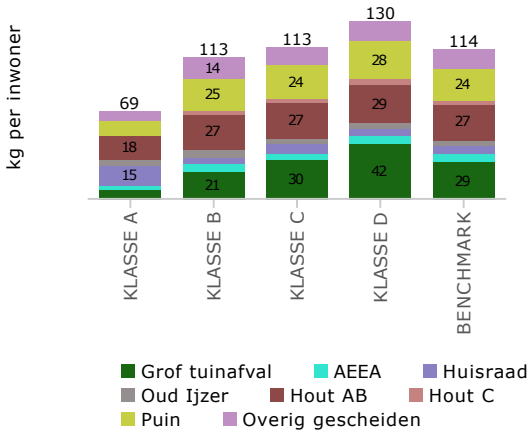

Kosten

Onderstaande kosten omvatten de personele, materiële en/of uitbestede kosten die zijn toegerekend aan de inzameling, op- en overslag en verwerking.

Aan de inzameling en verwerking van grof huishoudelijk afval werd in 2019 gemiddeld € 34,- per huishouden uitgegeven (€ 135,- per ton). De inzamelkosten zijn inclusief de kosten van de milieustraat en het verwijderen van bijplaatsingen naast verzamelcontainers. De inzamelkosten bedroegen gemiddeld € 20,- per huishouden (€ 85,- per ton).

Totale kosten (€ per huishouden)

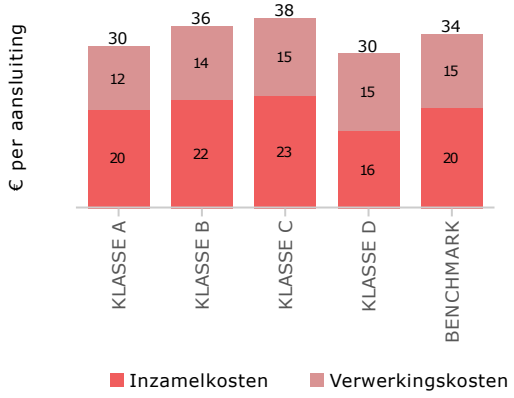

Totale kosten (€ per ton)

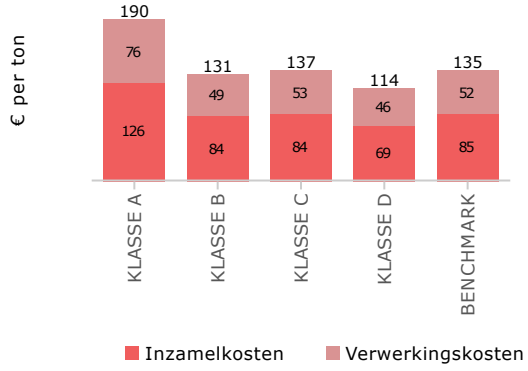

De kosten van de milieustraat (personeel, inzamelmiddelen, kapitaallasten) bedroegen in 2019 gemiddeld € 18,- per huishouden. De kosten die worden gemaakt voor het verwijderen van (grof)afval dat naast verzamelcontainers wordt geplaatst bedroeg in 2019 gemiddeld € 2,7 per huishouden.

Kosten milieustraat (€ per huishouden)

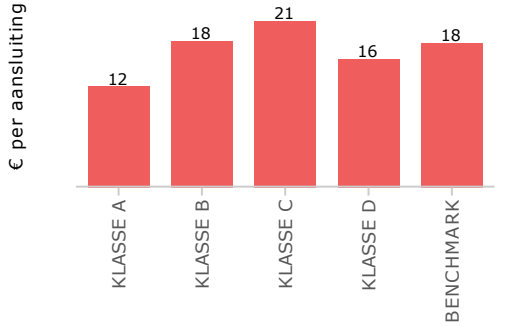

Verwijderen bijplaatsingen (€ per huishouden)

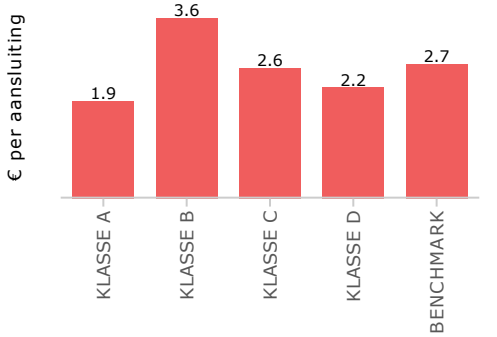

3. Best practices

3.1 Inzamelstrategieën

Er zijn verschillende inzamelstrategieën voorhanden om afvalscheiding te bevorderen en de hoeveelheid restafval te minimaliseren. In deze paragraaf wordt inzichtelijk gemaakt welke invloed deze strategieën hebben op de hoeveelheid restafval, afvalscheiding en de totale beheerkosten. Onderstaand een overzicht van de belangrijkste strategieën.

Inzamelstrategie	Omschrijving
Diftar	Betalen per keer of hoeveelheid restafval die wordt aangeboden. Onder diftar valt in deze benchmark niet de 'volume-diftar' (hoe groter de minicontainer voor restafval, hoe meer men betaalt)
Servicedifferentiatie	Bij de laagbouw wordt restafval met verzamelcontainers ingezameld en grondstoffen aan huis opgehaald (omgekeerd inzamelen) of restafval wordt 1x per 3 of 4 weken aan huis opgehaald (frequentieverlaging).
Combinatie	In de praktijk komt het voor dat diftar in combinatie met servicedifferentiatie (omgekeerd inzamelen en/of frequentieverlaging) wordt toegepast.

Diftar vs 'geen-diftar'

Alvorens in te zoomen op de (combinaties van) inzamelstrategieën *per hoogbouwklasse*, eerst aandacht voor het onderscheid tussen de volledige groep diftar-gemeenten (67 gemeenten) en de volledige groep niet-diftar gemeenten (93 gemeenten) in de benchmark. Met gemiddeld 106 kilogram restafval en €155,- per huishouden aan beheerkosten presteert diftar respectievelijk 46% en 19% beter dan de 194 kg restafval en €191,- per huishouden van de gemeenten zonder diftar. Onderstaand worden de verschillen tussen beide groepen weergegeven, zowel benchmarkbreed (BM) als per klasse.

Restafval

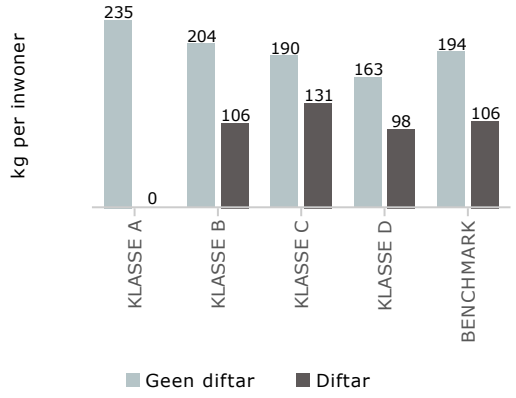

Beheerkosten

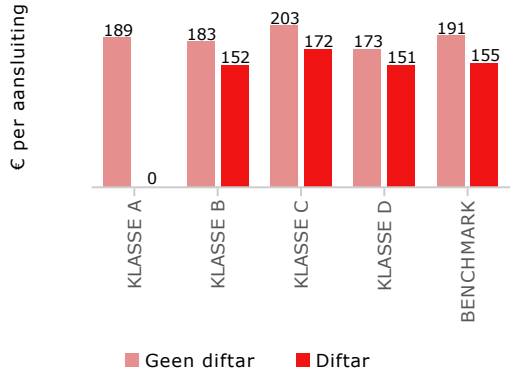

Alle inzamelstrategieën: per hoogbouwklasse

Hieronder zijn de effecten van de combinaties van inzamelstrategieën weergegeven. Omdat naast de inzamelstrategie ook de mate van hoogbouw bepalend is voor de hoeveelheid restafval en de beheerkosten, zijn de effecten van de inzamelstrategieën weergegeven per hoogbouwklasse.

Hoogbouwklasse A

In hoogbouwklasse A wordt geen vorm van diftar toegepast. Servicedifferentiatie komt wel voor, vooral in de vorm van omgekeerd inzamelen (restafval met verzamelcontainers, grondstoffen ophalen aan huis). Servicedifferentiatie laat op hoeveelheid restafval betere resultaten zien dan geen-servicedifferentiatie, maar de kosten zijn wel hoger.

Kanttekening is wel dat in klasse A een grote diversiteit bestaat in hoogbouwpercentage dat een aanzienlijke invloed heeft op de scheidingsresultaten en de hoeveelheid restafval. De goede scores van servicedifferentiatie (lees: omgekeerd inzamelen) worden vooral gegenereerd door gemeenten met relatief weinig hoogbouw.

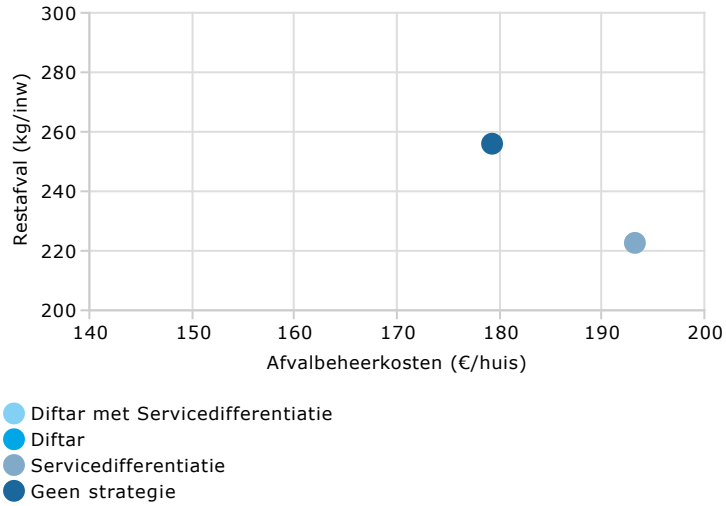

Hoogbouwklasse B

In hoogbouwklasse B worden alle combinaties van inzamelstrategieën toegepast, behalve 'geen strategie'. Diftar met servicedifferentiatie presteert het beste op hoeveelheid restafval en kosten, gevolgd door diftar zonder servicedifferentiatie. Servicedifferentiatie zonder diftar is het minst effectief in het reduceren van restafval en heeft in deze klasse de hoogste kosten.

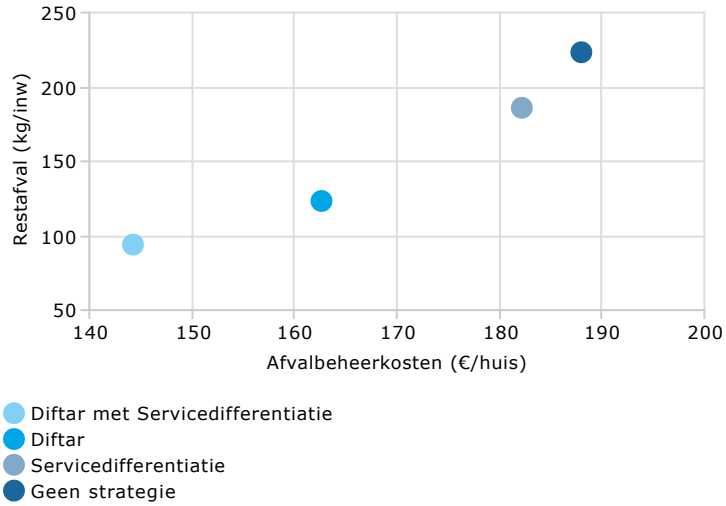

Hoogbouwklasse C

Hoogbouwklasse C laat een vertekend beeld zien. De strategie 'diftar met servicedifferentiatie' laat relatief hoge beheerkosten zien ten opzichte van de strategie 'diftar zonder servicedifferentiatie'. Het gemiddelde wordt gevormd door slechts 3 gemeenten in klasse C die deze strategie toepassen. Eén van deze gemeenten maakt relatief hoge kosten voor servicedifferentiatie.

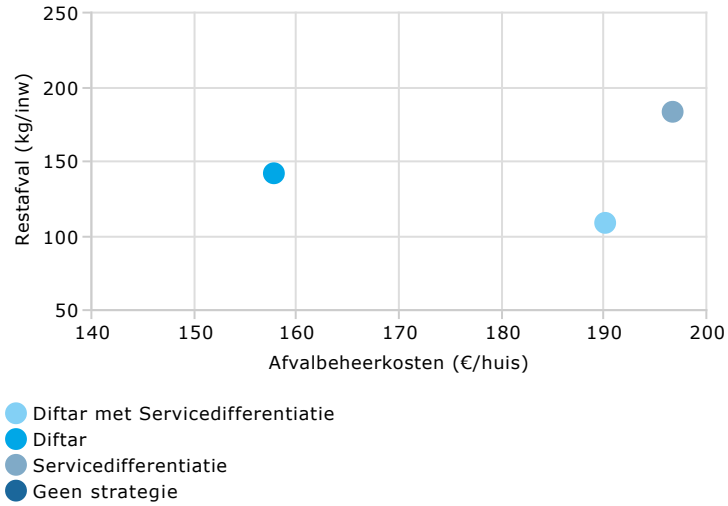

Hoogbouwklasse D

In hoogbouwklasse D presteren alle diftarstrategieën beter op hoeveelheid restafval en kosten dan de niet-diftarstrategieën. Diftar in combinatie met servicedifferentiatie (omgekeerd inzamelen en/of frequentieverlaging) scoort het beste op de hoeveelheid restafval in deze klasse. De kosten liggen een fractie hoger dan de diftar zonder servicedifferentiatie.

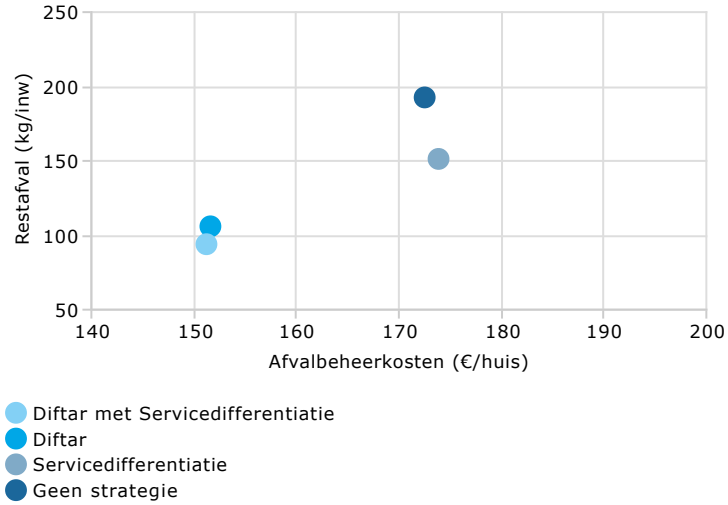

Benchmark breed

In onderstaande figuur zijn de gemiddelden per strategie(combinatie) weergegeven van de gehele benchmark, dus alle hoogbouwklassen samen.

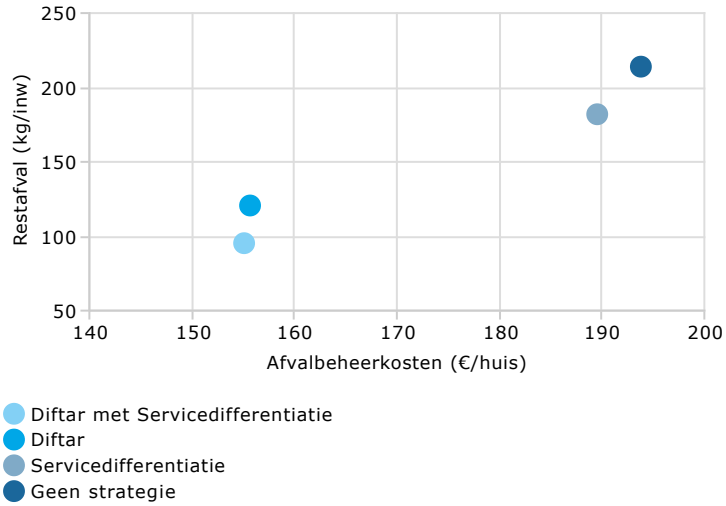

Aantal benchmarkgemeenten per inzamelstrategie

	Aantal gemeenten	%
Diftar + Servicefrequentie	44	**28%**
Diftar	23	**14%**
Servicedifferentiatie	59	**37%**
Geen strategie	34	**21%**
Totaal	160	**100%**

3.2 Inzamelmiddelen

Type inzamelmiddelen
Naast overkoepelende inzamelstrategieën zijn er ook verschillende opties mogelijk ten aanzien van toe te passen inzamelmiddelen. In de benchmark wordt onderscheid gemaakt tussen de inzamelwijze "aan-huis" (minicontainers, zakken, duocontainers, losse bundels) en de inzamelwijze "in-de-wijk" (boven- of ondergrondse wijkverzamelcontainers).

Minicontainer vs verzamelcontainer
In de onderstaande figuren worden per afvalstroom de prestaties van de minicontainer (aan-huis) vergeleken met die van de verzamelcontainer (in-de-wijk). Omdat diftar sterk prestatiebepalend is zijn er twee figuren opgemaakt: met diftar (linker figuur) en zonder diftar (rechter figuur). Voor praktisch alle afvalstromen kan worden geconstateerd dat de minicontainer meer kilo's per huishouden oplevert en lagere kosten met zich meebrengt dan de verzamelcontainer.

Diftar

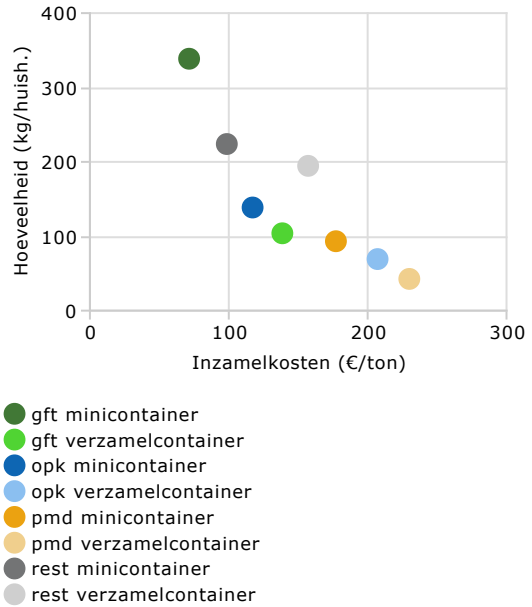

Geen diftar

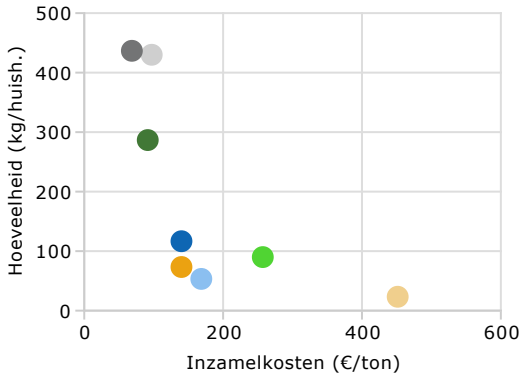

Per afvalstroom

Hieronder is per afvalstroom het effect weergegeven van de verschillende inzamelmiddelen. Weergegeven is hoeveel kilo per aangesloten huishouden er gemiddeld met een bepaald inzamelmiddel wordt ingezameld, onderscheiden naar hoogbouwklasse en toepassing van diftar.

Groente- fruit en tuinafval

In alle hoogbouwklasses is de respons van de minicontainer beduidend beter dan die van de overige inzamelmiddelen. Het verschil tussen minicontainer met diftar en de minicontainer zonder diftar is niet significant. Het gemiddelde van de minicontainer met diftar wordt mede bepaald door diftargemeenten die nog een tarief voor gft rekenen.

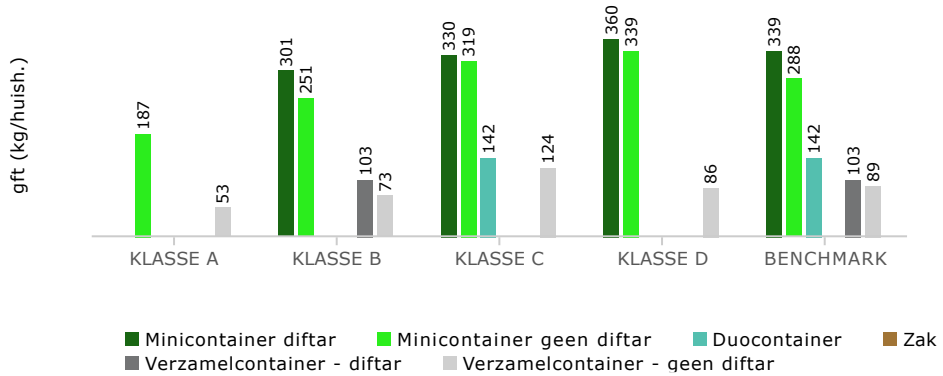

Oud papier en karton

Ook bij oud papier en karton laat de minicontainer, al dan niet met diftar, de hoogste respons zien. De losse-bundel-inzameling (aan huis) doet het ook goed maar is afhankelijk van de intensiteit waarmee deze wordt uitgevoerd (veelal door verenigingen).

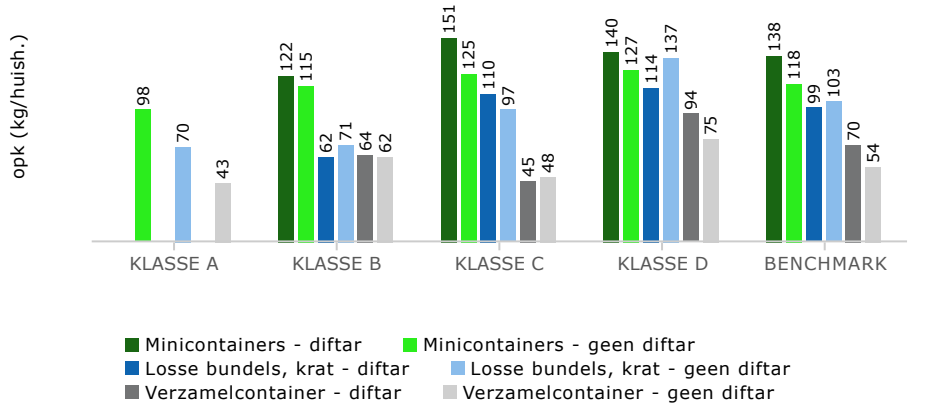

Plastic, metalen en drankenkartons

Voor plastic verpakkingen, metalen verpakkingen en drankenkartons gaat de minicontainer boven de zak, en de zak boven de verzamelcontainer. Diftar is voor deze volumineuze afvalstroom sterk prestatiebepalend, zeker als dat op basis van volume en frequentie wordt toegepast.

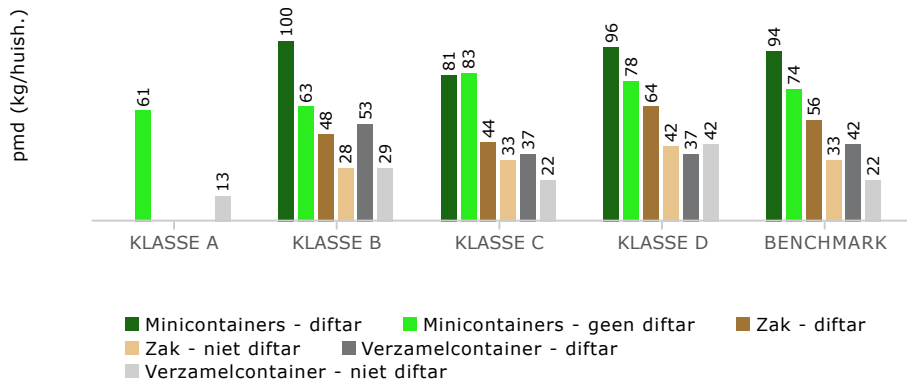

3.3 Best practice-gemeenten per klasse

In deze paragraaf worden per klasse de best practice-gemeenten beschreven. Welke gemeenten hebben de minste restafval en het hoogste scheidingspercentage? En wat voor een inzamelstrategie ligt daaraan ten grondslag?

Klasse A (50 tot 100% hoogbouw)

Gemeente	Restafval (kg/inw)	Scheidings%	Diftar	Omgekeerd inzamelen	Frequentie verlaging	Nascheiding zonder bronscheiding pmd	Nascheiding met bronnscheiding pmd
Amstelveen	180	58	✗	✓	✗	✗	✓
Schiedam	181	58	✗	✓	✗	✗	✓
Utrecht	213	44	✗	✓	✗	✗	✓

In klasse A is Amstelveen (50% hoogbouw) de gemeente met de minste restafval (180 kg/inw.). Amstelveen heeft zijn goede resultaten met name te danken aan de laagbouw waar oud papier en pmd voornamelijk met de minicontainer wordt ingezameld. Bijna even goed doet de gemeente Schiedam het met 181 kg restafval per inwoner. Zij danken hun goede prestatie aan nascheiding van pmd, in aanvulling op bronscheiding (verzamelcontainers in in een dichtheid van 1 op 260 huishoudens). Bij de laagbouw wordt gft 33 keer per jaar ingezameld, restafval 26 keer per jaar. Utrecht is de derde in rij met 213 kg per inwoner. Hier wordt bij de laagbouw omgekeerd inzamelen toegepast (verzamelcontainers voor restafval).

Klasse B (30 t/m 49% hoogbouw)

Gemeente	Restafval (kg/inw)	Scheidings%	Diftar	Omgekeerd inzamelen	Frequentie verlaging	Nascheiding zonder bronscheiding pmd	Nascheiding met bronnscheiding pmd
Lisse	65	85	✓	✓	✗	✗	✗
Deventer	88	77	✓	✗	✓	✗	✗
Twente Milieu-Hengelo	88	80	✓	✓	✓	✗	✗

In klasse B zijn de best-practice gemeenten allen diftargemeenten. Lisse heeft een combinatie van diftar en omgekeerd inzamelen ingevoerd (verzamelcontainers voor restafval) en voert de lijst aan met slechts 65 kg per inwoner. Sinds 2020 heeft Lisse geeft diftar meer, maar deze prestaties hebben relatie op peiljaar 2019. Gft, oud papier en karton en pmd worden allen 1 x per 2 weken aan huis ingezameld met minicontainers. Deventer komt uit op 88 kg restafval per inwoner en heeft diftar gecombineerd met frequentieverlaging restafval (1 x per 4 weken). Gft en oud papier en karton worden 1 x per 2 weken opgehaald met minicontainers, pmd 1 x per 4 weken. Hengelo heeft diftar gecombineerd met omgekeerd inzamelen en frequentieverlaging restafval en komt eveneens Deventer uit op 88 kg restafval per inwoner. De minicontainers voor restafval worden slechts 1 x per 2 maanden geleegd. De verzamelcontainers voor restafval staan in een dichtheid van 1 op 113 huishoudens. Gft wordt 26x per jaar aan huis opgehaald, papier en pmd maandelijks.

Klasse C (20 t/m 29% hoogbouw)

Gemeente	Restafval (kg/inw)	Scheidings%	Diftar	Omgekeerd inzamelen	Frequentie verlaging	Nascheiding zonder bronscheiding pmd	Nascheiding met bronnscheiding pmd
Doesburg	84	78	✓	✓	✓	✗	✗
Valkenburg a/d Geul	87	82	✓	✗	✗	✗	✓
Apeldoorn	116	73	✓	✓	✓	✗	✗

Ook in klasse C hebben alle drie de koplopers diftar ingevoerd. Doesburg, de koploper met 84 kg per inwoner, heeft diftar gecombineerd met omgekeerd inzamelen en frequentieverlaging. Restafval wordt 1x per 4 weken ingezameld (buitengebied) en er staan ondergrondse restafvalcontainers in een dichtheid van 1 op 103 huishoudens. Gft en pmd worden om de 3 weken ingezameld met minicontainers. Valkenburg aan de Geul doet het ook goed met 88 kg restafval per inwoner. Deze gemeente zamelt wekelijks gft in (181 kg per inw). Pmd wordt tweewekelijks ingezameld, papier maandelijks. Apeldoorn combineert diftar met omgekeerd inzamelen en frequentieverlaging en behaalt daarmee 116 kg restafval. Voor restafval zijn ondergrondse containers geplaatst in een dichtheid van 1 op 95 huishoudens.

Klasse D (0 t/m 19% hoogbouw)

Gemeente	Restafval (kg/inw)	Scheidings%	Diftar	Omgekeerd inzamelen	Frequentie verlaging	Nascheiding zonder bronscheiding pmd	Nascheiding met bronnscheiding pmd
Land van Cuijk en Boekel	40	93	✓	✗	✓	✗	✗
Druten	44	90	✓	✓	✗	✗	✗
Rova Diftar/omgekeerd	58	87	✓	✓	✓	✗	✗

In klasse D is Land van Cuijk en Boekel (gemeenten Boekel, Boxmeer, Cuijk, Grave, Mill en Sint Hubert en Sint Anthonis) de koploper met gemiddeld 40 kilo restafval per inwoner. Land van Cuijk en Boekel combineert diftar met frequentieverlaging. Restafval wordt 1 x per 4 weken opgehaald terwijl gft wekelijks wordt opgehaald (230 kg gft per inw.). Druten doet het met 44 kg restafval per inwoner ook zeer goed. Zij combineren diftar met omgekeerd inzamelen en frequentieverlaging. ROVA (ROVA-gemeenten die diftar en omgekeerd inzamelen hebben ingevoerd) maakt de top-3 compleet met gemiddeld 58 kg restafval per inwoner.

4. Circulaire indicatoren

De circulaire indicatoren van de benchmark geven weer in welke mate een grondstof daadwerkelijk wordt teruggebracht in de materiaalketen en op welk kwaliteitsniveau dat gebeurt. Het meetpunt voor deze indicatoren wordt naar achter in de keten verschoven: van scheiding naar verwerking. Dit vereist inzicht in de keten. Voor 43 van de 160 gemeenten is de benodigde data verzameld.

Er zijn circulaire indicatoren bepaald voor vijf grondstofstromen, te weten gft, papier, pmd, glas, en textiel. Het meetpunt van deze indicatoren is gelegd bij de output van verwerking (gft) en sortering (papier, pmd, glas en textiel). Ook voor fijn restafval is gekeken wat er na verbranding gebeurt met de vrijkomende stoffen, en in welke mate deze worden gerecycled en/of nuttig worden toegepast.

Groente-, fruit- en tuinafval

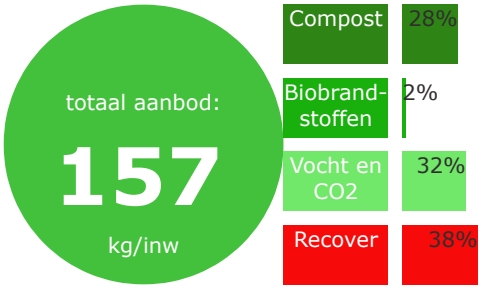

In 2019 kwam er gemiddeld 157 kg per inwoner aan gft (gescheiden + ongescheiden in het restafval) vrij bij huishoudens. Daarvan werd 28% gecomposteerd en 2% tot biobrandstoffen omgezet. Het gemiddelde circulariteits% voor gft komt daarmee uit op 30%.

Oud papier en karton

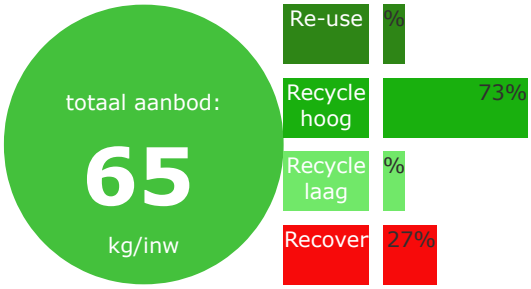

In 2019 kwam er gemiddeld 65 kg per inwoner aan oud papier en karton (gescheiden + ongescheiden in het restafval) vrij bij huishoudens. Daarvan werd 73% hoogwaardig gerecycled. Het circulariteits% voor opk is 73%.

Pmd

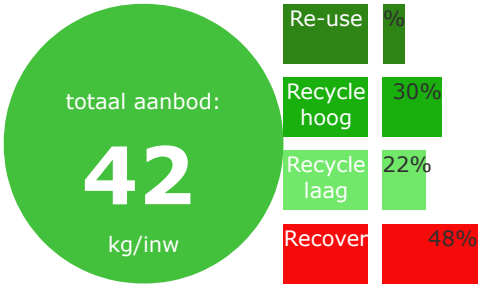

Van al het pmd dat in 2019 bij een huishouden gescheiden en ongescheiden gemiddeld vrijkwam (42 kg/ inw) werd 30% hoogwaardig gerecycled en 22% laagwaardig gerecycled/ verwerkt (PET-trays, folies. Het gemiddelde circulariteits% voor pmd komt daarmee uit op 52%.

Glas

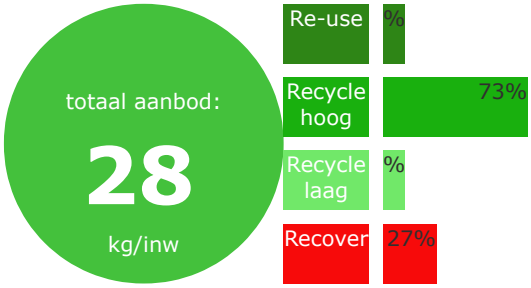

In 2019 kwam er gemiddeld 28 kg per inwoner aan glas (gescheiden + ongescheiden in het restafval) vrij bij huishoudens. Daarvan werd 73% hoogwaardig gerecycled. Het gemiddelde circulariteits% voor glas komt daarmee uit op 73%.

Textiel

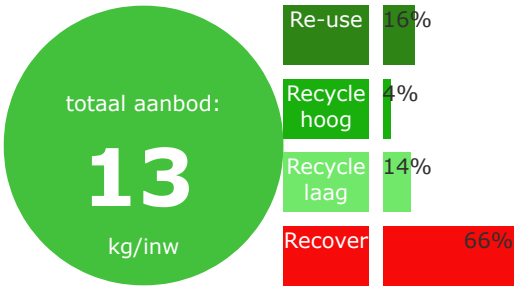

Van de 13 kg per inwoner aan gft die in 2019 gescheiden en ongescheiden vrijkwam bij huishoudens, werd gemiddeld 16% als kleding hergebruikt, 4% hoogwaardig tot garen verwerkt en 14% laagwaardig tot vulmiddel en/of isolatiemateriaal verwerkt. Het gemiddelde circulariteits% voor textiel komt daarmee uit op 34%.

Verbrand fijn restafval

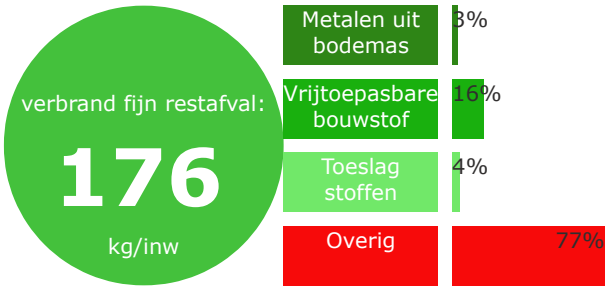

De hoeveelheid verbrandbaar fijn restafval ligt met gemiddeld 176 kg per inwoner hoger dan de 145 kg die in hoofdstuk 2 is aangegeven, immers in deze indicator is de vervuiling van de grondstoffen en uitval bij de sortering meegenomen. Van de 176 kg wordt gemiddeld 3% in de vorm van metalen teruggewonnen en 16% in de vorm van vrij toepasbaar bodemas. Het gemiddelde circulariteits% voor verbrandbaar fijn restafval komt daarmee uit op 19%.

5. Over de benchmark

De Benchmark Huishoudelijk Afval is een initiatief van NVRD en Rijkswaterstaat en wordt uitgevoerd door CyclusManagement. In de Benchmark wordt het afvalbeheer van gemeenten en inzamelbedrijven vergeleken op een viertal prestatiegebieden: milieu, kosten, dienstverlening en vaardigheden.

Doel en afbakening

Benchmarken is een vorm van prestatiemeting waarbij gemeenten en inzamelbedrijven aan de hand van vooraf vastgestelde indicatoren hun prestaties vergelijken. Doel van de benchmark is het inzicht in eigen functioneren en presteren te vergroten om op die manier handvatten voor verbetering te bieden. Zowel op beleids-strategisch gebied als op operationeel gebied. Gezocht wordt naar de factoren die van invloed zijn op de prestatie. Dit kan een strategie zijn (tarifering, acceptatie, etc.) of de keuze voor een inzamelwijze of inzamelmiddel. In deze rapportage worden de prestaties zoveel mogelijk in samenhang met de (prestatiebepalende) factoren weergegeven.

Methodiek

In onderstaande driehoek en nevenstaande tabel is weergegeven welke prestatiegebieden en kern-indicatoren centraal staan in de benchmark. De benchmark gebruikt de methodiek van de benchmarkdriehoek. De driehoek benoemt de belangrijkste stuurgebieden (BELEID, RESULTAAT, KOSTEN en SERVICE) en symboliseert hun onderlinge afhankelijkheid: verandering op het ene gebied heeft gevolgen voor andere gebieden en vice versa. Per stuurgebied is een aantal prestatie-indicatoren benoemd. Deze indicatoren geven per stuurgebied snel en gestructureerd inzicht in een gemeentelijke beheer/beleidssituatie. Zo wordt het mogelijk om consequenties van gemeentelijk beleid en beheer te vergelijken en wanneer nodig gericht bij te sturen. (Zie voor uitgebreide toelichting en definities het handboek van de benchmark).

Milieu
- Hoeveelheid restafval
- Afvalscheiding/ CO2-reductie
- Scheidingsprestaties per grondstof

Kosten
- Afvalbeheerkosten
- Inzamel- en verwerkingskosten per grondstof- /afvalstroom

Service
- Intensiteit dienstverlening
- Aantal ophaalrondes per jaar
- Voorzieningdichtheid

Vaardigheden
- Regievaardigheden
- Bedrijfsvaardigheden (waaronder productiviteit)

Vergelijkingsbasis

De gemeenten en bedrijven die aan de benchmark meedoen worden zoveel mogelijk vergeleken op basis van dezelfde omstandigheden. Omdat het aandeel hoogbouw in een verzorgingsgebied zeer prestatiebepalend blijkt te zijn, en hierop nauwelijks kan worden gestuurd, zijn de deelnemende organisaties gegroepeerd naar hoogbouwklasse. De volgende hoogbouwklasses zijn gedefinieerd:
Klasse A 50 t/m 100% hoogbouw
Klasse B 30 t/m 49% hoogbouw
Klasse C 20 t/m 29% hoogbouw
Klasse D 0 t/m 19% hoogbouw

In deze rapportage worden de gemiddelde resultaten weergegeven van alle benchmarkdeelnemers gezamenlijk ('Benchmark' of 'BM') en per hoogbouwklasse (klasse A t/m D).

Historische vergelijking
Meerjarenvergelijking in deze analyse is op basis van de historische gegevens van de *huidige* deelnemersgroep. Historische resultaten en trends kunnen daarom per benchmarkjaar afwijken: de 'Hoeveelheid Restafval 2017 kg/inw' uit peiljaar 2018 kan hierdoor bijvoorbeeld verschillen van de 'Hoeveelheid Restafval 2017 kg/inw' uit peiljaar 2019.

Deelnemersveld en dekking

Aan de benchmark peiljaar 2019 hebben 93 deelnemers meegedaan die in totaal 160 gemeenten vertegenwoordigen (sommige inzamelbedrijven doen voor meerdere gemeenten mee). Daarmee beslaat de benchmark 45% van de Nederlandse gemeenten.

Waarborg en anonimiteit

Deze benchmarkanalyse bevat de geaggregeerde, gemiddelde resultaten van de Benchmark Huishoudelijk Afval, peiljaar 2019. Het is daarmee een samenvatting op hoofdlijnen. De anonimiteit van resultaten en gegevens van individuele organisaties is in deze benchmark gewaarborgd. In de huidige analyse zijn wel de best practices opgenomen op *milieugebied (kg/inw)*. Gemeentelijke hoeveelheden zijn in principe ook te raadplegen via andere publieke bronnen (CBS). Daarbij zijn best practices een belangrijke bron van informatie en illustreren zij de algemene conclusies en resultaten uit de benchmark.

Begrippen

Hoogbouw Het aantal aansluitingen dat niet grondgebonden is (ofwel geen tuin heeft), als percentage van het totaal aantal aansluitingen in het gebied.

Hoogbouwklasse In de Benchmark Huishoudelijk Afval worden organisaties onderling vergeleken met een vergelijkbaar aandeel hoogbouw. Organisaties met een vergelijkbaar aandeel hoogbouw worden gegroepeerd in een 'klasse'. De volgende klassen worden onderscheiden:
- Klasse A: 50 t/m 100% hoogbouw
- Klasse B: 30 t/m 49% hoogbouw
- Klasse C: 20 t/m 29% hoogbouw
- Klasse D: 0 t/m 19% hoogbouw

Prestatiegebied Een cluster van prestatie-indicatoren waarop (bij-)sturing mogelijk is. In de benchmark huishoudelijk afval onderscheiden we 4 prestatiegebieden: milieu (afvalscheidingsprestaties), kosten, service en vaardigheden.

Prestatie-indicator Relatief getal dat het mogelijk maakt prestaties te vergelijken tussen organisaties en eenheden onderling.

Kern-prestatie-indicator (KPI) Belangrijkste indicatoren binnen een bepaald prestatiegebied.

Hoeveelheid restafval KPI van prestatiegebied Milieu. De hoeveelheid restafval (inclusief grof restafval en verbouwingsrestafval en gecorrigeerd voor nascheiding). Het geeft aan in welke mate men erin is geslaagd om afval te voorkomen dan wel als grondstof terug te brengen in de keten.

Scheidings% KPI van prestatiegebied Milieu. De hoeveelheid huishoudelijk afval die door bron- en nascheiding beschikbaar komt voor voor hergebruik, als percentage van de totale hoeveelheid huishoudelijk afval die bij huishoudens vrijkomt.

Circulariteits% Circulaire milieu-indicator. De hoeveelheid van een bepaalde grondstof die daadwerkelijk wordt hergebruikt als product of materiaal, als percentage van de totale hoeveelheid van die grondstof die bij huishoudens vrijkomt.

(Afval-) beheerkosten KPI van prestatiegebied Kosten. De totale directe en indirecte kosten die gemoeid zijn met de uitvoering van de gemeentelijke zorgplicht, verminderd met de vergoedingen die worden verkregen uit het Afvalfonds of anderszins. Niet te verwarren met de afvalstoffenheffing waar veelal ook btw-compensatie, kwijtscheldingen en kosten zwerfafval in zijn opgenomen.

Fijn huishoudelijk afval (FHA) Huishoudelijk afval dat qua formaat past in een inzamelmiddel (minicontainer, zak, verzamelcontainer). Het betreffen de afvalstromen: fijn restafval, gft, oud papier en karton, kunststof verpakkingen, glas, textiel, kca/kga, metalen verpakkingen (blik), drankenkartons, luiers en minerale stoffen.

Grof huishoudelijk afval (GHA) Huishoudelijk afval dat qua formaat niet past in een inzamelmiddel en om die reden apart van het fijn huishoudelijk afval wordt ingezameld (bijv. via milieustraat, kringloopbedrijf, grof ophaaldienst). Het betreffen onder meer de afvalstromen: grof restafval, grof huisraad, metaal, elektrische huishoudelijke apparaten, hout, grof tuinafval, puin, asbest, etc.

Grondstof	Huishoudelijk afval dat apart wordt ingezameld dan wel wordt nagescheiden ten behoeve van recycling. Grondstoffen zijn bijv. gft, oud papier, kunststof verpakkingen, metalen verpakkingen, drankenkartons, hout, tuinafval, etc.
Inzamelstrategie	Aanpak die wordt toegepast om afvalscheiding te bevorderen en de hoeveelheid restafval te minimaliseren. Voorbeelden van inzamelstrategieën zijn diftar, omgekeerd inzamelen, nascheiding, frequentieverlaging
Inzamelwijze	Wijze van inzameling. Bijvoorbeeld: aan huis (al dan niet gebruikmakend van individuele inzamelmiddelen) of brengen (naar collectieve inzamelmiddelen waaronder verzamelcontainers, buurtdepots of milieustraat).
Inzamelmiddel	Opslagmiddelen (zakken, containers, kratjes, etc.) die door de burger gebruikt worden om afvalstoffen in aan te bieden.
Container	Opslagmiddel van metaal of kunststof die door burgers worden gebruikt om afvalstoffen in aan te bieden.
Verzamel-container	Container voor inzameling van afvalstoffen die gebruikt wordt door meerdere aansluitingen (ook wel wijkcontainer genoemd).
Minicontainer	Rolcontainer met inhoud variërend van 60 tot 360 liter, in gebruik als inzamelmiddel voor huishoudelijk afval (restafval, gft, oud papier of pmd).
Milieustraat	Bemande brengvoorziening waar de burger afval naar toe kan brengen en waar personeel aanwezig is die toezicht houdt op het afdankgedrag van de burger
Fijn restafval	Het afval dat resteert na bron- en/of nascheiding van grondstoffen (zoals gft, papier, glas, textiel, pmd, metalen, etc). Fijn restafval past in het inzamelmiddel dat in het inzamelgebied wordt gebruikt (zak, minicontainer) i.t.t. grof restafval. Restafval is een ongescheiden stroom.
Groente-, fruit- en tuinafval (gft)	Dat deel van de huishoudelijke afvalstoffen dat van organische oorsprong is. Het gft afval past in het inzamelmiddel dat in het inzamelgebied wordt gebruikt (verzamelcontainer, minicontainer). Deze stroom wordt gescheiden ingezameld.
Oud papier en karton (opk)	Het huishoudelijk oud papier en karton (bijvoorbeeld kranten, reclamedrukwerk, verpakkingspapier en –karton, telefoongidsen, etc.). Deze stroom wordt gescheiden ingezameld.
Kunststof verpakkingen	Het huishoudelijk kunststof verpakkingsafval, bijvoorbeeld petflessen, kunststof zakken, folies, botervloten, en harde kunststof flacons. Deze stroom wordt gescheiden ingezameld.
Glas (verpakkingsglas)	Het huishoudelijk glas (alle soorten eenmalig verpakkingsglas). Deze stroom wordt gescheiden ingezameld.
Textiel	Het huishoudelijk textiel, zoals bijvoorbeeld kleding, schoeisel, lakens, dekens, handdoeken en dergelijke, schoeisels, grote lappen stof en gordijnen die schoon zijn en niet eerder gebruikt als bijvoorbeeld poets- of verflappen. Deze stroom wordt gescheiden ingezameld.
Klein chemisch afval (KCA)	Klein chemisch afval of klein gevaarlijk Afval: afvalstoffen die als gevaarlijk worden aangemerkt en die in kleine hoeveelheden bij huishoudens vrijkomen. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om verfresten, spaarlampen en medicijnen. Deze stroom wordt gescheiden ingezameld.

Metalen verpakkingen (blik)	Metalen verpakkingen (ferro of non-ferro); blik.
Drankenkartons	Laminaatachtige drankverpakkingen (zuivelpakken, drankenpakken).
PMD	Kunststof verpakkingen, Metalen verpakkingen en drankenkartons. Zie eerdere definities. Deze drie afvalcomponenten worden veelal in combinatie ingezameld en achteraf negescheiden.
Grof restafval	Niet gescheiden ingezameld restafval dat te groot of te zwaar is om op dezelfde wijze als het huishoudelijk restafval te worden aangeboden. Het deel van het restafval dat te groot is voor het inzamelmiddel dat in het inzamelgebied wordt gebruikt (bijv. meubels). Grof restafval is een ongescheiden stroom.
Verbouwings-restafval / (bouw- en sloopafval)	Harde steenachtige materialen, zoals puin, gasbeton, dakpannen, serviesgoed, sloophout en isolatiematerialen. Verbouwingsrestafval (bouw- en sloopafval) is een ongescheiden stroom.
Grof tuinafval	Het deel van het tuinafval dat te groot is voor het inzamelmiddel dat in het inzamelgebied wordt gebruikt (veelal takken). Deze stroom wordt gescheiden ingezameld.
Grof gescheiden	Het deel van het grof huishoudelijk afval dat gescheiden wordt ingezameld ten behoeve van hergebruik.

Contact

Informatie

Voor al uw informatie of vragen over de Benchmark Huishoudelijk Afval en/of over deze analyse, neem contact op met:

NVRD
T: 088-3770000 | E: post@nvrd.nl

Inhoud benchmark

Kijk voor meer informatie over de inhoud van de benchmark op: www.benchmarkafval.nl.

Deelname

Deelname aan de de Benchmark Huishoudelijk Afval staat open voor gemeenten en publieke bedrijven. De benchmarkkalender loopt jaarlijks van april t/m oktober. Verspreid over deze periode vinden enkele bijeenkomsten plaats en wordt door deelnemers gegevens aangeleverd. Inschrijven voor de benchmark in 2021 kan tot en met 1 april 2021. Meer informatie over deelname en kalender vindt u op www.benchmarkafval.nl.

NVRD

De NVRD verenigt Nederlandse gemeenten verantwoordelijk voor het afvalbeheer en het beheer van de openbare ruimte en hun afval- en reinigingsbedrijven. Kijk voor meer informatie over alle activiteiten van de NVRD op www.nvrd.nl.

D66 duiven GROEN LINKS DUIVEN Nooijen

AMENDEMENT

[ex art. 36 Reglement van Orde gemeenteraad Duiven 2019]

"Grondstoffenplan Samen minder afval gemeente Duiven 2021"

De raad van de gemeente Duiven, in vergadering bijeen op 20 april 2021;

constaterende dat:

- de gemeente Duiven het restafval in 2025 terug wil hebben gebracht naar 90 kg per inwoner;
- de ambitie is om in 2050 alle restafval te beschouwen als grondstof voor te fabriceren producten;
- beslispunt 5 van het raadsvoorstel "Grondstoffenplan Samen minder afval gemeente Duiven 2021" spreekt over het realiseren van inzamelmogelijkheden voor luiers [gemiddeld: 22 kg per kind per maand] en incontinentiemateriaal;
- de intentie bestaat om luiers en incontinentiemateriaal in te zamelen om deze ter verwerking aan te bieden aan een verwerkingsinstallatie in Weurt, om daar "nuttige toepassingen" te maken van dit materiaal;
- het punt van de inzameling van luiers en incontinentiemateriaal ook bij inwoners nog een punt van zorg is waar door de gemeente Duiven iets mee gedaan moet worden;

overwegende dat:

- het voor luiers op zich geen slecht idee is om deze in te laten leveren bij het Afvalaanbiedstation van Duiven, crèches en kinderdagverblijven [maar ook: IKC's];
- het voor ouderen en mensen met een beperking die incontinentiemateriaal gebruiken ondoenlijk is om dit steeds aan te moeten bieden bij het Afvalaanbiedstation en dat de andere "inleverpunten" voor deze doelgroepen om min of meer vanzelfsprekende redenen niet opportuun zijn;
- incontinentiematerialen voor ouderen en mensen met een beperking op regelmatige basis ingezameld moeten worden;
- voor laatstgenoemde doelgroepen het veel meer voor de hand ligt om incontinentiematerialen te kunnen [laten] afleveren bij bijvoorbeeld:
    - huisartsenpraktijken en woon-/zorgcentra;
    - speciale containers bij winkelcentra, bijvoorbeeld naast de glasbakken;
    - thuiszorgmedewerkers, die deze kunnen [laten] verzamelen door hun organisatie, die de incontinentiematerialen kunnen gratis kunnen [laten] inleveren bij het Afvalaanbiedstation;
    - bij laagbouwwoningen: eigen speciale containers die goed/luchtdicht afgesloten kunnen worden en regelmatig geleegd worden;

- de bovengenoemde vier opties nader dienen te worden onderzocht en er wellicht nog andere opties denkbaar/mogelijk zijn voor genoemde doelgroepen;

gelet op art. 36 van het Reglement van orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van de gemeenteraad van Duiven 2019,

<u>besluit om punt 5 van het dictum van het besluit als volgt te wijzigen dat daar staat:</u>

De raad besluit

5. Uiterlijk per 1 januari 2022 ervoor zorg te dragen dat er voldoende en adequate mogelijkheden voor ouders van jonge kinderen zijn om luiers op centrale punten in te leveren en tevens ervoor zorg te dragen dat ook ouderen en mensen met een beperking die zijn aangewezen op incontinentiemateriaal op passende wijze hun incontinentiemateriaal op verantwoorde wijze in te [laten] zamelen en/of aan te bieden ter verwerking.

Aldus besloten in zijn openbare vergadering van 20 april 2021.

CDA	D66	DOED	GroenLinks	
Lokaal Alternatief	Pro Duiven	PvdA	SP	VVD
Zetel Arends	Zetel Nooijen			

D66 duiven

Nooijen

MOTIE

[ex art. 37 Reglement van orde voor vergaderingen en andere werkzaamheden van de gemeenteraad van Duiven 2019]

"Grondstoffenplan Samen minder afval gemeente Duiven 2021"

De raad van de gemeente Duiven, in vergadering bijeen op 20 april 2021;

constaterende dat:

- in het document "Grondstoffenplan Samen minder afval gemeente Duiven" op pagina 42 gesproken wordt van een Circulair Ambachtscentrum met een integratie van kringloop en repaircafé;
- zo'n centrum meer de nadruk legt op afvalpreventie [of beter: denken in grondstoffen in plaats van in afval] en hergebruik;
- een dergelijk Circulair Ambachtscentrum - door de bredere opzet en intentie tot betere scheiding van grondstoffenstromen - meer ruimte nodig heeft dan dat er nu bestaat aan de Ploenstraat 3 in Duiven;
- de combinatie van Circulair Ambachtscentrum en brandweerkazerne op dezelfde locatie tot ongewenste verkeersstromen en daarmee langere aanrijtijden voor de brandweer kan leiden;

overwegende dat:

- het bedrijventerrein Innofase is opgezet als centrum voor circulaire en duurzame economie;
- het derhalve zou passen als het Circulair Ambachtscentrum een plek zou krijgen op Innofase;
- verplaatsing van de brandweerkazerne in Duiven, mede gezien de ligging in het midden van het centrum van Duiven, al jaren een punt van discussie is;
- het niet ondenkbaar is om met verplaatsing van het Circulaire Ambachtscentrum naar Innofase en de brandweerkazerne naar [bijvoorbeeld] de Broekstraat/N810 er "twee vliegen in één klap" geslagen kunnen worden;
- de gronden van het Afvalaanbiedstation, nadat deze [waarschijnlijk noodzakelijk] gesaneerd zijn, te gebruiken zijn voor inbreidingslocaties t.b.v. woningbouw;

verzoekt het college:

- bovengenoemde opties tot verplaatsing van het Circulair Ambachtscentrum en de brandweerkazerne van de gemeente Duiven nader te onderzoeken;
- de raad op zo kort mogelijke termijn een voorstel voor te leggen om de onderzoekskosten te financieren, waarbij het college de vrijheid wordt gelaten om te bepalen vanuit welk[e] budget[ten] deze onderzoeken gefinancierd dienen te worden;

- de raad uiterlijk Q1 2022 de resultaten van bovengenoemde onderzoeken te presenteren, inclusief de inhoudelijke financiële voor- en nadelen van verplaatsing versus het op de bestaande locatie verder gaan met de genoemde operaties;

en gaat over tot de orde van de dag.

Aldus besloten in zijn openbare vergadering van 20 april 2021.

CDA	D66	DOED	GroenLinks	
Lokaal Alternatief	Pro Duiven	PvdA	SP	VVD
Zetel Arends	Zetel Nooijen			

MOTIE

[ex art. 37 Reglement van orde voor vergaderingen en andere werkzaamheden van de gemeenteraad van Duiven 2019]

"Grondstoffenplan - Afvalstoffenheffing Begroting 2022-2025"

De raad van de gemeente Duiven, in vergadering bijeen op 20 april 2021;

kennis genomen hebbende van het "Grondstoffenplan Samen minder afval gemeente Duiven";

overwegende dat:

- D66 Duiven en GroenLinks tijdens de begrotingsvergadering van 10 november 2020 een amendement hebben ingediend en aangehouden [vergaderstuk D.09.2/AM2];
- de essentie van dat amendement was dat bij een stijging van variabele kosten in de afvalstoffenheffing de vaste kosten in die heffing zouden moeten dalen, gebaseerd op de principes:
    - het betreft een kostendekkende heffing die dus nooit meer mag opbrengen dan dat deze kost;
    - het principe "de vervuiler betaalt" alleen dan recht wordt gedaan als variabele kosten worden verhoogd en vaste kosten worden verlaagd;

constaterende dat:

- op pag. 40/41 van het Grondstoffenplan gesproken wordt over de "diftarparadox" [veel vaste kosten toerekenen naar het variabele tarief];
- op pag. 41 van het Grondstoffenplan verwezen wordt naar het amendement dat hierboven genoemd wordt en gesteld wordt dat in de begroting voor 2022 - 2025 de in het amendement voorgestane prijsprikkel - hogere variabele kosten versus lagere vaste kosten - dient te worden doorgevoerd;
- ten onrechte de indruk wordt gewekt dat de indieners van het bedoelde amendement d.d. 10 november 2020 geen oog hebben voor de "diftarparadox": het tegendeel is waar, aangezien zij staan voor een correcte doorberekening van de vaste kosten in het vaste afvaltarief en het doorbelasten van de variabele kosten in het variabele tarief;
- hooguit gesteld kan worden dat, op grond van het principe "de vervuiler betaalt" de variabele tarieven wat hoger mogen zijn, waardoor er een overschot ontstaat in het financieren van de variabele kosten;
- dit overschot - met voorzichtigheid - gebruikt moet worden om de vaste kosten wat te verlagen;

gelet op art. 37 van het Reglement van orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van de gemeenteraad van Duiven 2019,

roept het college op om:

1. in de begroting 2022 - 2025 van de gemeente Duiven uit te gaan van een ledigingstarief van [bijvoorbeeld] € 5 voor een container restafval 140 liter en € 7,50 voor een container restafval 240 liter, waarbij de storting in de ondergrondse container qua prijs [bijvoorbeeld] verhoogd wordt naar € 1,85;
2. de ledigingsfrequentie van de containers restafval te verlagen van 1 x per 2 weken naar 1 x per 4 weken;
3. te [laten] onderzoeken hoe groot de positieve financiële consequenties beide maatregelen hebben op de [variabele] kosten afvalstoffen, zodanig dat de positieve financiële gevolgen van genoemd beleid verdisconteerd worden in een verlaging van de vaste lasten afvalstoffenheffing;
4. te waken voor wat in het Grondstoffenplan ook wel de "diftarparadox" genoemd wordt, maar wél te zorgen dat de verhoging van variabele kosten leidt tot een significante verlaging van vaste lasten in de afvalstoffenheffing, zodanig dat een en ander kostenneutraal kan worden uitgevoerd;
5. de communicatiekosten in § 7.7 niet ten laste komen van de afvalstoffenheffing maar bijvoorbeeld uit het budget circulaire economie;
6. de éénmalige kosten die uit dit voorstel voortkomen niet door te belasten in de afvalstoffenheffing, zodat de voordelen direct doorwerken op de hoogte van de vaste kosten afvalstoffenheffing.

Aldus besloten in zijn openbare vergadering van 20 april 2021.

CDA	D66	DOED	GroenLinks	
Lokaal Alternatief	Pro Duiven	PvdA	SP	VVD
Zetel Arends	Zetel Nooijen			

Motie Vrijstelling giften

De gemeenteraad van Duiven in vergadering bijeen op, dinsdag 20 april 2021,

Constaterende dat;

- Iemand in de bijstand elk cadeautje, tas met boodschappen of andere gift in natura, hoe klein ook, volgens de inlichtingenplicht moet melden bij de gemeente Duiven;
- Verschillende gemeenten giften (tot maximaal € 1.200,- per jaar) toestaan voor mensen in de bijstand;
- Het veel tijd en geld kost om onderzoek uit te voeren bij melding van deze kleine giften;
- Er in de Tweede Kamer een motie is aangenomen om de vrijstelling van giften tot € 1.200,- per jaar te realiseren, maar dat uitvoering van deze motie ongewis is en bovendien nog lang kan duren.

Overwegende dat;

- Het toestaan van giften tot een bepaald bedrag tot een menselijkere bijstand leidt;
- Het toestaan van giften tot minder uitvoeringskosten bij de gemeente leidt;
- De armoede onder mensen in de bijstand alsook binnen de gemeentelijke schuldhulpverleningstrajecten hoog is, en dat deze giften mogelijk kunnen leiden tot minder armoede binnen deze groep;
- Voor mensen die in een gemeentelijk schuldhulpverleningstraject zitten op het gebied van het ontvangen van giften in natura vaak dezelfde regels gelden als voor mensen in de bijstand.

Verzoekt het college

- Aanvullende beleidsregels op te stellen, waarin giften aan mensen in de bijstand of aan hen die in een gemeentelijk schuldhulpverleningstraject zitten tot een maximum van € 1.200,- per jaar worden toegestaan;
- Het opstellen van deze aanvullende beleidsregels voor Q3 2021 te realiseren en de raad hierover te informeren;
- Deze aanvullende beleidsregels "vrijstelling giften" te laten bestaan tot er landelijke regelgeving is.

En gaat over tot de orde van de dag.

SP	**Pro Duiven**	**VVD**
D66	**CDA**	**Lokaal Alternatief**
PvdA	**GroenLinks**	**DOED**
Zetel Nooijen	**Zetel Arends**	

Motie ViA15 Project

Constaterende dat:

- De wegen rond Arnhem en met name de A12 van Oud Dijk naar Arnhem (vice versa) worden steeds drukker, dit remt de economische en ruimtelijke ontwikkeling in de regio.
- Daaruit volgen files en sluipverkeer die zorgen voor onveilige verkeersituaties en verminderde leefbaarheid voor de inwoners van de gemeente Duiven.
- In het project VIA15 wordt de A15 verbreed en verlengd en de A12 verbreed
- De Raad van State in januari heeft besloten dat het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat beter moet motiveren of haar berekeningen van de stikstof-neerslag op beschermde natuurgebieden als gevolg van het doortrekken van de A15 en het verbreden van de A12 wel volledig zijn.
- De stikstof-uitstoot van het verkeer op meer dan 5 kilometer afstand van de weg is niet meegenomen in de berekeningen.
- Het is duidelijk dat daarmee een onvolledig beeld ontstaat van de hoeveelheid stikstof die neerkomt in beschermde natuurgebieden in de omgeving.

Verder constaterende dat:

- Het ministerie een half jaar de tijd krijgt om het tracébesluit beter te motiveren of aan te passen.
- De verbreding van de A12 en het doortrekken A15 is opgenomen in één tracébesluit en worden beoordeeld als één project.
- De verwachting is dat de stikstofcrisis komende periode alleen maar groter wordt in Den Haag.
- De inwoners van de gemeente Duiven dagelijks in de file staan om thuis te komen.
- Het file probleem op de A12 zo snel mogelijk opgelost moet worden.
- Doordat sprake is van een integraal project moet de Raad van State zowel de verlenging van de A15 als de verbreding van de A12 ook als één project beoordelen. Daardoor is er een reële kans dat naast de verlenging van de A15 ook de verbreding van de A12 geen doorgang kan vinden.
- We moeten voorkomen dat we met lege handen staan.

- Door het traject A15 en A12 van elkaar los te koppelen worden de trajecten ook apart beoordeeld in het stikstofdossier.
- Het duidelijk is dat de stikstof uitstoot op de A12 door verbreding een positieve invloed zal hebben door een substantiële vermindering, ten gevolge van het ontbreken van de files. Het gevolg zal zijn minder neerslag in de natuurgebieden. Deze vermindering kan uiteraard gebruikt worden voor andere prioriteiten (bijv. woningbouw).

Roept het college op om:

- Bij Rijkswaterstaat, het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat en de provincie onder de aandacht te brengen om de mogelijkheden te onderzoeken om de aanleg van de A15 los te koppelen van het project verbreden A12.
- Voor de inwoners van de gemeente Duiven nogmaals de noodzaak van een snelle fileaanpak op snelweg A12 te promoten bij de verschillende partners.

En gaat over tot de orde van de dag

Lokaal Alternatief	**VVD**	**CDA**	**D66**
Groen Links	**SP**	**Doed**	**PvdA**
Zetel Nooijen	**Pro Duiven**	**Zetel Arends**	

Motie Koop Lokaal

Constaterende dat:

- De corona crisis nu inmiddels meer dan een jaar duurt
- Veel bedrijven in Duiven Groessen en Loo het zwaar hebben
- Er bedrijven zijn die te maken hebben met grote beperkingen
- Er ondernemers zijn van wie de inkomsten enorm zijn terug gelopen
- De overheid de inwoners zo veel mogelijk helpt door middel van regelingen zoals bijvoorbeeld NOW en ToZo
- Ondanks deze hulp veel ondernemers het enorm zwaar hebben
- De actie Koop Lokaal enorm aanslaat en onze ondernemers in Duiven Groessen en Loo zeer goed helpt

Verder constaterende dat:

- De verkiezingsborden na de verkiezingen zijn blijven staan en zijn gebruikt om een oproep aan inwoners te doen om lokaal te kopen
- Deze borden per 1 mei weer weggehaald zouden worden
- Wij graag zouden zien dat deze borden blijven staan aangezien deze van grote waarde zijn voor onze ondernemers.
- Deze borden nog 1 maand gratis mogen blijven staan
- Er contact is geweest tussen MKB- Duiven en de eigenaar van deze borden over een eventueel vervolg en bijbehorende kosten
- De omwonende van een aantal borden niet blij zijn met de plaats waar deze momenteel staan
- De eigenaar van de borden heeft aangegeven deze kosteloos te willen verplaatsen

Roept het college op om:

- De borden die verplaatst moeten worden in overleg met de eigenaar te verplaatsten en de overige borden nog een maand te laten staan
- Om contact op te nemen met MKB- Duiven over de duur en het eventuele vervolg van deze actie
- Met MKB- Duiven in gesprek te gaan over eventuele verdere vervolgafspraken

En gaat over tot de orde van de dag

Lokaal Alternatief	**VVD**	**CDA**	**Pro Duiven**
PvdA	**D66**	**SP**	**Groen Links**
Zetel Nooijen	**Doed**	**Zetel Arends**	

Gemeente Duiven

Registratienr. Z/077957/201501912

Besluitenlijst van de openbare vergadering van de gemeenteraad van Duiven van 20 april 2021.

Aanwezig:
Voorzitter: de heer mr. H.B. Hieltjes
Griffier: de heer drs. W.R. Bosch

Leden: (*alfabetische volgorde*)
1. de heer H.J.M. Albers (CDA)
2. de heer P.A.M. Arends (Zetel Arends)
3. de heer C.R. Baltjes (GroenLinks)
4. mevrouw K.W.A. Bouwmeister-Booltink (DOED)
5. mevrouw W.C.M. Daams-van Geijn (SP)
6. de heer P. Dijkstra (Lokaal Alternatief)
7. de heer em. prof. dr. J.W. Egtberts (D66))
8. de heer E.H. Hermsen (Lokaal Alternatief)
9. de heer M. Holtus (VVD)
10. de heer J. Knol (Lokaal Alternatief)
11. de heer C.M.M. Koning (Lokaal Alternatief)
12. de heer P.P. Koopmans (CDA)
13. mevrouw S.H.C. Meijer-Uffing (Lokaal Alternatief)
14. de heer H. Nijland (VVD)
15. mevrouw B.W.A Nooijen (Zetel Nooijen)
16. ~~de heer A.F. Reebergen (Pro Duiven)~~
17. de heer G.J.C. Schrijner (VVD)
18. de heer ing. N.J. Stam (CDA)
19. de heer C.A. Veraart (SP)
20. de heer J.S. Walraven (PvdA)
21. de heer G.S.M. Wassing (SP)

Tevens aanwezig zijn de wethouders H.C.M. Knuiman, T.J. Spaargaren, drs. J. Goossen en G.M. Tiedink-Koning en gemeentesecretaris de heer ing. C.J. Papjes.

Afwezig met bericht van verhindering: raadslid de heer A.F. Reebergen (Pro Duiven).

---

1. Opening
De voorzitter opent om 19:31 uur de vergadering.

2. Toelating gemeenteraadslid.
De gemeenteraad besluit unaniem toe te laten als lid van de gemeenteraad de heer M. Holtus, wonende te Duiven, De Kruisboog 15.

3. Mededelingen
Piet Dijkstra neemt in de raad van 22 juni 2021 afscheid van de gemeenteraad Duiven. Hij is lid (en tevens voorzitter) van de Klankbordgroep Rekenkamer Duiven, Doesburg en Westervoort. Volgens de Verordening op de gezamenlijke Rekenkamer vaardigt elke gemeente één raadslid uit de oppositie en één raadslid uit de coalitie af. Vanaf 1 juli hebben we derhalve een nieuw lid vanuit de coalitie nodig. De Klankbordgroep vervult een belangrijke rol in de advisering/ aansturing van de Rekenkamer. We zijn verheugd dat Geert-Jan Schrijner zich heeft aangemeld als kandidaat. Indien er nog andere gegadigden zijn, dan vernemen we dit graag per omgaande. De griffie kan dan het benodigde besluit voorbereiden.

4. Over en weer.

5. Vaststelling van de agenda.
De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

6. Lijst ingekomen stukken.
De gemeenteraad stemt unaniem in met de lijst van ingekomen stukken en de adviezen met dien verstande dat A9a., A9b. en A9c. Lijst Ingekomen Stukken (Kennisgeving Verkenning gemeentekavel tussen Rijksweg en Engsestraat) naar “D” worden verplaatst, dat wil zeggen: (via de Agendacommissie) betrekken bij de agenda Woningbouwlocaties.

7. Wegsleepverordening gemeente Duiven 2021.
De gemeenteraad besluit unaniem:

- gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van 23 februari 2021;
- gelet op het bepaalde in artikel 149 van de Gemeentewet, artikel 173, tweede lid van de Wegenverkeerswet 1994 en het Besluit wegslepen van voertuigen;
- overwegende dat het wenselijk is om in voorkomende gevallen op de weg staande voertuigen te kunnen verwijderen, over te brengen en in bewaring te stellen;
- besluit vast te stellen de volgende verordening:

Wegsleepverordening gemeente Duiven 2021

Artikel 1. Begripsomschrijvingen
In deze verordening wordt verstaan onder:
a. RVV 1990: het Reglement verkeersregels en verkeerstekens 1990;
b. wet: de Wegenverkeerswet 1994;
c. besluit: het Besluit wegslepen van voertuigen;
d. voertuig: wat hieronder wordt verstaan in artikel 1, onder al RVV 1990;
e. motorrijtuig: wat hieronder wordt verstaan in artikel 1, eerste lid, onder c van de wet;
f. het college: het college van burgemeester en wethouders.

Artikel 2. Aanwijzing van wegen en weggedeelten waar voertuigen kunnen worden verwijderd, overgebracht en in bewaring gesteld in het belang van het vrijhouden van wegen en weggedeelten
Als wegen en weggedeelten, bedoeld in artikel 170, eerste lid, onder c van de wet worden alle wegen en weggedeelten binnen de gemeente aangewezen voor zover ze behoren tot een van de in artikel 2 van het besluit bedoelde soorten van wegen en weggedeelten.

Artikel 3. Plaats bewaring voertuigen en openingstijden
1. Als plaats van bewaring van voertuigen wordt aangewezen: Van Eijck Mobilty BV aan de Dr. C. Lelyweg 6 6827 BH in Arnhem.
2. De openingstijden van de in het eerste lid bedoelde bewaarplaats voor het afhalen van weggesleepte voertuigen worden door het college vastgesteld.
3. De burgemeester kan een tijdelijke plaats van bewaring aanwijzen in het geval een specifieke situatie daartoe aanleiding geeft.

Artikel 4. Kosten overbrengen en bewaren voertuigen

1. De kosten van het overbrengen van een voertuig naar de bewaarplaats bestaan uit: voorrijkosten, sleepkosten (afhankelijk van het tijdstip van wegslepen, de dag in de week en eventuele feestdag). De kosten worden in rekening gebracht bij de eigenaar of houder van het voertuig.
2. De kosten voor het overbrengen en bewaren van een voertuig zijn gelijk aan de in dat jaar door het ingeschakelde bergingsbedrijf gehanteerde tarieven.

Artikel 5. Overbrengen en in bewaring stellen van motorrijtuigen in het geval van gebleken onvoldoende rijgeschiktheid of rijvaardigheid dan wel het ontbreken van een behoorlijk zichtbare kentekenplaat

Wanneer gebruik wordt gemaakt van de bevoegdheid, bedoeld in artikel 130, vierde lid , 164, zevende lid , en 174, eerste lid van de wet, zijn artikel 1, 3 en 4 van deze verordening van overeenkomstige toepassing.

Artikel 6. Overgangsbepaling en inwerkingtreding

1. De “Wegsleepverordening gemeente Duiven“ zoals vastgesteld in de raadsvergadering van 27 mei 2002 wordt ingetrokken met ingang van de in het tweede lid bedoelde datum met dien verstande dat de verordening van toepassing blijft op feiten die zich voor die datum hebben voorgedaan.
2. Deze verordening treedt in werking op 1 mei 2021.

Artikel 7. Citeertitel

Deze verordening wordt aangehaald als: “Wegsleepverordening gemeente Duiven 2021”.

8. Verantwoording fractiebudgetten 2020.
De heer Egtberts (voorzitter van de Controlecommissie) geeft een toelichting.

Stemverklaring van Jasper Walraven: een aantal kostenposten voldoen niet aan de verordening.

De gemeenteraad besluit (met stem Walraven tegen):
1. Te bepalen dat de door de fracties opgevoerde verantwoordingen van de besteding fractiebudgetten over 2020 voldoen aan artikel 7 van de Verordening ambtelijke bijstand en fractieondersteuning 2018.
2. Conform onderstaande tabel de hoogte van de reserves vast te stellen en een verrekening te laten plaatsvinden met het voorschot.

Fractie	zetels	transport 2019*	voorschot 2020	totaal 2020	gebruikt 2020	restant	reserve 30%	Correctie
LA	6	149,33	1710,00	1859,33	1259,11	600,22	513,00	-87,22
VVD	3	279	930,00	1209	361,65	847,35	279,00	-568,35
CDA	3	279	930,00	1209	951,05	257,95	279,00	0,00
SP**	3	0	930,00	930	0	930	279,00	-651,00
GL	2	82,23	670,00	752,23	180,74	571,49	201,00	-370,49
D66	1	118,04	410,00	528,04	513,41	14,63	123,00	0,00
PD	1	0	410,00	410	371,64	38,36	123,00	0,00
PvdA***	1	246	410,00	656	0	656	123,00	-533,00
DOED	1	0	410,00	410	0	410	123,00	-287,00
ZN			*nvt*				*nvt*	
ZA			*nvt*				*nvt*	

***** Transport 2019 is gecorrigeerd met eventuele terugbetaling aan de gemeente i.v.m. hoogte reserve.
****** SP heeft het budget teruggestort.
*** PvdA heeft aangegeven geen gebruik te maken van het budget.

9. Deltaplan Klimaatadaptatie de Liemers.
De gemeenteraad besluit unaniem om een kaderstellende uitspraak te doen door de volgende beleidsambities vast te stellen:
1. We werken aan een gezondere en beter bereikbare buitenruimte voor onze inwoners met voldoende biodiversiteit, groen, schaduw en gebruiksgemak;
2. In de Liemers is in 2050 minder kans op wateroverlast in gebouwen dan nu en minder risico op voor de gemeente onverwachte financiële schades;
3. We benutten de (bergings-) capaciteiten van het natuurlijk bodemsysteem en het watersysteem beter om voldoende water te bewaren voor drogere periodes;
4. Inwoners worden regelmatiger geïnformeerd over klimaatadaptatie op eigen terrein en de acceptatie van klimaateffecten blijft in stand.

10. Grondexploitatie Weidekervel
De gemeenteraad besluit unaniem:
1. De grondexploitatie Weidekervel vast te stellen, zodat er 12 woningen aan de Weidekervel gebouwd kunnen worden in de sociale sector.
2. Het tekort in de grondexploitatie van € 36.000 uit het Fonds betaalbare woningbouw te dekken ten laste van de reservering van € 70.000,- uit de bestemmingsreserve fonds betaalbare woningbouw (raadsbesluit 13 oktober 2020).

11. Verordening raadsonderzoek gemeenteraad Duiven 2021
De heer Egtberts licht het voorstel toe.

De gemeenteraad besluit unaniem de "Verordening raadsonderzoek gemeenteraad Duiven 2021" vast te stellen.

12. Zienswijze ontwerpbegroting VGGM 2022
De gemeenteraad besluit unaniem:
1. De zienswijze vast te stellen om in te stemmen met de VGGM-begroting 2022, inclusief de resultaatbestemming 2020. In de zienswijze tevens aan te dringen op kostenbesparingen bij VGGM in de komende jaren.

13. Grondstoffenplan Samen minder afval gemeente Duiven
D66-GL-Zetel Nooijen - Amendement Grondstoffenplan Samen minder afval gemeente Duiven 2021. Het college wil eerste experimenteren met de inzameling, (ondersteunt het amendement niet). Het college wil wel meedenken rondom de problemen bij het inzamelen in geval van ouderen en de raad hier over informeren.

Het amendement wordt aangehouden (in formele zin “ingetrokken”). Zo nodig komt e.e.a. later in de vorm van een motie terug.

Stemverklaring SP: tegen het voorstel.

De gemeenteraad besluit (met SP en PvdA stemmen tegen):

1. Het “Grondstoffenplan Samen minder afval gemeente Duiven” 2021 vast te stellen;
2. Structureel budget beschikbaar te stellen voor communicatie over afvalscheiding, te dekken uit de afvalstoffenheffing;
3. Per 1 januari 2022 de inzamelfrequentie van restafval te verlagen naar 1 keer per 4 weken;
4. Per 1 januari 2022 het tarief voor de lediging van restafval te verhogen;
5. Een inzamelmogelijkheid te realiseren voor luiers en incontinentiemateriaal.

D66-ZN Motie “Circulair Ambachtscentrum en brandweer”
Het college is van mening dat de discussie kan worden gevoerd in het kader van de Omgevingsvisie. Nu is het nog te vroeg, (geen dringende noodzaak).
De motie wordt aangehouden.

D66-GL-ZN Motie “Afvalstoffenheffing Begroting 2022”
Het college voelt zich met punten 1 t/m 4 van de motie gesteund. Punten 5 en 6 zijn niet passend.
De motie wordt met 3 stemmen voor (D66, GL, ZN) en 17 stemmen tegen (CDA, LA, VVD, PvdA, SP, ZA, DOED) verworpen.

14. Ingediende moties vreemd.
PvdA-ZA-ZN-SP-DOED-D66-GL Motie Vrijsteling giften
Het college staat positief tegenover de motie. Wethouder Knuiman zegt toe dat de beleidsimplementatie voor de bijstandswet(-cliënten) lukt voor het derde kwartaal; voor de doelgroep binnen de schuldhulpverlening is mogelijk meer tijd nodig. De motie wordt unaniem aangenomen.

LA-SP-D66 Motie Via 15 Project
Het woord “project” wordt in het dictum verwijderd. Strekking: het project het project laten maar de aanleg (uitvoering) A12 voorrang te geven.
Het college geeft aan dat de procedures A12 en A15 gekoppeld zijn. Ontkoppelen betekent een nieuwe procedure. Het college worstelt daarom met deze motie. In de huidige opzet geldt: als er gestart wordt, wordt gestart met de A12.
De wethouder zegt toe wel de boodschap/”het gevoelen” (start snel met de A12) richting Rijkswaterstaat nogmaals aan te kaarten. De motie wordt aangehouden.

LA-D66-VVD-DOED-GL Motie Koop Lokaal
Het college steunt de motie inhoudelijk maar wenst eigenlijk weer een nieuwe actie met nieuwe attentiewaarde te initiëren (in plaats van een vergunning traject met verbonden kosten om de bestaande actie in stand te houden).
Het college (de burgemeester) zegt toe dat er bij de invalswegen wat nieuws gaat gebeuren.
De motie wordt daarmee ingetrokken.

15. Sluiting.
De voorzitter sluit om 23:06 uur de vergadering.